

Piotr Wietrzykowski

SŁOWNIK

polско-łacińsko-grecki

(wydanie elektroniczne Słownika „papierowego” z 1999 r.)

A

- a** et, atque, -que; καί; τε; (przeciwstawne) at; δέ; ἀλλά
- abdykować** abdicō, -āre, -āvi, -ātum *alqd*; se abdicāre *aliqua re*; ἐγκαταλείπω
- abecadło** abecedarium, -ii *n.*; alphabētum, -i *n.*; τὸ ἀλφάβητον, -ου
- abonament** subnotatio, -ōnis *f.*
- absencja** absentia, -ae *f.*; ἡ ἀπουσία, -ας
- absolutny** absolūtus, 3; infinītus, 3; ἀπόλυτος, -ον
- abstynencja** abstinentia, -ae *f.*; ἡ ἐγκράτεια, -ας
- absurd** absurdum, -i *n.*; ἡ ἀνοησία, -ας
- Reductio ad absurdum.**
- aby, ażeby** ut, uti; ὅπως; ἵνα; ὥς
- aby nie** ne, ut non, quin; ἵνα μή; μήποτε
- Nulla dies ábeat, quin línea ducta supersit.**
- Achilles** Achilles, -is *m.*; Ἀχιλλεύς, -έως ὁ
Bohater grecki z czasów wojny trojańskiej; syn Peleusa, króla miasta Ftyja w Tessalii, i morskiej bogini Tetydy.
- adapter** *phonographium, -ii *n.*; *τὸ γραμόφωνον, -ου
- adiunkt** *adiutor, -ōris *m.*; *adiutrix, -icis *f.*
- administracja** administratio, -ōnis *f.*; gubernatio, -ōnis *f.*; (pro)curatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐπιτροπή, -ῆς; ἡ λειτουργία, -ας
- administrator** administrātor, -ōris *m.*; procurātor, -ōris *m.*; dispensātor, -ōris *m.*; ὁ ἐπίτροπος, -ου
- admiral** praefectus, -us *m.* classis; ὁ ναύαρχος, -ου
- Adonis** Adōnis, -is (-idis) *m.*; Ἄδωνις, -ιδος ὁ
Syn Tejasa, króla Syrii, i Myrry (Smyrny). Ulubieniec Wenery.
- adopcja** adoptio, -ōnis *f.*; ἡ υἱοθεσία, -ας
- adoracja** adorātio, -ōnis *f.*; venerātio, -ōnis *f.*; cultus, -us *m.*; ἡ προσκύνησις, -εως

adres 1. (*miejsce zamieszkania*) domicillum,-i n.; ἡ συστασία,-ας; **2.** (*napis na przesyłce*) nōminis inscriptio,-ōnis f.; ~ **na przesyłce pocztowej** inscriptio cursuālis

adresat destinatarius,-ii m.; ὁ παραλήπτης,-ου

adwokat advocātus,-i m.; causarum actor,-ōris m.; causae patrōnus,-i m.; defensor,-ōris m.; ὁ δικηγόρος,-ου

Advocātus Dei. Advocātus diaboli. Advocātus, sed non latro.

afisz bannum,-i n.; pittacium,-ii n.; ἡ διδασκαλία,-ας

aforyzm proverbium, -ii n.; dictum,-i n.; sententia,-ae f.; ὁ ἀφορισμός,-οῦ; ἡ γνώμη,-ης

Afrodyta Aphrodite,-es f.; Aphrodita,-ae f.; Ἀφροδίτη, -ης ἡ

Bogini miłości i piękna, opiekunka żeglarzy; córka Dzeusa i Diony, żona Hefajstosa. Jej atrybuty to: mirt, róża, jabłko, labędz, gołąb, jaskółka, zajęc.

Agamemnon Agamemnon,-ōnis m.; Ἀγαμέμνων,-ονος ὁ

Król Myken, brat Menelaosa, wódz Greków w wojnie trojańskiej; syn Atreusa, mąż Klitajm(n)estry.

agent 1. (**szpieg**) speculātor,-ōris m.; emissarius,-ii m.; explorātor,-ōris m.; ὁ

κατάσκοπος,-ου; **2.** (**pośrednik**) negotiorum procurātor,-ōris m.; agens,-entis m.; ὁ πρακτῆρ,-ῆρος

agonia agonia,-ae f.; colluctatio,-ōnis f. morientis; ἡ ἀγωνία,-ας

agrafka fibula,-ae f.; ἡ περόνη,-ης

agresja aggressio, -onis f.; invasio,-ōnis f.; irruptio,-ōnis f.; incursio,-ōnis f.; ἡ εἰσβολή,-ῆς; ἡ ἐπιδρομή,-ῆς

agresor aggressor, -ōris m.; invasor,-ōris m.; ὁ εἰσβολητής,-οῦ

agrest ribes,-is f.

agresywny aggressīvus, 3; aggressūrus, 3; εἰσβολητικός, 3

Ajas Aiax,-acis m.; Αἴας,-ακος ὁ

Dwóch greckich bohaterów z okresu wojny trojańskiej: 1. syn Ojleusa, zwinny, lekkozbrojny; 2. syn Telamona, silny, spokojny, opanowany.

akacja acacia,-ae f.; ἡ ἄκανθος,-ου

akademia 1. (*instytucja*) academia, -ae f.; ἡ ἀκαδημία,-ας; **2.** (*uroczyste zebranie*) congressus,-us m. sollemnis; τὸ συμπόσιον,-ου

akademicki académicus, 3; ἀκαδημικός, 3

akcent accentus,-us m.; tenor,-ōris m.; ὁ τόνος,-ου

akcja actio,-ōnis f.; ἡ ἐνέργεια,-ας; ἡ πράξις,-εως

akompaniament cantus (cārminis) instrumento músico adiuvatio,-ōnis f.; ἡ παραβοηθεία,-ας

akrobata acrobāta,-ae m.; petaurista, -ae m.; ὁ ἀκροβάτης,-ου

akt 1. (*czynność*) actus,-us m.; factum,-i n.; ἡ πράξις,-εως; τὸ πρᾶγμα, -ατος; **2.**

(*dokument*) actum,-i n.; documentum,-i n.; ἡ ἐγγραφή,-ῆς

Ad acta. Actus hōminis, non dignitas iudicentur.

aktor actor,-ōris *m.*; histrio,-ōnis *m.*; ὁ ὑποκριτής,-οῦ

aktualny actuālis,-e; tempestatīvus, 3; ἐπίκαιρος, 3

akumulator *accumulatorium,-ii *n.*

akurat (*właśnie w tej chwili*) cōmmodo, commodum, hoc tēmpore, eo momento;
ἀκμήν, εὐθύς

akuszerka obstetrix, -icis *f.*; ἡ μαῖα,-ας

akwarium aquarium, -ii *n.*; piscīna,-ae *f.* vítrea; τὸ ὑδροτήριον,-ου

alabaster alabastrum,-i *n.*; alabastrites,-is *m.*; τὸ ἀλάβαστρον,-ου

alarm signum,-i *n.* monitorium; ὁ συναγερμός,-οῦ

albo aut, sive, vel, seu, -ve; ἢ

Aut mors, aut victoria. Aut odit aut amat mulier, nihil est tertium. Aut prodesse volunt, aut delectāre poetae. Aut vincēre aut mori.

albowiem nam, (et)enim, namque; ὅτι, γάρ

ale sed, at, at vero, ast, enim, verum, atqui; ἀλλά; ὅμως; καί

ależ nie nec vero; non autem; μηδέ

alegoria translatio,-ōnis *f.*; allegoria, -ae *f.*; ἡ ἀλληγορία,-ας

alergia allergia, -ae *f.*; ἡ ἀλληργία,-ας

alfabet abecedarium, -ii *n.*; alphabētum, -i *n.*; τὸ ἀλφάβητον,-ου

Alkmēna Alcmēna,-ae *f.*; Alcmēne,-es *f.*; Ἀλκμήνη,-ης ἡ

Žona Amfitriona, matka Heraklesa, którego ojcem był Dzeus.

alkohol *alco(h)olum,-i *n.*; temetum,-i *n.*

aloes aloe,-es *f.*; ἡ ἀλόη,-ης

altana vīllūla,-ae *f.* hortensis; casa,-ae *f.* horti; τὸ σκήνημα,-ατος

Amalteja (Amaltea) Amalthēa,-ae *f.*; Ἀμάλθεια,-ας ἡ

Córka króla Melissa na Krecie; piastunka, która wykarmiła w ukryciu małego Dzeusa, gdy ten był poszukiwany przez Kronosa. Przedstawiana była jako nimfa lub koza karmiąca Dzeusa swym mlekiem. Przy tej drugiej wersji podanie mówi, że ze skóry Amaltei Dzeus uczynił zbroję (egidę), a z ulamanego rogu kozy cudownie się napelniający róg obfitości.

amant amans,-antis *m.*; amātor,-ōris *m.*; amasio,-ōnis *m.*; amasius,-ii *n.*; ὁ ἐρωτικός,-οῦ

amarant amaranthus,-i *m.*; ὁ ἀμάρανθος,-ου

amaryllis amaryllis,-is *f.*; ὁ ἀμάρυλλος,-ου

Amazonka Amazon,-onis *f.*; Ἀμαζών,-όνοσ ἡ

Amazonkami było plemię wojowniczych kobiet wywodzących się od boga wojny Aresa i nimfy Harmonii. Żyły w Azji Mniejszej na stokach Kaukazu. Wierzono, że obcinały sobie prawą pierś, by nie przeszkadzała im we władaniu bronią.

ambasada legati sedes, is *f.*; ἡ πρεσβεΐα,-ας

ambasador legatus,-i *m.*; nuntius,-ii *m.*; ὁ πρεσβευτής,-οῦ

ambicja (żądza sławy) ambitio,-ōnis *f.*; gloriae (famae) cupiditas,-ātis *f.*; ἡ φιλοδοξία,-ας; ὁ ζῆλος,-ου

ambitny ambitiosus, 3; ζηλωτικός, 3

ambona pulpitum, -i n.; suggestus, -us m.; lectrum, -i n.; ὁ ἄμβων, -ονος

ambrozja ambrosia, -ae f.; ἡ ἄμβροσία, -ας

ambulatorium ambulatorium, -ii n.; τὸ ἰατρεῖον, -ου

ambulatoryjny ambulatorius, 3; ἰατρεῖος, 3

ameba amoeba, -ae f.; ἡ ἀμοιβή, -ῆς

ametyst amethystus, -i f.; ἡ ἀμέθυστος, -ου

Amfion Amphion, -ōnis m.; Ἀμφίων, -ονος ὁ

Syn Dzeusa i Antiopy, miłośnik muzyki, podczas gdy jego bliźniaczy brat, Zetos, oddawał się walce i pracy na roli. Panowali w Tebach.

amfiteatr amphitheatrum, -i n.; τὸ ἀμφιθέατρον, -ου

Amfitrion Amphitryo, -ōnis m.; Ἀμφιτρυών, -ονος

Król Teb, mąż Alkmeny. Zeus przybrał postać Amfitriona i stał się ojcem Heraklesa.

Amfitryta Amphitrite, -es f.; Ἀμφιτρίτη, -ης

Jedna z córek Nereusa i Doris, żona Posejdona, władczyni mórz.

amfora amphora, -ae f.; ὁ ἀμπορεύς, -έως

amnestia venia, -ae f.; abolitio, -ōnis f.; amnestia, -ae f.; ἡ ἀμνηστία, -ας

amnezja oblivio, -ōnis f.; memoriae amissio, -ōnis f.; ἡ ἀμνησία, -ας

ampulka ampulla, -ae f.; τὸ ληκύθιον, -ου

amputacja amputatio, -ōnis f.; abscisio, -ōnis f.; ἡ ἀποκοπή, -ῆς

amulet amuletum, -i n.; τὸ βασκάνιον, -ου

anafora anáphora, -ae f.; ἡ ἀναφορά, -ᾶς

analfabeta analphabēta, -ae m. f.; ὁ, ἡ ἀναλφαβητής, -οῦ; ὁ ἀγράμματος, -ου

analiza analysis, -is f.; explanatio, -ōnis f.; ἡ ἀνάλυσις, -εως

analogia similitūdo, -īnis f.; analogia, -ae f.; congruentia, -ae f.; ἡ ἀναλογία, -ας; ἡ παραβολή, -ῆς

Ananke Ananke, -es f.; Necēssitas, -ātis f.; Ἀνάγκη, -ης ἡ

Personifikacja bezwzględnego przymusu. Bogini przeznaczenia.

anarchia perturbatio, -ōnis f.; anarchia, -ae f.; ἡ ἀναρχία, -ας

anatomia anatomia, -ae f.; ἡ ἀνατομή, -ῆς; ἡ ἀνατομία, -ας

Anchizes Anchīses, -ae m.; Ἀγχίσης, -ου ὁ

Ukochany Afrodyty, która urodziła mu Eneasza, jednego z bohaterów trojańskich.

Andromacha Andromāche, -es f.; Andromacha, -ae f.; Ἀνδρομάχη, -ης

Żona Hektora, synowa Priama, króla Troi.

Andromeda Andromede, -es f.; Andromeda, -ae f.; Ἀνδρομέδη, -ης

Córka Kefeusa, króla Etiopii, i Kasjopei; żona Perseusza.

anegdota fabella, -ae f.; narratiūncūla, -ae f.; anecdota, -ae f.; τὰ ἀνέκδοτα, -ων

aneks annexum, -i n.; appendix, -icis f.; supplementum, -i n.; additamentum, -i n.; ἡ πρόσδοσις, -εως

anemia anaemia,-ae f.; ἡ ἀναιμία,-ας

angina angina,-ae f.; ἡ συνάγχη,-ης

ani nec, neque; μήτε; οὔτε; μηδέ

Nec plus ultra. Nec Hercūles contra plures.

ani... **ani...** nec... nec; neque... neque...; neve... neve...; μήτε... μήτε...; οὔτε... οὔτε...

Nec Deus, nec homo est solitarius. Neque ad forum, neque ad chorum.

ani nawet ne quidem

Ne quidem hosti aquam negáveris.

animusz animósitas,-ātis f.; fortitūdo,-inis f.; vigor,-ōris m.; ὁ θυμός,-οῦ; τὸ μένος,-εος

anioł angēlus,-i m.; ὁ ἄγγελος,-ου

anoda an(h)odus,-i f.; ἡ ἄνοδος,-ου

anomalial anomāle,-is n.; enórmītas,-ātis f.; ἡ ἀνομοίωσις,-εως

anonim anónymus,-i m.; ἡ ἀνωνυμία,-ας

antagonizm contradictio,-ōnis f.; advérsitas,-ātis f.; simultas,-ātis f.; litis,-is f.; ἡ ἀνταγώνησις,-εως; ὁ ἀνταγωνισμός,-οῦ

antalek butticūla,-ae f.; cadiscus,-i m.; barile,-is n.; cupa,-ae f.; τὸ καδίσκιον,-ου

antidotum antídotum,-i n.; ἡ ἀντίδοσις,-εως

antologia anthologia,-ae f.; florilegium,-ii n.; ἡ ἀνθολογία,-ας

antybiotyik antibiōticum,-i n.; τὸ ἀντιβιοτικόν,-οῦ

antyczny antiquus, 3; vetus,-ēris; ἀρχαῖος, 3

antyk antíquitas,-ātis f.; ἡ ἀρχαιότης,-ητος

Antiquitātis enim et historiae et rerum forisque gestarum notitia virtūtis parens et vitae magistra a sapiéntibus hábita est. (Długosz)

antykwarial antiquariatorium,-ii n.; τὸ ἀρχαιοτήριον,-ου

antylopa antilocarpa,-ae f.; ἡ δορκάς,-άδος

antypatia advérsitas,-ātis f.; taedium,-ii n.; odium,-ii n.; ἡ ἀντιπάθεια,-ας

antyteza contrarium,-ii n.; antíthesis,-is f.; ἡ ἀντίθεσις,-εως

anyż anīsum,-i n.; τὸ ἄννησον,-ου

aorta aorta,-ae f.; ἡ ἀορτή,-ῆς; ἡ ἀρτηρία,-ας

aparat apparātus,-us m.; instrumentum,-i n.; ἡ μηχανή,-ῆς

apatia torpor,-ōris m.; apathia,-ae f.; ἡ ἀπάθεια,-ας

apel appellatio,-ōnis f.; convocatio,-ōnis f.; ὁ ἐκκλησιασμός,-οῦ

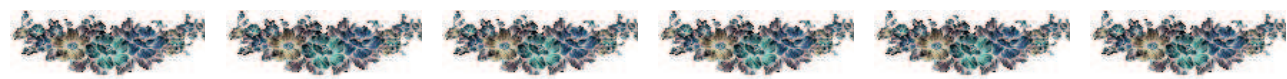
apelacja appellatio,-ōnis f.; provocatio,-ōnis f.; ἡ ἀπόκλησις,-εως

apetyt appetitus,-us m.; desiderium,-ii n.; cupiditas,-ātis f.; ἡ ὄρεξις,-εως

aplauz plausus,-us m.; τὰ χειροκροτήματα,-ων

apogeum apogēum,-i n.; τὸ ἀπόγειον,-ου

Apollon Apollo,-īnis m.; Ἀπόλλων,-ονος ὁ

Syn Dzeusa i Latony, brat Artemidy; bóg słońca, światła i wyroczni; patron poezji, muzyki, sztuki, opiekun Muz; bóg uzdrawiania. Atrybutami jego są: wieniec laurowy, wawrzyn, gitara, wilk u nogi, sarna, łabędź, kruk, sęp, delfin.

apostol apóstolus, -i m.; ὁ ἀπόστολος, -ου

apostrof apóstrophum, -i n.; τὸ ἀπόστροφον, -ου

apoteoza consecratio, -ōnis f.; apotheosis, -is f.; ἡ ἀποθέωσις, -εως

apteczka primi auxilii apothēca, -ae f.; pyxis, -is f. medicamentorum; ἡ φαρμακοθήκη, -ης

apteka taberna, -ae f. medicamentaria; apothēca, -ae f.; pharmacia, -ae f.;

pharmacopolium, -ii n.; τὸ φαρμακεῖον, -ου

aptekarz pharmacopōla, -ae m.; ὁ φαρμακοπώλης, -ου

Arachne Arachne, -es f.; Ἀράχνη, -ης

Córka Idmona z Kolofonu, sławna ze sztuki przędzenia. Atena zamieniła ją w pająka.

arbiter arbiter, -tri m.; disceptātor, -ōris m.; iudex, -icis m.; ὁ κριτής, -οῦ

archaiczny antiquus, 3; vetus, -ēris; ἀρχαῖος, 3

archeologia archeologia, -ae f.; ἡ ἀρχαιλογία, -ας

archipelag archipelāgus, -i m.; τὸ ἀρχιπέλαγος, -εος

architekt architectus, -i m.; ὁ ἀρχιτέκτων, -ονος

archiwum archivum, -i n.; τὸ ἀρχαιοτήριον, -ου

arena arēna, -ae f.; ὁ ἄμμος, -ου

Ares Mars, -rtis m.; Ἄρης, -εως ὁ

Bóg wojny. Syn Dzeusa i Hery. Atrybutami jego są: tarcza, włócznia, miecz i zbroja.

areszt carcer, -ēris m.; custodia, -ae f.; vincūla, -ōrum n.pl.; ὁ προφυλακτήριον, -ου; ἡ φυλακή, -ῆς

Aretuza Arethūsa, -ae f.; Ἀρέθουσα, -ης

Nimfa Peloponezu i Sycylii.

Argonautci Argonautae, -arum m.pl.; Ἀργοναῦται, -ων

Towarzysze Jazona w jego wyprawie po złote runo do Kolchidy nad Morzem Czarnym.

argument argumentum, -i n.; ratio, -ōnis f.; ὁ ἔλεγχος, -ου

Argumentum ad baculum. Argumentum ad hominem. Argumentum ad

ignorantiam. Argumentum ad personam. Argumentum a contrario.

Argumentum ad captandum vulgus. Argumentum ex silentio. Argumenta non numeranda, sed ponderanda sunt.

Ariadna Ariadne, -es f.; Ariadna, -ae f.; Ἀριάδνη, -ης

Córka Minosa, króla Krety, i Pasifae. Ułatwiła Tezeuszowi wyjście z Labiryntu dając mu kłębek nici.

Arion Arion, -ōnis m.; Ἀρίων, -ονος

Muzyk z Lesbos. Uratowały go delfiny, gdy został wrzucony do morza przez zachłannych marynarzy.

arkada pórticus, -us f.; arcuatūra, -ae f.; fornix, -icis m.; ἡ στοά, -ᾶς

armata tormentum,-i béllicum *n.*; ὁ καταπάλτης,-ου

armia exércitus,-us *m.*; copiae,-arum *f.pl.*; ἡ στρατ(ε)ία,-ας

arsenał armamentarium,-ii *n.*; ἡ ὄπλοθήκη,-ης

Artemida Diana,-ae *f.*; Ἄρτεμις,-ιδος ἡ

Córka Latony i Dzeusa, bliźniacza siostra Apollona; bogini lasów, gór, łowów i dzikich zwierząt; pod jej opieką był księżyc i rodzące kobiety. Atrybutami jej były: luk, strzały i łania.

arteria arteria,-ae *f.*; ἡ ἀρτηρία,-ας

artykuł (w czasopiśmie) commentatio,-ōnis *f.*; tractatio,-ōnis *f.*; scriptūra,-ae *f.* in diario

artykuły żywnościowe alimenta,-ōrum *n. pl.*; τὰ τρόφια,-ων; τὰ τροφικά,-ῶν

artyleria exércitus,-us *m.* tormentatorius; τὰ πυροβόλα,-ων

artysta artifex,-icis *m.*; opifex,-icis *m.*; auctor,-ōris *m.*; ὁ τεχνίτης,-ου

Ars alit artíficem. Nemo náscitur ártifex.

arystokracja optimātes,-ium (-um) *m.pl.*; nobilitas,-ātis *f.*; primores,-um *m.pl.*; procēres,-um *m.pl.*; ἡ ἀριστοκρατία,-ας

arystokrata nóbilis,-is *m.*; nóbili género natus,-i *m.*; ὁ ἀριστοκρατής,-οῦ

arytmetyka arithmética,-ae *f.*; ἡ ἀριθμητική,-ῆς

arytmia ar(r)hythmia,-ae *f.*; irregularitas,-ātis *f.*; ἡ ἀρρυθμία,-ας

as (pieniądz) as, assis *m.*; τὸ ἀσσάριον,-ου

asceta ascēta,-ae *m.*; ὁ ἀσκητής,-οῦ

asceza ascēsis,-is *f.*; ἡ ἀσκησις,-εως

asfalt bitumen,-īnis *n.*; asphaltus,-i *m.*; ὁ ἄσφαλτος,-ου

Askaniusz Ascanius,-ii *m.*; Ἀσκάνιος,-ου ὁ

Syn Eneasza i Kreuzy. Po upadku Troi przywędrował z Eneaszem do Lacjum.

Asklepios Aesculapius,-ii *m.*; Ἀσκληπιός,-οῦ ὁ

Syn Apollona i Koronis; bóg sztuki lekarskiej. Jego atrybutem jest długa laska z wijącym się wokół niej wężem.

aspekt aspectus,-us *m.*; ἡ ὄψις,-εως

aster Aster,-ēris *m.* amellus; ὁ ἀστήρ,-έρος

astma anhelatio,-ōnis *f.*; asthma,-atis *n.*; τὸ ἄσθμα,-ατος

astrologia astrologia,-ae *f.*; ἡ ἀστρολογία,-ας

astronomia astronomia,-ae *f.*; ἡ ἀστρονομία,-ας

asymetria discrepantia,-ae *f.*; asymmetria,-ae *f.*; discordia,-ae *f.*; dissonantia,-ae *f.*; ἡ ἀσυμμετρία,-ας

atak accessus,-us *m.*; impētus,-us *m.*; incursus,-us *m.*; ἡ ὄρμη,-ῆς; ἡ εἰσβολή,-ῆς

atakować impēto, 3,-īvi,-ītum *alqm*; impētum facio, 3, feci, factum; oppugno, 1,-āvi,-ātum *alqm*; vexo, 1,-āvi,-ātum *alqm*; ὀρμάω; εἰσβάλλω

Atalanta Atalanta,-ae *f.*; Ἀταλάντη,-ης ἡ

Słynna łowczyni, uczestniczka polowania na dzika kalidońskiego.

Ate Ate,-es *f.*; Ἄτη,-ης ἡ
Uosobienie Oblędu.

Atena Minerva,-ae *f.*; Ἀθηνά,-ᾶς ἡ
Córka Dzeusa i Metis; bogini mądrości, wojowników i sprawiedliwych bitew. Jej atrybutami są: tarcza (egida), dzida, sowa i drzewo oliwne.

Ateny Athēnae,-arum *f.pl.*; Ἀθῆναι,-ῶν αἱ

Atlantyda Atlantis,-idis *f.*; Ἀτλαντίς,-ίδος ἡ

Atlas Atlas,-antis *m.*; Ἄτλας,-αντος ὁ

Olbrzymi syn Japeta i Okeanidy Klymene, brat Prometeusza i Epimeteusza. W sztuce przedstawia się go jako dźwigającego sklepienie niebieskie.

atlas atlas,-antis *m.*; ὁ ἄτλας,-αντος

atleta luctātor,-ōris *m.*; athlēta,-ae *m.*; ὁ ἀθλητής,-οῦ

atmosfera atmosphaera,-ae *f.*; caelum,-i *n.*; aér,-is *n.*; ἡ ἀτμοσφαῖρα,-ας

atom átomus,-i *m.*; corpúsculum,-i *n.*; τὸ ἄτομον,-ου

atrament atramentum,-i *n.*; encaustum,-i *n.*; τὸ μέλαν,-αντος; τὸ ἔγκαυστον,-ου

Atreus Atreus,-ei *m.*; Ἀτρεύς,-έως ὁ

Syn Pelopsa i Hippodamii, ojciec Agamemnona i Menelaosa, król Argos i Myken.

atrybut attribūtum,-i *n.*; propriētas,-ātis *f.*; ἡ πρόσδοσις,-εως

audycja auditio,-ōnis *f.*; transmissio,-ōnis *f.* (radiophónica); τὸ ἄκουσμα,-ατος

audytorium auditorium,-ii *n.*; τὸ ἀκροατήριον,-ου

Augiasz Augias,-ae *m.*; Αὐγίας,-ου ὁ

Król Elidy na Peloponezie, syn Heliosa, po którym odziedziczył ogromne stada koni. Jedną z prac Heraklesa było oczyszczenie stajni króla Augiasza.

aula aula,-ae *f.*; auditorium,-ii *n.*; conclave,-is *n.* magnum; ἡ αὐλή,-ῆς

aulos (instrument muzyczny) aulus,-i *m.*; ὁ αὐλός,-οῦ

aura aura,-ae *f.*; caelum,-i *n.*; aér,-is *n.*; tempestas,-ātis *f.*; ἡ αὐρα,-ας

aureola aureōla,-ae *f.*; nimbus,-i *m.*; corōna,-ae *f.*; ἡ ἴρις,-ιδος

Aurora Aurōra,-ae *f.*; Ἡώς,-οῦς ἡ

Personifikacja Jutrzenki. Córka Hyperiona i Tei, siostra Heliosa i Selene.

autentyczny merus, 3; verus, 3; certus, 3; genúinus, 3; ἀληθινός, 3; αὐθεντικός, 3; ἀληθής,-ές

auto *autocurrus,-us *m.*; *autocinētum,-i *n.*; *autovehículum,-i *n.*; *autoraeda,-ae *f.*; τὸ αὐτοκίνητον,-ου

autobus *autoraeda,-ae *f.* longa (pública); τὸ λεωφορεῖον,-ου

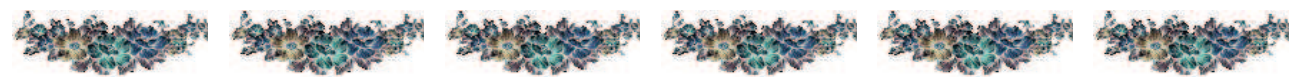
autochton indigēna,-ae *m.*; íncola,-ae *m.*; ὁ αὐτόχθων,-ονος

autograf autógraphum,-i *n.*; τὸ αὐτόγραφον,-ου

automat automatum,-i *n.*; τὸ αὐτόματον,-ου

autonomia independentia,-ae *f.*; autonomia,-ae *f.*; ἡ αὐτονομία,-ας

autopsja spectatio,-ōnis *f.*; autopsia,-ae *f.*; ἡ αὐτοψία,-ας

autor auctor,-ōris *m.*; factor,-ōris *m.*; ὁ ἀρχηγός,-οῦ; (*literacki*) scriptor,-ōris *m.*; ὁ συγγραφεύς,-έως

autorytet auctōritas,-ātis *f.*; dignitas,-ātis *f.*; τὸ κύρος,-εος

autostrada *autoraedarum via (strata),-ae *f.*; ὁ αὐτοκινητόδρομος,-ου

awans ascensio,-ōnis *f.*; ascensus,-us *m.*; ἡ προαγωγή,-ῆς

awansować 1. (kogoś) ad altioris honoris gradum promovēo, 2,-ōni,-ōtum *alqm*; προκόπτω; **2. (np. ja awansuję)** progredior, 3, -gressus sum in honoribus; ascendo, 3,-ndi,-nsum altiores dignitatis (honoris) gradus; προέρχομαι

awantura rixa,-ae *f.*; lis, litis *f.*; iurgium,-ii *n.*; ἡ ἔρις,-ιδος

awanturnik rixātor,-ōris *m.*; litigātor,-ōris *m.*; ὁ ἐριστικός,-οῦ; ὁ πλήκτης,-ου

awaria defectus,-us *m.*; detrimentum,-i *n.*; noxia,-ae *f.*; ἡ βλάβη,-ης; ἡ ζημία,-ας

azyl ásylum,-i *n.*; confugium,-ii *n.*; τὸ ἄσυλον,-ου; τὸ καταφύγειον,-ου

aż do usque ad; tenus; ἕως; ἄχρι(ς); μέχρι(ς)

ażeby ut, uti; ἵνα; ὅπως; ὥς

B

baba anus,-i *f.*; ἡ γραΐς,-ΐδος

Plus est periculi anum lacessere quam canem.

babcia avia,-ae *f.*; anícŭla,-ae *f.*; ἡ τήθη, -ης

babka 1. (**babcia**) avia,-ae; ἡ τήθη,-ης; ἡ μάμμη,-ης; 2. (**położna**) obstetrix,-icis *f.*; ἡ μαῖα,-ας; 3. (**roślina**) plantago,-inis *f.*; τὸ ἀρνόγλωσσον,-ου

bachanalia bacchanalia,-ium *n. pl.*; αἱ βακχεΐαι,-ῶν

Bachus Ba(c)chus,-i *m.*; Βάκχος,-ου ὁ

Syn Dzeusa i Semele utożsamiany z Dionizosem. Bóg winnej latorośli, wina i płodnych sił przyrody.

baczyć attendo, 3,-ndi,-nsum *alqd*, z *acc. c. inf.*; cavēo, 2, cavi, cautum *alqd*; custodio, 4,-ivi,-itum *alqd*; vidēo, 2, vidi, visum *alqd*; προσέχω; ἀσφαλέω

Videant cónsules, ne quid detrimenti res pública capiat.

bać się formīdo, 1,-āvi,-ātum *alqd*; metuo, 3,-ui, - *alqd*; pavēo, 2, pavi, - *alqd*; timēo, 2,-ui, - , *alqd*; tremo, 3,-ui, - , *alqd*; trépido, 1,-āvi,-ātum *alqd*; verēor, 2, véritus sum *alqd*; δειλιάω; φοβέομαι; τρέμω

Óderint (me), dúmmo modo métuant. Quem métuunt, odērunt; quem quisque odit, periisse expedit.

badacz explorātor,-ōris *m.*; experimentātor,-ōris *m.*; inquisītor,-ōris *m.*; scrutātor,-ōris *m.*; ὁ γνώμων,-ονος

badać exámino, 1,-āvi,-ātum *alqd*; explōro, 1,-āvi,-ātum *alqd*; indāgo, 1,-āvi,-ātum *alqd*; inquīro, 3,-sīvi,-sītum *alqd*; investīgo, 1,-āvi,-ātum *alqd*; lustro, 1,-āvi,-ātum *alqd*; scrutor, 1,-ātus sum *alqd*; κατασκοπέω; ἐκζητέω

badanie examen,-inis *n.*; examinatio,-ōnis *f.*; exploratio,-ōnis *f.*; inspectio,-ōnis *f.*; investigatio,-ōnis *f.*; inquisitio,-ōnis *f.*; quaestio,-ōnis *f.*; ἡ ἀνάκρισις,-εως; ἡ δοκιμή,-ῆς; ἡ ἐκζήτησις,-εως

bagaż impedimenta,-ōrum *n. pl.*; sarcīna,-ae *f.*; ἡ σαγή,-ῆς

bagno palus,-udis *f.*; uligo,-inis *f.*; ἡ λίμνη,-ης

bajać fábulor, 1,-ātus sum; λαλαγέω; λαλέω

bajdurzyć horiolor, 1,-ātus sum; λαλαγέω

bajka fábuła,-ae *f.*; ὁ μῦθος,-ου; ὁ αἶνος,-ου

Mutáto nómine de te fábuła narratur. Lupus in fábuła. Quo modo fábuła, sic vita: non quam diu, sed quam bene acta sit, refert. Acta est fábuła.

bajkopisarz fabulātor,-ōris *m.*; ὁ μυθογράφος,-ου

bajkowy fabŭlaris,-e; fabulōsus, 3; μυθικός, 3

bakteria *bacterium,-ii *n.*; τὸ βακτήριον,-ου; τὸ μικρόβιον,-ου

bal 1. (**tańce**) ballum,-i *n.*; saltatio,-ōnis *f.*; ἡ χορεία,-ας; 2. (**kloda**) palus,-i *m.*;

- truncus,-i *m.*; festūca,-ae *f.*; ὁ φιτρός,-οῦ; ὁ κορμός,-οῦ
- balsam** balsamum,-i *n.*; resina,-ae *f.*; τὸ βάλσαμον,-ου
- bałagan** disordo,-īnis *m.*; inordinatio,-ōnis *f.*; perturbatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀταξία,-ας; τὸ χάος,-ους
- bałwan** **1. (fala)** fluctus,-us *m.*; unda,-ae *f.*; τὸ κῦμα,-ατος; ὁ κλύδων,-ονος; **2. (bożek)** idōlus,-i *m.*; fanus,-i *m.*; τὸ εἶδωλεῖον,-ου; **3. (glupek)** stipes,-itis *m.*; caudex,-icis *m.*; baro,-ōnis *m.* ὁ μωρός,-οῦ
- bałwochwalstwo** idololatria,-ae *f.*; idolorum sérvitus,-ūtis *f.* (cultus,-us *m.*); ἡ εἰδωλολατρία,-ας
- banda** latrocinium,-ii *n.*; mandra,-ae *f.*; ληστεία,-ας
- bandaż** fascia,-ae *f.*; ἡ ἐπίδεσις,-εως; ὁ ἐπίδεσμος,-ου
- bandera** vexillum,-i *n.*; ἡ σημαία,-ας
- bandyta** latro,-ōnis *m.*; ὁ ληστής,-οῦ
- bandytyzm** latrocinium,-ii *n.*; ἡ ληστεία,-ας
- bank** argentaria,-ae *f.*; aerarium,-ii *n.* mercatorium; mensa,-ae *f.*; ἡ τράπεζα,-ας
- bankier** argentarius,-ii *m.*; mensarius,-ii *m.*; nummularius,-ii *m.*; ὁ τραπεζίτης,-ου
- bańka** **1. (nacznie)** ampulla,-ae *f.*; guttus,-i *m.*; ἡ λήκυθος,-ου; **2. (lekarska)** cucurbīta,-ae *f.*; τὸ ῥόον,-ου
- bar** taberna,-ae *f.* pōtoria; τὸ ἀναψυκτήριον,-ου
- barak** tectilium,-ii *n.*; cāsula,-ae *f.*; canāba,-ae *f.*; tugurium,-ii *n.*; ἡ κλισία,-ας; ἡ σκηνή,-ῆς
- baran** aries,-etis *m.*; ὁ κριός,-οῦ; ὁ ἀρνείος,-ου
- barbarzyńca** bárbarus,-i *m.*; ὁ βάρβαρος,-ου
- bardziej** amplius, magis, potius, plus; μᾶλλον; περισσοτέρως
- bardzo** magnopēre, multum, óptime, valde; λίαν; σφόδρα; σφοδρῶς
- bariera** impeditio,-ōnis *f.*; impedimentum,-i *n.*; τὸ κώλυμα,-ατος
- bark** humērus,-i *m.*; acronion,-ii *n.*; ὁ ὄμος,-ου; ἡ ὠμία,-ας
- barwa** color,-ōris *m.*; τὸ χρῶμα,-ατος
- bary** bra(c)chia,-ōrum *n. pl.*; scápułae,-arum *f. pl.*; humērus,-i *m.*; οἱ ὄμοι,-ων
- barykada** obex,-icis *m. f.*; obstáculum,-i *n.*; τὸ κώλυμα,-ατος
- baryłka** barile,-is *n.*; barilium,-ii *n.*; doli(ol)um,-ii *n.*; τὸ καδίσκιον,-ου
- basen** **1. (pływalnia)** lacus, us *m.*; nataria,-ae *f.*; piscina,-ae *f.*; bálneum,-i *n.*; labrum,-i *n.*; τὸ ὑπολήνιον,-ου; ὁ ληνός,-ου; ἡ κολυμβήθρα,-ας; τὸ νεώριον,-ου; **2. (naczynie)** scaphium,-ii *n.*; ἡ σκάφη,-ης; **3. (zbiornik na wodę)** aquarium,-ii *n.*; cisterna,-ae *f.*; τὸ ὑδροτήριον,-ου
- bastion** arx,-cis *f.*; propugnáculum,-i *n.*; munimentum,-i *n.*; τὸ ὀχύρωμα,-ατος
- baszta** turris,-is *f.*; propugnáculum,-i *n.*; ὁ πύργος,-ου
- baśń** fábula,-ae *f.*; ὁ μῦθος,-ου
- baśniowy** fabulāris,-e; μυθώδης,-ες

bat corrigia,-ae f.; flagellum,-i n.; lorum,-i n.; ἡ μάστιξ,-ιγος; τὸ φραγέλλιον,-ου

Baukis (Baucis) Baucis,-idis f.; Βαύκις,-ιδος
Zona Filemona. Razem z mężem przyjęli w swej chacie przebranych za wędrowców Dzeusa i Hermesa.

bawełna bombacio,-ōnis f.; cotto,-ōnis m.; ὁ βύσσος,-ου

bawić 1. (zabawiać) delecto, 1,-āvi,-ātum *alqm alqa re*; oblecto, 1,-āvi,-ātum; τέρω; **2. (przebywać)** moror, 1,-ātus sum; versor, 1,-ātus sum; sum, esse, fui *in alqo loco*; διατρίβω; μείνω

bawić się ludo, 3, lusi, lusum *alqa re*; bacchor, 1,-ātus sum; παίζω; εὐφραίνω
Ludendo dīscimus.

baza fundamentum,-i n.; basis,-is f.; ἡ βάσις,-εως

bazar mercenarium,-ii n.; forum,-i n.; mercātus,-us m.; ἡ ἀγορά,-ᾱς; τὸ ἐμπόριον,-ου

bazylika basílica,-ae f.; ἡ βασιλική,-ῆς

bażant phasianus,-i m.; ὁ φασιανός,-οῦ

bażel bulla,-ae f.; pomphus,-i m.; ὁ πομφός,-οῦ

beczka cadus,-i m.; cumera,-ae f.; cuparia,-ae f.; dolium,-ii n.; cupa,-ae f.; ὁ βάτος,-ου; ὁ κάδος,-ου

belka tignum,-i n.; trabs,-is f.; asser,-ēris m.; ὁ δοκός,-οῦ
Quid autem vides festūcam in óculo fratris sui, et trabem in óculo tuo non vides?

Bellerofont Bellérophon,-ontis m.; Βελλεροφόντης,-ου
Wnuk Syzyfa; zabił Chimere.

Bellona Bellōna,-ae f.; Ἐνυώ,-οῦς
Bogini wojny.

benzyna *benzīnum,-i n.; *ἡ βενζίνη,-ης

berło sceptrum,-i n.; scipio,-ōnis m.; ὁ ῥάβδος,-ου; τὸ σκῆπτρον,-ου

bestia bestia,-ae f.; fera,-ae f.; bélua,-ae f.; τὸ θηρίον,-ου

bez 1. (przyimek) sine *z abl.*; absque *z abl.*; ἐκτός *z gen.*; ἄτερ *z gen.*; ἄνευ *z gen.*; χωρίς *z gen.*; **2. (bot.)** sambūcus,-us f.
Absque argento ómnia vana. Sine dubio. Sine effectu. Sine die ac loco. Sine mora. Sine prole. Sine nómine. Sine spe. Sine ira et studio.

bezbarwny decolōrus, 3; ἀχρώματος,-ον; ἄχρωμος,-ον

bezblędny inerrábilis,-e; ἀπλάνητος,-ον

bezbolesny índolens,-entis; analgéticus, 3; ἀνάλγητος,-ον

bezbożnik impius,-ii m.; ὁ ἄθεος,-ου

bezbożny impius, 3; nefandus, 3; profanus, 3; ἄθεος,-ον; ἀσεβής,-ες
Donis impiū ne placāre audeant deos!

bezbronny inermis,-e; exarmatus, 3; ἄνοπλος,-ον

bezchmurny serēnus, 3; sudus, 3; ἀνέφελος,-ον

bezczelność arrogantia,-ae f.; impudicitia,-ae f.; insolentia,-ae f.; petulantia,-ae f.; ἡ ἀναίδεια,-ας; ἡ ὕβρις,-εως; τὸ ὑπέρβιον,-ου

bezczytność inactīvitās, -ātis f.; inertia, -ae f.; otium, -ii n.; desidia, -ae f.; ἡ ἀεργία, -ας;
ἡ ἀδράνεια, -ας

**Mollit viros otium. Otia dant vitia. Otia non ditescunt. Otium et reges et beatas
perdit urbes. Otium pūlvinar Satanae.**

bezdroże invia, -ōrum n. pl.; avium, -ii n.; ἡ ἀνοδία, -ας

bezkarność impūnitas, -ātis f.; ἡ ἀτιμωρία, -ας

bezkarny impūnis, -e; impūnitus, 3; inultus, 3; ἀτιμώρητος, -ον

bezkształtny informis, -e; deformis, -e; ἄμορφος, -ον

bezlitosny crudēlis, -e; inclemens, -entis; immisericors, -rdis; ferreus, 3; inhumānus, 3;
durus, 3; ἀνοικτίμων, -ον; σκληρός, 3; ἀνέλεος, -ον

bezludny desertus, 3; depopulātus, 3; vastus, 3; ἔρημος, 3

bezład incoordinatio, -ōnis f.; inordinantia, -ae f.; inordinatio, -ōnis f.; ataxia, -ae f.;

chaos, -i n.; confusio, -ōnis f.; perturbatio, -ōnis f.; ἡ ἀταξία, -ας; τὸ χάσμα, -ατος

bezmiar immensitas, -ātis f.; τὸ ἄπειρον, -ου

bezmierny immensus, 3; infinītus, 3; ἄπειρος, -ον; ἄμετρος, -ον

bezmyślność inconsideratio, -ōnis f.; socordia, -ae f.; stupiditas, -ātis f.; ἡ ἀβουλία, -ας;

ἡ ἄνοια, -ας; ἡ ἀνοησία, -ας; ἡ ἀφροσύνη, -ης

bezmyślny inconsiderātus, 3; socors, -rdis; stūpidus, 3; ἄβουλος, -ον; ἀνόητος, -ον;
ἄφρων, -ονος

bezokolicznik infinitīvus, -i m.; ἡ ἀπαρεμφάτη, -ης

bezowocny infructībilis, -e; inūtīlis, -e; κενός, 3; μάταιος, 3; ἄκαρπος, -ον

bezowocowy infructuōsus, 3; ἄκαρπος, -ον

bezpieczeństwo securitas, -ātis f.; salus, -ūtis f.; incolūmītas, -ātis f.; ἡ ἀσφάλεια, -ας

bezpieczny certus, 3; secūrus, 3; tutus, 3; ἀσφαλής, -ές; ἀκίνδυνος, -ον; ἀδεής, -ές

Medio tutissimus ibis.

bezpłatnie gratis, gratūto; δωρεάν

bezpłatny gratūtus, 3; δωρητός, 3

bezpłodność infertilitas, -ātis f.; sterilitas, -ātis f.; infecunditas, -ātis f.; ἡ ἀτοκία, -ας;

ἡ στειρότης, -ητος

bezpłodny infertīlis, -e; infecundus, 3; infructuōsus, 3; sterīlis, -e; στεῖρος, 3;

ἄτοκος, -ον

bezipostaciowy amorphicus, 3; informis, -e; ἄμορφος, -ον

bezipośredni immediatus, 3; directus, 3; ἄμεσος, -ον

beziprawie illegalitas, -ātis f.; iniquitas, -ātis f.; iniuria, -ae f.; ἡ ἀνομία, -ας; ἡ

ἀναρχία, -ας

Iniuriam qui factūrus est, iam facit. Nihil est facilius factu quam iniuria.

Summum ius summa iniuria. Ex iniuria non oritur ius.

beziprawny illegitimus, 3; ἄνομος, -ον

beziprobocie operistitium, -ii n.; ἡ ἀνεργία, -ας

bezipsenność insomnia, -ae f.; ἡ ἀϋπνία, -ας

bezipenny insomnius, 3; desomnis, -e; exsomnis, -e; ἄϋπνος, -ον; ἀκοίμητος, -ον

bezsilność impotentia,-ae f.; infirmītas,-ātis f.; debīlitas,-ātis f.; ἡ ἀδυναμία,-ας; ἡ ἀσθένεια,-ας

bezsilny inops,-opis; impotens,-entis; infirmus, 3; debīlis,-e; ἀσθενής,-ές; ἀδύνατος,-ον; ἀκρατής,-ές

beztroska serēnitas,-ātis f. animi; secordia,-ae f.; incūria,-ae f.; ἡ ἀμεριμνία,-ας

beztroski serēnus, 3; secūrus, 3; secors,-rdis; incuriōsus, 3; ἀμέριμνος,-ον

bezużyteczny inútilis,-e; ἀνωφελής,-ές; κενός, 3; ἄχρηστος,-ον

bezwarunkowy absolūtus, 3; inconditiōnalis,-e; ἀναγκαῖος, 3; ἐπιτήδειος, 3

bezwład inertia,-ae f.; torpor,-ōris m.; ἡ ἀεργία,-ας

bezwonny inodorātus, 3; ἄνοδμος,-ον

bezwstyd impudicitia,-ae f.; impudentia,-ae f.; ἡ ἀσέλγεια,-ας; ἡ ἀναίδεια,-ας

bezwstydny impuditiōsus, 3; impūdens,-entis; impudīcus, 3; ἀναίσχυντος,-ον; ἀκόλαστος,-ον

bezwzględny 1. (niezależny) absolūtus, 3; ἀπόλυτος,-ον; **2. (okrutny)** crudēlis,-e; immītis,-e; inclēmens,-entis; saevus, 3; sevērus, 3; αὐστηρός, 3; ἀδίστακτος,-ον

beźzeństwo caelibātus,-us m.; ἡ ἀγαμία,-ας

bęben tympanum,-i n.; tamburīnus,-i m.; τὸ ἤχεϊον,-ου

bębenek tympan(iol)um,-i n.; τὸ τύμπανον,-ου; τὸ κρουπέδιον,-ου; ἡ ὀρυθαία,-ας

biada! vae! eheu!; οὐαί; οἴμοι

Vae victis! Vae soli! Vae mihi!

biadać (in)gemo, 3,-ui,-itum; lamentor, 1,-ātus sum; plango, 3,-xi,-ctum; ululo, 1,-āvi,-ātum; γοόω; ὀδύρομαι

białko albūmen,-inis n.; proteinum,-i n.; τὸ λεύκωμα,-ατος; (jaja) albor,-ōris m.; τὸ λευκόν,-οῦ

biały albus, 3; cándidus, 3; λευκός, 3; λαμπρός, 3

biblioteka bibliothēca,-ae f.; ἡ βιβλιοθήκη,-ης

bibliotekarz bibliothecarius, -ii m.; ὁ βιβλιακός,-οῦ

bicie plagatio,-ōnis f.; verberatio,-ōnis f.; ἡ πληγή,-ῆς; (serca) pulsatio,-ōnis f.; ὁ σφυγμός,-οῦ

bicz corrigia,-ae f.; flagellum,-i n.; lorum,-i n.; τὸ φραγέλλιον,-ου; ἡ μάστιξ,-ιγος

biczować flagello, 1,-āvi,-ātum; mastīgo, 1,-āvi,-ātum; verbēro, 1,-āvi,-ātum; μαστίζω; μαστιγέω; φραγαλλόω

bić báculo, 1,-āvi,-ātum; caedo, 3, cecīdi, caesum; cutio, 3, cussi, cussum; ferio, 4,-ivi,-itum; plago, 1,-āvi,-ātum; κόπτω; δέρω; παίω; τύπτω

bić się (walczyć) pugno, 1,-avi -atum; proelior, 1,-ātus sum; confligo, 3,-flicxi,-flictum; πολεμέω; μάχομαι; κόπτω

biec, biegnąć curro, 3, cucurri, cursum; τρέχω; δρώω

bieda inopia,-ae f.; miseria,-ae f.; paupertas,-ātis f.; penūria,-ae f.; egestas,-ātis f.; τὸ ὑστέρημα,-ατος; ἡ χρεία,-ας; πτωχεῖα,-ας

Ignis aurum probat, miseria fortes. Luxuriae filia est inopia. Inopiae desunt multa, avaritiae omnia.

biedak pauper,-ēris m.f.; egens,-entis m.; ὁ πτωχός,-οῦ

biedny egēnus, 3; miser, 3; pauper,-eris; πένης,-εσ; πτωχός, 3

Miser res sacra. Miser, qui numquam miser. Non qui parum habet, sed qui plus cupit, pauper est. Pauper ubique iacet, dives ubique placet. Paupérrimi non semper misérrimi sunt. Quod miséri nimis volunt, hoc facile credunt. Saepe sub paúpere tecto ingenium hábitat. Inops potentem dum vult imitari, perit.

bieg cursus,-us m.; cursatio,-ōnis f.; ὁ δρόμος,-ου

Vitae cursus brevis est, gloriae sempiternus.

biegacz cursor,-ōris m.; ὁδρομάς,-άδος

biegle currātim, fluātīm, cursim; ἐπίτροχα

biegły expertus, 3; perītus, 3; ἴδρις,-ιος; γνώστης,-εσ

biegun cardo,-īnis m.; vertex,-icis m.; polus,-i m.; ὁ πόλος,-ου

biegunka fluxus,-us m. alvīnus; ἡ διάρροια,-ας; τὸ δυσεντέριον,-ου

biel albēdo,-īnis f.; τὸ λευκῶμα,-ατος

bielizna linamentum,-i n.; τὰ ἐσώτερα,-ων

bielmo albūgo,-īnis f.; leucōma,-atis n.; τὸ γλαύκωμα,-ατος

biernik accusatīvus,-i m.; ἡ αἰτιατική,-ῆς

bierność passīvitas,-ātis f.; inactīvitas,-ātis f.; ἡ ἀεργία,-ας

bierny passīvus, 3; ἀεργός,-όν; (gram.) ὑπτιος, 3

bierzmowanie confirmatio,-ōnis f.; τὸ χρίσμα,-ατος

bieżący currens,-entis; fluens,-entis; τρέχων,-ουσα,-ον; τρεχούμενος, 3

bigamia bigamia,-ae f.; ἡ διγαμία,-ας

bilet scida,-ae f.; scheda,-ae f.; schédula,-ae f.; téssera,-ae f.; τὸ εἰσιτήριο,-ου

biodro coxa,-ae f.; lumbus,-i m.; ἡ ὀσφῦς,-ύος; τὸ ἰσχίον,-ου; ὁ μηρός,-οῦ

biograf biogrāphus,-i m.; vitae scriptor,-ōris m.; ὁ βιογραφεύς,-έως

biografia biographia,-ae f.; vita,-ae f.; ἡ βιογραφία,-ῆς

biolog biólogus,-i m.; ὁ βιόλογος,-ου

biologia biologia,-ae f.; ἡ βιολογία,-ας

bis! bis!; δίς

biskup epíscopus,-i m.; ὁ ἐπίσκοπος,-ου

bitwa colluctatio,-ōnis f.; proelium,-ii n.; pugna,-ae f.; dimicatio,-ōnis f.; certámen,-īnis n.; acies,-ei f.; ἡ μάχη,-ης; ἡ πάλη,-ης; ὁ πόλεμος,-ου; ὁ ἀγών,-ῶνος

biurko mensa,-ae f. scriptoria; τὸ γραφεῖον,-ου

biust pectus,-ōris n.; mamilla,-ae f.; τὸ στήθος,-εος; ὁ θώραξ,-ακος; (kobięcy) mamma,-ae f.; papílla,-ae f.; ὁ μαστός,-οῦ; ὁ τιτθός,-οῦ

biustonosz strophium,-ii n.; ὁ στηθόδεσμος,-ου

bizuteria pretiosa,-ōrum n. pl.; τὰ τιμητά,-ῶν; τὰ κοσμήματα,-ων

blacha bráctēa,-ae f.; bráttēa,-ae f.; lamella,-ae f.; lámīna,-ae f.; ἡ πτύξις,-εως; ἡ πλάτη,-ης

blady lívidus, 3; pállidus, 3; lúridus, 3; χλωρός, 3; ὤχρος, 3

blask nitor,-ōris *m.*; splendor,-ōris *m.*; fulgor,-ōris *m.*; candor,-ōris *m.*; ἡ
λαμπρότης,-ητος; ὁ φέγγος,-ου; ὁ φωστήρ,-ῆρος

blat mensa,-ae *f.*; tabula,-ae *f.* mensae; ábacus,-i *m.*; ὁ ἄβαξ,-ακος

blednać pallesco, 3,-lui; χλορέομαι

bliski propinquus, 3; v́icinus, 3; confinis,-e; contérminus, 3; πλήσιος, 3

blisko 1. (**przysł.**) iuxta, prope, haud procul *alqa re*; propter; ἐγγύς, πλήσιον,
σχεδόν; 2. (**przyim.**) iuxta, prope, propter *z acc.*; ἐγγύς, πλήσιον *z gen.*

blizna cícatrix,-icis *f.*; ἡ ὠτειλή,-ῆς

*Etiam sanāto v́ulnere cícatrix manet. Non venit vulnus ad cicátricem, in quo
medicamenta temptantur.*

bliźni próximus, 3; πλήσιος, 3

bliźniaczy gemellus, 3; géminus, 3; δίδυμος, 3

bliźniak gemellus,-i *m.*; geminus,-i *m.*; ὁ δίδυμος,-ου

bliźszy propior,-ius; proximior,-ius; πλησιότερος, 3

blokada 1. (*okrażenie wojsk*) obsidio,-ōnis *f.*; obsessio,-ōnis *f.*; circumsessio,-ōnis *f.*;
ὁ περικλεισμός,-οῦ; 2. (*osłona przed wrogiem*) propugnáculum,-i *n.*;
saepimentum,-i *n.*; τὸ ὀχύρωμα,-ατος; 3. (*przeszkoda*) impedimentum,-i *n.*;
obex,-icis *m.*; τὸ ἀποκλεισμός,-οῦ; τὸ κώλυμα,-ατος

blondyn flavus, 3; ξαντότριχος,-ον

bluszcz hedēra,-ae *f.*; cissus,-us *f.*; ὁ κιττός,-οῦ

bluzka intérula,-ae *f.*; indusium,-ii *n.*; pelusium,-ii *n.*; pelusia,-ae *f.*

bluźnierca sacrílegus,-i *m.*; ὁ βλάσφημος,-ου; ὁ ἱερόσυλος,-ου

bluźnierstwo sacrilegium,-ii *n.*; exsecratio,-ōnis *f.*; ἡ βλασφημία,-ας

blagać (de)precor, 1,-ātus sum *alqm, alqd, alqd ab alqo*; oro, 1,-āvi,-ātum *alqm, alqd*;
rogo, 1,-āvi,-ātum *alqm, alqd*; súpplico, 1,-āvi,-ātum *alicui*; (προσ)εὔχομαι;
δέομαι; ἵκετεύω; παρακαλέω

blaganie deprecatio,-ōnis *f.*; obsecratio,-ōnis *f.*; supplicatio,-ōnis *f.*; ἡ δέησις,-εως;
ἵκετερία,-ας

blahostka nugae,-arum *f. pl.*; frívolum,-i *n.*; τὸ ὀλίγον,-ου

blazen buffo,-ōnis *m.*; histrio,-ōnis *m.*; morio,-ōnis *m.*; sannio,-ōnis *m.*; scurra,-ae *m.*;
ὁ γελοιαστής,-οῦ; ὁ σάννας,-ου

błąd error,-ōris *m.*; ἡ πλάνη,-ης; τὸ σφάλμα,-ατος

Errorem cum lacte nútricis śugimus. Non omnis error stultitia est dicenda.

Cuiusvis hóminis est errare, nullus nisi insipientis in errore perseverare.

błądzący errans,-antis; πλανητός, 3

błądzić erro, 1,-āvi,-ātum; pecco, 1,-āvi,-ātum; labor, 3, lapsus sum; πλανάομαι;
; ἁμαρτάνω

*Errāre humanum est. Errant, qui in prósp̄eris rebus ímpetus Fortúnae in omne
tempus fugisse se putant. Errat et in nulla sede moratur Amor.*

blękit caerúleum, -i *n.*; τὸ γλαυκόν,-ου

blękitny caerúleus, 3; cyáneus, 3; γλαυκός, 3

blogi beatus, 3; faustus, 3; ὄλβιος, 3

blogosławić beatífico, 1,-āvi,-ātum; benedíco, 3,-xi,-ctum; εὐλογέω; μακαρίζω

blogosławieństwo benedictio,-ōnis *f.*; beatitūdo,-īnis *f.*; ἡ εὐλογία,-ας; ὁ μακαρισμός,-οῦ

blogosławiony beatus, 3; benedictus, 3; sanctus, 3; εὐλογητός,-όν; μακάριος, 3

blona membrana,-ae *f.*; túnica -ae *f.*; velamentum,-i *n.*; ἡ μεμβράνα,-ας; ἡ μῆνιγξ,-ιγγος

blona dziewicza hymen,-enis *m.*; membrana,-ae virgínea; ὁ ὑμήν,-ῆνος

bloto caenum,-i *n.*; limus,-i *m.*; lutum,-i *n.*; palus,-udis *f.*; volutabrum,-i *n.*; ὁ πηλός,-οῦ; ὁ βόρβορος,-ου

De coelo in caenum.

blýsk fulgor (fulgur),-ōris *n.*; nitor,-ōris *m.*; coruscāmen,-īnis *n.*; ἡ ἀστραπή,-ῆς

blýskać, blýsnać fulgēo, 2,-lsi, - ; fúlguro, 1,-āvi,-ātum; mico, 1,-cui; ἀστράπτω; ἐκλάμπω

blýskać się fúlmino, 1,-āvi,-ātum; mico, 1,-cui; fulguro, 1,-āvi,-ātum; ἀστράπτω

blýskawica fulgur,-ūris *n.*; fúlgetrum,-i *n.*; coruscum,-i *n.*; ἡ ἀστραπή,-ῆς

blýszący lúcidus, 3; nitens,-entis; spléndens,-entis; spléndidus, 3; coruscans, -antis; λαμπρός, 3; λιπαρός, 3

blýszczęć candēo, 2,-ui, - ; clarēo, 2,-ui, - ; corusco, 1,-āvi,-ātum; fulgēo, 2,-lsi,-lsum; lampo, 1,-āvi,-ātum; nitēo, 2,-ui, - ; rútilo, 1,-āvi,-ātum; spléndēo, 2,-ui, - ; spléndico, 1,-āvi,-ātum; ἀστράπω; ἀγάζω; λάμπω

bo nam; enim; étenim; namque; γάρ, ὅτ(τ)ι, δια, ἐπειδή

boczny laterālis,-e; πλευρικός, 3

bodziec impulsus,-us *m.*; stímūlus,-i *m.*; acúleus,-i *m.*; incitamentum,-i *n.*; ὁ σκόλοψ,-οπος; ἡ ἀφορμή,-ῆς

bogacić locúpleto, 1,-āvi,-ātum; πλουτίζω

bogacić się ditescō, 3,-ui, - ; divescō, 3,-ui, - ; πλουτέω

bogactwo opulentia,-ae *f.*; opes,-um *f. pl.*; divitiae,-arum *f. pl.*; ὁ πλοῦτος,-ου

Divitiae grandes hómini sunt vívere parce. Divitiae pariunt curas. Divitiae apud sapientem virum in servitute sunt, apud stultum in imperio. Déspice divitias, si vis ánimo esse beatus. Homo doctus in se semper divitias habet. Bona valetūdo melior est quam máximae divitiae. Non ergo félicem faciunt divitiae. Vides doctrīnam ac virtūtem tutíssimas esse divitias. Ubi opes, ibi amīci. Diligentia auget opulentiam. Divitiae et honōres incerta et cadūca sunt. Contentum suis rebus esse maximae divitiae.

bogacz dives,-itis *m.*; opulentus,-i *m.*; ὁ πλούσιος,-ου

bogaty dives,-itis; abundans,-antis; lóculpes,-etis; opulentus, 3; πλούσιος, 3

Dives aut iniquus est, aut iniqui heres. O, dives, dives, non omni témpore vives!

bogini dēa,-ae *f.*; diva,-ae *f.*; ἡ θεά,-ᾶς

bogobojność pietas, -ātis f.; timor, -ōris m. Dei; ἡ θεοσέβεια, -ας

bogobojny pius, 3; religiōsus, 3; timoratus, 3; θεοσεβής, -ές

bohater heros, -ois m.; ὁ ἥρωας, -ωος

bohaterski herōicus, 3; ἥρωϊκός, 3; ἔνδοξος, -ον

bohaterstwo heroismus, -i m.; armipotētia, -ae f.; virtus, -utis f.; fortitūdo, -īnis f.; ὁ ἥρωϊσμός, -οῦ

boisko campus, -i m.; ἀρεᾶ, -ae f.; τὸ γυμνάσιον, -ου; τὸ στάδιον, -ου

bojaźliwy formidolōsus, 3; pávidus, 3; tímīdus, 3; tremebundus, 3; δειλός, 3; ἔντρομος, 3

Audāces Fortūna (ad)iuvat tímidosque repellit.

bojaźń tímīdītas, -ātis f.; timor, -ōris m.; pavor, -ōris m.; metus, -us m.; ὁ φόβος, -ου; ἡ δειλία, -ας; ἡ δειλίασις, -εως

bojownik (pro)pugnātor, -ōris m.; ὁ ἀγωνιστής, -οῦ

bok latus, -ēris n.; ἡ πλευρά, -ᾶς; τὸ πλευρόν, -οῦ

boks pugilatio, -ōnis f.; pugilātus, -us m.; ἡ πυγμαχία, -ας; τὸ πανκράτιον, -ου

bokser pugilātor, -ōris m.; ὁ πύγμαχος, -ου

boleć dolēo, 2, -ui, - ; crucior, 1, -atus sum; patior, 3, -passus sum; labōro, 1, -āvi, -ātum *alqa re*; dolore afficior, áffici, affectus sum; διαπονέομαι; ὀδυνάομαι; πενθέω

bolesny dolens, -entis; ἀλγηρός, 3

boleściwy dolorōsus, 3; παθητός, 3

boleść dolor, -ōris m.; ἡ ἀλγηδών, -όνος; ὁ πόνος, -ου; τὸ πένθος, -εος

Bona Dea ("Dobra Bogini") Bona Dea f. (*bogini rzymska związana z Faunusem*).

Boreasz Boreas, -ae m.; Βορέας, -ου

Uosobione bóstwo zimnego wiatru północnego.

borówka bacca, -ae f.; ὁ βότρυς, -υος

boski divīnus, 3; divus, 3; θεῖος, 3; δῖος, 3

boskość divīnītas, -ātis f.; ἡ θε(ι)ότης, -ητος

bosy nūdipes, -edis; ἀνυπόδητος, -ον

botaniczny botānicus, 3; herbarius, 3; βοτανικός, 3

botanika botānica, -ae f.; ἡ βοτανική, -ῆς

bowiem nam; enim; étenim; namque; γάρ; ὅτ(τ)ι

bożek idōlus, -i m.; idōlum, -i n.; simulacrum, -i n.; τὸ εἰδωλεῖον, -οῦ; τὸ εἶδωλον, -ου; τὸ σέβασμα, -ατος

boży divīnus, 3; θεῖος, 3

bożyszczce idōlus, -i m.; tanus, -i m.; τὸ εἶδωλον, -ου

bóbr castor, -ōris m.; fiber, -bri m.; ὁ κάστωρ, -ορος

bóg deus, -i m.; súperus, -i m.; divus, -i m.; ὁ θεός, -οῦ; ὁ δαίμων, -ονος

Deus mirābilis, fortūna variābilis. Deus et natūra nihil faciunt frustra. Flectere si nequeo superos, Acheronte movebo. D.O.M. = Deo Óptimo, Máximo.

bój pugna,-ae f.; proelium,-ii n.; certamen,-īnis n.; dimicatio,-ōnis f.; ὁ πόλεμος,-ου;
ἡ μάχη,-ης; ἡ στρατεία,-ας; ἡ πάλη,-ης

bójka rixa,-ae f.; ἡ πάλη,-ης

ból dolor,-ōris m.; luctus,-us m.; ἡ λύπη,-ης; ἡ ἀλγηδών,-όνος; ἡ ὀδύνη,-ης; τὸ
πάθημα,-ατος; ὁ πάθος,-ου; ἡ ὠδίν,-ῖνος; ὁ πόνος,-ου

Vitam miscet dolor et gaudium. Perfer et obdura, dolor hic tibi proderit olim!

*Nullus dolor est, quem non longinquitas temporis minuat ac molliat. Dies levat
luctum.*

bóle porodowe miéc parturio, 4,-ivi,-itum; ὠδίνω

bór forestum,-i n.; silva,-ae f.; ἡ ὕλη,-ης

bóstwo deítas,-ātis f.; divínitas,-ātis f.; numen,-īnis n.; τὸ δαιμόνιον,-ου; τὸ θεῖον,-
ου

bósc arieto, 1,-āvi,-ātum; κερατίζω

brać accipio, 3,-cepi,-ptum; suscipio, 3,-cepi,-ptum; capio, 3, cepi, captum; áufero,
auférre, ábstuli, ablātum; sumo, 3,-psi,-ptum; λαμβάνω; αἴρω; αἰρέω

brać udział intersum, -esse, -fui z dat.; μετέχω

brak 1. (nieobecność) absentia,-ae f.; ἡ ἀπουσία,-ας; **2. (ubytok, defekt)** defectus,-
us m.; vitium,-ii n.; τὸ κολόβωμα,-ατος; τὸ ἐλάττωμα,-ατος; **3. (niedobór)**

deficientia,-ae f.; inopia,-ae f.; carentia,-ae f.; penuria,-ae f.; τὸ ὑστέρημα,-ατος

brakować desum, deesse, defui; indigēo, 2,-ui *alqa re*; carēo, 2,-ui *alqa re*; deficio, 3,
feci,-fectum; ὑστερέω; λείπω

brama porta, -ae f.; ianua, -ae f.; fores, -ium f.pl.; ἡ θύρα,-ας; ἡ πύλη,-ης; ὁ
πυλών,-ῶνος

Hannibal ante portas.

bransoletka armilla,-ae f.;

ὁ βραχιονιστήρ,-ῆρος

brat frater,-ris m.; ὁ ἀδελφός,-οῦ

bratanek fratruélis,-is m.;

ὁ ἀδελφιδοῦς,-οῦ

braterski fraternus, 3; ἀδελφικός, 3

braterstwo fratérnitas,-ātis f.; ἡ ἀδελφότης,-ητος

brązownik aerarius,-ii m.; ὁ χαλκεύς,-έως

brązowy bronseus, 3; aereus, 3; χαλκοῦς,-ῆ,-οῦν; χάλκινος, 3

brew supercilium,-ii n.; ἡ ὀφρῦς,-ύος

broda 1. (zarost) barba,-ae f.; ὁ πώγων,-ωνος; ὁ κόννος,-ου; **2. (podbródek)**
mentum,-i n.; genium,-ii n.; τὸ γένειον,-ου

*Barba crescit, puer nescit. Barba non facit philosophum. Video barbam et
pallium, philosophum non video.*

brodaty barbātus, 3; bárbiget, 3; πωγωνοφόρος,-ον

bronić defendo, 3,-ndi,-nsum *alqm ab alqa re lub adversus alqm*; tutor, 1,-ātus sum
alqm; tuēor, 2, tuitus (tutus) sum; ἀπολογέω; ἀμύνω; φυλάσσω

bronić się me defendo, 3,-ndi,-nsum; me tego, 3,-xi,-ctum; resisto, 3, réstiti, - *alicui* lub *contra alqm*; ἀπολογέομαι; ἀμύομαι

broń arma,-ōrum *n. pl.*; armatūra,-ae *f.*; armātus,-us *m.*; τὰ ὅπλα,-ων; τὰ τεύχεα,-ων; τὰ ἔντεα,-ων

Inter arma silent Musae. Arma virumque cano.

brud immunditio,-ōnis *f.*; inquinamentum,-i *n.*; lutum,-i *n.*; purgāmen,-īnis *n.*; purgamentum,-i *n.*; sordes,-is *f.*; τὸ βόρβορος,-ου; ὁ μολυσμός,-οῦ; ἡ ῥυπαρία,-ας

brudny immundus, 3; spurcus, 3; sórdidus, 3; squalidus, 3; ἀκάθαρτος,-ον; ῥυπαρός, 3

brudzić contāmino, 1,-āvi,-ātum; (co)inquino, 1,-āvi,-ātum; máculo, 1,-āvi,-ātum; spurco, 1,-āvi,-ātum; μαιίνω; μολύνω; ῥυπαίνω; σπιλόω

brudzić się sordesco, 3,-ui, -; inquinor, 1,-ātus sum; ῥυπαίνομαι

brunet homo (vir) nigris capillis; ὁ μελατρινός,-οῦ

brutalność brutālitas,-ātis *f.*; ἡ θηριότης,-ητος

brutalny brutālis,-e; trux,-cis; crudēlis,-e; θηριώδης,-εσ; ἄγριος, 3

bruzda crena,-ae *f.*; lira,-ae *f.*; plica,-ae *f.*; sulcus,-i *m.*; ὁ ὄγμος,-ου

bryczka raeda,-ae *f.*; carpentum,-i *n.*; ἡ ῥαίδη,-ης

brylant adamas,-antis *m.* sculptus; ὁ ἀδάμας,-αντος

bryła massa,-ae *f.*; bolus,-i *m.*; globus,-i *m.*; ὁ θρόμβος,-ου; ὁ βῶλος,-ου; ὁ σόλος,-ου

Bryzeida Brisēis,-idos *f.*; Βρυσηίς,-ίδος

Córka kapłana Bryzesa. Stała się branką Achillesa w czasie trwania wojny trojańskiej.

brzask dilúculum,-i *n.*; aurōra,-ae *f.*; matutīnum,-i *n.*; ἡ αὐγή,-ῆς; ἡ ἠώς, ἡ οὔς

brzeg 1. (morski) litus,-ōris *n.*; ora,-ae *f.*; ripa,-ae *f.*; ὁ αἰγιαλός,-οῦ; ἡ ἀκτή,-ῆς; **2. (margines)** margo,-īnis *f.*; τὸ ἄκρον,-ου; **3. (krawędź naczynia)** labrum,-i *n.*; ἡ ἄκρα,-ας; **4. (granica, miedza)** limes,-itis *m.*; ἡ ὄροθεσία,-ας; **5. (szaty)** limbus,-i *m.*; τὸ λῶμα,-ατος; τὸ κράσπεδον,-ου

brzemienność graviditas,-ātis *f.*; praegnatio,-ōnis *f.*; τὸ βάρος,-εος; ἡ ἐγκυότης,-ητος

brzemienny grávidus, 3; onerarius, 3; ponderōsus, 3; praegnans,-antis; ἔγκυος,-ον

brzemie gravēdo,-īnis *f.*; gestāmen,-īnis *n.*; moles,-is *f.*; onus,-ēris *n.*; pondus,-ēris *n.*; sarcīna,-ae *f.*; τὸ βάρος,-εος; τὸ ὄγκος,-εος; τὸ φορτίον,-ου

brzęk tinnītus,-us *m.*; frémitus,-us *m.*; ὁ ἀραγμός,-οῦ

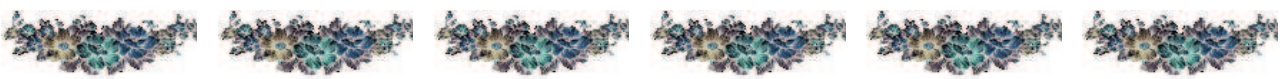
brzmienie sonus,-i *m.*; murmur,-ūris *n.*; tenor,-ōris *m.*; ὁ ἦχος,-ου; ἡ φωνή,-ῆς

brzuch abdōmen,-īnis *n.*; alvus,-i *m.*; utērus,-i *m.*; venter,-ris *n.*; ἡ γαστήρ, γαστρός; ἡ κοιλία,-ας

Plenus venter non studet libenter.

brzuszny ventrālis,-e; abdominālis,-e; γαστρικός, 3; κοιλιώδης,-εσ

brzydki turpis,-e; deformis,-e; foedus, 3; taeter, 3; αἰσχρός, 3; σαπρός, 3;

ἄσχημος, -ον

brzydota turpitudō, -īnis *f.*; foéditas, -ātis *f.*; defórmitas, -ātis *f.*; ἡ αἰσχρότης, -ητος

brzydzić się fastidio, 1- avi, -atum *alqd, alqm*; foedo, 1, -āvi, -ātum *alqd, alqm*;

abóminor, 1, -ātus sum *alqd, alqm*; taedet, 2, taedit (taesum est) me *alicuius rei*;

προσοχλίζω; ἀδημονέω; ἀποστυγέω

brzytwa novácūla, -ae *f.*; ratorium, -ii *n.*; xyster, -ēris *m.*; τὸ ξυρόν, -οῦ

buchać erumpo, 3, erupi, eruptum; ἐκρήγνυμαι

buda cóhuae, -arum *f. pl.*; taberna, -ae *f.*; ἡ σκίνη, -ης

budowa 1. (budowanie) aedificatio, -ōnis *f.*; exstructio, -ōnis *f.*; ἡ ἐνδόμησις, -εως;

ἡ οἰκοδομή, -ῆς; **2. (struktura)** complexio, -ōnis *f.*; constitutio, -ōnis *f.*;

compositio, -ōnis *f.*; structūra, -ae *f.*; ἡ σύνθεσις, -εως

budować aedifico, 1, -āvi, -ātum *alqd*; cónstruo, 3, -xi, -ctum *alqd*; condo, 3, -didi, -

ditum *alqd*; instítuo, 3, -ui, -tum *alqd*; κτίζω; οἰκοδομέω; κατασκευάζω

budowla aedificium, -ii *n.*; aedificatio, -ōnis *f.*; constructio, -ōnis *f.*; exstructio, -ōnis *f.*;

domus, -us *f.*; opus, -ēris *n.*; structūra, -ae *f.*; ἡ οἰκοδομή, -ῆς; τὸ οἰκοδόμημα, -ατος

budulec materies, -ei *f.*; materia, -ae *f.*; tigna, -ōrum *n. pl.*; ἡ ὕλη, -ης

budynek aedificium, -ii *n.*; domus, -us *f.*; τὸ οἰκοδόμημα, -ατος; ἡ οἰκία, -ας

budzić excito, 1, -āvi, -ātum *alqm*; ἐγείρω; ἐξυπνίζω

budzić się expergiscor, 3, experrectus sum; ἐγείρομαι

bujać 1. (huścić) libro, 1, -āvi, -ātum *alqd, alqm*; αἰωρέω; σαλεύω; **2. (fantazjować)**

fingo, 3, finxi, fictum; φαντάζω; **3. (kłamać)** mentior, 4, -itus sum; ψεύδω

bujda mendacium, -ii *n.*; τὸ ψεῦσμα, -ατος

buk fagus, -i *f.*; ἡ ὄξυη, -ης

bukiet sertula, -ae *f.*; fascícūlus, -i *m.*; τὸ ἀνθοδέσμιον, -ου

bulion iúsculum, -i *n.*; bullīgo, -īnis *f.*; ὁ ζωμός, -οῦ

buława sceptrum, -i *n.*; scipio, -ōnis *f.*; τὸ σκήπτρον, -ου

bułka panīnus, -i *m.*; bucella, -ae *f.*; pastillus, -i *m.*; τὸ πύργον, -ου

bunt rebellio, -ōnis *f.*; seditio, -ōnis *f.*; conspiratio, -ōnis *f.*; revolta, -ae *f.*; ἡ στάσις, -

εως

buntować seditionem (motus) facio, 3, feci, factum (movēo, 2, movi, motum);

impello, 3, -puli, -ulsum; concito, 1, -āvi, -ātum; stímulo, 1, -avi, -atum); ἐγείρω;

διαταράσσω

buntować się rebello, 1, -āvi, -ātum; recontro, 1, -āvi, -ātum, recertor, 1, -ātus sum;

στασιάζω; παραπικραίνω

buntowniczy rebellōsus, 3; rebellis, -e; seditiōsus, 3; ἀποστασικός, -όν

buntownik concitātor, -ōris *m.*; rebellātor, -ōris *m.*; seditioarius, -ii *m.*;

ὁ στασιαστής, -οῦ

burak beta, -ae *f.*; τὸ τεῦτλον, -ου

bursztyn succinum, -i *n.*; glaes(s)um, -i *n.*; electrum, -i *n.*; τὸ ἥλεκτρον, -ου

burza procella, -ae *f.*; tempestas, -ātis *f.*; túrbula, -ae *f.*; turbo, -īnis *f.*; ἡ λαῖλαψ, -απος;

ὁ ὄμβρος, -ου; ἡ θύελλα, -ας

burzyć 1. (niszczyć) demolior, 4, -itus sum; dissolvo, 3, -solvi, -solūtum; delēo, 2, -evi, -tum; diruo, 3, -ui, -ūtum; evertō, 3, -rti, -rsum; καταϊρέω; καταλύω; καταστρέφω; **2. (podburzać)** concito, 1, -āvi, -ātum; (con)turbo, 1, -āvi, -ātum; commōnēo, 2, -movi, -motum; διαταράσσω

but calce(ament)um, -i n.; τὸ ὑπόδημα, -ατος; ἡ κρηπίς, -ῖδος; (z cholewami) caligae, -arum f. pl.; (do tańca) baxēa, -ae f.; (z niegarbowanej skóry) pero, -ōnis m.

butelka lag(a)ena, -ae f.; lagoena, -ae f.; ὁ λάγυνος, -ου; τὸ κεράμιον, -ου; ἡ φιάλη, -ης
by ut, uti; ὅπως; ἵνα

byczek iuventus, -i m.; búcŭlus, -i m.; τὸ ταυρίδιον, -ου; ὁ μόσχος, -ου

być sum, esse, fui; εἶμί (εἶμαι); γίγνομαι; ἴστημι; ὑπάρχω

być bardzo potężnym praepollēo, 2, -ui, - ; δυναστέω

być bogatym lecupletor, 1, -ātus sum; πλουτέω

być godnym dignus habēor, 2, -itus sum; καταξιόομαι

być nieobecny absum, abesse, afui; ἀπειμί

być nieposłusznym inoboedio, 4, -ivi, -itum; παρακούω

być obecnym adsum, adesse, affui; παρειμί; παραγίγνομαι; ἐνδημέω

być posłusznym oboedio, 4, -ivi, -itum; parēo, 2, parui, paritum; πείθομαι;

ὑπακούω; ὑποτάσσομαι

Rogantibus potius quam imperantibus paremus.

być potężnym potestatem habēo, 2, -ui, -itum; δύναμαι

być pozbawionym vaco, 1, -āvi, -ātum *re* lub *a re*; ὑστερέω

być przeszkodą impedimento sum, esse, fui *alicui*; κωλύω

być sprzedawanym veneo, -ire, -ii; πωλέομαι

być świadomym conscius sum, esse, fui; σύννοιδα

być wdzięcznym debēo, 2, -ui, -itum *alicui*; εὐχαριστέω

być w niebezpieczeństwie periclitor, 1, -ātus sum; κινδυνεύω

być wolnym (niezajętym) vaco, 1, -āvi, -ātum *alqa re*; σχολάζω

Nulla pars vitae vacat officio.

być w zwyczaju mos (consuetudo) est, esse, fui; ἔθω

być zdrowym valēo, 2, valui, valitūrus; ῥώννυμι; ὑγιαίνω

bydło armentum, -i n.; peculium, -ii n.; pecus, -ōris n.; pecus, -ūdis f.; τὸ βόσκημα, -ατος; ὁ κτήνος, -ου; ἡ βουκολία, -ας

Fertilior seges est alienis semper in agris vicinumque pecus grandius uber habet.

byk bos, bovis; taurus, -i m.; ὁ βοῦς, βοός; ὁ ταῦρος, -ου

byle, byleby dum, modo, dūmodo; si modo; καίπερ; κἄν

Óderint (me), dūmodo métuant!

były pratēritus, 3; προηγούμενος, -ον

byt ens, entis n.; essentia, -ae f.; exsistentia, -ae f.; natūra, -ae f.; τὸ ὄν, ὄντος; ἡ ὑπόστασις, -εως

Ens intentionale. Ens per accidens. Ens per se. Ens reale.

bywać frequento, 1, -āvi, -ātum; visito, 1, -āvi, -ātum; saepe adsum, adesse, affui;
διατρίβω; μένω

bzdura anilia, -ae f.; absurdum, -i n.; ὁ λῆρος, -ου; ἡ ἀνοησία, -ας

C

calkiem, calkowie fūnditus, pénitus, totáliter, omnīno, plane, prorsus, radícitus, stírpitus, ab stirpe; παντάπασι; πάντως; ὅλως; πάντη

calkowity complētus, 3; merus, 3; omnis, -e; sólídus, 3; totālis, -e; totus, 3; ínteger, 3; plenarius, 3; ὅλος, 3; πλήρης, -ες; σύμπαρ, -πασα, -παν

całodzienny diurnus, 3; pérdius, 3; πανήμερος, -ον

całopalenie holocaustum, -i n.; τὸ ὀλοκαύτωμα, -ατος; ἡ ὀλοκαύτωσις, -εως

całoroczny perennis, -e; ánnuus, 3; ὀλοετήσιος, -ον

całość intégritas, -ātis f.; totálitas, -ātis f.; totum, -i n.; universum, -i n.; univérstas, -ātis f.; summa, -ae f.; τὸ ὅλον, -ου; τὸ πλήρωμα, -ατος

całować basio, 1, -āvi, -ātum; ósculor, 1, -ātus sum; suavio, 1, -āvi, -ātum; ósculum do, dare, dedi, datum; προσπτύσσομαι

calus basium, -ii n.; ósculum, -i n.; suaviūm, -ii n.; τὸ φίλημα, -ατος

cały 1. (nienaruszony, zdrowy) salvus, 3; ínteger, 3; omnis, -e; totus, 3; intactus, 3;

incólumis, -e; illaesus, 3; ἅπαρ, 3; ὅλος, 3; **2. (wszelki)** omnis, -e; quisque;

totālis, -e; totus, 3; cunctus, 3; universus, 3; plenus, 3; πᾶς, πᾶσα, πᾶν

Non omnis moriar.

cebula cepa, -ae f.; bulbus, -i m.; τὸ κρόμμυον, -ου

cecha lineamentum, -i n.; marca, -ae f.; proprium, -ii n.; nota, -ae f.; signum, -i n.;

insigne, -is n.; character, -ēris m.; τὸ χάραγμα, -ατος; τὸ σημεῖον, -ου

cedr cedrus, -i f.; ἡ κέδρος, -ου

cedzić (per)colo, 1, -āvi, -ātum; filtro, 1, -āvi, -ātum; liquo, 1, -āvi, -ātum; διυλίζω

cegła later, -ēris m.; ὁ πλίνθος, -ου

cel finis, -is m.; meta, -ae f.; destinātum, -i n.; destinata, -ōrum n.pl.; términus, -i m.;

scopus, -i m.; intentio, -ōnis f.; τὸ μέτρον, -ου; ὁ σκοπός, -οῦ; τὸ τέρμα, -ατος; τὸ τέλος, -εως

cela cell(ul)a, -ae f.; claúsula, -ae f.; ἡ θαλάμη, -ης

celibat celibātus, -us m.; ἡ ἀγαμία, -ας

celnik rórtitor, -ōris m.; telonarius, -ii m.; publicānus, -i m.; ὁ τελώνης, -ου

Celus Caelus, -i m.; Celus, -i m.; Οὐρανός, -οῦ

Ojciec Saturna utożsamiany z niebem (greckim Uranosem).

cement caementum, -i n.; arenatum, -i n.; lithocolla, -ae f.; ἡ λιθοκόλλα, -ης

cena pretium,-ii *n.*; τὸ ἀξίωμα,-ατος; ἡ τιμή,-ῆς

cenić aestimo, 1,-āvi,-ātum; existimo, 1,-āvi,-ātum; duco, 3,-xi,-ctum; habeo, 2, -ui,-itum; pretio, 1, -avi, -atum; puto, 1, -avi, -atum; ἀξιόω; κρίνω; νομίζω; λογίζομαι; τιμάω

cenić kogoś mało *alqm parvi (haud magni) pēndere (fācere, putare, existimare)*

cenić kogoś więcej *alqm pluris fācere (dūcere)*

cenić kogoś wysoko *alqm magni (fācere, putare, pēndere, dūcere, habere)*

cennik *pretiorum tábula,-ae *f.*; ratio,-ōnis *f.* nummaria; τὸ τιμολόγιον,-ου

cenny pretiōsus, 3; τίμιος, 3; πολυτελής,-ές

centaur Centaurus,-i *m.*; ὁ Κένταυρος, -ου; ὁ ἰππάνθρωπος,-ου

Tak nazywano istoty pólkońskie, pólludzkie w dzikiej Tessalii.

centralny (środkowy) centrālis,-e; medius, 3; μέσος, 3

centrum centrum,-i *n.*; medium,-ii *n.*; umbilīcus, 3 *m.*; τὸ κέντρον,-ου; τὸ μέσον,-ου

cenzor censor,-ōris *m.*; ὁ ἐλεγκχοποιός, -οῦ; ὁ τιμητής,-οῦ

cenzura censūra,-ae *f.*; ὁ ἔλεγχος,-ου; ἡ τιμή,-ῆς; ἡ τίμησις,-εως

Dat veniam corvis, vexat censūra columbas.

ceramika cerámica,-ae *f.*; fictilia,-ium *n.pl.*; τὰ κεραμικά,-ῶν

Cerber Cerbērus,-i *m.*; Κέρβερος,-ου

Pies strzegący progów świata podziemnego.

ceremonia caeremonia,-ae *f.*; caerimonia,-ae *f.*; ritus,-us *m.*; sacra,-ōrum *n.pl.*; res divinae *f.pl.*; ἡ τελετή,-ῆς

ceremoniał ordo,-īnis *f.*; mos,-dis *m.*; modus,-i *m.*; fórmula,-ae *f.*; ἡ τελετή,-ῆς; ἡ μέθοδος,-ου

Ceres Ceres,-eris *f.*; Δημήτηρ,-μητρός

Córka Saturna i Rei utożsamiana z grecką Demeter. Bogini pól i urodzajów.

Atrybutami jej są: wieniec kłosów, sierp, kłosy zboża, mak i żuraw.

cesarski caesareus, 3; imperatōrius, 3; σεβαστός, 3; αὐτοκρατορικός,-ον

cesarstwo imperium,-ii *n.*; ἡ αὐτοκρατορία,-ας

cesarz caesar,-aris *m.*; imperātor,-ōris *m.*; ὁ αὐτοκράτωρ,-ορος; ὁ καῖσαρ,-αρος

Ave, caesar, moritūri te salūtant. Réddite ergo, quae sunt caésaris, caésari, et quae sunt Dei, Deo.

chalupa canaba,-ae *f.*; cabanna,-ae *f.*; casa,-ae *f.*; tugurium,-ii *n.*; τὸ καλύβιον,-ου; ἡ ἔπαυλις,-εως

E ténui casa saepe vir magnus exit.

chaos chaos,-i *n.*; inordinantia,-ae *f.*; perturbatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀταξία,-ας; τὸ χάσμα,-ατος; τὸ χάος,-ου

charakter ingenium,-ii *n.*; ánimus,-i *m.*; natūra,-ae *f.*; índoles,-is *f.*; character,-ēris *m.*; τὸ χάραγμα,-ατος; ἡ φύσις,-εως; ὁ χαρακτήρ,-ῆρος; τὸ ἦθος,-εος

charakterystyczny proprius, 3; singulāris,-e; χαρακτηριστικός, 3; ἴδιος, 3

Charon Charon,-ontis *m.*; Χάρων,-οντος

Duch świata podziemnego. Obowiązkiem jego było przewożenie dusz przez bagna

Acherontu, na drugi brzeg rzeki zmarłych.

Charybda Charybdis, -is *f.*; Χάρυβδις, -ιδος

Niebezpieczny wir w Cieśninie Messyńskiej przy Sycylii, naprzeciw skały Scylla, wyobrażany jako potwór wciągający w morską toń przepływające statki.

Charyty Gratiae, -arum *f.pl.*; Charites, -um *f.pl.*; Χάριτες, -ων

Trzy boginie (Aglaja, Eufrozyna i Talia) wdzięku, piękna i siły wegetacji. Córki Dzeusa i Eurynome.

charyzmat ingenium, -ii *n.*; τὸ χάρισμα, -ατος

chata p. chałupa

chcieć volo, velle, volui; desidero, 1, -avi, -atum; cupio, 3, -ivi, -itum; βούλομαι;

(ἐ)θέλω; ἐπιθυμέω

nie chcieć nolo, nolle, nolui; οὐκ ἐθέλω

chciwość cupiditas, -ātis *f.*; avaritia, -ae *f.*; aviditas, -ātis *f.*; ἡ ἐπιθυμία, -ας; ἡ

κιμβεία, -ας; ἡ πλεονεξία, -ας

Duae res homines ad maleficium impellunt: luxuria et avaritia. Inopiae desunt multa, avaritiae omnia.

chciwy avārus, 3; cupidus, 3; πλεονέκτης, -ες; φιλάργυρος, 3;

Semper avarus eget.

Chejron Cheiron, -ontis *m.*; Χείρων, -οντος

Najmądrzejszy spośród centaurów; wychowawca m.in. Achillesa, Jazona i Asklepiosa.

chępić się glorior, 1, -ātus sum (*de*) aliqua re; me ostendo, 3, -ndi, -ntum (-nsum);

ebullio, 4, -ivi, -itum; superbio, 1, -avi, -atum; superexalto, 1, -avi, -atum;

καυχάομαι; κομπάζω; αὐχέω

chęć desiderium, -ii *n.*; voluntas, -ātis *f.*; studium, -ii *n.*; amor, -ōris *m.*; τὸ θέλημα, -

ατος; (bardzo silna) concupiscentia, -ae *f.*; cupiditas, -ātis *f.*; cupido, -inis *f.*; ἡ ἐπιθυμία, -ας

chętnie libenter, libentissime, voluntarie; ἀσμένως; προθύμως; ἡδέως; ἐτοίμως

Saluta libenter

chętny libens, -entis; promptus, 3; volens, -entis; voluntarius, 3; ἐκούσιος, 3; ἐκῶν, -

οῦσα, -όν; πρόθυμος, -ον; σπουδαίος, 3

Disce libens: quid dulcius est quam discere multa.

chichot cachinnus, -i *m.*; ὁ κιχλισμός, -οῦ

chichotać cachino, 1, -āvi, -ātum; κιχλίζω

chimera chimaera, -ae *f.*; ἡ χίμαιρα, -ας

Potwór podobny z przodu do lwa, w środku do kozy, z tyłu do smoka. Zabity został przez Bellerofonta.

chiton chiton, -ōnis *m.*; ὁ χιτῶν, -ῶνος

chlamida chlamyda, -ae *f.*; ἡ χλαμύς, -ύδος

chleb panis, -is *m.*; ὁ ἄρτος, -ου; τὸ ψωμίον, -ου

Panem et circenses! Panem quaeramus aratro! Caseus et panis sunt optima

fércula sanis. Sine labōre non erit panis in ore. Panem nostrum cotidianum da nobis hodie.

chluba gloria, -ae f.; laus, -dis f.; fama, -ae f.; decus, -ōris n.; τὸ γαύρωμα, -ατος; ἡ δόξα, -ης; τὸ καύχημα, -ατος

chlubny gloriābilis, -e; decōrus, 3; honestus, 3; praeclārus, 3; δόκιμος, -ον; ἔνδοξος, -ον

Non tam praeclārum est scire Latīne quam turpe nescire.

chłodnieć (re)frigesco, 3, -frixi, -; ψυχραίνω; ψύχομαι

chłodny frigidus, 3; tépidus, 3; ψυχρός, 3

chłodzenie refrigeratio, -ōnis f.; ἡ ψυχρασία, -ας

chłodziarka *refrigeratrum, -i n.; ὁ ψυκτήρ, -ῆρος

chłodzić (re)frigero, 1, -āvi, -ātum; frígido, 2, -avi, -atum; ψυχρίζω; ψυχόω

chłop agrícola, -ae m.; colōnus, -i m.; cultor, -ōris m.; agrestis, -is m.; ὁ γεωργός, -οῦ

chłopczyk parv(ul)us, -i m.; pusio, -ōnis m.; puellus, -i m.; puérŭlus, -i m. τὸ παιδίον, -ου; τὸ παιδάριον, -ου; τὸ μειράκιον, -ου

chłopiec puer, -i m.; adulescens, -entis m.; ὁ παῖς, παιδός; τὸ παιδάριον, -ου

chłopięcy puérŭlis, -e; παιδικός, 3

chłopski rústicus, 3; rusticānus, 3; agrestis, -e; γεωργικός, 3

chłosta flagellatio, -ōnis f.; verbera, -um n.pl.; ἡ μαστίγωσις, -εως; ἡ πληγή, -ῆς

chłostać vérbero, 1, -avi, -atum; flagello, 1, -avi, -atum; virgis caedo, 3, cecīdi, caesum; μαστίζω; μαστιγώω; ῥαβδίζω

chłód algor, -ōris m.; rigor, -ōris m.; frigus, -ōris n.; ψυχρότης, -ητος; τὸ ψύχος, -εος

chmura nébula, -ae f.; nimbus, -i m.; nubes, -is f.; ἡ νεφέλη, -ης; ὁ νέφος, -ου; ὁ ὄμβρος, -ου

chociaż, choć, choćby quamquam, quamvis, quámlibet, licet, etsi, etiamsi, támetsi, cum, ut; καίπερ; καίτοι; εἰ καί; περ

chodzić ámbulo, 1, -āvi, -ātum; eo, ire, ivi (ii), itum; itínero, 1, -āvi, -ātum; ito, 1, -āvi, -ātum; meo, 1, -avi, -atum; própero, 1, -avi, -atum; πατέω; περιπατέω; πορεύομαι; βαίνω

chorągiew signum, -i n.; vexillum, -i n.; banderium, -ii n.; ἡ σημεία, -ας

chorąży vexillifer, -i m; draconarius, -ii m; signifer, -i m.; vexillarius, -ii m.; ὁ σημειοφόρος, -ου

choroba aegritūdo, -īnis f.; infirmītas, -ātis f.; languor, -ōris m.; morbus, -i m.; τὸ νόσημα, -ατος; ἡ νόσος, -ου; ἡ μαλακία, -ας; ἡ ἀσθένεια, -ας

Morbum evitāre quam curāre facilius est. Morbi non eloquentia sed remédiis curantur.

chorobliwy mórbilis, -e; morbōsus, 3; νοσερός, 3; νοσηματώδης, -εσ

chorować aegroto, 1, -avi, -atum; languēo, 2, langui, -; morbo labōro, 1, -āvi, -ātum; ἀσθενέω; νοσέω, κάμνω

chorowity aegroticans, -antis; mórbilis, -e; morbōsus, 3; imbecillus, 3; infirmus, 3;

νοσακερός, 3

chory aeger, 3; aegrōtus, 3; imbecillis,-e; infirmus, 3; lánguidus, 3; mórbidus, 3; morbōsus, 3; ἄρρωστος; ἀσθενής,-ές; νοσηρός, 3

Aegrōto dum ánima est, spes est.

chować 1. (kryć) celo, 1, -avi, -atum; occulto, 1, -avi, -atum; abdo, 3, ábdidi, ábditum; abscondo, 3,-cón(di)di,-cónditum; ἐγκρύπτω; θάπτω; καλύπτω; **2. (wychowywać)** erudio, 4,-ivi,-itum; edūco, 1,-āvi,-ātum; alo, 3, álui, altum; nutrio, 4,-ivi,-itum; παιδεύω; παιδαγωγέω; **3. (grzebać zmarłego)** humo, 1,-āvi,-ātum; sepelio, 4,-ivi, (-ii), sepultum; ἐνταφιάζω; συγκομίζω; **4. (hodować)** nutrio, 4,-ivi,-itum; alo, 3, álui, altum; τρέφω

H.S.E = Hic sepultus est.

chód gressus,-us *m.*; incessus,-us *m.*; itus,-us *m.*; τὸ πεζόν,-οῦ; ἡ πορεία,-ας

chór chorus,-i *m.*; ὁ χορός,-οῦ; ἡ χορωδία,-ας

chów allimentatio,-ōnis *f.*; nutritio,-ōnis *f.*; ἡ τροφή,-ῆς

chronić tutor, 1,-ātus sum; defendo, 3,-fendi,-fensum *alqm ab alqa re*; intego, 3,-texi,-tectum; protego, 3 -texi, -tectum; tuēor, 2, tuitus (tutus) sum; φυλάττω; τηρέω; φρουρέω

Arbor honoretur, cuius nos umbra tuetur.

chrapać sterto, 3, - , - ; roncor, 1,-ātus sum; rhonchisso, 1,-āvi,-ātum; ῥέγγω

chrapanie stertor,-ōris *m.*; τὸ ῥέγχος,-εος; ἡ ῥέγξις,-εως

chrapliwy raucus, 3; asper, 3; ῥεγχώδης,-ες

chromy claud(ic)us, 3; claudicans,-antis; χωλός, 3; κυλλός, 3

chronić túēor, 2, túitus (tutus) sum; tutor, 1, tutātus sum; defendo, 3, -fendi, -fensum;

(pro)tego, 3, -tēxi, -tectum *alqm ab alqa re*; φυλάττω; τηρέω; φρουρέω

chropawy hispīcus, 3; asper, 3; scrupeus, 3; hirsūtus, 3; salebrōsus, 3; austērus, 3;

τραχύς,-εία,-ύ; σκληρός, 3; αἰσθηρός, 3

chrust cremium,-ii *n.*; ligna,-ōrum *n.pl.*; romalia,-ium *n.pl.*; sarmenta,-ōrum *n.pl.*;

virgulta,-ōrum *n.pl.*; τὸ φρύγανον,-ου

chrypiący, chrypliwy raucus, 3; βραγχός, 3

chryp(k)a raucītas,-ātis *f.*; ὁ βράγχος,-ου

chryzantema chrysanthemum,-i *n.*; τὸ χρυσάνθεμον,-ου

Chryzeida Chrysēis,-īdis *f.*; Χρυσήϊς,-ίδος

Branka Agamemnona w czasie wojny trojańskiej.

chrząstka cartilāgo,-īnis *f.*; τὸ τραγανόν,-οῦ; ὁ χόνδρος,-ου

chrząszcz coleopterus,-i *m.*; ὁ κολεόπτερος,-ου

chrzcić baptīzo, 1,-āvi,-ātum; βαπτίζω

chrzcielnica baptisterium,-ii *n.*; τὸ βαπτιστήριον,-ου

chrzest bápisma,-atis *n.*; baptismum,-i *n.*; lavacrum,-i *n.*; τὸ βάπτισμα,-ατος; ὁ βαπτισμός,-οῦ

chrzestna matrīna,-ae *f.*; patrīna,-a *e f.*

chrzestny patrīnus,-i *m.*; cómpater,-ris *m.*

chrześcijanin christianus,-i m.; ὁ χριστιανός,-οῦ

chrześcijaństwo christianismus,-i m.; ὁ χριστιανισμός,-οῦ

chudnąć macesco, 3,-ui, -; contabesco, 3,-ui, -; ἰσχνόομαι

chudy maciatus, 3; macer, 3; strigōsus, 3; ἰσχνός, 3; λεπτός, 3

chuligan balatro,-ōnis m.; nébulo,-ōnis m.; erro,-ōnis m.; ὁ πλήκτης,-ου

chustka 1. (na głowę, ramiona) ludix,-icis f.; rica,-ae f.; pannus,-i m.; mitella,-ae f.;

ricinium,-ii n.; anaboladium,-ii n.; superumerale,-is n.; τὸ ἐπιβόλαιον,-ου; τὸ κρήδεμον,-ου; **2. (do nosa)** muciculum,-i n.; mucinum,-i n.; τὸ λέντιον,-ου; **3.**

(do wycierania potu) sudarium,-ii n.; facietergium,-ii n.; τὸ σουδάριον,-ου

chwalić laudo, 1, -avi, -atum; célebro, 1, -avi, -atum; magnífico, 1, -avi, -atum;

ἐπαινέω; μεγαλύνω

chwalić się glorior, 1,-ātus sum; superbio, 1,-āvi,-ātum; καυχάομαι

chwalipięta gloriōsus,-i m.; ὁ καυχήμων,-ονος

chwała gloria,-ae f.; gloriatio,-ōnis f.; laus,-dis f.; fama,-ae f.; decus,-ōris n.; ἡ δόξα,-

ης; ἡ αἴνεσις,-εως; τὸ κλέος,-εος

Multi bella saepe quaesiērunt propter gloriae cupiditatem. Veram gloriam qui spréverit, veram habébit. Invidia gloriae umbra est. Laus alit artes. Gloria victis. Summa cum laude. Ad maiorem Dei gloriam. Et sic transit gloria mundi. Gloria virtútem tamquam umbra séquitur.

chwast herba,-ae f. mala; filix,-icis f.; ἡ βοτάνη,-ης κακή

Mala herba cito crescit. Neglectis urenda filix innáscitur agris.

chwiać się oscillo, 1,-āvi,-ātum; vacillo, 1,-āvi,-ātum; labo, 1,-āvi,-ātum; flúctuo, 1,-

āvi,-ātum; σείομαι; σαλεύομαι; σαίνω

chwiejny lábīlis,-e; fluctuans,-antis; vacillans,-antis; instábīlis,-e; titúberans,-antis;

σαλευτός, 3

chwila instans,-antis n.; modicum,-i n.; momentum,-i n.; mórula,-ae f.; paululum,-i n.;

τὸ μικρόν,-οῦ; ἡ στιγμή,-ῆς; ὁ καιρός,-οῦ

chwilowo aliquantisper, paulisper, temporáliter; μονοχρόνως

chwilowy momentaneus, 3; ad tempus; μονόχρονος,-ον

chwyt captio,-ōnis f.; captus,-us m.; comprehensio,-ōnis f.; ἡ λῆψις,-εως

chwytac capio, 3, cepi, captum; comprehendo, 3, -ndi, -nsum; corripio, 3, -ripui, -

reptum; percipio, 3, -cepi, -ceptum; aucupor, 1, -atus sum; arpaco, 1, -avi,-atum;

ἀγρεύω; δέχομαι; λαμβάνω; πιάζω; ἀρπάζω

= **zrozumieć** conspicio, 3,-spexi,-spectum; percipio, 3,-cēpi,-ceptum; perspicio, 3,-spexi,-spectum; ὑπολαμβάνω

chyba probabíliter; verisímile; πιθανῶς; δήπου

chytrósć 1. (przebiegłość) astutia, -ae f.; dolus, -i m.; versutia, -ae f.; ἡ πανουργία,-

ας; ἡ πολυπλοκία,-ας; **2. (chciwość)** avaritia,-ae f.; aviditas,-ātis f.; cupiditas,

atis f.; ἡ προθυμία,-ας; ἡ πλεονεξία,-ας

chybiać (ab)erro, 1,-āvi,-ātum; fallo, 3, féfeli, falsum; ἁμαρτάνω

chytry 1. (przebiegły) astūtus, 3; fraudulens,-entis; súbdolus, 3; versūtus, 3; dolōsus,

3; cállidus, 3; fallax,-acis; πανοῦργος,-ον; δόλιος, 3; **2. (chciwy)** avārus, 3; ávidus, 3; cūpidus, 3; πλεονέκτης,-ες; φιλάργυρος,-ον

cialo corpus, -ōris *n.*; caro, -nis *f.*; soma -atis *n.*; τὸ πτῶμα,-ατος; τὸ σῶμα,-ατος; ἡ σάρξ,-ρκός; ὁ χρώς,-οτός; τὸ κρέας,-ως; ἡ χροιά,-ᾶς

Orandum est, ut sit mens sana in corpore sano. Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma.

ciasny angustus, 3; ar(c)tus, 3; exíguus, 3; strictus, 3; contractus, 3; στενός, 3; τεθλιμμένος, 3

Ad augusta per angusta.

ciastko pástula,-ae *f.*; crúst(ul)um,-i *n.*; dolci(ol)um,-ii *n.*; placenta,-ae *f.*; ὁ ναστίσκος,-ου; τὸ γλύκυμα,-ατος

ciać seco, 1, secui, sectum (secatūrus); sectiono, 1, -avi, -atum; trunco, 1, -avi, -atum; τέμνω; πρίζω; (ciać włosy) tondĕo, 2, totondi (tundi), tonsum; κείρω; ξυράω

ciąg ductus,-us *m.*; tractus,-us *m.*; series,-ei *f.*; συνέχεια,-ας; ἡ ἀγωγή,-ῆς

ciągle contínue, iuge, perenne, permanenter, perpétuo; prótinus, semper; ἀδιαλείπτως; συνεχῶς

ciągly contínuus, 3; permanens,-entis; perpétuus, 3; ἔκτενής,-ές; συνεχής,-ές; ἀδιαλείπτως,-ον

ciągnąc (wlec) traho, 3,-xi,-ctum; perdūco, 3,-dūxi,-ductum; ἔλκω; ἐρύω; ἐλκύω; σύρω

ciąża graviditas,-ātis *f.*; gestatio,-ōnis *f.*; praegnantia,-ae *f.*; ἡ κύησις,-εως

ciążenie grávitas,-ātis *f.*; gravitatio,-ōnis *f.*; ἡ νεῦσις,-εως

cicho tacute, silentio, clam, leniter; σιγηλῶς

cichy 1. (milczący) tacuteus, 3; taciturnus, 3; silens,-entis; σιωπηλός, 3; σιγηλός, 3;

2. (spokojny) tranquillus, 3; quietus, 3; bonatus, 3; ἡσύχιος, 3

ciec, cieknać mano, 1,-āvi,-ātum; fluo, 3, fluxi, fluctum; flúido, 1,-āvi,-ātum; liquo, 1,-āvi,-ātum; stillo, 1,-āvi,-ātum; ῥέω; χύνομαι

ciecz fluidum,-i *n.*; liquor,-ōris *m.*; humor,-ōris *m.*; τὸ χύμα,-ατος; τὸ λίβος,-εος

ciekawostka curiosum,-i *n.*; nóvitas,-ātis *f.*; τὸ περιέργιον,-ου

ciekawość curiositas,-ātis; ἡ περιεργία,-ας

ciekawy 1. (interesujący się czymś) curiōsus, 3; περιεργος,-ον; **2. (interesujący)** iucundus, 3; oblectātus 3; θαυμαστός, 3; ἐνδιαφέρων,-ον

ciekly 1. (płynny) flúidus, 3; fluens,-entis; líquidus, 3; ῥευστικός, 3; **2. (stopiony)** fusus, 3; λυόμενος, 3

cielesny carnālis,-e; corporālis,-e; corporeus, 3; somaticus, 3; σωματικός, 3; σάρκινος, 3

ciele iuventus,-i *m.*; vítulus,-i *m.*; ὁ μόσχος,-ου; ἡ πόρταξ,-ακος

ciemie fontanella,-ae *f.*; fonticūlus,-i *m.*; vertex,-icis *m.*; τὸ κρανίον,-ου; τὸ μεσόκρανον,-ου

ciemność caligo,-inis *f.*; obscuritas,-ātis *f.*; ténebrae,-arum *f.pl.*; ἡ σκοτία,-ας; τὸ σκότος,-εος; ὁ ζόφος,-ου

ciemny 1. (czarny) niger, 3; nigrans,-antis; fuscus, 3; μέλας,-αινα,-αν; **2. (ukryty)** celātus, 3; obscūrus, 3; λαθραῖος, 3; **3. (cienisty, ponury)** caliginōsus, 3; obscūrus, 3; tenebrōsus, 3; ater, 3; tétricus, 3; σκοτεινός, 3; αὐχμερός, 3 **4. (nieprzejrzysty)** opācus, 3; ἀδιαφανής,-ές

cienisty caliginōsus, 3; opācus, 3; umbrōsus, 3; σκιόεις,-εσσα,-εν

cienki 1. (chudy) ténuis,-e; ἰσχνός, 3; **2. (delikatny)** súbtīlis,-e; λεπτός, 3

cień umbra,-ae f.; scia,-ae f.; ἡ σκιά,-ᾶς

Gloria virtūtem tamquam umbra séquitur. Invidia gloriae umbra est.

ciepły cálidus, 3; tépidus, 3; θερμός, 3; ζεστός, 3; λιαρός, 3

ciernisty spinōsus, 3; sentiōsus, 3; ἀκάνθινος, 3

cierń luma,-ae f.; spina,-ae f.; tribŭlus,-i m.; ὁ τρίβολος,-ου; ἡ ἄκανθα,-ης; ὁ σκόλοψ,-οπος

cierpiący afflictus, 3; aeger, 3; aegrotus, 3; dolens,-entis; patiens,-entis; παθητός, 3

Nemo sapiens nisi patiens. Fácile omnes, cum valémus, recta consilia aegrotis damus. Aegroto dum ánima est, spes est.

cierpieć crucior, 1,-ātus sum; affligor, 3,-ictus sum; dolĕo, 2,-ui, -; labōro, 1,-āvi,-

ātum *alqa re*; patior, 3, passus sum; tolero, 1,-āvi,-ātum; νοσέω; ἀλγέω; πάσχω

cierpienie afflictio,-ōnis f.; aegritūdo,-īnis f.; aegritatio,-ōnis f.; dolor,-ris m.; malum,-

i n.; molestia,-ae f.; morbus,-i m.; passio,-ōnis f.; ἡ ἀλγεδών,-όνος; τὸ

πάθημα,-ατος; τὸ πάθος,-εος; ὁ πόνος,-ου; ἡ ὀδύνη,-ῆς; ἡ θλίψις,-εως

cierpki acer, acris, acre; acerbus, 3; amārus, 3; mordax,-acis; αὐστηρός, 3

cierpliwie patienter, sustinenter; μακροθύμως

cierpliwość patientia,-ae f.; sufferentia,-ae f.; sustinentia,-ae f.; tolerantia,-ae f.; ἡ

ὑπομονή,-ῆς; ἡ ἀνοχή,-ῆς

Cuivis dolōri remedium est patientia. Patientia cólligit rosas.

cierpliwy patiens,-entis; tolerábīlis,-e; tólerans,-antis; ὑπομονητικός, 3;

μακρόθυμος,-ον

Nemo sapiens nisi patiens.

cieszyć delecto, 1,-āvi,-ātum; oblecto, 1,-āvi,-ātum; iucundo, 1,-āvi,-ātum; laetitiam (gaudium) ínfero, inférre, íntuli, illátum; ἴμαι

cieszyć się delector, 1,-ātus sum; deliciar, 1,-ātus sum; exalto, 1,-āvi,-ātum; exsulto, 1,

-avi, -atum; gaudĕo, 2, gavīsus sum; laetor, 1, -atus sum; iubilo, 1,-avi, -atum;

iucundor, 1, -atus sum; ovo, 1, -avi, -atum; αὐλέω; εὐφραίνω; ἀγαλλιάομαι;

βραβεύω; σκιρτάω; χαίρω

cieśla dolātor,-ōris m.; faber,-i m.; sarcitector,-ōris m.; ὁ τέκτων,-ονος

cieśnina angustiae,-arum f.pl.; fauces,-ium f.pl.; eúrīpus,-i m.; fretum,-i n.; isthmus,-i

m.; ὁ εὐριπος,-ου; ὁ ἰσθμός,-οῦ

cięcie incisio,-ōnis f.; incisūra,-ae f.; sectio,-ōnis f.; ἡ τμησις,-εως

cięciwa chorda,-ae f.; nervus,-i m.; τὸ νεῦρον,-ου; ἡ χορδή,-ῆς

ciężar gravāmen,-īnis n.; gravĕdo,-īnis f.; moles,-is f.; onus,-ĕris n.; pondus,-ĕris n.;

τὸ βάρος,-εος; τὸ φορτίον,-ου; τὸ φόρημα,-ατος

Honos habet onus. Fructus honos onēris, fructus honōris onus.

ciężarek pondiculum, -i n.; τὸ βαρίον, -ου; ἡ ῥοπή, -ῆς

ciężki gravis, -e; onerōsus, 3; ponderōsus, 3; molestus, 3; βαρύς, -εῖα, -ύ

cios adactus, -us m.; ictus, -us m.; plaga, -ae f.; ἡ πληγή, -ῆς; τὸ κροῦ(σ)μα, -ατος; ὁ τύπος, -ου

ciotka (siostra ojca) amīta, -ae f.; (siostra matki) matērtera, -ae f.; ἡ τηθίς, -ίδος

cis **pospolity** Taxus, -us f. baccata; ἡ συμῖλαξ, -ακος; ἡ τάξος, -ου

cisnąć premo, 3, pressi, pressum; presso, 1, -āvi, -ātum; urgēo, 2, ursi, -; πιέζω; θλίβω

cisza calāmītas, -ātis f.; quies, -etis f.; silentium, -ii n.; tranquillitas, -ātis f.; taciturnitas, -ātis f.; ἡ σιγή, -ῆς; ἡ ἥσυχία, -ας; ἡ γαλήνη, -ης; (morska) malacia, -ae f.; tranquillitas venti

ciśnienie pressio, -ōnis f.; pressūra, -ae f.; pressus, -us m.; (med.) pressio, -ōnis f.; tensio, -ōnis f.; ἡ πίεσις, -εως

ciżba turba, -ae f.; constipatio, -ōnis f.; exāmen, -īnis n.; τὸ πλῆθος, -εος

clo muta, -ae f.; pedagium, -ii n.; portorium, -ii n.; τὸ τελώνιον, -ου

cmentarz cimeterium, -ii n.; coemeterium, -ii n.; sepelitorium, -ii n.; sepultūra, -ae f.; τὸ νεκροταφεῖον, -ου; τὸ κοιματήριον, -ου; ἡ νεκρόπολις, -εως

cnota 1. (zaleta) virtus, -ūtis f.; ἡ ἀρετή, -ῆς; **2. (dziewiczość, czystość)** cāstītas, -ātis f.; pūrītas, -ātis f.; virgīnītas, -ātis f.; ἡ παρθενία, -ας

In medio stat virtus. Beatus esse sine virtūte nemo potest. In virtūte pōsita est vera felicitas. In labōre virtus et vita. Una virtus nulla virtus. Solae faciunt virtūtes beatum. Ubi ordo dēficit, nulla virtus sūfficit.

cnotliwy castus, 3; honestus, 2; purus, 3; probus, 3; virtuōsus, 3; παρθένιος, 3; σώφρων, -ῶν; ἀρετηφόρος, -ον

co quid, quod; τί

codziennie cot(t)īdie, quot(t)īdie, diurne, diurno; καθ' ἡμέραν

codzienny cot(t)idianus, 3; quot(t)idianus, 3, diurnus, 3; καθημερινός, 3; ἐπιούσιος, -ον; ἐφήμερος, 3

Omne novum carum, vilescit cotidianum. Cotidiana vilescunt.

cofać recipio, 3, -cepi, -ceptum; reduco, 3, -duxi, -ductum; retraho, 3, -traxi, -tractum; revoco, 1, -āvi, -ātum; ἀπάγω

cofać się me recipio, 3, -cepi, -ceptum; (re)cedo, 3, -cessi, -cessum; regredior, 3, -gressus sum; refugio, 3, -fugi, -fūgitum; retrocedo, 3, -cessi, -cessum; ἀπέρχομαι

Non prógredi est régredi.

cofanie się recessio, -onis; regressio, -ōnis f.; regressus, -us m.; ἡ ἀποχώρεσις, -εως; ἡ παλινδρομία, -ας

cokolwiek áliquid, quidquid, quodcumque; τι

Quidquid agis, prudenter agas et respice finem. Quidquid id est, timeo Danaos et dona ferentes. Quidquid discis, tibi discis. Omnia, quaecumque vultis, ut faciant vobis homines, et vos fácite illis.

cokół postumentum, -i *n.*; basis, -is *f.*; ἡ βάσις, -εως

corocznie annuāliter, anniversarie; ἔτησίως

coroczny annuālis, -e; anniversarius, 3; ἑτήσιος, 3

coś quid; τι

cośkolwiek aliquid, quidquid; τι

córka filia, -ae *f.*; ἡ θυγάτηρ, -τρός

cud miráculum, -i *n.*; mirum, -i *n.*; ostentum, -i *n.*; prodigium, -ii *n.*; τὸ θαῦμα, -ατος;
τὸ τέρας, -ατος

cudowny miraculōsus, 3; mirábīlis, -e; prodigiōsus, 3; miríficus, 3; τερατικός, 3;
θαυμάσιος, 3; θαυμαστός, 3

cudzołóstwo adulterium, -ii *n.*; concubatio, -ōnis *f.*; fornicatio, -ōnis *f.*; ἡ μοιχεία, -ας;
ἡ πορνεία, -ας

cudzoziemiec extráneus, -i *m.*; exter(n)us, -i *m.*; alienus, -m.; peregrīnus, -i *m.*;
alienígena, -ae *m.*; ὁ ξένος, -ου; ὁ ἀλλογενής, -οῦ; ὁ πάροικος, -ου

cudzoziemski extraneus, 3; alienus, 3; peregrīnus, 3; alienígenus, 3; externus, 3;
ξενικός, 3; ξένος, 3; πάροικος, -ον

cudzy aliēnus, 3; ἀλλότριος, 3; ξένος, 3

*Aliena nobis, nostra plus aliis placent. Felix, quem faciunt aliena pericula
cautum. Fertilior seges est alienis semper in agris vicinumque pecus grandius
uber habet.*

cugle frenum, -i *n.*; lora, -ae *f.*; habenae, -arum *f.pl.*; οἱ χαλινοί, -ῶν

cukier saccharum, -i *n.*; τὸ σάκχαρ, -αρος

cukierek carmella, -ae *f.*; dulcīolum, -i *n.*; τὸ γλύκιον, -ου

cukrzyca diabetes, -is *f.*; ὁ διαβήτης, -ου

cyfra *cifra, -ae *f.*; nota, -ae *f.*; ὁ ἀριθμός, -οῦ

cykl cyclus, -i *m.*; series, -ei *f.*; ὁ κύκλος, -ου

Cyklop Cyclops, -ōpis *m.*; ὁ Κύκλωψ, -ωπος

Bajeczny, jednooki, lud na Sycylii. Pochodzić miał od Uranosa i Gai.

cykuta Cicūta, -ae *f.* virōsa; τὸ κώνειον, -ου; ὁ αὐλός, -οῦ

cymbał cymbalum, -i *n.*; τὸ κύμβαλον, -ου

cyprys cupressus, -us *f.*; ἡ κυπάρισσος, -ου

cyrk circus, -i *m.*; ὁ κίρκος, -ου; ὁ ἵππόδρομος, -ου

cyrkiel círcinus, -i *m.*; ὁ τόρνος, -ου

cytat citatus, -i *m.*; passus, -us *m.* citatus; ἡ ἐκλογή, -ῆς

cytować cito, 1, -āvi, -ātum; enúmero, 1, -āvi, -ātum; ἐκλέγω

cytowany citātus, 3; ἐκλεκτός, 3

L.C. = Liber citātus. L.c. = loco citāto

cytra citra, -ae *f.*; cithara, -ae *f.* alpestris; ἡ κιθάρα, -ας

cytryna **1. (drzewo)** Citrus, -i *m.* limōnum; τὸ κίτριον, -ου; **2. (owoc)** malum, -i *n.*
citrum; limo, -onis *f.*; τὸ κίτρον, -ου

cywil civis,-is (homo) *m.*; privātus,-i *m.*; ὁ πολίτης,-ου
cywilizacja civilisatio,-ōnis *f.*; cultus et humanitas; ἡ πολιτεία,-ας
cywilny civīlis,-e; privātus, 3; πολιτικός, 3
czaić się aucupor, 1,-ātus sum *alqd, aqlm*; súbsido, 3,-sēdi,-sessum *alicui*; insidior, 1,-ātus sum *alicui*; in insídiis sum, esse, fui; ἐνεδρεύω
czapka píleus,-i *m.*; capídulum,-i *n.*; gálerum,-i *n.*; mitra,-ae *f.*; pallíolum,-i *n.*; ἡ κυνή,-ῆς; ὁ πῖλος,-ου; τὸ ἐπίκρανον,-ου
czapla árdĕa,-ae *f.*; ὁ ἐρφιδίος,-οῦ
czar fascinatio,-ōnis *f.*; magia,-ae *f.*; ἡ βασκανία,-ας; ἡ μαγεία,-ας
czara patĕra,-ae *f.*; cátinus,-i *m.*; batioca,-ae *f.*; baliola,-ae *f.*; ἡ φιάλη,-ης; ἡ παρόψις,-εως; ὁ πῖναξ,-ακος
czarny niger, 3; ater, 3; fuscus, 3; pullus, 3; μέλας, μέλαινα, μέλαν
czarodziej carágius,-ii *m.*; exorcista,-ae *m.*; fascinātor,-ōris *m.*; incantātor,-ōris *m.*; mág(ic)us,-i *m.*; maléficus,-i *m.*; saga,-ae *m.*; venéficus,-i *m.*; ὁ μάγος,-ου; ὁ βάσκανος,-ου; ὁ γόης,-ητος
czarownica fascinatrix,-icis *f.*; lamia,-ae *f.*; maga,-ae *f.*; masca,-ae *f.*; maléfica,-ae *f.*; venéfica,-ae *f.*; saga,-ae *f.*; ἡ φαρμακεία,-ας; ἡ γοῆτις,-ιδος
Malleus maleficarum.
czary cantamen,-īnis *n.*; magia,-ae *f.*; incantatismus,-i *m.*; veneficium,-ii *n.*; ἡ μαγεία,-ας; ἡ βασκανία,-ας; ἡ γοητεία,-ας; ἡ φαρμακεία,-ας
czas tempus,-ōris *n.*; ὁ χρόνος,-ου; ὁ καιρός,-οῦ
O témpora, o mores! Prior témpore potior iure. Tempus fugit. Témpora mutantur nos et mutamur in illis. Tábita cónsumit ferrum lapidemque vetustas, nullaque res maius témpore robur habet. Ad meliora témpora.
czasem nonnumquam; ἐνίστε
czasownik verbum,-i *n.*; τὸ ῥηματικόν,-οῦ
czasowy temporáneus, 3; temporālis,-e; próiμος, -ον; πρόσκαιρος,-ον; χρονικός, 3
czaszka cranium,-ii *n.*; calvaria,-ae *f.*; testa,-ae *f.*; τὸ κρανίον,-ου
czaty insidiae,-arum *f.pl.*; excubiae,-arum *f.pl.*; ἡ ἐπιβουλή,-ῆς; ἡ ἐνέδρα,-ας
cząsteczka molécula,-ae *f.*; corpusculum,-i *n.*; partícŭla,-ae *f.*; τὸ μερίδιον,-ου
cząstka fractio,-ōnis *f.*; fragmentum,-i *n.*; mícŭla,-ae *f.*; partícŭla,-ae *f.*; portio,-ōnis *f.*; ἡ μερίς,-ίδος
czciciel adorātor,-ōris *m.*; admirātor,-ōris *m.*; cultor,-ōris *m.*; religiosus,-i *m.*; ὁ σεβόμενος,-ου; προσκυνητής,-οῦ
czcić adōro, 1,-āvi,-ātum; colo, 3, cólui, cultum; décoro, 2,-avi,-atum; honesto, 1,-āvi,-ātum; honōro, 1,-āvi,-ātum; honorífico, 1,-āvi,-ātum; véneror, 1,-ātus sum; σέβομαι; σεβάζομαι; προσκυνέω; θεραπεύω; τιμάω; εὐσεβέω
czcigodny honorábilis,-e; honorandus, 3; venerábilis,-e; venerandus, 3; σεβαστός, 3; σεμνός, 3; αἰδέσιμος, 3
czek assignatio,-ōnis *f.*; téssara,-ae *f.* nummaria; ἡ ἐπιταγή,-ῆς

czekać exspecto, 1, -āvi, -ātum *alqm*; manēo, 2, mansi, mansum; manto, 1, -āvi, -ātum;
περιμένω; ἐκδέχομαι; προσδοκάω; προσδέχομαι
czekolada *socolāta, -ae *f*.

czelusić abyssus, -i *m*.; fauces, -ium *f.pl.*; vorāgo, -īnis *f*.; ὁ ἄβυσσος, -ου; τὸ
βάραθρον, -ου

czereśnia Cerasus, -i *f*. avium; ἡ κερασός, -οῦ

czewiec Iunius, -ii *m*.; ὁ σκιροφοριών, -ῶνος

czerwień rubēdo, -īnis *f*.; rubrum, -i *n*.; rubor, -ōris *m*.; τὸ ἐρύθημα, -ατος

czzerwotka dysenteria, -ae *f*.; τὸ δυσεντέριον, -ου

czzerwony ruber, 3; rúbidus, 3; rubicundus, 3; ἐρυθρός, 3

czerwonorudy ruf(ul)us, 3; πυρρός, 3

czesać como, 3, compsi, comptum; pecto, 3, pexi, pectum; péctino, 1, -āvi, -ātum;
κτενίζω

cześć adoratio, -ōnis *f*.; cultus, -us *m*.; honor, -ōris *m*.; honos, -ōris *m*.; reverentia, -ae *f*.;
veneratio, -ōnis *f*.; ἡ ἐντροπή, -ῆς; ἡ τιμή, -ῆς; ἡ αἰδώς, -οῦς

często crebro, frequenter, saepe; πολλάκις

Gutta cavat lapidem non vi sed saepe cadendo; sic homo fit doctus non vi, sed saepe studendo.

częstować offero, offerre, obtuli, oblātum; pollúcĕo, 2, -luxi, -luctum; προσφέρω

częsty frequens, -entis; creber, 3; πυκνός, 3; συχνός, 3

Nihil sanitatem impedit quam remediorum crebra mutatio.

część pars, -rtis *f*.; portio, -ōnis *f*.; membrum, -i *n*.; τὸ μέρος, -ατος; τὸ μέρος, -εος;
ἡ μερίς, -ίδος

Nihil est ab omni parte beatum. Nullus liber tam malus, ut non aliqua parte prosit.

czkawka ructus, -us *m*.; ructāmen, -īnis *n*.; singultus, -us *m*.; ὁ λύγξ, λυγγός

człon membrum, -i *n*.; pars, -rtis *f*.; segmentum, -i *n*.; τὸ μέλος, -εος; τὸ κῶλον, -ου

członek membrum, -i *n*.; τὸ μέλος, -εος; τὸ κῶλον, -ου; (męski) penis, -is *m*.; τὸ π
έος, -εος; ὁ φαλλός, -οῦ

człowieczeństwo humanitas, -ātis *f*.; humanum, -i *n*.; ἡ ἀνθρωπότης, -ητος

człowiek homo, -īnis *m*.; vir, -i *m*.; mortālis, -is *m*.; ὁ ἄνθρωπος, -ου; ὁ ἀνὴρ, ἀνδρός

Homo res sacra hómini. Homo est ánimal sociale. Homo hómini amīcus esse debet. Homo locum ornat, non hóminem locus. Nil hómini certum est. Non vestimentum virum ornat, sed vir vestimentum. Homo hómini lupus est. Homo sum et humāni nil a me alienum puto. Hómini hómine nihil pulchrius vidētur. Hóminem te esse memento. Quot hómines, tot sententiae. Ut ad cursum equus, ad arandum bos, ad indagandum canis, sic homo ad intellegenum et ad agendum est natus.

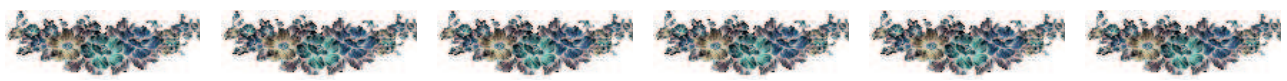
czołgać się repo, 3, repsi, reptum; serpo, 3, -psi, -ptum; ἐρπύζω; ἐρπω

czoło frons, -ntis *f*.; τὸ μέτωπον, -ου; ἡ ὄφρυς, -ύος

czop obturamentum, -i *n*.; obturáculum, -i *n*.; ὁ θρόμβος, -ου; ὁ τεσσός, -οῦ

czopek conus, -i *m*.; suppositorium, -ii *n*.; τὸ ὑπόθετον, -ου

czosenek Al(1)ium,-ii *n.* satīnum; τὸ σκόροδον,-ου
czólno linter,-ēris *n.*; cymba,-ae *f.*; cumba,-ae *f.*; lembus,-i *m.*; scapha,-ae *f.*; ἡ
 σκάφη,-ης; τὸ πλοῖον,-ου
czterdziesty quadragésimus, 3; τεσσαρακοστός, 3
czterdzieści quadraginta τεσσαράκοντα
czteroboczny quadrilaterālis,-e; τετράπλευρος,-ον
czterokrotny quadruplus, 3; τετραπλάσιος, 3
czterolecie quadriennium,-ii *n.*; ἡ τετραετία,-ας
cztery quattuor; τέσσαρες,-αρα
czterysta quadringenti,-ae,-a; τετρακόσιοι,-αι,-α
czub cacúmen,-īnis *n.*; culmen,-īnis *n.*; fastigium,-ii *n.*; vertex,-icis *m.*; τὸ ἄκρον,-ου
 ; ἡ κορυφή,-ῆς; ὁ λόφος,-ου; (grzywa) crista,-ae *f.*; iuba,-ae *f.*; ἡ λοφιά,-ᾶς; ἡ
 λόφωσις,-εως
czucie perceptio,-ōnis *f.*; sensus,-us *m.*; sensibīlitas,-ātis *f.*; asthesia,-ae *f.*; ἡ
 αἴσθησις,-εως; τὸ αἴσθημα,-ατος
czuć sentio, 4, sensi, sensum; intéllego, 3,-ēgi,-ectum; αἰσθάνομαι; φρονέω
czujność consulentia,-ae *f.*; cautio,-ōnis *f.*; vigilantia,-ae *f.*; attentio,-ōnis *f.*; ἡ
 ἀγρυπνία,-ας; ἡ εὐλάβεια,-ας
czujny vigilans,-antis; attentus, 3; ἀγρυπνητικός, 3; εὐλαβής,-ές
czuły (wrażliwy) sensibīlis,-e; sensuālis,-e; (kochający) blandus, 3; pius, 3;
 ἐγκάρδιος,-ον; ἀπαλόφρων,-ον
czupryna capillatūra,-ae *f.*; cirrus,-i *m.*; caesaries,-ei *f.*; ἡ κόμη,-ης
czuwać vīgilo, 1,-āvi,-ātum; excūbo, 1,-āvi,-ātum; ἀγρυστέω; ἀγρυπνέω; γρηγορέω
czuwanie vigilantia,-ae *f.*; vigilia,-ae *f.*; ἡ ἀγρυπνία,-ας; ἡ ἐγρήγορσις,-εως; ἡ
 φυλακή,-ῆς
czwartek dies,-ei *f.* Iovis; (w chrześcijaństwie) feria,-ae *f.* quinta; ἡ Πέμπτη,-ης
czwarty quartus, 3; τέταρτος, 3
czworobok quadratum,-i *n.*; quadratūra,-ae *f.*; τὸ τετράπλευρον,-ου
czworokąt quadrángulum,-i *n.*; τὸ τετράγωνον
czy ? -ne?, an, num, si; ᾄρα; εἶ; ἤ; μή; μήτι
czy... czy? (w zdaniu rozłącznym) -ne ...an ...an; utrum ...an ...an; εἴτε... εἴτε ...;
 πότερον... ἤ...
czy nie ? nonne? μήν
czy to... czy to... aut...aut...; seu... seu...; sive...sive...; ἤ... ἤ...
czyż? num?, numquid?; ᾄρα
czyhać aucupor, 1,-ātus sum; insidior, 1,-ātus sum *alicui*; subsido, 3,-sedi,-sessum
alicui; ἐνεδρεύω; ἐπιβουλεύω
czyhanie insidiae,-arum *f. pl.*; ἡ ἐνέδρα,-ας; ἡ ἐπιβουλή,-ῆς
czyli id est, sive, seu, vel οὖν; οὐκοῦν
czyn factum,-i *n.*; actus,-us *m.*; ópera,-ae *f.*; opus,-ēris *n.*; τὸ ἔργον,-ου; τὸ ποίημα,-

ατος; ἡ ποίησις, -εως; τὸ πρᾶγμα, -ατος; ἡ πρᾶξις, -εως

Facta sunt verbis difficiliora. Dimidium facti, qui bene coepit, habet. Facta, non verba. Verbum laudatur, si factum tale sequatur. Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, et glorificent Patrem vestrum, qui in caelis est. Ex opere operato. Ex opere operantis.

czynić ago, 3, egi, actum; facio, 3, feci, factum; fábrico, 1, -āvi, -ātum; óperor, 1, -āvi, -ātum; ἐργάζομαι; ποιέω; πράσσω; δράω

Facio, ut des. Facio, ut facias. Rem actam agere. Nihil agendo homines male agere discunt. Omnia ergo quaecumque vultis, ut faciant vobis homines, et vos facite illis. Actum ne agas!

czynność actio, -ōnis f.; functio, -ōnis f.; negotium, -ii n.; operatio, -ōnis f.; τὸ ἔργον, -ου; ἡ ἐργασία, -ας; ἡ πραγματεία, -ας; ἡ πρᾶξις, -εως

czynny actīvus, 3; agens, -entis; actuōsus, 3; functionalis, -e; operōsus, 3; ἐργαστικός, 3; ἐνεργής, -ές

czynsz census, -us m.; conductum, -i n.; merces, -ēdis f.; pensio, -ōnis f.; salarium, -ii n.; τὸ μίσθωμα, -ατος; τὸ ἐνοίκιον, -ου

czystość castitas, -ātis f.; candor, -ōris m.; munditia, -ae f.; mundities, -ei f.; puritas, -ātis f.; salubritas, -ātis f.; ἡ ἀγνεία, -ας; ἡ ἀγνότης, -ητος; ἡ ἐγκράτεια, -ας; ἡ καθαρότης, -ητος

czysty 1. (nie brudny) cándidus, 3; mundus, 3; purus, 3; καθαρός, 3; ὄσιος, 3; πιστικός, 3; **2. (przejrzysty)** límpidus, 3; líquidus, 3; διαφανής, -ές; λαμπρός, 3; **3. (moralnie)** cándidus, 3; castus, 3; púdicus, 3; probus, 3; sanctus, 3; incontaminātus, 3; ἀπρόσκοπος, -ον; ἀγνός, 3; ἄκρατος, -ον

czyścić (e)mundo, 1, -āvi, -ātum; purgo, 1, -āvi, -ātum; reto, 1, -āvi, -ātum; detergēo, 2, -rsi, -rsum; πλύνω; καθαρίζω; ἀγνίζω

czyścić purgatorium, -ii n.; τὸ καθαριζοτήριον, -ου

czytać lego, 3, legi, lectum; ἀναγιγνώσκω

czytanie lectio, -ōnis f.; lectūra, -ae f.; ἀνάγνωσις, -εως

czytanka lectionarium, -ii n.; lectūra, -ae f.; lectiuncŭla, -ae f.; τὸ ἀναγνωστικόν, -οῦ

czytelnia lectorium, -ii n.; oecus, -i m. lectorius;

τὸ ἀναγνωστήριον, -ου

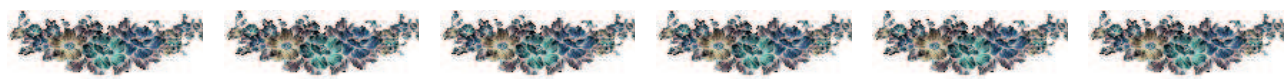
czytelnik lector, -ōris m.; lectrix, -icis f.;

ὁ ἀναγνωστικός, -οῦ

L.B.S. = Lectóri benévolo salūtem.

czyż? num?, numquid?; ἄρα, ἢ

czyż nie nonne; οὐχί

Ć

ćma blatta, -ae f.; tīnĕa, -ae f.; lucípeta, -ae f.; ἡ φάλλαινα, -ης

ćwiartka quadrans, -antis m.; τὸ τετράμορον, -ου

ćwiczenie exercitatio, -ōnis f.; exercitium, -ii n.; ἡ γυμνασία, -ας; τὸ ἄσκημα, -ατος;
ἡ ἄσκησις, -εως; ἡ παιδεία, -ας

ćwiczyć exércĕo, 2, -ui, -itum; éxcolo, 3, -ui, -cultum; ἀσκέω; γυμνάζω; μυέω;
παιδεύω

ćwierkać frigulio, 4, -ivi, -itum; friguttio, 4, -ivi, -itum; pip(p)io, 1, -avi, -atum;
λαλαγέω; πιπιίζω

ćwierkanie frigulitio, -ōnis f.; ἡ λαλαγή, -ῆς

D

dach tectum, -i n.; culmen, -inis n.; ἡ στέγη, -ης

Saepe sub paupĕre tecto ingenium hábitat.

dachówka imbrex, -icis f.; latércŭlus, -i m.; tégula, -ae f.; ὁ κέραμος, -ου; τὸ
πλάτυσμα, -ατος

dać do, 1, dedi, datum; óffero, offĕrre, óbtuli, oblātum; praebĕo, 2, -ui, -itum; impertio,
4, -īvi, -ītum; tríbuo, 3, -ui, -ūtum; (ἐπι)δίδωμι; ὀπάζω; παρέχω; περιτίθημι
; (προσ)φέρω; ἐπιχορηγέω

*Do, ut des. Do, ut facias. Bis dat, qui cito dat. Dāre est docĕre réddere. Dat bene,
dat multum, qui dat cum múnere vultum.*

Dafne Daphne, -es f.; Δάφνη, -ης

*Nimfa, w której zakochał się Apollon. Ukochany ścigał ją, a ona przed nim
uciekała. W chwili, gdy miał ją dopaść, poprosiła ojca o pomoc, a ten zamienił ją
w drzewo laurowe.*

• **Dafne i Apollo.** L. Bernini. 1622-24. Rzym. Galeria Borgese.

Dafnis Daphnis, -idis m.; Δάφνις, -ιδος

Pólbóg sycylijski, syn Hermesa, uczeń Pana. Twórca poezji bukolicznej pasterzy.

daktyl 1. (drzewo) Phoenix, -icis f. dactylífera; ὁ, ἡ φοῖνιξ, -ικος; **2. (owoc i stopa
metryczna)** dáctylus, -i m.; ὁ δάκτυλος, -ου

dal distantia, -ae f.; longínquitas, -ātis f. regionum; τὸ μῆκος, -εος; τὸ μάκρος, -ου;
τὸ τηλοῦ

dalej 1. (następnie) deinde, deinceps, inde, porro; ἐξῆς; καθεξῆς; **2. (w odległości)**
longius, distantius; πέρα; μακροτέρω; περαιτέρω; πόρρω

daleki distans,-antis; ábditus, 3; longus, 3; longinquus, 3; amōtus, 3; remōtus, 3;
μακρός, 3; τηλωπός,-όν

daleko longe, porro, procul; μακράν; μακρόθεν; πόρρω; τηλοῦ

dalekowidz hypermétropus,-i *m.*; ὁ ὑπερμέτροπος,-ου

dalekopis *telescriptorium,-ii *n.*; ὁ τηλεγράφος,-ου

dama dómīna,-ae *f.*; matrōna,-ae *f.*; ἡ κυρία,-ας

Danae Danáē,-es *f.*; Δανάη,-ης

Córka króla Argos, Akrisjosa, i Euridike; matka Perseusza.

Danaidy Danaídes,-um *f.pl.*; Δαναίδες,-ων

Pięćdziesiąt córek króla Danaosa, które towarzyszyły mu, gdy uciekał z Egiptu przed pięćdziesięcioma synami swego brata Ajgyptosa.

Danaos Danaus,-i *m.*; Δαναός,-οῦ

Jeden z dwu synów Belosa i Anchinoe, brat Ajgyptosa. Miał pięćdziesiąt córek. Założyciel Argos.

danie férculum,-i *n.*; mensa,-ae *f.*; culīna,-ae *f.*; τὸ φαγετόν,-οῦ

Cáseus et panis sunt óptima fércula sanis.

danina tribūtum,-i *n.*; véctigal,-alis *n.*; ἡ ἀποφορά,-ᾱς; ὁ φόρος,-ου

dar datum,-i *n.*; donum,-i *n.*; donatio,-ōnis *f.*; gratia,-ae *f.*; munus,-ēris *n.*; τὸ δῶρον,-ου; τὸ δόμα,-ατος; ἡ δόσις,-εως; τὸ δώρημα,-ατος; τὸ χάρισμα,-ατος; ἡ προσφορά,-ᾱς

Quidquid id est, timeo Danaos et dona ferentes. Iúdicis est recti nec múnere, nec prece flecti.

daremnie frustra, inániter, inefficáciter, inānum, nequaquam; εἶκ; κενῶς; μάτην
Deus et natūra nihil faciunt frustra.

daremny inānis,-e; inéfficax,-acis; inútilis,-e; vanus, 3; írritus, 3; ἄκαρπος,-ον;
κενός, 3; μάταιος, 3

darmo gratúito, gratis; δωρεάν

darnina caespes,-itis *m.*; ὁ χόρτος,-ου

darować 1. (obdarowywać) dono, 1, -avi, -atum; múnemor, 1, -atus sum; δωρέομαι; χαρίζομαι; χαριτόω; **2. (przebaczać)** parco, 3, peperci, parsum; ignosco, 3, ignōvi, ignōtum; veniam *alicuius rei alicui* do, dare, dedi, datum; φείδομαι; συγχωρέω

darowizna (con)donatio,-ōnis *f.*; τὸ δώρημα,-ατος

darzyć dono, 1, -āvi, -ātum; gratífico, 1, -āvi, -ātum; donum (munus) do, dare, dedi, datum; múnemor, 1, -ātus sum; δωρέομαι; χαρίζομαι

darzyć się prósporo, 1, -āvi, -ātum *alicui*; εὐτυχέω

data datarium,-ii *n.*; dies,-ei *f.*; ἡ χρονολογία,-ας

datek offerta,-ae *f.*; donum,-i *n.*; munus,-ēris *n.*; τὸ δῶρον,-ου

dawca dātor,-ōris *m.*; donātor,-ōris *m.*; ὁ δότης,-ου

dawka dosis,-is *f.*; portio,-ōnis *f.*; ἡ δόσις,-εως

dawniejszy antiquior,-ius; prior, prius; παλαιότερος, 3; πρότερος, 3

dawno antiguo t mpore, antique, dudum, diu, olim, quondam,  ntea, multo ante, pridem; πάλαι

dawny antiquus, 3; pr stinus, 3; priscus, 3; παλαιός, 3;  ρχαίος, 3

da ilex, -icis *f.*; quercus, -us *f.*; robur, -oris *n.*; aesc lus, -i *f.*;    ψος, -ου;   δρ ς, δρυός

dać spiro, 1, - vi, - tum; flo, 1, - vi, - tum; πνέω; φυσιάω

daenie aspiratio, - nis *f.*; desiderium, -ii *n.*; intentio, - nis *f.*; appetitio, - nis *f.*; tendentia, -ae *f.*;    σις, -εως;   πείρασις, -εως;    ρμή, -ής

dayć nitor, 3, nisus (nixus) sum; (ap)peto, 3, - vi, - tum *alqd.*; stud o, 2, -ui, - , *alicui rei*; (con)tendo, 3, -tendi, -tentum; πειράω;  ρέγομαι; τρέχω

dbać c nsulo, 3, -ui, -tum *alicui*; curo, 1, - vi, - tum *alqd, alqm*; prospicio, 3, -exi, -ctum; servio, 4, - vi, - tum *alicui*;  πιμελέω; μεριμνάω; προνοέω

nie dbać néglego, 3, -l xi, -lectum; n hili puto, 1, - vi, - tum;  μελέω

dbałość cura, -ae *f.*; praeoccupatio, - nis *f.*; sollicitūdo, - nis *f.*; consulentia, -ae *f.*; diligentia, -ae *f.*;    πιμέλεια, -ας;   μελέτη, -ης

dbały soll citus, 3; diligens, -entis; curiōsus, 3;  πιμελής, -ές

dech hálitus, -us *m.*; flamen, - nis *n.*; flatus, -us *m.*; (re)spiratio, - nis *f.*; spiraculum, -i *n.*; spiritus, -us *m.*; τ  πνε μα, -ατος;   πνοή, -ής

decydować dec do, 3, -c di, -c sum; decerno, 3, -cr vi, -cretum; dii dico, 1, - vi, - tum; detérmino, 1, - vi, - tum;  ποφαίνω; (δια)κρίνω;  πικρίνω

decyzja decisio, - nis *f.*; diiudicatio, - nis *f.*; disceptatio, - nis *f.*; sententia, -ae *f.*; iudicium, -ii *n.*;    πόφασις, -εως;   βουλή, -ής;   γνώμη, -ης

Dedal Daedalus, -i *m.*; Δαίδαλος, -ου

Wszechstronnie utalentowany Ateńczyk pracujący na Krete dla króla Minosa.

Wraz z synem Ikarem uciekł z Krety na sporządzonych przez siebie skrzydłach. W trakcie ucieczki Ikar spadł do morza i zginął (Morze Ikaryjskie), natomiast Dedal dotarł do Kyme.

dedukcja deductio, - nis *f.*; coniect ra, -ae *f.*;   καταγωγή, -ής

dedykacja dedicatio, - nis *f.*;   προσφ νησις, -εως

defekt defectus, -us *m.*; vitium, -ii *n.*;   βλάβη, -ης;    τέλεια, -ας

definicja definitio, - nis *f.*; descriptio, - nis *f.*; términus, -i *m.*;    γισμός, -ο 

Dejanira Deian ra, -ae *f.*; Δηϊάνειρα, -ας

Córka Ojneusa i Altai, siostra Meleagra, zona Heraklesa.

dekada decas, -adis *f.*;   δεκάς, -άδος

dekalog dec logus, -i *m.*;   δεκάλογος, -ου

deklamacja declamatio, - nis *f.*; recitatio, - nis *f.*;   μελέτη, -ης

deklaracja declaratio, - nis *f.*;   δήλωσις, -εως;   λόγος, -ου

deklinacja declinatio, - nis *f.*;   κλίσις, -εως;   συζυγία, -ας

dekoracja decoratio, - nis *f.*; ornamentum, -i *n.*; ornatus, -us *m.*; apparatus, -us *m.*;   κόσμησις, -εως

dekorować décoro, 1, - vi, - tum; orno, 1, - vi, - tum; κοσμέω

dekret decretum,-i n.; τὸ δόγμα,-ατος; τὸ διάταγμα,-ατος

delegacja delegatio,-ōnis f.; delecti,-ōrum m.pl.; legati,-ōrum m.pl.; ἡ ἀποστολή,-ῆς

delegat legātus,-i m.; delectus,-i m.; deputātus,-i m.; ὁ ἀπόστολος,-ου

delfin delphīnus,-i m.; ὁ δελφίς,-ῖνος

Delphīnum natāre doces. Ad usum delphīni

delektować się delector, 1, -atus sum; oblector, 1,-atus sum; voluptatem ex aliqua re capio, 3, cepi captum; ἡδομαι; ἐντροφάω

delikatny 1. (subtelny) subtilis,-e; mollis,-e; ἀπαλός, 3; μαλακός, 3; **2. (łagodny)** blandus, 3; delicātus, 3; μαλακός, 3; ἕπιος, πρᾶος,-ον, 3; **3. (szczypliwy)** tener, 3; ténuis,-e; grácilis,-e; ἰσχνός, 3; λεπτός, 3; **4. (podatny na choroby)** mórbidus, 3; νοσερός, 3

demagog demagōgus,-i m.; plebícōla,-ae m. seditiōsus; ὁ δημαγωγός,-οῦ

Demeter Ceres,-eris f.; Δημήτηρ,-μητρός

Córka Kronosa i Gai, matka Persefony, bogini pól i urodzajów. Jej atrybutami są: wieniec kłosów, sierp, kłosy, mak i żuraw.

demokracja democratia,-ae f.; pópuli imperium,-ii n.; ἡ δημοκρατία,-ας

demokrata democráticus,-i m.; populāris, -is m.; ὁ δημοκράτης,-ου

demokratyczny democráticus, 3; popularis,-e; δημόκρατος,-ον

demolować demolior, 4,-ītus sum; destruo, 3,-xi,-ctum; delēo, 2,-ēvi,-ētum; diruo, 3,-rui,-rūtum; (pro)sterno, 3, -strāvi, -strātum; καταφθείρω

demon daemonium,-ii n.; daemon,-ōnis m.; diábolus,-i m.; ὁ δαίμων,-ονος; ὁ διάβολος, -ου

Daemóni etiam vera dicenti non est credendum.

demonstracja 1. (pokaz) demonstratio,-ōnis f.; ἡ δεῖξις,-εως; **2. (wystąpienie z żądaniem)** (ex)postulatio,-ōnis f.; τὸ αἶτημα,-ατος

demonstrować 1. (pokazywać) demonstro, 1,-āvi,-ātum; ostento, 1,-āvi,-ātum; δείκνυμι; **2. p. żądać**

demoralizacja demoralisatio,-ōnis f.; morum depravatio,-ōnis f.; ἡ κακουργία,-ας; ἡ φθορά,-ᾶς

denar denarius,-ii m.; τὸ δηνάριον,-ου

denerwować irrito, 1, -avi, -atum; éxcito, 1, -avi, -atum; sollícito, 1, -avi,-atum; ὀργίζω

dentysta dentista,-ae m.f.; (médicus) dentarius,-ii m.; stomatólogus,-i m.; odontólogus,-i m.; ὁ ὀδοντοίατρος,-ου

depesza *telegramma,-atis n.; τὸ τηλεγράμμα,-ατος

depozyt depósitum,-i n.; ἡ καταθήκη,-ης; ἡ παραθήκη,-ης

deptać calco, 1, -avi, -atum; conculco, 1, -avi, -atum; tríturo, 1, -avi, -atum; (κατα)πατέω

deser bellaria,-ōrum n.pl.; dulcēdo,-īnis f.; tragémat(i)a,-ōrum n.pl.; τὰ ἐπιδόρπια,-ων

deska axis,-is m.; lámīna,-ae f.; planela,-ae f.; tábula,-ae f. lígnea; ὁ πίναξ,-ακος; ἡ σανίς,-ίδος

despota despota,-ae *m.*; tyrannus,-i *m.*; ὁ δεσπότης,-ου; ὁ τύραννος,-ου
destrukcja destructio,-ōnis *f.*; disturbatio,-ōnis *f.*; eversio,-ōnis *f.*; deletio,-ōnis *f.*; ὁ ἄλεθρος,-ου; ἡ φθορά,-ᾶς
deszcz imber,-bris *m.*; pluvia,-ae *f.*; ἡ βροχή,-ῆς; ὁ ὑετός,-οῦ; ὁ βρύχετος,-ου; ὁ ὄμβρος,-ου; τὸ ὄμβρημα,-ατος
deszczowy pluviá(ti)lis,-e; pluvius, 3; pluvi(os)us, 3; ὑέτιος, 3; ὄμβρικός, 3
detektyw investigātor,-ōris *m.*; indagātor,-ōris *m.*; detector,-ōris *m.*; ὁ κατασκόπος,-ου
Deukalion Deucalion,-ōnis *m.*; Δευκαλίων,-ονος
Syn Prometeusza i Klymene, mąż Pyrry. Po powszechnym potopie odrodzili ludzkość rzucając "kościami" Matki-Ziemi, czyli kamieniami, za siebie.
dewastacja devastatio,-ōnis *f.*; eversio,-ōnis *f.*; depopulatio,-ōnis *f.*; ὁ ἄλεθρος,-ου; ἡ φθορά,-ᾶς; ἡ ἐρήμωσις,-εως
dezercja desertio,-ōnis *f.*; transfugium,-ii *n.*; ἡ λιποταξία,-ας
dębowy quercitus, 3; φήγινος, 3
dęty inflātus, 3; πνευματικός, 3
diabelski diabólicus, 3; daemónicus, 3; διαβολικός, 3
diabeł diábolus,-i *m.*; ὁ διάβολος,-ου
Quid súbito id cum diábolo.
diadem diadema,-atis *n.*; τὸ διάδημα,-ατος
diagnoza (re)cognitio,-ōnis *f.*; diagnōsis,-is *f.*; ἡ διάγνωσις,-εως
diagram diagramma,-atis *n.*; lineamenta,-ōrum *n.pl.*; τὸ διαγράμμα,-ατος
diakon diacon,-ōnis *m.*; diáconus,-i *m.*; ὁ διάκονος,-ου
dialekt dialectus,-i *f.*; ἡ διάλεξις,-εως
dialog diálogus,-i *m.*; diverbium,-ii *n.*; colloquium,-ii *n.*; sermo,-ōnis *m.*; collocutio,-ōnis *f.*; ὁ διάλογος,-ου; ἡ ῥήσις,-εως
diament adamas,-antis *m.*; ὁ ἀδάμας,-αντος
Diana Diana,-ae *f.*; Ἄρτεμις,-ιδος
Rzymski odpowiednik greckiej bogini Artemidy.
diecezja dioecēsis,-is *f.*; ἡ διοίκησις,-εως
dieta 1. (sposób odżywiania) diaeta,-ae *f.*; victus,-us *m.*; ἡ δίαιτα,-ης; τὸ ὀψώνιον,-ου; 2. (np. w podróży służbowej) merces,-edis *f.* diurna; viáticum,-i *n.*; ἡ διατροφή,-ῆς
Diomedes Diomēdes,-is *m.*; Διομήδης,-ου
Syn Tydeusa i Deipyle; towarzysz Odyseusza w czasie wojny trojańskiej.
Dione Diōne,-es *f.*; Diōna,-ae *f.*; Διώνη,-ης
Córka Uranosa i Gai, matka Afrodyty (?).
Dionizos Diónysus,-i *m.*; Ba(c)chus,-i *m.*; Διόνυσος,-ου
Syn Dzeusa i Semele, bóg winnej latorośli, wina, płodnych sił przyrody. Atrybutami jego są: naczynie na wino o nazwie kantaros, tyrs (długa laska opleciona winną latoroślą), rydwan, tygrys, lampart, pantera, delfin i osioł.

Dioskurowie Dioscūri,-ōrum *m.pl.*; Διόσκουροι,-ων

Kastor i Polydeukes (Polluks). Zrodzeni ze związku Dzeusa i Ledy byli braćmi Heleny i Klytajmestry. Patroni żeglarzy i podróżników.

dla 1. (komuś) pro *z abl.*; ad *z acc.*; (lub dat. commodi); εἰς, πρὸς *z acc.*; **2. (z powodu)** ob *z acc.*; propter *z acc.*; de *z abl.*; gratia *z gen.*; causa *z gen.*; ἔνεκα *z gen.*; χάριν *z gen.*; ἔκ *z gen.*; ἐπί *z dat.*; διά *z acc.*; ὑπέρ *z gen.*

Ego pro domo mea oro. Pro público bono. Pro domo sua quisque orat. Unus pro omnibus, omnes pro uno. Pro fide, rege et lege.

dlaczego? cur? quare?; quam ob rem? qua de causa? διὰ τί; ἵνατί; πόθεν

dlatego idcirco, ideo, propter quod, proinde, prohinc, quare, quámobrem, quapropter, ob eam causam; διὰ τοῦτο; διότι; ὅθεν; ὥστε

dlawić angō, 3,-xi, -; strángulo, 1,-āvi,-ātum; súffoco, 1,-avi, atum; supprīmo, 3,-pressi,-pressum; ἄγγω; στραγγαλίζω; συμπνίγω

dłoń manus,-us *f.*; palma,-ae *f.* manus; vola,-ae *f.*; ἡ παλάμη,-ης; ὁ ἀγαστός,-οῦ; ἡ χεῖρ,-ρός

dług créditum,-i *n.*; debítio,-ōnis *f.*; débitum,-i *n.*; aes, aeris *n.* alienum; nexum,-i *n.*; ἡ ὀφειλή,-ῆς; τὸ ὀφείλημα,-ατος; τὸ δάνειον,-ου; τὸ χρέος,-ου; τὸ τέλθος,-εος

Promissa cadunt in débitum.

długi longus, 3; longitudinālis,-e; prócerus, 3; promissus, 3; μακρός, 3; πολύς,-εῖα,-ύ

Ars longa, vita brevis. Longum iter per praecepta, breve et éfficax per exempla.

długo diu; longe; μακρῶς; μακροχρονίως

jak długo ... tak długo ... quamdiu ... tamdiu ...; πηλίκος... τηλίκος...

Tam diu discendum est, quamdiu vivis.

długoletni diuturnus, 3; longinquus, 3; μακρένιος,-ον

długopis *calamus,-i *m.* spherográphicus; *stilus,-i *m.* sphaerātus; *graphium,-ii *n.* sphaerātum

długość longitūdo,-inis *f.*; ἡ μακρότης,-ητος; τὸ μῆκος,-εος

długotrwały diútinus, 3; diuturnus, 3; longinquus, 3; longiturnus, 3; prolongātus, 3; protractus, 3; μακροχρόνιος,-ον; δηναίος, 3

Timor non est diuturnus magister officii.

długowieczny longaevitālis,-e; longaevus, 3; μακροχρόνιος,-ον; μακρόβιος,-ον; δηναίος, 3

dłuto ascia,-ae *f.*; celtis,-is *f.*; caelum,-i *n.*; cilio,-ōnis *f.*; scalprum,-i *n.*; trépanum,-i *n.*; virículum,-i *n.*; ὁ γλυπτήρ,-ῆρος

dłużej diutius; μακροτέρως; μηκέτι

dłużnik débitor,-ōris *m.*; nexus,-i *m.*; ὁ ὀφειλέτης,-ου; ὁ χρεοφειλέτης,-ου

dmuchać flo, 1,-āvi,-ātum; flabello, 1,-āvi,-ātum; flabro, 1,-āvi,-ātum; flato, 1,-āvi,-ātum; halito, 1,-āvi,-ātum; halo, 1,-āvi,-ātum; πνέω; φυσιάω

dniówka diurnum,-i *n.*; τὸ ἡμέριον,-ου

dno imum,-i *n.*; fundus,-i *m.*; ὁ πύνδαξ,-ακος

do ad *z acc.*; in *z acc.*; secus *z acc.*; εἰς *z acc.*; πρὸς *z acc.*; ἐν *z dat.*

doba cotidies,-ei *f.*; quotídiēs,-ei *f.*; dies et nox; τὸ νυχθήμερον,-ου

dobiegać incurro, 3,-curri (-cucurri),-cursum; accuro, 3,-curri (-cucurri),-cursum;
προστρέχω

dobierać allego, 3,-lēgi,-lectum *alqd alicui rei*; assortio, 4,-īvi,-itum; adicio, 3,-ieci,-
iectum; seligo, 3,-lēgi,-lectum; supplēo, 2,-plēvi,-plētum *alqd*; ἐπιλέγω; ἐπιδ
έχομαι

doborowy delectus, 3; exímius, 3; ἐκλεκτός, 3

dobosz tympanista,-ae *f.*; tympanotribā,-ae *f.*; ὁ τυμπανιστής,-οῦ

dobór electio,-ōnis *f.*; selectio,-ōnis *f.*; ἡ ἔκλεξις,-εως

dobro bonum,-i *n.*; bónitas,-ātis *f.*; salus,-utis *f.*; ἡ ἀγαθοσύνη,-ης; τὸ ἄγαθον,-ου
*Salus aegrōti suprēma lex. Salus rei públicae suprēma lex esto! Memoria
necessarium vitae bonum est. Bonum commūne. Bonum públicum.*

dobrobyt prospéritas,-ātis *f.*; res, rei *f.pl. secundae* (prósperae, florentes); ἡ θαλία,-
ας; ἡ εὐτυχία,-ας; ἡ εὐπορία,-ας

dobroczyńność beneficentia,-ae *f.*; benígnitas,-ātis *f.*; ἡ εὐποιΐα,-ας

dobroczyńny beneficus, 3; benignus, 3; liberālis, 3; muníficus, 3; ἀγαθοποιός,-όν

dobroczyńca benefactor,-ōris *m.*; beneficus,-i *m.*; ὁ εὐεργέτης,-ου

dobroć beneficentia,-ae *f.*; benígnitas,-ātis *f.*; bónitas,-ātis *f.*; humanítas,-ātis *f.*;
cómītas,-ātis *f.*; ἡ ἀγαθωσύνη,-ης; ἡ χρηστότης,-ητος

dobrodziejstwo 1. (dawane) beneficentia,-ae *f.*; beneficium,-ii *n.*; benefactum,-i *n.*;
ἡ ἀγαθοποιΐα,-ας; τὸ εὐεργέτημα,-ατος; ἡ εὐεργασία,-ας; **2. (otrzymane)**
beneficium,-ii *n.*; ἡ χρῆσις,-εως

Ubicumque homo est, ibi beneficij locus est.

dobrowolny spontaneus, 3; volens,-entis; voluntarius, 3; ἐκούσιος, 3; ἐκών,-οῦσα,-
όν; αὐτοθελής,-ές; αὐθαίρετος,-ον

dobry bonus, 3; ἀγαθός, 3; ἀγαθοποιός,-όν; ἄκακος,-ον; χρηστός, 3; καλός, 3

*Natūra omnes ea, quae bona videntur, sequuntur, fugiuntque contraria. Bonorum
vita vácuā est metu. Quisque praesúmitur bonus, donec probētur contrarium.*

dobrze bene, belle, accurāte; εὖ; καλῶς

dobytek peculium,-ii *n.*; bona,-ōrum *n.pl.*; res, rei *f. familiāris*; fortūna,-ae *f.*; τὸ
κτῆμα,-ατος

dobywać promo, 3,-mpsi,-mptum; extraho, 3,-traxi,-tractum; ἐξσπάω; ἐξέλκω;
προφέρω

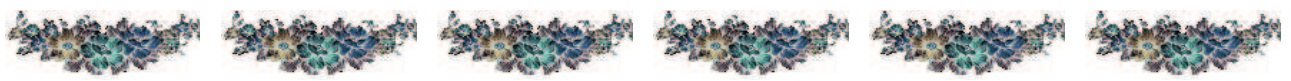
dobywać miecza gladium stringo, 3,-nxi,-ictum; σπάομαι

dochód accessus,-us *m.*; intróites,-um *m.pl.*; lucrum,-i *n.*; adiumentum,-i *n.*;

acceptum,-i *n.*; fructus,-us *m.*; quaestus,-us *m.*; ἡ πρόσοδος,-ου; ὁ πόρος,-ου

dociekać indāgo, 1,-āvi,-ātum; perscrūtor, 1,-ātus sum; investio, 4,-īvi,-itum; exquīro,
3,-sīvi,-sītum; κατασκοπέω; ἐκζητέω; ἐξεραυνάω

docierać, dotrzeć do appropinquo, 1,-āvi,-ātum *alicui*; accedo, 3,-cessi,-cessum *ad*

- alqd*; adeo, 4, -īvi (-ii), -itum; attingo, 3, -tigi, -tactum; pervenio, 4, -vēni, -ventum ad; progredior, 3, -gressus sum ad; προσέρχομαι; προσβαίνω; ἀφικνέομαι
- doczesny** caducus, 3; deciduus, 3; temporālis, -e; μονόχρονος, -ον; ἐφήμερος, -ον
- dodać, dodawać** addo, 3, -dīdi, -dītum; adicio, 3, -iēcī, -iēctum; acquirō, 3, -sīvi, -sītum; adiungo, 3, -iunxi, -iunctum; προστίθημι; προσφέρω; προσδίδωμι; ἐπιτίθημι
- dodanie** additio, -ōnis *f.*; adiectio, -ōnis *f.*; adiunctio, -ōnis *f.*; ἡ ἐπίδοσις, -εως; ἡ πρόσθεσις, -εως
- dodatek** additamentum, -i *n.*; auctatium, -ii *n.*; adnexum, -i *n.*; appendix, -icis *f.*; appendicium, -ii *n.*; supplementum, -i *n.*; ἡ προσθήκη, -ης; τὸ ἐπεισόδιον, -ου; ὁ στόλος, -ου
- dodatkowy** accessorius, 3; additīvus, 3; additicius, 3; additionālis, -e; supplementarius, 3; extraordinarius, 3; πρόσθετος, -ον
- dodatni** positīvus, 3; θετικός, 3
- dodawanie** additio, -ōnis *f.*; ἡ πρόσθεσις, -εως
- dogmat** dogma, -atis *n.*; scitum, -i *n.*; plácitum, -i *n.*; τὸ δόγμα, -ατος
- dogodność** accomodatio, -ōnis *f.*; convenientia, -ae *f.*; oportūnitas, -ātis *f.*; ἡ εὐκαιρία, -ας
- dogodny** commōdus, 3; conveniens, -entis; oportūnus, 3; aptus, 3; idóneus, 3; εὐκαιρος, -ον; εὐχρηστος, -ον
- dogonić** assequor, 3, -secūtus sum; consequor, 3, -secūtus sum *alqm, alqd*; προσδιώκω
- doić (im)** mulgēo, 2, mulsi, mulctum; ἀμέλω; βδάλλω
- dojazd** áditus, -us *m.*; accessus, -us *m.*; ἡ πρόσδοδος, -ου
- dojeżdżać** advehor, 3, advectus sum *ad (in) alqd*; pervenio, 4, -veni, -ventum *ad alqm locum*; ἤκω; φθάνω; προσέρχομαι
- dojrzałość** matúrītas, -ātis *f.*; ἡ ἡλικία, -ας; ἡ ὠραιότης, -ητος; ὁ πεπασμός, -οῦ
- dojrzały** matūrus, 3; tempestīvus, 3; ὠραῖος, 3; ἄριμος, 3; πέπειρος, -ον; ἐνήλιξ, -ικος; ἄκμαῖος, 3; τέλειος, 3
- dojrzewać** maturesco, 3, -rui, - ; adolesco, 3, -ēvi, -ultum; pubesco, 3, -, -; τελειόομαι
- dok** navale, -is *n.*; navalia, -ium *n.pl.*; τὸ νεώλκιον, -ου; τὸ ναυπήγιον, -ου
- dokąd** quo, quorsus, quorsum; ποῦ; ποῖ; ὅπου
- dokądkolwiek** quocumque, quoquo, quólibet, quovis; που
- dokądś** alicubi, aliquo, quoriam, quovis; που
- dokądże?** quousque? usquequo?; ποῦ; ἕως πότε
- dokładać** áfferō, afferre, áttuli, allātum; addo, 3, -dīdi, -dītum; appōno, 3, -posui, -positum; adicio, 3, -iēcī, -iēctum; προστίθημι; προσφέρω; ἐπισωρεύω
- dokładnie** accurāte, exacte, diligenter, praecīse, stricte; ἀκριβῶς; δικαίως
- dokładność** accuratio, -ōnis *f.*; cura, -ae *f.*; exactitūdo, -īnis *f.*; praecisio, -ōnis *f.*; diligentia, -ae *f.*; subtílitas, -ātis *f.*; ἡ ἀκρίβεια, -ας
- dokładny** accurātus, 3; exactus, 3; praecisus, 3; diligens, -entis; ἀκριβής, -ές; ἀκρατής, -ές

dokola 1. (przysłówek) circum, circuito, in circúitum, in circúitu; κύκλω; κυκλόθεν;
2. (przyimek) circa z *acc.*; circum z *acc.*; κυκλόθεν z *gen.*; περί z *gen.*

dokonać conficio, 3, -fēci, -ectum; consummo, 1, -āvi, -ātum; finio, 4, -īvi, -ītum;
 perficio, 3, -fēci, -fectum; perago, 3, -ēgi, -actum; patro, 1, -āvi, -ātum; perpetro, 1, -
 āvi, -ātum; ad effectum (éxitum) addūco, 3, -dūxi, -ūctum; ἐντελέω; ἐνεργέω;
 καταρτίζω; περαίνω; διανύω; ποιέω; τελειόω; συντελέω

dokonanie consummatio, -ōnis *f.*; confectio, -ōnis *f.*; perfectio, -ōnis *f.*; effectus, -us *m.*;
 éxitus, -us *m.*; ἡ συντέλεια, -ας; ἡ τελείωσις, -εως

dokonany perfectus, 3; consummātus, 3; confectus, 3; perpetrātus, 3; τέλειος, 3;
 συντελεστικός, 3

dokończenie consummatio, -ōnis *f.*; ultimatio, -ōnis *f.*; exitus, -us *m.*; finis, -is *m.*; ἡ
 συντέλεια, -ας; ἡ τελείωσις, -εως

dokończyć affinio, 4, -īvi, -ītum; conficio, 3, -fēci, -fectum; perficio, 3, -fēci, -fectum;
 perpetro, 1, -āvi, -ātum; absolvo, 3, -solvi, -solūtum; συντελέω

dokształcać addocēo, 2, -ui, -ctum; suberudio, 4, -īvi, -ītum; eruditionem complēo, 2, -
 ēvi, -ētum; προσδιδάσκω

dokształcający complementarī, -e; προσδιδάσκων, -ον

doktor doctor, -ōris *m.*; ὁ διδακτός, -οῦ
Doctor in utroque iure. Doctor utriusque iuris.

doktryna doctrīna, -ae *f.*; τὸ δόγμα, -ατος

dokuczać vexo, 1, -āvi, -ātum *alqm*; molesto, 1, -āvi, -ātum *alqm*; premo, 3, pressi,
 pressum *alqm*; laccio, 3, -īvi, -ītum *alqm*; βασανίζω; (ἐν)ὄχλέω

dokuczanie molestia, -ae *f.*; vexatio, -ōnis *f.*; pressio, -ōnis *f.*; ἡ θλίψις, -εως; ὁ
 βασανισμός, -οῦ; ἡ ὄχλησις, -εως

dokuczliwy molestus, 3; acerbus, 3; premens, -entis; vexans, -antis; ὀκνηρός, 3

dokument documentum, -i *n.*; tábula, -ae *f.*; litterae, -arum *f.pl.*; τὸ ἔγγραφο, -ου

dokumentacja documentatio, -ōnis *f.*; litterae, -arum *f.pl.*; ἡ ἔγγραφη, -ῆς

dokumentalny, dokumentarny tabularius, 3; litterarius, 3; documentālis, -e;
 ἔγγραφικός, -όν

dola fortūna, -ae *f.*; sors, -rtis *f.*; condicio, -ōnis *f.*; ἡ αἴσα, -ης; ἡ μοίρα, -ας; ἡ τύχη, -
 ης

dolać, dolewać affundo, 3, -fūsi, -fūsum; προσχέω

dolar *dollarium, -ii *n.*; dollare, -is *n.*

dolegać dolēo, 2, -ui, -itum *alqa re*; vexo, 1, -avi, -atum *alqa re*; affligo, 3, -flixi, -
 flictum *alqa re*; ὀχλέομαι; ἀλγέω

dolegliwość dolentia, -ae *f.*; dolor, -ōris *m.*; afflictio, -ōnis *f.*; aerumna, -ae *f.*; mólimen, -
 ĩnis *n.*; ἡ ὄχλησις, -εως; τὸ ἄλγος, -εος

dolina vallis, -is *f.*; depressio, -ōnis *f.*; aulōna, -ae *f.*; ἡ φάραγξ, -αγγος; ἡ βῆσσα, -ης;
 ἡ κοιλάς, -άδος
In hac lacrimarum valle.

dolny inferior, -ius; ínfimus, 3; depressus, 3; νέρτερος, 3

dolek fónĕa,-ae f; fóssula,-ae f.; vallécŭla,-ae f.; scrobícŭlus,-i m; ὁ βόθρος,-ου

Qui facit fónĕam, incidit in eam.

dolożyć p. dokładać

dom domus,-us f.; aedes,-ium f.pl.; domicilium,-ii n.; aedificium,-ii n.; τὸ

οἰκόδημα,-ατος; ὁ οἶκος,-ου; ἡ οἰκία,-ας; τὸ μέγαρον,-ου

~ **akademicki** domus académica; ὁ οἶκος ἀκαδημικός

~ **handlowy** pantopolium,-ii n.; τὸ παντοπωλεῖον,-ου

~ **noclegowy** deversorium,-ii n.; τὸ ξενοδοχεῖον,-ου

~ **publiczny** lupanar,-aris n.; fornix,-icis m.; τὸ κασαυρεῖον,-ου

~ **starców** gerocomium,-ii n.; τὸ γεροντοκομεῖον,-ου

Parva domus, parva cura. Pro domo sua quisque orat.

domagać się (de)posco, 3, poposci, -; póstulo, 1,-āvi,-ātum; revíndico, 1,-āvi,-ātum;

expĕto, 3,-īvi,-ītum; flágito, 1,-āvi,-ātum; αἰτέω; ἔκτυγχάνω; ἀξιόω; ζητέω

domieszka admixtio,-ōnis f.; admixtum,-i n.; τὸ προσμίγμα,-ατος

dominacja dominatio,-ōnis f.; ἡ ἡγεμονία,-ας

dominium dominium,-ii n.; τὸ ἡγεμονικόν,-οῦ; ἡ ἐξουσία,-ας

domniemanie praesumptio,-ōnis f.; suppositio,-ōnis f.; coniectūra,-ae f.; suspicio,-

ōnis f.; ἡ προβουλή,-ῆς; ἡ ὑπόθεσις,-εως

domownik familiaris,-is m.; domésticus,-i m.; contubernālis,-is m.; ὁ οἰκέτης,-ου

domowy domésticus, 3; οἰκιανός, 3; οἰκεῖος, 3

Nullus est locus doméstica sede iucundior.

domysł suppositio,-ōnis f.; praesumptio,-ōnis f.; coniectūra,-ae f.; suspicio,-ōnis f.;

opinio,-ōnis f.; ἡ ὑπόθεσις,-εως; ἡ ὑπόψια,-ας; ὁ στόχος,-ου; ἡ ὑπόνοια,-ας

domyślać się conicio, 3,-iēci,-iectum; praeópinor, 1,-ātus sum; suppōno, 3,-pósui,-

pósitum; súspicor, 1,-ātus sum; ópinor, 1,-ātus sum; ὑποτίθημι; ὑπονοέω

domyślny praeópinans,-antis; praesumptīvus, 3; προνοητικός, 3

doniesienie 1. (informacja) informatio,-ōnis f.; nuntius,-ii m.; indicium,-ii n.; fama,-

ae f.; ἡ πληροφορία,-ας; **2. (donos)** denuntiatio,-ōnis f.; delatio,-ōnis f.; ἡ

καταγγελία,-ας; τὸ μήνυμα,-ατος; ἡ παράδοσις,-εως

donieść 1. (przynieść) áffero, afferre, áttuli, allātum; apporto, 1,-āvi,-ātum;

προσφέρω; **2. (poinformować)** nuntio, 1,-āvi,-ātum; informo, 1,-āvi,-ātum; *alqm*

de alqa re certiozem facio, 3, feci, factum; πληροφορορέω; ἐξαγγέλλω;

ἀνατιθέομαι; **3. (denuncjować)** denuntio, 1,-āvi,-ātum; défero,-ferre,-tuli,-

lātum; καταγγέλλω; προδίδωμι; μηνύω

doniosły importans,-antis; magnus, 3; magníficus, 3; μέγας, μεγάλη, μέγα

donos denuntiatio,-ōnis f.; delatio,-ōnis f.; indicium,-ii n.; ἡ καταγγελία,-ας;

τὸ μήνυμα,-ατος; ἡ παράδοσις,-εως

donosiciel denuntiātor,-ōris m.; delātor,-ōris m.; index,-icis m.; ὁ προδότης,-ου; ὁ

παραδότης,-ου

donośny sonōrus, 3; résonans,-antis; ἡχέτης,-εσ

dopasować (ad)apto, 1, -avi, -atum; accómodo, 1, -avi, -atum; cóngruo, 3, -ui, -;
coórdino, 1, -avi, -atum; ἐφαρμόζω; ἀρθρόω; συντίθημι

dopasowanie adaptatio,-ōnis *f.*; accomodatio,-ōnis *f.*; coordinatio,-ōnis *f.*;
combinatio,-ōnis *f.*; ἡ σύνθεσις,-εως

dopełniacz 1. (przypadek) genetiūvus,-i *m.*; ἡ γενική,-ῆς; **2. (uzupełnienie)**
complementum,-i *n.*; completio,-ōnis *f.*; supplementum,-i *n.*; ἡ συμπλήρωσις,-εως

dopełniac adimplēo, 2,-ēvi,-ētum; complēo, 2,-ēvi,-ētum; συμπληρόω; ἐκπληρόω;
ἐξαρτίζω; ἐπιτελέω

dopełniający complementarius, 3; συμπληρωτικός, 3

dopełnienie complementum,-i *n.*; supplementum,-i *n.*; ἡ συμπλήρωσις,-εως

d. bliższe obiectum,-i *n.* directum

d. dalsze obiectum,-i *n.* indirectum

dopędzać assequor, 3,-cutus sum; consequor, 3,-cutus sum; προσδιώκω;
προσελαύνω; κιχάνω

dopiero modo; ἐπ'αὐτοφώρῳ; ἄρτι

dopisać adscribo, 3,-scripsi,-scriptum; προσγράφω

dopisany adscriptus, 3; πρόσγραφος,-ον

dopisek adnotatio,-ōnis *f.*; adscriptio,-ōnis *f.*; τὸ πρόσγραμμα,-ατος
~ **do listu** postscriptum,-i *n.* (p.s.)

dopłata compensatio,-ōnis *f.*; auctarium,-ii *n.*; ἡ προσπλήρωσις,-εως

dopłynąć affluo, 3,-fluxi,-fluxum; annato, 1,-āvi,-ātum *alicui*; προσσνέω; (**okretem**)
arripo, 1,-āvi,-ātum; annavigo, 1,-āvi,-ātum; προσπλέω

dopływać affluentia,-ae *f.*; influxus,-us *f.*; ἡ προσροή,-ῆς; τὸ πρόσρευμα,-ατος

dopominać się admónēo, 2,-ui,-itum; póstulo, 1,-āvi,-ātum; reclāmo, 1,-āvi,-ātum;
ἐξαιτέομαι

dopóki adquo, dum, donec, doneque, quoad, quamdiu; ἄχρι(ς); μέχρι(ς); ἕως; ὡς

dopóty tamdiu, usque, donec; μέχρις οὔ

doprawdy immo vero, vere, certe, profecto, sane; ἦ; ἦ που; ἦ μήν; νή

doprowadzać addūco, 3,-xi,-ctum; dedūco, 3,-xi,-ctum; áffero, afferre, áttuli, allātum;
προσάγω

dopust fatum,-i *n.*; voluntas,-ātis *f.*; numen,-inis *n.*; ἡ τύχη, -ης; ἡ πληγή,-ῆς; τὸ
πῆμα,-ατος

dopuszczać admitto, 3, -mīsi, -missum; permitto, 3, -mīsi, -missum; ἔάω; ἐπιτρέπω;
προσίημι

d. się czynów karygodnych facinora committo, 3,-mīsi, -missum; ἀδικέω

doradca consultor,-ōris *m.*; consiliarius,-ii *m.*; consiliator, -ōris *m.*; suasor,-ōris *m.*; ὁ
σύμβουλος,-ου

doradczy consiliarius, 3; suggestiūvus, 3; συμβουλευτικός,-όν

doradzać cónsulo, 3, -ui, -ultum *alicui*; consuadēo, 2, -suasi, -suasum *alqd alicui*;
súggero, 3,-gessi,-gestum *alqd alicui*; συμβουλεύω; παραινέω; κέλομαι

Homo hómini consúlere debet.

doradzanie consultatio,-ōnis *f.*; consilium,-ii *n.*; concilium,-ii *n.*; suggestio,-ōnis *f.*; ἡ συμβούλευσις,-εως
dorastać adoleo, 3,-lēvi, -ultum; pubesco, 3,-ui, -; succresco, 3,-crēvi,-crētum; αὐξάνομαι
dorastanie adulescentia,-ae *f.*; ἡ αὐξήσις,-εως
dorobek fortuna,-ae *f.*; patrimonium,-ii *n.*; acquisitio,-ōnis *f.*; τὸ κτήμα,-ατος
dorobkiewicz parvenius,-ii *m.*; ὁ κτηματίτης,-ου
doroczny ann(u)ālis,-e; anniversarius, 3; ἐνιαύσιος, 3
dorosły adultus, 3; ἐνήλιξ,-ικος; τέλειος, 3
dorównać adaequo, 1,-āvi,-ātum *cum alqo*; aequipero, 1,-āvi,-ātum *alicui*; par (similis) sum, esse, fui *alicui alqa re*; (προσ)ἰσόω; ἀνταναπληρόω
dorzucać adicio, 3,-iēci,-iectum; προσβάλλω; συνεπιτίθημι; προστίθημι
dosięgać indipiscor, 3,-deptus sum; pertingo, 3,-tigi,-tactum; nanciscor, 3, na(n)ctus sum; διϊκνέομαι; ἐφικνέομαι; κιχάνω
doskonale perfecte; τελείως; ὑπερόχως
doskonalić perficio, 3,-fēci,-fectum; efficio, 3,-fēci,-fectum meliorem; consummo, 1,-āvi,-ātum; emendo, 1,-āvi,-ātum; éxcolo, 3,-ui,-cultum; τελειόω
doskonalość perfectio,-ōnis *f.*; consummatio,-ōnis *f.*; ἡ αὐτοτέλεια,-ας; τὸ τελείωμα,-ατος; ἡ ἀρετή,-ῆς; τὸ πλήρωμα,-ατος
doskonaly perfectus, 3; consummatus, 3; absolūtus, 3; τέλειος, 3; ὀλοτελής,-ές
dosłownie ad verbum; verbo tenus; expressis verbis; κατὰ λόγον
dostać p. otrzymać
dostarczyć áffero, afferre, áttuli, allātum; apporto, 1,-āvi,-ātum; praebēo, 2,-ui,-itum; suppedito, 1,-āvi,-ātum; subministro, 1,-āvi,-ātum; πορίζω; παρέχω; ἐπιχορηγέω; προσφέρω; προστίθημι; παρίστημι
dostatecznie sufficienter, satis, sat, áffatim, abunde; ἱκανῶς
dostateczny sufficiens,-entis; idoneus, 3; iustus, 3; ἱκανός, 3
dostatek abundantia,-ae *f.*; satietas,-ātis *f.*; opulentia,-ae *f.*; copiae,-arum *f.pl.*; ἡ θαλία,-ας; ἡ εὐπορία,-ας; ἡ εὐτυχία,-ας; ἡ τιμιότης,-ητος
dostatni abundans,-antis; opulentus, 3; dives,-itis; locūples,-ētis; εὐπορος,-ον
dostawa apportatio,-ōnis *f.*; suppeditatio,-ōnis *f.*; praebitio,-ōnis *f.*; subministratio,-ōnis *f.*; ὁ πορισμός,-οῦ
dostawać accipio, 3,-cepi,-ceptum; ἀπέχω
dostawca apportātor,-ōris *m.*; praebitor,-ōris *m.*; ὁ ποριστής,-οῦ
dostawić appōno, 3,-rōsui,-rōsitum; προστίθημι
dostęp accessus,-us *m.*; áditus,-us *m.*; ἡ εἴσοδος,-ου; ἡ πρόσοδος,-ου
dostępny accessíbilis,-e; patens,-entis; εἰσπορευτός, 3
dostojęństwo dígnitas,-ātis *f.*; maiestas,-ātis *f.*; excellentia,-ae *f.*; grávitas,-ātis *f.*; auctóritas,-ātis *f.*; honos,-ōris *m.*; reverentia,-ae *f.*; τὸ ἀξίωμα,-ατος; ἡ ἀξίωσις,-εως; ἡ σεμνότης,-ητος

- dostojnik** dignitarius, -ii *m.*; honorātus, -i *m.*; reverendus, -i *m.*; dignitate (honore) ornatus, -i *m.*; vir, -i *m.* summe venerandus; ὁ ἀξιωματιστής, -ῆς; ὁ δυνάστης, -ου
- dostojny** dignitōsus, 3; excellens, -entis; illustris, -e; reverendus, 3; venerābilis, -e; venerandus, 3; spectābilis, 3; ἀξιωματικός, 3; κράτιστος, 3; σεμνός, 3
- dostosowanie** adaptatio, -ōnis *f.*; accomodatio, -ōnis *f.*; ἡ ἁρμονία, -ας; ὁ συσχηματισμός, -οῦ
- dostosowywać** accomodo, 1, -āvi, -ātum; adapto, 1, -āvi, -ātum; approprio, 1, -āvi, -ātum; καταρτάω; προσαρμόζω; συσχηματίζω
- dostrzegać** percipio, 3, -cēpi, -ceptum; conspicio, 3, -spēxi, -spectum; animadverto, 3, -verti, -versum; tuēor, 2, -tuitus sum; ἐνθυμέομαι; νοέω; θεάομαι; σκέπτομαι; αὐγάζω; καθοράω; βλέπω
- dostrzegalny** perceptībilis, -e; visībilis, -e; σκεπτός, 3; βλεπτός, 3
- dostrzeganie** perceptio, -ōnis *f.*; ἡ σκέψις, -εως
- dosyć** sat, satis, áffatim, abunde; ἱκανόν
- Non satis est unius opinio. Sat cito, si sat bene. In magnis et voluisse sat est. Sapienti sat.*
- doszczętnie** plane, omnīno, radicius, ab stirpe, fūnditus, pénitus; ὀλοριζί
- dość** sat, satis, áffatim; ἱκανόν
- dościgać** assequor, 3, -cūtus sum; προσδιώκω
- doświadczać** 1. (wypróbować kogoś, czegoś) experior, 4, -pertus sum; probō, 1, -āvi, -ātum; tento, 1, -āvi, -ātum; πειράω; πειράζω; ἐγχειρέω; μετέχω; 2. (doznawać) sentio, 4, sensi, sensum *alqd*; percipio, 3, -cēpi, -reptum *alqd*; πάσχω; ὑπέχω
- doświadczalny** experimentālis, -e; πειραστικός, 3
- doświadczenie** 1. (**próba**) experientia, -ae *f.*; experimentum, -i *n.*; probatio, -ōnis; usus, -us *m.*; ἡ πεῖρα, -ας; δοκιμή, -ῆς; τὸ δοκίμιον, -ου; ὁ πειρασμός, -οῦ; 2. (**wprawa**) experientia, -ae *f.*; peritia, -ae *f.*; ἡ ἐμπειρία, -ας; ἡ ἰδρεία, -ας
- Experientia docet. Usus est unus legum corrector. Usus est óptimus magister.*
- doświadczony** expertus, 3; perītus, 3; probātus, 3; δόκιμος, 3; ἐμπειρικός, -όν; ἔμπειρος, -ον; ἴδρις, -ιος; σοφός, 3
- dotąd** ad nunc, adhuc, adhoc, etiamnun, hactēnus; ἀκμήν; μέχρι(ς); ἔτι; δεῦρο = póty tam diu, eo usque dum, donec τέως
- dotkliwy** molestus, 3; gravis, -e; acerbus; ὀξύς, -εῖα, -ύ; ὀχληρός, 3
- dotknąć** attingo, 3, -tigi, -tactum; attrecto, 1, -āvi, -ātum; palpo, 1, -avi, -atum; tango, 3, -tēgi, -tactum; tempto, 1, -āvi, -ātum; ψηλαφάω; ἄπτομαι; θιγγάνω; προσψαύω; ἐφικνέομαι; ψαύω; (**obrazić**) offendo, 3, -ndi, -nsum; πταίω; ὑβρίζω; κόπτω
- Noli me tángere. Noli tángere circulos meos.*
- dotknięcie** tactio, -ōnis, *f.*; tactus, -us *m.*; palpatio, -ōnis *f.*; τὸ ἐπάφημα, -ατος; ἡ ἀφή, -ῆς
- dotknięty** tactus, 3; ἄπτόμενος, 3; (**choroba**) afflictus, 3; ἀσθενής, -ές; (**obrażony**) offensus, 3; πταιόμενος, 3; πεπταιομένος, 3

dotrzymać attinēo, 2,-tinui,-tentum; ad finem tenēo, 2,-ui, tentum; ἐπιτελέα ποιέω
d. **słowa** praesto, 1,-stīti,-stītum (praestaturus); verbum servo, 1,-āvi,-ātum; τὸν λόγον τηρέω

d. **obietnicy** fidem (promissum) servo, 1,-āvi,-ātum; promisso sto, 1, stēti, statūrus; τὴν ἐπαγγελίαν τηρέω

nie dotrzymywać fidem frango, 3, fregi, fractum; laedo, 3, laesi, laesum; violo, 1,-āvi,-ātum; ρήγνυμι

dotychczas p. dotąd

dotyczyć attinēo, 2,-tenui,-tentum *ad alqd*; specto, 1,-āvi,-ātum *alqd (ad alqd)*; ἀφοράω

co mnie dotyczy quod ad me áttinet (pértinet); quod meā ínterest

dotyk (con)tactus,-us *m.*; ἡ ἀφή,-ῆς

dowcip argutiae,-arum *f.pl.*; facetiae,-arum *f.pl.*; lepos,-ōris *m.*; iocus,-i *m.*; ἡ εὐτραπελία,-ας; ὁ ἀστεϊσμός,-οῦ

dowcipny argūtus, 3; facētus, 3; εὐτράπελος,-ον

dowiadynać się comperio, 4,-peri, -pertum; sciscitor, 1,-ātus sum; certior fio, fieri, factus sum; quaero, 3,-īvi,-ītum *alqd de alqa re*; ἐρωτάω; πυνθάνομαι; γιγνώσκω; μανθάνω

dowieść, -odzić comprobo, 1,-āvi,-ātum; affirmo, 1,-āvi,-ātum; argumentor, 1,-ātus sum; arguo, 3,-ui,-utum; demonstro, 1,-āvi,-ātum; probō, 1,-āvi,-ātum; δοκιμάζω; ἀποδείκνυμι; ἐλέγχω; ἀποφαίνω; παρατίθημι; παρίστημι

Id quod erat demonstrandum. Negatīva non sunt probanda.

dowodzić winy convinco, 3,-vīci,-victum; coarguo, 3,-ui,-itum; κατηγορέω; ἐλέγχω

dowieźć, -ozić cónfero,-fēre, cóntuli, collātum; supporto, 1,-āvi,-ātum; subvecto, 1,-āvi,-ātum; subveho, 3,-vexi,-vectum; πορίζω; προσάγω

dowodowy demonstratīvus, 3; probatorius, 3; ἀποδεικτικός, 3

dowodzenie 1. (być dowódca) ducatio,-ōnis *f.*; τὸ ἡγεμόνευμα,-ατος\2. p. dowód

dowodzić 1. (być przywódca) praesum,-esse,-fui *alicui*; ducō, 3,-xi,-ctum *alqm*;

principio, 1,-āvi,-ātum *alqm*; commendo, 1,-āvi,-ātum *alqm*; ἡγέομαι;

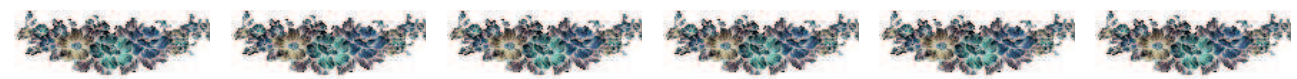
ἡγεμονεύω; προστατεύω; 2. p. **dowieść**

dowolny arbitrarius, 3; quilibet, (quae-, quae-); facultatīvus, 3; voluntarius, 3; ἐθελούσιος, 3

dowód arguitio, onis *f.*; affirmatio,-ōnis *f.*; argumentum,-i *n.*; causa,-ae *f.*; demonstratio,-ōnis *f.*; evidentia,-ae *f.*; experimentum,-i *n.*; indicium,-ii *n.*; proba,-ae *f.*; probatio,-ōnis *f.*; ratio,-ōnis *f.*; signum,-i *n.*; testimonium,-ii *n.*; ὁ ἐλέγχος,-ου; ἡ δοκιμή,-ῆς; ὁ ἐλεγμός,-οῦ; ἡ ἐνδειξις,-εως; τὸ τεκμήριον,-ου; τὸ μαρτύριον,-ου

Confessio est regīna probationum. Ei incubit probatio, qui dicit, non qui negat. Argumenta non numeranda, sed ponderanda sunt. Corpus delicti. Manifesta non egent probatione. Comparatio non est ratio.

dowódca dux,-cis *m.*; ductor,-ōris *m.*; commendans,-antis *m.*; praecessor,-ōris *m.*;

- praefectus,-i *m.*; praepositus,-i *m.*; praetor,-ōris *m.*; princeps,-cipis *m.*; ὁ ἄρχων,-
ονος; ὁ ἡγεμών,-όνος; ὁ στρατηγός,-οῦ; ὁ ἐπιστάτης,-ου
dowództwo commenda,-ae *f.*; praepositūra,-ae *f.*; ducatio,-ōnis *f.*; summum
imperium,-ii *n.*; ἡ ἡγεμονία,-ας
dowóz subvectio,-ōnis *f.*; vectūra,-ae *f.*; commeātus,-us *m.*; προσαγωγή,-ῆς
doza dosis,-is *f.*; portio,-ōnis *f.*; ἡ δόσις,-εως
doznanie perceptio,-ōnis *f.*; sensatio,-ōnis *f.*; sensus,-us *m.*; ἡ αἴσθησις,-εως; τὸ
πάθος,-εος; τὸ πάθημα,-ατος
doznawać afficior, 3,-fectus sum; patior, 3, passus sum; experior, 4,-pertus sum;
percipio, 3,-cēpi,-ceptum; πάσχω; ὑπέχω
d. krzywdy iniuriam accipio, 3,-cepi,-ceptum; affligor, 3,-flictus sum;
κακουχέομαι
d. klęski clade affligor, 3,-flictus sum; νικάομαι
d. pomocy sublevor, 1,-ātus sum *ab alqo*; βοηθέομαι
d. radości (boleści) gaudio (dolore) afficior, 3,-fectus sum; dolēo, 2, dolui,
dolitūrus; τὴν χαρὰν (τὴν ἀλγηδόνα) πάσχω
dozorca custos,-odis *m.*; ostiarius,-ii *m.*; sago,-ōnis *m.*; inspector,-ōris *m.*; ὁ φύλαξ,-
ακος; ὁ ἐπίτροπος,-ου
dozorować custodio, 4,-tīvi,-itum *alqd.*; (*czuwać*) vigilo, 1,-āvi,-ātum; φυλάσσω;
ἐπιτηρέω; φρουρέω
dozór custodia,-ae *f.*; vigilantia,-ae *f.*; cura,-ae *f.*; tutēla,-ae *f.*; praesidium,-ii *n.*; ἡ
φύλαξις,-εως
dozwalać concedo, 3,-cessi,-cessum; permitto, 3,-mīsi,-missum; sino, 3, sivi, situm;
potestatem (facultatem) *alicui* do, 1, dedi, datum; ἔάω; ἐπιτρέπω
dozwolone jest licet, 2, licuit; permissum est; licitum est; ἔξεστι(v) *alicui*
dozwolony concessus, 3; permissus, 3; licitus, 3; ἐπιτρεπτόμενος, 3
dół cavum,-i *n.*; fossa,-ae *f.*; fōvēa,-ae *f.*; pūteus,-i *m.*; scrobis,-is *f.*; ὁ βόθρος,-ου; ὁ
βόθυνος,-ου; ἡ ὀπή,-ῆς; ὁ λάκκος,-ου; τὸ φρέαρ,-ατος; τὸ βάραθρον,-ου
**Caecus si caeco ductum praestat, ambo in foveam cadunt. Qui facit foveam,
incidit in eam.**
drabina climax,-cis *f.*; scalae,-arum *f.pl.*; ἡ βατηρίς,-ίδος; ἡ κλιμαξ,-ακος
drachma drachma,-ae *f.*; ἡ δραχμή,-ῆς
dramat drama,-atis *n.*; fábula,-ae *f.* (scaenica); τὸ δρᾶμα,-ατος
dramatyczny dramáticus, 3; scaenicus, 3; δραματικός, 3
drapać scabo, 3, scabi, -; scalpo, 3,-psi,-ptum; scribo, 3,-psi,-ptum; rado, 3, rasi,
rasum; scarifico, 1,-āvi,-ātum; κνήθω; ἀδαχέω
drapieźnik animal,-alis *n.* (bestia) rapax; τὸ ἄρπακτές,-οῦς
drapieźny rapax,-acis; ἄρπακτικός, 3; ληστικός, 3
drażliwość irritabīlitas,-ātis *f.*; ánimus,-i *m.* irritábilis; ἡ ὀργιλότης,-ητος
drażliwy irritábilis,-e; acrículus, 3; iracundus, 3; ὀργίλος, 3

drażnić áspero, 1,-āvi,-ātum; éxcito, 1,-āvi,-ātum; írrito, 1,-āvi,-ātum; lacesso, 3,-īvi (-ii),-ītum; provoco, 1,-āvi,-ātum; stímulo, 1,-āvi,-ātum; κεντρίζω; ἐριδμαίνω; ὀργίζω; γαργαρίζω; παροργίζω

drażnienie excitatio,-ōnis *f.*; irritatio,-ōnis *f.*; stimulatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐρίδμανσις,-εως
draż asser,-ēris *m.*; barra,-ae *f.*; longurius,-ii *m.*; pértica,-ae *f.*; talēa,-ae *f.*; trudis,-is *f.*; vectis,-is *m.*; ἡ κάμαξ,-ακος

drażenie excavatio,-ōnis *f.*; incavatio,-ōnis *f.*; cavernatio,-ōnis *f.*; terebratio,-ōnis *f.*; ἡ κοίλωσις,-εως; τὸ κοίλωμα,-ατος

drażyć (ex)cavo, 1,-āvi,-ātum; caverno, 1,-āvi,-ātum; pérforo, 1,-āvi,-ātum; térebro, 1,-āvi,-ātum; strio, 1,-āvi,-ātum; κοιλαίνω; σκάπτω

Gutta cavat lapidem non vi, sed saepe cadendo

dres *thorax,-acis *m.* láneus; *strictoria,-ae *f.* lánea

dreszcz algor,-ōris *m.*; frigor,-ōris *m.*; frígidor,-ōris *m.*; febris,-is *f.*; tremor,-ōris *m.*; horror,-ōris *m.*; τὸ ῥίγος,-εος; ἡ φρικτή,-ῆς

drewniany ligneus, 3; lignōsus, 3; ξύλινος, 3

drewno lignum,-i .; τὸ ξύλον,-ου

In silvam non ligna feras.

dręczenie tormentitio,-ōnis *f.*; tormentum,-i *n.*; pressio,-ōnis *f.*; excruciatio,-ōnis *f.*; vexatio,-ōnis *f.*; ὁ βασανισμός,-οῦ; ἡ κάκωσις,-εως

dręczyć affligo, 3,-xi,-ctum; premo, 3, pressi, pressum; crucio, 1,-āvi,-ātum; torquēo, 2, torsi, tortum; tormento, 1,-āvi,-ātum; vexo, 1,-āvi,-ātum; βασανίζω; σκύλλω; ὀχλέω; συντρύπτω; ἀνετάζω; κακόω; θλίβω; πνίγω; λυμαίνομαι

drętwieć horreo, 1,-āvi,-ātum; obrigesco, 3,-ui, -; obstupesco, 3,-ui, -; torpesco, 3,-ui, -; rigēo, 2,-ui, -; stupēo, 2,-ui, -; torpeo, 3,-ui, -; ναρκόομαι; ξηραίνω

drętwienie rigor,-ōris *m.*; torpor,-ōris *m.*; ἡ νάρκωσις,-εως

drętwota torpiditas,-ātis *f.*; torpor,-ōris *m.*; ἡ νάρκη,-ης; ἡ νάρκωσις,-εως

drętwy rigidus, 3; tórpitus, 3; torpens,-entis; ναρκώδης,-ες; ξηρός, 3

dręć oscillo, 1,-āvi,-ātum; mico, 1,-āvi,-ātum; pálpito, 1,-āvi,-ātum; trépido, 1,-āvi,-ātum; tremo, 3,-ui, -; vibro, 1,-āvi,-ātum; ἐπισπαίρω; κλονέομαι; σείομαι

dręćanie oscillatio,-ōnis *f.*; palpitatio,-ōnis *f.*; tremulatio,-ōnis *f.*; vibratio,-ōnis *f.*; spasmus,-i *m.*; ἡ κλόνησις,-εως; σεισμός,-οῦ

dręćawki convulsiones,-um *f.pl.*; palpitatio,-ōnis *f.*; spasmus,-i *m.*; clonus,-i *m.*; ὁ κλόνος,-ου

drobiazg minucia,-ae *f.*; nugae,-arum *f.pl.*; párvulum,-i *n.*; quisquiliae,-arum *f.pl.*; ἡ λεπτομεριμνία,-ας

drobina corpúsculum,-i *n.*; mica,-ae *f.*; molécŭla,-ae *f.*; partícŭla,-ae *f.*; τὸ μικρομέρος,-εος

drobinka minucium,-ii *n.*; τὸ μικρόν,-οῦ; τὸ λεπτόν,-οῦ

drobnostka p. drobiazd

drobnostrój bacterium,-ii *n.*; microbium,-ii *n.*; mícrobus,-i *m.*; microorganĭsmus,-i *m.*; τὸ μικρόβιον,-ου

drobny exiguus, 3; minūtus, 3; minúscūlus, 3; módicus, 3; parvus, 3; párvūlus, 3; pusillus, 3; ténuis,-e; μικρός, 3; λεπτός, 3; ὀλίγος, 3

droga 1. (szlak, pasmo) via,-ae f.; iter, itinēris n.; cursus,-us m.; trames,-itis m.; tractus,-us m.; ἡ ὁδός,-οῦ; **2. (dostęp)** accessus,-us m., áditus,-us m.; ἡ εἴσοδος,-ου; **3. (podróż)** iter, itinēris n.; ἡ ὁδοπορία,-ας; ἡ πορία,-ας

Hóminis vita nihil aliud quam ad mortem iter. Prima via árdua est. Via crucis via lucis. Via trita via tuta. Longum iter est per praecepta, breve et éfficax per exempla.

drogeria *taberna aromataria; τὸ ἀρωματοπωλεῖον,-ου

drogi 1. (kochany) carus, 3; amatus, 3; dilectus, 3; ἀγαπητός, 3; προσφιλής,-ές; φίλος, 3; **2. (kosztowny)** pretiōsus, 3; sumptuōsus, 3; carus, 3; magni pretii; πολύτιμος,-ον; ἔντιμος,-ον

Carum est, quod rarum est.

drogocenny pretiōsus, 3; sumptuōsus, 3; magni pretii; ἔντιμος,-ον; βαρύτιμος,-ον; πολύτιμος,-ον; πολυτελής,-ές

drogowskaz index,-icis m. viarius; ἡ χεῖρ, χειρός

dromader dromedarius,-ii m.; dromas,-adis m.; ὁ δρομάς,-άδος; ὁ δρομέδης,-ου

drozd Turdus,-i m. músicus; ἡ τριχάς,-άδος

drożdże faex,-cis f.; tórula,-ae f.; τὸ φύραμα,-ατος; ἡ ζύμη,-ης

drożyzna annónae cárītas,-ātis f.; cárītas,-ātis f.; ἡ πολυτιμία,-ας

drób volucres,-um f.pl.; aves,-ium m.pl. altīles; αἱ ὄρνιθες,-ων; (tuczony) altilia,-ium n.pl.; τὰ σιτιστά,-ῶν

drugi 1. (wtóry) alter, 3; secundus, 3; δεύτερος, 3; **2. (inny)** alius, 3; alter, 3; ἄλλος, 3; ἕτερος, 3

Ab áltero expectes álteri quod féceris. Audiatur et áltera pars. Alter ego. Alter idem.

druk *impressio,-ōnis f.; typographia,-ae f.; ἡ τυπογραφία,-ας

drukarka (do komputera) *impressorium,-ii n.

drukarnia *officína,-ae f. typogrāphica; τὸ τυπογραφεῖον,-ου

drukarski *typogrāphicus, 3; τυπογραφικός, 3

drukarz *typogrāphus,-i m.; *typótheta,-ae m.; ὁ τυπογράφος,-ου; ὁ τυποθέτης,-ου

drukować *typis (prelo) edo, 3, édidi, éditum; τυπογράφω; ἔκτυπώ

drut filum,-i n. (licium) metálicum (férreum); τὸ σύρμα,-ατος; τὸ καλώδιον,-ου

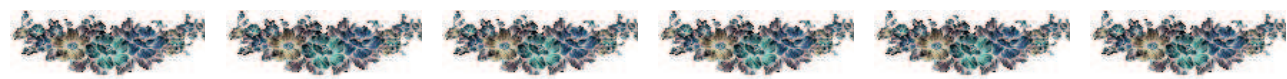
družba prónuba,-ae m.; paranympus,-i m.; ὁ νυμφευτής,-οῦ παρανύμφιος,-ου

družyna manus,-us f.; caterva,-ae f.; manípūlus,-i m.; ὁ ὄμιλος,-ου

drwa ligna,-ōrum n.pl.; τὰ ξύλα,-ων; ἡ ὕλη,-ης

drwal caesor,-ōris m.; lignarius,-ii m.; lignātor,-ōris m.; prista,-ae m.; ὁ ξυλεύς,-έως; ὁ ὕλοτόμος,-ου

drwić derídēo, 2,-rīsi,-rīsum; illudo, 3,-lūsi,-lūsum; ludíficor, 1,-ātus sum; ludibrio

alqm habĕo, 2,-ui,-itum; cavillor, 1,-ātus sum; καταγελάω; ἐμπαίζω; μυκτηρίζω; χλευάζω

drwina illusio,-ōnis f.; cavillatio,-ōnis f.; derisio,-onis; ironia,-ae f.; ludibrium,-ii n.;

ὁ ἐμπαιγμός,-οῦ; ἡ ἐμπαιγμονή,-ῆς; ὁ καταγέλως,-ωτος; ἡ εἰρωνεία,-ας

drzazga ássula,-ae f.; (h)ástula,-ae f.; ὁ κάρφος,-ου; ἡ παρασχίς,-ίδος

drzeć lácero, 1,-āvi,-ātum; lanio, 1,-āvi,-ātum; scindo, 3, scidi, scisum; discerpo, 3, -

psi,-ptum; σχίζω; λακίζω

drzeć się (krzyczeć) conclamo, 1,-āvi,-ātum; vocíferor, 1,-ātus sum; καταβοάω

drzemać dórmito, 1,-āvi,-ātum; meridior, 1,-ātus sum; νυστάζω; βρίζω

Quandoque bonus dórmitat Homērus.

drzemiaćy 1. (utajony, ukryty) latens,-entis; κρυφαίος, 3; **2. (senny)** somnolentus,

3; ὑπνωτικός, 3

drzemka dormitīna, -ae f.; somnícūlus,-i m.; τὸ νύσταγμα,-ατος

drzewce hasta,-ae f.; hastīle,-is n.; scapus,-i m.; lignum,-i n.; τὸ δόρυ,-ατος

drzewny arborarius, 3; lignarius, 3; δενδρικός, 3

drzewo arbor,-oris f.; τὸ δένδρον,-ου; (**drewno**) lignum,-i n.; τὸ ξύλον,-ου

~ **iglaste** arbor folio pinnato; τὸ δένδρον ἀκιδώτες

~ **liściaste** arbor foliata; τὸ δένδρον φυλλικόν

~ **owocowe** arbor pomífera; pomus,-i f.; τὸ δένδρον κάρπινον

~ **genealogiczne** gentis (gentile) stemma,-atis n.; τὸ γένους στέμμα,-ατος

Arbor honorētur, cuius nos umbra tuētur. Fructu non fóliis arbor cognóscitur.

Senex serit árbores, quae álteri saéculo prosint. Sic omnis arbor bona fructus bonos facit, mala autem arbor malos fructus facit.

drzwi iánua,-ae f.; fores,-is f.; ostium,-ii n.; valvae,-arum f.pl.; ἡ θύρα,-ας; (**brama**)

porta,-ae f.; ὁ πυλών,-ῶνος; (**podwójne**) fores,-ium f.pl.; αἱ πύλαι,-ων

drzwiczki ostíolum,-i n.; portícūla,-ae f.; ἡ πυλῖς,-ίδος; τὸ θύριον,-ου

drzeć tremo, 3,-ui, -; trépido, 1,-āvi,-ātum; vibro, 1,-āvi,-ātum; contremisco, 3,-mui,

-; τρέμω; φρίσσω

drżenie tremor,-ōris m.; vibratio,-ōnis f.; ὁ τρόμος,-ου

duch ánimus,-i m.; ánima,-ae f.; mens,-ntis f.; ingenium,-ii n.; spíritus,-us m.; τὸ

πνεῦμα,-ατος; ὁ θυμός,-οῦ; ὁ δαίμων,-ονος; ὁ νοῦς,-οῦ

Nihil est tam difficile et árduum, quod non humāna mens vincat. Sermo ánimi imago est. Vultus ánimi index. Coelum, non ánimum mutant, qui trans mǎre currunt. Spíritus flat, ubi vult. Spíritus quidem promptus est, caro autem infirma.

duch opiekuńczy genius,-ii m.; τὸ δαιμόνιον,-ου

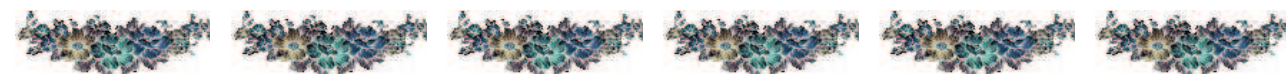
Genius loci.

duchowieństwo clerus,-i m.; clericātus,-us m.; ἡ ἱερατεία,-ας

duchowny clericālis,-e; cléricus, 3; ἱερατικός, 3

duchowy spirit(u)ālis,-e; mentālis,-e; animālis,-e; πνευματικός, 3; ψυχικός, 3

duma ambitio,-ōnis *f.*; superbia,-ae *f.*; insolentia,-ae *f.*; decus,-ōris *n.*; ὁ κόρος,-ου; ὁ στέφανος,-ου; ἡ ὕβρις,-εως
dumny ambitioſus, 3; superbus, 3; ἀλαζών,-όν; ἀγαυρός, 3;
dur typhus,-i *m.*; ὁ τῦφος,-ου
dureń imbecillus,-i *m.*; durio,-ōnis *m.*; homo,-īnis *m.* stultus (fātuus, stúpidus, hebes, demens); ὁ μωρός,-οῦ; ὁ ἀνόητος,-ου
durszlak colum,-i *n.*; cribrum,-i *n.*; colatorium,-ii *n.*; τὸ διέραμα,-ατος
duśić angō, 3, -xi, -; opprimo, 3,-pressi,-pressum; strángulo, 1,-āvi,-ātum; súffoco, 1,-āvi,-ātum; ἄγγω; πνίγω; στραγγαλίζω
duśza anima,-ae *f.*; ánimus,-i *m.*; ἡ ψυχή,-ῆς; ἡ φρήν,-ενός; τὸ πνεῦμα,-ατος
Aegrōto dum ánima est, spes est.
dušenje się suffocatio,-ōnis *f.*; angor,-ōris *m.*; ἡ ἀγχόνη,-ης; ὁ πνιγμός,-οῦ
duśznica ángina,-ae *f.*; asthma,-ae *f.*; τὸ ἄσθμα,-ατος; ἡ συγáγγη,-ης
duśność angor,-ōris *m.*; dyspnoēa,-ae *f.*; ἡ δύσπνοια,-ας
duśzny aestuōsus, 3; δύσπνοος,-ον
duśpasterz pastor,-ōris *m.*; sacerdos,-otis *m.*; ὁ ποιμήν,-ένος
dużo multum, multa; πολύ
Audi multa, dic pauca. Non multa, sed multum. Qui multum habet, plus cupit.
duży magnus, 3; amplus, 3; grandus, 3; grandis,-e; grossus, 3; spatiōsus, 3; vastus, 3; μέγας, μεγάλη, μέγα; πολύς, πολλή, πολλύ
dwa duo, duae, duo; δύο
Duábus sellis sedēre.
 ~ **dni** bíduum,-i *n.*; τὸ διέμηρον,-ου
 ~ **noce** binoctium,-ii *n.*; τὸ δινύκτερον,-ου
 ~ **razy** bis; δίς
Bis dat, qui cito dat. Qui scribit, bis legit. Bis vincit, qui se vincit in victoria. Ne bis de eadem re sit actio.
po ~ **razy** bini; ἀνὰ δύο
dwadzieścia viginti; εἴκοσι(v)
dwanaście duódecim; δώδεκα
dwieście ducenti,-ae,-a; διακόσιοι,-αι,-α
dwoić dúplico, 1, -avi, -atum; gémino, 1, -avi, -atum; διπλόω
dwoisty duplex,-icis; anceps,-itis; διπλοῦς,-ῆ,-οῦν
dworski aulicus, 3; castellánicus, 3; ἀβλικός, 3
dworzanin aulicus,-i *m.*; ὁ ἀβλίτης,-ου
dworzec statio,-ōnis *f.*; ὁ σταθμός,-οῦ
 ~ **kolejowy** *statio viae ferratae
 ~ **lotniczy** *aeroportus,-us *m.*
dwór 1. (królewski) regia,-ae *f.*; aula,-ae *f.*; ἡ ἀβλή,-ῆς; **2. (podwórze)** cortis,-is *f.*; árēa,-ae *f.*; ἡ ἀβλή,-ῆς; **3. (papieski)** curia,-ae *f.* Romāna; **4. (wiejski)** villa,-ae *f.*

- rústica; ἡ ἀύλή,-ῆς
dwubarwny bícólor,-oris; δίχρωμος,-ον
dwudniowy bíduus, 3; biduānus, 3; διέμηρος,-ον
dwudzielný bífidus, 3; bipertítus, 3; bíscūlus, 3; διμερής,-ές; δισχιδής,-ές
dwudziesty vicésimus, 3; εἰκοστός, 3
dwugłoska diphthongus,-i *m.*; ὁ δίφθογγος,-ου
dwujęzyczny bilinguis,-e; δίγλωσσος,-ον
dwukrotny duplicātus, 3; duplex,-icis; binus, 3; διπλοῦς, -ῆ,-οῦν
dwukształtny biformis,-e; δίμορφος,-ον
dwulecie biennium,-ii *n.*; biemātus,-us *m.*; ἡ διετία,-ας
dwuletni biennis,-e; biennālis,-e; bimus, 3; διετής,-ές
dwunastnica duódenum,-i *n.*
dwunożny bipedālis,-e; δίποδος,-ον
dwuznaczość ambigūitas,-ātis *f.*; ἡ ἀμφιβολία,-ας
dwuznaczny ambíguus, 3; anceps,-ipis; dubius, 3; flexiloquus, 3; ἀμφίβολος,-ον
dwużeństwo bigamia,-ae *f.*; ἡ διγαμία,-ας
dyby compes,-edis *f.*; pédica,-ae *f.*; ἡ πέδη,-ης; ὁ σφαλός,-οῦ
dychawica asthma,-ae *f.*; dyspnoëa,-ae *f.*; τὸ ἄσθμα,-ατος; ἡ δυσπνοία,-ας
dychawiczny asthmaticus, 3; ἀσθματικός, 3
Dydona Dido,-onis *f.*
Córka tyryjskiego króla Belusa; królowa Kartaginy zakochana w Eneaszu. Nie mogąc zrealizować swojej miłości popełniła samobójstwo w płomieniach stosu.
dygotać (con)tremo, 3,-ui, -; τρέμω
dygresja digressio,-ōnis *f.*; digressus,-us *m.*; diverticulum,-i *n.*; ἡ παρεκβολή,-ῆς; ἡ ἐκδρομή,-ῆς
dykcja dictio,-ōnis *f.*; elocutio,-ōnis *f.*; ἡ ὀρθολογία,-ας
dyktando dictātum,-i *n. i pl.*; ἡ ὑπόλεξις,-εως
dyktator dictātor,-ōris *m.*; ὁ ἡγεμών,-όνος
dyktatura dictatūra,-ae *f.*; potentātus,-us *f.*; ἡ ἡγεμονία,-ας
dyktować dicto, 1,-āvi,-ātum; ὑπολέγω
dylemat dubium,-ii *n.*; dubitatio,-ōnis *f.*; complexio,-ōnis *f.*; dilemma,-atis *n.*; τὸ διλήμμα,-ατος
dym fumus,-i *m.*; ὁ καπνός,-οῦ; (opar) vapor,-ōris *m.*; caligo,-īnis *m.*; ἡ ἀχλύς,-ύος; ὁ ψόλος,-ου
dymić fumo, 1,-āvi,-ātum; fúmigo, 1,-āvi,-ātum; vapōro, 1,-āvi,-ātum; καπνίζω; τύφομαι
dynastia dynastia,-ae *f.*; gens,-ntis *f. regnans*; regia progenies,-ei *f.*; dynastes,-ae *f.*; ἡ δυναστεία,-ας
dynia cucúrbita,-ae *f.*; ἡ κολοκυνθίς,-ίδος
dyplom diplōma,-atis *n.*; τὸ δίπλωμα,-ατος

diplomata diplomātus,-i *m.*; ploíticus,-i *m.*; ὁ διπλωμάτης,-ου
dyrekcja directio,-ōnis *f.*; moderatio,-ōnis *f.*; ἡ ἡγεμονία,-ας; ἡ διευθύησις,-εως
dyrektor director,-ōris *m.*; moderātor,-ōris *m.*; praeses,-idis *m.*; ὁ ἡγεμών,-όνος
dyrektywa directoria,-ae *f.*; praescriptum,-i *n.*; ἡ ἀγωγὴ,-ῆς
dyrygent *praefectus,-i *m.* músicus; *moderātor,-ōris *m.* musicorum
dyscyplina disciplīna,-ae *f.*; rigor,-ōris *m.*; sevérītas,-ātis *f.*; ἡ ἀσθηρία,-ας; ἡ
πειθαρχία,-ας; ἡ σκληραγωγία,-ας

dyscypliny sportowe res, rerum *f.pl.* athleticae:

lekkoatletyka *athlética,-ae *f.* levis: **bieg** cursus,-us *m.*; **trójskok** saltus,-us *m.* triplex; **skok wzwyż** saltus in altum; **skok w dal** saltus in longum; **skok o tyczce** saltus perticarius; **rzut dyskiem** iactus,-us *m.* disci; **rzut oszczepem** iaculatio,-ōnis *f.* iáculi; **rzut młotem** iaculatio mállei; **dziesięciobój** decáthlum,-i *n.*; **pięciobój** pentáthlum,-i *n.*

ciężkoatletyka athlética,-ae *f.* gravis: **podnoszenie ciężarów** sublatio,-ōnis *f.* pónderis; **zapasy** luctatio,-ōnis *f.*; **boks** pugil(l)ātus,-us *m.*; **dżudo** lucta,-ae *f.* Iudóica; **karate** lucta carática

gimnastyka gymnástica,-ae *f.*: ~ **na koniu z lękami** ecúleus,-i *m.*; **ćwiczenia na kółkach** círculi,-ōrum *m.pl.*; ánuli,-ōrum *m.pl.*; **skoki na batucie** desultorium,-ii *n.*; **równoważnia** tignum,-i *n.* equilibrii; **drażek** ferrum,-i *n.* transversum; **drażek podwójny** hastae,-arum *f.pl.* parallélae

piłka pila,-ae *f.*: ~ **nożna** pedifollium,-ii *n.*; ~ **ręczna** manufollis,-is *m.*; ~ **siatkowa** follis,-is *m.* voláticus; ~ **koszykowa** follis bascaudarius; ~ **wodna** folliludium,-ii *n.* aquátile

Inne dyscypliny: **plywanie** natatio,-ōnis *f.*; **narciarstwo** nartatio,-ōnis *f.*; **łyżwiarstwo** patinatio,-ōnis *f.*; **hokej na lodzie** alsulegia,-ae *f.* glacialis; **saneczkarstwo** sclochia,-ae *f.*; **strzelectwo** sclopetatio,-ōnis *f.*; **łucznictwo** sagittatio,-ōnis *f.*; **wioślarstwo** remigatio,-ōnis *f.*; **jeździectwo** equitatio,-ōnis *f.*; **szermierka** ars, artis *f.* battuendi; **tenis** teniludium,-ii *n.*

dysk discus,-i *m.*; ὁ δίσκος,-ου

dyskietka komputerowa *dísclūlus,-i *m.* ordinatralis

dyskobol discóbolus,-i *m.*;

ὁ δισκόβολος,-ου

dyskusja discussio,-ōnis *f.*; conflictatio,-ōnis *f.*; disceptatio,-ōnis *f.*; disputatio,-ōnis *f.*; ἡ διατριβή,-ῆς; ἡ συζήτησις,-εως

dyskutować discutio, 3,-cussi,-cussum; disceptor, 1,-ātus sum; disputo, 1,-avi, -atum; συζητέω; διαλέγομαι

dysonans discordia,-ae *f.*; discrepantia,-ae *f.*; dissonantia,-ae *f.*; ἡ δυσαρμονία,-ας

dyspensa dispensa,-ae *f.*; dispensatio,-ōnis *f.*; legis relaxatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπόλυσις,-εως

~ **udzielać alqm** légibus solvo, 3, solvi, solūtum; ἀπὸ νόμου ἀπολύω

dysponować dispóno, 3,-posui,-positum; διατίθημι; ἔχω

Homo propónit, Deus dispónit.

dysproporcja disproportio, -ōnis *f.*; inaequa(bí)litas, -ātis *f.*; ἡ ἀμετρία, -ας
dysputować díspuťo, 1, -āvi, -ātum; discepto, 1, -āvi, -ātum; συζητέω; διαλέγομαι
dysputa disputatio, -ōnis *f.*; disceptatio, -ōnis *f.*; contentio, -ōnis *f.*; concertatio, -ōnis *f.*;
 ἡ διατριβή, -ῆς; ἡ συζήτησις, -εως
dystans distantia, -ae *f.*; intervallum, -i *n.*; spatium, -ii *n.*; τὸ διάστημα, -ατος
dyszeć anhelō, 1, -avi, -atum; hio, 1, -avi, -atum; ἐμπνέω; φυσιάω
dyszenie anhelitus, -us *m.*; ὁ φυσιασμός, -οῦ
dyszel stonga, -ae *f.*; temo, -ōnis *m.*; ὁ ῥυμός, -οῦ
dywan aulaeum, -in. *n.*; bancale, -is *n.*; cilicium, -ii *n.*; plágula, -ae *f.*; sagum, -i *n.*;
 strágula, -ae *f.*; tapes, -etis *m.*; tapetum, -i *n.*; τὸ στρῶμα, -ατος; ὁ στρωματεύς, -
 ἔως; τὸ περίστρωμα, -ατος; τὸ περιπέτασμα, -ατος
dyzenteria dysenteria, -ae *f.*; ἡ δυσεντερία, -ας
dyżur munus, -ēris *n.*; vigilantia, -ae *f.*; ἡ φυλακή, -ῆς
dzban, dzbanek cadus, -i *m.*; capsaces, -ae *f.*; diota, -ae *f.*; gut(t)us, -i *m.*; hámula, -ae *f.*;
 hirniola, -ae *f.*; sítula, -ae *f.*; testa, -ae *f.*; urna, -ae *f.*; úrceus, -i *m.*; ὁ ἀφορεύς, -εως;
 ὁ βάτος, -ου; ὁ κρωσσός, -οῦ; ὁ στάμνος, -ου; ὁ ξέστηρ, -ηρος; ἡ ὑδρία, -ας;
 τὸ κεράμιον, -ου; τὸ πρόχοον, -ου
Dzeus —> **Zeus**
dziać się fio, fieri, factus sum; geror, 3, gestus sum; agor, 3, actus sum; γίγνομαι;
 συμβαίνω
dzieje się évenit; fit; γίγνεται
dziad 1. (dziadek) avus, -i *m.*; ὁ πρεσβύτερος, -ου; **2. (żebrak)** méndicans, -antis *m.*;
 méndicus, -i *m.*; ὁ προσαίτης, -ου
dziadek avus, -i *m.*; anus, -i *m.*; ὁ πρεσβύτερος, -ου
 ~ **do orzechów** nucifrangíbulum, -i *n.*
dział sectio, -ōnis *f.*; divisio, -ōnis *f.*; ἡ τμησις, -εως; ἡ μερίς, -ίδος; ὁ κληρὸς, -ου
działacz actor, -ōris *m.*; opifex, -icis *m.*; operarius, -iī *m.*; ὁ ἐργάτης, -ου
działać ago, 3, egi, actum; facio, 3, feci, factum; fungor, 3, functus sum; óperor, 1, -
 atus sum; ἐργάζομαι; ἐνεργέω; δράω; πράττω; χρῆομαι; ποιέω
działalność activītas, -ātis *f.*; actio, -ōnis *f.*; ópera, -ae *f.*; industria, -ae *f.*; ἡ ἐνέργεια, -
 ας; ἡ ἐργασία, -ας
działanie actio, -ōnis *f.*; functio, -ōnis *f.*; operatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐργασία, -ας; ἡ πράξις, -
 εως; τὸ ἐνέργημα, -ατος; ἡ ἐνέργεια, -ας; τὸ ἔργον, -ου
działo tormentum, -i *n.* béllicum; ὁ καταπάλτης, -ου; ἡ βαλλίστη, -ης
dziarski vigorōsus, 3; álacer, -cris, -cre; vivax, -acis; vicens, -entis; ἰσχυρός, 3; ὀξύς, -
 εῖα, -ύ
dziąsło gingiva, -ae *f.*; ulna, -ae *f.*; τὸ οὔλον, -ου; τὸ φάτνιον, -ου
dzida lánčea, -ae *f.*; hasta, -ae *f.*; fráměa, -ae *f.*; falárica, -ae *f.*; cuspis, -idis *f.*; pica, -ae *f.*;
 veruta, -ae *f.*; ἡ λόγχη, -ης; ἡ αἰχμή, -ῆς; τὸ δόρυ, -ατος; τὸ ἔγγος, -εος
dziecięstwo infantia, -ae *f.*; puerílitas, -ātis *f.*; ἡ παιδεία, -ας

dziecięcy infāntīlis,-e; puérīlis,-e; παιδικός, 3

dziecinny infāntīlis,-e; infans,-antis; puérīlis,-e; παιδικός, 3; νήπιος, 3

dzieciństwo infantia,-ae f.; puerīlitas,-ātis f.; pueritia,-ae f.; ἡ παιδεία,-ας

dziecko infans,-antis m.; (*chłopczyk*) natus,-i m.; puer,-i m.; pārvūlus,-i m.;

(*dziewczynka*) nata,-ae f.; puella,-ae f.; ὁ, ἡ παῖς,-δός; τὸ τέκνον,-ου; ὁ ν

ήπιος,-ου; τὸ βρέφος,-εος; (*dzieci*) líberi,-ōrum m.pl.; οἱ παῖδες,-ων

Liberis nihil carius humáno géneri est.

dziedzic herus,-i m.; heres,-edis m.; successor,-ōris m.; ὁ κληρονόμος,-ου

Semel heres semper heres.

dziedzictwo herédītas,-ātis f.; heredium,-ii n.; (*po ojcu*) patrimonium,-ii n.; ἡ

κληρονομία,-ας

dziedziczość herédītas,-ātis f.; atavismus,-i m.; atávītas,-ātis f.; ἡ κληρονομία,-ας

dziedziczny hereditarius, 3; genéticus, 3; γενικός, 3

dziedziczyć herédito, 1,-āvi,-ātum; succedo, 3,-cessi,-cessum; κληρονομέω; διαδ
έχομαι

dziedzina regio,-ōnis f.; sphaera,-ae f.; pars,-rtis f.; ὁ κλάδος, -ου; ἡ μερίς,-ίδος; ἡ
ἐξουσία,-ας

dziedziniec aula,-ae f.; cortis,-is f.; cavaedium,-ii n.; propátulum,-i n.; peristylum,-ii

n.; ἡ αὐλή,-ῆς; τὸ περίστυλον,-ου; τὸ ἔρκος,-εος

dzieje historia,-ae f.; res, rerum f.pl. gestae; ἡ ἱστορία,-ας

dziekan decānus,-i m.; ὁ δεκάδαρχος,-ου

dziekanat decanātus,-us m.; ἡ δεκαδαρχία,-ας

dzielenie divisio,-ois f.; partitio,-ōnis f.; merotomia,-ae f.; ἡ μοῖρα,-ας; ὁ
μερισμός,-οῦ

dzielić divido, 3,-si,-sum; dispertio, 4,-īvi,-ītum; distríbuo, 3,-ui,-utum; partior, 4,-itus

sum; seco, 1, secui, sectum; (δια)μερίζω; μοιράω; διαδίδωμι; διχοτομέω;

διαιρέω; συντέμνω

Dívide et ímpera. Dívide, ut regnes.

dz. co z kimś alqd cum alqo communico, 1,-āvi,-ātum; κοινωνέω

dz. się z kimś partícipo, 1,-āvi,-ātum alqd cum alqo; μεταδίδωμι

dzielnica (miasta) tribus,-us f.; pars,-rtis f.; regio,-ōnis f.; ἡ φυλή,-ῆς; (**kraju**)

regio,-ōnis f.; ἡ ὄρια,-ας; ἡ περίχωρος,-ου

dzielność 1. (odwaga) acrimonia,-ae f.; fortitūdo,-īnis f.; virtus,-ūtis f.; ἡ ἀρετή,-ῆς;

ἡ ἀνδρεία,-ας; τὸ θάρσος,-εος; **2. (aktywność)** actívitas,-ātis f.; energia,-ae f.;

vigor,-ōris m.; industria,-ae f.; assidúitas,-ātis f.; ἡ ἐνέργεια,-ας

dzielny 1. (waleczny) animōsus, 3; álacer,-cris,-cre; audax,-acis; fortis,-e; valorōsus,

3; ἀνδρεῖος, 3; ἄλκιμος, 3; ἴφθιμος, 3; **2. (zaradny)** strénuus, 3; probus, 3;

ingeniōsus, 3; industrius, 3; σπουδαῖος, 3; προνοητικός,-ον

**Audāces fortūna (ad)iuvat timidosque repellit. Fortes fortūna ádiuvat. Fortes non
modo fortūna ádiuvat, ut est in vetere proverbio, sed multo magis etiam ratio.**

dzieło artificium,-ii n.; ópera,-ae f.; opus,-ēris n.; pensum,-i n.; τὸ ἔργον,-ου; ἡ

ἔργασια, -ας; τὸ ποίημα, -ατος; ἡ ποίησις, -εως; τὸ πρᾶγμα, -ατος; ἡ χρεία, -
ας; ἡ πρᾶξις, -εως

**Finis coronat opus. Opus citatum. Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut
videant opera vestra bona, et glorificent Patrem vestrum, qui in caelis est. Ex
opere operato. Ex opere operantis.**

dziennik diarium, -ii *n.*; acta, -ōrum *n.pl.* diurna; ephémēris, -idis *f.*; ἡ ἔφημερίς, -ίδος

dziennikarz *diurnarius, -ii *m.*; ὁ ἔφημεριδογράφος, -ου

dzienny diurnus, 3; cot(t)idiānus, 3; ἡμερινός, 3; ἔφήμερος, -ον

dzień dies, -ei *f.*; ἡ ἡμέρα, -ας

Dies diem docet. Nulla dies sine linea.

dzierżawa conductio, -ōnis *f.*; conductum, -i *n.*; (h)arenda, -ae *f.*; τὸ μίσθωμα, -ατος

dzierżawić 1. (komuś) alqd apud alqm loco, 1, -āvi, -ātum; μισθόω; **2. (od kogoś)**
alqd redemptum (conductum) habeo, 2, -ui, -itum; alqd condūco, 3, -duxi, -ductum;
redimo, 3, -ēmi, -emptum; μισθόομαι

dziesiątkować décimo, 1, -āvi, -ātum; δεκατεύω

dziesiąty décimus, 3; δέκατος, 3

dziesięcina decata, -ae *f.*; decuma, -ae *f.*; ἡ δεκάτη, -ης

dziesięciobój decāthlon, -i *n.*; τὸ δεκάθλον, -ου

dziesięciolecie decennium, -ii *n.*; bilustrium, -ii *n.*; ἡ δεκετηρίς, -ίδος; ἡ δεκαετία, -
ας

dziesięć decem; δέκα

dziesięć przykazań decálogo, -i *m.*; ἡ δεκάλογος, -ου

dziesiętnik decānus, -i *m.*; decurio, -ōnis *m.*; ὁ δεκάδαρχος, -ου

dziewczyna puella, -ae *f.*; virgo, -īnis *f.*; ἡ κόρη, -ης; ἡ παῖς, -δός; ἡ ἐφήβη, -ης

dziewczynka puéllula, -ae *f.*; pusíola, -ae *f.*; τὸ κοράσιον, -ου

dziewica virgo, -īnis *f.*; ἡ παρθένος, -ου

dziewictwo virgínitas, -ātis *f.*; intégritas, -ātis *f.*; ἡ παρθενία, -ας

dziewiczy virginālis, -e; virgíneus, 3; παρθένιος, 3

dzięcioł picus, -i *m.*; ὁ δρυοκολάπτης, -ου; ἡ πιπῶ, -οῦς

dziękować gratias pro alqa re ago, 3, egi, actum; εὐχαριστέω

dziękowanie gratiarum actio, -ōnis *f.*; ἡ εὐχαριστία, -ας; ὁ μακαρισμός, -οῦ

dzik aper, -i *m.*; Sus, -is *f.* scrofa; ὁ χλούνης, -ου; ὁ κάπρος, -ου

dziki bestiālis, -e; ferox, 3; ferox, -ocis; trux, -cis; truculentus, 3; ἄγριος, 3; ἄν
ήμερος, -ον; χαλεπός, 3

dzikie zwierzę bestia, -ae *f.*; τὸ θηρίον, -ου; ὁ θήρ, -ρός

dzikość ferócitas, -ātis *f.*; aspéritas, -ātis *f.*; immánitas, -ātis *f.*; sevéritas, -ātis *f.*; ἡ
ἀγριότης, -ητος; τὸ θηριώδες, -ους

dziobać rostro, 1, -avi, -tum; ῥαμφίζω

dziobaty, -owaty rostrātus, 3; ῥαμφώδης, -ες

dziobowy rostrālis, -e; πρῳρατικός, 3

dziób rostrum,-i *n.*; becco,-ōnis *m.*; τὸ ῥάμφος,-ου

dziób okrętu rostrum,-i *n.*; prora,-ae *f.*; ἡ πρῶρα,-ας

dzisiaj, dziś hodie, hodierno die; σήμερον; νῦν

Hodie mihi, cras tibi

dzisiejszy hodiernus, 3; σημερινός, 3

Error hesternus tibi sit doctor hodiernus.

dziura forāmen,-īnis *n.*; cavum,-i *n.*; caverna,-ae *f.*; lacūna,-ae *f.*; ἡ ὀπή,-ῆς; τὸ
τραῦμα,-ατος; τὸ τρῆμα,-ατος; τρύπημα,-ατος

dziurawić (per)foro, 1,-āvi,-ātum, térebro, 1,-āvi,-ātum; τρυπάω

dziurawiec hypericum,-i *n.*; ἡ ὑπέρεικος,-ου

dziurawy perforatus, 3; τρυπητός, 3

dziurkacz *perforaculum,-i *n.* (chartarum)

dziw miraculum,-i *n.*; portentum,-i *n.*; τὸ θαῦμα,-ατος; τὸ τέρας,-ατος

dziwacność extravagantia,-ae *f.*; insolentia,-ae *f.*; morósitas,-ātis *f.*; ἡ παραδοξία,-
ας

dziwaczny insolens,-entis; extravagans,-antis; originālis,-e; insólitus, 3; morōsus, 3;
παράδοξος,-ον

dziwak excéntricus,-i *m.*; extravagans,-antis *m.*; ὁ παράδοξος,-ου

dziwić się (ad)miror, 1,-ātus sum; stupefio,-fieri,-factus sum; admiratione stupēo, 2,-
ui, -; θαυμάζω; ξενίζω; θαμβέομαι; ἐξίστημι; συγχύ(ν)ω

dziwny mirābilis,-e; mir(ífic)us, 3; prodigiōsus, 3; originālis,-e; θαυμαστός, 3;
θαυμάσιος, 3

dzwon campāna,-ae *f.*; cloc(c)a,-ae *f.*; nola,-ae *f.*; ὁ κώδων,-ωνος

dzwonek 1. (roślina) campānula,-ae *f.*; τὸ κωδώνιον,-ου; **2. (do dzwonięcia)**

campānula,-ae *f.*; cascaviellus,-i *m.*; tintinnābulum,-i *n.*; ὁ κώδων,-ωνος

dzwonić tinnio, 4,-īvi,-ītum; tintinno, 1,-āvi,-ātum; κωδωνίζω

dzwonnica campanīle,-is *n.*; campanarium,-ii *n.*; campanilla,-ae *f.*; τὸ κωδωνεῖον,-
ου

dzwonnik campanarius,-ii *m.*; ὁ κωδωνόκροτος,-ου

dźwięczeć sono, 1,-āvi,-ātum; tintinno, 1,-āvi,-ātum; ἠχέω; ἀλαλάζω; φθέγγομαι

dźwięczny sonorius, 3; ἠχήεις,-εσσα,-εν; ἠχώδης,-ες

dźwięk clangor,-ōris *m.*; sonor,-ōris *m.*; sónitus,-us *m.*; sonus,-i *m.*; crépitus,-us *m.*;

tonus,-i *m.*; ἡ ἠχή,-ῆς; ὁ ἦχος,-ου; ὁ φθόγγος,-ου; ἡ ἀκοή,-ῆς; ἡ φωνή,-ῆς;
τὸ φώνημα,-ατος; τὸ φθέγμα,-ατος

Altissima quaeque flúmina mínimo sono labuntur.

dźwiękowy sonōrus, 3; sónicus, 3; φωνητικός, 3

dźwig súcūla,-ae *f.*; machina,-ae *f.* scansoria; elevātor,-ōris *m.*; tolénno,-ōnis *m.*; ὁ
ἀναφορεύς,-έως

dźwigać (nieść) baiulo, 1,-āvi,-ātum; gestio, 1,-āvi,-ātum; (ál)levo, 1,-āvi,-ātum;

porto, 1,-āvi,-ātum; sustínēo, 2,-tínui,-tentum; tollo, 3, sústuli, sublātum;

βαστάζω; φέρω; ὀχλίζω

dźwignąć (w górę) sullevo, 1, -āvi, -ātum; tollo, 3, sústuli, sublātum; attollo, 3, áttuli, allātum; élevo, 1, -āvi, -ātum; resúscito, 1, -āvi, -ātum; ὑποφέρω; ἀναφέρω; ἀνίστημι

dźwignia vectis, -is *m.*; elevatorium, -ii *n.*; ὁ ἀναφορεύς, -έως

dźdźownica lumbricus, -i *m.*; ὁ σκώληξ, -ηκος

dźdźysty pluvi(os)us, 3; pluvia(ti)lis, -e; ἔπομβρος, -ον

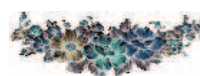
dźudo *lucta, -ae *f.* Iudóica

dżuma pestilentia, -ae *f.*; pestis, -is *f.*; loemia, -ae *f.*; ὁ λοιμός, -οῦ

dżungla silva, -ae *f.* trópica; ἡ ὕλη, -ης τροπική, -ῆς

E

Echo Echo, -us *f.*; Ἐχώ, -οῦς

Nimfa lasów i źródeł.

echo echo, -us *f.*; ἡ ἠχώ, -οῦς; ὁ, ἡ ἤχος, -ου

edukacja educatio, -ōnis *f.*; institutio, -ōnis *f.*; disciplīna, -ae *f.*; eruditio, -ōnis *f.*; ἡ παιδεία, -ας; ἡ διδαχή, -ῆς

edycja editio, -ōnis *f.*; ἡ ἔκδοσις, -εως

edykt edictum, -i *n.*; τὸ διάταγμα, -ατος; τὸ δόγμα, -ατος

Edyp Oedipus, -i (-podis) *m.*; Οἰδίπους, -ποδος

Syn Lajosa i Jokasty (Epikasty), słynny król Teb, który rozwiązując zagadkę Sfinksa (pół-kobiety i pół-lwa) uwolnił Teby od potwora.

efekt effectus, -us *m.*; éxitus, -us *m.*; eventus, -us *m.*; τὸ ἀποτέλεσμα, -ατος; ὁ καρπός, -οῦ

egoista seipsum solum amans, -antis *m.*; ὁ φίλαυτος, -ου

egoizm egoismus, -i *m.*; ἡ φιλαυτία, -ας

egzamin examen, -īnis *n.*; ἡ ἐξέτασις, -εως

egzaminować exámino, 1, -āvi, -ātum; ἐξετάζω

egzegeza interpretatio, -ōnis *f.*; explicatio, -ōnis *f.*; explanatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐξήγησις, -εως

egzekucja ex(s)ecutio, -ōnis *f.*; ἡ ἔκπραξις, -εως

egzema impetīgo, -īnis *f.*; éxema, -atis *n.*; τὸ ἔκζεσμα, -ατος

egzemplarz exemplar, -aris, exemplum, -i *n.*; τὸ ἀντίτυπον, -ου

egzorcysta adiurātor, -ōris *m.*; exorcista, -ae *m.*; ὁ ἐξορκιστής, -οῦ

egzystencja exsistentia, -ae *f.*; vita, -ae *f.*; ἡ ὑπαρξις, -εως; ἡ ζωή, -ῆς

Eirene ("Pokój") Concordia, -ae *f.*; Εἰρήνη, -ης

Uosobiona bogini zgody i pokoju. Atrybutami jej są: gałązka oliwna, róg obfitości, kłosy zboża.

ekierka directoria,-ae f.; τὸ εὐθικόν,-οῦ
ekipa manus,-us f.; agmen,-īnis n.; ὁ ὄμιλος,-ου
ekologia ecologia,-ae f.; ἡ οἰκολογία,-ας
ekonomia oeconomia,-ae f.; ἡ οἰκονομία,-ας
ekran scrinium,-ii n.; (*kinowy*) *lina,-ae f. cinematographica; *pellícūla,-ae f.
 cinemat(ograph)ica; ἡ ὀθόνη,-ης
ekshumacja exhumatio,-ōnis f.; ἡ ἐξόρυξις,-εως
ekskomunika excommunicatio,-ōnis f.; anáthema,-atis n.; sacrorum interdictio,-ōnis
 f.; τὸ ἀνάθεμα,-ατος
eksmisja ex locata domo eiectio,-ōnis f.; ἡ ἐκβολή,-ῆς
ekspedient vënditor,-ōris m.; institor,-ōris m.; ὁ πρατήρ,-ῆρος
ekspert expertus,-i m.; *alicuius rei* perītus,-i m.; ὁ ἔμπειρος,-ου
eksperyment experimentum,-i n.; ἡ ἐμπειρία,-ας; ἡ πεῖρα,-ας
eksplozja diruptio,-ōnis f.; displosio,-ōnis f.; ἡ ἐκβόμβησις,-εως
eksport exportatio,-ōnis f.; ἡ ἐξαγωγή,-ῆς
ekstaza ecstasis,-is f.; elatio,-ōnis f.; ἡ ἔκστασις,-εως
ekstrakt sucus,-i m. *ex alqa re* expressus; essentia,-ae f.; cremor,-ōris m.; τὸ
 χύλισμα,-ατος; τὸ ἀπόβλεγμα,-ατος
ekumeniczny oecuménicus, 3; universālis,-e; οἰκουμενικός, 3
ekwipunek apparātus,-us m.; ornātus,-us m.; instructio,-ōnis f.; ἡ κατασκευή,-ῆς
elastycznosc mollitia,-ae f.; mollities,-ei f.; flexibilitas,-ātis f.; elasticitas,-ātis f.; ἡ
 εὐκαμψία,-ας
elastyczny mollis,-e; flexibīlis,-e; fléxilis,-e; elásticus, 3; ἔλατός, 3
elegancja elegantia,-ae f.; urbānitas,-ātis f.; concinnitas,-ātis f.; nitor,-ōris m.; ἡ
 εὐσχημοσύνη,-ης; τὸ καλλώπισμα,-ατος
*Omnis loquendi elegantia augētur legendis oratiōnibus et poētis. Arbiter
 elegantiarum.*
elegancki elegans,-antis; scítūlus, 3; facētus, 3; polītus, 3; urbānus, 3; nítidus, 3;
 καλλωπιστικός,-όν; κομψός, 3
elegia elegia,-ae f.; τὸ ἔλεγεῖον,-ου
elekcja electio,-ōnis f.; ἡ ἔκλεξις,-εως
elekt electus,-i m.; ὁ ἐκλεκτός,-οῦ
Elektra Electra,-ae f.; Ἡλέκτρα,-ας
Córka Agamemnona i Klytajmestry, siostra Orestesa i Ifigenii.
elektroda *eléctrodus,-i f.; ἡ ἠλεκτροδός,-οῦ
elektron *electron,-i n.; τὸ ἑλεκτρον,-ου
elektroniczny *electrónicus, 3; ἠλεκτρονικός, 3
elektrownia *electrofícina,-ae f.; τὸ ἐργαστάσιον ἠλεκτρισμοῦ
elektrycznosc *electricitas,-ātis f.; ὁ ἠλεκτρισμός,-οῦ

elektryczny *eléctricus, 3; ἤλεκτρικός, 3

*[**prąd** ~ fluentum,-i n. eléctricum; **przewód** ~ ductus,-us m. eléctricus; electroductus,-us m.; **kabel** ~ funis,-is m. (funícūlus,-i m.) eléctricus; **wtyczka** ~ spina,-ae f. contactus; immistrum,-i n.; **kontakt** ~ capsula,-ae f. contactus; contactrum,-i n.; **włącznik** ~ mutátrum,-i n.; **żarówka** ~ lámpada,-ae f. eléctrica; **bateria** ~ pila,-ae f. eléctrica; **zapalać światło** accendo, 3,-di,-censum; **gasić światło** exstingo, 3,-stinxi,-stinctum]

element elementum,-i n.; segmentum,-i n.; membrum,-i n.; pars,-rtis f.; τὸ στοιχεῖον,-ου; τὸ μόνιον,-ου

elementarny elementāris,-e; rudimentāris,-e; στοιχειώδης,-ες

elementarz abecedarium,-ii n.; syllabarius,-ii m.; τὸ ἀλφαβητάριον,-ου

eliksir elixirium,-ii n.; elixir (*nieodm.*); τὸ ἀπόβλεγμα,-ατος

elipsa ellipsis,-is f.; ἡ ἔλλειψις,-εως

elita (d)electi,-ōrum m.pl.; οἱ ἔκλεκτοι,-ων

elizja elisio,-ōnis f.; ἡ ἐκβολή,-ῆς

elokwencja eloquentia,-ae f.; facundia,-ae f.; dicendi ars,-tis f.; ἡ ῥητορεία,-ας

elokwentny eloquens,-entis; disertus, 3; facundus, 3; ῥητορικός, 3; λόγιος, 3

emalia smaltum,-i n.; vitrum,-i n. metálicum; enámelum,-i n.; ἡ βαφή,-ῆς

embrion germen,-īnis n.; fetus,-us m.; embryo,-ōnis m.; partus,-us m.; τὸ ἔμβρυον,-ου

emeryt emerītus,-i m.; rudiarius,-ii m.; ὁ συνταξιοῦχος,-ου

emigracja emigratio,-ōnis f.; ἡ ἀποικησία,-ας; ὁ μετοικισμός,-οῦ

emisja emissio,-ōnis f.; ἡ ἐκπομπή,-ῆς

emocja emotio,-ōnis f.; commotio,-ōnis f.; incitatio,-ōnis f.; excitatio,-ōnis f.; ἡ συγκίνησις,-εως

emulsja emulsio,-ōnis f.; ἡ βαφή,-ῆς

encyklopedia elucidarium,-ii n.; encyclopaedia,-ae f.; ἡ ἐγκυκλοπαιδεία,-ας

Eneasz Aeneas,-ae m.; Αἰνείας,-ου

Bohater trojański, syn Anchizesa i Afrodyty.

energia energia,-ae f.; acrimonia,-ae f.; robur,-ōris n.; vigor,-ōris m.; virtus,-ūtis f.; ἡ ἐνέργεια,-ας

energiczny fortis,-e; vigorōsus, 3; strénuus, 3; ímpiger, 3; acer, -ris,-re; ἐνεργής,-ές

enigmat ambāges,-um f.pl.; aenigma,-atis n.; τὸ αἶνιγμα, -ατος

entuzjizm elatio,-ōnis f.; ardor, -ōris m.; inflammatio,-ōnis f. ánimi; ὁ ἐνθουσιασμός, -οῦ

Eol Aeolus,-i m.; Αἴολος,-ου

Syn Posejdona, bóg wiatrów i burz. Jego atrybutem jest worek z wiatrami.

Eos Eos, Eois f.; Ἐώς,-οῦς

Uosobiona bogini jutrenki, córka tytanów: Hyperiona i Tei, siostra Heliosa i Selene. Atrybutami jej są: szafranowe szaty i rydwan.

epicki épicus, 3; herōus, 3; heróicus, 3; ἐπικός, 3

epidemia pestis,-is *f.*; pestilentia,-ae *f.*; lues,-is *f.*; epidemia,-ae *f.*; ἡ ἐπιδημία,-ας; ὁ λοιμός,-οῦ

epidiaskop *epidiascopium,-ii *n.*; photoscopium,-ii *n.*; ὁ ἐπιδιάσκοπος,-ου

epifora epíphora,-ae *f.*; ἡ ἐπιφορά,-ᾶς

epigram epigramma,-atis *n.*; τὸ ἐπίγραμμα,-ατος

epika poesis,-is *f.* epica; epica,-ae *f.*; ἡ ἐπική,-ῆς; τὸ ἔπος,-εος

epilepsja epile(m)psia,-ae *f.*; epile(m)psis,-is *f.*; morbus,-i *m.* cadūcus (comitialis, divīnus, sacer, sancti Viti); ἡ ἐπίλη(μ)ψις,-εως

epilog postverbium,-ii *n.*; peroratio,-ōnis *f.*; epílogus,-i *m.*; ὁ ἐπίλογος,-ου

Epimeteusz Epimētheus,-i *m.*; Ἐπιμηθεύς,-έως

Syn tytana Japeta i Okeanidy Klymene. Brat Prometeusza, Atlasa i Menojtiosa.

episkopat episcopātus,-us *m.*; ἡ ἐπισκοπή,-ῆς

epitafium epitaphium,-ii *n.*; τὸ ἐπιταφεῖον,-ου

epitet epíthetum,-i *n.*; ἡ ἐπίθεσις,-εως

epizod epísodus,-i *f.*; excursus,-us *m.*; digressio,-ōnis *f.*; digressus,-us *m.*; τὸ ἐπεισόδιον,-ου

epoka epocha,-ae *f.*; aetas,-ātis *f.*; aera,-ae *f.*; aevum,-i *n.*; ἡ ἐποχή,-ῆς; ὁ αἰών,-ῶνος

epopea epos *n.* (*nieodm.*); poēma,-atis *n.* épícum (herōum); τὸ ἔπος,-εος

era aera,-ae *f.*; aetas,-ātis *f.*; epocha,-ae *f.*; ἡ ἐποχή,-ῆς; ὁ αἰών,-ῶνος

Erato Erato,-us *f.*; Ἐρατώ,-οῦς

Córka Dzeusa i Mnemosyne. Jedna z dziewięciu muz. Przedstawiana z małą lirą opiekowała się poezją miłosną.

Ereb Erebus,-i *m.*; Ἐρεβος,-ου

Syn Chaosu i Nocy. Utożsamiany z Podziemiem-Hadesem.

Erechteus Erechtheus,-i *m.*; Ἐρεχθεύς,-έως

Legendarny założyciel miasta Ateny.

erekcja (wzwód) erectio,-ōnis *f.*; τὸ στρῦμα,-ατος

Eris Eris,-idis *f.*; Discordia,-ae *f.*; Ἐρις,-ιδος

Uosobiona bogini niezgody i kłótni, siostra i towarzyska Aresa. Przedstawiana jest z tzw. jabłkiem niezgody lub jako uskrzydłona postać kobiety.

Eros Amor,-ōris *m.*; Ἐρως,-οτος

Bóg miłości zwłaszcza zmysłowej, syn Hermesa i Afrodyty. Przedstawiany jest jako chłopczyk z łukiem i strzałami.

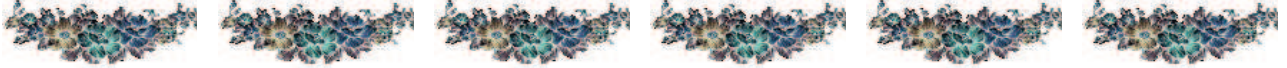
erotyczny eróticus, 3; libidinōsus, 3; amatorius, 3; ἐρωτικός, 3

erudyta eruditus,-i *m.*; homo,-īnis *m.* litterātus (doctíssimus, eruditíssimus, peritíssimus); ὁ διδακτός,-οῦ

Erynia Erynnis,-yos *f.*; Ἐρινύς,-ύος

Występujące zawsze w grupie boginie zemsty za popełnione zbrodnie.

Przedstawiane są w postaci uskrzydłonych duchów, z włosami kłębiącymi się od węży, a w ręku trzymają bicz lub pochodnie. Zbrodniarzy doprowadzają do szaleństwa.

eskorta praesidium, -ii *n.*; comitātus, -us *m.*; ἡ παραπομπή, -ῆς
estetyka elegantia, -ae *f.*; venustas, -ātis *f.*; ἡ αἰσθητική, -ῆς; ἡ εὐμουσία, -ας
etap spatium, -ii *n.*; pars, -rtis *f.*; ἡ φάσις, -εως
Eteokles Eteocles, -is *m.*; Ἐτεοκλῆς, -οῦ

Syn Edypa i Jokasty, brat Polinejkesa.

etyczny moralis, 3; probus, 3; éthicus, 3; ἔθικός, 3
etyka ethica, -ae *f.*; rectae vitae ratio, -ōnis *f.*; ἡ ἔθική, -ῆς; τὸ ἔθος, -εος
etykieta 1. (naklejka) chártula, -ae *f.*; pittacium, -ii *n.*; τὸ πινακίδιον, -ου; 2.

(dworska) caeremonialis régula, -ae *f.*; aulica elegantia, -ae *f.*; ἡ εὐπρέπεια, -ας
etymologia etymologia, -ae *f.*; nóminum enodatio, -ōnis *f.*; ἡ ἔτυμολογία, -ας
Euander (Ewander) Evander, -dri *m.*; Euander, -dri *m.*; Εὐάνδρος, -ου

Syn Hermesa i nimfy Karmenty. Dobry król na terenach później powstałego Rzymu.

eucharystia eucharistia, -ae *f.*; ἡ εὐχαριστία, -ας
euforia euphoria, -ae *f.*; elatio, -ōnis *f.*; ánimi hiláritas, -ātis *f.*; ἡ εὐφορία, -ας
eunuch eunūchus, -i *m.*; castrātus, -i *m.*; spado, -ōnis *m.*; gallus, -i *m.*; ὁ εὐνοῦχος, -ου
Europe Europe, -es *f.*; Europa, -ae *f.*; Εὐρώπη, -ης

Córka Agenora i Telefassy. Zakochany w niej Dzeus przybrawszy postać byka wprowadził ją na Kretę. Miał z nią trzech synów: Minosa, Radamantysa i Sarpedona.

Eurydike Eurydice, -es *f.*; Eurydica, -ae *f.*; Εὐρυδίκη, -ης
Żona Orfeusza.

eutanazja mors, -rtis *f.* plácida; euthanasia, -ae *f.*; ἡ εὐθανασία, -ας

Euterpe Euterpe, -es *f.*; Εὐτέρπη, -ης

Przedstawiana z aulosem muza poezji lirycznej.

ewangelia evangelia, -ae *f.*; evangelium, -ii *n.*; (euan-...); τὸ εὐαγγέλιον, -ου
ewentalność probabílitas, -ātis *f.*; eventum quod potest fieri; ἡ σύμπτωσις, -εως
ewidencja index, -icis *m.*; evidentia, -ae *f.*; ὁ κατάλογος, -ου
ewolucja evolutio, -ōnis *f.*; progressio, -ōnis *f.*; progressus, -us *f.*; ἡ ἐξέλιξις, -εως
ezoteryczny arcanus, 3; esotéricus, 3; ἔσωτερικός, 3

fabryka fábrica, -ae *f.*; officīna, -ae *f.* industrialis; τὸ ἐργαστήριον, -ου
fabuła fábuła, -ae *f.*; argumentum, -i *n.*; ὁ μῦθος, -ου
fachowiec expertus, -i *m.*; alicuius rei perītus, -i *m.*; ὁ ἴδρις, -ιος

Faeton Phaëthon,-ontis *m.*; Φαέθων,-οντος

Syn Heliosa i Okeanidy Klymene. Na prośbę ojca spróbował powozić rydwanem słonecznych rumaków. Skończyło się to dla niego tragicznie.

fajka *fumisugium,-ii *n.*; infumibulum,-i *n.*; pipa,-ae *f.*

fakt factum,-i *n.*; factus,-us *m.*; opus,-ëris *n.*; τὸ ἔργον,-ου; τὸ πρᾶγμα,-ατος

fakultet facultas,-ātis *f.*; ordo,-īnis *m.*; ἡ τάξις,-εως

fala fluctus,-us *m.*; unda,-ae *f.*; τὸ κῦμα,-ατος; ὁ κλύδων,-ωνος; ὁ σάλος,-ου

falanga phalanx,-ngis *f.*; agmen,-īnis *n.*; ἡ φάλαγξ,-αγγος

falbana instita,-ae *f.*; ὁ κόλπος,-ου

falsyfikát falsificatum,-i *n.*; falsificatio,-ōnis *f.*; τὸ ψεῦσμα,-ατος; ἡ μετάπλασις,-εως

falda plica,-ae *f.*; plicatūra,-ae *f.*; ruga,-ae *f.*; sinus,-us *m.*; ἡ ῥυτίς,-ίδος; διπλόη,-ης; πτύγμα,-ατος; ὁ κόλπος,-ου

falsz falsum,-i *n.*; fallacia,-ae *f.*; mendacium,-ii *n.*; ὁ δόλος,-ου; τὸ ψεῦδος,-εος; τὸ ψεῦσμα,-ατος; ἡ πλάνη,-ης

falszerz falsificātor,-ōris *m.*; falsarius,-ii *m.*; adulterātor,-ōris *m.*; ὁ ψεύστης,-ου; ὁ κάπηλος,-ου

~ **pieniedzy** adulterātor,-ōris *m.* nummorum

~ **tekstów** corruptor,-ōris *m.*; interpolātor,-ōris *m.*

~ **testamentu** testamentarius,-ii *m.*

falszować adúltero, 1, -avi, -atum; falsífico, 1, -avi, -atum; falso, 1, -avi, -atum; corrumpo, 3, -rūpi, -uptum; fucó, 1, -āvi, -ātum; mentior, 4, -itus sum; vitio, 1, -avi, -atum; καπηλεύω; δολόω; ψεύδομαι; κακουργέω; κιβδηλεύω

falszywy adulteratus, 3; falsus, 3; fictus, 3; ψευδής,-ές; δόλιος, 3; σκολιός, 3

fama fama,-ae *f.*; rumor,-ōris *m.*; ἡ φήμη,-ης

Me tamen extincto fama superstes erit.

fanatyk fanáticus,-i *m.*; zélotes,-ae *m.*; ὁ ζηλοτής,-οῦ

fantazja imaginatio,-ōnis *f.*; fictio,-ōnis *f.*; phantasia,-ae *f.* ἡ φαντασία,-ας

farba color,-ōris *m.*; pigmentum,-i *n.*; tinctūra,-ae *f.*; τὸ χρωμάτιον,-ου; ἡ βαφή,-ῆς

farbować coloro, 1, -āvi, -ātum; fucó, 1, -āvi, -ātum; tingo, 3, tinxí, tinctum; colorem

alicui rei induco, 3, -xi, -ctum; βάπτω, χρωματίζω

farbowanie infectus,-us *m.*; infectio,-ōnis *f.*; tinctūra,-ae *f.*; ἡ βαφή,-ης

fartuch subligáculum,-i *n.*; praecinctorium,-ii *n.*; succinctorium,-ii *n.*; τὸ περιζώστρα,-ας

farsz farsura,-ae *f.*; τὸ ἰσίκον,-ου

faryzeusz pharisaeus,-i *m.*; ὁ φαρισαῖος,-ου

fasada facies,-ei *f.*; frons,-ntis *f.*; frontispicium,-ii *n.*; τὸ μέτωπον,-ου

fascynacja fascinatio,-ōnis *f.*; ὁ θαυμασιότης,-ητος

fasola phasēlus,-i *m.*; ὁ φάσηλος,-ου

faszerować farcio, 4, farsí, fartum; ὄνθυλμέω; γεμίζω

fatum fatum,-i *n.*; destinatio,-ōnis *f.*; ἡ τύχη,-ης

fauna animalia,-ium *n.pl.*; τὰ ζῷα,-ων

Faunus Faunus,-i *m.* (bóg rzymski)

Starorzyski bóg życzliwości (favēre – sprzyjać) utożsamiany w późniejszych czasach z greckim -> Panem.

fatyga conatus,-us *m.*; contentio,-ōnis *f.*; fatigatio,-ōnis *f.*; ἡ κόπωσις,-εως

faworyt favōre prosperātus,-i *m.*; ὁ προτίμιος, -ου

faza stadium,-ii *n.*; phasis,-is *f.*; ἡ φάσις,-εως; ἡ περίοδος,-ου

febra febris,-is *f.*; febrīcūla,-ae *f.*; ὁ καῦσος, -ου

fechmistrz battuendi magister,-tri *m.*; battuātor,-ōris *m.*; lanista,-ae *m.*;

ὁ ἀγωνιστής,-οῦ

federacja foederatio,-ōnis *f.*; ἡ συμμαχία,-ας

Fedra Phaedra,-ae *f.*; Φαίδρα,-ας

Córka Minosa i Pasifae, siostra Ariadny.

Feniks Phoenix,-icis *m.*; Φοῖνιξ,-ικος

Feniks był bajecznym ptakiem, który miał się ukazywać co pięćset lat w egipskim Heliopolis odradzając się z popiołów, które pozostawały po każdorazowym spłonięciu.

fenomen ostentum,-i *n.*; monstrum,-i *n.*; prodigium,-ii *n.*; τὸ φαινόμενα,-ατος

ferie feriae,-arum *f.pl.*; vacationes,-um *f.pl.*; ἡ σχολή,-ῆς

figa ficus,-us *m.f.*; cárica,-ae *f.*; ἡ συκῆ,-ῆς; τὸ σῦκον,-ου

figiel lusum,-i *n.*; facetia,-ae *f.*; iocus,-i *m.*; τὸ εὐτράπελον,-ου

figlarny facetus, 3; iocōsus, 3; ioculāris,-e; lascivibundus, 3; scurrilis,-e;

εὐτράπελος, -ον

figlarz scurra,-ae *m.*; ὁ εὐτραπελίτης,-ου

figura figūra,-ae *f.*; forma,-ae *f.*; effigies,-ei *f.*; statūra,-ae *f.*; species,-ei *f.*;

simulacrum,-i *n.*; schema,-atis *n.*; ὁ τύπος,-ου; ὁ χαρακτήρ,-ῆρος; ἡ μορφή,-ῆς; τὸ σχῆμα,-ατος

figurować 1. (kształtować) figūro, 1,-āvi,-ātum; formo, 1,-āvi,-ātum; μορφέω;

πλάττω; **2. (być obecnym)** adsum,-esse, affui; εἰμί (εἶναι)

fikcja (con)fictio,-ōnis *f.*; τὸ πλάσμα,-ατος

fikcyjny ficticius, 3; fictitius, 3; πλασματώδης,-ες

filantropia philanthropia,-ae.; humanitas,-ātis *f.*; ἡ φιλανθρωπία,-ας

filar columna,-ae *f.*; colūmen,-īnis *n.*; pilaster,-i *m.*; antae,-arum *f.pl.*; pila,-ae *f.*; ὁ

στῦλος,-ου; ἡ στοά,-ᾶς; ἡ παραστάς,-άδος

filizanka pocillum,-i *n.*; scutella,-ae *f.*; τὸ ποτήριον,-ου

film *pellīcūla,-ae *f.* cinematográfica; ἡ ταινία κινηματογραφική

Filoktet Philoctetes,-ae *m.*; Φιλοκτήτης,-ου

Przyjaciel Heraklesa, od którego otrzymał cudowny łuk.

filolog philólogus,-i *m.*; ὁ φιλόλογος,-ου

filologia philologia,-ae f.; ἡ φιλολογία,-ας

Filomela Philomele,-es f.; Philomela,-ae f.; Φιλομήλη,-ης

Córka Pandiona, króla Aten, siostra Prokne. Prokne została zamieniona przez bogów w słowika, Filomele w jaskółkę.

filozof philósophus,-i m.; ὁ φιλόσοφος,-ου

filozofia philosophia,-ae f.; sapientiae studium,-ii n.; ἡ φιλοσοφία,-ας

Philosophia est quasi parens omnium artium. Medicīna soror philosophiae.

Philosophia ancilla theologiae. Philosophia, omnium mater artium, quid est aliud nisi, ut Plato dixit, domus deorum. Est profecto ánimi medicīna philosophia.

filozofować philósophor, 1,-ātus sum; díspuťo, 1,-āvi,-ātum; ratiócinor, 1,-ātus sum; φιλοσοφέω; (ironicznie) sophístico, 1,-āvi,-ātum; σοφιστεύω

filtr filtrum,-i n.; colatorium,-ii n.; ὁ διϋλιστήρ,-ῆρος

filtrować colo, 1,-āvi,-ātum; filtro, 1,-āvi,-ātum; sacco, 1,-āvi,-ātum; διϋλίζω

final finis,-is m.; fināle,-is n.; τὸ τέλος,-εος; τὸ ἐξόδιον,-ου

finanse pecuniae,-arum f.pl.; facultātes,-um f.pl.; copiae,-arum f.pl.; τὰ χρηματικά,-ῶν

fiolet violáceum,-i n.; violettum,-i n.; ἡ ἰονότης,-ητος

fioletowy violáceus, 3; ἰοειδής,-ές

fiolek viola,-ae f.; τὸ ἴον,-ου

fiolek alpejski cyclamen,-īnis n.; ὁ κυκλάμινος,-ου

firanka tenda,-ae f.; téndina,-ae f.; plágula,-ae f.; velum,-i n.; τὸ καλύμμα,-ατος

firma societas,-ātis f. mercatoria; mercatorum firma,-ae f.; ἡ ἐταίρεια,-ας

firmament firmamentum,-i n.; caelum,-i n.; caeli palātum,-i n.; τὸ ἐδραίωμα,-ατος

fizyczny physicus, 3; φυσικός, 3

fizyka physica,-ae f.; natūra,-ae f.; τὰ φυσικά,-ῶν

flaga vexillum,-i n.; signum,-i n.; ἡ παινία,-ας; ἡ σημεία,-ας

flak intestinum,-i n.; τὸ ἔντερον,-ου

flakon florum testa,-ae f.; ὁ ἀμπορεύς,-έως

flaszka lagaena,-ae f.; lagoena,-ae f.; ampulla,-ae f.; úrceus,-i m.; vitrum,-i n.; ὁ λάγυνος,-ου

flecista tibicen,-īnis m.; ὁ αὐλητής,-οῦ

flegma phlegma,-atis n.; pitúita,-ae f.; τὸ φλέγμα,-ατος

flegmatyczny phlegmáticus, 3; φλεγματικός, 3

flek (zelówka) fulmentum,-i n.; τὸ κάσσυρμα,-ατος

flet aulus,-i m.; fistula,-ae f.; tibia,-ae f.; ὁ αὐλός,-οῦ

flirt lusus,-us m. amatorius; ars,-tis f. amandi; τὸ ἐρωτοπαίγνιον,-ου

flirtować arte amandi utor, 3, usus sum; palpo, 1,-āvi,-ātum; ἐρωτοπαίζω

flora flora,-ae f.; plantae,-arum f.pl.; τὰ βοτανικά,-ῶν

flota classis,-is f.; ἡ ναυαρχία,-ας; τὸ ναυτικόν,-οῦ; τὸ στρατόπεδον,-ου

Fobos Phobus,-i m.; Metus,-us m.; Φόβος,-ου

Uosobienie strachu. Wraz ze swym bratem Dejmosem (Przerażenie) towarzyszył Aresowi na polu walki.

Fojbe Phoebe,-es f.; Φοίβη,-ης

"Jaśniejąca" - córka Uranosa i Gai. Podobno założyła wyrocznie w Delfach, którą później ofiarowała swojemu wnukowi Apollonowi (stąd jego przydomek "Fojbos").

Fojbos Phoebus,-i m.; Φοῖβος,-ου

"Jaśniejący" - przydomek Apollona.

foka phoca,-ae f.; ἡ φώκη,-ης

folwark factoria,-ae f.; allodium,-ii n.; ager,-i m.; praedium,-ii n.; villa,-ae f.;

villarium,-ii n.; fundus,-i m.; latifundium,-ii n.; ὁ ἀγρός,-οῦ; τὸ χωρίον,-ου; τὸ προάστιον,-ου

fonetyczny phonéticus, 3; φωνητικός, 3

fontanna fontāna,-ae f.; aqua,-ae f. saliens; salientes,-ium f.pl.; silānus,-i m.; ἡ πῖδαξ,-ακος

foremny formōsus, 3; speciōsus, 3; μορφήεις,-εσσα,-εν

forma forma,-ae f.; figūra,-ae f.; species,-ei f.; ἡ μορφή,-ῆς; τὸ μόρφωμα,-ατος; τὸ σχῆμα,-ατος; ὁ τύπος,-ου

forminga (lira Apollona) forminx,-ngis f.; ἡ φόρμιγξ,-γγος

formować formo, 1, -avi, -atum; figūro, 1, -āvi, -ātum; fingo, 3, -nxi, -ctum; creo, 1, -avi, -atum; μορφώω; πλάττω

formularz formularium,-ii n.; scíd(ul)a,-ae f.; τὸ διαγράμμα,-ατος

formuła forma,-ae f.; fórmula,-ae f.; ratio,-ōnis f.; régula,-ae f.; modus,-i m.; ὁ κανών,-όνος; ἡ μέθοδος,-ου

fort castra,-ōrum n.pl.; castrum,-i n.; castellum,-i n.; munitio,-ōnis f.; oppidum,-i n.; ἡ παρεμβολή,-ῆς

forteca bastio,-ōnis f.; arx,-rcis f.; castellum,-i n.; castrum,-tri n.; τὸ ὀχύρωμα,-ατος; τὸ φρούριον,-ου; ἡ ἀκρόπολις,-εως; ἡ ἄκρα,-ας

fortel astus,-us m.; astutia,-ae f.; dolus,-i m.; fraus,-dis f.; ἡ πανουργία,-ας; τὸ κέρδος,-εος

fortepian *clavichordium,-ii n.; claviarium,-ii n.;

fortuna 1. (los) fortūna,-ae f.; fors, (tylko w nom. i abl.) f.; ἡ τύχη,-ης; ἡ μοῖρα,-ας;

2. (majątek) beneficium,-ii n.; fortūna,-ae f.; possessio,-ōnis f.; patrimonium,-ii n.; substantia,-ae f.; facultātes,-um f.pl.; τὸ κτῆμα,-ατος; ὁ βίος,-ου; **3. (bogini losu)** Fortūna,-ae f.; ἡ Τύχη,-ης

Semper magnae fortūnae comes adest adulatio. Fortes Fortūna ádiuvat. Deus mirábilis, fortūna variábilis.

fortyfikacja fortificatio,-ōnis f.; (com)munitio,-ōnis f.; castra,-ōrum n.pl.; munimenta,-ōrum n.pl.; ἡ παρεμβολή,-ῆς

forum forum,-i n.; ἡ ἀγορά,-ᾶς

fosa fossa,-ae f.; τὸ βάρυσμα,-ατος; ἡ τάφος,-ου; τὸ ὄρυγμα,-ατος

fosfor phósphorus,-i m.; ὁ φωσφόρος,-ου

Fosforos Phósphorus,-i m.; LúCIFer,-i m.; Φωσφόρος,-ου

"Niosący światło" - personifikacja gwiazdy zapowiadającej Jutrzenkę.

fotel cáthedra,-ae f.; sella,-ae f.; subsellium,-ii n.; ἡ καθέδρα,-ας

fotograf *photógraphus,-i m.; ὁ φωτογράφος,-ου

fotografia *photographia,-ae f.; ἡ φωτογραφία,-ας; (*zdjęcie*) *photographēma, -atis n.; τὸ φωτογράφημα,-ατος

fotograficzny *photográphicus, 3; φωτογραφικός, 3

~ **aparát** *machina,-ae f. (camera) fotográphica

fragment fragmentum,-i n.; pars,-rtis s.; segmentum,-i n.; τὸ μορίον,-ου; τὸ ἀποσπασμάτιον,-ου

frakcja 1. (**polit.**) fractio,-ōnis f.; factio,-ōnis f.; pars,-rtis; ἡ μερίς,-ίδος; 2. (**fiz.**)

fractio,-ōnis f.; ἡ ῥῆξις,-εως

fraszka nugae,-arum f.pl.; τὸ σκαλαθυρμάτιον,-ου

fraza sententia,-ae f.; locutio,-ōnis f.; phrasis,-is f.; ἡ φράσις,-εως

frekwencja frequentia,-ae f.; ἡ πυκνότης,-ητος

frędzla frangia,-ae f.; fimbria,-ae f.; patagium,-ii n.; cirrus,-i m.; οἱ κροσσοί,-ῶν; τὸ κράσπεδον, -ου

Friksos Phrixus,-i m.; Φρίξος,-ου

Syn Atamasa i Nefele, brat Helle, z którą uciekał na grzbiecie baranka o złotym runie.

front pars,-rtis f. anterior; frons,-ntis f.; τὸ μέτωπον,-ου; τὰ ἐνώπια,-ων

fronton frontispicium,-ii n.; τὸ μέτωπον,-ου

frustracja frustratio,-ōnis f.; ἡ ματαιότης,-ητος

fruwać,-nąć volo, 1,-āvi,-ātum; vólito, 1,-āvi,-ātum; πέτομαι

frykas deliciae,-arum f.pl.; ἡ γλυκύτης,-ητος

frywolny frívolus, 3; levis,-e; inconsultus, 3; ἔλαφρός, 3

fryz caelatura,-ae f.; zophorus, 3; τὸ τόρευμα,-ατος

fryzjer tonsor,-ōris m.; ὁ κτενιστής,-οῦ

fryzura tonsus,-us m.; ὁ κτενισμός,-οῦ

fujarka avēna,-ae f.; calamellus,-i m.; cálamus,-i m.; fistula,-ae f.; syringa,-ae f.; ἡ σῦριγξ,-ιγγος; ἡ ἀβλίσκος,-ου

fundacja fundatio,-ōnis f.; conditio,-ōnis f.; τὸ ἴδρυμα,-ατος

fundament fundamentum,-i n.; fundámen,-īnis n.; substructio,-ōnis f.; basis,-is f.; ἡ βάσις,-εως; τὸ θεμέλιον,-ου

fundator fundātor,-ōris m.; cónditor,-ōris m.; auctor,-ōris m.; ὁ κτίστης,-ου; ὁ δότης,-ου

fundować 1. (**czynić fundację**) fundo, 1,-āvi,-ātum; condo, 3,-dīdi,-dītum; κτίζω; 2.

(**ofiarować za darmo**) largior, 4,-itus sum; dono, 1,-āvi,-ātum; δωρέομαι, χαριτόω; χαρίζω

funkcja munus,-ēris *n.*; officium,-ii *n.*; functio,-ōnis *f.*; ópera,-ae *f.*; ἡ χρεία,-ας; ἡ λειτουργία,-ας

funkcjonować múnere fungor, 3, functus sum; óperor, 1,-ātus sum; mόνεοr, 2, motus sum; χρέομαι

funt pondo *n.* (*nieodm.*); libra,-ae *f.*; ἡ λίτρα,-ας

fura carrus,-us *m.*; currus,-us *m.*; plastrum,-i *n.*; vehes,-is *f.*; τὸ ἄρμα,-ατος; τὸ ὄχημα,-ατος

furia furia,-ae *f.*; furor,-ōris *m.*; rabies,-ei *f.*; insania,-ae *f.*; saevitia,-ae *f.*; ὁ θυμός,-οῦ; ἡ μανία,-ας

Furie Furiae,-arum *f.pl.*; Ἐρινύες,-ύων

Rzymskie boginie zemsty utożsamiane z greckimi -> Eryniami.

furman plaustarius,-ii *m.*; aurīga,-ae *m.*; carpentarius,-ii *m.*; vector,-ōris *m.*;

vecturarius,-ii *m.*; ὁ ἄμαξεύς,-έως; ὁ τροχηλάτης,-ου

furta porta,-ae *f.*; ianua,-ae *f.*; ἡ θύρα,-ας; ὁ πυλὼν,-ῶνος

furtka portícūla,-ae *f.*; pórtula,-ae *f.*; τὸ θύριον,-ου; ἡ πύλις,-ιδος

furtianin iánitor,-ōris *m.*; iáneus,-i *m.*; ostiarius,-ii *m.*; ὁ θυραῖος,-ου

fusy crássamen,-īnis *n.*; crassamentum,-i *n.*; subsidentia,-ium *n.pl.*; sodimentum,-i *n.*;

ἡ φέλκη,-ης

futerał involūcrum,-i *n.*; vágina,-ae *f.*; velamentum,-i *n.*; velum,-i *n.*; receptáculum,-i

n.; τὸ ἔλυτρον,-ου; ἡ θέκη,-ης

futro pellis,-is *f.*; palla,-ae *f.* pellicea; scortēa,-ae *f.*; ἡ σισύρα,-ας

futrzaný pellicius, 3; pelliceus, 3; pelltus, 3; σισυρώδης,-ες

gabinet cubículum,-i *n.* minus (secretius, interius); camēra,-ae *f.*; diaeta,-ae *f.*; ἡ

καμάρα,-ας; (biuro) tablinum,-i *n.*; τὸ γραφεῖον,-ου

gad reptile,-is *n.*; τὸ ἔρπετόν,-οῦ

gadanina garrúlitas,-ātis *f.*; dictiúnculae,-arum *f.pl.*; rumúscūlus,-i *m.*; vaniloquium,-

ii *n.*; ἡ λαλία,-ας; ἡ κενοφωνία,-ας

gadatiwość, gadulstwo garrúlitas,-ātis *f.*; loquácitas,-ātis *f.*; multiloquium,-ii *n.*;

volubílitas,-ātis *f.*; ἡ ματαιολογία,-ας; ἡ πολυλογία,-ας

gadatiwy gárrūlus, 3; loquax,-acis; multilóquus, 3; verbōsus, 3; φλύαρος, 3;

στωμύλος, 3

Gárrula lingua nocet. Si cupias pacem, linguam compesce loquācem. Quaerit aquas in aquis et poma fugacia captat Tántalus; hoc illi gárrula lingua dedit.

gadula garritor,-ōris *m.*; gárrūlus,-i *m.*; bucco,-ōnis *m.*; blátero,-ōnis *m.*; rábula,-ae

m.; loquax,-acis *m.f.*; ὁ ματαιολόγος,-ου; ὁ ἀδολέσχης,-ου; ὁ λεςχήν,-ῆνος

gaj lucus,-i *m.*; nemus,-ōris *n.*; palmetum,-i *n.*; τὸ ἄλσος,-εος

Gaja Terra,-ae f.; Tellus,-uris f.; Γαῖα,-ας

"Ziemia" - pojmowana jako pierwotny żywioł, z którego powstały pokolenia bogów.

galaktyka galáctica,-ae f.; galaxias,-atis m.; ἡ γαλακτική,-ῆς

Galateja Galataea,-ae f.; Γαλάτεια,-ας

Boginka morska, w której bez wzajemności zakochał się sycylijski, jednooki cyklop, Polifem.

galeria 1. (kruźganek) pórticus,-us f.; deambulatorium,-ii n.; ambulatio,-ōnis f.; ἡ στοά,-ᾶς; **2. (obrazów)** pinacothēca,-ae f.; ἡ πινακοθήκη,-ης

gałazka rāmūlus,-i m.; sūrūlus,-i m.; vírgula,-ae f.; palmes,-itis m.; thallus,-i m.; ὁ θαλλός,-οῦ; τὸ κλάδιον,-ου

gałąź ramus,-i m.; palmes,-itis m.; ὁ κλάδος,-ου; ὁ ἀκρεμών,-όνος; (ulistniona) frons,-ndis f.; virga,-ae f.; ἡ θαλλία,-ας; ἡ στιβάς,-άδος

galgan 1. (szmatka) pannus,-i m.; ὁ ῥάκος,-ου; **2. (chuligan)** balatro,-ōnis m.; nébulo,-ōnis m.; vappa,-ae m.; ὁ πλήκτης,-ου

gameta gámeta,-ae f.; célula,-ae f. germinalis; ἡ γαμετή,-ῆς

ganek pinnáculum,-i n.; maenianum,-ii n.; podium,-ii n.; ἡ αἴθουσα,-ης

gangrena gangraena,-ae f.; ἡ γάγγραινα,-ης

ganić cástigo, 1,-āvi,-ātum; convicior, 1,-ātus sum; corripio, 3,-ripui,-reptum; ímprobo, 1,-āvi,-ātum; imprópero, 1,-āvi,-ātum; íncrepo, 1,-āvi,-ātum; obiurgo, 1,-āvi,-ātum; reprehendo, 3,-ndi,-nsum; vitúpero, 1,-āvi,-ātum; ἐπιτιμάω; παιδεύω; μέμφομαι; μωμάομαι

Ganimesdes Ganymēdes,-is m.; Γανυμήδης,-ου

Piękny młodzieniec z trojańskiego rodu królewskiego, syn Trosa i Kalliroe.

Zakochany w nim Dzeus zamieniając się w orła porwał go na Olimp, gdzie pełnił rolę podczaszego.

garaż *autoraedarum statio,-ōnis m.;

garb gibba,-ae f.; gibber,-ēris m.; cyrtosis,-is f.; tuber,-ēris n.; τὸ κύφωμα,-ατος

garbarnia coriarii (coriariorum) officīna, -ae f.; τὸ βυρσοτήριον,-ου

garbarz coriarius,-ii m.; tannificātor,-ōris m.; ὁ βυρσεύς,-έως

garbus gibbus,-i m.; ὁ κυφός,-οῦ

gardło guttur,-ūris n.; iúgulum,-i n.; gula,-ae f.; faux,-cis f.; pharynx,-ngis f.; ὁ λάρυγξ,-υγγος; ἡ φάρυγξ,-υγγος; ὁ λαιμός,-οῦ; ὁ βρόχθος,-ου; ὁ βρόγχος,-ου

gardzić asperror, 1,-ātus sum z acc.; contemno, 3,-psi,-ptum z acc.; dedignor, 1,-ātus sum z acc.; despicio, 3,-spexi,-spectum z acc.; fastidio, 4,-īvi,-ītum z acc.; neglēgo, 3,-lexi,-lectum; reprobo, 1,-āvi,-ātum z acc.; sperno, 3, sprēvi, spretum z acc.; ἀθετέω; ἐξουθενέω; καταφρονέω; ὀλιγορέω

gardziel glutus,-i m.; gula,-ae f.; fauces,-ium f.pl.; faux,-cis f.; vorāgo,-īnis f.; τὸ βάραθρον,-ου

garncarski figularis,-e; κεραμευτικός, 3

garncarz figūlus,-i *m.*; ὁ κεραμεύς,-έως; ὁ πηλουργός,-οῦ
garnek cáculus,-i *m.*; cácula,-ae *f.*; caccabus,-i *m.*; olla,-ae *f.*; pultarius,-ii *m.*; testa,-ae *f.*; τὸ κεράμιον,-ου; τὸ τρύβλιον,-ου; (do gotowania) caldaria,-ae *f.*; pultarius,-ii *m.*; ἡ χύτρα,-ας
Quod nova testa capit, inveterata sapit.
garnizon castra,-ōrum *n.pl.* stativa; praesidium,-ii *n.*; τὸ στρατόπεδον,-ου
garstka pugillus,-i *m.*; τὸ δράκιον,-ου
garśc pugnus,-i *m.*; ἡ δράξ,-ακός; τὸ δράγμα,-ατος
gasić exstinguo, 3,-tinxi,-tinctum; deflammo, 1,-āvi,-ātum; σβέννυμι
gasić pragnienie sitim restinguo, 3,-tinxi,-tinctum
gasnąć extinguo, 3, -tinctus sum; pereo, 4,-ii (-ivi),-itum; σβέννυμαι; ψακάζομαι
gaśnica exstinctor,-ōris *m.*; exstinctorium,-ii *n.*; siphon,-ōnis *m.*; ἡ σβεστηρία,-ας; ὁ σβεστήρ,-ῆρος; ὁ σίφων,-ωνος
gatunek species,-ei *f.*; quálitas,-ātis *f.*; genus,-ēris *n.*; sors,-rtis *f.*; τὸ γένος,-εος; τὸ εἶδος,-εος
gawęda sermo,-ōnis *m.*; confabulatio,-ōnis *f.*; garrītus, -us *m.*; τὸ ψιθύρισμα,-ατος
gawędzić sermócino, 1, -atus sum; garrulo, 1, -avi, -atum; gannio, 4,-avi,-itum; ψιθύρίζω
gawiedź vulgus,-i *n.*; plebs,-is *f.*; caterva,-ae *f.*; turba,-ae *f.*; colluvies,-ei *f.*; ὁ ὄχλος,-ου
gawron Corvus,-i *m.* frugílegus; ὁ σπερμόλογος,-ου
gaz *gas(i)um,-ii *n.*
gaza tela,-ae *f.*; pannus,-i *m.* tenuíssimus; τὸ ἰστίον,-ου
gazela gazella,-ae *f.*; capréola,-ae *f.*; dorcas,-ātis *f.*; búbalus,-i *m.*; ἡ δορκαλίσ,-ίδος
gazeta acta,-ōrum *n.pl.* diurna; commentarii,-ōrum *m.pl.* diurni; ephémeris,-idis *f.*; ἡ ἐφημερίς,-ίδος
gąbka spongia,-ae *f.*; ὁ σπόγγος,-ου
gaśienica erūca,-ae *f.*; larva,-ae *f.*; ἡ κάμπη,-ης
gąsior 1. (maż gęsi) anser,-ēris *m.*; ὁ χήν, χηνός; **2. (naczynie na wino)** vinarium,-ii *n.*; ἡ οἴνοχόη,-ης
gąszcz dumētum,-i *n.*; fruticētum,-i *n.*; τὸ δάσος,-εος
gbur vir,-i *m.* (rústicus, rudis, agrestis, inurbanus, impolītus); rupex,-icis *m.*; ὁ ἀμαθής,-οῦ
gdakać glocio, 4,-īvi,-ītum; gracillo, 1,-āvi,-ātum; ὑποτρίζω
gdakanie glocitio,-ōnis *f.*; ὁ κλωγμός,-οῦ
gderacz querulōsus,-i *m.*; splenéticus,-i *m.*; morōsus,-i *m.*; ὁ μεμψίμοιρος,-ου; ὁ σπληνικός,-οῦ
gdy cum, dum, quando, quod, postquam, simulac, ubi, ut; ἐπεί; ἐπειδή; ὅπου; ὅταν; ὅτε; ὡς; ἡνίκα; καθώς
gdyby si z con. (modus irrealis); ὅτε ἄν; ἦν = ἐάν; ἄν; p. jeżeli
gdyby nie nisi, ni z con. (modus irrealis); ἐάν μή; p. jeżeli nie

gdysz cum, nam, quod, enim, nam, quoniam; γάρ; ὅτι; p. ponieważ

gdysz nie nec enim; ὅτι μή

gdzie ubi, quo loco, ubinam, ubivis; ποῦ; ὅπου, οὔ

Ubi tu Caius, ibi ego Caia.

gdzie też ? ἐccubi?; ποῦ

gdzie indziej álibi, alio; ἀλλοῦ; ἄλλ; ἀλλαχοῦ

gdziekolwiek alícubi, áliquo, quocumque, quaquá, quonam, ubicumque, úbique,

ubíubi, úbivis, ubílibet, ubiquaque; ὅπουδῆποτε; ἀμουγέπου

gdzieniegdzie passim, complúribus locis; ὅπουδῆποτε

gdzieś alícubi, áliqua, áliquo loco, usquam; που

gen *genum,-i *n.*; chromógenum,-i *n.*; τὸ γένος,-εος; τὸ γένον,-ου

genealogia genealogia,-ae *f.*; maiorum (propáginum) series,-ei *f.*; ἡ γενεαλογία,-ας

genealogiczny genealógicus, 3; γενεαλογικός, 3

~ **drzewo** propáginum series,-ei *f.*; gentis stemma, -atis *n.*; τὸ στέμμα,-ατος τοῦ γένους

generacja generatio,-ōnis *f.*; hóminum aetas,-ātis *f.*; ἡ γενεά,-ᾱς

generalny 1. (dotyczący ogólu) generālis,-e; universus, 3; γενικός, 3; 2. (główny)

summus, 3; máximus, 3; praecípuus, 3; κεφαλαιώδης,-ες

general generālis militiae (copiarum, exércitus) praefectus,-i *m.*; dux,-cis *m.* summus

exercítuum; imperātor,-ōris *m.*; ὁ στρατηγός,-οῦ

generator *generātor,-ōris *m.*; ὁ γεννητήρ,-ῆρος

genetyczny genéticus, 3; γεννητικός, 3

geneza origo,-īnis *f.*; génesis,-is *f.*; ἡ γένεσις,-εως

genialny geniālis,-e; ingeniōsus, 3; praestans,-antis; δαιμόνιος, 3

genitalia genitalia,-ium *n.pl.*; τὰ γενικά,-ῶν

geniusz genius,-ii *m.*; ingenium,-ii *n.*; ὁ δαιμόνιος,-ου

Saepe sub paupĕre tecto ingenium hábitat.

genowy génicus, 3; γενικός, 3

geografia geographia,-ae *f.*; ἡ γεωγραφία,-ας

geologia geologia,-ae *f.*; ἡ γεωλογία,-ας

geometra finitor,-ōris *m.*; geómetres,-is *m.*; geométricus,-i *m.*; mensor,-ōris *m.*; ὁ

γεωμέτρης,-ου

geometria geometria,-ae *f.*; ἡ γεωμετρία,-ας

Geryon Geryon,-ōnis *m.*; Γηρυονεύς,-έως

Trójgłowy na trzech tułowiach olbrzym, właściciel stada wołów. Jedną z prac Heraklesa było zdobycie tego stada.

gest gestus,-us *m.*; gesticŭlus,-i *m.*; motus,-us *m.*; τὸ μόρφασμα,-ατος

gestykulacja gesticulatio,-ōnis *f.*; gestus,-us *m.*; ὁ μορφασμός,-οῦ

gęgać gingrio, 4,-īvi,-ītum; χηνιαζώ

gęganie gingritus,-us *m.*; χηνιασμός,-οῦ

gęstnieć coagulator, 1,-ātus sum; crassor, 1,-ātus sum; spissor, 1,-ātus sum; πυκνόομαι;
 πήγνυμαι
gęstość dēnsitas,-ātis *f.*; crassitūdo,-īnis *f.*; lentor,-ōris *m.*; spissitūdo,-īnis *f.*; ἡ
 πυκνότης,-ητος
gęstwina dumētum,-i *n.*; fruticētum,-i *n.*; spissa,-ōrum *n.pl.*; τὸ δάσος,-εος
Fértilis assīduo si non renovatur áratro, nil nisi cum spissis gramen habebit ager.
gęsty confertus, 3; concretus, 3; crassus, 3; densus, 3; lentus, 3; spissus, 3; πυκνός, 3;
 στεγανός, 3
gęś anser,-ēris *m.*; auca,-ae *f.*; ἡ χήν, χηνός
giąć clino, 1,-āvi,-ātum; flecto, 3,-xi,-xum; curvo, 1,-āvi,-ātum; lento, 1,-āvi,-ātum;
 obliquo, 1,-āvi,-ātum; κάμπτω; κλίνω
gibki 1. (giętki) málacus, 3; flexuōsus, 3; flexībīlis,-e; fléxīlis,-e; mollis,-e;
 tractábīlis,-e; ἔλατός, 3; στρεπτός, 3; γναμπτός, 3; **2. (szybki)** velox, -cis;
 celer,-ris,-re; ἐπίτροχος,-ον
gięlda forum,-i *n.* arentarium; bursa,-ae *f.*; chrematisterium,-ii *n.*;
 τὸ χρηματιστήριον,-ου
gięmek armiger,-i *m.*; clipéatus,-i *m.*; ὁ θεράπων, -οντος; ὁ ὀπάων,-οντος
gięz tabānus,-i *m.*; ásilus,-i *m.*; ὁ οἴστρος,-ου
giętki dúctīlis,-e; elásticus, 3; flexībīlis,-e; mollis, -e; ἔλατός, 3; στρεπτός, 3;
 γναμπτός, 3
giętkość flexibīlitas,-ātis *f.*; mollitūdo,-īnis *f.*; mollities,-ei *f.*; mollitia,-ae *f.*; lentor,-
 ōris *m.*; ἡ ἔλατότης,-ητος; ἡ εὐκαμψία,-ας
gigant gigas,-antis *m.*; ὁ γίγας,-αντος
gigantyczny ingens,-entis; immanis,-e; gigantesco, 3; gigans,-antis; permagnus, 3;
 γιγάντειος, 3
gil pyrrhūla,-ae *f.*; ὁ πυρρούλας,-ου
gimnastyczny gymnásticus, 3; gymnīcus, 3; γυμναστικός, 3
gimnastyka gymnastica,-ae *f.*; exercitatio,-ōnis *f.*; τὸ γύμνασμα,-ατος; τὰ
 γυμναστικά,-ῶν
gimnazjalny gymnasiālis,-e; γυμνασιώδης,-ες
gimnazjum gymnasium,-ii *n.*; τὸ γυμνάσιον,-ου
ginać contabesco, 3,-ui, - ; intereo, 4,-ii (-ivi),-itum; pereo, 4,-ii (-ivi),-itum; vanesco,
 3,-ui, - ; φθείρομαι; ὀλλυμαι; ἀπόλλυμαι; τελευτάω; ἀποθνήσκω
ginekologia gynaecologia,-ae *f.*; ἡ γυναικολογία,-ας
gips gypsum,-i *n.*; ἡ γύψος,-ου
girlanda sertum,-i *n.*; τὸ στέμμα,-ατος
gitara cithāra,-ae *f.* Hispánica; ἡ κιθάρα,-ας
gladiator gladiātor,-ōris *m.*; ὁ μαχαιροφόρος,-ου
gleba gl(a)eba,-ae *f.*; humus,-i *f.*; solum,-i *n.*; terra,-ae *f.*; τὸ χῶμα,-ατος; ἡ γῆ, γῆς;
 ἡ ἄρουρα,-ας

glina argilla,-ae f.; lutum,-i n.; ὁ κέραμος,-ου; ὁ πηλός,-οῦ
gliniany fictilis,-e; argilleus, 3; lúteus, 3; testáceus, 3; ἄργιλλος, 3; ὀστράκινος, 3;
 χοϊκός, 3; κεραμικός, 3
glinka bolus,-i f.; alúmina,-ae f.; argilla,-ae f.; ἡ ἄργιλλος,-ου
glista lumbrícus,-i m.; ἡ σκώληξ,-ηκος
glob globus,-i m.; ἡ σφαῖρα,-ας
globalny globālis,-e; universus, 3; cunctus, 3; omnis,-e; totus, 3; σφαιρικός, 3;
 οἰκουμενικός, 3
globus globus,-i m.; ἡ σφαῖρα,-ας
glon alga,-ae f.; ἡ ἄλγη,-ης
gladki 1. (gładki) levis,-e; lenis,-e; lúbricus, 3; 3; λεῖος, 3; λισσός, 3; **2. (bezwłosy)**
 glaber, 3; glabrōsus, 3; purus, 3; φαλακρός, 3; **3. (śliski)** lubric(at)us, 3;
 γλιστερός, 3; γλίσχρος, 3; **4. (polerowany)** rásilis,-e; polītus, 3; λεῖος, 3; **5.**
(płaski) planus, 3; ὁμαλής,-ές; ἴσος, 3
gładkość lévitas,-ātis f.; politūra,-ae f.; levor,-ōris m.; ἡ λειότης,-ητος; (*skóry,*
łysina) glábritas,-ātis f.; τὸ φαλάκρωμα,-ατος; (*śliskość*) lubrícitas,-ātis f.; ἡ
 γλίσχροτης,-ητος
glaskać permulcēo, 2,-mulsi,-mulsum; palpo, 1,-āvi,-ātum; καταψάω
glaz rupes,-is f.; saxum,-i n.; rocca,-ae f.; silex,-icis m.f.; scórpułus,-i m.; ὁ λίθος,-ου;
 ἡ πέτρα,-ας; τὸ χερμάδιον,-ου
głab 1. (głębina) fundus,-i m.; altum,-i n.; altitūdo,-inis f.; ὁ μυχός,-οῦ; **2. (kapusty)**
 caulis,-is f.; ὁ καυλός,-οῦ
głębia, -ina altitūdo,-inis f.; altum,-i n.; depressum,-i n.; profundum,-i n.;
 profúnditas,-ātis f.; vorago,-inis f.; τὸ βάθος,-εος; ὁ βυθός,-οῦ; ὁ πέλαγος,-ου;
 ὁ μυχός,-οῦ
głęboki altus, 3; profundus, 3; depressus, 3; βαθύς,-εῖα,-ύ
Ne credas undam plácidam non esse profundam. Altíssima quaeque flúmina
mínimo sono labuntur.
głębokość altum,-i n.; altitūdo,-inis f.; depressio,-ōnis f.; profúnditas,-ātis f.;
 profundum,-i n.; ἡ βαθύτης,-ητος; τὸ βάθος,-εος
głodny esuriālis,-e; esuriens,-entis; esuricus, 3; famélicus, 3; ieiunus, 3; impestus, 3;
 νῆστις,-ιδος; πεινατικός, 3; λιμώδης,-ες
głodować esurio, 4,-īvi,-ītum; ieuino, 1,-āvi,-ātum; famesco, 3, -, -; νεστεύω;
 πεινάω; λιμώσσω
głodówka esuritio,-ōnis f.; abrosia,-ae f.; ἡ ἀβρωσία,-ας; ἡ πείνη,-ης
głodzić esurífico, 1,-āvi,-ātum; fame *alqm* premo, 3, pressi, pressum; πεινίζω;
 λιμοκτονέω
głos vox,-cis f.; cantus,-us m.; ὁ φθόγγος,-ου; ἡ φωνή,-ῆς; τὸ φώνημα,-ατος; ἡ
 αὐδὲ,-ῆς; (**wysoki** acutus, 3; ὑψηλός, 3; **niski** gravis,-e; βαρύς,-εῖα,-ύ)
Vox unius, vox nullius. Vox audīta perit, littera scripta manet. Vox pópulī, vox

Dei. Ad vocem.

głosiciel annuntiātor, -ōris *m.*; praedicātor, -ōris *m.*; praeco, -ōnis *m.*; ὁ κῆρυξ, -υκος;
ὁ καταγγελεύς, -έως

głosić (pro)nuntio, 1, -āvi, -ātum; concionor, 1, -ātus sum; (di)vūlgo, 1, -āvi, -ātum;
praédico, 1, -āvi, -ātum; proclāmo, 1, -āvi, -ātum; (κατ)ἀγγέλλω; εὐαγγελίζω;
δημαγορέω; λαλέω

głoska apex, -icis *f.*; consonans, -antis *f.*; sonus, -i *m.*; phonēma, -atis *n.*; τὸ φώνημα, -
ατος; ἡ κεραία, -ας; ὁ φθόγγος, -ου

głosować suffrāgor, 1, -ātus sum *alicui* ad munus; suffragium fero, ferre, tuli, latum in
urnam; ψηφίζω

głosowanie suffragium, -i *n.*; suffragia, -ōrum *n.pl.*; τὸ ψήφισμα, -ατος

głosowy vocālis, -e; φθογγικός, 3

głoszenie annuntiatio, -ōnis *f.*; praedicatio, -ōnis *f.*; ἡ ἀγγελία, -ας; τὸ κήρυγμα, -ατος

głośnik *vocis amplificātor, -ōris *m.*; megaphon(i)um, -ii *n.*; ὁ μεγάφωνος, -ου

głośny 1. (**donošny**) rumorōsus, 3; strepituōsus, 3; supersonōsus, 3; μεγαλόφωνος, -
ον; 2. (**slawny**) famōsus, 3; ínclitus, 3; celēber, -ris, -re; clarus, 3; nóbilis, -e; notus,
3; κλυτός, 3

głowa caput, -itis *n.*; vertex, -icis *f.*; ἡ κεφαλή, -ῆς; ἡ κάρα, κάρητος

A cápite usque ad pedes. A cápite ad calcem.

głowica capitellum, -i *n.*; capítulum, -i *n.*; caput, -itis *n.*; ἡ κεφαλίς, -ίδος

głownia torris, -is *m.*; taeda, -ae *f.*; ἡ κόπη, -ης; ὁ πυρσός, -οῦ; ὁ δαλός, -οῦ

glód esuries, -ei *f.*; esuritio, -ōnis *f.*; fames, -is *f.*; ieiunium, -ii *n.*; inedia, -ae *f.*; ὁ λιμός, -
οῦ; ἡ πείνη, -ης

Fames artium magistra. Fames est óptimus coquus. Cibi condimentum est fames.

glóg (bot.) Crataegus, -i *f.* oxyacantha; ἡ μεσπίλη, -ης

główny capitālis, -e; cardinālis, -e; fundamentālis, -e; generālis, -e; princeps, -ipis;
principālis, -e; primarius, 3; primus, 3; praecípuus, 3; κεφαλαιώδης, -ες

gluchawy surdaster, 3; subsurdus, 3; ὑπόκωφος, -ον

gluchnąć surdesco, 3, -cui, -; κωφόομαι

gluchoniemy surdomūtus, -i *m.*; surdus mutusque; κωφάλαλος, -ον

gluchota súrđitas, -ātis *f.*; surditia, -ae *f.*; súrđigo, -īnis *f.*; anacusia, -ae *f.*; cophōsis, -is
f.; τὸ κώφωμα, -ατος

gluchy surdus, 3; cophus, 3; κωφός, 3

Nec caecus de colóribus, nec surdus de discrimine sonōrum iudicāre possunt.

głupi imbecillis, -e; bardus, 3; ineptus, 3; insipientis, -entis; imprudens, -entis; hebes, -
etis; fátuus, 3; morus, 3; stólidus, 3; stultus, 3; stúpidus, 3; tardus, 3; excors, -rdis;
vecors, -rdis; socors, -rdis; ἄσοφος, -ον; ἄφρων, -ον; ἄθεςμος, -ον; μωρός, 3;
ἀνόητος, -ον

Hóminis est errāre, insipientis in errōre perseverāre. Malo accepto stultus sapit.

Risu inepto res ineptior nulla est. Per risum multum póteris cognoscēre

stultum. Stultum facit Fortūna, quem vult perdēre. Ex lingua stulta veniunt

incómmoda multa. Casus dementis correctio fit sapientis. Divitiae apud sapientem virum in servitūtem sunt, apud stultum in imperio. Stultissimus est, qui hóminem aut ex veste aut ex condicione, quae vestis modo nobis circumdata est, aestimat.

głupiec morio, -ōnis m.; moron, -ōnis m.; baro, -ōnis m.; scurra, -ae m.; stultus, -i m.; ὁ μωρός, -οῦ

Nómina stultorum scribuntur ubique locorum.

głupota fatuíitas, -ātis f.; insipientia, -ae f.; stoliditas, -ātis f.; stultitia, -ae f.; stupiditas, -ātis f.; ἡ ἄνοια, -ας; ἡ ἀφροσύνη, -ης; ἡ παραφρονία, -ας; ἡ μωρία, -ας

Non omnis error stultitia est dicenda. Stultum imperāre reliquis, qui nescit sibi.

głuszec tetrao, -ōnis m.; ὁ τετράων, -ωνος

gmach aedificium, -ii n.; aedes, -ium f.pl.; domus, -us f.; τὸ κατασκεύασμα, -ατος; ἡ οἰκοδομή, -ῆς; τὸ οἰκοδόμημα, -ατος

gmatwać confundo, 3, -fusi, -fusum; intrico, 1, -āvi, -ātum; conturbo, 1, -āvi, -ātum; πλοκίζω; περιπλέκω

gmatwanina confusio, -ōnis f.; perturbatio, -ōnis f.; intricatio, -ōnis f.; ἡ (περι)πλοκή, -ῆς

gmina commúnitas, -ātis f.; municipium, -ii n.; pagus, -i m.; ὁ δῆμος, -ου; ἡ κοινότης, -ητος; ὁ πᾶγος, -ου; ἡ πόλις, -εως

gminny communālis, -e; plebeius, 3; pagānus, 3; δημοτικός, 3

gnać 1. (np. stado) ago, 3, egi, actum; ἄγω; ἐλαύνω; **2. (przepędzać)** pello, 3, répuli, pulsum; (ἐξ)ἐλαύνω; διώκω; σπεύδω; **3. (szybko bieć)** percurro, 3, -curri (-cucurri), -cursum; ἐπιτρέχω

gnębić oppressor, -ōris m.; cruciator, -oris m.; persecutor, -ōris m.; tyrannus, -i m.; ὁ διωκτής, -οῦ; ὁ πλήκτης, -ου

gnębić affligo, 3, -flixi, -flictum; crucio, 1, -āvi, -ātum; opprimo, 3, -pressi, -pressum; réprimo, 3, -pressi, -pressum; tríbulo, 1, -āvi, -ātum; urgēo, 2, ursi, -; vexo, 1, -āvi, -ātum; καταδυναστεύω; θλίβω; κακέω

gniazdo nidus, -i m.; ἡ νοσσιά, -ᾶς; ἡ νεοττεία, -ας; ἡ κατασκήνωσις, -εως

Turpis avis, proprium quae foedat stercore nidum.

gnicie pútrida, -ae f.; putor, -ōris m.; pútreto, -īnis f.; putríditas, -ātis f.; putrificatio, -ōnis f.; ἡ σαπρία, -ας

gnić putresco, 3, -ui, -; rancesco, 3, -ui, -; tabēo, 2, -ui, -; fracēo, 2, -ui, -; σαπρίζομαι

gnida lens, -ndis f.; ἡ κονίς, -ίδος

gniesć primo, 3, pressi, pressum; sugillo, 1, -āvi, -ātum; δέψω; τρίβω; πιέζω; θλίβω; συνθλάω

gniew ira, -ae f.; iracundia, -ae f.; indignatio, -ōnis f.; animósitas, -ātis f.; furor, -ōris m.; ἡ ὀργή, -ῆς; ὁ θυμός, -οῦ; ὁ χόλος, -ου; ἡ μῆνις, -ιος

Cándida pax hómines, trux decet ira feras. Ira odium génerat, concordia nutrit amórem. Ira initium insaniae est. Impedit ira ánimum, ne possit cernere verum. Amantium ira amoris integratio est. Prohibenda est ira in puniendo. Sine ira et studio.

gniewać infenso, 1, -āvi, -ātum; irrito, 1, -āvi, -ātum; obaemulor, 1, -ātus sum; ὀργίζω;
θυμέω; χολόω; παροξύνω; λυπέω

gniewać się irascor, 3, -; -; *alicui*; indignor, 1, -atus sum *alicui*; fendo, 3, fendi,
fensum; *alicui succensēo*, 2, -censui, -; stomachor, 1, -atus sum; ὀργίζομαι;
θυμόομαι; διαγραίνω

gniewny iracundus, 3; irātus, 3 *alicui*; irritātus, 3; irā inflammatus, 3; irae plenus, 3;
incensus *in alqm*; ὀργίλος, 3

gnilny pútridus, 3; purulentus, 3; saprogénicus, 3; sépticus, 3; σαπροφόρος, -ον

gnojówka cóprĕa, -ae f.; τὸ σκύβαλον, -ου; ἡ κόπρος, -ου

gnoza gnosis, -is f.; ἡ γνώσις, -εως

gnój cóprĕa, -ae f.; fĭmus, -i m.; stercus, -ōris n.; excrementum, -i n.; merda, -ae f.;
oletum, -i n.; sterquilinium, -ii n.; ἡ κόπρος, -ου; τὸ κόπριον, -ου; ἡ κοπρία, -ας;
τὸ ἀποπάτημα, -ατος

gnuśność 1. (lenistwo) ignavia, -ae f.; otiositas, -ātis f.; pigritia, -ae f.; pigritūdo, -īnis f.;
rúbigo, -īnis f.; socordia, -ae f.; ἡ νόθεια, -ας; ἡ ἀργία, -ας; **2. (ociaźalość
umysłowa)** socordia, -ae f.; phlegma, -atis n.; ἡ βαρύτης, -ητος

Ignavia corpus hebĕtat, labor firmat.

gnuśny ignāvus, 3; desidĭōsus, 3; iners, -rtis; piger, 3; otidōsus, 3; segnis, -e; socors, -
rdis; ἀργός, -όν; νωθής, -ές; ὀκνηρός, 3

Ignavis semper feriae.

godło emblĕma, -atis n.; insigne, -is n.; signum, -i n.; imago, -īnis f.; symbolum, -i n.; τὸ
ἔμβλημα, -ατος; τὸ σύμβολον, -ου

godność dignitas, -ātis f.; honor, -ōris m.; honos, -ōris m.; honestas, -ātis f.; grávitas, -ātis
f.; auctōritas, -ātis f.; τὸ ἀξίωμα, -ατος; σεμνότης, -ητος; ἡ τιμή, -ῆς; ἡ αἰδώς, -
οῦς; ἡ εὐσχημοσύνη, -ης

Praestat cum dignitate cadere quam cum ignominia vivere.

godny 1. (szanowany) honestus, 3; *alqa re dignus*, 3; idoneus, 3; méritus, 3; probus,
3; venerábĭlis, -e; δόκιμος, 3; ἄξιος, 3; τίμιος, 3; εὐσχήμων, -ον; **2. (godzien
czegoś)** dignus, 3 *z abl.*; ἄξιος, 3

Dignum laude virum Musa vetat mori.

gody nuptiae, -arum f. pl.; cena, -ae f. nuptiarum; convivium, -ii n.; ὁ γάμος, -ου

godzić (jednać) accordo, 1, -āvi, -ātum; (re)concilio, 1, -āvi, -ātum *alqm in gratiam
alicui*; paco, 1, -āvi, -ātum; placo, 1, -āvi, -ātum *alqm alicui*; εἰρηνεύω

godzi się aequum est; fas est; decet; cónvenit; καθήκει; πρέπον ἐστί(v)

nie godzi się nefas est; dédecet; οὐ πρέπον ἐστί(v)

godzina hora, -ae f.; ἡ ἄρα, -ας

Fugit hora, fugiunt anni. Urbes constituit aetas, hora dissolvit.

która ~ ? quae hora est?; **o której ~ ?** quota (qua) hora?; **pół ~** semihora, -ae f.;
przez trzy ~ tres horas; **w granicach trzech ~** tribus horis; **pytać o ~** horas
quaerere *ab aliquo*; **zbliża się ~ czwarta** instat hora quarta; **do późnych ~** ad
multam diem; ~ **8:45** hora octava et dodrans; ~ **8:30** hora octava semis

godziwość decor,-ōris *m.*; aequitas,-ātis *f.*; iustitia,-ae *f.*; fas *n.* (*nieodm.*); ἡ χρηστότης,-ητος; ἡ ἀξίωσις,-εως

Per fas et nefas. Fas est et ab hoste docēri.

godziwy honestus, 3; iustus, 3; licitus, 3; decens,-entis; probus, 3; ἄξιος, 3; χρηστός, 3

goić cicatrigo, 1,-āvi,-ātum; recūro, 1,-āvi,-ātum; sano, 1,-āvi,-ātum; ἰατρῆω

goić się cicatricor, 1,-ātus sum; sanor, 1,-ātus sum; ἰατρῆομαι

gojenie cicatricatio,-ōnis *f.*; curatio,-ōnis *f.*; sanatio,-ōnis *f.*; ἡ ἰατρεία,-ας

golenie rasūra,-ae *f.*; rasio,-ōnis *f.*; ἡ ξύρησις,-εως

goleń crus,-ris *n.*; tibia,-ae *f.*; cnemis,-idis *f.*; ἡ κνήμη,-ης; ἡ κνημῖς,-ίδος;

τὸ σκέλος,-εος

golić rado, 3, rasi, rasum; ξυρέω

golizna nūdītas,-ātis *f.*; ἡ γυμνότης,-ητος

gołąb columbus,-i *m.*; ὁ περιστερός,-οῦ

Melior passer in pugnīs centum in tecto columbis. Non volat in buccas assa columba tuas.

gołębica columba,-ae *f.*; ἡ περιστερὰ,-ᾶς; ἡ πέλαια,-ας

gołębnik columbarium,-ii *n.*; ὁ περιστερεών,-ῶνος

goły nudus, 3; γυμνός, 3

gonada gonada,-ae *f.*; gonas,-adis *f.*; ἡ γόννη,-ης; ἡ γονάς,-άδος

gonić (in)sequor, 3, secutus sum; (con)sector, 1,-ātus sum; διώκω

goniec cursor,-ōris *m.*; nuntius,-ii *n.*; ὁδρομεύς,-έως

gonitwa insecutio,-ōnis *f.*; cursus,-us *m.*; ἡ διώξις,-εως

gorąco 1. (rzecz.) calor,-ōris *m.*; fervor,-ōris *m.*; ardor,-ōris *m.*; aestus,-us *m.*; ἡ πύρωσις,-εως; ἡ θερμότης,-ητος; ὁ καύσων,-ωνος; τὸ καῦμα,-ατος; **2.**

(**przysł.**) **a. upalnie** cálide; ζεστῶς; θερμῶς; **b. usilnie** ácritē, ardentē, eníxe, férvide, flagranter; ἐκτενές, λίαν, σφόδρα

gorący cálidus, 3; fervens,-entis; férvidus, 3; flagrans,-antis; ardens,-entis; aestuōsus, 3; candens,-entis; ζεστός, 3; θερμός, 3

gorączka febris,-is *f.*; temperatūra,-ae *f.*; hyperthermia,-ae *f.*; pyrexia,-ae *f.*; ὁ πυρετός,-οῦ; ἡ θερμωλή,-ῆς

gorączkować febrícito, 1,-āvi,-ātum; febrío, 4,-īvi,-ītum; febrim patior, 3, passus sum; πυρέσσω

gorczyca sínapis,-is *f.*; τὸ σίναπι,-εως

Gorgona Gorgo,-onis *f.*; Γοργώ,-οῦς

Trzy córki bóstw morskich, Forkysa i Keto, o imionach: Steno, Euryale i Meduza. Były to potwory o głowie otoczonej węzami, kłami jak u dzika, dłoniach ze spiżu i złotych skrzydłach.

gorliwiec aemulātor,-ōris *m.*; sectātor,-ōris *m.*; zelotes,-ae *m.*; ὁ ζηλοτής,-οῦ

gorliwość ardor,-ōris *m.*; fervor,-ōris *m.*; instantia,-ae *f.*; ardor,-ōris *m.*; diligentia,-ae *f.*; studium,-ii *n.*; zelum,-i *n.*; ἡ ζήλωσις,-εως; ἡ σπουδή,-ῆς; ἡ ἐκτένεια,-ας

gorliwy álacer,-ris,-re; ardens,-entis; curiōsus, 3; fervōsus, 3; studiōsus, 3; díligens,-entis; indefessus, 3; ζηλωτικός, 3; σπουδαῖος, 3; ἐκτενής,-ές

gorszy deterior,-ius; peior,-ius; ἐλάσσων,-ον; ἴσσοσ, 3; χειρῶν,-ον; χειρότερος, 3

Video meliora proboque deteriora sequor.

gorszyciel corruptor,-ōris *m.*; ὁ σκανδαλίζων,-οντος

gorszyć corrumpo, 3,-rupi,-ruptum *alqm* exemplo malo; demoraliso, 1,-āvi,-ātum; scandaliso, 1,-āvi,-ātum; διαφθείρω; σκανδαλίζω

gorycz acerbitūdo,-īnis *f.*; acor,-ōris *m.*; acrimonia,-ae *f.*; amarities,-ei *f.*; amaritūdo,-īnis *f.*; amárītas,-ātis *f.*; ἡ πικρία,-ας; ἡ χολή,-ῆς

gorzeć ardēo, 2, arsi, arsum; exardesco, 3,-ui, -; flagro, 1,-āvi,-ātum; uror, 3, ustus sum; πύρομαι; καίομαι; φλογίζομαι

gorzej peius, deterius; ἔλαττον; ἥσσον

gorzki acer,-ris,-re; acerbus, 3; ácidus, 3; amārus, 3; πικρός, 3

Litterarum rádices amārae sunt, fructus dulces.

gorzkim czynić acerbo, 1,-āvi,-ātum; πικραίνω

gorzknieć amaresco, 3,-ui, -; amáricor, 1,-ātus sum; πικραίνομαι

gospoda caupōna,-ae *f.*; deversorium,-ii *n.*; popīna,-ae *f.*; stábulum,-i *n.*; τὸ κατάλυμα,-ατος; ἡ ταβέρνη,-ης; τὸ πανδοχεῖον,-ου

gospodarczy oeconómicus, 3; οἰκονομικός, 3

gospodarka administratio,-ōnis *f.*; curatio,-ōnis *f.*; oeconomia,-ae *f.*; res, rerum *f.pl.* oeconomicae; ἡ οἰκονομία,-ας

gospodarny oeconomus, 3; diligens,-entis; parcus, 3; frugālis,-e; οἰκονομικός, 3; οἰκουργός, 3

gospodarować administro, 1,-āvi,-ātum; gubernō, 1,-āvi,-ātum; rem familiarem curo, 1,-avi,-tum; cultivo, 1,-āvi,-ātum; ruro, 1,-āvi,-ātum, rústicor, 1,-ātus sum; οἰκονομέω

gospodarstwo villa,-ae *f.*; villagium,-ii *n.*; ὁ οἶκος,-ου

gospodarz 1. (zarządca) administrātor,-ōris *m.*; moderātor,-ōris *m.*; dispensātor,-oris *m.*; villicus,-i *m.*; ὁ οἰκονόμος,-ου; **2. (rolnik)** agrícola,-ae *m.*; colōnus,-i *m.*; rústicus,-i *m.*; ὁ γεωργός,-οῦ; **3. (właściciel)** dōminus,-i *m.*; (h)erus,-i *m.*; ὁ κύριος,-ου; ὁ οἰκοδεσπότης,-ου

gościć kogoś hóspito, 1,-āvi,-ātum; dópino, 1,-āvi,-ātum; *alqm* hospitio accípo, 3,-cēpi,-ceptum; ξενίζω; ξενοδοχέω; ὑποδέχομαι

gościec rheumatismus,-i *m.*; rheuma,-atis *n.*; τὸ ῥεῦμα,-ατος

gościna hospitatio,-ōnis *f.*; hospitium,-ii *n.*; visitatio,-ōnis *f.*; ἡ ξενία,-ας

gościnnosć hospitālītas,-ātis *f.*; hospitium,-ii *n.*; ἡ φιλοξενία,-ας

gościnnie hospitālis,-e; hóspitus, 3; φιλόξενος, 3

gość hospes,-itis *m.*; hóspita,-ae *m.f.*; deversor,-ōris *m.*; visitātor,-ōris *m.*; ὁ ξένος,-ου; ὁ πάροικος,-ου

*Díc, hospés, Spartae, nos t(e) híc vidísse iacéntes,
dúm sanctís patriae légibus óbsequimúr.*

gotować 1. (przygotowywać) paro, 1,-āvi,-ātum; ἔτοιμάζω; κατασκευάζω; **2. (np. zupę)** coquo, 3, coqui, coctum; cóquino, 1,-āvi,-ātum; ὀψοποιέω; πέττω; πέπτω; ἔψω

gotować się (wrzeć) ferveresco, 3,-ui, -; aestuor, 1,-ātus sum; fervēo, 2,-ui, -; bullio, 4,-īvi,-ītum; bullo, 1,-āvi,-ātum; βράζω; παφλάζω; ζέω

gotowanie 1. (przygotowywanie) paratio,-ōnis f.; ἡ ἔτοιμασία,-ας; ἡ κατασκευή,-ῆς; **2. (zagotowywanie)** coctio,-ōnis f.; coquitatio,-ōnis f.; bullitio,-ōnis f.; ὁ βρασμός,-οῦ; ἡ πέψις,-εως; ἡ ἔψησις,-εως

gotowość prōmptitas,-ātis f.; dispositio,-ōnis f.; ἡ ἡτοιμότης,-ητος; ἡ ἔτοιμασία,-ας; ἡ προθυμία,-ας

gotowy 1. (przygotowany) paratus, 3; effectus, 3; expeditus, 3; κατασκευασμένος, 3; **2. (gotowy na zwołanie)** promptus, 3; dispositus, 3; ἕτοιμος, 3

góra mons,-ntis m.; collis,-is f.; iugum,-i n.; τὸ ὄρος,-εος; ἡ ἄκρα,-ας
Parturiunt montes, nascetur ridicūlus mus. Montes auri pollicēris.
 w górę sursum; ad summum; ἄνω
Sursum corda. Sursum cápita.
 z góry deorsum; desuper; κάτω

góral montícola,-ae m.; montānus,-i m.; ὁ ὄρεινός,-οῦ

górnik minerātor,-ōris m.; fossor,-ōris m.; metallarius,-ii m.; metāllicus,-i m.; ὁ μεταλλευτής,-οῦ

górnny superior,-ius; super(n)us, 3; ὑψηλός, 3; ἄνωτερικός, 3

górować dōminor, 1,-ātus sum; (prae)eminēo, 2,-ui, -; sūpero, 1,-āvi,-ātum alqd;
 κατακυριεύω; ὑψόομαι; ὑπερέχω
 ~ **nad kim w czym** alqm alqa re antecēdo, 3,-cēdi,-cēssum; alicui alqa re praesto, 1, -stīti,-stītum (-statūrus); plus valēo, 2, valui, valitūrus

górski montānus, 3; iugōsus, 3; ὄρειος, 3

górzysty montuōsus, 3; ὄρεινός, 3; ὄρεινώδης,-εσ

gra 1. (zabawa) lusus,-us m.; ludus,-i m.; lusio,-ōnis f.; ἡ παιδιά,-ᾶς; **2. (aktorska)** actio,-ōnis f.; gestus,-us m.; ἡ ὑποκρισία,-ας; **3. (udawanie)** hypocrisia,-ae f.; (dis)simulatio,-ōnis f.; imitatio,-ōnis f.; ἡ ὑπόκρισις,-εως; **4. (na instrumencie)** cantus,-us m.; sōnitus,-us m.; τὸ παίξιμον,-ου

grabarz sepultor,-ōris m.; vespillo,-ōnis m.; fossor,-ōris m.; ὁ νεκροφόρος,-ου

grabić 1. (rabować) depópulo, 1,-ātus sum; praedor, 1,-ātus sum; rāpino, 1,-āvi,-ātum; spolio, 1,-āvi,-ātum; cómpilo, 1,-āvi,-ātum; latrócinor, 1,-ātus sum; ἄρπάζω; **2. (np. liście)** rastrello, 1,-āvi,-ātum; pecto, 3, pexi, pextum

grabie rastrellus,-i m.; pecten,-īnis m.; ἡ ἄρπάγη,-ης

grabież praeda,-ae f.; praedatio,-ōnis f.; rapīna,-ae f.; spoliatio,-ōnis f.; compilatio,-ōnis f.; direptio,-ōnis f.; expilatio,-ōnis f.; ἡ ἄρπαγή,-ῆς

grabieżca depopulātor,-ōris m.; praedātor,-ōris m.; rapinātor,-ōris m.; raptor,-ōris m.; spoliātor,-ōris m.; direptor,-ōris m.; plagiarius,-ii m.; ὁ ἄρπακτής,-οῦ

graca ligo,-ōnis m.; rádula,-ae f.; rastrum,-i n.; runco,-ōnis m.; sárculum,-i n.; vanga,-ae f.; τὸ λίστρον,-ου; ἡ σκαφίς,-ίδος

gracja gratia,-ae f.; elegantia,-ae f.; ἡ χάρις,-ιτος

gracz lusor,-ōris m.; ὁ παίκτης,-ου

grać ludo, 3, lusi, lusum z *abl.*; lúsito, 1,-āvi,-ātum; παίζω

g. na cytrze fidicino, 1,-āvi,-ātum; κιθαρίζω

g. na piszczalce fistulo, 1,-āvi,-ātum; συρίζω

g. na flecie tibicinio, 1,-āvi,-ātum; αὐλίζω

g. na trąbie tubo, 1,-āvi,-ātum; σαλπίζω

grad grandio,-īnis f.; ἡ χάλαζα,-ης

graficzny gráphicus, 3; γραφικός, 3

grafit graphītes,-is f.; ἡ γραφίς,-ίδος

gram gramma,-atis n.; τὸ γράμμα,-ατος

gramatyczny grammáticus, 3; γραμματικός, 3

Caesar non supra grammaticos.

gramatyka grammática,-ae f.; ἡ γραμματική,-ῆς

granatowy (kolor) cyaneus, 3; κυάνεος, 3

graniastosłup prisma,-ae f.; τὸ πρῖσμα,-ατος

granica limes,-itis m.; finis,-is m.; butum,-i n.; confinium,-ii n.; marca,-ae f.; ἡ

ὄροθεσία,-ας; ὁ ὄρος,-ου; τὸ πέρασ,-ατος

Est modus in rebus, sunt certi denique fines, quos ultra citraque nequit consistere rectum.

graniczyć collimito, 1,-āvi,-ātum; finio, 4,-ivi,-ium; fines *cum alqo* habeo, 2,-ui,-itum; término, 1,-āvi,-ātum; συνορίζω

granit granitus,-i m.; granites,-is m.; ἡ πέτρα,-ας χονδρή

gratis gratis, gratúito; δωρεάν

gratulacje (con)gratulatio,-ōnis; τὰ συγχαίρητήρια,-ων

gratulować grator, 1,-ātus sum; (con)gratulor, 1,-ātus sum; συγχαίρω

grawitacja gravitatio,-ōnis f.; ἡ νεῦσις,-εως

grąžel żółty (bot.) Nuphar,-aris n. lúteum; ἡ νυμφαία,-ας

grdyka pomum,-i n. Adami; prominentia,-ae f.; laryngēa,-ae f.; ὁ λάρυγξ,-υγγος

grobla agger,-ēris m.; exclūsa,-ae f.; moles,-is m.f.; ἡ γέφυρα,-ας; τὸ χῶμα,-ατος

grobowiec monumentum,-i n.; sepulcrum,-i n.; bustum,-i n.; sepultūra,-ae f.; tumba,-

ae f.; túmulus,-i m.; sarcophagum,-i n.; τὸ μνῆμα,-ατος; τὸ μνημεῖον,-ου; ἡ ταφή,-ῆς; ὁ τάφος,-ου

grobowy sepulcrālis,-e; tumbālis,-e; ταφήϊος, 3

groch pisum,-i n.; pisa,-ae f.; cicer,-ēris m.; ὁ ἐρέβινθος,-ου; ὁ πίσος,-ου

grodziec s(a)epio, 4,-īvi,-ītum; palo, 1,-āvi,-ātum; φράσσω

grom fulmen,-īnis n.; fulgur,-ūris n.; tonítuum,-i n.; tónitrus,-us m.; ἡ βροντή,-ῆς;

ὁ κεραυνός,-οῦ

gromada 1. (z systematyki biol.) classis,-is f.; **2. (grupa)** caterva,-ae f.; grex,-gis m.;

multitūdo,-īnis f.; turba,-ae f.; agmen,-īnis n.; globus,-i m.; ὁ ὄμιλος,-ου; τὸ

ἔθνος,-εος; ἡ κλισία,-ας; σύνοδος,-ου; ἡ ἴλη,-ης; τὸ πλῆθος,-εος
gromadzenie accumulatio,-ōnis *f.*; acervatio,-ōnis *f.*; congestio,-ōnis *f.*; collectio,-ōnis
f.; ἡ ἄθροισις,-εως; (skarbow) thesaurisatio,-ōnis *f.*; ὁ θησαυρισμός, -οῦ
gromadzić accúmulo, 1,-āvi,-ātum; acervo, 1,-āvi,-ātum; associo, 1,-āvi,-ātum;
 comitio, 1,-āvi,-ātum; cóngero, 3,-gessi,-gestum; cóngrego, 1,-āvi,-ātum;
 cónfero,-ferre,-tuli, collatum; convento, 1,-āvi,-ātum; glómero, 1,-āvi,-ātum;
 ἀθροίζω; σωρεύω; συνάγω; συμφέρω
g. skarby thesaurizo, 1,-āvi,-ātum; θησαυρίζω
gromadzić się se colligo, 3,-legi,-lectum; se confero,-ferre,-tuli, collatum; convenio,
 4,-veni,-ventum; συνίεμαι; συνέρχομαι; συμβαίνω; συμπορεύομαι;
 συναθροίζομαι
gromki tonans,-antis; μεγαλόφωνος,-ον
grono 1. (winnej latorośli) ácinus,-i *m.*; ácina,-ae *f.*; botrus,-i *m.*; uva,-ae *f.*; ὁ
 βότρυς,-υος; **2. (grupa)** agmen,-īnis *n.*; caterva,-ae *f.*; círcūlus,-i *m.*; conventus,-
 us *m.*; turba,-ae *f.*; ὁ ὄμιλος,-ου
grosz centesimum,-i *n.*; aes,-ris *n.* minutum; grossus,-i *m.*; númmūlus,-i *m.*; τὸ
 λεπτόν,-οῦ
grot spículum,-i *n.*; acúleus,-i *m.*; ferrum,-i *n.*; ἡ αἰχμή,-ῆς; ἡ ἀκωκίη,-ῆς
 ~ **włóczni** cuspis,-idis *f.* (ácumen,-īnis *n.*) hastae; ἡ αἰχμή,-ῆς
grota antrum,-i *n.*; caverna,-ae *f.*; spelunca,-ae *f.*; specus,-i *m.*; ἡ ὀπή,-ῆς;
 τὸ σπήλαιον,-ου; τὸ ἄντρον,-ου
groza minae,-arum *f.pl.*; minatio,-ōnis *f.*; terror,-ōris *m.*; horror,-ōris *m.*; τὸ
 φόβητρον,-ου
grozić minor, 1,-ātus sum; mīnitor, 1,-ātus sum; terrēo, 2,-ui,-itum; terrífico, 1,-āvi,-
 ātum; ἀπειλέω; ἐμβριμάομαι; ἐπιτιμάω; φοβερίζω; φοβέω
Multis minatur, qui uni facit iniuriam.
groźba mina,-ae *f.*; (lub w plur.); (com)minatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπειλή,-ῆς; ἡ
 ἀπείλησις,-εως; ἡ φοβερότης,-ητος
groźny 1. (grożący) imminens,-entis; minax,-acis; minabundus, 3; infestus, 3;
 φοβερίζων,-ουσα,-ον; **2. (budzący strach)** horribīlis,-e; terrībīlis,-e; φοβερός,3
grób sepulcrum,-i *n.*; sepultūra,-ae *f.*; tumba,-ae *f.*; túmūlus,-i *m.*; quietorium,-ii *n.*;
 conditorium,-ii *n.*; scrobis,-is *f.*; ὁ τάφος,-ου; ἡ ταφή,-ῆς; τὸ μνήμα,-ατος; τὸ
 μνημεῖον,-ου; τὸ τύμβευμα,-ατος; τὸ σῆμα,-ατος
Otium sine litteris mors est et hóminis vivi sepultūra.
gród 1. (miasto) civitas,-ātis *f.*; urbs,-bis *f.*; óppidum,-i *n.*; ἡ πόλις,-εως; **2.**
 (twierdza) castrum,-i *n.*; castellum,-i *n.*; arx,-acis *f.*; ἡ ἄκρα,-ας
grubas crassus,-i *m.*; pinguis,-is *m.*; grossus,-i *m.*; ὁ παχύς,-ύτος
grubianin rupex,-icis *m.*; rústicus,-i *m.*; inurbānus,-i *m.*; ὁ παχύστομος,-ου
grubieć crassor, 1,-ātus sum; pinguesco, 3, -, -; παχύνομαι
grubość crassitūdo,-īnis *f.*; crássitas,-ātis *f.*; crassamentum,-i *n.*; grossitūdo,-īnis *f.*; τὸ
 πάχος,-εος; ἡ παχύτης,-ητος

gruby crassus, 3; grossus, 3; pachus, 3; παχύς, -εῖα, -ύ

gruchać raucito, 1, -āvi, -ātum; gannio, 4, -īvi, -ītum

gruchnąć 1. (upaść) cado, 3, cécidi, casum; ruo, 3, rui, rutum (ruiturus); πίπτω; 2.

(rozlegać się) resono, 1, -āvi, -ātum; ἤχέω

gruczoł glándula, -ae f.; aden, -is m.; ἡ ἀδήν, -ένος

gruczołowy glandulāris, -e; adénicus, 3; ἀδηνικός, 3

gruda gl(a)eba, -ae f.; massa, -ae f.; bolus, -i m.; ὁ βῶλος, -ου; τὸ χῶμα, -ατος

grudka follícūlus, -i m.; glóbula, -ae f.; pápula, -ae f.; concretum, -i n.; ὁ χόνδρος, -ου;

τὸ βῶλιον, -ου; ὁ θρόμβος, -ου

grudzień December, -bris m.; ὁ ποσειδεών, -ώνος

grunt 1. (ziemia) ager, -i m.; praedium, -ii n.; solum, -i n.; terra, -ae f.; terrenum, -i n.;

humus, -i f.; fundus, -i m.; τὸ χωρίον, -ου; ἡ ἄρουρα, -ας; τὸ πέδον, -ου; ἡ γῆ,

γῆς; 2. (podstawa) fundamentum, -i n.; ἡ βάσις, -εως; τὸ θεμέλιον, -ου

gruntowny 1. (zasadniczy) essentiālis, -e; fundamentālis, -e; radicālis, -e; θεμέλιος, -ον;

2. (głęboki) approfúnditus, 3; fúnditus, 3; βαθύς, -εῖα, -ύ

gruntowy agrarius, 3; fundarius, 3; glebālis, -e; terrālis, -e; γεωργικός, 3

grupa agmen, -īnis n.; series, -ei f.; caterva, -ae f.; coetus, -us m.; círcūlus, -i m.; turma, -

ae g.; turba, -ae f.; ὁ ὄμιλος, -ου; τὸ ἄθροισμα, -ατος; ἡ κλισία, -ας; ἡ πρασιά, -ᾶς

grusza pirus, -i f.; ἡ ἄπιος, -ου

gruszka pirum, -i n.; τὸ ἄπιον, -ου

gruz rudus, -ēris n.; τὸ κατάπτωμα, -ατος

gruźlica tuberculōsis, -is f.; tabes, -is f.; phthisis, -is f.; ἡ φθίσις, -εως

gruźliczy tuberculōsus, 3; φθισικός, 3

Gryf Gryps, Gryphis m.; Gryphus, -i m.; Γρύψ, Γρυπός

Bajeczny ptak o potężnych skrzydłach mający dziób orła, a tułów lwa. Ptaki te strzegły skarbów Apollona, lub pucharu Dionizosa.

gryka (bot.) fagópyrum, -i n.; τὸ φαγόπυρον, -ου

grymas sanna, -ae f.; ὁ σάννας, -ου

grymasić morōsus sum, esse, fui; δυσκολαίνω

grypa influenza, -ae f.; grippa, -ae f.

gryźć mordēo, 2, momordi, morsum; rodo, 3, rosi, rosum; mando, 3, mandī, mansum;

δάκνω; γράω; μασάομαι

Mórtui non mordent. Canis tímīdus vehementius latrat quam mordet.

grzać caldo, 1, -āvi, -ātum; calefacio, 3, -fēci, -factum; fovēo, 2, fovi, fotum; θερμαίνω;

θάλλω

grzać się ápricor, 1, -ātus sum; calefio, -fieri, -factus sum; calesco, 3, -lui, -;

θερμαίνομαι

grządka púlvīnus, -i m.; párcūla, -ae f.; aréola, -ae f.; árēa, -ae f.; ἡ πρασιά, -ᾶς

grząski paludōsus, 3; limōsus, 3; uliginōsus, 3; λιμναῖος, 3

grzbiet dorsum, -i n.; tergum, -i n.; tergus, -ōris n.; húmerus, -i m.; rhachis, -is f.; ὁ

νῶτος, -ου; ἡ ῥάχις, -εως

grzebać 1. (umarlego) sepelio, 4,-ivi, (-ii), sepultum; humo, 1,-āvi,-ātum;
ἐνταφιάζω; θάπτω; **2. (szukać)** quaero, 3, quaesīvi, quaesītum; rimor, 1,-ātus
sum; investigo, 1,-āvi,-ātum; ruspo, 1,-āvi,-ātum; σκαλεύω

grzebanie zwłok sepultūra,-ae f.; ἡ ταφή,-ῆς

grzebień crista,-ae f.; calamistrum,-i n.; pecten,-īnis n.; spina,-ae f.; ὁ κτεῖς, κτενός

grzech delictum,-i n.; peccatum,-i n.; praevaricatio,-ōnis f.; transgressio,-ōnis f.;

vitium,-ii n.; noxa,-ae f.; nefas n. (*nieodm.*); τὸ ἁμάρτημα,-ατος; ἡ ἁμαρτία,-ας;
τὸ ἥττημα,-ατος; ἡ παράβασις,-εως; τὸ παράπτωμα,-ατος; τὸ πάθημα,-ατος;
τὸ ἀλίτημα,-ατος; ὁ ῥύπος,-ου

grzechotka crepāculum,-i n.; crótalum,-i n.; crótalus,-i m.; sistrum,-i n.;

crepitāculum,-i n.; crepundia,-ōrum n.pl.; τὸ κρόταλον,-ου; τὸ σεῖστρον,-ου;
ἡ πλαταγή,-ῆς

grzecność gentilitia,-ae f.; gentilitas,-ātis f.; gratia,-ae f.; amabilitas,-ātis f.;

affabilitas,-ātis f.; cōmītas,-ātis f.; urbānitas,-ātis f.; ἡ χάρις,-ιτος; ἡ μελιχία,-ας

Cōmitas gentium. Cōmitas inter gentes.

grzeczny gēntilis,-e; affābilis,-e; bellus, 3; comis,-e; iucundus, 3; lépidus, 3; urbānus,
3; χαρίεις,-εσσα,-εν; μειλίξιος, 3

grzesznik peccātor,-ōris m.; praevaricātor,-ōris m.; ὁ ἁμαρτωλός,-οῦ; ὁ
παραβάτης,-ου

grzeszyć delinquo, 3,-liqui,-lictum; impio, 1,-āvi,-ātum; pecco, 1,-āvi,-ātum;

praevaricor, 1,-ātus sum; ἁμαρτάνω; παραβαίνω

*Venia primum delinquenti. Vidēre nostra mala non pōssumus; alii simul
delinquunt, censōres sumus.*

grzeznąć sideo, 3, sedi (sidi), sessum; haesito, 1,-āvi,-ātum; καθίζω

grzmieć tonitruo, 1,-āvi,-ātum; tono, 1,-āvi,-ātum; βροντάω

grzmot fulgur,-ūris n.; tōnitrus,-us m.; tonitruum,-i n.; ἡ βροντή,-ῆς

grzyb fungus,-i m.; myces,-etis m.; mycotum,-i n.; ὁ μύκης,-ητος

grzybica mycosis,-is f.; μύκωσις,-εως

grzywa iuba,-ae f.; coma,-ae f.; ἡ λοφία,-ας; ἡ χαίτη,-ης

grzywna luēa,-ae f.; multa,-ae f.; τὸ μείωμα,-ατος

gubernator gubernātor,-ōris m.; ὁ ἐθνάρχης,-ου; ὁ κυβερνήτης,-ου

gubić perdo, 3, pérdidi, pérditum; corrumpo, 3,-rūpi,-ruptum; delēo, 2,-evi,-etum;

amitto, 3,-misi,-missum; ἀπολλύω; ἀπόλλυμι; ὄλλυμι; φθείρω

guma commis,-is f.; gummis,-is f.; ἡ μαστίχη,-ης

gust gustus,-us m.; sal,-is m.; subtilitas,-ātis f.; sensus,-us m.; ἡ γεῦσις,-εως

De gústibus non est disputandum.

gustować 1. (zakosztować) degusto, 1,-āvi,-ātum; gustu exploro, 1,-āvi,-ātum;

γεύομαι; **2. (zachwycać się czymś)** delecto, 1,-āvi,-ātum; θαυμάζω

gustowny gustuōsus, 3; elegans,-antis; venustus, 3; politus, 3; γευστικός, 3; καλός, 3

guz nodus,-i m.; concretum,-i n.; oncoma,-atis n.; oncus,-i m.; tuber,-ēris n.; tumor,-

ōris m.; tumescentia,-ae f.; umbo,-onis f.; ἡ κορδύλη,-ης; ὁ ὄγκος,-ου

guzdrać się cunctor, 1, -ātus sum; χρονίζω

guzik buto, -ōnis m.; glóbulus, -i m.

guzowaty tuberōsus, 3; nodōsus, 3; ὀγκώδης, -ες

gwałciiciel violātor, -ōris m.; ὁ βιαστής, -οῦ

gwałcić violo, 1, -āvi, -ātum; sturpo, 1, -āvi, -ātum; impúdico, 1, -āvi, -ātum; βιάζω;
κοινέω

gwałt violatio, -ōnis f.; violentia, -ae f.; impressio, -ōnis f.; ímpetus, -us m.; ἡ
βιαιότης, -ητος; ἡ βία, -ας

gwałtownie constanter, vehementer, magno ímpetu; βιαστικῶς; σφόδρα; σφοδρῶς;
λίαν

gwałtowność violentia, -ae f.; vehementia, -ae f.; rabies, -ei f.; furia, -ae f.; ímpetus, -us
m.; ἡ βιαιότης, -ητος

gwałtowny furibundus, 3; furiōsus, 3; rabiōsus, 3; raptus, 3; protervus, 3; túrbidus, 3;
véhemens, -entis; violentus, 3; impetuōsus, 3; βιαστικός, 3; βίαιος, 3; λάβρος,
3; ἰσχυρός, 3; προπετής, -ές

gwar clamor, -ōris m.; rumor, -ōris m.; strépitus, -us m.; frémitus, -us m.; ἡ ἠχή, -ῆς; ὁ
θόρυβος, -ου; ὁ ὄμιλος, -ου

gwara dialectus, -i m.; ἡ διάλεκτος, -ου

gwarancja pignus, -ōris n.; cautio, -ōnis f.; satisfactio, -ōnis f.; fides, -ei f.; ὁ ἀρραβών, -
ῶνος; ἡ ἀσφάλεια, -ας; ἡ ἀγγύη, -ης

guardia praetoriani, -ōrum m.pl.; ἡ φυλακή, -ῆς

gwarny rumorōsus, 3; strepidōsus, 3; tumultuōsus, 3; ἠχώδης, -ες; θορυβητικός, 3

gwarzyć garrio, 4, -īvi, -ītum; sermócinor, 1, -ātus sum; ψιθυρίζω

gwiazda aster, -ēris m.; astrum, -i n.; lúminar, -ris n.; sidus, -ēris n.; stella, -ae f.;

ὁ ἀστήρ, -έρος; τὸ ἄστρον, -ου; ὁ φωστήρ, -ῆρος

Per aspera ad astra.

gwiazdeczka asteriscus, -i m.; stéllula, -ae f.; ὁ ἀστερίσκος, -ου

gwiazdozbiór constellatio, -ōnis f.; τὸ σῆμα, -ατος

gwiazdzisty astrālis, -e; stellāris, -e; astríficus, 3; ástricus, 3; ástrifer, 3; stellātus, 3;
ἀστέριος, 3; ἀστεροειδής, -ές

gwiezdny astrālis, -e; siderālis, -e; ἀστέριος, 3

gwizd sibilus, -i m.; sibilum, -i n.; τὸ σύριγμα, -ατος

gwizdać sibilo, 1, -āvi, -ātum; fistulo, 1, -āvi, -ātum; συρίζω

gwizdek sibilus, -i m.; ὁ συρικτήρ, -ῆρος

gwózdź clavus, -i m.; fixorium, -ii n.; gomphus, -i m.; ὁ γόμφος, -ου; ὁ ἦλος, -ου; ὁ
πάσσαλος, -ου

Clavus clavo péllitur.

gzyms pinna, -ae f.; corōna, -ae f.; antepagmentum, -i n.; τὸ γεῖσον, -ου; ὁ θριγκός, -
οῦ

H

haczyk hámŭlus,-i m.; úncŭlus,-i m.; τὸ ἀγκίστριον,-ου

Hades Pluton,-ōnis m.; Dis Pater m.; Ἅιδης,-ου

Syn Kronosa i Rei, brat Dzeusa, Posejdona, Hery, Hestii i Demeter, mąż Persefony. Bóg podziemnego świata zmarłych, patron bogactw naturalnych. Jego atrybutami są: berło, pies Cerber, cyprys, narcyz. Jako opiekuna bogactw naturalnych nazywano go Plutonem ("Bogaty") i przedstawiano z rogiem obfitości.

haft acupictūra,-ae f.; τὸ ποίκιλμα,-ατος

haftować acupingo, 3,-pinxi,-pictum; neo, 1,-avi,-atum; acupicturam facio, 3, feci, factum; ricamo, 1,-āvi,-ātum; κεντέω; ποικιλῶ

hagiografia hagiographia,-ae f.; ἡ ἀγιογραφία,-ας

Hajmon Haemon,-ōnis m.; Αἴμων,-ονος

Syn Kreona, króla Teb. Miał być pożarty przez Sfinksa.

Hajmos Haemus,-i m.; Αἴμος,-ου

Jeden z synów Boreasza i Orejty. On i żona Rodope zostali zamienieni w góry (Hajmos i Rodopy), ponieważ odważyli się żądać dla siebie czci boskiej.

hak hamus,-i m.; harpāgo,-ōnis m.; uncus,-i m.; τὸ ἄγκιστρον,-ου

halucynacja (h)allucinatio,-ōnis f.; delusio,-ōnis f.; fallacia,-ae f. sensuum; illusio,-ōnis f.; ἡ ψευδαίσθησις,-εως

hałas bombus,-i m.; clamor,-ōris m.; rumor,-ōris m.; frēmitus,-us m.; strēpitus,-us m.; tumultus,-us m.; tumultuatio,-ōnis f.; ἡ ἀκοή,-ῆς; ἡ βοή,-ῆς; ἡ ἠχή,-ῆς; ὁ ῥοῖζος,-ου; ὁ θόρυβος,-ου

hałasować increpo, 1,-āvi,-ātum; strēpito, 1,-āvi,-ātum; strepo, 3,-ui,-; tumúltuo, 1,-āvi,-ātum; θορυβέω

hamować inhíbĕo, 2,-ui,-itum; móderor, 1,-ātus sum; réfreno, 1,-āvi,-ātum; retardo, 1,-āvi,-ātum; retínĕo, 2,-tinui,-tentum; prohíbĕo, 2,-ui,-itum; tardo, 1,-āvi,-ātum; veto, 1, vetui (vetavi), vétitum; ἔργω; κωλύω; κατέχω; φράσσω; κρατέω; κατερύκω

~ **auto** *currum sufflamino, 1,-āvi,-ātum; ~ **konia** equum freno, 1,-āvi,-ātum; equum sustínĕo, 2,-ui,-; ~ **gniew** iram premo, 3, pressi, pressum (domare, coercere); ~ **język** linguam compesco, 3,-cui,-; ~ **lzy** lácrimas cohibĕo, 2,-ui,-itum; ~ **żądze** cupiditates coércĕo, 2,-ui,-itum

hamowanie inhibítio,-ōnis f.; frenatio,-ōnis f.; impeditio,-ōnis f.; mitigatio,-ōnis f.; sistio,-ōnis f.; ἡ κώλυσις,-εως

hamulec frenum,-i n.; ὁ κωλυστήρ,-ῆρος; (*samocho*du) *súfflamen,-ĭnis n.

handel commercium,-ii n.; mercatūra,-ae f.; mercātus,-us m.; negotiatio,-ōnis f.; negotium,-ii n.; ἡ ἐμπορία,-ας; τὸ ἐμπόριον,-ου

handlarz mercātor, -ōris *m.*; mercans, -antis *m.*; mango, -ōnis *m.*; negotiātor, -ōris *m.*; ὁ ἔμπορος, -ου; ὁ κάπηλος, -ου

handlować mercor, 1, -ātus sum; commercior, 1, -ātus sum; negotior, -1, -ātus sum; ἔμπορεύομαι; διαπραγματεύομαι

handlowy commerciālis, -e; mercatorius, 3; mercāntīlis, -e; ἔμπορικός, 3

haniebny infāmis, -e; ignominiōsus, 3; turpis, -e; foedus, 3; flagitiōsus, 3; contumeliōsus, 3; sórdidus, 3; αἰσχρός, 3

Non habet eventus sordida praeda bonos. Non tam praeclarum est scire Latīne, quam turpe nescīre.

hańba infamia, -ae *f.*; ignominia, -ae *f.*; contumelia, -ae *f.*; turpitūdo, -inis *f.*; dédecus, -ōris *n.*; flagitium, -ii *n.*; opprobrium, -ii *n.*; ἡ δυσφημία, -ας; ἡ αἰσχύνη, -ης; τὸ αἶσχος, -εος; ἡ ἀτιμία, -ας; τὸ ὄνειδος, -εος; ἡ λώβη, -ης

Praestat cum dignitate cadēre quam cum ignominia vivēre.

hańbić contumelio, 1, -āvi, -ātum; degenio, 1, -āvi, -ātum; incesto, 1, -āvi, -ātum; iniquino, 1, -āvi, -ātum; flagitio, 1, -āvi, -ātum; foedo, 1, -āvi, -ātum; violo, 1, -āvi, -ātum; βεβηλέω; κοινέω; αἰσχύνω

haracz tributum, -i *n.*; illatum, -i *n.*; véctigal, -alis *n.*; ἡ ἀποφορά, -ᾶς

hardość contumacia, -ae *f.*; cervicósitas, -ātis *f.*; arrogantia, -ae *f.*; superbia, -ae *f.*; insolentia, -ae *f.*; ἡ ὕβρις, -εως; ἡ ὑπερηφανία, -ας

hardy árrogans, -antis; cóntumax, -acis; ínsolens, -entis; fastidiōsus, 3; cervicōsus, 3; superbus, 3; ὑπερήφανος, -ον

harfa (inna niż dzisiejsza harfa) harpha, -ae *f.*; harpa, -ae *f.*; lyra, -ae *f.*; psalterium, -ii *n.*; sámbuca, -ae *f.*; ἡ κινύρα, -ας; τὸ ψαλτήριον, -ου

Harmonia Harmonia, -ae *f.*; Harmonie, -es *f.*; Ἀρμονία, -ας

Córka Aresa i Afrodyty, żona Kadmosa.

harmonia accordatio, -ōnis *f.*; consonantia, -ae *f.*; concordia, -ae *f.*; congruentia, -ae *f.*; consensus, -us *m.*; harmonia, -ae *f.*; ἡ ἄρμονία, -ας

harmonijność consonantia, -ae *f.*; congruentia, -ae *f.*; convenientia, -ae *f.*; ἡ εὐφωνία, -ας; ἡ ἄρμονία, -ας

harmonijny accórdeus, 3; módulans, -antis; cóngruens, -entis; consentiens, -entis; cónsonus, 3; ἄρμόνιος, -ον

Harpia Harpyia, -ae *f.*; Ἄρπυια, -ας

"Porywaczki" - skrzydlate duchy przedstawiane jako ptaki z kobiecymi głowami i ostrymi szponami. W szponach unosily dusze zmarlych.

hart dúrītas, -ātis *f.*; duritia, -ae *f.*; aspérītas, -ātis *f.*; ἡ πώρωσις, -εως; ἡ ἀλκή, -ῆς; ἡ ὑπομονή, -ῆς

hartować índuro, 1, -āvi, -ātum; lapio, 1, -āvi, -ātum; πωρόω; στιφράω

hartowanie duratio, -ōnis *f.*; ἡ βάψις, -εως

hasło classicum, -i *n.*; signum, -i *n.*; τὸ σύνθημα, -ατος; τὸ κέλευσμα, -ατος

haust haustus, -us *m.*; ὁ βρόχθος, -ου

heban (h)ebenus, -i *m.f.*; ἡ ἔβενος, -ου

Hebe Hebe,-es f.; Iuventus,-utis f.; Ἥβη,-ης

Córka Dzeusa i Hery, uosobione bóstwo Młodości. Do czasu porwania na Olimp Ganimedesa właśnie ona nalewała bogom trunki w czasie uczt.

hebel plana,-ae f.; runcina,-ae f.; ὀξέστης, -ου; ἡ ῥυκάνη,-ης

Hefajstos Vulcanus,-i m.; Ἥφαιστος,-ου

Syn Dzeusa i Hery, mąż Afrodyty. Bóg ognia, sztuki kowalskiej i złotniczej. Jego atrybutami są: stożkowata czapka, młot i obcęgi.

hegemonia hegemonia,-aef.; dominatio,-ōnis f.; principātus,-us m.; suprematio,-ōnis f.; ἡ ἡγεμονία,-ας

hej! eho! eia! heia! evax! io!; οὐά

Hekabe Hecuba,-ae f.; Hecube,-es f.; Ἑκάβη,-ης

Druga żona Priama, króla Troi, matka Hektora.

Hekate Hecate,-es f.; Ἑκάτη,-ης

Córka Asterii i Persesa. Bogini ciemności, świata widm, czarów, magii, księżycy i rozstajnych dróg; była też boginią pokuty, mścicielką przelanej krwi. Przedstawiano ją jako kobietę o trzech twarzach.

hekatomba centumboa,-ae f.; hecatomba,-ae f.; ἡ ἑκατόμβη,-ης

Hecatoncheirowie Hecatoncheiri,-ōrum m.pl.; Ἑκατόνχειρες,-ων

"Sturęcy"- synowie Uranosa i Gai. Pomagali Dzeusowi w walce z tytanami.

Hektor Hector,-ōris m.; Ἑκτωρ,-ορος

Prawdopodobnie najstarszy syn króla Troi, Priama, i Hekabe, mąż Andromachy; głównodowodzący wojsk trojańskich.

helikopter *helicópterum,-i n.; τὸ ἐλικόπτερον,-ου

Helena Helene,-es f.; Helena,-ae f.; Ἥλένη,-ης

Piękna córka Dzeusa i Ledy, siostra Klytajmestry i Dioskurów, Kastora i Polydeukesa, żona Menelaosa, króla Sparty. Z młodym księciem Troi, Parysem, uciekła od męża, co stało się powodem wojny trojańskiej.

Helenus Helenus,-i m.; Ἥλενος,-ου

Syn Priama i Hekabe, bliźniaczy syn Kassandry i jak ona posiadający dar wieszczenia. Po upadku Troi wraz z Hekabą, Andromachą i Kassandrą, jako jeńcy Neoptolemosa, osiedlają się w Grecji, najpierw w Tracji, a później w Epirze.

Helios Sol,-is m.; Ἥλιος,-ου

"Słońce" - starszy od bogów olimpijskich; syn Hyperiona i Tei, brat Jutrzenki (Eos) i Księżycy (Selene). Jako bóg słońca przedstawiany był w postaci młodzieńca z aureolą promieni w rydwanie zaprzężonym w cztery rumaki.

Helle Helle,-es f.; Ἥλλη,-ης

Siostra Friksosa, z którym uciekła na latającym baranie przed nienawistną macochą Ino. Spadając z barana poniosła śmierć w morzu, które od jej imienia zwało się Hellespontem (dzisiaj Morze Marmara).

helm (metalowy) cassis,-is m.; cássida,-ae f.; (ze skóry) galëa,-ae f.; ἡ

περικεφαλαία,-ας; ἡ κόρυς,-υθος; ἡ πήληξ,-ηκος; ἡ τρυφάλεια,-ας

hemofilia haemophilia,-ae f.; ἡ αἰμοφιλία,-ας

hemoroidy haemorrhoides,-um f.pl.; varices,-(i)um f.pl.; αἱ αἰμορροΐδες,-ῶν

Hera Hera,-ae f.; Iuno,-onis f.; Ἥρα,-ας

Córka Kronosa i Rei, siostra i żona Dzeusa, najpotężniejsza z bogiń olimpijskich. Była patronką małżeństw i wierności małżeń-skiej. Atrybutami jej są: paw, owoc granatu i nieśmiertelnik.

Herakles Hercules,-is (-i) m.; Ἡρακλῆς,-έους

Syn Dzeusa i ziemiarki Alkmeny, żony Amfitriona; bohater słynny ze swojej siły i nadludzkich czynów.

herb gentili(c)um,-ii n.; signum,-i n.; stemma,-atis n.; clipeus,-i m.; τὸ ἔμβλημα,-ατος; τὸ σῆμα,-ατος

herbata thēa,-ae f.;

heretyk haereticus,-i m.; ὁ αἵρετικός,-οῦ

herezja haeresia,-ae f.; haeresis,-is f.; ἡ αἵρεσις,-εως

Hermafrodyt Hermaphroditus,-i m.; Ἡρμαφρόδιτος,-ου

Syn Afrodyty i Hermesa. Zakochana, a odtrącana, nimfa Salmakis tak przyłgnęła do niego, że powstała osoba o właściwościach obu płci.

hermafrodyta hermaphrodītus,-i m.; sémimas,-aris m.; andrógynus,-i m.; ὁ ἕρμαφρόδιτος,-ου; ὁ ἀνδρώγυνος,-ου

Hermes Mercurius,-ii m.; Ἡρμῆς,-οῦ

Syn Dzeusa i Mai; opiekun mówców, pasterzy, kupców, podróżnych, marynarzy i złodziei; posłaniec bogów, przewodnik dusz zmarłych. Jego atrybutami są: sandały ze skrzydełkami, kaduceusz (laska heroldów, symbol pokoju), czapka, która czyniła go niewidzialnym.

Hermione Hermione,-es f.; Hermiona,-ae f.; Ἡρμιόνη,-ης

Córka Menelaosa i Heleny.

heroiczny heróicus, 3; fortis,-e; ἥρωϊκός, 3

heroina 1. (narkotyk) heróinum,-i n.; diacetylmorphinum,-i n.; τὸ ἥρωϊνόν,-οῦ; **2.**

(bohaterka) heroina,-ae f.; ἡ ἥρωϊνή,-ης

heroizm heroismus,-i m.; virtus,-utis f. summa; ὁ ἥρωϊσμός,-οῦ

herold praeco,-ōnis m.; praedicator,ōris m.; curio,-ōnis m.; nuntius,-ii m.; ὁ κῆρυξ,-υκος

heros heros,-i m.; ὁ ἥρως,-ωος

herszt princeps,-ipis m. latronum (praedonum); ὁ ἀρχιληστής,-οῦ

Hesperos Hesperus,-i m.; Ἡσπερος,-ου

Uosobienie gwiazdy wieczornej.

Hesperydy Hesperides,-um f.pl.; Ἡσπερίδες,-ων

Nimfy Zachodzącego Słońca. Ich głównym zadaniem było strzeżenie ogrodu bógów, w którym dojrzewały złote jabłka.

Hestia Vesta,-ae f.; Ἡστιά,-ᾱς

Córka Kronosa i Rei. Bogini ognia, patronka ogniska domowego; opiekunka dzieci, młodych małżeństw i sierot.

hiacynth Scilla,-ae f. bifolia; hyácinthus,-i m.; ὁ ὑάκινθος,-ου

hiena hyaena,-ae f.; ἡ ὑαίνα,-ης

hierarchia hierarchia,-ae f.; auctóritas,-ātis f.; ordo,-īnis f.; ἡ ἱεραρχία,-ας

hieroglif hieroglyphus,-i m.; ὁ ἱερόγλυφος,-ου; τὸ ἱερογλυφικόν,-οῦ

higiena hygiēna,-ae f.; ἡ ὑγίεια,-ας

Hygiēna amīca valetúdinis.

higieniczny hygiēnicus, 3; ὑγιεινός, 3

hiperbola hypérbola,-ae f.; superlatio,-ōnis f.; ἡ ὑπερβολή,-ῆς

hipnotyzm hypnotismus,-i m.; ὁ ὑπνοτισμός,-οῦ

hipnoza hypnosis,-is f.; amnalgesia,-ae f.; ἡ ὑπνωσις,-εως

hipochondria hypochondriasis,-is f.; ἡ ὑποχονδρίασις,-εως

hipodrom hippódromus,-i m.; equorum stadium,-ii n. (circus,-i m.);

ὁ ἵππόδρομος,-ου

hipokryta hypocrites,-is m.; hypocrita,-ae m.f.; (dia)simulātor,-ōris m.;

ὁ ὑποκριτής,-οῦ

hipokryzja hypocrisia,-ae f.; (dis)simulatio,-ōnis f.; versutia,-ae f.; ἡ ὑπόκρισις,-εως

hipopotam hippopotāmus,-i m.; ὁ ἵππο-πόταμος,-ου

hipoteka hypothēca,-ae f.; ἡ ὑποθήκη,-ης

hipoteza opinio,-ōnis f.; opinatio,-ōnis f.; coniectūra,-ae f.; hypóthesis,-is f.; ἡ

ὑπόθεσις,-εως

Hippolyte Hippólite,-es f.; Hippólita,-ae f.; Ἴππολύτη,-ης

Córka Aresa i Otrete, królowa Amazonek.

Hippolytos Hippólytus,-i m.; Ἴππόλυτος,-ου

Syn Tezeusza i Amazonki Melanippe; obiekt niezdrowej miłości swej macochy Fedry.

histeria hysteria,-ae f.; neurosis,-is f. hysterica; ἡ ὑστερία,-ας

histeryk hystéricus,-i m.; ὁ ὑστερικός,-οῦ

historia historia,-ae f.; res,-rum f.pl. gestae; antegesta,-ōrum n.pl.; ἡ ἱστορία,-ας

Historia vitae magistra. Historiam nescire, hoc est semper puerum esse. Historia est testis temporum, lux veritatis, vita memoriae, magistra vitae, nuntia vetustatis.

historia choroby anamnēsis,-is f. morbi; decursus,-us m. morbi; ἡ ἀνάμνησις,-εως

historyczny históricus, 3; ἱστορικός, 3

historyk históricus,-i m.; rerum gestarum scriptor,-ōris m.; ὁ ἱστορικός,-οῦ; ὁ ἱστοριογράφος,-ου

hodować alo, 3, alui, altum; nutrio, 4,-īvi,-ītum; pábulo, 1,-āvi,-ātum; ságino, 1,-āvi,-ātum; ἀνατρέφω

hodowca nutritor,-ōris m.; curātor,-ōris m.; cultor,-ōris m.; ὁ ἀνατροφεύς,-έως

hodowla nutritio,-ōnis f.; cultus,-us m.; cultūra,-ae f.; cura,-ae f.; curatio,-ōnis f.; ἡ ἀνατροφή,-ῆς

hojność largitio, -ōnis f.; largitas, -ātis f.; liberalitas, -ātis f.; benignitas, -ātis f.;
munificentia, -ae f.; generositas, -ātis f.; ἡ ἀφειδία, -ας; τὸ εὐμετάδοτον, -ου
hojny larg(io)sus, 3; danōsus, 3; generōsus, 3; munificus, 3; liberālis, -e;
εὐμετάδοτος, -ον; ἀφειδής, -ές

hold hommagium, -ii n.; cultus, -us m.; ἡ λατρεία, -ας; ἡ προσκύνησις, -εως

holota vulgus, -i n.; plebs, -bis f.; colluvio, -ōnis f.; colluvies, -ei f.; ὁ ὄχλος, -ου

homonim homónymus, -i m.; ὁ ὁμώνυμος, -ου

homoseksualista paedicator, -ōris m.; ὁ παιδεραστής, -οῦ; ὁ ἀρσενοκοίτης, -ου

homoseksualizm homosexualismus, -i m.; ἡ παιδεραστία, -ας

h. kobiecy lesbismus, -i m.; saphismus, -i m.; tribadia, -ae f.; ἡ τριβακή, -ῆς; ὁ
σαφισμός, -οῦ

homoseksualny homosexuālis, -e

honor honor, -ōris m.; honos, -ōris m.; dignitas, -ātis f.; decus, -ōris n.; ἡ δόξα, -ης; ἡ
τιμή, -ῆς

*Labōres pariunt honōres. Honōres mutant mores, sed raro in meliores. Fructus
honos óneris, fructus honōris onus. Onus est honos. Honos habet onus. Honos
alit artes. Divitiae et honōres incerta et caduca sunt.*

honorarium honorarium, -ii n.; retributio, -ōnis f.; salarium, -ii n.; munus, -ēris n.; ὁ μισθός, -οῦ

honorowy honestus, 3; honorābilis, -e; ἐπίτιμος, -ον

hoplita hoplita, -ae m.; ὁ ὀπλίτης, -ου

hormon hormonum, -i n.; τὸ ὀρμητήριο, -ου; τὸ ὀρμον, -ου

hormonalny hormonālis, -e; ὀρμητηρικός, 3

horoskop horoscopia, -ae f.; prognosticum, -i n.; ὁ ὄροσκόπος, -ου

Hory Horae, -arum f.pl.; Ὠραι, -ῶν

Córki Dzeusa i Temidy, boginie pór roku; czuwają nad cyklem wegetacji roślin.

horyzont horizon, -ontis m.; finiens, -entis m.; ὁ ὀρίζων, -οντος

horyzontalny horizontālis, -e; ὀριζωντικός, 3

hostia hostia, -ae f.; τὸ θύμα, -ατος

hotel diversorium, -ii n.; hospitium, -ii n.; metatus, -us m.; stābulum, -i n.; τὸ
ξενοδοχεῖον, -ου

huczeć immugio, 4, -īvi, -ītum; retono, 1, -āvi, -ātum; strepo, 3, -ui, -; sónico, 1, -āvi, -
ātum; ἡχέω; ῥοθέω; σμαραγέω

huczny fastōsus, 3; sumptuōsus, 3; apparātus, 3; spléndidus, 3; pompātus, 3;
pompáticus, 3; ἐπίσημος, -ον; πομπικός, 3

hufiec caterva, -ae f.; agmen, -īnis n.; manípūlus, -i m.; manus, -us f.; turba, -ae f.; ἡ
ἴλη, -ης; τὸ σύνταγμα, -ατος; ἡ παρεμβολή, -ῆς

huk bombus, -i m.; detonatio, -ōnis f.; fragor, -ōris m.; crépitus, -us m.; sónico, -i m.; ἡ
βόμβησις, -εως

hulać bacc(h)or, 1, -ātus sum; convivor, 1, -ātus sum; comisor, 1, -ātus sum; hél(l)uor,
1, -ātus sum; luxor, 1, -ātus sum; oblector, 1, -ātus sum; poto, 1, -āvi, -ātum;
συνευωχέομαι; τρυφάω

hulaka helluo,-ōnis m.; hel(l)uātor,-ōris m.; comissātor,-ōris m.; gāneo,-ōnis m.; gorges,-itis m.; ὁ καπυριστής,-οῦ; ὁ βακχεύτωρ,-ορος; ὁ κωμαστής,-οῦ

hulanka hel(l)uatio,-ōnis f.; bacchatio,-ōnis f.; comissatio,-ōnis f.; τὸ βακχεῖον,-ου; ὁ κῶμος,-ου

hultaj bálatro,-ōnis m.; ardalio,-ōnis m.; percussor,-ōris m.; erro,-ōnis m.; nébulo,-ōnis m.; ὁ πλήκτης,-οῦ

humanista humanitatis cultor,-ōris m.; humānus,-i m.; humanista,-ae m.; ὁ ἀνθρωπικός,-οῦ

humanistyczny humanisticus, 3; litteratus, 3; ἀνθρωπικός, 3

humanitarny humanitarius, 3; humānus, 3; φιλόανθρωπος,-ον

humanitaryzm humánitas,-ātis f.; φιλανθρωπία,-ας

Dum inter hómines sumus, colámus humanitatem.

humanizm humánitas,-ātis f.; humanismus,-i m.; ὁ ἀνθρωπισμός,-οῦ

humor vena,-ae f. cómica; humor,-ōris m.; hiláritas,-ātis f.; spíritus,-us m.; in iocando lepos,-ōris m.; τὸ κωμικόν,-οῦ

huragan procella,-ae f.; túrbines,-um m.pl.; tempestas,-ātis f.; ἡ θύελλα,-ης; ὁ ζόφος,-ου; ἡ λαῖλαψ,-ακος; ὁ πρηστήρ,-ῆρος; ὁ τυφῶν,-ῶνος

huśtać libro, 1,-āvi,-ātum; movĕo, 2, movi, motum; αἰωρέω; σαλεύω; (**h. się**) oscillo, 1,-āvi,-ātum; oscillor, 1,-ātus sum; αἰωρέομαι; σαλεύομαι

huśtawka oscillātor,-ōris m.; oscillum,-i n.; oscillatio,-ōnis f.; ἡ αἰώρα,-ας

huta officina,-ae f. fusurae; cáminus,-i m.; conflatorium,-ii n.; fábrica,-ae f.; τὸ σιδηρουργεῖον,-ου

hutnictwo metallurgia,-ae f.; siderurgia,-ae f.; ἡ σιδηρεία,-ας

hutniczy aerarius, 3; metallúrgicus, 3; siderúrgicus, 3; σιδηρουργός, 3

hutnik conflātor,-ōris m.; fúnditor,-ōris m.; metallurgus,-i m.; ὁ σιδηρουργός,-οῦ

Hyady Hyades,-um f.pl.; Ἡ ἄδες,-ων

Córki Atlasa i Okeanidy Ajtry. Przed przemianą w gwiazdy były piastunkami Dionizosa.

Hyakintos Hyacinthus,-i m.; Ἡ ἄκινθος,-ου

Piękny syn Amylasy i Diomedey. Przyjaciel Apollona, z którym kiedyś rzucił dyskiem. Trafiony nieszczęśliwie dyskiem zginął. Z krwi Hyakintosy Apollon uczynił kwiat hiacynt.

Hybris Hybris,-is f.; Superbia,-ae f.; Ἡ βρις,-εως

Personifikacja pychy i aroganckiej zuchwałości.

hycel carnifex,-icis m.; ὁ κυνοληψήτωρ,-ορος

Hydra Hydra,-ae f.; Ἡ δρα,-ας

Potwór zrodzony przez Tyfona i Echidnę. Strzały zanurzone we krwi zabitego przez Heraklesa potwora były trujące.

hydria hydria; ἡ ὑδρία,-ας

Hygieja Hygieia,-ae f.; Ἡ γεία,-ας

Uosobienie Zdrowia uważana jest za jedną z córek Asklepiosa.

Hylas Hylas, -ae m.; Ἕλας, -ου

Piękny przyjaciel Heraklesa w czasie wyprawy po złote runo.

Hyllos Hyllus, -i m.; Ἕλλος, -ου

Syn Heraklesa i Dejaniry.

Hymenajos Hymenaeus, -i m.; Ἕμέν-αιος, -ου

Bóg orszaku weselnego, upersonifikowana pieśń weselna.

hymn hymnus, -i m.; paeon, -anis m.; ὁ ὕμνος, -ου; ὁ παιάν, -ᾶνος

Hyperborejczycy Hyperborei, -ōrum m.pl.; Ἕπερβόρειοι, -ων οἱ

Mityczny lud zamieszkujący daleką północ związany z bogiem Apollonem.

Hyperion Hyperion, -ōnis m.; Ἕπερίων, -ονος

Syn Uranosa i Gai, ojciec Heliosa (Słońca), Selene (Księżycy) i Jutrzenki (Eos).

Hypnos Hypnus, -i m.; Ἕπνος, -ου

Peronifikacja Snu. Syn Nocy (Nyx) i Erebu, bliźniaczy brat Tanatosa (Śmierci).

hyzop lekarski Hyssōpus, -i m. officinalis; ἡ ὕσσωπος, -ου

I

i et, ac, atque, -que; καί; τε

Ida Ide, -es f.; Ida, -ae f.; Ἴδη, -ης

Góra na Krecie, gdzie wychowywał się Dzeus.

idea idéa, -ae f.; conceptio, -ōnis m.; cogitatio, -ōnis f.; cogitātum, -i n.; opinio, -ōnis f.;

sententia, -ae f.; ἡ ἰδέα, -ας; ἡ φροντίς, -ίδος

ideał idéa, -ae f. perfecta; typus, -i m. perfectus (óptimus); spécimen, -inis n.; ἡ ἰδέα, -ας

identyczność idéntitas, -ātis f.; ἡ ταὐτότης, -ητος

identyczny idem, eadem, idem; idem et par; simillimus, 3; ταὐτός, 3

ideologia ideologia, -ae f.; ἡ ἰδεολογία, -ας

idiom idiōma, -atis n.; alicuius linguae proprietas, -ātis f.; τὸ ἰδίωμα, -ατος

idiota idiota, -ae m.; amens, -entis m.; hebes, -etis m.; ὁ ἰδιώτης, -ου

idiotyzm idiotia, -ae f.; idiotismus, -i m.; ὁ ἰδιωτισμός, -οῦ; ἡ ἄνοια, -ας

idol idoliūm, -ii n.; simulacrum, -i n.; τὸ εἰδωλεῖον, -ου; τὸ σέβασμα, -ατος

idylla idylla, -ōrum n.pl.; idyllium, -ii n.; τὰ εἶδωλα, -ων

Ifigenia Iphigenia, -ae f.; Ἴφιγένεια, -ας

Jedna z córek Agamemnona i Klitajmestry. U początków wyprawy trojańskiej została złożona przez ojca w ofierze w celu ubłagania zagniewanej Artemidy. Nie dopuściła bogini do krwawej ofiary, lecz porwała Ifigenię do kraju Taurów na Krymie, gdzie uczyniła ją swoją kapłanką.

Ifikles Iphicles, -is m.; Ἴφικλῆς, -έους

Syn Amfitriona i Alkmeny (Herakles – syn Dzeusa i Alkmeny), towarzysz wypraw Heraklesa.

iglasty aculeatus, 3; acicularis, -e; ἀκιδώτης, -ες

igła acus, -us f.; acies, -ei f.; ácūla, -ae f.; acúleus, -i m.; ἡ ἀκίς, -ίδος; ἡ βελόνη, -ης; ἡ ῥαφίς, -ίδος

Acu rem tetigisti.

ignorancja ignorantia, -ae f.; ἡ ἀνεπιστημοσύνη, -ης

ignorant ignārus, -i m.; ignorans, -antis m.; ὁ ἀνεπιστήμων, -ονος

Scientiam non odit nisi ignarus. Ars non habet osorem nisi ignorantem.

igrzyska ludi, -ōrum m.pl.; circenses, -ium m.pl.; spectāculum, -i n.; lúdicum, -i n.; οἱ ἀγῶνοι, -ων

Panem et circenses!

Ikar Icarus, -i m.; Ἴκαρος, -ου

Syn Dedala i jednej z niewolnic Minosa, Naukrate. Wraz z ojcem uciekł na wykonanych skrzydłach z Krety, ale zbyt ryzykancki Ikar nie usłuchał przestroóg ojca, wpadł do morza i zginął. Od jego imienia nazwa Morze Ikaryjskie.

ikona icona, -ae f.; imago, -īnis f.; ἡ εἰκών, -όνος

Iksjon Ixion, -ōnis m.; Ἰξίων, -ονος

Syn Flegyasa. Dopuscił się krzywoprzysięstwa i zabójstwa swego teścia, a nawet wobec Dzeusa nie okazał należytego szacunku płodząc z Herą Centaury. Za karę został przywiązany do wiecznie wirującego płającego koła.

ile quanto, quot; πόσος, 3; ὅσος, 3

ile ... tyle ... quot... tot ...; quantum ... tam (tantum) ...; πόσος...τόσος...

Lítore quot conchae, tot sunt in amore dolóres. Quantum óculis, ánimo tam procul ibit amor. Quot hómines tot sententiae.

ilekolwiek quotquot, quotiens, quantumvis; ὅσάκις

ilekroć quoties, quotiens, quotiescumque, símulac; ποσάκις; ὅσάκις

Homo totiens móritur, quotiens amittit suos.

iloczas quántitas, -ātis f. syllabarum; ὁ χρόνος, -ου

ilościowy quantitatīvus, 3; ποσοτικός, 3

ilość quántitas, -ātis f.; quantum, -i n.; número, -i m.; ὁ ποσότης, -ητος; τὸ πλῆθος, -εος; τὸ μέτρον, -ου

Non quántitas, sed quálitas.

ilu quot, quanti; πόσοι, -αι, -α

ilustracja pictūra, -ae f.; imāgo, -īnis f.; ἡ εἰκών, -όνος

ilustrować delíneo, 1, -āvi, -ātum; pingo, 3, pinxi, pictum; εἰκωνογράφω

iluzja illusio, -ōnis f.; fictio, -ōnis f.; mendacium, -ii n. sensuum; ἡ παραίσθησις, -εως; ἡ φαντασία, -ας

iluzja mendacium, -ii n. sénsuum; illusio, -ōnis f.; fictio, -ōnis f.; ἡ φαντασία, -ας; ἡ παραίσθησις, -εως

iluzjonista praestigiātor, -ōris m.; ὁ φαντασιῶν, -όντος

il argilla,-ae f.; limus,-i m.; lutum,-i n.; furfur,-uris m.; ἡ ἄργιλλα,-ας; ἡ ἰλύς,-ύος
im ... tym ... quanto ... tanto ...; quo ... eo ...; ὅσῳ... τοσοῦτῳ...
imadło manubrium,-ii n.; tenáculum,-i n.; prelum,-i n.; retináculum,-i n.
imaginacja imaginatio,-ōnis f.; fictio,-ōnis f.; ἡ φαντασία,-ας
imbecyl imbecillus,-i m.; ὁ ἀνόητος,-ου
imbryk cántharus,-i m.; hírnĕa,-ae f.; ὁ κánθαρος,-ου
imieniny dies,-i f. nominalis; ἡ ἑορτή,-ῆς ὀνομαστική
imiennie nominatim; καθ' ὄνομα
imienny nominālis,-e; nominatīvus, 3; ὀνοματικός, 3
imiesłów participium,-ii n.; ἡ μετοχή,-ῆς
imię (prae) nomen,-īnis n.; τὸ ὄνομα,-ατος; ἡ ἐπωνυμία,-ας
Nómina sunt odiōsa. Nomen est omen. Nómīna stultōrum leguntur úbique locōrum. Nómīna sunt ómīna. Effugiunt structos nomen honosque rogos. Nomen pacis dulce est.
imitacja imitatio,-ōnis f.; ἡ μίμησις,-εως; τὸ ὑπόδειγμα,-ατος
imperium imperium,-ii n.; ἡ ἡγεμονία,-ας
impertynencja impertinentia,-ae f.; arrogantia,-ae f.; contumelia,-ae f.; convicium,-ii n.; maledictum,-i n.; offensa,-ae f.; ἡ ἀγερωχία,-ας; ἡ ὕβρις,-εως
impet ímpetus,-us m.; ímpes,-ētis m.; ἡ ὀρμή,-ῆς
imponować 1. (zachwycić czymś) alqd cum admiratione alicui impōno, 3,-posui,-positum; τέρω; **2. (przechwalać się)** gloriōr, 1,-ātus sum; hóminum óculos in me converto, 3,-verti,-versum; ἐπαινέω; κομπάζω; αὐχέω
import importus,-us m.; importatio,-ōnis f.; invectio,-ōnis f.; ἡ εἰσαγωγή,-ῆς
importować importo, 1,-āvi,-ātum; invēho, 3,-vēhi,-vectum; εἰσάγω
impotencja impotentia,-ae f.; infirmītas,-ātis f.; ἡ ἀστυσία,-ας
impotent impotens,-entis m.; ὁ ἀστυτος,-ου
impuls impulsus,-us m.; impulsio,-ōnis f.; stímūlus,-i m.; vis f.; ἡ ὀρμή,-ῆς
impulsywny impulsīvus, 3; férvidus, 3; véhemens,-entis; ὀρμητικός, 3
inaczej áliter, alioquin, aliorsum, alio modo; diverse, varie, secus; ἄλλως; ἑτέρως
inauguracja inauguratio,-ōnis f.; incipientia,-ae f.; ἡ ἀπαρχή,-ῆς
inaugurować incipio, 3,-cepi,-ceptum; ἀπάρχομαι; ἐγκαινίζω
incydent incidens,-entis m.; áccidens,-entis m.; casus,-us m.; factus,-us m.; eventum,-i n.; eventus,-us m.; τὸ ἐπεισόδιον,-ου; τὸ σύμβαμα,-ατος
indeks index,-icis m.; ὁ κατάλογος,-ου; ἡ δεῖξις,-εως
indyk meleagris,-is m.; gallopavo,-ōnis m.; ὁ μελεαγρίς,-ίδος
indywidualność individuālītas,-ātis f.; hábitus,-us m.; τὸ ἀτμητόν,-οῦ; ἡ ἰδιότης,-ητος; τὸ ἰδίωμα,-ατος
indywidualny individuālis,-e; indivíduus, 3; proprius, 3 alicui; ἄτομος,-ον; ἴδιος, 3
indywiduum indivíduum,-i n.; τὸ ἄτομον,-ου; τὸ ἴδιον,-ου; ὁ ἰδιώτης,-ου

indziej 1. (gdzie indziej) alio loco, álibi; ἄλλοῦ; ἄλλ; **2. (kiedy indziej)** alio témpore; ἄλλοτε

infantylyzm infantilismus, -i *m.*; νηπιότης, -ητος

infantylny infántilis, -e; atelióticus, 3; νήπιος, 3

infekcja infectio, -ōnis *f.*; contagio, -ōnis *f.*; ἡ μόλυνσις, -εως

informacja informatio, -ōnis *f.*; indicatio, -ōnis *f.*; institutio, -ōnis *f.*; nuntius, -ii *m.*; indicium, -ii *n.*; ἡ πληροφορία, -ας; ἡ ἀγωγή, -ῆς

informować informo, 1, -āvi, -ātum; indico, 1, -āvi, -ātum; *alqm de alqa re* edócēo, 2, -cui, -ctum (certiorem facio, 3, feci, factum); πληροφορορέω; κατηχέω

ingerencja ingerentia, -ae *f.*; intramissio, -ōnis *f.*; ἡ εἰσαγωγή, -ῆς

ingerować ingero, 3, -gessi, -gestum; interpōno, 3, -posui, -positum; ἐναγωνίζομαι

inhalacja inhalatio, -ōnis *f.*; ἡ εἰσπνευσις, -εως

inicjał signum, -i *n.* initiale; initiale, -is *n.*; líttera, -ae *f.* initialis; τὸ γράμμα, -ατος ἀρχηγόν; τὸ σῆμα, -ατος

inicjator initiātor, -ōris *m.*; impulsor, -ōris *m.*; auctor, -ōris *m.*; ὁ ἀρχηγός, -οῦ; ὁ πρωτοβουληφόρος, -ου

inicjatywa inceptum, -i *n.*; ἡ πρωτοβούλησις, -εως

inklinacja inclinatio, -ōnis *f.*; propensio, -ōnis *f.*; ἡ ἔγκλισις, -εως

inkwizycja 1. (badanie) inquisitio, -ōnis *f.*; investigatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐκζήτησις, -εως; ἡ ἀνάκρισις, -εως; **2. (Święta Inkwizycja)** Sanctum Officium; Inquisitio Haereticae Pravitatis

inkwizytor inquisitor, -ōris *m.*; ὁ ἐκζητητής, -οῦ

inność diversitas, -ātis *f.*; ἡ ἀλλοιότης, -ητος

innowacja innovatio, -ōnis *f.*; ὁ νεωτερισμός, -οῦ

innovator innovātor, -ōris *m.*; ὁ νεωτεροποιός, -οῦ

inny alter, 3; alius, 3; diversus, 3; varius, 3; ἄλλος, 3; ἕτερος, 3
Turpe est aliud loqui, aliud sentīre.

inskrypcja inscriptio, -ōnis *f.*; τὸ ἐπιγράμμα, -ατος; ἡ ἐπιγραφή, -ῆς

inspekcja inspectio, -ōnis *f.*; inquisitio, -ōnis *f.*; ἡ ἐπισκοπή, -ῆς

inspektor inspector, -ōris *m.*; ὁ ἐπίσκοπος, -ου

inspiracja inspiratio, -ōnis *f.*; afflatus, -us *m.*; ἡ ἔνπνοια, -ας

inspirować inspiro, 1, -āvi, -ātum; incito, 1, -āvi, -ātum; cōncito, 1, -āvi, -ātum; ἐμπνέω; κεντρόω

instalacja 1. (wprowadzanie w urząd) introductio, -ōnis *f.*; ingressus, -us *m.*; ἐγκαθισμός, -οῦ; **2. (montowanie)** inductio, -ōnis *f.*; constructio, -ōnis *f.*; instructio, -ōnis *f.*; ἡ κτίσις, -εως

instalować instruo, 3, -xi, -ctum; ἐγκαταστηρίζω; κτίζω

instrukcja instructio, -ōnis *f.*; norma, -ae *f.*; régula, -ae *f.*; praeceptum, -i *n.*; ἡ ἀγωγή, -ῆς; ἡ ὁδηγία, -ας

instrument instrumentum, -i *n.*; τὸ ἐργαλεῖον, -ου; τὸ ὄργανον, -ου

instruować instruō, 3, -xi, -ctum; docēō, 2, -ui, -ctum; ὀδηγέω; διδάσκω

insynkt instinctus, -us *m.*; ἡ νεῦσις, -εως

instytucja institutio, -ōnis *f.*; institūtum, -i *n.*; ἡ ἴδρυσις, -εως; ἡ κτίσις, -εως

instytut institutum, -i *n.*; τὸ ἴδρυμα, -ατος

intelekt intellectus, -us *m.*; ratio, -ōnis *f.*; ἡ διάνοια, -ας; ἡ φρήν, -ός; ὁ νοῦς, -οῦ

Nihil est in intellectu, quod non antea fuerit in sensu.

intelektualny intellectuālis, -e; rationālis, -e; διανοητικός, -όν

inteligencja intelligentia, -ae *f.*; intellectus, -us *m.*; ingenium, -ii *n.*; sagācitas, -ātis *f.*; ἡ
διανόησις, -εως; ἡ σύνεσις, -εως

inteligentny intelligens, -entis; sagax, -acis; perspicax, -acis; acūtus, 3; excultus, 3;

διανοητικός, 3; ὑπερδριμύς, -ύσσα, -ύ

intencja intentio, -ōnis *f.*; consilium, -ii *n.*; cogitātum, -i *n.*; propōsitum, -i *n.*; voluntas, -
ātis *f.*; ἡ ἔννοια, -ας; ἡ ὑπόθεσις, -εως

intensywny intensīvus, 3; intensus, 3; gravis, -e; ἔντατικός, 3; ἔντονος, -ον

interes mercimonium, -ii *n.*; res, rei *f.*; negotiatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐμπορία, -ας; τὸ

σύμφορον, -ου; ἡ χρεία, -ας

interesant cliens, -entis *m.*; petens, -entis *m.*; petitor, -ōris *m.*; ὁ αἰτητής, -οῦ

interesować się intersum, -esse, -fui *alicui*; studēō, 2, -ui *alicui*; συμφέρω; ἐνδιαφ
έρομαι; σπουδάζω; ἐπιλαμβάνομαι

interesujący curiosus, 3; ἐνδιαφέρων, -ον; θαυμαστός, 3

interpretacja interpretatio, -ōnis *f.*; explanatio, -ōnis *f.*; commentatio, -ōnis *f.*;

ἡ διερμήνευσις, -εως; ἡ ἐπίλυσις, -εως

interpretować intérpreto, 1, -āvi, -ātum; explano, 1, -āvi, -ātum; διερμηνεύω

interpunkcja interpunctio, -ōnis *f.*; distinctio, -ōnis *f.*; τὰ στίγματα, -ων

interwał intervallum, -i *n.*; ἡ μεταξύτης, -ητος

interwencja interventio, -ōnis *f.*; intromissio, -ōnis *f.*; intercessio, -ōnis *f.*;

ἡ ἐπέμβασις, -εως

interweniować intervenio, 4, -veni, -ventum; me *alicui rei* impōno, 3, -posui, -positum;
ἐπεμβαίνω

intonacja intonatio, -ōnis *f.*; ἡ ἀπαρχή, -ῆς

intratny lucrātīvus, 3; lucrōsus, 3; fructuōsus, 3; remunerātīvus, 3; χρήσιμος, 3

intronizacja intronisatio, -ōnis *f.*; ὁ θρονισμός, -οῦ

introspekcja introspectio, -ōnis *f.*; ἡ ἐντεροσκοπία, -ας

introwersja introversio, -ōnis *f.*; ἡ ἐντερότρεψις, -εως

introwertyk introverticus, -i *m.*; ὁ εἰστρεπτόμενος, -ου

intruz aggressor, -ōris *m.*; homo, -īnis *m.* importūnus (non gratus, molestus);

ὁ εἴσβολος, -ου

intryga intricatio, -ōnis *f.*; fallacia, -ae *f.*; dolus, -i *m.*; ἡ δολοπλοκία, -ας;

ἡ ἐπιβουλή, -ῆς

intrygant intricātor, -ōris *m.*; ὁ δολοπλόκος, -ου

intrygować intrico, 1, -āvi, -ātum; fallacias compōno, 3, -posui, -situm; δολοπλέκω; προκαλέω

intuicja intuitio, -ōnis f.; praesagitio, -ōnis f.; praescientia, -ae f.; ἡ προαίσθησις, -εως; ἡ πρόνοια, -ας

intymny íntimus, 3; ἔσώτερος, 3; μύχιος, 3

inwalida inválidus, -i m.; ὁ ἀνάπηρος, -ου

inwazja invasio, -ōnis f.; incursio, -ōnis f.; ἡ εἰσβολή, -ῆς

inwencja inventio, -ōnis f.; vena, -ae f.; sollertia, -ae f.; τὸ ζητητικόν, -οῦ

inwentarz inventarium, -ii n.; repertorium, -ii n.; (ζῳγῳ) iumenta, -ōrum n.pl.; τὸ κτέανον, -ου

inwestować pecuniam in alqa re colloco, 1, -āvi, -ātum; ἐπενδύω

inwestycja pecuniae in alqa re collocatio, -ōnis f.; ἡ ἐπένδυσις, -εως

inwokacja invocatio, -ōnis f.; ἡ πρόσκλησις, -εως

inżynier *ingeniarius, -ii m.; ὁ τεχνίτης, -ου

Io Io, -us f.; io, -ōnis f.; Ἰώ, Ἰοῦς

Młoda kapłanka Hery z Argos. Została kochanką Dzeusa. By ukryć to przed zazdrosną Herą, zamienił Dzeus dziewczynę w białą jałówkę. Hera posłała złośliwego gza, który nieustannie kąsał rywalkę.

Iole Iole, -es f.; Ἰόλη, -ης

Córka Eurytosa, branka Heraklesa. Zazdrosna Dejanira posłała Heraklesowi nieszczęsną szatę, która była powodem jego śmierci.

Iris (Iryda) Iris, -idis f.; Ἴρις, -ιδος

Córka Taumasa i Elektry. Uosabia Tęczę. Pośredniczy między Niebem a Ziemią, symbol pojednania między bogami i ludźmi. Przedstawiana jest jako skrzydlata dziewczyna w tęczowej szacie.

ironia ironia, -ae f.; delusio, -ōnis f.; dissimulatio, -ōnis f.; ἡ εἰρωνεία, -ας

ironiczny irónicus, 3; sardonicus, 3; εἰρωνικός, 3

irygator irrigātor, -ōris m.; enemātor, -ōris m.; ὁ ἐνεματήρ, -ῆρος

irytacja irritatio, -ōnis f.; ἡ ἔγερσις, -εως; ἡ ὀργή, -ῆς

irytować írrito, 1, -avi, -atum; sollícito, 1, -avi, -atum; commovēo, 2, -movi, -motum; cóncito, 1, -āvi, -ātum; ἔγειρω; ὀργίζω

ischias ischias, -adis f.; ischialgia, -ae f.; ἡ ἰσχιάς, -άδος

iskra scintilla, -ae f.; favilla, -ae f.; τὸ αἴθϋγμα, -ατος; ὁ φέψαλος, -ου; ὁ σπινθήρ, -ῆρος
Parva scintilla magnum saepe éxcitat incendium.

iskrzenie scintillatio, -ōnis f.; ὁ σπινθηρισμός, -οῦ; ὁ στιλβός, -οῦ

iskrzyć scintillo, 1, -āvi, -ātum; mico, 1, -āvi, -ātum; favillo, 1, -āvi, -ātum; lúcido, 1, -āvi, -ātum; αἴθομαι; σπινθηρίζω

Ismena Ismene, -es f.; Ἰσμήνη, -ης

Córka Edypa i Jokasty, siostra Antygony.

istnieć sum, esse, fui; consisto, 3, -stiti, -statūrus; exsto, 1, -stiti, -statūrus; exsisto, 3, -stiti, -statūrus; vivo, 3, vixi, victum; ὑάρχω; ὑφίσταμαι; εἰμί (εἶναι); ζάω; κεῖμαι; ἴσταμαι

istnienie exsistentia,-ae f.; essentia,-ae f.; ἡ ὑπαρξις,-εως

istota 1. (substancja) substantia,-ae f.; materies,-ei f.; ἡ οὐσία,-ας; ἡ ὑπόστασις, -εως; ἡ ὕλη,-ης; **2. (osobnik)** individuum,-i n.; τὸ ἄτομον,-ου; ὁ ἰδιώτης,-ου; **3. (treść)** ens, entis n.; méritum,-i n.; essentia,-ae f.; τὸ περιεχόμενον,-ου; **4. (żywy osobnik)** ánimál,-alis n.; ánimans,-antis m.; τὸ ζῷον,-ου

istotny 1. (istotowy) essentiālis,-e; intrínsecus, 3; substantiālis,-e; ὑποστατικός, 3; **2. (ważny)** gravis,-e; σπουδαῖος, 3

iść eo, ire, ii (ivi), itum; gredior, 3, gressus sum; ámbulo, 1,-āvi,-ātum; meo, 1,-āvi,-ātum; proficiscor, 3, profectus sum; vado, 3, vasi, vasum; venio, 4, veni, ventum; ἔρχομαι; δρομέω; πορεύομαι; ὑπάγω; βαίνω; περιπατέω

iść do contendo, 3,-tendi,-tentum z *acc.*; peto, 3,-ivi,-itum z *acc.*; προσέρχομαι

iść naprzeciw obviam eo, ire, ivi, itum *alicui*; ἀντιπορεύομαι

iść przodem praeambulo, 1,-āvi,-ātum; ὁδηγέω

iść razem comitor, 1,-ātus sum *cum alqo*; συνοδεύω; συμπορεύομαι; συνέπομαι

iść za kimś sequor, 3, secutus sum *alqm*; ἀκολουθέω; στοιχέω; ἔπομαι

iść za mąż nubo, 3, nupsi, nuptum; maritum ducor, 3,-xi,-ctum; γαμέομαι

Iulus Iulus,-i m.; Ἀσκάνιος,-ου

Drugie imię syna Eneasza, Askaniusza. Od niego wywodził ród julijski (gens Iulia).

Iuturna Iuturna,-ae f.

Nimfa rzymska. Uchodzi za żonę boga Janusa i matkę boga źródeł, Fontusa.

Iuventus Iuventus,-utis f.; Ἥβη,-ης

Uosobiona bogini Młodości utożsamiana z grecką —> Hebe

izba camēra,-ae f.; conclāve,-is n.; cella,-ae f.; cellarium,-ii n.; diaeta,-ae f.; oecus,-i m.; τὸ ταμεῖον,-ου; τὸ τέραμνον,-ου; ὁ οἶκος,-ου; τὸ κατάλυμα,-ατος

izolacja isolatio,-ōnis f.; insulatio,-ōnis f.; quarantanna,-ae f.; separatio,-ōnis f.; seclusio,-ōnis f.; ὁ ἀφορισμός,-οῦ; ἡ διαχώρισις,-εως

Izyda Isis,-idis f.; Ἰσις,-ιδος

Chociaż jest boginią egipską, to jej kult w I w. ne. rozprzestrzenił się w świecie grecko-rzymskim. Jest ona żoną Ozyrysa i matką Słońca, Horusa. Ponieważ przedstawiano ją jako krowę, łączono jej mit z —> Io. Podobne też były jej misteria z misteriami —> Demeter

iż ut, uti; ὅτι; ὥς

J

ja ego; ἐγώ

Omnia mea mecum porto. Vade mecum. Hodie mihi, cras tibi.

jablko malum,-i *n.*; pomum,-i *n.*; τὸ μῆλον,-ου

Ab ovo usque ad mala.

j. **Adama** pomum,-i *n.* Adāmi; prominentia,-ae *f.*; laryngĕa,-ae *f.*; ὁ λάρυγξ,-υγγος

jabłoń malus,-i *f.*; pomus,-i *f.*; ἡ μηλέα,-ας

jad toxicum,-i *n.*; venĕnum,-i *n.*; sanies,-ei *f.*; tabum,-i *n.*; virus,-i *n.*; ὁ ἰός,-οῦ; τὸ φάρμακον,-ου

jadalnia accubitorium,-ii *n.*; cenāculum,-i *n.*; refectorium,-ii *n.*; triclinium,-ii *n.*; τὸ δειπνητήριον,-ου; τὸ ἀνάγαινον,-ου

jadalny comestibilis,-e; edulis,-e; esculentus, 3; ingestivus, 3; ἐδώδιμος, 3; βρώσιμος, 3

jadło cibus,-i *m.*; esca,-ae *f.*; alimentum,-i *n.*; pastus,-us *m.*; τὸ βρῶμα,-ατος; ἡ τροφή,-ῆς; τὸ σιτίον,-ου; p. pokarm

jadlospis cibōrum index,-icis *m.*; ὁ κατάλογος,-ου

jadłowstręt anorexia,-ae *f.*; apositia,-ae *f.*; ἡ ἀνορεξία,-ας

jadowity tóxicus, 3; venénifer, 3; venéficus, 3; venenātus, 3; venenōsus, 3; vipérinus, 3; virōsus, 3; ἰοτόκος,-ον

jagnię agnellus,-i *m.*; agnus,-i *m.*; ὁ ἀμνός,-οῦ; τὸ ἀρνίον,-ου

jagnięcy ágñinus, 3; ἀμνεῖος, 3; ἄρνειος, 3

Pelle sub ágñina látitat mens saepe lúpina.

jagoda bac(c)a,-ae *f.*; ácina,-ae *f.*; ácinus,-i *m.*; uva,-ae *f.*; botrus,-i *m.*; ὁ βότρυς,-υος

jajczkowanie ovulatio,-ōnis *f.*; ᾠοφορία,-ας

jajko ovum,-i *n.*; τὸ ᾠόν,-οῦ

Ab ovo usque ad mala.

jajnik ovarium,-ii *n.*; oóphoron,-i *n.*; τὸ ᾠοφόρον,-ου

jajowaty ovatus, 3; ovālis,-e; ᾠοειδής,-ές

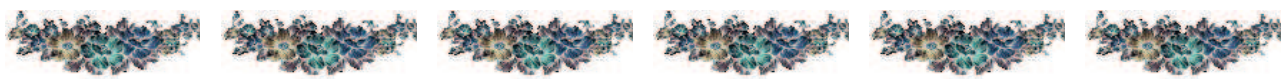
jajowy ovulāris,-e; ᾠονικός, 3

jak 1. (pytajne) quo modo? quemadmodum? quam?; πῶς; **2. (porównawcze)** quam, ut, uti, sic, sicut; ὡς; ὡσπερ; ὅπως; καθώς; **3. (= niż, od)** quam; ἥ

jakby, jak gdyby ceu, velut, véluti, tamquam, ac, quasi, perinde, perinde ac si; καθάπερ; ἄτε; ὡσεῖ; ὡσπερεῖ; ὡσπερ

jak długo quamdiu, quousque, usquequo; ἕως πότε; ὅπου

jak wielki quantus; ἡλίκος, 3; πηλίκος, 3

jak... tak ... quam ... tam ...; ut ... sic ...; ὡς...τώς

jak wielki ... tak wielki ... qualis ... talis ... ; quantus ... tantus ...; ἡλίκος...τηλίκος

Tantum scitur, quantum memoria tenētur.

jaki qui, quae, quod; quālis,-e; οἶος, 3; ποῖος, 3; ὅποσος, 3; ὅποῖος, 3; ὅστις, ἥτις, ὅτι; πηλίκος, 3; ποταπός, 3

jaki ... taki ... qualis ... talis ...; ποῖος...τοῖος

Qualis pater, talis filius. Qualis rex, talis grex.

jakikolwiek quicumque; quivis, quaevis, quodvis; qualiscumque, quaecumque; ὅποσος, 3

jakiś aliquis; ullus, 3; quidam, quaedam, quoddam; quispiam, quidpiam; τις, τι; ποῖος, 3

jakiś czas (przez) aliquamdiu; ἐπὶ χρόνον

jakkolwiek qualitercumque, utcumque, utlibet; καίπερ; περ; por. chociaż

jako ut, sicut; ὡς; ὡσεὶ

jakoś qualimodo, quodam modo, aliqui; πως

jakościowy qualitātivus, 3; ποιοτικός, 3

jakość quālitas,-ātis *f.*; natūra,-ae *f.*; ἡ ποιότης,-ητος

Non quāntitas, sed quālitas.

jakże? quo modo?; πῶς

jałmużna stips,-is *f.*; eleemosyna,-ae *f.*; ἡ ἐλεημοσύνη,-ης

jałowiec iuniperus,-i *f.*; genista,-ae *f.*; ἡ κερδῖς,-ίδος

jałowość infertilitas,-ātis *f.*; sterilitas,-ātis *f.*; ἡ στειρότης,-ητος

jałowy 1. (sterylny) stérilis,-e; asepticus, 3; ἄσηπτος,-ον; **2. (bezpłodny)** infértilis,-e; infecundus, 3; infructuōsus, 3; stérilis,-e; στεῖρος, 3; ἄκαρπος,-ον; **3. (o mowie)** vanus, 3; inútilis,-e; inanis,-e; μάταιος, 3; κενός, 3; **4. (o marnym jedzeniu)** miser, 3; πτωχικός, 3

jałowka búcūla,-ae; iuvenca,-ae *f.*; iunix,-icis *f.*; vítula,-ae *f.*; ἡ στεῖρα,-ας; ἡ δάμαλις,-εως

jama antrum,-i *n.*; caverna,-ae *f.*; cāvitas,-ātis *f.*; fónĕa,-ae *f.*; lacūna,-ae *f.*; púteus,-i *m.*; specus,-us *m.*; scrobis,-is *m.f.*; ὁ βόθρυος,-ου; ὁ βόθρος,-ου; ὁ φωλεός,-οῦ

jamb iambus,-i *m.*; ὁ ἴαμβος,-ου

Janus Ianus,-i *m.*

Najstarsze bóstwo Italii; bóg światła, słońca, czasu, wszelkiego początku, bram i domostw. Przedstawiany z głową o dwu przeciwlegle zwróconych twarzach.

Japetos Iápetus,-i *m.*; Ἰαπετός,-οῦ

Syn Uranosa i Gai z pokolenia tytanów. Ojciec Atlasa, Menojtiosa, Prometeusza i Epimeteusza. Strącony został do Tartaru za uczestnictwo w buncie przeciwko władzy Dzeusa.

jar fauces,-ium *f.pl.*; angustiae,-arum *f.pl.*; ἡ ἀλλών,-ῶνος; ἡ φάραγξ,-αγγος

jarmark mercātus,-us *m.*; mercātum,-i *n.*; nundinae,-arum *f.pl.*; ἡ ἀγορά,-ᾱς

jarosz vegetarianus,-i *m.*; ὁ λαχανοφάγος,-ου

jarski vegetarius, 3; λαχανηρός, 3

jary 1. (o ziarnie) hornus, 3; primaverīlis, -e; ἐνιαύσιος, 3; **2. (krzepki)** robustus, 3; vigurōsus, 3; δυνατός, 3

jarzenie luminescentia, -ae f.; ὁ φωτισμός, -οῦ

jarzeniowy luminescens, -entis; φωτεινός, 3

jarzmo iugum, -i n.; torquis, -is f.; zygōma, -atis n.; τὸ ζύγωμα, -ατος; τὸ ζυγόν, -οῦ

jarzyna (h)olus, -ēris n.; ólera, -um n. pl.; legumen, -īnis n.; τὸ λάχανον, -ου

jarzynowy (h)oléricus, 3; (h)olitorius, 3; vegetábilis, -e; leguminalis, -e; λαχανηρός, 3

jaskinia antrum, -i n.; caverna, -ae f.; specus, -i m.; spelunca, -ae f.; ἡ ὀπή, -ῆς;

τὸ σπήλαιον, -ου; τὸ ἄντρον, -ου

jaskiniowiec cavernícūlus, -i m.; cavernícōla, -ae m.; troglodīta, -ae m.; ὁ

τρογλοδύτης, -ου

jaskiniowy cavernālis, -e; speluncōsus, 3; antrōsus, 3; σπηλαιώδης, -ες

jaskółka hirundo, -īnis f.; ἡ χελιδών, -όνοσ

jaskra glaucōma, -atis n.; τὸ γλαύκομα, -ατος

jasność 1. (blask) clárītas, -ātis f.; serénītas, -ātis f.; luminósītas, -ātis f.; lucídītas, -ātis

f.; nitor, -ōris m.; splendor, -ōris m.; ἡ λαμπρότης, -ητος; **2. (oczywistość)**

evidentia, -ae f.; perspicūītas, -ātis f.; ἡ ἐπιφάνεια, -ας

jasnowidz vates, -is m.; vacinātor, -ōris m.; fatídicus, -i m.; prophēta, -ae m.; ὁ προφήτης, -ου

jasny 1. (jasny, przejrzysty) cándidus, 3; clarus, 3; serēnus, 3; lúcidus, 3; λαμπρός,

3; δῆλος, 3; **2. (świecający)** splendens, -entis; luminōsus, 3; lúcidus, 3; φωτεινός,

3; φαιδρός, 3; **3. (oczywisty)** évidens, -entis; clarus, 3; perspicuus, 3; explícitus,

3; ἐπιφανής, -ές; εὔσημος, 3; σαφής, -ές

Nube solet pulsa candidus ire dies.

jaspis iaspis, -idis f.; ἡ Ἴασπις, -ιδος

jastrząb accípiter, -tris m.; ὁ κίρκος, -ου; ὁ ἰέραξ, -ακος

jaszczur salamandra, -ae f.; ἡ σαλαμάνδρα, -ας

jaszczurka lacerta, -ae f.; stellio, -ōnis m.; ὁ σαῦρος, -ου

jaśmin (bot.) gelsemium, -ii n.; philadelphus, -i m.; τὸ φιλάδελφον, -ου

jaśnie! illústrime!, illustríssime!; λαμπρότατε

jaśnieć nítēo, 2, -ui, - ; nítido, 1, -āvi, -ātum; fúlgēo, 2, fulsi, - ; spléndēo, 2, -ui, - ;

spléndico, 1, -āvi, -ātum; lúmino, 1, -āvi, -ātum; λάμπω; φωτίζω; στίλβω; φαίνω

jaśniejący lúcidus, 3; luminans, -antis; nitens, -entis; splendens, -entis; fulgens, -entis;

λαμπρός, 3; φωτεινός, 3

jawnie aperte, manifeste, (pro)palam, manifestanter, manifesto; φανερόως; παρρησί

Secreto amīcos ádmone, lauda palam.

jawność evidentia, -ae f.; notórītas, -ātis f.; manifestum, -i n.; públicum, -i n.; ἡ

φανερότης, -ητος; ἡ παρρησία, -ας

jawny apertus, 3; evidens, -entis; notorius, 3; manifestus, 3; visíbilis, -e; notus, 3;

públicus, 3; lúcidus, 3; φανερός, 3; ἐπιφανής, -ές; εὔσημος, -ον; δῆλος, 3

jazda 1. (jechanie) vect(at)io,-ōnis f.; vectūra,-ae f.; iter,-íneris n.; ἡ ὄχησις,-εως; **2. (kawaleria)** equitātus,-us m.; équites,-um m.pl.; οἱ ἵππεῖς,-έων

Jazon Iason,-ōnis m.; Ἰάσων,-ονος
Syn Ajsona, wódz wyprawy Argonautów po złote runo.

jaźń ego m. (nieodm.); egóitas,-ātis f.; conscientia,-ae f.; sensus,-us m.; ὁ ἐγώ; ἡ συνείδησις,-εως

jądro 1. (narząd) testis,-is m.; orchis,-idis f.; dídymus,-i m.; ὁ ὄρχις,-ιος; **2. (jądro układu)** núcleus,-i m.; centrum,-i n.; ἡ μεσότης,-ητος; **3. (jądro komórkowe)** caryon,-i n.; núcleus,-i m.; caryoplastus,-i m.; τὸ κάρυον,-ου; **4. (ziarno, pestka)** granellum,-i n.; semen,-inis n.; τὸ κάρυον,-ου

jądrowy nuclearis,-e; nucleatus, 3; orchídicus, 3; testicularis,-e; ὀρχιδικός, 3

jąkać się balbo, 1,-āvi,-ātum; balbutio, 4,-īvi,-ītum; tíubo, 1,-āvi,-ātum; ψελλίζω; τραυλίζω

jąkała balbus,-i m.; ὁ ψελλός,-οῦ

jąkanie się balbutio,-ōnis f.; battarismus,-i m.; pararthria,-ae f.; ὁ ψελλισμός,-οῦ

jątrzyć írrito, 1,-āvi,-ātum; exúlcero, 1,-āvi,-ātum; cóncito, 1,-āvi,-ātum; ὀργίζω

jątrzyć się (rana) crudesco, 3,-ui, -; putrefio,-fieri,-factus sum; σαπρίζομαι

jechać vehor, 3, vectus sum; vector, 1,-ātus sum; proficiscor, 3,-fectus sum; ὀχέομαι; ἐλαύνω; πορεύομαι; (na wozie) carrico, 1,-āvi,-ātum; curru vehor, 3, vectus sum; ἄρματεύω; (konno) equito, 1,-āvi,-ātum; ἵππεύω

jeden 1. (liczebnik główny) unus, una, unum; εἷς, μία, ἓν; **2. (sam jeden, pojedynczy)** solus, 3; únicus, 3; singularis,-e; singŭlus, 3; μόνος, 3; μοναχός, 3; **3. (jeden z dwóch)** alter, 3; ὀπότερος, 3; **4. (jeden raz)** semel; ἅπαξ; **5. (jeden i drugi)** uterque, utraque utrumque; ἀμφοτέρος, 3
Testis unus, testis nullus. Vox unius, vox nullius. Non satis est opinio unius. Ad unum omnes. Ad utrumque paratus. Unus cum una non dicit "Pater noster".

jeden ... drugi ... alius ... alius ...; ὁ μέν...ὁ δέ...
Quod medicīna áliis, áliis est acre venēnum.

jednać (re)concilio, 1,-āvi,-ātum; inunio, 1,-āvi,-ātum; propitio, 1,-āvi,-ātum; καταλλάσσω

jednak, jednakże tamen, áttamen, sed; ὅμως; μέντοι; μήν; ἀλλά; καίτοι

jednakowo páriter; ex aequo; ὁμοῦ; ὁμῶς; ἴσον; ὡσαύτως

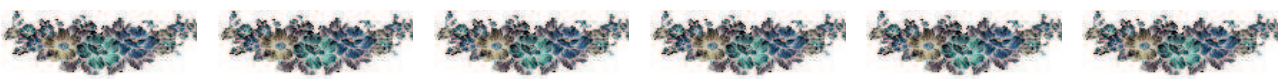
jednakowy aequālis,-e; aequus, 3; idénticus, 3; par, paris; idem, eadem, idem; homoplásticus, 3; ἴσος, 3; ὅμοιος, 3

jednoczesność simultanēitas,-ātis f.; isochronia,-ae f.; synchronia,-ae f.; ὁ συγχρονισμός,-οῦ

jednoczesny contemporālis,-e; contemporāneus, 3; simultāneus, 3; synchronus, 3; synchrónicus, 3; σύγχρονος, 3

jednocześnie contemporáliter, simul, simulténee; ταυτοχρόνως; συγχρόνως; ὁμόσε; ὁμοῦ; ὁμῶς; ἅμα

jednoczyć uno, 1,-āvi,-ātum; unio, 4,-īvi,-ītum; unito, 1,-āvi,-ātum; unifico,-1,-āvi,-

ātum; (con)socio, 1, -āvi, -ātum; ἐνόω

jednodniowy effeméridus, 3; unidiurnus, 3; unius diei; ἐφήμερος, 3

jednogłośnie unisono; per acclamationem; una voce; μονοφώνως; ὁμοφώνως

jednoimienny homónymus, 3; synónymus, 3; μονώνυμος, -ον; συνώνυμος, -ον

jednokształtny uniformis, -e; monoformis, -e; μονομορφήεις, -εσσε, -εν

jednolity uniformis, -e; homogénicus, 3; μονοειδής, -ές

jednomyślnie unánimiter; ὁμοθυμαδόν; μι ψυχ

jednomyślność unánimītas, -ātis *f.*; consensus, -us *m.*; consensio, -ōnis *f.*; concordia, -ae *f.*; ἡ ὁμοφροσύνη, -ης; ἡ ὁμόνοια, -ας

jednomyślny unánimī, -e; unánimus, 3; consentiens, -entis; concors, -cordis;

ἰσόψυχος, -ου; ὁμόφρων, -ον

jednooki monócŭlus, 3; unócŭlus, 3; uniuoculāris, -e; cocles, -idis; luscus, 3;

μονόφθαλμος, -ον

Inter caecos luscus rex.

jednorazowy semélicus, 3; ἅπαξ; μόνος, 3

jednoroczny annícŭlus, 3; ἐνιαύσιος, 3

jednorodny homogenicus, 3; similaris, -e; ὁμογενής, -ές

jednostajność uniformītas, -ātis *f.*; ἡ μονοτονία, -ας

jednostajny aequábīlis, -e; uniformis, -e; monótonus, 3; μονότονος, -ον

jednostka únītas, -ātis *f.*; monas, -adis *f.*; ἡ μονάς, -άδος

jednostkowy unitarius, 3; monádicus, 3; μοναδικός, 3

jednostronny unilaterālis, -e; μονόπλευρος, -ον

jedność únītas, -ātis *f.*; unio, -ōnis *f.*; unum, -i *n.*; ἡ ἐνότης, -ητος; ἡ μονότης, -ητος

E plúribus unum.

jednozgłoskowy monosyllábicus, 3; μονοσύλλαβος, -ον

jednoznaczny homónymus, 3; synónymus, 3; μονώνυμος, -ον

jednożeństwo monogamia, -ae *f.*; ἡ μονογαμία, -ας

jedwab bombycium, -ii *n.*; bombyx, -ycis *m.f.*; séricum, -i *n.*; τὸ σηρικόν, -οῦ; ὁ βόμβυξ, -υκος

jedwabnik morwowy Bombyx, -ycis *f. mori*; ὁ βόμβυξ, -υκος

jedwabny séricus, 3; bombycinus, 3; βομβύκινος, 3; σιρικός, 3

jedynaczka filia, -ae *f. única*; unigénita, -ae *f.*; unígēna, -ae *f.*; ἡ μονογενής, -οῦς

jedynak filius, -ii *m. únicus*; unigénitus, -i *m.*; unígēna, -ae *m.*; ὁ μονογενής, -οῦ

jedynie solum, nonnisi, tantúmmodo, dúmtaxat; μόνον

jedynka unio, -ōnis *f.*; ἡ μονάς, -άδος

jedynowładztwo monarchia, -ae *f.*; dominatio, -ōnis *f.* uníus; tyrannis, -idis *f.*; ἡ μοναρχία, -ας; ἡ τυράννις, -ιδος

jedyny solus, 3; unus, 3; únicus, 3; singularis, -e; μόνος, 3; μονογενής, -ές

jedzenie 1. (spożywanie) cibatio, -ōnis *f.*; comestio, -ōnis *f.*; comestūra, -ae *f.*;

manducatio, -ōnis *f.*; ἡ τρόφεις, -εως; **2. (pokarm)** alimentum, -i *n.*; cibātus, -us

m.; *cibus*, -i *m.*; *esca*, -ae *f.*; *pabulum*, -i *n.*; *pastus*, -us *m.*; *victus*, -us *m.*; τὸ βρῶμα, -ατος; ἡ βρῶσις, -εως; ἡ τροφή, -ῆς; τὸ τρόφιον, -ου; τὸ χόρτασμα, -ατος

jeleń *cervus*, -i *m.*; ὁ ἔλαφος, -ου

jelito *intestinum*, -i *n.*; τὸ ἔντερον, -ου

j. cienkie *intestinum*, -i *n.* *ténue*; τὸ λεπτόν, -οῦ

j. czcze *ieiunum*, -i *n.*; *hira*, -ae *f.*; *nestis*, -is *f.*; ἡ νῆστις, -ιος

j. grube *intestinum*, -i *n.* *crassum*; τὸ κόλον, -ου

j. kręte (kałnicze) *ileum*, -i *n.*; τὸ ἴλεον, -ου

j. proste *rectum*, -i *n.*; τὸ ὀρθόν, -οῦ

j. ślepe *intestinum*, -i *n.* *caecum*; τὸ τυφλόν, -οῦ

jemiola pospolita (bot.) *Viscum*, -i *n.* *album*; *hyphear*, -aris *n.*; ἡ στελίσ, -ίδος

jeniec *captivus*, -i *m.*; *captus*, -i *m.*; ὁ αἰχμάλωτος, -ου; τὸ ἀνδράπον, -ου

jesienny *autumnālis*, -e; *autumninus*, 3; φθινοπωρινός, 3

jesień *autumnus*, -i *m.*; ὁ φθινοπωρισμός, -οῦ

jesion *fraxinus*, -i *f.*; ἡ βουμελία, -ας; ἡ μελία, -ας

jesiotr *accipenser*, -i *m.*; ὁ ἀκκιπήσιος, -ου

jestestwo *essentia*, -ae *f.*; *ens*, -tis *n.*; *hábitus*, -us *m.*; ἡ ὑπόστασις, -εως

jeszcze *adhuc*, *ad hoc*, *etiam*; ἔτι; καί

jeszcze teraz *etiamnum*, *etiamnunc*, *etiamtum*; καὶ νῦν

jeszcze nie *adhuc non*, *haud dum*, *nondum*; οὐδέπω; οὐπω; μηδέπω

i jeszcze nie *nec dum*; οὐπω

jeść *edo*, 3, *edi*, *esum*; *esco*, 1, -āvi, -ātum; *ésito*, 1, -avi, -atum; *mando*, 3, -ndi, -nsum; *mánduco*, 1, -āvi, -ātum; *vescor*, 3, -; ἔσθίω; ἔσθω; φαγέω; τρώγω; βιβρώσκω

Edimus, ut vivamus, non vivimus, ut edamus.

j. śniadanie *prándeo*, 2, *prandi*, *pransum*; *iento*, 1, -avi, -atum; ἀριστίζομαι

j. obiad *ceno*, 1, -āvi, -ātum; δειπνέω

j. kolację *vespernam cenam edo*, 3, *edi*, *esum*; δορπέω

j. łapczywie (de)voro, 1, -āvi, -ātum; βρύχω

jeśli, jeżeli *si*; εἰ; ἢν = ἔάν; εἴτε

jeśli nie *ni*, *nisi*, *si non*; εἰ μή

jeśli zaś *sin*, *si vero*, *sin vero*, *sin autem*; εἰ δέ

jeśli więc *quodsi*; εἰ οὖν

jeśli nawet *p. chociaż*

jezdnia *via*, -ae *f.* *strata*; *plátēa*, -ae *f.*; *munita*, -ae *f.*; ἡ ὁδός, -οῦ; ἡ πλατεῖα, -ας

jezioro *lacus*, -i *m.*; *lacus*, -us *m.*; ἡ λίμνη, -ης

jeździec *eques*, -itis *m.*; ὁ ἵππεύς, -έως; ὁ ἀναβάτης, -ου

jeździecki *equester*, -estris, -estre; ἵππικός, 3

jeździectwo *equitatio*, -ōnis *f.*; ἡ ἵππεία, -ας

jeż *ericius*, -ii *m.*; *erinacaeus*, -i *m.*; ὁ ὕστριξ, -ιχος

jeżozwierz *Hystrix*, -icis *f.* *cristata*; ἡ ὕστριξ, -ιχος
jeżyć się *hórrēo*, 2, -ui, -; *árrigor*, 3, *arrectus sum*; φρίσσω
jeżyna *rubus*, -i *m.*; ἡ χαμαίβατος, -ου; ὁ βάτος, -ου
jęczeć *gemo*, 3, -ui, -itum; *eiulo*, 1, -āvi, -ātum; *lamentor*, 1, -ātus sum; στενάζω
jęczenie *gémitus*, -us *m.*; *lamentatio*, -ōnis *f.*; ὁ στεναγμός, -οῦ
jęczmień 1. (zboże) *hórdeum*, -i *n.*; ἡ κριθή, -ῆς; **2. (choroba)** *hordéolum*, -i *n.*;
aegilopium, -ii *n.*; ὁ αἰγίλωψ, -ωπος
jędrność *turgor*, -ōris *m.*; *vigor*, -ōris *m.*; *robur*, -ōris *n.*; ἡ νεαλότης, -ητος
jędrny *turgōsus*, 3; *firmus*, 3; *válidus*, 3; *vigurōsus*, 3; *robustus*, 3; νεαλής, -ές
jędza *acerbatrix*, -icis *f.*; *éxcetra*, -ae *f.*; *vétula*, -ae *f.*; ἡ δύσκολος, -ου
jęk *gémitus*, -us *m.*; *lamentum*, -i *n.*; *suspirātus*, -us *m.*; *suspirium*, -ii *n.*; ὁ στεναγμός, -οῦ
jęknać *gemisco*, 3, -ui, -; (ἐκ)στενάζω
jętka (zool.) *Ephémēra*, -ae *f.* *longicauda*; τὸ ἐφήμερον, -ου
język *lingua*, -ae *f.*; *glossa*, -ae *f.*; ἡ γλῶσσα, -ης
Gárrula lingua nocet. Ex lingua stulta veniunt incómoda multa. Cuius regio, eius et lingua. Víncula da linguae vel tibi víncula dabit.
językowy *linguālis*, -e; *linguísticus*, 3; *glossālis*, -e; *glóssicus*, 3; γλωττικός, 3
językoznawca *linguista*, -ae *m.*; *glossólogus*, -i *m.*; ὁ γλωσσόλογος, -ου
językoznawczy *linguisticus*, 3; γλωσσολογικός, 3
językoznawstwo *linguistica*, -ae *f.*; *glossologia*, -ae *f.*; ἡ γλωσσολογία, -ας
jodła pospolita *Abies*, -etis *f.* *alba*; *sápinus*, -i *f.*; ἡ ἐλάτη, -ης
Jokasta *Iocaste*, -es *f.*; *Iocasta*, -ae *f.*; Ἰοκάστη, -ης
Córka Tebańczyka Menojkeusa, siostra Hipponome i Kreona, żona Lajosa, z którym miała syna Edypa. Później nie rozpoznawszy syna i sama przez niego nie rozpoznana pojęła go za męża. Gdy dowiedziała się o popełnionym kazirodztwie, popełniła samobójstwo.
Jowisz *Iuppiter*, *Iovis m.*; Ζεύς, Διός
Rzymski bóg utożsamiany z greckim Dzeusem. —> Zeus
jubiler *argyrópola*, -ae *m.*; *aúrifex*, -icis *im.*; *gemmaarius*, -ii *m.*; *inclūsor*, -ōris *m.*; ὁ
ἀργυροποιός, -οῦ; ὁ κοσμηματοπώλης, -ου
jubileusz *iubilaeum*, -i *n.*; τὸ ἐόρτασμα, -ατος
juki *clitellae*, -arum *f.pl.*; *sauma*, -ae *f.*; τὰ κανθήλια, -ων
Junona *Iuno*, -onis *f.*; Ἥρα, -ας
Rzymska bogini utożsamiana z grecką Herą. —> Hera
jurność *salácitas*, -ātis *f.*; *tentīgo*, -īnis *f.*; ὁ τόνος, -ου
jury *salax*, -acis; *sensuālis*, -e; τονικός, 3; μύκλος, -ον
jurysdykcja *iurisdictionio*, -ōnis *f.*; ἡ νομοθεσία, -ας
jutro *cras*, *crastino*; αὔριον
Hodie mihi, cras tibi. Cras, cras, cras! - sic dilábitur aetas.
jutrzejszy *crástinus*, 3; *postridianus*, 3; αὔριανός, 3

jutrzenka aurōra, -ae f.; antelucānum, -i n.; iubar, -aris n.; stella, -ae f. matutīna;
lúcifer, -i m.; ἡ ἠώς, ἠοῦς
Aurōra Musis amīca.

jutrznia matutīnum, -i n.; ἡ πρωΐα, -ας

już iam; ἤδη; ναί; ἔτι

już nie iam non, non amplius, ultra non; οὐκέτι; μηκέτι

K

kabina cella, -ae f.; ἡ καμάρα, -ας

kaczka anas, -ātis f.; ἡ βοσκάς, -άδος

kaczyniec (bot.) caltha, -ae f.; ἡ κάλθα, -ης

kadłub truncus, -i m.; τὸ στέλεχος, -ου; (okreću) spina, -ae f.; τὸ σκάφος, -εος

Kadmos Cadmus, -i m.; Κάδμος, -ου

Syn Agenora, króla Tyru, i Telefassy; brat Europy. Założyciel miasta Teby.

kaduceusz caduceus, -i m.; τὸ κηρύκειον, -ου

kadzić suffio, 4, -ivi (-ii), -itum; fumigo, 1, -āvi, -ātum; ius incendo, 3, -ndi, -nsum;
incenso, 1, -āvi, -ātum; θυμιάω

kadzidło incensum, -i n.; olibanum, -i n.; suffimentum, -i n.; suffimen, -inis n.; tus, tūris
n.; τὸ θύμισμα, -ατος; ὁ λίβανος, -ου

kadzielnica batillum, -i n.; acerra, -ae f.; incensorium, -ii n.; subsitorium, -ii n.;
turibulum, -i n.; τὸ θυμιαστήριον, -ου; ὁ λιβανωτός, -οῦ

kadz cupa, -ae f.; cadus, -i m.; lacus, -i m.; ὁ βάτος, -ου; ὁ κάδος, -ου; ὁ ληνός, -οῦ;
τὸ ὑπολήνιον, -ου

kafelki lāmīna, -ae f. fictilis

kaftan armilaua, -ae f.; strophium, -ii n.; alicūla, -ae f.; τὸ στρόφιον, -ου

kaganek lucerna, -ae f.; lucibalum, -i n.; ὁ λύχνος, -ου; ἡ λαμπάς, -άδος

kaganić camus, -i m.; capistrum, -i n.; fiscella, -ae f.; ὁ φιμός, -οῦ; τὸ στόμιον, -ου

kajać się paenitentiam ago, 3, egi, actum; humilior, 1, -ātus sum; μεταμέλομαι

kajdany catēnae, -arum f.pl.; compes, -edis f.; (na ręce) mánicae, -arum f.pl.; ἡ πέδη, -
ης; ἡ ἄλυσις, -εως; ὁ δεσμός, -οῦ; ὁ σιδηρόδεσμος, -ου

Kakus Cacus, -i m.; Κακός, -οῦ

*Lokalny heros miasta Rzymu, bóg ognia o trzech głowach i trzech ziejących
płomieniem paszczach. Walczył z Herkulesem, przez którego został pokonany.*

kalać contāmīno, 1, -āvi, -ātum; inquino, 1, -āvi, -ātum; foedo, 1, -āvi, -ātum; máculo, 1, -
āvi, -ātum; pólluo, 3, -ui, -utum; violo, 1, -āvi, -ātum; κοινώω; μιάίνω; σπιλώω;
μολύνω; βεβηλώω

Turpis avis, proprium quae foedat stercore nidum.

Kalchas Calchas, -antis m.; Κάλχας, -αντος

Wróżbita rodem z Myken. W czasie wojny trojańskiej był urzędowym wieszczem Greków.

kalectwo deformatio, -ōnis *f.*; debilitas, -ātis *f.*; invaliditas, -ātis *f.*; mutilatio, -ōnis *f.*; ἡ πήρωσις, -εως

kaleczyć ferio, 4, -īvi, -ītum; mūtilo, 1, -āvi, -ātum; saucio, 4, -īvi, -ītum; vūlnero, 1, -āvi, -ātum; πηρόω; κατακόπτω

kaleka infirmus, -i *m.*; inválidus, -i *m.*; mutilātus, -i *m.*; mancus, -i *m.*; ὁ ἀνάπηρος, -ου

kaleki infirmus, 3; inválidus, 3; mancus, 3; débilis, -e; πηρός, 3; κυλλός, 3; χωλός, 3

kalendarz calendarium, -ii *n.*; fasti, -ōrum *m.pl.*; τὸ ἡμερολόγιον, -ου

kalesony *femoralia, -ium *n.pl.*

kaligrafia calligraphia, -ae *f.*; ἡ καλλιγραφία, -ας

kalkulator *computatrum, -i *n.* gestábile

Kalliope Calliope, -es *f.*; Καλλιόπη, -ης

Muza poezji epickiej przedstawiana z tabliczką i rylcem; matka Orfeusza.

Kallisto Callisto, -us *f.*; Καλλιστώ, -οῦς

Nimfa leśna, tawarzyszka Artemidy. Ponieważ nie wytrwała w dziewictwie została zamieniona w niedźwiedzicę, a po śmierci stała się gwiazdozbiorem Wielkiej Niedźwiedzicy.

Kalypso Calypso, -us *f.*; Καλυψώ, -οῦς

Nimfa na wyspie Ogygii. W czasie wędrówki Odyseusza przyjęła go na swej wyspie i tam zakochana przetrzymywała przez dziesięć lat.

kał extrementum, -i *n.* (też *pl.*); merda, -ae *f.*; sordes, -is *f.*; stercus, -ōris *n.*; sterquilinium, -ii *n.*; τὸ ἀφόδευμα, -ατος; ἡ κοπρία, -ας

kałamarz calamarius, -ii *m.*; atramentarium, -ii *n.*; ἡ βροχίς, -ίδος

kałuża lama, -ae *f.*; lacūna, -ae *f.*; lustrum, -i *n.*; stagnum, -i *n.*; volutabrum, -i *n.*; ὁ κυλισμός, -οῦ; τὸ κύλισμα, -ατος; τὸ τέλμα, -ατος

kamea camaea, -ae *f.*; camaeus, -i *m.*; τὸ ἐκτύπωμα, -ατος

Kameny Camenae, -arum *f.pl.*

Rzymskie nimfy źródeł utożsamiane z Muzami.

kamica calculōsis, -is *f.*; lithiasis, -is *f.*; ἡ λιθίασις, -εως

kamieniarz lapidarius, -ii *m.*; lapicīda, -ae *m.*; lapicaesor, -ōris *m.*; latomus, -i *m.*; ὁ λιθουργός, -οῦ

kamienica insula, -ae *f.*; lapidēa, -ae *f.*; ἡ οἰκοδομή, -ῆς

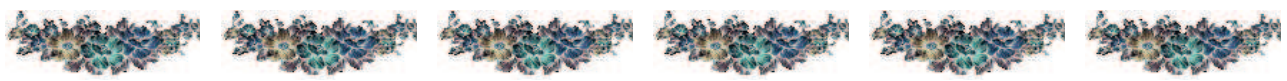
kamieniółom lapidarium, -ii *n.*; lapicidīnae, -arum *f.pl.*; latomiae, -arum *f.pl.*; cararia, -ae *f.*; ἡ λιθοτομία, -ας

kamienisty petrōsus, 3; lapidōsus, 3; lapillōsus, 3; scrupulōsus, 3; saxulōsus, 3; λιθώδης, -ες; πετρώδης, -ες

kamienny lapideus, 3; sáxeus, 3; lapidarius, 3; λίθινος, 3; πετρικός, 3

kamienować lápido, 1, -āvi, -ātum; λιθάζω; λιθοβολέω

kamień calcus, -i *m.*; lapis, -idis *f.*; lithus, -i *m.*; petra, -ae *f.*; ὁ λίθος, -ου; ὁ πέτρος, -

ου; ἡ πέτρα,-ας

Gutta cavat lapidem non vi, sed saepe cadendo. Lápides clamabunt. Áltera manu fert lápide[m], panem ostentat áltera.

~ **milowy** mil(l)iarium,-ii *n.*; τὸ μίλιον,-ου

~ **młyński** mola,-ae *f.*; molāris,-is *m.*; ὁ μύλαξ,-ακος

~ **szlachetny** gemma,-ae *f.*; ~ **polny** silex,-icis *m.*; ~ **szlifierski** cos,-tis *f.*; ~ **węgielny** lapis,-idis *m.* primarius (auspicalis, fundamentalis, angularis)

kamping *campus,-i *m.* tentorius

kanalizacja canalisatio,-ōnis *f.*; cloaca,-ae *f.*; ἡ διωρυχή,-ῆς

kanal canalis,-is *m.*; cloaca,-ae *f.*; meatus,-us *m.*; rivus,-i *m.*; fossa,-ae *f.*; alveus,-i *m.*; fusorium,-ii *n.*; emissarium,-ii *n.*; ὁ διῶρυξ,-υχος; ὁ ὑπόνομος,-ου; ὁ ὀχετός,-οῦ

kanapa sponda,-ae *f.*; lectus,-i *m.*; ἡ κλίνη,-ης

kancelaria cancellaria,-ae *f.*; curia,-ae *f.*; tabularium,-ii *n.*; tablinum,-i *n.*; τὸ γραφοτήριον,-ου

kandelabr candelabrum,-i *n.*; ἡ λυχνία,-ας; ὁ λύχνος,-ου

kandydat candidātus,-i *m.*; áspirans,-antis *m.*; petītor,-ōris *m.*; ὁ σπουδάρχης,-ου

kandydatura candidatūra,-ae *f.*; petitio,-ōnis *f.*; ambitio,-ōnis *f.*; ἡ σπουδαρχία,-ας

kandydować suam candidaturam praesento, 1,-āvi,-ātum; *alqd* (ex)peto, 3,-ivi,-itum; σπουδαρχιάω

kangur halmatūrus,-i *m.*;

kanonizować beatifico, 1,-āvi,-ātum; sanctifico, 1,-āvi,-ātum; canonizo, 1,-āvi,-ātum; κανονίζω

kant 1. (róg) ángŭlus,-i *m.*; margo,-īnis *m.*; ἡ γωνία,-ας; **2. (oszustwo)** fraus,-dis *f.*; fraudulentia,-ae *f.*; fallacia,-ae *f.*; dolus,-i *m.*; ἡ ἔμπαιγμονή,-ῆς

kapa 1. (płaszcz) cappa,-ae *f.*; trábĕa,-ae *f.*; τὸ ἱμάτιον,-ου; **2. (narzuta na łóžko)** lectarium,-ii *n.*; ὁ στρωματεύς,-έως

kapać (de)stillo, 1,-āvi,-ātum; mano, 1,-āvi,-ātum; gutto, 1,-āvi,-ātum; roro, 1,-āvi,-ātum; σταλάζομαι; στάζω

kapanie stillicidium,-ii *n.*; (de)stillatio,-ōnis *f.*; stálagma,-atis *n.*; stálaxis,-is *f.*; ὁ σταλαγμός,-οῦ

kapelusz pileus,-i *m.*; pétasus,-i *m.*; ὁ πέτασος,-ου; ὁ πῖλος,-ου

kapitalny 1. (generalny) capitālis,-e; generālis,-e; principālis,-e; κεφαλαιώδης,-ες; **2. (wspaniały)** magníficus, 3; μεγαλοπρεπής,-ές

kapitał capitalis pecunia,-ae *f.*; peculium,-ii *n.*; τὸ χρῆμα,-ατος; τὸ κεφάλαιον,-ου

kapitan capitāneus,-i *m.*; centurio,-ōnis *m.*; praepósitus,-i *m.*; ὁ λοχαγός,-οῦ; (okrętu) navarchus,-i *m.*; navis exercitor,-ōris *m.* (magister, praefectus); ὁ ναύκληρος,-ου; ὁ ναύαρχος,-ου

kapitel capitellum,-i *n.*; capitulum,-i *n.*; caput,-itis *n.*; ἡ κεφαλίς,-ίδος

kapitulacja deditio,-ōnis *f.*; ἡ παράδοσις,-εως

kapitulować in deditionem veni, 4, veni, ventum; παραδίδωμι

kaplica capella,-ae f.; sacellum,-i n.; sacrarium,-ii n.; aedicŭla,-ae f.; τὸ κλεισίον,-ου

kapłan flamen,-inis m.; pŏntifex,-icis m.; presbyter,-ĕris m.; sacerdos,-otis m.; antistes,-itis m.; ὁ ἱερεὺς,-έως

kapłański sacerdotālis,-e; ἱερατικός, 3

kapłaństwo sacerdotium,-ii n.; τὸ ἱεράτευμα,-ατος; ἡ ἱερατεία,-ας; ἡ ἱερωσύνη,-ης

kapral decurio,-ōnis m.; ὁ δεκάδαρχος,-ου

kaprys capricium,-ii n.; τὸ σχεδίασμα,-ατος

kapryśny capriciōsus, 3; morōsus, 3; σχεδιώδης,-ες; ὑπόκουφος,-ον

kaptur cucullus,-i m.; caputium,-ii n.; cuculio,-ōnis m.; palliolum,-i n.; τὸ καράκαλον,-ου

Cucullus non facit monachum.

kapusta brassica,-ae f.; crambe,-es f.; ἡ κράμβη,-ης

kara poena,-ae f.; punitio,-ōnis f.; vindicta,-ae f.; ἡ δίκη,-ης; ἡ ἐκδίκησις,-εως; ἡ ζημία,-ας; ἡ κόλασις,-εως; ἡ τιμωρία,-ας; τὸ κρίμα,-ατος

Nulla poena sine lege. Cogitationis poenam nemo pátitur. Ubi lex, ibi poena.

Ímprobi semper sunt in metu, ne poena afficiantur aliquando.

~ **pieniężna** multa,-ae f.; pecunia,-ae f.; damnum,-i n.; ~ **śmierci** supplicium,-ii n.; poena cápitis;

karać punio, 4,-īvi,-ītum; poeno, 1,-āvi,-ātum; multo, 1,-āvi,-ātum; vīndico, 1,-avi,-atum *in alqm*; poenā afficio, 3,-fĕci,-fectum; κολάζω; τιμωρέω; ἐκδικέω; ἀμύνομαι; καταδικάζω; ζημιόω

Prohibenda est ira in puniendo.

karaluch (zool.) Blatta,-ae f. orientalis; ἡ μυλακρίς,-ίδος

karb incisūra,-ae f.; crena,-ae f.; ἡ ῥάβδος,-ου

karbunkul (med.) carbŭncŭlus,-i m.; ὁ ἄνθραξ,-ακος

karcenie arguitio,-ōnis f.; correptio,-ōnis f.; castigatio,-ōnis f.; obiurgatio,-ōnis f.; reprehensio,-ōnis f.; vituperatio,-ōnis f.; ὁ ἔλεγχμός,-οῦ; ἡ ἔλεγκσις,-εως; ἡ ἐπιτιμία,-ας; ὁ μῶμος,-ου

karcieć cástigo, 1,-āvi,-ātum; coércĕo, 2,-ui,-itum; corripio, 3,-ripui,-reptum; córrigo, 3,-rexi,-rectum; increpo, 1,-āvi,-ātum; convicior, 1,-ātus sum; obiurgo, 1,-āvi,-ātum; reprehendo, 3,-ndi,-nsum; vitúpero, 1,-āvi,-ātum; vīndico, 1,-āvi,-ātum; ἀμύνομαι; ἐπιτιμάω; παιδεύω; μωμάομαι; μέμφομαι; καταγινώσκω

Unum castigābis, centum emendābis.

karczma caupōna,-ae f.; taberna,-ae f.; stābulum,-i n.; porĭna,-ae f.; τὸ πανδοχεῖον,-ου

karczmarz caupo,-ōnis m.; tabernātor,-ōris m.; stabularius,-ii m.; ὁ πανδοχεύς,-έως

karczować eradico, 1,-avi,-atum; extirpo, 1,-avi,-atum; rusto, 1,-āvi,-ātum; ἐκριζόω

kardiologia cardiologia,-ae; ἡ καρδιολογία,-ας

kardynalny cardinālis,-e; gravíssimus, 3; generālis,-e; principālis,-e; praecípuus, 3; summus, 3; fundamentālis,-e; κεφαλαιώδης,-ες

kareta carrūca,-ae f.; pilentum,-i n.; raeda,-ae f.; ἡ ῥαῖδα,-ης

karetka árcera,-ae f.; ἡ ἄρκεια,-ας

kariera appetitio,-ōnis f.; prósperum vitae currículum,-i n.; ἡ ὄρεξις,-εως

karierowicz appetitor,-ōris m.; homo,-īnis m. ambitiosíssimus; sectātor,-ōris m.; ὁ ζηλοτής,-οῦ

kark cervix,-icis f.; dorsum,-i n.; nucha,-ae f.; ὁ ἀλγήν,-ένος; ὁ τράχηλος,-ου

karłowaty nanus, 3; nanosōmus, 3; pygmaeus, 3; púmilus, 3; pusillus, 3; νανώδης,-εις; πυγμαῖος, 3

karma pábulum,-i n.; cibarium,-ii n.; cibus,-i m.; pastus,-i m.; ὁ χιλός,-οῦ; ὁ χόρτος,-ου; ἡ τροφή,-ῆς, ἡ νομή,-ῆς

karmiciel nutrītor,-ōris m.; ὁ τροφός,-οῦ

karmicielka nutrix,-icis f.; nutrícula,-ae f.; altrix,-icis f.; alma,-ae f.; ἡ τροφός,-οῦ

karmić adesco, 1,-āvi,-ātum; alo, 3, alui, altum; nutrio, 4,-īvi,-ītum; nūtricor, 1,-ātus sum; alimento, 1,-āvi,-ātum; cibo, 1,-āvi,-ātum; pábulo, 1,-āvi,-ātum; pasco, 3, pavi, pastum; ságino, 1,-āvi,-ātum; τρέφω; χορτάζω; ψωμίζω; (*mlekiem*) illacto, 1,-āvi,-ātum; γαλακτοτροφέω; (*piersiā*) mammo, 1,-āvi,-ātum; θηλάζω

karmienie alimentatio,-ōnis f.; alimonium,-ii n.; nutritio,-ōnis f.; nutrimentum,-i m.; sagina,-ae f.; ὁ τροφισμός,-οῦ; ἡ τρέφωσις,-εως; (*mlekiem*) lactatio,-ōnis f.; ἡ γαλακτοτροφή,-ῆς

karność disciplīna,-ae f.; oboedientia,-ae f.; rigor,-ōris m.; ἡ παιδεία,-ας

karny 1. (zdyscyplinowany) disciplinātus, 3; rigorōsus, 3; parens,-entis; oboediens,-entis; obtémperans,-antis; ὕπαρχος,-ον; ὑποτακτικός, 3; **2. (od kary)** poenālis,-e; poenalius, 3; poenarius, 3; paenitentiālis,-e; τιμωρός, 3

karoca raeda,-ae f.; carruca,-ae f.; piletum,-i n.; ἡ ῥαῖδα,-ης

karta charta,-ae f.; scheda,-ae f.; scida,-ae f.; ὁ χάρτης,-ου

Charta non erubescit.

~ do gry chártula lusoria

kartka chártula,-ae f.; schedícŭla,-ae f.; τὸ χαρτίον,-ου; (*wyborcza*) suffragium, -ii n.; ἡ ψῆφος,-ου

~ pocztowa chártula cursualis

karuzela *circumvectábulum,-i n.; rotáculum,-i n.

karygodny puníbilis,-e; obnoxius, 3; τιμωρητός, 3; αἴτιος, 3; ἔνοχος, 3

karzeł nanus,-i m.; pumilio,-ōnis m.; púmilus,-i m.; pygmaeus,-i m.; ὁ νᾶνος,-ου

karzelek humúncŭlus,-i m.; τὸ ἀνθρώπιον,-ου

kasa arca,-ae f.; cista,-ae f.; fiscus,-i m.; regestorium,-ii n.; τὸ ταμεῖον,-ου

Kassandra Cassandra,-ae f.; Κασσάνδρα,-ας

Córka Priama, króla Troi, i Hekaby, bliźniacza siostra Helenosa. Obdarzona została przez Apollona darem wieszczenia, ale wzgardziwszy jego miłością doznała kary polegającej na tym, że nie wierzono jej wyroczniom.

kaseta capsā,-ae f.; cist(ul)a,-ae f.; arca,-ae f.; árcŭla,-ae f.; ἡ θήκη,-ης; ἡ πύξις,-εως

kasetka capsula,-ae f.; arcella,-ae f.; arcūla,-ae f.; bulla,-ae f.; cistula,-ae f.; τὸ πύξιον,-ου; ἡ πύξις,-εως

kaseton casseton,-ōnis m.; τὸ φάτνωμα,-ατος

kasjer arcarius,-ii m.; quaestor,-ōris m.; mensarius,-ii m.; ὁ ταμειευτικός,-οῦ

Kasjope(j)a Cassiope,-es f.; Κασσιόπεια,-ας

Matka Andromedy. Niezwykle piękna odważyła się rywalizować z samą Herą, za co została ukarana znosząc zniszczenia swoich ziem przez potwora morskiego. Jako ofiarę pokutną miała złożyć w ofierze swą córkę, Andromedę, ale od niszczęścia uwolnił je Perseusz. Kassjopeja została zamieniona w gwiazdozbiór.

kasta casta,-ae f.; ordo,-īnis m.; ἡ τάξις,-εως

Kastalia Castalia,-ae f.; Κασταλία,-ας

Dziewczyna z Delf; napastowana przez Apollona rzuciła się do źródła, które odtąd nosiło jej imię.

kastaniety crépala,-ōrum n.pl.; τὰ κρέμβαλα,-ων

Kastor Castor,-ōris m.; Κάστωρ,-ορος

Syn Tyndareosa (albo Dzeusa) i Ledy, brat Polydeukesa (Polluksa), z którym tworzyli parę → Dioskurów, oraz Heleny i Klytajmestry.

kastracja castratio,-ōnis f.; emasculatio,-ōnis f.; ὁ εὐνουχισμός,-οῦ

kastrat castrātus,-i m.; eunūchus,-i m.; sémimas,-aris m.; spado,-ōnis m.; ὁ εὐνοῦχος,-ου

kastrować castro, 1,-āvi,-ātum; eviro, 1,-āvi,-ātum; εὐνουχίζω

kasza jęczmienna hórdeum,-i n. decorticātum; ptisana,-ae f.; ἡ πτισάνη,-ης

kasza manna crimnum,-i n.; τὸ μάννα; ἡ ἀθήρη,-ης

kaszak molluscum,-i n.; atheroma,-atis n.; τὸ ἀθήρωμα,-ατος

kaszel tussis,-is f.; ὁ βήξ, βηχός

kaszeć tussio, 4,-īvi,-ītum; conscreor, 1,-ātus sum; exscreor, 1,-ātus sum; βήχω

kasztan (owoc) castaneus,-i m.; castánĕa,-ae f.; ὁ διοσβάλανος,-ου

kasztan jadalny Castánĕa,-ae f. satīva; ὁ κάστανος,-ου

kasztanowiec zwyczajny Aescūlus,-us f. hippocástanum; hippocástanus,-i f.; τὸ ἵπποκάστανον,-ου

kat cárnifex,-icis m.; cruciātor,-ōris m.; lanius,-ii m.; exactor,-ōris m.; tortor,-ōris m.; ὁ βασανιστής,-οῦ; ὁ πράκτωρ,-ορος; ὁ σπεκουλάτωρ,-ορος

katafalk féretrum,-i n.; cataphalcus,-i m.; strava,-ae f.; τὸ φέρετρον,-ου

kataklizm cataclismus,-i m.; disastrum,-i m.; naturae calámītas,-ātis f.; ὁ κατακλυσμός,-οῦ

katalog catálogus,-i m.; matrícūla,-ae f.; index,-icis f.; ὁ κατάλογος,-ου

katapulta catapulta,-ae f.; ὁ καταπάλτης,-ου

katar gravedo,-īnis f.; catarrhus,-i m.; coryza,-ae f.; pituíta,-ae f.; rhinitis,-idis f.; ἡ κόρυζα,-ης; ὁ κατάρρῶς,-ου

katarakta 1. (choroba) cataracta,-ae f.; nubécūla,-ae f.; suffusio,-ōnis f.; τὸ γλαύκωμα,-ατος; ἡ ὑπόχυσις,-εως; **2. (wodospad)** cataracta,-ae f.; ὁ

καταρράκτης,-ου

katastrofa catastropha,-ae *f.*; disastrum,-i *m.*; calamitas,-ātis *f.*; ἡ καταστροφή,-ῆς

katastrofalny catastrophālis,-e; disastrālis,-e; calamitosus, 3; καταστροφώδης,-εσ

katastroficzny catastrophicus, 3; disastrōsus, 3; calamitāticus, 3; καταστροφικός,-όν

katecheta catechista,-ae *m.*; ὁ κατεχῆτης,-ου

katecheza catéchesis,-is *f.*; ἡ κατέχησις,-εως

katedra cáthedra,-ae *f.*; ἡ καθέδρα,-ας; (*pulpit*) pulpitum,-i *n.*; suggestus,-us *m.*; cáthedra,-ae *f.*

Ex cáthedra.

katedralny cathedrālis,-e; καθεδρικός, 3

kategoria ordo,-īnis *m.*; classis,-is *f.*; species,-ei *f.*; genus,-ēris *n.*; categoria,-ae *f.*; ἡ κατηγορία,-ας

kategoryczny imperatorius, 3; absolūtus, 3; indubius, 3; κατηγορικός, 3

katoda cáthodus,-i *f.*; ἡ καθοδός,-οῦ

katolicki cathólicus, 3; καθολικός, 3

katolik cathólicus,-i *m.*; ὁ καθολικός,-οῦ

katorga excruciatio,-ōnis *f.*; tormenta,-ōrum *n.pl.*; cruciātus,-us *m.*; ὁ βασανισμός,-οῦ

katować carnificio, 1,-āvi,-ātum; saevio, 4,-ivi (-ii)-itum; excrucio, 1,-āvi,-ātum;

tormento, 1,-āvi,-ātum; tórturo, 1,-āvi,-ātum; tórquēo, 2, torsi, tortum; βασανίζω

katusze supplicium,-ii *n.*; tormentum,-i *n.*; tortūra,-ae *f.*; cruciamentum,-i *n.*;

cruciātus,-us *m.*; ὁ βασανισμός,-οῦ

kaucja cautio,-ōnis *f.*; depósitum,-i *n.*; satisdātum,-i *n.*; ὁ ἀρραβών,-ῶνος

kawaler innuptus,-i *m.*; caelebs,-ibis *m.*; ὁ ἄγαμος,-ου

kawaleria equitātus,-us *m.*; équites,-um *m.pl.*; copiae,-arum *f.pl.* equestres; οἱ ἵππεῖς,-έων

kawaleryjski equester,-ris,-re; ἵππειος, 3

kawalerzysta eques,-itis *m.*; ὁ ἵππεύς,-έως

kawał 1. (żart) iocus,-i *m.*; facetia,-ae *f.*; nugae,-arum *f.pl.*; τὸ παῖγμα,-ατος; **2.**

(*część*) pars,-rtis *f.* magna; frustum,-i *n.*; ἡ μοῖρα,-ας

kawalek fragmentum,-i *n.*; frustum,-i *n.*; membrum,-i *n.*; segmentum,-i *n.*; scheda,-ae *f.*; partícūla,-ae *f.*; scida,-ae *f.*; τὸ μέρος,-εος; τὸ κλάσμα,-ατος; τὸ ψομίον,-ου; τὸ ψιχίον,-ου

kawałkować dilancino, 1,-āvi,-ātum; demembro, 1,-āvi,-ātum; seco, 1,-ui, sectum; partior, 4,-itus sum; μερίζω; τέμνω

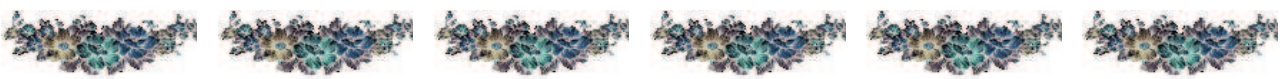
kawiarnia *cafēum,-i *n.*

kawka Coloeus,-i *m.* monédula; grácūlus,-i *m.*; grácūla,-ae *f.*; ὁ κολοιός,-οῦ

kazać 1. (rozkazać) iubēo, 2, iussi, iussum; ímpero, 1,-āvi,-ātum; mando, 1, -avi,-

atum; διατάσσω; κελεύω; **2. (polecać, przykazać)** praecipio, 3,-cepi,-ceptum;

commendo, 1,-āvi,-ātum; mando, 1,-āvi,-ātum; praescribo, 3,-scripsi, -scriptum;

órdino, 1, -āvi, -ātum; παρίσημι; **3. (urzędowo polecać)** edīco, 3, -xi, -ctum; δογματίζω; **4. (zmuszać)** cogo, 3, coégi, coáctum; παραβιάζομαι; **5. (głosić kazanie)** homiliam praedico, 1, -āvi, -ātum; ὁμιλέω

kazalnica ambona, -ae f.; ambo, -ōnis m.; púlpitum, -i n.; ὁ ἄμβων, -ωνος

kazanie praedicatio, -ōnis f.; contio, -ōnis f.; sermo, -onis f.; homilia, -ae f.; ἡ ὁμιλία, -ας

kazirodca incestātor, -ōris m.; ὁ ἀκάθαρτος, -ου

kazirodczy incestus, 3; incestuōsus, 3; ἀκάθαρτος, -ον

kazirodztwo incestum, -i n.; incestus, -us m.; stuprum, -i n.; ἡ ἀκαθαρσία, -ας

kaznodzieja praedicātor, -ōris m.; ὁ ὁμιλητής, -οῦ

každy omnis, -e; quisque, quaeque, quidque (quodque); unusquisque, unaquaeque, unumquidque, (unumquodque); πᾶς, πᾶσα, πᾶν; ἅπας, ἅπασα, ἅπαν; ἕκαστος, 3

Non omnia pōssumus omnes. Artem quaevis alit terra. Máximae cuique fortūnae mínime credendum est.

kaździel colus, -us m., f.; pensum, -i n.; τὸ κλῶσμα, -ατος

kaźkol zbożowy Agrostema, -atis n. githago; lolium, -ii n.; zizania, -ae f.; τὰ ζιζάνια, -ων

kaźać lavo, 1, lavi, lavatum (lautum, lotum); ábluo, 3, -ui, -ūtum; baptizo, 1, -āvi, -ātum; πλύνω; βαπτίζω; ῥαντίζω

kaźpiel bálneum, -i n.; lavacrum, -i n.; lavatio, -ōnis f.; τὸ λουτρόν, -οῦ; τὸ βαλανεῖον, -ου

kaźpiele ciepłe thermae, -arum f.pl.; thermalutron, -i n.; ἡ θερμαλουσία, -ας

kaźpielisko 1. (miejscowość) balnearium, -ii n.; bálneae, -arum f.pl.; balineum, -i n.; aquae, -arum f.pl.; **2. (zakład)** balneatorium, -ii n.; τὰ βαλανεῖα, -ων; **3. (basen)** nataria, -ae f.; piscina, -ae f.; bálneum, -i n.; ἡ κολυμβήθρα, -ας; τὸ νεώριον, -ου

kaźpielowy 1. (rzecz.) balneātor, -ōris m.; balnear(i)us, -ii m.; ὁ βαλανεύς, -έως; **2. (przym.)** balnearis, -e; balneus, 3; βαλανευτικός, 3

kaźsać erodo, 3, -si, -sum; mórdēo, 2, momordi, morsum; mórsico, 1, -āvi, -ātum; δάκνω; (owady) pungo, 3, -xi, -nctum; δάκνω; κεντρόω

Leónem mórtuum etiam cá tuli mordent.

kaźsek bolus, -i; offa, -ae f.; frustum, -i n.; τὸ μόριον, -ου; τὸ ψωμίον, -ου

kaźśliwy mordax, -acis; mordens, -entis; δακνώδης, -ες

kaź ángŭlus, -i m.; ἡ γωνία, -ας

kaźtomierz angulometrum, -i n.; goniometrum, -i n.; τὸ γωνιομέτρον, -ου

kaźtowy angulāris, -e; γωνικός, 3

kciuk pollex, -icis m.; ὁ ἀντίχειρ, -ρος

Kekrops Cecrops, -opis m.; Κέκροψ, -οπος

Jeden z mitycznych królów Attyki; pół wąż, pół człowiek prowadzący pokojowe rządy.

kelner *(puer) caupon(ar)ius, -ii m.

kelnerka *inservitrix, -icis f.; puella, -ae f. cauponia

keździor cirrus, -i m.; cincinnus, -i m.; ὁ βόστρυχος, -ου

kepa torus,-i *m.*; fruticetum,-i *n.*; virgultum,-i *n.*; dumus,-i *m.*; caespes,-idis *m.*; ὄθάμνος,-ου; τὸ φρύγανον,-ου

kęs bolus,-i *m.*; offa,-ae *f.*; buccella,-ae *f.*; morsa,-ae *f.*; frust(ul)um,-i *n.*; τὸ ψωμίον,-ου; ὁ ἄκολος,-ου

kibic spectātor,-ōris *m.*; ὁ θεατής,-οῦ

kibicować specto, 1,-āvi,-ātum; θεάομαι

kichać stérnuo, 3,-ui, -; stérnuto, 1,-āvi,-ātum; πταίρω

kichnięcie sternu(ta)mentum,-i *n.*; sternutatio,-ōnis *f.*; ὁ πταρμός,-οῦ

kiecka vestícŭla,-ae *f.*; replum,-i *n.*; ὁ πέπλος,-ου

Ubi deest replum, non est gaudium perfectum.

kiedy quando, quo tempore, cum; ἐπεί; ὅπου; ὅτε; πότε; ἐπειδή; ἥνίκα; ὅταν; ὡς

kiedy indziej alias, alio tēmpore; ἄλλοτε

kiedykolwiek quandocumque, quandoquando, quandoque; ποτέ; πώποτε; δήποτε

kiedys (o przeszłości) olim, aliquando; ποτέ; πάλαι

kielich calix,-icis *m.*; rócŭlum,-i *n.*; ὁ ποτήρ,-ῆρος; τὸ ποτήριον,-ου; ἡ κύλιξ,-ικος

kieliszek calícŭlus,-i *m.*; pocillum,-i *n.*; hyalus,-i *m.*; τὸ ποτηρίδιον,-ου; τὸ κυλίκιον,-ου; ὁ ὕαλος,-ου

kiel dens,-ntis *m.* canīnus (angulāris, cuspidātus); ὁ ὀδούς, ὀδόντος ἄκρος

kielbasa bótŭlus,-i *m.*; hilla,-ae *f.*; farcīmen,-īnis *n.*; tomáculum,-i *n.*; ὁ ἀλλᾶς,-ἄντος

kiełek germen,-īnis *n.*; turio,-ōnis *m.*; τὸ βλάστημα,-ατος

kielkować gérmino, 1,-āvi,-ātum; germinasco, 3,-ui, -; expóllulo, 1,-āvi,-ātum; βλαστάνω

kielkowanie germinatio,-ōnis *f.*; ἡ βλάστησις,-εως

kierować administro, 1,-āvi,-ātum *z acc.*; móderor, 1,-ātus sum *z acc.*; duco, 3,-xi,-ctum *z acc.*; dirigo, 3,-rexi,-rectum *z acc.*; guberno, 1,-āvi,-ātum *z acc.*; magistro, 1,-āvi,-ātum *z acc.*; rego, 3, rexi, rectum *z acc.*; εὐθύνω; ἡγέομαι; κυβερνάω; βραβεύω; προϊΐσθημι; ἄγω

kierowanie gubernatio,-ōnis *f.*; administratio,-ōnis *f.*; directio,-ōnis *f.*; moderatio,-ōnis *f.*; ἡ κυβέρνησις,-εως; ἡ διεύθυνσις,-εως

kierowca *autoraedarius,-ii *m.*; ὁ ὀδηγός,-οῦ

kierownictwo directio,-ōnis *f.*; administratio,-ōnis *f.*; gubernatio,-ōnis *f.*; moderatio,-ōnis *f.*; régimen,-īnis *n.*; ἡ ἡγεμονία,-ας; ἡ κυβέρνησις,-εως

kierownik director,-ōris *m.*; dux,-cis *m.*; gubernātor,-ōris *m.*; praecessor,-ōris *m.*; praepósitus,-i *m.*; moderātor,-ōris *m.*; rector,-ōris *m.*; ὁ κυβερνήτης,-ου; ὁ διευθυντής,-οῦ; ὁ ἡγούμενος,-ου; ὁ ἐπιστάτης,-ου

kierunek 1. (skierowanie) directio,-ōnis *f.*; inclinatio,-ōnis *f.*; tendentio,-ōnis *f.*; ὁ τρόπος,-ου; **2. (strona świata)** pars,-rtis *f.*; regio,-ōnis *f.*; τὸ κλίμα,-ατος; **3. (szkoła filozoficzna)** secta,-ae *f.*; via,-ae *f.*; ἡ ὁδός,-οῦ

kieszęń bursa,-ae *f.*; funda,-ae *f.*; sáccŭlus,-i *m.*; sinus,-us *m.*; τὸ σακκίον,-ου

kij báculum,-i *n.*; báculus,-i *m.*; bastum,-i *n.*; (h)arundo,-īnis *f.*; fustis,-is *m.*; τὸ

- βάκτρον,-ου; τὸ ξύλον,-ου; ὁ ῥάβδος,-ου; τὸ φρύγανον,-ου
kilka circa, aliquot, nonnulli,-ae,-a, parum, pauci, 3; ὀλίγον
kilkakrotnie aliquot; ὀλίγον
kilof dólabra,-ae f.; ἡ σφῶρα,-ας
kilogram chilogramma,-atis n.; τὸ χιλιογράμμα,-ατος
kilometr chilometrum,-i n.; τὸ χιλιομέτρον,-ου
kila lues,-is f.; morbus,-i m. Gállicus (venéreus); syphilis,-idis f.; ἡ συφιλίς,-ίδος
kino *cinematograph(e)um n.; τὸ κινηματογραφεῖον,-ου
kipieć bullio, 4,-īvi,-ītum; férnĕo, 2,-ui, -; elixo, 1,-āvi,-ātum; ἐπιζέω; παφλάζω;
ζέω
kipienie bullitio,-ōnis f.; τὸ πάφλασμα,-ατος
Kirke Circe,-es f.; Circa,-ae f.; Κίρκη,-ης
*Słynna czarodziejka z "Odysei", córka Heliosa i Perseis. Zamieniła towarzyszy
Odyseusza w zwierzęta (świnie, lwy, psy). Za radą Hermesa Odyseusz
doprowadził do odczarowania żeglarzy.*
kisić fermento, 1,-āvi,-ātum; inácido, 1,-āvi,-ātum; ζυμώω
kisnąć acesco, 3, acui, -; ζυμόομαι
kiszka 1. (jelito grube) intestinum,-i n. crassum; colon,-i n.; τὸ κόλον,-ου; **2. (ślepa
kiszka)** appendix,-icis f.; intestinum caecum; τὸ τυφλόν; **3. (kaszanka)** bótŭlus,-
i m.; fárcimen,-īnis n.; hilla,-ae f.
kiść rósula,-ae f.; corymbus,-i m.; ὁ κόρυμβος,-ου
kiśnienie fermentatio,-ōnis f.; ἡ ζύμωσις,-εως
kit mastix,-icis f.; ferrumen,-īnis n.; ἡ μαστίχη,-ης
kit pszczeli própolis,-is f.; ἡ πρόπολις,-εως
kita crista,-ae f.; iuba,-ae f.; ὁ λόφος,-ου
kiwać 1. (huścić) libro, 1,-āvi,-ātum; νευστάζω; σαλεύω; **2. (oszukiwać)** fraudo, 1,-
āvi,-ātum; fallo, 3, féfelli, falsum; decipio, 3,-cēpi,-ceptum; ἀφυστερέω; ἀπατάω
kiwać się nuto, 1,-āvi,-ātum; vacillo, 1,-āvi,-ātum; oscillo, 1,-āvi,-ātum; ἀμφινεύω;
σαλεύομαι
kiwanie się vacillatio,-ōnis f.; ἡ σάλευσις,-εως
klacz equa,-ae f.; ἡ ἵππας,-άδος
klamka manilla,-ae f.; ἡ κλείς, κλειδός
klamra fibia,-ae f.; lígula,-ae f.; fíbula,-ae f.; uncus,-i m.; ὁ ἀγκτήρ,-ῆρος; ἡ λαβίς,-
ίδος; ἡ περόνη,-ης
klapa valva,-ae f.; lacinia,-ae f.; τὸ ἐπίκλειστρον,-ου
klaps plaga,-ae f.; ἡ πληγή,-ῆς; τὸ κροῦμα,-ατος
klarowny límpidus, 3; perspícuus, 3; clarus, 3; (trans)lúcidus, 3; διαφανής,-ές;
καθαρός, 3
klasa classis,-is f.; ἡ τάξις,-εως; τὸ ἔθνος,-εος; (*pokój w szkole*) classis,-is f.;
conclave,-is n. scholare; oecus,-i m. discipulorum

klaskać plaudo, 3, plausi, plausum; χειροκρούω; πλαταγέω

klasyfikacja classificatio,-ōnis *f.*; ἡ κατηγορία,-ας

klasyfikować classífico, 1,-āvi,-ātum; κατηγορέω; ἐγκρίνω

klasztor monachium,-ii *n.*; monasterium,-ii *n.*; coenobium,-ii *n.*; conventus,-us *m.*; τὸ μοναστήριον,-ου; τὸ κοινόβιον,-ου

klasztorny monásticus, 3; monasteriālis,-e; conventuālis,-e; coenobíticus, 3; coenobiālis,-e; μοναστήριος, 3; κοινόβιος,-ον

klatka gabia,-ae *f.*; cárĕa,-ae *f.*; claustum,-i *n.*; ὁ κλωβός,-ου; (piersiowa) thorax,-acis *f.*; pectus,-ōris *n.*; ὁ θώραξ,-ακος; τὸ στῆθος,-εος

klawiatura *claviatūra,-ae *f.*; plectra,-ōrum *n.pl.*

klawisz clavis,-is *f.*; pinna,-ae *f.*; plectrum,-i *n.*; ἡ κλείς,-δός

kląć imprecor, 1,-ātus sum *alqm*; exsecro, 1,-āvi,-ātum *alqm*; maledico, 3,-xi,-ctum *alicui*; devónĕo, 2,-vovi,-votum *alqm*; καταράομαι; ἀναθεματίζω

klątwa (wyklęcie) excommúnica,-ae *f.*; anáthema,-ae *f.*; aquae et igni interdictio,-ōnis *f.*; τὸ ἀνάθεμα,-ατος

kleić (ag)glútino, 1,-āvi,-ātum; allino, 3,-levi,-litum; visco, 1,-āvi,-ātum; κολλάω

klej gluten,-ĭnis *n.*; glútinum,-i *n.*; colla,-ae *f.*; ἡ κόλλα,-ης

klejnot clenodium,-ii *n.*; gemma,-ae *f.*; ornamentum,-i *n.*; τὸ γλῆνος,-εος

klekotać glotto, 1,-āvi,-ātum

Kleopatra Cleopatra,-ae *f.*; Κλεοπάτρα,-ας

Imię kilku postaci mitologicznych z których znana jest córka Boreasza i Orejty.

Wtrącona do więzienia przez męża Fineusa, uwolniona została przez Argonautów.

klepsydra 1. (zegar wodny) clepsydra,-ae *f.*; horologium,-ii *n.* aquale; ἡ κλεψύδρα,-ας; **2. (nekrolog)** necrólogus,-i *m.*; ὁ νεκρόλογος,-ου

kler clerus,-i *m.*; clericatus,-us *m.*; οἱ ἱερεῖς,-έων

kleszcz ixōdes,-is *m.*; ὁ ἰζώδης,-ου

kleszcze extractor,-ōris *m.*; forceps,-ipis *m.*; tenella,-ae *f.*; ὁ καρκίνος,-ου

klęczeć ingenículo, 1,-āvi,-ātum; ἐπιγονυπετέω

klęcznik genuflexorium,-ii *n.*; τὸ γονυπετεῖον,-ου

klękać genuflecto, 3,-xi,-xum; genua complico, 1,-āvi,-ātum; genu curvo, 1,-āvi,-ātum; γονυπετέω

klęska 1. (np. na wojnie) clades,-is *f.*; calámĭtas,-ātis *f.*; strages,-is *f.*; ἡ ἥττα,-ης; **2. (żywiolowa)** disastrum,-i *n.*; clades,-is *f.*; calámĭtas,-ātis *f.*; ὁ κατακλυσμός,-οῦ; ἡ καταστροφή,-ῆς

Plerumque in calamitate ex amīcis inimīci existunt. Calámĭtas virtūtis occasio.

klient cliens,-entis *m.*; ὁ αἰτητής,-οῦ

klimakterium climacterium,-ii *n.*; climacter,-ēris *m.*; ὁ κλιμακτήρ,-ῆρος

klimat caelum,-i *n.*; clima,-atis *n.*; τὸ κλίμα,-ατος

klin cúneus,-i *m.*; gomphus,-i *m.*; sphen,-is *m.*; ὁ σφήν,-νός

klinga mucro,-ōnis *m.*; lámĭna,-ae *f.*; τὸ κέντημα,-ατος

klínika clíníca,-ae f.; valetudinarium,-ii n.; ἡ κλινική,-ῆς

Klio Clio,-us f.; Κλιώ,-οῦς

Muza historii przedstawiana ze zwojem papirusu.

kloaka cloaca,-ae f.; latrīna,-ae f.; ὁ ὑπόνομος,-ου

kloc féstuca,-ae f.; caudex,-icis m.; codex,-icis m.; truncus,-i m.; τὸ στέλεχος,-εος

klon acer,-ëris n.; ἡ ζυγία,-ας

klozet latrīna,-ae f.; fórica,-ae f.; locus,-i m. secrētus; τὸ ἀποχωρητήριο,-ου

klucz clavis,-is f.; clavícŭla,-ae f.; ἡ κλείς,-δός

klucznik clavicularius,-ii m.; clusius,-ii m.; cláviger,-i m.; ὁ κλειδοῦχος,-ου

kluc się progérmino, 1,-āvi,-ātum; ex ovo éceo,-ire,-ivi (-ii),-itum; ἐκφύομαι

kluska offa,-ae f.; collyr(id)a,-ae f.; τὸ κολλυρικόν,-οῦ

Klitajmestra Clytemnestra,-ae f.; Κλυταιμήστρα,-ας

Córka Tyndareosa i Ledy, siostra Heleny i Dioskurów, żona Tantalosa, a po jego śmierci - Agamemnona. Matka Ifigenii, Elektry i Orestesa. W czasie nieobecności męża (wojna trojańska) Klytajmestra zakochała się w Ajgistosie. Po powrocie męża z wojny zabili go.

klaczek stuppa,-ae f.; floccus,-e m.; τὸ τιλμάτιον,-ου

klamać (e)mentior, 4,-itus sum; fallo, 3, fefelli, falsum; ψεύδομαι

klamca mendax,-acis m.f.; falsor,-ōris m.; falsus,-i m.; ὁ ψευδής,-οῦ; ὁ ψεύστης,-ου

klamliwy mendax,-acis; mendōsus, 3; periurus, 3; falsus, 3; ἐπίορκος,-ον; πλαστός, 3; ψευδής,-ές; ἀπατηλός, 3

klamstwo menda,-ae f.; mendacium,-ii n.; mendum,-i n.; falsiloquium,-ii n.; τὸ ψεῦδος,-εος; τὸ ψεῦσμα,-ατος; ἡ ψευδολογία,-ας

Mentīri noli: numquam mendacia prosunt. Incredibile verum et verisimile mendacium.

klaniać się 1. (pozdrawiać) salūto, 1,-āvi,-ātum *alqm*; salutem *alicui* dico, 3,-xi,-ctum; ἀσπάζομαι; χαιρετίζω; **2. (pochylać się)** vergo, 3, versi, -; inclinor, 1,-ātus sum; κατακλίνομαι

kląć pōno, 3, posui, positum; cólloco, 1,-āvi,-ātum; τίθημι

kląć się accumbo, 3,-ui,-itum *alicui rei*; me abicio, 3,-ieci,-iectum *in alqa re*; κατακεῖμαι

klącze bulbus,-i m.; rhizoma,-atis n.; τὸ ῥιζῶμα,-ατος

klębek glomus,-ëris n.; nódülus,-i m.; ἡ ἀγαθίς,-ίδος; (*welny*) tractum,-i n.

klębić się (con)glómero, 1,-āvi,-ātum; túrbulo, 1,-āvi,-ātum; στροβιλόομαι; κλονέομαι

kloda truncus,-i m.; caudex,-icis m.; ὁ φιτρός,-οῦ; ὁ κορμός,-οῦ

kłopot aerumna,-ae f.; anxia,-ae f.; cura,-ae f.; difficoltàs,-ātis f.; molestia,-ae f.; satactio,-ōnis f.; sollicitūdo,-īnis f.; ὁ κόπος,-ου; ἡ μέριμνα,-ης

kłopotać się exaporior, 1,-ātus sum; sátago, 3,-egi,-actum; satago, 1,-āvi,-ātum;

sollícitus sum, esse, fui; *in alqa re* laboro, 1,-āvi,-ātum; μεριμνάω; σπουδάζω;

θορυβάζω; σκύλλω

kłopotliwy 1. (wzbudzający kłopot) curius, 3; satagiōsus, 3; molestiam (curam) efficiens,-entis; μεριμναστός, 3; **2. (wzbudzający niechęć)** fastidiōsus, 3; ἀντίος, 3

kłos spica,-ae f.; spicum,-i n.; arista,-ae f.; ὁ στάχυς,-υος

klócić się altercor, 1,-ātus sum; iurgo, 1,-āvi,-ātum; lítigo, 1,-āvi,-ātum; rixor, 1,-ātus sum; stomachor, 1,-ātus sum; ἐρίζω; μάχομαι; στασιάζω

Duóbus litigántibus tertius gaudet.

klódka sera,-ae f.; ἡ κλείς, κλειδός

klótlivy iurgōsus, 3; litigiōsus, 3; contentiōsus, 3; rixōsus, 3; φιλόνεικος,-ον; ἐριστικός, 3

klótnia altercatio,-ōnis f.; contentio,-ōnis f.; dissensio,-ōnis f.; iurgium,-ii n.; lis,-tis f.; rixa,-ae f.; ἡ ἐριθεία,-ας; ἡ ἔρις,-ιδος; ἡ φιλονεικία,-ας; τὸ νεῖκος,-εος

klucie punctio,-ōnis f.; punctūra,-ae f.; ἡ κέντησις,-εως

kluc ácuo, 3,-ui,-utum; pungo, 3, rúpugi, punctum; stímulo, 1,-āvi,-ātum; κεντέω; κεντρίζω; νύσσω

klusować 1. (koniem) tolutim équito, 1,-āvi,-ātum; καλπάζω; **2. (na zwierzyne)** latrocino, 1,-ātus sum; venando furor, 1,-ātus sum; ληστεύω

klusownik latro,-ōnis m.; ferarum praedo,-ōnis m.; ὁ ληστής,-οῦ

kminek zwyczajny Carvum,-i n. carvi; cyminum,-i n.; cúminum,-i n.; τὸ κύμινον,-ου

knajpa caupōna,-ae f.; rópina,-ae f.; gánēa,-ae f.; τὸ πανδοχεῖον,-ου

knot funicūlus,-i m.; licinium,-ii n.; linamentum,-i n.; stuppa,-ae f.; ellychnium,-ii n.; τὸ ἐλλύχνιον,-ου; τὸ λίνον,-ου

knowanie conspiratio,-ōnis f.; coniuratio,-ōnis f.; intricatio,-ōnis f.; íntrica,-ae f.; machinatio,-ōnis f.; ἡ ἐπιβούλευσις,-εως

knuć cónspiro, 1,-āvi,-ātum; coniuero, 1,-āvi,-ātum; íntrico, 1,-āvi,-ātum; maligno, 1,-āvi,-ātum; máchino, 1,-ātus sum; ἐπιβουλεύω

koalicja coalitio,-ōnis f.; (con)foederatio,-ōnis f.; foedus,-ēris n.; ἡ συμμαχία,-ας

kobiocy femíneus, 3; feminīnus, 3; muliébris,-e; γυναικεῖος, 3

kobierzec caulaeum,-i n.; bancale,-is n.; strágulum,-i n.; stroma,-atis n.; tapetum,-i n.; cortina,-ae f.; τὸ στρῶμα,-ατος; τὸ ῥῆγος,-εος; ὁ τάπης,-ητος

kobieta fémina,-ae f.; mulier,-eris f.; matrōna,-ae f.; ἡ γυνή,-αικός; ἡ θήλεια,-ας
Varium et mutábile semper fémina.

kobyła equa,-ae f.; ἡ ἵππας,-άδος

koc strágulum,-i n.; opertorium,-ii n.; ὁ στρωματεύς,-έως

kochać amo, 1,-āvi,-ātum; dilígo, 3,-lexi,-lectum; ἀγαπάω; ἐρωτάω; φιλέω; στέργω

Se ipsos natūrā omnes diligunt. Diligēre parentes prima naturae lex est. Levis est labor omnis amanti. Ama nos et vale. Omne ánimal se ipsum díligit. Nemo amat, quos timet. Si vis amāri, ama! Amāre est nihil aliud, nisi eum ipsum

diligēre, quem ames, nullā utilitate quaesitā. Qui amant, ipsi sibi somnia fingunt. Amantes amentes. Quisquis amat ranam, ranam putat esse Dianam. Amāre simul et sapēre ipsi Iovi non datur.

- kochanek** adamātor,-ōris *m.*; amasius,-ii *m.*; amasio,-ōnis *m.*; fututor,-ōris *m.*; ὁ ἔρωτύλος,-ου; ὁ ἀΐτας,-ου
- kochanka** adamatrix,-icis *f.*; amasia,-ae *f.*; pállaca,-ae *f.*; fututrix,-icis *f.*; ἡ ἔρωτίς,-ίδος
- kochanie** amor,-ōris *m.*; amatio,-ōnis *f.*; ὁ ἔρωτος, -ωτος; ἡ ἀγάπησις,-εως
- kochany** amātus, 3; amábīlis,-e; carus, 3; dilectus, 3; προσφιλής,-ές; ἀγαπητός, 3
- koci** felin(e)us, 3; γατ(τ)ικός, 3
- kociol** cortīna,-ae *f.*; lebes,-etis *m.*; ὁ λέβητος,-ητος
- koczować** stábulor, 1,-ātus sum; νομεύω
- koczowniczy** nomádicus, 3; νομαδικός, 3
- koczownik** nomas,-adis *m.*; vagus,-i *m.*; ὁ νομάς,-άδος
- kod** codex,-icis *m.*; signum,-i *n.*; notae,-arum *f.pl.*; τὸ σῆμα,-ατος
- kodeks** codex,-icis *m.*; τὸ νομοθέτημα,-ατος
- kodyfikacja** codificatio,-ōnis *f.*; ἡ νομοθεσία,-ας
- kodyfikować** codífico, 1,-āvi,-ātum; νομοθετέω
- koedukacja** coeducatio,-ōnis *f.*; ἡ συμπαιδεία,-ας
- koedukacyjny** coeducatīvus, 3; mixtus, 3; συμπαιδευτικός, 3
- koegzystencja** coexistentia,-ae *f.*; conviventia,-ae *f.*; convivium,-ii *n.*; convictus,-us *m.*; ἡ συνύπαρξις,-εως
- kogut** gallus,-i *m.*; ὁ ἀλέκτωρ,-ορος
- Omne animal post coitum triste est praeter gallum, qui post coitum cantet.*
- kohorta** cohors,-rtis *f.*; ἡ σπεῖρα,-ας
- koić** (de)lenio, 4,-īvi,-ītum; mítigo, 1,-āvi,-ātum; sedo, 1,-āvi,-ātum; μαλάσσω
- kojarzenie** associatio,-ōnis *f.*; coordinatio,-ōnis *f.*; coniunctio,-ōnis *f.*; ἡ σύνθεσις,-εως; ὁ σύνδεσμος,-ου
- kojarzyć** associo, 1,-āvi,-ātum; coniungo, 3,-nxi,-nctum; nodo, 1,-āvi,-ātum; συντίθημι; συνδέω
- kojący** leniens,-entis; abirritans,-antis; paregóricus, 3; παρηγορικός, 3
- kok 1. (fryzura)** caliandrum,-i *n.*; τὸ κήπιον,-ου **2. (kucharz okrętowy)** coquus,-i *m.* navalis; ὁ ἔσχαρεύς,-έως
- kokarda** illigamentum,-i *n.*; ἡ ταινία,-ας
- kokieteria** blanditia,-ae *f.*; illécebra,-ae *f.*; τὸ δελέασμα,-ατος
- koklusz** pertussis,-is *f.*; tussis,-is *f.* cánina (convulsīva, férina); ὁ βήξ, βηχός θηριώδης
- kokon** cocon,-ōnis *m.*; involucrum,-i *n.* séricum; τὸ βομβύκιον,-ου
- kokosz** gállina,-ae *f.*; ἡ ἀλεκτορίς,-ίδος
- kolaboracja** collaboratio,-ōnis *f.*; ἡ συνεργία,-ας

kolacja cena,-ae f.; cibus,-i m. vespertīnus; vesperna,-ae f.; τὸ δεῖπνον,-ου; τὸ δόρπον,-ου

kolano genu,-us n.; τὸ γόνυ, γόνατος

koleczasty aculeātus, 3; spinālis,-e; spinātus, 3; spinōsus, 3; sentus, 3; ἀκάνθινος, 3; κεντητικός, 3

koleczyk inauris,-is f.; pendiculum,-i n.; blasta,-ae f.; crotalium,-ii n.; τὸ ἄρτημα,-ατος; ὁ ἔλικτήρ,-ῆρος

kolebka cunae,-arum f.pl.; (in)cunābulae,-arum f.pl.; ἡ δροιτή,-ῆς; ἡ σκάφη,-ης
kolec acūla,-ae f.; acūleus,-i m.; cuspis,-idis f.; spina,-ae f.; spīculum,-i n.; stímulus,-i m.; tálēa,-ae f.; luma,-ae f.; ὁ σκόλοψ,-οπος; τὸ κέντρον, -ου; ἡ ἄκανθα,-ης

kolega amīcus,-i m.; coaequalis,-is m.; cóllega,-ae m.; comes,-itis m.; socius,-ii m.; ὁ ἑταῖρος,-ου

Nóscitur ex socio, qui non cognóscitur ex se. Nóscitur a sociis.

kolegium collegium,-ii n.; συμβούλιον,-ου; ἡ ἑταιρία,-ας

koleina órbita,-ae f.; sulcus,-i m.; ἡ ἄμαξοτροχία,-ας

kolej (komunikacja) *ferrīvia,-ae f.; ἡ ἄμαξοστοιχία,-ας; ὁ σιδηρόδρομος,-ου

kolejka sequentia,-ae f.; ordo,-īnis m.; τὸ ἀκολουθία,-ατος

~ **górska** *ferrivia,-ae f. montana; ~ **linowa** *funivia,-ae f.; ~ **podziemna** ferrivia subterranea

kolejno sequenter, alterne, vicissim, in órđinem, ex órđine; ἑφεξῆς

kolejność ordo,-īnis m. successīvus (consecutīvus); sequentia,-ae f.; vicissitūdo,-īnis f.; ἡ ἀκολουθία,-ας; ἡ τροπή,-ῆς; ἡ τάξις,-εως

kolejny alternus, 3; consecutīvus, 3; (con)sequens,-entis; contínuus, 3; continuātus, 3; successīvus, 3; ἀκόλουθος, 3; ἐπόμενος, 3

kolekcja collectio,-ōnis f.; collatio,-ōnis f.; corpus,-ōris n.; ἡ συλλογή,-ῆς

kolekcjonować collecto, 1,-āvi,-ātum; colligo, 3,-legi,-lectum; συλλέγω

kolekta collecta,-ae f.; ἡ λογεῖα,-ας

koleżeński amicālis,-e; collegiālis,-e; sociālis,-e; sodalicius, 3; contubernālis,-e; ἑταιρικός, 3

koleżeństwo collegiatio,-ōnis f.; contubernium, -ii n.; amicitia,-ae f.; societas,-ātis f.; sodālitas, -ātis f.; ἡ ἑταιρία,-ας

kolia monīle,-is n.; monilium,-ii n.; τὸ περιτραχήλιον,-ου

koliber colubris,-is m.f.; tróchylus,-i m.; ὁ τροχίλιδος,-ου

koligacja colligatio,-ōnis f.; consanguínitas,-ātis f.; cognatio,-ōnis f.; affínitas,-ātis f.; ὁ συνδεσμός,-οῦ

kolisty annulāris,-e; circulāris,-e; rotundus, 3; τροχιός, 3; κυκλικός, 3

kolizja collisio,-ōnis f.; ἡ σύγκρουσις,-εως

kolka cólica,-ae f.; tormidia,-ae f.; rosio,-ōnis f.; τὰ κωλικά,-ῶν

kolokwium colloquium,-ii n.; ὁ διάλογος,-ου

kolonia colonia,-ae f.; ἡ κληρουχία,-ας

kolonista colōnus,-i *m.*; cōnvena,-ae *m.*; ὁ κληρούχος,-ου

kolor color,-ōris *m.*; chroma,-atis *n.*; τὸ χρῶμα,-ατος

Nec caecus de colōribus, nec surdus de discrimine sonōrum iudicāre possunt. Non idem semper flōribus color est.

kolorowy colorātus, 3; variopictus, 3; χρωμάτινος, 3

kolos colossus,-i *m.*; moles,-is *f.*; ὁ κολοσσός,-οῦ

kolosalny colossālis,-e; collōseus, 3; gigānteus, 3; ingens, -entis; immanis,-e;
κολοσσαῖος, 3

kolumna columna,-ae *f.*; stela,-ae *f.*; ὁ στῦλος,-ου; ἡ στήλη,-ης

kolumnada pórticus,-us *f.*; porticatio,-ōnis *f.*; columnatio, -onis *f.*; τὸ μεταστύλιον,-
ου; ἡ στοά,-ᾶς

kołacz rótula,-ae *f.*; pastilla,-ae *f.*; libum,-i *n.*; ὁ ναστός,-οῦ

kołatka crep(it)áculum,-i *n.*; ἡ κροταλίστρα,-ας

kołczan pháretra,-ae *f.*; córytus,-i *m.*; ἡ φαρέτρα,-ας; ἡ βελοθήκη,-ης

kołdra strágulum,-i *n.*; lodícŭla,-ae *f.*; opertorium,-ii *n.*; pallium,-ii *n.*; stroma,-atis *n.*;
τὸ περίστρωμα,-ατος; τὸ στρῶμα,-ατος; τὸ ἐπίβλημα,-ατος

kołek gomphus,-i *m.*; paxillus,-i *m.*; báculum,-i *n.*; ὁ γόμφος,-ου

kołnierz excisūra,-ae *f.*; peristomium,-ii *n.*; τὸ περι- στόμιον,-ου

koło círcŭlus,-i *m.*; circus,-i *m.*; orbis,-is *m.*; rota,-ae *f.*; rótula,-ae *f.*; τὸ κύκλωμα,-
ατος; ὁ κύκλος,-ου; ὁ τροχός, -οῦ; ὁ γύρος,-ου

koło 1. (około) circa, circum, iuxta; κυκλόθεν; **2. (w pobliżu)** ad *z acc.*; circa *z acc.*;
circum *z acc.*; apud *z acc.*; iuxta, iuxtim *z acc.*; prope *z acc.*; ἐπί *z dat.*; πρὸς *z*
acc.; παρά *z acc.*

kołodziej rótifex,-icis *m.*; carpentarius,-ii *m.*; ὁ τροχοποιός, -οῦ

kołować circumvol(it)o, 1,-āvi,-ātum; circumvenio, 4,-veni,-ventum; κυκλώω;
περιέρχομαι

kołowy circulāris,-e; rotundus, 3; rotatīvus, 3; τροχιός, 3

kołtun plica,-ae *f.*; tinĕa,-ae *f.* Polonica

kołysać libro, 1,-āvi,-ātum; vóluto, 1,-āvi,-ātum; αἰωρέω; σαλεύω

kołysać się oscillo, 1,-āvi,-ātum; αἰωρέομαι

kołysanie libratio,-ōnis *f.*; ἡ αἰώρησις,-εως

kołysanie się oscillatio,-ōnis *f.*; volutatio,-ōnis *f.*; ἡ σάλευσις,-εως

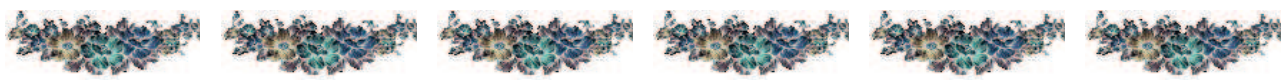
kołysanka canticum,-i *n.* dormificans; lallum,-i *n.*; n(a)enia,-e *f.*; ἡ μελωδία,-ας; τὸ
βαυκάλημα,-ατος

kołyska agitatorium,-ii *n.*; cunae,-arum *f.pl.*; (in)cunabula,-ōrum *n.pl.*; ἡ σκάφη,-ης;
ἡ δροιτή,-ῆς; τὸ λίκνον,-ου

komar culex,-icis *m.*; alúcita,-ae *f.*; ὁ κώνωψ,-ωπος

kombinacja combinatio,-ōnis *f.*; copulatio,-ōnis *f.*; ὁ συνδυασμός,-οῦ

kombinować 1. (zestawiać dwie części) cómbino, 1,-āvi,-ātum; cópulo, 1,-āvi,-ātum;
coniungo, 3,-iunxi,-iunctum; συνδυάζω; **2. (wymyślać)** invenio, 4,-veni,-ventum;

- fábrico, 1, -āvi, -ātum; excógito, 1, -āvi, -ātum; ἐκζητέω
komedia commoedia, -ae f.; fábula, -ae f.; ἡ κωμωδία, -ας
komediant histrio, -ōnis m.; cómmicus, -i m.; durio, -ōnis m.; ludio, -ōnis m.; ὁ κωμωδικός, -οῦ
komediopisarz comoediarum scriptor, -ōris m.; comoediographus, -i m.; ὁ κωμωδιογράφος, -ου
komenda 1. (ochrona) praesidium, -ii n.; praetorium, -ii n.; ἡ προστασία, -ας; **2. (rozkaz)** imperium, -ii n.; iussus, -us m.; τὸ παράγγελμα, -ατος
komendant praefectus, -i m.; dux, -cis m.; ὁ προστάτης, -ου; ὁ στρατηγός, -οῦ
komentarz commentarius, -ii m.; commentarium, -ii n.; interpretatio, -ōnis f.; ἡ ἔρμηνεία, -ας
komentator commentātor, -ōris m.; interpretātor, -ōris m.; ὁ ἔρμηνεύς, -έως
komentować commentor, 1, -ātus sum; intérpretor, 1, -ātus sum; ἐxplico, 1, -avi, -tum; pando, 3, pandi, pansum; ἔρμηνεύω
kometa comētes, -ae m.; comēta, -ae f.; stella, -ae f. crinīta; ὁ κομήτης, -ου
komfort commóditas, -ātis f.; luxuria, -ae f.; luxus, -us m.; ἡ ἄνεσις, -εως
komiczny cómmicus, 3; lúdicus, 3; ridícūlus, 3; ridendus, 3; κωμικός, 3
komik cómmicus, -i m.; balatro, -ōnis m.; ludius, -ii m.; ὁ κωμικός, -οῦ
komin cáminus, -i m.; fumarium, -ii n.; ἡ σαλάμβη, -ης
komisarz commissarius, -ii m.; ὁ ἐπίτροπος, -ου
komisja commissio, -ōnis f.; consilium, -ii n.; ἡ ἐπιτροπή, -ῆς; τὸ συμβούλιον, -ου
komitet comitatus, -us m.; consilium, -ii n.; ἡ σύμβασις, -εως
komnata habitáculum, -i n.; conclāve, -is n.; oecus, -i m.; ὁ οἶκος, -ου; τὸ μέγαρον, -ου; τὸ δωμάτιον, -ου
komora camera, -ae f.; cella, -ae f.; cellarium, -ii n.; ἡ καμάρα, -ας; ἡ θαλάμη, -ης; τὸ ταμειῖον, -ου; ὁ μυχός, -οῦ; (*serca*) ventricūlus, -i m.; (*celna*) telonium, -ii n.; τὸ τελώνιον, -ου
komorne conductum, -i n.; census, -us m.; salarium, -ii n.; τὸ μίσθωμα, -ατος
komornik actor, -ōris m.; apparitor, -ōris m.; ὁ πράκτωρ, -ορος
komórka célula, -ae f.; cella, -ae f.; cytus, -i m.; τὸ κύτος, -εος; τὸ ταμειῖον, -ου; τὸ κύτταρον, -ου
kompania societas, -ātis f.; sodálitas, -ātis f.; comitiva, -ae f.; ἡ ἑταιρία, -ας; ὁ λόχος, -ου
kompas compassum, -i n.; pyxis, -is f.; ἡ πύξις, -εως
kompedium compendium, -ii n.; ἡ σύνθεσις, -εως
kompetencja competentia, -ae f.; peritia, -ae f.; facultas, -ātis f.; ἡ ἰδρεία, -ας
kompetentny cómpetens, -entis; expertus, 3; perītus, 3; ἴδρις; δόκιμος, 3
kompleks complexus, -us m.; ἡ συνάρτησις, -εως
komplement complementum, -i n.; aléxinum, -i n.; blandimentum, -i n.; blanditia, -ae f.; blandities, -ei f.; ἡ κολακία, -ας

komplet complētus, -us *m.*; τὸ συμπλήρωμα, -ατος
kompletny complētus, 3; ínteger, 3; plenus, 3; sólídus, 3; totālis, -e; totus, 3;
 συμπλήρης, -ες; παντελής, -ές
komplikacja complicatio, -ōnis *f.*; difficultas, -ātis *f.*; nodósitas, -ātis *f.*; ἡ συμπολική, -
 ῆς; ἡ ἐπιπλοκή, -ῆς
komponować opus compōno, 3, -pōsui, -pōsitum; creo, 1, -āvi, -ātum; συντίθημι
kompozycja compositio, -ōnis *f.*; ἡ σύνθεσις, -εως
kompozytor compositor, -ōris *m.*; compositorius, -ii *m.*; ὁ συνθέτης, -ου
kompres fomentum, -i *n.*; splenium, -ii *n.*; τὸ ἐπίθεμα, -ατος; τὸ μάλαγμα, -ατος
kompromis compromissum, -i *n.*; conciliatio, -ōnis *f.*; ἡ συναγγελία, -ας
kompromitacja compromitatio, -ōnis *f.*; discreditatio, -ōnis *f.*; dédecus, -ōris *n.*; ἡ
 αἰσχύνη, -ης
komputer *ordinatrum, -i *n.*; computatrum, -i *n.*; ὁ ἠλεκτρονικός ὑπολογιστής, -οῦ
komunalny communālis, -e; commūnis, -e; municipālis, -e; κοινωνικός, 3
komunia communio, -ōnis *f.*; ἡ κοινωνία, -ας
komunikacja communicatio, -ōnis *f.*; ἡ συνκοινωνία, -ας
komunikat communicatum, -i *n.*; denuntiatio, -ōnis *f.*; nuntius, -ii *m.*; τὸ ἀνακοινόν, -
 οῦ
komunikować communico, 1, -āvi, -ātum; informo, 1, -āvi, -ātum; nuntio, 1, -āvi, -ātum;
 ἀνακοινῶ
komunikowanie się communicatio, -ōnis *f.*; intercursus, -us *m.*; ἡ ἐπικοινωνήσις, -
 εως
konać agonizo, 1, -āvi, -ātum; de vita decēdo, 3, -cessi, -cessum; (inter)morior, 3,
 mórtuus sum; éxspiro, 1, -āvi, -ātum; ἀποθνήσκω; τελευτάω; ἐκψύχω
konający agonizans, -antis; (inter)moriens, -entis; moribundus, 3; τελευτῶν, -ᾶσα, -ᾶν
konanie agonía, -ae *f.*; agon, -ōnis *m.*; extrema mortis colluctatio, -ōnis *f.*; ἡ τελευτή, -
 ῆς
konar pedúncŭlus, -i *m.*; ramus, -i *m.*; ὁ κλάδος, -ου
koncentracja concentratio, -ōnis *f.*; collectio, -ōnis *f.*; congeries, -ei *f.*; congestus, -us *f.*;
 ἡ σύννευσις, -εως
koncentracyjny concentráticus, 3; concentratīvus, 3; συννευτικός, 3
koncepcja conceptio, -ōnis *f.*; cogitatio, -ōnis *f.*; inventum, -i *n.*; ἡ καταβολή, -ῆς
koncept conceptus, -us *m.*; consilium, -ii *n.*; ἡ σύνεσις, -εως
koncert concentus, -us *m.*; ἡ συναυλία, -ας; ἡ συμφωνία, -ας
koncertowy concénticus, 3; σύναυλος, -ον; σύμφωνος, -ον
kondolencja condolentia, -ae *f.*; consolatio, -ōnis *f.*; commiseratio, -ōnis *f.*; τὸ
 συλλύπημα, -ατος
kondukt pompa, -ae *f.* fúnebris; ἡ ἐκφορά, -ᾶς
konduktor *vectuarius, -ii *m.*
konewka aquamanus, -us *m.*; alvéolus, -i *m.*; pelvis, -is *f.*; τὸ ὑδρεῖον, -ου; τὸ
 κατάχυτλον, -ου

- konfederacja** confoederatio,-ōnis *f.*; consociatio,-ōnis *f.*; foedus,-ēris *n.*; ἡ συμμαχία,-ας
- konferencja** consilium,-ii *n.*; consultatio,-ōnis *f.*; conferentia,-ae *f.*; ἡ συμβουλία,-ας
- konfident** confidens,-entis *m.*; conscius,-ii *m.*; delātor,-ōris *m.*; ὁ προδότης,-ου
- konfiskata** confiscatio,-ōnis *f.*; publicatio,-ōnis *f.*; sequestrum,-i *n.*; ἡ δημοσίωσις,-εως
- konflikt** conflictus,-us *m.*; contentio,-ōnis *f.*; collisio,-ōnis *f.*; controversio,-ōnis *f.*; ἡ σύγκρουσις,-εως
- kongregacja** congregatio,-ōnis *f.*; collegium,-ii *n.*; consilium,-ii *n.*; τὸ συνέδριον,-ου
- kongres** congressus,-us *m.*; conventus,-us *m.*; ἡ συνεδρεία,-ας
- konieczyna** trifolium,-ii *n.*; τὸ τρίφυλλον,-ου
- koniec** extrémītas,-ātis *f.*; extremum,-i *n.*; éxitus,-us *m.*; conclusio,-ōnis *f.*; consummatio,-ōnis *f.*; fastigium,-ii *n.*; finis,-is *m.*; summum,-i *n.*; spīculum,-i *n.*; términus,-i *m.*; τὸ τέλος,-εος; τὸ ἄκρον,-ου; ἡ τελείωσις,-εως; ἡ συντέλεια,-ας
- Finis corōnat opus. Quidquid agis prudenter agas et respice finem. Si finis bonus, laudābile totum.***
- konieczność** necéssitas,-ātis *f.*; necessitūdo,-īnis *f.*; usus,-us *m.*; ἡ ἀνάγκη,-ης; ἡ χρεία,-ας; ἡ πέδη,-ης
- Dura necéssitas. Dira necéssitas. Necéssitas ácuīt ingenium. Necéssitas frangit legem. Necéssitas artium mater. Necéssitas últimum et máximum telum. Necessitāti ne di quidem resistunt.***
- konieczny** necessarius, 3; indispensābilis,-e; ἀναγκαῖος, 3; ἐπιτήδειος, 3
- In necessáriis únitas, in dúbiis líbertas, in ómnibus cáritas.***
- koniecznym jest** necesse est, esse, fuit; ἀναγκάζει
- konik 1. (mały koń)** équūlus,-i *m.*; búricus,-i *m.*; brúnicus,-i *m.*; mánnūlus,-i *m.*; τὸ ἵππάριον,-ου; **2. (polny)** chortippus,-i *m.*; ὁ τέπτιξ,-ιγος; **3. (morski)** chippocampus,-i *m.*; **4. (hobby)** studium,-ii *n.*; ὁ τύφος,-ου
- koniugacja** coniugatio,-ōnis *f.*; ἡ σύναψις,-εως
- koniuszek** apex,-icis *m.*; τὸ ἄκρον,-ου
- koniuszy** praefectus,-i *m.* equorum (stábuli); ὁ ἵπποκόμος,-ου
- konkordat** concordatus,-us *m.*; concordatum,-i *n.*; ἡ σύνταξις,-εως
- konkretny** concrētus, 3; reālis,-e; certus, 3; sólīdus, 3; οὐσιώδης,-εσ; συγκεκριμένος, 3
- konkubinat** concubinātus,-us *m.*; connubium,-ii *n.* illegale; ἡ συγκοίμησις,-εως
- konkurencja** concurentia,-ae *f.*; competitio,-ōnis *f.*; ἡ διαγωνία,-ας; ἡ ζήλωσις,-εως
- konkurent** competitor,-ōris *m.*; aemūlus,-i *m.*; rivālis,-is *m.*; ὁ ζηλωτικός,-οῦ
- Rivalem possem non ego ferre Iovem.***

konkurs concursus, -us *m.*; certāmen, -īnis *n.*; competitio, -ōnis *f.*; ὁ ἀγών, -ῶνος;
τὸ ζήλωμα, -ατος

konkury concursus, -uum *m.pl.*; procatio, -ōnis *f.*; ἡ ζηλωτυπία, -ας

konnica equitātus, -us *m.*; équites, -um *f.pl.*; ἡ ἵππεία, -ας

konny equester, -tris, -tre; híppicus, 3; ἵππικός, 3

konsekwencja consequentia, -ae *f.*; éxitus, -us *m.*; eventus, -us *m.*; eventum, -i *n.*;
consecutio, -ōnis *f.*; ἡ συνέπεια, -ας

konserwacja conservatio, -ōnis *f.*; ἡ συντήρησις, -εως

konserwować conservo, 1, -āvi, -ātum; praeservo, 1, -āvi, -ātum; custodio, 4, -īvi, -ītum;
συντηρέω

konsolidacja consolidatio, -ōnis *f.*; stabilitās, -ātis *f.*; ὁ συστηριγμός, -οῦ

konsorcjum consortium, -ii *n.*; ἡ συγκληρία, -ας

konspekt conspectum, -i *n.*; conspectus, -us *m.*; ἡ σύνοψις, -εως

konspiracja conspiratio, -ōnis *f.*; coniuratio, -ōnis *f.*; ἡ συνωμοσία, -ας

konstelacja constellatio, -ōnis *f.*; τὸ σῆμα, -ατος

konstrukcja constructio, -ōnis *f.*; structūra, -ae *f.*; ἡ σύνθεσις, -εως

konstruować (cón)struo, 3, -xi, -ctum; aedífico, 1, -āvi, -ātum; efficio, 3, -fēci, -fectum;
érigo, 3, -rexi, -rectum; συντίθημι

konstytucja constitutio, -ōnis *f.*; status, -us *m.*; τὸ σύστημα, -ατος; τὸ σύσταγμα, -
ατος

konsul consul, -is *m.*; ὁ ὑπατος, -ου; ὁ πρόξενος, -ου

konsularny consulāris, -e; ὑπατικός, 3

konsulat consulātus, -us *m.*; proxenium, -ii *n.*; ἡ ὑπατεία, -ας; τὸ προξενεῖον, -ου

konsultacja de alqa re consultatio, -ōnis *f.*; ἡ συμβουλία, -ας

konsultant consultor, -ōris *m.*; ὁ συμβουλευτής, -οῦ

konsultować de alqa re consulto, 1, -āvi, -ātum; consulo, 3, -ui, -ultum *alqm*;
συμβουλεύω

konsylium consilium, -ii *n.*; concilium, -ii *n.*; ἡ συμβουλία, -ας

konsystencja consistentia, -ae *f.*; stabilitās, -ātis *f.*; dénsitas, -ātis *f.*; τὸ σύνταγμα, -
ατος

konsystorz consistorium, -ii *n.*; τὸ συνέδριον, -ου

kontakt contactus, -us *m.*; iunctūra, -ae *f.*; contagium, -ii *n.*; iunctio, -ōnis *f.*; ἡ
σύνδεσις, -εως; ἡ σύναψις, -εως

kontaktować contingo, 3, -igi, -actum; coniungo, 3, -iunxi, -iunctum; συνδέω;
συνάπτω

kontekst contextus, -us *m.*; τὸ συγκείμενον, -ου

kontemplacja contemplatio, -ōnis *f.*; meditatio, -ōnis *f.*; consideratio, -ōnis *f.*; ἡ
ἐποπτεία, -ας; ἡ θεωρία, -ας

kontemplować contemplor, 1, -ātus sum; méditor, 1, -ātus sum; considéro, 1, -āvi, -
ātum; ἐπισκοπέω; θεάομαι

konto *ratio,-ōnis *f.*; *computus,-us *m.*

kontrahent contrahens,-entis *m.*; ὁ συμβάλλων,-οντος

kontrakt contractus,-us *m.*; pactum,-i *n.* conventum; pactio,-ōnis *f.*; τὸ συμβόλαιον,-ου; ἡ συγγραφή,-ῆς

kontrast discrepantia,-ae *f.*; diversitas,-ātis *f.*; contrarium,-ii *n.*; ἡ ἀντιτυπία,-ας

kontrola inspectio,-ōnis *f.*; regulatio,-ōnis *f.*; revisio,-ōnis *f.*; supervisio,-ōnis *f.*; verificatio,-ōnis *f.*; censūra,-ae *f.*; censio,-ōnis *f.*; ὁ ἔλεγχος,-ου; ἡ ἐπίσκεψις,-εως

kontroler revisor,-ōris *m.*; inspector,-ōris *m.*; ὁ ἐλεγκτής,-οῦ; ὁ εὐθυνος,-ου; ὁ ἐπίσκοπος,-ου

kontrolować exāmino, 1,-āvi,-ātum; inspicio, 3,-spexi,-spectum; perquiro, 3,-quisivi,-quisitum; reviso, 3,-visi,-visum; verifico, 1,-āvi,-ātum; ἐλέγχω; ἐπισκέπτομαι

kontrybucja contributio,-ōnis *f.*; tribūtum,-i *n.*; véctigal,-alis *n.*; ὁ φόρος,-ου

kontuzja contusio,-ōnis *f.*; collisio,-ōnis *f.*; conquassatio,-ōnis *f.*; laesio,-ōnis *f.*; ἡ συντριβή,-ῆς; τὸ θλάσμα,-ατος

kontynent continens,-entis *f.* (sc. terra); ἡ ἴσπειρος,-ου

kontynuacja continuatio,-ōnis *f.*; ἡ συνέχεια,-ας

konwencja conventio,-ōnis *f.*; conventum,-i *n.*; tractatus,-us *m.*; pactum,-i *n.*; τὸ συμβόλαιον,-ου

konwent conventus,-us *m.*; ἡ συμβολή,-ῆς

konwersacja conversatio,-ōnis *f.*; colloquium,-ii *n.*; sermo,-ōnis *m.*; ὁ διάλογος,-ου

konwojować praeducō, 3,-duxi,-ductum; prosequor, 3,-secutus sum; συνοδηγέω; παράγω; παραπέμπω

konwulsja convulsiones,-um *f.pl.*; spasma,-atis *n.*; ὁ σπασμός,-οῦ; τὸ σπάσμα,-ατος

koń equus,-i *m.*; caballus,-i *m.*; ὁ ἵππος,-ου

końcowy extrēmus, 3; finālis,-e; novīssimus, 3; terminālis,-e; ūltimus, 3; ἔσχατος, 3; τέλειος, 3; ὕστερος, 3; τέρμιος, 3

końcówka finis,-is *m.*; terminatio,-ōnis *f.*; τὸ ἄκρον, -ου; τὸ τέλος,-εος; ἡ κατάληξις,-εως

kończyć finio, 4,-īvi,-ītum; término, 1,-āvi,-ātum; conficio, 3,-fēci,-fēctum; perficio, 3,-fēci,-fēctum; τελέω; καταλήγω; περαίνω; πληρόω; ἐκλείπω; τελευτάω

Roma locūta, causa finīta.

kończyć się ūltimo, 1,-āvi,-ātum; καταλήγω; ἔσχατάω

kończyna membrum,-i *n.*; extrémītas,-ātis *f.*; ἡ ἄκρα,-ας; τὸ κῶλον,-ου

koński equinus, 3; equinālis,-e; ἵππικός, 3

kooperacja cooperatio,-ōnis *f.*; ἡ συνεργία,-ας

koordynacja coordinatio,-ōnis *f.*; ἡ σύνταξις,-εως

kopa 1. (kopica) grumus,-i *m.*; culmen,-īnis *n.*; τὸ ἡρίον,-ου; τὸ θέμα,-ατος; ὁ σωρός,-ου; **2. (60 sztuk)** sexagena,-ae *f.*; sexaginta; ἑξήκοντα

kopaczka fossorium, -ii *n.*; dolabella, -ae *f.*; dolābra, -ae *f.*; scudidia, -ae *f.*; ligo, -onis *f.*; sárculum, -i *n.*; rastrum, -i *n.*; matiola, -ae *f.*; τὸ σκαφεῖον, -ου
kopać 1. (w ziemi) fodio, 3, fodi, fossum; excavo, 1, -āvi, -ātum; ruspo, 1, -āvi, -ātum; scobĕo, 2, -ui, -; σκάπτω; βαθύνω; ὀρύσσω; **2. (wierzgać)** calcitro, 1, -āvi, -ātum; λακτίζω
kopalina mínera, -ae *f.*; fossilia, -ium *n.pl.*; τὸ μεταλλεῖον, -ου
kopalnia fodīna, -ae *f.*; metallum, -i *n.*; metalla, -ōrum *n.pl.*; τὸ μέταλλον, -ου
kopcić fumo, 1, -āvi, -ātum; fúmico, 1, -āvi, -ātum; τύφω
koper ogrodowy Aenethum, -i *n.* gravéolens; τὸ μάραθρον, -ου
koperta *involucrum, -i *n.* epistolāre; τὸ φάκελλον, -ου
kopia 1. (odbitka) exemplum, -i *n.*; exemplar, -aris *n.*; ὁ ἀντίτυπος, -ου; **2. (broń)** lāncĕa, -ae *f.*; hasta, -ae *f.*; ἡ λόγχη, -ης
kopiec culmen, -īnis *n.*; cúmulus, -i *m.*; grumus, -i *m.*; túmulus, -i *m.*; τὸ ἡρίον, -ου; ὁ τύμβος, -ου; ἡ χυτε, -ῆς
kopiować exemplo, 1, -āvi, -ātum; reproduco, 3, -xi, -ctum; transcribo, 3, -scripsi, -scriptum; ἀπογράφω
kopista librarius, -ii *m.*; scriba, -ae *m.*; ὁ γραφεύς, -έως
kopniak calcitrātus, -us *m.*; calx, -cis *f.*; τὸ λάκτισμα, -ατος
kopulacja copulatio, -ōnis *f.*; coitus, -us *m.*; futuitio, -ōnis *f.*; ἡ κοιτασία, -ας; ἡ ὀχεῖα, -ας
kopuła cópula, -ae *f.*; supertégulum, -i *n.*; culmen, -īnis *n.*; tholus, -i *m.*; τὸ ἡμισφαίριον, -ου; ἡ θόλος, -ου
kopyto branca, -ae *f.*; calx, -cis *f.*; gamba, -ae *f.*; úngula, -ae *f.*; ἡ πτέρνη, -ης; ἡ χυλή, -ῆς; ἡ ὀπλή, -ῆς
Kora Cora, -ae *f.*; Proserpina, -ae *f.*; Κόρα, -ας; Περσεφόνη, -ης
"Młoda dziewczyna" - tak nazywano też —> Persefonę
kora cortex, -icis *m.f.*; τὸ λέπος, -εος; ὁ φλοιός, -οῦ
koral corallum, -i *n.*; corallium, -ii *n.*; margella, -ae *f.*; τὸ κοράλλιον, -ου
korba strebla, -ae *f.*; manubrium, -ii *n.* versátile; ἡ κόπη, -ης; ἡ στρέβλη, -ης
korek obturáculum, -i *n.*; obturamentum, -i *n.*; ἡ ἐπιβύστρα, -ας; (*drzewny*) suber, -ĕris *n.*; ὁ φελλός, -οῦ
korekta correctio, -ōnis *f.*; emendatio, -ōnis *f.*; τὸ διόρθωμα, -ατος
korelacja correlatio, -ōnis *f.*; ἡ σύνθεσις, -εως
korespondencja epistularum (litterarum) commercium, -ii *n.*; ἡ ἀλληλογραφία, -ας
korkociąg *extráculum, -i *n.*
kormoran phalacrocorax, -acis *m.*; ὁ φαλακροκοράξ, -άκος
korona corōna, -ae *f.*; diadĕma, -atis *n.*; τὸ διάδημα, -ατος; τὸ στέμμα, -ατος; ὁ στέφανος, -ου
koronacja coronatio, -ōnis *f.*; ἡ στεφάνωσις, -εως
Koronis Córōnis, -idis *f.*; Κορονίς, -ίδος

Córka króla Lapitów, Flegyasa, kochanka Apollona, z którym miała syna Asklepiosa.

koronka corolla,-ae f.; fimbria,-ae f.; τὸ στεφάνιον,-ου

koronować corōno, 1,-āvi,-ātum; στεφανόω

korozja corrosio,-ōnis f.; ἡ σύγγραφαις,-εως

korsarz pirata,-ae m.; ὁ πειρατής,-οῦ

korupcja corruptio,-ōnis f.; corruptēla,-ae f.; ἡ διαφθορά,-ᾶς

korytarz deambulatorium,-ii n.; ambulacrum,-i n.; antiportum,-i n.; antiportus,-us m.;

andron,-ōnis m.; ἡ λαύρα,-ας; ὁ διάδρομος,-ου; ὁ μέσαυλος,-ου

koryto rivus,-i m.; álveus,-i m.; ἡ ὀπή,-ῆς; ἡ κάπη,-ης

korzeniowy radicālis,-e; ῥιζικός, 3

korzenny aromāticus, 3; ἀρωματικός, 3

korzeń 1. (właściwy) radix,-icis f.; stirps,-is f.; ἡ ῥίζα,-ης; **2. (przyprawy)** aromata,-
ōrum n.pl.; condimentum,-i n.; τὰ ἀρώματα,-ων

Doctrīna est fructus dulcis rádicis amārae. Litterarum rádices amārae sunt, fructus dulces.

korzystać utor, 3, usus sum *alqa re*; fruor, 3, fructus sum *alqa re*; utilisor, 1,-ātus sum
alqa re; χράομαι; ὀνίνημι

korzystanie usus,-us m.; ἡ χρῆσις,-εως

korzystny útilis,-e; cómmodus, 3; fructuōsus, 3; fructuarius, 3; lucratiuus, 3;

proficūus, 3; oportūnus, 3; ὀφέλιμος, 3; εὐχρηστος,-ον; εὐθετος,-ον;

ἐπιτήδειος,-ον; σύμφορος,-ον; χρηστός, 3

korzyść lucrum,-i n.; quaestus,-us m.; usūra,-ae f.; utilitas,-ātis f.; fructus,-us m.;

emolumentum,-i n.; cómmodum,-i n.; τὸ κέρδος,-εος; ὁ πορισμός,-οῦ; ἡ

χρῆσις,-εως; ἡ ὀφέλεια,-ας

Terra numquam sine usūra reddit, quod accēpit. Persaepe evenit, ut utilitas cum honestāte certet.

kos (zool.) Turdus,-i f. mérula; ὁ κόσσυρος,-ου

kosa falx,-cis f.; falcastrum,-i n.; τὸ δρέπανον,-ου

kosić fálcito, 1,-āvi,-ātum; meto, 3, messi, messum; θερίζω; ἀμάω

kosmaty villōsus, 3; hirsūtus, 3; híspidus, 3; lanuginōsus, 3; pilōsus, 3; pilātus, 3;

κομήτης,-ες; τανύθριξ,-τριχος; δασύς,-εῖα,-ύ; λαχναῖος, 3

kosmetyk medicāmen,-inis n.; medicamentum,-i n.; cosmēticum,-i n.; τὸ

κοσμητικόν,-οῦ

kosmiczny cósmicus, 3; κοσμικός, 3

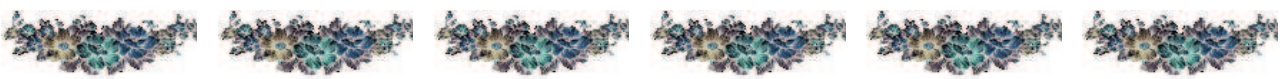
kosmos universum,-i n.; cosmos,-i m.; ὁ κόσμος,-ου

kosmyk cirrus,-i m.; flóccūlus,-i m.; fimbria,-ae f.; tórūlus,-i m.; villus,-i m.; τὸ

βοστρύχιον,-ου; ὁ σκόλλυς,-υος

kostka ossículum,-i n.; (*do gry*) álēa,-ae f.; talus,-i m.; taxillus,-i m.; téssera,-ae f.; τὸ

ὀστάριον,-ου; ὁ ἀστράγαλος,-ου; τὸ σφυρόν,-οῦ

Álea iacta est.

kostnica ossitorium,-ii *n.*; ossarium,-ii *n.*; obitorium,-ii *n.*; prosectorium,-ii *n.*; τὸ νεκροτήριον,-ου

kostny ósseus, 3; ossālis,-e; ὀστέϊνος, 3

kosz corbis,-is *f.*; calathus,-i *m.*; fiscus,-i *m.*; qualus,-i *m.*; sporta,-ae *f.*; ὁ κάλαθος,-ου; ὁ κόφινος,-ου; ὁ κόρος,-ου; ἡ σαργάνη,-ης; ἡ σπυρίς,-ίδος

koszary castra,-ōrum *n.pl.* statīva; contubernium,-i *n.* militare; τὸ στρατόπεδον,-ου; ἡ ἐπισταθμεία,-ας

koszt impensa,-ae *f.*; pretium,-ii *n.*; impendium,-ii *n.*; sumptus,-us *m.*; ἡ δαπανή,-ῆς

kosztować 1. (smakować) (de)gusto, 1,-āvi,-ātum; (de)libo, 1,-āvi,-ātum; γεύομαι;

2. (ile kosztuje) consto, 1,-stiti,-staturus *alqa re*; sto, 1, steti, staturus *alqa re*;

ἄξιόομαι; καθίσταμαι

kosztowności pretiosa,-ōrum *n.pl.*; αἱ τιμιότηται,-ῶν

kosztowny pretiōsus, 3; carus, 3; sumptuōsus, 3; τίμιος, 3; ἔνδοξος,-ον;

βαρύτιμος,-ον; πολυτελής,-ές

koszula camisia,-ae *f.*; indusium,-ii *n.*; intērula,-ae *f.*; túnica,-ae *f.* interior; subúcula,-ae *f.*; τὸ χιτῶνιον,-ου

koszyk canistra,-ae *f.*; canistrum,-i *n.*; cartallus,-i *m.*; fiscella,-ae *f.*; corbis,-is *f.*;

qualus,-i *m.*; sportella,-ae *f.*; spórtula,-ae *f.*; ὁ κόφινος,-ου; (z sitowia) scirpūlus,-i *m.*;

(z wikliny) tibis,-is *f.*; ὁ τάλαρος,-ου; (na wleńe) quasillus,-i *m.*; ὁ μαλλός,-οῦ;

(na chleb) panarium,-ii *n.*; τὸ κάνεον,-ου

kościelny 1. (urząd) sacrista,-ae *m.*; ὁ ἱεροστάτης,-ου; **2. (przym.)** ecclesiālis,-e;

eccesiāsticus, 3; ἐκκλησιαστικός, 3

kościelny 2. (urząd) sacrista,-ae *m.*; ὁ ἱεροστάτης,-ου; **2. (przym.)** ecclesiālis,-e;

kościelny 3. (urząd) sacrista,-ae *m.*; ὁ ἱεροστάτης,-ου; **2. (przym.)** ecclesiālis,-e;

kościół 1. (świątynia) aes,-aedis *f.*; delubrum,-i *n.*; templum,-i *n.*; (chrześcijańska)

ecclesia,-ae *f.*; ὁ ναός,-οῦ; τὸ ἱερόν,-οῦ; **2. (zgromadzenie)** ecclesia,-ae *f.*; ἡ

ἐκκλησία,-ας

kość os, ossis *n.*; τὸ ὀστέον,-ου; (słoniowa) ebur,-ōris *n.*; τὸ ἐλεφάντινον,-ου; (do

gry) alēa,-ae *f.*; talus,-i *m.*; téssera,-ae *f.*; τὸ σκίραφον,-ου

Álea acta est. Sero (tarde) veniéntibus ossa.

kot felis,-is *f.*; cat(t)us,-i *m.*; cat(t)a,-ae *f.*; ὁ γάτ(τ)ος,-ου

Quo non versantur cati, mures dominantur.

kotara tenda,-ae *f.*; cortīna,-ae *f.*; velum,-i *n.*; τὸ παραπέτασμα,-ατος

kotlarz aerarius,-ii *m.*; aenarius,-ii *m.*; excūsor,-ōris *m.*; ὁ χαλκεύς,-έως

kotlina vallis,-is *f.*; convallis,-is *f.*; ὁ μυχός,-οῦ

koturn cothurnus,-i *m.*; scabillum,-i *n.*; ὁ κόθορνος,-ου

kotwica áncora,-ae *f.*; ἡ ἄγκυρα,-ας

kowadło incus,-údis *f.*; ὁ ἄκμων,-ονος

Inter incūdem et málleum.

kowal incusor,-ōris *m.*; clusor,-ōris *m.*; ferrarius,-ii *m.*; ὁ χαλκεύς,-έως

koza capra,-ae *f.*; caprígena,-ae *f.*; ἡ αἴξ, αἰγός; ἡ χίμαιρα,-ας

kozi caprīnus, 3; cápriilis,-e; caprarius, 3; αἴγειος, 3

Alter rixatur de lana saepe caprīna.

kozica rupicarpa,-ae *f.*

koziol buccus,-i *m.*; caper,-i *m.*; capréolus,-i *m.*; haedus,-i *m.*; hircus,-i *m.*; ὁ ἔριφος,-ου; ὁ τράγος,-ου; ὁ χίμαρος,-ου

koziorożec capricornus,-i *m.*; ὁ αἰγόκερος,-ωτος

kozlek lekarski (bot.) Valeriana,-ae *f.* officinalis; τὸ καρπήσιον,-ου

kożuch melōta,-ae *f.*; pellis,-is *f.*; reno,-ōnis *m.*; gunna,-ae *f.*; vellus,-ēris *n.*;

ἡ μηλωτή,-ῆς; ἡ σισύρα,-ας; τὸ κώδιον,-ου

kólko ánnūlus,-i *m.*; rotella,-ae *f.*; rótula,-ae *f.*; orbícūlus,-i *m.*; círcūlus,-i *m.*; ὁ κυκλίσκος,-ου

kpić deludo, 3,-lusi,-lusum; irridēo, 2,-risi,-risum; deridēo, 2,-risi,-risum; ludífico, 1,-āvi,-ātum; sugillo, 1,-āvi,-ātum; εἰρωνεύομαι; καταγελάω; χλευάζω

kpina delusio,-ōnis *f.*; ludibrium,-ii *n.*; irrisio,-ōnis *f.*; derisio,-ōnis *f.*; cavillatio,-ōnis *f.*; sugillatio,-ōnis *f.*; ἡ εἰρωνεία,-ας

kra gelu,-us *n.*; glacies,-ei *f.*; τὸ πάγος,-εος

krab cárcinus,-i *m.*; maēa,-ae *f.*; ὁ καρκίνος,-ου; ὁ γραψαῖος,-ου

kradzież furtum,-i *n.*; furtus,-us *m.*; τὸ κλέμμα,-ατος; ἡ κλοπή,-ῆς

kraina regio,-ōnis *f.*; terra,-ae *f.*; fines,-ium *m.pl.*; ἡ χώρα,-ας; ὁ δῆμος,-ου; ἡ περίχωρος,-ου

kraj 1. p. kraina; 2. (brzeg np. sukni) margo,-īnis *m.f.*; limbus,-i *m.*; τὸ λῶμα,-ατος; τὸ κράσπεδον,-ου

krajać seco, 1,-ui,-ctum; sectiono, 1,-āvi,-ātum; trunco, 1,-āvi,-ātum; concīdo, 3,-cīdi,-cīsum; πρίζω; τμήγω; τέμνω

krajobraz conspectus,-us *m.*; panorama,-ae *f.*; τὰ τόπια,-ων

krajowiec aborigo,-īnis *m.*; indígena,-ae *m.*; ὁ αὐτόχθων,-ονος

krajowy indígenus, 3; natīvus, 3; nationālis,-e; patrius, 3; domésticus, 3; δημόσιος, 3

krakać coracino, 1,-āvi,-ātum; crocito, 1,-āvi,-ātum; gricio, 1,-āvi,-ātum; κράζω

kram cōhuae,-arum *f.pl.*; taberna,-ae *f.*; τὸ καπηλεῖον,-ου

kramarz nundinātor,-ōris *m.*; tabernarius,-ii *m.*; ὁ κάπηλος,-ου

kran clavis,-is *f.*; epitonium,-ii *n.*; τὸ ἐπιστόμισμα,-ατος; τὸ ἐπιτόνιον,-ου

kraniec extrémītas,-ātis *f.*; extrēmum,-i *n.*; finis,-is *m.*; limes,-itis *m.*; margo,-īnis *m.*; terminatio,-ōnis *f.*; términus,-i *m.*; ἡ ἄκρα,-ας; τὸ πέρας,-ατος; ἡ ἐσχατιά,-ās

krańcowy extrēmus, 3; marginālis,-e; postrēmus, 3; terminālis,-e; últimus, 3; ἄκρος, 3; ἔσχατος, 3

krasomówca orātor,-ōris *m.*; rhetor,-ōris *m.*; ὁ ῥήτωρ,-ορος; ὁ μελετητής,-οῦ

krasomówczy oratorius, 3; rhetóricus, 3; ῥητωρικός, 3; εὐεπειός, 3

kraść clepo, 3, clepsi, cleptum; clepto, 1, -āvi, -ātum; furor, 1, -ātus sum; κλέπτω
krata crata, -ae f.; cratis, -is f.; craticūla, -ae f.; τὸ πλέγμα, -ατος; τὸ δικτυωτόν, -οῦ;
 τὰ κλάθρα, -ων
krater crater, -ēris m.; cratēra, -ae f.; ὁ κρατήρ, -ῆρος
krawat *focale, -is n.
krawędź agger, -ēris m.; crépido, -īnis f.; labrum, -i n.; limbus, -i m.; margo, -īnis m. f.;
 ora, -ae f.; τὸ χεῖλωμα, -ατος; ὁ τέρμων, -ονος; τὸ κράσπεδον, -ου
krawiec sartor, -ōris m.; vestíficus, -i m.; véstifex, -icis m.; ὁ ῥαπτικός, -οῦ
krąg circus, -i m.; orbis, -is m.; tortus, -us m.; rota, -ae f.; ὁ γῦρος, -ου; ὁ κύκλος, -ου;
 ὁ τροχός, -οῦ
krążek circūlus, -i m.; orbícūlus, -i m.; rótula, -ae f.; discus, -i m.; ὁ δίσκος, -ου
krążenie circulatio, -ōnis f.; circúitus, -us m.; circuitio, -ōnis f.; rotatio, -ōnis f.; gyratio, -
 ōnis f.; ἡ κύκλωσις, -εως
krążyć círculo, 1, -āvi, -ātum; circum *alqd* versor, 1, -ātus sum; círcino, 1, -āvi, -ātum;
 roto, 1, -āvi, -ātum; κυκλώω; (*bląkać się*) dispalar, 1, -ātus sum; vagor, 1, -ātus sum;
 erro, 1, -āvi, -ātum; πλανάομαι
kreacja creatio, -ōnis f.; ἡ κτίσις, -εως
kreda creta, -ae f.; ἡ γύψος, -ου
kredyt crédito, -i n.; pecunia, -ae f. crédito; ἡ πίστις, -εως
krem cremor, -ōris m.; cramum, -i n.; τὸ κήρωμα, -ατος
kremacja crematio, -ōnis f.; incineratio, -ōnis f.; ἡ καῦσις, -εως
krematorium crematorium, -ii n.; ustrinum, -i n.; ἡ καύστρα, -ας
Kreon Creo(n), -ontis m.; Κρέων, -οντος
Król Teb, za którego czasów miasto nawiedziła plaga w postaci żeńskiego potwora Sfinksa. Miasto uwolnił Edyp.
kres finis, -is m.; limes, -itis m.; términus, -i m.; extrēmum, -i n.; últimum, -i n.;
 τὸ τέλος, -εος; ἡ ἐσχατιά, -ᾶς; ὁ περασμός, -οῦ
kreska líněa, -ae f.; lineamentum, -i n.; scríptulum, -i n.; apex, -icis m.; ductus, -us m.; ἡ
 κεραία, -ας; ἡ γραμμή, -ῆς
kreślić 1. (rysować) delíneo, 1, -āvi, -ātum; illustro, 1, -āvi, -ātum; craxo, 1, -āvi, -ātum;
 γράφω; **2. (skreślać)** delēo, 2, -evi, -etum; erādo, 3, -rasi, -rasum; éximo, 3, -ēmi, -
 emptum; διαγράφω
kret talpa, -ae m.; sorex, -icis m.; ὁ σιφνεύς, -έως
Kreusa Creusa, -ae f.; Κρέουσα, -ης
Córka Priama i Hekabe, żona Eneasza, matka Anchizesa. Zginęła w Troi.
krew sanguis, -īnis m.; cruor, -ōris m.; haema, -atis n.; τὸ αἷμα, -ατος
krewki sanguínicus, 3; impulsīvus, 3; irruentus, 3; violentus, 3; véhemens, -entis;
 ὀρμητικός, 3
krewniak consanguínicus, -i m.; ὁ συγγενής, -οῦ
krewny consanguíneus, 3; cognatus, 3; consobrīnus, 3; συγγενής, -ές
kręcić roto, 1, -āvi, -ātum; verso, 1, -āvi, -ātum; verto, 3, verti, versum; tórquēo, 2, -rsi, -

rtum; volūto, 1, -āvi, -ātum; στρέφω; στροβιλόω; δινέω

kręg vértebra, -ae f.; spóndylus, -i m.; ὁ σπόνδυλος, -ου

kręgarstwo cheiropaxis, -is f.; spondylotherapia, -ae f.; ἡ σπονδυλοθεραπεία, -ας

kręgarz cheiropactor, -ōris m.; medicaster, -tris m.; ὁ χειροπράκτης, -ου

kręgiel conus, -i m.; ὁ κῶνος, -ου

kręgosłup columna, -ae f. vertebrālis; spina, -ae f. dorsālis (dorsi); rhachis, -idis f.; ἡ ῥάχις, -εως

kręgowy vertebrālis, -e; vertebrātus, 3; σπονδυλικός, 3

krępować 1. (wiązać) ligo, 1, -āvi, -ātum; catēno, 1, -āvi, -ātum; impedio, 4, -īvi, -ītum;

constringo, 3, -strinxī, -strictum; vincio, 4, vīnxi, vīnctum; vínculo, 1, -āvi, -ātum;

προστείνω; δέω; κατέχω; **2. (zawstydząć)** confundo, 3, -fudi, -fusum; αἰσχύνω

krętaćtwo intricatio, -ōnis f.; ambages, -um f.pl.; dolus, -i m.; rabulatio, -ōnis f.; ἡ ἕξαπάτησις, -εως

krętaćz intricātor, -ōris m.; contortor, -ōris m.; ὁ ἕξαπατητήρ, -ῆρος

kręty 1. (spiralny) spirālis, -e; contortus, -3; turbinōsus, 3; tórtīlis, -e; gyratus, 3;

γυροειδής, -ές; **2. (śrubowaty)** helícinus, 3; helicoidus, 3; ἑλικοειδής, -ές; **3.**

(wijący się) convolūtus, 3; tortuōsus, 3; flexuōsus, 3; serpentīnus, 3; καμπύλος, 3

krnąbrność contumacia, -ae f.; pertinacia, -ae f.; σκληρότης, -ητος

krnąbrny contūmax, -acis; pértinax, -acis; ferox, -ocis; σκληροτράχηλος, -ον; σκληρός, 3

krocze perin(a)eum, -i n.; ἡ κοχώνη, -ης; τὸ περιναῖον, -ου

kroczyć gradior, 3, gressus sum; progredior, 3, -gressus sum; procēdo, 3, -cessi, -cessum; βαίνω; por. íść

krok gressus, -us m.; gradus, -us m.; passus, -us m.; pes, -dis m.; τὸ βῆμα, -ατος; ἡ τροχία, -ᾶς

krokodyl crocodīlus, -i m.; ὁ κροκόδιλος, -ου

krokus Crocus, -i m. satīvus; ὁ κρόκος, -ου

kromka quadra, -ae f.; lesca, -ae f. panis; τὸ χναῦμα, -ατος

kronika annāles, -ium m.pl.; chrónica, -ae f.; τὰ χρονικά, -ῶν

kronikarstwo chronographia, -ae f.; annalium scriptura, -ae f.; ἡ χρονογραφία, -ας

kronikarz chronista, -ae m.; annalium (chronicorum) scriptor, -ōris m.;

chronographus, -i m.; ὁ χρονογράφος, -ου

Kronos Saturnus, -i; Ops, Opis; Κρόνος, -ου

Najmłodszy syn Uranosa i Gai. Dobrotliwy bóg panujący w złotym wieku

ludzkości wraz ze swoją żoną Reą. Ojciec bogów olimpijskich (z Reą) i centaury

Chejrona (z Filyrą). Niekiedy kojarzono go z bogiem czasu, Chronosem.

kropić spargo, 3, sparsi, sparsum; aspergo, 3, asparsi, aspersum; ῥαντίζω

kropidło aspergillum, -i n.; aspergile, -is n.; aspensorium, -ii n.; ὁ ῥαντιστήρ, -ῆρος

kropienie aspersion, -ōnis f.; ὁ ῥαντισμός, -οῦ

kropka punctum, -i n.; τὸ σημεῖον, -ου; ἡ στιγμή, -ῆς; ἡ στίλη, -ης

kropla gutta, -ae f.; stilla, -ae f.; ἡ σταγόν, -όνος; τὸ στάλαγμα, -ατος; ὁ θρόμβος, -ου

Gutta cavat lapidem non vi sed saepe cadendo. Quantum scimus gutta est, ignoramus mare.

krosno tela,-ae f.; textrinum,-i n.; ὁ κλωστήρ,-ῆρος

krosta púsula,-ae f.; pápula,-ae f.; pomphus,-i m.; ὁ πομφός,-οῦ

krowa vacca,-ae f.; bos, bovis f.; ἡ βοῦς, βοός

krowiarz vaccarius,-ii m.; búcolus,-i m.; ὁ βουκόλος,-ου

krój línĕa,-ae f.; forma,-ae f.; figūra,-ae f.; τὸ σχῆμα,-ατος

król rex,-gis m.; monarcha,-ae m.; ὁ βασιλεύς,-έως

Novus rex, nova lex. An nescis régibus longas esse manus?

królestwo regnum,-i n.; monarchia,-ae f.; ἡ βασιλεία,-ας

Iniqua numquam regna perpétuo manent. Omne regnum div̄sum contra se desolábitur. Regnum caelorum vim pátitur et violenti rapiunt illud. Regnum meum non est de hoc mundo. Regnum Polonorum est paradisus Iudaeorum.

królewicz princeps,-ipis m.; filius,-ii m. regius; ὁ βασιλίσκος,-ου

królewna principissa,-ae f.; filia,-ae f. regia; ἡ βασιλίσκη,-ης

królewski regālis,-e; regius, 3; monárchicus, 3; βασίλειος, 3; βασιλικός, 3

królik 1. (zool.) Oryctolagus,-i m. cunicūlus; ὁ κύνικλος,-ου; **2. (kacyk)** régūlus,-i m.; ὁ βασιλικός,-οῦ

królowa regīna,-ae f.; ἡ βασίλισσα,-ης

Regīna coeli, laetare. Regina Poloniae.

królować regno, 1, -avi, -atum; ímpero, 1, -avi, -atum; impérito, 1, -avi, -atum; dómīnor, 1, -ātus sum; βασιλεύω

Qui nescit dissimulāre, nescit regnāre. Regna, sed non ímpera!

krótki brevis,-e; curtus, 3; contractus, 3; exíguus, 3; βραχύς,-εῖα,-ύ; σύντομος, 3; συνεσταλμένος, 3; παῦρος, 3

Ars longa, vita brevis. Ut sis nocte levis, sit tibi cena brevis.

krótko bréviter, contracte, exíguo, summarie, strictim; συντόμως

krótkość brévitas,-ātis f.; ἡ βραχύτης,-ητος

krótkotrwały brevis,-e; fugax,-acis; frágilis,-e; cadūcus, 3; fluxus, 3; μονόχρονος,-ον; ἐφήμερος, 3

krótkowidz myops,-opis m.; brachymetropius,-ii m.; ὁ μύωψ,-ωπος

krótkowzrocność myopsia,-ae f.; brachymetropsia,-ae f.; ἡ μυωψία,-ας

krtań larynx,-ngis m.; faux,-cis f.; ὁ λάρυγξ,-υγος

kruchość fragílitas,-ātis f.; friabílitas,-ātis f.; ἡ κλαδαρότης,-ητος

kruchy frágilis,-e; friábilis,-e; mitis,-e; fissíbilis,-e; vítreus, 3; κλαδαρός, 3; ψαφαρός, 3

Amicitia inter pócula contracta plerumque vítrea est. Fortūna vítrea est.

krucyfiks crucifixus,-i m.; ὁ σταυρός,-οῦ

kruk corvus,-i m.; corax,-cis m.; ὁ κόραξ,-ακος

Corvus óculum corvi non éruet.

kruszec minera,-ae *f.*; metallum,-i *n.*; τὸ μεταλλεῖον,-ου

kruszeć maceresco, 3,-ui, -; friabilis fio, fieri, factus sum; μαλάσσομαι

kruszyć frango, 3, fregi, fractum; perrumpo, 3,-rupi,-ruptum; τρίβω; θλάω;
ρήγνυμι; ψάχω

krużganek pórticus,-us *f.*; ἡ στοά,-ᾶς; ἡ αἰθούση,-ης; (*klasztorny*) ambitorium,-ii *n.*; περιστύλιον,-ου

krwawić cruento, 1,-āvi,-ātum; sanguínem perdo, 3, pérdidi, pérditum; sanguíno, 1,-āvi,-ātum; αἱμάσσω

krwawienie profluvium,-ii *n.* sanguínis; sanguinatio,-ōnis *f.*; ἡ αἱμάς,-άδος

krwawnik 1. (bot.) Achillea, ae *f.* millefolium; **2. (kamień)** sardis,-īnis *m.*; τὸ σάρδιον,-ου; ὁ αἱματίτης, -ου

krwawy cruentus, 3; sanguinolentus, 3; sanguíneus, 3; haemáticus, 3; αἱματηρός, 3

krwiał haematōma,-atis *n.*; ecchium,-ii *n.*; cyanella,-ae *f.*; τὸ αἱμάτωμα,-ατος

krwinka corpúsculum,-i *n.* sanguínis; haematócytus,-i *m.*; τὸ αἱματοκύτος,-ου

k. biała leucócytus,-i *m.*; ὁ λευκοκύτος,-ου

k. czerwona erythrócytus,-i *m.*; ὁ ἐρυθροκύτος,-ου

k. płytkowa thrombócytus,-i *m.*; ὁ θρομβοκύτος,-ου

krwiobieg circulatio,-ōnis *f.* sanguínis; ἡ φλέψ, φλεβός

k. mały circulatio minor; μικρά φλέψ

k. duży circulatio maior; μεγάλη φλέψ

krwionośny sanguínifer, 3; sanguíneus, 3; αἱματο- φόρος,-ον

krwiożerczy sanguinarius, 3; sanguinivōrus, 3; ávidus, 3 sanguínis; αἱματόεις,-εσσα,-εν

krwisty sanguinōsus, 3; αἱματώδης,-ες

krwotok sanguinatio,-ōnis *f.*; profluvium,-ii *n.* sanguínis; haemorrhagia,-ae *f.*; ἡ αἱμαρραγία,-ας

krzyć celo, 1,-āvi,-ātum; abscondo, 3,-ndi, (-ndidi),-nditum; abdo, 3, ábdidi, ábditum; cooperio, 4, -opérui, -opertum; occulto, 1, -avi, -atum; tego, 3, texi, tectum; κρύπτω; καλύπτω; θησαυρίζω

krzyć się látebro, 1,-āvi,-ātum; latēo, 2,-ui, -; latesco,-3,-ui, -; me abdo, 3, ábdidi, ábditum (occulto); λανθάνω

krjówka látebra,-ae *f.*; penetrale,-is *n.*; latíbulum,-i *n.*; receptáculum,-i *n.*; τὸ ταμεῖον,-ου; ἡ κατάδυσις,-εως; ἡ ἀποκρυφή,-ῆς; ἡ ἀποφυγή,-ῆς; ὁ φολεός,-οῦ; ὁ μυχός,-οῦ

kryminalista (zboj) latro,-ōnis *m.*; criminōsus,-i *m.*; ὁ ληστής,-οῦ; ὁ κακοῦργος,-ου

kryminalny criminālis,-e; capitālis,-e; ληστικός, 3

kryminał (więzienie) carcer,-is *m.*; custodia,-ae *f.*; τὸ δεσμοτήριον,-ου

krypta lenúlcŭlus,-i *m.*; crypta,-ae *f.*; τὰ κρυπτά,-ῶν

krystalizować crystallizo, 1,-āvi,-ātum; crystallá formo, 1,-āvi,-ātum; κρυσταλλίζω

krystal crystallus,-i *m.*; crystallum,-i *n.*; ὁ κρύσταλλος,-ου

kryształowy *crystallinus*, 3; κρύσταλλος, 3

kryterium *criterium*, -ii *n.*; τὸ κριτήριον, -ου

krytycyzm *criticismus*, -i *m.*; ὁ κρισιμός, -οῦ

krytyczny *criticus*, 3; *anceps*, -ipis; *acutus*, 3; κριτικός, 3

krytyk *criticus*, -i *m.*; *taxator*, -ōris *m.*; *censor*, -ōris *m.*; *aestimātor*, -ōris *m.*;
existimātor, -ōris *m.*; ὁ κριτής, -οῦ

krytyka *censūra*, -ae *f.*; *iudicium*, -ii *n.*; *taxatio*, -ōnis *f.*; *crítica*, -ae *f.*; ἡ κρίσις, -εως

krytykować 1. (oceniać) *crítico*, 1, -āvi, -ātum; *taxo*, 1, -āvi, -ātum, *cénsēo*, 2, -ui,
censum; *diiudico*, 1, -āvi, -ātum; *aestimo*, 1, -āvi, -ātum; κρίνω; **2. p. ganić**

kryzys *crisis*, -is *f.*; *discrīmen*, -īnis *n.*; ἡ κρίσις, -εως

krzak *fruticētum*, -i *n.*; *fructectum*, -i *n.*; *frutex*, -icis *m.*; *virgultum*, -i *n.*; *dumus*, -i *m.*;
arbúscūla, -ae *f.*; *cannētum*, -i *n.*; ὁ θάμνος, -ου; ὁ φρυγανικός, -οῦ; τὸ
φρύγανον, -ου

krzątać się *actito*, 1, -āvi, -ātum; *satago*, 1, -āvi, -ātum; περιεργάζομαι; σπουδάζω

krzemień *silex*, -icis *m.*; *cos*, -tis *f.*; ὁ λίθος, -ου

Non silice nati sumus.

krzepić *firmitas*, 1, -āvi, -ātum; *corrōboro*, 1, -āvi, -ātum; *conforto*, 1, -āvi, -ātum; *récreo*,
1, -āvi, -ātum; *reficio*, 3, -fēci, -fectum; δυναμόω

krzepki *firmus*, 3; *fortis*, -e; *robustus*, 3; *strēnuus*, 3; *valens*, -entis; *vigorōsus*, 3;
δυναμικός, 3; ἄλκαῖος, 3; ἄκμαῖος, 3; ἰσχυρός, 3

krzepliwość *coagulabilitas*, -ātis *f.*; ἡ πηγνυτότης, -ητος

krzepnąć *rigesco*, 3, -ui, -; *constagno*, 1, -āvi, -ātum; *consólidor*, 1, -ātus *sum*;
coagulo, 1, -ātus *sum*; *frigesco*, 3, -; -; πήγνυμαι

krzepnienie, nięcie *coagulatio*, -ōnis *f.*; *gelatinisatio*, -ōnis *f.*; *gelificatio*, -ōnis *f.*;
ἡ πήγνυσις, -εως

krzesło *sedes*, -is *f.*; *sedīle*, -is *n.*; *sella*, -ae *f.*; ἡ ἔδρα, -ας; τὸ ἔδος, -εος; ὁ κλισμός, -
οῦ; (*honorowe*) *solium*, -ii *n.*; *cáthedra*, -ae *f.*; *thronus*, -i *m.*; ἡ καθέδρα, -ας; ὁ
θρόνος, -ου

Duobus sellis sedēre.

krzewić *diffundo*, 3, -fusi, -fusum; *divulgo*, 1, -āvi, -ātum; *multiplico*, 1, -āvi, -ātum;
própago, 1, -āvi, -ātum; διαφημίζω

krztusić się *tussio*, 4, -īvi, -ītum; *cónscreor*, 1, -ātus *sum*; *súffocor*, 1, -ātus *sum*; *anhēlo*,
1, -avi, -tum; βήχω

krzycheć (con)clamo, 1, -āvi, -ātum; *ovo*, 1, -āvi, -ātum; *vocíferor*, 1, -ātus *sum*; *voco*,
1, -āvi, -ātum; βοάω; ἐπιφωνέω; κράζω; κραυγάζω; (*w żalu, rozpaczy*) *ploro*, 1, -
āvi, -ātum; *úlulo*, 1, -āvi, -ātum; θρηνέω; (*małe dziecko*) *vagio*, 4, -ii (-ivi), -itum;
μινύρομαι

Cum tacent, clamant.

krzyk 1. (wołanie) *clamor*, -ōris *m.*; ἡ βοή, -ῆς; **2. (wrzask)** *ululatio*, -ōnis *f.*;
vociferatio, -ōnis *f.*; ἡ κραυγή, -ῆς; **3. (dziecka)** *vágitus*, -us *m.*; τὸ μινύρισμα, -
ατος

krzywda *contumelia*, -ae *f.*; *detrimentum*, -i *n.*; *iniquitas*, -ātis *f.*; *iniquum*, -ii *n.*;

iniustitia,-ae f.; iniuria,-ae f.; laesio,-ōnis f.; malum,-i n.; ἡ ἀδικία,-ας; τὸ ἀδίκημα,-ατος; ἡ ὕβρις,-εως; ἡ βλάβη,-ης

Iniuriam, qui factūrus est, iam facit. Nihil est facilius factu quam iniuria. Volenti non fit iniuria. Multis minatur, qui uni facit iniuriam. Iniuria solvit amorem.

krzywdzący iniustus, 3; iniurius, 3; ἀδικητικός, 3; βλαβηρός, 3

krzywdzić compungo, 3,-punxi,-punctum; conculco, 1,-āvi,-ātum; iniurior, 1,-ātus sum; laedo, 3, laesi, laesum; νόθεο, 2,-ui,-itum; iniuriā (contumeliā) *alqm* afficio, 3,-fēci,-fectum; ἀδικέω; ὕβριζω; ἐλάσσω; βλάπτω; κακοποιέω

krzywica rhachītis,-is f.; rhachitismus,-i m.; ἡ ῥαχίτις,-ιδος

krzywić (in)curvo, 1,-āvi,-ātum; córnuo, 1,-āvi,-ātum; (in)flexo, 3,-xi,-xum; λοξέω; λυγίζω; κάμπω

krzywizna curvatūra,-ae f.; curvāmen,-īnis n.; cúrvītas,-ātis f.; flexus,-us m.;

(in)flexio,-ōnis f.; incurvatio,-ōnis f.; ὁ λοξότης,-ητος; ἡ σκολιότης,-ητος

krzywoprzysięgać peīero, 1,-āvi,-ātum; periuro, 1,-āvi,-ātum; ἐπιορκέω

krzywoprzysięstwo periurium,-ii n.; sacramentum,-i n. pérfidum; ἡ ἐπιορκία,-ας; ἡ ψευδορκία,-ας

krzywy (in)curvus, 3; flexus, 3; flexuōsus, 3; pandus, 3; pravus, 3; σκολιός, 3; λοξός, 3

krzyż crux,-cis f.; ὁ σταυρός,-οῦ

Per crucem ad lucem. Crux interpretum.

krzyżować crucifigo, 1,-āvi,-ātum; crucifigo, 3,-fixi, -fixum; cruci *alqm* (af)figo, 3, fixi, fixum; σταυρόω; κνήμνυμι; κρεμάννυμι

krzyżowanie 1. (na krzyżu) crucifictio,-ōnis f.; ἡ σταύρωσις,-εως; **2. (gatunków)** hybridisatio,-ōnis f.; ὁ ὕβρισμός,-οῦ

ksiądz sacerdos,-otis m.; póntifex,-icis m.; ὁ ἱερεὺς,-έως

książeczka libellus,-i n.; libricinus,-i m.; τὸ βιβλαρίδιον,-ου

książe dux,-cis m.; princeps,-ipis m.; ὁ ἄρχων,-οντος; ὁ πρώτιστος,-ου; ὁ ἀρχηγός,-οῦ; ὁ βασιλίσκος,-ου

książęcy ducālis,-e; principālis,-e; βασιλισκός, 3; πρώτιστος, 3; ἀρχηγικός, 3

książka liber,-bri m.; codex,-icis m.; tomus,-i m.; volūmen,-īnis n.; ὁ βίβλος,-ου; τὸ βιβλίον,-ου

Habent sua fata libelli. Haurit aquam cribro, qui discere vult sine libro. Libro complēto saltat scriptor pede laeto. Nullus liber tam malus, ut non aliqua parte prosit. Cave ab hómine unius libri!

księga liber,-bri m.; codex,-icis m.; ὁ βίβλος,-ου; (*rachunkowa*) libellarius,-ii m.; ἡ ἐφημερίς,-ίδος

księgarnia libraria,-ae f.; τὸ βιβλιοπωλεῖον,-ου

księgarz librarius,-ii m.; ὁ βιβλιοπώλης,-ου

księgować registro, 1,-āvi,-ātum; καταλογίζομαι

księgowość ratiocinium,-ii n.; registratūra,-ae f.; ἡ καταλογή,-ῆς

księgowy 1. (rzecz.) registrātor,-ōris m.; rationarius,-ii m.; ὁ καταλογεὺς,-έως; **2.**

(przym.) librālis,-e; βιβλιακός, 3

księgozbiór libri,-ōrum *m.pl.*; collectio,-ōnis *f.* librorum; bibliothēca,-ae *f.*; ἡ βιβλιοθήκη,-ης

księstwo ducātus,-us *m.*; principātus,-us *m.*; ἡ ἀρχή,-ῆς

księżna ducissa,-ae *f.*; ductrix,-icis *f.*; principissa,-ae *f.*

księżniczka principissa,-ae *f.*; ἡ βασιλίσκη,-ης

księżyc luna,-ae *f.*; noctílucā,-ae *f.*; ἡ σελήνη,-ης; ἡ μήνη,-ης

księżycowy lunāris,-e; lunātus, 3; σεληνικός, 3

kształcący instructīvus, 3; eruditorius, 3; educatīvus, 3; διδασκαλικός, 3

kształcenie eruditio,-ōnis *f.*; educatio,-ōnis *f.*; institutio,-ōnis *f.*; formatio,-ōnis *f.*; ἡ διδασκαλία,-ας; ἡ μόρφωσις,-εως

kształcić edūco, 1,-āvi,-ātum; docēo, 2,-cui,-ctum; erudio, 4,-īvi,-ītum; instruo, 3,-xi,-ctum; instituo, 3,-ui,-utum; imbuo, 3,-ui,-utum; (con)formo, 1,-āvi,-ātum; διδάσκω

kształt forma,-ae *f.*; configuratio,-ōnis *f.*; figūra,-ae *f.*; instar *n.* (*nieodm.*); species,-ei *f.*; statūra,-ae *f.*; hábitus,-us *m.*; ἡ μορφή,-ῆς; τὸ σχῆμα,-ατος; ἡ μόρφωσις,-εως; ὁ τύπος,-ου; ἡ ἰδέα,-ας; ὁ χαρακτήρ,-ῆρος; τὸ πλάσμα,-ατος

kształtny formōsus, 3; lépidus, 3; pulcher, 3; speciōsus, 3; venustus, 3; ὡραῖος, 3; μορφήεις,-εσσα,-εν

kształtować formo, 1,-āvi,-ātum; figūro, 1,-āvi,-ātum; fingo, 3, finxi, fictum; figulo, 1,-āvi,-ātum; formam *alicui rei* facio, 3, feci, factum; complasmo, 1,-āvi,-ātum; μορφόω; πλάσσω

kształtowanie formatio,-ōnis *f.*; ἡ μόρφωσις,-εως; ἡ πλάσις,-εως

kształtujący formans,-antis; formatīvus, 3; μορφωτικός, 3; πλάσσων,-ουσα,-ον

kto? co? quis? quid?; qui? τίς, τί

Cui bono? Quis mutāre canem vel aqua pēctine posset?

ktokolwiek quicumque, quaecumque, quodcumque; quisquis, quaequae, quodque; quiviscumque, quaeviscumque, quodviscumque; quilibet, quaelibet, quodlibet; ὅστις, ἥτις, ὅτι

ktoś, coś quispiam, quaequam, quidpiam; quisquam, quaequam, quidquam; τις, τι

któredy quā (viā); quo itinere; ἤ ὁδῶ

który qui, quae, quod; ὅς, ἡ, ὅ; ὅστις, ἥτις, ὅτι

Is fecit, cui prodest.

który z dwóch? uter, utra, utrum; ὁπότερος, 3

którykolwiek p. ktokolwiek

któż? cóż? quis? quid?; quisnam? τίς, τί

Quis nosset Homērum, Ilias aeternum si latuisset opus?

ku ad *z acc.*, in *z acc.*; (ad)versus *z acc.*; πρὸς *z acc.*; ἐπί *z acc.*

kubek calicūlus,-i *m.*; cupala,-ae *f.*; ciborium,-ii *n.*; armillum,-i *n.*; pócūlum,-i *n.*;

poterium,-ii *n.*; pocillum,-i *n.*; ὁ σκύφος,-ου; τὸ ποτήριον,-ου; ὁ κύαθος,-ου

kubel gaulus,-i *m.*; hydria,-ae *f.*; urna,-ae *f.*; hama,-ae *f.*; ἡ ὑδρία,-ας

kucać conquinisco, 3,-ui, - ; subsidio, 3,-sedi,-sessum; ὀκλάζω
kucharka coqua,-ae f.; ἡ μαγεύριαινα,-ας
kucharz coctor,-ōris m.; coquus,-i m.; ὁ μάγειρος,-ου
kuchenny coquinaris,-e; coquinarius, 3; culinarius, 3; μαγειρινός, 3
kuchnia coquīna,-ae f.; coquinatorium,-ii n.; culīna,-ae f.; τὸ μαγειρεῖον,-ου
kucyk brūnicus,-i m.; mannus,-i m.; mánnūlus,-i m.; τὸ ἰπάριον,-ου; ὁ καβάλλης,-ου
kuć cudo, 3,-di (-si),-sum; fábrico, 1,-āvi,-ātum; tundo, 3, tútudi, tu(n)sum; χαλκεύω;
 τεύχω
kudłaty pellōsus, 3; villōsus, 3; βλοσυρός, 3
kudły villus,-i m.; τὸ τίλμα,-ατος
kufel sextarius,-ii m.; cissybium,-ii n.; róculum,-i n.; úrceus,-i m.; hyalus,-i m.; τὸ δ
 έπας,-αος; ὁ ὕαλος,-ου
kufer larnax,-acis m.; riscus,-i m.; vídūlus,-i m.; cista,-ae f.; ἡ λάρναξ,-ακος; ὁ
 ῥίσκος,-ου; ἡ χηλός,-οῦ
kuglarstwo praestigium,-ii n.; praestigia,-ōrum n.pl.; ἡ θαυματοποιία,-ας
kuglarz praestigiātor,-ōris m.; circulātor,-ōris m.; ὁ θαυματοποιός,-οῦ
kukielka pupa,-ae f.; rúpula,-ae f.; neurospastum,-i n.; τὸ πλαγόνιον,-ου; τὸ
 νευρόσπαστον,-ου
kukułka cucūlus,-i m.; ὁ κόκκυξ,-υκος
kukurydza maízium,-ii n.
kula 1. (bryła) globus,-i m.; sphaera,-ae f.; ἡ σφαῖρα,-ας; **2. (laska)** báculum,-i n.;
 subaxillare,-is n. claudorum; τὸ βάκτρον,-ου
kulawy claudus, 3; claudicans,-antis; coxus, 3; χωλός, 3
kuleć claúdico, 1,-āvi,-ātum; delumbo, 1,-āvi,-ātum; χωλεύω
kulić się conquinisco, 3,-ui, - ; subsidio, 3,-sedi,-sessum; ὀκλάζω
kulisty globōsus, 3; globulōsus, 3; sphaerālis,-e; σφαιρικός, 3
kulminacja culminatio,-ōnis f.; culmen,-īnis n.; ἡ ἀκμή,-ῆς
kult cultus,-us m.; adoratio,-ōnis f.; veneratio,-ōnis f.; religio,-ōnis f.; sacrorum
 curatio,-ōnis f.; ἡ λατρεία,-ας; ἡ θρησκεία,-ας
kultura cultūra,-ae f.; cultus,-us m.; civílitas,-ātis f.; civilisatio,-ōnis f.; cultus atque
 humánitas; ὁ πολιτισμός,-οῦ
kulturalny culturālis,-e; gratus, 3; humanus, 3; urbanus, 3; πολιτισμένος, 3
kumulacja (ac)cumulatio,-ōnis f.; congestio,-ōnis f.; ἡ συλλογή,-ῆς
kumulować (ac)cúmulo, 1,-āvi,-ātum; congero, 3,-gessi,-gestum; coniungo, 3,-iunxi,-
 iunctum; συλλέγω; συναθροίζω
kunszt ars, artis f.; artificium,-ii n.; ἡ τέχνη,-ης
kunstowny artificiōsus, 3; artificiālis,-e; τεχνητικός, 3; δαίδαλος, 3
kupa 1. (dużo) multum; copia,-ae f.; πολύ; **2. (zwałowisko)** culmen,-īnis n.;
 acervus,-i m.; congeries,-ei f.; struix,-icis f.; strues,-is f.; ὁ σωρός,-οῦ; ὁ
 βουνός,-οῦ; **3. p. kał**

kupczyk mercor, 1, -ātus sum; ἀγοράζομαι; ἔμπορεύομαι; καπηλεύω
kupić, -ować emo, 3, emi, emptum; émptito, 1, -āvi, -ātum; mercor, 1, -ātus sum;
 pecuniā *alqd* mihi paro, 1, -āvi, -ātum; ἀγοράζω; ὠνέομαι
kupiec mercātor, -ōris *m.*; negotiātor, -ōris *m.*; ὁ ὠνητής, -οῦ; ὁ ἔμπορος, -ου
kupiecki mercāntīlis, -e; mercatorius, 3; ἔμπορικός, 3
kupiectwo mercatūra, -ae *f.*; mercimonium, -ii *n.*; ἡ ἔμπορία, -ας; ἡ ὠνή, -ῆς
kupno mercatio, -ōnis *f.*; emptio, -ōnis *f.*; emptium, -ii *n.*; mancipatio, -ōnis *f.*; ὁ
 ἀγορασμός, -οῦ; ἡ ὠνή, -ῆς
kura gallīna, -ae *f.*; ἡ ἀλεκτορίς, -ίδος
kuracja curatio, -ōnis *f.*; medel(1)a, -ae *f.*; therapia, -ae *f.*; ἡ θεραπεία, -ας
kuracyjny curatīvus, 3; curatorius, 3; ad curationem pertinens, -entis (spectans, -antis);
 θεραπευτικός, 3
kurcz 1. (serca) convulsio, -ōnis *f.*; contractio, -ōnis *f.*; spasmus, -i *m.*; systole, -es *f.*; ἡ
 συστολή, -ῆς; **2. (bolesny)** crampus, -i *m.*; τὸ σπᾶσμα, -ατος
kurczak pullus, -i *m.*; pullicenus, -i *m.*; ὁ ἀλεκτοριδεύς, -έως
kurczenie się contractio, -ōnis *f.*; ἡ συστολή, -ῆς
kurczliwość contractibīlitas, -ātis *f.*; ἡ συστελλότης, -ητος
kurzyć contraho, 3, -xi, -ctum; abbrevio, 1, -āvi, -ātum; restringo, 3, -stinxi, -stinctum;
 coarto, 1, -āvi, -ātum; συστέλλω; πιλόω
Kureci Curetes, -um *m.pl.*; Κουρήτες, -ων
Demony z otoczenia Dzeusa w czasie jego dzieciństwa na Krecie.
kurek clavis, -is *f.*; epistomium, -ii *n.*; epitonium, -ii *n.*; ἡ ἐπιβύστρα, -ας; τὸ
 ἐπιτόνιον, -ου
kuria curia, -ae *f.*; τὸ βουλευτήριον, -ου
kurier cursor, -ōris *m.*; nuntius, -ii *n.*; ὁ δρομεύς, -έως
kurnik gallinatorium, -ii *n.*; gallinarium, -ii *n.*; aviarium, -ii *n.*; ὁ ὄρνιθών, -ῶνος
kuropatwa perdix, -icis *m.f.*; ἡ πέρδιξ, -ικος
kurs cursus, -us *m.*; via, -ae *f.*; iter, itinēris *n.*; ὁ δρόμος, -ου
kurtka *iacca, -ae *f.*
kurtuazja urbānitas, -ātis *f.*; cōmītas, -ātis *f.*; cortesia, -ae *f.*; ἡ κομψότης, -ητος
kurtyna cortīna, -ae *f.*; aul(a)eum, -i *n.*; velum, -i *n.*; ἡ ἀυλαία, -ας;
 τὸ παραπέτασμα, -ατος
kurz pulvis, -ēris *m.f.*; ἡ κόνις, -ιδος; ἡ χοῦς, -οῦ; ὁ κονιορτός, -οῦ
kurzyć fūmigo, 1, -āvi, -ātum; pūlvero, 1, -āvi, -ātum; κονιορτόω; (**k. się**) fumo, 1, -
 āvi, -ātum; τύφομαι
kusiciel tentātor, -ōris *m.*; ὁ πειράζων, -οντος
kusić tento, 1, -āvi, -ātum; (at)tempto, 1, -āvi, -ātum; conor, 1, -ātus sum; illicio, 3, -lexi, -
 lectum *alqm ad alqd*; πειράζω; πειράομαι; por. nećić
kustosz (stróż) custos, -ōdis *m.*; ὁ φύλαξ, -ακος

kusza acroballista,-ae f.; arcuballista,-ae f.; manuballista,-ae f.; bálĕa,-ae f.; ἡ ἀκροβολίστη,-ης
kuszenie tentatio,-ōnis f.; ὁ πειρασμός,-οῦ
kuśnierz pell(ion)arius,-ii m.; pellio,-ōnis m.; ὁ σοσυροποιός,-οῦ
kuzyn (con)sobrīnus,-i m.; consanguineus,-i m.; cognatus,-i m.; ὁ ἀνεψιός,-οῦ
kuzynka (con)sobrīna,-ae f.; germanicia,-ae f.; cognata,-ae f.; ἡ ἀνεψιά,-ᾱς
kuźnia cusitorium,-ii n.; τὸ χαλκεῖον,-ου
kwadra quadra,-ae f.; quarta,-ae f.; ἡ τετράς,-άδος
kwadrans quadrans,-antis f. (sc. hora); τὸ τέταρτον,-ου
kwadrat quadratum,-i n.; quadratūra,-ae f.; τὸ τετράγωνον,-ου
kwadratowy quadrát(ic)us, 3; τετράγωνος,-ον
kwartał trimestrum,-i; trimestre,-is n.; ἡ τριμήνη,-ης
kwas acor,-ōris m.; ácidum,-i n.; fermentum,-i n.; ἡ ζύμη,-ης
kwasić fermento, 1,-āvi,-ātum; ζυμώω
kwasota acíditas,-ātis f.; ἡ ζυμώτης,-ητος
kwaśnieć acesco, 3,-ui, -; acerbesco, 3,-ui, -; inácido, 1,-āvi,-ātum; ζυμόομαι
kwaśność 1. (kwasota) acíditas,-ātis f.; ἡ ζυμώτης,-ητος; **2. (cierpkość, gorycz)**
acor,-ōris m.; ἡ πικρότης,-ητος
kwaśny ácidus, 3; acerbus, 3; ζυμωτός, 3; στρυφνός, 3
kwesta quaesta,-ae f.; collecta,-ae f.; ἡ σύλλεξις,-εως; τὸ ταμίευμα,-ατος
kwestia quaestio,-ōnis f.; τὸ ζήτημα,-ατος; τὸ πρόβλημα,-ατος
kwestor quaestor,-ōris m.; ὁ ταμίας,-ου
kwestować quaerito, 1,-āvi,-ātum; stipem cogo, 3,-ēgi,-āctum (colligo, 3,-ēgi,-lectum); ταμιεύω
kwiat flos,-ōris m.; τὸ ἄνθος,-εος
Non idem semper flóribus color est.
kwiatek flóscūlus,-i m.; floscellum,-i n.; florícūlus,-i m.; τὸ ἀνθίον,-ου
kwiecień Aprīlis,-is m.; ὁ μουνυχιών,-ῶνος
kwiecisty flóreus, 3; flóridus, 3; florens,-entis; ἄνθινος, 3; ἀνθηρός, 3
kwietnik florarium,-ii n.; τὸ ἀνθοστήριον,-ου
kwik, kwiczenie grúnditus,-us m.; grúnnitus,-us m.; ὁ κοῖτος,-ου
kwilenie vágitus,-us m.; τὸ μινύρισμα,-ατος
kwilić vagio, 4,-īvi,-ītum; pipio, 1,-āvi,-ātum; μινύρομαι
Kwirynus Quirynus,-i m.
Jeden z najstarszych bogów rzymskich, bóg wojny pochodzenia sabińskiego. Z Jowiszem i Marsem stanowił pierwotną boską triadę. Opiekun rolników.
kwit quintantia,-ae f.; reversum,-i n.; ápocha,-ae f.; scídula,-ae f.; ἡ ἀποχή,-ῆς
kwitnąć flórĕo, 2,-ui, -; verno, 1,-āvi,-ātum; ἀνθέω; θάλλω; βλαστάω
kwitnięcie efflorescentia,-ae f.; floritūra,-ae f.; ἡ ἀνθησις,-εως

kwoka gallīna,-ae f.; ἡ θακαθαλπάς,-άδος

kwota pecunia,-ae f.; τὸ χρῆμα,-ατος

Kybele Cybele,-es f.; Cybela,-ae f.; Κυβέλη,-ης

Wielka bogini frygijska zwana Matką Bogów albo Wielką Macierzą. W okresie grecko-rzymskim czczono ją utożsamiając z Reą i przedstawiano z głową uwieńczoną wieżami w otoczeniu lwów. Służyli jej kureci, zwani także korybantami.

Kyrene Cyrene,-es f.; Cyrena,-ae f.; Κυρήνη,-ης

Nimfa tessalska, w której zakochał się Apollon i wywiózł ją na złotym rydwanie do Libii.

labirynt labyrinthus,-i m.; ὁ λαβύρινθος,-ου

laboratorium laboratorium,-ii n.; τὸ ἐργαστήριον,-ου

lać fundo, 3, fusi, fusum; χέω

ladacznica méretrix,-icis f.; meretrícūla,-ae f.; fornicatrix,-icis f.; lupa,-ae f.; ἡ μοιχαλίσ,-ίδος; ἡ λαικάστρια,-ας; ἡ πόρνη,-ης

Laertes Laertes,-ae m.; Λαέρτης,-ου

Ojciec Odyszeusza.

laik laicus,-i m.; profanus,-i m.; ὁ λαϊκός,-οῦ; ὁ ἰδιώτης,-ου; ὁ βέβηλος,-ου

Lajos Lajus,-i m.; Λαίος,-ου

Ojciec Edypa.

Lakedajmon Lacedaemon,-ōnis m.; Λακεδαίμων,-ονος

Syn Tajgete i Dzeusa, mąż Sparty, od której imienia pochodzi nazwa stolicy.

lakier lacca,-ae f.; ὁ κηρός,-οῦ

lalka pupa,-ae f.; ὁ πλαγών,-όνος; ἡ κόρη,-ης

lament lamentum,-i n.; lamentatio,-ōnis f.; ululatio,-ōnis f.; eiulatio,-ōnis f.; elulātus,-us m.; eiulātus,-us m.; plangor,-ōris m.; τὸ αἶγμα,-ατος; ὁ θρηῆνος,-ου; ὁ ὀδυρμός,-οῦ; ὁ κοπετός,-οῦ; ὁ γόος,-ου; θόρυβος,-ου; ὁ κλαυθμός,-οῦ

lamentować lamento, 1,-āvi,-ātum; lamentor, 1,-ātus sum; úlulo, 1,-āvi,-ātum; eiulo, 1,-āvi,-ātum; θρηνέω; γοάω

Lamia Lamia,-ae f.; Λαμία,-ας

Potwór żeński, któremu przypisywano kradzież dzieci i którym piastunki straszły nieposłuszne.

lampa lampas,-adis f.; lucerna,-ae f.; lampada,-ae f.; ἡ λαμπάς,-άδος; ὁ λύχνος,-ου

lampart leopardus,-i m.; párdalus,-i m.; ἡ πάρδαλις,-ιδος

lampka lampadium,-ii n.; cicindela,-ae f.; τὸ λυχνίον,-ου

lanca lāncēa,-ae f.; hasta,-ae f.; ἡ λόγχη,-ης

lancet lancetum,-i n.; lanceda,-ae f.; smile,-es f.; ἡ σμίλη,-ης; ἡ μήλη,-ης

lanie 1. (hutnicze) fusio,-ōnis f.; ἡ χύσις,-εως; ἡ τῆξις,-εως; **2. (bicie)** flagellatio,-ōnis f.; verberatio,-ōnis f.; verbera,-ōrum n.pl.; plaga,-ae f.; ἡ πληγή,-ῆς; ὁ ῥαβδισμός,-οῦ

A verbis ad vérbera.

Laokoon Laócoon,-ontis m.; Λαοκόων,-οντος

Kapłan Apollona w Troi, który daremnie sprzeciwił się wprowadzenia konia trojańskiego do miasta. Jego dwaj synowie, jak i on sam, gdy szedł dzieciom na pomoc, zostali uduszeni przez dwa olbrzymie węże.

lapsus lapsus,-us m.; error,-ōris m.; τὸ ἀτύχημα,-ατος

larwa larva,-ae f.; ἡ νύμφη,-ης; ἡ χρυσαλλίς,-ίδος

Lary Lares,-um m.pl. (bóstwa rzymskie)

las boscus,-i m.; forestum,-i n.; silva,-ae f.; saltus,-us m.; nemus,-ōris n.; ἡ ὕλη,-ης

In silvam non ligna feras. Silva rerum.

laska báculo,-i n.; bastum,-i n.; canna,-ae f.; clava,-ae f.; ἡ βακτηρία,-ας; ἡ σκυτάλη,-ης; τὸ βᾶκλον,-ου; (*pasterska, pastorał*) pastorale,-is n.; pedum,-i n.; ἡ καλαῦροψ,-οπος; ἡ ῥάβδος,-ου; (*godności*) scipio,-ōnis f.; ἡ ῥάβδος,-ου; τὸ σκῆπτρον,-ου; (*herolda*) caduceus,-i m.; τὸ κηρύκειον,-ου

latać 1. (fruwać) volo, 1,-āvi,-ātum; volito, 1,-āvi,-ātum; πέτομι; **2. (biegać)** curro, 3, curri (cucurri), cursum; cursito, 1,-āvi,-ātum; τρέχω

latanie 1. (fruwanie) volatio,-ōnis f.; ἡ πτήσις,-εως; **2. (bieganie)** cursus,-us m.; cursatio,-ōnis f.; ἡ δρόμωσις,-εως

latarnia lampada,-ae f.; la(n)terna,-ae f.; lucerna,-ae f.; fanāle,-is n.; ὁ φανός,-οῦ; (*morska*) pharus,-i m.; ὁ φάρος,-ου

Lucerna córporis tui est ócūlus tuus. Nemo lucernam accendit et in abscondito ponit.

lato aestas,-ātis f.; τὸ θέρος,-εος

latorośl 1. (potomstwo) germen,-īnis n.; súbolēs,-is f.; proles,-is f.; stirps,-is f.; τὸ θάλος,-εος; **2. (peł roślinny)** vitis,-is f.; germen,-īnis n.; palmēs,-itis m.; súrčūlus,-i m.; τὸ κληῖμα,-ατος

latryna latrīna,-ae f.; fórica,-ae f.; cloāca,-ae f.; τὸ ἀποχωρητήριο,-ου

latyfundium latifundium,-ii n.; ἡ εὐρυχωρία,-ας

Latifundia perdidēre Italiam.

Latynus Latinus,-i m.

Król najstarszego ludu Italii, Latynów, którego córka pojęła za męża uciekiniera z Troi, Eneasza.

laur laurus,-i f.; laurēa,-ae f.; ἡ δάφνη,-ης

laureat laureatus,-i m.; ὁ δαφνηφόρος,-ου

laurowy laureus, 3; δαφνώδης,-εος

lawenda (bot.) Lavándula,-ae f. spica; τὸ ἴφυον,-ου

lawina labīna,-ae f. nivalis

Lawinia Lavinia,-ae f.

Córka Latynusa, króla Lacjum, i Amaty, która wyszła za mąż za Eneasza, uciekiniera z Troi. Z potomstwa tej pary wywodzą się protoplaści Rzymu.

ład terra,-ae f.; ἡ ἥπειρος,-ου; ἡ γῆ, γῆς

ładować ad *alqm* locum (portum) descendo, 3,-ndi,-nsum; applico, 1,-āvi,-ātum
alicui; προσορμίζομαι; ἀποβαίνω

ładowanie appulsus,-us m.; ὁ προσορμισμός,-οῦ

ładowy terrālis,-e; terrestris,-e; continentālis,-e; ἡπειρωτικός, 3

lecz sed, at, ast, verum; ἀλλά; καί; πλὴν

leczenie curatio,-ōnis f.; medella,-ae f.; medicatio,-ōnis f.; sanatio,-ōnis f.; therapia,-ae f.;
iatreusis,-is f.; ἡ θεραπεία,-ας; τὸ ἴαμα,-ατος; ἡ ἴασις,-εως; τὸ ἀρρώστημα,-ατος

Bona diagnosis, bona curatio.

lecznica hospitium,-ii n.; clínica,-ae f.; iatria,-ae f.; valetudinarium,-ii n.;

nosocomium,-ii n.; τὸ ἰατρεῖον,-ου; τὸ νοσοκομεῖον,-ου

lecznictwo medicatio,-ōnis f.; iatria,-ae f.; therapeutica,-ae f.; medicīna,-ae f.; ἡ
ἰατρεία,-ας; ἡ θεραπεία,-ας

leczniczy curatīvus, 3; medicālis,-e; medicātus, 3; medicamentōsus, 3; iátricus, 3;
therapeúticus, 3; ἀκεστικός, 3; ἰατικός, 3; θεραπευτικός, 3

leczyć curo, 1,-āvi,-ātum; médicor, 1,-ātus sum; *alicuius* morbo médēor, 2; sano, 1,-
āvi,-ātum; θεραπεύω; ἰατρέω; διασώζω; ἴαομαι

Bene dignóscitur, bene curātur. Médici, si ómnibus morbis medēri possint, felicíssimi essent hóminum.

Leda Lede,-es f.; Leda,-ae f.; Λήδα,-ης

Córka króla Etolii, Testiosa, i Eurytemis, żona Tyndareosa, matka m.in. Klytajmestry, Heleny i Dioskurów (Kastor i Polideukes).

ledwo, ledwie paene, aegre, vix; μόλις; μόγις

legalny legālis,-e; legítimus, 3; iurídicus, 3; ἔννομος,-ον; νόμιμος, 3

legat 1. (poseł) legātus,-i m.; nuntius,-ii m.; ὁ ἄγγελος,-ου; **2. (zapis)** legātum,-i n.;

testamentum,-i n.; ἡ διαθήκη,-ης

legenda fábula,-ae f. ficta; ὁ μῦθος,-ου

legendarny fabulōsus, 3; fabulāris,-e; μυθικός, 3

legia legio,-ōnis f.; ὁ λεγιών,-ῶνος

legion legio,-ōnis f.; ὁ λεγιών,-ῶνος

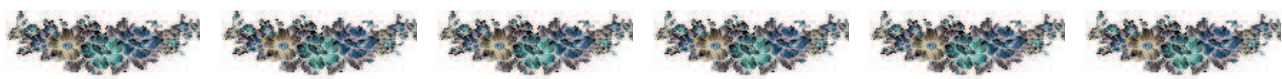
legionista legionarius,-ii m.; ὁ λεγιωνικός, -οῦ

legitymacja legitimatio,-ōnis f.; téssera,-ae f.; scida,-ae f.; documentum,-i n.
personale; τὸ βιβλίάριον,-ου

lejce habēna,-ae f.; laxámina,-um n.pl.; lorum,-i m.; frenum,-i n.; ὁ χαλινός,-οῦ; οἱ
ἡνιοί,-ῶν

lejek infundíbulum,-i n.; ἡ χοάνη,-ης; ὁ αυλός,-οῦ

lek, lekarstwo medicamentum,-i n.; medella,-ae f.; medicāmen,-īnis n.; medicāna,-ae

f.; remedium,-ii n.; τὸ φάρμακον,-ου; τὸ ἰατρικόν,-οῦ; τὸ ἄκεσμα,-ατος
Óptimum medicāmen quies est. Quod medicīna aliis, aliis est acre venēnum. Non venit vulnus ad cicátricem, in quo medicamenta temptantur.

lekarz medicus,-i *m.*; iater,-tri *m.*; medicātor,-ōris *m.*; therapeuta,-ae *m.f.*; ὁ ἰατρός,-οῦ; ὁ παιάν,-ᾶνος

Médice, cura te ipsum! Módicus cibi, medicus sibi. Natūra sanat, medicus curat. Si tibi deficient médicos, médicos tibi fiant haec tria: mens laeta, requies, moderāta diaeta. Médici, si omnibus morbis medēri possint, felicíssimi essent hóminum. Médici, quamquam intéllegunt saepe, tamen numquam dicunt aegris eos moritūros esse.

lekceważący spernax,-acis; néglgens,-entis; despiciens,-entis; ἔξουθενητικός, 3; ὀλίγωρος,-ον

lekceważenie contemptum,-i *n.*; spretio,-ōnis *f.*; spretus,-us *m.*; neglegentia,-ae *f.*; ἡ ἔξουδένωσις,-εως; ἡ περιφρόνησις,-εως; ἡ ὀλιγωρία,-ας

lekceważyć contemno, 3,-tempsti,-temptum; neglego, 3,-legi,-lectum; despicio, 3,-exi,-ectum; sperno, 3, spreui, spretum; depretio, 1,-āvi,-ātum; postpōno, 3,-posui,-positum; nullífico, 1,-āvi,-ātum; ἔξουθενέω; ὀλιγωρέω; περιφρονέω; παραθεωρέω; καταφρονέω; μυκτηρίζω

Nimia familiáritas contemptum parit. Legēre et non intellegēre neglegēre est. Cives leges incipiunt neglegēre, ut plane sine dómīno sint.

lekcja lectio,-ōnis *f.*; schola,-ae *f.*; ἡ διάλεξις,-εως; τὸ διδασκάλιον,-ου

lekki lenis,-e; levis,-e; málacus, 3; minūtus, 3; ténuis,-e; expeditus, 3; ἄβαρής,-ές; ἔλαφρός, 3; κοῦφος, 3; (*latwy*) facīlis,-e; εὐχερής,-ές; ῥδιος, 3

Levis est labor omnis amanti. Ut sis nocte levis, sit cena tibi brevis.

lekkoatletyka *athlética,-ae *f.* levis

lekkomyślność lévītas,-ātis *f.*; inconsiderantia,-ae *f.*; temeratio,-ōnis *f.*; temérītas,-ātis *f.*; ἡ ἔλαφρία,-ας; ἡ μετεωρία,-ας

Temérītas est florentis aetatis, prudentia - senectūti.

lekkomyślny levícūlus, 3; temerarius, 3; inconsultus, 3; ἔλαφρός, 3; μετέωρος, 3; εἰκαῖος, 3

lekkość lévītas,-ātis *f.*; ἡ ἔλεφρότης,-ητος; ἡ κουφότης,-ητος

leksykon dictionarius,-ii *m.*; vocabularium,-ii *n.*; elucidarium,-ii *n.*; léxicon,-i *n.*; onomasticon,-i *n.*; τὸ λέξικον,-ου; τὸ ὀνομάστικον,-ου

lektor lector,-ōris *m.*; ὁ ἀναγνώστης,-ου

lektura lectūra,-ae *f.*; τὸ ἀνάγνωσμα,-ατος

lektyka léctica,-ae *f.*; sella,-ae *f.* gestatoria; gestatorium,-ii *n.*; baiola,-ae *f.*; basterna,-ae *f.*; τὸ φορεῖον,-ου

lemiesz dentāle,-is *n.*; rallum,-i *n.*; vomer,-ēris *m.*; vomis,-ēris *m.*; τὸ ἔλυμα,-ατος; τὸ λαῖον,-ου

lemoniada *limonata,-ae *f.*

Lemury Lemures,-um *m.pl.*

Wg mitologii rzymskiej Lemury były to dusze zmarłych.

len zwyczajny Linum, -i n. usitatissimum; linum, -i n.; lintéamen, -ínis n.; τὸ λίνον, -ου
lenić się 1. (objąć się) hebēo, 2, -; pigror, 1, -ātus sum; desidēo, 2, -sedi, -sessum;

ἀργέω; ἀτακτέω; **2. (linieć, lenieć)** pellem (plumas) muto, 1, -āvi, -ātum; ἐκδύομαι

lenistwo ignavia, -ae f.; indolentia, -ae f.; pígritas, -ātis f.; robígo, -ínis f.; desidia, -ae d.;
segnities, -ei f.; ἡ ἀργία, -ας; ἡ νοχελεία, -ας

Ignavia corpus hebētāt, labor firmat.

leniwy ignāvus, 3; desidiōsus, 3; otiōsus, 3; piger, 3; segnis, -e; socors, -ordis; vácuus,
3; ἀργός, 3; νοθηλής, -ές; νοθρός, 3; ὀκνηρός, 3; νοθής, -ές

Ignāvis semper feriae.

leń pigrator, -oris; cessātor, -ōris m.; ὁ ἀργός, -οῦ; ὁ νοθρός, -οῦ

leopard leopardus, -i m.; párdalus, -i m.; ἡ páρδαλις, -ιδος

lepianka tugurium, -ii n.; tuguriūnculum, -i n.; lutamentum, -i n.; ἡ καλύβη, -ης

lepiej melius, potius, utilius; βέλτιον; κομψότερον; κρεῖσσον; ἄμεινον

Potius sero quam nusquam.

lepki glutinōsus, 3; lentus, 3; viscōsus, 3; γλίσχρος, 3

lepkość viscositas, -ātis f.; lentor, -ōris m.; ἡ γλισχρότης, -ητος

lepszy melior, -ius; potior, -ius; κρείσσων, -ων; βελτίων, -ων; ἀμείνων, -ων

*Prior potior. Feci, quod potui, faciant meliora potentes. Video meliora proboque,
deteriora sequor. Prior témpore, potior iure. Pax melior est quam iustíssimum
bellum. Maiorque vidētur et melior vicīna seges. Ad meliora témpora.*

leszczyna córylus, -i f.; arallena, -ae f.; ἡ κόρυλος, -ου

leśniczy silvarius, -ii m.; ὁ ὕλωρός, -οῦ

leśny silvestris, -e; silvester, 3; silváticus, 3; forestālis, -e; ὕληεις, -εσσα, -εν

letarg lethargia, -ae f.; percussio, -ōnis f.; marcor, -ōris m.; ἡ ληθαργία, -ας

Lete Lethe, -es f.; Λήθη, -ης

*"Zapomnienie" - córka Eris ("Niezgody"), matka Charyt (Gracji). Dała imię
Źródłu Zapomnienia, rzecze w Hadesie. Po wypiciu wody z tej rzeki zmarły
zapominał o swym ziemskim żywocie.*

letni 1. (tyczący lata) aestivālis, -e; aestīvus, 3; θερόεις, -εσσα, -εν; **2. (cieplawy)**
tépidus, 3; tepens, -entis; hypothermālis, -e; χλιαρός, 3; ὑπόθερμος, -ον

Latona (Leto) Latōna, -ae f.; Lato, -us f.; Λητώ, -οῦς

*Córka tytana Kojosa i tytanki Fojbe, matka Apollona i Artemidy, których poczęła
z Dzeusem.*

leukocyt leucócytus, -i m.; leucócytum, -i n.; ὁ λευκοκύτος, -ου

lew leo, -ōnis m.; ὁ λέων, -οντος; ὁ λῖς, λιτός

Leonem mórtuum etiam cá tuli mordent. Melior est canis vivus leone mórtuo.

lewar siphon, -onis f.; ὁ σίφων, -ωνος

lewarek levātor, -ōris m.; τὸ ἀνάφορον, -ου

lewatywa clyster, -ēris m.; énema, -atis n.; τὸ ἔνεμα, -ατος; τὸ κλύσμα, -ατος

lewkonia Matthida,-ae f. tristis; leucóium,-i n.; τὸ λευκόϊνον,-ου

leworęki máncinus,-i m.; scaeva,-ae m.; σκαιός, 3

lewy laevus, 3; sinister, 3; scaevus, 3; ἀριστερός, 3; εὐώνυμος,-ον; λαιός, 3

leżanka léctūlus,-i m.; ἡ κλίνη,-ης

leżeć cubo, 1,-ui,-itum; cúbito, 1,-āvi,-ātum; iacĕo, 2,-ui,-itum; κεῖμαι; (*leżeć przy*)
accumbo, 2,-ui,-itum *alicui*; íncubo, 1,-ui,-itum *alicui*; πρόσκειμαι; (*z kimś*)
cóncubo, 1,-ui,-itum; σύνκειμαι; (*odlogiem*) vaco, 1,-ui,- -; (*o miejscowościach*)
situs est; positus est; iacĕo, 2, iacui, iacitum; κεῖμαι

leździe lumbus,-i m.; ἡ ὀσφῦς,-ύος

leżnąć się progermino, 1,-āvi,-ātum; nascor, 3, natus sum; ἐκφύομαι

lęk anxietas,-ātis f.; fórmido,-īnis f.; horror,-ōris m.; metus,-us m.; pavor,-ōris m.;
timor,-ōris m.; tremor,-ōris m.; τὸ δέος,-εος; ὁ τρόμος,-ου; ὁ φόβος,-ου; ὁ
δειμός,-οῦ

Timor non est diuturnus magister officii.

lekać się p. bać się

lekliwy anxius, 3; pavorōsus, 3; pávidus, 3; tímidos, 3; timorōsus, 3; tremebundus, 3;
formidolōsus, 3; δειλός, 3; ἔντρομος,-ον

Audaces fortuna iuvat timidosque repellit.

leżnąć alicui (ad)haeresco, 3,-ui,- -; προσκαρτερέω

libacja 1. (ofiara plynna) libatio,-ōnis f.; ἡ σπονδή,-ῆς; **2. (huczna uczta)**
commessatio,-ōnis f.; convivium,-ii n.; potatio,-ōnis f.; ἡ τρυφή,-ῆς; τὸ
συμπόσιον,-ου

Liber Liber,-bri m.; Διόνυσος,-ου

Jest italskim odpowiednikiem —> Dionizosa.

libido libīdo,-īnis f.; cupīdo,-īnis f.; ἡ ἐπιποθία,-ας

liceum lyceum,-i n.; schola,-ae f. media; τὸ λύκειον,-ου

lichtarz candelabrum,-i n.; lychnūchus,-i m.; ὁ λύχνος,-ου

lichwa f(a)eneratio,-ōnis f.; f(a)enus,-ēris n.; usūra,-ae f.; ὁ δανεισμός,-οῦ

lichwiarz captātor,-ōris m.; f(a)enerātor,-ōris m.; mensularius,-ii m.; tocullio,-ōnis m.;
usurarius,-ii m.; danista,-ae m.; ὁ δαινιστής,-οῦ

lichy miser, 3; ténuis,-e; vīlis,-e; φαῦλος, 3; ταπεινός, 3

Vilius argentum est auro, virtutibus aurum.

lico 1. (twarz) facies,-ei f.; vultus,-us m.; ἡ ὄψις,-εως; τὸ πρόσωπον,-ου; **2.**

(**policzek**) gena,-ae f.; τὸ ῥάπισμα, -ατος

licytacja licitatio,-ōnis f.; auctio,-ōnis f.; hasta,-ae f.; ἡ κήρυξις,-εως

licytować lícĕor, 2, lícitus sum; lícitor, 1,-ātus sum; auctionor, 1,-ātus sum; κηρύσσω

liczba númerus,-i m.; ὁ ἀριθμός,-οῦ

liczbowy numéricus, 3; numerālis,-e; numerarius, 3; ἀριθμητός, 3

liczebnik numerāle,-is n.; τὸ ἀριθμητικόν,-οῦ

liczenie numeratio,-ōnis f.; calculatio,-ōnis f.; ἡ ἀρίθμησις, -εως

liczni multi,-ae,-a; πολλοί,-αί,-ά

licznie multum, multo, magno numero, frequenter; πολύ; πολλά

licniejszy plures, plura; πλείων,-ον

Nec Hercūles contra plures.

liczny múltiplex,-icis; multus, 3; numerōsus, 3; plurālis,-e; plúrimus, 3; copiōsus, 3; πολύς, πολλή, πολύ

liczyć cálculo, 1,-āvi,-ātum; número, 1,-āvi,-ātum; ῥεορ, 2, ratus sum; ratiócinor, 1,-ātus sum; ἀριθμέω; μετρέω; λογίζομαι; ψηφίζω

liczę pięć lat quinque annos natus sum; sum quinque annorum; annum sextum ago, 3, egi, actum

liczydło calculātor,-ōris *m.*; ábacus,-i *m.*; abax,-acis *m.*; ὁ ἄβαξ,-ακος

liga foedus,-ēris *n.*; societas,-ātis *f.*; ἡ σύναψις,-εως

liktor lictor,-ōris *m.*; ὁ ῥαβδοῦχος,-ου

likwidować 1. (przeprowadzać likwidację) alicui rei finem pōno, 3,-sui,-situm; abolēo, 2,-evī,-itum; ἐπιτελέω; **2. p. zabić**

lilia (bot.) Liliūm,-ii *n.* martagon; τὸ λείριον,-ου; τὸ κρίνον,-ου

liliput humúncūlus,-i *m.*; nanus,-i *m.*; pumilio,-ōnis *m.f.*; ὁ νᾶνος,-ου

limfa lymphā,-ae *f.*; chylus,-i *m.*; ὁ ὀρός,-οῦ; ἡ λυμφή,-ῆς; ὁ χυλός,-οῦ

limit limitum,-i *n.*; limes,-itis *m.*; τὸ ὄριον,-ου

lina anquina,-ae *f.*; ducale,-is *n.*; funis,-is *m.*; líneum,-i *n.*; restis,-is *f.*; retināculum,-i *n.*; rudens,-entis *m.*; ἡ σειρά,-ᾶς; ὁ κάλως, κάλω; τὸ τοπεῖον,-ου; τὸ σχοινίον,-ου

linia linēa,-ae *f.*; scriptum,-i *n.*; lineamentum,-i *n.*; versus,-us *m.*; ἡ διαγραφή,-ῆς; ἡ γραμμή,-ῆς

Nulla dies sine linea.

linijka, liniał scríptulum,-i *n.*; régula,-ae *f.*; τὸ κανόνισμα,-ατος

linka funícūlus,-i *m.*; funícūla,-ae *f.*; línēa,-ae *f.*; τὸ καλώδιον,-ου

linoskoczek acrobāta,-ae *m.*; funámbūlus,-i *m.*; aequilibrista,-ae *m.*; ὁ ἀρνευτήρ, -ῆρος; ὁ σχοινοβάτης,-ου

lipa tilia,-ae *f.*; ἡ φιλύρα,-ας

lipiec Iulius,-ii *m.*; ὁ ἑκατομαβαιών,-ῶνος

lira lyra,-ae *f.*; ἡ λύρα,-ας

lirychny lyricus, 3; λυρικός, 3

liryka lyrica,-ae *f.*; lyrica.-ōrum *n.pl.*; τὰ λυρικά,-ῶν

lis vulpes,-is *f.*; ἡ ἀλώπηξ,-πεκος

Vulpes pilum mutat, non mores. Quaelibet vulpes caudam suam laudat.

lisi vúlpinus, 3; ἀλωπηκός, 3

list epístula,-ae *f.*; lítterae,-arum *f.pl.*; nota,-ae *f.*; scriptum,-i *n.*; ἡ ἐπιστολή,-ῆς; τὸ γράμμα,-ατος

~ **żelazny** (glejt) diplōma,-atis *n.*; τὸ δίπλωμα,-ατος; ~ **ekspresowy** epístula accelerata; ~ **wartościowy** epístula oppignerata; ~ **poleceny** epístula certificata

lista charta,-ae f.; tabella,-ae f.; index,-icis m.; catálogus,-i m.; ἡ ἀπογραφή,-ῆς; ὁ κατάλογος,-ου

listonosz tabellarius,-ii m.; pervector,-ōris m.; ὁ γραμματηφόρος,-ου

listopad November,-bris f.; ὁ μαιμακτηριών,-ῶνος

listowie foliātus,-us m.; foliatūra,-ae f.; frondósitas,-ātis f.; frons,-ndis f.; ἡ θαλλία,-ας; τὸ φύλλωμα,-ατος

listwa impages,-is f.; praecisūra,-ae f.; régula,-ae f.; ὁ κανών,-όνος

liszaj lichen,-enis m.; (im)pedīgo,-īnis f.; ὁ ἔρπης,-ητος; ὁ λειχήν,-ῆνος

liściasty foliōsus, 3; foliáceus, 3; frondōsus, 3; φυλλικός, 3; φυλλώδης,-ες

liść folium,-ii n.; τὸ φύλλον,-ου; ἡ στιβάς,-άδος

Fructu non fóliis arbor cognóscitur.

litera littēra,-ae f.; scriptum,-i n.; τὸ γράμμα,-ατος

Littēra docet, littēra nocet. Vox audīta perit, littēra scripta manet.

literacki litteratus, 3; litterarius, 3; γραμματικός, 3

literat litterātus,-i m.; scriptor,-ōris m.; ὁ γραφεύς,-έως

literatura litteratūra,-ae f.; litterae,-arum f.pl.; τὰ συγγράμματα,-ων

Otium sine littēris mors est et hóminis vivi sepultūra. Vita sine littēris mors est.

litościwy miséricors,-ordis in alqm; propitius, 3; clemens,-entis; εὐσπλαγχος, -ον; ἐλεήμων,-ον; ἴλεως,-ον; οἰκτίρων,-ον

godny litości miserábilis,-e; ἐλεεινός, 3

litość miseratio,-ōnis f.; misericordia,-ae f.; clementia,-ae f.; ὁ ἔλεος,-ου; οἰκτιρμός,-οῦ; τὸ σπλάγχνον,-ου

litować się miséréor, 2,-eritus sum alicuius; dolēo, 2,-ui,-itum alqd; miseret me alicuius; misericordiā alicuius permotus sum; ἐλεέω; ἐλεάω; οἰκτίρω; σπλαγχνίζομαι

litr litrum,-i n.; ἡ λίτρα,-ας

liturgia liturgia,-ae f.; ἡ λειτουργία,-ας

lizać lambo, 3,-bi,-bitum; ligur(r)io, 4,-īvi,-ītum; lingo, 3, linxi, linctum; λείχω; λιχμάω

lizanie linctus,-us m.; ligur(r)itio,-ōnis f.; ἡ λίχμασις,-εως

lizus assentātor,-ōris m.; balatro,-ōnis m.; adulātor,-ōris m.; ὁ κόλαξ,-ακος

lniany linteus, 3; lintéolus, 3; lineus, 3; λίνεος, 3

loch caulae,-arum f.pl.; scrobis,-is m.f.; cavum,-i n.; foramen,-īnis n.; ὁ βόθρος, -ου; τὸ φρέαρ,-ατος; ἡ φυλακή,-ῆς

lodowaty glaciālis,-e; gélidus, 3; subgélidus, 3; κρυμώδης,-ες; παγετώδης,-ες; κρυόεις,-εσσα,-εν;

lodowiec moles,-is f. glaciata; ὁ πάγος,-ου

lodowy glaciālis,-e; glaciōsus, 3; gelidōsus, 3; παγετός, 3

lodówka *frigidarium,-ii n.; ἡ πάγωτέρα,-ας

logarytm *logáritmus,-i m.; ὁ λογαριθμός,-οῦ

logiczny lógicus, 3; rationālis,-e; λογικός, 3
logika lógica,-ae f.; lógica,-ōrum n.pl.; τὰ λογικά,-ῶν
lok cincinnus,-i m.; cirrus,-i m.; tórulus,-i m.; τὸ πλέγμα,-ατος; ὁ πλοχμός,-οῦ
lokal locus,-i m.; sedes,-is f.; ὁ οἶκος,-ου; ὁ τόπος,-ου
lokata (col)locatio,-ōnis f.; depositio,-ōnis f.; τὸ θέμα,-ατος
lokator inquilīnus,-i m.; ὁ ἔνοικος,-ου
lokomotywa *machina,-ae f. vectoria; ἡ μηχανή,-ῆς
lokować cólloco, 1,-āvi,-ātum; depōno, 3,-sui,-situm; τίθημι
los clerus,-i m.; condicio,-ōnis f.; fatum,-i n.; fors,-rtis f.; fortūna,-ae f.; sors,-rtis f.; ὁ κληῖρος,-ου; ἡ αἴσα,-ης; ἡ μοῖρα,-ας; ὁ μόρος,-ου; ὁ πάλος,-ου; ὁ πότμος,-ου; ἡ τύχη,-ης; ἡ λάχεσις,-εως
Ducunt volentem fata, nolentem trahunt. Fortes fortūna adiuvat. Fortūna dicitur caeca. Máximae cuique fortūnae mínime credendum est. Suae quisque fortūnae faber est. Stultum facit fortūna, quem vult perdere. Deus mirābilis, fortūna variābilis.
losować sortior, 4,-itus sum; κληρονομέω; κληρόω; λαγχάνω
losowanie sortitio,-ōnis f.; sortītus,-us m.; ἡ κλήρωσις,-εως
lot volatio,-ōnis f.; volātus,-us m.; ἡ πτῆσις,-εως
loteria sortitio,-ōnis f.; ὁ κληῖρος,-ου; τὸ λάχειον,-ου
lotnisko aeródromus,-i m.; aeroportus,-i m.; ὁ ἀεροδρόμος,-ου
lotny effumābilis,-e; volābilis,-e; volans,-antis; πετεινός, 3; (*stan*) aeriformis,-e; ἀεροειδής,-ές
lotos indyjski Nelumbo,-onis f. nucifera; lotus,-i m.f.; ὁ λωτός,-οῦ
lód gelu,-us n.; gelum,-i n.; glacies,-ei f.; ὁ πάγος,-οῦ; ὁ κρύσταλλος,-ου
lśniący coruscus, 3; lucescus, 3; nítidus, 3; scintillans,-antis; splendens,-entis; λαμπρός, 3
lśnić corusco, 1,-āvi,-ātum; lucēo, 2,-xi, -; nitēo, 2,-ui, -; nítido, 1,-āvi,-ātum; rador, 1,-ātus sum; scintillo, 1,-āvi,-ātum; αὐγέω; λάμπω; por. błyszczec
lub aut, sive, seu, vel; ἴ, εἴτε
lubczyk (bot.) levísticum; τὸ φίλτρον,-ου
lubić díligo, 3,-lexi,-lectum; amo, 1,-āvi,-ātum; delector, 1,-ātus sum; oblector, 1,-ātus sum; *alicui fāvĕo*, 2, favi, fautum; φιλέω; ἀγαπάω; θέλω
lubieżnik libidinōsus,-i m.; libertīnus,-i m.; ganeo,-ōnis m.; ὁ λάγνης,-ου; ὁ κίναρος,-ου
lubieżność lascivia,-ae f.; salácitas,-ātis f.; libīdo,-īnis f.; ἡ λαγνεΐα,-ας
lubieżny lascīvus, 3; libidinōsus, 3; salax,-acis; luxuriōsus, 3; voluptatuōsus, 3; λάγνος, 3; μύκλος,-ον
lucerna (bot.) Medicago,-īnis f. satīva; ἡ μηδική,-ῆς
lud pópulus,-i m.; natio,-ōnis f.; gens,-ntis f.; plebs,-bis f.; τὸ ἔθνος,-εος; ὁ δῆμος,-ου; ὁ λαός,-οῦ; ὁ ὄχλος,-ου; ἡ φυλή,-ῆς
Q.B.F.F.F.Q.S.P.R. = Quod bonum, felix, faustum fortunatumque sit pópulo Romāno.

ludność populatio,-ōnis *f.*; πόρϋλος,-i *m.*; hómines,-um *m.pl.*; ὁ δῆμος,-ου; οἱ ἄνθρωποι,-ων; ὁ λαός,-οῦ

ludny populōsus, 3; céleber,-ris,-re; frequens,-entis; πληθυντικός, 3

ludobójstwo genocidium,-ii *n.*; homicidia,-ōrum *n.pl.*; ἡ ἐθνοκτονία,-ας

ludowy populāris,-e; públicus, 3; plebeius, 3; δημόσιος, 3

ludożerstwo anthropophagia,-ae *f.*; ἡ ἀνθρωποφαγία,-ας

ludzki humānus, 3; ἀνθρώπινος, 3

Errāre humanum est. Homo sum et humani nil a me alienum puto. Amāre humanum est, humanum ignoscere est.

ludzkość 1. (ludzie) hómines,-um *m.pl.*; universum hóminum genus,-ēris *n.*; totum genus humanum; οἱ ἄνθρωποι,-ων; ἡ οἰκουμένη,-ης; **2. (miłość do człowieka)** humanitas,-ātis *f.*; ἡ φιλανθρωπία,-ας

luka intervallum,-ii *n.*; lacūna,-ae *f.*; locus,-i *m.* vácuus; τὸ διάσπασμα,-ατος

lüksus luxus,-us *m.*; luxuria,-ae *f.*; luxuries,-ei *f.*; ἡ λαμπρότης,-ητος

Lux ex oriente, luxus ex occidente.

lüksusowy luxuōsus, 3; sumptuōsus, 3; λαμπρός, 3

lumbago lumbago,-inis *f.*

Luna Luna,-ae *f.*; Σελήνη,-ης

Rzyska bogini księżycyca utożsamiana z grecką —> Selēne

lunacyzm lunatismus,-i *m.*; somnambulismus,-i *m.*; hypnobasia,-ae *f.*;

ὁ σεληνισμός,-οῦ; ἡ ὑπνοβασία,-ας

lunatyk lunáticus,-i *m.*; somnábũlus,-i *m.*; noctivāgus,-i *m.*; ὁ σεληνιακός,-οῦ

Luperkowie Luperci,-ōrum *m.pl.*

Bractwo kapłanów, którzy w starożytnym Rzymie celebrowali kult Faunusa.

lustracja inspectio,-ōnis *f.*; recensio,-ōnis *f.*; recensus,-us *m.*; ἡ δοκιμασία,-ας

lustro spéculum,-i *n.*; τὸ ἔσοπτρον,-ου

lutnia cithāra,-ae *f.*; lyra,-ae *f.*; fides,-ium *f.pl.*; ἡ κιθάρα,-ας

Non omnes, qui cithāram habent, citharoedi sunt.

lutnista citharoedus,-i *m.*; lyricen,-enis *m.*; fidicen,-enis *m.*; ὁ κιθαρωδός,-οῦ

lutować ferrúmino, 1,-āvi,-ātum; κολλάω

luty Februarius,-ii *m.*; ὁ ἀνθεστηριών,-ῶνος

luz 1. (rozluźnienie) laxitas,-ātis *f.*; laxatio,-ōnis *f.*; ἡ λύσις,-εως; **2. (odstęp)**

intervallum,-i *n.*; locus,-i *m.* vácuus; τὸ διάσπασμα,-ατος

luzować (rozluźniać) laxo, 1,-āvi,-ātum; solvo, 3, solvi, solūtum; λύω

luźny lax(at)us, 3; solūtus, 3; λυόμενος, 3

lwi leóninus, 3; λεοντινός, 3

lwica leonissa,-ae *f.*; leaena,-ae *f.*; lēa,-ae *f.*; ἡ λέαινα,-ης

Lykaon Lycaon,-ōnis *m.*; Λυκάων,-ονος

Heros arkadyjski, syn Pelasgosa. Z powodu swojej bezbożności został zamieniony w wilka.

Lykos Lycus, -i m.; Λύκος, -ου

Lykurgos Lycurgus, -i m.; Λυκοῦργος, -ου

Król Tracji. Ukarany został ślepotą z powodu braku poszanowania i gościnności wobec Dionizosa.

lżej levius; ἀνεκτότερον; (łatwiej) facilius; ῥᾶον

lżejszy levior, -ius; ἀνέκτερος, 3; (łatwiejszy) facilior, -ius; ῥᾶων, ῥᾶον

lżenie convicium, -ii n.; improperium, -ii n.; opprobrium, -ii n.; ὁ ὀνειδισμός, -οῦ; ὁ ὀνειδος, -ου

lżyć contumelio, 1, -āvi, -ātum; convicior, 1, -ātus sum; deiurgo, 1, -āvi, -ātum; ignominio, 1, -āvi, -ātum; opprobro, 1, -āvi, -ātum; sugillo, 1, -āvi, -ātum; ὀνειδίζω; χλευάζω; κακολογέω; λοιδορέω; ὑβρίζω; βλασφημέω

L

labędzi cyncneus, 3; olórinus, 3; κύκνειος, 3

labędź cyncnus, -i m.; olor, -ōris m.; ὁ κύκνος, -ου www

lach, lachman pannus, -i m.; cento, -ōnis m.; lacinia, -ae f.; τὸ ῥάκος, -εος; τὸ τρῦχος, -εος; ἡ λακίς, -ίδος

laciński Latīnus, 3; Λατινικός, 3

lad ordo, -īnis m.; disciplīna, -ae f.; ἡ τάξις, -εως; ὁ κόσμος, -ου

ladnie grátīliter, eleganter, pulchre, pulchro, venuste; καλῶς

ladny bellus, 3; grátīlis, -e; formōsus, 3; pulcher, 3; venustus.; amoenus, 3; καλός, 3; εὐπρεπής, -ές; εὐφυής, -ές

ladować ónero, 1, -āvi, -ātum *alqd alqa re*; onusto, 1, -āvi, -ātum; póndero, 1, -āvi, -ātum; *alicui alqd infero*, -ferre, intuli, illatum; *alicui alqd imprōno*, 3, -posui, -positum; σάττω; φορτίζω

ladunek onus, -ēris n.; pondus, -ēris n.; sarcīna, -ae f.; τὸ φορτίον, -ου; τὸ φόρημα, -ατος; (*okrętu*) pletūra, -ae f.; ὁ γόμος, -ου

lagodnieć mitesco, 3, -cui, -; प्राῦνομαι

lagodność benignitas, -ātis f.; clementia, -ae f.; lenitas, -ātis f.; mansuetūdo, -īnis f.; modestia, -ae f.; ἡ πραότης, -ητος; ἡ πραύτης, -ητος; ἡ ἡπιότης, -ητος; ἡ πραῦπαθία, -ας

lagodny benignus, 3; blandus, 3; clemens, -entis; dulcis, -e; lenis, -e; málacus, 3; mansuetus, 3; mitis, -e; modestus, 3; mollis, -e; plácidus, 3; suavis, -e; ἡπιος, 3; ἀγανός, 3; πραῦς, -εῖα, -ύ; χρηστός, 3; ἐπιεικής, -ές

Ne credas undam plácidam non esse profundam.

lagodzić lenio, 4, -īvi, -ītum; mítigo, 1, -āvi, -ātum; relaxo, 1, -āvi, -ātum; pacífico, 1, -āvi, -ātum; placo, 1, -āvi, -ātum; solor, 1, solatus sum; प्राῦνω; εἰρηνοποιέω

łajać p. ganić

łajanie improperium, -ii *n.*; obiurgatio, -ōnis *f.*; opprobrium, -ii *n.*; ἡ ἐπιτιμία, -ας; ὁ ὀνειδισμός, -οῦ

łaknąć es(s)urio, 4, -īvi, -ītum; famesco, 3, -ui, - ; fame labōro, 1, -āvi, -ātum; desídero, 1, -āvi, -ātum; πεινᾶω

łaknienie appetitus, -us *m.*; appetitio, -ōnis *f.*; esuries, -ei *f.*; fames, -is *f.*; ἡ ὄρεξις, -εως; ἡ πεῖνα, -ης; ὁ λιμός, -οῦ

łakocie cupediae, -arum *f.pl.*; dulcia, -ōrum *n.pl.*; electa, -ōrum *n.pl.*; bellaria, -ōrum *n.pl.*; τὰ γλυκύσματα, -ων

łakomczuch cupiditor, -ōris *m.*; ligurritor, -ōris *m.*; catillo, -onis *f.*; gula, -ae *m.*; mandūco, -ōnis *m.*; ὁ λιχνοβόρος, -ου

łakomić się avidus *alicuius rei sum*, esse, fui; appeto, 3, -ivi, -itum *alqd*; *alqd* concupisco, 3, -ivi (-pii), -itum; ligurrio, 4, -īvi, -ītum; λιχνεύω

łakomstwo cuppedia, -ae *f.*; ligurritio, -ōnis *f.*; λιχνεία, -ας

łakomy cupeditus, 3; gulōsus, 3; λίχνος, 3

łamać frango, 3, fregi, fractum; rumpo, 3, rupi, ruptum; κλάω; θραύω; κατάγνυμι; ῥήγνυμι

łamanie fractūra, -ae *f.*; fractio, -ōnis *f.*; ruptūra, -ae *f.*; ἡ κλάσις, -εως; ἡ ῥῆξις, -εως

łamliwy fragīlis, -e; friābilis, -e; fragōsus, 3; κλαστικός, 3; ψαθυρός, 3

łan laneus, -i *m.*; ὁ ἄροτος, -ου; ὁ σπόριμος, -ου

łania cerva, -ae *f.*; ἡ δόρκη, -ης

łañcuch catēna, -ae *f.*; series, -ei *f.*; ἡ ἄλυσις, -εως; ὁ ὄρμος, -ου; ἡ σειρά, -ᾶς

łapać p. chwytać

łapówka manus, -us *f.* a manu; τὸ δωροδόκημα, -ατος

łasica mustēla, -ae *f.*

łasić się eblandior, 4, -itus sum; adūlor, 1, -atus sum; αἰκάλλω; κολακεύω; σαίνω

łaska gratia, -ae *f.*; favor, -ōris *m.*; benevolentia, -ae *f.*; benignītas, -ātis *f.*; indulgentia, -ae *f.*; ἡ χάρις, -ιτος; τὸ χάρισμα, -ατος

łaskawość beneficentia, -ae *f.*; benignītas, -ātis *f.*; clementia, -ae *f.*; carītas, -ātis *f.*; liberālītas, -ātis *f.*; ἡ ἐπιείκεια, -ας; ἡ εὐποιΐα, -ας; ἡ χάρις, -ιτος; ἡ ἠπιότης, -ητος; ἡ χρηστότης, -ητος

łaskawy benignus, 3; benévolus, 3; benévolens, -entis; benéficus, 3; clemens, -entis; liberālis, -e; ἥπιος, 3; ἴλαος, 3; φιλάγαθος, -ον; χρηστός, 3; ἐπιεικής, -ές; δεκτός, 3

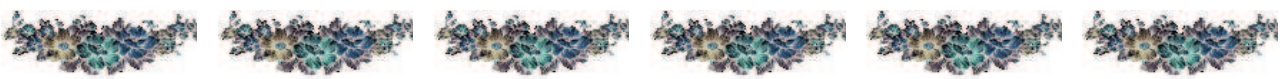
łaskotać titillo, 1, -āvi, -ātum; tergeō, 2, tersi, tersum; prurio, 4, -īvi, -ītum; γαργαλίζω; κνάω

łaskotanie titillatio, -ōnis *f.*; titillatus, -us *m.*; confricamentum, -i *m.*; gargalismus, -i *m.*; ὁ γαργαλισμός, -οῦ

łaskotki titillationes, -um *f.pl.*; titillatus, -us *m.*; ὁ γάργαλος, -ου

łata 1. (na dziurze) assumentum, -i *n.*; commissūra, -ae *f.*; panniculum, -i *n.*; sartūra, -ae *f.*; τὸ ἐπίβλημα, -ατος; τὸ ῥάκος, -εος; **2. (żerdź)** asser, -ēris *m.*; ἡ κάμαξ, -ακος

łatać assuo, 3, -ui, -utum; sárcino, 1, -āvi, -ātum; sarcio, 4, -rsi, -rtum; réparo, 1, -āvi, -

ātum; ῥαφίζω

latwiej facilius; ἀνεκτότερον; εὐκοπώτερον

latwo fácilē, solūte; ῥδίως

latwość facilitas,-ātis f.; facultas,-ātis f.; ἡ εὐπορία,-ας

latwowierność credulitas,-ātis f.; ἡ εὐπιστία,-ας

latwowierny credūlus, 3; εὐπιστος,-ον

latwy fácilis,-e; levis,-e; ῥδιος, 3; εὐπορος,-ον; ἑλαφρός, 3; εὐκοπος,-ον

Fácilē dictu, difícilē factu.

lawa scamnum,-i n.; subsellium,-ii n.; ἡ σαρίς,-ίδος; ἡ βάθρα,-ας

lawka bancus,-i m.; scamnum,-i n.; subsellium,-ii n.; stalla,-ae f.; ἡ σαρίς,-ίδος; ὁ θρᾶνος,-ου; (*dwuosobowa*) bisellium,-ii n.

In banco asinorum. In banco regis.

lazić vagor, 1,-ātus sum; πλανάομαι

lazienka bálneum,-i n.; lavatrīna,-ae f.; ὁ λουτρών,-ῶνος

łaźnia bálneum,-i n.; bálneae,-arum f.pl.; lavacrum,-i n.; nymphaeum,-i n.; thermae,-arum f.pl.; τὸ βαλανεῖον,-ου; ὁ λουτρών,-ῶνος

I. **parowa** cal(i)darium,-ii n.; sudatorium,-ii n.; vaporarium,-ii n.; τὸ πυριαστὴριον,-ου; ἡ πύρια,-ας

I. **zimna** frigidarium,-ii n.; τὸ ψυχρολουτρεῖον,-ου

łącze coniunctio,-ōnis f.; iunctūra,-ae f.; cópula,-ae f.; ἡ σύναψις,-εως

łączenie coniunctio,-ōnis f.; connectio,-ōnis f.; compages,-is f.; ἡ σύναψις,-εως

łącznie iunctim, coniuncte, coniunctim, copulāte; συναπτικῶς

łącznik coniunctum,-i n.; connectivum,-i n.; τὸ συναπτικόν,-οῦ

łączność connectio,-ōnis f.; coniunctio,-ōnis f.; communicatio,-ōnis f.; ἡ σύναψις,-εως; ἡ κοινωνία,-ας

łączny coniunctivus, 3; connectivus, 3; iugis,-e; complexivus, 3; totālis,-e; copulatorius, 3; συναπτός, 3

łączyć combino, 1,-āvi,-ātum; comunico, 1,-āvi,-ātum; connecto, 3,-xi,-ctum; coniungo, 3,-nxi,-nctum; cópulo, 1,-āvi,-ātum; sero, 3, serui, sertum; (al)ligo, 1,-āvi,-ātum; socio, 1,-āvi,-ātum; unio, 4,-īvi,-ītum; ἀρμόζω; συνάπτω; κοινωνέω; συζεύγνυμι; (*mieszać*) miscēo, 2,-cui,-xtum (mistum); συμμείγνυμι

łaka augia,-ae f.; pratum,-i n.; páscua,-ae f.; pásculum,-i n.; ἡ νομή,-ῆς; ἡ λεῖμαξ,-ακος

leb testa,-ae f.; caput,-itis n.; ἡ κεφαλή,-ῆς

na leb, na szyję praeceps; κατάκρηνον

lechtaczka clitoris,-idis f.; ἡ κλειτορίς,-ίδος; τὸ σαρκίδιον,-ου; ἡ νύμφη,-ης

lechtać titillo, 1, -avi, -atum; tergēo, 2, tersi, tersum; prurio, 4, -ivi, -itum; γαργαλίζω; κνάω

lechtanie titillatio,-ōnis f.; titillatus,-us m.; confricamentum,-i m.; gargalismus,-i m.; ὁ γαργαλισμός,-οῦ

łękotka patella,-ae f.

Igarstwo mentitio,-ōnis *f.*; mendacium,-ii *n.*; falsum,-i *n.*; fallacia,-ae *f.*; τὸ ψεῦσμα,-
ατος

Ikać singulto, 1,-āvi,-ātum; θρηνέω; δακρύω

Ikanie singultatio,-ōnis *f.*; singult(at)us,-us *m.*; ὁ θρηῆνος,-ου

Iodyga caulis,-is *m.*; calamus,-i *m.*; culmus,-i *m.*; stipes,-is *m.*; stípula,-ae *f.*; stilus,-i
m.; pilus,-i *m.*; scapus,-i *m.*; ἡ καλάμη,-ης; ὁ καυλός,-οῦ

Iokieć cúbitus,-i *m.*; cúbitum,-i *n.*; ulna,-ae *f.*; ancōnus,-i *m.*; ἡ ἀγκάλη,-ης; ὁ
ἀγκών,-ῶνος; ὁ πῆχυς,-εος

Iomot rumor,-ōris *m.*; percussio,-ōnis *f.*; fragor,-ōris *m.*; strépitus,-us *m.*; ὁ πάταγος,-
ου

Iono pubes,-eris *f.*; vulva,-ae *f.*; alvus,-i *m.*; gremium,-ii *n.*; sinus,-us *m.*; ἡ μήτρα,-ας;
ἡ κοιλία,-ας; ὁ κόλπος,-ου; τὸ ἐφήβαιον,-ου

Ionowy rúbicus, 3; κοῖλος, 3

Iopata batillum,-i *n.*; paxillus,-i *m.*; rutrum,-i *n.*; pala,-ae *f.*; spatha,-ae *f.*; ἡ γενηίς,-
ίδος

Iopatka 1. (anat.) scápula,-ae *f.*; scóptula,-ae *f.*; ἡ πλάτη,-ης; ἡ πτέρυξ,-υγος; ἡ
σπάθη,-ης **2. (szpadelek)** spátula,-ae *f.*; rutellum,-i *n.*; ἡ σπάθη,-ης

Iopian arctium,-ii *n.*; lappa,-ae *f.*; τὸ ἄργεμον,-ου

Ioskot fragor,-ōris *m.*; strépitus,-us *m.*; frémitus,-us *m.*; ὁ κόμπος,-ου; ὁ κτύπος,-ου

Iosoś Sulmo,-ōnis *m.* salar; ἡ ἄλκη,-ης

Ioś alces,-itis *m.*; helix,-icis *m.f.*; ἡ ἀλχίς,-ίδος

Iotr latro,-ōnis *m.*; praedo,-ōnis *m.*; ὁ ληστής,-οῦ

Iotrostwo latrocinium,-ii *n.*; flagitium,-ii *n.*; scelus,-ēris *n.*; ἡ ληστεία,-ας

Iowca captātor,-ōris *m.*; capacitātor,-ōris *m.*; venātor,-ōris *m.*; (*ryb*) piscātor,-ōris *m.*;
hamiota,-ae *m.*; ὁ ἄρπακτήρ,-ῆρος; ὁ ἀγρευτήρ,-ῆρος

Iowić cacio, 1,-āvi,-ātum; capto, 1,-āvi,-ātum; venor, 1,-ātus sum; θηρεύω; ἀλιεύω;
ἀγρεύω; (*ryby*) piscor, 1,-ātus sum; ἰχθυβολέω

Iowy caciatio,-ōnis *f.*; venatio,-ōnis *f.*; ἡ ἄγρα,-ας; τὸ κυνηγέσιον,-ου

Ioże lectus,-i *m.*; cubīle,-is *n.*; torus,-i *m.*; stratum,-i *n.*; ἡ κλίνη,-ης; ἡ κοίτη,-ης;
ἡ εὐνή,-ῆς

A mensa et toro.

Iożyc na co suppedito, 1,-āvi,-ātum; sumptum *in alqm rem* facio, 3, feci, factum;
δαπανάω

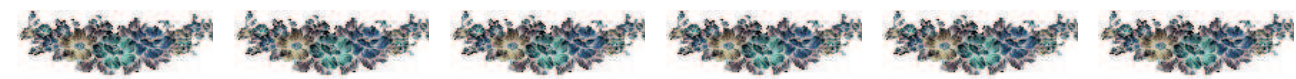
Iożysko 1. (med.) placenta,-ae *f.*; secundinae,-arum *f.pl.*; **2. (tech.)** cuscinetus,-i *m.*; ὁ
στροφεύς,-έως; **3. (rzeki)** álveus,-i *m.*; ὁ ἔναυλος,-ου

Iódka ascus,-i *m.*; caudica,-ae *f.*; lembus,-i *m.*; cumba,-ae *f.*; linter,-tris *f.*; scapha,-ae
f.; ἡ σκάφη,-ης; τὸ πλοιάριον,-ου

Iódź navigium,-ii *n.*; cymba,-ae *f.*; navis,-is *f.*; scapha,-ae *f.*; τὸ πλοῖον, -ου; ἡ ναῦς,
νεῶς

Iój sebum,-i *n.*; sebum,-i *n.*; τὸ στέαρ, στέατος

Ióźko cubīle,-is *n.*; grabatus,-i *m.*; lectus,-i *m.*; lectum,-i *n.*; sponda,-ae *f.*; torus,-i *m.*;

ή κλίνη,-ης; ή κοίτη, -ης; τὸ λέκτρον,-ου
lubin Lúpinus,-i *m.* angustifolius; ὁ θέρμος,-ου
luczniectwo sagittatio,-ōnis *f.*; ή τοξοσύνη,-ης
lucznik sagittarius,-ii *m.*; ὁ τοξότης,-ου
luczywo fax,-cis *f.*; taeda,-ae *f.*; ὁ φανός,-οῦ
ludzić illudo, 3,-lusi,-lusum; lacto, 1,-āvi,-ātum; símulo, 1,-āvi,-ātum; fallo, 3, fefelli,
falsum; decipio, 3,-cepi,-ceptum; βασκαίνω; τυφλώω; φαντάζω
luk arcus,-us *m.*; fornix,-icis *m.*; sinus,-us *m.*; τὸ τόξον,-ου; ὁ βιός,-οῦ
lukowatość arcuatio,-ōnis *f.*; ή τοξοειδότης,-ητος
lukowaty arcuātus, 3; arcuiformis,-e; fornicātus, 3; τοξοειδής,-ές
luna incendii flamma,-ae *f.*; ή φλόξ, φλογός
lup praeda,-ae *f.*; rapīna,-ae *f.*; exuviae,-arum *f.pl.*; spoliūm,-ii *n.*; manubiae,-arum
f.pl.; τὸ σκύλευμα, -ατος; ή ἀρπαγή,-ῆς; ή λεία,-ας; τὸ ἔλωρ,-ορος; τὸ
κύρμα,-ατος
lupać findo, 3,-si,-sum; decrusto, 1,-āvi,-ātum; hiulco, 1,-āvi,-ātum; διατέμνω;
διασχίζω
lupek férula,-ae *f.*; lamella,-ae *f.*; τὸ διάσχισμα,-ατος
lupić 1. (plądrować) praedor, 1,-ātus sum; exspolio, 1,-āvi,-ātum; expilo, 1,-āvi,-
ātum; latrócinor, 1,-ātus sum; συλλάω; ἀρπάζω; **2. (skóre)** decorio, 1,-āvi,-ātum;
ἐκδέρω; **3. (kore)** decórtico, 1,-āvi,-ātum; ἐκλεπυρόω
lupiestwo rapīna,-ae *f.*; spoliūm,-ii *n.*; expilatio,-ōnis *f.*; direptio,-ōnis *f.*; praedātus,-us
m.; ὁ ἀρπαγμός,-οῦ
lupież furfur,-uris *m.*; porrigo,-īnis *f.*; acora,-ae *f.*; ὁ ἄχωρ,-ορος
lupieżca depeculātor,-ōris *m.*; raptor,-ōris *m.*; praedo,-ōnis *m.*; spoliātor,-ōris *m.*;
direptor,-ōris *m.*; spolio,-ōnis *m.*; ὁ ἀρπακτήρ,-ῆρος
lupina crusta,-ae *f.*; pālĕa,-ae *f.*; putāmen,-īnis *n.*; túnica,-ae *f.*; tégumen,-īnis *n.*; τὸ λ
έφυρον,-ου; ή περιοχή,-ῆς; (*lуска*) gluma,-ae *f.*; siliqua,-ae *f.*; ή λεπίς,-ίδος; ή
φοιλίς, -ίδος; (*jajka*) testudo,-īnis *f.*; ὁ κέλυφος,-ου
lуска lamella,-ae *f.*; gluma,-ae *f.*; pālĕa,-ae *f.*; putāmen,-īnis *n.*; siliqua,-ae *f.*;
squama,-ae *f.*; ή λεπίς,-ίδος
lускаć evello, 3, evelli, evulsum; ἐκλέπω
luszczący się siliquōsus, 3; λεπιζόμενος, 3
luszczenie się exfoliatio,-ōnis *f.*; desquamatio,-ōnis *f.*; porrīgo,-īnis *f.*; ὁ λεπισμός,-
οῦ
luszczycą psora,-ae *f.*; psoriasis,-is *f.*; ή ψώρα,-ας
luszczycć evello, 3, evelli, evulsum; ἐκλέπω
luszczycć się desquamo, 1,-āvi,-ātum; ἐκλέπομαι
lydka sura,-ae *f.*; ή κνήμη,-ης
lyk haustus,-us *m.*; gluttus,-us *m.*; ὁ βρόχθος,-ου
lykać sorbĕo, 2,-ui,-ptum; haurio, 4, hausi, haustum; gluttio, 4,-īvi,-ītum; βροχθίζω

lykanie deglutio,-ōnis *f.*; ἡ βρόχθησις,-εως
lyko liber,-bri *m.*; alburnum,-i *n.*; phoem,-i *m.*; τὸ λέπισμα,-ατος
lysieć glabro, 1,-āvi,-ātum; calvus fio, fieri, factus sum; φαλακρόμαι
lysienie calvities,-ei *f.*; calvitio,-ōnis *f.*; ἡ φαλάκρωσις,-εως
lysina calvitium,-ii *n.*; calvities,-ei *f.*; τὸ φαλάκρωμα,-ατος
lysy calv(at)us, 3; glaber, 3; alopecicus, 3; φαλακρός, 3
łyżeczka cochlearium,-ii *n.*; lígula,-ae *f.*; τὸ κοχλιάριον,-ου
łyżka cóchlear,-aris *n.*; ἡ κοχλίσ,-ίδος; ἡ μυστίλη,-ης
łyżwa *pátinus,-i *m.*; τὸ παγοπέδιλον,-ου
łyżwiarstwo *patinatio,-ōnis *f.*; ἡ παγοπεδιλία,-ας
łyżwiarz *patinātor,-ōris *m.*; ὁ παγοπεδιλοτήρ,-ῆρος
lza lácrima,-ae *f.*; ros, rōris *m.*; τὸ δάκρυον,-ου; τὸ δάκρυ,-υος
Amor, ut lácrima, ab óculo óritur, in pectus cadit. Nihil lácrima citius arescit.
lzawić lácrimo, 1,-āvi,-ātum; lácrimor, 1,-ātus sum; δακρύω
lzwienie (de)lacrimatio,-ōnis *f.*; ἡ δακρυρροή,-ῆς
lzawy lacrimōsus, 3; lacrimabundus, 3; δακρυόεις,-εσσα,-εν
lzowy lacrimālis,-e; δακρυτός, 3

maca panis,-is *m.* ázymus; ázyma,-ōrum *n.pl.*; τὰ ἄζυμα,-ων
macać dígitis (mánibus) palpo, 1,-āvi,-ātum; tempto, 1,-āvi,-ātum; contrecto, 1,-āvi,-
 ātum; tango, 3, tétigi, tactum; ψηλαφάω; θιγγάνω
macanie palpato,-ōnis *f.*; ἡ ψηλάφησις,-εως
machać ágito, 1,-āvi,-ātum; gesticulor, 1,-ātus sum; vibro, 1,-āvi,-ātum; πάλλω;
 κατασεῖω
machina obłężnicza machina,-ae *f.* oppugnatoria; machinamentum,-i *n.*; tormentum,-
 i *n.*; τὸ μηχανήμα,-ατος
 aries,-etis *m.* - taran; ἡ ἐμβολή,-ῆς; ὁ κριός,-οῦ
 ballista,-ae *f.* - moździeż; ὁ βαλλίστης,-ου
 catapultā,-ae *f.* - armata; ὁ καταπάλτης,-ου
 cunicūlus,-i *m.* - (królik) tunel obłężniczy; ἡ ὑπωρυχία,-ας
 crates,-is *f.* - płot ochronny; τὸ φράγμα,-ατος
 dolabra,-ae *f.* - czekan do łamania murów
 falx,-cis *f.* muralis - kosa murowa; τὸ δρέπανον,-ου
 managum,-i *n.* - miotacz kamieni; ὁ λιθοβόλος,-ου

múscŭlus,-i *m.* - (myszka) szopka obleżnicza; ἡ στοά,-ᾶς
petraria,-ae *f.* - miotacz kamieni; ὁ λιθοβόλος,-ου
plúteus,-i *m.* - ruchomy płot ochronny; τὸ φράγμα,-ατος
scala,-ae *f.* - drabina murowa; ἡ κλιμαξ,-ακος
scorpio,-ōnis *f.* - katapulta na strzały; ὁ σκορπίος,-ου
scrofa,-ae *f.* - (maciora) do podkopów muru
térebra,-ae *f.* - świder murowy; τὸ τέρετρον,-ου
turris,-is *f.* - wieża obleżnicza; ὁ πύργος,-ου
testūdo,-īnis *f.* - (zółw) dach ochronny; ἡ χελώνη,-ης
vínēa,-ae *f.* - (winorośl) szopa obleżnicza; ἡ χελώνη,-ης
machinalny autómatos, 3; ἀβούλητος,-ον
macica úterus,-i *m.*; metra,-ae *f.*; matrix,-icis *f.*; vulva,-ae *f.*; ἡ μήτρα,-ας; ἡ
 δελφύς,-ύος; ἡ ὕστéra,-ας
macierzanka thymus,-i *m.*; serpyllum, -i *n.*; ὁ θύμος,-ου
macierzyński maternus, 3; μητρικός, 3
macierzyństwo matérnitas,-ātis *f.*; ἡ μητρόια,-ας
macierzysty matricālis,-e; maternus, 3; μητρῷος, 3
maciora porca,-ae *f.*; scrofa,-ae *f.*; ἡ ὕς, ὕος
macka flagellum,-i *n.*; praepalpātum,-i *n.*; ἡ προβοσκίς,-ίδος
macocha noverca,-ae *f.*; ἡ μητριά,-ᾶς
maczać madefacio, 3, -feci, -factum; *alqd in alqd* intingo, 3, -tinxi, -tinctum; βρέχω;
 βάπτω
maczuga clava,-ae *f.*; ἡ κορύνη,-ης
mag magus,-i *m.*; mágicus,-i *m.*; ὁ μάγος,-ου
magazyn depositoryum,-ii *n.*; exceptorium,-ii *n.*; cella,-ae *f.*; proma,-ae *f.*;
 receptaculum,-i *n.*; τὸ ταμιεῖον,-ου; ἡ ἀποθήκη,-ης
 ~ **broni** armamentarium,-ii *n.*; ~ **zbożowy** horreum,-i *n.*; ~ **na wino** cella vinaria;
 ~ **na paszę** ferrarium,-ii *n.*; ~ **ba siano** faenīle,-is *n.*
magazynować cúmulo, 1, -āvi, -ātum; colligo, 3, -legi, -lectum; cóngero, 3, -gessi, -
 gestum; depōno, 3, -posui, -positum; ἀποτίθημι; θησαυρίζω
magia magia,-ae *f.*; ἡ μαγεία,-ας; ἡ φαρμακεία, -ας; ὁ περίεργος,-ου
magiczny mágicus, 3; medicātus, 3; venenātus, 3; μαγικός, 3
magik praestigiātor,-ōris *m.*; ὁ θαυματοποιός,-οῦ
magister magister,-tri *m.*
magistrat curia,-ae *f.*; magistrātus,-uum *m.pl.*; τὸ βουλευτήριον,-ου
magnat magnas,-atis *m.*; óptimas,-atis *m.*; magnātus,-i *m.*; ὁ μεγαστάν,-ᾶνος
 Magnatium preces imperia.
magnes magnes,-etis *m.*; magnētum,-i *n.*; siderītes,-is *m.*; ὁ μάγνης,-ητος; ἡ
 σιδηρῖτις,-ιδος
magnetofon *magnetophōnum,-i *n.*; τὸ μαγνητοφῶνον,-ου

magnetyczny magnéticus, 3; μαγνητικός, 3

magnez magnesium,-ii *n.*; τὸ μαγνήσιον,-ου

maj Maius,-ii *m.*; ὁ θαργηλιών,-ῶνος

Maja Maia,-ae *f.*; Μαΐα,-ας

Córka Atlasa, matka Hermesa, którego miała z Dzeusem.

majaczenie deliratio,-ōnis *f.*; delirium,-ii *n.*; (h)alucinatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀφροσύνη,-ης

majaczyć 1. (bajdurzyć) deliro, 1,-āvi,-ātum; (h)alúcinor, 1,-ātus sum; φαντάζω; 2.

(w oddali ukazywać się) aperio, 4,-ui,-rtum; internitēo, 2,-ui, -; φαίνομαι

majątek beneficium,-ii *n.*; bona,-ōrum *n.pl.*; facultates,-um *f.pl.*; fortuna,-ae *f.*; olca,-ae *f.*; latifundium,-ii *n.*; patrimonium,-ii *n.*; possessio,-ōnis *f.*; res, rei *f.*;

substantia,-ae *f.*; τὸ κτῆμα,-ατος; ὁ βίος,-ου; τὸ χρῆμα,-ατος; ἡ οὐσία,-ας; τὸ κτέανον,-ου; ἡ εὐπορία,-ας; τὰ ὑπάρχοντα,-ων

Res valet, ars praestat; si res perit, ars mihi restat.

majeranek Maiorana,-ae *f.* hortensis; origanum,-i *n.*; amáracus,-i *m.*; amáracum,-i *n.*; ὁ ὀρίγανος,-ου

majestat maiestas,-ātis *f.*; magnificentia,-ae *f.*; dígnitas,-ātis *f.*; auctóritas,-ātis *f.*; splendor,-ōris *m.*; ἡ μεγαλοσύνη,-ης; ἡ δόξα,-ης; ἡ κυριότης,-ητος

Crimen laesae maiestatis.

majętny facultatuōsus, 3; copiōsus, 3; opulentus, 3; pecuniōsus, 3; lócuples,-etis; dives,-itis; πολύκτητος,-ον; πλούσιος, 3

majster ártifex,-icis *m.*; ópifex,-icis *m.*; ὁ τέχνης,-ου

majtki campestre,-is *n.*; cinctus,-i *m.*; subligáculum,-i *n.*; subligar,-aris *n.*; τὸ ὑπένδυμα,-ατος

mak lekarski Papāver,-ēris *n.* somníferum; ἡ μήκων,-ωνος

mak polny Papāver,-ēris *n.* rhoeas; ἡ ῥοιάς,-άδος

makata aulaeum,-i *n.*; aulēa,-ae *f.*; stroma,-atis *n.*; τὸ στρῶμα,-ατος; τὸ ῥῆγος,-εος; ὁ τάπης,-ητος

makówka capítulum,-i *n.* papaveris; codia,-ae *f.*; ἡ κωδύα,-ης

makrela scomber,-bri *m.*; ὁ σκόμβρος,-ου

maksimum máximum,-i *n.*; máxime; μέγιστον,-ου

maksyma sententia,-ae *f.*; adagium,-ii *n.*; régula,-ae *f.*; ratio,-ōnis *f.*; ἡ γνώμη,-ης

malaria malaria,-ae *f.*; paludismus,-i *m.*; ἡ ἔλονοσία,-ας

malarski pictorālis,-e; pictóricus, 3; ζωγραφικός, 3

malarstwo pictūra,-ae *f.*; ἡ ζωγραφία,-ας

Poéma - loquens pictūra, pictūra tácitum poéma debet esse.

malarz pictor,-ōris *m.*; ὁ ζωγραφός,-οῦ

maleć mínuor, 3, minutus sum; decresco, 3,-crevi,-cretum; ὀλιγόομαι

maleńki minūtus, 3; paulus, 3; perparvus, 3; pusillus, 3; mínimus, 3; ὀλιγότερος, 3

malować pingo, 3, -nxi, -ctum; colōro, 1, -avi,-atum; ζωγραφέω

malowidło pictūra,-ae *f.*; pictio,-ōnis *f.*; imāgo,-īnis *f.*; τὸ ζωγράφημα,-ατος

maltretować demacto, 1, -āvi, -ātum; premo, 3, pressi, pressum; tórquēo, 2, torsi, tortum (torsum); vexo, 1, -āvi, -ātum; (ex)crucio, 1, -āvi, -ātum; βασανίζω; ὑβρίζω
maluch parvus, -i m.; pusio, -ōnis m.; putillus, -i m.; ὁ ὀλίγος, -ου; τὸ παιδίον, -ου
malwa malva, -ae f.; ἡ μαλάχη, -ης
mało parum, non multum, paulum, pauca; ὀλίγον
małoduszność pusillanímītas, -ātis f.; ἡ ὀλιγοψυχία, -ας
małoduszny pusillánimus, 3; ὀλιγόψυχος, -ον
maloletni minorennus, 3; impubis, -e; ἀνήλικος, -ον
małomówność pauciloquium, -ii n.; ἡ ὀλιγομυθία, -ας
małomówny taciturnus, 3; ὀλιγόμυθος, -ον
małowartościowy vīlis, -e; ὀλιγότιμος, -ον; φαῦλος, 3
małoznaczny insignificans, -antis; insigníficus, 3; μικροσημειώδης, -ες
malpa clura, -ae f.; cluna, -ae f.; simia, -ae f.; simius, -ii m.; ὁ πίθηκος, -ου
Simia simia est, etiam si aúrea gestat insignia.
mały exíguus, 3; módicus, 3; minūtus, 3; paucus, 3; paulus, 3; parvus, 3; pusillus, 3; brevis, -e; μικρός, 3; ὀλίγος, 3; παῦρος, 3; ταπεινός, 3; βραχύς, -εῖα, -ύ
Parvum addas parvo, magnus acervus erit. Vívitur parvo bene.
małż bivalvium, -ii n.; conchylim, -ii n.; ἡ τελλίνη, -ης
małżeński maritālis, -e; mārītus, 3; matrimoniālis, -e; coniugālis, -e; γαμήλιος, 3; γαμικός, 3
małżeństwo coniugium, -ii n.; connubium, -ii n.; matrimonium, -ii n.; nuptiae, -arum f.pl.; ὁ γάμος, -ου
Consensus facit nuptias (matrimonium). Coniugium sine prole est quasi dies sine sole. Nuptias non concúbitus, sed consensus facit.
małzonek mārītus, -i m.; vir, -i m.; sponsus, -i m.; coniunx, -ugis m.; ὁ ἀνὴρ, ἀνδρός; ὁ πόσις, -εως; ὁ γαμέτης, -ου
małzonka mārīta, -ae f.; mulier, -eris f.; nupta, -ae f.; sponsa, -ae f.; uxor, -oris f.; coniunx, -ugis f.; ἡ γαμετή, -ῆς; ἡ γυνή, -αικός
małzowina concha, -ae f.; légula, -ae f.; ἡ κύφελλα, -ης; (uszna) aurícŭla, -ae f.
mama matércŭla, -ae f.; mámmula, -ae f.; ἡ μάμμη, -ης; ἡ μαμμία, -ας
mamić excaeco, 1, -āvi, -ātum; fascino, 1, -āvi, -ātum; illudo, 3, -lusi, -lusum; infátuo, 1, -āvi, -ātum; decipio, 3, -cepi, -ceptum; βασκαίνω; τυφλόω; ἔξαπατάω
mamka baiola, -ae f.; nutrícŭla, -ae f.; nutrix, -icis f.; ἡ θηλάστρια, -ας
mamona mammōna, -ae f.; ὁ μαμωνᾶς, -ᾶ
Non potestis Deo servīre, et mammōnae.
mamrotać múrmuro, 1, -āvi, -ātum; γογγύζω
mamusia amma, -ae f.; ámmula, -ae f.; ἡ μαμμία, -ας
mandragora Mandrágora, -ae f. officinalis; ὁ μανδραγόρας, -ου
mania mania, -ae f.; insania, -ae f.; deliratio, -ōnis f.; cacoethes, -ae f.; ἡ μανία, -ας
Cacoethes loquendi (dicendi, scribendi)

maniak maniacus,-i m.; ὁ μανικός,-οῦ

maniera modus,-i m.; stilus,-i m.; ratio,-ōnis f.; ὁ τρόπος,-ου

manifest manifestum,-i n.; edictum,-i n.; τὸ δῆλωμα,-ατος

manifestacja manifestatio,-ōnis f.; demonstratio,-ōnis f.; ἡ δῆλωσις,-εως

manna manna,-ae f.; glyceria,-ae f.; τὸ μάννα

manuskrypt manuscriptum,-i n.; τὸ χειρόγραφον,-ου

Many Manes,-ium m.pl.

W wierzeniach rzymskich były to duchy zmarłych.

mańkut scaeva,-ae m.; ὁ χειραριστερός,-οῦ

mapa tábula,-ae f. geográphica; ὁ χάρτης,-ου

mara incubus,-i m.; spectrum,-i n.; visus,-us m.; visio,-ōnis f.; ἡ ὀπτασία,-ας; ἡ ὄρασις,-εως; τὸ φάντασμα,-ατος

maraton currus,-us m. Marathonius; ὁ Μαραθῶν,-ῶνος

marchew carōta,-ae f.; pastinaca,-ae f.; daucus,-i m.; τὸ δαῦκον,-ου

margines margo,-īnis m.; ἡ ὄροθεσία,-ας

marka 1. (pieniądz) marca,-ae f.; **2. (dobra jakość)** quálitas,-ātis f. bona; ἡ ποιότης,-ητος

markotny afflictus, 3; maestus, 3; tristis,-e; λυπούμενος, 3; σκυθρωπός, 3

marmur marmor,-ōris n.; τὸ μάρμαρον,-ου

marmurowy marmóreus, 3; μαρμάρεος, 3

marnieć elanguesco, 3, elangui, -; evanesco, 3,-nuī, -; intabesco, 3,-tabui; vilesco, 3, vilui; *alqa re conficior, 3,-fectus sum; ἀθυμέω; ἐκλείπω; μαραίνομαι; ἀπόλλυμαι*

marność fugácitas,-ātis f.; futúitas,-ātis f.; inánitas,-ātis f.; vánitas,-ātis f.; vílitas, -ātis f.; ἡ φαυλότης,-ητος; ἡ ματαιιότης,-ητος

Vánitas vanitātum et omnia vánitas.

marnotrawca dissipātor,-ōris m.; consumptor,-ōris m.; obligúrritor,-ōris m.; hélluo,-ōnis m.; ὁ διαφθορεύς,-έως

marnotrawić díssipo, 1,-āvi,-ātum; héluor, 1,-ātus sum; prompto, 1,-āvi,-ātum; spargo, 3,-rsi,-rsum; perdo, 3,-dīdi,-dītum; διαφθείρω; διαλύω; τρίβω

Amīci, diem pérdidi.

marnotrawstwo dissipatio,-ōnis f.; prodígītas,-ātis f.; effusio,-ōnis f.; ἡ διαφθορά,-ās

marnowanie perditio,-ōnis f.; dissipatio,-ōnis f.; ἡ διαφθείρωσις,-εως; ἡ διαφθορά,-ās

marny miser, 3; miserábīlis,-e; vanus, 3; inānis,-e; vilis, -e; fút(t)īlis,-e; φαῦλος, 3; πτωχός, 3

Mars Mars,-rtis m.; Ἄρης,-εως

Bóg rzymski utożsamiany z greckim —> Aresem.

Marsjasz Marsyas,-ae m.; Μαρσύας,-ου

Sylen pochodzący z Frygii, wynalazca aulosu. W konkursie muzycznym pokonany

przez Apollona został obdarty ze skóry.

marskość rugōsitas, -ātis *f.*; craurōsis, -is *f.*; cirrhōsis, -is *f.*; ἡ κρᾶύρωσις, -εως

marsz agmen, -īnis *n.*; iter, -inēris *n.*; ἡ πορεία, -ας

marszczenie corrugatio, -ōnis *f.*; irrugatio, -ōnis *f.*; ἡ ῥυτίδωσις, -εως

marszczka ruga, -ae *f.*; plica, -ae *f.*; ἡ ῥυτίς, -ίδος

marszczyć contraho, 3, -xi, -ctum; plico, 1, -avi, -atum; corrūgo, 1, -avi, -tum; crīspico, 1, -āvi, -ātum; ῥυτιδῶω

~ **się** marcesco, 3, -ui, - ; rugesco, 3, -ui, -; crīspo, 1, -āvi, -ātum; ῥυτιδῶομαι

~ **brwi** frontem corrūgo, 1, -āvi, -ātum; ῥυτιδῶω τὰς ὀφρῦες

martwica mortificatio, -ōnis *f.*; gangraena, -ae *f.*; ἡ νέκρωσις, -εως

martwić addoloro, 1, -āvi, -ātum; affligo, 3, -xi, -ctum; maerorem (aegritudinem) *alicui* infero, inferre, intuli, illatum; maerore (molestiā) *alqm* afficio, 3, -fēci, -fēctum; ἀνιάω; λυπέω; στροβέω

~ **się** *alqa re* dolēo, 2, -ui, - ; crucior, 1, -ātus sum; piget, 2, -uit me *alicuius rei*;

turbor, 1, -ātus sum; θορυβάζομαι; μελετάω; μεριμνάω

martwota torpor, -ōris *m.*; torpēdo, -īnis *f.*; stupor, -ōris *m.*; ἡ ἀκίνησις, -ας;

ἡ νέκρωσις, -εως

martwy inanimātus, 3; mōrtuus, 3; exsanguis, -e; defunctus, 3; exānimis, -e; exānimus, 3; νεκρός, 3

Leonem mōrtuum etiam cātuli mordent.

maruda (zrzęda) querulōsus, -i *m.*; splenēticus, -i *m.*; morōsus, -i *m.*; ὁ μεμψίμοιρος, -ου

maruder cunctātor, -ōris *m.*; morātor, -ōris *m.*; ὁ ὀκνηρός, -οῦ

marudny querulōsus, 3; morōsus, 3; μεμψίμοιρος, 3; δύσκολος, 3

marudzić 1. (zwlekać) cunctor, 1, -ātus sum; moror, 1, -ātus sum; pigrītor, 1, -atus

sum; χρονίζω; ἀναμένω; ὀκνέω; μίμνω; **2. (narzekać)** queror, 3, questus sum; garrīo, 4, -īvi, -ītum; mūrμuro, 1, -āvi, -ātum; μεμψιμοιρέω; δυσκολαίνω

mary féretrum, -i *n.*; lectus, -i *m.* funebris; sandapila, -ae *f.*; τὸ φέρετρον, -ου; ὁ σορός, -οῦ

marynarka 1. (flota) classis, -is *f.*; τὸ ναυτικόν, -ου; **2. (ubranie)** *camī sola, -ae *f.*; *iacca, -ae *f.*

marynarski naúticus, 3; navālis, -e; ναυτικός, 3

marynarz nauta, -ae *m.*; ὁ ναύτης, -ου

marynata conditānea, -ōrum *n.pl.*; salsamentum, -i *n.*; τὸ παράρτυμα, -ατος

marynować condio, 4, -īvi, -ītum; παραρτύω

marzanna (bot.) Rubia, -ae *f.* tinctorum; τὸ ἐρευθέδανον, -ου

marzec Martius, -ii *m.*; ὁ ἐλαφηβολιών, -ῶνος

marzenie fictio, -ōnis *f.*; figmentum, -i *n.*; optatum, -i *n.*; ἡ φαντασία, -ας; (**senne**)

somnium, -ii *n.*; somniare, -is *n.*; himaera, -ae *f.*; τὸ φάντασμα, -ατος; τὸ ὄναρ

marznąć frigēo, 2, -xi, - ; algēo, 2, alsī, - ; gelo, 1, -āvi, -ātum; gelasco, 3, -cui, -; glacio,

1,-āvi,-ātum; ῥιγόω; ψύχομαι

marzyciel somniātor,-ōris *m.*; alsīōsus,-i *m.*; ὁ φανταστής,-οῦ

marzycielstwo (h)alucinatio,-ōnis *f.*; φαντασμός,-οῦ

marzyć (h)alúcinor, 1,-ātus sum; somnio, 1,-āvi,-ātum *alqd de alqa re*; animum intendo, 3,-ndi,-nsum *ad alqd*; φαντάζομαι

masa massa,-ae *f.*; pondus,-ēris *n.*; materia,-ae *f.*; materies,-ei *f.*; moles,-is *f.*; τὸ φύραμα,-ατος; ὁ ὄγκος,-ου

masakra carnificium,-ii *n.*; excidium,-ii *n.*; strages,-is *f.*; caedes,-is *f.*; ἡ σφαγή,-ῆς

masakrować (con)trúcido, 1,-āvi,-ātum; contrunco, 1,-āvi,-ātum; neco, 1,-āvi,-ātum; κατασφάζω

masarnia carnificium,-ii *n.*; macellum,-i *n.*; ὁ μάκελλος,-ου

masarz macellarius,-ii *m.*; botularius,-ii *m.*; porcinarus,-ii *m.*; suarius,-ii *m.*; ὁ μακελλάριος,-ου

masaż fricamentum,-i *n.*; fric(at)io,-ōnis *f.*; malaxatio,-ōnis *f.*; ἡ μάλαξις,-εως

masażysta fricātor,-ōris *m.*; malaxātor,-ōris *m.*; ὁ μαλακτήρ,-ῆρος

maska imago,-īnis *f.*; larva,-ae *f.*; persōna,-ae *f.*; sanna,-ae *f.*; τὸ πρόσωπον,-ου; τὸ προσωπεῖον,-ου;(przeciwgazowa) respirātor,-ōris *m.*

Nemo potest persōnam diu ferre.

maskować celo, 1,-āvi,-ātum; oblinio, 4,-īvi,-ītum; praecoloro, 1,-āvi,-ātum; *alqd ab alqo occulto*, 1,-āvi,-ātum; *alqd alqa re* (ob)tego, 3,-texi,-tectum; ἐπικαλύπτω; περικρύπτω

masło butyrum,-i *n.*; τὸ βούτυρον,-ου

masować frico, 1,-ui,-ctum; malaxo, 1,-āvi,-ātum; μαλάσσω

masowanie frictio,-ōnis *f.*; fricatio,-ōnis *f.*; malaxatio,-ōnis *f.*; ἡ μάλαξις,-εως

masturbacja masturbatio,-ōnis *f.*; ipsismus,-i *m.*; onanismus,-i *m.*; ἡ χειρομανία,-ας

masywny sólidus, 3; firmus, 3; massālis,-e; massīvus, 3; στερεός, 3; πάχετος, 3

maszerować iter facio, 3, feci, factum; gradior, 3, gressus sum; progredior, 3,-gressus sum; eo, ire, ii (ivi), itum; ὁδοπορεύω; πεζεύω; πορεύομαι

maszt malus,-i *m.*; palus,-i *m.*; ὁ ἰστός,-οῦ

maszyna máchina,-ae *f.*; ἡ μηχανή,-ῆς

Deus ex máchina.

maszynowy machinālis,-e; machinarius, 3; mechānicus, 3; μηχανικός, 3

maścić ung(u)o, 3, unxi, unctum; illino, 3,-levi,-litum; ἀλείφω; χρίζω

maść unguentum,-i *n.*; oleamentum,-i *n.*; pomatum,-i *n.*; τὸ μύρον,-ου; τὸ χρίσμα,-ατος; τὸ ἄλειφαρ,-ατος; τὸ κολλούριον,-ου

mata matta,-ae *f.*; stórēa,-ae *f.*; storia,-ae *f.*; teges,-etis *m.*; segestre,-is *n.*; ὁ κάνης,-ητος; ὁ κράβατος,-ου

matactwo intricatio,-ōnis *f.*; complicatio,-ōnis *f.*; dolus,-i *m.*; fraus,-dis *f.*; fallacia,-ae *f.*; machinatio,-ōnis *f.*; τὰ δήνεα,-ων; ἡ ἀπάτησις,-εως; ἡ μεθοδεία,-ας

matacz intricātor,-ōris *m.*; deceptor,-ōris *m.*; fraudātor,-ōris *m.*; dolōsus,-i *m.*; ὁ ἀπατεών,-ῶνος

matczyny maternus, 3; μητρικός, 3

Maternis précibus nihil fortius.

matematyczny mathematicus, 3; μαθηματικός, 3

matematyk mathemáticus, -i m.; ὁ μαθηματικός, -οῦ

matematyka methemática, -ōrum n.pl.; mathemática, -ae f.; τὰ μαθηματικά, -ῶν

materac torus, -i m.; cúlcita, -ae f.; strágula, -ae f.; stramen, -īnis n.; matteracium, -ii n.;

τὸ στρῶμα, -ατος; ἡ κειρία, -ας; ἡ τύλη, -ης

materia materia, -ae f.; materies, -ei f.; substantia, -ae f.; ἡ ὕλη, -ης; ἡ σύστασις, -εως

materialny materiālis, -e; substantiālis, -e; ὑλικός, 3; σαρκικός, 3; σωματικός, 3

material materia, -ae f.; materies, -ei f.; ἡ ὕλη, -ης; (*tkanina*) textūra, -ae f.; pannus, -i

m.; τὸ ἰστίον, -ου; τὸ ὕφασμα, -ατος

matka mater, -tris f.; parens, -entis f.; génetrix, -icis f.; génitrix, -icis f.; ἡ μήτηρ,

μητρός; (*chrzestna*) patrīna, -ae f.; matrīna, -ae f.

Mater semper certa. Mater familias. Matre pulchrā filia pulchrior.

matkobójca matricīda, -ae m.; ὁ μητροκτόνος, -ου

matkobójstwo matricidium, -ii n.; ἡ μητροκτονία, -ας

matnia láqueus, -i m.; rete, -is n.; tendícūla, -ae f.; nassa, -ae f.; naxa, -ae f.; ὁ βρόχος, -

ου; ἡ παγίς, -ίδος

matolek crétinus, -i m.; hebes, -etis m.; ὁ ἰδιώτης, -ου

matowy opācus, 3; túrbidus, 3; ἀδιαφανής, -ές

matrona matrōna, -ae f.; ἡ κυρία, -ας

matryca fórmula, -ae f. initialis (matricalis); ὁ τύπος, -ου

matura *examen, -īnis n. maturitatis; τὸ ἀπολυτήριον, -ου

mauzoleum mausolēum, -i n.; τὸ μαυσολεῖον, -ου

mazać 1. (namaszcząć) ungo, 3, unxi, unctum; χρίζω; **2. (brudzić)** spurco, 1, -āvi, -

ātum; máculo, 1, -āvi, -ātum; μιáινω; μολύνω

mazidło linimentum, -i n.; línimen, -īnis n.; olimentum, -i n.; embrocatio, -ōnis f.;

unguentum, -i n.; τὸ ἄλειφαρ, -ατος; τὸ χρῖσμα, -ατος

maż axungia, -ae f.; pomatum, -i n.; línimen, -īnis n.; linimentum, -i n.; vernix, -icis f.;

τὸ μάγμα, -ατος

mącić (dis)turbo, 1, -āvi, -ātum; confundo, 3, -fusi, -fusum; ταραττώ; καταισχύνω;

θορυβέω

mądrość sapientia, -ae f.; prudentia, -ae f.; ἡ σοφία, -ας; τὸ φρόνημα, -ατος

Sapientia felicitas. Sapientia ars vivendi putanda est.

mądry (per)sapiens, -entis; prudens, -entis; doctus, 3; sagax, -acis; cállidus, 3; σοφός,

3; νουνεχός, -όν; φρόνιμος, 3; σόφρων, -ον

Casus dementis correctio fit sapientis. Divitiae apud sapientem virum in servitūte sunt, apud stultum in imperio. Sapientis est mutāre consilium. Cum sapiente loquens perpaucis útere verbis. Sapienti sat! Sapienti pauca! Vir sapiens de eādem re idem semper dicere solet. Nemo náscitur sapiens, sed fit. Nemo

sapiens nisi patiens.

mądrzyć się sophisticō, 1, -āvi, -ātum; σοφιστιάω

mąka farīna, -ae f.; τὸ ἄλητον, -ου; τὸ ἄλευρον, -ου; (*dobra*) simila, -ae f.; ἡ σεμίδαλις, -εως

mątwa (zool.) Lolligo, -īnis f. vulgaris; sepia, -ae f.; ἡ τεθίς, -ίδος

mąż 1. (małżonek) marītus, -i m.; coniunx, -ugis m.; sponsus, -i m.; vir, -i m.; ὁ γαμῆτης, -ου; ὁ πόσις, -εως; **2. (mężczyzna)** vir, -i m.; mas, maris m.; ὁ ἀνὴρ, ἀνδρός; ὁ ἄνθρωπος, -ου; ὁ φῶς, φωτός

mdleć defluo, 3, -fluxi, - ; deficio, 3, -fēci, -fēctum; ánimo linquor, 3, líquitus sum; λειποψυχέω

mdlić naúseo, 1, -āvi, -ātum; naúseam facio, 3, feci, factum; βδελύσσομαι; ἔμετιάω

mdłości naúsēa, -ae f.; vomituratio, -ōnis f.; ἡ ναυτία, -ας; ἡ βδελυγμία, -ας; ὁ ἔμετος, -ου

mdły naúseus, 3; nauseōsus, 3; insīpidus, 3; βδελυκτός, 3; ἔμετικός, 3; πλαδαρός, 3

mebel supellex, -léctilis f.; armarium, -ii n.; τὸ ἔπιπλον, -ου

mech muscus, -i m.; fucus, -i m.; τὸ βρύον, -ου

mechaniczny mechánicus, 3; μηχανικός, 3

mechanik mechánicus, -i m.; machinātor, -ōris m.; ὁ μηχανικός, -οῦ

mechanika mechánica, -ae f.; ἡ μηχανική, -ῆς

mechanizm mechánisma, -atis n.; mechanismus, -i m.; machinamentum, -i n.; τὸ μηχανῶμα, -ατος

mecz certámen, -īnis n.; τὸ ἄγων, -ονος

medal medalia, -ae f.; insigne, -is n.; nomīisma, -atis n.; τὸ νόμισμα, -ατος

Medea Medēa, -ae f.; Μήδεια, -ας

Córka króla Kolchidy, Ajetasa, i Okeanidy Idyi (lub patronki czarodziejek Hekate), wnuczka Heliosa. Pomogła Jazonowi zdobyć złote runo i razem z nim oraz Argonautami uciekła z Kolchidy.

Meduza Medusa, -ae f.; Μηδοῦση, -ης

Jedna z trzech —> Gorgon, córka Ferkosa i Keto, matka Pegaza, którego ojcem był Posejdon. Zamieniona przez Atenę w straszdyło o wielkich skrzydłach, wężach zamiast włosów i spojrzeniu zamieniającym człowieka w kamień. Zabił ją Perseusz, a jej głowę umieściła Atena na swej tarczy.

mediacja conciliatio, -ōnis f.; mediatio, -ōnis f.; ἡ μεσιτότης, -ητος

mediator mediātor, -ōris m.; conciliātor, -ōris m.; ὁ μεσίτης, -ου

medycyna medicīna, -ae f.; ἡ ἱατρική, -ῆς

Medicīna soror philosophiae. Nulla est medicīna sine lingua Latīna. Nulla res tam necessaria est quam medicīna. Omnium artium medicīna nobilissima est.

medyczny médicus, 3; medic(in)ālis, -e; ἱατρικός, 3

medytować méditor, 1, -ātus sum; contemplor, 1, -ātus sum; consídero, 1, -āvi, -ātum; θεωρέω; μελετάω

Megara Megara, -ae f.; Μέγαρα, -ας

Córka króla Teb, Kreona, pierwsza żona Heraklesa, który ogarnięty z woli Hery szaleństwem pozabijał dzieci, które miał z Megarą jak i ją samą.

melancholia melancholia, -ae f.; aegrimonia, -ae f.; depressio, -ōnis f.;

ἡ μελαγχολία, -ας

melancholijny maestus, 3; tristis, -e; melancholicus, 3; μελαγχολικός, -όν

meldować notífico, 1, -āvi, -ātum; nuntio, 1, -āvi, -ātum; praesento, 1, -āvi, -ātum;

προτίθημι; μενύω

meldunek 1. (zawiadomienie) relatio, -ōnis f.; relatus, -us m.; notificium, -ii n.; τὸ μ

ήναμα, -ατος; **2. (rejestracja)** registratio, -ōnis f.; ascriptio in índice incolarum; ἡ ἀπογραφή, -ῆς

Meleager Meleager, -i m.; Μελέαγρος, -ου

Syn króla Etolów, Ojneusa, i Altai. Jest bohaterem łowów kalidońskich.

melina spelunca, -ae f.; latíbulum, -i n.; τὸ σπήλαιον, -ου

melisa lekarska Melissa, -ae f. officinalis; ἡ μελίκταινα, -ας

melodia melodia, -ae f.; modulatio, -ōnis f.; τὸ μέλος, -εος; ἡ εὐμέλεια, -ας;

melodyjny melódicus, 3; módulans, -antis; modulatus, 3; εὐμελής, -ές

melon melo, -onis f.; ὁ μηλοπέπων, -ονος

Menada Maenas, -adis f.; Μαινάς, -άδος

Menadami były szalone, boskie bachantki, towarzyski orszaku Dionizosa.

Uosabiają żywotnego ducha przyrody i przedstawiane były jako niemal nagie dziewczyny, w bluszczowych wieńcach, z tyrsem (laska Dionizosa) lub kantarosem (naczynie na wino) w ręku, grające na aulosie lub tamburynie.

Menelaos Menelaus, -i m.; Μενέλαος, -ου

Syn Atreusa, króla Myken, i Aerope, potomek Pelopsa, brat Agamemnona, mąż Heleny, król Sparty. Po ucieczce Heleny z Parysem wraz z Grekami wyruszył na wojnę do Troi.

menstruacja menstruatio, -ōnis f.; lunaria, -ae f.; ἡ περίοδος, -ου; ἡ ἄφεδρος, -ου

menstruacyjny menstruālis, -e; ménstruus, 3; περιδικός, 3

mentalność mentālitas, -ātis f.; mens, -ntis f.; indoles, -is f.; mentis hábitus, -us m.; τὸ

φρόνημα, -ατος; ὁ νοῦς, νοῦ

meritum méritum, -i n.; τὸ μέσον, -ου

Merkury Mercurius, -ii m.; Ἑρμῆς, -οῦ

Rzymski odpowiednik greckiego —> Hermesa.

meszek lanūgo, -īnis f.; ὁ ἴουλος, -ου

meta meta, -ae f.; finis, -is m.; términus, -i m.; τὸ τέλος, -εος; τὸ τέρμα, -ατος; ὁ σκοπός, -οῦ

metabolizm metabolismus, -i m. metabolia, -ae f.; ἡ μεταβολία, -ας

metafizyka metaphysica, -ae f.; τὰ μεταφυσικά, -ῶν

metafora metáphora, -ae f.; alieniloquium, -ii n.; verbi translatio, -ōnis f.; ἡ μεταφορά, -ᾶς

metal metallum, -i n.; τὸ μεταλλεῖον, -ου

metalowy metálicus, 3; metallāris, -e; μεταλλικός, 3

metalurgia metallurgia, -ae f.; metálica, -ae f.; ἡ μεταλλουργία, -ας
metamorfoza metamorphōsis, -is f.; transformatio, -ōnis f.; mutatio, -ōnis f.; ἡ μεταμόρφωσις, -εως
meteor meteōrus, -i m.; bolis, -idis f.; ὁ μετέωρος, -ου
meteorologia meteorologia, -ae f.; ἡ μετεωρολογία, -ας
metoda methodus, -i f.; ratio, -ōnis f.; modus, -i m.; via, -ae f.; ἡ μέθοδος, -ου; ὁ τρόπος, -ου
metodyczny methódicus, 3; rationālis, -e; μεθοδικός, 3
metr metrum, -i n.; τὸ μέτρον, -ου
metropolia metropolia, -ae f.; metrópolis, -is f.; ἡ μητροπόλις, -εως
metrum metrum, -i n.; modus, -i m.; númerus, -i m.; τὸ μέτρον, -ου
metryczny métricus, 3; μετρικός, 3
metryka 1. (dokument) métrica, -ae f.; actum, -i n. (nativitatis, baptismatis, matrimonii); τὸ μητρῷον, -ου; **2. (wiedza o metrum)** métrica, -ae f. (sc. ars); τὰ μετρικά, -ᾶς
mewa larus, -i m.; gavia, -ae f.; ciris, -is f.; ἡ λάρις, -ιδος
męczarnia cruciatus, -us m.; cruciamentum, -i n.; excruciatio, -ōnis f.; supplicum, -ii n.; passio, -onis f.; tormentum, -i n.; torsio, -ōnis f.; tortūra, -ae f.; vexatio, -ōnis f.; ὁ βασανισμός, -οῦ; ἡ κόλασις, -εως
męczący fatigōsus, 3; durus, 3; fatigābilis, -e; κακόπαθος, -ον
męczennica, -nik martyr, -yris m.f.; ὁ, ἡ μάρτυς, -υρος
męczeństwo martyrrium, -ii n.; τὸ μαρτύριον, -ου
męczyć (ex)crucio, 1, -āvi, -ātum; carnificio, 1, -āvi, -ātum; tormento, 1, -āvi, -ātum; tórqueo, 2, torsi, tortum (torsum); fatīgo, 1, -āvi, -ātum; vexo, 1, -āvi, -ātum; βασανίζω; ἀνετάζω
~ się fatīgor, 1, -ātus sum; (ex)crucior, 1, -ātus sum; luctor, 1, -ātus sum; labōro, 1, -āvi, -ātum; patior, 3, passus sum; κακοπαθέω
mędrek sciolus, -i m.; ὁ σοφιστικός, -οῦ
mędrkować sophisticō, 1, -āvi, -ātum; σοφιστιάω
mędrzec sapiens, -entis m.; ὁ σοφιστής, -οῦ
męski masculīnus, 3; máscūlus, 3; virīlis, -e; ἀνδρικός, 3; ἀνδρεῖος, 3; ἄρσην, -εν
męskość pubertas, -ātis f.; pubes, -is f.; virīlitas, -ātis f.; ἡ ἀνδροτής, -ήτος
męstwo fortitūdo, -īnis f.; armipotētia, -ae f.; virtus, -ūtis f.; ἡ ἀνδρεία, -ας; ἡ ἀρετή, -ῆς; ἡ ἀλκή, -ῆς; τὸ μένος, -εος
Crescit in adversis virtus. Gloria virtutem tamquam umbra séquitur. Marcet sine adversario virtus.
męt, męty faecūla, -ae f.; faex, -cis f.; flocces, -um f.pl.; magma, -ae f.; sentīna, -ae f.; crassamentum, -i n.; ἡ τρυγία, -ας; ἡ λάμπη, -ης
mętny floccōsus, 3; iumentōsus, 3; obscūrus, 3; túrbidus, 3; τρυγώδης, -εσ; θολερός, 3
mężatka nupta, -ae f.; marīta, -ae f.; uxor, -oris f.; coniunx, -iugis f.; sponsa, -ae f.; ἡ γαμετή, -ῆς

mężczyzna mas, maris *m.*; vir, -i *m.*; máscŭlus, -i *m.*; homo, -īnis *m.*; ὁ ἀνὴρ, ἀνδρός; ὁ ἀνθρωπος, -ου; ὁ φῶς, φωτός; (*młody*) arsenius, -ii *m.*; ὁ ἄρσην, ἄρσενος
mężnieć pubesco, 3, -ui, - ; ἀνδρόομαι
mężny audax, -acis; intrepidus, 3; valorōsus, 3; ferox, -ocis; ἀνδρεῖος, 3; ἴφθιμος, 3; ἄλκιμος, 3
mężobójczy maritucīda, -ae *f.*; ἡ ἀνδροφόνη, -ης
mglisty nebulōsus, 3; vaporōsus, 3; caliginōsus, 3; νεφελώδης, -ες; ὀμιχλώδης, -ες
mgła nébula, -ae *f.*; vapor, -ōris *m.*; calīgo, -īnis *f.*; ἡ νεφέλη, -ης; ἡ ὀμίχλη, -ης; ἡ ἀχλύς, -ύος
mgławica galáctica, -ae *f.*; ὁ γαλαξίας, -ου
mgnienie (oka) nutus, -us *m.*; ictus, -us *m.*; ἡ ῥιπή, -ῆς
miał pulvis, -ēris *m.*; ἡ κονία, -ας
mianować appello, 1, -āvi, -ātum; creo, 1, -āvi, -ātum; designo, 1, -āvi, -ātum; nōmino, 1, -āvi, -ātum; nūncupo, 1, -āvi, -ātum; constítuo, 3, -ui, -utum; καθορίζω; προσαγορεύω; ὀνομαίνω; ἀποδείκνυμι; τάττω; καθίστημι
mianowanie (nominacja) nominatio, -ōnis *f.*; nuncupatio, -ōnis *f.*; designatio, -ōnis *f.*; ἡ ὀνομαίνωσις, -εως;
mianowicie dumtāxat, enim, nuncúpatim, nempe, nimīrum, puta, quidem, scīlicet, útputa, útpote, útique; πάντως; δηλαδή; ἄρα; δέ; καί
mianownictwo nomenclatūra, -ae *f.*; terminologia, -ae *f.*; nominatio, -ōnis *f.*; ἡ ὀνοματολογία, -ας
mianownik 1. (gram.) nominatīvus, -i *m.*; ἡ ὀνομαστική, -ῆς; **2. (mat.)** denominātor, -ōris *m.*
miara mensio, -ōnis *f.*; metrum, -i *n.*; mensūra, -ae *f.*; modus, -i *m.*; módŭlus, -i *m.*; τὸ μέτρον, -ου; ὁ κανὼν, -όνος
Est modus in rebus, sunt certi denique fines, quos ultra citraque nequit consistere rectum. Omnium rerum homo mensūra est. Metīri se quemque suo módulo ac pede verum est.
miarkować móderor, 1, -ātus sum; modígero, 1, -āvi, -ātum; témpero, 1, -āvi, -ātum; μετριάζω
miarowość regulārītas, -ātis *f.*; rhythmus, -i *m.*; ὁ ῥυθμός, -οῦ
miarowy regulāris, -e; numerōsus, 3; rhythmicus, 3; ῥυθμικός, 3
miasteczko castellum, -i *n.*; oppídulum, -i *n.*; urbícŭla, -ae *f.*; municipium, -ii *n.*; ἡ κώμη, -ης; τὸ ἄστυρον, -ου
miasto cívitas, -ātis *f.*; urbs, -is *f.*; oppídum, -i *n.*; municipium, -ii *n.*; ἡ πόλις, -εως; τὸ ἄστυ, -εως (-εος)
Urbi et orbi. A.U.C. = ab Urbe cóndita.
miazga massa, -ae *f.*; pulpa, -ae *f.*; τὸ πίεσμα, -ατος
miażdżenie conquassatio, -ōnis *f.*; conculcatio, -ōnis *f.*; tripsis, -is *f.*; ἡ πίεσις, -εως; ἡ τρίψις, -εως
miażdżycza artherosclerōsis, -is *f.*; sclerōsis, -is *f.*; ἡ σκλήρωσις, -εως

miażdżyć conquasso, 1,-avi,-atum; contēro, 3,-trīvi,-trītum; conculco, 1,-āvi,-ātum; immasso, 1,-āvi,-ātum; lancino, 1,-āvi,-ātum; πιέζω; (συν)τρίβω; λεαίνω; λικμάνω; συνθλάω

miąć flecto, 3, flexi, flexum; rugo, 1,-āvi,-ātum; κάμπτω

miąsz intēstinum,-i n.; pulpa,-ae f.; τὸ πίεσμα, -ατος

Midas Midas,-ae m.; Μίδαας,-ου

Król Frygii. Od niego pochodzi sformułowanie "złoto Midasa" (wszystko czego się dotknął, zamieniało się w złoto) oraz "uszy Midasa" (ośle uszy jako kara Apollona).

miech cóleus,-i m.; follis,-is f.; ἡ φύσα,-ης; ὁ φουστήρ,-ῆρος

miecz gladius,-ii m.; ensis,-is m.; ferrum,-i n.; ἡ μάχαιρα,-ας; ἡ ῥομφαία,-ας; τὸ ξίφος,-εος; (b. *krótki*) clunaculum,-i n.; τὸ φάσγανον,-ου; (*długi*) spatha,-ae f.; ἡ σπάθη,-ης

Qui gladio ferit, gladio perit. Quis fuit, horrendos primus qui protulit enses?

mieć 1. (posiadać) habēo, 2,-ui,-itum; possidēo, 2,-sedi,-sessum; mihi est *aliquid*;

ἔχω; κατέχω; κτάομαι; εὐπορέομαι; **2. (trzymać)** tenēo, 2, tenui, tentum; κατέχω; κρατέω

mieć za (uważać) habēo, 2,-ui,-itum; duco, 3,-xi,-ctum; puto, 1,-āvi,-ātum – *wszystkie z podw. acc.*; νομίζω; λογίζομαι

m. czas wolny vaco, 1,-ui, - ; vacuum mihi est; σχολάζω

m. dowództwo imperium obtinēo, 2,-tinui,-tentum; στρατηγέω

m. możność facultas mihi datur; δύναμαι

m. nadzieję spero, 1,-āvi,-ātum; ἐλπίζω

Dum spiramus, speramus.

m. na uwadze memoriā retinēo, 2,-tinui,-tentum; ἐννοέω

m. na żołdzie hómīnes condūco, 3,-duxi,-ductum; μισθόω; μισθοδοτέω

m. pierwszeństwo protosedēo, 2,-sedi,-sessum; principātum obtinēo, 2,-tinui,-tentum; πρωτεύω

m. prawo do licet mihi (possum) *alqd* facere; meo iure *alqd* facio, 3,-feci,-factum; μοι ἔξεστι(v)

m. przekonanie persuasum mihi est; πείθομαι

m. się na baczości mihi prospicio, 3,-spexi,-spectum; προσέχω

m. staranie prospicio, 3,-spexi,-spectum; consulo, 3,-ui,-ltum; ἐπιμελέομαι; ἀσφαλίζομαι

m. upodobanie *alqa re* gaudēo, 2, gavisus sum; εὐδοκέω; (ἐ)θέλω

m. wielkie znaczenie plúrimum valēo, 2, valui, valitūrus; magnam auctoritatem habēo, 2,-ui,-itum; ἰσχύω; θάλλω; πρωτοστατέω

m. władzę nad *alqd* in mea potestate tenēo, 2,-ui, tentum; ἐπικρατέω

m. wzgląd respecto, 1,-āvi,-ātum *alqd*; ἀποσκέπτομαι

m. zamiar volo, velle, volui; in ánimo mihi est; μέλλω; ἐθέλω

m. za cel mihi volo, velle, volui; ἐθέλω

m. za nic pro nihilo (nihili) ducere, habere, putare; ὀλιγωρέω
nie m. czego (potrzebować) carere, 2, -ui *alqa re*; ὑστερέω
nie m. (być wolnym od) vaco, 1, vacui *alqa re*; σχολάζω
nie m. (cierpieć z braku) egere, 2, -ui, -; indigere, 2, -ui, -; δέω
miednica pelvis, -is *f.*; bacinum, -i *n.*; labellum, -i *n.*; pollubrum, -i *n.*; aquimanīle, -is *n.*;
ὁ νιπτήρ, -ῆρος; ὁ λέβης, -ητος; τὸ ὄλκεϊον, -ου; τὸ χέρνιβον, -ου
miedza areatūra, -ae *f.*; confinium, -ii *n.*; limes, -itis *m.*; finis, -is *m.*; términus, -i *m.*; ἡ
συνορία, -ας; τὸ τέλσον, -ου
miedziak aes, aeris *n.*; nummus, -i *m.* a(h)eneus; ὁ χαλκός, -οῦ
miedziany aerarius, 3; a(h)eneus, 3; cúpreus, 3; rufus, 3; χάλκεος, 3; χαλκοῦς, -ῆ, -
οῦν
miedziowy cúpreus, 3; χαλκώδης, -ες
miedz cuprum, -i *n.*; aes, aeris *n.*; ὁ χαλκός, -οῦ
miejsce locus, -i *m.*; spatium, -ii *n.*; ὁ τόπος, -ου; τὸ χωρίον, -ου; ἡ περιοχή, -ῆς
Homo locum ornat, non hóminem locus.
miejscownik locatīvus, -i *m.*; ablativus, -i *m.*
miejscość locus, -i *m.*; loca, -ōrum *n.pl.*; pagus, -i *m.*; regio, -ōnis *f.*; ὀppidum, -i *n.*;
τὸ χωρίον, -ου
miejscowy locālis, -e; regionalis, -e; tópicus, 3; τοπικός, 3; ἐντόπιος, -ον
miejski oppidānus, 3; urbānus, 3; cívīlis, -e; municipālis, -e; ἀστικός, 3
mielenie molitio, -ōnis *f.*; trituration, -ōnis *f.*; ὁ ἀλεσμός, -οῦ
mielić molo, 3, -ui, -itum; mácino, 1, -āvi, -ātum; tritūro, 1, -āvi, -ātum; ἀλέω
mielizna vadum, -i *n.*; brevia, -ium *n.pl.*; τὰ βράχεια, -ων; τὰ προβραχά, -ῶν
mienie beneficium, -ii *n.*; fortūna, -ae *f.*; patrimonium, -ii *n.*; possessio, -ōnis *f.*;
facultātes, -um *f.pl.*; τὸ κτῆμα, -ατος; τὰ χρήματα, -ων; ὁ βίος, -ου; ἡ οὐσία, -ας
; ἡ ὑπαρξις, -εως
mierniczy 1. (rzecz.) agrimensor, -ōris *m.*; geomētra, -ae *m.*; finītor, -ōris *m.*; metrēta, -
ae *m.*; mensor, -ōris *m.*; metītor, -ōris *m.*; ὁ μετρητής, -οῦ; **2. (przym.)** mensūrus,
3; mensurālis, -e; μετρητικός, 3
mierny mediocris, -e; vīlis, -e; miser, 3; μικρός, 3; φαῦλος, 3
mierzenie mensio, -ōnis *f.*; mensuratio, -ōnis *f.*; ἡ μέτρησις, -εως
mierzi mnie pertaedet, 2, pertaesum est me *alicuius rei*; βδελύσσομαι
mierzyć metior, 4, mensus sum; mensūro, 1, -āvi, -ātum; μετρέω; μετρίζω
Metīri se quemque suo módulo ac pede verum est.
miesiąc mensis, -is *m.*; ὁ μῆν (μείς), μηνός
miesiączka menstruatio, -ōnis *f.*; lunaria, -ae *f.*; períodus, -i *f.*; profluvium, -ii *n.*;
menstrua, -ae *f.*; ἡ περίοδος, -ου; τὰ καταμήνια, -ων; ἡ ἄφεδρος, -ου
miesiączkowy menstruālis, -e; ménstruus, 3; περιοδικός, 3; καταμηνιώδης, -ες
miesięczny menstruālis, -e; ménstruus, 3; mensuālis, -e; μηνιαῖος, 3
mieszać miscere, 2, -cui, -xtum; confundo, 3, -fudi, -fusum; contempéro, 1, -āvi, -ātum;

(con)turbo, 1,-āvi,-ātum; μείγνυμι; μίσγω; κεράννυμι
mieszanie mixtio,-ōnis *f.*; ἡ μίξις,-εως; τὸ μίγμα,-ατος
mieszanina mixtura,-ae *f.*; mixtio,-ōnis *f.*; mixtum,-i *n.*; τὸ μίγμα,-ατος
mieszanka mixtura,-ae *f.*; congeries,-ei *f.*; compositio,-ōnis *f.*; farrāgo,-īnis *f.*;
migma,-atis *n.*; τὸ σύμμικμα,-ατος
mieszczanin civis,-is *m.*; oppidānus,-i *m.*; ὁ ἀστός,-οῦ; ὁ πολίτης,-ου
mieszczanski urbānus, 3; oppidānus, 3; plebeius, 3; ἀστικός, 3
mieszek bulga,-ae *f.*; crumēna,-ae *f.*; crūmina,-ae *f.*; follīcūlus,-i *m.*; follis,-is *f.*;
utrīcūlus,-i *m.*; τὸ βαλλάντιον,-ου
mieszkać *in alqo loco* hábito, 1,-āvi,-ātum; *alqd* íncolo, 3,-ui,-ultum; *in alqo loco*
cómmoror, 1,-ātus sum; οἰκέω; σκηνόω; μένω; (*z kimś*) cohabito, 1,-āvi,-ātum;
συνοικέω
mieszkanie domicillum,-i *n.*; habitatio,-ōnis *f.*; habitāculum,-i *n.*; mansio,-ōnis *f.*; τὸ
οἶκημα,-ατος; τὸ οἰκητήριον,-ου; ἡ οἰκία,-ας; ὁ οἶκος,-ου; ὁ σκῆνος, -ου;
ἡ σκηνή,-ῆς; ἡ μονή,-ῆς; τὸ σκῆνωμα,-ατος
mieszkaniec habitātor,-ōris *m.*; inquilīnus,-i *m.*; íncola,-ae *m.f.*; áccola,-ae *m.*; sessor,-
ōris *m.*; ὁ, ἡ ἀστός,-οῦ; ὁ οἰκεῖος,-ου
~ **miasta** urbānus,-i *m.*; oppidānus,-i *m.*; múniceps,-īpis *m.*; ~ **wsī** rústicus,-i *m.*;
vicānus,-i *m.*
mieścić continēo, 2,-tinui,-tentum; comprehendo, 3,-ndi,-nsum; habēo, 2,-ui,-itum;
complector, 3,-plectus sum; συλλαμβάνω; χωρέω
mieścić się insum,-esse,-fui; continēor, 2,-tentus sum; ἔνειμι
mięczak molluscum,-i *n.*; τὸ μαλάκιον,-ου
między inter *z acc.*; intra *z acc.*; in *z acc.*; μετὰ *z acc.*; μεταξύ *z gen.*; παρά *z acc.*;
διά *z gen.*
międzynarodowy internationālis,-e; διεθνής,-ές
mięczyć mácerō, 1,-āvi,-ātum; mitifico, 1,-āvi,-ātum; mitigo, 1,-āvi,-ātum; mollio,
4,-īvi,-ītum; μαλάσσω; μαλακύνω
mięksiz mica,-ae *f.*; mollitia,-ae *f.*; mollities,-ei *f.*; τὸ μαλακόν,-οῦ
miękki lenis,-e; mitis,-e; mollis,-e; tener, 3; delicātus, 3; μαλακός, 3; τρυφερός,
3; ἀπαλός, 3
miękkość mollitia,-ae *f.*; mollities,-ei *f.*; mollitūdo,-īnis *f.*; tenérītas,-ātis *f.*; ἡ
μαλακία,-ας
mięknać mitesco, 3,-ui, -; mollesco, 3,-ui, -; fracēo, 2,-ui, -; μαλάσσομαι
mięsak (med.) sarcōma,-atis *n.*; sarcosis,-is *f.*; τὸ σάρκωμα,-ατος
mięsień muscūlus,-i *m.*; nervus,-i *m.*; torus,-i *m.*; ὁ μῦς,-ωνος
mięsisty carnōsus, 3; pulpōsus, 3; sarcōsus, 3; torōsus, 3; σαρκώδης,-ες
mięsny cárneus, 3; carnarius, 3; σαρκινός, 3
mięso caro,-nis *f.*; τὸ κρέας, κρέως; ἡ σὰρξ, σαρκός; τὸ ὄψον,-ου
mięsożerny carnivorus, 3; carnivorax,-acis; σαρκοφάγος,-ον

mięśniak (med.) myoma,-atis *n.*; τὸ μύωμα,-ατος
mięśniowy musculāris,-e; μυωτός, 3
mięta pieprzowa Mentha,-ae *f.* pipéríta; τὸ ἡδύοσμον,-ου
mięta zielona Mentha,-ae *f.* víridis; ἡ μίνθα,-ης
miętosić depso, 3,-psui,-pstum; δέψω
migać mico,-1,-āvi,-ātum; corusco, 1,-āvi,-ātum; scintillo, 1,-āvi,-ātum; nicto, 1,-āvi,-ātum; ἀστράπτω; στίλβω
migdał 1. (bot.) amygdala,-ae *f.*; ἡ ἀμυγδάλη,-ης; **2. (med.)** amygdalum,-i *n.*; tonsilla,-ae *f.*; τὸ ἀμύγδαλον,-ου
migdalek (med.) tonsilla,-ae *f.*; amygdalum,-i *n.*; τὸ ἀμύγδαλον,-ου
migdałowiec pospolity Amygdalus,-i *f.* communis; ἡ ἀμυγδαλέα,-ας
migotać nictito, 1,-āvi,-ātum; mico, 1,-āvi,-ātum; oscillo, 1,-āvi,-ātum; scintillo, 1,-āvi,-ātum; vibro, 1,-āvi,-ātum; ῥιπίζομαι; ψαίρω; ἀστράπτω; στίλβω
migotanie fibrillatio,-ōnis *f.*; nict(it)atio,-ōnis *f.*; scintillatio,-onis *f.*; vibratio,-ōnis *f.*; ἡ ῥιπή,-ῆς
migrena migraena,-ae *f.*; hemicrania,-ae *f.*; ἡ ἡμικρανία,-ας
mijać 1. (przechodzić obok) praetereo, 4,-ivi(-ii),-itum; praeteregreior, 3,-gressus sum; παραβαίνω; παραπορεύομαι; παρέρχομαι; **2. (przechodzić przez)** (per)transeo, 4,-ivi(-ii),-itum; transgreior, 3,-gressus sum; διαβαίνω; διαπορεύομαι; **3. (czas)** fugio, 3, fugi, fugitum; dilabor, 3,-lapsus sum; labesco, 3,-,-,-; transeo, 4,-ivi(-ii),-itum; διέρχομαι
Cras, cras, cras! - sic dilábitur aetas. Témpora labuntur tacitisque senéscimus annis. Et sic transit gloria mundi.
mikrofon *microphōnum,-i *n.*; τὸ μικρόφωνον,-ου
mikroskop *microscopium,-ii *n.*; τὸ μικροσκόπιον,-ου
mila milliarium,-ii *n.*; milliare,-is *n.*; τὸ μίλιον,-ου
milczący tacuteus, 3; taciturnus, 3; silentiōsus, 3; σιωπηλός, 3; ἄφωνος,-ον
milczeń tacēo, 2,-ui,-itum; silēo, 2,-ui,-; ἡσυχάζω; σιγάω; σιωπάω
Audi, vide, sile! Inter arma silent Musae. Audi, cerne, tace, si vivēre vis in pace! Cum tacent, clamant. Qui tacet, consentīre vidētur.
milczek taciturnus,-i *m.*; ὁ σιωπηλός,-οῦ
milczenie reticentia,-ae *f.*; silentium,-ii *n.*; taciturnitas,-ātis *f.*; ἡ σιωπή,-ῆς; ἡ σιγή,-ῆς; ἡ ἡσυχία,-ας
milczkiem furtim, tacute, silenter, secretim; σιωπηλῶς
milicja militia,-ae *f.*; custōdes,-um *m.pl.* públicí; ἡ πολιτοφυλακή,-ῆς
milicjant stationarius,-ii *m.*; ὁ πολιτοφύλαξ,-ακος; ὁ ἀστυνόμος,-ου
milion decies centena milia; τὸ ἑκατομμύριον,-ου
militarny militaris,-e; στρατιωτικός, 3
milknąć silesco, 3,-silui,-; obmutesco, 3,-mutui,-; conticesco, 3,-cui; φιμόομαι
milutki amābilis,-e; dilectībilis,-e; dulcīssimus, 3; ἀγαπητός, 3

milek (bot.) adōnis,-idis *f.*; ἡ ἄδωνις,-ιδος

miło grate, amabiliter, iucunde, amoene, suāviter; ἡδέως

miłosierdzie caritas,-ātis *f.*; clementia,-ae *f.*; miseratio,-ōnis *f.*; misericordia,-ae *f.*;

pietas,-ātis *f.*; ὁ ἔλεος,-ου; ὁ οἰκτιρμός,-οῦ

miłosierny clemens,-entis; benignus, 3; miséricors,-ordis; propitius, 3; ἐλεήμων,-ον;

οἰκτίρων,-ον; ἴλεως,-ων; πολύσπλαγχνος,-ον

miłosny amorōsus, 3; amatorius, 3; ἐρωτικός, 3; ἀφροδίσιος, 2

miłostka amatio,-ōnis *f.*; τὸ ἐρωμένιον,-ου

miłoscé amor,-ōris *m.*; caritas,-ātis *f.*; dilectio,-ōnis *f.*; pietas,-ātis *f.*; venus,-ēris *f.*; ἡ

ἀγάπη,-ης; ὁ ἔρως,-ωτος; ἡ φιλία,-ας

Amor incipit ab ego. Antiquus amor cancer est. Amantium ira amōris integratio est. Amor omnia vincit. Amor magister óptimus. Ordinata caritas a se ipso incipit. Quantum óculis, ánimo tam procul ibit amor. Amor, ut lácrima, ab óculo óratur, in pectus cadit. Est innatus in nobis cognitionis amor et scientiae. Amōris vulnus idem sanat, qui facit. Cántica gignit amor, et amōrem cántica gignunt; cantandum est, ut amētur, et, ut cantētur, amandum. Lítore quot conchae, tot sunt in amōre dolōres. Iniuria solvit amōrem. Dúlcibus est verbis mollis alendus amor. Non potest amor cum timōre miscēri. In necessariis únitas, in dubiis líbertas, in ómnibus caritas.

miłóśnik amans,-antis *m.*; amātor,-ōris *m.*; admirātor,-ōris *m.*; ὁ φίλος,-ου

miłować amo, 1,-āvi,-ātum; diligo, 3,-lexi,-lectum; amans (diligens) sum, esse, fui

alicuius; carum alqm habeo, 2,-ui,-itum; alicui studēo, 2,-ui, -; ἀγαπάω; ἐρωτάω;

φιλέω; στέργω

miły gratus, 3; dulcis,-e; grátilis,-e; élegans,-antis; iucundus, 3; lépidus, 3; mansuetus,

3; suavis,-e; amábilis,-e; ἀστεῖος, 3; ἥπιος, 3; ἀσμενιστός, 3; ἡδύς,-εῖα,-ύ;

εὐάρεστος,-ον; φίλος, 3

mim horcista,-ae *m.*; mimus,-i *m.*; ὁ μῖμος,-ου

mimika mimica,-ae *f.*; τὸ μίμημα,-ατος; τὰ μιμικά,-ῶν

mimikra mimēsis,-is *f.*; ἡ μίμησις,-εως

mimo p. 1. pomimo; 2. obok

mimowolny involuntarius, 3; instinctivus, 3; fortúitus, 3; ἀβούλητος,-ον

mimoza mimōsa,-ae *f.*; ἡ αἰσχυνομένη,-ης

mina 1. (oblicze) aspectus,-us *m.*; os, ōris *n.*; vultus,-us *m.*; facies,-ei *f.*; ἡ ὄψις,-εως;

2. (starożytny pieniądz) mna,-ae *f.*; ἡ μνᾶ, μνᾶς

mineralny minerālis,-e; medicātus, 3; μεταλλικός, 3; ὀρυκτός, 3

minerał metallum,-i *n.*; minerāle,-is *n.*; τὸ μεταλλεῖον,-ου

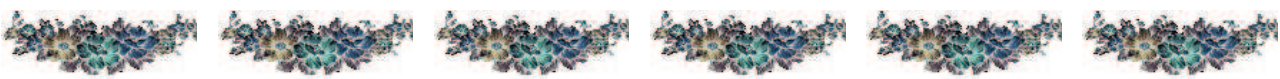
Minerwa Minerva,-ae *f.*; Ἀθηνᾶ,-ᾶς

Rzyska bogini utożsamiana z grecką Ateną.

minimalny minimālis,-e; mínimus, 3; parvíssimus, 3; ἐλάχιστος, 3

minimum mínimum,-i *n.*; τὸ ἐλάχιστον,-ου

miniony anteactus, 3; peractus, 3; exactus, 3; praetéritus, 3; tránsitus, 3; transactus, 3;

περασμένος, 3

Ex praetēritis praesentia aestimantur. Iucundi peracti labōres. Praetērita mutāre non pōssumus. O, mihi praetēritos réferat si Iuppiter annos! Suavis est labōrum praeteritorum memoria.

minister (ad)minister,-tri *m.*; ὁ ὑπουργός,-οῦ

ministerstwo ministerium,-ii *n.*; ministrum,-i *n.*; τὸ ὑπουργεῖον,-ου

ministrant ministrans,-antis *m.*; clericūlus,-i *m.*; ὁ ὑπουργῶν,-οῦντος;

ὁ ὑπερήτης,-ου

Minos Minos,-ois *m.*; Μίνως,-εως

Król Krety, syn Dzeusa i Europy, brat Sarpedona i Radamantysa, ojciec Deukaliona i Ariadny.

Minotaur Minotaurus,-i *m.*; Μινώταυρος,-ου

Potwór o głowie byka i ciele człowieka, syn żony Minosa, Pasifae, która miała go ze związku wbrew naturze. Potwora zabił Tezeusz dzięki pomocy Ariadny.

minus minus; ἔλαττον

minuta minūta,-ae *f.*; minūtum,-i *n.*; τὸ λεπτόν,-οῦ

miodowy melleus, 3; méllitus, 3; τὸ μελίτινος, 3

miotacz iactātor,-ōris *m.*; iaculātor,-ōris *m.*; ὁ βαλλιστής,-οῦ

miotać āgito, 1,-āvi,-ātum; iacio, 3, ieci, iactum; proicio, 3,-ieci,-iectum; iacto, 1,-

āvi,-ātum; fundibalo, 1,-āvi,-ātum; fūndito, 1,-āvi,-ātum; iāculor, 1,-ātus sum;

mitto, 3, misi, missum; βάλλω; ῥιπίζω; σπαράσσω

miotać się trépido, 1,-āvi,-ātum; iactor, 1,-ātus sum; ῥιπάζομαι

miotanie iactatio,-ōnis *f.*; ἡ βαλλητύς,-ύος; (**m. się**) trepidatio,-ōnis *f.*; ὁ

ῥιπασμός,-οῦ

miotła (e)verriculum,-i *n.*; scopae,-arum *f.pl.*; τὸ σίρον,-ου

miód mel, mellis *n.*; τὸ μέλι,-ιτος; (*pitny*) mulsum,-i *n.*; τὸ μελίτιον,-ου

Mel in ore, verba lactis, fel in corde, fraus in factis.

mirra myrrha,-ae *f.*; murrha,-ae *f.*; resīna,-ae *f.*; ἡ (σ)μύρρα,-ας

mirt myrtus,-i *m.*; ruscum,-i *n.*; ὁ μύρτος,-ου

misa bācinum,-i *n.*; catinus,-i *m.*; cātina,-ae *f.*; pātina,-ae *f.*; lanx,-ncis *f.*; ἡ λεκάνη,-

ης; τὸ ὄλκεῖον,-ου

misja missio,-ōnis *f.*; legatio,-ōnis *f.*; mandatum,-i *n.*; ἡ ἀποστολή,-ῆς

misjonarz missionarius,-ii *m.*; ὁ ἀπόστολος,-ου

miska bacinella,-ae *f.*; catinella,-ae *f.*; trulleum,-i *n.*; labellum,-ii *n.*; labrum,-i *n.*; τὸ λ

έκος,-εος; τὸ κανίστρον,-ου; ἡ πίναξ,-ακος; ἡ παροψίς,-ίδος

misterium mysterium,-ii *n.*; τὸ μυστήριον,-ου

misterny artificiósus, 3; τεχνητικός, 3

mistrz magister,-tri *m.*; praefectus,-i *m.*; primus,-i *m.*; auctor,-ōris *m.*;

ὁ ἀριστοτέχνης,-ου; ὁ πρωτίστης,-ου; ὁ τεχνίτης,-ου; ὁ μήστωρ,-ωρος

mistrzostwo perfectio,-ōnis *f.*; artificium,-ii *n.*; τὸ πρωτεῖον,-ου

mistrzowski artificiōsus, 3; τεχνητικός, 3

mistycyzm mysticismus,-i m.; ἡ μυσταγωγία,-ας

mistyczny mysticus, 3; μυστικός, 3

mistyfikacja mystificatio,-ōnis f.; fallacia,-ae f.; fraus,-dis f.; τὸ ψεῦσμα,-ατος

mistyknik mysticus,-i m.; contemplātor,-ōris m.; ὁ μύστης,-ου

miś ūrsūlus,-i m.; τὸ ἄρκτιον,-ου

mit mythus,-i m.; ὁ μῦθος,-ου

mitologia mythologia,-ae f.; ἡ μυθολογία,-ας

mitologiczny mytholōgicus, 3; mythicus, 3; fabulōsus, 3; μυθολογικός, 3

mitra mitra,-ae f.; fascia,-ae f. mitralis; ínfula,-ae f.; ἡ μίτρα,-ας

Mitra Mithras,-ae m.; Μίτρας,-ου

Irańsko-babiloński bóg słońca, którego kult w okresie hellenistycznym rozszerzył się na obszar cesarstwa rzymskiego. W Rzymie zwano go Sol Invictus. W okresie pierwotnego chrześcijaństwa misteria ku czci boga Mitry obiecujące zmartwychwstanie były rozpowszechnione, zwłaszcza w legionach.

mityczny mythicus, 3; μυθικός, 3

mitygować mítigo, 1,-āvi,-ātum; témpero, 1,-āvi,-ātum; lenio, 4,-īvi,-ītum; coercĕo, 2,-cui,-citum; μαλάσσω

mizernieć elanguesco, 3,-ngui, -; elanguĕo, 2,-ngui, -; macesco, 3,-cui, -; tabesco, 3,-cui; μειόομαι; ἐκλείπω

mizerny miser, 3; macer, 3; vīlis,-e; πτωχός, 3; φαῦλος, 3

mlaskać linguā crépito, 1,-āvi,-ātum; ποππύζω

mlaskanie róppysma,-atis n.; τὸ πόππυσμα,-ατος

mlecz (bot.) Sonchus,-i m. oleráceus; ἡ μήκων,-ωνος

mleczarnia lactatorium,-ii n.; τὸ γαλακτοπωλεῖον,-ου

mleczny lacteālis,-e; lácteus, 3; lácticus, 3; lactarius, 3; γαλακτοειδής,-ές; γαλακτικός, 3

mleć molo, 3,-ui,-itum; mácino, 1,-āvi,-ātum; ἀλέω; ἀλήθω; μυλωθρέω

mleko lac,-ctis n.; τὸ γάλα, γάλακτος

Errōrem cum lacte nūtrícis sūgimus. De proprio lacte parvum lupum nutrio.

młocka tritūra,-ae f.; triturationo,-ōnis f.; ὁ ἀλοητός,-οῦ

młockarnia tríbulum,-i n.; tríbula,-ae f.; ὁ ἀλοητήρ,-ῆρος

młodociany adolescens,-entis; ímpubis,-e; iuvénīlis,-e; iuvenis,-e; iunior,-ius; pubescens,-entis; νέος, 3; νεαρός, 3; νήπιος, 3; νεωτερικός, 3

młodość adolescentia,-ae f.; iuventa,-ae f.; iuvénītas,-ātis f.; iuventus,-utis f.;

pubertas,-ātis f.; ἡ ἥβη,-ης; ἡ ἐφηβοσύνη,-ης; ἡ νεότης,-ητος

~ od urodzenia do kilkunastu lat infantia,-ae f.; pueritia,-ae f.; ~ od kilkunastu lat do 20-25 lat adolescentia,-ae f.; ~ od 25 do 40 lat iuventus,-ūtis f.; iuventa,-ae f.

Ignavia corpus hebētāt, labor firmat; illa matūram senectūtem, hic longam adolescentiam reddit. Iuventūtem nemo intéllegit discedĕre, sed discessisse et

senectūtem non sentīmus advenīre, sed advenisse.

młodszy minor,-us; iunior,-ius; νεώτερος, 3; ἐλάττων,-ον

młody 1. p. młodociany; 2. (w fazie wczesnego rozwoju) novus, 3; νεός, 3; 3.

(niedawny) recens,-entis; nūperus, 3; πρόσφατος,-ον

młodzieniec adulescens,-entis m.; iuventus,-is m.; iuvenis,-is m.; pubes,-entis m.; ὁ νεανίας,-ου; ὁ ἔφηβος,-ου; ὁ νεανίσκος,-ου; τὸ μειράκιον,-ου

młodzieńczy iuvenīlis,-e; iuvenālis,-e; θαλερός, 3; νεωτερικός, 3; ἡβητικός, 3

młodzież iuventus,-utis f.; iuventa,-ae f.; pubertas,-ātis f.; pubes,-is f.; ἡ νεολαία,-ας; ἡ ἥβη,-ης

młodzieżowy iuvenālis,-e; iuvenīlis,-e; νεωτερικός, 3; ἐφήβειος, 3

młot malleus,-i m.; marcus,-i m.; ἡ σφῦρα,-ας; ἡ αἶρα,-ας; ὁ ραιστήρ,-ῆρος

Inter incūdem et málleum. Málleus maleficarum.

młotek malléolus,-i m.; martellus,-i m.; mártūlus,-i m.; ἡ σφῦρα,-ας; τὸ σφυρίον,-ου

młócić tríbulo, 1,-āvi,-ātum; tritūro, 1,-āvi,-ātum; tundo, 3, tūtudi, tu(n)sum; ἀλοάω; δίνω

młyn mola,-ae f.; molīna,-ae f.; moletrīna,-ae f.; farināle,-is n.; ὁ μύλος,-ου; ~ **wodny** aquimolīna,-ae f.

młynarz molītor,-oris; molinarius,-ii m.; pistor,-ōris m.; molendinarius,-ii m.; ὁ μυλωθρός,-οῦ

mlynek pistrilla,-ae f.; ἡ μύλη,-ης

młyński molāris,-e; molīnus, 3; μυλικός, 3

Mnemosyne Mnemosyne,-es f.; Μνημοσύνη,-ης

Uosobienie Pamięci, córka Uranosa i Gai, matka dziewięciu Muz, których miała z Dzeusem.

mnich mónachus,-i m.; coenobīta,-ae m.; sanctimonialis,-is m.; ὁ μοναχός,-οῦ; ὁ κοινώβιος,-ου

Cucullus non facit mónachum. Daemon languebat, mónachus bonus esse volebat.

mniej minus; ἴσσον; ἐλάττων

Minus nobis videmur posse, quam possumus.

mniejść minórītas,-ātis f.; οἱ ἐλάττονες,-ων

mniej minor,-us; ἐλάττων,-ον

niemanie opinio,-ōnis f.; existimatio,-ōnis f.; ἡ γνώμη,-ης; ἡ δόξα,-ης; ἡ ὑπόστασις,-εως

niszek lekarski Taraxatum,-i n. officinale; ἡ ἀπάπη,-ης

niszka mónacha,-ae f.; monastria,-ae f.; nonna,-ae f.; ἡ μοναχή,-ῆς

niogi numerōsus, 3; multus, 3; múltiplex,-icis; plurālis,-e; πληθυντικός, 3; πολύς,-εῖα,-ύ

niogość múltiplicītas,-ātis f.; τὸ πληθός,-εος

niżenie múltiplicatio,-ōnis f.; ἡ πληθύνωσις,-εως; ὁ πολυπλασιασμός,-οῦ

niżyć múltiplico, 1,-āvi,-ātum; augēo, 2, auxili, auctum; πληθύνω

mnóstwo multitūdo, -īnis *f.*; multum, -i *n.*; copia, -ae *f.*; frequentia, -ae *f.*; τὸ πλῆθος, -εος; ἡ παμπλησία, -ας

moc firmītas, -ātis *f.*; fortitūdo, -īnis *f.*; ditio, -ōnis *f.*; mólimen, -īnis *n.*; molimentum, -i *n.*; potestas, -ātis *f.*; potentia, -ae *f.*; vigor, -ōris *m.*; virtus, -ūtis *f.*; robur, -ōris *n.*; vis *f.* (*niereg.*); ἡ ἀδροτής, -ῆτος; ἡ δύναμις, -εως; ἡ ἐξουσία, -ας; ὁ στηριγμός, -οῦ; ἡ βία, -ας; τὸ κράτος, -εος; ἡ ῥώμη, -ης; ἡ ἰσχυρότης, -ητος

mocarstwo potentia, -ae *f.*; imperium, -ii *n.*; potestas, -ātis *f.*; ἡ δεσποσύνη, -ης; ἡ ἰσχὺς, -ύος

mocarz potens, -entis *m.*; firmōsus, -i *m.*; ingens, -entis *m.*; ὁ δεσπότης, -ου; ὁ ἰσχυρός, -οῦ

mocno firmiter, fórtiter, gráviter, valde, vehementer, válide; λίαν; σφόδρα

mocny firmus, 3; fortis, -e; magnus, 3; robustus, 3; sólidus, 3; stábīlis, -e; válidus, 3; βέβαιος, 3; ἔδραϊος, 3; ἰσχυρός, 3 στερεός, 3; δυνατός, 3; ἀλκαῖος, 3; κραταιός, 3

mocować się delucto, 1, -āvi, -ātum; (col)luctor, 1, -ātus sum *cum alqo*; *cum alqo certo*, 1, -āvi, -ātum; ἀγωνίζομαι

moczyć urīna, -ae *f.*; lotium, -ii *n.*; τὸ οὔρον, -ου; τὸ οὔρημα, -ατος

moczenie 1. (nocne) emictio, -ōnis *f.*; urinatio, -ōnis *f.*; ἡ οὔρησις, -εως; **2.**

(**zmiękczenie**) maceratio, -ōnis *f.*; ἡ μάλαξις, -εως; **3. (zanurzenie)** tinctio, -ōnis *f.*; demersio, -ōnis *f.*; ἡ βάπτισις, -εως; ὁ βαπτισμός, -οῦ

moczowód úreter, -ēris *m.*; fistula, -ae *f.*; ἡ οὔρηθρα, -ας

moczowy mictuālis, -e; urinālis, -e; urinarius, 3; οὔρητικός, 3

moczyć húmido, 1, -āvi, -ātum; madefacio, 3, -feci, -factum; mádido, 1, -āvi, -ātum; meio, 1, -āvi, -ātum; udo, 1, -āvi, -ātum; umecto, 1, -āvi, -ātum; βρέχω; φύρω; (*nawilżyć*) mácerō, 1, -āvi, -ātum; μαλάσσω; ὑγραίνω

moda modus, -i *m.*; mos, -ris *m.*; consuetūdo, -īnis *f.*; forma, -ae *f.*; ὁ τρόπος, -ου

model módūlus, -i *m.*; exemplar, -aris *n.*; protypum, -i *n.*; typus, -i *m.*; forma, -ae *f.*; ὁ τύπος, -ου; ὁ κανών, -όνος; τὸ παράδειγμα, -ατος; (*ćwiczeniowy*) phantoma, -atis *n.*; τὸ φάντωμα, -ατος

modelka *monstratrix, -icis *f.* vestimentorum

modlić się precor, 1, -ātus sum (*ad*) *alqm*; obsecro, 1, -āvi, -ātum *alqm*; oro, 1, -āvi, -ātum *alqm*; (*blagalnie*) supplico, 1, -āvi, -ātum; εὐχομαι; δέομαι; προσκυνέω; παρακαλέω

modliszka (zool.) mantis, -is *f.*; ἡ μάντις, -εως

modlitwa oratio, -ōnis *f.*; preces, -um *f.pl.*; supplicium, -ii *n.*; supplicatio, -ōnis *f.*;

precatio, -ōnis *f.*; ἡ προσευχή, -ῆς; ἡ δέησις, -εως; ἡ εὐχή, -ῆς; ἔντευξις, -εως

modny modernus, 3; hodiernus, 3; novus, 3; recens, -entis; νεαροηχής, -ές

modrzew larix, -icis *f.*; ἡ λάριξ, -ικος

mogiła sepulcrum, -i *n.*; tomba, -ae *f.*; túmūlus, -i *m.*; bustum, -i *n.*; monumentum, -i *n.*; sarcophagum, -i *n.*; ὁ τάφος, -ου; τὸ τύμβευμα, -ατος

Mojra Fatum, -i *n.*; Μοῖρα, -ας

Personifikacja przeznaczenia człowieka, losu. Były trzy boginie, które przedstawiano jako trzy siostry: jedna przędła nić ludzkiego żywota (Kloto - Przędka), druga zwijała (Lachesis - Obdarzająca), trzecia nić tę przecinała (Atropos - Nieodwracalna). Jako córki Dzeusa i Temidy były strażniczkami ładu we wszechświecie. Ich atrybutami są: kądziel, waga, nożyce, zwój papirusu.

moknąć máceror, 1, -ātus sum; madefio, -fieri, -factus sum; madesco, 3, -dui, - ; madĕo, 2, -ui, - ; (h)umĕo, 2, - ; βρέχομαι

mokradło palus, -ūdis *f.*; lama, -ae *f.*; ulīgo, -īnis *f.*; limus, -i *m.*; ἡ λίμνη, -ης

mokry (h)úmīdus, 3; (h)umens, -entis; mádidus, 3; udus, 3; ὑγρός, 3

mokrym być madĕo, 2, -ui, - ; umĕo, 2, - ; ὑγραίνομαι

molestować *alqm* fátigo, 1, -āvi, -ātum; *alicui* óneri sum, esse, fui; molestiam *alicui* áffero, afferre, attulu, allatum; βασανίζω

moment momentum, -i *n.*; instans, -antis *n.*; ἡ στιγμή, -ῆς; ὁ ἄτομος, -ου

monarcha rex, -gis *m.*; imperātor, -ōris *m.*; monarcha, -ae *m.*; ὁ μόναρχος, -ου

monarchia regnum, -i *n.*; imperium, -ii *n.* regale; monarchia, -ae *f.*; ἡ μοναρχία, -ας

Moneta Monĕta, -ae *f.*

W mitologii rzymskiej Moneta, czyli "Ostrzegająca" to przydomek Junony. W jej świątyni na Kapitolu bito monety, stąd nazwa bilonu.

moneta monĕta, -ae *f.*; nummus, -i *m.*; nomisma, -atis *n.*; τὸ νόμισμα, -ατος; τὸ κέρμα, -ατος

monetarny nummarius, 3; νομισματικός, 3

monogamia manogamia, -ae *f.*; ἡ μονογαμία, -ας

monografia monographia, -ae *f.*; μονογραφία, -ας

monolog monólogus, -i *m.*; soliloquium, -ii *n.*; ὁ μονόλογος, -ου

monopol monopolium, -ii *n.*; τὸ μονοπώλιον, -ου

monoteizm monotheismus, -i *m.*; ὁ μονοθεισμός, -οῦ

monotonia monotonia, -ae *f.*; ἡ μονοτονία, -ας

monotonny monótonus, 3; μονότονος, -ον

monstrancja monstratorium, -ii *n.*; ostensorium, -ii *n.*; τὸ δηλοτήριον, -ου;

ἡ ἱεροθήκη, -ης

monstrualny monstruālis, -e; monstruōsus, 3; teterrimus, 3; horrendus, 3; immānis, -e;

αἰσχρός, 3

monstrum monstrum, -i *n.*; τὸ αἷσχρομα, -ατος

monument 1. monumentum, -i *n.*; τὸ κατασκεύασμα, -ατος; **2.** p. posag

moralista virtūtis praeceptor-ōris *m.*; ὁ ἠθοποιός, -οῦ

moralizować monĕo, 2, -ui, -itum; mores recte (apte) conformo, 1, -āvi, -ātum;

ἠθικεύομαι

moralność mos, -ris *m.*; morālitas, -ātis *f.*; morāle, -is *n.*; próbitas, -ātis *f.*; honestum, -i

n.; τὸ ἥθος, -εος

moralny morālis, -e; honestus, 3; probus, 3; rectus, 3; ἠθικός, 3

moral sententia, -ae *f.* moralis; dictum ad mores spectans; τὸ ἥθος, -εος; ἡ γνώμη, -ης

mord caedes,-is *f.*; homicidium,-ii *n.*; interfectio,-ōnis *f.*; iugulatio,-ōnis *f.*; mactatio,-ōnis *f.*; mactātus,-us *m.*; nex,-cis *f.*; occisio,-ōnis *f.*; parricidium,-ii *n.*; ἡ κοπή,-ῆς; ὁ φόνος,-ου; ἡ σφαγή,-ῆς; ἡ ἀναίρεσις,-εως

morderca homicīda,-ae *m.*; mactātor,-ōris *m.*; necātor,-ōris *m.*; occīsor,-ōris *m.*; interfecto,-ōris *m.*; iugulātor,-ōris *m.*; parricīda,-ae *m.*; ὁ ἀνδροφόμος,-ου; ὁ φονεύς,-έως; ὁ ἀνθρωποκτόνος,-ου

morderczy homicidālis,-e; interfectīvus, 3; internecīvus, 3; mortíferus, 3; cruentus, 3; φονικός, 3

mordęga tormentum,-i *n.*; fatīga,-ae *f.* magna; labor,-ōris *m.* magnus; defatigatio,-ōnis *f.*; vexatio,-ōnis *f.*; ὁ κάματος,-ου; ὁ πόνος,-ου

mordować macto, 1,-āvi,-ātum; caedo, 3, cecīdi, caesum; interficio, 3,-fēcī,-fēctum; neco, 1,-āvi,-ātum; occido, 3,-cīsi,-cīsum; trucidō, 1,-āvi,-ātum; κατασφάττω; σφάζω; φονεύω; ἀποκτείνω

morela Prunus,-i *f.* Armeniaca; τὸ ἀρμενιακτόν,-οῦ

Morfeusz Mórpheus,-i (-eos) *m.*; Μορφεύς,-έως
Jeden z tysiąca dzieci Snu (Hypnosa). Przedstawiany jest jako młodzieniec ze skrzydłami, który pojawiał się w ludzkim kształcie w czasie snu.

morfologia morphologia,-ae *f.*; ἡ μορφολογία,-ας

morga mérgula,-ae *f.*; iugerum,-i *n.*; τὸ πλέθρον,-ου

morski marítimus, 3; márinus, 3; navālis,-e; θαλάσσιος, 3; πελάγιος, 3

morwa biała Morus,-i *f.* alba; ἡ συκάμινος,-ου

morze mare,-is *n.*; pélagus,-i *m.*; altum,-i *n.*; aequor,-ōris *m.*; salum,-i *n.*; pontus,-i *m.*; oceanus,-i *m.*; ἡ θάλασσα,-ης; τὸ πέλαγος,-εος; ὁ πόντος,-ου
Quantum scimus gutta est, ignoramus mare. In flammam flammis, in märe fundis aquas.

mosiądz aurichalcum,-i *n.*; ὁ χαλκός,-οῦ

mosiężny a(h)eneus, 3; a(h)enus, 3; aerarius, 3; aereus, 3; χαλκοῦς,-ῆ,-οῦν

most pons,-ntis *m.*; ἡ γέφυρα,-ας

mostek pontícūlus,-i *m.*; τὸ γεφύριον,-ου; (anat.) sternum,-i *n.*; τὸ στέρνον,-ου

moszcz carenum,-i *n.*; mustum,-i *n.*; sapa,-ae *f.*; hepsēma,-atis *n.*; τὸ γλεῦκος,-εος; τὸ ἔψημα,-ατος

moszna búrsula,-ae *f.* testium; scrotum,-i *n.*; ἡ πηρίς,-ῖδος

motloch vulgus,-i *n.*; plebs,-is *f.*; colluvio,-ōnis *f.*; colluvies,-ei *f.*; sentīna,-ae *f.*; ὁ ὄχλος,-ου

motocykl *autobírota,-ae *f.*; τὸ μηχανάκιον,-ου

motyka dolabella,-ae *f.*; dolabra,-ae *f.*; fossorium,-ii *n.*; bidens,-entis *m.f.*; ligo,-ōnis *m.*; sárculum,-i *n.*; scudidia,-ae *f.*; vanga,-ae *f.*; τὸ λίστρον,-ου; ἡ σκαφίς,-ίδος; ἡ μάκελλα,-ης

motyl papilio,-ōnis *m.*; ἡ χρυσαλλίς,-ίδος

motyw motivum,-i *n.*; causa,-ae *f.*; ratio,-ōnis *f.*; impulsus,-us *m.*; ἡ αἰτία,-ας; τὸ κινητικόν,-οῦ

mowa oratio, -ōnis *f.*; sermo, -onis *f.*; lingua, -ae *f.*; vox, -cis *f.*; ὁ λόγος, -ου; ἡ γλῶσσα, -ης; τὸ ἔπος, -εος; ἡ λαλιά, -ᾶς; ἡ ῥῆσις, -εως

Sermo animi imāgo est. Oratio pro domo sua.

mozaika musivum, -i *n.*; téssera, -ae *f.*

mozolić się labōro, 1, -āvi, -ātum; molior, 4, -itus sum; *in aliqua re* sudo, 1, -āvi, -ātum; κοπιᾶω; πονέω

mozolny arduus, 3; laboriōsus, 3; faticōsus, 3; operōsus, 3; κοπιαρός, 3

moździer mortarium, -ii *n.*; pílĕa, -ae *f.*; ἡ θυεῖα, -ας; ὁ λίγδος, -ου

może, możliwe forsitan, forsan, fortassis, fortāsean, forsit, fortasse, potest; ἴσως; τυχόν; δήπου

możliwość possibilĭtas, -ātis *f.*; probabilĭtas, -ātis *f.*; potentia, -ae *f.*; licentia, -ae *f.*; ἡ δυνατότης, -ητος; ἡ δύναμις, -εως; ὁ τόπος, -ου

możliwy possibilĭs, -e; δυνατός, 3

można licet, 2, -ui, - ; ἐπιτρέπεται; ἔξεστι(ν)

możność possibilĭtas, -ātis *f.*; potentia, -ae *f.*; licentia, -ae *f.*; facultas, -ātis *f.*; τὸ δυνατόν, -οῦ; ἡ ἐξουσία, -ας

możny potens, -entis; divitĭssimus, 3; ditĭssimus, 3; opulentus, 3; δυνατός, 3; ἰσχυρός, 3; ὑψηλός, 3

móc possum, posse, potui; queo, 4, queii (-ivi), queitum; pollĕo, 2, -ui, - ; valĕo, 2, valui, - ; δύναμαι; δυνατέω; ἰσχύ(ν)ω

nie móc nequeo, 4, -ivi (-ii), -itum; ἀδυνατέω

Flectĕre si néqueo súperos, Acheronte movebo.

mój meus, mea, meum; ἐμός, 3

Quae tua sunt, tibi habe; quae mea, redde mihi.

mól tĭnĕa, -ae *f.*; blatta, -ae *f.*; ὁ σής, σεός

mówca orātor, -ōris *m.*; rhetor, -ōris *m.*; ὁ ῥήτωρ, -ορος

Poetae nascuntur, oratōres fiunt.

mówić dico, 3, -xi, -ctum; loquor, 3, locutus sum; for, 1, fatus sum; narro, 1, -āvi, -ātum; pronuntio, 1, -āvi, -ātum; λέγω; λαλέω; φάσκω; ὀμιλέω; φημί; φθέγγομαι;

ἀγορεύω; μυθέομαι; κατηγορέω;

(*mówi, mówią*) ait, aiunt; φησί, φασί;

(*powiedział, powiedzieli*) inquit, inquunt; εἶπεν, εἶπον

Roma locūta, causa finīta.

mównica suggestum, -i *n.*; suggestus, -us *m.*; ὁ ἄμβων, -ωνος; (*w Rzymie*: rostra, -ōrum *n.pl.*)

mózg cérebrum, -i *n.*; encéphalon, -i *n.*; ὁ ἐγκέφαλος, -ου

mózgowie encéphalon, -i *n.*; ὁ ἐγκέφαλος, -ου

mózgowy cerebrālis, -e; encephálicus, 3; ἐγκεφαλιός, 3

moźdzek cerebellum, -i *n.*; τὸ ἐγκεφάλιον, -ου

mroczny fuscus, 3; obscūrus, 3; tenebrōsus, 3; tetrus, 3; caliginōsus, 3; tenebricōsus,

3; ἀρχμηρός, 3; ἀλαβώδης,-ες; σκοτώδης,-ες; σκοτεινός, 3; γνοφώδης,-ες
mrok caligo,-inis *f.*; obscuritas,-atis *f.*; tenebrae,-arum *f.pl.*; ὁ σκότος,-ου; ἡ
σκοτία,-ας; ὁ γνόφος,-ου; ὁ ζόφος,-ου
mrowienie fornicatio,-ōnis *f.*; myrmeciasis,-is *f.*; ἡ μυρμηκίασις,-εως
mrowisko formicarium,-ii *n.*; ἡ μυρμηκία,-ᾶς
mrozić (con)glacio, 1,-āvi,-ātum; (con)gelo, 1,-āvi,-ātum; πήγνυμι; ψυχρόω
mroźny gélidus, 3; glaciālis,-e; frigidus, 3; παγερός, 3; ψυχρός, 3
mrówka formīca,-ae *f.*; ὁ μύρμηξ,-ηκος
mróz gelu,-us *n.*; gelum,-i *n.*; frigus,-ōris *n.*; rigor,-ōris *m.*; algor,-ōris *m.*;
gelucidium,-ii *n.*; ὁ παγετός,-οῦ; τὸ ῥίγος,-εος; τὸ ψῦχος,-εος; ὁ κρυμός,-οῦ
mruczeć múrmuro, 1,-āvi,-ātum; mússito, 1,-āvi,-ātum; musso, 1,-āvi,-ātum;
γογγύζω
mruczenie murmur,-ūris *n.*; murmuratio,-ōnis *f.*; susurratio,-ōnis *f.*; γογγυσμός, -οῦ
mrugać nicto, 1,-āvi,-ātum; pálpito, 1,-āvi,-ātum; σκαρδαμύσσω; γλοιιάζω
mruganie nictatio,-ōnis *f.*; palpebratio,-ōnis *f.*; ὁ σκαρδαμυγμός,-οῦ
mruk (**człowiek**) taciturnus,-i (morōsus, acerbus) *m.*; ὁ δύσκολος,-ου
mrużyć caecutio, 4,-īvi,-ītum; connivēo, 2,-ivi (-ixi), -; μύω; μυωπάζω
mrzonka himaera,-ae *f.*; illusio,-ōnis *f.*; fictum,-i *n.*; inania,-ae *f.*; ἡ φαντασία,-ας
msza missa,-ae *f.*; ἡ ἄγια θυσία,-ας
mszyca aphis,-idis *f.*; ἡ ἄφισ,-ιδος
mściciel ultor,-ōris *m.*; vindicātor,-ōris *m.*; vindex,-icis *m.*; punītor,-ōris *m.*; ὁ
ἐκδικαστής,-οῦ; ὁ τιμωρητήρ,-ῆρος
mścicielski ultorius, 3; ἔκδικος,-ον; τιμωρός, 3
mścić (się) ulciscor, 3; ultus sum; (re)vindico, 1,-ātus sum; ἐκδικέω; τιμωρέω
mściwość spíritus,-us *m.* ultionis; ἡ ἐκδίκησις,-εως; τὸ τιμώρημα,-ατος
mściwy ult(i)ōsus, 3; ulciscendi cúpidus, 3; ἐκδικώδης,-ες; τιμωρητικός, 3
mucha musca,-ae *f.*; ἡ μυῖα,-ας
Elephantum ex musca facis. Áquila non capit muscas.
mulić oblimo, 1,-āvi,-ātum; λιμνάζω
mulisty limōsus, 3; λιμναῖος, 3
muł 1. (szlam) borbor,-ōris *m.*; caenum,-i *n.*; burdo,-ōnis *m.*; lutum,-i *n.*; limósitas,-
ātis *f.*; limus,-i *m.*; peloidum,-i *n.*; ἡ ἄσις,-εως; ὁ πηλός,-οῦ; **2. (zool.)** mulus,-i
m.; ὁ ὄρεύς,-έως; ὁ, ἡ ἡμίονος,-ου
mumia mummia,-ae *f.*; gabbarae,-arum *f.pl.*; τὸ ταρίχευμα,-ατος
mumifikacja mummificatio,-ōnis *f.*; necrosis,-is *f.* sicca; ἡ ταρίχευσις,-εως
mundur ornatus,-us *m.*; vestītus,-us *m.*; hábitus,-us *m.*; τὸ ἔνδυμα,-ατος
mur murus,-i *m.*; maceria,-ae *f.*; τὸ τειχίον,-ου; ὁ τοῖχος,-ου; (*miasta*) moenia,-
ium *n.pl.*; moene,-is *n.*; τὸ τεῖχος,-εος
murarski muratorius, 3; τειχικός, 3

murarz murātor, -ōris *m.*; murarius, -ii *m.*; structor, -ōris *m.*; caementarius, -ii *m.*; ὁ τειχιστής, -οῦ

murawa caespes, -itis *m.*; hērbītum, -i *n.*; ὁ χόρτος, -ου

murować munio, 4, -īvi, -ītum; muro, 1, -āvi, -ātum; exstruo, 3, -struxi, -structum; τειχίζω

murzyn Neger, -gri *m.*; Niger, -gri *m.*; ὁ μαῦρος, -ου

mus 1. (obowiązek) débitum, -i *n.*; obligamentum, -i *n.*; obligatio, -ōnis *f.*; necessitas, -ātis *f.*; necessitūdo, -īnis *f.*; ἡ πέδη, -ης; ἡ λατρεῖα, -ας; ἡ ὀφειλή, -ῆς; ἡ χρεΐ, -ῆς; τὸ δέον, -οντος; **2. (sok)** sucus, -i *m.*; ὁ χυλός, -οῦ

musieć 1. (przymus zewn.) cogor, 3, coactus sum; πεδάομαι; ἀναγκάζομαι; **2.**

(**powinność mor.**) debēo, 2, debui, débitum; ὀφείλω; **3. (nakaz rozumu)**

oportet, 2, oportuit *z inf. lub aci*; opus est *alicuius rei*; δέομαι; **4. (konieczność z istoty rzeczy)** necesse est *z inf. lub aci*; ἀναγκάζομαι

muskać alqd alqa re demulcēo, 2, -mulsi, -mulsum (-mulctum); palpo, 1, -āvi, -ātum; ψηλαφάω; ψάω; ψαίρω

muskularny musculōsus, 3; nervōsus, 3; torōsus, 3; μυωτός, 3; ἀκρότονος, -ον

muskul muscūlus, -i *m.*; nervus, -i *m.*; torus, -i *m.*; ὁ μῶν, -ῶνος

musować spumo, 1, -āvi, -ātum; ἀφρίζω

muszla concha, -ae *f.*; cóchlēa, -ae *f.*; ἡ κόγχη, -ης

musztarda sināpis, -is *f.*; τὸ σίναπι, -εως

mutacja mutatio, -ōnis *f.*; ἡ μεταλλαγή, -ῆς

Muza Musa, -ae *f.*; ἡ Μοῦσα, -ης

Było dziewięć Muz, córek Mnemosyny i Dzeusa. Opiekowały się sztukami pięknymi i naukami, mieszkały na Helikonie i podlegały bezpośrednio Apollonowi.

- *Kalliope - poezji epicznej z tabliczką i rylcem w ręku;*
- *Klio - historii ze zwojem papyrusu;*
- *Pol(y)hymnia - poezji chóralnej lub pantomimy - bez atrybutu;*
- *Euterpe - poezji lirycznej i gry na aulosie przedstawiana z tym instrumentem;*
- *Terpsychora - poezji lekkiej i tańca - z lirą i plektronem;*
- *Erato - poezji miłosnej lub liryki chóralnej - z małą lirą;*
- *Melpomene - tragedii - z maską tragiczną;*
- *Talia - komedii - z maską komiczną;*
- *Urania - astronomii - z cyrklem i kulą.*

muzealny musaeālis, -e; μούσειος, 3

muzeum musaeum, -i *n.*; τὸ μουσεῖον, -ου

muzyczny músicus, 3; μουσικός, 3

muzyk músicus, -i *m.*; musicista, -ae *m.*; modulātor, -ōris *m.*; ὁ μουσικός, -οῦ

muzyka música, -ae *f.*; música, -ōrum *n.pl.*; symphonia, -ae *f.*; ἡ μουσική, -ῆς; ἡ συμφωνία, -ας

muzykalny musicālis, -e; μουσικός, 3

muzykant musicans, -antis *m.*; sonātor, -ōris *m.*; músicus, -i *m.*; ὁ μουσικός, -οῦ

my nos; ἡμεῖς

mycie ablutio,-ōnis *f.*; lavatio,-ōnis *f.*; lavimentum,-i *n.*; lavatūra,-ae *f.*; ἡ νίψις,-εως

myć abluo, 3,-ui,-utum; lavo, 1, lavi, lavatum (lautum, lotum) ; lutrio, 1,-āvi,-ātum;

λούω; νίπτω; ῥαντίζω; πλύνω; βαπτίζω

mydlic sapōno, 1,-āvi,-ātum; σαπωνίζω

mydlo sapo,-ōnis *m.*; smegma,-atis *n.*; ὁ σάπων,-ωνος; τὸ σμή(γ)μα,-ατος

mylic fallo, 3, fefelli, falsum; mentior, 4, -itus sum; decipio, 3,-cepi,-ceptum;

σφάλλω

mylic sie erro, 1,-āvi,-ātum; ἁμαρτάνω; πλανάω

mylnie pérperam; false; σφαλερῶς

mylny mendōsus, 3; errōneus, 3; falsus, 3; fictus, 3; σφαλερός, 3

mysikrólik (zool.) Régūlus,-i *m.* régūlus; regaliōlus,-i *m.*; ὁ ὀρχίλος,-ου

mysz mus, muris *m.f.*; ὁ μῦς, μυς

Parturiunt montes, nascētur ridicūlus mus. Cóllege thesaurum, qui gemmas vincit et aurum; tóllere, quem fures néqueant nec ródere mures. Quo non versantur catti, mures dominantur.

myśl conceptus,-us *m.*; cogitatus,-us *m.*; cogitatio,-ōnis *f.*; idéa,-ae *f.*; intellectus,-us

m.; mens,-ntis *f.*; opinio,-ōnis *f.*; plácitum,-i *n.*; sensus,-us *m.*; sententia,-ae *f.*;

ánimus,-i *m.*; ἡ διάνοια,-ας; τὸ νόημα,-ατος; ἡ φρήν, φρενός; τὸ φρόνημα, -ατος, ὁ νοῦς,-οῦ; ἡ γνώμη,-ης; ἡ σύνεσις, -εως; ἡ ἐνθύμησις,-εως; ἡ ἔννοια,-ας

Nihil est tam difficile et arduum, quod non humana mens vincat.

myślący sapiens,-entis; intellegens,-entis; λογιστικός, 3

myśleć cógito, 1,-āvi,-ātum; delíbero, 1,-āvi,-ātum; exístimo, 1,-āvi,-ātum; méditor,

1,-ātus sum; sapio, 3,-pii (-pui), - ; sapio, 4,-īvi,-ītum; sentio, 4,-sensi, -senum;

βουλεύομαι; λογίζομαι; ἐνθυμέομαι; δοξάζω; νοέω; φρονέω

Cogito, ergo sum. Nemo mortalium ómnibus horis sapit. Sapere aude!

myślenie cogitatio,-ōnis *f.*; contemplatio,-ōnis *f.*; deliberatio,-ōnis *f.*; meditatio,-ōnis

f.; τὸ (δια)νόημα,-ατος; ἡ διάνοια,-ας; ἡ ἐνθύμησις,-εως; ἡ ἔννοια,-ας; ὁ λογισμός,-οῦ

myśliciel sapiens,-entis *m.*; contemplātor,-ōris *m.*; cogitātor,-ōris *m.*; philósophus,-i

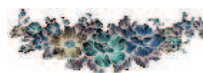
m.; ὁ σοφός,-οῦ

myślistwo venātus,-us *m.*; venatūra,-ae *f.*; venatio,-ōnis *f.*; ἡ κυνηγεσία,-ας

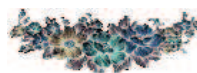
myśliwy venātor,-ōris *m.*; venatorius,-ii *m.*; venans,-antis *m.*; ὁ κυνηγέτης,-ου

mżawka pluvícūla,-ae *f.*; ἡ ψακάς,-άδος

mżyc roro, 1,-āvi,-ātum; pluvículā pluit, 3; ψακάζω

N

na 1. (na pytanie **gdzie?**) in z *abl.*; super z *abl.*; ἐπί z *acc.* lub *gen.*; ἐν z *dat.*; ἐπάνω z *gen.*; **2.** (na pytanie **dokąd?**) in z *acc.*; super z *acc.*; ad z *acc.*; ἐπί z *acc.*; πρὸς z *acc.*; **3.** (w **przysiędze, zakłęciu**) per z *acc.*; νή
na lewo laeve, sinistre; ἐκ ἀριστερᾶς
na prawo déxt(e)re; ἐκ δεξιᾶς
na równi z ... iuxta, iuxtim z *acc.*; ἴσον, ἴσα z *dat.*
na wznak supīne; ὑπίως
na zewnątrz extra z *acc.*; ἔξω z *gen.*
nabawić *alicui alqd* áffero, afferre, áttuli, allātum (inferre, inicĕre); *alqm alqa re* affici, 3,-fĕci,-fĕctum; ποιέω; πράττω
nabiał lactaria,-ōrum *n.pl.*; lactantia,-ōrum *n.pl.*; τὰ γαλάκτια,-ων
nabić,-ijać 1. (nafaszerować) infercio, 4,-rsi,-rsum (-rtum); infulcio, 4,-fulsi,-fultum; ὀνθυλεύω; σάττω; **2. (wbić np. w ścianę)** infigo, 3-fixi,-fixum; suffigo, 3,-fixi,-fixum προσηλώω
nabierać, -brać (zaczerpnąć) *alqd* haurio, 4, hausi, haustum; deprōmo, 3, -prompsi, -promptum *alqd ex, de, ab alqa re*; ἀντλέω; ἀρύω
nabłonek epithelium,-ii *n.*; τὸ ἐπιθέλιον,-ου
nabożeństwo officium,-ii *n.* divīnum; cultus,-us *m.*; devotio,-ōnis *f.*; sacra,-ōrum *n.pl.*; res, rerum *f.pl.* divīnae; ἡ λειτουργία,-ας; ὁ σεβασμός,-οῦ
nabrzeże ripa,-ae *f.*; litus,-ōris *n.*; ora,-ae *f.*; murus,-i *m.* crepīdinis; ὁ αἰγιαλός,-οῦ
nabrzmiąć tumĕo, 2,-ui, -; tumesco, 3,-cui, -; turgĕo, 2,-rsi, -; protúbero, 1,-āvi,-ātum; οἰδέω
nabrzmienie tumescentia,-ae *f.*; turgescentia,-ae *f.*; tumor,-ōris *m.*; phyma,-atis *n.*; ἡ οἰδησις, -εως; τὸ φῦμα,-ατος
nabyć,-ywać *alqd* acquiro, 3,-quisivi,-quisitum; nanciscor, 3, na(n)ctus sum; frúctuo, 1, -atus sum; *alqd* adipiscor, 3,-eptus sum; περιποιέομαι; κτάομαι
nabycie,-ytek acquisitio,-ōnis *f.*; emptio,-ōnis *f.*; emptum,-i *n.*; τὸ κτῆμα,-ατος; ἡ εὐπορία,-ας
nabywca acquisitor,-ōris *m.*; ὁ κτήτωρ,-ορος; (*kto kupuje*) emptor,-ōris *m.*; ὁ ὀνητής,-οῦ
nachalny molestus, 3; importūnus, 3; invadens,-entis; incómmodus, 3; morōsus, 3; ὁ χληρός, 3
nachylenie inclinatio,-ōnis *f.*; inflexio,-ōnis *f.*; procliniatio,-ōnis *f.*; ἡ ἔγκλισις,-εως
naciać p. nacinać
naciągać extendo, 3,-ndi,-nsum; intendo, 3,-ndi,-nsum; (contendĕre); ἐκτείνω; στρεβλόω
naciągnięcie extensio,-ōnis *f.*; ἡ ἔκτασις,-εως
naciek infiltratio,-ōnis *f.*; infiltratum,-i *n.*; ἡ ἐπιχοή,-ῆς
naciekać infiltro, 1,-āvi,-ātum; ἐπιχέομαι
nacierać 1. (namaszczać) (in)ungo, 3, unxi, unctum *alqd alicui*; cónfrico, 1,-āvi,-ātum *alqd alqa re*; unguento, 1,-āvi,-ātum; χρίζω; ἀλείψω; **2. p. napadać**

nacieranie 1. (namaszczanie) confricatio, -ōnis *f.*; affricātus, -us *m.*; infrictio, -ōnis *f.*; ἡ χρῑσις, -εως; **2. (atak)** impētus, -us *m.*; impes, -ētis *m.*; ἡ εἰσβολή, -ῆς

nacięcie incisio, -ōnis *f.*; incisūra, -ae *f.*; ἡ ἐπίτμησις, -εως

nacinać incīdo, 3, -cīdi, -cīsum; infindo, 3, -fīdi, -fissum; insēco, 1, -cui, -ctum; ἐπιτέμνω

nacisk 1. (ucisk) pressio, -ōnis *f.*; pressūra, -ae *f.*; pressus, -us *m.*; ὁ ἐπιπιεσμός, -οῦ;

2. (akcent) accentus, -us *m.*; arsis, -is *f.*; ἡ ἄρσις, -εως; ὁ τόνος, -ου

naciskać (im) primo, 3, pressi, pressum; presso, 1, -āvi, -ātum; urgēo, 2, ursi, -; degravō, 1, -āvi, -ātum; pilo, 1, -āvi, -ātum; trībulo, 1, -āvi, -ātum; ἐπιπιέζω; ὀπάζω; θλίβω

naczelnik director, -ōris *m.*; princeps, -ipis *m.*; praefectus, -i *m.*; moderātor, -ōris *m.*; ὁ προστάτης, -ου; ὁ ἀρχηγός, -οῦ; ὁ πρωτοστάτης, -ου

naczelny generālis, -e; suprēmus, 3; principālis, -e; praefectus, 3; primus, 3; πρῶτος, 3; ἀρχηγικός, 3

naczynie vas, vasis *n.*; vāsculum, -i *n.*; vasum, -i *n.*; supellex, -léctilis *f.*; mátula, -ae *f.*; τὸ ἀγγεῖον, -ου; τὸ σκεῦος, -εος; (**krwionośne**) vas, vasis *n.*; τὸ φλέβιον, -ου

Vasa vácuua (inania) plúrimum sonant.

nad (na pytanie gdzie?) super *z abl.*; supra *z acc.*; (na pytanie dokąd?) super *z acc.*; ultra *z acc.*; ἐπάνω *z gen.*; ἐπί *z gen., acc.*; ὑπέρ *z acc.*; ὑπεράνω *z gen.*; p. = przy (*w pobliżu*)

nadać, -awać do, 1, dedi, datum; indo, 3, -didi, -itum; praebēo, 2, -ui, -itum; μεταδίδωμι; (*wysłać*) emitto, 3, -misi, -issum; expedio, 4, -īvi, -ītum; ἀποστέλλω; (*prawa*) leges fero, ferre, tuli, latum; νόμους τίθημι

nadal continue, porro, etiam atque etiam; εἰσοπίσω; ἔτι; καί

nadaremnie ināne, frustra, inutiliter; ματαίως

nadaremny inútilis, -e; vanus, 3; frustrātus, 3; inānis, -e; cassus, 3; irrītus, 3; μάταιος, 3; κενός, 3

nadawać się compēto, 3, -ivi, -itum *cum re*; apte convenio, 4, -veni, -ventum; aptus sum, esse, fui; συμβαίνω

nadawca expeditōr, -ōris *m.*; mittens, -entis *m.*; ὁ ἀποστολεύς, -έως

nadać, -ymać inflo, 1, -āvi, -ātum; tumefacio, 3, -feci, -factum; praegno, 1, -āvi, -ātum; φυσιώω; φυσιάω

nadać się fóllico, 1, -āvi, -ātum; *me* inflo, 1, -avi, -tum; φυσιόομαι

nadażać, -yć *alqm* assequor, 3, -secutus sum (*prósequor*); *par cum alqo* curro, 3, cucurri, cursum; προστρέχω

nadbiegać accurro, 3, -(cu)curri, -cursum *ad, in alqd*; apprópero, 1, -āvi, -ātum *ad alqd*; ἀπαντάω; προστρέχω

nadbrzeże litorarius, -ii *m.*; litus, -ōris *n.*; ripa, -ae *f.*; ora, -ae *f.*; ὁ παραιγιαλός, -οῦ

nadbrzeżny litorarius, 3; litorālis, -e; lítoreus, 3; riparius, 3; ripensis, -e; παραιγιαλίτης, -ες

nadbrzusze epigastrium, -ii *n.*; τὸ ἐπιγάστριον, -ου

nadbudowa suprastructūra, -ae *f.*; τὸ ὑπεροικοδόμημα, -ατος

nadchodzić advenio, 4, -veni, -ventum *ad alqd, alqm*; obviam eo, ire, ivi (ii), itum *alicui*; obviam venio, 4, veni, ventum; *alicui lub ad alqd* appropinquo, 1, -āvi, -ātum; obvio, 1, -āvi, -ātum; ἐπέρχομαι; ὑπαντάω; ἤκω

nadciagać contendo, 3, -tendi, -tentum; *alicui lub ad alqd* appropinquo, 1, -avi, -atum; advento, 1, -āvi, -ātum; φθάνω; ἤκω

nadciśnienie hypertensio, -ōnis f.; hypertonia, -ae f.; ἡ ὑπερτονία, -ας

nadczynność superfunctio, -ōnis f.; hyperactivitas, -ātis f.; ἡ ὑπερεργασία, -ας

nadejście adventus, -us m.; ἡ εἴσοδος, -ου; ἡ ἔλευσις, -εως

nader comprimis, magnopere, nimioopere, perquam, admodum, nimis, valde, vehementer; σφόδρα

nade wszystko imprimis; praeter omnia; super omnia; prae omnibus; ὑπερθεν; ὑπερτάτως

nadepnąć calco, 1, -āvi, -ātum; pede *alqd* premo, 3, pressi, pressum; ἐπιπατέω

nadęcie inflatio, -ōnis f.; ἡ φυσίωσις, -εως

nadgarstek carpus, -i m.; ὁ καρπός, -οῦ

nadgryzać *alqd* subēdo, 3, -ēdi, -ēsum; *alqd* arrodo, 3, -rodi, -rosam; ὑποδάκνω

nadjeżdżać obēquito, 1, -āvi, -ātum; obveho, 3, -vehi, -vectum (advehi); advenio, 4, -veni, -ventum; ἐπέρχομαι

nadkwasota superaciditas, -ātis f.; hyperaciditas, -ātis f.; ἡ ὑπερζυμία, -ας

nadlatywać obvolo, 1, -āvi, -ātum (advolare); ἐπιπέτομαι

nadłamanie infractio, -ōnis f.; ἡ ὑπόκλασις, -εως

nadłonowy suprapubicus, 3; ἐπικοιλιακός, -όν

nadmiar abundantia, -ae f.; excessus, -us m.; luxus, -us m.; nimium, -ii n.; plusculum, -i n.; redundantia, -ae f.; superabundantia, -ae f.; affluentia, -ae f.; τὸ ἐπίμετρον, -ου; τὸ περίσσευμα, -ατος; ἡ περισσειά, -ας; ἡ ὑπερβολή, -ῆς

Omne nimium nocet. Omne nimium vértitur in vitium.

nadmiernie abundantius, amplius, magis, supra modum; ἄγαν; περισσόν; ὑπερβαλλόντως; ὑπερλίαν

nadmierny enormis, -e; excessivus, 3; luxurians, -antis; nimius, 3; profusus, 3; extraordinarius, 3; immoderatus, 3; περισσός, 3

Nimia libertas et populis, et privatis in nimiam servitūtem évadit.

nadmorski maritimus, 3; litorarius, 3; litoraneus, 3; παραθαλάσσιος, -ον; παράλιος, -ον

nadmuchać inflo, 1, -āvi, -ātum; ἐμπνέω; ἐμφυσίαω

nadmuchiwanie inflatio, -ōnis f.; ἡ ἐμπνευσις, -εως

nadnaturalny supernaturalis, -e; supranaturalis, -e; supernus, 3; divinus, 3; permirus, 3; ὑπερφυσής, -ές

nadnercze glándula, -ae f. suprarenalis (adrenalis); τὸ ἐπινεφριτικόν, -οῦ

nadobowiązkowy non obligatorius, 3; facultativus, 3; ἄδετος, -ον

nadprzyrodzony supernaturalis, -e; supranaturalis, -e; divinus, 3; ὑπερφυσής, -ές

nadrobić recúpero, 1, -āvi, -ātum; adeo, -ire, -ivi (-ii), -itum; supplēo, 2, -plēvi, -plētum;

προσπληρώω; ὑπερποιέω

nadrzędny superior,-ius; generālis,-e; praepósitus, 3; praefectus, 3; capitālis,-e;

ὑπέρτατος, 3

nadsłuchiwać *alqd* subaudio, 4,-īvi,-ītum; subausculto, 1,-āvi,-ātum; ὑπακούω;

ὠτακουτέω

nadspodziewanie necopināto; ὑπερελπιστικῶς

nadstawiać ucha aures arrigo, 3,-rexi,-rectum; ὑπακούω; ὠτακουτέω

nadto nimis, nimium, plus, ínsuper; λίαν; ἔτι

Nec plus ultra.

nadużycie intemperantia,-ae *f.*; abūsus,-us *m.*; malversatio,-ōnis *f.*; ἡ κατάχρησις,-εως

nadużywać,-yć *alqa re* abūtor, 3,-ūsus sum; καταχράομαι

nadwaga suprapondus,-ēris *n.*; τὸ ὑπέρβαρος,-εος

nadweręzać supratendo, 3,-ndi,-nsum; ὑπερτείνω

nadwrażliwość supersensívitas,-ātis *f.*; irritabílitās,-ātis *f.*; hypersensívitas,-ātis *f.*; ἡ ὑπεραίσθησις,-εως

nadwrażliwy hypersensitīvus, 3; suprasensīvus, 3; molíssimus, 3; ὑπεραισθητικός,-όν

nadwyżka excedentia,-ōrum *n.pl.*; quod superest; supérflua,-ōrum *n.pl.*; τὸ ὑπερπερισσόν,-οῦ

nadymać inflo, 1,-āvi,-ātum; tímido, 1,-āvi,-ātum; tumefacio, 3,-feci, -factum; ἔμφυσιόω

nadziać,-ewać **1. (ubierać)** vestio, 4,-īvi,-ītum; ἐνδύω; **2. (nabijać)** infigo, 3, -fixi,-fixum; ἐνηλόω; **3. (faszerować)** farcio, 4, farsi, fartum; ὀνθυλεύω

nadzieja spes,-ei *f.*; exspectatio,-ōnis *f.*; fiducia,-ae *f.*; ἡ ἐλπής,-ίδος

Aegroto dum anima est spes est. Qui pueros laudat, solam spem laudat in illis.

Spes est ultimum solacium adversarum rerum.

nadzorca custos,-ōdis *m.*; exactor,-ōris *m.*; ὁ φύλαξ,-ακος; ὁ ἐπίσκοπος,-ου

nadzorować custodio, 4,-īvi,-ītum; inspicio, 3,-spexi,-spectum; vígilo, 1,-āvi,-ātum; ἐπισκοπέω; φυλάττω

nadzór inspectio,-ōnis *f.*; vigilantia,-ae *f.*; tutēla,-ae *f.*; cura,-ae *f.*; custodia,-ae *f.*; ἡ φυλακή,-ῆς; ἡ ἐπισκοπή,-ῆς

nadzwyczaj extra, speciali modo, modo extraordinario, insolenter, imprīmis; ἔξαιρέτως

nadzwyczajny extraordinarius, 3; insolītus, 3; rarus, 3; incredíbīlis,-e; miríficus, 3; mirábīlis,-e; singularis,-e; egregius, 3; eximius, 3; praeternaturālis,-e;

ἔξαιρέτος,-ον; ὑπέροχος,-ον

nadżerka erosio,-ōnis *f.*; exesio,-ōnis *f.*; ἡ ἀνάβρωσις,-εως

nafta cerosenum,-i *n.*; naphtha,-ae *f.*; petróleum,-i *n.*; ἡ νάφθα,-ης; ὁ νάφθας,-α

naftalina naphthalīnum,-i *n.*; τὸ ναφθάλινον,-ου

nagana arguitio,-ōnis *f.*; correptio,-ōnis *f.*; improprium,-ii *n.*; reprehensio,-ōnis *f.*;

vituperatio,-ōnis *f.*; castigatio,-ōnis *f.*; obiurgatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπιτιμία,-ας; ὁ

ἐλεγμός,-οῦ; ἡ νουθεσία,-ας; ὁ μῶμος,-ου; ὁ ψόγος,-ου; ἡ ἐπιπή,-ῆς

naganny reprehensibilis,-e; reprehendus, 3; vituperabilis,-e; vituperandus, 3;
κατεγνωσμένος,-ον; μωμητός, 3

nagi nud(at)us, 3; γυμνός, 3

naginać incurvo, 1,-āvi,-ātum; inflecto, 3,-flexi,-flexum; ἐγκλίνω; κάμπτω

naglacy urgens,-entis; instans,-antis; συνέχων,-ουσα,-ον

nagle improvīso, repente, repentīno, súbito, necopināto, inexpectāto; ἄφνω;
ἐξαίφνης; ἐξάπινα; ταχέως

Quid súbito id cum diábolo.

naglić alqm ad alqd urgēo, 2, ursi, -; premo, 3, pressi, pressum; compello, 3, -puli,-
pulsum; alicui insto, 1,-stiti, -; συνέχω

nagłońnia (med.) epiglōttis,-idis *f.*; ἡ ἐπιγλωττίς,-ίδος

naglówek capitulum,-i *n.*; caput,-itis *n.*; praescriptio,-ōnis *f.*; inscriptio,-ōnis *f.*;

títulus, -i *m.*; τὸ κεφάλαιον,-ου; ἡ κορυφαία,-ας

nagly repens,-entis; repentīnus, 3; celer, 3; improvīsus, 3; súbitus, 3; subitáneus, 3;
αἰφνίδιος,-ον

nagiotek callum,-i *n.*; clavus,-i *m.*; tylus,-i *m.*; ὁ τύλος,-ου

nagolennica, -nnik ócręa,-ae *f.*; tibia,-ium *n.pl.*; ἡ κνημίς,-ίδος

nagonka insecutio,-ōnis *f.*; persecutio,-ōnis *f.*; ἡ δίωξις,-εως

nagość núdeitas,-ātis *f.*; ἡ γυμνότης,-ητος

nagrać *recordo, 1,-āvi,-ātum; registro, 1,-āvi,-ātum; ~ **dyskietkę** *disculum
registrare; ~ **kasetę** *casetam recordare

nagradzać praemio, 1,-āvi,-ātum; praemium do, 1, dedi, datum; remunĕro, 1,-āvi,-
ātum; recompenso, 1,-āvi,-ātum; μισθαποδίδωμι

nagrobek monumentum,-i *n.*; sepulcrum,-i *n.*; lapis,-idis *m.* sepulcralis; τὸ μνημα,-
ατος; τὸ μνημεῖον,-ου

nagroda bravium,-ii *n.*; pretium,-ii *n.*; praemium,-ii *n.*; recompensatio,-ōnis *f.*;

palma,-ae *f.*; τὸ βραβεῖον,-ου; ὁ μισθός,-οῦ; τὸ ἦθλον,-ου; τὸ ἄθλον,-ου; ὁ
στέφανος,-ου

nagromadzenie accrementum,-i *n.*; accumulatio,-ōnis *f.*; agglomeratio,-ōnis *f.*;

congestio,-ōnis *f.*; congestus,-us *m.*; congeries,-ei *f.*; collectio,-ōnis *f.*; ἡ
σύλληξις,-εως; ὁ συναθροισμός,-οῦ

nagromadzić accúmulo, 1,-āvi,-ātum; agglómero, 1,-āvi,-ātum; coacervo, 1,-āvi,-
ātum; cóngero, 3, -gessi, -gestum; cóngrego, 1, -avi, -atum; ἐπισωρεύω;

συναθροίζω; συλλέγω

nagrzewać calefacio, 3, -feci, -factum; (re)foveo, 3, fovi, fotum; θερμαίνω; θάλπω

nagrzewanie calefactio,-ōnis *f.*; fodus,-us *m.*; calorisatio,-ōnis *f.*; ἡ θάλψις,-εως

na gwałt urgenter, violanter; βιά

naigrawać się cavillor, 1,-ātus sum; ludífico, 1,-āvi,-ātum; deridĕo, 2,-lusi,-lusum;

illudo, 3,-lusi,-lusum; ἐμπαίζω; καταγελάω; διαχλευάζω

naiwność simpliciťas,-ātis *f.*; ἡ ἀπλότης,-ητος

O, sancta simpliciťas!

naiwny simplex,-icis; περσερέδυλος, 3; ἀπλοϊκός, 3

Najada Naias,-adis f.; Ναΐας,-αδος

Najady były to nimfy płynnego żywiołu w przyrodzie, ucieleśnienie boskości źródła i rzek.

najazd aggressio,-ōnis f.; invasio,-ōnis f.; incursio,-ōnis f.; ἡ εἰσβολή,-ῆς

najać, -mować auctoro, 1,-āvi,-ātum; mērcede (pretio) alqm condūco, 3,-duxi, -ductum; μισθόω

najbardziej máxime; μάλιστα

najbliższy próximus, 3; πλησαίτατος, 3

Próximus sum égomet mihi.

najczęściej plerumque; συχνοτάτως

najdalszy últimus, 3; ἔσχατος, 3

najechać invādo, 3,-vāsi,-vāsum *in alqd lub z acc.*; aggredior, 3,-gressus sum *ad alqd lub z acc.*; incurro, 3,-(cu)curri,-cursum *in alqd lub z dat.*; εἰσβάλλω; καθάπτω; ἐπιμολέω

najem conductio,-ōnis f.; conductum,-i n.; locatio,-ōnis f.; ὁ μισθός,-οῦ; τὸ μίσθωμα,-ατος

najemca conductor,-ōris m.; inquilīnus,-i m.; locarius,-ii m.; locatarius,-ii m.; ὁ μιστθωτής,-οῦ

najemnik mercenarius,-ii m.; conducticius,-ii m.; ὁ μισθωτός,-οῦ; ὁ λατρεύς,-έως

najemny mercenarius, 3; appretiatu, 3; salarius, 3; conducticius, 3; μίσθιος, 3

najeżdźca aggressor,-ōris m.; inuasor,-ōris m.; ὁ εἰσβλητικός,-οῦ; ὁ ἐπίμολος,-ου

najgłębszy íntimus, 3; ínfimus, 3; infernus, 3; μύχιος, 3

najgorszy péssimus, 3; κάκιστος, 3

najgorzej péssime; κάκιστον

najlepiej óptime; βέλτιστον

najlepszy óptimus, 3; óptimae notae; ἄριστος, 3; κράτιστος, 3; βέλτιστος, 3

najmniej mínime; ἐλάχιστον; (σ)μικρώτατον

najmniejszy mínimus, 3; ínfimus, 3; ἐλάχιστος, 3; (σ)μικρώτατος, 3; ἥκιστος, 3

Meminérimus etiam adversus ínfimos iustitiam esse servandam. A máximis ad mínima.

najmować p. najać

najniżej ínfime; νειρῶς

najniższy imus, 3; ínfimus, 3; νειρός, 3; μύχιος, 3

Meminérimus etiam adversus ínfimos iustitiam esse servandam. Quidquid futūrum est summum, ab imo náscitur.

najpierw primum, principio, initio, in primo; πρώτως

Primum non nocēre. Primum vivēre (manducāre), deinde philosophare.

najprędzej celérrime; citíssime; τάχιστα

jak najprędzej quámpimum; ὡς τάχιστα

najtajniejszy íntimus, 3; μύχιος, 3

najwięcej plúrimum; πλεῖστον

największy máximus, 3; maximālis,-e; μέγιστος, 3

I.O.M. = Iovi Óptimo Máximo. A máximis ad mínima.

najwyższy altíssimus, 3; excelsus, 3; summus, 3; sup̄erus, 3; supr̄emus, 3;
sup̄errimus, 3; ὕψιστος, 3; ἄκρος, 3

In terris nummus rex est hoc témpore summus. Salus aegr̄oti supr̄ema lex. Salus rei publicae supr̄ema lex esto! Summa cum laude. Summa sedes non capit duos.

nakaz imperium,-ii *n.*; iussus,-us *m.*; mandatum,-i *n.*; praeceptum,-i *n.*; (e)dictum,-i *n.*; decr̄etum,-i *n.*; lex,-gis *f.*; praescriptio,-ōnis *f.*; τὸ διάταγμα,-ατος; ἡ ἐπιταγή,-ῆς; τὸ δόγμα,-ατος; ἔνταλμα,-ατος; ἡ ἐντολή,-ῆς; ἡ παραγγελία,-ας

nakazujący imperatīvus, 3; iussīvus, 3; ἐπιτακτικός, 3

nakazywać ímpero, 1,-āvi,-ātum; iub̄eo, 2, iussi, iussum; mando, 1,-āvi,-ātum;
praecipio, 3,-cepi,-ceptum; edīco, 3,-dixi,-dictum; ἐντέλλομαι; προστάττω;
ἐπιτάττω; κελεύω; παραγγέλλω; διαστέλλομαι; διατάττω

naklejać inglútino, 1,-āvi,-ātum (agglutinare); ἐνκολλάω

nakład 1. (wydanie) editio,-ōnis *f.*; τὸ ἀντίτυπον,-ου; **2. (nałożenie)** impositio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπίθεσις,-εως; **3. (koszt)** impensa,-ae *f.* (*też pl.*); impendium,-ii *n.*;
sumptus,-us *m.*; ἡ δαπάνη,-ης

nakładać imp̄ono, 3,-posui,-positum; ápplico, 1,-āvi,-ātum; indo, 3,-didi,-itum;
ἐπιτίθημι; ἐπιβιβάζω; ἐπιβάλλω; ἐπιφέρω; περιτίθημι

nakłaniać persuad̄eo, 2,-suasi,-suasum *ze zd. celowym*; prolecto, 1,-āvi,-ātum;
(com)mov̄eo, 2, movi, motum *lub* impello, 3,-puli,-pulsum *in (ad) alqd lub ze zd. celowym*;
indūco, 3,-duxi,-ductum *in (ad) alqd*; inv̄ito, 1,-āvi,-ātum *ad alqd*;
ἀναγκάζω; κινέω; πείθω

nakłucie punctio,-ōnis *f.*; punctum,-i *n.*; punctus,-us *m.*; ἡ νύξις,-εως

nakłuć impungo, 3,-nxi,-nctum; νύσσω; ἐγκεντρίζω

nakrycie tectum,-i *n.*; tectūra,-ae *f.*; coopertūra,-ae *f.*; instrātum,-i *n.*; instrágulum,-i *n.*;
integumentum,-i *n.*; τὸ περιπέτασμα,-ατος; ὁ στρωματεύς,-έως

nakrywać (con)tego, 3, texi, tectum; cooperio, 4,-operui,-opertum; velo, 1,-āvi,-ātum;
ἐπικαλύπτω; περιπετάννυμι; (**ubierać**) vestio, 4,-īvi,-ītum; ἐνδύω

nakrywka tegmentum,-i *n.*; coopertorium,-ii *n.*; τὸ ἐπίπτυγμα,-ατος

nalać, -ewać infundo, 3,-fusi,-fusum; impl̄eo, 2,-evi,-etum; ἐπιχέω; ἐγγέω

nalegać alicui insto, 1,-stiti, -; presso, 1,-āvi,-ātum *alqm*; molesto, 1,-āvi,-ātum *alqm*;
ὀπάζω; παροξύνω

nalepiać inglútino, 1,-āvi,-ātum; ἐνκολλάω

nalewka tinctūra,-ae *f.*; ἡ ἐπίχυσις,-εως

należć do 1. (własność) sum, esse, fui *z gen.*; adscribor, 3,-scriptus sum *alicui*; εἰμί,
γίγνομαι; **2. (tyczyć)** pertin̄eo, 2,-tinui, -; ἀνήκω; **3. (należy się coś komuś)**
deb̄etur *alqd alicui*; ὀφειλέομαι

należność débitum,-i *n.*; cr̄editum,-i *n.*; τὸ δάνειον,-ου; τὸ ὀφειλόμενον,-ου; ἡ
ὀφειλή,-ῆς; τὸ ὀφείλημα,-ατος

należny débitus, 3; méritus, 3; suus, 3; δέοντος, 3

należy debet, 2, debui; oportet, 2,-tuit *z inf. lub aci*; necesse est, esse, fui; δεῖ; χρή; ὀφείλει

należy modo débito, idónee; δεόντως; νομίμως

należyty débitus, 3; idóneus, 3; iustus, 3; legítimus, 3; rectus, 3; suus, 3; δέοντος, 3; ἔοικώς,-υῖα,-ός; ἄρτιος, 3

nalot incursio,-ōnis *f.*; incursus,-us *m.*; ímpetus,-us *m.*; ἡ εἰσβολή,-ῆς; (*na języku*) fuligo,-īnis *f.*

nalogowiec vitio ádditus,-i *m.*; ὁ ἀνώμαλος,-ου

nalogowy consuetus, 3; habituālis,-e; inveteratus, 3; ἀνώμαλος,-ον

nałożenie impositio,-ōnis *f.*; superpositio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπίθεσις,-εως

nałożnica concubīna,-ae *f.*; pállaca,-ae *f.*; súbnuba,-ae *f.*; scortum,-i *n.*; ἡ σύγγκοιτος,-ου

nalóg vitium,-ii *n.*; habitūdo,-īnis *f.* captīva; additio,-ōnis *f.*; intemperantia,-ae *f.*; ἡ ἀνωμαλία,-ας

namacalny tangībīlis,-e; táctīlis,-e; tractábīlis,-e; palpábīlis,-e; ψηλαφητός, 3

namaszczać illinio, 4,-īvi,-ītum; illino, 3,-levi,-litum; inungo, 3,-nxi,-unctum; *alqm* unctito, 1,-āvi,-ātum; unguento, 1,-āvi,-ātum; ἀλείφω; μυρίζω; ἐγχρι(ζ)ώ, χρίω

namaszczenie illinitio,-ōnis *f.*; (in)unctio,-ōnis *f.*; unctūra,-ae *f.*; delibutio,-ōnis *f.*; τὸ χρίσμα,-ατος; ἡ ἀλειψις,-εως

namaszczoney unctus, 3; χριστός, 3

namawiać persuadēo, 2,-suasi,-suasum *alicui*; incito, 1,-āvi,-ātum *alqm*; (co)hortor, 1,-atus sum *alqm*; praemonēo, 2,-monui,-monitum; indūco, 3,-duxi,-ductum; παραινέω; πείθω; κελεύω

namiaстка surrogatus,-us *m.*; compensatio,-ōnis *f.*; τὸ ἀντίδοτον,-ου

namiestnictwo praefectūra,-ae *if.*; procuratio,-ōnis *f.*; ἡ ἐθναρχία,-ας

namiestnik gubernātor,-ōris *m.*; proconsul,-ulis *m.*; praeses,-idis *m.*; legatus,-i *m.*;

administrātor,-ōris *m.*; ὁ ἐπίσταθμος,-ου; ὁ ἐπίτροπος,-ου; ὁ ἐθνάρχης,-ου; ὁ ἡγεμών,-όνος

namiętność fervor,-ōris *m.*; incendium,-ii *n.*; morbus,-i *m.*; passio,-ōnis *f.*; aestus,-us *m.*; cupiditas,-ātis *f.*; flamma,-ae *f.*; affectio,-ōnis *f.*; ardor,-ōris *m.*; τὸ πάθος,-εος; ἡ πύρωσις,-εως; ἡ ἡδόνη,-ης; ἡ ἐπιθυμία,-ας; ὁ θύμος,-ου

namiętny appasionātus, 3; cálidus, 3; vehemens,-entis; violentus, 3; commōtus, 3; παθητικός, 3; σφοδρός, 3; γοργός, 3

namiot tabernaculum,-i *n.*; telarium,-ii *n.*; tenda,-ae *f.*; tentorium,-ii *n.*; ἡ σκηνή,-ῆς; τὸ σκήνωμα,-ατος; ἡ κλισία,-ας

namoczenie maceratio,-ōnis *f.*; distemperatio,-ōnis *f.*; madefactio,-ōnis *f.*; ἡ ἐμβροχή,-ῆς

namoczyć distémpero, 1,-āvi,-ātum; mácero, 1,-āvi,-ātum; madefacio, 3,-feci,-factum; ἐμβρέχω

namowa persuasio,-ōnis *f.*; adhortatio,-ōnis *f.*; exhortatio,-ōnis *f.*; τὸ παραμύθιον,-ου; ἡ πειθώ,-οῦς; ἡ πεισμονή,-ῆς

namuł alluvio,-ōnis f.; caenum,-i n.; ἡ ἄσις,-εως
namysł consideratio,-ōnis f.; cogitatio,-ōnis f.; consilium,-ii n.; deliberatio,-ōnis f.;
 meditatio,-ōnis f.; reflexio,-ōnis f.; ἡ ἐπίνοια,-ας
namyślać się considero, 1,-āvi,-ātum; méditor, 1,-ātus sum; delíbero, 1,-āvi,-ātum;
 ἐπινοέω
nanięść cónfero,-ferre,-tuli, collatum; congĕro, 3,-gessi,-gestum; ἐπιτίθημι; p.
 nagromadzić
naokoło 1. (przysł.) circa, circum, círciter, circúmsecus; περίξ; κυκλόθεν; **2.**
 (przyim.) circa, circum *z acc.*; κυκλόθεν *z gen.*
na oścież aperte; ἀνοικτῶς
na oślep praeceps; τυφλῶς
napad 1. (natarcie) aggressio,-ōnis f.; ímpetus,-us m.; incessus,-us m.; incursus,-us
 m.; invasio,-ōnis f.; irruptio,-ōnis f.; oppressio,-ōnis f.; pedātus,-us m.; insultus,-
 us m.; ἡ εἰσβολή,-ῆς; **2. (paroksyzm)** accessio,-ōnis f.; accessus,-us m.;
 paroxysmus,-i m.; ὁ παροξυσμός,-οῦ
napadać adior, 4,-ortus sum *in alqm (alicui)*; aggredior, 3,-gressus sum *in alqm*
(alicui); illido, 3,-lisi,-lisum; invādo, 3,-vāsi,-vāsum *in alqm*; degrassor, 1,-ātus
 sum; ópprimo, 3,-pressi, pressum *alqm*; εἰσβάλλω; προσρήσσω; ἐπιτίθημι
napadowy (med.) paroxysmālis,-e; παροξυντικός, 3
napar infusum,-i n.; infusodecoctum,-i n.; coctūra,-ae f.; decoctum,-i n.; delitum,-i n.;
 τὸ ἀπόβρεγμα,-ατος
napastliwość invasívitas,-ātis f.; ἡ εἰσβόλησις,-εως
napastliwy aggressīvus, 3; certandi cúpidus, 3; incursax,-acis; invasīvus, 3;
 offensīvus, 3; litigiōsus, 3; pugnax,-acis; εἰσβολητικός, 3
napastnik aggressor,-ōris m.; offensor,-ōris m.; oppugnātor,-ōris m.; ὁ
 εἰσβολητικός,-οῦ
napastować inquieto, 1,-āvi,-ātum; molesto, 1,-āvi,-ātum; vexo, 1,-āvi,-ātum;
 παρενοχλέω; εἰσβάλλω
napasć 1. (czas.) p. napadać; **2. (rzecz.)** aggressio,-ōnis f.; invasio,-ōnis f.; ingressus,-
 us m.; ἡ εἰσβολή,-ῆς; ἡ ἐπίστασις,-εως
napawać 1. (pozytywnie np. otuchą) infundo, 3,-fusi,-fusum *alqa re*; complĕo, 2,-
 evi,-etum *alqa re*; ἐγγέω; **2. (negatywnie np. strachem)** incutio, 3,-cussi,-cussum
alqa re; πταίω; κόπτω
napchać confercio, 4,-fersi,-fertum; stipo, 1,-āvi,-ātum; complĕo, 2,-evi,-etum;
 ἐνσάττω; γεμίζω; ὀνθυλεύω
napelniać implĕo, 2,-evi,-etum; complĕo, 2,-evi,-etum; pleno, 1,-āvi,-ātum; stipo, 1,-
 āvi,-ātum; infercio, 4,-rsi,-rtum (-rsum) μεστόω; πίμπλημι; (ἐμ)πληρόω;
 διανύω; γεμίζω; ἐξαρτίζω; πληθύνω; καταρτίζω
n. smutkiem tristitiā afficio, 3,-fĕci,-fĕctum; λυπέω
n. sakiewkę crúmino, 1,-āvi,-ātum; τὸ σακκίον πληρόω
napelnienie impletio,-ōnis f.; constipatio,-ōnis f.; repletio,-ōnis f.; ἡ πλήρωσις,-εως;
 τὸ πλήρωμα,-ατος; πληροφορία,-ας; ἡ πλησμονή,-ῆς

na pewno certe; βεβαίως

napęd elatio,-ōnis *f.*; impulsio,-ōnis *f.*; impulsus,-us *m.*; nisus,-us *m.*; nixus,-us *m.*; propulsio,-ōnis *f.*; incitatio,-ōnis *f.*; momentum,-i *n.*; ἡ ἐπαγωγή,-ῆς

napędzać impello, 3,-pulsi,-pulsum; propello, 3,-pulsi,-pulsum; trudo, 3, trusi, trusum; ἐπάγω; εἰσελαύνω

napiać (in)tendo, 3, tetendi, tensum (tentum); τείνω

napierać suburgēo, 2,-ursi, -, *alicui*; premo, 3, pressi, pressum; *alicui* insto, 1,-stiti, -; (ἐν)ὠθέω; θλίβω

napięcie (dis)tensio,-ōnis *f.*; intensívitas,-ātis *f.*; pavor,-ōris *m.*; tonus,-i *m.*; turgor,-ōris *m.*; (con)tentio,-ōnis *f.*; ἡ ἔντασις,-εως

napiętek calcar,-aris *n.*; quartio,-ōnis *f.*; talus,-i *m.*; ἡ πτέρνη,-ῆς

napiętnować 1. (cechować) notam *alicui* inuro, 3,-ussi,-ustum; *alqm* stigma, 1,-āvi,-ātum; noto, 1,-āvi,-ātum; στίζω; **2. (potępiać)** condemno, 1,-āvi,-ātum; ignominiā *alqm* noto, 1,-āvi,-ātum; καταδικάζω

napinać intendo, 3,-tendi,-tentum (-tensum) *alqd*; extendo, 3,-tendi,-tentum (-tensum) *alqd in, ad alqd*; ἐκτείνω

napis inscriptio,-ōnis *f.*; tíŭlus,-i *m.*; epigramma,-atis *n.*; ἡ ἐπιγραφή,-ῆς; ὁ τίτλος,-ου

napisać inscribo, 3,-psi,-ptum; ἐπιγράφω; ἐπιστέλλω

napletek praeruptium,-ii *n.*; pella,-ae *f.*; ἡ ποσθία,-ας; ἡ ἀκροβυστία,-ας

napluć inspuo, 3,-spui,-sputum; ἐμπτύω

napływ affluctus,-us *m.*; affluentia,-ae *f.*; affluxio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπίχυσις,-εως

napływać affluo, 3,-fluxi,-fluxum (influēre, confluēre); ἐπιχέομαι; ἐπιρρέω

na oczekaniu súbito, statim, instanter, stante pede; αὐτίκα; ἐξαυτῆς; εὐθύς

napoić imbuo, 3,-ui,-utum; perfundo, 3,-fudi,-fusum; madefacio, 3,-feci,-factum; potum praebēo, 2,-ui,-itum; ἐμποτίζω

napominać cohortor, 1,-ātus sum; admonēo, 2,-ui,-itum; corripio, 3,-ripui,-reptum; νουθετέω

napomknać praesigno, 1, -avi, -atum; mentionem *de alqa re* inicio, 3, -ieci, -iectum; mentionem *alicuius rei* facio, 3, feci, factum; *alqd* percurro, 3,-cucuri, -cursum; μνημονεύω; παρεφάπτομαι

napomnienie admonitio,-ōnis *f.*; correptio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπιπή,-ῆς; τὸ νουθέτημα, -ατος; ἡ νουθεσία,-ας

na poprzek transverse; πλαγίως; λοξῶς

napotkać in alqm lub alicui incido, 3,-cidi, -; *alqd* invenio, 4,-veni,-ventum; ἀντιάζω; συντυγχάνω

napotny sudórifer, 3; sudoríficus, 3; sudatorius, 3; ἰδρώεις,-εσσα,-εν

napowietrzanie aeratio,-ōnis *f.*; ἡ ἐμπνοή,-ῆς

na pozór sub obtentu; simulāte; προφάσει

napóĵ potio,-ōnis *f.*; potus,-us *m.*; potamentum,-i *n.*; potulentum,-i *n.*; potūra,-ae *f.*; sorbitio,-ōnis *f.*; τὸ πόμα,-ατος; ἡ πόσις,-εως; τὸ ὄψον,-ου

napór pressio,-ōnis *f.*; pressūra,-ae *f.*; pressus,-us *m.*; nitus,-us *m.*; ὁ ὠθισμός,-οῦ

naprawa reparatio, -ōnis *f.*; refectio, -ōnis *f.*; correctio, -ōnis *f.*; emendatio, -ōnis *f.*;
restitutio, -ōnis *f.*; restauratio, -ōnis *f.*; renovatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐπιδιόρθωσις, -εως;
τὸ διόρθωμα, -ατος

naprawczy correctivus, 3; reparativus, 3; emendatorius, 3; ἐπιδιορθωτικός, 3

naprawdę vere, re vera, révera, reapse, serio; ἀληθινῶς; ἀληθῶς; ἀλήθεια; ναί; ὄντως

naprawiać corrigo, 3, -rexi, -rectum; emendo, 1, -āvi, -ātum; melioro, 1, -āvi, -ātum;
reficio, 3, -fēci, -fēctum; rectifico, 1, -āvi, -ātum; réparo, 1, -āvi, -ātum; restituo, 3, -
ui, -tutum; reconcinno, 1, -āvi, -ātum; rénovo, 1, -āvi, -ātum; sarcio, 4, -rsi, -rtum;
ἐπιδιορθόω; δικαιόω; καταρτίζω

Unum castigābis, centum emendābis.

naprędce statim, súbito, instanter, própere, properanter, raptim, celériter, cito,
festinanter; ἔμβραχυ

napręzać intendo, 3, -tendi, -tentum (-tensum) *alqd.*; extendo, 3, -tendi, -tensum *alqd.*;
ἐκτείνω

naprężenie (con)tensio, -ōnis *f.*; extensio, -ōnis *f.*; erectio, -ōnis *f.*; distentio, -ōnis *f.*;
distentus, -us *m.*; ἡ ἔκτασις, -εως

napromieniowanie irradiatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐνακτινοβολία, -ας

na próżno inútile, frustra, vane, ināne; ματαίως

naprzeciw 1. (przysł.) coram, adversim, (e)contra, (e)contrario, obviam, adversum,
adversus; ἀντιπέρα; ἀντικρυς; ἀπέναντι; ἐναντίον; ἄντα; τοῦναντίον;
κατέναντι; **2. (przyim.)** adversum *z acc.*; adversus *z acc.*; contra *z acc.*; coram *z*
abl.; ἀντί *z gen.*

na przelaj transverse; πλαγίως

na przemian alternanter; ἀνταλλακτικῶς

naprzemienność alternatio, -ōnis *f.*; ἡ ἀντάλλαξις, -εως

naprzód antecessim, prótinus, porro; πρώτως; ἔμπροσθεν; πρό

na przykład exempli causā; exemplo; ἐν παραδείγματι

naprzykrzać się molesto, 1, -āvi, -ātum; molestiam áffero, afferre, áttuli, allatum;
degravo, 1, -āvi, -ātum; ἐνοχλέω; καταναρκάω; ὑπωπιάζω

naprzykrzony importūnus, 3; molestus, 3; incómmodus, 3; morōsus, 3; ἐνοχληρός, 3

napuszony ampullōsus, 3; inflatus, 3; túrgidus, 3; superbus, 3; ἔμπνευματικός, -όν;
στομφώδης, -ες; ὑπέρογκος, 3

narada consilium, -ii *n.*; consultatio, -ōnis *f.*; deliberatio, -ōnis *f.*; τὸ συμβούλιον, -ου

naradzać się consilior, 1, -ātus sum; delíbero, 1, -āvi, -ātum; consulto, 1, -āvi, -ātum;
deliberationem (consilium) habēo, 2, -ui, -itum *cum alqo.*; συμβουλεύω;

βουλεύομαι; χρηματίζω; συζητέω

naramiennik brachiale, -is *n.*; cálbeus, -i *m.*; armilla, -ae *f.*; spinder, -ēris *n.*; viria, -ae *f.*;
viriola, -ae *f.*; τὸ ψέλιον, -ου; τὸ ἀμφωλένιον, -ου; ἡ ἕλιξ, -ικος

narastanie accretio, -ōnis *f.*; accrementum, -i *n.*; incrementum, -i *n.*; ἡ ἐπίφυσις, -εως

naraz 1. p. nagle; 2. p. jednocześnie

narazać (com)períclitor, 1, -ātus sum; expōno, 3, -posui, -positum *contra alqd.*; obicio,

3,-ieci,-iectum; κινδυνεύω

narażenie expositio,-ōnis *f.*; periclitatio,-ōnis *f.*; τὸ κινδύνευμα, -ατος

narażony in periculum expōsitus, 3 (obiectus, 3) *lub alicui rei*; ἐπικίνδυνος,-ον

narciarstwo *nartatio,-ōnis *f.*; ἡ χειμοπεδιλία,-ας

narciarz *nartātor,-ōris *m.*; ὁ χειμοπέδιλος,-ου

Narcyz Narcissus,-i *m.*; Νάρκισσος,-ου

Piękny młodzieniec, syn boga-rzeki Kefaliosa i nimfy Liriopie, w którym zakochała się nimfa Echo, ale odrzucona usunęła się w pustkowie, gdzie nikła powoli.

Bogini Nemezis spowodowała, że młodzieniec zakochał się we własnym w strumieniu odbiciu. W pozycji pochylenia nad strumieniem zmarł. W miejscu tym wyrósł kwiat zawny narcyzem.

narczyz narcissus,-i *m.f.*; ὁ νάρκισσος,-ου

narcyzm narcismus,-i *m.*; autophilia,-ae *f.*; autoerotismus,-i *m.*; ὁ ναρκισμός,-οῦ; ἡ αὐτοφιλία,-ας

nard (bot.) nardus,-i *f.*; ἡ νάρδος,-ου

nareszcie tandem; ἐπιτέλους

naręcze alligāmen,-īnis *n.*; manípūlus,-i *m.*; fascis,-is *f.*; fascicūlus,-i *m.*; ἡ δέσμη,-ης

narkomania narcomania,-ae *f.*; narcotismus,-i *m.*; toxicomania,-ae *f.*;

ἡ ναρκομανία,-ας

narkotyczny narcoticus, 3; ναρκωτικός, 3

narkotyk narcoticum,-i *n.*; narcoticus,-i *m.*; τὸ ναρκωτικόν,-οῦ

narkoza narcōsis,-is *f.*; anaesthesia,-ae *f.*; ἡ νάρκωσις,-εως

narodowość natio,-ōnis *f.*; gentilitas,-ātis *f.*; ἡ ἐθνικότης,-ητος

narodowy nationālis,-e; gentilis,-e; patrius, 3; ἔθνικός, 3

narodzić p. urodzić

narodzić się nascor, 3, natus sum; gignor, 3, gēnitus sum; ἐκφύομαι; ἐκγεννάομαι

a. Ch. n. = ante Christum natum; p. Ch. n. = post Christum natum.

narodziny nascentia,-ae *f.*; nativitas,-ātis *f.*; origo,-īnis *f.*; ortus,-us *m.*; partus,-us *m.*;

ἡ γένεσις,-εως; ἡ γενετή,-ῆς; ἡ γέννησις,-εως

naróśl excrescentium,-ii *n.*; tumor,-ōris *m.*; tuber,-ēris *n.*; ἡ ἐπίφυσις,-εως

narowisty sternax,-acis, cōntumax,-acis; calcitrōsus, 3; λακτιστός, 3

naróźnik ángūlus,-i *m.*; versūra,-ae *f.*; ἡ γωνία,-ας; τὸ πτερύγιον,-ου

naród gens,-ntis *f.*; natio,-ōnis *f.*; pópułus,-i *m.*; τὸ ἔθνος,-εος; ὁ λαός,-οῦ;

ἡ φυλή,-ῆς; ἡ γενεά,-ᾶς; τὸ γένος,-εος

narracja narratio,-ōnis *f.*; τὸ ἔπος,-εος; ἡ διήγησις,-εως

narta *narta,-ae *f.*; τὸ χειμοπέδιλον,-ου

naruszać 1. (**prawo**) legem praevārico, 1,-āvi,-ātum; παραβαίνω; 2. (**pokój**) pacem

turbo, 1,-āvi,-ātum (frango, 3, fregi, fractum); θορυβέω

naruszenie infractio,-ōnis *f.*; praevāricatio,-ōnis *f.*; transgressio,-ōnis; violatio,-ōnis

f.; ἡ παράβασις,-εως

narząd apparātus, -us *m.*; órganum, -i *n.*; membrum, -i *n.*; τὸ ὄργανον, -ου
narzeczona sponsa, -ae *f.*; pacta, -ae *f.*; nymp̄ha, -ae *f.*; ἡ νύμφη, -ης
narzeczony sponsus, -i *m.*; pactus, -i *m.*; ὁ νυμφίος, -ου
narzekać lamentor, 1, -ātus sum; (di)ploro, 1, -āvi, -ātum; (con)queror, 3, questus sum;
ὀδύρομαι; ὀλυφύρομαι; στένω; στενάζω; γογγύζω
narzekanie conquestio, -ōnis *f.*; lamentatio, -ōnis *f.*; querella, -ae *f.*; querimonia, -ae *f.*;
ὁ στεναγμός, -οῦ; ὁ ὀδυρμός, -οῦ; ὁ γογγυσμός, -οῦ
narzędnik ablativus, -i *m.*; (casus instrumentalis); [*w grece tego przypadku brak*;
najczęściej zastępuje go dativus]
narzędzie apparātus, -us *m.*; supellex, supellēctilis *f.*; armamentum, -i *n.*;
instrumentum, -i *n.*; órganum, -i *n.*; utēnsile, -is *n.* (*i plur.*); machinamentum, -i *n.*;
τὸ ὄργανον, -ου; τὸ ἐργαλεῖον, -ου; τὸ τεῦχος, -εος; τὸ σκεῦος, -εος; τὸ
ὄπλον, -ου
narzędziownia instrumentarium, -ii *n.*; ἡ σκευοθήκη, -ης
narzędziowy instrumentālis, -e; ὀργανικός, 3; ἐργαλεῖος, 3
narzucić ingēro, 3, -gessi, -gestum; impōno, 3, -posui, -positum; ἐπιρίπτω;
ἐπιβάλλω
narzuta lodix, -icis *f.*; cappa, -ae *f.*; strágulum, -i *n.*; gausapum, -i *n.*; tégimen, -īnis *n.*;
τὸ ἐπιβόλαιον, -ου; ἡ χλαῖνα, -ης; τὸ φᾶρος, -εος; ὁ γαύσαπος, -ου
nasada pedicūlus, -i *m.*; impositūra, -ae *f.*; τὸ ἐπικαθίζωμα, -ατος
nasenny 1. (usypiający) sōmnifer, 3; somniferus, 3; somníficus, 3; sopórifēr, 3;
sopōrus, 3; ὑπνοφόρος, -ον; **2. (narkotyczny)** hypnóticus, 3; narcóticus, 3;
ναρκωτικός, 3
nasiałówka balneum, -i *n.* sedens; ἡ σκάφη, -ης
nasiąkać impraegnor, 1, -ātus sum; ímbibo, 3, -bibī, -bibitūrus *alqd*; ímbuor, 3, -utus
sum *alqa re*; ἐνστάζομαι; βρέχομαι
nasiąkanie imbibitio, -ōnis *f.*; suffusio, -ōnis *f.*; ἡ ἐμβροχή, -ῆς
nasienie semen, -īnis *n.*; granum, -i *n.*; τὸ σπέρμα, -ατος; ὁ σπόρος, -ου; (*męskie*)
sperma, -atis *n.*; τὸ σπέρμα, -ατος
Bellōnae hortis nascuntur sémina mortis.
nasieniowód spermatiductus, -us *m.*; ductus, -us *m.* deferens; ὁ σπερματαγωγός, -οῦ
nasienny seminālis, -e; seminarius, 3; semínifer, 3; seminiforus, 3; σπερματικός, 3;
σπόριμος, 3
nasilenie intensificatio, -ōnis *f.*; intensívitas, -ātis *f.*; amplificatio, -ōnis *f.*; accessio, -
ōnis *f.*; augmentum, -i *n.*; ἡ ἔκτασις, -εως
naskórek epidermis, -idis *f.*; cutícūla, -ae *f.*; ἡ ἐπιδερμίς, -ίδος
nasłonecznienie heliatio, -ōnis *f.*; insolatio, -ōnis *f.*; ἡ ἡλίασις, -εως
nasłuchiwać auribus tendo, 3, tetendi, tensum; ὑπακούω
nastać fio, fieri, factus sum; venio, 4, veni, ventum; adsum, adesse, affui; aborior, 4, -
ortus sum; γίγνομαι; ἐφίστημι
nastarczyć sufficio, 3, -fēci, -fēctum; áffatim (satis) suppédito, 1, -āvi, -ātum; ἐπαρκέω

nastawać 1. p. **nastać**; 2. (**atakować**) insisto, 3, institi *alicui*; insurgo, 3,-surrexi,-surrectum *in alqm*; insto, 1,-stiti, -, *alicui*; irruo, 3,-rui, - ; εἰσβάλλω; κατεφίστημι

nastawiać (*np. kości*) repōno, 3,-posui,-positum; cōlloco, 1,-āvi,-ātum; ἀνίστημι; (*regulować*) órđino, 1,-āvi,-ātum; paro, 1,-āvi,-ātum; ἀνατάσσω

nastawienie 1. (*np. kości*) repositio,-ōnis *f.*; regulatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀνάστασις,-εως; ἡ ἀνάθεσις,-εως; 2. (*np. moje wobec ciebie*) ánimus,-i *m.*; ἡ ψύχη,-ης

nastąpić, -ępować (odbywać się kolejno) succēdo, 3,-cessi,-cessum; (sub)sequor, 3,-secūtus sum; sector, 1,-ātus sum; póstumō, 1,-āvi,-ātum; postvenio, 4,-veni,-ventum; κατακολουθέω; ἐπίεμι; ἐπεισέρχομαι; διαδέχομαι

następca successor,-ōris *m.*; herus,-i *m.*; ὁ διάδοχος,-ου; (*tronu*) princeps,-ipis *m.* hereditarius

następczy consecutīvus, 3; succedáneus, 3; ἀκόλουθος,-ον

następnie (de)inde, exinde, dehinc, deinceps, porro, post, posthac, póstea, póstmodo, secus, tum, tunc; εἶτα; ἔπειτα; ἐξῆς; καθεξῆς

następny (con)sequens,-entis; alter, 3; pósterus, 3; posterior,-ius; secundus, 3; δευτερός, 3; ἐπιούσιος, 3; ἐπερχόμενος,-ον; ὕστεραῖος, 3

Discípūlus est prioris posterior dies. A posteriōri.

następstwo consecutio,-ōnis *f.*; consequentia,-ae *f.*; alternamentum,-i *n.*; effectus,-us *m.*; eventus,-us *m.*; éxitus,-us *m.*; sequella,-ae *f.*; vicissitūdo,-īnis *f.*; ἡ διαδοχή,-ῆς

następujący 1. (*po sobie*) consecutīvus, 3; consequens,-entis; ἀκόλουθος, 3; διάδοχος,-ον; ὕστεραῖος, 3; 2. p. taki

nastroić accordo, 1,-āvi,-ātum; accómodo, 1,-āvi,-ātum; contendo, 3,-tendi,-tensum (-tentum); συναρμόζω

nastrój dispositio,-ōnis *f.*; affectio,-ōnis *f.*; affectus,-us *m.*; tonus,-i *m.*; hábitus,-us *m.*; mens,-ntis *f.*; status,-us *m.* ánimi; ἡ διάθεσις,-εως

nasuwać (*sugerować*) suggĕro, 3,-gessi,-gestum *alicui aliquod*; praebĕo, 2,-bui,-bitum; ὑποτίθημι

nasycać impraegno, 1,-āvi,-ātum; imbuo, 3,-ui,-utum; satio, 1,-āvi,-ātum; sáturo, 1,-āvi,-ātum; χορτάζω; κορέννυμι; ἐμπίμπλημι

nasycenie 1. (**impregnacja**) impraegnatio,-ōnis *f.*; ἡ στέγνωσις,-εως; 2.

(**wysycenie**) saturatio,-ōnis *f.*; satúrītas,-ātis *f.*; ἡ πλησμονή,-ῆς; 3. (**sytość**) satietas,-ātis *f.*; ἡ χορτασία,-ας; ὁ κόρος,-ου

nasycony imbūtus, 3; saturatus, 3; κεχορτασμένος, 3

nasyp agger,-ĕris *m.*; aggestum,-i *n.*; aggestus,-us *m.*; moles,-is *f.*; τὸ ἄνδηρον,-ου

nasypać insipo, 1,-āvi,-ātum; infundo, 3,-fudi,-fusum; aggĕro, 1,-āvi,-ātum; attúmulo, 1,-āvi,-ātum; ἐπιχέω

nasz noster, nostra, nostrum; ἡμέτερος, 3

naszyjnik monīle,-is *n.*; redimículum,-i *n.*; torquis,-is *m.f.*; τὸ δέραιον,-ου; τὸ περιτραχήλιον,-ου; τὸ ἴσθμιον,-ου

naśladować imitor, 1, -ātus sum; (as)símulo, 1, -āvi, -ātum; consequor, 3, -secūtus sum; μιμέομαι; μορφάζω; ἐπακολουθῆω
naśladowca imitātor, -ōris *m.*; simulātor, -ōris *m.*; aemūlus, -i *m.*; ὁ μιμητής, -οῦ
naśladownictwo imitamentum, -i *n.*; imitatio, -ōnis *f.*; simulatio, -ōnis *f.*; simulāmen, -īnis *n.*; ἡ μίμησις, -εως
naśladowujący imitans, -antis; imitatīvus, 3; miméticus, 3; μιμητικός, 3
naświetlać 1. (oświetlać) illúmino, 1, -avi, -atum; illúcido, 1, -avi, -atum; ἐνφωτίζω; ἐπιλάμπω; **2. (napromieniać)** irradio, 1, -āvi, -ātum; ἀκτιβολέω
naświetlenie, -anie 1. (oświetlenie) illuminatio, -ōnis *f.*; illucidatio, -ōnis *f.*; ὁ ἐνφωτισμός, -οῦ; **2. (napromieniowanie)** irradiatio, -ōnis *f.*; ἡ ακτιβολία, -ας
natarcie 1. (atak) accessus, -us *m.*; impes, -ētis *m.*; ímpetus, -us *m.*; aggressio, -ōnis *f.*; concursus, -us *m.*; excursio, -ōnis *f.*; ἡ εἰσβολή, -ῆς; **2. (namaszczenie)** frictio, -ōnis *f.*; infrictio, -ōnis *f.*; τὸ χρίσμα, -ατος
natarczywie constanter, dúriter, moleste, vehementer, violenter; ῥοιζηδόν; εὐτόνως
natarczywy molestus, 3; persistens, -entis; importūnus, 3; instans, -antis; θυῶρος, 3; λιπαρής, -ές; ὀχληρός, 3
natchnąć inspīro, 1, -āvi, -ātum; *alqm alqa re* implēo, 2, -evi, -etum; ἐμπνέω
natchnienie inspiratio, -ōnis *f.*; afflātus, -us *m.*; spíritus, -us *m.*; motus, -us *m.*; incitatio, -ōnis *f.*; permotio, -ōnis *f.*; ἡ ἔμπνοια, -ας; ὁ ἐνθουσιασμός, -οῦ
natchniony inspiratus, 3; incitatus, 3; divinītus, 3; divīno spírítu inflatus 3; (θεο)πνευστός, 3
nateżać extendo, 3, -tendi, -tensum (-tentum); extento, 1, -āvi, -ātum; inténsivo, 1, -āvi, -ātum; ἐπεκτείνω
nateżenie intensi(vi)tas, -ātis *f.*; contentio, -ōnis *f.*; tensio, -ōnis *f.*; intentio, -ōnis *f.*; ἡ ἐπέκτασις, -εως
natłok obstipatio, -ōnis *f.*; copia, -ae *f.*; turba, -ae *f.*; ἡ ἐπιπλήρωσις, -εως
natomiast autem, at, enimvēro, atque; δέ; πλήν
natrafić reperio, 4, répperi, repertum; *alicui (in alqm)* incido, 3, incidi, -; invenio, 4, -vēni, -ventum; nanciscor, 3, -nactus sum; συντυγχάνω; εὐρίσκω
natręctwo petulantia, -ae *f.*; importūnitas, -ātis *f.*; molestia, -ae *f.*; obsessio, -ōnis *f.*; ἡ ὀχληρία, -ας; ἡ ἀνειδεία, -ας
natręt (homo) importūnus, -i *m.*; molestus, -i *m.*; invītus, -i *m.*; interventor, -ōris *m.*; ὁ ὀχληρός, -οῦ
natrętny importūnus, 3; molestus, 3; compulsīvus, 3; incómmodus, 3; gravis, -e; púditus, 3; ὀχληρός, 3
natrysk lavatio, -ōnis *f.*; catáchysis, -is *f.*; embregma, -atis *n.*; ἡ κατάχυσις, -εως
natrzeć p. nacierać
natura natūra, -ae *f.*; habitūdo, -īnis *f.*; mos, mōris *m.*; índoles, -is *f.*; ingenium, -ii *n.*; ἡ φύσις, -εως
Artes innumerábiles repertae sunt docente naturā. Natūrae lusus. Natūra sanat, medicus curat. Natūrā duce errari nullo modo potest. Natūram expellas

furcam, taman usque recurret. Numquam aliud natūra, aliud sapientia dicit. Natūra omnes ea, quae bona videntur, sequuntur, fugiuntque contraria. Ómnis ars natūrae imitatio est. Ars aemula natūrae. Deus et natūra nihil faciunt frustra.

naturalnie 1. (w zgodzie z naturą) naturaliter, naturā; κατὰ φύσιν; φύσει; **2.**

(oczywiście) nempe, quippe, reipsa, nimirum, scilicet, videlicet; φανερώς;

μέντοι; **3.** (prostoliniynie) simpliciter, cándide, sincēre; ἀπλῶς

naturalność naturalitas, -ātis f.; simplicitas, -ātis f.; ἡ ἀπλότης, -ητος

naturalny 1. (w zgodzie z naturą) naturalis, -e; ingénicus, 3; nativus, 3; φυσικός, 3;

συμφυής, -ές; γνήσιος, 3; **2.** (prostoliniyny) simplex, -icis; sincērus, 3;

naturalis, -e; ἀπλοῦς, -ῆ, -οῦν

Naturalia non sun turpia.

natychmiast confestim, continuo, instanter, immediáliter, prótinus, festīne, stante

pede, statim, súbito; αὐτίκα; εὐθύς; παραχρῆμα; ἔξαυτῆς

natychmiastowy immediātus, 3; instantáneus, 3; praesens, -entis; εὐθύς, -εῖα, -ύ

nauczać, -yé docēo, 2, -ui, -ctum; ínstruo, 3, -struxi, -structum; erudio, 4, -īvi, -ītum;

διδάσκω; κατηχέω; μαθητεύω; σοφίζω; σωφρονίζω; κηρύσσω

nauczanie doctrīna, -ae f.; institutum, -i n.; instructio, -ōnis f.; praedicatio, -ōnis f.;

disciplīna, -ae f.; magisterium, -ii n.; ἡ ἀκρόασις, -εως; ἡ διδασκαλία, -ας; ἡ

διδαχή, -ῆς; τὸ κήρυγμα, -ατος; ἡ μάθησις, -εως; ὁ λόγος, -ου

nauczyciel eruditor, -ōris m.; magister, -ri m.; doctor, -ōris m.; praeceptor, -ōris m.;

professor, -ōris m.; ὁ διδάσκαλος, -ου; ὁ παιδευτής, -οῦ; ὁ παιδαγωγός, -οῦ; ὁ καθηγητής, -οῦ

nauka disciplīna, -ae f.; doctrīna, -ae f.; educatio, -ōnis f.; institūtum, -i n.; studium, -ii

n.; instructio, -ōnis f.; scientia, -ae f.; ἡ ἀγωγή, -ῆς; ὁ διδακτός, -οῦ; ἡ διδαχή, -

ῆς; ἡ διδασκαλία, -ας; τὸ μάθημα, -ατος; ἡ ἐπιστήμη, -ης; ἡ ὁδός, -οῦ

Doctrīna est fructus dulcis rádicis amārae. Doctrīna múltiplex, véritas una. Ut ager, quamvis fértilis, sine cultūra fructuōsus esse non potest, sic sine doctrīna ánimus. Vides doctrīnam ac virtūtem tutíssimas esse divitias.

naukowiec investigātor, -ōris m.; homo, -īnis m. studiōsus; ὁ ἐπιστήμων, -ονος

naukowy científicus, 3; ἐπιστητός, 3

naumyślnie consulto, consilio, volenter, voluntate; ἐθειλημῶς

nawa navis, -is f.; ὁ ναός, -οῦ

nawadniać irrigo, 1, -āvi, -ātum; ὑδρεύω

nawadnianie irrigatio, -ōnis f.; hydratio, -ōnis f.; ἡ ὑδρεία, -ας

nawał 1. (mnóstwo) multum, -i n.; copia, -ae f.; τὰ πολλά, -ῶν; **2.** (atak) ímpetus, -us

m.; vis f.; ἡ εἰσβολή, -ῆς; ἡ ἐπίστασις, -εως

nawałnica procella, -ae f.; tempestas, -ātis f.; turbo, -īnis m.; ἡ λαῖλαψ, -απος; ἡ

θύελλα, -ας; ὁ ὄμβρος, -ου; ὁ σεισμός, -οῦ; ὁ χειμών, -ῶνος

nawarstwienie stratificatio, -ōnis f.; ἡ πλακοποιία, -ας

nawet immo, ádeo, etiam, etiam nunc, iam, quidem, quin; περ; μᾶλλον; γε; καί

nawet nie ne ... quidem; οὐδέν τι μᾶλλον; μηδέ; οὐδὲ μὲν οὐδέ
nawias interpositio, -ōnis *f.*; uncus, -i *m.*; parenthesis, -is *f.*; ἡ παρένθεσις, -εως
nawiązka additamentum, -i *n.*; ἡ πρόσδοσις, -εως
nawiązywać *alqd cum aliqa re* coniungo, 3, -iunxi, -iunctum; ἐνδέω; ~ **rozmowę**
colloquium (sermonem) incipio, 3, -cepi, -ceptum; ἐνάρχομαι; ὑπολαμβάνω; ~
stosunki rem stringo, 3, strinxi, strictum; συνδέω
~ **korespondencję** per litteras colloqui coepisse; ~ **przyjaźń** amicitiam instituere;
~ **stosunki handlowe** rem (rationem) contrahere; ~ **znajomość** *alqm* cognoscere
nawiedzać, -dzić *visito*, 1, -avi, -atum; *véntito*, 1, -avi, -atum; *viso*, 3, -si, - ;
ἐπισκέπτομαι; ἐμβατεύω
nawierzchnia superficies, -ei *f.*; stratūra, -ae *f.*; ἡ ἐπιπολή, -ῆς
nawijać involvo, 3, -volvi, -volūtum *alqd in alqd*; ἐνελίσσω
nawodnić irrigo, 1, -āvi, -ātum; ὑδρεύω
nawoływać 1. (wołać) *ínvoco*, 1, -āvi, -ātum; *ádvocō*, 1, -āvi, -ātum; *inclāmo*, 1, -avi, -
atum; *clāmīto*, 1, -āvi, -ātum; ἐμβοάω; κηρύσσω; **2. (zachęcać)** (ad)hortor, 1, -
ātus sum (cohortari); *admonēō*, 2, -nui, -itum; παρακαλέω; παρορμάω
nawożenie stercoratio, -ōnis *f.*; ἡ κόπρισις, -εως
nawóz *fīmus*, -i *m.*; *fīmum*, -i *n.*; *stercus*, -ōris *n.*; *laetāmen*, -īnis *n.*; *sterquilinium*, -ii
n.; ἡ κοπρία, -ας; τὸ σκύβαλον, -ου
nawracać revertor, 3, reverti; converto, 3, -verti, -versum; regredior, 3, -gressus sum;
repēto, 3, -īvi, -ītum; μεταβάλλω; ἀπέρχομαι; ἀποστρέφω
nawracający *recidīvus*, 3; *recurrens*, -entis; *revertens*, -entis; *repetītus*, 3;
ἀπερχόμενος, 3; παλίνδρομος, -ον
nawracanie *pronatio*, -ōnis *f.*; *recidīva*, -ae *f.*; *remissio*, -ōnis *f.*; ἡ ἐπιστροφή, -ῆς; ἡ
ἀποστροφή, -ῆς; παλινδρομία, -ας
nawracanie się *conversio*, -ōnis *f.*; ἡ ἀποστροφή, -ῆς; ἡ μετάνοια, -ας
nawrót *recidīva*, -ae *f.*; *recursus*, -us *m.*; *regressus*, -us *m.*; *remissio*, -ōnis *f.*; ἡ ἐπιστροφή, -ῆς
nawyk *assuetūdo*, -īnis *f.*; *consuetūdo*, -īnis *f.*; *hābitus*, -us *m.*; *habitūdo*, -īnis *f.*; *mos*,
mōris m.; τὸ ἔθισμα, -ατος; τὸ ἔθος, -εος; ἡ συνήθεια, -ας
nawzajem *alterutrum*, *contra*, *ínvicem*, *mútuo*, *recíproque*, *inter se*; ἀλλήλων; ἀντί
na wznak *supīne*; ὑπίως
nazajutrz *cras*, *crástino*, *postridie*, *postríduo*, *secundā die*; αὔριον
nazbierać *accúmulo*, 1, -āvi, -ātum; *cólligo*, 3, -legi, -lectum; *agglómero*, 1, -āvi, -ātum;
coacervo, 1, -āvi, -ātum; *lego*, 3, *legi*, *lectum*; συλλέγω
nazbyt *p. zbyt*
nazewnictwo *nomenclatūra*, -ae *f.*; *terminologia*, -ae *f.*; *onomatologia*, -ae *f.*; τὰ
ὀνομαστικά, -ῶν; ἡ ὀνοματολογία, -ας
naznaczyć *designo*, 1, -āvi, -ātum; *signífico*, 1, -āvi, -ātum; *dénoto*, 1, -āvi, -ātum;
ἐπισημαίνω; ὀρίζω
nazwa *nomen*, -īnis *n.*; *nominatio*, -ōnis *f.*; *nuncupatio*, -ōnis *f.*; *términus*, -i *m.*;
vocábulum, -i *n.*; *vox*, -cis *f.*; τὸ ὄνομα, -ατος; ἡ ὀνομασία, -ας; ἡ ἐπίκλησις, -

εως

nazwać, -ywać appello, 1, -āvi, -ātum; dico, 3, -xi, -ctum; designo, 1, -āvi, -ātum; nómino, 1, -āvi, -ātum; núnucupo, 1, -āvi, -ātum; (in)voco, 1, -āvi, -ātum; signífico, 1, -āvi, -ātum; ὀνομάζω; ἐπιλέγω; ἐπικαλέω; προσαγορεύω

nazywać się nomen *alicui* est, esse, fui; cognóminor, 1, -ātus sum; vocor, 1, -ātus sum; χρηματίζω; ὀνομάζομαι

nazwanie denominatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐπωνόμασις, -εως

nazwisko nomen, -īnis *n.* familiae; gentilicium, -ii *n.*; gentīle, -is *n.*; cognōmen, -īnis *n.*; τὸ ἐπωνύμιον, -ου

nazywanie nomenclatūra, -ae *f.*; nominatio, -ons *f.*; ἡ ἐπωνυμία, -ας

Nefele Néphele, -es *f.*; Νεφέλη, -ης

"Chmura" - matka Friksosa i Helle.

negacja negatio, -ōnis *f.*; negantia, -ae *f.*; infitatio, -ōnis *f.*; ἡ ἄρνησις, -εως

negatywny negatīvus, 3; negans, -antis; infitiālis, -e; recūsans, -antis; ἄρνητικός, 3

negować nego, 1, -āvi, -ātum; infitior, 1, -ātus sum; recūso, 1, -āvi, -ātum; ἄρνέομαι

nekrolog necrólogus, -i *m.*; necrologia, -ae *f.*; ὁ νεκρόλογος, -ου

nektar nectarum, -i *n.*; nectar, -aris *n.*; τὸ νέκταρ, -αρος

Nemezis Némesis, -ios *f.*; Νέμεσις, -εως

Córka bogini Nocy, Nyx. Uosobienie zemsty bogów; karze zbrodnie, a zwłaszcza grzechy "braku umiaru" i pychy władzy. Atrybutami jej są: skrzydła, miecz i bicz.

neofita neóphytus, -i *m.*; prosélytus, -i *m.*; ὁ νεόφυτος, -ου; ὁ προσήλυτος, -ου

neologizm neologismus, -i *m.*; ὁ νεολογισμός, -οῦ

Neoptolemos Neoptolemus, -i *m.*; Νεοπτόλεμος, -ου

Syn Achillesa i Deidamei. Po śmierci ojca przybył pod Troję za namową Odyseusza, ponieważ Grecy widzieli w nim nowego Achillesa. Był jednym z wojowników wewnątrz konia trojańskiego.

Neptun Neptūnus, -i *m.*; Ποσειδῶν, -ῶνος

Rzymski odpowiednik greckiego —> Posejdona.

Nereida Nerēis, -idis *f.*; Nereida, -ae *f.*; Νερηίς, -ίδος

Bóstwa morskie, córki Nereusa i Doris, wnuczki Okeanosa, uosobienia fal morskich.

Nereus Néreus, -i (-eos) *m.*; Νηρεύς, -έως

Jeden ze "Starców Morskich", syn Pontosa ("Fala morska") i Gai, mąż nimfy Doris, z którą miał córki, Nereidy. Miał moc przemieniania się we wszelkiego rodzaju zwierzęta i przeróżne istoty. Opiekun żeglarzy. Atrybutami jego są: liście wodorostów, siwa broda, trójząb, tryton.

nerka ren, -nis *m.*; nephrus, -i *m.*; ὁ νεφρός, -οῦ

nerkowy renālis, -e; néphricus, 3; νεφρικός, 3

nerw nervus, -i *m.*; neuron, -i *n.*; τὸ νεῦρον, -ου

Nervus belli pecunia. Pecunia est nervus rerum. Pecunia nervus rerum gerendarum. Vectigalia nervi rei públicae.

nerwica neurōsis, -is *f.*; ἡ νεύρωσις, -εως

nerwicowy neurōticus, 3; νευροτικός, 3

nerwoból neuralgia, -ae *f.*; ἡ νευραλγία, -ας

nerwowość nervōsitas, -ātis *f.*; ἡ νευρότης, -ητος

nerwowy nervōsus, 3; neurōticus, 3; inquiētus, 3; νευρικός, 3

Nessos Nessus, -i *m.*; Νέσσος, -ου

Centaur, syn Iksjona i Nefelego. Pokonany przez Heraklesa przed śmiercią dał Dejanirze płyn, który miał zapewnić wierność męża, a spowodował męczeńskie konania.

Nestor Nestor, -ōris *m.*; Νέστωρ, -ορος

Najstarszy, najbardziej doświadczony i rozumny uczestnik wojny trojańskiej.

neurastenia neurasthenia, -ae *f.*; ἡ νευρα-σθένεια, -ας

neuron neuron, -i *n.*; τὸ νεῦρον, -ου

neutralność neutrālitas, -ātis *f.*; aequitas, -ātis *f.*; ἡ οὐδέτερότης, -ητος

neutralny neutrālis, -e; οὐδέτερος, 3

neutron neutronum, -i *n.*; neutron, -i *n.*; neutro, -ōnis *m.*; τὸ οὐδέτερον, -ου

nęcić allicio, 3, -lexi, -lectum (illicere); blandior, 4, -itus sum; illécebro, 1, -āvi, -ātum;

illecto, 1, -āvi, -ātum; inesco, 1, -āvi, -ātum; pellicio, 3, -lexi, -lectum; sublecto, 1, -

āvi, -ātum; tento, 1, -āvi, -ātum (temptare); invito, 1, -āvi, -ātum; voco, 1, -āvi, -ātum;

δελεάζω; ἐκπειράζω; πειράομαι; παλεύω

nędza inopia, -ae *f.*; contritio, -ōnis *f.*; miseria, -ae *f.*; paupertas, -ātis *f.*; penuria, -ae *f.*;

egestas, -ātis *f.*; ἡ πτωχεία, -ας; ἡ ὑστέρησις, -εως

nędzarz pauper, -ēris *m.*; miserābilis, -is *m.*; inops, -opis *m.*; egens, -entis *m.*; ὁ πτωχός, -οῦ

nędznik 1. (godny litości) miserābilis, -e; ἐλεεινός, 3; **2. (łotr)** latro, -ōnis *m.*;

nefarius, -ii *m.*; nequam (*nieodm.*); ὁ ληστής, -οῦ

nędzny indigens, -entis; éxilis, -e; exíguus, 3; miser, 3; malus, 3; miserābilis, -e;

ténuis, -e; vīlis, -e; πτωχός, 3; φαῦλος, 3; ἄθλιος, 3; λυπρός, 3; ταλαίπωρος, -

ον; πενιχρός, 3

nękać affligo, 3, -flixi, -flictum (afflictare); molesto, 1, -āvi, -ātum; lácero, 1, -āvi, -ātum;

premo, 3, pressi, pressum; persequor, 3, -secutus sum; tormento, 1, -āvi, -ātum;

urgēo, 2, ursi, -; vexo, 1, -āvi, -ātum; ὀχλέω; σκύλλω; βασανίζω; στυφελίζω;

πημαίνω

nękanie afflictio, -ōnis *f.*; pressio, -ōnis *f.*; vexatio, -ōnis *f.*; ἡ ὀχλησις, -εως; ἡ

θλίψις, -εως

niańka nutrícūla, -ae *f.*; nutrix, -icis *f.*; ἡ τιθήνη, -ης

niby quasi, sicut, ut, velut, tamquam; καθάπερ; ὥς, ὥσπερ

nic nihil, nil, níhilum; μηδέν; οὐδέν

Nihil agendo hómines male agere discunt. De nihilo nihil fit.

nicienie (*zool.*) Nematoda, -um *n.pl.*

nicość níhilum, -i *n.*; núllitas, -ātis *f.*; inania, -ae *f.*; inánitas, -ātis *f.*; ἡ οὐδένεια, -ας

De nihilo nihil fit. De nihilo nihilum, in nihilum nil posse reverti.

niepóń vappa,-ae *m.*; nequam *m.* (*nieodm.*); balatro,-ōnis *m.*; gumia,-ae *m.f.*; ὁ
σπερμόλογος,-ου; ὁ πλήκτης,-ου; ὁ λωβητήρ,-ῆρος

nić filum,-i *n.*; netum,-i *n.*; línĕa,-ae *f.*; τὸ νῆμα,-ατος

nie non, haud, nihil, mínime; οὐ(κ); ουχί; μή

i nie nec; μήτε; οὔτε

niebaczny improvidus, 3; incautus, 3; inconsultus, 3; ἀνευλαβής,-ές

Festinatio improvida est et caeca.

niebawem mox, iam, propediem, prope; τάχα; ἐν ὀλίγῳ

niebezpieczeństwo periculum,-i *n.*; difficultātes,-um *f.pl.*; discrīmen,-īnis *n.*; ὁ
κίνδυνος,-ου

Numquam periculum sine periculo vincitur. Periculum in mora. Commune periculum concordia propulsandum.

niebezpieczny anceps,-ipis; ferālis,-e; gravis,-e; insidiōsus, 3; periculōsus, 3; dirus, 3;
perniciōsus, 3; ἐπικίνδυνος,-ον; ἐπισφαλής,-ές; χαλεπός, 3

niebiański caelestis,-e; caelicus, 3; οὐράνιος, 3; ἐπουράνιος,-ον

niebieski caelestis,-e; caerúleus, 3; cyāneus, 3; glaucus, 3; lívidus, 3; αἰώνιος, 3;
οὐράνιος, 3

niebo caelum,-i *n.*; firmamentum,-i *n.*; divum,-i *n.*; polus,-i *m.*; ὁ οὐρανός,-οῦ

De caelo in coenum.

nieboszczyk defunctus,-i *m.*; denātus,-i *m.*; mórtuus,-i *m.*; ὁ νεκρός,-οῦ; ὁ
μακαρίτης,-ου

niebywały insólitus, 3; insolens,-entis; inconsuētus, 3; exceptionālis,-e; admirābilis,-
e; mirus, 3; singularis,-e; inaudītus, 3; ἀνέθιστος,-ον

niecały incomplētus, 3; ἄνολος,-ον

niechący inscie, inscīenter, involenter, involuntarie; ἀβουλήτως

nie chcieć nolo, nolle, nolui; οὐκ ἐθέλω

niechęć amaricatio,-ōnis *f.*; nolentia,-ae *f.*; malevolentia,-ae *f.*; taedium,-ii *n.*;

aversatio,-ōnis *f.*; alienatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπέχθεια,-ας; ἡ ἀπότρεξις,-εως

niechętnie invīte, malévole, malevolenter, moleste; ἄκοντί

niechętny malévolens,-entis; aversus, 3; invītus, 3; ἄκων, ἄκουσα, ἄκων (ἀέκων);
ἀπρόθυμος,-ον

niechlujny inquinatus, 3; immundus, 3; sórdidus, 3; spurcus, 3; squálidus, 3;

ῥυπαρός, 3

niechlujstwo immunditia,-ae *f.*; inquinamentum,-i *n.*; squalor,-ōris *m.*; sordes,-is *f.*; ἡ
ῥυπαρία,-ας

niechybnie certe, infallibíliter; ἀναμαρτήτως

niecierpliwość impatientia,-ae *f.*; ἡ ἀνυπομονησία,-ας

niecierpliwy impatiens,-entis; féstinans,-antis; ἀνυπόμονος,-ον

niecka álveus,-i *m.*; alvéolus,-i *m.*; ἡ σκάφη,-ης

niecny ignóbīlis,-e; infāmis,-e; flagitiōsus, 3; imprōbus, 3; pérditus, 3; vīlis,-e; turpis,-
e; αἰσχρός, 3; φαῦλος, 3; πονηρός, 3

nieco aliquantillum, módice, medióriter, nónnihil, paululum, parum, paulo; μικρόν; ἔμβραχυ; ὀλίγον
niecodzienny rarus, 3; insólitus, 3; insolens,-entis; ἀνεπιούσιος,-ον
nieczęsty infrequens,-entis; σπάνιος, 3
nieczułość impassibílitas,-ātis *f.*; insensibílitas,-ātis *f.*; duritia,-ae *f.*; inhumánitas,-ātis *f.*; ἡ ἀναίσθησις,-εως; ἡ πώρωσις,-εως; ἡ σκληροκαρδία,-ας
nieczuły insensibílis,-e; impassibílis,-e; durus, 3; immitis,-e; ἀναισθητικός,-όν; ἀπάνθρωπος,-ον
nieczynność inactívitas,-ātis *f.*; ἡ ἀεργία,-ας
nieczynny inactívus, 3; passívus, 3; ἀεργός,-όν
nieczystość immunditia,-ae *f.*; impúritas,-ātis *f.*; inquinamentum,-i *n.*; incástitas,-ātis *f.*; sordes,-is *f.*; ἡ ἀκαθαρσία,-ας; ἡ ῥυπαρία,-ας; ὁ μiasμός,-οῦ; τὸ περίψημα,-ατος
nieczysty incestus, 3; contaminatus, 3; immundus, 3; impūrus, 3; inquinatus, 3; maculatus, 3; pollūtus, 3; squálidus, 3; sórdidus, 3; spurcus, 3; ἀκάθαρτος,-ον; ῥυπαρός, 3; κοινός, 3
niedaleko 1. (przysł.) iuxta, prope, propter, haud procul; πλησίον; μικρόν; **2. (przyim.)** iuxta *z acc.*; iuxtim *z acc.*; prope *z acc.*; πλησίον *z gen.*
niedawno nuper, modo, dudum, recenter; προσφάτως; ἄρτι; ἔναγχος
niedawny núperus, 3; novus, 3; recens,-entis; πρόσφατος,-ον
niedbale abiecte, neglegenter, dissolūte; ἀμελητί; εἶκ
niedbalstwo neglegentia,-ae *f.*; ἡ ἀμέλεια
Neglegentia culpa est. Secundae res neglegentiam creant.
niedbały abiectus, 3; dissolūtus, 3; indíligenens,-entis; néglegens,-entis; ἀμελής,-ές
niedługo (wkrótce) mox, propediem; τάχα; ἔξασυτῆς
niedobór deficientia,-ae *f.*; inopia,-ae *f.*; insufficientia,-ae *f.*; penuria,-ae *f.*; τὸ ὕστ ἔρωμα,-ατος; ἡ ἔλλειψις,-εως
niedobry malus, 3; pravus, 3; κακός, 3
niedobrze male, prave, pérperam; κακῶς
niedociągnięcie deficientia,-ae *f.*; vitium,-ii *n.*; ἡ ὑστέρησις,-εως
niedoczynność insufficientia,-ae *f.*; ἡ ἀνενεργησία,-ας
niedogodny incómmodus, 3; intempestívus, 3; inoportūnus, 3; ἄκαιρος,-ον; ἀνεύθετος,-ον
niedojrzałość immatúritas,-ātis *f.*; ἡ ἀνωρία,-ας
niedojrzały (człowiek) immatūrus, 3; ἀπέπαντος,-ον; ἄνηβος,-ον; (**owoc**) acerbus, 3; ἄνωρος,-ον
niedokładność impraecisio,-ōnis *f.*; indiligentia,-ae *f.*; ἡ ἀνακρίβεια,-ας
niedokładny impraecisus, 3; indíligenens,-entis; imperfectus, 3; ἀνακριβής,-ές
niedokonany imperfectus, 3; inconsummatus, 3; infectus, 3; ἀτελής,-ές
niedokrwistość aglobulia,-ae *f.*; sanguinis debílitas,-ātis *f.*; anaemia,-ae *f.*; ἡ ἀναιμία,-ας

niedola miseria, -ae *f.*; malum, -i *n.*; res, rerum *f. pl.* adversae (afflictae, angustae, miserae); τὸ ἀτύχημα, -ατος; τὸ πότμον, -ου

niedoleństwo debilitas, -ātis *f.*; decrepitudine, -inis *f.*; imbecillitas, -ātis *f.*; infirmitas, -ātis *f.*; ἡ ἀσθένεια, -ας; ἡ ἀδυναμία, -ας

niedoleźnicę hebesco, 3, -ui, - ; decrepito, 1, -āvi, -ātum; ἀδυναμέω

niedoleźny debilis, -e; decrepitus, 3; imbecillus, 3; mancus, 3; inhabilis, -e; ineptus, 3; inválidus, 3; ἀσθενής, -ές

niedomagać aegroto, 1, -āvi, -ātum; ἀσθενέω; νοσέω

niedomaganie aegritudo, -inis *f.*; aegrotatio, -ōnis *f.*; morbus, -i *m.*; infirmitas, -ātis *f.*; ἡ ἀσθένωσις, -εως

niedomoga insufficientia, -ae *f.*; τὸ ἀσθένημα, -ατος

niedomówienie reticentia, -ae *f.*; interruptio, -ōnis *f.*; ἡ ἀποσίγησις, -εως

niedomykalność inlausibilitas, -ātis *f.*; ἡ ἀκλειστότης, -ητος

niedomyślny obtusus, 3; insagax, -acis; torpens, -entis; hebes, -ētis; πηρός, 3

niedorozwinięty amens, -entis; fatuus, 3; hebes, -ētis; debilis, -e; imbecillus, 3; idiōta, -ae *m.*; ἀσύνετος, -ον; ἰδιωτικός, 3

niedorozwój infantilismus, -i *m.*; imbecillitas, -ātis *f.*; ἡ ἀσυνεσία, -ας

niedorzecznie absone, absurde; ἀνοήτως

niedorzeczność absurditas, -ātis *f.*; ineptia, -ae *f.* (też *plur.*); insulsitas, -ātis *f.*; deliramentum, -i *n.*; ἡ ἀνοησία, -ας; ἡ μωρία, -ας

niedorzeczny absurdus, 3; absonus, 3 paradoxālis, -e; bliteus, 3; ineptus, 3; insulsus, 3; ἀνόητος, -ον; μωρός, 3

niedoskonalość imperfectio, -ōnis *f.*; ἡ ἀτέλεια, -ας

niedoskonalý imperfectus, 3; mancus, 3; ἀτελής, -ές

niedosłyszający subsurdus, 3; surdaster, 3; ὑπόκωφος, -ον

niedostateczność inadequatio, -ōnis *f.*; incompetentia, -ae *f.*; insufficientia, -ae *f.*; τὸ ὑστέρημα, -ατος; ἡ ἀναυτάρκεια, -ας

niedostateczny insufficiens, -entis; ἀναυτάρκης, -ες

niedostatek carentia, -ae *f.*; defectus, -us *m.*; deficientia, -ae *f.*; egestas, -ātis *f.*; inopia, -ae *f.*; penuria, -ae *f.*; ἡ πτωχεία, -ας; ἡ ὑστέρησις, -εως

niedostępny arcānus, 3; inaccessibleis, -e; impenetrābilis, -e; inivius, 3; ἄβατος, -ον; ἄρρητος, -ον; ἀπρόσιτος, -ον

niedostrzegalny imperceptibilis, -e; ἄσκεπτος, -ον

niedosypianie hyposomnia, -ae *f.*; ἡ ὑπυπνία, -ας

niedościgniony impersequibilis, -e; ἀδιωκτός, -όν

niedoświadczony inexpertus, 3; imperitus, 3; ἄπειρος, -ον; νήπιος, 3

niedotlenienie anoxia, -ae *f.*; hypoxia, -ae *f.*; ἡ ἀνοξία, -ας

niedowiarek scēpticus, -i *m.*; incredūlus, -i *m.*; átheus, -i *m.*; infidēlis, -is *m.*; ὁ ἄπιστος, -ου; ὁ ὑπόπιστος, -ου; ὁ ἄθεος, -ου

niedowidzący lusciosus, 3; ὑπότυφλος, -ου

niedowierzać (sub)diffido, 3, -fisis sum; ὑποπιστέω

niedowierzenie diffidentia, -ae f.; incredulitas, -atis f.; suspicio, -ōnis f.; scepticismus, -i m.; ἡ ἀπιστία, -ας
niedowład paresis, -is f.; subatonia, -ae f.; atonia, -ae f.; ἡ πάρεσις, -εως
niedozwolony illicitus, 3; prohibitus, 3; vĕtitus, 3; ἀθέμιτος, -ον
niedożywienie denutritio, -ōnis f.; subalimentatio, -ōnis f.; ἡ ἀτροφία, -ας
niedrożność obstructio, -ōnis f.; impermeabilitas, -atis f.; occlusio, -ōnis f.; ἡ ἀνοδία, -ας
niedrożny atrésicus, 3; impĕrvius, 3; impermeabilis, -e; occlŭsus, 3; ἀνόδευτος, -ον; κλειστός, 3
nieduży módicus, 3; parvus, 3; exíguus, 3; paulus, 3; pusillus, 3; hŭmĭlis, -e; μικρός, 3; ὀλίγος, 3
niedysponowany indispositus, 3; inválidus, 3; ἀδιάθετος, -ον
niedyspozycja indispositio, -ōnis f.; ἡ ἀδιαθεσία, -ας
niedziela dies, -ei f. Solis; (w chrześcijaństwie) dominica, -ae f.; ἡ Κυριακή, -ῆς
niedźwiedzica ursa, -ae f.; ἡ ἄρκτος, -ου
niedźwiedź ursus, -i m.; ὁ ἄρκ(τ)ος, -ου
niefachowy incómpetens, -entis; inexpertus, 3; ignārus, 3; imperĭtus, 3; ἄπειρος, -ον
nieforemny deformis, -e; difformis, -e; incóngruus, 3; ἄμορφος, -ον
niefortunny fatālis, -e; infortunatus, 3; sinister, 3; infĕlix, -icis; infaustus, 3; ἀτυχής, -ές
niegdyś aliquando, olim, quondam, dudum, pridem; πάλαι; ποτέ
Antiqua quae nunc sunt, fuērunt olim nova.
niegodny indignus, 3; ἀνάξιος, -ον
niegodziwość impróbĭtas, -atis f.; nefas n. (nieodm.); ἡ ἀνείδεια, -ας; ἡ κακότης, -ητος; ἡ κακία, -ας; ἡ πονηρία, -ας
Per fas et nefas.
niegodziwy ignóbĭlis, -e; nefarius, 3; ímpius, 3; imprōbus, 3; malignus, 3; nequam (nieodm.); pérditus, 3; reprōbus, 3; vĭlis, -e; ἀδόκιμος, -ον; ἀπάλαμνος, -ον; πονηρός, 3
niegrzeczny ingrātus, 3; ingrátĭlis, -e; ἄτακτος, -ον; ἀπρεπής, -ές
nieistotny accidentālis, -e; imponderābilis, -e; secundarius, 3; insigníficans, -antis; δεύτερος, 3; πάρεργος, -ον
niejadalny indigestĭbilis, -e; inalimentālis, -e; ἄβρωτος, -ον
niejadowity innócuus, 3; invenenatus, 3; ἀνιότοκος, -ον
niejasny ambíguus, 3; obscŭrus, 3; perplexus, 3; ἀσαφής, -ές; ἄδηλος, -ον
Obscŭrum per obscurius.
niejednakowy inaequālis, -e; ἀνόμοιος, -ον
niejeden nonnullus, 3; μηδείς, 3; οὐδείς, 3
niejednokrotnie saepe; πολλάκις
niejednomyślność dissiensio, -ōnis f. dissensus, -us m.; inunanímĭtas, -atis f.; ἡ ἀνομοφροσύνη, -ης
niejednomyślny dissensus, 3; inunánimans, -antis; inunánimis, -e; ἀνομόφρων, -ον

niekiedy nonnumquam, interdum, ínterim, aliquando; ἐνίστε

niektóry nonnullus, 3; aliquis,-qua,-quid; μερικός, 3

niekształtny deformis,-e; difformis,-e; informis,-e; ἄμορφος,-ον

nielegalny illegítimus, 3; illegālis,-e; ἄνομος,-ον

nieletni minorennus, 3; ímpubis,-e; puérilis,-e; ἀνήλικος,-ον

nieliczny paucus, 3; non multus, 3; ὀλίγος, 3

nielitościwy immiserábilis,-e; immiséricors,-cordis; immītis,-e; ἀνέλεος,-ον;
ἀφιλάγαθος,-ον

nielogiczny illógicus, 3; irrationālis,-e; ἄλογος,-ον

nieludzki inhumānus, 3; inclēmens,-entis; ἀπάνθρωπος,-ον

Alienis delectari malis - voluptas inhumāna.

nieład discordia,-ae f.; confusio,-ōnis f.; turbatio,-ōnis f.; inordinantia,-ae f.;
inordinatio,-ōnis f.; ἡ ἀταξία,-ας

nia ma (od być) absum, abesse, afui; οὐκ εἶμι

nie ma (od mieć) non habeo, 2,-ui,-itum alqd; alqa re vaco, 1, vacui, - ; alqa re carēo,
2,-ui, - ; ὑστερέω

niemal, nieomal paene, fe(r)me, prope, quasi; σχεδόν

niematerialny immateriālis,-e; incorporālis,-e; ἀνύλικος,-ον

niemądry malesānus, 3; insipiens,-entis; imprūdens,-entis; ἄσοφος,-ον; ἀσύνητος,-
ον; ἀνόητος,-ον

niemiarowość arrhythmia,-ae f.; irregulārītas,-ātis f.; innumerósitas,-ātis f.; ἡ
ἀρρυθμία,-ας

niemiłosierny p. nielitościwy

niemiły ingrātus, 3; molestus, 3; iniucundus, 3; insuavis,-e; ἀχάριστος,-ον; λυπρός,
3; σκληρός, 3

niemniej nihilóminus, nihilósecus, áttamen, non mínime; οὐ μετρίως; ὅμως; πλὴν

niemoc impotentia,-ae f.; infirmītas,-ātis f.; hebetatio,-ōnis f.; adynamia,-ae f.;

asthenia,-ae f.; ἡ ἀδυναμία,-ας; ἡ ἀκρατία,-ας; ἡ ἀσθένεια,-ας; ἡ μαλακία,-ας

niemoralność immorālītas,-ātis f.; impudicitia,-ae f.; morum depravatio,-ōnis f.; ἡ ἀν
έθεσις,-εως

niemoralny móribus corruptus, 3; licentiōsus, 3; libertinōsus, 3; ἀνεθέλητος,-ον

niemota mútītas,-ātis f.; ἡ ἀφασία,-ας

niemowa mutus, 3; κωφός, 3; ἄλαλος,-ον

niemowlę infans,-antis m.f.; τὸ βρέφος,-εος; ὁ νήπιος,-ου

niemowlęctwo infantia,-ae f.; τὸ βρεφότης,-ητος

niemowlęcy infántilis,-e; βρεφώδης,-εος; νήπιος, 3

niemożliwe impossíbīle, impossíbīliter; ἀδύνατον

niemożliwość impossíbīlitas,-ātis f.; ἡ ἀδυναμία,-ας; ἡ ἀδυνατία,-ας

niemożliwy impossíbīlis,-e; ἀδύνατος,-ον

Ad impossibilia nemo obligatur.

niemożność impossíbīlitas,-ātis f.; ἡ ἀδυναμία,-ας

niemy mutus, 3; elinguis,-e; alálicus, 3; ἄλαλος,-ον; ἄφωνος,-ον; κωφός, 3
nienaganny incensurábilis,-e; ínteger, 3; irreprehensíbilis,-e; ἀνεπίλημπος,-ον;
ἀμόμητος,-ον; ἄμειμπος,-ον

nienaruszalność intégritas,-ātis f.; inviolabílitas,-ātis f.; ἡ ὀλότης,-ητος

nienaruszalny intangíbilis,-e; inviolábilis,-e; ἀκίνητος,-ον

nienaruszony incólumis,-e; intactus, 3; intentatus, 3; ínteger, 3; incorruptus, 3;
innoxius, 3; inviolatus, 3; salvus, 3; ὀλόκληρος, 3; ὄλος, 3

nienasycony insaturatus, 3; insaturábilis,-e; ἀκόρητος,-ον; ἀπλήρωτος,-ον

nienaturalny innaturālis,-e; praeternaturālis,-e; ἀφύσικος,-ον

nienawidzieć (per)odi, odisse; odio, 4,-īvi,-ītum; invidĕo, 2,-vidi,-visum; μισέω;
στυγέω; ἐχθαίρω

Oderint me, dūmodo métuant! Obsequium amīcos, véritas odium parit. Quem métuunt, odērunt, quem quisque odit, periisse expedit.

nienawistny (per)odiōsus, 3; invīsus, 3; μισητικός, 3

nienawiść odium,-ii n.; malevolentia,-ae f.; invidia,-ae f.; τὸ μῖσος,-εος

nienazwany innominatus, 3; ἀνόνημος,-ον

nienormalność abnormālitas,-ātis f.; anórmītas,-ātis f.; ἡ ἀτυπία,-ας

nienormalny anormālis,-e; anomalus, 3; irregularis,-e; ἄτυπος,-ον; ἄτοπος,-ον

nieobecność absentia,-ae f.; ἡ ἀπουσία,-ας; ἡ ἐκτότης,-ητος

nieobecny absens,-entis; ἀπών,-οῦσα,-όν

nieobecnym być absum,-esse, afui, afutūrus; absento, 1,-āvi,-ātum; ἄπειμι

nieobliczalny 1. (nie do obliczenia) incalculábilis,-e; innumerábilis,-e;

ἀναρίθμητος,-ον; **2. (nieodpowiedzialny)** irresponsíbilis,-e; ἀνόητος,-ον

nieoczekiwany inexpectatus, 3; improvīsus, 3; inopinatus, 3; paradoxus, 3;
insperatus, 3; ἀνέλπιστος,-ον; παράδοξος,-ον

nieodmienny invariábilis,-e; inalternábilis,-e; immutábilis,-e; stábilis,-e;

ἀνάλλακτος,-ον; (gram.) indeclinábilis,-e; inflexíbilis,-e; ἀνέγκλιστος,-ον

nieodpowiedni inadaequatus, 3; inconveniēns,-entis; inopportūnus, 3; non idóneus, 3;
ἀνεύθετος,-ον; ἀσύμφορος,-ον

nieodpowiedzialność irresponsabílitas,-ātis f.; impúnitas,-ātis f.; lévitas,-ātis f.; ἡ
ἀνευθυνότης,-ητος

nieodpowiedzialny irresponsíbilis,-e; temerarius, 3; levis,-e; impunītus, 3;
ἀνεύθυνος,-ον

nieodwołalny irrevocábilis,-e; irrevocandus, 3; irreparábilis,-e; ἀναπόδιστος,-ον;
ἀμεταμέλητος,-ον

Et semel emissum volat irrevocábile verbum. Sed fugit interea, fugit irreparabíle tempus.

nieodwracalny irreversíbilis,-e; irreparábilis,-e; ἀναπόστροφος,-ον; ἄστροφος,-ον

nieodzowny indispensábilis,-e; (per)necessarius, 3; quo opus est; ἀναγκαῖος, 3; ἐπι
ήδειος,-ον

nieograniczony absolūtus, 3; indefinītus, 3; infinītus, 3; interminatus, 3; immensus,
3; ἄπειρος,-ον

nieokielzany infrēnis,-e; infrēnus, 3; effrenatus, 3; indómitus, 3; immoderatus, 3;
ἀχάλινος,-ον

nieokreślony incertus, 3; infinītus, 3; interminatus, 3; dubius, 3; incomprehensíbĭlis,-
e; indefinītus, 3; ἀόριστος, -ον; ἀπέραντος, -ον

nieomal paene, quasi; σχεδόν

nieomylnóść infallibĭlĭtas,-ātis *f.*; inerrabĭlĭtas,-ātis *f.*; erroris immúnĭtas,-ātis *f.*; ἡ
ἀπλανησία,-ας; ἡ ἀναμαρτησία,-ας

nieomylny infallíbĭlis,-e; inerrábĭlis,-e; haud dubius, 3; certus, 3; ἀναμάρτητος, -ον;
ἀπλάνητος,-ον; ἀσφαλής,-ές

nieorganiczny inánimus, 3; inorgánicus, 3; abióticus, 3; ἀβιότικος,-ον

nieostrożność imprudentia,-ae *f.*; incautio,-ōnis *f.*; ἡ ἀνευλάβεια,-ας

nieostrożny incautus, 3; imprudens,-entis; impróvidus, 3; ἀνευλαβής,-ές

nieożywiony abióticus, 3; inanimatus, 3; inánimans,-antis; ἀβιότικος,-ον; ἄψυχος,-
ον

niepalny incombustíbĭlis,-e; ἄκαυστος,-ον

niepamięć immemoria,-ae *f.*; oblivio,-ōnis *f.*; amnēsia,-ae *f.*; lethe,-es *f.*; ἡ ἀμνησία,-
ας

niepamiętny immemorábĭlis,-e; ímmemor,-oris; vetustíssimus, 3; ἀμνήμων,-ον

nieparzysty dispar,-aris; impar,-aris; ἀνάρτιος,-ον; σκαληρός, 3

niepełnoletni minorennis,-e; impūbis,-e; impūbes,-ēris; ἀνήλικος,-ον

niepełny incompletus, 3; imperfectus, 3; ἀπόκενος,-ον; ἄνολος,-ον

niepewnie incerte, dubitate, dubie, titubanter; ἀδήλως

niepewność dubium,-ii *n.*; dúbĭtas,-ātis *f.*; dubitatio,-ōnis *f.*; titubantia,-ae *f.*; ἡ
ἀδηλότης,-ητος; ἡ ῥοπή,-ῆς; ἡ ἀβεβαιότητα,-ητος

niepewny incertus, 3; dubius, 3; titúberans,-antis; ambíguus, 3; non tutus, 3;

ἀδηλος,-ον; ἀβέβαιος,-ον

Amīcus certus in re incerta cernitur.

nieplodność infecúndĭtas,-ātis *f.*; infertĭlĭtas,-ātis *f.*; sterílĭtas,-ātis *f.*; ἡ στειρότης,-ητος

nieplodny infecundus, 3; infértĭlis,-e; stérĭlis,-e; στεῖρος, 3

niepoczytalność amentia,-ae *f.*; vecordia,-ae *f.*; vesania,-ae *f.*; ἡ ἀνοησία,-ας

niepoczytalny amens,-entis; incómpetens,-entis; irresponsíbĭlis,-e; íncĭus, 3; amens,-
entis; vecors,-ordis; vesanus, 3; ἀνόητος,-ον

niepodległość independentia,-ae *f.*; libertas,-ātis *f.*; ἡ ἀνεξαρτησία,-ας

niepodległy independens,-entis; liber, 3; ἀνεξαρτής,-ές

nie podobać się displicēo, 2,-ui,-citum; οὐκ ἀρέσκω

niepodobieństwo dissimilitūdo,-ĭnis *f.*; discrepantia,-ae *f.*; ἡ ἀνομοιότητα,-ητος

niepodobny dissímĭlis,-e; dícrepans,-antis; dispar,-aris; ἀνόμοιος,-ον

niepodzielność indivisibĭlĭtas,-ātis *f.*; ἡ ἀμέρεια,-ας

niepodzielny indivisíbĭlis,-e; indivíduus, 3; indivĭsus, 3; insecábĭlis,-e; inseparábĭlis,-
e; ἀμερής,-ές; ἄτομος,-ον; ἀμέριστος,-ον

niepodzielony indivĭsus, 3; elementarius, 3; insectus, 3; ἀμέριστος,-ον; ἄτομος

niepogoda intemperies, -ei *f.*; malīna, -ae *f.*; ἡ κακοκαιρία, -ας; ἡ δυσκρασία, -ας

niepohamowany infrēnis, -e; effrenātus, 3; indómitus, 3; insolens, -entis;

intēperans, -antis; véhemens, -entis; ἀκόλυτος, -ον

niepojęty incomprehensibīlis, -e; inexplicábilis, -e; inperceptibīlis, -e; ἀσύνητος, -ον;

ἀπερινόητος, -ον

niepokalany immaculatus, 3; incontaminatus, 3; intactus, 3; ínteger, 3; ínnocens, -

entis; impollūtus, 3; ἄσπιλος, -ον; ἀμίαντος, -ον

niepokoić angō, 3, anxī, -; anxio, 1, -āvi, -ātum; inquieto, 1, -āvi, -ātum; (ex)ágito, 1, -

āvi, -ātum; coágito, 1, -āvi, -ātum; sollícito, 1, -āvi, -ātum; perturbo, 1, -āvi, -ātum;

trépido, 1, -āvi, -ātum; (con)turbo, 1, -āvi, -ātum; terrēo, 2, -ui, -itum; vexo, 1, -āvi, -

ātum; ἀτακτέω; ταράττω; παρενοχλέω; σαλεύω; θορυβέω; ὀχλέω

niepokonany invictus, 3; insuperábilis, -e; indómitus, 3; ἀνίκητος, -ον

niepokój anxietas, -ātis *f.*; inquietas, -etis *f.*; sollicitūdo, -īnis *f.*; trepidatio, -ōnis *f.*;

agitatio, -ōnis *f.*; motus, -us *m.*; angor, -ōris *m.*; ἡ ἀνησιχία, -ας; ἡ σπουδή, -ῆς; ἡ

ἀκαταστασία, -ας; (*sumienia*) scrúpulus, -i *m.*; τὸ τάραγμα, -ατος; (*społeczny*)

motus, -us *m.*; tumultus, -us *m.*; ἡ ὀχληρία, -ας; ὁ θόρυβος, -ου

niepomysłność res, rerum *f.pl.* adversae; infelícitas, -ātis *f.*; ἡ ἀτυχία, -ας

Amīcos res secundae parant, adversae probant.

niepomysłny infaustus, 3; infēlix, -icis; infortunātus, 3; niger, 3; sinister, 3; ἀτυχος, -ον

nieporozumienie 1. (złe zrozumienie) equivocatio, -ōnis *f.*; error, -ōris *m.*; ἡ

παρανόησις, -εως; ἡ παρασύνεσις, -εως; **2. (niezgoda)** discordia, -ae *f.*;

dissensio, -ōnis *f.*; discidium, -ii *n.*; ὁ παροξυσμός, -οῦ; ἡ ἀκοινωνία, -ας

nieporuszony immōtus, 3; immóbilis, -e; ἀκίνητος, -ον

nieporządek disordo, -īnis *f.*; confusio, -ōnis *f.*; inordinantia, -ae *f.*; inordinatio, -ōnis *f.*;

ἡ ἀταξία, -ας

nieposkromiony infrēnis, -e; infrēnus, 3; effrenatus, 3; indómitus, 3; immansuētus, 3;

ἀχάλινος, -ον

nieposłuszeństwo insubordinatio, -ōnis *f.*; inoboedientia, -ae *f.*; ἡ παρακοή, -ῆς; ἡ

ἀπειθεία, -ας

nieposłuszny insubordinatus, 3; inoboediens, -entis; indisciplinatus, 3;

ἀνυπότακτος, -ον; ἀπειθής, -ές

niepospolity insuetus, 3; rarus, 3; insólitus, 3; extraordinarius, 3; ἄκοινος, -ον

niepostrzeżenie clam, furtim, secrētum; ἀνεπιφάνως

niepotrzebny inútilis, -e; supérfluus, 3; ἄχρηστος, -ον

niepowodzenie infortunium, -ii *n.*; infortúnitas, -ātis *f.*; infelícitas, -ātis *f.*; res, rerum

f.pl. adversae; τὸ ἀτύχημα, -ατος

Infelícissimum genus infortunii est fuisse felīcem.

niepowściągliwość effrenatio, -ōnis *f.*; immodestia, -ae *f.*; immoderatio, -ōnis *f.*;

acrasia, -ae *f.*; ἀκράτεια, -ας

niepowściągliwy incoercibīlis, -e; indomábilis, -e; immodestus, 3; ἀκρατής, -ές

niepowtarzalny únicus, 3; singularis, -e; inimitábilis, -e; μόνος, 3; ἐνικός, 3

niepoznawalny inexplicábilis, -e; incomprehensibīlis, -e; incognóbilis, -e;

inperceptibilis,-e; ἄγνωστος,-ον
niepozorny insignificans,-antis; hūmīlis,-e; ignóbīlis,-e; exíguus, 3; párvulus, 3;
 ὀλίγος, 3; ἀφανής,-ές
nieprawda falsum,-i n.; falsiloquium,-ii n.; fálsitas,-ātis f.; mendacium,-ii n.;
 commentum,-i n.; ἡ ἀναλήθεια,-ας; τὸ ψεῦδος,-εος
nieprawdopodobieństwo improbabilitas,-ātis f.; incredibilitas,-ātis f.; ἡ ἀπέμφασις,-
 εως; ἡ ἀπιθανότης,-ητος
nieprawdopodobny improbabilis,-e; incredibilis,-e; ἀπίθανος,-ον
nieprawdziwy falsus, 3; fictus, 3; commenticius, 3; mendosus, 3; ἀναληθής,-ές
nieprawidłowość anomalia,-ae f.; abnorm(al)itas,-ātis f.; enórmītas,-ātis f.;
 inaeqálitas,-ātis f.; právnitas,-ātis f.; ἡ ἀτυπία,-ας; ἡ ἀνωμαλία,-ας
nieprawidłowy abnormis,-e; anomalus, 3; anormālis,-e; enormis,-e; irregularis,-e;
 ἄτυπος,-ον; ἀνώμαλος,-ον
nieprawny illegālis,-e; illegítimus, 3; iniustus, 3; ἄνομος,-ον; νόθος, 3
nieprawość delictum,-i n.; iniuria,-ae f.; iníquitas,-ātis f.; malitia,-ae f.; nequitia,-ae f.;
 iniustitia,-ae f.; ἡ ἀνομία,-ας; ἡ ἀδικία,-ας; ἡ κυβεία,-ας; ἡ πονηρία,-ας; τὸ
 ἥττημα,-ατος
nieprawy iniurius, 3; iniquus, 3; illegítimus, 3; iniustus, 3; ἄδικος,-ον; κακός, 3;
 πονηρός, 3; νόθος, 3; ἄνομος,-ον
nieproporcjonalny impropotionālis,-e; ἀσύμμετρος,-ον
nieprzebyty impervius, 3; ἄβιατος,-ον
nieprzechodni intransitīvus, 3; ἀδιάβατος,-ον
nieprzejednany implacābilis,-e; inexorābilis,-e; durus, 3; immitis,-e; inhumanus, 3;
 ἄσπονδος,-ον; ἀκατάλλακτος,-ον
nieprzejrzysty impellúcidus, 3; ἀδιαφανής,-ές
nieprzemakalny impermeābilis,-e; ἀδιάβροχος,-ον
nieprzenikalny impenetrābilis,-e; ἀνένδυστος,-ον
nieprzepuszczalność impermeabilitas,-ātis f.; ἡ ἀδιάβασις,-εως
nieprzerwany cōtinuus, 3; cōtinens,-entis; perpétuus, 3; non interruptus, 3;
 contextus, 3; ἀδιάπαυστος,-ον; διηνεκής,-ές; ἀκατάπαυστος,-ον
nieprzeświecający impellúcidus, 3; ἀδιαφανής,-ές
nieprzewidywalny improvidentiābilis,-e; ἀπρογνώστικός,-ον
nieprzewidziany improvīsus, 3; ἀπρόβλεπτος,-ον
nieprzezorność improvidentia,-ae f.; imprudentia,-ae f.; ἡ ἀνευλάβεια,-ας
nieprzezroczysty opacus, 3; impellúcidus, 3; ἀδιαφανής,-ές
nieprzychylny aversus, 3; infavorābilis,-e; impromptus, 3; ἀνίλεος,-ον
nieprzygotowany imparatus, 3; ἀπαρασκευάστος,-ον
nieprzyjaciel inimīcus,-i m.; hostis,-is m.; adversarius,-ii m.; ὁ ἐχθρός,-οῦ;
 ὁ πολέμιος,-ου
Inimīci saepe verum dicunt, amīci numquam.
nieprzyjacielski inimīcus, 3; hostīlis,-e; ἐχθρός, 3

nieprzyjazny adversus, 3; inimīcus, 3; hostīlis,-e; malévolus, 3; infestus, 3; infensus, 3; κακόνους,-ουν; ἄφιλος,-ον

Inimīco testi credi non oportet.

nieprzyjaźń inimicitia,-ae f.; ἡ ἔχθρα,-ας

Tácitae magis et occultae inimicitiae timendae sunt quam indictae et apertae.

nieprzyjemność displicentia,-ae f.; incómodum,-i n.; iniucúnditas,-ātis f.; ἡ ἀτερψία,-ας

nieprzyjemny abhorrens,-entis; iniucundus, 3; ingratus, 3; molestus, 3; ἀτερπής,-ές

nieprzystępny inaccessībilis,-e; intractābilis,-e; ἄβατος,-ον; ἀπρόσιτος,-ον

nieprzystosowanie desadaptatio,-ōnis f.; ἡ ἀπροσαρμομία,-ας

nieprzyswajalność desassimilatio,-ōnis f.; inassimilībilitas,-ātis f.; ἡ ἀνιδιοποιΐα,-ας

nieprzyswajalny inassimilābilis,-e; ἀνιδιόποιος,-ον

nieprzytomność absentia,-ae f. ánimo; inconscientia,-ae f.; nescientia,-ae f.; ἡ ἀποψυχία,-ας

nieprzytomny in(con)sciens,-entis; inscius, 3; sui nesciens,-entis; λιπόθυμος,-ον; τυφώδης,-ες

nieprzyzwoitość indecentia,-ae f.; immodestia,-ae f.; impudicitia,-ae f.; impudentia,-ae f.; obscēnitas,-ātis f.; turpitūdo,-īnis f.; ἡ ἀπρέπεια,-ας; ἡ ἀσχημοσύνη,-ης

nieprzyzwoity indecens,-entis; indecōrus, 3; indécoris,-e; immodestus, 3; turpis,-e; obscēnus, 3; ἀπρεπής,-ές; ἀσχήμων,-ον

nierad incontens,-entis; invītus, 3; δυσάρεστος,-ον

nierasowy nothus, 3; νόθος, 3

nieraz nonnumquam, saepe; πολλάκις

nieregularność irregulārītas,-ātis f.; ἡ ἀνωμαλία,-ας

nieregularny irregularis,-e; ἀνώμαλος,-ον

nirozciągliwy inextensībilis,-e; ἀτενής,-ές; ἄτονος,-ον; ἀνελκτος,-ον

nirozdzielny inseparābilis,-e; indivídus, 3; indiscrētus, 3; ἀδιαμέριστος,-ον

nirozerwalny indissolúbilis,-e; infrangībilis,-e; ἄσχιστος,-ον

nirozgałęziony adendri(ti)cus, 3; ἄδενδρος,-ον

nirozpuszczalność insolubīlitas,-ātis f.; ἡ ἀκαταλυσία,-ας

nirozpuszczalny insolúbilis,-e; ἀκατάλυτος,-ον

nierozróżnianie indiscernītas,-ātis f.; indiscretio,-ōnis f.; agnosia,-ae f.; agnōsis,-is f.; ἡ ἀδιαγνωσία,-ας; ἡ ἀδιαφορία,-ας

nierozsądny irrationālis,-e; imprudens,-entis; stultus, 3; fátuus, 3; ἀδάητος,-ον; ἄφρων,-ον

nieroztropność imprudentia,-ae f.; ἀφροσύνη,-ης

nieroztropny imprudens,-entis; insipiens,-entis; inconsideratus, 3; ἄφρων,-ον

nierozumiejący insipiens,-entis; non intelligens,-entis; ἀλόγιστος,-ον

nierozumny amens,-entis; insipiens,-entis; rationis expers,-ertis; ἀνόητος,-ον; ἀσύνητος,-ον; ἄλογος,-ον

Amantes amentes.

nierożważny inconsideratus, 3; irreflexivus, 3; imprudens,-entis; ἄβουλος,-ον;
ἀτάσθαλος,-ον

nierożwinięty involutus; inexplicatus, 3; ἀνεκτος,-ον

nierównomierność allometria,-ae f.; inaequametria,-ae f.; ἡ ἀλλομετρία,-ας

nierówność inaequalitas,-ātis f.; ἡ ἀνισότης,-ητος

nierówny 1. (niejednakowy) inaequalis,-e; impar,-aris; dispar,-aris; ἄνισος,-ον;
ἀνόμοιος,-ον; **2. (nieparzysty)** dispar,-aris; impar,-aris; ἀνάρτιος,-ον; **3.**
(chropowaty) asper, 3; salebrōsus, 3; implanus, 3; τραχύς,-εῖα,-ύ

Impares nascimur, pares morimur.

nieruchliwość immobilitas,-ātis f.; ἡ ἀκινησία,-ας

nieruchomość 1. (nieruchome) immobilitas,-ātis f.; immobilia,-ium n.pl.; stabilitas,-
ātis f.; ἡ ἀκινησία,-ας; τὰ μὴ σαλευόμενα,-ων; **2. (majątek)** fundum,-i n.;
praedium,-ii n.; stabilia,-ium n.pl.; τὸ χωρίον,-ου

nieruchomy immobilis,-e; inamovibilis,-e; iners,-ertis; fixus, 3; ἀκίνητος,-ον

nierząd 1. (moralny) fornicatio,-ōnis f.; meretricatio,-ōnis f.; meretricium,-ii n.;
prostitutio,-ōnis f.; turpitudō,-inis f.; scortatio,-ōnis f.; stuprum,-i n.; ἡ πορνεία,-
ας; **2. (bezrząd)** perturbatio,-ōnis f.; anarchia,-ae f.; ἡ ἀναρχία,-ας; ἡ
δυσνομία,-ας

nierządnica fornicatrix,-icis f.; fornicaria,-ae f.; lupa,-ae f.; méretrix,-icis f.;
prostitutā,-ae f.; ἡ πόρνη,-ης

nierządny fornicatus, 3; impudicus, 3; meretricius, 3; prostitutus, 3; πορνικός, 3

nierzeczywisty irreālis,-e; ἀναληθής,-ές

niesamowity extraordinarius, 3; insolitus, 3; ἄτοπος,-ον; παράδοξος,-ον;
κατόχιμος,-ον

niesfalszowany inadulteratus, 3; merus, 3; pisticus, 3; spicatus, 3; verus, 3; πιστικός, 3

nieskalany immaculatus, 3; incontaminatus, 3; castus, 3; innocens,-entis; impollutus,
3; inviolatus, 3; purus, 3; ἀμίαντος,-ον; ἄγνός, 3; ἄμωμος,-ον; ἄσπιλος,-ον;
καθαρός, 3

nieskazitelność immaculatio,-ōnis f.; incontaminatio,-ōnis f.; integrītas,-ātis f.; ἡ
ἀμίανσις,-εως

nieskazitelny immaculatus, 3; integer, 3; incontaminatus, 3; purus, 3; castus, 3;
ἀμίαντος,-ον; καθαρός, 3

nieskażony illaesus, 3; incontagiatus, 3; ἀμίαντος,-ον; ἄμωμος, 3

nieskończoność infinitum,-i n.; infinitas,-ātis f.; τὸ ἄπειρον,-ου

nieskończony infinītus, 3; interminatus, 3; immensus, 3; ἀπέραντος,-ον; ἄπειρος,-ον

nieskoordynowany incoordinatus, 3; atacticus, 3; ἄτακτος,-ον

nieskuteczność inefficācitas,-ātis f.; inefficientia,-ae f.; ἡ ἀνενεργησία,-ας

nieskuteczny inefficax,-acis; ἀνενεργής,-ές

niesława infamia,-ae f.; ignominia,-ae f.; dédecus,-ōris n.; ἡ δυσφημία,-ας

niesłowny inverbālis,-e; ἀναληθής,-ές; ἄλογος,-ον

niesłusznie iniuste, iniurie; ἀδίκως

niesłuszny iniquus, 3; iniustus, 3; ἄδικος,-ον
niesłuchany inaudītus, 3; insólitus, 3; incredībīlis,-e; παράδοξος,-ον;
niesłyszalny inaudībīlis,-e; ἀνάκουστος,-ον
niesmaczny insípīdus, 3; amarus, 3; ἄγευστος,-ον
niespodzianka improvīsum,-i n.; insperatum,-i n.; ἡ ἀελπτία,-ας
niespodziewanie repente, súbito, insperate, inopinanter, inopinato; ἔξαίφνης;
ἀνελπίστως; ἄφνω
niespodziewany improvīsus, 3; inopinatus, 3; necopinatus, 3; repens,-entis;
inexpectatus, 3; parádoxus, 3; αἰφνίδιος,-ον; ἀπροτίελπτος,-ον; ἀνελπτος,-ον
niespokojny inquietus, 3; sollícitus, 3; trépīdus, 3; túrbīdus, 3; anxius, 3; turbulentus,
3; ἄτακτος,-ον; σπουδαῖος, 3; ὀχλώδης,-ες
niesprawiedliwość iniuria,-ae f.; iniustitia,-ae f.; iniquitas,-ātis f.; ἡ ἀδικία,-ας; ἡ
ἀνομία,-ας
niesprawiedliwie iniuste, iniurie, inique; ἀδίκως
niesprawiedliwy iniustus, 3; iniquus, 3; ἄδικος,-ον; ἄνομος,-ον
Iniqua numquam regna perpétuo manent.
niesprawność inefficácitas,-ātis f.; ἡ ἀνέμπραξις,-εως
niesprawny inéfficax,-acis; inefficiens,-entis; ἀνέμπρακτος,-ον
niestałość inconstantia,-ae f.; instabīlitas,-ātis f.; labīlitas,-ātis f.; mobīlitas,-ātis f.; ἡ
ἀκαταστασία,-ας
niestały inconstans,-antis; instabīlis,-e; labīlis,-e; ἀκατάστατος,-ον; ἀστήρικτος,-ον
niestety pro! vae mihi! aheu! pro dolor! οὐαί; οἴμοι
niestosowny incóngruus, 3; ineptus, 3; improprius, 3; inconveniēns,-entis;
inopportūnus, 3; non idóneus, 3; intempētīvus, 3; ἄωρος,-ον; ἀνάρμοστος,-ον;
ἄτοπος,-ον
niestrawność aepsia,-ae f.; dyspepsia,-ae f.; crúditas,-ātis f.; indigestio,-ōnis f.; ἡ
ἀπεψία,-ας
niestrawny indigestībīlis,-e; dispépticus, 3; ἀπέψικος,-ον
niestrudzony indefessus, 3; in(de)fatigáblis,-e; ἀκάματος,-ον; λιπαρής,-ές
nieswój (zażenowany) confusus, 3; incertus, 3; ἀίσχυνηλός, 3
niesymetryczność asymmetria,-ae f.; ἡ ἀσυμμετρία,-ας
niesymetryczny asymmétricus, 3; ἀσύμμετρος,-ον
niesympatyczny ingrātus, 3; ἀχάριστος,-ον
nieszczęśliwie mediócritēr; μέσως
nieszczęśliwy mediocris,-e; módicus, 3; ténuis,-e; μέσος, 3
nieszczęście miseria,-ae f.; infelicítas,-ātis f.; plaga,-ae f.; calámītas,-ātis f.;
infortunium,-ii n.; malum,-i n.; ἡ ἀτυχία,-ας; ἡ ἄτη,-ης; ἡ πληγή,-ῆς; ἡ
παλαιπωρία,-ας; ἡ ταλαιπωρία,-ας
*Ignis aurum probat, miseria fortes viros. Plerumque in calamitate ex amīcis
inimīci exsistunt.*
nieszczęśliwy funestus, 3; infaustus, 3; infēlix,-icis; infortunatus, 3; miser, 3;

miserabilis,-e; nefastus, 3; ἀτυχής,-ές; ἄθλιος,-ον; ἐλεεινός, 3; ταλαίπωρος, 3; τλήμων,-ον

Paupérrimi non semper misérrimi sunt. Miser, qui numquam miser. Infelicitissimum genus infortunii est fuisse felicem.

nieszkodliwość innocentia,-ae f.; innocúitas,-ātis f.; ἡ ἀβλάβεια,-ας

nieszkodliwy innocens,-entis; innócuus, 3; innoxius, 3; insons,-ontis; ἀβλαβής,-ές

nieściśliwy incompressibilis,-e; ἀπίεστος,-ον

nieść, nosić fero, ferre, tuli, latum; porto, 1,-āvi,-ātum; baiulo, 1,-āvi,-ātum; sustinēo, 2,-tinui,-tentum; tollo, 3, sustuli, sublatum; gesto, 1,-āvi,-ātum; géstito, 1,-āvi,-ātum; φέρω; φορέω; αἴρω; αἰρέω; βαστάζω; κομίζω

Non quivis, qui vestem gestat tígridis, audax.

nieślubny illegítimus, 3; spurius, 3; nothus, 3; νόθος, 3; νοθαγενής,-ές

nieśmiałość timíditas,-ātis f.; verecundia,-ae f.; timor,-ōris m.; ὁ αἰδώς,-οῦ; ἡ αἰδημοσύνη,-ης; ἡ ὑποστολή,-ῆς

nieśmiały inaudax,-acis; tímidos, 3; verecundus, 3; pávidus, 3; αἰδήμων,-ον

nieśmiertelnik 1. (bot.) Helíchrysum,-i n. orientale; ἡ χρυσοκόμη,-ης; **2. (nie umierający)** immortalis,-is m.; ὁ ἀθάνατος,-ου

nieśmiertelność immortalitas,-ātis f.; aetérnitas,-ātis f.; ἡ ἀθανασία,-ας

nieśmiertelny immortalis,-e; aeternus, 3; sempiternus, 3; ἀθάνατος,-ον; αἰδίδιος,-ον

nieświadomość inconscientia,-ae f.; nescientia,-ae f.; inscitia,-ae f.; ignoratio,-ōnis f.; luscitia,-ae f.; ἡ ἄγνοια,-ας

Ignoratio futurorum malorum utilior est quam scientia.

nieświadomy in(con)sciens,-entis; inscius, 3; insciens,-entis; nescius, 3; ignārus, 3; imperítus, 3; expers,-ertis; ἄπειρος,-ον; ἀγνώμων,-ον

nietakt absonium,-ii n.; rusticitas,-ātis f.; ἡ ἀγριοκία,-ας

nietaktowny ábsonus, 3; indelicatus, 3; ineptus, 3; insultus, 3; inurbanus, 3; ἀγροικινός, 3

nietknięty incólumis,-e; intactus, 3; ínteger, 3; illaesus, 3; ἀναπτος,-ον

nietoksyczny atóxicus, 3; ἀφάρμακτος,-ον

nietolerancja intolerantia,-ae f.; duritia,-ae f.; ἡ ἀγριότης,-ητος

nietolerancyjny intolerans,-antis; intolerabilis,-e; durus, 3; ἀφόρητος,-ον; ἄγριος,-ον; σκληρός, 3

nietoperz vespertilio,-ōnis m.; chirópterum,-i n.; ἡ νιπτερίς,-ίδος

nietowarzyski dissociabilis,-e; ἀπροσόμιλος,-ον; δύσκολος,-ον

nietrwałość inconstantia,-ae f.; instabilitas,-ātis f.; ἡ ἀστατία,-ας

nietrwały instabilis,-e; inconstans,-antis; temporālis,-e; temporāneus, 3; ἄστατος,-ον; πρόϊμος, 3; πρόσκαιρος,-ον

nietrzeźwy ebrius, 3; temulentus, 3; μέθυστος, 3

nietykalność intangibilitas,-ātis f.; inviolabilitas,-ātis f.; sánctitas,-ātis f.; ἡ ἀναπτία,-ας

nietykalny intangibilis,-e; inviolabilis,-e; sanctus, 3; sacrosanctus, 3; ἀναπτος,-ον

nie tylko ... lecz także non solum (non tantum) ... sed etiam; οὐ μόνον... ἀλλὰ καί...
nieublagany, -alny implacábilis,-e; inexorábilis,-e; inexpiábilis,-e; ἀνίκητος,-ον;
 ἄσπονδος,-ον
nieuchronność imminētia,-ae f.; inevitábilis,-ātis f.; ἡ ἀνάγκη,-ης
nieuchronny fatális,-e; imminens,-entis; inevitábilis,-e; ineluctábilis,-e; necessarius,
 3; ἀναγκαῖος, 3
nieuchwytny incaptábilis,-e; inceptíbilis,-e; ἄληπτος,-ον; (dla zmysłów)
 insensíbilis,-e; ἀναίσθητος,-ον; (dla umysłu) incomprehensíbilis,-e;
 imperceptíbilis,-e; ἀνόητος,-ον
nieuctwo ignorantia,-ae f.; stultitia,-ae f.; ἡ ἀμαθία,-ας
nieuczciwość dishonestas,-ātis f.; impróbitas,-ātis f.; ἡ ἀναξία,-ας
nieuczciwy dishonestus, 3; improbus, 3; inhonestus, 3; ἀνάξιος,-ον; ἀσχέμον,-ον
*Homo improbus beatus non est. Improbi semper sunt in metu, ne poena
 afficiantur aliquando.*
nieuczony indoctus, 3; indócilis,-e; inerudítus, 3; illiterátus, 3; ἀμαθής,-ές
nieudany fállitus, 3; φαῦλος, 3
nieudolny incapax,-acis; inhábilis,-e; imperítus, 3; inops,-opis; ἀχρεῖος,-ον;
 ἀνίκανος,-ον
nieufność diffidentia,-ae f.; ἡ ἀπιστία,-ας; ὑποψία,-ας
nieufny díffidens,-entis; scépticus, 3; ἄπιστος,-ον
nieugaszony (nie do wygaszenia) inextinguíbilis,-e; ἄσβεστος,-ον
nieugięty inflexíbilis,-e; indómitus, 3; ἀκλινής,-ές; ἄκαμπτος,-ον
nieuk ignorans,-antis m.f.; beānus,-i m.; ἀμαθής,-ές
Ars non habet osōrem nisi ignorantem.
nieukojony desolatus, 3; inconsolatus, 3; insanábilis,-e; ἀπαραμύθητος,-ον
nieuleczalny immedicábilis,-e; incurábilis,-e; insanábilis,-e; ἀναλθής,-ές;
 ἀθεράπευτος,-ον
nieumiarkowanie 1. (rzecz.) intemperantia,-ae f.; intemperies,-ei f.; incontinentia,-ae
 f.; immodestia,-ae f.; ἡ ἀκρασία,-ας; **2. (przysł.)** immoderate, incontinenter;
 ἀκράτως
nieumiarkowany intémperans,-antis; immoderatus, 3; immódicus, 3; ἄκρατος,-ον;
 ἄμετρος,-ον
Immódica ira gignit insaniam.
nie umieć nescio, 4,-īvi,-ītum; nequeo, 4,-ivi (-ii)-itum; οὐκ ἐπίσταμαι; ἀγνοέω
nieumiejętność incompetētia,-ae f.; nescētia,-ae f.; ἡ ἀδαημονία,-ας
nieumyślnie involenter, fortúito; ἀνεθελήτως; ἄκον
nieunikniony inevitábilis,-e; necessarius, 3; ἀναγκαῖος, 3; ἀπαραίτητος,-ον
nieuporządkowany inordinatus, 3; indigestus, 3; ἀδιάτακτος,-ον
nieuprawny incultus, 3; ἀκάρπωτος,-ον
nieurodzaj infructuósitas,-ātis f.; ἡ ἀκαρπία,-ας
nieurodzajny infértilis,-e; infructuōsus, 3; infecundus, 3; stérilis,-e; ἄκαρπος,-ον

nieustannie indesinenter, permanenter, prótinus; διηνεκές; ἀδιαλείπτως; ἐκτενῶς
nieustanny contínuus, 3; indesinens,-entis; perpétuus, 3; permanens,-entis; assíduus,
3; constans,-antis; ἐκτενής,-ές; ἀδιάλειπτος,-ον; ἀκατάπαυστος,-ον

Perpétuum móbile.

nieustępliwy inflexíbilis,-e; intránsigens,-entis; ἀνένδοτος,-ον

nieustraszony intrépíduus, 3; intimoratus, 3; intérritus, 3; imprávidus, 3; ἄδειλος,-ον;
ἄφοβος,-ον; ἄτρομος,-ον; ἀταρβής,-ές; ἀδείμαντος,-ον

nieuszkodzony incólumis,-e; illaesus, 3; ἄπταιστος,-ον

nieutulony inconsolatus, 3; ἀπαράκλητος,-ον

nieuwaga disattentio,-ōnis *f.*; témeritas,-etis *f.*; incuria,-ae *f.*; temeritūdo,-īnis *f.*;
neglegentia,-ae *f.*; ἡ ἀπροσεξία,-ας

nieuważny disattentus, 3; distractus, 3; temerarius, 3; incautus, 3; indíligen-s,-entis;
incuriōsus, 3; ἀπρόσεκτος,-ον

nieuzasadniony infundatus, 3; ἀνέλεγχος,-ον

nieuzbrojony inermis,-e; inermus, 3; ἄνοπλος,-ον

nieużyteczny inutilis,-e; inofficiōsus, 3; ἀνωφελής,-ές; ἄχρηστος,-ον

nieużytki terra,-ae *f.* inculta; τὰ ἄχρηστα,-ων

niewart vīlis,-e; indignus, 3; non dignus, 3; φαῦλος, 3; ἀνάξιος,-ον

nieważki imponderábilis,-e; ἀβαρής,-ές

nieważkość imponderábilitas,-ātis *f.*; agránitas,-ātis *f.*; ἡ ἀβαρεία,-ας

nieważny insignificans,-antis; ingravis,-e; vīlis,-e; ἀσήμαντος,-ον; ἀδόκιμος,-ον

niewątpliwie indubitanter, indubie, indubitāte; sine dubio; ἀναμφιβόλως; πάντως

niewątpliwy indubitábilis,-e; indubitandus, 3; indubius, 3; certus, 3; ἀναμφίβολος,-
ον; ἀδίστακτος,-ον

niewczesny 1. (niedojrzały) immatūrus, 3; praematūrus, 3; ἄνωρος,-ον; **2.**

(niestosowny) intempestīvus, 3; ineptus, 3; ἄκαιρος,-ον

niewdzięczność ingratiūdo,-īnis *f.*; ἡ ἀχαριστία,-ας

niewdzięczny ingrātus, 3; ingrátilis,-e; ἀχάριστος,-ον

niewiadomy incógnitus, 3; ignōtus, 3; incompertus, 3; ἄγνωστος,-ον

niewiara infidélitas,-ātis *f.*; incredúlitas,-ātis *f.*; diffidentia,-ae *f.*; ἡ ἀπιστία,-ας; ἡ
ἀπείθεια,-ας

niewiarygodny incredíbilis,-e; miríficus, 3; ἀπίθανος,-ον

Incredíbile dictu.

niewiasta fémina,-ae *f.*; mulier,-eris *f.*; matrōna,-ae *f.*; ἡ γυνή, γυναικός

niewidoczny invísus, 3; obscūrus, 3; ἀδερκής,-ές; ἀφανής,-ές; ἄδηλος,-ον; ἄφαντος,-ον

niewidomy caecus, 3; τυφλός, 3

niewidzenie caecitas,-ātis *f.*; ἡ ἀνοψία,-ας; ἡ ἀβλεψία,-ας

niewidzialny invisíbilis,-e; αἰδής,-ές; ἀφανής,-ές; ἄδηλος,-ον; ἄορατος,-ον

niewiedza ignorantia,-ae *f.*; ignoratio,-ōnis *f.*; nescientia,-ae *f.*; inscitia,-ae *f.*;

inscientia,-ae *f.*; ἡ ἀνεπιστημοσύνη,-ης; ἡ ἄγνοια,-ας; ἡ ἀμαθία,-ας

nie wiedzieć ignoro, 1,-āvi,-ātum; nescio, 4,-īvi,-ītum; ἀγνοέω

niewiele parum, non multum, paulum; μικρόν; ὀλίγον

niewielki minúscŭlus, 3; minŭtus, 3; paulus, 3; paulŭlus, 3; exíguus, 3; parvus, 3; μικρός, 3; ὀλίγος, 3

niewiernósć infidélitas, -ātis f.; incredŭlitas, -ātis f.; perfidia, -ae f.; ἡ ἀπιστία, -ας; ἡ ἀθεσία, -ας

niewierny infidēlis, -e; infidens, -entis; incredŭlus, 3; infidus, 3; perfidus, 3; ἀπειθής, -ές; ἄπιστος, -ον

niewierzący incredŭlus, 3; impius, 3; ἄπιστος, -ον

nie wierzyć diffido, 3, -fissus sum; non credo, 3, -dīdi, -dītum; ἀπιστέω

niewiędzący immarcescībīlis, -e; ἀμαράντινος, -ον

niewinność innocentia, -ae f.; intégritas, -ātis f.; ἡ ἀναμαρτησία, -ας; ἡ ἀναιτία, -ας

niewinny innocens, -entis; castus, 3; innócuus, 3; innóxius, 3; inculpātus, 3; ínsons, -ontis; ἀναίτιος, -ον; ἄγνός, 3; ἀνέγκλητος, -ον; ἄμωμος, -ον; ἄμεμπτος, -ον

niewłaściwość inadaequatio, -ōnis f.; improprietas, -ātis f.; ἡ ἀκυρία, -ας; ἡ ἀνωμαλία, -ας; ἡ ἀπρέπεια, -ας

niewłaściwy improprius, 3; non idóneus, 3; inaequus, 3; anormālis, -e; intempestīvus, 3; ἄκυρος, -ον; ἀνόμαλος, -ον; ἀπρεπής, -ές

niewola captīvitas, -ātis f.; servitium, -ii n.; sérvitus, -utis f.; servitūdo, -īnis f.; ἡ αἰχμαλωσία, -ας; ἡ δουλεία, -ας

Omnes hómines naturā libertati student et condicionem servitūtis odērunt.

Servitūtes sunt iuri naturāli contrariae. Iucundiozem facit libertātem servitūtis recordatio.

niewolić p. zniewalać

niewolnica ancilla, -ae f.; captīva, -ae f.; serva, -ae f.; ἡ δούλη, -ης; (urodzona w niewoli) verna, -ae f.

niewolniczy servitiālis, -e; sérvīlis, -e; δοῦλος, 3

niewolnik captīvus, -i m.; servus, -i m., mancipium, -ii n.; mancipalis, -is m.; ὁ δοῦλος, -ου; ὁ ἀτμήν, -ένος; (urodzony w niewoli) verna, -ae m.

Bono dómīno quot servi tot amīci; malo dómīno quot servi tot inimīci. Inter dómīnum et servum nulla amicitia est. Quot servi, tot hostes. Legum nos esse servos oportet, ut líberi sumus.

niewprawność imperitia, -ae f.; ἡ ἀπειρία, -ας

niewprawny imperītus, 3; inexercitatus, 3; ἄπειρος, -ον

niewrażliwość impassibīlitas, -ātis f.; indolentia, -ae f.; insensibīlitas, -ātis f.; ἡ ἀναλγησία, -ας; ἡ ἀναισθησία, -ας

niewrażliwy indolens, -entis; impassībīlis, -e; insensībīlis, -e; ἀνάλγητος, -ον; ἀναισθετος, -ον; ἀναλγής, -ές

niewspółmierność disproportionio, -ōnis f.; incomparabīlitas, -ātis f.; ἡ ἀσυμμετρία, -ας

niewspółmierny disproportionatus, 3; incommensurālis, -e; incomparābīlis, -e; ἀσύμμετρος, -ον

niewstrzeżliwość incontinentia, -ae f.; intemperantia, -ae f.; ἡ ἀκρασία, -ας

niewybaczalny imparcībīlis,-e; inexpiābīlis,-e; ἀφειδής,-ές
niewyczerpalny inexhaurībīlis,-e; inexhautus, 3; ἀδιεξίτητος,-ον
niewyczuwalny insensībīlis,-e; ἀναίσθητος,-ον
nie wyćwiczony inexercitatus, 3; ἀγύμναστος,-ον
niewydolność incompetētia,-ae f.; inefficācītas,-ātis f.; insufficientia,-ae f.; ἡ ἀνενεργασία,-ας
niewydolny inefficiens,-entis; insufficientis,-entis; ἀνενεργής,-ές
niewygodny incōmmodus, 3; molestus, 3; difficīlis,-e; ἀνεπιτήδειος,-ον
niewykonalny inexsequībīlis,-e; infactībīlis,-e; ἀνέργαστος,-ον
niewykształcony 1. (nieuczony) indoctus, 3; inerudītus, 3; illiteratus, 3; ἀμαθής,-ές; ἀγράμματος,-ον; **2. (nie do końca ukształtowany)** imperfectus, 3; immatūrus, 3; ἀτελής,-ές
niewyleczalny incurābilis, 3; inmedicābilis,-e; ἀθεράπευτος,-ον; ἀνίατος,-ον
nie wypada dédecet, 2,-deciuit; ἀπρεπέω
niewyraźnie adumbrātim, confūse, obscūre, perplexe; ἀσαφῶς
niewyraźny indistinctus, 3; incertus, 3; perplexus, 3; ambīguus, 3; ἀσαφής,-ές
niewystarczający deficiens,-entis; insufficientis,-entis; ἀνάρκιος,-ον
niewystarczalność insufficientia,-ae f.; ἡ ἀναρκία,-ας
niewytlumaczalny inexplicābilis,-e; ininterpretābilis,-e; ἀνερμήνευτος,-ον
niewzruszony irremovībīlis,-e; immōbīlis,-e; immōtus, 3; stabīlis,-e; firmus, 3; ἀκίνητος,-ον
niezadowolony incontentia,-ae f.; malcontentia,-ae f.; insatisfactio,-ōnis f.; ἡ δυσαρέσκεια,-ας
niezadowolony incontentus, 3; malcontentus, 3; insatisfactus, 3; querulōsus, 3; δυσάρεσκος,-ον; μεμψίμοιρος, 3
niezakaźny incontagiōsus, 3; ἀμόλυντος,-ον
niezależność independentia,-ae f.; libertas,-ātis f.; autonomia,-ae f.; alieni iuris potestatisque immūnitas,-ātis f.; ἡ αὐτάρκεια,-ας; ἡ αὐτονομία,-ας
niezależny independens,-entis; absolūtus, 3; liber, 3; autonomus, 3; αὐτάρκης,-ες; αὐτόνομος,-ον
niezameżna coelebs,-ibis f.; non marīta,-ae f.; innupta,-ae f.; vácuā,-ae f.; ἡ ἄγαμος,-ου
niezameżność coelibātus,-us m.; ἡ ἀγαμία,-ας
niezamieszkania inhabitābilis,-e; non habitātus, 3; ἀ(v)οίκητος,-ον
niezapomniany inobliviscībīlis,-e; memorābilis,-e; μνημόσυνος, 3
niezaprzeczalny innegābilis,-e; certus, 3; manifestus, 3; ἀναρνήτικος,-ον
niezaraźliwy incontagiōsus, 3; ἀμόλυντος,-ον
niezastąpiony insubstituābilis,-e; necessarius, 3; ἀμετάλλακτος,-ον
niezaślubiony caelebs,-ibis; ἄγαμος,-ον
niezawiniony inculpatus, 3; inimputābilis,-e; ἀναίτιος,-ον
niezawisłość independentia,-ae f.; autonomia,-ae f.; libertas,-ātis f.; alieni iuris potestatisque immūnitas,-ātis f.; ἡ αὐτονομία,-ας; ἡ αὐτάρκεια,-ας
niezawodny infallībīlis,-e; secūrus, 3; certus, 3; fidus, 3; firmus, 3; ἄρκιος,-ον;

ἄπωτος,-ον; ἀσφαλής,-ές
niezbadany incógnitus, 3; incompetus, 3; inexploratus, 3; inscrutatus, 3;
investigábilis,-e; ἀνεξιχνίαστος,-ον; ἀνεξεραύνητος,-ον
niezbędny necessarius, 3; indispensábilis,-e; ἐπιτήδειος, 3; ἀναγκαῖος, 3
niezbity irrefutábilis,-e; inconfutábilis,-e; évidens,-entis; firmus, 3; certus, 3;
ἀνεξέλεγκτος,-ον
niezborny astigmáticus, 3; ἀστίγματος,-ον
niezdara baro,-ōnis m.; ineptus,-i m.; gurdus,-i m.; ὁ ἀσύμφορος,-ου
niezdatny inútilis,-e; incómodus, 3; non idóneus, 3; ἀνάρτιος,-ον; ἀνίκανος,-ον
niezdecydowanie 1. (rzecz.) ambigúitas,-ātis f.; dubitatio,-ōnis f.; dubium,-ii n.;
cunctatio,-ōnis f.; haesitatio,-ōnis f.; ἡ ἀμφιβουλία,-ας; **2. (przysł.)** ambigenter,
dubitanter, dubitatīve, dubie; ἀμφιβούλωσ
niezdecydowany ambiguus, 3; dúbitans,-antis; suspensus, 3; incertus, 3;
ἀμφίβουλος,-ον; δίψυχος,-ον
niezdolność incompetentia,-ae f.; invaliditas,-ātis f.; imbecillitas,-ātis f.; infirmitas,-
ātis f.; incapacitas,-ātis f.; ἡ ἀνικανότης,-ητος
niezdolny incapax,-acis; inhábilis,-e; indócilis,-e; ἀνίκανος,-ον; ἀδόκιμος,-ον
nie zdołać nequeo, 4,-ivi (-ii),-itum; non possum, posse, potui; ἀδυναμέω
niezdrowy insalūber, 3; insānus, 3; mórbidus, 3; aegrōtus, 3; ἀσθενής,-ές;
νοσηλός, 3
niezglebiony investigábilis,-e; profundus, 3; ἀνεξιχνίστατος,-ον
niezgoda discordia,-ae f.; controversia,-ae f.; dissensio,-ōnis f.; inimicitiae,-arum f.pl.;
ὁ παροξυσμός,-οῦ; ἡ ἔρις,-ιδος; ἀκοινωνία,-ας; ἡ διχόνοια,-ας; ἡ στάσις,-
εως; διχοστασία,-ας; τὸ σχίσμα,-ατος
Concordiā parvae res crescunt, discordiā vel maximae dilabuntur.
niezgodność discrepantia,-ae f.; incoordinatio,-ōnis f.; disharmonia,-ae f.;
incompatibílitās,-ātis f.; ἡ ἀνομολογία,-ας; ἡ ἀναρμοστία,-ας
niezgodny discors,-ordis; controversus, 3; incompatíbilis,-e; ἀσύμφωνος,-ον;
διάφορος,-ον; ἀσύνθετος,-ον
niezgrabny malefactus, 3; informis,-e; rudis,-e; ἄμορφος,-ον; σκαιός, 3
niezjadliwy 1. (nietrujący) avirulentus, 3; intóxicus, 3; atóxicus, 3; bonus, 3;
ἀφάρμακτος,-ον; **2. (nie do zjedzenia)** inescábilis,-e; ἄβρωτος,-ον
niezliczony innumerábilis,-e; incalculábilis,-e; infinītus, 3; ἀναρίθμητος,-ον
niezłomność immobílitās,-ātis f.; inflexibílitās,-ātis f.; ἡ ἀθραυσία,-ας
niezłomny immóbilis,-e; inflexíbilis,-e; infrangíbilis,-e; invictus, 3; rígidus, 3;
ἄθραυστος,-ον
niezłśliwy benignus, 3; immalignus, 3; ἄνοργος,-ον
niezłożony incompósitus, 3; simplex,-icis; ἀσύνθετος,-ον; ἀπλοῦς,-ῆ,-οῦν; ἀκ
έραιος,-ον
niezmienny immutábilis,-e; constans,-antis; fixus, 3; ἀμετάλλακτος,-ον
niezmierny immensus, 3; enormis,-e; ingens,-entis; vastus, 3; ἄπειρος,-ον

niezmierzony immensus, 3; infinītus, 3; ἄμετρος,-ον; ἀνάριθμος,-ον

niezmieszalny inconfusibīlis,-e; ἀνεπίσχυντος,-ον

niezmordowany indefessus, 3; infatigābīlis,-e; ἀκάματος,-ον

nieznaczny insignificans,-antis; módicus, 3; exíguus, 3; parvus, 3; ἄσημος,-ον;
ὀλίγος, 3

nie znać ignoro, 1,-āvi,-ātum; nescio, 4,-īvi,-ītum; ἀγνοέω

nieznajomość ignorantia,-ae f.; ignoratio,-ōnis f.; imperitia,-ae f.; nescientia,-ae f.;
inscientia,-ae f.; ἡ ἄγνοια,-ας; ἡ ἀγνωσία,-ας

Ignorantia iuris nocet. Ignoratio futurorum malorum utilior est quam scientia.

nieznajomy incognōscitus, 3; extrāneus, 3; alienus, 3; ignarus, 3; ignōtus, 3; ἄλλος,
3; ἀλλότριος, 3

nieznany ignōtus, 3; incertus, 3; incógnitus, 3; ignóbīlis,-e; inexplorātus, 3;
ἀγνωστος,-ον; ἄδηλος,-ον; καινός, 3

Ignotum per ignotius. A notiōribus ad ignotiora.

niezniszczalność incorruptēla,-ae f.; incorruptio,-ōnis f.; ἡ ἀφθαρσία,-ας

niezniszczalny incorruptibīlis,-e; indissolúbīlis,-e; ἀφθαρτος,-ον

nieznośny importābīlis,-e; intolerābīlis,-e; durus, 3; ἄτητος,-ον; δυσβάστακτος,-ον;
ἀφόρητος,-ον

niezręczny ambisinister, 3; inhābīlis,-e; rústicus, 3; rudis,-e; tardus, 3; ἀνεύχειρος,-
ον; σκαιός, 3

niezrozumiały incomprehensibīlis,-e; inintellegibīlis,-e; inexplicābīlis,-e; obscūrus,
3; ἀνόητος,-ον; ἄγνωστος,-ον

niezrównany incomparābīlis,-e; únicus, 3; eximius, 3; ἀσύγκριτος,-ον

niezrównoważony desaequilibratus, 3; ἀνισόρροπος,-ον

niezróżnicowany indifferentiālis,-e; ἀδιευκρίνητος,-ον

niezupelny imperfectus, 3; incomplētus, 3; mancus, 3; defectīvus, 3; ἀτελής,-ές

niezwłocznie confestim, extemplo, mox, prótinus, súbito, statim; παραχρῆμα;
ἔξαυτῆς; εὐθύς; ταχέως

niezwłoczny immediatus, 3; promptus, 3; súbitus, 3; ἄχρονος,-ον

niezwyciężony invictibīlis,-e; ἀνίκητος,-ον

niezwyčajny inusitātus, 3; insólitus, 3; ἀνέθιστος,-ον

niezwykły extraordinarius, 3; insólitus, 3; insolens,-entis; praeternaturālis,-e; rarus, 3;
mirus, 3; ἄτοπος,-ον; παράδοξος,-ον

nieźle bene, haud male, satis bene; ἀγαθῶς; εὖ

nieżonaty coelebs,-ibis m.; caelebs,-ibis m.; vácuus,-i m.; ἄγαμος,-ον

nieżyczliwość malevolentia,-ae f.; ἡ ἀνιλαστία,-ας

nieżyczliwy malévolus, 3; hóstīlis,-e; ἀνίλαστος,-ον; κακόνους,-ου

nieżyt inflammatio,-ōnis f.; catarrhus,-i m.; τὸ ἀβίοτον,-ου

nieżywy inanimatus, 3; morbícinus, 3; mórtuus, 3; defunctus, 3; denatus, 3; νεκρός,
3

nigdy numquam, nullo témpore; μηκέτι; οὐδέποτε; μηδέποτε

nigdzie nēcubi, núllibi, nusquam, nullo loco; οὐδαμοῦ; οὐδαμῶς

nijaki neuter, 3; οὐδέτερος, 3; (*gram.*) neutrum,-i *n.*

nikczemny abiectus, 3; miserábilis,-e; scelerōsus, 3; sceleratus, 3; nefarius, 3; pravus, 3; pérditus, 3; sórdidus, 3; vīlis,-e; σκολιός, 3; αἰσχρός, 3; πονηρός, 3

Nike Victoria,-ae *f.*; Νίκη,-ης

Uosobienie Zwycięstwa, córka tytana Pallas a i nimfy Styks. Przedstawiana była jako kobieta ze skrzydłami u ramion mknąca poprzez przestworza, z wieńcem i gałązką palmową w dłoni.

nikły minūtus, 3; exíguus, 3; levis,-e; paulus, 3; parvus, 3; fut(t)īlis,-e; ténuis,-e; μικρός, 3; ὀλίγος, 3

niknąć (e)vanesco, 3,-ui, - ; tabesco, 3, tabui, - ; conficior, 3,-fectus sum; pereo, 4, -ivi (-ii), -itum; τήκομαι; μαραίνομαι

nikt nemo; nullus, 3; μηδείς, μηδεμία, μηδέν; οὐδείς; οὐδεμία, οὐδέν

Res nullius cedit primo occupanti.

nim (zanim) ante, ántequam, priusquam; πρίν; ἕως

Nimfa Nympha,-ae *f.*; ἡ Νύμφη,-ης

Były to boginie niższego rzędu, patronki miejsc, które zamieszkiwały:

- Driady - drzew i lasów;
- Hamadriady - wnętrza drzew;
- Najady - źródeł i rzek;
- Nereidy - wód morskich;
- Okeanidy - oceanów;
- Oready - gór i grot.

niniejszy praesens,-entis; hic, haec, hoc; is, ea, id; σύγχρονος,-ον; οὗτος, αὕτη, τοῦτο

Niobe Niobe,-es *f.*; Nioba,-ae *f.*; Νιόβη,-ης

Córka Tantal a i Pelops a, żona Amfiona, króla Teb, z którym miała siedem córek i siedmiu synów. Chępiąc się swym potomstwem i drwiąc z Latony, która miała tylko dwoje dzieci, Artemidę i Apollona, znieważyla boginię. Apollon i Artemida strzałami z łuku uśmiercili wszystkie dzieci Niobe. Niobe z żalu została zamieniona w skałę.

niski húmīlis,-e; deiectībīlis,-e; brevis,-e; depressus, 3; ínfimus, 3; ínferus, 3; paulus, 3; ταπεινός, 3; χαμηλός, 3; μικρός, 3; (*głos*) gravis,-e; altus, 3; βαρύς,-εῖα,-ύ

nisko deiecte, humíliter; ταπεινῶς

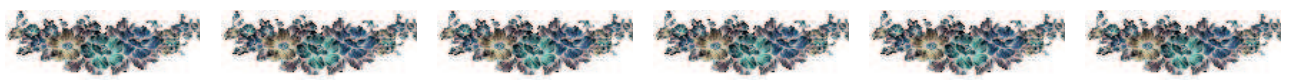
niskość infīmītas,-ātis *f.*; ἡ ταπεινότης,-ητος

nisza crypta,-ae *f.*; cāvītas,-ātis *f.*; cavum,-i *n.*; cavósītas,-ātis *f.*; ἡ κρυπτή,-ῆς; ἡ νύμφη,-ης

niszczący destructīvus, 3; déstruens,-entis; vescus, 3; φθόριος,-ον; φθαρτικός, 3

niszczyć vanesco, 3,-ui, - ; dilabor, 3,-lapsus sum; pereo,-ire,-ii,-itum; φθείρομαι; τήκομαι

niszczyć corrumpo, 3,-rupi,-ruptum; delēo, 2,-evi, -etum; abolēo, 2,-levi,-litum; (de)perdo, 3,-didi, -ditum; diverto, 3, -verti, -versum; (de)vasto, 1, -avi, -atum;

perimo, 3, -emi, -emptum; destruo, 3, -struxi, -structum; (δια)φθείρω;
καταφθείρω; καταργέω; καθαιρέω; (κατα)λύω; λυμαίνομαι; ὀλοθρεύω;
ὄλλυμι; ἀπόλλυμι

nitka filamentum, -i n.; filum, -i n.; acia, -ae f.; τὸ νῆμα, -ατος

niweczyć annihilare, 1, -āvi, -ātum; frustrare, 1, -āvi, -ātum; subvertō, 3, -verti, -versum; ad
irritum facio, 3, feci, factum; κενόω; ἀθετέω; καταργέω

niwelować planifico, 1, -āvi, -ātum; complano, 1, -āvi, -ātum; exaequo, 1, -āvi, -ātum;
ἰσόω

nizina planities, -ei f.; planum, -i n.; planitia, -ae f.; subiectum, -i n.; τὸ ἰσόπεδον, -ου

niziny plānicus, 3; demissus, 3; πεδιακός, 3

niż 1. (porównawcze) quam, plus quam; ἢ; ἤπερ; ὑπέρ; 2. (atmosferyczny)

depressio, -ōnis f.; τὸ βάρος, -εος

bardziej ~ plusquam; **raczej**... ~... potius... quam...; **więcej** ~ plus quam; plures
quam; **nie więcej** ~ nec amplius quam; **więcej** ~ **bardzo** plus nimio

niżej inferius; κάτω; κατωτέρω

niższy inferior, -ius; κατώτερος, 3; ἐλάσσων, -ον

Sic cum inferiore vivas, quemadmodum tecum superiorem velis vivere.

no, nuż! heu!, age! ágite! modo!; ἄγε

noc nox, -ctis f.; ἡ νύξ, νυκτός

nocleg pernoctatio, -ōnis f.; ἡ ἀϋλῖς, -ιδος; τὸ νυκέρευμα, -ατος

nocnik lāsānum, -i n.; mátula, -ae f.; matella, -ae f.; urināle, -is n.; τὸ λάσανον, -ου; ἡ
οὐράνη, -ης; τὸ χερνίβιον, -ου

nocny nocturnus, 3; nocturnālis, -e; νύκτερος, 3

nocować pernocto, 1, -āvi, -ātum; διανυκτερεύω

noga pes, pedis m.; membrum, -i n. inferius; crus, crūris n.; ὁ πούς, ποδός; ἡ βάσις, -
εως; τὸ σκέλος, -εος

nokturn nocturnum, -i n.; τὸ νύκτερον, -ου

nomenklatura nomenclatūra, -ae f.; τὰ ὀνομαστά, -ῶν

nominacja nominatio, -ōnis f.; designatio, -ōnis f.; ἡ ὀνομαίνωσις, -εως

nominalny nominālis, -e; ὀνομαστικός, 3

nonsens absurdum, -i n.; absurditas, -ātis f.; contrasensus, -us m.; ineptiae, -arum f.pl.;
τὸ ἀνόημα, -ατος; ὁ τῦφος, -ου

nonszalancja negligentia, -ae f.; ἡ ὀλιγωρία, -ας

nonszalanccki néglégens, -entis; árrogans, -antis; ὀλίγωρος, -ον

nora antrum, -i n.; caverna, -ae f.; cavum, -i n.; fóvĕa, -ae f.; púteus, -i m.; ἡ νεοσσία, -
ας; ὁ φωλεός, -οῦ

norma norma, -ae f.; régula, -ae f.; ratio, -ōnis f.; ὁ κανών, -όνος; ὁ νόμος, -ου

normalny normālis, -e; regularis, -e; consuētus, 3; κανονικός, 3; ὀρθός, 3

nos nasus, -i m.; ἡ ῥίς, ῥινός

nosiciel portātor, -ōris m.; gestātor, -ōris m.; ὁ φορέύς, -έως

nosić p. nieść

nosorożec rhinoceros,-otis *m.*; ὁ ῥινόκερος,-ου

nosowy nasālis,-e; ῥινικός, 3

nostalgia desiderium,-ii *n. patriae*; nostalgia,-ae *f.*; ἡ νοσταλγία,-ας

nosze férculum,-i *n.*; féretrum,-i *n.*; lectícūla,-ae *f.*; gestāmen,-īnis *n.*; sella,-ae *f.*; τὸ κλινάριον,-ου; τὸ κλινίδιον,-ου; ὁ σορός,-οῦ; τὸ φορεῖον,-ου

nośnik portātor,-ōris *m.*; ὁ φορεύς,-έως

nota nota,-ae *f.*; notāculum,-i *n.*; ἡ σημείωσις,-εως

notariusz notarius,-ii *m.*; *registrātor,-ōris *m.*; signātor,-ōris *m.*; libellio,-ōnis *m.*; ὁ ἐγγραφεύς,-έως

notatka adnotatio,-ōnis *f.*; commentarius,-ii *m.*; τὸ σχόλιον,-ου; ἡ ἐγγραφή,-ῆς; τὸ ὑπόμνημα,-ατος

notoryczny notorius, 3; famōsus, 3; infamus, 3; γνωστός, 3

notować noto, 1,-āvi,-ātum; scribo, 3,-psi,-ptum; litteris mando, 1,-āvi,-ātum; ἐγγράφω; γράφω

nowalijka primitiae,-arum *f.pl.*; τὰ πρωτοτόκια,-ων

nowator (in)novātor,-ōris *m.*; ὁ νεωτεροποιός,-οῦ

nowatorstwo (in)novatio,-ōnis *f.*; ἡ νεωτεροποιΐα,-ας

nowela novella,-ae *f.*; fábula,-ae *f.*; fabella,-ae *f.*; narratiúncūla,-ae *f.*; ὁ μῦθος, -ου; τὸ νεωτερικόν,-οῦ

nowicjusz novitius,-ii *m.*; tiro,-ōnis *m.*; rudis,-e *in alqa re*; ὁ νέος,-ου

nowina nóvitas,-ātis *f.*; novum,-i *n.*; novale,-is *n.*; nuntius,-ii *m.*; τὰ νέα,-ων; τὸ ἀγγέλιον,-ου

nowiuteńki novíssimus, 3; recentíssimus, 3; νεώτατος, 3

nowoczesny modernus, 3; novus, 3; νεώτερος, 3

nowonarodzony neonātus, 3; ἀρτίτοκος,-ον

noworoczny novannālis,-e; πρωτοχρονιάτικος,-ον

noworodek neonātus, 3; τὸ βρέφος,-εος; τὸ νεογνόν,-οῦ

nowość novāmen,-īnis *n.*; novum,-i *n.*; nóvitas,-ātis *f.*; ἡ καινότης,-ητος; τὸ νέον,-ου

nowotworowy tumorōsus, 3; neoplasmáticus, 3; neoplásticus, 3; oncóticus, 3; νεοπλασματικός,-όν

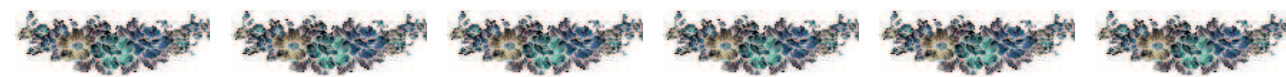
nowotwór 1. (**med.**) tumor,-ōris *m.*; neoplasma,-atis *n.*; oncōma,-atis *n.*; oncus,-i *m.*; blastoma,-atis *n.*; τὸ νεοπλάσμα,-ατος; τὸ ὄγκωμα,-ατος; 2. (**gram.**) neologismus,-i *m.*; ὁ νεολογισμός,-οῦ

nowożeńcy nupturientes,-ium *m.*; οἱ πρωτόγαμοι,-ων

nowożytny modernus, 3; contemporáneus, 3; νεώτερος, 3; νεόχρονος,-ον

nowy novus, 3; novellus, 3; núperus, 3; recens, -entis; νέος, 3; καινός, 3; ξένος, 3; πρόσφανος,-ον

Antiqua quae nunc sunt, fuērunt olim nova. Nihil novi (sub sole). Novus rex, nova

lex. Non nova, sed nove.

- nozdrze** naris,-is *f.* (zwł. *plur.*); ὁ μυκτήρ,-ῆρος
nożny pedālis,-e; pedarius, 3; ποδικός, 3
nożyce forfex,-icis *m.f.*; forceps,-ipis *m.f.*; ἡ φασγανίς,-ίδος
nożyczki forticūla,-ae *f.*; forfex,-icis *m.f.*; αἱ μαχαιρίδες,-ῶν
nożyk cultellus,-i *m.*; scalpellum,-i *n.*; ἡ φασγανίς,-ίδος
nów novilunia,-ae *f.*; novilunium,-ii *n.*; interlunium,-ii *n.*; neomenia,-ae *f.*; ἡ νεομηνία,-ας
nóż culter,-tri *m.*; machaera,-ae *f.*; τὸ ἐγγχειρίδιον,-ου; ἡ σκάλμη,-ης; ἡ τομίς, -ίδος; ἡ μάχαιρα,-ας
nucenie lallatio,-ōnis *f.*; τὸ τερέτισμα,-ατος
nucié lallo, 1,-āvi,-ātum; τερετίζω
nuda nausēa,-ae *f.*; taedium,-ii *n.*; fastidium,-ii *n.*; τὸ βδέλυγμα,-ατος
nudności nausēa,-ae *f.*; vomituratio,-ōnis *f.*; ἡ ναυτία,-ας; ἡ βδελυγμία,-ας
nudny fastidiōsus, 3; importūnus, 3; molestus, 3; nauseus, 3; βδελυκτός, 3; κατάκοπος,-ον
nudyzm nudismus,-i *m.*; nudomania, -ae *f.*; ἡ γυμνομανία,-ας
nudziarz querulōsus,-i *m.*; spleneticus,-i *m.*; importūnus,-i *m.*; (homo) molestissimus,-i *m.*; ὁ ἀδολέστης, -ου; ὁ σπληνικός,-οῦ
nudzić nauseo, 1, -avi, -atum; molestus sum, esse, fui; βδελύσσομαι
Numa Pompiliusz Numa Pompilius *m.*
Drugi z kolei król Rzymu. Symbol dobrego i pobożnego władcy.
numer nūmerus,-i *m.*; ὁ ἀριθμός,-οῦ
~ **kodowy** (na liście) *n.* cursuālis (directorius); ~ **kierunkowy** *n.* praeselectorius;
~ **telefoniczny** *n.* telephōnicus
numeracja numeratio,-ōnis *f.*; ἡ ἀρίθμησις,-εως
numerować nūmero, 1,-āvi,-ātum; ἀριθμέω
Numitor Numitor,-ōris *m.*
Starszy syn króla Alby w Lacjum, Prokasa. Młodszy syn, Amuliusz, zagarnął tron, wygnał Numitora, zabił bratanka, a bratanicę, Reę Sylwię, poświęcił służbie bogini Westy. Rea Sylwia za sprawą Marsa urodziła jednak Romułusa i Remusa, którzy stali się protoplastami Rzymu.
nuncjusz nuntius,-ii *m.*; ὁ ἄγγελος,-ου
nurek urinātor,-ōris *m.*; ὁ κολυμβητής,-οῦ
nurkować úrinor, 1,-ātus sum; κολυμβάω; κυβιστάω
nurkowanie urinatio,-ōnis *f.*; ὁ κόλυμβος,-ου
nurt currens,-entis *m.*; fluentum,-i *n.*; τὸ ῥεῦμα,-ατος; τὸ ῥεῖθρον,-ου
nuta nota,-ae *f.*; tonus,-i *m.*; sonus,-i *m.*; τὸ σῆμα,-ατος; ἡ χορδή,-ῆς
nuże! cedo!, heia!, euge!, veni!; δεῦρο
nużący fatigābilis,-e; molestus, 3; κοπτώδης,-εσ

nużyć (de)fátigo, 1,-āvi,-ātum; κόπτω, σκύλλω

Nyks Nox,-ctis f.; Νύξ,-κτος

Uosobienie Nocy, córka Chaosu, siostra ciemności Podziemia, Erebu; matka bogiń Losu (Kery, Mojry), Hypnosa, Nemezis, Momosa (Szyderstwo), Filotesa (Miłość), Gerasa (Starość), Eris (Niezgoda) i Hesperyd, bogiń Wieczoru.

O

o 1. (**kim, czym**) de z *abl.*; περί z *gen.*; 2. (**kogo, co**) pro z *abl.*; ὑπέρ z *gen.*
pamiętać ~ meminī, -isse *alicuius rei*; **klócić się z kimé** ~ controversiam habēo, 2,-ui *cum alqo de alqa re*; **prosić kogoś** ~ peto, 3,-ivi,-itum *alqd ab alqo*; **pytać kogoś** ~ rogo, 1,-āvi,-ātum *alqm alqd*; sciscitor, 1,-ātus sum *alqd ab alqo*;
rywalizować ~ certo, 1,-āvi,-ātum *de alqa re*; **troszczyć się** ~ curo, 1,-āvi,-ātum *alqd*; sollicitus sum, esse, fui *ob alqd (de alqa re)*

oaza oasis,-is f.; ἡ ὄασις,-εως

obaj ambo,-ae,-o; uterque, utraque, utrumque; ἀμφότερος, 3

Caecus si caeco ductum praestat, ambo in fóveam cadunt.

obalać, -ić diverto, 3,-verti,-versum (evertēre); prosterno, 3,-stravi,-stratum; deicio, 3,-ieci,-iectum; καταλύω; ἐδαφίζω; μεταβάλλω; καταστρέφω

obalenie strages,-is f.; prostratio,-ōnis f.; diversio,-ōnis f.; eversio,-ōnis f.; ἡ κατάλυσις,-εως

obawa anxietas,-ātis f.; formīdo,-īnis f.; metus,-us m.; pavor,-ōris m.; timor,-ōris m.; terror,-ōris m.; ὁ φόβος,-ου; τὸ δέος,-εος; ἡ δειλία,-ας; τὸ τάρβος,-εος

obawiać się p. lękać się

obcas alx,-cis f.; ὁ κόθορνος,-ου

obcegi tenella,-ae f.; forceps,-ipis m.f.; forfex,-icis m.f.; ὁ καρκίνος,-ου; ἡ πυράγρα,-ας

obchodzenie ámbitus,-us m.; circúitus,-us m.; ἡ περίβασις,-εως

obchodzenie się tractamentum,-i n.; tractatio,-ōnis f.; ἡ μεταχείρισις,-εως

obchodzić circumeo,-ire,-ii (-ivi),-itum (obire); ambio, 4,-īvi,-ītum; circumvenio, 4,-veni,-ventum; περιάγω; περιέρχομαι; περιπατέω; περιβαίνω; κυκλόω; (*święto*) (con)celebro, 1,-āvi,-ātum; pompo, 1,-āvi,-ātum; ἑορτάζω

Co to mnie ~ ? Quid ad me?; **Nic mnie nie** ~ Id nihil ad me áttinet; Id meā nihil refert; ~ **urodziny** Diem natalem ágere (celebrare)

obchód circúitus,-us m.; ámbitus,-us m.; circuitio,-ōnis f.; ἡ περίβασις,-εως; (*święta*) celebratio,-ōnis f.; commemoratio,-ōnis f.; ἡ ἑορτή,-ῆς

obciać, -inać abscindo, 3,-scidi,-scissum; ámputo, 1,-āvi,-ātum; curto, 1,-avi,-atum; decīdo, 3,-cīdi,-cīsum; déseco, 1,-cui,-ctum; trunco, 1,-avi,-atum; ἐκκοπτέω; περιτέμνω

obciążać aggravato, 1,-āvi,-ātum; cárico, 1,-āvi,-ātum; ónero, 1,-āvi,-ātum; onusto, 1,-

āvi,-ātum; βαρείζω; φορτίζω; σωρεύω; καταβαρύνω; (ἐπι)βαρέω
obciążenie oneratio,-ōnis *f.*; impositio,-ōnis *f.*; pondus,-ēris *n.*; oppletio,-ōnis *f.*; ἡ
βάρῃσις,-εως

obcierać abstergēo, 2, -tersi,-tersum (extergēre, pertergēre); súbtero, 3,-trīvi,-trītum;
ἀποψήχω

obcokrajowiec extrāneus, 3; externus, 3; ádvena,-ae *m.*; peregrīnus,-i *m.*; hospes,-itis
m.; alienígena,-ae *m.*; ὁ ἀλλογενής,-οῦ; ὁ páροικος,-ου; ὁ ξένος,-ου

obcować conversor, 1,-ātus sum *cum alqo*; convivo, 3,-vixi,-victum *alicui*; ὁμιλέω;
πολιτεύομαι

Malus ipse fies, si malis convixeris.

obcowanie conversatio,-ōnis *f.*; ἡ ὁμιλία,-ας

obcy alienus, 3; adventicius, 3; ignōtus, 3; exóticus, 3; extrāneus, 3; ἄλλος, 3;
ἀλλότριος,-ον; ξένος, 3; ἕτερος, 3; páροικος,-ον

*Malum aliēnum ne féceris tuum gaudium. Amittit mérito proprium, qui aliēnum
appetit. Aliēna nobis, nostra plus aliis placent. Fertior seges est alienis semper
in agris vicinumque pecus grandius uber habet.*

obczyzna incolātus,-us *m.*; ἡ παροικία,-ας

obdarzać dono, 1,-āvi,-ātum; gratífico, 1,-āvi,-ātum; largior, 4,-itus sum; múneror, 1,-
ātus sum; munífico, 1,-āvi,-ātum; δωρέομαι; χαριτόω; χαρίζομαι

obdzierać decorio, 1,-āvi,-ātum; decutio, 3,-cussi,-cussum; (de)spolio, 1,-āvi,-ātum;
denūdo, 1,-āvi,-ātum; ἐκδέρω; ἐκδύω; συλλάω

obecnie actualiter, hoc tempore, in praesenti, praesto, praesentarie, nunc; σήμερον;
νῦν; νυνί

obecność praesentia,-ae *f.*; ἡ παρουσία,-ας

obecny praesens,-entis; instans,-antis; παρών,-οῦσα,-οῦν; ἐνεστῶτος, 3

Ex praetēritis praesentia aestimantur. Praesente médico nihil nocet.

obejmować complector, 3,-plexus sum (amplecti); complexor, 1,-ātus sum
(amplexari); comprehendo, 3,-prehendi,-prehensum; comprehenso, 1,-āvi,-ātum;
continēo, 2,-tinui,-tentum; capio, 3, cepi, captum; ἐναγκαλίζομαι;
περιλαμβάνω; περιέχω; συνέχω; ἐμπλέκω; χωρέω

o. rządy dominatum óccupo, 1,-āvi,-ātum; dominatu potior, 4, potītus sum; ἀρχῆς
λαμβάνομαι

o. rządy po ... alicui in regno succēdo, 3,-cessi,-cessum; διαδέχομαι

o. urząd magistratum (munus) in eo, 4,-ivi (-ii),-itum; officium suscipio, 3,-cēpi,-
ceptum; λειτουργίαν λαμβάνω

obejrzeć p. oglądać

obelga convicium,-ii *n.*; improprium,-ii *n.*; insultus,-us *m.*; infamia,-ae *f.*;

maledictum,-i *n.*; opprobrium,-ii *n.*; contumelia,-ae *f.*; τὸ ὄνειδος, -ου; ἡ
δυσφημία,-ας; τὸ πρόσκομμα,-ατος; ἡ βλασφημία,-ας; ἡ λοιδορία,-ας; ἡ
ῥβρις,-εως

obelisk met(ul)a,-ae *f.*; obeliscus,-i *m.*; ὁ ὀβελίσκος,-ου

obelżywy insultans,-antis; iniuriōsus, 3; contumeliōsus, 3; malédicus, 3; probrōsus, 3;

ὄνειδισκός, 3

oberwać p. obrywać

oberża caupōna, -ae f.; stābulum, -i n.; taberna, -ae f.; deversorium, -ii n.; τὸ πανδοχεῖον, -ου

oberżysta caupo, -ōnis m.; stabularius, -ii m.; ὁ πανδοχεύς, -έως

obezwładniać, -ić (con)stringo, 3, strinxi, strictum; cōlligo, 1, -āvi, -ātum; compesco, 3, -cui, -; καταδέω

obfitość abundantia, -ae f.; magnitūdo, -īnis f.; frequentia, -ae f.; profusio, -ōnis f.; saturatio, -ōnis f.; copia, -ae f.; affluentia, -ae f.; ubertas, -ātis f.; τὸ ἄφενος, -εος; ἡ ἀδρότης, -ητος; τὸ πλήρωμα, -ατος; τὸ περίσσευμα, -ατος; ἡ ἄδεια, -ας; ἡ πανήγυρις, -εως;

Ex abundantia cordis os loquitur.

obfitować abundo, 1, -āvi, -ātum; redundo, 1, -āvi, -ātum; affluo, 3, -fluxi, -fluxum; πλεονάζω; πληθύνω; πληροφορέω; περισσεύω; εὐπορεύομαι

obfity amplus, 3; abundans, -antis; copiōsus, 3; affluens, -entis; multus, 3; numerōsus, 3; profūsus, 3; magnus, 3; ἄδαῖος, 3; πλούσιος, 3; ὑπερβάλλων, -ον; πολύς, πολλή, πολύ

obgadywać commentior, 4, -itus sum; gannio, 4, -īvi, -ītum; de fama *alicui* détraho, 3, -traxi, -tractum; καταλαλέω

obgryzać ambedo, 3, -edi, -esum (circummedēre); (circum)rodo, 3, -si, -sum (obrodēre); περιτρώγω

obiad prandium, -ii n.; cena, -ae f. (*też kolacja*); δεῖπνον, -ου; τὸ ἄριστον, -ου

obiecać, -ywać pollicēor, 2, pollicitus sum; promitto, 3, -mīsi, -missum; spōndēo, 2, sponōdi, sponsum; vonēo, 2, voni, votum; ἐπαγγέλλομαι; ὁμολογέω; ὑπισχνέομαι; (*pod przysięgą*) creanto, 1, -āvi, -ātum; ὀρκωμοτέω

Deliberandum est antequam promiseris. Montes auri pollicēris.

obieg circūitus, -us m.; circulatio, -ōnis f.; rota, -ae f.; āmbitus, -us m.; circumvectio, -ōnis f.; ὁ τροχός, -οῦ; ἡ κυκλοφορία, -ας

obiegać circumcurro, 3, -(cu)curri, -cursum; círculo, 1, -āvi, -ātum; ambeo, 4, -ii (-ii), -itum; περιτρέχω

obiekt obiectum, -i n.; res, rei f.; ὁ στόχος, -ου

obierać 1. (wybierać, mianować) creo, 1, -āvi, -ātum; déligo, 3, -legi, -lectum; éligo, 3, -legi, -lectum; lego, 3, legi, lectum; ἐκλέγω; **2. (skóre, korę)** decórtico, 1, -āvi, -ātum; περιδέρω

obietnica promissio, -ōnis f.; promissum, -i n.; pollicitatio, -ōnis f.; sponsio, -ōnis f.; fides, -ei f.; ἡ ὑπόσχεσις, -εως; ἡ ἐπαγγελία, -ας; τὸ ἐπάγγελμα, -ατος

Promissa cadunt in débitum.

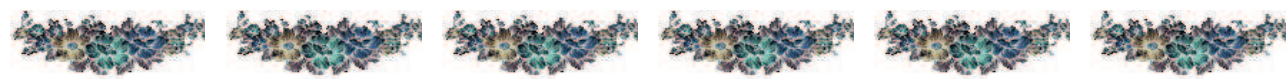
lamać ~ fidem frango, 3, fregi, fractum; **ludzić** ~ fumum vendo, 3, -didi, -itum

objaśniać declāro, 1, -āvi, -ātum; commentor, 1, -ātus sum; éxplico, 1, -āvi, -ātum; explāno, 1, -āvi, -ātum; intérpretor, 1, -ātus sum; διηγέομαι; ἔρμενεύω; ἐμφανίζω

objaśnienie illustratio, -ōnis f.; explanatio, -ōnis f.; commentarium, -ii n.; explicatio, -

ōnis *f.*; enodatio, -ōnis *f.*; τὸ ἐρμήνευμα, -ατος
objaw signum, -i *n.*; manifestatio, -ōnis *f.*; nota, -ae *f.*; indicium, -ii *n.*; phenómenum, -i
n.; symptōma, -atis *n.*; τὸ σύμπτωμα, -ατος; τὸ φαινόμενον, -ου
Médici e symptómatis nonnullis et advenientes et crescentes morbos cognoscunt.
objawiać acclāro, 1, -āvi, -ātum; manifesto, 1, -āvi, -ātum; revēlo, 1, -āvi, -ātum;
 patefacio, 3, -feci, -factum; aperio, 4, -rui, -rtum; ἀποφαίνω; δηλώω; ἀποκαλύπτω;
 φανερόω; φωτίζω; γνωρίζω
objawienie manifestatio, -ōnis *f.*; revelatio, -ōnis *f.*; apparentia, -ae *f.*; apparitio, -ōnis *f.*;
 ἡ ἀποκάλυψις, -εως; ἡ ἐπιφάνεια, -ας; ἡ φανέρωσις, -εως
objazd circúitus, -us *m.*; circumvectio, -ōnis *f.*; ámbitus, -us *m.*; anfractus, -us *m.*; ἡ
 περιφέρεια, -ας
objąć p. obejmować
objechać circumeo, -ire, -ii (-ivi), -itum; circumvenio, 4, -veni, -ventum; circumvehor,
 3, -vectus sum; ambeo, 4, -ivi (-ii), -itum περιχωρέω
objęcie 1. (w posiadanie) occupatio, -ōnis *f.*; ἡ κράτησις, -εως; **2. (np. ramionami)**
 complexus, -us *m.*; amplexus, -us *m.*; ἡ περίληψις, -εως; τὸ ἐναγκάλισμα, -ατος
objętość volūmen, -inis *n.*; capacitàs, -ātis *f.*; mensūra, -ae *f.*; τὸ χώρημα, -ατος
oblać (polać) aspergo, 3, -si, -sum; perfundo, 3, -fudi, -fūsum; περιχέω
oblegać obsidēo, 2, -sedi, -sessum (circumsedēre); circumsto, 1, -steti, - ; περιίστημι;
 πολιορκέω; περιβάλλω; (*szturmować*) oppugno, 1, -āvi, -ātum; εἰσβάλλω
obleżenie obsessio, -ōnis *f.*; oppugnatio, -ōnis *f.*; obsidio, -ōnis *f.*; ἡ πολιορκία, -ας; ἡ
 περιοχή, -ῆς
obliczać cálculo, 1, -āvi, -ātum; censēo, 2, -ui, -sum; cómputo, 1, -āvi, -ātum; dinúmero,
 1, -āvi, -ātum; ratiócinor, 1, -ātus sum; λογίζομαι; ψηφίζω; ἀριθμέω
obliczanie calculatio, -ōnis *f.*; cálcūlus, -i *m.*; computatio, -ōnis *f.*; ratiocinium, -ii *n.*;
 ratio, -ōnis *f.*; dinumeratio, -ōnis *f.*; ἡ ἀρίθμησις, -εως; ὁ λογισμός, -οῦ; (*głosów*)
 scrutinium, -ii *n.*; ἡ ψῆφος, -ου
oblicze facies, -ei *f.*; effigies, -ei *f.*; conspectus, -us *m.*; frons, -ntis *f.*; persōna, -ae *f.*; os,
 ōris *n.*; vultus, -us *m.*; τὸ πρόσωπον, -ου; ἡ ὄψις, -εως; ἡ ὄψ, ὠπός; ἡ μορφή, -
 ῆς; ἡ ἐνωπή, -ῆς
Vultus (frons) ánimi index.
oblubienica sponsa, -ae *f.*; pacta, -ae *f.*; ἡ νύμφη, -ης
oblubieniec sponsus, -i *m.*; pactus, -i *m.*; ὁ νυμφίος, -ου
oblaskawiać mansuefacio, 3, -feci, -factum; mansueto, 1, -āvi, -ātum; dómito, 1, -āvi, -
 ātum; perdomo, 1, -ui, -itum; ἡμερόω
oblawa indāgo, -inis *f.*; ἡ περιδιώκησις, -εως
obłąkanie paranoia, -ae *f.* hallucinatoria; paraphrenia, -ae *f.*; dementia, -ae *f.*; amentia, -
 ae *f.*; insania, -ae *f.*; vesania, -ae *f.*; vecordia, -ae *f.*; deliratio, -ōnis *f.*; furor, -ōris *m.*;
 ἡ παράνοια, -ας; ἡ παραφρηνία, -ας; ἡ μανία, -ας
obłąkany cerritus, 3; furiōsus, 3; insānus, 3; demens, -entis; maniōsus, 3; vecors, -
 ordis; vesanus, 3; μανικός, 3

oblok *nubes,-is f.; nébula,-ae f.; nimbus,-i m.;* ὁ ὄμβρος,-ου; ἡ ὀμίχλη,-ης; ἡ νεφέλη,-ης
obluda *fallaciloquium,-ii n.; fallácītas,-ātis f.; fallacia,-ae f.; hypocrisis,-is f.;*
(dis)simulatio,-ōnis f.; versutia,-ae f.; fucus,-i m.; ἡ ὑπόκρισις,-εως
obludnik *fictus,-i m.; dissimulātor,-ōris m.; hypocritā,-ae m.;* ὁ ὑποκριτής,-οῦ; ὁ δίλογος,-ου
obludny *bilinguis,-e; fictus, 3; falsus, 3; simulatus, 3;* δίλογος,-ον; σκολιός, 3; εἰρωνικός, 3
obmacywanie *(per)palpatio,-ōnis f.; manutigium,-ii n.;* ἡ (περι)ψηλάφησις,-εως
obmawiać *commentior,4,-itus sum; detracto, 1,-āvi,-ātum; gannio, 4,-īvi,-ītum;*
maleloquor, 3,-cutus sum; κακολαλέω; καταλαλέω; συκοφαντέω
obmowa *maleloquácītas,-ātis f.; maledictio,-ōnis f.; obtrectatio,-ōnis f.; gannitio,-ōnis*
f.; ἡ κακολαλία,-ας; ἡ καταλαλία,-ας; ἡ διαβολή,-ῆς
obmycie *lavatio,-ōnis f.; ablutio,-ōnis f.; dilutio,-ōnis f.;* τὸ λουτρόν,-οῦ
obmyć, -ywać *ábluo, 3,-lui,-lutum (diluĕre, eluĕre, circumluĕre);* lavo, 1, lavi,
lavatum (lautum, lotum); περιλούω; πλύνω; νίπτω; ῥαντίζω
obmywanie *ablutio,-ōnis f.; lavatio,-ōnis f.; lotio,-ōnis f.;* ἡ λούτρωσις,-εως
obnażać *(de)nudo, 1,-āvi,-ātum; spolio, 1,-āvi,-ātum; exuo, 3,-ui,-utum; détego, 3,-*
texi,-tectum; aperio, 4,-rui,-rtum; γυμνῶω; δείκνυμι
obnażanie *denudatio,-ōnis f.;* ἡ γύμνωσις,-εως
obnażony *nudus, 3;* γυμνός, 3
obniżać *degrado, 1,-āvi,-ātum; minoro, 1,-āvi,-ātum; (de)minuo, 3,-ui,-ūtum; demitto,*
3,-misi,-misum (submittĕre); ταπεινῶω; *(o cenie) depretio, 1,-āvi,-ātum; pretium*
deminuĕre; ἐλασσῶω; μειῶω
obojczyk *clavícŭla,-ae f.;* ἡ κλείς, κλειδός
obojętność *impassibilitas,-ātis f.; indifferentia,-ae f.; neutrālītas,-ātis f.; aequitas,-ātis*
f.; ἡ ἀδιαφορία,-ας; ἡ ἀκήδεια,-ας; ἡ οὐδετερία,-ας
obojętny *impassibilis,-e; indifferens,-entis; neutrālis,-e;* οὐδέτερος, 3; ἀδιάφορος,-ον
obojnaczy *ambisexuālis,-e; hermaphrodíticus, 3;* ἀνδρογύνης,-ες
obojnak *androgynus, 3; hermaphróditus, 3;* ὁ ἀνδρόγυνος,-ου; ὁ ἑρμαφρόδιτος,-ου
obok 1. (przyim.) *ad z acc.;* apud *z acc.;* erga *z acc.;* iuxta, iuxtim *z acc.;* praeter *z*
acc.; prope *z acc.;* παρά *z acc.;* ἐπί *z dat.;* πρὸς *z acc.;* **2. (przysł.)** *iuxta, iuxtim,*
prope, propter; πλησίον
obol *óbolus,-i m.;* ὁ ὀβολός,-οῦ
obolały *dolorōsus, 3;* ἀλγεινός, 3
obopólny *mútuus, 3; alternus, 3;* ἀμφότερος, 3
obora *stábulum,-i n.; bostar,-aris n.; bovīle,-is n.; saeptum,-i n.;* ὁ σηκός,-οῦ
obosieczny *anceps,-ipis; biacūtus, 3; bipennis,-e;* δίστομος,-ον
obowiązek *ministerium,-ii n.; obligatio,-ōnis f.; obsequium,-ii n.; officium,-ii n.;*

munus,-ēris *n.*; débitum,-i *n.*; ἡ λατρεία,-ας; ἡ ὑποχρέωσις,-εως; ἡ λειτουργία,-ας; ἡ τιμή,-ῆς

Gaudia post officia. Officium officio provocatur. Nulla vitae pars vacat officio.

obowiązkowy obligatorius, 3; imperatīvus, 3; débitus, 3; iustus, 3; ὑποχρεωτικός,-όν; ἀναγκαῖος, 3

obowiązywać óbligo, 1,-āvi,-ātum; constringo, 3,-strinxi,-strictum (obstringēre); *alqm* tenēo, 2,-ui,-tum; ὑποχράομαι

obozować castris sto, 1, steti, statūrus; stábulor, 1,-ātus sum; στρατοπεδεύω

obozowy castrensis,-e; παρεμβολικός, 3

obóz (wojskowy) castra,-ōrum *n.pl.*; ἡ παρεμβολή,-ῆς; τὸ στρατόπεδον,-ου;

(*zimowy*) hiberna,-ōrum *n.pl.*; (**plac**) castrum,-i *n.*; campus,-i *m.*; ἡ πλατεῖα,-ας

obracać (con)verto, 3,-verti,-versum; (de)torquēo, 2,-torsi,-tortum; roto, 1,-āvi,-ātum; volūto, 1,-āvi,-ātum; volvo, 3, volvi, volutum; (περι)στρέφω; (μετα)τρέπω; ἐπιστρέφω

obracający się gyratus, 3; rotatīvus, 3; rotatorius, 3; γυρατός, -ον; γυροδρόμος,-ον; στροβιλός, 3

obracanie się volubílitās,-ātis *f.*; rotatio,-ōnis *f.*; ἡ στρέψις, -εως; ὁ στρόβος,-ου; ἡ ἀναστροφή,-ῆς

obradować discutio, 3,-cussi,-cussum; confero,-ferre,-tuli, collatum; pertracto, 1,-āvi,-ātum; consulto, 1,-āvi,-ātum; cónsulo, 3,-sului,-sultum; delíbero, 1,-āvi,-ātum; συμβουλεύω; συνεδρεύω

obradý conferentia,-ae *f.*; consultatio,-ōnis *f.*; consilium,-ii *n.*; deliberatio,-ōnis *f.*; τὸ συμβούλιον,-ου

obraz effigies,-ei *f.*; figmentum,-i *n.*; figūra,-ae *f.*; imāgo,-īnis *f.*; pictio,-ōnis *f.*; pictūra,-ae *f.*; simulacrum,-i *n.*; aspectus,-us *m.*; ὁ πίναξ,-ακος; ἡ ζωγραφία,-ας; ἡ εἰκών,-όνος; τὸ ὁμαίωμα,-ατος; ὁ χαρακτήρ, -ῆρος; τὸ ὑπόδειγμα,-ατος

Sermo animi imago est. Scientia nihil aliud est quam veritatis imāgo. Effigiem Dei formamque quaerere imbecillitātis humānae est.

obrazą contumelia,-ae *f.*; indignatio,-ōnis *f.*; laesio,-ōnis *f.*; improprium,-ii *n.*; infamia,-ae *f.*; offensa,-ae *f.*; offensum,-i *n.*; offensio,-ōnis *f.*; opproprium,-ii *n.*; ἡ δυσφημία,-ας; τὸ ὄνειδος,-εος; τὸ πρόσκομμα,-ατος; ἡ προσκοπή,-ῆς; τὸ σκάνδαλον,-ου; ἡ ὕβρις,-εως

obrazić, -zać contémero, 1,-āvi,-ātum; contumelio, 1,-āvi,-ātum; ignominio, 1,-āvi,-ātum; offendo, 3,-fendi,-fensum; violo, 1,-āvi,-ātum; laedo, 3, laesi, laesum; ὑβρίζω; προσκόπτω; πταίω

obrazowy picturescus, 3; figuratīvus, 3; εἰκονικός, 3; τυπικός, 3

obraźliwy contumeliōsus, 3; insultans,-antis; offensīvus, 3; probrōsus, 3; ὑβριστής,-ές

obrażenie 1. (uszkodzenie) laesio,-ōnis *f.*; defectus,-us *m.*; ἡ ἀδικία, -ας; ἡ βλάβη,-ης; **2. p. obraza**

obrażczka ánūlus,-i *m.*; círcūlus,-i *m.*; orbícūlus,-i *m.*; ὁ δακτύλικος,-ου; τὸ κυκλίσκιον,-ου

obrona defensa,-ae *f.*; defensio,-ōnis *f.*; tutāmen,-īnis *n.*; tutamentum,-i *n.*;

praesidium,-ii *n.*; custodia,-ae *f.*; ἡ ἀπολογία,-ας; ἡ ἄμυνα,-ης; τὸ ἀλέξιμα,-ατος; ἡ ἄλεξις,-εως

obronny defensabilis,-e; defensivus, 3; armatus, 3; validus, 3; ἀμυντήριος, 3; ἀλεξητήριος, 3

obronca advocatus,-i *m.*; astator,-ōris *m.*; defensor,-ōris *m.*; patrōnus,-i *m.*; procurator,-ōris *m.*; tutor,-ōris *m.*; vindex,-icis *m.*; ὁ ἀμύντωρ,-ορος; ὁ ἔκδικος,-ου; ὁ ἀλεξητήρ,-ῆρος; ὁ προστάτης,-ου

obrotowy rotativus, 3; circularis,-e; versatilis,-e; axialis,-e; κυκλοφόρος,-ον

obrócić p. obracać

obrót (wokół) circulatio,-ōnis *f.*; circumactio,-ōnis *f.*; circuitus,-us *m.*; rotatio,-ōnis *f.*; τὸ κύκλωμα,-ατος; ἡ περίοδος,-ου; (**obrócenie**) conversio,-ōnis *f.*; versatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπίστρεψις,-εως

obrus mantēle,-is *n.*; τὸ σκέπασμα,-ατος

obrywanie decerptio,-ōnis *f.*; devulsio,-ōnis *f.*; ἡ περίδρεψις,-εως

obrzędek (rel.) ritus,-us *m.*; caerimonia,-ae *f.*; ἡ ἄγιστεία,-ας

obrzezanie circumcīsis,-ōnis *f.*; ἡ περιτομή,-ῆς; ἡ ἀκροβυστία,-ας

obrzęd caerimonia,-ae *f.*; ritus,-us *m.*; ἡ ἄγιστεία,-ας

obrzęk tumefactio,-ōnis *f.*; tumescencia,-ae *f.*; oedēma,-atis *n.*; τὸ οἴδημα,-ατος

obrzydliwość abominatio,-ōnis *f.*; taedium,-ii *n.*; fastidium,-ii *n.*; τὸ βδέλυγμα,-ατος

obrzydliwy nauseans,-antis; abominabilis,-e; foedus, 3; abominandus, 3; taediōsus, 3; βδελυκτός, 3

obrzydnąć taedio, 1,-āvi,-ātum; βδελύσσομαι

obrzydło mi coś pertaedet, 2,-uit me *alicuius rei*

obrzydzać nauseo, 1,-āvi,-ātum; odium *alicuius rei* cōncito, 1,-āvi,-ātum; *alqd alicui* invīsum facio, 3, feci, factum; βδελύσσω

obrzydzenie abominatio,-ōnis *f.*; fastidium,-ii *n.*; aversio,-ōnis *f.*; aversatio,-ōnis *f.*; nausēa,-ae *f.*; taedium,-ii *n.*; ἡ βδελυγμία,-ας

obsada personae,-arum *f.pl.*; τὰ πρόσωπα,-ων

obsadka calamus,-i *m.*; stilus,-i *m.*; ὁ κάλαμος,-ου

obsadzać obsidēo, 2,-sedi,-sessum; occupo, 1,-āvi,-ātum; περικαθίζω; (*roślinnościq*) planto, 1,-āvi,-ātum; obsero, 3,-sēvi,-sītum (conserēre, circumserēre); περιφυτεύω

obserwacja observatio,-ōnis *f.*; animadversio,-ōnis *f.*; ἡ περίβλεψις,-εως; ἡ περίσκεψις,-εως

obserwator observator,-ōris *m.*; spectator,-ōris *m.*; ὁ περιβλέπτης,-ου

obserwatorium observatorium,-ii *n.*; τὸ περισκοπεῖον,-ου

obserwować observo, 1,-āvi,-ātum; inspicio, 3,-spexi,-spectum; intuēor, 2,-tūitus sum; περιβλέπω; περισκοπέω; ἐποπτεύω; καθοράω; παρατηρέω

obsesja obsessio,-ōnis *f.*; idēa,-ae *f.* compulsiva (fixa, imperativa, obsessiva); ἡ μανία,-ας

obsiać obsero, 3,-sēvi,-situm (conserēre, circumserēre); περισπείρω;

Cōnserit unus agrum, sed fruges dēmetit alter.

obsługa servitium,-ii *n.*; assistentia,-ae *f.*; ministerium,-ii *n.*; ἡ διακονία,-ας; ἡ
θεραπεία,-ας

obsługiwać (de)servio, 4, -ivi, -itum; (sub)ministro, 1, -avi, -atum; διακονέω;
θεραπεύω

obstrukcja obstructio,-ōnis *f.*; impedimentum,-i *n.*; ἡ ἐπίστασις,-εως

obszar árēa,-ae *f.*; districtus,-us *m.*; regio,-ōnis *f.*; spatium,-ii *n.*; terrēnum,-i *n.*;
territorium,-ii *n.*; ὁ χῶρος,-ου; τὸ χωρίον,-ου

obszarnik proprietarius,-ii *m.*; latifundarius,-ii *m.*; agrorum possessor,-ōris *m.*;
ὁ κτήτωρ,-ορος

obszerny amplus, 3; extensīvus, 3; spatiōsus, 3; vastus, 3; voluminōsus, 3; magnus, 3;
εὐρύχωρος, -ον; πλατύς,-εῖα,-ύ; εὐχανδής,-ές

obuć, -uwać *cálceo*, 1,-āvi,-ātum; ὑποδέομαι

obudowa circumaedificatio,-ōnis *f.*; integumentum, -i *n.*; ἡ περιοικοδόμησις,-εως
obudzić p. budzić

obumarcie mortificatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπονέκρωσις, -εως

obumarły mortícinus, 3; necróticus, 3; νεκροτικός, 3; ἀπόνεκρος,-ον

obumierać (e)vanesco, 3,-ui, - ; contabesco, 3,-tabui, - ; pereo,-ire,-ii(-ivi),-itum;
(prae)morior, 3, mórtuus sum; ἀπονεκρόομαι; νεκρόω; ἀποθνσκω

oburzenie indignatio,-ōnis *f.*; iracundia,-ae *f.*; ánimi commotio,-ōnis *f.*; irritatio,-ōnis
f.; ira,-ae *f.*; ἡ ἀγανάκτησις,-εως; τὸ ἐμβρίμημα,-ατος

obustronny ambilaterālis,-e; bilaterālis,-e; mútuus, 3; ἀμφότερος, 3

obuwać *cálceo*, 1,-āvi,-ātum; ὑποδέομαι

obuwie calceāmen,-īnis *n.*; *cálcei*,-ōrum *m.pl.*; calceamentum,-i *n.*; calceātus,-us *m.*;
τὰ ὑποδήματα, -ων

obwarowywać (com)munio, 4,-īvi,-ītum; fortífico, 1,-āvi,-ātum; vallo, 1,-āvi,-ātum;
περιοχυρόω

obwarowanie moenia,-ium (-orum) *n.pl.*; (com)munitio,-ōnis *f.*; fortificatio,-ōnis *f.*;
vallatio,-ōnis *f.*; vallum,-ii *n.*; munimentum,-i *n.*; τὸ ὀχύρωμα,-ατος

obwiązywać obstringo, 3,-strinxi,-strictum; devincio, 4,-vinxi,-vinctum; circúmligo,
1,-āvi,-ātum (obligare); περιδέω; καταδέω

obwieszczać edico, 3,-xi,-ctum; annuntio, 1,-āvi,-ātum; (pro)nuntio, 1,-āvi,-ātum;
manifesto, 1,-avi, -atum; praeconio, 1,-āvi,-ātum; praedico, 1,-āvi,-ātum;
proclāmo, 1,-āvi,-ātum; (per)vulgo, 1,-āvi,-ātum; κηρύσσω; περιαγγέλλω;
ἀπαγγέλλω

obwieszczenie edictum,-i *n.*; communicatum,-i *n.*; annuntiatio,-ōnis *f.*; divulgatio,-
ōnis *f.*; proclamatio,-ōnis *f.*; praeconium,-ii *n.*; promulgatio,-ōnis *f.*; praedicatio,-
ōnis *f.*; pronuntiatio,-ōnis *f.*; τὸ κήρυγμα,-ατος; ἡ περιαγγελία,-ας

obwoluta obvolutio,-ōnis *f.*; involucrum,-i *n.*; libri tegimentum,-i *n.*; τὸ
περικάλυμμα,-ατος

obwód circumferentia,-ae *f.*; circūlus,-i *m.*; circúitus,-us *m.*; ámbitus,-us *m.*;
ἡ περιφέρεια,-ας; ὁ περίμετρος,-ου; ἡ τροχία,-ᾶς

obwódka zónula,-ae *f.*; aréola,-ae *f.*; ὁ τροχίσκος,-ου

oby utinam; εἴτε; εἶ; ὄφελον

~ tylko modo; ~ nie ne

obycie urbánitas,-ātis f.; τὸ ἥθος,-εος

obyczaj mos,-ris m.; habitūdo,-īnis f.; consuetūdo,-ōnis f.; institūtum,-i n.; ritus,-us m.; τὸ ἔθος,-εος; τὸ ἥθος,-εος; ὁ τρόπος,-ου

O témpora, o mores! Omnes pópuli légibus aut móribus reguntur. Si fueris Romae, Romano vivito more; si fueris alibi, vivito sicut ibi! Consuetūdo et mos vim legis habēre videntur. Ridendo cástigmat mores. Et ridendo mores corriguntur. Quid leges sine móribus proficiunt? Honōres mutant mores, sed raro in meliores. Sera numquam est ad bonos mores vita. In óculo, in lóculo, in póculo mores nosces ut spéculo. Foris ut mos est, intus ut libet.

obyczajność cástītas,-ātis f.; morálitas,-ātis f.; pudicitia,-ae f.; τὸ ἥθος,-εος

obyczajny castus, 3; púdicus, 3; morālis,-e; ἠθικός, 3

obyczajowy morālis,-e; éthicus, 3; ἠθικός, 3

obydwaj ambo,-ae,-o; uterque, utraque, utrumque; ἀμφότερος, 3

obywać się *alqa re* carēo, 2,-ui -; *alqa re* egēo, 2,-ui -; ὑστερέω

obywatel civis,-is m.; municeps,-īpis m.; ὁ πολίτης,-ου

Civis Romānus sum. Civium concordia murus urbium.

obywatelski civīlis,-e; cívicus, 3; popularis,-e; πολιτικός, 3

obywatelstwo cívitas,-ātis f.; civílitas,-ātis f.; ἡ πολιτεία,-ας; τὸ πολίτευμα,-ατος

obżarstwo edácītas,-ātis f.; guttur,-ūris n.; helluatio,-ōnis f.; gula,-ae f.; vorácītas,-ātis f.; ἡ λαιμαργία,-ας

ocaleć salvus sum, esse, fui; salvus evado, 3,-vasi,-vasum; me (con)servo, 1, -avi,-atum; σφάζομαι

ocalenie salus,-ūtis f.; ἡ σωτηρία,-ας; τὸ σωτήριον,-ου; ἡ περιποίησις,-εως

Una salus victis nullam sperāre salūtem.

ocalić (con)servo, 1,-āvi,-ātum; líbero, 1,-āvi,-ātum; salvo, 1,-āvi,-ātum; sano, 1,-āvi,-ātum; sóspito, 1,-āvi,-ātum; σφάζω; ἐπιτηρέω; ῥύομαι

ocean océanus,-i m.; ὁ ὠκεανός,-οῦ

ocena aestimatio,-ōnis f.; evaluatio,-ōnis f.; censūra,-ae f.; indicium,-ii n.; taxatio,-ōnis f.; recensio,-ōnis f.; existimatio,-ōnis f.; ἡ κρίσις,-εως

oceniać aestimo, 1,-āvi,-ātum; arbitror, 1,-ātus sum; (re)censēo, 2,-censui,-censum; pretio, 1,-āvi,-ātum; eváluo, 1,-āvi,-ātum; taxo, 1,-āvi,-ātum; exístimo, 1,-āvi,-ātum; κρίνω; νομίζω; λογίζομαι; ἀξιόω; οἶομαι; τιμάω

~ **oddatnio** probō, 1,-āvi,-ātum; ~ **nisko** parvi facio, 3, feci, factum

ocet acētum,-i n.; τὸ ὄξος,-εος

och! ho!, io!, eheu!, proh!; ἰώ; αἶ; ἔα; οὐά

ochładzać refrígero, 1,-āvi,-ātum; ψύχω; ψυχόω

ochłoda refrigerium,-ii n.; refrigeratio,-ōnis f.; ὁ ψυγμός,-οῦ; ἡ ἀνάψυξις,-εως

ochłodzenie refrigeratio,-ōnis f.; ἡ ψῦξις,-εως

ochłonać me *ex alqa re* recipio, 3,-cepi,-ceptum; ἀναψύχομαι

ochoczo promptim, alácriter, impigre, viváciter, volenter; ἐθειλημῶς; προθύμως; ἔτοιμως

ochoczy promptus, 3; álacer,-ris,-cre; ímpiger, 3; vivax,-acis; voluntarius, 3; ἔθειλημός, 3; πρόθυμος,-ον; ἔτοιμος, 3; σπουδαῖος, 3

Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma.

ochota desiderium,-ii *n.*; voluntas,-ātis *f.*; ἡ προθυμία,-ας; τὸ θέλημα,-ατος

ochotnik voluntarius,-ii *m.*; volo,-ōnis *m.*; ὁ ἐθειλοντής,-οῦ

Uno crine tráhitur voluntarius.

ochotniczy voluntarius, 3; πρόθυμος, 3; ἔθειλημός, 3

ochronić *p.* chronic

ochrona protectio,-ōnis *f.*; defensio,-ōnis *f.*; commenda,-ae *f.*; praesidium,-ii *n.*; tutamentum,-i *n.*; tutēla,-ae *f.*; patronātus,-us *m.*; ἡ προστασία,-ας;

ἡ προφυλακή,-ῆς; ἡ σωτηρία,-ας; ἡ σκέπη,-ης

ochrypłość raucēdo,-īnis *f.*; raucitas,-ātis *f.*; ἡ βράγχη,-ης

ochryply obraucatus, 3; rauc(id)us, 3; βραγχός, 3

ociągać się (de)moror, 1,-ātus sum; cunctor, 1,-ātus sum; retardo, 1,-āvi,-ātum; cesso, 1,-āvi,-ātum; χρονίζω; ὀκνέω

ociężałość gravēdo,-īnis *f.*; grávitas,-ātis *f.*; ἡ βαρύτης,-ητος

ociężały ponderōsus, 3; grávidus, 3; βαρύς,-εῖα,-ύ; νωχελής,-ές; νωθρός, 3

ocieniać opāco, 1,-āvi,-ātum; (in)umbro, 1,-āvi,-ātum (obumbrare); ἐπισκιαζω

ocienianie obumbratio,-ōnis *f.*; ἐπισκιασμός,-οῦ

ocieniony opācus, 3; obumbratus, 3; ἐπίσκιος,-ον

ocieplać tafefacio, 3,-feci,-factum; calefacio, 3,-feci,-factum; áprico, 1,-āvi,-ātum; θερμαίνω

ocknać się expergiscor, 3, experrectus sum; ἐγείρομαι; ἐκνήφω

oczarować (ef)fáscino, 1,-āvi,-ātum; obcanto, 1,-āvi,-ātum; βασκαίνω; γοητεύω; θαυματουργέω

oczarowanie fascinatio,-ōnis *f.*; fáscinum,-i *n.*; obcantatio,-ōnis *f.*; ἡ βασκανία,-ας; ὁ θαυμαστός,-οῦ; τὸ γοήτευμα,-ατος

oczekiwać exspecto, 1,-āvi,-ātum; attendo, 3,-tendi,-tentum; praestolor, 1,-ātus sum; spero, 1,-āvi,-ātum; ἐκδέχομαι; προσδοκάω; περιμένω; ἐλπίζω

oczekiwanie exspectatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐκδοχή,-ῆς; ἡ προσδοκία,-ας; ἡ μονή,-ῆς; (*nadzieja*) spes,-ei *f.*; ἡ ἐλπής,-ίδος

oczerniać famam lácero, 1,-āvi,-ātum; diffāmo, 1,-āvi,-ātum; infāmo, 1,-āvi,-ātum; críminor, 1,-ātus sum; διαβάλλω; συκοφαντέω; δυσφημέω; κακολαλέω; φλυαρέω

oczernianie diffamia,-ae *f.*; diffamatio,-ōnis *f.*; infamatio,-ōnis *f.*; ἡ δυσφημία,-ας; καταλαλία,-ας; κακολαλία,-ας

oczny ocularius, 3; ocularis,-e; ophthálmicus, 3; ὀφθαλμικός, 3

oczodół orbīta,-ae *f.* óculi; ὁ βόθυνος,-ου τοῦ ὀφθαλμοῦ

oczopląs nystagmus,-i *m.*; ὁ νυσταγμός,-οῦ

oczyszczać cástigo, 1, -āvi, -ātum; (ex)purgo, 1, -āvi, -ātum; límpido, 1, -āvi, -ātum; lutro, 1, -āvi, -ātum; purífico, 1, -āvi, -ātum; (e)mundo, 1, -āvi, -ātum; ἀγνίζω; καθαρίζω; καθαίρω; ῥαντίζω; (**od grzechów**) fébruo, 1, -āvi, -ātum; eluo, 3, -ui, -ūtum; ἀπολύω; (**drzewa**) puto, 1, -āvi, -ātum; súrculo, 1, -āvi, -ātum

oczyszczający 1. (czyszczący) depurans, -antis; emundans, -antis; purgans, -antis; purgatorius, 3; ἀγνίζων, -ουσα, -ον; καθαρίζων, -ουσα, -ον; **2. (obmywający)** ábluens, -entis; ἀπολούων, -ουσα, -ον; **3. (ścierający)** abstergens, -entis; ἀποτριβών, -ουσα, -ον; **4. (rozjaśniający)** clarificans, -antis; λαμπρυντικός, 3

oczyszczenie 1. (wyczyszczenie) depuratio, -ōnis *f.*; emundatio, -ōnis *f.*; purgatio, -ōnis *f.*; purificatio, -ōnis *f.*; rectificatio, -ōnis *f.*; ὁ ἀγνισμός, -οῦ; ἡ κάθαρσις, -εως; ὁ καθαρισμός, -οῦ; **2. (obmycie)** ablutio, -ōnis *f.*; ἡ ἀπόλουσις, -εως; **3. (wytarcie)** detersio, -ōnis *f.*; ἡ ἀπότριψις, -εως; **4. (rozjaśnienie)** clarificatio, -ōnis *f.*; ἡ λάμπρυσις, -εως

oczytany in litteris versātus, 3; πολυγνώμων, -ον

oczywistość evidentia, -ae *f.*; perspicūitas, -ātis *f.*; ἡ ἐπιφάνεια, -ας

oczywisty évidens, -entis; manifestus, 3; certus, 3; indubius, 3; perspicuus, 3; ἐπιφανής, -ές; εὖσημος, -ον; φανερός, 3

Manifesta non egent probatione.

oczywiście evidenter, certe, nempe, nimirum, profecto, plane, quippe, sane, scílicet, vidélicet; ἀσφαλῶς; ἀμέλει; πάνυ (γε); πάνυ μὲν οὖν; μέντοι; δήπου; ναί

od a, ab, abs z abl.; e, ex z abl.; de z abl.; ἐξ z gen.; ἀπό z gen.; ὑπό z gen.

~ **kiedy** a quo; ~ **najmłodszych lat** a prima aetate; ab initio aetatis; ~ **początku** a principio (primo); ~ **świt** a prima luce; ~ **tego czasu** ex hoc tēpore; ab illo tēpore; ~ **tego dnia** ex hoc die; ~ **czasu do czasu** interdum; ~ **dawna** dudum pridem; iam diu; ~... **do...** inde a... usque ad...

oda oda, -ae *f.*; carmen, -īnis *n.*; ἡ ᾠδή, -ῆς

odbarwiać decóloro, 1, -āvi, -ātum; δυσχρωματίζω

odbarwienie decoloratio, -ōnis *f.*; ἡ δύσχρωσις, -εως; ὁ δυσχρωματισμός, -οῦ

odbicie repercussio, -ōnis *f.*; repulsus, -us *m.*; reflexus, -us *m.*; ἡ ἀνάκαμψις, -εως; ἡ ἀνάκλασις, -εως; ἡ ἀποτύπωσις, -εως

odbić p. odbijać

odbiegać abscurro, 3, -curri, -cursum; discēdo, 3, -cēssi, -cēssum; ἀποτρέχω

odbierać ádimo, 3, -ēmi, -emptum; demo, 3, dempsi, demptum; recipio, 3, -cēpi, -ceptum; ἀφαιρέω; ἀπολαμβάνω; ἀπέχω; ἀποδέχομαι; (**gwałtem**) eripio, 3, -rui, ereptum; ἀρπάζω; (**ściągać**) détraho, 3, -trāxi, -tractum; ἀνασπάω; (**wynosić**) áufero, auférre, ábstuli, ablātum; ἀποφέρω; (**nadzieję**) spem tollo, 3, sustuli, sublatum; (**o. moc ustawie**) legem dérogo, 1, -āvi, -ātum; ἀκυρώω

odbijać repercutio, 3, -cussi, -cussum; repello, 3, réppuli, repulsum; reicio, 3, -iēci, -iectum; ἀντιτύπτω; (**uwalniać**) líbero, 1, -āvi, -ātum; ἐλευθερόω; (**druk**) ímprimo, 3, -pressi, -pressum; ἀποτυπόω; (**światło**) reflecto, 3, -flexi, -flexum; refulgēo, 2, -fulsi, -; ἀνακλάω; (**odpływać**) navem a terra (portu) solvo, 3, solvi, solūtum; ἀποπλέω

odbijanie się (pokarmu) ructilatio, -ōnis *f.*; ἡ παλίρροια, -ας

odbiorca acceptor, -ōris *m.*; accipiens, -entis *m.*; ὁ ἀποληπτῆς, -οῦ; (*listu*)

destinatarius, -ii *m.*; ὁ παραληπτῆς, -οῦ

odbiornik receptor, -ōris *m.*; exceptáculum, -i *n.*

odbiór receptio, -ōnis *f.*; acceptio, -ōnis *f.*; ἡ ἀπόληψις, -εως

odbitka *copia, -ae *f.*; impressio, -ōnis *f.*; imāgo, -īnis *f.*; ὁ ἀντίτυπος, -ου

odblokować (re)solvo, 3, solvi, solūtum; (re)laxo, 1, -āvi, -ātum; ἀπλύω

odblask reflexus, -us *m.*; resplendentia, -ae *f.*; repercussus, -us *m.*; lux, -cis *f.* repercussa;

τὸ ἀπαύγασμα, -ατος

odbudowa reparatio, -ōnis *f.*; renovatio, -ōnis *f.*; restauratio, -ōnis *f.*; restitutio, -ōnis *f.*;

reconstructio, -ōnis *f.*; reaedicatio, -ōnis *f.*; ἡ ἀνοικοδόμησις, -εως

odbudować, -ywać reficio, 3, -feci, -fectum; restauro, 1, -āvi, -ātum; restítuo, 3, -ui, -

ūtum; renovo, 1, -āvi, -ātum; reaedífico, 1, -āvi, -ātum; ἀνοικοδομέω; ἀνακαινῶω;
ἐπανορθῶω

odbyć, -ywać (per)ago, 3, egi, actum; facio, 3, feci, factum; conficio, 3, -fēci, -fēctum;

ἄγω

o. się fio, fieri, factus sum; agor, 3, actus sum; habēor, 2, hábitus sum; γίγνομαι;
ἐστί(v)

o. drogę iter facio, 3, feci, factum; cómmeo, 1, -āvi, -ātum; πορεύομαι

o. igrzyska ludos célebro, 1, -āvi, -ātum; ἀγωνίζομαι

o. triumf triumphum habēo, 2, -ui, -itum; τροπαιοφορέω

o. uroczystości dies festos célebro, 1, -āvi, -ātum; ἑορτάζω

o. winobranie vindemio, 1, -āvi, -ātum; τρυγάω

odbyt anus, -i *m.*; podex, -icis *m.*; ὁ βάταλος, -ου; ὁ κύσσαρος, -ου

odbytnica rectum, -i *n.*; hedra, -ae *f.*; ἡ ἔδρα, -ας

odchody eiecta, -ōrum *n.pl.*; excrementa, -ōrum *n.pl.*; merda, -ae *f.*; ἡ κοπρία, -ας

odchodzenie secessio, -ōnis *f.*; secessus, -us *m.*; recessio, -ōnis *f.*; ἡ ἀποχώρησις, -εως

odchodzić secedo, 3, -cessi, -cessum; recedo, 3, -cessi, -cessum (abscedēre, decedēre,

excedēre); abeo, -īre, -ii (-ivi), -itum (exīre); degredior, 3, -gressus sum (dígredi);

ἀποχωρέω; ἀποδημέω; ἀπέρχομαι; ἀπειμι

odchudzenie tenuatio, -ōnis *f.*; ὁ λεπτυσμός, -οῦ

odchyłać deflecto, 3, -flexi, -flexum; déclino, 1, -āvi, -ātum; derīvo, 1, -āvi, -ātum; devio,

1, -āvi, -ātum; aberro, 1, -āvi, -ātum; ἐκκλίνω; ἐκνεύω

odchylenie aberratio, -ōnis *f.*; declinatio, -ōnis *f.*; deflexio, -ōnis *f.*; derivatio, -ōnis *f.*;

deviatio, -ōnis *f.*; excursio, -ōnis *f.*; ἡ (παρ)ἔγκλισις, -εως; ἡ ἀπόκλισις, -εως

odciąć, -cinać abscīdo, 3, -cīdi, -cīsum (decidēre, excidēre); réseco, 1, -secui, -sectum;

ámputo, 1, -āvi, -ātum; detrunco, 1, -āvi, -ātum; ἀποκόπτω; (*drogę*) interclūdo, 3, -

clūsi, -clūsum; (*głowe*) decollo, 1, -āvi, -ātum; ἀποκεφαλίζω

odciągać retraho, 3, -traxi, -tractum (abstrahēre, subtrahēre); reduco, 3, -xi, -ctum

(abducēre, deducēre); ἀφέλκω; ἀποσπάω

odciąganie retractio, -ōnis *f.*; derivatio, -ōnis *f.*; ὁ ἀποσπασμός, -οῦ

odciążać deónero, 1, -āvi, -ātum (exonerare); lévigo, 1, -āvi, -ātum; ónere levo, 1, -āvi, -ātum (liberare); ἀποβαρύνω; κουφίζω

odcięcie abscisio, -ōnis f.; resectio, -ōnis f.; amputatio, -ōnis f.; detruncatio, -ōnis f.; ἡ ἀποκοπή, -ῆς; (głowy) decollatio, -ōnis f.; ὁ ἀποκεφαλισμός, -οῦ

odcinek portio, -ōnis f.; praecisūra, -ae f.; pars, -rtis f.; recisamentum, -i n.; segmentum, -i n.; sectio, -ōnis f.; tomus, -i m.; τὸ ἀπότμημα, -ατος; τὸ τμήμα, -ατος

odcisk 1. (na nodze) clavus, -i m.; ἡ τύλη, -ης; **2. (odwzorowanie)** impressio, -ōnis f.; signum, -i n.; vestigium, -ii n.; τὸ ἀποτύπωμα, -ατος

odcyfrować éxplico, 1, -āvi, -ātum; solvo, 3, solvi, solūtum; aperio, 4, -rui, -rtum; ἀπαριθμέω; ἐρμηνεύω

odczepiać (re)solvo, 3, solvi, solūtum; (re)laxo, 1, -āvi, -ātum; ἀποσπάω; ἀπολύω

odczucie sensatio, -ōnis f.; τὸ αἴσθημα, -ατος

odczulenie desensibilitatio, -ōnis f.; ἡ ἀπαίσθησις, -εως

odczuwać sentio, 4, sensi, sensum; patior, 3, passus sum; αἰσθάνομαι; (wstręt) taedio, 1, -āvi, -ātum; ἐξαπορέομαι; βδελύσσομαι

odczuwalny sensíbilis, -e; sensitīvus, 3; αἰσθητικός, 3

odczuwanie sensatio, -ōnis f.; ἡ αἴσθησις, -εως

odczyn 1. (próba) testum, -i n.; τὸ μαρτύριον, -ου; **2. (reakcja)** reactio, -ōnis f.; ἡ ἀπαγωγή, -ῆς

odczyt (prae)lectio, -ōnis f.; recitatio, -ōnis f.; oratio, -ōnis f.; acróasis, -is f.; ἡ δλίλεξις, -εως; ἡ ἀκρόασις, -εως

odczytać récito, 1, -āvi, -ātum; lego, 3, legi, lectum; ἀναγιγνώσκω

oddać reddo, 3, -dīdi, -dītum; retribuo, 3, -ui, -utum; redhibeo, 2, -ui, -itum; restituo, 3, -ui, -utum; ἀποδίδωμι; παραδίδωμι; (się bezczynności) otio me do, 1, dedi, datum; σχολάζω; (gazy) pedo, 3, pepēdi, peditum; πέρδομαι

oddalać abdo, 3, -dīdi, -dītum; elongo, 1, -āvi, -ātum; eximio, 3, -emi, -emptum; refello, 3, -felli, - ; removēo, 2, -movi, -motum (amovēre, demovēre); abstraho, 3, -xi, -ctum; νοσφίζω; ἀπομακρύνω; ἀπολύω
~ się alieno, 1, -āvi, -ātum; longinquo, 1, -āvi, -ātum; secēdo, 3, -cessi, -cessum; abeo, -īre, -ii (-ivi), -itum; ἀπομακρύνομαι; ἀποχωρέω; ἀποσπάω; ἔξειμι

oddalony ábditus, 3; remōtus, amōtus, 3; longinquus, 3; secrētus, 3; recessus, 3; μακρός, 3; ἔκτοπος, -ον

oddalonym być disto, 1, -āvi, -ātum; absum, -esse, afui *ab aliqua re*; τηλοῦ εἶμι; ἄπειμι

oddanie 1. (zwrócenie) restitutio, -ōnis f.; redditio, -ōnis f.; ἡ ἀπόδοσις, -εως; **2. (poświęcenie się)** deditio, -ōnis f.; devotio, -ōnis f.; ὁ ἀγιασμός, -οῦ

oddany 1. (zwróconny) rédditus, 3; restitūtus, 3; ἀπόδοτος, 3; **2. (poświęcony)** déditus, 3; devōtus, 3; ἅγιος, 3; **3. (wierny)** fidēlis, -e; πιστός, 3

oddech hálitus, -us m.; respirāmen, -īnis n.; respiratio, -ōnis f.; spíritus, -us m.; spiramentum, -i n.; ἡ ἀναπνοή, -ῆς

oddechowy respiratorius, 3; ἀναπνευστικός, 3

oddychać (re)spiro, 1, -āvi, -ātum (aspirare, perspirare); ἀναπνέω

Dum spirāmus, sperāmus.

oddział sectio, -ōnis *f.*; sector, -ōris *m.*; classis, -is *f.*; grex, -gis *m.*; τὸ τμήμα, -ατος; (wojskowy) agmen, -īnis *n.*; manípūlus, -ī *m.*; manus, -us *f.*; sculca, -ae *f.*; turma, -ae *f.*; cohors, -rtis *f.*; τὸ ἀπόσπασμα, -ατος; ἢ τάξις, -εως; τὸ τάγμα, -ατος; ἢ ἴλη, -ης; τὸ σύνταγμα, -ατος; τὸ στράτευμα, -ατος; τὸ στρατόπεδον, -ου

oddziaływać (com)moveo, 3, -movi, -motum *alqm*; afficio, 3, -fēci, -fēctum; ἐπάγω

oddziaływanie reactio, -ōnis *f.*; commotio, -ōnis *f.*; ἢ ἐπαγωγή, -ῆς

oddzielać abscindo, 3, -scidi, -scissum; decerno, 3, -crēvi, -crētum; déligo, 1, -āvi, -ātum; disiungo, 3, -iunxi, -iunctum; distinguo, 3, -tinxi, -tinctum; dívido, 3, -vīsi, -vīsum; secerno, 3, -crēvi, -crētum; ségrego, 1, -āvi, -ātum; seiungo, 3, -iunxi, -iunctum; seclūdo, 3, -clūsi, -clūsum; séparo, 1, -āvi, -ātum; seco, 1, -cui, -ctum; ἀφορίζω; ἀπονέμω; (ἀπο)κρίνω; ἀποχωρίζω; ἀπομερίζω

oddzielanie, -enie ablatio, -ōnis *f.*; disiunctio, -ōnis *f.*; discriminatio, -ōnis *f.*; seclusio, -ōnis *f.*; segregatio, -ōnis *f.*; separatio, -ōnis *f.*; sectio, -ōnis *f.*; ἢ λύσις, -εως; διαμερισμός, -οῦ; ὁ ἀποχωρισμός, -οῦ; ὁ μερισμός, -οῦ

oddzielnie separatim; χωρίς

oddzielny 1. (szczególny) particularis, -e; ἴδιος, 3; **2. (wyizolowany)** separātus, 3; disiunctus, 3; ἐρήμος, 3; **3. (pojedynczy)** singularis, -e; solus, 3; μόνος, 3

oddźwięk resonantia, -ae *f.*; repercussio, -ōnis *f.*; τὸ ἀντίφωνον, -ου

odebranie ademptio, -ōnis *f.*; detractio, -ōnis *f.*; ἢ ἀφαίρεσις, -εως

odechciewać się voluntatem perdo, 3, -dīdi, -dītum; cúpere (velle) desisto, 3, -stīti, -stītum; ἀφίσταμαι

odegnać repello, 3, réppuli, repulsum; ἀπελαύνω

odejmować adimo, 3, -emi, -emptum; demo, 3, dempsi, demptum; ábstraho, 3, -traxi, -tractum; ἀφαιρέω; (w matematyce) súbtraho, 3, -traxi, -tractum; ὑποστέλλω

odejmowanie abstractio, -ōnis *f.*; ademptio, -ōnis *f.*; ἢ ἀφαίρεσις, -εως; (w matematyce) subtractio, -ōnis *f.*; detractio, -ōnis *f.*; ἢ ὑποστολή, -ῆς

odejść p. odchodzić

odejście ábitus, -us *m.*; óbitus, -us *m.*; decessus, -us *m.*; excessus, -us *m.*; secessus, -us *m.*; secessio, -ōnis *f.*; ἢ ἄφιξις, -εως; ἢ ἕξοδος, -ου; ἢ ἀποχώρησις, -εως

odemknać recludo, 3, -clusi, -clusum; ἀνοιγέω

odeprzeć p. odpierać

oderwać p. odrywać

oderwanie abruptio, -ōnis *f.*; avulsio, -ōnis *f.*; evulsio, -onis; ὁ ἀποσπασμός, -οῦ

odesłać p. odsyłać

odessanie absuctio, -ōnis *f.*; ὁ ἀπομυξασμός, -οῦ

odetkać obturamentum extraho, 3, -traxi, -tractum; τὸ κώλυμα ἐξαιρέω

odezwa proclamatio, -ōnis *f.*; edictum, -ī *n.*; τὸ δόγμα, -ατος; ἢ προκήρυξις, -εως

odgadywać, -ać praeópinor, 1, -ātus sum; praecognosco, 3, -cognōvi, -cógnitum; divīno, 1, -āvi, -ātum; conicio, 3, -iēci, -iectum; προγιγνώσκω

odgałęzienie diramatio, -ōnis *f.*; palmes, -itis *m.*; ramus, -i *m.*; τὸ κλῆμα, -ατος; ὁ ἄπῶρυξ, -υγος

odganiać repello, 3, réppuli, repulsum (depellere, propellere); ἐξελαύνω

odgięcie deflexio, -ōnis *f.*; deflexus, -us *m.*; reclinatio, -ōnis *f.*; declinatio, -ōnis *f.*; ἡ ἔγκλισις, -εως

odginać déclino, 1, -āvi, -ātum; deflecto, 3, -flexi, -flexum; ἐγκλίνω

odgłos resonantia, -ae *f.*; sōnitus, -us *m.*; sonor, -ōris *m.*; τὸ ἀντίφωνον, -ου; ἡ ἀκοή, -ῆς

odgradzać séparo, 1, -āvi, -ātum; dissaepio, 4, -saepsi, -saeptum (intersaepire); διαφράσσω; ἀποφράσσω

odgraniczać definio, 4, -īvi, -ītum; delimito, 1, -āvi, -ātum; demarco, 1, -āvi, -ātum; demēto, 1, -āvi, -ātum; detérmino, 1, -āvi, -ātum; διορίζω; ἀφορίζω

odgrazać się (re)minor, 1, -ātus sum; mínitor, 1, -ātus sum; ἀπειλέω

odgryzać abrodo, 3, -rodi, -rosum (praerodere); ἀποδάκνω; ἀποτρώγω

odjazd evec(ta)tio, -ōnis *f.*; profectio, -ōnis *f.*; ábitus, -us *m.*; discessus, -us *m.*; ἡ ἄφιξις, -εως

odjać p. odejmować

odjechać démigro, 1, -āvi, -ātum; abéquito, 1, -āvi, -ātum; évehor, 3, -vectus sum (ávehi); proficiscor, 3, profectus sum; ἀποχωρέω; ἀπέρχομαι

odjęcie ablatio, -ōnis *f.*; abruptio, -ōnis *f.*; abstractio, -ōnis *f.*; amputatio, -ōnis *f.*; detractio, -ōnis *f.*; ἡ ἀφαίρεσις, -εως; ἡ ὑποστολή, -ῆς

odkazanie desinfectio, -ōnis *f.*; decontaminatio, -ōnis *f.*; ἡ ἀπολύμανσις, -εως

odkąd ex quo (témpace); cum, ut; ἀπὸ τοῦ χρόνου

odklejenie disglutinatio, -ōnis *f.*; ἡ ἀποκόλλασις, -εως

odkładać depōno, 3, -posui, -positum (reponere, seponere); elátero, 1, -āvi, -ātum; recondo, 3, -didi, -itum; reservo, 1, -āvi, -ātum; ἀποτίθημι; ἀποθησαυρίζω; (*na później*) procrastino, 1, -āvi, -ātum; χρονίζω

odkopywać effodio, 3, -fodi, -fossum (refodere); ἀνασκάπτω; ἐξορύσσω

odkręcać detorqueō, 2, -torsi, -tortum; resolvo, 3, -sōlvi, -solūtum; ἐξελίσσω

odkręcanie derotatio, -ōnis *f.*; detorsio, -ōnis *f.*; ἡ ἐξέλιξις, -εως

odkrycie detectio, -ōnis *f.*; revelatio, -ōnis *f.*; decooperimentum, -i *n.*; inventum, -i *n.*; ἡ ἀποκάλυψις, -εως

odkrywać détego, 3, -texi, -tectum (retegere); aperio, 4, aperui, apertum; devēlo, 1, -āvi, -ātum (revelare); (de)nudo, 1, -āvi, -ātum (enudare, renudare); patefacio, 3, -feci, -factum; ἀποκαλύπτω; διανοιγέω; τραχηλίζω

odkryty apertus, 3; detectus, 3; patefactus, 3; patens, -entis; nudatus, 3; ἀποκάλυφος, -ον

Operta quae fuere, aperta sunt.

odkrywca inventor, -ōris *m.*; ὁ εὐρετής, -οῦ

odksztuszenie expectoratio, -ōnis *f.*; ἡ ἔκβηξις, -εως

odkupiciel redemptor, -ōris *m.*; ὁ λυτρωτής, -οῦ

odkupić redimo, 3, -ēmi, -emptum; ἀπαγοράζω; λυτρόομαι

odkupienie redemptio, -ōnis f.; ἡ (ἀπο)λύτρωσις, -εως

odkurzacz *aspiratum, -i n.

odlać defundo, 3, -fudi, -fusum; ἐκχέω

odlatywać évolo, 1, -avi, -atum (devolare, avolare); ἀποπέτομαι; (o ptakach) migro, 1, -āvi, -ātum

odległość distantia, -ae f.; intervallum, -i n.; spatium, -ii n.; τὸ χωρίον, -ου; ἡ ἀποχή, -ῆς; τὸ διάστημα, -ατος

odległy longinquus, 3; remōtus, 3; semōtus, 3; reductus, 3; μακρός, 3

odlew forma, -ae f.; flatūra, -ae f.; fusūra, -ae f.; fusus, -us m.; ἡ τῆξις, -εως

odlewanie 1. (robienie odlewu) fusūra, -ae f.; fusio, -ōnis f.; ἡ τῆξις, -εως; **2.**

(wylewanie) defusio, -ōnis f.; ἡ ἔκχυσις, -εως

odlot avolatio, -ōnis f.; evolātus, -us im.; ἡ ἀπόπτησις, -εως

odludek solivāgus, -i m.; solitarius, -ii m.; misanthropus, -i m.; ὁ μισάνθρωπος, -ου

odlam fragmentum, -i n.; ἡ ἀπορρώξ, -ῶγος; (polit.) f(r)actio, -ōnis f.; pars, -rtis f.; ἡ μερίς, -ίδος

odlamać defringo, 3, -frēgi, -fractum; derumpo, 3, -rupi, -ruptum; ἀπορρήγνυμι; ἐκκλάω

odlamek fragmentum, -i n.; ássula, -ae f.; ἡ ἀπορρώξ, -ῶγος

odłączać dígrego, 1, -āvi, -ātum; seiungo, 3, -iunxi, -iunctum; disiungo, 3, -iunxi, -iunctum; secerno, 3, -crevi, -cretum; séparo, 1, -āvi, -ātum; σχίζω; διαχωρίζω; por. oddzielać

odłączać się secēdo, 3, -cessi, -cessum (discedēre); ὑποχωρέω

odłączenie disiunctio, -ōnis f.; separatio, -ōnis f.; segregatio, -ōnis f.; discretio, -ōnis f.; secessio, -ōnis f.; ἡ διαχώρισις, -εως

odłożenie depositio, -ōnis f.; prolatio, -ōnis f.; ἡ ἀπόθεσις, -εως; (odroczenie) dilatio, -ōnis f.; prolongatio, -ōnis f.; ἡ ἀναβολή, -ῆς

odma oedēma, -atis n.; pneumatōsis, -is f.; τὸ οἴδημα, -ατος; ἡ πνευμάτωσις, -εως

odmarsz profectio, -ōnis f.; ἡ ἀποπορεία, -ας

odmawiać (de)nego, 1, -āvi, -ātum (abnegare) *alicui alqd*; abnuo, 3, -nui, -nūtum; infitior, 1, -ātus sum; recūso, 1, -āvi, -ātum *alqd, de re, z inf. albo ne, quóminus, quin*); repudio, 1, -āvi, -ātum; ἀνανεύω; ἀρνέομαι; κωλύω; (*prośbie czyjejs*) preces *alicuius* aspernor, 1, -ātus sum; παραιτέομαι; (*modlitwę*) precor, 1, -ātus sum; εὐχομαι

odmiana diversibílitas, -ātis f.; modificatio, -ōnis f.; variatio, -ōnis f.; transmutatio, -ōnis f. (commutatio, permutatio); varíetas, -ātis f.; typus, -i m.; ἡ ἀλλαγή, -ῆς

odmieniać (gram.) declino, 1, -āvi, -ātum; deflecto, 3, -flexi, -flectum; κλίνω

odmiennność differentia, -ae f.; discrepantia, -ae f.; heterogenia, -ae f.; ἡ ἑτερότης, -ητος

odmienny dífferens, -entis; diversus, 3; alius, 3; heterogénicus, 3; ἑτερογενής, -ές; ἕτερος, 3; ἄλλος, 3

odmierzać demetior, 4, -mensus sum (emetīri); metor, 1, -ātus sum; demeto, 1, -āvi, -ātum; normo, 1, -āvi, -ātum; ἀπομετρέω; (*takt*) modulator, 1, -ātus sum; μετρέω

odmierzanie mensūra, -ae *f.*; mensuratio, -ōnis *f.*; ἡ ἀπομέτρησις, -εως

odmowa negatio, -ōnis *f.*; recusatio, -ōnis *f.*; refutatio, -ōnis *f.*; reiectio, -ōnis *f.*; repulsa, -ae *f.*; ἡ ἄρνησις, -εως

odmrażać, -ozić (*np. nogi*) cón gelo, 1, -āvi, -ātum; κρυμοπήγνυμι; (*powodować rozmarznięcie*) ré gelo, 1, -āvi, -ātum (disgelare); τήκω

odmrożenie (*np. nóg*) congelatio, -ōnis *f.*; ἡ κρυμόπηξις, -εως

odmykać reclūdo, 2, -clusi, -clusum; ἀνοιγέω

odnajdować (red)invenio, 4, -veni, -ventum; reperio, 4, -ui, -rtum; ἀνευρίσκω

odnawiać redíntegro, 1, -āvi, -ātum; ré novo, 1, -āvi, -ātum; restituo, 3, -tui, -tutum; ré paro, 1, -āvi, -ātum; reficio, 3, -fēci, -fēctum; restauro, 1, -āvi, -ātum; recento, 1, -āvi, -ātum; restabilio, 4, -īvi, -ītum; ἀνανεόομαι; ἀνακαινόω; ἀνακαινίζω; ἐπανανεόω; ἀποκαθίστημι

odnieść, -osić ré fero, reférre, ré tuli, relātum; reporto, 1, -āvi, -ātum; ἀποφέρω

o. ranę vulnus accipio, 3, -cepi, -ceptum; vúlneror, 1, -ātus sum; τραυματίζομαι

o. zwycięstwo victoriam adipiscor, 3, -eptus sum; victoriā potior, 4, potītus sum; (per)vinco, 3, vici, victum; νικάω

o. się do czegoś *ad alqd* pertinēo, 2, -tinui, -tentum; ἀναφέρω; προσφέρω

o. się dobrze do kogoś bene *alqm* habēo, 2, -ui, -itum; καλῶς συμπεριφέρω

odnoga 1. (w ciele) crus, -ris *n.*; ἡ μερίς, -ίδος; **2. (w rzece)** bracchium, -ii *n.*; ὁ κλάδος, -ου; **3. (rośliny)** palmes, -itis *m.*; ramus, -i *m.*; τὸ κλῆμα, -ατος

odnośnik asteriscus, -i *m.*; annotatio, -ōnis *f.*; ὁ ἀστερίσκος, -ου

odnowa renovatio, -ōnis *f.*; restauratio, -ōnis *f.*; instauratio, -ōnis *f.*; regeneratio, -ōnis *f.*; ἡ ἀποκαίνωσις, -εως; ἡ ἀνανέωσις, -εως; ἡ ἀποκατάστασις, -εως

odosobnić sé paro, 1, -āvi, -ātum; secerno, 3, -crēvi, -crētum; ἔρημόω

odosobnienie desolatio, -ōnis *f.*; insulatio, -ōnis *f.*; isolatio, -ōnis *f.*; secessus, -us *m.*; solitūdo, -īnis *f.*; ἡ ἔρημία, -ας

odosobniony secrētus, 3; separātus, 3; solitarius, 3; isolātus, 3; ἔρημος, 3

odór foetor, -ris *m.* malus; odor, -ris *m.* malus; putor, -ōris *m.*; ἡ δυσωδία, -ας

odpadać decido, 3, -cidi, -casūrus; descisco, 3, -scīvi, -scītum; ἀποπίπτω; (*od wiary*) apostato, 1, -āvi, -ātum; ἀποστατέω

odpadki ramentum, -i *n.*; purgāmen, -īnis *n.*; reicienda, -ōrum *n.pl.*; τὸ ἀπόπτωμα, -ατος; τὸ περίψημα, -ατος; τὸ σκύβαλον, -ου

odpakować deconvaso, 1, -āvi, -ātum; aperio, 4, -rui, -rtum; ἀποκαλύπτω

odparować 1. (substancję) inspisso, 1, -āvi, -ātum; **2. (cios)** repercutio, 3, -cussi, -cussum; propulso, 1, -āvi, -ātum; ἀντιτυπέω

odparowanie 1. (substancji) inspissatio, -ōnis *f.*; **2. (ciosu)** repercussus, -us *m.*; ἡ ἀντίτυπις, -εως

odparzenie interfrictio, -ōnis *f.*; detostio, -ōnis *f.*; intertrigo, -īnis *f.*; ἡ ἀπόκαυσις, -εως

odpasać discingo, 3,-scinxi,-scinctum (recingĕre); solvo, 3, solvi, solūtum;
ἀποζώννυμι

odpaść p. odpadać

odpędzać abigo, 3,-egi,-actum; fugo, 1,-āvi,-ātum; repello, 3,-puli,-pulsum (depellĕre, expellĕre); propulso, 1,-āvi,-ātum; ἀπωθέω; ἀπελαύνω

odpiać detendo, 3,-tendi,-tensum; defibulo, 1,-āvi,-ātum (exfibulare, refibulare);
resolvo, 3,-solvi,-solūtum; ἀπολύω

odpieczętować dissigillo, 1,-āvi,-ātum; resigno, 1,-āvi,-ātum; ἀποσφραγίζω

odpierać redarguo, 3,-ui,-utum; refūto, 1,-āvi,-ātum; reicio, 3,-iēcī,-iectum; repello, 3,-puli,-pulsum; revīnco, 3,-vīci,-victum; ἀπολογέω; ἐπιστομίζω; διακατελ
έγχομαι

odpis *copia,-ae *f.*; exemplar,-aris *n.*; transcriptio,-ōnis *f.*; rescriptio,-ōnis *f.*; ἡ
ἀπογραφή,-ῆς

odpisać 1. (komuś) rescribo, 3,-psi,-ptum; ἀπογράφω; **2. (przepisać)** transcribo, 3,-
psi,-ptum; διαγράφω

odpluwanie exspuitio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπόπτυσις,-εως

odplacać remunĕror, 1,-ātus sum; rependo, 3,-ndi,-nsum; recompensō, 1,-āvi,-ātum;
retalio, 1,-āvi,-ātum; ἀντιμισθώω; ἀποδίδωμι

odplata remuneratio,-ōnis *f.*; recompensatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀντιμισθία,-ας; ἡ
μισθαποδοσία,-ας; ἡ τίσις,-εως; ἡ ἀντίποινα,-ας; ἡ ἀνταμοιβή,-ῆς

odpływ defluvium,-ii *n.*; profluvium,-ii *n.*; refluxus,-us *f.*; decessus,-us *m.*; ἡ
ἀνάρροια,-ας; ἡ ἄμπωσις,-εως

odpływać 1. (np. rzeka) afluo, 3,-fluxi,-fluxum; ἀναρρέω; **2. (statek)** navigo, 1,-
āvi,-ātum *ab alqo*; e terra (portu) prōvehor, 3,-vectus sum; ἀποπλέω; ἐκπλέω; **3.**
(człowiek) abnato, 1,-āvi,-ātum; ἀποκολυμβάω

od początku ab initio; a principio; ἀνωθεν; ἀπὸ ἀρχῆς

odpoczynek otium,-ii *n.*; quies,-etis *m.*; recreatio,-ōnis *f.*; respiratio,-ōnis *f.*; ἡ
ἡσυχία,-ας; ἡ ἀνάπαυσις,-εως

Otia post negotia.

odpoczywać requiesco, 3,-quiēvi,-quiētum; pauso, 1,-āvi,-ātum; reficio, 3,-fēcī,-
fēctum; récreor, 1,-ātus sum; réspiro, 1,-āvi,-ātum; (ánimum) relāxo, 1,-āvi,-ātum;
ἡσυχάζω; ἀναπαύω

odpokutować repropitio, 1,-āvi,-ātum; (ex)pio, 1,-āvi,-ātum; μεταμέλομαι; ἐκθύω;
ἰλάσκομαι; τίνω

odporność immūnitas,-ātis *f.*; resistentia,-ae *f.*; duritia,-ae *f.*; τὸ ἀμυντήριον,-ου

odporny immūnis,-e; immūnus, 3; resistens,-entis; durus, 3; ἀμυντήριος, 3

odpowiadać 1. (komuś) respondĕo, 2,-ndi,-nsum; responso, 1,-āvi,-ātum;

ἀποκρίνομαι; ὑπακούω; (*na zarzuty*) réplico, 1,-āvi,-ātum; refūto, 1,-āvi,-ātum;

ἀπολογέω; ἀνταποκρίνομαι; **2. (pasować)** convenio, 4,-veni,-ventum; cóngruo,

3,-ui, -; accómodo, 1,-āvi,-ātum; consentio, 4,-si,-sensum; συναρμόζω; συστοιχέω

odpowiedni adaequātus, 3; (per)aptus, 3; cómmodus, 3; (per)idóneus, 3; oportūnus,
3; ἄρτιος, 3; ἰκανός, 3; ἐπιτήδειος, 3; εὐθετος; ἴδιος, 3

odpowiednik aequivālens,-entis *m.*; τὸ ἀνάλογον,-ου

odpowiedniość aequitas,-ātis *f.*; aequivalentia,-ae *f.*; ἡ ἀναλογία,-ας; τὸ ἱκανότης,-ητος

odpowiedzialność commissā,-ae *f.*; imputābilitas,-ātis *f.*; responsābilitas,-ātis *f.*; ἡ ὑπευθυνότης,-ητος

odpowiedzialny imputābīlis,-e; responsābīlis,-e; officii conscius, 3; *alicuius rei reus*, 3; ὑπεύθυνος,-ον

odpowieź responsum,-i *n.*; responsio,-ōnis *f.*; réplica,-ae *f.*; τὸ ἀπόκριμα,-ατος; ἡ ἀπόκρισις,-εως

odprawa (odesłanie) expeditio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπόπεμψις,-εως

odprawiać (odesłać) expedio, 4,-īvi,-ītum; dimitto, 3,-misi,-missum; ἀποπέμπω

odpręzać relāxo, 1,-āvi,-ātum; resolvo, 3,-solvi,-solūtum; ἀπολύω; δυστείνω

odprężenie distensio,-ōnis *f.*; relaxatio,-ōnis *f.*; ἡ δυστονία,-ας; ἡ ἄνεσις,-εως

odprowadzać abdūco, 3,-xi,-ctum (deducēre, reducēre); (*wodej*) derīvo, 1,-āvi,-ātum; ἀπάγω; ἀποσπάω

odprowadzanie abductio,-ōnis *f.*; reductio,-ōnis *f.*; (*wody*) derivatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπαγωγή,-ῆς

odpręgać detendo, 3,-tendi,-tensum; abiungo, 3,-iunxi,-iunctum; iugum demo, 3,-psi,-ptum; ἀποζυγώω

odpust (*odpuszczenie grzechów*) indulgentia,-ae *f.*; absolutio,-ōnis *f.*; paenitentiae venia,-ae *f.*; ἡ ἄφεσις,-εως

odpuszczać (*grzechy*) dimitto, 3,-misi,-missum; absolvo, 3,-solvi,-solutum; indulgēo, 2,-lsi,-ltum; veniam do, 1, dedi, datum; ἀφίημι

odpuszczenie (*grzechów*) absolutio,-ōnis *f.*; venia,-ae *f.*; indulgentia,-ae *f.*; ἡ ἄφεσις,-εως; ἡ πάρεσις,-εως

odpychać remolior, 4,-itus sum; repello, 3,-puli,-pulsum (depellēre); protrūdo, 3,-trūsi,-trūsum; repugno, 1,-āvi,-ātum; repudio, 1,-āvi,-ātum; ἀνακόπτω; ἀπωθέω; ἀποκινέω

odpychający 1. (odpierający) repugnans,-antis; repudians,-antis; repellens,-entis; ἀποστικός,-όν; ἀπωθῶν,-οῦσα,-οῦν; **2. (wstrętny)** taediōsus, 3; acerbus, 3; abominandus, 3; odiōsus, 3; ἀθέμιος, 3; βδελυκτός, 3

odpychanie repulsio,-ōnis *f.*; ἡ ἄπωσις,-εως

odraczać pródico, 3,-xi,-ctum; prolongo, 1,-āvi,-ātum; prórogo, 1,-āvi,-ātum; ἀναβάλλω

odradzać 1. (zniechęcać) dehortor, 1,-ātus sum; dissuadēo, 2,-suasi,-suasum; ἀποτρέπω; καταπαύω; **2. (odrodzić)** regénero, 1,-āvi,-ātum; reánimo, 1,-āvi,-ātum; redíntegro, 1,-āvi,-ātum; ἀναγεννάω

odradzać się renascor, 3,-natus sum; regeneror, 1,-ātus sum; ἀναγεννάομαι

odrastać recresco, 3,-crevi,-cretum; regérmino, 1,-āvi,-ātum; ἀναφύομαι

odraza aversio,-ōnis *f.*; taedium,-ii *n.*; abominatio,-ōnis *f.*; fastidium,-ii *n.*; ἡ ἀποθυμία,-ας; ὁ βδελυγμός,-οῦ; τὸ βδέλυγμα, -ατος; ἡ ἀπότρεψις,-εως; ἡ στρύξ, στρυγός

budzi moją ~ pertaedet me *alicuius rei*; **odczuwać** ~ ab aliqua re abhorrēo, 2,-ui, -;
odrażający abominandus, 3; reprōbus, 3; taediōsus, 3; foedus, 3; βδελυκτός, 3
odrażać abscīdo, 3,-cīdi,-cīsum; detrunco, 1,-āvi,-ātum; ἀποκόπτω
odrębność particulārītas,-ātis *f.*; differentia,-ae *f.*; separatio,-ōnis *f.*; distinctio,-ōnis *f.*;
ἡ ἰδιότης,-ητος
odrębny particularis,-e; differens,-entis; separātus, 3; secrētus, 3; singularis,-e; ἴδιος,
3
odrętwiąły tórpidus, 3; stuporōsus, 3; ναρκώδης,-ες
odrętwienie stupor,-ōris *m.*; torpor,-ōris *m.*; ἡ νάρκωσις,-εως; ἡ μώρωσις,-εως
odrobina frustillum,-i *n.*; partícūla,-ae *f.*; mica,-ae *f.*; hilum,-i *n.*; τὸ ψωμίον,-ου
odroczenie dilatio,-ōnis *f.*; prolongatio,-ōnis *f.*; prorogatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀναβολή,-ῆς
odroczyć p. odraczać
odrodzenie regeneratio,-ōnis *f.*; renāscītas,-ātis *f.*; ἡ παλιγγενεσία,-ας;
ἡ ἀναγέννησις,-εως
odrozić p. odradzać
odrosnąć p. odrastać
odrost, odrośl regeneratio,-ōnis *f.*; palmes,-itis *m.*; propāgo,-īnis *f.*; τὸ κλῆμα,-ατος;
ἡ ἀποφυάς,-άδος
odróżniać discerno, 3,-crēvi,-crētum; distinguo, 3,-stinxi, -stinctum; dignosco, 3,-
novi,-notum; ἀποκρίνω
odróżniać się differo,-ferre, dístuli, dilātum; διαφέρω
odróżnienie differentia,-ae *f.*; differentiatio,-ōnis *f.*; distinctio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπόκρισις,-
εως; ἡ διαφορά,-ᾶς
odruch reflexus,-us *m.*; motus,-us *m.* instinctīvus; ἡ ἀλλοκίνησις,-εως
odruchowy reflectōrius, 3; reflexus, 3; diastálticus, 3; διασταλτικός, 3
odryglować résero, 1,-āvi,-ātum; ἀνοιγέω
odrywać avello, 3,-vulsi,-vulsum; abstraho, 3,-xi,-ctum; abrumpo, 3,-rupi,-ruptum;
ἀποσπάω; ἀποσχίζω
odrzucać abicio, 3,-iēcī,-iectum (deicēre, reicēre); abiecto, 1,-āvi,-ātum; excutio, 3,-
cussi,-cussum; amovēo, 2,-mōvi,-mōtum; áufero, auférre, ábstuli, ablātum; tollo,
3, sústuli, sublātum; recūso, 1,-āvi,-ātum; repello, 3,-puli,-pulsum; repudio, 1,-
āvi,-ātum; refūto, 1,-āvi,-ātum; ἀποβάλλω; ἀποδοκιμάζω; ἀφαιρέω; ἀπωθέω;
ἀθετέω; ἀπορρίπτω
odrzucenie reiectio,-ōnis *f.*; redarguitio,-ōnis *f.*; refutatio,-ōnis *f.*; amissio,-ōnis *f.*;
repulsio,-ōnis *f.*; ἡ ἀποβολή,-ῆς; ὁ ἀπελεγμός,-οῦ; ἡ ἀθέτησις,-εως; ἡ
ἀπεκλογή,-ῆς
odrzwia fores,-ium *f.pl.*; replum,-i *n.* foris; postis,-is *m.*; ἡ θύρα,-ας; ἡ φλιά,-ᾶς
odsetek procentum,-i *n.*; centésima,-ae *f.*; ὁ τόκος,-ου
odsetki fenus,-i *m.*; procenta,-ōrum *n.pl.*; usūra,-ae *f.*; interusurium,-ii *n.*; ὁ τόκος,-ου
odsiecz succursus,-us *m.*; subsidium,-ii *n.*; auxiliium,-ii *n.*; ἡ ἐκβοήθεια,-ας; ἡ ἀλκή,-
ῆς

odsiew selectio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπεκλογή,-ῆς

odskoczyć resilio, 4,-silui, -, (absilīre); ἀφάλλομαι

odslaniać aperio, 4,-perui,-pertum; de(co)operio, 4,-perui,-pertum; devēlo, 1,-āvi,-ātum (revelare); (de)nūdo, 1,-āvi,-ātum; patefacio, 3,-feci,-factum; rétego, 3,-texi,-zectum; ἐξορύσσω; ἀποκαλύπτω

odsłonięcie denudatio,-ōnis *f.*; decooperimentum,-i *n.*; ἡ ἀποκάλυψις,-εως

odsprzedać revendo, 3,-véndidi,-vénditum; ἀναπωλέω

odstawać (*sterczeć*) dehisco, 3, -; (im)minēo, 2, -; ἐξέχω

odstawiać depōno, 3,-posui,-positum (reponēre); demovēo, 2,-mōvi,-mōtum (removēre); ἀποτίθημι

odstąpić 1. (odejść) recēdo, 3,-cessi,-cessum; secēdo, 3,-cessi,-cessum; ἀπέρχομαι; ἀφίσταμαι; **2. (oddać)** alieno, 1,-āvi,-ātum; (con)cēdo, 3,-cessi,-cessum; trado, 3,-dīdi,-dītum; ἀποδίδωμι; ἐπιτρέπω

o. od obłężenia ab oppugnatione desisto, 3,-stīti,-stītum

o. od planu incepto (consilio) desisto, 3,-stīti,-stītum

odstąpienie decessio,-ōnis *f.*; secessio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπέλασις,-εως; (*od wiary*) apostasia,-ae *f.*; ἡ ἀποστασία,-ας

odstęp discrīmen,-īnis *n.*; distantia,-ae *f.*; intervallum,-i *n.*; intercapēdo,-īnis *f.*; spatium,-ii *n.*; τὸ διάστημα, -ατος; ἡ διάστασις,-εως; (*luz*) interstitium,-ii *n.*; τὸ διάστημα,-ατος

odstępca renegātus,-i *m.*; defector,-ōris *m.*; apostāta,-ae *m.*; ὁ ἀποστάτης,-ου

odstępstwo decessio,-ōnis *f.*; recessio,-ōnis *f.*; secessio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπέλασις,-εως; (*od wiary*) apostasia,-ae *f.*; ἡ ἀποστασία,-ας

odstraszać deterrēo, 2,-terrui,-territum (absterrēre); ἐκφοβέω

odstręczać dehortor, 1,-ātus sum; abstraho, 3,-trāxi,-tractum; abalieno, 1,-āvi,-ātum; ἀποτρέπω; ἀλλοτριόω

odsuwać,-nąć amolior, 4,-ītus sum; repudio, 1,-āvi,-ātum; removēo, 2,-mōvi,-mōtum (amovēre, dimovēre); retraho, 3,-traxi,-tractum; ἀπωθέω; ἀνακυλίω; ἐκβάλλω

odsyłacz (*w tekście*) asteriscus,-i *m.*; annutatio,-ōnis *f.*; ὁ ἀστερίσκος,-ου

odsyłać remitto, 3,-mīsi,-misum (amittēre, dimittēre); delēgo, 1,-āvi,-ātum (ablegare); ἀποπέμπω; ἀφίημι; ἐξαποστέλλω

odsysać exsugo, 3,-suxi,-suctum; ἀπομυζάω

odsysanie exsuccatio,-ōnis *f.*; exsuctio,-ōnis *f.*; ὁ ἀποθηλασμός,-οῦ; ὁ ἀπομυζασμός,-οῦ

odszczępienie renegātus,-i *m.*; defector,-ōris *m.*; apostāta,-ae *m.*; ὁ ἀποστάτης,-ου; ὁ αἰρετικός,-οῦ

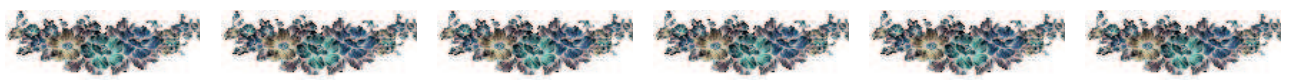
odszkodowanie bonificatio,-ōnis *f.*; (re)compensatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπομίσθωσις,-εως

odsznuować defunífico, 1,-āvi,-ātum; ἀποσφηκώω

odszukać (red)invenio, 4,-veni,-ventum; ἀναζητέω

odśrodkowy centrifugālis,-e; eccéntricus, 3; excéntricus, 3; ἐκκεντρικός, 3

odświeżać reficio, 3,-fēci,-fēctum; récreo, 1,-āvi,-ātum; refrígero, 1,-āvi,-ātum;

- rénovo, 1, -āvi, -ātum; ἀνακαινόω; ἀναψύχω
odświętny festīvus, 3; sollemnis, -e; ἑορταστικός, 3
odtąd abhinc, abinde, ámodo, exhinc, extunc; ἀπ' ἄρτι; (*czasowo*) ab eo tēmpore, exinde, dehinc; ἐνθένδε
odtoczyć revolvo, 3, -vōlvi, -volūtum; ἀποκυλίω
odtrącać excutio, 3, -cussi, -cussum; repercutio, 3, -cussi, -cussum; repello, 3, -puli, -pulsum; reicio, 3, -iēci, -iectum; ἀποτινάσσω
odtrutka antídōtum, -i *n.*; τὸ ἀντιφάρμακον, -ου; τὸ ἀντίδοτον, -ου
odtwarzać reconstruo, 3, -struxi, -structum; recapítulo, 1, -āvi, -ātum; recreo, 1, -āvi, -ātum; reproduco, 3, -duxi, -ductum; ἀναπλάττω
odtwarzanie reconstructio, -ōnis *f.*; reproductio, -ōnis *f.*; recreatio, -ōnis *f.*; ἡ ἀνάπλασις, -εως
oduczać dedocēo, 2, -docui, -doctum; ἀποδιδάσκω
oduczać się dedisco, 3, -didici, - ; ἀπομανθάνω
odurzać consopio, 4, -īvi, -ītum; inebrio, 1, -āvi, -ātum; stupefacio, 3, -feci, -factum; καρόω
odurzający narcóticus, 3; stupefaciens, -entis; ναρκωτικός, 3; καροτικός, 3; (*o kwiatach*) fragrans, -antis; ἀρωματικός, 3
odurzenie stupor, -ōris *m.*; ὁ κάρος, -ου
odwadniać deaquo, 1, -āvi, -ātum; dehydrato, 1, -āvi, -ātum; δυσυδρεύω
odwaga audacia, -ae *f.*; fortitūdo, -īnis *f.*; virtus, -ūtis *f.*; ánimus, -i *m.*; ἡ ἀνδρεία, -ας; τὸ θάρσος, -εος; ἡ εὐθαρσία, -ας; ἡ ῥώμη, -ης; ἡ τόλμη, -ης; ἡ παρρησία, -ας
odwalić demolior, 4, -ītus sum (amolīri); amovēo, 2, -mōvi, -mōtum; ἀποκυλίω
odwar infūsum, -i *n.*; ebullimentum, -i *n.*; decoctum, -i *n.*; τὸ βρέγμα, -ατος
odwagać libro, 1, -āvi, -ātum; penso, 1, -āvi, -ātum; pōndero, 1, -āvi, -ātum; trútino, 1, -āvi, -ātum; ζυγοστατέω
odwagać się audēo, 2, ausus sum; conor, 1, conātus sum; τολμάω; θαρρέω; παρρησιάζομαι
Sapēre aude! Sapēre auso.
odważnie audenter; τολμηρῶς
odważnik pendiculum, -i *n.*; pondus, -i *m.*; ἡ ῥοπή, -ῆς
odważny audax, -acis; audens, -entis; ferox, -ocis; fortis, -e; ἄτρομος, -ον; ἄδεης, -εσ; ἄφοβος, -ον; τολμηρός, 3; θαρσητικός, 3; ἄλκιμος, 3
Audāces fortūna iuvat timidosque repellit. Non quivis, qui vestem gestat tígridis, audax.
odwdzięczać się gratiam réfero, ferre, -tuli, -latum *pro alqa re*; remúneror, 1, -atus sum; ἀντιχαρίζομαι; ἀνταποδίδωμι
odwet talio, -ōnis *f.*; repressio, -ōnis *f.*; ultio, -ōnis *f.*; vindicta, -ae *f.*; ἡ ἐκδίκησις, -εως; τὸ τιμώρημα, -ατος; ἡ τίσις, -εως; ἡ ἀντίποινα, -ας
odwizać absolvo, 3, -sōlvi, -solūtum (dissolvēre, exsolvēre, resolvēre); ἀπολύω
odwieczny aeternus, 3; sempiternus, 3; vetustissimus, 3; αἰδῖος, 3; αἰώνιος, 3

odwiedzać *visito*, 1, -āvi, -ātum; (*in*)*viso*, 3, *visi*, *visum*; *lustrō*, 1, -āvi, -ātum;

frequento, 1, -āvi, -ātum; ἐπισκέπτομαι; φοιτάω; ἱστορεύω

odwiedziny *visitatio*, -ōnis *f.*; ἡ ἐπισκοπή, -ῆς

odwieść *p.* *odwodzić*

odwieźć *p.* *odwozić*

odwijać *evolvo*, 3, -vōlvi, -volūtum; ἀναπτύσσω

odwijanie *evolutio*, -ōnis *f.*; ἡ ἀναπτυχή, -ῆς

odwilż *disgelatio*, -ōnis *f.*; *tabes*, -is *f.* *nivis*; ἡ τῆξις, -εως

odwlekać *cesso*, 1, -āvi, -ātum; *cunctor*, 1, -ātus sum; *dilāto*, 1, -āvi, -ātum; *moror*, 1, -ātus sum; *prolongo*, 1, -avi, -atum; *procrastino*, 1, -avi, -atum; (*re*)*tardo*, 1, -avi, -atum; ἀποβάλλω; χρονίζω; μηκύνω

odwłosienie *depilatio*, -ōnis *f.*; ἡ ἀποκόμωσις, -εως

odwodzić 1. (odprowadzać) *abdūco*, 3, -duxi, -ductum; ἀπάγω; **2. (odradzać komuś)** *dehortor*, 1, -ātus sum; *desuadēo*, 2, -suasi, -suasum; ἀποτρέπω

odwołać *dévoco*, 1, -āvi, -ātum (*revocare*, *avocare*); *renuntio*, 1, -āvi, -ātum; ἀβρογο, 1, -āvi, -ātum; ἀποκαλέω; ἀποτάσσομαι

o. z wygnania *restituo*, 3, -tui, -tutum; *alqm de exsilio révoco*, 1, -āvi, -ātum; ἀποκαλέω

o. się do ludu *ad rópulum prónoco*, 1, -āvi, -ātum

o. się od wyroku *appello*, 1, -āvi, -ātum; *reclamo*, 1, -avi, -atum; ἐπιτρέπω

odwołanie *appellatio*, -ōnis *f.*; *provocatio*, -ōnis *f.*; *reclamatio*, -ōnis *f.*; *revocāmen*, -īnis *n.*; *revocatio*, -ōnis *f.*; *interpellatio*, -ōnis *f.*; ἡ ἀπόκλησις, -εως

odwozić *réveho*, 3, -vexi, -vectum; *reporto*, 1, -avi, -atum; ἀπάγω

odwracać (re)verto, 3, -verti, -versum (*devertēre*) *contorquēo*, 2, -torsi, -tortum (*detorquēre*); *volūto*, 1, -āvi, -ātum; (ἀπο)στρέφω; ἀναστρέφω

o. niebezpieczeństwo *perículum depello*, 3, -puli, -pulsum

o. się aversor, 1, -ātus sum; *convector*, 3, *converti* (*conversus sum*); ἐκτρέπομαι; ἀνακάμπω

o. się do ucieczki *terga verto*, 3, *verti*, *versum*; ἀποφεύγω

odwracalność *reversibilitas*, -ātis *f.*; ἡ ἀναστρεπτότης, -ητος

odwracalny *revesíbilis*, -e; ἀναστρεπτός, -ον

odwrotnie *contra*, *vicissim*, *inverse*, *inversum*; ἐναντίως

odwrotny *recíprocus*, 3; *regressīvus*, 3; *inversus*, 3; *contrarius*, 3; ἐναντίος, 3

odwrócenie *aversio*, -ōnis *f.*; *inversio*, -ōnis *f.*; *reversio*, -ōnis *f.*; ἡ ἀποστροφή, -ῆς; ἡ ἀναστροφή, -ῆς

odwrócony *aversus*, 3; *inversus*, 3; ἀποστραμμένος, 3; (*na wznak*) *supinus*, 3; ὕπιος, 3

odwrót *recessus*, -us *m.*; *regressus*, -us *m.*; ἡ ἀποστροφή, -ῆς

odwyknać *ab alqa re desuesco*, 3, -suevi, - ; *desuefio*, -fieri, -factus sum; *dedisco*, 3, -dídici, - ; ἀπεθίζομαι

odwyknięcie *desuetūdo*, -īnis *f.*; ἡ ἀπεθίζησις, -εως

odwzajemniać się remúneror, 1, -ātus sum; rependo, 3, -pendi, -pensum; réfero, -fêrre, -tuli, -latum; ἀντιχαρίζομαι; ἀνταμείβω

odynieć sus, suis *m.*; aper, -i *m.*; ὁ σῦς, συός

Odyseusz Ulixes, -is *m.*; Ὀδυσσεύς, -έως

Syn Laertesa i Antikleii, król Itaki, mąż Penelopy, ojciec Telemacha; uczestnik wojny trojańskiej.

od zaraz abhinc; ἀπ' ἄρτι

odzew repercussio, -ōnis *f.*; resonantia, -ae *f.*; responsum, -i *n.*; τὸ ἀντίφωνον, -ου

odziedziczyć alqd ab alqo hereditate accipio, 3, -cepi, -ceptum; heredito, 1, -āvi, -ātum; κληρονομέω

odziewać alqm alqa re vestio, 4, -īvi, -ītum; induo, 3, -ui, -utum; indusio, 1, -āvi, -ātum;

amicio, 4, -, amictum *alqd alqa re*; ἐνδύω; ἱματίζω; ἀμφιέζω; περιβάλλω

odzież induvia, -ae *f.*; indumentum, -i *n.*; vestimentum, -i *n.* (*i plur.*); vestis, -is *f.* (*i plur.*);

vestītus, -us *m.*; τὸ ἔνδυμα, -ατος; τὸ ἱμάτιον, -ου; τὰ σκεπάσματα, -ατος; ἡ ἔσθής, -ῆτος; ἡ στολή, -ῆς

odznaczać 1. (wyróżniać) distinguo, 3, -nxi, -nctum; décoro, 1, -āvi, -ātum; honōro, 1, -āvi, -ātum; orno, 1, -āvi, -ātum; παρασημαίνω; **2. (naznaczać)** noto, 1, -avi, -atum; (de)signo, 1, -āvi, -ātum; στίζω; στιγματίζω

odznaczać się excello, 3, -celsi, -celsum *alqa re inter (super) alqos*; emínēo, 2, -ui, -; praesto, 1, -stīti, -stītum (praestatūrus); praecello, 3, -, -, *alqa re*; εὐδοκιμέω

odznaczenie distinctio, -ōnis *f.*; honorificentia, -ae *f.*; insigne, -is *n.* honoris; ἡ παρασημασία, -ας

odznaka distinctum, -i *n.*; emblēma, -atis *n.*; insigne, -is *n.*; τὸ παράσημον, -ου; τὸ ἔμβλημα, -ατος

odzwyczajać desuefacio, 3, -feci, -factum; ἀπεθίζω

odzwyczajenie desuetūdo, -īnis *f.*; ἡ ἀπεθίζησις, -εως

odzyskać recipio, 3, -cēpi, -ceptum; réparo, 1, -āvi, -ātum; ἀνακτάομαι; ἀποδέχομαι; ἀπολαμβάνω; κομίζω; (*z wysiłkiem*) recúpero, 1, -āvi, -ātum; (*zdrowie*) reconvalesco, 3, -ui, -; ἀνασφάζομαι

odźwiernik pylōrus, -i *m.*; ὁ πυλωρός, -οῦ

odźwierny ostiarius, -ii *m.*; iánitor, -ōris *m.*; portarius, -ii *m.*; ὁ θυρωρός, -οῦ

odżegnywać się abóminor, 1, -ātus sum; abiurgo, 1, -āvi, -ātum; eiuro, 1, -āvi, -ātum; repudio, 1, -āvi, -ātum; ἀπειπον; ἀποτάσσομαι

odżyć revivisco, 3, -vixi, -; revivo, 3, -vixi, -; renascor, 3, -natus sum; ἀναζάω

odżywczy alíbilis, -e; alimentarius, 3; nutricius, 3; nutritīvus, 3; τρόφιμος, 3

odżywiać alo, 3,alui, altum; alimento, 1, -āvi, -ātum; nutrio, 4, -īvi, -ītum; ἀνατρέφω

odżywianie alimentatio, -ōnis *f.*; nutritio, -ōnis *f.*; ἡ ἀνατροφή, -ῆς

ofensywa ímpetus, -us *m.*; impes, -etis *m.*; offensio, -ōnis *f.*; ἡ ὄρμή, -ῆς

oferta (opus) offertum, -i *n.*; oblatio, -ōnis *f.*; condicio, -ōnis *f.*; ἡ πρόθεσις, -εως

ofiara hostia, -ae *f.*; immolatio, -ōnis *f.*; offertum, -i *n.*; oblatio, -ōnis *f.*; sacrum, -i *n.*;

sacrificium, -ii *n.*; víctima, -ae *f.*; ἡ θυσία, -ας; τὸ δῶρον, -ου; τὸ ἱερόθυτον, -ου;

τὸ εἶδωλόθυτον,-ου; ἡ προσφορά,-ᾶς; τὸ σφαγίον,-ου; τὸ θῦμα,-ατος
~ **oczyszczalna** lustratio,-ōnis *f.*; ~ **plynna** libatio,-ōnis *f.*; ~ **przeblagalna**
supplicium,-ii *n.*; piamen,-īnis *n.*; ~ **ze stu wołów** hecatombe,-es *f.*; ~ **ze zwierząt**
hostia,-ae *f.*; víctima,-ae *f.*

ofiarny 1. (od ofiary) sacrificālis,-e; sacrificus, 3; immolāticus, 3; immolaticius, 3;
θυσιαστήριος, 3; **2. (hojny)** danōsus, 3; largiōsus, 3; munificus, 3;
εὐμετάδοτος,-ον; **3. (cierpliwie znoszący)** patiens,-entis; μακρόθυμος,-ον

ofiarodawca dātor,-ōris *m.*; largiōtor,-ōris *m.*; donātor,-ōris *m.*; ὁ δωρητήρ,-ῆρος; ὁ
δότης,-οῦ

ofiarować 1. (obdarzyć) oōfero, offérre, óbtuli, oblātum; dono do, 1, dedi, datum;
dono, 1,-āvi,-ātum; προσφέρω; δωρέω; χαρίζομαι; **2. (złożyć ofiarę)** devōto,
1,-voni,-votum; devonēo, 2,-vōni,-vōtum; immolo, 1,-āvi,-ātum; sacrifico, 1,-āvi,-
ātum; θύω; σπένδω; (*z pierwocin*) primitior, 1,-ātus sum; (*batwanom*) prólito, 1,-
āvi,-ātum; εἶδωλοθύω

oficer praefectus,-i *m.* militum; militibus praepósitus,-i *m.*; ὁ ἀξιωματικός,-οῦ

oficjalny officiālis,-e; públicus, 3; λειτουργικός, 3

ogarniać capio, 3, cepi, captum; complector, 1,-plexus sum (amplecti); comprehendo,
3,-ndi,-nsum; continēo, 2,-tinui,-tentum; περιλαμβάνω; περιέχω
~ **kogoś strach** metus (timor, pavor) animum *alicuius* óccuro, 1,-āvi,-ātum;
τρέμω

ogień flamma,-ae *f.*; ignis,-is *m.*; pruna,-ae *f.*; τὸ πῦρ, πυρός; ἡ πυρά,-ᾶς; ἡ
ἀνθρακιά,-ᾶς;

Ignis non exstinguitur igne.

~ **ofiarny** focus,-i *m.*; fóculus,-i *m.*; ~ **namiętności** ardor,-ōris *m.*; flamma,-ae *f.*

ogier equus,-i *m.* admissarius; sōnipes,-edis *m.*; ὁ ἵππος,-ου; ὁ ὄχευτής,-οῦ

ogładać contemplor, 1,-ātus sum; aspicio, 3,-spexi,-spectum; specto, 1,-āvi,-ātum;
καθοράω; βλέπω; θεωρέω; θεάομαι; (*badawczo*) perspicio, 3,-spexi,-spectum
(inspicere); intuēor, 2, intuītus sum; observo, 1,-āvi,-ātum; viso, 3, visi, -;
ἐπισκοπέω; (**ogładać się**) respicio, 3,-spexi,-spectum; respecto, 1,-āvi,-ātum;
παπταίνω; περιβλέπομαι

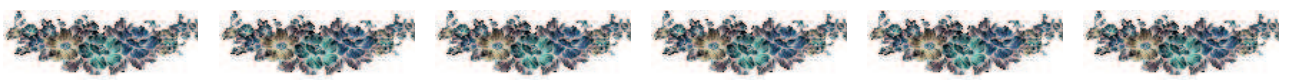
ogłądanie contemplatio,-ōnis *f.*; observatio,-ōnis *f.*; spectatio,-ōnis *f.*; visio,-ōnis *f.*; ἡ
σκοπία,-ᾶς; ἡ θεωρία,-ας; ἡ βλέψις,-εως

ogłędny (ostrożny) circumspectus, 3; prudens,-entis; cautus, 3; εὐλαβής,-ές

ogłędziny inspectio,-ōnis *f.*; observatio,-ōnis *f.*; spectatio,-ōnis *f.*; visio,-ōnis *f.*; ἡ
ἐπισκοπή,-ῆς

ogłada urbānitas,-ātis *f.*; humānitas,-ātis *f.*; elegantia,-ae *f.*; venustas,-ātis *f.*; ἡ
ἀστειότης,-ητος

ogłaszać annuntio, 1,-āvi,-ātum (pronuntiare, renuntiare); déclaro, 1,-āvi,-ātum;
índico, 1,-āvi,-ātum (edicere); praeconio, 1,-āvi,-ātum; praedico, 1,-āvi,-ātum;
proclāmo, 1,-āvi,-ātum; protestor, 1,-ātus sum; público, 1,-āvi,-ātum; provulgo,
1,-āvi,-ātum; vocífico, 1,-āvi,-ātum; (ἀ)ἀγγέλλω; ἀγγελίζω; κηρύσσω; ἀναδρέω
~ **blogosławionym** beatífico, 1,-āvi,-ātum; ~ **świętym** sanctífico, 1,-āvi,-ātum;

canonizo, 1,-āvi,-ātum

ogłoszenie annuntiatio,-ōnis *f.*; annuntiatum,-i *n.*; praedicatio,-ōnis *f.*; publicatio,-ōnis *f.*; notificatio,-ōnis *f.*; edictum,-i *n.*; ἡ ἀγγελία,-ας; τὸ κήρυγμα,-ατος
~ **blogosławionym** beatificatio,-ōnis *f.*; ~ **świętym** santificatio,-ōnis *f.*; ~ **w gazecie** nuntia (annuntiatio) actis diurnis consignata; ~ **projektu ustaw** promulgatio,-ōnis *f.*

ogłuchły absudescus, 3; ἀπόκωφος,-ον

ogłuchnąć (ob)surdesco, 3,-cui, -; ἀποκωφόομαι

ogłupiać insanio, 1,-āvi,-ātum; stultifico, 1,-āvi,-ātum; infatuo, 1,-āvi,-ātum; μωραίνω

ogłupiały stupefactus, 3; fatuus, 3; μωρός, 3

ogłupieć stultus fio, fieri, factus sum; μωραίνομαι

ogłuszać attono, 1,-tónui,-tónitum; exsurdo, 1,-āvi,-ātum; obtundo, 3,-tudi,-tu(n)sum; ἐκκωφάω

ogłuszony obtu(n)sus, 3; ἔκκωφος, 3

ogniotrwały in ignem resistens,-entis; flammam non concipiens,-entis; inflammábilis,-e; σβεστικός, 3

ogniowy igneus, 3; πύρινος, 3

ognisko focus,-i *m.*; ignis,-is *m.*; camīnus,-i *m.*; pyra,-ae *f.*; ἡ πυρά,-ᾱς; ἡ ἀνθρακιά,-ᾱς; ἡ θυμέλη,-ης; ἡ ἐσχάρη,-ης

ognistoczerwony rufus, 3; πυρρός, 3

ognisty ardens,-entis; focōsus, 3; igneus, 3; ignitus, 3; flámmeus, 3; πύρινος, 3; φλόγινος, 3

ogniwo añulus,-i *m.*; ὁ κύκλος,-ου

ogolić derādo, 3,-rasi,-rasum; ἀποξυρέω

ogolocić (de)nudo, 1,-āvi,-ātum (renudare); (ex)spolio, 1,-āvi,-ātum (despoliare); exprīlo, 1,-āvi,-ātum; ἀπεκδύω; ἀποστρεγάζω; κενόω; ἐρημόω

ogolocony exspoliatus, 3; ἐκδεδυμένος, 3

ogon cauda,-ae *f.*; penis,-is *m.*; ura,-ae *f.*; ἡ οὐρά,-ᾱς; ἡ κέρκος,-ου

Quaelibet vulpes caudam suam laudat.

ogonek caúdula,-ae *f.*; caudícŭla,-ae *f.*; τὸ οὐραῖον,-ου

ogonowy caudālis,-e; οὐραῖος, 3

ogólnie generātim, summātim; κοινῶς

ogólnikowo generāliter, léviter; ἐλαφρῶς

ogólnikowy superficiālis,-e; summarius, 3; tritus, 3; levis,-e; κοινός, 3; ἐλαφρός, 3; ἐπιπόλαιος,-ον

ogólny commūnis,-e; generālis,-e; globālis,-e; universālis,-e; universus, 3;

summarius, 3; totālis,-e; κοινός, 3; καθολικός, 3; κεφαλικός, 3

Fraus latet in generalibus.

ogól generālitās,-ātis *f.*; summa,-ae *f.*; totālītās,-ātis *f.*; univérstas,-ātis *f.*; ἡ ὀλότης,-ητος

ogólem summarie, complēte; κατὰ ὅλον

ogórek cūcumis,-ēris (-mis) *m.*; ὁ σίκνος,-ου

ograbić deprædor, 1,-ātus sum; despolio, 1,-āvi,-ātum (expoliare); compīlo, 1,-āvi,-ātum (expilare); ἄρπάζω; συλλάω

ogradzać circumsaepio, 4,-psi,-ptum (insaepire, obsaepire); circummunio, 4,-īvi,-ītum; φράσσω; περιφράσσω

ograniczać 1. (poskramiać) compesco, 3,-pescui, -; coercĕo, 2,-cui,-citum; impedio, 4,-īvi,-ītum; restringo, 3,-strinxi,-strictum; παύω; χαλινώω; δαμάζω; **2. (stawiać granicę)** límito, 1,-āvi,-ātum; (de)término, 1,-āvi,-ātum; (de)finio, 4,-īvi,-ītum; περιορίζω

ograniczony limitatus, 3; determinatus, 3; circumscriptus, 3; definītus, 3; ὠρισμένος, 3; (*umysłowo*) moron,-ōnis *m.*; mente angustus, 3; μωρός, 3

ogrodnictwo horticultūra,-ae *f.*; topiaria,-ae *f.*; ἡ κηπουργία,-ας

ogrodnik hortulānus,-i *m.*; topiarius,-ii *m.*; arborātor,-ōris *m.*; ὁ κηπουργός,-οῦ

ogrodzenie maceria,-ae *f.*; praeseptum,-i *n.*; (con)saepes,-is *f.*; saepimen,-īnis *n.*; saepimentum,-i *n.*; ὁ φραγμός,-οῦ; τὸ ἔρκος,-εος

ogrodzić p. ogradzać

ogrom moles,-is *f.*; imménsitas,-ātis *f.*; ἡ μεγαλειότης,-ητος

ogromny enormis,-e; immensus, 3; ingens,-entis; immānis,-e; permagnus, 3; vastus, 3; μεγαλεῖος, 3; πελώριος, 3

ogród hortus,-i *m.*; ὁ κῆπος,-ου; ὁ παράδεισος,-ου

Bellonae hortis nascuntur sémina mortis. Contra vim mortis non est medicamen in hortis.

~ **botaniczny** hortus,-i *m.* botānicus; ~ **kwiatowy** floralia,-ium *n.pl.*; ~ **owocowy** pomarium,-ii *n.*; ~ **warzywny** olearium,-ii *n.*; ~ **zoologiczny** therothrophium,-ii *n.*; hortus zoológicus

ogryzać circumrōdo, 3,-rōsi,-rōsum; ámbedo, 3,-ēdi,-ēsum; περιδάκνω; περιτρύγω

ogrzać,-ewać calefacio, 3,-feci,-factum; calefacto, 1,-āvi,-ātum; fovĕo, 2, fovi, fotum; θερμαίνω; θάλπω

ogrzewanie calefactio,-ōnis *f.*; fodus,-us *m.*; ἡ θέρμανσις,-εως

ohyda abominatio,-ōnis *f.*; turpitūdo,-īnis *f.*; taedium,-ii *n.*; τὸ βδέλυγμα,-ατος

ohydny abominábilis,-e; abominandus, 3; abominatiōsus, 3; foedus, 3; ignominiōsus, 3; turpis,-e; βδελυρός, 3; βδελυκτός, 3

o ile eátenus; πηλίκος

ojciec pater,-tris *m.*; génitor,-ōris *m.*; parens,-entis *m.*; ὁ πατήρ, πατρός; ὁ γονεύς, γονέως; (*chrzestny*) in baptismo levans,-antis *m.*; patrīnus,-i *m.*; compāter,-tris *m.*

Pater is est quem nuptiae demonstrant.

ojcobójca patricīda,-ae *m.*; parricīda,-ae *m.*; ὁ πατροκτόνος, -ου; ὁ πατρολῶας,-ου

ojcostwo patrēnitas,-ātis *f.*; ἡ πατριά,-ᾶς

ojcowizna patrimonium,-ii *n.*; ἡ πατρική,-ῆς

ojcowski paternus, 3; pátricus, 3; patrius, 3; πατρικός, 3; πατρῷος, 3

ojczym patraster,-ri *m.*; vítricus,-i *m.*; ὁ πατρῷός,-οῦ

ojczysty patrius, 3; patriālis,-e; natīvus, 3; πατρῷος, 3

ojczyzna patria,-ae f.; ἡ πατρίς,-ίδος; ἡ πάτρα,-ας

Nulla terra melior patriā est. Dulce et decōrum est pro patria mori. Pro patria quis bonus dúbitet mortem oppetēre? Amēmus patriam, pareāmus légibus! In patria natus non est propheta vocatus. Nemo propheta in patria sua. Ibi patria, ubi bene. Fortūna patriae nostrae etiam mea fortūna est.

ojej! o!, oh!, ohe!; ὀπαπαῖ

okadzać incenso, 1,-āvi,-ātum; suffio, 4,-ivi (-ii),-itum; turífico, 1,-āvi,-ātum; περιθυμιάω

okadzanie suffitio,-ōnis f.; suffitus,-us m.; fumigatio,-ōnis f.; turificatio,-ōnis f.; ἡ περιθυμίασις,-εως

okalać circumsaepio, 4,-psi,-ptum; περιφράσσω

okaleczać curto, 1,-āvi,-ātum; manco, 1,-āvi,-ātum; mútilo, 1,-āvi,-ātum (mutilari); trunco, 1,-āvi,-ātum; vúlnero, 1,-āvi,-ātum; τραυματίζω; ἀναπηρόω; σιφλώω

okaleczenie mutilatio,-ōnis f.; laceratio,-ōnis f.; perōsis,-is f.; τὸ τραῦμα,-ατος; ἡ ἀναπηρία,-ας; ἡ κατατομή,-ῆς; ἡ πήρωσις,-εως

okaleczony mancus, 3; mutil(at)us, 3; truncatus, 3; τραυματός, 3; ἀνάπηρος; σιφλός, 3

okamgnienie momentum,-i n.; punctum,-i n. témporis; ἡ στιγμή,-ῆς

okaz exemplar,-aris n.; spécimen,-īnis n.; τὸ δῆλωμα,-ατος

okazać (de)monstro, 1,-āvi,-ātum; exhibēo, 2,-ui,-itum; manifesto, 1,-āvi,-ātum; ostendo, 3,-tendi,-tendum (-tensum); ostento, 1,-āvi,-ātum; praesento, 1,-āvi,-ātum; praebēo, 2,-ui,-itum; declaro, 1,-āvi,-ātum; δηλώω; ἐπιδείκνυμι; ἀποφαίνω; ἐμφανίζω; (znakami) significo, 1,-āvi,-ātum; σημαίνω
~ **komuś należy szacunek** alicui débitum honōrem praesto, 1,-stīti,-stītum (-statūrus); ~ **litość** misericordiam adhibēo, 2,-ui,-itum

okazać się 1. (zjawić się) apparēo, 2,-ui, -; φαίνομαι; γίγνομαι; **2. (wyniknąć)** sequor, 3,-cūtus sum; evenio, 4,-veni,-ventum; ἀποτελέω

okazałość ambitio,-ōnis f.; apparātus,-us m.; splendor,-ōris m.; luxus,-us m.; magnificentia,-ae f.; ἡ φαντασία,-ας; ἡ δόξα,-ης; ἡ μεγαλειότης,-ητος

okazały magníficus, 3; speciōsus, 3; spectábīlis,-e; splendens,-entis; spléndidus, 3; λαμπρός, 3; μεγαλοπρεπής,-ές; ἔνδοξος,-ον

okaziciel ostensor,-oris m; lātor,-ōris m.; ὁ ἐπιδείκτης,-ου

okazja occasio,-ōnis f.; causa,-ae f.; ἡ εὐκαιρία,-ας; ἡ ἀφορμή,-ῆς; ὁ τόπος,-ου
Occasio facit furem.

~ **dogodna** opportúnitas,-ātis f.; **przy** ~ occasiōne oblātā; ~ **tej okazji** hoc loco

okazyjny occasionālis,-e; εὐκαιρος,-ον

okazywanie ostensio,-ōnis f.; monstratio,-ōnis f.; praesentatio,-ōnis f.; ἡ ἔνδειξις,-εως

Okeanos Oceanus,-i m.; ὠκεανός,-οῦ

Najstarszy syn Uranosa i Gai, mąż Tethys, uosobienie wód, które - według Greków - otaczają świat jako wielka rzeka opływająca płaski krąg ziemi.

Uchodzil za ojca wszystkich rzek i Okeanid, bogin źródeł i strumieni.

Przedstawiany jest jako sędziwy starzec.

okielzać freno, 1, -āvi, -ātum; domo, 1, -ui, -itum; dómito, 1, -āvi, -ātum; χαλινόω;
ἐπιστομίζω; ὀχμάζω

oklaski (ap)plausus, -us *m.*; τὰ χειροκροτήματα, -ων

oklaskiwać (ap)plaudo, 3, -usi, -usum; χειροκροταλίζω

oklepany (con)tritus, 3; pertractatus, 3; τρυχηρός, 3; κατάτριβος, -ον

okład compressus, -us *m.*; fomentum, -i *n.*; splenium, -ii *n.*; turunda, -ae *f.*; catáplasma, -
atis *n.*; τὸ κατάπλασμα, -ατος; ἢ ἐπίτεγξις, -εως

okładka coopertūra, -ae *f.*; cooperta, -ae *f.*; operimentum, -i *n.*; obvolutio, -ōnis *f.*;
involucrum, -i *n.*; τὸ περίθεμα, -ατος

okładzina obvolutio, -ōnis *f.*; *corsetus, -us *m.*; ἢ περίθεσις, -εως

okno fenestra, -ae *f.*; specūlar, -aris *n.*; ἢ θυρίς, -ίδος; τὸ παράθυρον, -ου

oko ócūlus, -i *m.*; ὁ ὀφθαλμός, -οῦ; τὸ ὄμμα, -ατος

*Fertilissimus in agro ócūlus dómini. Ócūlus vitae sapientia. Hómines amplius
óculis quam aúribus credunt. Lucerna córporis tui est ócūlus tuus. Amor, ut
lácrima, ab óculo óritur, in pectus cadit. Ócūlus dómini ságinat equum. Claude
os, áperi óculos!*

bystrość ~ acies, -ei *f.* oculōrum; **mgnienie** ~ momentum, -i *n.*; nutus, -us *m.*; **na**

oczach ante óculos, in conspectu, sub óculis, in promptu

okolica arēa, -ae *f.*; fines, -ium *m.pl.*; locus, -i *m.*; pars, -rtis *f.*; regio, -ōnis *f.*; zona, -ae *f.*;
τὸ μέρος, -εος; τὸ κλίμα, -ατος; τὰ μεθόρια, -ων; τὰ ὄρια, -ων; ἢ περίχωρος, -
ου; ἢ χώρα, -ας

okolicznościowy circumstantiālis, -e; περιπτωτικός, -όν

okoliczność circumstantia, -ae *f.*; tempus, -ōris *n.*; ἢ περίπτωσις, -εως

~ **dogodna** cómmodum, -i *n.*; **zbieg** ~ casus, -us *m.*; **stosownie do** ~ ex témpore;

zależnie od ~ ad tempus

okoliczny circumstans, -antis; confinis, -e; finítimus, 3; περίοικος, -ον

około 1. (przysł.) circum, circa, fere, ferme; περίπου; που; **2. (przyim.)** circum,
circa *z acc.*; περί *z gen.*; κυκλόθεν *z gen.*; κατά *z acc.*

okoń perca, -ae *f.*; ὁ λάτος, -ου

okop(y) agger, -ēris *n.*; fossa, -ae *f.*; metella, -ae *f.*; vallatio, -ōnis *f.*; vallum, -i *n.*; ἢ
χάραξ, -ακος

okopywać 1. (otaczać wałem) circumvallo, 1, -āvi, -ātum; munio, 4, -īvi, -ītum;

circumfodio, 3, -fodi, -fossam; χαρακώω; **2. (motyka)** perpastino, 1, -āvi, -ātum;
sario, 4, -īvi, -ītum; φυτεύω

okostna perióstium, -i *n.*; periostium, -ii *n.*; τὸ περιόστεον, -ου

okowy catenae, -arum *f.pl.*; compes, -edis *f.*; víncula, -ōrum *n.pl.*; ἢ πέδη, -ης; ὁ
δεσμός, -οῦ; σιδηρόδεσμος, -ου

okólny circularis, -e; circum (passim) dimissus, 3; κυκλικός, 3

okrąg círcūlus, -i; circúitus, -us *m.*; circumferentia, -ae *f.*; rotunda, -ae *f.*; ὁ κύκλος, -ου;

(obszar, powiat) districtus,-us *m.*; regio,-ōnis *f.*; τὸ χωρίον,-ου

okrąglic torno, 1,-āvi,-ātum; rotundo, 1,-āvi,-ātum; στρογγυλίζω

okrągły circularis,-e; circuldōsus, 3; globōsus, 3; orbicularis,-e; orbiculātus, 3;

rotundus, 3; κύκλιος, 3; κυκλοειδής,-ές; στρογγυλός, 3

okrążać circo, 1,-āvi,-ātum; circumeo,-īre,-īvi (-ii),-itum (ambīre); circumduco, 3,-

duxi,-ductum; circumvenio, 4,-veni,-ventum; circumvēhor, 3,-vectus sum;

περιάγω; περιέρχομαι; περικυκλώω

okrążenie circulatio,-ōnis *f.*; circūitus,-us *m.*; ἡ περικύκλωσις,-εως

okres cyclus,-i *m.*; intervallum,-i *n.*; perīodus,-i *f.*; stadium,-ii *n.*; spatium,-ii *n.*;

tempus,-ōris *n.*; ἡ περίοδος,-ου; ἡ ἐποχή,-ῆς; ὁ χρόνος,-ου

okresowy cyclicus, 3; perīodicus, 3; περιοδικός, 3

określać definio, 4,-īvi,-ītum; describo, 3,-psi,-ptum (circumscribēre); detérmino, 1,-

āvi,-ātum; decerno, 3,-crevi,-cretum; ὀρίζω; δογματίζω; (*dokładnie*) praecīdo,

3,-cīdi,-cīsum; ἀκριβόω

określenie circumscriptio,-ōnis *f.*; definitio,-ōnis *f.*; descriptio,-ōnis *f.*; determinatio,-

ōnis *f.*; términus,-i *m.*; ἡ ὁροθεσία,-ας

określony constitūtus, 3; certus, 3; designatus, 3; status, 3; definītus, 3; ὀρισμένος,

3

okręg (obszar, powiat) circumscriptio,-ōnis *f.*; districtus,-us *m.*; regio,-ōnis *f.*; τὸ

χωρίον,-ου

okręt navis,-is *f.*; ἡ ναῦς, νεῶς; τὸ πλοῖον,-ου; *p. statek*

~ **podwodny** *navis subaquānea; ~ **wojenny** navis bēllica; **lotniskowiec** *navis

aeroplanigera; **statek pasażerski** navis epibática; **statek rybacki** navis piscatoria

okrętowy navālis,-e; naūticus, 3; ναυτικός, 3

okrężnica (*med.*) colon,-i *n.*; τὸ κόλον,-ου

okrężny circularis,-e; orbicularis,-e; devius, 3; περικυκλώδης,-ες

okropność horror,-ōris *m.*; horrendum,-i *n.*; immānītas,-ātis *f.*; atrócītas,-ātis *f.*;

monstrum,-i *n.*; τὸ φοβερόν,-οῦ

okropny horribīlis,-e; horrendus, 3; dirus, 3; hórridus, 3; monstruōsus, 3; terrībīlis,-e;

immānis,-e; atrox,-ocis; φοβερός, 3

okruch,-szyna buccella,-ae *f.*; fragmentum,-i *n.*; mica,-ae *f.*; frustillum,-i *n.*;

partícūla,-ae *f.*; frustum,-i *n.*; τὸ κλάσματον,-ου; τὸ ψωμίον,-ου

okrucieństwo crudēlītas,-ātis *f.*; aspérītas,-ātis *f.*; saevitia,-ae *f.*; atrócītas,-ātis *f.*;

dírītas,-ātis *f.*; férītas,-ais *f.*; ἡ ἀγριότης,-ητος; ἡ θηριότης,-ητος

okrutnieć crudelesco, 3,-ui, -; θηριόομαι

okrutny atrox,-ocis; crudēlis,-e; inhumānus, 3; ferox,-ocis; asper, 3; saevus, 3;

χαλεπός, 3; ὀμός, 3; θηριώδης,-ες; ἄγριος, 3; σκληρός, 3; θοῦρος, 3

okrycie amictus,-us *m.*; operimentum,-i *n.*; tegumentum,-i *n.*; velāmen,-īnis *n.*;

velamentum,-i *n.*; vestis,-is *f.*; véstitus,-us *m.*; vestimentum,-i *n.*; τὸ

περιβόλαιον,-ου; τὸ ἱμάτιον,-ου; τὸ σκέπασμα,-ατος

okryć,-ywać (circum)tego, 3,-texi,-tectum; (co)operio, 4,-erui,-rtum; amicto, 1,-āvi,-

ātum; circumamico, 4,-ixi,-ictum; pallio, 1,-āvi,-ātum; vestio, 4, -ivi (-ii),-itum;

περικαλύπτω; περιβάλλω; σκεπάζω; περιτίθημι; συστέλλω
okrywa involucreum, -i *n.*; τὸ σκέπασμα, -ατος
okrzyk clamor, -ōris *m.*; acclamatio, -ōnis *f.*; exclamatio, -ōnis *f.*; ἡ κραυγή, -ῆς
okucie armatūra, -ae *f.*; ferramentum, -i *n.*; lámina, -ae *f.*; ὁ σίδηρος, -ου;
ἡ ἐνήλωσις, -εως
okular(y) ocūlar, -aris *n.*; perspicillum, -i *n.*; vitra, -ōrum *n.pl.* ocularia
okulawić expédico, 1, -āvi, -ātum; χωλεύω
okulista ocularius, -ii *m.*; oculista, -ae *m.f.*; ophthalmólogus, -i *m.*; ophthálmicus, -i *m.*;
ὁ ὀφθαλμίατρος, -ου
okulistyczny oculísticus, 3; ophthalmológicus, 3; ὀφθαλμολογικός, -όν
okultysta occultista, -ae *m.f.*; ὁ μύστης, -ου
okultystyczny occultus, 3; μυστικός, 3
okultyzm occultismus, -i *m.*; τὸ μυστήριον, -ου
okup eliberium, -ii *n.*; talio, -ōnis *f.*; lytrum, -i *n.*; redemptio, -ōnis *f.*; τὸ λύτρον, -ου; ἡ
ποινή, -ῆς
okupacja occupatio, -ōnis *f.*; obsessio, -ōnis *f.*; possessio, -ōnis *f.*; ἡ κατοχή, -ῆς
okupować 1. (zajmować) óccupo, 1, -avi, -atum; obsidēo, 2, -sēdi, -sessum; κατέχω;
2. (okupić) emercor, 1, -ātus sum; compenso, 1, -āvi, -ātum; λυτρῶω
olbrzym gigas, -antis *m.*; colossus, -i *m.*; ὁ γίγας, -αντος
olbrzymi gigánteus, 3; gigánticus, 3; ingens, -entis; immānis, -e; vastus, 3; γιγάντιος,
3; πελώριος, 3
olcha alnus, -i *f.*; ἡ κλήθρα, -ας
oleander nerium, -ii *n.*; ὁ ὄνοσήρας, -ου
oleisty oleōsus, 3; pinguis, -e; ἐλαιήεις, -εσσα, -εν
olej óleum, -i *n.*; olīvum, -i *n.*; τὸ ἔλαιον, -ου
olejek óleum, -i *n.* aethéreum; unguentum, -i *n.*; τὸ μύρον, -ου
olejny oleōsus, 3; ἐλαιηρός, 3
Olimp Olympus, -i *m.*; Ὁλυμπος, -ου
Pasmo gór w Tessalii i Macedonii, których najwyższy szczyt uchodził za siedzibę bogów.
olimpiada Olympias, -adis *f.*; ἡ ὀλυμπιάς, -άδος
olimpijski Olymipcus, 3; ὀλυμπικός, 3
oliwa 1. (smar) lubríficans, -antis *n.*; τὰ ἐλαιηρά, -ῶν; **2. (z oliwek)** óleum, -i *n.*
olivarum; olīvum, -i *n.*; τὸ ἔλαιον, -ου
oliwić lubrífico, 1, -āvi, -ātum; ἐλαιόω
oliwka 1. (drzewo) Ólĕa, -ae *f.* Europaea; ἡ ἐλαία, -ας; **2. (owoc)** olīva, -ae *f.*; ólĕa, -ae
f.; τὸ ἐλαιόν, -οῦ; ~ **dzika** oleaster, -tri *m.*
oliwkowy olivāris, -e; oliváceus, 3; oleáginus, 3; ἐλάϊνος, 3
olsza (bot.) alnus, -i *f.*; ἡ κλήθρα, -ας
olśnienie occaecatio, -ōnis *f.*; illuminatio, -ōnis *f.*; splendor, -ōris *m.*; ὁ ἐπιφωτισμός, -

οὔ; ἡ ἐπίλαμψις,-εως; ἡ μαρμαρυγή,-ῆς
ołśniewać occaeco, 1,-āvi,-ātum; illúmino, 1,-āvi,-ātum; splendēo, 2,-ui; ἐπιλάμπω;
ἐπιφωτίζω

ołśniewający spléndidus, 3; spléndens,-entis; speciōsus, 3; (re)fulgens,-entis;
ἐπίλαμπρος,-ον

ołowiany plúmbeus, 3; μολυβδηνός, 3

ołów plumbum,-i *n.*; saturnus,-i *m.*; ὁ μόλυβδος,-ου; ὁ μόλιβος,-ου

ołówek *stylus,-i *m.* plumbātus; τὸ μολύβιον,-ου

ołtarz altāre,-is *n.*; altarium,-ii *n.*; ara,-ae *f.*; ὁ βωμός,-οὔ; τὸ θυσιαστήριον,-ου
Altāri serviens de altāri vivēre debet.

omackiem temptātum; palpātum; ψηλαφητῶς

omam (h)al(l)ucinatio,-ōnis *f.*; fallacia,-ae *f.* sénsuum; illusio,-ōnis *f.*; ἡ
ψευδαίσθησις,-εως

omamić (ob)caeco, 1,-āvi,-ātum; decipio, 3,-cēpi,-ceptum; fallo, 3, fefelli, falsum;
fáscino, 1,-āvi,-ātum; larvo, 1,-āvi,-ātum; ψεύδομαι; πείθω; τυφλώω; γοητεύω;
(*pochlebstwami*) fúcido, 1,-āvi,-ātum; κολακεύω

omamienie fallacia,-ae *f.*; fascinatio,-ōnis *f.*; ἡ ψευδαίσθησις,-εως; τὸ γοήτευμα,-
ατος

omamowy hallucinatīvus, 3; hallucinatorius, 3; ψευδαισθητικός

omasta omasum,-i *n.*; adeps,-ipis *m.*; τὸ λίπασμα,-ατος

omawiać alqd lub de re discutio, 3,-cussi,-cussum; díssero, 3,-serui,-sertum;
commento, 1,-āvi,-ātum; péroro, 1,-āvi,-ātum; tracto, 1,-āvi,-ātum; περιλέγω;
διαλαλέω

omdleć defícisco, 3,-ui, -; relanguesco, 3,-gui, -; λιποθυμέω; ἀποψύχω

omdlenie absentia,-ae *f.* ánimi; deliquium,-ii *n.*; mentis alienatio,-ōnis *f.*; ἡ
λιποθυμία,-ας

omen omen,-inis *n.*; praesagium,-ii *n.*; ἡ προσημασία,-ας; ἡ κληδών,-όνος

Omfale Omphāle,-es *f.*; Ὁμφάλη,-ης

Królowa Lidii, u której przebywał w niewoli Herakles.

omijać devito, 1,-āvi,-ātum (evitare); praetereo,-ire,-ivi (-ii),-itum; praetermeo, 1,-
āvi,-ātum; postergo, 1,-āvi,-ātum; ἐκτρέπομαι; παρέρχομαι

omłot 1. (czynność) tributūra,-ae *f.*; ἡ ἀλωνία,-ας; **2. (efekt)** granum,-i *n.* tributum;
τὸ ἀλωεινόν,-οὔ

omotać illaqueo, 1,-āvi,-ātum; circumvolvo, 3,-volvi,-volūtum; περιδέω; μεθίστημι

omówienie circúitus,-us *m.*; discussio,-ōnis *f.*; dissertatio,-ōnis *f.*; peroratio,-ōnis *f.*;
tractactio,-ōnis *f.*; περίλεξις,-εως

omylny fallíbilis,-e; errábilis,-e; ἀματητικός, 3

omyłka error,-ōris *m.*; falsum,-i *n.*; lapsus,-us *m.*; mendum,-i *n.*; ἡ ἀμαρτία,-ας; ἡ
πλάνη,-ης

on hic, haec, hoc; is, ea, id; ille, illa, illud; iste, ista, istud; αὐτός, 3; ἐκεῖνος, 3;
ὁ, ἡ, τό; ὅδε, ἥδε, τόδε; ὅς, ἥ, ὅ; οὗτος, αὕτη, τοὔτο

onanizm onanismus,-i *m.*; masturbatio,-ōnis *f.*; onania,-ae *f.*; ipsismus,-i *m.*; ἡ χειρομανία,-ας
onanizować się masturbo, 1,-āvi,-ātum; χειρομαίνομαι
ondulacja undulatio,-ōnis *f.*; intortio,-ōnis *f.* capillorum; τὸ κύμα,-ατος; ὁ κτενισμός,-οῦ
ondulować incrispo, 1,-āvi,-ātum; κτενίζω
ongiś aliquando, olim, quondam; ποτέ
oniemiały obmutescus, 3; stupefactus, 3; κωφός, 3; ἐνεός, 3
oniemieć obmutesco, 3, -mutui, -; κωφόομαι; φιμόομαι
oniemienie obmutescencia,-ae *f.*; ἡ κωφεία,-ας; ἡ ἐνεότης,-ητος; ἡ κατάνυξις,-εως
onieśmielać intímido, 1,-āvi,-ātum; ἀτολμίζω
onieśmielenie intimidatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀτολμία,-ας
onkolog oncólogo,-i *m.*; ὁ ὄγκολογος,-ου
onkologia oncologia,-ae *f.*; ἡ ὄγκολογία,-ας
onyks (*gat. agatu*) onyx,-ychis *m.f.*; ὁ ὄνυξ,-υχος
opactwo abbatia,-ae *f.*; τὸ κοινόβιον,-ου
opacznie laeve, false, perverse; ψευδῶς
opad 1. (atmosferyczny, chem.) praecipitatio,-ōnis *f.*; decessus,-us *m.*; ἡ πτώσις,-εως; **2. (med.)** sedimentum,-i *n.*; τὸ πρόγευμα,-ατος
opadać cado, 3, cécidi, casum; decido, 3,-cidi, -, (casūrus); praecipito, 1,-avi, -atum; πίπτω; συνιζάω
opadły decídus, 3; cadūcus, 3; praecipitatus, 3; πτώσιμος, 3
opakować obvolvo, 3,-volvi,-volutum (involvere, circumvolvere); velo, 1,-avi, -atum; περιειλέω
opakowanie obvolutio,-ōnis *f.*; involamentum,-i *n.*; involucrum,-i *n.*; tegumentum,-i *n.*; τὸ περιείλημα,-ατος
opal opālus,-i *m.*; ὁ ὀπάλλιος,-ου
opalać (*przypiekać*) ambūro, 3,-ussi,-ustum; aestuo, 1,-āvi,-ātum; tosto, 1,-āvi,-ātum; torrēo, 2, torruī, tostum; καυματίζω; ἡλιάζω
~ **się** apricor, 1,-ātus sum; ἡλιόομαι
opalanie tostio,-ōnis *f.*; ambustio,-ōnis *f.*; ἡ καῦσις,-εως; ~ **się na słońcu** apricatio,-ōnis *f.*; ἡ ἡλίασις,-εως
opalenizna nigritia,-ae *f.*; tan, tanis *f.*; color,-ōris *m.* adustior; τὸ ἡλίασμα,-ατος
opalizujący opālinus, 3; ὀπάλλινος, 3
opalony (*przypieczony*) ambustus, 3; tostus, 3; περίκαυστος,-ον; (*na słońcu*) apricatus, 3; ἡλιοκαμένος, 3;
opał combústile,-is *n.*; lignum,-i *n.*; τὰ καύσιμα,-ων; τὸ φρύγανον,-ου
opamiętać się resipisco, 3,-ui, -; σωφρονίζομαι
opancerzać lórico, 1,-āvi,-ātum; θωρακίζω
opancerzony loricatus, 3; thoracatus, 3; θωρηκτής,-ές

opanować óccupo, 1, -āvi, -ātum *alqd*; potior, 4, -itus sum *alqa re*; in potestatem *alqd* redigo, 3, -ēgi, -actum; κατέχω; κρατέω; (*najechać*) invado, 3, -vasi, -vasum; εἰσβάλλω; (*gniew*) iracundiam (*iram*) continēo, 2, -ui, -tentum; iram réprimo, 3, -pressi, -pressum; τὴν ἔριν κατέχω

opanowanie temperantia, -ae *f.*; continentia, -ae *f.*; modestia, -ae *f.*; moderatio, -ōnis *f.*; ἡ εὐστάθεια, -ας; ἡ ἐγκράτεια, -ας; ἡ ἀνοχή, -ῆς

opanowany 1. (zajęty) occupatus, 3; κατεσχημένος, 3; **2. (powściągliwy)** moderatus, 3; temperatus, 3; ἐγκρατής, -ές

opar effluvium, -ii *n.*; fumus, -i *m.*; vapor, -ōris *m.*; caligo, -inis *f.*; ἡ ὀμίχλη, -ης

oparcie adminiculum, -i *n.*; acclinatio, -ōnis *f.*; fulcrum, -i *n.*; nisus, -us *m.*;

τὸ στήριγμα, -ατος; ἡ ὑποδοχή, -ῆς; τὸ ἐδραίωμα, -ατος; (*krzesła*) acclinatorium, -ii *n.*; ὁ ἀνακλισμός, -οῦ

oparzelina combustūra, -ae *f.*; τὸ ἔγκαυμα, -ατος

oparzenie adustio, -ōnis *f.*; combustio, -ōnis *f.*; ἡ ἔγκαυσις, -εως

oparzyć (comb)uro, 3, -ussi, -ustum (*adurēre*); detorrēo, 2, -torrui, -tostum;

ἐγκαυτηριάζω

opaska brácile, -is *n.*; capistrum, -i *n.*; fascia, -ae *f.*; mitella, -ae *f.*; mitra, -ae *f.*; taenia, -ae *f.*; vitta, -ae *f.*; vīnculum, -i; vinctūra, -ae *f.*; ἡ ταινία, -ας; τὸ διάδημα, -ατος

opasły obēsus, 3; pinguis, -e; παχύς, -εῖα, -ύ

opasywać (circum)cingo, 3, -cinxi, -cinctum (*accingēre*, *incingēre*); circumligo, 1, -

āvi, -ātum; περιζωννύω; περιζώννυμι

opat abbas, -atis *m.*; τοῦ κοινοβίου ἀντίστης, -ου

opatrunek fascia, -ae *f.*; fasciatūra, -ae *f.*; ὁ ἐπίδεσμος, -ου

opatrywać 1. (rane) fascio, 1, -āvi, -ātum; vulnus coarto, 1, -āvi, -ātum; álligo, 1, -āvi, -ātum; καταδέω; **2. (troszczyć się)** curo, 1, -āvi, -ātum *alqm*; σπουδάζω

opatrnościowy providentiālis, -e; προνοητικός, 3

opatrność providentia, -ae *f.*; ἡ πρόνοια, -ας

opera 1. (dzieło) *drama, -atis *n.* mūsicum (*mélicum*); *melodrāma, -atis *n.*; τὸ

δρᾶμα, -ατος μουσικόν; **2. (budynek)** odēum, -i *n.*; τὸ φῶδεῖον, -ου

operacja operatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐγχείρησις, -εως

operacyjny operatīvus, 3; ἐγχειρητικός, 3; (*możliwy do operacji*) operábilis, -e;

ἐγχειρηστός, 3

operator operātor, -ōris *m.*; ὁ ἐγχειρητής, -οῦ

operatywny éfficax, -acis; ἐγχειρητικός, 3; ἐνεργός, 3

opretka *comoedia, -ae *f.* mūsica; *melodramatium, -ii *n.*

operować óperor, 1, -ātus sum; operationem perāgo, 3, -ēgi, -actum; ἐγχειρέω

opętać obsidēo, 2, -sēdi, -sessum; capio, 3, cepi, captum; κακοδαιμονίζω

opętanie obsessio, -ōnis *f.*; daemonomania, -ae *f.*; ἡ κακοδαιμονία, -ας; ἡ δαιμονομανία, -ας

opętany obsessus, 3; daemoniacus, 3; κακοδαίμων, -ον

opieczętować consigno, 1, -āvi, -ātum (*obsignare*); περισφραγίζω

opieka assistentia,-ae f.; cura,-ae f.; curatēla,-ae f.; protectio,-ōnis f.; tutēla,-ae f.;
vigilantia,-ae f.; custodia,-ae f.; ἡ περιποίησις,-εως; ἡ πρόνοια,-ας; ἡ
ἐπιτροπεῖα,-ας; ἡ θεραπεία,-ας; ἡ φυλακή,-ῆς

opiekać tosto, 1,-āvi,-ātum; torrēo, 2, torruī, tostum; περικαυτερίζω

opiekować się curo, 1,-āvi,-ātum *alqd*; *alicui* consulo, 3,-ui, -ultum; tutelam *alicuius*
gero, 3, gessi, gestum; prótego, 3,-texi,-tectum *alqd*; prospicio, 3,-spexi,-spectum
alicui lub ut, ne; tuēor, 2, tuitus (tutus) sum *alqd*; tutor, 1,-ātus sum *alqd*;
ἐπιτροπεύω; ἐπιμελέομαι; θεραπεύω

opiekun curātor,-ōris m.; custos,-odis m.; nutrītor,-ōris m.; patrōnus,-i m.; protector,-
ōris m.; tutor,-ōris m.; ὁ ἐπίτροπος,-ου; ὁ φύλαξ,-ακος; ὁ ἐπίσκοπος,-ου; ὁ
ἐπιστάτης,-ου; ὁ ἐριούνιος,-ου

opiekuńczy curatīvus, 3; tutelarīs,-e; nutricius, 3; nutrius, 3; protectīvus, 3; tutorius,
3; ἐπιτροπικός, 3

opierać fulcio, 4, fulsi, fultum; στηρίζω; κλίνω

opierać się 1. (sprzeciwiać się) resisto, 3, réstiti, -; obsisto, 3,-stiti, -; refragor, 1,-
ātus sum; ἀντερείδω; ἀνθίστημι; **2. (bazować)** fundo, 1,-āvi,-ātum; *alqa re* sto,
1, steti, staturus; *alqa re* nitor, 3, nisus (nixus) sum; στηρίζομαι; ἔνειμι

opieszalność indolentia,-ae f.; inertia,-ae f.; tárditas,-ātis f.; lentitūdo,-īnis f.; pígritas,-
ātis f.; socordia,-ae f.; ἡ νόθεια,-ας; ἡ βραδύτης,-ητος

opieszaly lentus, 3; piger, 3; segnis,-e; iners,-ertis; socors,-ordis; tardus, 3; νωθής,-ές;
νωθρός, 3; ὀκνηρός, 3

opiewać cano, 3, cécini, cantum (cantatum); canto, 1,-āvi,-ātum; pango, 3, panxi
(pépigi), pa(n)ctum; célebro, 1,-āvi,-ātum; hymnífico, 1,-āvi,-ātum; ὑμνίζω; ἄδω

opilstwo *alcoholismus,-i m.; crápula,-ae f.; ebríetas,-ātis f.; ebriósitas,-ātis f.;
potatorium,-ii n.; temulentia,-ae f.; vinolentia,-ae f.; ἡ κραιπάλη,-ης; ἡ μέθη,-
ης; ἡ οἴνοφλυγία,-ας

opilki limatūra,-ae f.; ramentum,-i n.; rasūra,-ae f.; scobis,-is f.; τὸ ζύσμα,-ατος

opinia aestimatio,-ōnis f.; iudicium,-ii n.; opinio,-ōnis f.; plácitum,-i n.; sententia,-ae
f.; ἡ γνώμη,-ης; ἡ κρίσις,-εως; (*reputacja*) fama,-ae f.; nomen,-īnis n.; ἡ
εὐφημία,-ας

Honesta fama melior est pecuniā. Me tamen extincto fama superstes erit.

opiniować opinionem facio, 3, feci, factum; respónsito, 1,-āvi,-ātum; aestimo, 1,-āvi,-
ātum; iudico, 1,-āvi,-ātum; censēo, 2,-sui,-sum; κρίνω

opis descriptio,-ōnis f.; conscriptio,-ōnis f.; ἡ περιγραφή,-ῆς

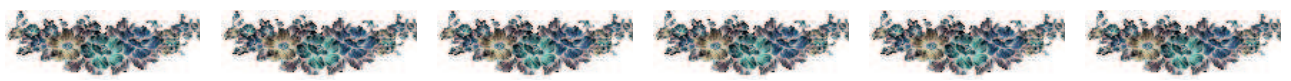
~ **ustny** enarratio,-ōnis f.; ~ **naukowy** commentatio,-ōnis f.; **podróży**
itinerarium,-ii n.

opisywać describo, 3,-psi,-ptum; περιγράφω

opium opium,-ii n.; laudānum,-i n.; thebáicum,-i n.; τὸ μηκόνιον,-ου

oplatać innecto, 3,-nexui,-nexum; circumplector, 3,-plexus sum; circúmplico, 1,-āvi,-
ātum; περιπλέκω

oplacać pendo, 3, pependi, pensum; luto, 1,-āvi,-ātum; persolvo, 3,-solvi,-solutum;
μισθοδοτέω

~ **podatki** vectigalia pénsito, 1, -āvi, -ātum; ~ **się** operae pretium est; est tanti z *inf.*; συμφέρω; λυσιτελέω

oplakiwać deflēo, 2, -flevi, -fletum; deplōro, 1, -āvi, -ātum; delamentor, 1, -ātus sum; lugēo, 2, luxi, luctum; gemo, 3, -ui, -itum; plango, 3, planxi, planctum; tristor, 1, -ātus sum; πενθέω; θρηνέω; κλαίω

opłata *taxa, -ae *f.*; pretium, -ii *n.*; solutio, -ōnis *f.*; ὁ δασμός, -οῦ; ὁ φόρος, -ου; τὸ τέλος, -εος

oplatek crústulum, -i *n.*; hostia, -ae *f.*; oblata, -ae *f.*; púlcula, -ae *f.*; ὁ κόλλιξ, -ικος

opłucna pleura, -ae *f.*; ἡ πλευρά, -ᾶς

opływać 1. (obfitować) (ex)abundo, 1, -avi, -atum; exúbero, 1, -avi, -atum;

πληροφορέω; ὑπερεκχύννομαι; **2. (płynąć wokół)** circumfluo, 3, -xi, -xum; circumnávigo, 1, -āvi, -ātum; περιπλέω; **3. (płynąć obok)** praeterfluo, 3, -xi, -xum; παραπλέω; praeternávigo, 1, -āvi, -ātum; **4. (w przyjemności)** delíciis áffluo, 3, -xi, -xum; ἐντρυφάω

opodal 1. (przysł.) iuxta, prope, haud, procul, propter, éminus; πλησίον; **2.**

(**przyim.**) iuxta z *acc.*; prope z *acc.*; propter z *acc.*; secus z *acc.*; πλησίον z *gen.*

opodatkować véctigal (tribūtum) imprōno, 3, -posui, -positum; τελωνέω

opoka rupes, -is *f.*; saxum, -i *n.*; petra, -ae *f.*; ἡ πέτρα, -ας

opona (mózgu) meninx, -ingis *f.*; ἡ μῆνιγξ, -ιγγος

oponować oppōno, 3, -posui, -positum; réfragor, 1, -ātus sum; contradico, 3, -dixi, -dictum; ὑπολύω; ἀντιστατέω; ἀντιστηρίζω

oporność resistantia, -ae *f.*; tenácitas, -ātis *f.*; refragatio, -ōnis *f.*; contumacia, -ae *f.*; ἡ ἀντίστασις, -εως; ἡ πώρωσις, -εως

oporny resistens, -entis; tenax, -acis; refractarius, 3; cóntumax, -acis; pértinax, -acis; ἀντιστάτης, -εσ

oporządzenia armatūra, -ae *f.*; τὸ ὄπλον, -ου

opowiadać (e)narro, 1, -āvi, -ātum; fábulor, 1, -ātus sum; historior, 1, -ātus sum; μυθέομαι; λέγω; διηγέομαι; ἱστορέω; διασαφέω; ὁμιλέω; λαλέω

opowiadanie narratio, -ōnis *f.*; fabulatio, -ōnis *f.*; fábula, -ae *f.*; ὁ μῦθος, -ου; τὸ ἔπος, -εος; ἡ διήγησις, -εως; ἡ λαλιά, -ᾶς

opowieść enarratio, -ōnis *f.*; fábula, -ae *f.*; historia, -ae *f.*; τὸ ἀφήγημα, -ατος; ἡ ἐξήγησις, -εως; ἡ ἱστορία, -ας

opozycja oppositio, -ōnis *f.*; repugnatio, -ōnis *f.*; ἡ ἀντίστασις, -εως

opór impedimentum, -i *n.*; resistantia, -ae *f.*; repugnatio, -ōnis *f.*; refragatio, -ōnis *f.*; renīsus, -us *m.*; ὁ ἀντιστηριγμός, -οῦ

opóźniać (re)tardo, 1, -āvi, -ātum; cesso, 1, -āvi, -ātum; moror, 1, -ātus sum (demorari); βραδύνω; χρονίζω

opóźnienie retardatio, -ōnis *f.*; demoratio, -ōnis *f.*; ἡ βραδυτής, -ῆτος;

ἡ καθυστέρησις, -εως

opracować elabōro, 1, -āvi, -ātum; cómparo, 1, -āvi, -ātum; ἐξεργάζομαι

opracowanie elaboratio, -ōnis *f.*; elaborātus, -us *m.*; ἡ ἐξεργασία, -ας

oprawa compāges,-ium *f.pl.*; involucrum,-i *n.*; fregus,-i *m.*; (in)tegumentum,-i *n.*; τὸ δέσμιον,-ου; ἡ περικαλυφή,-ῆς; (*książki*) compaginatio,-ōnis *f.*; tegumentum,-i *n.*; τὸ περίθεμα,-ατος

oprawca carnifex,-icis *m.*; lanius,-ii *m.*; ὁ πράκτωρ,-ορος; ὁ βασανιστής,-οῦ

oprawiać compāgino, 1,-āvi,-ātum; contēgo, 3,-tēxi,-tectum; περικαλύπτω

oprowadzać circumduco, 3,-xi,-ctum; circumāgo, 3,-ēgi,-actum; περιάγω

oprócz extra *z acc.*; praeter *z acc.*; πλήν *z gen.*; χωρίς *z gen.*; παρά *z acc.*; παρεκτός *z gen.*

opróżniać déplēo, 2,-ēvi,-ētum; evācuo, 1,-āvi,-ātum; exhaurio, 4,-īvi,-ītum; vacuefacio, 3,-feci,-factum; ἔκκενόω

opróżnianie depletio,-ōnis *f.*; evacuatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐκκένωσις,-εως

opryskiwanie aspersion,-ōnis *f.*; respersion,-ōnis *f.*; ὁ περισκορπισμός,-οῦ

opryszczka herpes,-etis *m.*; hydroa,-ae *f.*; ὁ ἔρπηξ,-ητος

oprzeć fulcio, 4, fulsi, fultum *alqd alqa re*; āpplico, 1,-āvi,-ātum; στηρίζω

oprzyszczanie armatūra,-ae *f.*; armamenta,-ōrum *n.pl.*; ἡ σκευή,-ῆς; τὸ ὄπλον,-ου

oprzytomnieć resipisco, 3,-ui, - ; ἀναφρονέω

Ops Ops,-is *f.*; Ῥεΐα,-ας

Rzymska bogini Obfitości utożsamiana z grecką Req.

optyczny ópticus, 3; ὀπτικός, 3

optyka óptica,-ae *f.*; τὰ ὀπτικά,-ῶν

optymalny óptimus, 3; optimālis,-e; βέλτιστος, 3; ἄριστος, 3; κράτιστος, 3

optymista optimista,-ae *m.f.*; ὁ αἰσιόδοξος,-ου

optymizm optimismus,-i *m.*; ἡ αἰσιοδοξία,-ας

opuchlizna intumescencia,-ae *f.*; ἡ οἴδησις,-εως; τὸ οἴδημα,-ατος

opukiwać percutio, 3,-cussi,-cussum; περικρούω

opukiwanie percussio,-ōnis *f.*; ἡ περίκρουσις,-εως

opustoszały desertus, 3; depopulātus, 3; desolātus, 3; ἔρημος, 3; ἔρημος,-ον

opuszczać 1. (porzucać) désero, 3,-ui,-tum; deserto, 1,-āvi,-ātum; desōlo, 1,-āvi,-

ātum; discēdo, 3,-cessi,-cessum; dimitto, 3,-mīsi,-missum; omitto, 3,-misi,-

missum; relinquo, 3,-liqui,-lictum; ἀφίημι; ἔρημόω; ἀπολύω; ἀπολείπω;

καταλείπω; (*ojczyznę*) domo (*patriā*) emigro, 1,-āvi,-ātum; μετοικίζομαι;

ἐκδημέω; **2. p. obniżyć**

opuszczenie 1. (pozostawienie) relictio,-ōnis *f.*; ἡ κατάλειψις,-εως; **2.**

(**osamotnienie**) desolatio,-ōnis *f.*; solitūdo,-īnis *f.*; ἡ ἐρήμωσις,-εως; **3.**

(**opadnięcie - med.**) ptosis,-is *f.*; ἡ πτώσις,-εως

opuszczony (de)relictus, 3; desertus, 3; omissus, 3; καταλιπόμενος, 3;

(*opustoszały*) vastus, 3; desolātus, 3; ἔρημος, 3; ἔρημος,-ον

opuszczyć się (schodzić w dół) desīdo, 3,-sedi, - ; καθίζομαι; καταβαίνω

oracja oratio,-ōnis *f.*; ἡ ῥητορεία,-ας

oracz arātor,-ōris *m.*; ὁ ἀροτήρ,-ῆρος

orać aro, 1, -āvi, -ātum; sulco, 1, -āvi, -ātum; ἄρόω; ἄροτριάω

orator orātor, -ōris *m.*; ὁ ῥήτωρ, -ορος

oraz et, etiam, quoque, atque, ac, nec non; καί

orbita orbīta, -ae *f.*; ἡ τροχιά, -ᾶς; ὁ γῦρος, -ου

orbitalny orbitālis, -e; τροχικός, 3

orchidea orchis, -idis *f.*; ὁ ὄρχις, -εως (-ιος)

order decoratio, -ōnis *f.*; honorificentia, -ae *f.*; insigne, -is *n.*; τὸ παράσημον, -ου

ordynarny vulgaris, -e; truculentus, 3; obscēnus, 3; rudis, -e; κακολόγος, -ον

ordynator ordinātor, -ōris *m.*; medicus, -i *m.* ordinarius (primarius); ὁ ἐπιτάκτης, -ου

Oreada Oreas, -adis *f.*; Ὕρεάς, -άδος

Nimfa górska.

Orestes Orestes, -ae (-is) *m.*; Ὕρέστης, -ου

Syn Agamemnona i Klytajmestry, brat Ifigenii i Elektry. Pomścił śmierć swego ojca zamordowanego przez Klytajmestrę, zabijając matkę i jej kochankę Ajgistosa, za co popadł w szaleństwo za sprawą Eryonii. Od winy uwolnił go Apollon.

orędzie proclamatio, -ōnis *f.*; missio, -ōnis *f.*; edictum, -i *n.*; ἡ ἐπαγγελία, -ας

oręż arma, -ōrum *n.pl.*; tela, -ōrum *n.pl.*; τὰ ὅπλα, -ων

Orfeusz Orpheus, -i (-eos) *m.*; Ὕρφεύς, -έως

Syn Ojagra i Kalliope, król Tracji, wspomniały śpiewak, muzyk i poeta, uczestnik wyprawy Argonautów, mąż Eurydyki, z miłości do której po jej śmierci udał się do Hadesu.

organ órganum, -i *n.*; órganon, -i *n.*; τὸ ὄργανον, -ου

organiczny orgánicus, 3; βιοτικός, 3

organizacja 1. (działanie) constitutio, -ōnis *f.*; ordinatio, -ōnis *f.*; temperatio, -ōnis *f.*; ἡ ὀργάνωσις, -εως; ἡ σύστασις, -εως; τὸ σχῆμα, -ατος; **2. p.** stowarzyszenie

organizator moderātor, -ōris *m.*; temperātor, -ōris *m.*; ὁ ὀργανιστήρ, -ῆρος

organizm organismus, -i *m.*; ὁ ὀργανισμός, -οῦ

organizować (prae)paro, 1, -āvi, -ātum; ordino, 1, -āvi, -ātum; constítuo, 3, -ui, -ūtum;

móderor, 1, -ātus sum; ὀργανόω; παρασκευάζω

organy *órganum, -i *n.* músicum

orgazm culminatio, -ōnis *f.*; orgasmus, -i *m.*; ἡ ἀκμή, -ῆς

orgia commisatio, -ōnis *f.*; bacchanalia, -ium *n.pl.*; τὰ ὄργια, -ων

orientacja dignoscentia, -ae *f.*; peritia, -ae *f.*; scientia, -ae *f.*; ἡ γνῶσις, -εως

orientować się gnarus (perītus) alicuius rei sum, esse, fui; σύνοιδα; γνωρίζω

Orion Orion, -ōnis *m.*; Ὕρίων, -ονος

Syn Posejdona i Euryale, olbrzymi myśliwy. Zginął od strzały Artemidy, ponieważ ponoć usiłował uwieść jedną z jej dziewczec. Po śmierci stał się konstelacją gwiazd.

orka (oranie) aratio, -ōnis *f.*; aratūra, -ae *f.*; ἡ ἄροτρίασις, -εως

orkiestra capella, -ae *f.*; symphoníaci, -ōrum *m.pl.*; ἡ ὀρχήστρα, -ας

Orkus Orcus,-i m.; ἰδης,-ου

W mitologii rzymskiej był demonem śmierci utożsamianym czasami z greckim Hadesem.

orli aquílinus, 3; ἀετώδης,-ες

ornament ornamentum,-i n.; ὁ κόσμος,-ου

ornat ornātus,-us m.; ornātum,-i n.; τὸ κόσμιον,-ου

orszak caterva,-ae f.; comitātus,-us m.; comitīva,-ae f.; sequela,-ae f.; stipatio, -onis f.; manípūlus,-i m.; satéllites,-um m.pl.; ἡ συνοδία,-ας; ἡ συνουσία,-ας

ortodoksja orthodoxia,-ae f.; ἡ ὀρθοδοξία,-ας

ortodoksyjny orthódoxus, 3; verefidēlis,-e; verus, 3; ὀρθόδοξος,-ον

ortografia orthographia,-ae f.; ἡ ὀρθογραφία,-ας

ortograficzny orthogrāph(ic)us, 3; ὀρθόγραφος,-ον

ortopedia orthopaedia,-ae f.; ἡ ὀρθοπαιδεία,-ας

oryginalny originālis,-e; genúinus, 3; proprius, 3; verus, 3; πρωτότυπος,-ον; αὐθεντικός, 3; γνήσιος, 3

oryginal 1. (autentyk) origināle,-is n. (opus); exemplar,-aris n. archétypum; τὸ πρωτότυπον,-ου; **2. (dziwak)** extravagans,-antis m.; caput,-itis n. mirum; ὁ ἰδιώτης,-ου

orzech (owoc) nux,-cis f.; núclēa,-ae f.; nucella,-ae f.; iuglans,-andis f.; τὸ κάρυον,-ου

orzech włoski Iuglans,-antis f. regia; ἡ κάρυδις,-εως

orzech ziemny Cúperus,-i m. esculentus; τὸ μνάσιον,-ου

orzechowy nucālis,-e; núceus, 3; καρύϊνος, 3

orzeczenie 1. (sądowe) iudicium,-ii n.; arbitrium,-ii n.; sententia,-ae f.; τὸ κρίμα,-ατος; **2. (lekarskie)** repertus,-us m. médicus; diagnōsis,-is f.; ἡ διάγνωσις,-εως; **3. (gram.)** praedicatum,-i n.; ἡ κατηγορία,-ας

orzekać praedico, 1,-āvi,-ātum; índico, 1,-āvi,-ātum; edīco, 3,-xi,-ctum; προλέγω; κατηγορέω; (*sądowo*) sententio, 1,-āvi,-ātum; iúdico, 1,-āvi,-ātum; κρίνω

orzeł áquila,-ae f.; ὁ ἀετός,-οῦ

Áquilam volāre doces. Áquila non capit muscas.

orzeźwiać reficio, 3,-fēci,-fectum; récreo, 1,-āvi,-ātum; relāxo, 1,-āvi,-ātum; refrígero, 1,-āvi,-ātum; ἀναψύχω

orzeźwienie refrigerium,-ii n.; ἡ ἀνάψυξις,-εως

osa vespa,-ae f.; ἡ ἀνθρήνη,-ης; ὁ σφεξ, σφηκός

osaczać obsidēo, 2,-sedi,-sessum; circumvenio, 4,-veni,-ventum; circumeo, 4,-ii (-ivi),-itum; κατασοφίζομαι; περιέρχομαι; συγκλείω

osaczenie obsessio,-ōnis f.; circumventio,-ōnis f.; ἡ περιοχή,-ῆς

osad faecūla,-ae f.; faex,-cis f.; praecipitatum,-i n.; sédimen,-īnis n.; sedimentum,-i n.; ἡ φέλκη,-ης; τὸ πρόχειμα,-ατος

osada colonia,-ae f.; vicus,-i m.; ἡ ῥύμη,-ης; ἡ συνοικία,-ας; ἡ κωμόπολις,-εως

osadnictwo colonisatio,-ōnis f.; ἡ κληρουχία,-ας

osadnik colōnus,-i *m.*; ὁ κληροῦχος,-ου

osamotnić desōlo, 1,-āvi,-ātum; désero, 3,-serui,-sertum; ἀπορφανίζω; ἔρημώω

osamotnieć desōlor, 1,-ātus sum; μονόομαι; ἔρημόομαι

osamotnienie desolatio,-ōnis *f.*; solitūdo,-īnis *f.*; ἡ ἔρημία,-ας

oschłość ariditas,-ātis *f.*; siccitas,-ātis *f.*; duritas,-ātis *f.*; ἡ περιξηρότης,-ητος

oschły áridus, 3; austērus, 3; siccus, 3; durus, 3; περιξήρος,-ον

oselka cos, cotis *f.*; ἡ θαγάνη,-ης

oserek infans,-antis *m.* (lactans); lacteus,-i *m.*; τὸ ἀπομαστίδιον,-ου

oset cárduus,-i *m.*; carduetum,-i *n.*; ὁ ἄκαν,-ανος; ὁ τρίβολος,-ου

osiadać 1. (opadać) desido, 3,-sedi,-sessum; descendo, 3,-ndi,-nsum; καθίζομαι;

συνιζάω; **2. (znaleźć stale miejsce)** sedes meas cólloco, 1,-āvi,-ātum; considēo, 2,-sēdi,-sessum; (insidēre, residēre, subsidēre); ἐποικέω

osiadły stábilis,-e; ἔποικος,-ον; καθιζόμενος, 3

osiagać adipiscor, 3,-eptus sum; cónsequor, 3,-secūtus sum (ássequi); nanciscor, 3,

na(n)ctus sum; percipio, 3,-cepi,-ceptum; *ad alqd* pervenio, 4,-vēni,-ventum;

ἐπιτυγχάνω; κτάομαι; κληρονομέω; ἐφικνέομαι; λαμβάνω; κομίζω

osiagalny meábilis,-e; adipiscíbilis,-e; ἐφικτός, 3

osiagnięcie resultatus,-us *m.*; effectus,-us *m.*; successus,-us *m.*; ἡ ἐπιτυχία,-ας

osiedlać cólloco, 1,-āvi,-ātum; ἐνοικίζω

osiedlać się sedes meas cólloco, 1,-āvi,-ātum; stábilisor, 1,-ātus sum; immigro, 1,-

āvi,-ātum; ἐνοικέω; κατοικίζομαι

osiedle colonia,-ae *f.*; vicus,-i *m.*; vícíulus,-i *m.*; τὸ ἐποίκιον,-ου; ἡ ῥύμη,-ης

osiem octo; ὀκτώ

osiemdziesiąt octoginta; ὀγτοήγοντα

osiemdziesiąty octogésimus, 3; ὀγδοηκοστός, 3

osiemset octingenti,-ae,-a; ὀκτακόσιοι,-αι,-α

osierdzie praecordia,-ium *n.pl.*; pericardium,-ii *n.*; τὸ περικάρδιον,-ου

osierocić orbo, 1,-āvi,-ātum; ὀρφανίζω

osika Pópulus,-i *f.* trémula; ἡ κερκίς,-ίδος

osioł ásinus,-i *m.*; ὁ ὄνος,-ου; (*dziki*) onager,-i *m.*

Ásinus ásino pulchérrimus. Ásinus asinorum in saecula saeculorum.

osiołek asellus,-i *m.*; τὸ ὀνάριον,-ου; ὁ πῶλος,-ου

osiwieć incanesco, 3,-canui, - ; canus fio, fieri, factus sum; λευκοτριχέω

oskarżać accuso, 1,-āvi,-ātum (incusare); críminor, 1,-ātus sum; cúlpiťo, 1,-āvi,-ātum;

culpo, 1,-āvi,-ātum; ἐγκαλέω; αἰτιάομαι; κατηγορέω; μέμφομαι

oskarżenie accusatio,-ōnis *f.*; incusatio,-ōnis *f.*; actio,-ōnis *f.*; querela,-ae *f.*; ἡ

κατηγορία,-ας; ἡ αἰτία,-ας; τὸ αἰτίωμα,-ατος; τὸ ἔγκλημα,-ατος; ἡ μομφή,-ῆς

oskarżony accusatus, 3; reus, 3; κατηγορημένος, 3; ἔγκλητος,-ον; ὑπόδικος,-ον

oskarżyciel accusātor,-ōris *m.*; petīťor,-ōris *m.*; actor,-ōris *m.*; ὁ κατήγωρ,-ορος; ὁ

κατήγορος, -ου; ὁ ἀντίδικος,-ου

oskórek cutícula, -ae *f.*; τὸ δερμάτιον, -ου
oskrobywać derādo, 3, -rasi, -rasum; περιξέω
oskrzele bronchus, -i *m.*; bronchium, -ii *n.*; τὰ βρόγγια, -ων
oskrzelik bronchiolus, -i *m.*; τὸ βρογχίολον, -ου
oskrzelowy bronchiālis, -e; βρόγχιος, 3
oskrzydłać obvolito, 1, -āvi, -ātum; circumcludo, 3, -clusi, -clusum; circumeo, 4, -ii (-
 iui), -itum; περιπέτομαι
oskubywać devello, 3, -velli, -vulsum; περιτίλλω
oslabiać debilito, 1, -āvi, -ātum; demolior, 4, -itus sum; delasso, 1, -āvi, -ātum; infirmo,
 1, -āvi, -ātum; hébeto, 1, -āvi, -ātum; ἀπομαραίνω; ἀμαυρόω; ἀσθενόω
oslabienie 1. (słabość) defectio, -ōnis *f.*; defectus, -us *m.*; debilitatio, -ōnis *f.*;
 hebetatio, -ōnis *f.*; infirmītas, -ātis *f.*; languitūto, -īnis *f.*; languor, -ōris *m.*;
 ἡ ἀσθένωσις, -εως; ἡ ἀσθένεια, -ας; **2. (złagodzenie)** attenuatio, -ōnis *f.*;
 lenitūdo, -inis *f.*; ἡ ἀτονία, -ας; ἡ μαλακία, -ας; **3. (wyniszczenie)** debilitatio, -
 ōnis *f.*; extenuatio, -ōnis *f.*; ἡ διαφθορά, -ᾶς
oslabiony defessus, 3; lánguidus, 3; attenuātus, 3; ἀσθενής, -ές
oslabnąć devigesco, 3, -ui, - ; elanguesco, 3, elangui, - ; flacesco, 3, -ui, - ; debilitor,
 1, -ātus sum; hebescō, 3, -, -; ἀσθενέω
osłaniać (ad)velo, 1, -āvi, -ātum; (circum)tego, 3, -texi, -tectum (contegĕre, protegĕre,
 obtegĕre, integĕre); pallio, 1, -āvi, -ātum; operio, 4, -rui, -rtum (cooperĕre);
 περικαλύπτω; ἐπισκιάζω; ἐρύω
oslawiony famigerābilis, -e; famigerūlus, 3; famōsus, 3; notus, 3; infāmis, -e;
 infamātus, 3; ἔνδοξος, -ον; περικλυτός, 3
osłoda delenimentum, -i *n.*; lenīmen, -īnis *n.*; ἡ καταμάλαξις, -εως
osłona involucrum, -i *n.*; integumentum, -i *n.*; obiectus, -us *m.*; obvolutio, -ōnis *f.*;
 vallum, -i *n.*; vulva, -ae *f.*; ἡ περικαλυφή, -ῆς; τὸ ἐπικάλυμμα, -ατος; τὸ σκ
 ἔπασμα, -ατος
osłonka involucellum, -i *n.*; involucrum, -i *n.*; túnica, -ae *f.*; velāmen, -īnis *n.*;
 velamentum, -i *n.*; vúlva, -ae *f.*; τὸ λέμμα, -ατος
osłuchiwać ausculto, 1, -āvi, -ātum; περι ακούω
osłuchiwanie auscultatio, -ōnis *f.*; ἡ περιάκουσις, -εως
osłupieć obstupesco, 3, -stupui; stupĕo, 2, -ui, - ; ἐνεός γίγνομαι
osłupiały attōnicus, 3; stuporātus, 3; stuporōsus, 3; ἐνεός, 3
osłupienie attōnītas, -ātis *f.*; stupor, -ōris *m.*; torpor, -ōris *m.*; ἡ ἐνεότης, -ητος; ἡ
 ἐνεοστασία, -ας
osmoza osmōsis, -is *f.*; ἡ ὄσμωσις, -εως
osnowa stamen, -īnis *n.*; τὸ διάσμα, -ατος
osoba persōna, -ae *f.*; individuum, -i *n.*; ὁ ἰδιώτης, -ου; τὸ πρόσωπον, -ου; ἡ ψυχή, -
 ῆς
Persona (non) grata.
osobistość personālītas, -ātis *f.*; dignitarius, -ii *m.*; ὁ ἀξιοματικός, -οῦ

osobisty individuālis,-e; personālis,-e; prōprius, 3; privus, 3; ἰδιωτικός, 3; ἴδιος, 3
osobiście ipse, per se, praesens, privātīm; ἰδίως
osobliwość curiōsitas,-ātis f.; curiōsum,-i n.; insōlitum,-i n.; raritas,-ātis f.;
 particularitas,-ātis f.; singularitas,-ātis f.; τὸ ἄτοπον,-ου; τὸ ἰδίωμα,-ατος;
 τὸ τέρας,-εος
osobliwy curiōsus, 3; particularis, 3; singularis, 3; insōlitus, 3; admirābilis,-e;
 ἄτοπος,-ον
osobnik individuum,-i n.; subiectus,-i m.; persōna,-ae f.; ὁ ἰδιώτης,-ου
osobno secrēto, seorsum, separātīm; κατ' ἰδίαν; ἰδί; χωρίς
osobny (in)divídus, 3; isolātus, 3; separātus, 3; privus, 3; χωριστός, 3; ἴδιος, 3
osobowość individuālitās,-ātis f.; personālitās,-ātis f.; mens,-ntis f.; ὁ ἰδιώτης,-ου
osobowy personālis,-e; προσωπικός, 3
osocze liquor,-ōris m. sānguīnis; plasma,-atis n. sānguīnis; τὸ πλάσμα,-ατος; ὁ
 ἰχώρ,-ῶρος
osowiały maestus, 3; tristis,-e; ánimo affictus, 3; afflictōsus, 3; σκυθρωπός, 3
ospa variōla,-ae f.
ospałość dormitatio,-ōnis f.; somnolentia,-ae f.; sopor,-ōris m.; torpor,-ōris m.; ἡ
 ὑπνωδία,-ας; ἡ νόθεια,-ας
ospały somnolentus, 3; somniculōsus, 3; lánguidus, 3; segnis,-e; ὑπνώδης,-ες
ostateczność extrēmum,-i n.; ūltimum,-i n.; necessitūdo,-inis f.; ἡ ἔσχατιά,-ᾶς
ostatecznie novíssime, ūltime, postrēmo; ἔσχάτως; ἔσχατον
ostateczny definitīvus, 3; extrēmus, 3; novíssimus, 3; postrēmus, 3; suprēmus, 3;
 terminālis,-e; ūltimus, 3; ἔσχατος, 3; ὕστερος, 3
Extrēmis malis extrēma remedia. Extrēma necéssitas extrēmis nítitur ratióibus.
ostatek resíduum,-i n.; τὸ λοιπόν,-οῦ
ostatni novíssimus, 3; extrēmus, 3; postrēmus, 3; ūltimus, 3; ἔσχατος, 3;
 τελευταῖος, 3; λοίσθιος, 3; (*niedawny*) recens,-entis; καινός, 3
Et ecce sunt novíssimi, qui erunt primi, et sunt primi, qui erunt novíssimi.
ostatnio nuper, modo, recenter; ἄρτι
ostentacja ostentatio,-ōnis f.; ἡ ἐπιδήλωσις,-εως; ἡ φαντασία,-ας
ostentacyjny ostentatorius, 3; ἐπίδηλος,-ου
ostoją refugium,-ii n.; perfugium,-ii n.; fundamentum,-i n.; fūlcimen,-inis n.;
 praesidium,-ii n.; τὸ στήριγμα,-ατος; τὸ ἐδραίωμα,-ατος
ostro ácritēr, acerbe, dure, mordáciter; ὀξύ, αὐστερῶς, σκληρῶς
ostroga calcar,-aris n.; carīna,-ae f.; stímūlus,-i m.; tálipes,-edis m.; ἡ πλῆκτρα, -ας;
 ὁ σκόλοψ,-οπος
ostrokątny oxygónius, 3; acuangularis,-e; ὀξυγώνιος, 3; ὀξύγωνος,-ον
ostrosłup pyrāmis,-idis f.; ἡ πυραμῖς,-ίδος
ostrość 1. (**spiczastość**) acúitas,-ātis f.; acies,-ei f.; ἡ ὀξύτης,-ητος; 2. (**surowość**)
 inclementia,-ae f.; sevéritas,-ātis f.; aspéritas,-ātis f.; duritia,-ae f.; rigor,-ōris m.; ἡ

αὐστηρότης,-ητος

~ **dźwięku** magnitūdo,-inis *f. vocis*; ~ **klimatu** aspéritas,-ātis *f. caeli*; ~ **światła** claritas,-ātis *f. luminis*; ~ **dowcipu** argutiae,-arum *f.pl.*; ~ **umysłu** acumen,-inis *n. ingenii*; sagacitas,-ātis *f.*; ~ **wzroku** acies,-ei *f. oculorum*

ostrożność cautēla,-ae *f.*; (prae)cautio,-ōnis *f.*; prudentia,-ae *f.*; ἡ εὐλάβεια,-ας

ostrożny (prae)cautus, 3; prudens,-entis; consideratus, 3; εὐλαβής,-ές

Felix, quem faciunt aliena pericula cautum.

ostry 1. (ból) acūtus, 3; intensus, 3; διάτορος,-ον; ἐπίτονος,-ον; **2. (nóż)** acūtus, 3;

ὀξύς,-εῖα,-ύ; τομός, 3; **3. (smak)** acer,-ris,-re; spicans,-antis; ὀξύς,-εῖα,-ύ; **4.**

(klimat) rígidus, 3; asper, 3; αὐστηρός, 3; τραχύς,-εῖα,-ύ; ψυχρός, 3; **5.**

(krytyka) rigorōsus, 3; κατηγορικός, 3; **6. (surowy)** immītis,-e; inclēmens,-

entis; (per)sevērus, 3; durus, 3; αὐστηρός, 3; σκληρός, 3

ostryga ostrēa,-ae *f.*; óstreum,-i *n.*; τὸ ὄστρεον,-ου

ostrze acies,-ei *f.*; acūmen,-inis *n.*; cuspis,-idis *f.*; mucro,-ōnis *m.*; spículum,-i *n.*; ἡ

αἰχμή,-ῆς; ἡ ἀκμή,-ῆς; τὸ ἀκόντιον,-ου; τὸ στόμα,-ατος; ἡ ἀκωκή,-ῆς

ostrzegać contesto, 1,-āvi,-ātum; corripio, 3,-ripui,-reptum; praecipio, 3,-cepi, -ceptum; (prae)monēo, 2,-monui,-monitum (commonēre); praevenio, 4,-veni, -ventum; νοουθετέω

ostrzeliwać ictibus *alqm* peto, 3,-ivi,-itum; tela *in alqm* adigo, 3,-egi,-actum;

περιβάλλω; (*armatą*) bombardo, 1,-āvi,-ātum; πυροβάλλω

ostrzeżenie admonitio,-ōnis *f.*; commonitio,-ōnis *f.*; praemonitio,-ōnis *f.*;

praemónitus,-us *m.*; monitum,-i *n.*; τὸ νοουθέτημα,-ατος

ostrzyc (de)tondēo, 2,-tondi,-tonsum; decalvo, 1,-āvi,-ātum; praecīdo, 3,-cīdi,-cīsum;

ἀποκείρω

ostrzyżenie tonsūra,-ae *f.*; ἡ κουρά,-ᾶς

ostrzyżony detons(at)us, 3; κούριμος, 3

ostrzyć acuo, 3,-ui,-utum; spico, 1,-āvi,-ātum; áspero, 1,-āvi,-ātum; ὀξύνω

ostudzać refrígero, 1,-āvi,-ātum; frigefacio, 3,-fēci,-factum; ἀναψύχω

ostudzenie refrigeratio,-ōnis *f.*; ἡ ἀνάψυξις,-εως

ostygły refrigeratus, 3; ἀνάψυχρος,-ον

osuszać (de)sicco, 1,-āvi,-ātum; ξηραίνω; αὐαίνω

osuszenie desiccatio,-ōnis *f.*; ἡ ξηρασία,-ας

oswajać cícuro, 1,-āvi,-ātum; (ad)domestico, 1,-āvi,-ātum; domito, 1,-āvi,-ātum;

(per)domo, 1,-ui,-itum; mansuefacio, 3,-feci,-factum; mítigor, 1,-ātus sum;

ἡμερόω; τιθασεύω; κλιτόω; χειροηθέω

oswajać się mansuesco, 3,-suevi,-suetum (assuescēre); ἡμερόομαι

oswobadzać líbero, 1,-āvi,-ātum *alqa re*; expedio, 4,-īvi,-ītum *alqm a re lub re*;

absolvo, 3,-solvi,-solutum *alqm alqa re* (exsolvēre); ἐλευθερόω; ἀπολύω

oswobodzenie liberatio,-ōnis *f.*; absolutio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπελευθέρωσις,-εως

oswobodziciel liberātor,-ōris *m.*; ὁ ἐλευθερωτής,-οῦ; ὁ σωρήρ,-ῆρος

oswojony mansuētus, 3; cícur,-uris; dómitus, 3; ἡμερος, 3; χειροήθης,-ες; κλίτος, 3

oszacowanie aestimatio,-ōnis *f.*; taxatio,-ōnis *f.*; census,-us *m.*; ἡ τίμησις,-εως

oszaleć in insaniam incido, 3,-cidi, -; mente capior, 3, captus sum; μαίνομαι

oszałamiać consopio, 4,-īvi,-ītum; demento, 1,-āvi,-ātum; sopōro, 1,-āvi,-ātum;

stupefacio, 3,-feci,-factum; stūpido, 1,-āvi,-ātum; τυφώω; ναρκόω

oszczep cutis,-is *f.*; drágulum,-i *n.*; excipiábulum,-i *n.*; excipium,-ii *n.*; gaestum,-i *n.*;

iaculum,-i *n.*; hast(in)a,-ae *f.*; lance(ol)a,-ae *f.*; pilum,-i *n.*; spículum,-i *n.*; ὁ

ἄκων, -οντος; ὁ ὕσσορ,-ου; τὸ δόρυ,-υος; τὸ ἔγχος,-εος

oszczepnik lanceātor,-ōris *m.*; hastātus,-i *m.*; pilānus,-i *m.*; ὁ αἰχμοφόρος,-ου; ὁ

ἀκοντιστής,-οῦ; ὁ δεξιολάβος, -ου

oszczerca calumniātor,-ōris *m.*; detractor,-ōris *m.*; diffamātor,-ōris *m.*; susurro,-ōnis

m.; obtrectātor,-ōris *m.*; ὁ κατάλαλος,-ου; ὁ ψιθυριστής,-οῦ; ὁ διάβολος,-ου

oszczerczy calumniōsus, 3; diffamatorius, 3; criminōsus, 3; κατάλαλος,-ον;

διαβολικός, 3; διάβολος,-ον

oszczerstwo calumnia,-ae *f.*; diffamatio,-ōnis *f.*; criminatio,-ōnis *f.*; obtrectatio,-ōnis

f.; ἡ καταλαλία,-ας; ἡ διαβολή,-ῆς; ἡ καταβόησις,-εως

oszczędność párcitas,-ātis *f.*; frugālitas,-ātis *f.*; parsimonia,-ae *f.*; ἡ λιτότης,-ητος; ἡ

εὐτελεία,-ας

Et facillimum et honestissimum véctigal est parsimonia.

oszczędny parsimoniōsus, 3; parcus, 3; frugālis,-e; λιτός, 3

Divitiae grandes hómini sunt vivére parce.

oszczędzać parco, 3, peperi, parsum; pársito, 1, -avi,-atum; compendifacio, 3,-feci,-

factum; φείδομαι

Tu regere imperio populos, Romane, memento, parcere subiectis et debellāre superbos.

oszołomiony stūpidus, 3; attonatus, 3; exanimatus, 3; ἔκπληκτος,-ον; τυφώδης,-ες

oszpecać turpo, 1,-āvi,-ātum (deturpare); mútilo, 1,-āvi,-ātum; καταισχύνω

oszpecenie deturpatio,-ōnis *f.*; mutilatio,-ōnis *f.*; ἡ αἰσχρότης,-ητος

oszukiwać decipio, 3,-cepi, ceptum; delūdo, 3,-lusi,-lusum; (de)fraudo, 1,-āvi,-ātum;

fallo, 3, fefelli, falsum; frustrō, 1,-āvi,-ātum; sedūco, 3,-duxi,-ductum; mentior,

4,-itus sum; πλανάω; παραλογίζομαι; φρεναπατάω; σφάλλω; ἀφυστερέω;

ἀπατάω; ἔξαπατάω; ἐμπαίζω

oszust (de)fraudātor,-ōris *m.*; deceptor,-ōris *m.*; mendax,-cis *m.*; méntitor,-ōris *m.*; ὁ

πλάνος, -ου; ὁ φέναξ,-ακος; ὁ ἔξαπατητήρ,-ῆρος; ὁ ἀπατεών,-ῶνος; ὁ

σοφιστής,-οῦ; ὁ ψευδουργός,-οῦ

oszustwo deceptio,-ōnis *f.*; biloquium,-ii *n.*; fallacia,-ae *f.*; fálsitas,-ātis *f.*; falsimonia,-

ae *f.*; fraus,-dis *f.*; fraudulentia,-ae *f.*; (de)fraudatio,-ōnis *f.*; mendacium,-ii *n.*;

mendósitas,-ātis *f.*; mentitio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπάτη,-ης; ἡ κυβεία,-ας; ῥδιουργία,-ας;

ἡ πανουργία,-ας; ἡ πλάνη,-ης

Fraus latet in generálibus.

oś axis,-is *m.*; ax,-is *m.*; ὁ ἄξων,-ονος; ὁ πόλος,-ου; ὁ στρόφιγξ,-ιγγος

oścień acúleus,-i *m.*; stímūlus,-i *m.*; τὸ κέντρον,-ου; ὁ σκόλοψ,-οπος

Adversus stímulum calcitrare.

ośc arista,-ae f.; spina,-ae f.; τὸ ἄκανθον,-ου

oślepiąc (ex)caeco, 1,-āvi,-ātum (occaecare); exóculo, 1,-āvi,-ātum; luto, 1,-avi,-atum; (ἐκ)τυφλόω

oślepienie occaecatio,-ōnis f.; ἡ ἐκτύφλωσις,-εως

oślepnąć caecor, 1,-ātus sum; ἐκτυφλόομαι

ośli asíninus, 3; ὄνικός, 3

oślizły lúblic(at)us, 3; γλοιός, 3; γλίσχρος, 3

ośmielać hortor, 1,-ātus sum; ánimum *alicui* addo, 3,-dīdi,-dītum; ánimum éxcito, 1,-āvi,-ātum; παρακαλέω

ośmielać się audēo, 2, ausus sum; τολμάω; θαρρέω

Sapĕre aude! Sapĕre auso.

ośmieszać deridĕo, 2,-risi,-risum; decachinno, 1,-āvi,-ātum; ludibrio *alqm* habĕo, 2, -ui, -itum; καταγελάω; ἐκμυκτηρίζω

ośmiobok octángulum,-i n.; octagonum,-i n.; τὸ ὀκτάγωνον,-ου

ośmiornica polypus,-i m.; ὁ πολύπους,-ποδος

ośnieżony níveus, 3; nivōsus, 3; νιφώδης,-εσ

ośrodek centrum,-i n.; medium,-ii n.; τὸ κέντρον,-ου

oświadczać declāro, 1,-āvi,-ātum; edīco, 3,-xi,-ctum; patefacio, 3,-feci,-factum; profītĕor, 2,-fessus sum; manifesto, 1,-āvi,-ātum; denuntio, 1,-āvi,-ātum (renuntiare); μηνύω; ἀποσημαίνω; ἀποδηλώω; μαρτύρομαι

oświadczenie declaratio,-ōnis f.; professio,-ōnis f.; ἡ ἀποσημασία,-ας; ἡ ἀπόφασις,-εως

oświata educatio, -onis f.; eruditio, -onis f.; cultus, -us m.; ἡ διδαχή,-ῆς; ἡ παιδεία,-ας

oświecać (circum)fulgĕo, 2, -fulsi, -; extĕnebro, 1, -avi, -atum; illucesco, 3, -luxi, -; illúmino, 1,-āvi,-ātum; illustro, 1,-āvi,-ātum; ἐπιφαίνω; περιλάμπω; περιαστρέπτω; ἐπιφάσκω; ἐπιφώσκω; φωτίζω

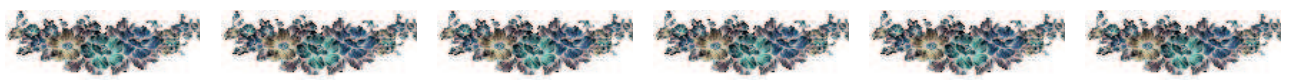
oświecenie illuminatio,-ōnis f.; ἡ ἐπιφάνεια,-ας

oświecony erudītus. 3; excultus, 3; humanus atque doctus, 3; λόγιος, 3

oświetlać claro, 1,-āvi,-ātum; elúcido, 1,-āvi,-ātum; (il)lucresco, 3,-luxi, -; illúmino, 1,-āvi,-ātum; illustro, 1,-āvi,-ātum; irradio, 1,-āvi,-ātum; lampo, 1,-āvi,-ātum; ἐπιφαίνω; ἐπιφάσκω; ἐπιφωτίζω; διαυγάζω

oświetlenie illuminatio,-ōnis f.; elucidatio,-ōnis f.; illustratio,-ōnis f.; ἡ ἐπιφάνεια,-ας; φωτισμός,-οῦ

otaczać 1. (okrażać) cingo, 3, cinxī, cinctum; circumdo, 1,-dedi,-datum; circumambio, 1,-āvi,-ātum; circumdūco, 3,-duxī,-ductum; circumeo,-ire,-ii (-ivi), -itum; circumsto, 1,-stĕti,-statūrus; circummeo, 1,-āvi,-ātum; circumvenio, 4,-veni,-ventum; περιέρχομαι; περιάγω; περιβαίνω; πλεονεκτέω; κυκλεύω; κυκλόω; **2. (obejmować)** complector, 3,-plexus sum; complexor, 1,-ātus sum; περιέχω; παριλαμβάνω; ἐναγκαλίζομαι; **3. (wieńczyć)** corōno, 1,-āvi,-ātum;

περιστεφανόω; **4. (obwarowywać)** circumvallo, 1, -āvi, -ātum, muro, 1, -āvi, -ātum; circumunio, 4, -īvi, -ītum; περιχαρακόω

o. cziąg *alicui* honorem tribuo, 3, -bui, -butum; περιτιμάω

o. miłością caritate (amore) diligo, 3, -lexi, -lectum; περιφιλέω

o. troską *alicui* curam afferō, -ferre, attuli, allatum; ἐπιμελέομαι

otarcie abrasio, -ōnis f.; excoriatio, -ōnis f.; τὸ ἔκτριμμα, -ατος

otchłań abyssus, -i m.; alvus, -i m.; fauces, -ium f.pl.; gurgēs, -itis f.; profundum, -i n.; vorāgo, -īnis f.; ὁ ἄβυσσος, -ου; τὸ βάραθρον, -ου; ὁ ἄδης, -ου; τὸ χάσμα, -ατος; (rel.) limbus, -i m.

Limbus infantium (puerorum, patrum, fatuorum). Apparent rari nantes in gurgite vasto.

otępiały demens, -entis; tōrpidus, 3; obtūsus, 3; torpens, -entis; ἄφρων, -ον

otępienie dementia, -ae f.; hebetūdo, -īnis f.; obtusio, -ōnis f.; ἡ ἀφρονεσία, -ας; ἡ κατάνυξις, -εως; ἡ πώρωσις, -εως

oto ecce, en; ἰδοῦ; ἴδε

otoczenie (środowisko) medium, -ii n.; circumiectus, -us m.; perístasis, -is f.; ἡ περίστασις, -εως

otóż ecce, itaque, ergo, igitur; ἰδοῦ; οἶν

otręby cantabrum, -i n.; furfur, -ūris n.; τὰ κάρκαρα, -ων

otrzeć abstergēo, 2, -tersi, -tersum; ἐκτρίβω

otrzewna peritonēum, -i n.; membrana, -ae f. abdominalis; τὸ περιτόναιον, -ου

otrzeźwieć resipisco, 3, -sipui (-sipii), -; ἐκνήφω

otrzymać accipio, 3, -cepi, -ceptum (recipere, suscipere); adipiscor, 3, -eptus sum;

consequor, 3, -secutus sum; nanciscor, 3, na(n)ctus sum; obtinēo, 2, -tinui, -

tentum; ἀπέχω; παραλαμβάνω; προσκτάομαι; κομίζω; λαγχάνω; δέχομαι

o. wychowanie educatione utor, 3, usus sum; παιδεύομαι

o. rozkaz iubēor, 2, iussus sum; χρηματίζω

~ **pochwałę** laude afficior, 3, -fectus sum; ~ **wiadomości** alqd comperio, 4, -rui, -rtum; *de alqa re* certior fio, fieri, factus sum

otucha consolatio, -ōnis f.; fiducia, -ae f.; ánimus, -i m.; solāmen, -īnis n.; solacium, -ii n.; spes, -ei f.; ἡ παράκλησις, -εως

otulać amicio, 4, amicui (amixi), amictum; amicto, 1, -āvi, -ātum; circumvestio, 4, -īvi, -ītum; περιλαμβάνω; ἐντυλίσσω; συστέλλω

otumanie stupefacio, 3, -feci, -factum; τυφλόω

otumaniony stūpidus, 3; τυφλώδης, -ες

otwarcie 1. (otworzenie) apertūra, -ae f.; apertio, -ōnis f.; ἡ ἀνοιξις, -εως; **2.**

(**rozpoczęcie**) inauguratio, -ōnis f.; exordium, -ii n.; ἡ ἀπαρχή, -ῆς; **3. (jawnie)** claro, libere, ex ánimo; παρηρησί

otwarty apertus, 3; patens, -entis; pátilus, 3; reclusus, 3; ἀνοικτός, 3; φανερός, 3; πρόδηλος, -ον

Operta quae fuere, aperta sunt.

otwierać aperio, 4, -perui, -pertum; aperto, 1, -āvi, -ātum; desēro, 1, -āvi, -ātum; reclūdo, 3, -clūsi, -clūsum; patefacio, 3, -feci, -factum; ἀνοίγνυμι; ἀνοίγω; διανοίγω;

νύσσω; σχίζω; ἐξορύσσω; (*uroczystość*) inauguro, 1, -avi, -atum; ἀπάρχομαι ~ **brame** fores resēro, 1, -āvi, -ātum; ~ **książkę** volūmen revolvo, 3, -volvi, -volūtum; librum aperīre; ~ **list** litteras (epīstulam) aperīre (resignare, solvēre); ~ **zebranie** exordium facio, 3, feci, factum

otwierać się hisco, 3, -; patesco, 3, patui, -; patefio, -fieri, -factus sum; διανοίγομαι
otworek adidícūlus, -i m.; forāmen, -īnis n.; ósculum, -i n.; porus, -i m.; ἡ τρυμαλιά, -ᾶς

otwór apertūra, -ae f.; caverna, -ae f.; forāmen, -īnis n.; hiatus, -us m.; ostium, -ii n.; os,

ōris n.; porus, -i m.; ἡ ὀπή, -ῆς; ὁ πόρος, -ου; τὸ τρῆμα, -ατος; τὸ τρύπημα, -ατος

otyłość adipósitas, -ātis f.; corpulentia, -ae f.; obésitas, -ātis f.; pinguitūdo, -īnis f.;

pinguēdo, -īnis f.; ἡ πολυσαρκία, -ας

otyły adipōsus, 3; crassus, 3; córpulens, -entis; corpulentus, 3; obēsus, 3; pinguis, -e;

πολύσαρκος, -ον

owacja ovatio, -ōnis f.; τὸ ἀναφώνημα, -ατος

owad insectum, -i n.; τὸ ἔντομον, -ου

owalny ovālis, -e; ovātus, 3; ῥοειδής, -ές

owca ovis, -is f.; agna, -ae f.; τὸ πρόβατον, -ου; ἡ ἀμνή, -ῆς

Lupo ovem commisisti.

owczarek canis, -is m. pastoralis; ὁ προβατευτικός, -οῦ

owczarnia grex, -gis m.; ovīle, -is n.; ἡ αὐλή, -ῆς; ἡ ποίμνη, -ης

owczarz opilio, -ōnis m.; ovilio, -ōnis m.; ὁ προβατεύς, -έως

owczy ovīnus, 3; ovīllus, 3; προβατικός, 3

owdowieć víduor, 1, -ātus sum; χηρόομαι

owdowieć víduo, 1, -āvi, -ātum; χηρόω

owieczka ovícūla, -ae f.; τὸ προβάτιον, -ου

owies avēna, -ae f.; ὁ βρόμος, -ου

owijać (circum)amicio, 4, -cui, -ctum; circumplico, 1, -āvi, -ātum; circumvolvo, 3, -

volvi, -volutum (convolvēre); περιειλέω; περιτυπόω; ἐνειλέω; συστέλλω; (*w pieluchy*) pannis involvo, 3, -volvi, -volutum; σπαργανόω

owłosienie capillitium, -ii n.; capillāgo, -īnis f.; pelósitas, -ātis f.; ἡ τρίχωσις, -εως

owłosiony capillāceus, 3; comōsus, 3; crínitus, 3; pilaris, -e; pilōsus, 3; τριχωτός, 3

owoc fructus, -us m.; frux, -gis f.; pomum, -i n.; ὁ καρπός, -οῦ; ἡ ὀπώρα, -ας

Fructus honos onēris, fructus honōris onus. Litterarum rádices amārae sunt,

fructus dulces. Fructu, non fóliis arbor cognóscitur. Talem habēbis fructum,

qualis fúerit labor. Sic omnis arbor bona fructus bonos facit, mala autem arbor malos fructus facit.

owocnia (bot.) pericarpium, -ii n.; τὸ περικάρπιον, -ου

owocny fructuōsus, 3; fructifer(us), 3; frúgifer, 3; καρποφόρος, -ον

Laboriōsum fructuōsum. Ut ager, quamvis fértilis, sine cultūra fructuōsus esse non potest, sic sine doctřina ánimus.

owocować fructífero, 1, -āvi, -ātum; fructífico, 1, -āvi, -ātum; frúctico, 1, -āvi, -ātum;

feto, 1, -āvi, -ātum; καρποφορέω; καρπόω; τελεσφορέω

owocowy fructīvus, 3; frugālis,-e; pomorius, 3; κάρπινος, 3
owrzodzenie (ex)ulceratio,-ōnis *f.*; ἡ ἔλκωσις,-εως
owrzodziały ulcerātus, 3; ulcerōsus, 3; ἔλκώδης,-εσ
owszem certe, enīmvero, équidem, immo, libenter, profecto, sane, útique; ναί; μέν
ozdabiać decoro, 1,-āvi,-ātum; (ad)orno, 1,-āvi,-ātum (exornare); (δια)κοσμῶ
ozdoba decor,-ōris *m.*; decoratio,-ōnis *f.*; decus,-ōris *n.*; ornamentum,-i *n.*; ornātus,-us
m.; ornatūra,-ae *f.*; ὁ κόσμος,-ου; ἡ εὐπρέπεια,-ας; τὸ ἄγαλμα,-ατος
ozdobiony decoratus, 3; ornatus, 3; κεκοσμημένος, 3
ozdobny decoratīvus, 3; nitidus, 3; flóridus, 3; κόσμιος, 3
oziębiać refrígero, 1,-āvi,-ātum; decalefacio, 3,-feci,-factum; ἀναψύχω
oziębienie refrigeratio,-ōnis *f.*; ἡ ἀνάψυξις,-εως
oziębłość frigiditas,-ātis *f.*; ἡ ψύξις,-εως
oziębły frígidus, 3; ψυχρός, 3
oziębnać refrigesco, 3,-frixi, -; refrígeror, 1,-ātus sum; ψυχρόομαι
ozłocić inaurō, 1,-āvi,-ātum; ἐπιχρυσίζω
oznaczać 1. (znakować) noto, 1,-āvi,-ātum; signo, 1,-āvi,-ātum; κατασφραγίζω;
σημαίνω; **2. (wskazywać)** índico, 1,-āvi,-ātum; (de)signo, 1,-āvi,-ātum;
determīno, 1,-āvi,-ātum; signífico, 1,-āvi,-ātum; ἀναδείκνυμι; καθορίζω; **3.**
(pokazywać) ostendo, 3,-tendi,-tentum (-tensum); δηλώω; δείκνυμι; **4.**
(wyznaczać) constituo, 3,-stitui,-stitūtum; statuo, 3,-ui,-utum; παρίστημι
oznaczenie 1. (znakowanie) notatio,-ōnis *f.*; significatio,-ōnis *f.*; ἡ σημασία,-ας; **2.**
(określenie) determinatio,-ōnis *f.*; términus,-i *m.*; ἡ ὄρισις,-εως; **3. (wskazanie)**
designatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπίδειξις,-εως; **4. (symbol)** signum,-i *n.*; symbolum,-i *n.*;
τὸ σύμβολον,-ου
oznaczony definitus, 3; determinatus, 3; notatus, 3; ὠρισμένος, 3; σημαίνος, 3;
παράσημος,-ον
oznajmiać (an)nuntio, 1,-āvi,-ātum (pronuntiare, renuntiare); índico, 1,-āvi,-ātum;
declāro, 1,-āvi,-ātum; noto, 1,-āvi,-ātum; (ἐξ)ἀγγέλλω; ἐνέπω; δηλώω; μηνύω;
γνωρίζω
oznajmujący indicatīvus; δεικτικός, 3
oznaka nota,-ae *f.*; indicium,-ii *n.*; signum,-i *n.*; symptōma,-atis *n.*; τὸ σῆμα,-ατος;
τὸ σημεῖον, -ου; τὸ σύμπτωμα,-ατος; ἡ σφραγίς,-ίδος
ozon ózonum,-i *n.*; τὸ ὄζον,-οντος
ożenić p. żenić
ożyć revivo, 3,-vixi,-victum; revivesco, 3, vixi, -; recreor, 1,-ātus sum; ἀναζάω;
ἀναβιόω
ożywczy almus, 3; récreans,-antis; reficiens,-entis; vitālis,-e; τρόφιμος, 3
ożywiać ánimo, 1,-āvi,-ātum; (con)végeto, 1,-āvi,-ātum; récreo, 1,-āvi,-ātum;
refocillo, 1,-āvi,-ātum; resúscito, 1,-āvi,-ātum; vivefacio, 3,-feci,-factum; vivífico,
1,-āvi,-ātum; vigōro, 1,-āvi,-ātum; ad vitam révoco, 1,-āvi,-ātum; ἀναβιώσκομαι;
ἀναζωπυρόω; ζφογονέω; ζφοποιέω

ożywiać się *vigescō, 3, -uī, -*; ἀναβιώομαι
ożywanie *(re)animatio, -ōnis f.; resuscitatio, -ōnis f.; vivificatio, -ōnis f.;* ἡ ἀναβίωσις, -εως
ożywienie 1. (podniecenie) *agitatio, -ōnis f.; elatio, -ōnis f.; excitatio, -ōnis f.; vigor, -ōnis m.; τὸ ὄρμημα, -ατος;* **2. (dawanie życia)** *p. ożywanie*
ożywiony *(re)animatus, 3; vivificatus, 3; ἀναβιωτός, -όν;* (żwawy) *álacer, -ris, -re; vigenis, -entis; ὄξύς, ὄξει̃α, ὄξύ*

Ó

ósemka *óct(o)as, -adis f.; ὁ ὀγδοάς, -άδος*
ósmy *octāvus, 3; ὀγδοος, 3*
ów *ille, illa, illud; ἕκεῖνος, 3*
ów, który... *is, qui...; ten... ów* *hic... ille; alius... alius; ten i ów* *non nemo; aliquis quidam*
ówczesny *qui tum (illo tēpore) fuit; ὁ ἔνθα; ὁ τότε*
ówdzie *illac; tu i ~ ubicumque, ubiquaque, passim; πανταχοῦ; ἐκάστοθι*

P

pacha *axilla, -ae f.; ascella, -ae f.; ala, -ae f.; ἡ μάλη, -ης*
pachnący *aromaticus, 3; fragrans, -antis; odōrans, -antis; (suave)olens, -entis; odōrus, 3; ὀσφρητός, 3; ἀρωματικός, 3; νεκτάρεος, 3*
pachnąć *(ad)olēo, 2, -lui, -; fragro, 1, -āvi, -ātum; halo, 1, -āvi, -ātum; odōror, 1, -ātus sum; olfacio, 3, -feci, -actum; olfacto, 1, -āvi, -ātum; ὀζω; εὐοσμέω*
pachnidło *arōma, -atis n.; τὸ ἄρωμα, -ατος; τὸ μύρον, -ου*
pachwina *inguen, -īnis n.; ile, -is n.; ilium, -ii n.; ὁ βουβῶν, -ῶνος*
pacierz 1. (modlitwa) *oratio, -ōnis f.; precatio, -ōnis f.; ἡ εὐχή, -ῆς;* **2. (kręgosłup)** *columna, -ae f. vertebralis; spina, -ae f. dorsalis; ἡ ράχις, -ιδις*
pacjent *patiens, -entis m.f.; aegrōtus, -i m.; ὁ, ἡ ἄρρωστος, -ου*
paczka *sarcínula, -ae f.; fascícūlus, -i m.; fascis, -is m.; volucrum, -i n.; ἡ σαγή, -ῆς*
padaczka *epilepsia, -ae f.; morbus, -i cadūcus (divīnus, hercúleus, sacer); ἡ ἐπίληψις, -εως*
padać *cado, 3, cécidi, casum; déciđo, 3, -cidi, -; decumbo, 3, -cubui, -cúbitum; corruo, 3, -uī, -; delābor, 3, -lapsus sum; (κατα)πίπτω*
pada deszcz *pluit, 3, pluit; βρέχει*

pada grad grándinat, 1,-avit; χαλαζαῖ

pada śnieg ningit, 3, nin(g)uit; χιονίζει

padalec Anguis,-is *m.* frágilis; ἡ ἄσπῖς,-ίδος

padlina caro,-rnis *f.* mortificata; morticinium,-ii *n.*; cadāver,-ēris *n.*; τὸ θνησείδιον,-ου; τὸ πτῶμα,-ατος; τὸ σῶμα,-ατος

padól vallis,-is *f.*; ὁ βόθρος,-ου

In hac lacrimarum valle.

pagórek collis,-is *m.*; monticellus,-i *m.*; túmulus,-i *m.*; clivus,-i *m.*; ὁ βουνός,-οῦ; ὁ ὄχθος,-ου

pagórkowaty collinōsus, 3; tumulōsus, 3; clivōsus, 3; βουνώδης,-ες; ὄχθώδης,-ες

pajac bálatro,-ōnis *m.*; durio,-ōnis *m.*; sannio,-ōnis *f.*; scurra,-ae *m.*; ὁ σάννας,-ου

pajak 1. (zool.) ará(ch)nĕa,-ae *f.*; ὁ ἀράχνης,-ου 2. (kandelabr) candelābrum,-i *n.*; ὁ λυχνοφόρος,-ου

pajęczyna aráneum,-i *n.*; aránĕa,-ae *f.*; arāchne,-is *f.*; ἡ ἀράχνη,-ης

paka sárcina,-ae *f.*; ἡ σαγή,-ῆς

pakować convāso, 1,-āvi,-ātum; *alqd in alqd* impōno, 3,-sui,-itum; σάττω

pakt pactio,-ōnis *f.*; pactum,-i *n.*; conventum,-i *n.*; foedus,-ēris *n.*; ἡ σύνταξις,-εως; ἡ συμμαχία,-ας

Pacta servanda sunt. Clara pacta claros faciunt amīcos.

paktować negotior, 1,-ātus sum; pactuor, 1,-ātus sum; paciscor, 3, pactus sum;

pertracto, 1,-āvi,-ātum; *de alqa re* ago 3, egi, actum; χρηματίζομαι; συντάττω

pakuły stup(p)a,-ae *f.*; ὁ στύπος,-ου

pakunek impedimenta,-ōrum *n.pl.*; fascícūlus,-i *m.*; sárcina,-ae *f.*; τὸ δέσμα, -ατος; ἡ σαγή,-ῆς

pal palus,-i *m.*; tálĕa,-ae *f.*; stipes,-itis *m.*; statūmen,-īnis *n.*; ὁ κορμός,-ου; ὁ

σταυρός,-οῦ; ὁ σκόλοψ,-οπος; (*mostu*) sública,-ae *f.*; τὸ ὑπόστηγμα,-ατος;

(*palisady*) sudis,-is *f.*; vallus,-i *m.*; ὁ χάραξ,-ακος

pałacy 1. (**gorący**) torrens,-entis; urens,-entis; καυσώδης,-ες; 2. (**nagły**) urgens, -entis; φλέγων,-ουσα,-ον; 3. (**p. papierosy**) fumans,-antis; (*palacz*) fumātor,-ōris *m.*; fumificātor,-ōris *m.*; καπνίζων,-ουσα,-ον

palec dígitus,-i *m.*; ὁ δάκτυλος,-ου

~ **wskazujący** (digitus) index,-icis *m.f.*; ~ **środkowy** (d.) medius; ~ **serdeczny**

(d.) anularis; ~ **mały** (d.) minimus; gustātor,-ōris *m.*; **kciuk** pollex,-icis *f.*

palenie 1. (**spalanie**) combustio,-ōnis *f.*; deflagratio,-ōnis *f.*; ἡ καῦσις,-εως; 2.

(**papierosów**) fumatio,-ōnis *f.*; ἡ κάπνωσις,-εως

palenisko fóculus,-i *m.*; focus,-i *m.*; praefurnium,-ii *n.*; ἡ θερμάστρα,-ας

palić accendo, 3,-ndi,-nsum; (ex)aestuo, 1,-āvi,-ātum; (ex)torrĕo, 2,-torrui,-tostum;

uro, 3, ussi, ustum (amburĕre, inurĕre); καίω; πυρόω; πύμπρημι; ἐμπρήθω;

καυματίζω; φλέγω; (*zwłascza zwłoki*) cremo, 1,-āvi,-ātum; combūro, 3,-ussi,-

ustum; κατακαίω; (*papierosy*) fumo, 1,-āvi,-ātum; καπνώ

palić się ardĕo, 2, arsi, arsum; flagro, 1,-āvi,-ātum; φλέγομαι

Palinurus Palinūrus, -i m.; Παλίνουρος, -ου

Sternik Eneasza, który jako jedyny zginął w trakcie podróży z Sycylii do Italii.

palisada vallus, -i m.; vallum, -i n.; cippi, -ōrum m.pl.; τὸ χαρακωμα, -ατος; ὁ χάραξ, -ακος; οἱ σκόλοπες, -ων

paliwo combústile, -is n.; ignis alimenta, -ōrum n.pl.; τὸ καύσιμον, -ου

Palladion Palladium, -ii n.; Παλλάδιον, -ου

Cudowny posążek boski posiadający właściwości magiczne, wizerunek bogini Ateny.

Pallas Pallas, -adis m.f.; Πάλλας, -αδος

1. Przydomek obrzędowy bogini Ateny; 2. Imię męskie noszone przez kilku herosów.

palma palma, -ae f.; ὁ φοῖνιξ, -ικος

palny combustibilis, -e; flammabilis, -e; καυστός, 3

palpacja palpatio, -ōnis f.; tactus, -us m.; tactio, -ōnis f.; ἡ ψηλάφησις, -εως

palto suprahábitus, -us m.; pallium, -ii n.; amictus, -us m.; ἡ φαινόλη, -ης

paluch (*duży u nogi*) hallux, -ucis m; hallex, -icis m.

pałac palatium, -ii n.; regia, -ae f.; sala, -ae f.; aula, -ae f.; ἡ αὐλή, -ῆς; τὸ μέγαρον, -ου; τὰ βασίλεια, -ων; τὸ ἀνάκτρον, -ου

Éxeat aulā, qui vult esse pius.

pałac ardēo, 2, arsi, arsum; aestuo, 1, -āvi, -ātum; fervēo, 2, fervui, -; (con)flagro, 1, -āvi, -ātum; ζέω; φλέγω; (*gorliwośćią, zazdrością*) zelo, 1, -āvi, -ātum; aemulor, 1, -ātus sum; ζηλώω

pałający ardens, -entis; flagrans, -antis; φλεγυρός, 3; πυρητός, 3

pałeczka bacillum, -i n.; bācūlus, -e; clavīcūla, -ae f.; stilus, -i m.; τὸ βακτήριον, -ου

pałka bāculum, -i n.; clava, -ae f.; pērtica, -ae f.; τὸ ξύλον, -ου; τὸ βάκτρον, -ου; ἡ κορύνη, -ης; (*wodna*) typha, -ae f.; ἡ τύφη, -ης

pamiętka memoriāle, -is n.; monumentum, -i n.; recordantia, -ae f.; mnemósynum, -i n.; τὸ μνημεῖον, -ου; τὸ μνημόσυνον, -ου; ἡ ἀνάμνησις, -εως

pamiętkowy memorábilis, -e; monumentālis, -e; memor(i)ālis, -e; commemoratīvus, 3; μνημονευτός, 3

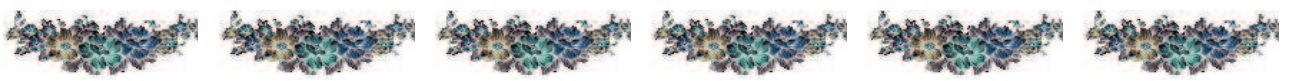
pamięciowy memoriālis, -e; mnemónicus, 3; μνημονικός, 3

pamięć memoria, -ae f.; reminiscencia, -ae f.; recordatio, -ōnis f.; ἡ μνεΐα, -ας; ἡ μνημοσύνη, -ης; ἡ μνήμη, -ης; ἡ ὑπόμνησις, -εως

Memoria minúitur, nisi eam exérceas. Memoria necessarium vitae bonum est. Ad futūram rei memoriam. Ad aeternam rei memoriam. Thesaurus omnium rerum est memoria. Tantum scitur, quantum memoria tenētur.

godny ~ commemorandus, 3; **mieć dobrą** ~ memoriā bonā praeditus sum, esse, fui; **przywoływać na** ~ reminiscor, 3, -, -; **zachowywać w** ~ memoriam servo, 1, -āvi, -ātum; **na** ~ memóriter

pamiętać commémoror, 1, -ātus sum; mémini, meminisse z *gen.*; memoriam *alicuius* retinēo, 2, -tinui, -tentum; memoriā *alqd* tenēo, 2, tenui, tentum; recordor, 1, -ātus sum; μιμνήσκω; μνημονεύω; μιμνσκομαι; οἶδα

Memento mori! Hóminem te esse memento!

pamiętnik memorialia, -ium *n.pl.*; commentarii, -ōrum *m.pl.*; rerum gestarum liber, -ri *m.*; τὰ ἀναμνημονεύματα, -ων; ἡ ἑφημερίς, -ίδος

pamiętny memorabilis, -e; commemorandus, 3; ἀναμνηστός, 3

Pan Pan, Panos *m.*; Faunus, -i *m.*; Πάν, Πανός

Opiekunické bóstwo pasterzy i trzód, zwłaszcza w górzystej Arkadii.

Przedstawiany jako demon pół ludzki i pół zwierzęcy z kozłimi rogami i nogami i syryngą w ręku (tzw. fletnia Pana).

pan dōminus, -i *m.*; patrōnus, -i *m.*; (h)erus, -i *m.*; ὁ κύριος, -ου; ὁ δεσπότης, -ου; ὁ δυνάστης, -ου

Bono dōmino quot servi tot amīci, malo dōmino quot servi tot inimīci. Inter dōminum et servum nulla amicitia est. Nemo potest duōbus dōminis servīre.

pan młody sponsus, -i *m.*; ὁ νυμφίος, -ου

panna młoda sponsa, -ae *f.*; ἡ νύμφη, -ης

pancernik 1. (zool.) dasypus, -i *m.*; ὁ δασύπους, -ποδος; **2. (okręt)** navis, -is *f.* loricāta; ἡ θωρακτής, -οῦς

pancerny loricatedus, 3; ferratus, 3; θωρηκτής, -ές; φολιδωτός, 3

pancerz lorīca, -ae *f.*; thorax, -acis *m.*; ὁ θώραξ, -ακος; τὸ ὄπλον, -ου

Pandora Pandora, -ae *f.*; Πανδώρα, -ας

Uważana jest za pierwszą kobietę stworzoną z rozkazu Dzeusa przez Hefajstosa i Atenę. Żona Epimeteusza.

panegiryk panegyricus, -i *m.*; opus, -ēris *n.* laudatīvum; ὁ πανηγυρικός, -οῦ

panewka acetābulum, -i *n.*; cotyla, -ae *f.*; glena, -ae *f.*; ἡ κοτύλη, -ης

pani dōmina, -ae *f.*; patrōna, -ae *f.*; (h)era, -ae *f.*; matrōna, -ae *f.*; ἡ κυρία, -ας; ἡ δέσποινα, -ης

Pecunia est ancilla, si scis uti; si nescis, dōmina.

panicz (h)erus, -i; ὁ κληροῦχος, -ου

paniczny pānicus, 3; πανικός, 3; φοβερός, 3

panienka puella, -ae *f.*; domicella, -ae *f.*; virgo, -īnis *f.*; ἡ κόρη, -ης

panieński virginālis, -e; virgīneus, 3; παρθενικός, 3

panika terror, -ōris *m.* (pānicus); ὁ φόβος, -ου; ἡ φύζα, -ης; τὸ πανικόν, -οῦ

panna adulescētula, -ae *f.*; domicella, -ae *f.*; puella, -ae *f.*; virgo, -īnis *f.*; innupta, -ae *f.*; ἡ παρθένος, -ου

panorama prospectus, -us *m.*; circumspēctus, -us *m.*; τὰ πανόραμα, -ων

panować dōminor, 1, -ātus sum *z acc.*; regno, 1, -āvi, -ātum *z acc.*; potentor, 1, -ātus sum; prīncipor, 1, -ātus sum *z acc.*; regno, 1, -āvi, -ātum *z acc.*; sūpero, 1, -āvi, -ātum *z acc.*; αὐθεντέω; κυριεύω; ἄρχω; δεσποτέω; κρατέω; βασιλεύω; (*nad sobą*) consipio, 3, -pui, -; ἔγκρατεύομαι; ἔγκρατέω; σωφρονέω

Qui nescit dissimulāre, nescit regnāre.

panowanie dominium, -ii *n.*; dominatio, -ōnis *f.*; ditio, -ōnis *f.*; imperium, -ii *n.*;

potestas,-ātis f.; regnum,-i n.; suprematio,-ōnis f.; τὸ κράτος, -εος; ἡ
δεσποτεία,-ας; ἡ κυριότης,-ητος; ἡ βασιλεία,-ας

panteizm pantheismus,-i m.; ὁ πανθεισμός,-οῦ

panteon pantheon,-i n.; τὸ πάνθεον,-ου

pantarka (zool.) meleagris,-is f.; ἡ μελεαγρίς,-ίδος

pantera Panthera,-ae f. pardus; panther,-ēris m.; ἡ πάρδαλις,-εως

pantomima pantomima,-ae f.; pantómimus,-i m.; τὰ παντόμιμα,-ων

panujący princeps,-ipis m.; regens,-entis m.; rex,-gis m.; imperātor,-ōris m.; ἄρχων,-
ον

Princeps lēgibus solūtus.

pański dominicālis,-e; dominicus, 3; (h)érīlis,-e; κυριακός, 3

państwo cívitas,-ātis f.; status,-us m.; res, rei f. (pública); imperium,-ii n.; ἡ ἀρχή, -
ῆς; τὸ κράτος,-εος; ἡ πολιτεία,-ας

*Unus homo nobis cunctando restituit rem. Móribus antiquis stat res Romāna
virisque. Status in statu. Qui parti civium cónsulunt, partem nēglegunt, rem
perniciosíssimam in civitātem indūcunt, seditionem atque discordiam.*

państwowy públicus, 3; civīlis,-e; πολιτικός, 3

papier charta,-ae f.; papyrus,-i m.; ὁ πάπυρος,-ου; ὁ χάρτης,-ου

karta ~ folium,-ii n.; **kartka** ~ scida,-ae f.; ~ **ścierny** smyris,-idis f.

papierowy chartālis,-e; chartáceus, 3; chartarius, 3; παπύρινος, 3

papież papa,-ae m.; Póntifex,-icis m. Máximus; ὁ πάπας,-ου

papirus Cyperus,-i m. papyrus; papyrus,-i n.; ὁ πάπυρος,-ου

papka cremor,-ōris m.; magma,-ae f.; papparium,-ii n.; puls,-ltis f.; τὸ μάγμα, -ατος;
τὸ ῥόφημα,-ατος

paplanina blateratio,-ōnis f.; rumúscūlus,-i m.; τὸ θρύλημα,-ατος

paproc filicina,-ae f.; filix,-icis f.; ἡ πτερίς,-ίδος

papuga psittacus,-i m.; ὁ ψιττακός,-οῦ

para 1. (dwoje) par, paris n.; τὸ ζευγος,-εος; ἡ δυάς,-άδος; **2. (wodna)** vapor,-ōris
m.; ὁ ἀτμός,-οῦ; **3. (dym)** calīgo,-īnis f.; fumus,-i m.; ὁ καπνός,-οῦ; ἡ ἀχλύς,-
ύος

parabola parábola,-ae f.; ἡ παραβολή,-ῆς

parada pompa,-ae f.; ἡ πομπή,-ῆς; ἡ φαντασία,-ας

paradoks paradoxum,-i n.; ἡ παραδοξία,-ας; τὸ παράδοξον,-ου

paradoksalny parádoxus, 3; ínsolens,-entis; παράδοξος,-ον

parafia paroecia,-ae f.; parochia,-ae f.; ἡ παροικία,-ας

parafialny paroeciālis,-e; πάροικος,-ον

parafianin parochianus,-i m.; ὁ πάροικος,-ου

parafraza circumlocutio,-ōnis f.; paráphrasis,-is f.; metáphrasis,-is f.; ἡ
παράφρασις,-εως

paragraf artícūlus,-i m.; parágraphus,-i m.; ὁ παράγραφος,-ου

paralitik paralyticus,-i m.; ὁ παραλυτικός,-οῦ

paraliž parálysis,-is f.; ἡ παράλυσις,-εως

paranoja paranoia,-ae f.; dementia,-ae f. paranoídea; ἡ παράνοια,-ας

parasol umbrella,-ae f.; umbráculum,-i n.; τὸ σκιάδειον,-ου

parawan paretícŭlus,-i m.; tegumentum,-i n. gestábile; τὸ τοιχίον,-ου

parch achor,-oris m; porrīgo,-īnis f. favōsa; sarna,-ae f.; impetīgo,-īnis f.; ἡ ψώρα,-ας

parcie pressio,-ōnis f.; pressus,-us m.; ὁ ὠθισμός,-οῦ

park arbóreum,-i n.; viridarium,-ii n.; paradīsus,-i m.; nemus,-ōris n.; ἡ παράδεισος,-ου

parkan maceria,-ae f.; saepes,-is f.; saepimentum,-i n.; ὁ φραγμός,-ου

Parka Parca,-ae f.; Μοῖρα,-ας

Rzymskie boginie Przeznaczenia, utożsamiane z greckimi —> Mojrami.

parlament senātus,-us m.; comitia,-ōrum n.pl.; coetus,-us m.; *parlamentum,-i n.; ἡ βουλή,-ής; τὸ βουλευτήριον,-ου

Parnassos Parnas(s)us,-i m.; Παρνασσός,-οῦ

Heros, od imienia którego powstała nazwa góry Parnas poświęconej Apollonowi.

parny vaporōsus, 3; ἀτμιώδης,-ες

parobek servus,-i m.; sérvitor,-ōris m.; géřŭlus,-i m.; ὁ διάκονος,-ου; ὁ θής, θητός

parodia parodia,-ae f.; ridícŭla alicuius rei imitatio,-ōnis f.; ἡ παρωδία,-ας

parokrotny repetītus, 3; ἐπανάλημπος,-ον

parować (e)váporo, 1,-āvi,-ātum; ἀτμιάω

parowanie (e)vaporatio,-ōnis f.; ἡ ἀτμίασις,-εως

parowy vaporālis,-e; ἀτμώδης,-ες

parskać (in)frema, 3,-ui, -; μυχθίζω

parszywy achorālis,-e; ψωρικός, 3

partaczyć malefacio, 3,-feci,-factum; negligenter alqd facio, 3, feci, factum; κακοποιέω; φαυλουργέω

partenogeneza (biol.) parthenogenēsis,-is f.; parthenogamia,-ae f.; ἡ παρθενογέννησις,-εως

Partenope Parthenope,-es f.; Παρθενόπη,-ης

Piękna dziewczyna z Frygii, która ślubowała dziewictwo, wzgardziła miłością Metiochosa, za co została ukarana przez Afrodytę - przemieniła się w syrenę.

Partenos Virgo,-īnis f.; Παρθένος,-ου ἡ

"Dziewica" - imię kilku heroin jak i przydomek Ateny.

parter pedéplana,-ōrum n.pl.; τὸ ἐπίπεδον,-ου; τὸ ἐπίγειον,-ου

partia pars,-rtis f.; partitio,-ōnis f.; fractio,-ōnis f.; factio,-ōnis f.; ἡ μερίς,-ίδος; τὸ μέρος,-εος

partner aequalis,-is m.; par, paris m.; socius,-ii m.; ὁ σύζυγος,-ου

partnerski aequālis,-e; par, paris m.f.; συζύγιος, 3; μέτοχος,-ον

partykuła partícŭla,-ae f.; τὸ μόριον,-ου

Parys Paris,-idis *m.*; Πάρις,-ιδος

Zwany też Aleksandrem, był synem Priama i Hekabe. Nadużył prawa gościnności u Menelaosa, króla Sparty, uciekł z jego żoną do Troi, co było powodem wybuchu wojny trojańskiej.

parzenie 1. (palenie) tostio,-ōnis *f.*; ἡ καῦσις,-εως; **2. (kopulowanie)** amplexus,-us *m.*; accopulatio,-ōnis *f.*; ἡ συγκοίμησις,-εως; ἡ λαγνεία,-ας; **3. (pokrzywy)** punctio,-ōnis *f.*; τὸ κέντημα,-ατος

parzyć 1. (palić) torrēo, 2, torruī, tostum; καυματίζω; καίω; **2. (kopulować)** accópulo, 1,-āvi,-ātum; coeo, 4,-ii (-ivi)-itum; λαγνεύω; **3. (pokrzywa)** pungo, 3, punxi (púpugi), punctum; κεντέω

parzysty par,-is; ἄρτιος, 3

pas cingulum,-i *n.*; cinctūra,-ae *f.*; funda,-ae *f.*; zona,-ae *f.*; zoster,-ēris *m.*; (wojskowy) bálteus,-i *m.*; ἡ ζώνη,-ης; ὁ κεστός,-οῦ; ὁ ζωστήρ,-ῆρος; ὁ τελαμών,-ῶνος

pasażer viātor,-ōris *m.*; vector,-ōris *m.*; peregrinātor,-ōris *m.*; ὁ ὁδοιπόρος,-ου

pascha pascha,-ae *f.*; τὸ ἄζυμα,-ατος; τὸ πάσχα,-ατος

pasek 1. (skrawek) lacinia,-ae *f.*; τὸ ῥάκος,-εος; τὸ ταινίδιον,-ου; **2. (pas)** cinctícūlus,-e *m.*; cingillum,-i *n.*; ἡ ζώνη,-ης; (Iniany) baltéolus,-i *m.*; **3. (opaska)** fascia,-ae *f.*; taenia,-ae *f.*; vitta,-ae *f.*; ἡ ταινία,-ας

pasieka apiarium,-ii *n.*; mellarium,-ii *n.*; τὸ μελιστήριον,-ου

pasierb filiaster,-tri *m.*; privignus,-i *m.*; ὁ πρόγονος,-ου

Pasife, Pazyfe Pasiphae,-es *f.*; Pasiphae,-ae *f.*; Πασιφάη,-ης

Córka Heliosa i Persis, siostra Persesa, Ajetesa i Kirke, żona Minosa, króla Krety. Z jej nienaturalnego związku z bykiem narodził się Minotaur.

pasikonik tettigonia,-ae *f.*; ὁ τέττιξ,-ιγος

pasja passio,-ōnis *f.*; furor,-ōris *m.*; studium,-ii *n.*; cupiditas,-ātis *f.*; ὁ θύμος,-ου; τὸ πάθος,-εος

Sine ira et studio. Furor loquendi (scribendi, poéticus)

paskudny horrendus, 3; foedus, 3; sórdidus, 3; turpis,-e; αἰσχρός, 3

pasmo 1. (szlak) tractus,-us *m.*; iter, itinēris *n.*; ἡ πορεία,-ας; ἡ ὁδός,-οῦ; **2.**

(beleczka. med.) lacertus,-i *m.*; trabécūla,-ae *f.*; τὸ δοκίον,-ου; **3. (prażek)** stria,-ae *f.*; ἡ ζώνη,-ης; **4. (sznur)** funis,-is *m.*; ἡ σχοινίς,-ίδος; **5. (struna)** chorda,-ae *f.*; ἡ χορδή,-ῆς; **6. (łańcuch)** catēna,-ae *f.*; ἡ ἄλυσις,-εως; **7. (górskie)** iugum,-i *n.*; τὸ ὄρος,-εος

pasować accómodo, 1,-āvi,-ātum; apto, 1,-āvi,-ātum; cóngruo, 3,-ui, -; compēto, 3,-ivi,-itum; consentio, 4,-sensi,-sensum; convenio, 4,-veni,-ventum;

προσκλίνομαι; ἁρμόζω; συμφωνέω; (na rycerza) équitem creo, 1,-āvi,-ātum

pasować się luctor, 1,-ātus sum; contendo, 3,-ndi,-ntum; enitor, 3, enisus (enixus) sum; ἀγωνίζομαι

pasozyt parasītus,-i *m.*; parasītum,-i *n.*; ὁ παράσιτος,-ου

pasta pasta,-ae *f.*; τὸ πιάσμα,-ατος

pasternak (biol.) pastināca,-ae *f.*; τὸ σίσαρον,-ου

pasterski pastorālis,-e; bucólicus, 3; ποιμενικός, 3

pasterz pastor,-ōris *m.*; armentarius,-ii *m.*; ὁ βοσκός,-οῦ; ὁ ποιμήν,-ένος
~ **owiec i kóz** opilio,-ōnis *m.*; ~ **świń** subulcus,-i *m.*; porcarius,-ii *m.*; ~ **wolów**
bubulcus,-i *m.*

pastewny páscuus, 3; pabulatorius, 3; pabularis,-e; βοτανικός, 3

pastor pastor,-ōris *m.*; ὁ ποιμήν,-ένος

pastoral cabūra,-ae *f.*; cambūta,-ae *f.*; pastorale,-is *n.*; pedum,-i *n.*; τὸ βάκτρον,-ου

pastoralka cánticum,-i *n.* pastorale; τὸ βουκολικόν,-οῦ

pastwa praeda,-ae *f.*; ἡ βόσις,-εως

pastwić się (ex)crucio, 1,-āvi,-ātum; demacto, 1,-āvi,-ātum; torquēo, 2, torsi, tortum
(torsum); vexo, 1,-āvi,-ātum; βασανίζω

pastwisko páscua,-ōrum *n.pl.*; páscūla,-ae *f.*; pastio,-ōnis *f.*; (*w górach*) saltus,-us *m.*;
ἡ βοτάνη,-ης; ἡ βοσκή,-ῆς; ἡ νομή,-ῆς

pastylka morsella,-ae *f.*; pastilla,-ae *f.*; pastillus,-i *m.*; ὁ κόλλιξ,-ικος

pasyczny passivus, 3; lentus, 3; ἀεργός,-όν; παθητικός, 3

pasza pábulum,-i *n.*; pastus,-us *m.*; ságina,-ae *f.*; ἡ βοσκή,-ῆς; ὁ χόρτος,-ου;
ἡ νομή,-ῆς; τὸ εἶδαρ,-ατος

paszcza cápitum,-i *n.*; devoratorium,-ii *n.*; mala,-ae *f.*; τὸ στόμα,-ατος; αἱ
γαμφηλαί,-ῶν; τὸ χάσμα,-ατος

paszport *syngraphus,-i *m.*; ὁ σύγγραφος,-ου; τὸ διαβατήριον,-ου

paść 1. p. padać; 2. (pasać) pasco, 3, pavi, pastum; βόσκω; ποιμαίνω; τρέφω

patelnia patella,-ae *f.*; pátina,-ae *f.*; frixorium,-ii *n.*; sartāgo,-īnis *f.*; τὸ τήγανον,-ου

patetyczny grandis,-e; magníloquus, 3; pathéticus, 3; παθητικός, 3

patologia pathologia,-ae *f.*; ἡ παθολογία,-ας

patologiczny pathológicus, 3; παθολογικός, 3

patos pathus,-i *m.*; exundantia,-ae *f.*; verborum magnificentia,-ae *f.*; τὸ πάθος, -εος

patriarcha patriarcha,-ae *m.*; ὁ πατριάρχης,-ου

patriota patriōta,-ae *m.f.*; ὁ φιλόπατρις,-ιδος; ὁ πατριώτης,-ου

patriotyzm patriotismus,-i *m.*; ἡ φιλοπατρία,-ας

Patroklos Pátrocles,-is *m.*; Pátroclus,-i *m.*; Πάτροκλος,-ου

Syn Menojtiosa. Przyjaciel i towarzysz Achillesa w czasie wojny trojańskiej.

patron patrōnus,-i *m.*; ὁ πάτρων,-ωνος; ὁ προστάτης,-ου

patronat patronātus,-us *m.*; patrocínium,-ii *n.*; praesídium,-ii *n.*; ἡ προστασία,-ας

patroszyć exéntero, 1,-āvi,-ātum; ἐντερεύω

patrycjusz patricius,-ii *m.*; ὁ πατρίκιος,-ου; ὁ εὐπατρίδης,-ου

patrycjuszka patricia,-ae *f.*; ἡ πατρίκια,-ας; ἡ εὐπατέρεια,-ας

patrzeć aspicio, 3,-spexi,-spectum (prospicēre, inspicēre, respicēre); (in)túeor, 2,
intúitus sum; observo, 1,-āvi,-ātum; (pro)specto, 1,-āvi,-ātum (aspectare); vidēo,
2, vidi, visum; βλέπω; θεάομαι; θεωρέω

Audi, vide, sile!

~ **naokoło** circumspicere; ~ **prosto w oczy** obtuēri; ~ **w górę** suspectare; ~ **z góry** despectare; ~ **z podziwem** admirari *alqd*

patyk bastículum, -i *n.*; bāculum, -i *n.*; bācūlus, -i *m.*; fustis, -is *f.*; vírgula, -ae *f.*; τὸ βακτήριον, -ου; τὸ φρύγανον, -ου

pauza mora, -ae *f.*; pausa, -ae *f.*; ἡ παῦσις, -εως

paw pavo, -ōnis *m.*

pawi pavonáceus, 3; pavonius, 3

Pax Pax, -cis *f.*; Εἰρήνη, -ης

Personifikacja Pokoju, bogini czczona zwłaszcza w Rzymie w I w. pne.

paznokiec unguis, -is *m.*; ὁ ὄνυξ, -υχος

pazur unguis, -is *m.*; fálcūla, -ae *f.*; ὁ ὄνυξ, -υχος

Ex ungue leōnem cognóscimus.

październik Óctober, -bris *m.*; ὁ πυανεσιών, -ῶνος

pażeczek (bot.) gemma, -ae *f.*; turio, -ōnis *m.*; ócūlus, -i *m.*; ἡ βλάστη, -ης

pażczkować gemmo, 1, -āvi, -ātum; βλαστάνω

pażczkowanie gemmatio, -ōnis *f.*; gemmulatio, -ōnis *f.*; ἡ βλάστησις, -εως

pchać (con)trudo, 3, -trusi, -trusum; urgĕo, 2, ursi, -; truso, 1, -āvi, -ātum; ὠθέω

pchła pulex, -icis *m.*; ἡ ψύλλα, -ης

pchnąć 1. p. **pchać**; 2. (**rzucać**) iacto, 1, -āvi, -ātum; mitto, 3, misi, missum; βάλλω;

3. (**kłuć**) pungo, 3, rúpugi (punxi), punctum; κεντέω

pchnięcie 1. (**popychanie**) trusio, -ōnis *f.*; pulsio, -ōnis *f.*; ὁ ὠθισμός, -οῦ; 2.

(**rzucenie**) iactus, -us *m.*; iaculatio, -ōnis *f.*; ἡ βολή, -ῆς; 3. (**ukłucie**) punctio, -ōnis *f.*; punctūra, -ae *f.*; ἡ κέντησις, -εως

pech infortunium, -ii *n.*; malum, -i *n.*; ἡ ἀτυχία, -ας

pedagog educātor, -ōris *m.*; paedagōgus, -i *m.*; ὁ παιδαγωγός, -οῦ

pedagogia paedagogia, -ae *f.*; ἡ παιδ-αγωγία, -ας

pedagogiczny paedagógicus, 3; παιδ-αγωγικός, 3

pedał pedāle, -is *n.*; τὸ πόδιον, -ου

pedanteria morósitas, -ātis *f.*; ἡ ὑπερ-ακρίβεια, -ας

pedantyczny morōsus, 3; ὑπερακρι-βής, -ές

pederasta paederasta, -ae *m.*; homosexualista, -ae *m.*; ὁ παιδεραστής, -οῦ; ὁ ἀρσενοκοίτης, -ου

pediatra paediatēr, -i *m.*; ὁ παιδίατρος, -ου

Pegaz Pégasus, -i *m.*; Πήγασος, -ου

Skrzydlaty koń, syn Posejdona i Gorgony. Dosiadał go Bellerofont, który na nim zwyciężył Chimereę i Amazonki. Symbol natchnienia poetyckiego.

pejzaż conspectus, -us *m.*; topia, -ōrum *n.pl.*; τὰ πανόραμα, -ων; τὰ τόπια, -ων

Pelasgos Pelasgus, -i *m.*; Πελασγός, -οῦ

Mityczny protoplasta na Peloponezie.

peleryna alicūla,-ae f.; mantellum,-i n.; paenula,-ae f.; τὸ ἡμιφάριον,-ου

Peleus Peleus,-i (-eos) m.; Πηλεΰς, -έως

Syn Ajakosa i Endeis, mąż córki Nereusa, nimfy Tetydy, ojciec Achillesa. Na jego weselu powstał spór między boginiami o jabłko "dla najpiękniejszej", zakończony "sądem Parysa".

pelikan pelicanus,-i m.; cofānus,-i m.; ὁ πελεκάν,-ἄνος

Pelops Pelops,-opis m.; Πέλοψ,-οπος

Syn Tantala i Klytii, mąż Hippodamei, ojciec licznego potomstwa, wśród nich Atreusa, króla Myken, dziadek Agamemnona i Menelaosa.

pelen complētus, 3; ínteger, 3; plenus, 3 z *abl.*; totus, 3; confertus, 3; μεστός, 3; πλήρης,-ες

pelnia 1. (pełność) plénitas,-ātis f.; plenitūdo,-īnis f.; copia,-ae f.; ubertas,-ātis f.; abundantia,-ae f.; ἡ ἀδρότης,-ητος; ἡ πληροφορία,-ας; τὸ πλήρωμα,-ατος **2. (księżyc)** plenilunium,-ii n.; luna plena

pelnić 1. (obowiązek) officio (munere) suo fungor, 3, functus sum; officia exsequor, 3,-secūtus sum; ὑπηρετέω; **2. (funkcję)** functionem exercēo, 2,-cui,-citum; λειτουργέω; **3. (służbę wojskową)** stipendia facio, 3, feci, factum; στρατεύω

pelno complēte, confertim, multum; πληρέστετα

pelnoletni maiorennus, 3; matūrus, 3; ἐνήλικος, 3

pelnomocnictwo plenipotentia,-ae f.; auctóritas,-ātis f.; ἡ πληρεξουσιότης, -ητος; ἡ ἐπιτροπή,-ῆς

pelnomocnik plenipotens,-entis m.; cognitor,-ōris m.; ὁ πληρεξουσιός,-οῦ

pelny complētus, 3; ínteger, 3; plenus z *abl.*; totus, 3; confertus, 3; μεστός, 3; πλήρης,-ες; πλέως,-α,-ων

Pleno iure. Pleno título.

~ **władza** infinīta (summa) potestas,-ātis f.; ~ **morze** altum,-i n.; ~ **wydanie** ópera,-um n.pl. omnia; **plynać pod ~ żaglami** passis velis vehor, 3, vectus sum; ~ **życia** vívidus, 3; ~ **radości** laetus, 3; hílaris,-e; ~ **smutku** tristis,-e

pelzać repo, 3, repsi, reptum; repto, 1,-āvi,-ātum; serpo, 3, serpsi, serptum; ἔρπω; κυλίομαι

pelzanie reptatio,-ōnis f.; reptatus,-us m.; ἡ ἔρψις,-εως

Penaty Penates,-ium m.pl.

Bóstwa rzymskie opiekujące się ogniskiem domowym. Przedstawiano je jako posążki dwóch młodzieńców w pozycji siedzącej.

Penelopa Penelope,-es f.; Penelopa,-ae f.; Πηνελόπη,-ης

Córka Ikariosa i Periboi, żona Odyseusza, króla Itaki, matka Telemacha. Przez dwadzieścia lat wiernie oczekiwała powrotu męża z wojny trojańskiej stając się symbolem niezachwianej wierności małżeńskiej.

penis penis,-is m.; τὸ πέος,-εος; ὁ φαλλός,-οῦ

pensja 1. (zapłata) pensio,-ōnis f.; salarium,-ii n.; stipendium,-ii n.; merces,-ēdis f.; ὁ μισθός,-οῦ; **2. (internat)** bursa,-ae f.; convictus,-us m.; collegium,-ii n.; τὸ οἰκοτροφεῖον,-ου

pensjonat hospitium,-ii *n.*; deversorium,-ii *n.*; τὸ οἰκοτροφεῖον,-ου

Pentesileja Penthesilēa,-ae *f.*; Πενθεσίλεια,-ας

Amazonka, córka Aresa i Otrere. W czasie wojny trojańskiej przyszła z pomocą Priamowi. Zabita została przez Achillesa.

Penteus Péntheus,-i (-eos) *m.*; Πενθεύς,-έως

Król Teb sprzeciwiający się kultowi Dionizosa i jego bachantek, za co został przez nie rozszarpany.

Perdiks Perdix,-icis *m.*; Πέρδιξ,-ικος

Siostrzeniec Dedala, który zręcznością i pomysłowością wyprzedził wuj. Wuj z zazdrości strącił Perdiksa z Akropolu.

perfekcja perfectio,-ōnis *f.*; τὸ τελείωμα,-ατος

perfidia perfidia,-ae *f.*; infidélitas,-ātis *f.*; ἡ ἀπιστία,-ας; ἡ ἀθεσία,-ας

perfidny péfidus, 3; perfidiōsus, 3; ἄπιστος,-ον; ἄθεστος,-ον

perfum unguentum,-i *n.*; arómata,-um *n.pl.*; τὰ ἀρώματα,-ων; ἡ εὐωδία,-ας

pergamin membrana,-ae *f.* (charta,-ae *f.*) pergámena; ἡ μεμβράνα,-ης

period circúitus,-us *m.*; spatium,-ii *n.*; períodus,-i *f.*; ἡ περίοδος,-ου

periodyczny periódicus, 3; περιοδικός, 3

perliczka (zool.) meleagris,-is *f.*; ἡ μελεαγρίς,-ίδος

perła margarīta,-ae *f.*; ὁ μαργαρίτης,-ου; τὸ πινικόν,-οῦ

Nolite dāre sanctum cánibus, neque mittātis margarītas vestras ante porcos.

peron crepīdo,-īnis *f.* ferriviaria; ἡ ἀποβάθρα,-ας

Persefona Proserpīna,-ae *f.*; Περσεφόνη,-ης

Córka Dzeusa i Demeter, małżonka Hadesa, bogini Podziemia. Jej atrybutami są: narcyz, mak, kłosy zboża, jabłko granatu i róg obfitości. Nosila przydomek "Kore" - Dziewczyna.

Perses Perses,-ae *m.*; Πέρσης,-ου

Syn Tytana Kriosa i Eurybie, mąż Asterii, ojciec m.in. —>Hekate.

Perseusz Perseus,-i (-eos) *m.*; Περσεύς,-έως

Syn Dzeusa i Danae, jeden z przodków Heraklesa. Pogromca Gorgony, mąż Andromedy.

personalny personālis,-e; προσωπικός, 3

personifikacja personoficatio,-ōnis *f.*; prosopopoeia,-ae *f.*; ἡ προσωποποιία,-ας

perspektywa perspetīva,-ae *f.*; prospectus,-us *m.*; ἡ προοπτική,-ής

perswadować persuadēo, 2, -suasi,-suasum; impello, 3, -puli,-pulsum; πείθω

perswazja persuasio,-ōnis *f.*; ἡ πείθωσις,-εως

pertraktacje pertractationes,-um *f.pl.*; negotia,-ōrum *n.pl.*; pactiones,-um *f.pl.*;

actiones,-um *f.pl.*; ἡ προκήρυξις,-εως

pertraktować pertracto, 1,-āvi,-ātum; negotior, 1,-ātus sum; paciscor, 3, pactus sum;

de alqa re ago, 3, egi, actum; προκηρυκεύομαι; χρηματίζομαι

peruka capillamentum,-i *n.*; gálear,-aris *n.*; ἡ πηνήκη,-ης; ἡ φενάκη,-ης

perwersja pervérsitas,-ātis *f.*; ἡ φθορά,-ᾶς τῶν ἔθων

peryeria suburbium,-ii *n.*; peripheria,-ae *f.*; ἡ περιφέρεια,-ας

peryferyjny suburbanus, 3; περιφερής,-ές

peryskop *periscopium,-ii *n.*; τὸ περισκοπεῖον,-ου

perystyl peristylum,-i *n.*; τὸ περίστυλον,-ου

pestka nucleus,-i *m.*; ὁ σπόρος,-ου; ὁ πυρήν,-ῆνος

pesymista pessimista,-ae *m.*; ὁ ἀπαισιόδοξος,-οῦ

pesymistyczny pessimisticus, 3; ἀπαισιόδοξος,-ον

pesymizm pessimismus,-i *m.*; ἡ ἀπαισιοδοξία,-ας

peszyć confundo, 3,-fusi,-fusum; perturbo, 1,-āvi,-ātum; percello, 3,-culi,-culsum;
καταισχύνω; θορυβέω

petent petens,-entis *m.*; postūlans,-antis *m.*; supplex,-icis *m.*; ὁ αἰτητής,-οῦ

petycja petitio,-ōnis *f.*; rogatio,-ōnis *f.*; τὸ αἶτημα,-ατος

pewien 1. (niewątpliwy) certus, 3; definītus, 3; fixus, 3; inevitābilis,-e; indubius, 3;

necessarius, 3; verus, 3; ἀκριβής,-ές; ἀληθής,-ές; δῆλος, 3; σαφής,-ές; **2.**

(bezpieczny) secūrus, 3; *ab alqa re, adversus, ad alqd* tutus, 3; *alqa re* fretus, 3;

ἄρκιος, 3; ἀσφαλής,-ές; **3. (jakiś)** aliquis, -qua, -quid; quidem, quaedam,

quoddam; nonnullus, 3; τις; **4. (mocny)** firmus, 3; certus, 3; βέβαιος, 3; δεῖνος, 3

Amīcus certus in re incerta cernitur. Nil hōmini certum est.

pewnego razu aliquando; ποτέ

pewnik axiōma,-atis *n.*; vérītas,-ātis *f.* évidens; verum,-i *n.*; perceptum,-i *n.*; τὸ
ἀξίωμα,-ατος

pewno, pewnie 1. (oczywiście) certe, evidenter, sine dubio, haud dubie, plane,

nempe; δῆλως; ἀκριβῶς; δήπου; **2. (bezpiecznie)** secūre, tute, tuto, firmiter;
ἀσφαλῶς

pewność 1. (oczywistość) certitūdo,-īnis *f.*; evidentia,-ae *f.*; ἡ ἀκρίβεια,-ας; ἡ
βεβαιότης,-ητος; ἡ πληρωφορία,-ας; **2. (bezpieczeństwo)** secūrītas,-ātis *f.*;
tutamentum,-i *n.*; tutum,-i *n.*; ἡ ἀσφάλεια,-ας

~ **przekonania** confidentia,-ae *f.*; fiducia,-ae *f.*; ~ **działania** stabīlītas,-ātis *f.*;

firmītas,-ātis *f.*; **wiedzieć z pewnością** pro certo scio, 4, scivi, scitum

pewny p. pewien

pęcherz vesīca,-ae *f.*; bulla,-ae *f.*; rūstula,-ae *f.*; ὁ πομπός,-οῦ; ἡ κύστις,-ιδος

pęcherzyk ácinus,-i *m.*; alvéolus,-i *m.*; follícūlus,-i *m.*; vesícūla,-ae *f.*; utrícūlus,-i *m.*;

ἡ αἰθόλιξ,-ικος; ἡ φουσαλῖς,-ίδος

pęczek fascícūlus,-i *m.*; alligāmen,-īnis *n.*; ἡ δέσμη,-ης; ἡ τρόπαλις,-ιδος

pęcznieć (in)tumescō, 3, tumui, -; turgesco, 3,-ui,-; βρυάζω; ὀγκόομαι

pęcznienie turgescētia,-ae *f.*; tumescētia,-ae *f.*; ἡ βρύασις,-εως

pęd 1. (impet) actus,-us *m.*; concitatio,-ōnis *f.*; cursus,-us *m.*; ímpetus,-us *m.*;

(pro)pulsus,-us *m.*; ἡ ὄρμη,-ῆς; τὸ ὄρμημα,-ατος; **2. (lodyga)** stípula,-ae *f.*;

germen,-īnis *n.*; τὸ στύπος,-εος; ἡ καλάμη,-ης; τὸ βλαστάριον,-ου; **3.**

(odrośl) palmes,-itis *m.*; propāgo,-īnis *f.*; τὸ κλήμα,-ατος; ὁ θαλλός,-οῦ

pędzel penícūlus,-i *m.*; penicillus,-i *m.*; τὸ γραφεῖον,-ου

peḏzić 1. (np. stado) ago, 3, egi, actum; cóncito, 1, -āvi, -ātum; ἄγω; ἐλαύνω; **2. (przepędzać)** pello, 3, répuli, pulsum; ἀπελαύνω; διώκω; **3. (szybko bieć)** percurro, 3, -curri (-cucurri), -cursum; προτρέχω; τροχάζω
~ **życie** vitam agere; καταβιόω

peḱ manípŭlus, -e *m.*; fascícŭlus, -i *m.*; fascis, -is *f.*; ἡ δέσμη, -ης
peḱać fatisco, 3, -ui, - ; crepo, 3, -ui, -itum; (dis)rumpor, 3, -ruptus sum; dehisco, 3; recrudescō, 3, -crŭdui, - ; findor, 3, fissus sum; ῥηγνύομαι; λακάνω; σχίζομαι
peḱaty ventriōsus, 3; ampulláceus, 3; ampullōsus, 3; στρογγύλος, 3
peḱnięćie dehiscencia, -ae *f.*; di(s)ruptio, -ōnis *f.*; hiatus, -us *m.*; ruptio, -ōnis *f.*; ruptŭra, -ae *f.*; rima, -ae *f.*; fissŭra, -ae *f.*; τὸ ῥῆγμα, -ατος; τὸ σχίσμα, -ατος

pepek umbilīcus, -i *m.*; umbo, -ōnis *m.*; ὁ ἄμφαλός, -οῦ

pepowina funícŭlus, -i *m.* (chorda, -ae *f.*) umbilicalis; ὁ ἄμφαλός, -οῦ

peṭać constringo, 3, -strinxi, -strictum; compedio, 4, -īvi, -ītum; vínculo, 1, -āvi, -ātum; (de)vincio, 3, -vinxi, -vinctum; δέω

peṭla ansa, -ae *f.*; decípulum, -i *n.*; decípula, -ae *f.*; funda, -ae *f.*; láqueus, -i *m.*; tendícŭla, -ae *f.*; tenus, -ōris *n.*; ἡ παγίς, -ίδος; ὁ βρόχος, -ου; τὸ ἀγκύλωμα, -ατος; ὁ σύνδεσμος, -ου

piac croco, 1, -āvi, -ātum; crócito, 1, -āvi, -ātum; cucurrio, 4, -īvi, -ītum; κοκκύζω; φωνέω

piana spuma, -ae *f.*; ὁ ἀφρός, -οῦ

piano *clavichorium, -ii *n.*; *clavīle, -is *n.*

pianista *clávicen, -īnis *m.*

piasek (h)arēna, -ae *f.*; sábulum, -i *n.*; sabu(r)ra, -ae *f.*; lapilli, -ōrum *m.pl.*; ὁ ἄμμος, -ου; ὁ ψάμμος, -ου

Aedificāre domum suam super arēnam. In arēna aedificas.

piastować 1. (dziecko) in brac(c)hio porto, 1, -āvi, -ātum; foveō, 2, fovi, fotum; τιθηνέω; **2. (urząd)** magistratum gero, 3, gessi, gestum; munere fungor, 3, functus sum; λειτουργέω

piastunka geraria, -ae *f.*; nutrícŭla, -ae *f.*; nutrix, -icis *f.*; sterceia, -ae *f.*; ἡ τιθήνη, -ης; ἡ τροφός, -οῦ

piaszczysty arenáceus, 3; arenōsus, 3; saburōsus, 3; ἄμμώδης, -ες

piac się ascendo, 3, ascendi, ascensum; scando, 3, scandi, sacsum; ἀναβαίνω

piątek dies, -ei *f.* Venēris; (w chrześcijaństwie) feria, -ae *f.* sexta; τὸ προσάββατον, -ου

piąty quintus, 3; πέμπτος, 3

picie potio, -ōnis *f.*; posis, -is *f.*; ἡ πόσις, -εως

pic 1. (wypijać) bibo, 3, bibi, bibitŭrus; poto, 1, -avi, potatum (potum); πίνω; **2. (uwierać)** premo, 3, pressi, pressum; stringo, 3, strinxi, strictum; πιέζω
~ **lykami** sorbillo, 1, -āvi, -ātum; **na czyjąś cześć** própiño, 1, -āvi, -ātum

piec 1. (rzecz.) camīnus, -i *m.*; clíbanus, -i *m.*; focus, -i *m.*; fornácŭla, -ae *f.*; fornax, -acis *f.*; furnus, -i *m.*; ὁ κάμινος, -ου; ὁ κλίβανος, -ου; ὁ ἰπνός, -οῦ; (piekarski)

furna,-ae f.; ὁ φούρνος,-ου; **2. (czas.)** coquo, 3, coxi, coctum; frigo, 3, frixi, frixum (frictum); asso, 1,-āvi,-ātum; torrĕo, 2, torruī, tostum; πυρίζω; σταθεύω; καίω

piechota peditātus,-us m.; pēdites,-um m.pl.; τὸ πεζικόν,-οῦ

piechur 1. (żołnierz) pedes,-itis m.; ὁ πεζομάχος,-ου; **2. (podróżny)** pedisequus,-i m.; viātor,-ōris m.; pedes,-itis m.f.; ὁ πεζός,-οῦ

Cantabit vácuus coram latrōne viator.

pieczara caverna,-ae f.; antrum,-i n.; τὸ ἄντρον,-ου; τὸ σπήλαιον,-ου

pieczarka polna Agáricus,-i m. campester; bolētus,-i m.; ὁ βωλίτης,-ου

pieczętka sigillum,-i n.; signum,-i n.; ἡ σφραγίς,-ίδος

pieczenie assatio,-ōnis f.; tostio,-ōnis f.; ἡ ὀπτανία,-ας

pieczeń assatūra,-ae f.; assum,-i n.; tostura,-ae f.; τὸ ὀπτανόν,-οῦ

pieczęć sigillum,-ii n.; signum,-i n.; signáculum,-i n.; ἡ σφραγίς,-ίδος

L.S. = locus sigilli.

pieczętować (con)signo, 1,-āvi,-ātum (obsignare); sigillo, 1,-āvi,-ātum; σφραγίζω

pieczony assus, 3; tostus, 3; ὀπτός, 3

Non volat in buccas assa columba tuas. Non iacet in molli veneranda scientia lecto, nec tibi per ventos tosta columba venit.

pieczywo panificium,-ii n.; panicum,-ii n.; collyrida,-ae f.; crustum,-i n.; τὸ σιτίον,-ου

piedestał postumentum,-i n.; basis,-is f.; ἡ ὑποβάθρα,-ας

pieg lenticŭla,-ae f.; ἡ ἔφηλις,-ιδος

piekarnia panificarium,-ii n.; panificina,-ae f.; pistrīna,-ae f.; furnaria,-ae f.; τὸ ἄρτοπώλιον,-ου

piekarstwo furnaria,-ae f.; ἡ ἄρτοποιία,-ας

piekarz furnarius,-ii m.; panicoctarius,-ii m.; pánifex,-icis m.; paníficus,-i m.; pistor,-ōris m.; ὁ ἄρτοποιός,-οῦ

piekielny infernālis,-e; infernus, 3; κολαστήριος, 3; ζοφερός, 3

piekło infernum,-i n.; infernus,-i m.; ínferus,-i m.; tártarus,-i m.; gehenna,-ae f.; ἡ κόλασις,-εως; ὁ ἄδης,-ου; ὁ ζόφος,-ου; ὁ τάρταρος,-ου

pielęgnacja curatio,-ōnis f.; ἡ νοσοκομία,-ας; ἡ θεραπεία,-ας

pielęgniarka infirmaria,-ae f.; nosócoma,-ae f.; ἡ νοσοκόμα,-ης

pielęgniarz infirmarius,-ii m.; nosócomus,-i m.; ὁ νοσοκόμος,-ου

pielęgnować curo, 1,-āvi,-ātum *alqm*; colo, 3,-lui, cultum *alqm*; fovĕo, 2, fovi, fotum *alqm*; νοσοκομέω; θάλπω; θεραπεύω; μελετάω; (*rośliny*) cultīvo, 1,-āvi,-ātum; γεωργέω

pielgrzym peregrīnus,-i m.; peregrinātor,-ōris m.; ὁ πορευτικός,-οῦ

pielgrzymka peregrinatio,-ōnis f.; ἡ πορεία,-ας

pielucha incunābulum,-i n.; pannus,-i m.; fascia,-ae f.; τὸ σπάργανον,-ου

pieniacz litigātor,-ōris m.; ὁ νεικεστήρ,-ῆρος; ὁ ἐριδάντης,-ου

pieniądz monēta, -ae f.; nummus, -i m.; pecunia, -ae f.; τὸ νόμισμα, -ατος; τὸ χρῆμα, -ατος; τὸ ἀργύριον, -ου; τὸ κέρμα, -ατος

Honesta fama melior est pecuniā. In terris nummus rex est hoc tēpore summus.

Pecunia nervus rerum. Pecunia non olet. Nervus belli pecunia. Pecuniae imperāre oportet, non servīre. Fac nūmeros nummos, et mox numerabis amīcos; nummus emit vicos, nummus conservat amīcos. Pecuniā omnia éffici possunt, pecuniae oboediunt omnia. Crescentem séquitur cura pecuniam. Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crevit. Praestat vir sine pecunia quam pecunia sine viro. Quid tibi pecuniā opus est, si uti non potes?

~ srebrne argentum, -i n.; ~ spizowe aes, aeris n.; ~ falszywe nummi adulterīni; **kupić za male** ~ parvo pretio emo, 3, emi, emtum; **wypłacić pieniądze** pecuniam solvo, 3, solvi, solūtum

pienić się spumo, 1, -āvi, -ātum; ἀφρίζω

pieniężny monetarius, 3; nummularis, -e; pecuniarius, 3; argentarius, 3; χρηματικός, 3

pienisty spūmeus, 3; spumans, -antis; spumōsus, 3; ἀφρώδης, -ες

pień stélechus, -i m.; stirps, -pis f.; stipes, -itis m.; codex, -icis m.; truncus, -i m.; τὸ ἔτυμον, -ου; τὸ στέλεχος, -εος

pieprz czarny piper, -ēris n.; τὸ πέπερι, -εως

pieprzny, -owy piperātus, 3; pipéritus; πεπερώδης, -ες

pieprzyk mácuła, -ae f. natīva; naev(ul)us, -i m.; τὸ στίγμα, -ατος

pierdzieć pedo, 3, pepedi, peditum; πέρδομαι

piersiowy pectorālis, -e; thoracālis, -e; στηθικός, 3

piersisty mammōsus, 3; μαστώδης, -ες

pierś pectus, -ōris n.; thorax, -acis m.; stethus, -i m.; τὸ στῆθος, -εος; τὸ στέρνον, -ου; (*kobieca*) mamma, -ae f.; mamilla, -ae f.; (*sutek*) papilla, -ae f.; ὁ μαστός, -οῦ; ὁ τιτθός, -οῦ

Amor, ut lácrima, ab óculo óritur, in pectus cadit.

pierścień 1. (obrączka) án(n)ūlus, -i m.; ὁ δακτύλιος, -ου; **2.** p. okrąg, obwód

pierścionek anellus, -i m.; τὸ δακτυλίδιον, -ου

pierw, pierwej prius, ante, ántea, ántehac; πρότερον

pierwiastek 1. (składnik) elementum, -i n.; principium, -ii n.; τὸ στοιχεῖον, -ου; **2.** (**chem.**) corpus, -ōris n. simplex; τὸ ἄτομον, -ου; **3. (mat.)** radix, -icis f.; τὸ ἔτυμον, -ου

pierwiosnek primula, -ae f.; τὸ δωδεκάθεον, -ου

pierwociny primitīva, -ōrum n.pl.; primitiae, -arum f.pl.; primogénita, -ōrum n.pl.; τὸ πρωτοτόκια, -ων; ἡ ἀπαρχή, -ῆς

pierworodność primipárītas, -ātis f.; τὰ πρωτοτόκια, -ων

pierworodny primogénitus, 3; πρωτότοκος, -ου

grzech ~ peccātum, -i n. heresitarium (origināle)

pierwotny 1. (początkowy) initiālis, -e; originarius, 3; originālis, -e; primarius, 3; primordiālis, -e; primigenius, 3; priscus, 3; vetérrimus, 3; antiquíssimus, 3;

ἀρχικός, 3; ἀρχαῖος, 3; πρῶτος, 3 πρωτογενής,-ές; **2. (samoistny)**
essentiālis,-e; genūinus, 3; ἴδιος, 3; **3. (prosty)** simplex,-icis; elementarius, 3;
primitivus, 3; ἀπλοῦς,-ῆ,-οῦν

pierwowzór exemplum,-i *n.*; fórmula,-ae *f.* initialis (matricalis); protótypus,-i *m.*; ὁ
πρωτότυπος,-ου

pierwszeństwo primātus,-us *m.*; praecedentia,-ae *f.*; praeferentia,-ae *f.*; praedilectio,-
ōnis *f.*; ἡ πρωτεῖα,-ας
~ **w państwie** principātus,-us *m.*; **przyznawać** ~ **nad innymi** *alqm alicui*
antepōno, 3,-sui,-itum

pierwszorządny primordiālis,-e; excellens,-entis; óptimus, 3; primus, 3; πρῶτος 3;
ἄριστος, 3

pierwszy primus, 3; princeps,-ipis; πρῶτος, 3

*Áspera res prima est, sed fert industria laudem. Árdua prima via est. Primus inter
pares. Planta fuit quercus catulique fuēre leones, et dídicit primas Iulius ipse
notas. Et ecce sunt novíssimi, qui erunt primi, et primi, qui erunt novíssimi.*

pierzasty 1. (rozcapiierzony) palmatus, 3; plúmeus, 3; περωτός, 3; **2. (z piór)**
pennatus, 3; pinnatus, 3; plúmeus, 3; plumōsus, 3; πτέρινος, 3

pierze pennae,-arum *f.pl.*; pinna,-ae *f.*; τὰ πτερόματα,-ων

pierzyć się plumo, 1,-āvi,-ātum; πτερορρυέω

pierzyna plumacium,-ii *n.*; culcit(r)a,-ae *f.* plúmea; τὸ πτέρινον στρῶμα,-ατος

pies canis,-is *m.*; ὁ κύων, κυνός

Nolīte dāre sanctum cánibus, neque mittātis margarītas vestras ante porcos.

Nullum ánimal fídus est cane. Melior est canis vivus leōne mórtuo. Cave

*canem! Cave tibi a cane muto et aqua silente. Canis tímidus vehementius latrat
quam mordet.*

piesek catellus,-i *m.*; cātūlus,-i *m.*; τὸ κυνάριον,-ου

pieski caninus, 3; κυνικός, 3

pieszczota blanditia,-ae *f.*; blandimentum,-i *n.*; τὸ ψηλάφημα,-ατος; ἡ ψαῦσις,-εως

pieszczotliwy blandōsus, 3; blandus, 3; amorōsus, 3; ψηλαφητικός, 3

pieszo per pedes; pedatim; πεζ

pieszy pedester,-stris,-stre; pedes,-itis; πεζός, 3

pieścić *alicui* blandior, 4,-itus sum; (de)mulcēo, 2,-mulsi, -mulsum (permulcēre);
ψηλαφάω; καταψάω

pieśniarz can(ta)tor,-ōris *m.*; ὁ ἀοιδός,-οῦ

pieśń canticum,-i *n.*; cantilēna,-ae *f.*; carmen,-īnis *n.*; ἡ ᾠδή,-ῆς; ἡ ῥαψωδία,-ας; τὸ
μέλος,-εος

*Cántica gignit amor, et amōrem cántica gignunt; cantandum est, ut amētur, et, ut
cantētur, amandum.*

p. pogrzebowa naenium,-ii *n.*; nenia,-ae *f.*; ὁ θρῆνος,-ου

p. weselna fescennium,-ii *n.*; epithalamium,-ii *n.*; τὸ ἐπιθαλάμιον,-ου; ὁ ὕμ
έναιος,-ου

p. zwycięstwa epinicium, -ii *n.*; τὸ ἐπινίκιον, -ου
pietruszka petrosélinum, -i *n.*; τὸ πετροσέλινον, -ου
pięciobój pentáthlum, -i *n.*; τὸ πένταθλον, -ου
pięciokąt pentagonium, -ii *n.*; τὸ πενταγώνιον, -ου
pięciolecie quingennium, -ii *n.*; lustrum, -i *n.*; ἡ πεντετηρίς, -ίδος
pięc quinque; πέντε
pięćdziesiąt quinquaginta; πενήκοντα
pięćdziesiątnica (rel.) Pentecoste, -es *f.*; ἡ Πεντηκοστή, -ῆς
pięćdziesiątnik (żołnierz) quingenarius, -ii *m.*; ὁ πεντηκοντήρ, -ῆρος
pięćdziesiąty quinquagésimus, 3; πεντηκοστός, 3
pięćset quingenti, 3; πεντακόσιοι, 3
pięćsetny quingésimus, 3; πεντακοσιοστός, 3
piędź (*od kciuka do małego palca*) palmus, -i *m.*; ἡ παλάμη, -ης
piękno, -ość pulchritūdo, -inis *f.*; formósitas, -ātis *f.*; decus, -ōris *n.*; venustas, -ātis *f.*;
nitor, -ōris *m.*; τὸ κάλλος, -εος; ἡ ἀγλαΐα, -ας
piękny bellus, 3; decōrus, 3; gratus, 3; formōsus, 3; nítidus, 3; pulcher, 3; speciōsus,
3; εὐπρεπής, -ές; εὐφυής, -ές; καλός, 3; ὡραῖος, 3
pięściarstwo pugilatio, -ōnis *f.*; ἡ πυγμαχία, -ας
pięściarz pugilātor, -ōris *m.*; pugil, -ilis *m.*; ὁ πυγμάχος, -ου
pięść manípūlus, -i *m.*; pugnus, -i *m.*; pugillus, -i *m.*; ἡ πυγμή, -ῆς
Melior passer in pugnis centum in tecto columbis.
pięta calx, -cis *f.*; calcar, -āris *n.* pedis; calcāneus, -i *m.*; talus, -i *m.*; ἡ πτέρνα, -ης
A cāpite ad calcem.
piętnasty quintus décimus, 3; πεντεκαιδέκατος, 3
piętnaście quíndecim; πεντεκαίδεκα
piętno character, -ēris *m.*; mácula, -ae *f.*; mola, -ae *f.*; naevus, -i *m.*; nota, -ae *f.*; stigma, -
atis *n.*; signum, -i *n.*; vestigium, -ii *n.*; τὸ στίγμα, -ατος; ὁ τύπος, -ου; τὸ
χάραγμα, -ατος
piętnować 1. (naznaczać) cauterio, 4, -īvi, -ītum; noto, 1, -āvi, -ātum; stigma, 1, -āvi, -
ātum; στιγματίζω; καυ(σ)τηριάζω; στίζω; **2. (potępiać)** condemno, 1, -āvi, -
ātum; κατακρίνω
piętro contignatio, -ōnis *f.*; tabulātum, -i *n.*; tabulatio, -ōnis *f.*; ἡ στέγη, -ης; τὸ
περῶν, -ου; τὸ ὑπερῶν, -ου
piętrzyć accúmulo, 1, -āvi, -ātum; coacervo, 1, -āvi, -ātum; ággero, 1, -āvi, -ātum;
συσσωρέω
pigment pigmentum, -i *n.*; color, -ōris *m.*; τὸ χρῶμα, -ατος
pigułka bolus, -i *m.*; glóbūlus, -i *m.*; píluła, -ae *f.*; pastillum, -i *n.*; pastillus, -i *m.*; τὸ
κοκκίον, -ου
pijaczka madulsa, -ae *f.*; potrix, -icis *f.*; vinolenta, -ae *f.*; ἡ μεθύστρια, -ας
pijak crapulōsus, -i *m.*; ebriōsus, -i *m.*; pot(at)or, -ōris *m.*; vinolentus, -i *m.*;

ὁ μεθυστής, -οῦ; ὁ οἰνοπότης, -ου

pijany crapulatus, 3; crapulentus, 3; ebri(ol)atus, 3; ebrius, 3; mattus, 3; potulentus, 3; temulentus, -i m.; vinolentus, 3; μέθυστος, 3

pijaństwo ebrietas, -ātis f.; ebriósitas, -ātis f.; mador, -ōris m.; potatio, -ōnis f.; vinolentia, -ae f.; temulentia, -ae f.; ὁ πότος, -ου; ἡ μέθη, -ης; ἡ μέθυσσις, -εως; ἡ οἰνοφλυγία, -ας

Ebrietas est voluntaria insania.

pijatyka crápula, -ae f.; crapulatio, -ōnis f.; orgia, -ae f.; commissatio, -ōnis f.; ebrietas, -ātis f.; ἡ κραιπάλη, -ης; ἡ μέθη, -ης; ὁ πότος, -ου

pijawka sangui(ni)sūga, -ae f.; suco, -ōnis m.; hirūdo, -īnis f.; ἡ βδέλλα, -ης

pikantny ácuens, -entis; acūtus, 3; pungens, -entis; salsus, 3; spicans, -antis; ὀξύς, -εῖα, -ύ

pilnie 1. (starannie) caute, diligenter, accurāte; ἀκριβῶς; ἀσφαλῶς; σπουδαίως; ἐπιμελῶς; **2. (szybko)** cito, celériter, urgenter; ταχέως; ταχύ

pilnik lima, -ae f.; scóbina, -ae f.; ἡ ῥίνη, -ης; ὁ σιδηροβόρος, -ου

pilność 1. (staranność) cautēla, -ae f.; diligentia, -ae f.; accuratio, -ōnis f.; impigritia, -ae f.; ἡ ἐπιμέλεια, -ας; ἡ ἀσφάλεια, -ας; ἡ σπουδή, -ῆς; **2. (nagła potrzeba)** instantia, -ae f.; urgentia, -ae f.; ἡ ἐπίστασις, -εως; **3. (szybkość)** celérītas, -ātis f.; τὸ τάχος, -εος

Diligentia auget opulentiam.

pilnować alqm, alqd custodio, 4, -īvi, -ītum; tutor, 1, -ātus sum; curo, 1, -āvi, -ātum; (δια)τηρέω; φρουρέω; φυλάττω

pilny 1. (staranny) diligens, -entis; accuratus, 3; assíduus, 3; perstudiōsus, 3;

φιλόστοργος, -ον; ἀσφάλειος, 3; ἐπιμελής, -ές; σπουδαῖος, 3; **2. (nagle**

potrzebny) impellens, -entis; necessarius, 3; urgens, -entis; ἐπείγων, -ουσα, -ον;

3. (szybki) citus, 3; celer, -ris, -re; ταχύς, -εῖα, -ύ

Hómini diligenti semper áliquíd súperest.

pilśń coactum, -i n.; ὁ πῖλος, -ου

pila (narzędzie) ser(r)a, -ae f.; lima, -ae f.; ὁ πρίων, -ονος

pilka pila, -ae f.; ἡ σφαῖρα, -ας

~ **nadmuchiwana** follis, -is m.; ~ **nożna (gra)** pedifollium, -ii n.; (*przyrzqd*)

pedifollis, -is m.; ~ **ręczna (gra)** manufollium, -ii n.; (*przyrzqd*) manufollis, -is m.

pilkarz pilícrepus, -i m.; ὁ σφαιριστής, -οῦ

pilować limo, 1, -āvi, -ātum; serro, 1, -āvi, -ātum; πρίω

pinceta forceps, -ipis m.; pavícŭla, -ae f.; volsella, -ae f.; τὸ καρκίνιον, -ου; τὸ λαβίδιον, -ου

piołun (bot.) absínthium; ὁ ἄψινθος, -ου

pion perpendículum, -i n.; directio, -ōnis f. verticalis; ἡ ὀρθότης, -ητος

pionowy perpendicularis, -e; verticularis, -e; verticālis, -e; directus, 3; ὀρθός, 3

piorun fulgur, -ūris n.; fulmen, -īnis n.; tonítuum, -i n.; ἡ βροντή, -ῆς; ὁ κεραυνός, -οῦ

Cum feriunt unum, non unum fúlmina terrent.

piosenka cánticum, -i *n.*; cantiúncŭla, -ae *f.*; cantilēna, -ae *f.*; ἡ ᾠδή, -ῆς; τὸ μέλισμα, -ατος

piosenkarz cantātor, -ōris *m.*; ὁ μελικτής, -οῦ

pióro 1. (ptaka) pinna, -ae *f.*; penna, -ae *f.*; pluma, -ae *f.*; τὸ πτερόν, -οῦ; **2. (do pisania)** cálamus, -i *m.*; scriptorius, -ii *m.*; penna, -ae *f.*; cuspis, -idis *f.*; stilus, -i *m.*; stilographium, -ii *n.*; τὸ γραφεῖον, -ου; ὁ κάλαμος, -ου

pióropusz crista, -ae *f.*; iuba, -ae *f.*; pennatium, -ii *n.*; ὁ λόφος, -ου

pipeta pipetta, -ae *f.*; undina, -ae *f.*; ἡ κλεψύδρα, -ας

piramida pyrāmis, -idis *f.*; ἡ πυραμῖς, -ίδος

pirat pirāta, -ae *f.*; ὁ πειρατής, -οῦ

писаэ scribo, 3, -psi, -ptum; craxo, 1, -āvi, -ātum; líttero, 1, -āvi, -ātum; (ἐγ)γράφω; ἐπιστέλλω

pisanie scriptio, -ōnis *f.*; scriptūra, -ae *f.*; stilus, -i *m.*; ἡ γραφή, -ῆς

pisarz scriptor, -ōris *m.*; scriba, -ae *m.*; actuarius, -ii *m.*; auctor, -ōris *m.*; commentātor, -ōris *m.*; ὁ γραπτῆρ, -ῆρος; ὁ συγγραφεύς, -έως; ὁ γραμματεύς, -έως

pisemnie scripto, scripte; γραπτῶς

pisk crepa, -ae *f.*; crepum, -i *n.*; ἡ ἔνοπή, -ῆς; ὁ τριγμός, -οῦ

piskle pullus, -i *m.*; putillus, -i *m.*; τὸ νοσσίον, -ο; ὁ πῶλος, -ου

pismo scriptum, -i *n.*; scriptūra, -ae *f.*; lítterrae, -arum *f.pl.*; commentum, -i *n.*; opus, -ēris *n.*; ἡ γραφή, -ῆς; τὸ γράμμα, -ατος; ἡ ἐπιστολή, -ῆς; (*styl*) stilus, -i *m.*; manus, -us *f.*; ὁ τρόπος, -ου

Verba volant, scripta manent.

~ **urzędowe** documentum, -i *n.*; ~ **własnoręczne** codicillus, -i *m.*; chirographum, -i *n.*

pisnać (*np. piskle*) pip(i)o, 1, -āvi, -ātum; πιπιίζω

pisownia scriptūra, -ae *f.* idónea; orthographia, -ae *f.*; ἡ ὀρθογραφία, -ας

pistacja (bot.) pistacia, -ae *f.*; ἡ πιστάκη, -ης

pistolet *manuballístula, -ae *f.*; *pyroballístula, -ae *f.*

piszczalka calamellus, -i *m.*; fistula, -ae *f.*; tibia, -ae *f.*; avēna, -ae *f.*; ὁ αὐλός, -οῦ; ἡ πηκτίς, -ίδος

piszczeć (*np. koło*) strépito, 1, -āvi, -ātum; stridēo, 2, -, -; ἐπιτρύζω

piszczel fusillus, -i *m.*; tibia, -ae *f.*; canna, -ae *f.* maior; ἡ κερκίς, -ίδος

piśmiennictwo litteratūra, -ae *f.*; lítterrae, -arum *f.pl.*; τὰ γράμματα, -ων

piśmienny ad scribendum; γραφικός, 3

pitny potábilis, -e; ad bibendum aptus, 3; πόσιμος, 3

piwiarnia *cerevisiae taberna, -ae *f.*

piwnica cellaria, -ōrum *n.pl.*; cellarium, -ii *n.*; ὁ πιθών, -ῶνος; τὸ ὑπόγειον, -ου; ἡ κρύπτη, -ης

piwo cerevisia, -ae *f.*; cervesia, -ae *f.*; ὁ βρῦτος, -ου

piwonia paeonia, -ae *f.*; ἡ παιωνία, -ας

piżama vestis,-is *f.* nocturna (cubicularis)

plac árĕa,-ae *f.*; campus,-i *m.*; forum,-i *n.*; planitia,-ae *f.*; planities,-ei *f.*; platĕa,-ae *f.*; ὁ ἄλων,-ονος; ἡ ἀγορά,-ᾱς; ἡ πλατεῖα,-ας; τὸ χωρίον,-ου

placek crústula,-ae *f.*; collyrida,-ae *f.*; libum,-i *n.*; placenta,-ae *f.*; ὁ πλακίτας,-ου

plaga plaga,-ae *f.*; calámītas,-ātis *f.*; ἡ πληγή,-ῆς

plagiat plagium,-ii *n.*; ἡ κλοπή,-ῆς; ἡ ἄρπαγή,-ῆς

plakat nuntius,-ii *m.* públicus; manifestum,-i *n.*; ἡ διδασκαλία,-ας

plama mácula,-ae *f.*; menda,-ae *f.*; mendum,-i *n.*; τὸ μίασμα,-ατος; ὁ σπῖλος,-ου; ἡ κηλῖς,-ίδος; ὁ μῶμος,-ου; ἡ σπιλάς,-άδος

plamić (co)ínquino, 1,-āvi,-ātum; contámino, 1,-āvi,-ātum; máculo, 1,-āvi,-ātum; foedo, 1,-āvi,-ātum; rólluo, 3,-ui,-utum; μιαίνω; μολύνω; σπιλόω

plamka mácula,-ae *f.*; τὸ σπῖλωμα,-ατος

plan 1. (narysowany) forma,-ae *f.*; descriptio,-ōnis *f.*; ichnographia,-ae *f.*; ἡ ἰχνογραφία,-ας; **2. (projekt)** consilium,-ii *n.*; cogitātum,-i *n.*; inceptum,-i *n.*; propósitum,-i *n.*; proiectus,-us *m.*; programma,-atis *n.*; τὸ προγράμμα,-ατος; ἡ ἔφοδος,-ου; ἡ βουλή,-ῆς; ἡ πρόθεσις,-εως

mieć wielkie ~ magna molior, 4,-itus sum; **powziąć** ~ consilium capio, 3, cepi, captum; **sprzeciwnić się** ~ consiliis obsto, 1,-stiti,-statūrus; **wykonać** ~ consilium (inceptum) exsequor, 3,-secūtus sum; ~ **zebrania** ordo,-īnis *f.* rerum agendarum; **ulożyć** ~ rationem instituo, 3,-ui,-ūtum; **sporządzić plan** formam describo, 3,-psi,-ptum

planeta planētes,-i *m.*; stella,-ae *f.* errans; sidus,-ēris *n.* errans (vagam); ὁ πλανήτης,-ου

planetarny planetarius, 3; πλανητικός, 3

plankton plancton,-i *n.*; τὸ πλαγκτόν,-οῦ

planować fabrico, 1,-āvi,-ātum; cógito, 1,-āvi,-ātum; proicio, 3,-ieci,-iectum; proméditor, 1,-ātus sum; praeórdino, 1,-āvi,-ātum; praedispo, 3,-ui,-itum; προγράφω; βουλεύομαι; προτάσσω; προγιγνώσκω; προτίθημι

planowanie promeditatio,-ōnis *f.*; praeordinatio,-ōnis *f.*; ἡ πρόγνωσις,-εως; ἡ προγραφή,-ῆς

plantacja plantatio,-ōnis *f.*; plantarium,-ii *n.*; ἡ φυταλία,-ᾱς

plantator plantātor,-ōris *m.*; cultivātor,-ōris *m.*; ὁ φυτηκόμος,-ου

plaster ceratorium,-ii *n.*; emplastrum,-i *n.*; τὸ ἔμπλαστρον,-ου; (*miodu*) favum,-i *n.* mellis; favus,-i *m.*; ὁ μελίσσιος,-ου

plastyczny plásticus, 3; πλαστικός, 3

plastyk 1. (artysta) plásticus,-i *m.*; ὁ πλάστης,-ου; **2. (materia)** materia,-ae *f.* plástica; τὸ πλάσμα,-ατος

~ **malarz** pictor,-ōris *m.*; ~ **rzeźbiarz** fictor,-ōris *m.*; sculptor,-ōris *m.*; ~ **rytownik** caelātor,-ōris *m.*

platan plátanus,-i *f.*; ἡ πλάτανος,-ου

platyna platinum,-i *n.*; ἡ πλατίνη,-ης

plazma plasma,-atis *n.*; τὸ πλάσμα,-ατος
plaża (h)arena,-ae *f.*; acta,-ae *f.*; ὁ αἰγιαλός,-οῦ; ἡ ψάμαθος,-ου
plądrować (de)pópulor, 1,-ātus sum; diripio, 3,-ripui,-reptum; praedor, 1,-ātus sum; vasto, 1,-āvi,-ātum; exprīlo, 1,-āvi,-ātum; ἄρπάζω
pląsać ballo, 1,-āvi,-ātum; salio, 4, salui, saltum; salto, 1,-āvi,-ātum; βαλλίζω; χορεύω
plątać (*motać*) intrīco, 1,-āvi,-ātum; impedio, 4,-īvi,-ītum; nodo, 1,-āvi,-ātum; συμπλέκω; (*mylic*) confundo, 3,-fusi,-fusum *alqd cum alqa re; alqm alium esse* puto, 1,-āvi,-ātum; πλανάω; ἄμαρτάνω
plątanina confusio,-ōnis *f.*; intricatio,-ōnis *f.*; συμπλοκή,-ῆς
plebania paroecia,-ae *f.*; parochia,-ae *f.*; ἡ παροικία,-ας
plebejski plebeius, 3; δημοτικός, 3
plebiscyt plebiscītum,-i *n.*; ἡ δημοπρακτία,-ας
plebs plebs,-is *f.*; plebes,-is *f.*; vulgus,-i *n.*; turba,-ae *f.*; ὁ ὄχλος,-ου; ἡ δημότης,-ητος
plecak bulga,-ae *f.*; pera,-ae *f.*; ὁ γυλιός,-οῦ
plecionka cleia,-ae *f.*; crates,-is *f.*; plecta,-ae *f.*; τὸ πλέκος,-εος; τὸ γέρρον,-ου; ἡ ῥίψ, ῥίπός
plecy dorsum,-i *n.*; tergum,-i *n.*; tergus,-ōris *n.*; hūmerus,-i *m.*; τὰ νῶτα,-ων; οἱ ὠμοί,-ων;
Aliena vitia in óculis habēmus, a tergo nostra.
za ~ a tergo; **z rękami na** ~ mánibus in tergum reiectis; **odwrócić się ~ do kogoś** *alicui* tergum obverto, 3,-verti,-versum; **leżeć na** ~ supīnum cubo, 1,-bui,-bitum
Plejady Pleiades,-um *f.pl.*; Πληΐαδες,-ων
Siedem sióstr, córki Atlasa i Plejone, zamienione przez Dzeusa w gwiazdy.
plemienny genticus, 3; gentīlis,-e; φυλετικός, 3; γενικός, 3
plemię gens,-ntis *f.*; generatio,-ōnis *f.*; natio,-ōnis *f.*; progenies,-ei *f.*; tribus,-us *f.*; ἡ φυλή,-ῆς; τὸ γέννημα,-ατος; τὸ γένος,-εος; ἡ γενεά,-ᾶς; τὸ ἔθνος,-εος
plemnik spermium,-ii *n.*; spermatozoidum,-i *n.*; τὸ σπέρμα,-ατος
plenarny plenarius, 3; plenus, 3; πλήρης,-εσ; ὄλομελής,-ές
plenny prolificatīvus, 3; ubertus, 3; úberans,-antis; σπερματικός, 3
plenum (consilium) plenum,-i *n.*; ἡ ὄλομέλεια,-ας
pleść 1. (gadać) blátero, 1,-āvi,-ātum; fábulor, 1,-ātus sum; fatúito, 1,-āvi,-ātum; verbōsor, 1,-ātus sum; φλυαρέω; λαλέω; **2. (np. tkaniny)** plecto, 3, plexi (plexui), plexum; necto, 3, nex(u)i, nexum; texo, 3,-xui,-xtum; πλέκω; χηλεύω
pleśnieć muceo, 1,-āvi,-ātum; putresco, 3,-ui, -; putrefio,-fieri,-factus sum; μυκόομαι
pleśń mucor,-ōris *m.*; putrēdo,-īnis *f.*; putor,-ōris *m.*; situs,-us *m.*; ὁ εὐρώς,-ῶτος
plewa acus,-ēris *n.*; cretūra,-ae *f.*; gluma,-ae *f.*; pálĕa,-ae *f.*; τὸ ἄχυρον,-ου; τὸ σύρμα,-ατος
plewić runco, 1,-āvi,-ātum; sar(r)io, 4,-īvi,-ītum; καθαρίζω

pliszka motacilla,-ae f.; ὁ κίλλουρος,-ου

plomba plumbum,-i n.; intarsio,-ōnis f.; ἡ ἐπίθεσις,-εως; ἡ σφραγίς,-ίδος

plombować plumbo, 1,-āvi,-ātum; ferrúmino, 1,-āvi,-ātum; ἐπιτίθημι

plon fructus,-us m.; messis,-is f.; fruges,-um f.pl.; ἡ ἐπικαρπία,-ας; τὸ ἐλώριον,-ου

plotka fama,-ae f.; rumor,-ōris m.; fábula,-ae f.; sermo,-ōnis m.; ἡ φήμη,-ης

Crescit fama eundo. Famā nihil est celerius.

plotkarz famigerātor,-ōris m.; ὁ κόπις,-ιδος; ὁ σπερμόλογος,-ου;

ὁ ψιθυριστής, -οῦ

plotkować famigero, 1,-āvi,-ātum; κακολαλέω

plucha imber,-bris m.; pluvia,-ae f.; tempus,-ōris n. pluviōsum; ὁ ὑετός,-οῦ

plucie sputatio,-ōnis f.; ἡ πτύσις,-εως

pluć spuo, 3,-ui,-utum; sputo, 1,-āvi,-ātum; évomo, 3,-ui,-itum; πτύω; ἐμέω

plugawić foedo, 1,-avi,-atum; inquino, 1,-avi,-atum; máculo, 1,-avi,-atum;

contámino, 1,-avi,-atum; profāno, 1,-avi,-atum; (s)turpo, 1,-avi,-atum; spurco, 1,-avi,-atum; αἰσχρόω

plugawy obscēnus, 3; foedus, 3; spurcus, 3; turpis,-e; αἰσχρός, 3; ῥυπαρός, 3

plus plus; μεῖζον

pluskwa cimex,-icis m.; ἡ κόρις,-ιδος

Pluton Plūto(n)-ōnis m.; Πλούτων, -ονος; "Αιδης,-ου

"Bogacz" - to rytualny przydomek Hadesa, władcy Podziemia.

Plutos Plūtus,-i m.; Πλοῦτος,-ου

Personifikacja Bogactwa. Przedstawiany był jako młodzieniec lub dziecko z rogiem obfitości.

plwocina expectoratio,-ōnis f.; sputum,-i n.; τὸ ἀπόχρεμμα,-ατος; τὸ πτύσμα,-ατος

placa salarium,-ii n.; pensio,-ōnis f.; merces,-ēdis f.; ὁ μισθός,-οῦ

plachta coopertorium,-ii n.; τὸ περιπέτασμα,-ατος; τὸ λέντιον,-ου

placić pendo, 3, pependi, pensum; pénsito, 1,-āvi,-ātum; pecuniam (ex)solvo, 3, solvi, solūtum (persolvēre, dissolvēre); πληρόω; τελέω; τίνω; (*żołd*) stipendio, 1,-āvi,-ātum; μισθοδοτέω

~ **co do grosza** ad assem solvēre; ~ **dług** débitum (ex)solvēre; aes alienum expedio, 4,-īvi,-ītum

placz fletus,-us m.; luctus,-us m.; plorātus,-us m.; planctus,-us m.; lamentatio,-ōnis f.;

eiulatio,-ōnis f.; ὁ ὀδυρμός,-οῦ; ὁ κλαυθμός,-οῦ; ἡ κλαῦσις,-εως; ὁ κοπετός,-οῦ; τὸ πένθος,-εος

doprowadzić kogoś do ~ lácrimas (fletum) alicui moveo, 3, movi, motum; *alqm* ad fletum addūco, 3,-xi,-ctum

placzka lamentatrix,-icis f.; ἡ πενθήτρια,-ας; ἡ καρίνη,-ης

placzliwy planctīvus, 3; lamentábīlis,-e; flébīlis,-e; lacrimábīlis,-e; lacrimōsus, 3;

κλαυμώδης,-εως; δακρυώδης,-εως

plakać lácrimo, 1,-āvi,-ātum (lacrimari); δακρύω; (*w boleści*) flēo, 2,-evi,-etum;

plango, 3, planxi, planctum; θρηνέω; (*głośno*) ploro, 1,-āvi,-ātum; eiulo, 1,-avi,-

atum; κλαίω; (*opłakiwać kogoś*) lugēo, 2, luxi, luctum; πενθέω

plaski planus, 3; campester,-tris,-tre; aequus, 3; λειτός, 3; πεδινός, 3; πλατύς, -εῖα,-ύ; πλακόμεναι,-εσσα,-εν

plaskorzeźba caelāmen,-īnis n.; caelatūra,-ae f.; toreuma,-atis n.; τὸ τόρευμα,-ατος; τὸ ἐκτύπωμα,-ατος

~ **wkleśła** próstypum,-i n.; ~ **wypukła** éctypum,-i n.

plaskostopie pes,-dis m. planus; ἡ πλατυ- ποδία,-ας

plaszcz cóccūla,-ae f.; mantéolum,-i n.; sagellum,-i n.; sar(a)ca,-ae f.; pallium,-ii n.; amículum,-i n.; τὸ ἱμάτιον,-ου; (*podróżny*) paenula,-ae f.; ἡ φαινόλη,-ης; (*przeciwdeszczowy*) impluvia,-ae f.; pluviale,-is n.; (*wetniany, gruby*) laena,-ae f.; ἡ λαῖνα,-ης; ἡ φαινόλη,-ης; (*wojskowy do ziemi*) caracalla,-ae f.; sagum,-i n.; ὁ σάγος,-ου; (*bez rękawów*) abolla,-ae f.; ἡ χλαμύς,-ύδος; ἡ ἀβόλλα,-ης

Video barbam et pallium, philosophum non video. Túnica propior pallio est. Saepe est etiam sub palliolo sórdido sapientia.

plaszczyzna planum,-i n.; planities,-ei f.; planitia,-ae f.; τὰ ἐπίπεδα,-ων; ἡ πλάξ,-ακός

plat (*med.*) assumentum,-i n.; cotylēdo,-īnis f.; lobus,-i m.; splenium,-ii n.; ὁ τόμος,-ου; (*materiału*) pannus,-i m.; ὁ ῥάκος,-ου

platek bláctĕa,-ae f.; lóbŭlus,-i m.; válvula,-ae f.; τὸ φυλλάριον,-ου; ἡ λεπίς,-ίδος; (*śniegu*) pluma,-ae f. nivalis

platnerz armifactor,-ōris m.; ármifex,-icis m.; énsifex,-icis m.; ὁ μαχαιροποιός,-οῦ

platność solutio,-ōnis f.; pensio,-ōnis f.; τὸ μίσθωμα,-ατος; ὁ μισθός,-οῦ

plaz reptīle,-is n.; τὸ ἔρπετόν,-οῦ

plciowy sexuālis,-e; ἀφροδίσιος,-ον

pleć sexus,-us m.; τὸ γένος,-εος; τὸ φύλον,-ου

pletwa pinna,-ae f.; ἡ πτέρυξ,-υγος

plochliwy tímīdus, 3; rávidus, 3; δειματόεις,-εσσα,-εν

plodność fecundatio,-ōnis f.; fecúnditas,-ātis f.; fertílitas,-ātis f.; ubertas,-ātis f.; potentia,-ae f. generandi; ἡ καρποφορία,-ας

plodny fecundus, 3; ferax,-acis; fértilis,-e; frúctifer, 3; reproductīvus, 3; prolificus, 3; γόνιμος, 3; καρποφόρος,-ον

plodowy fetuālis,-e; γεννητός, 3

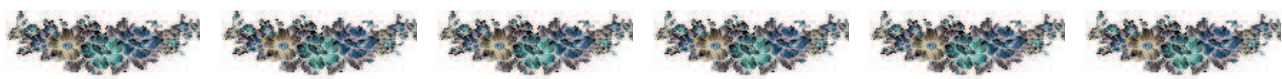
plodzenie generatio,-ōnis m.; (pro)creatio,-ōnis f.; satus,-us m.; ἡ γέννησις,-εως

plodzić género, 1,-āvi,-ātum; gigno, 3, genui, génitum; (pró)creo, 1,-āvi,-ātum; prolífico, 1,-āvi,-ātum; parturio, 4,-īvi,-ītum; sémino, 1,-āvi,-ātum; γεννάω; ἀποκυέω

plomienny flámmeus, 3; φλογερός, 3

plomień flamma,-ae f.; ignis,-is m.; ardor,-ōris m.; ἡ φλόξ, φλογός; ὁ φλογμός, -οῦ
In flammam flammam, in mǎre fundis aquas. Alere flammam.

plonać ardēo, 2, arsi, arsum; exardesco, 3,-arsi,-arsum; aestuo, 1,-āvi,-ātum; flagro, 1,-āvi,-ātum; flammo, 1,-āvi,-ātum; φλογόομαι; καίομαι; πυρόομαι

Flagrante delicto. In flagranti.

~ **ze wstydu** erubescō, 3, -uī, -;

plonica scarlatīna, -ae f.; rossalia, -ae f.; ἡ ὀστρεία, -ας

płoszyć consterno, 1, -āvi, -ātum; terrēo, 2, -ui, -itum; terrífico, 1, -āvi, -ātum; φοβέω;
πτέσσω

plot maceria, -ae f.; saepes, -is f.; saeptum, -i n.; saepimen, -īnis n.; ὁ φραγμός, -οῦ; τὸ
ἔρκος, -εος

plowieć colorem perdo, 3, -dīdi, -dītum; decōlor, 1, -ātus sum; δυσχρωνίζομαι

plowy gilvus, 3; flavus, 3; ξανθοφυής, -ές

plócienny línteus, 3; lintéolus, 3; ὀθόνιος, 3

plód f(o)etus, -us m.; partus, -us m.; τὸ γέννημα, -ατος; (*poroniony*) abortivum, -i n.;
τὸ ἔκτρωμα, -ατος

plótno línteum, -i n.; linum, -i n.; tela, -ae f.; τὸ λέντιον, -ου; ἡ κειρία, -ας; ἡ
ὀθόνη, -ης; τὸ ὀθόνιον, -ου

plucny pulmonālis, -e; pulmōmarius, 3; pulmōnicus, 3; πνευμονικός, 3

pluco pulmo, -ōnis m.; ὁ πλεύμων, -ονος

plug arātrum, -i n.; τὸ ἄροτρον, -ου; τὸ φάρος, -εος

**Panem quaeramus arātro! Fértilis assíduo si non renovātur arātro, nil nisi cum
spissis gramen habēbit ager.**

plukać lavo, 1, lavi, lautum (lavatum, lotum); álluo, 3, -lui, - , (eluēre, perluēre);
πλύνω

plukanie lotio, -ōnis f.; irrigatio, -ōnis f.; ἡ πλύσις, -εως

plyn flúidum, -i n.; liquor, -ōris m.; (h)umor, -ōris m.; τὸ χύμα, -ατος; τὸ ῥευστόν, -οῦ

plynać (pro)fluo, 3, -xi, -ctum; flúito, 1, -āvi, -ātum; mano, 1, -āvi, -ātum; undo, 1, -āvi, -
ātum; labor, 3, lapsus sum; ῥέω; πλέω; νέω; (*okretem*) nāvigo, 1, -āvi, -ātum;
ἐλαύνω; πλέω; θαλασσοπορέω; (*o człowieku*) p. pływać

plynnie currenter, fluenter; ῥευστῶς

plynny (pro)fluens, -entis; flúidus, 3; líquidus, 3; (*o stylu*) volúbīlis, -e; currens, -entis;
ῥευστικός, 3; πιστικός, 3

plyta lámīna, -ae f.; tábula, -ae f.; ὁ πλάξ, -ακός; τὸ πλάτυσμα, -ατος; ἡ πτύξ,
πτυχός

~ **cienka** bráttēa, -ae f.; ~ **kamienna** saxum, -i n. quadratum; ~ **gramofonowa**
*phonodiscus, -i m.; ~ **kompaktowa** *discus, -i m. compactus

plytka lamella, -ae f.; bráttēa, -ae f.; bráttēa, -ae f.; τὸ πλατεῖον, -ου

plytki vadōsus, 3; προβραχής, -ές

plywacki natatorius, 3; νηκτικός, 3

plywać nato, 1, -āvi, -ātum; no, 1, navi, natum; nátito, 1, -āvi, -ātum; κολυμβάω; νέω

plywak natātor, -ōris m.; ὁ κολυμβητής, -οῦ

plywalnia natábulum, -i n.; natatoria, -ae f.; piscīna, -ae f.; colymbus, -i m.;

ἡ κολυμβήθρα, -ας; τὸ βαπτιστήριον, -ου

plywanie natatio, -ōnis f.; natātus, -us m.; ἡ νεῦσις, -εως; ἡ νῆξις, -εως

pnącze planta,-ae *f.* ascendens; ὁ κιττός,-οῦ

pniak codex,-icis *m.*; stirps,-pis *f.*; truncus,-i *m.*; caudex,-icis *m.*; τὸ ἔτυμον,-ου; τὸ στέλεχος,-εος

po 1. (określenie czasu) post *z acc.*; a (ab, abs) *z abl.*; ex *z abl.*; μετά *z acc.*; ~ **bitwie** post pugnam; statim a proelio; **czekać dzień po dniu** diem ex die exspectare; **2.**

(o przestrzeni, miejscu) per *z acc.*; διά *z gen.*; ~ **mieście** per urbem; **3.**

(określenie pochodzenia) a, ab *z abl.*; ἀπό *z gen.*; **otrzymać coś ~ kimś w**

spadku hereditate *alqd ab alqo accipere*; **4. (określenie kolejności)** post *z acc.*;

secundum *z acc.*; μετά *z acc.*; **po innym** post alium, secundum alium; **5.**

(określenie celu) causā *z gen.*; ~ **zboże** frumenti causā

pobieżnie summātim, inaccurāte, indiligenter, léviter; ἑλαφρῶς

pobieżny levis,-e; parum díligens,-entis; ἑλαφρός, 3

pobliski propinquus, 3; confinis,-e; v́icinus, 3; contérminus, 3; πλησίος, 3

poblize proxímītas,-ātis *f.*; vicínītas,-ātis *f.*; vicinia,-ae *f.*; τὸ πλησίον,-ου

poblażać indulgēo, 2,-dulsī,-dultum *alicui*; connivēo, 2,-ivī (-ixi); ignosco, 3,-novī,-notum; indulgentiā *alqm tracto*, 1,-āvi,-ātum; φείδομαι

poblażanie conniventia,-ae *f.*; indulgentia,-ae *f.*; allubentia,-ae *f.*; clementia,-ae *f.*; ἡ ἀμνησικακία,-ας; ἡ συγγνωμή,-ῆς

poblażliwy indulgens,-entis; benignus, 3; tólerans,-antis; clemens,-entis; ἀμνησικάκος,-ον

poboczny 1. (boczny) laterālis,-e; πλάγιος, 3; **2. (drugorzędny)** secundarius, 3; δεύτερος, 3

poborca collectarius,-ii *m.*; quaestor,-ōris *m.*; coactor,-ōris *m.*; exactor,-ōris *m.*; ὁ ἀποδέκτης,-ου

poborowy conscriptus, 3; dilectus, 3; σύλλεκτος,-ον; (*rekrut*) tiro,-ōnis *m.*

pobory pensio,-ōnis *f.*; salarium,-ii *n.*; stipendium,-ii *n.*; ὁ μισθός,-ου

pobożnie pie, devōte; εὐσεβῶς; ὀσίως

pobożność devotio,-ōnis *f.*; píetas,-ātis *f.*; religio,-ōnis *f.*; ἡ εὐσέβεια,-ας;

ἡ θεοσέβεια,-ας; ἡ εὐλάβεια,-ας; ἡ ὀσιότης,-ητος

Aurum omnes victā iam pietate colunt.

pobożny devōtus, 3; pius, 3; religiōsus, 3; timorātus, 3; εὐλαβής,-ές; εὐσεβής,-ές; θεοσεβής,-ές; ὀσιος, 3; φιλόθεος,-ον

Exeat aulā, qui vult esse pius.

pobór do wojska dilectus,-us *m.*; conscriptio,-ōnis *f.*; conquisitio,-ōnis *f.*;

ἡ συλλογή,-ῆς; ἡ ξενάγησις,-εως

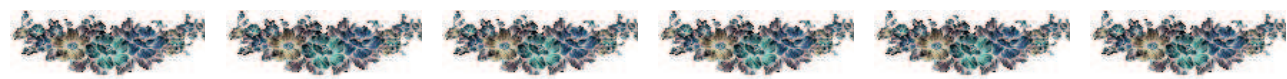
pobudka 1. (impuls) impulsus,-us *m.*; impulsio,-ōnis *f.*; stímūlus,-i *m.*;

incitamentum,-i *n.*; invitamentum,-i *n.*; motus,-us *m.*; τὸ κέντρον,-ου; ὁ

σκόλοψ,-οπος; τὸ ὄρμημα,-ατος; **2. (przyczyna)** causa,-ae *f.*; ἡ αἰτία,-ας; **3.**

(budzenie) expergefactio,-ōnis *f.*; clássicum,-i *n.*; τὸ ἐγερτήριον,-ου; ἡ ἐξύπνωσις,-εως

pobudliwość emotívītas,-ātis *f.*; excitabílītas,-ātis *f.*; incitabílītas,-ātis *f.*; irritabílītas,-

ātis *f.*; ἡ ὄρμη, -ῆς

pobudliwy emotionālis, -e; excitābilis, -e; impulsīvus, 3; irritābilis, -e; ὀρμητικός, 3; ἔρεθιστός, 3

pobudzać cōncito, 1, -āvi, -ātum (excitare, incitare); aspīro, 1, -āvi, -ātum; (com)movēo, 2, -ōvi, -ōtum; impulso, 1, -āvi, -ātum; (co)āgito, 1, -āvi, -ātum; impello, 3, -puli, -pulsum; sollícito, 1, -āvi, -ātum; stímulo, 1, -āvi, -ātum; (*do gniewu*) írrito, 1, -āvi, -ātum; ἔπεγείρω; ὀρμάω; παροξύνω; σαλεύω; ἀνασεύω; κεντρίζω; ἔρεθίζω

pobudzenie 1. (stymulacja) inductio, -ōnis *f.*; impulsio, -ōnis *f.*; motio, -ōnis *f.*; provocatio, -ōnis *f.*; suscitatio, -ōnis *f.*; stimulatō, -ōnis *f.*; ὁ παροξυσμός, -οῦ; ἡ κέντρωσις, -εως; **2. (bodziec)** impulsus, -us *m.*; stímūlus, -i *m.*; ὁ σκόλοψ, -οπος; τὸ κέντρον, -ου; **3. (podniecenie)** agitatio, -ōnis *f.*; elatio, -ōnis *f.*; excitatio, -ōnis *f.*; ἡ ὄρμη, -ῆς; ἡ ἔκστασις, -εως

pobyt (com)moratio, -ōnis *f.*; ἡ διαμονή, -ῆς

pocalunek basium, -ii *n.*; osculum, -i *n.*; suavium, -ii *n.*; τὸ φίλημα, -ατος

pocenie się sudatio, -ōnis *f.*; transpiratio, -ōnis *f.*; ἡ ἴδρωσις, -εως

pochlebca adulātor, -ōris *m.*; assentātor, -ōris *m.*; ὁ κόλαξ, -ακος; ὁ θώψ, θωπός

pochlebiać assentor, 1, -ātus sum *alicui*; blandior, 4, -itus sum *alicui*; adūlor, 1, -ātus sum *alqm*; κολακεύω

pochlebczy adulābilis, -e; assentatīvus, 3; blandus, 3; adulatorius, 3; κολακευτικός, 3
Habet suum venēnum blanda oratio.

pochlebny p. pochwalny

pochlebstwo adulatio, -ōnis *f.*; assentatio, -ōnis *f.*; blanditio, -ōnis *f.*; blandimentum, -i *n.*; ἡ κολακία, -ας; ἡ θωπεία, -ας

Semper magnae fortunae comes adest adulatio.

pochłaniać absorbēo, 2, -sorbuī, -sorptum; consūmo, 1, -avi, -atum; (dé)vorō, 1, -āvi, -ātum; καταπίνω; ἐκβόσκομαι

pochłanianie absorptio, -ōnis *f.*; consumatio, -ōnis *f.*; ἡ κατάποσις, -εως

pochmurny nebulōsus, 3; nūbilus, 3; caliginōsus, 3; ἔπινεφής, -ές

Donec eris felix, multos numerabis amicos; tempora si fuerint nubila, solus eris.

pochodnia fax, -cis *f.*; fácūla, -ae *f.*; lúminar, -is *n.*; taeda, -ae *f.*; ἡ φανή, -ῆς; ἡ λαμπάς, -άδος; ὁ φωστήρ, -ῆρος; ἡ δαΐς, -ΐδος; ὁ φανός, -οῦ

pochodzenie orīgo, -īnis *f.*; derivatio, -ōnis *f.*; ortus, -us *m.*; descendētia, -ae *f.*; provenientia, -ae *f.*; génesis, -is *f.*; stirps, -pis *f.*; ἡ καταγωγή, -ῆς; τὸ γένος, -εος; ἡ γενεά, -ᾶς

pochodzić nascor, 3, natus sum *ab alqo*; genus duco, 3, duxi. ductum *ab alqo*; (ex)orior, 4, ortus sum, oritūrus *ab alqa re*; derīvo, 1, -āvi, -ātum *ab alqa re*; provenio, 4, -veni, -ventum; descendo, 3, -ndi, -nsum; (e)mano, 1, -āvi, -ātum *ab alqa re*; proficiscor, 3, -fectus sum *ab alqa re*; κατάγομαι; προέρχομαι

stać to pochodzi quo fit, fieri, factus est; τόθεν γίγνεται

pochodzi z tego ex eo est, esse, fuit; ἀπὸ τούτου ἐστί(v)

pochopnie properanter, properatim, témere; θερμουργῶς; ταχέως

pochopny temerarius, 3; praepróperus, 3; θερμουργός,-όν; ἐπιμηθής,-ές

pochód processio,-ōnis f.; iter, itinēris n.; ἡ πορεία,-ας; ἡ πρόσδοδος,-ου
~ **tlumu pompa**,-ae f.; ~ **wojska** agmen,-īnis n.

pochwa vagīna,-ae f.; ἡ θήκη,-ης; τὸ κολεόν,-οῦ

pochwalny laudatīvus, 3; laudábīlis,-e; laude dignus, 3; panegíricus, 3;

ἐγκωμιαστικός, 3; πανηγυρικός, 3

pochwała laus,-dis f.; (col)laudatio,-ōnis f.; praeconium,-ii n.; praedicatio,-ōnis f.; τὸ ἐγκώμιον, -ου; ὁ ἔπαινος,-ου; ἡ εὐλογία,-ας

Laus alit artes.

pochylać proclīno, 1,-āvi,-ātum (inclinare); proclīno, 1,-āvi,-ātum; demitto, 3,-mīsi,-
missum; incurvo, 1,-āvi,-ātum; συγκάμπω; κατακλίνω

pochylać się pronō, 1,-āvi,-ātum; procumbo, 3,-cubui,-itum; vergo, 3, versi, - ;
κατακύπτω

pochylenie declinatio,-ōnis f.; inclinatio,-ōnis f.; versio,-ōnis f.; ἡ κατάκλισις,-εως

pochyłość declívitas,-ātis f.; devéxitas,-ātis f.; acclívitas,-ātis f.; clivus,-i m.;

inclinatio,-ōnis f.; proclívitas,-ātis f.; ὁ κρημνός,-οῦ; τὸ ἔγκλιμα,-ατος; ἡ
κατάβασις,-εως

pochyły declīvus, 3; declīvis,-e; declinatus, 3; inclinatus, 3; proclīvis,-e; pronus, 3;
ἔγκλιτος, 3

pociąg 1. (przyciąganie) attractio,-ōnis f.; ἡ πρόσελξις,-εως; ὁ προσελκυσμός,-οῦ;

2. (skłonność) (prae)dispositio,-ōnis f.; inclinatio,-ōnis f.; proclívitas,-ātis f.;

alicuius rei studium,-ii n.; ἡ κλίσις,-εως; ἡ ῥοπή,-ῆς; ἡ νεῦσις,-εως; **3.**

(kolej) *tractus,-us m. cúrruum; *tramen,-īnis n. (ferriviarum); *hamaxóstichos,-i
m.; ὁ ἀμαξοστοιχία,-ας

~ **ekspresowy** tramen citíssimum; ~ **osobowy** tramen commūne; ~ **pospieszny**
tramen rápidum (célere); ~ **towarowy** tramen onerarium

pociągać attraho, 3,-traxi,-tractum; προσέλκω; ἐλκύω; p. ciągnąć, pęcić

pociąganie attractio,-ōnis f.; ἡ ἔλκυσις,-εως

po cichu secrēto, secrētum, silenter; σῖγα

pocić się sudo, 1,-āvi,-ātum; ἰδρῶ

pociecha consolatio,-ōnis f.; confortatio,-ōnis f.; solāmen,-īnis n.; levāmen,-īnis n.;

levamentum,-i n.; solacium,-ii n.; τὸ παραμύθιον,-ου; ἡ παράκλησις,-εως; ἡ
παρηγορία,-ας

*Spes est últimum solacium adversārum rerum. Vacāre culpā magnum est
solacium.*

po ciemku in obscūro, tenebrōse; ἐν σκοτί

pociemnienie infuscatio,-ōnis f.; intenebratio,-ōnis f.; ἡ σκότωσις,-εως

pocierać (per)frico, 1,-āvi,-ātum; tero, 3, trivi, tritum; ἐπιτρίβω

pocieszać (con)sōlor, 1,-ātus sum; solacio, 1,-āvi,-ātum; conforto, 1,-āvi,-ātum;

solacio *alicui* sum, esse fui; παραινέω; παραμυθέομαι; παρακαλέω;

pocieszyciel consolātor,-ōris m.; paraclytus,-i m.; ὁ παράκλητος,-ου;

ὁ παραμυθητής, -οῦ

pocisk iáculum, -i n.; curis, -is f.; glans, -ndis f.; telum, -i n.; missīle, -is n.; verūtum, -i n.; veru, -us n.; τὸ βέλος, -εος; τὸ βλήμα, -ατος; ἡ αἰγανή, -ῆς; (*kuszy*) bolis, -idis f.; ἡ βολίς, -ίδος; (*zapalający*) malleolus, -i m.; τὸ πυροβόλον, -ου; (*żelazny*) solliferreum, -i n.

począć concipio, 3, -cēpi, -ceptum; incipio, 3, -cēpi, -ceptum; ordior, 4, -orsus sum; coepi, coepisse; συλλαμβάνω; ἐγκυμονέω

początek conceptio, -ōnis f.; exordium, -ii n.; inchoatio, -ōnis f.; incipientia, -ae f.; initium, -ii n.; primordium, -ii n.; principium, -ii n.; primitiae, -arum f.pl.; orsa, -ae f.; orsus, -us m.; ἡ ἀρχή, -ῆς; ἡ καταβολή, -ῆς; (*nauki*) rudimentum, -i n.; ἡ ἀπαρχή, -ῆς

Bonum initium est dimidium facti. Initium est dimidium totius rei. Omne principium difficile. Omnium rerum principia parva sunt.

początkowo inchoāte, primum; πρῶτον

początkowy 1. (co do czasu, przyczyny) inchoatīvus, 3; initiālis, -e; primordiālis, -e; originālis, -e; πρῶτος, 3; ἀρχικός, 3; **2. (początkujący)** elementaris, -e; primitīvus, 3; rudimentaris, -e; πρωτοβόλος, -ον

pocziwiec bonarius, -ii m.; ὁ ἀπλοῦς, -οῦ

pocziwość 1. p. uczciwość; 2. (dobroduszność) bōnitas, -ātis f.; sinceritas, -ātis f.; ἡ ἀπλότης, -ητος

pocziwy 1. (uczciwy) probus, 3; honestus, 3; sincērus, 3; innocens, -entis; probus, 3; frugi (*nieodm.*); δόκιμος, 3; χρηστός, 3; σπουδαῖος, 3; **2. (dobroduszny)** bonātus, 3; ἀπλοῦς, -ῆ, -οῦν

poczekalnia exspectatorium, -ii n.; praestolarium, -ii n.; ἡ αἴθουσα ἀναμονῆς

poczęcie conceptio, -ōnis f.; ἡ σύλληψις, -εως

poczta cursus, -us m. públicus; res, rei f. tabellaria, -ae; diribitorium, -ii n. cursuale; officium, -ii n. postale; τὸ ταχυδρομεῖον, -ου

pocztowy cursuālis, -e; ταχυδρομικός, 3

pocztówka *(photo)chártula, -ae f.; ἡ ταχυδρομική χάρτα, -ης

poczucie sensus, -us m.; sensatio, -ōnis f.; conscientia, -ae f.; ἡ αἴσθησις, -εως
~ **humoru** festivitas, -ātis f.; ~ **piękna** elegancia, -ae f.; ~ **przyzwoitości** pudor, -ōris m.; verecundia, -ae f.; ~ **winy** conscientia, -ae f. culpa (de culpa)

poczwarka larva, -ae f.; pupa, -ae f.; nympa, -ae f.; ἡ χρυσαλλίς, -ίδος; ἡ νύμφη, -ης

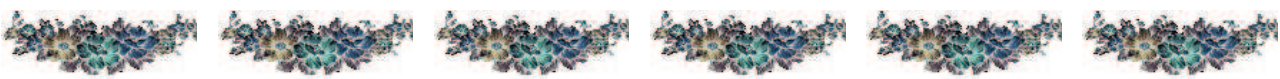
poczytać 1. (czytać) légito, 1, -āvi, -ātum; ἀναγιγνώσκω; **2. (imputować)** ímputo, 1, -āvi, -ātum; ἀλλογέω

poczytalny conscius, 3; imputābilis, -e; mente compos, -otis; ἀναγνωστικός, 3

pod infra z *acc.*; (na pytanie **gdzie?**) sub, subter z *abl.*; ὑπό z *gen., dat.*; κάτω z *gen.*; (na pytanie **dokąd?**) sub, subter z *acc.*; ὑπό z *acc.*; ὑποκάτω

~ **gołym niebem** sub Iove, sub divo; ~ **ręką** prae mánibus; ~ **pozorem** sub specie, per speciem (simulationem); ~ **warunkiem** sub condicione; ~ **czyimś**

dowództwem duce (magistro, auctore) *alqo*; ~ **czyimiś rządami** *alqo* príncipe

(rege)

podac do, 1, dedi, datum; áffero, afférre, áttuli, allātum; pórrigo, 3, -rexi, -rectum; praebĕo, 2, -ui, -itum; propōno, 3, -posui, -situm; ἐπιδίδωμι; ἐπέχω; ὑπέχω; (*przekazać*) trado, 3, -dīdi, -dītum; παραδίδωμι; (*cenę*) licĕor, 2, licitus sum; (*trunek*) potiono, 1, -āvi, -ātum

~ **do stołu** ministro, 1, -āvi, -ātum; **do wiadomości** *alqm certiozem de alqa re* facio, 3, feci, factum; narro, 1, -āvi, -ātum

podagra podagra, -ae *f.*; ἡ ποδάγρα, -ας

podanie 1. (dawanie) praebitio, -ōnis *f.*; porrectio, -ōnis *f.*; ἡ ἐπίδοσις, -εως; **2.**

(**petycja**) petitio, -ōnis *f.*; libellus, -i *m.*; ἡ αἴτησις, -εως; τὸ αἴτημα, -ατος; **3.**

(**legenda**) legenda, -ae *f.*; fábulā, -ae *f.*; traditio, -ōnis *f.*; memoria, -ae *f.*; ὁ μῦθος, -ου

podarek, -unek donum, -i *n.*; donāmen, -īnis *n.*; donarium, -iī *n.*; donatio, -ōnis *f.*; dos, dotis *f.*; munus, -ĕris *n.*; τὸ δῶρον, -ου; τὸ δῶρημα, -ατος

Múnera sumpta ligant. Múnera, crede mihi, capiunt hominesque deosque; placātur donis Iúppiter ipse datis.

podarować dono, 1, -āvi, -ātum; χαρίζομαι; χαριτόω; δωρέω

podatek fiscalia, -ium *n.pl.*; capitularium, -iī *n.*; onus, -ĕris *n.*; tribūtum, -i *n.*; tribūtus, -us *m.*; vectīgal, -alis *n.*; ὁ φόρος, -ου; ἡ τέλη, -ης; τὸ τέλος, -εος; ὁ δασμός, -οῦ; ὁ κῆνσος, -ου; (*gruntowy*) burdatio, -ōnis *f.*

Magnum véctigal est parsimonia. Et facillimum et honestíssimum véctigal est parsimonia.

podatnik (con)tribuens, -entis *m.*; tributarius, -iī *m.*; vectigalis, -is *m.*; stipendiarius, -iī *m.*; ὁ τελωδότης, -ου

podatność impressibílitās, -ātis *f.*; (prae)dispositio, -ōnis *f.*; receptívitas, -ātis *f.*; ἡ ἔγκλισις, -εως

podatny susceptíbīlis, -e; ἐγκλίνητος, -ον; (*na prowadzenie*) ductíbīlis, -e; ἀγώγιμος, 3; (*na radę*) suggestíbīlis, -e; πιθανός, 3; πειθός, 3; (*na zakazanie*) infectíbīlis, -e; mórbīlis, -e; νοσηλός, 3; νοσερός, 3; μολυνερός, 3

podaż offerta, -ae *f.*; oblātum, -i *n.*; ἡ προσφορά, -ᾶς

podązać contendo, 3, -tendi, -tentum *z acc.*; peto, 3, -ivi, -itum *z acc.*; própero, 1, -āvi, -ātum; proficiscor, 3, profectus sum; sequor, 3, secūtus sum *z acc.*; σπεύδω; πορεύομαι

podbarkowy subacrominālis, -e; ὑπώμαιοσ, -ον

podbić, -ijać 1. (zwyciężyć) debello, 1, -āvi, -ātum; (de)vinco, 3, -vīci, -victum;

expugno, 1, -āvi, -ātum; proflīgo, 1, -āvi, -ātum; súpero, 1, -āvi, -ātum; νικάω;

καταστρέφομαι; **2. (ujarzmieć)** compesco, 3, -pescui, -; (pér)domo, 1, -ui, -itum;

δομάζω; **3. (poddać pod panowanie)** súbigo, 3, -ēgi, -actum; dicioni (imperio)

subicio, 3, -ieci, -iectum; in dicionem (in servitutem, in potestatem) meam rédigo,

3, -egi, -actum; καταδουλόω; δουλαγωγέω; καταλαμβάνω; **4. (podbić i**

uspokoić) paco, 1, -āvi, -ātum

podbój occupatio, -ōnis *f.*; expugnatio, -ōnis *f.*; ἡ κατάληψις, -εως

podbródek genium,-ii *n.*; mentum,-i *n.*; τὸ ὑπογένειον,-ου

podbrzusze ile,-is *n.*; ilium,-ii *n.*; hypogastrium,-ii *n.*; τὸ ὑπογάστριον,-ου; τὸ ἦτρον,-ου

podbudowa substructio,-ōnis *f.*; fundamentum,-i *n.*; basis,-is *f.*; ἡ βάσις,-εως; τὸ θεμέλιον,-ου; ἡ ὑποικοδόμησις,-εως

podburzać cōncito, 1,-āvi,-ātum (incitare); (co)āgito, 1,-āvi,-ātum; (com)movēo, 2,-movi,-motum; (con)turbo, 1,-āvi,-ātum; (ex)stímulo, 1,-āvi,-ātum; sollícito, 1,-āvi,-ātum; súscito, 1,-āvi,-ātum; διεγείρω; ἀναστατόω; θορυβέω; σαλεύω; ταρασσω; συγκινέω; παροτρύνω; ἀνασείω

podchodzić 1. (zbliżać się) accēdo, 3,-cēssi,-cessum *ad alqd* (succedēre *ad alqd lub alicui*); appropinquo, 1,-āvi,-ātum *alicui*; advento, 1,-āvi,-ātum (advenīre) *ad (in) alqd lub alicui*; ἐγγίζω; πρόσειμι; προσέρχομαι; **2. (wchodzić pod)** *ad (sub) alqd* subeo,-ire,-ii (-ivi),-itum; subgredior, 3,-gressus sum; succēdo, 3,-cessi,-cessum; ὑπέρχομαι; **3. (wspinać się)** *ad (in) alqd* ascendo, 3,-ndi,-nsum; succēdo, 3,-cessi,-cessum; ἀναβαίνω

podchwytny astutiōsus, 3; captiōsus, 3; insidiōsus, 3; fallax,-acis; δόλιος, 3

podcinać subseco, 1,-cui,-ctum; succīdo, 3,-cīsi,-cīsum; ὑποτέμνω; (*gardło*) iūgulo, 1,-āvi,-ātum; σφάζω

podciśnienie hypotensio,-ōnis *f.*; subtensio,-ōnis *f.*; ὁ ὑπότονος,-ου

podczas sub *z abl.*; inter *z acc.*; in *z abl.*; per *z acc.*; (*lub abl. temporis, abl. absolutus, zdanie czasowe*); ἐπί *z gen.*; ὑπό *z dat.*; διά, κατά

~ **nocy** per noctem, sub nocte, noctu; ~ **panowania Romułusa** Rómulo regnante;

~ **ucieczki** in fuga; ~ **uczty** inter cenam; ~ **gdy mówię** dum dico

podczaszy pincerna,-ae *m.*; pocillātor,-ōris *m.*; ὁ ποτηματοποιός,-οῦ

poddać się me dedo, 3,-diti,-ditum; ditioni *alicuius* me permitto, 3,-misi,-missum; imperio *alicuius* me subicio, 3,-ieci,-iectum; in ditionem *alicuius* venio, 4, veni, ventum; arma pōno, 3,-ui,-itum; παραδίδωμι

poddanie subiectio,-ōnis *f.*; ἡ παράδοσις,-εως

poddanie się deditio,-ōnis *f.*; ἡ ὑπόταξις,-εως

poddany subiectus, 3; ὑπόδικος,-ον; ὑποτακτικός, 3

Tú reger(e) imperiό populós, Románe, meménto, párcere súbiectís et débelläre supérbos.

poddasze subgrundium,-ii *n.*; subgrunda,-ae *f.*; τὸ ὑπόστεργον,-ου

mieszkać na ~ sub tégulis hábito, 1,-āvi,-ātum

podejrzaný suspectus, 3; suspiciōsus, 3; ὑπονοητός,-όν

podejrzenie suspicio,-ōnis *f.*; suspectio,-ōnis *f.*; ἡ ὑπόνοια,-ας; ἡ ὑποψία,-ας

rzucić na kogoś ~ *alqm* in suspicionem addūco, 3,-xi,-ctum; **uwolnić się od** ~ suspicione me exsolvo, 3,-solvi,-solūtum

podejrzewać suspicio, 3,-spexi,-spectum; súspicor, 1,-ātus sum; suspicionem *de alqa re* habēo, 2,-ui,-itum; ὑποπτεύω; ὑπονοέω

podejrzliwy suspiciōsus, 3; súspicax,-acis; ὑπονοητικός, 3

podejście 1. (zachowanie) tractatio,-ōnis *f.*; modus,-i *m.* hominem tractandi; ὁ τρόπος; **2. (podstęp)** astutia,-ae *f.*; dolus,-i *m.*; fraus,-dis *f.*; fallacia,-ae *f.*; insidiae,-arum *f.pl.*; ὁ δόλος,-ου; **3. (w górę)** ascensus,-us *m.*; ascensio,-ōnis *f.*; ἡ ἀνάβασις,-εως; **4. (zbliżenie się)** accessus,-us *m.*; appropinquatio,-ōnis *f.*; ἡ πρόσβασις,-εως

podeprzeć suffulcio, 4,-fulsi,-fultum; adminículo, 1,-āvi,-ātum; ὑποστηρίζω

podeptać conculco, 1,-āvi,-ātum (proculcare, calcare); καταπατέω

podeszwa (nogi) planta,-ae *f.*; τὸ πέλημα,-ατος; τὸ θέναρ,-αρος; τὸ ἵχνος,-ου; (buta) crépida,-ae *f.*; sólĕa,-ae *f.*; τὸ πέλημα,-ατος

podglądać suspicio, 3,-spexi,-spectum; clam spéculor, 1,-ātus sum; suspecto, 1,-āvi,-ātum; ὑποβλέπω

podgórski submontanus, 3; ὑπόρειος,-ον

podium podium,-ii *n.*; τὸ ὑποπόδιον,-ου

podjeżdżać obéquito, 1,-āvi,-ātum; subvehor, 3,-ctus sum; ὑπελαύνω

podjęzykowy sublinguālis,-e; ὑπογλωσσικός, 3

podkład substrātum,-i *n.*; fundamentum,-i *n.*; τὸ ὑπόστρωμα,-ατος

podkładać suppōno, 3,-posui,-pósitum; substerno, 3,-strāvi,-strātum; ὑποτίθημι

podkładka subiex,-icis *m.*; substrāmen,-īnis *n.*; τὸ ὑπόστημα,-ατος

podkomorzy camerarius,-ii *m.*; cubicularius,-ii *m.*; ὁ κοιτωνίτης,-ου

podkop suffossio,-ōnis *f.*; cunicūlus,-i *m.*; ἡ ὑπωρυχία,-ας

podkopać suffodio, 3,-fōdi,-fōssum; subruo, 3,-rui,-rūtum; ὑπορύσσω; κατασκάπτω

podkowa sólĕa,-ae *f.* férrea; τὸ πέταλον,-ου

podkreślić 1. (linią) sublíneo, 1,-āvi,-ātum; lineam duco, 3, duxi, ductum; líneā signo, 1,-āvi,-ātum; ὑπογραμμίζω; **2. (zaakcentować)** accéntuo, 1,-āvi,-ātum; τονίζω

podlegać subiacĕo, 2,-iacui, -; ὑπείκω; (zwierzchnictwu) potestati (imperio) alicuius parĕo, 2,-ui; sub dominationem alicuius subiectus sum, esse, fui; in potestate (dicione) alicuius sum, esse, fui; ὑποτάττομαι; (karze) poenā afficior, 3,-fectus sum; τιμωρέομαι

podległość subiectio,-ōnis *f.*; ἡ ὑπόταξις,-εως

podległy subiectus, 3; obnoxius, 3; súbditus, 3; ἔνοχος, 3; ὑπόδικος,-ον; ὑποτακτικός, 3

podłoga contabulatio,-ōnis *f.*; contrabium,-ii *n.*; pavimentum,-i *n.*; solum,-i *n.*; ἡ σανίς,-ίδος; τὸ δέπανον,-ου

podłoże 1. (substrat) substratum,-i *n.*; principium,-ii *n.*; fundamentum,-i *n.*; τὸ ὑπόστρωμα,-ατος; **2. (pożywka)** medium,-ii *n.* nutrīvum; τὸ τρόφιον,-ου

podłużny oblong(at)us, 3; ἐπίμακρος, 3; ἐπιμήκης,-ες

podły vīlis,-e; inhonestus, 3; flagitiōsus, 3; ímprobus, 3; nefarius, 3; turpis,-e; φαῦλος, 3; πονερός, 3

podmiejski suburbanus, 3; ὑποάστιος,-ον

podmiot subiectum,-i *n.*; τὸ ὑποκειμένον,-ου

podmokły mádidus, 3; paludōsus, 3; paluster,-tris,-re; limōsus, 3; λιμνώδης,-ες

podmorski submárinus, 3; submersus, 3; ὑποπόντιος,-ον

podmuch afflātus,-us *m.*; spíritus,-us *m.*; τὸ ὑπόπνευμα,-ατος

podniebienie palātum,-i *n.*; palātus,-us *m.*; ὁ οὐρανός,-οῦ

podniecać cóncito, 1,-āvi,-ātum (incitare, excitare); (com)movēo, 2,-mōni,-mōtum;

inflammo, 1,-āvi,-ātum; flabello, 1,-āvi,-ātum; stímulo, 1,-āvi,-ātum; παροτρύνω;
ἐγείρω; ὀρμάω

podniecający éxcitans,-antis; stímulans,-antis; ἐκστατικός, 3; κινητικός, 3;

ὀρμητικός, 3

podniecenie excitatio,-ōnis *f.*; incitamentum,-i *n.*; irritatio,-ōnis *f.*; commotio,-ōnis *f.*;

motus,-us *m.*; suscitatio,-ōnis *f.*; ἡ ἔκστασις,-εως; ἡ κίνησις,-εως

podniecony agitātus, 3; excitātus, 3; furibundus, 3; furiōsus, 3; ἔκστατος,-ον;

κεκινημένος, 3

podniesienie elevatio,-ōnis *f.*; sublatio,-ōnis *f.*; erectio,-ōnis *f.*; ἡ ἀνάφορα,-ας; ἡ

ἀνάληψις,-εως; ἡ ἀνάστασις,-εως

podnieść,-osić tollo, 3, sústuli, sublātum; élevo, 1,-āvi,-ātum (allevare); ériġo, 3,-

rexi,-rectum; αἶρω; ἀναιρέω; ἀναφέρω; κομίζω; ὑψόω; ὀχλίζω

podnieta impulsus,-us *m.*; excitātor,-ōris *m.*; acúleus,-i *m.*; incitamentum,-i *n.*;

stimūlus,-i *m.*; stimulatío,-ōnis *f.*; ἡ ὀρμή,-ῆς; τὸ κέντρον,-ου; ὁ σκόλοψ,-
οπος; ἡ ἀφορμή,-ῆς

podniosłość sublatio,-ōnis *f.*; sublímītas,-ātis *f.*; ὑψηλότης,-ητος

podniosły sublātus, 3; sublīmīs,-e; elevātus, 3; elātus, 3; excelsus, 3; magníficus, 3;

ὑψηλός, 3

podnoszenie elevatio,-ōnis *f.*; sublatio,-ōnis *f.*; ἡ ὑψωσις,-εως; ἡ ἀναφορά,-ᾶς

podnóże (góry) rádices,-um *f.pl.* montis; radix,-icis *f.*; ἡ πρυμνώρεια,-ας

u ~ góry sub monte (radícibus montis); in ínfimo (ímo) monte

podnózek scansio,-ōnis *f.*; scabellum,-i *n.*; τὸ ὑποπόδιον,-ου; τὸ ὑπόβαθρον,-ου

podobać się placēo, 2,-ui,-itum; gratus (iucundus) sum, esse, fui; ἀρέσκω;

εὐδοκέω; εὐπροσωπέω; (*nieosobowo*) libet, 2,-buit (-bitum est); δοκεῖ μοι

Non ut libet, sed ut licet, vivimus.

nie p. się displicēo, 2,-ui,-itum; improbor, 1,-ātus sum; οὐκ ἀρέσκω

podobieństwo simílītas,-ātis *f.*; similitūdo,-īnis *f.*; instar *n.* (*nieodm.*); ἡ ὁμοιότης,-

ητος; τὸ ὁμοίωμα,-ατος; ἡ παραβολή,-ῆς

podobizna effigies,-ei *f.*; simulacrum,-i *n.*; imāgo,-īnis *f.*; ἡ μορφή,-ῆς; ἡ εἰκὼν,-

όνος

Effigiem Dei formamque quaerere imbecillitatis humanae est.

podobnie adaequo, simílīter, símili modo; ὁμοίως; παραπλησίως; ὡσαύτως

podobno probabíliter; ut vidētur (dícitur); πιθανῶς

podobny aequālis,-e; (aequi)par,-aris; configuratus, 3; conformis,-e; instar *alicuius*;

(con)simílīs,-e *alicuius (alicui)*; ὅμοιος, 3; ἴσος, 3; παρόμοιος,-ον;

σύμμορος,-ον

Similia similibus curantur. Similis simili gaudet. Fac simile.

podopieczny pupillus, 3; τὸ παίδευμα,-ατος

podpalacz incensarius,-ii *m.*; incendiarius,-ii *m.*; ὁ πυρπόλος,-ου

podpalać succendo, 3,-cendi,-censum (incendēre); inflammo, 1,-āvi,-ātum;

ὑποπίμπρημι; ἐμπρήθω; θυμιάω; πυρσεύω

podpalka fomes,-itis *m.*; τὸ ὑπόπυρον,-ου

podpasać succingo, 3,-cinxi,-cinctum; ὑποζύω; ὑποζώννυμι; ἀναζώννυμι

podpaska suspensorium,-ii *n.*; τὸ ὑπόζωσμα,-ατος

podpatrywać suspicio, 3,-spexi,-spectum; suspecto, 1,-āvi,-ātum; prosculto, 1,-āvi,-ātum; ὑποβλέπω

podpelzać subrēpo, 3,-repsi,-reptum; ὑφέρπω

podpierać adminículo, 1,-āvi,-ātum; (suf)fulcio, 4,-fulsi,-fultum; sustinēo, 2,-tinui,-tentum; (ὑπο)στηρίζω

podpierać się (in)nitor, 3, nisus (nixus) sum *alqa re*; (ὑπο)στηρίζομαι

podpis subscriptio,-ōnis *f.*; subnotatio,-ōnis *f.*; τὸ ὑπογράμμα,-ατος; τὸ χειρόγραφον,-ου

podpisywać subscribo, 3,-psi,-ptum; subnoto, 1,-āvi,-ātum; ὑπογράφω

podpora adminiculum,-i *n.*; columna,-ae *f.*; colūmen,-īnis *n.*; firmamentum,-i *n.*;

fulcrum,-i *n.*; fultūra,-ae *f.*; suffultūra,-ae *f.*; subiculum,-i *n.*; statūmen,-īnis *n.*; τὸ ἔδραίωμα,-ατος; τὸ ὑποστήριγμα,-ατος; ὁ στῦλος,-ου

podporządkować subicio, 3,-ieci,-iectum; submitto, 3,-misi,-missum; subiugo, 1,-āvi,-ātum; subórdino, 1,-āvi,-ātum; ὑποτάττω

~ **sobie kogoś** *alqm* sui iuris facio, 3, feci, factum; ~ **się** parēo, 2,-ui *alicui*; obnoxius (subiectus) *alicui* sum, esse, fui

podpowiadać insusurro, 1,-āvi,-ātum; súggero, 3,-gessi,-gestum; ὑποτίθημι

podpórka sustentaculum,-i *n.*; adminiculum,-i *n.*; ἡ ἀντηρίς,-ίδος

podpuszczka renninum,-i *n.*; coágulum,-i *n.*; ἡ τάμισος,-ου; ἡ πυετία,-ας

podrabiać falsífico, 1,-āvi,-ātum; fucio, 1,-āvi,-ātum; falso, 1,-āvi,-ātum; adúltero, 1,-āvi,-ātum; ψευδοποιέω; μεταπλάττω; κιβδηλεύω; νοθώ

~ **dokumenty** litteras (tábulas) corrumpo, 3,-rupi,-ruptum

podrabianie falsificatio,-ōnis *f.*; adulteratio,-ōnis *f.*; ἡ μετάπλασις,-εως; ἡ κιβδηλία,-ας

podrażnienie irritatio,-ōnis *f.*; τὸ ἔρισμα,-ατος

podręcznik compendium,-ii *n.*; manuarium,-ii *n.*; manuāle,-is *n.*; enchiridion,-i *n.*; τὸ ἐγχειρίδιον,-ου

podręczny (sub)manuālis,-e; ὑποχείριος,-ον

podróż iter, itinēris *n.*; profectio,-ōnis *f.*; via,-ae *f.*; (*zagraniczna*) peregrinatio,-ōnis *f.*; ἡ πορεία,-ας; ἡ ὁδοιπορία,-ας; ἡ ὁδός, -οῦ; ἡ ὁδεία,-ας

Szcześliwej podróży! Iter bene vertat!

podróżnik explorātor,-ōris *m.*; peregrinātor,-ōris *m.*; viātor,-ōris *m.*; itinerātor,-ōris *m.*; ὁ ὁδοιπόρος,-ου

Cantabit vácuus coram latrōne viator.

podróżny itinerarius, 3; viatorius, 3; ὁδοιπορικός, 3

podróżować itineror, 1, -ātus sum; peragro, 1, -āvi, -ātum; peregrinor, 1, -ātus sum; vio, 1, -āvi, -ātum; ὁδοιπορέω; ὁδεύω

podrywacz sublectātor, -ōris *m.*; ὁ φιλητικός, -οῦ

podrywać 1. (podnosić) súblevo, 1, -āvi, -ātum; tollo, 3, sústuli, sublatum; ὑποφέρω;

2. (nęcić) sublecto, 1, -āvi, -ātum; illicio, 3, -lexi, -lectum; capto, 1, -āvi, -ātum; δελεάζω; ὑποπειράω

Nec teneras semper tutum captāre puellas.

podrzędny 1. (podwładny) subordinatus, 3; subiectus, 3; ὑποτακτικός, 3; **2.**

(drugorzędny) secundarius, 3; secundus, 3; inferior, -ius; δεύτερος, 3

podrzucać subicio, 3, -iēci, -iectum; ὑποβάλλω

podrzutek altellus, -i *m.*; infans, -ntis *m.* derelictus; τὸ βρέφος, -ου ὑπόβαλλον

podskakiwać subsalto, 1, -āvi, -ātum; subsilio, 4, -silui, -sultum; ἀναπηδάω

podskarbi dispensātor, -ōris *m.*; ὁ θησαυροφύλαξ, -ακος

podskok subsaltus, -us *m.*; saltus, -us *m.*; ὁ θρωσμός, -οῦ; τὸ σκίρτημα, -ατος

podskórny subcutaneus, 3; intercus, 3; ὑποδερματικός, 3

podsluch (sub)auscultatio, -ōnis *f.*; ἡ ὑπάκουσις, -εως

podsluchiwać subausculto, 1, -āvi, -ātum; subaudio, 4, -īvi, -ītum; ὑπακούω; ὠτακουστέω

podstawa fundamentum, -i *n.*; fundus, -i *m.*; basis, -is *f.*; principium, -ii *n.*; ἡ βάσις, -εως; τὸ θεμέλιον, -ου; ἡ ὑποστάθμη, -ης; ἡ ὑπόστασις, -εως

podstawiać alicui rei subdo, 3, -dīdi, -dītum; suppono, 3, -posui, -positum; substituo, 3, -ui, -utum; ὑφίστημι; στηρίζω; ὑποβάλλω

podstawka cússinus, -i *m.*; τὸ ὑπόστατον, -ου

podstawowy fundamentālis, -e; elementarius, 3; elementaris, -e; principālis, -e;

basālis, -e; básicus, 3; βασιικός, 3; θεμελιώδης, -ες

podstęp circumventio, -ōnis *f.*; dolus, -i *m.*; astutia, -ae *f.*; insidiae, -arum *f.pl.*; ἡ

μεθοδεία, -ας; ὁ δόλος, -ου; ἡ ἐπιβουλή, -ῆς; ἡ πανουργία, -ας; ἡ ἐνέδρα, -ας

podstępny dolōsus, 3; astut(ios)us, 3; fraudulentus, 3; insidiōsus, 3; malitiōsus, 3;

súbdolus, 3; cállidus, 3; versūtus, 3; δόλιος, 3; σκολιός, 3; πανοῦργος, -ον; ἀπατηλός, 3

podsuwać subicio, 3, -iēci, -iectum; insinuo, 1, -āvi, -ātum; suggero, 3, -gessi, -gestum;

suppono, 3, -posui, -positum; ὑποτίθημι; προσφέρω

podszep insusurratio, -ōnis *f.*; ἡ ὑπαγόρευσις, -εως

podszeptywać insusurro, 1, -āvi, -ātum; ὑπαγορεύω

podszewka subsutūra, -ae *f.*; ἡ ὑποραπτόν, -οῦ

podszycie 1. (od szycia) subsutio, -ōnis *f.*; ἡ ὑποραφή, -ῆς; **2. (podłoże)** substratum, -i

n.; τὸ ὑπόστρωμα, -ατος

podszywać súbsuo, 3, -ui, -utum; ὑποράπτω

podścielić substerno, 3, -strāvi, -strātum; ὑποστρόννυμι

podściółka substrāmen,-īnis *n.*; τὸ ὑπόστρωμα,-ατος; τὸ ὑποπέτασμα,-ατος

podśpiewywać subcanto, 1,-āvi,-ātum; ὑπῶ

podświadomość subconsciousia,-ae *f.*; ἡ ὑποσυνείδησις,-εως

podtrzymywać súffero, sufférre, sústuli, sublātum; sustinĕo, 2,-tinui,-tentum;

sustento, 1,-āvi,-ātum; κατερέω; ὑπέχω; ὑποστηρίζω; συγκρατέω; βαστάζω;
ἐπιχορηγέω

~ **ogień** flammās alo, 3, alui, altum; ~ **nadzieję** spem alĕre

podtyp súbtypus,-i *m.*; ὁ ὑπότυπος,-ου

podudzie crus, crūris *n.*; ἡ κνήμη,-ης

podupadać déclino, 1,-āvi,-ātum; décido, 3,-cidi, -; deficio, 3,-fĕci,-fĕctum;

disproficio, 3,-fĕci,-fĕctum; ὑποπίπτω

poduszka cérvical,-alis *n.*; torus,-i; púlvinar,-aris *n.*; púlvinus,-i *m.*; τὸ

προσκεφάλαιον,-ου; ἡ τύλη,-ης

podwajać (con)dúplico, 1,-āvi,-ātum; duplo, 1,-āvi,-ātum; gémino, 1,-āvi,-ātum;

διπλόω

podwalina fundamentum,-i *n.*; τὸ ἐδραίωμα,-ατος; τὸ θεμέλιον,-ου;

ὁ θεμέλιος, -ου

podwzając súblevo, 1,-āvi,-ātum; élevo, 1,-āvi,-ātum; extollo, 3, -, -; ὑποφέρω

podwizać súbligo, 1,-āvi,-ātum; substringo, 3,-strinxi,-strictum; subnecto, 3,-nexui,-

nexum; ὑποδέω

podwiązanie subligatio,-ōnis *f.*; ἡ ὑπόδεσις,-εως

podwiązka genuale,-is *n.*; fasciola,-ae *f.*; ligatūra,-ae *f.*; ἡ ὑποδεσμός,-ίδος

podwiesić suspendo, 3,-pendi,-pensum; ὑποκρεμάννυμι

podwładny dependens,-entis; oboediens,-entis; subiectus, 3; subordinatus, 3;

ὑποτακτικός, 3; ὑπηρέτης,-εσ

podwodny subaquáneus, 3; submersus, 3; ὕψυδρος,-ον

podwoje fores,-ium *f.pl.*; postes,-ium *f.pl.*; valvae,-arum *f.pl.*; τὸ πρόθυρον,-ου; ἡ

θύρα,-ας; ἡ φλιά,-ᾶς

podwójny anceps,-ipis; duplex,-icis; duplus, 3; géminus, 3; duālis,-e; διπλοῦς,-ῆ,-

οῦν

podwórko,-wórze cortis,-is *f.*; cavaedium,-ii *n.*; árĕa,-ae *f.*; ἡ ἀβλή,-ῆς; τὸ μ

έσσαυλον,-ου

podwyższać altífico, 1,-āvi,-ātum; fástigo, 1,-āvi,-ātum; inalto, 1,-āvi,-ātum; élevo,

1,-āvi,-ātum; ὑψόω

~ **cenę** pretium éffero, eférre, éxtuli, elātum

podwyższenie elevatio,-ōnis *f.*; exaggeratio,-ōnis *f.*; podium,-ii *n.*; suggestum,-i *n.*; τὸ

ὕψωμα,-ατος

podział divisio,-ōnis *f.*; fissio,-ōnis *f.*; partitio,-ōnis *f.*; segmentatio,-ōnis *f.*; ἡ

διαίρεσις,-εως; ἡ διανομή,-ῆς; ὁ μερισμός,-οῦ; ἡ κρίσις,-εως; (rozdzanie)

distributio,-ōnis *f.*; ἡ διάδοσις,-εως

podziałka scala,-ae *f.*; ἡ κλιμαξ,-ακος

podzielać zdanie consentio, 4,-sensi,-sensum *alicui*; opinionem cum *alqo* condīvīdo, 3,-si,-sum; sententiam *alicuius* sequor, 3, secūtus sum; assentior, 4,-sensus sum *alicui*; συνευδοκέω; σύμφημι; προσκλίνομαι

podzielić p. dzielić

podzielność divisibīlitas,-ātis *f.*; ἡ διαίρεσις,-εως

podzielny divisibīlis,-e; partībīlis,-e; διαιρετικός, 3; μεριστός, 3

podzielony divīsus, 3; divīduus, 3; partītus, 3; μεριστός, 3; μεμερισμένος, 3

podziemie 1. (miejsce) subternum,-i *n.*; locus,-i *m.* subterrāneus; τὸ ὑπόγειον, -ου;

2. (polityczne) motus,-us *m.* clandestinus; ἡ παρανομία,-ας; **3. (piekło)**

infernum,-i *n.*; ὁ ζόφος,-ου

podziemny 1. (pod powierzchnią) subterrāneus, 3; ὑπόγειος,-ον; νέρτερος, 3; **2.**

(tajny) clandestīnus, 3; παράνομος,-ον; **3. (piekielny)** infernus, 3; subternus, 3;

καταχθόνιος,-ον; νερτέριος, 3

podziękowanie gratiarum actio,-ōnis *f.*; ἡ εὐχαριστία,-ας

podziurawić pérforo, 1,-āvi,-ātum; κατατρυπάω

podziurawiony perforatus, 3; κατατρυπητός,-όν

podziw admiratio,-ōnis *f.*; mirum,-i *n.*; stupor,-ōris *m.*; τὸ θαῦμα,-ατος; ὁ

θαυμαστός,-οῦ; ὁ θάμβος,-ου

podziwiać (ad)miror, 1,-ātus sum; astupĕo, 2,-ui, -; contemplor, 1,-ātus sum; ἄγασμαι;

ἐκπλήσσομαι; θαυμάζω; ζηλώω

podziwiany (*godny podziwu*) admirábīlis,-e; admirandus, 3; mirus, 3; θαυμαστός, 3

być ~ admirationem movĕo, 2, movi, motum (excitare)

podżegacz instigātor,-ōris *m.*; agitātor,-ōris *m.*; concit(at)or,-ōris *m.*; ὁ

θορυβοποιός,-οῦ

poemat poĕma,-atis *n.*; carmen,-īnis *n.*; τὸ ποίημα,-ατος

Poĕma - loquens pictūra, pictūra tacuteum poĕma debet esse.

poeta poĕta,-ae *m.*; ὁ ποιητής,-οῦ

Poĕtis mentīri licet. In poĕtis non Homĕro soli locus est. Poĕtae nascuntur,

oratōres fiunt. Aut prodesse volunt aut delectāre poetae; aut simul et iucunda, et idōnea dicĕre vitae.

poetka poĕtria,-ae *f.*; poĕtris,-is *f.*; ἡ ποιητρία,-ας

poetycki poĕticus, 3; ποιητικός, 3

Licentia poĕtica.

poezja poĕsis,-is *f.*; cármina,-um *n.pl.*; ἡ ποίησις,-εως

pofaldowanie (per)plicatio,-ōnis *f.*; plicatūra,-ae *f.*; rugósitas,-ātis *f.*; ἡ δίπλωσις, -

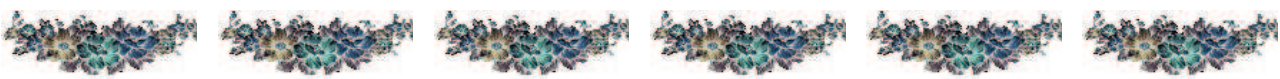
εως; ἡ πτύξις,-εως

poganin pagānus,-i *m.*; gentīlis,-is *m.*; ὁ ἐθνικός,-οῦ

pogański pagānus, 3; gentīlis,-e; ἐθνικός, 3

pogaństwo paganismus,-i *m.*; pagánitas,-ātis *f.*; gentīlitas,-ātis *f.*; τὰ ἔθνα,-ῶν

pogarda aspernamentum,-i *n.*; aspernatio,-ōnis *f.*; fastidium,-ii *n.*; contemptus,-us *m.*;

contemptio,-ōnis *f.*; spretio,-ōnis *f.*; ἡ περιφρόνησις,-εως; ἡ ἐξουδένωσις,-εως

Facit fastidium copia.

pogardliwy aspernābilis,-e; fastidiōsus, 3; árrigans,-antis; περιφρονητικός, 3

pogardzać aspernor, 1,-ātus sum; contemno, 3,-tempsti,-temptum; despicio, 3,-spexi,-spectum; περιφρονέω; ἀτιμάζω; ὀλιγωρέω

pogarszać deteriōro, 1,-āvi,-ātum; peiōro, 1,-āvi,-ātum; in deterius (in peius) muto, 1,-āvi,-ātum; χειροτερεύω; ἔλασσω

pogawędka sermocinatio,-ois *f.*; colloquium,-ii *n.*; sermo,-onis *f.*; τὸ λάλημα,-ατος

pogawędzić sermócinor, 1,-ātus sum; λαλέω

pogląd opinio,-ōnis *f.*; sententia,-ae *f.*; ratio,-ōnis *f.*; plácitum,-i *n.*; consilium,-ii *n.*; iudicium,-ii *n.*; ἡ γνώμη,-ης

Sapientis est mutāre consilium.

poglądowy demonstratīvus, 3; ἐνδεικτικός, 3

pogłębiać profundífico, 1,-āvi,-ātum; βαθύνω

pogłos sonus,-i *m.* resíduus (résonans, secundarius); resonantia,-ae *f.*; echo,-us *f.*; ἡ ἠχώ,-οῦς

pogłoska fama,-ae *f.*; audītus,-us *m.*; rumor,-ōris *m.*; rumúscūlus,-i *m.*; ἡ ἀκοή,-ῆς; ἡ φήμη,-ης; τὸ κλέος,-ους

Fama crescit eundo. Famā nihil est celerius. Ut fama fert. Non ex rumōre statuendum.

pogoda aura,-ae *f.*; caelum,-i *n.*; tempestas,-ātis *f.*; ὁ καιρός,-οῦ

pogodny serēnus, 3; αἴθριος, 3; ἴλαρός, 3

pogodzić repropitio, 1,-āvi,-ātum; reconcilio, 1,-āvi,-ātum; ἰλάσκομαι

pogoń insecutio,-ōnis *f.*; persecutio,-ōnis *f.*; ἡ δίωξις,-εως

pogorszenie decadentia,-ae *f.*; degradatio,-ōnis *f.*; deterioratio,-ōnis *f.*; peiorisatio,-ōnis *f.*; ἡ χειροτέρωσις,-εως; ἡ ἐλάττωσις,-εως

pogorzelec víctima,-ae *f.* incendii; ὁ πυρίφανος,-ου

pogorzelisko incensio,-ōnis *f.*; ἡ πυρκαϊά,-ᾶς

pogórze montana,-ōrum *n.pl.*; ἡ ὄρεινή,-ῆς

pogranicze confinium,-ii *n.*; limes,-itis *m.*; términus,-i *m.*; ἡ συνορία,-ας

pograniczny confīnis,-e; finítimus, 3; συνοριστικός,-όν

pograżać demergo, 3,-mersi,-mersum (submergēre, immergēre); merso, 1,-avi, -atum; καταδύω; καταποντίζω; βυθίζω

pograżenie demersio,-ōnis *f.*; submersio,-ōnis *f.*; ἡ κατάδυσις,-εως

pogrobowiec post(h)umus,-i *m.*; ὁ μετάθνητος,-ου

pogrobowy póst(h)umus, 3; μετάθνητος,-ον

pogrom clades,-is *f.*; caedes,-is *f.*; calámītas,-ātis *f.*; strages,-is *f.*; exterminatio,-ōnis *f.*; internectio,-ōnis *f.*; ἡ κοπή,-ῆς

pogromca 1. (zwycięzca) victor,-ōris *m.*; ὁ ὀλοθρευτής,-οῦ; ὁ νικήτωρ,-ορος; **2.**

(zwierząt) dómitor,-ōris *m.*; ὁ δαμάλης,-ου; ὁ δαμαστής,-οῦ

pogrożka minácītas,-ātis *f.*; minae,-arum *f.pl.*; minaciae,-arum *f.pl.*; (com)minatio,-

- ōnis** *f.*; ἡ ἀπειλή, -ῆς; ὁ φόβος, -ου
- pożreb** funus, -ēris *n.*; sepultūra, -ae *f.*; sepelītio, -ōnis *f.*; exsequiae, -arum *f.pl.*; ὁ ἔνταφιασμός, -οῦ; ἡ ἐκφορά, -ᾶς
- pożrebacz** rutābulum, -i *n.*
- pożrebać** (*zmarłego*) fūnero, 1, -āvi, -ātum; sepelio, 4, -ivi, -ultum; tūmulo, 1, -āvi, -ātum; humo, 1, -āvi, -ātum; θάπτω
- pożrebowy** funerarius, 3; fūnebris, -e; ἔντάφιος, -ον
- pożwalenie** violatio, -ōnis *f.*; ὁ βιασμός, -οῦ
- poić** ādaquo, 1, -āvi, -ātum; gūrgito, 1, -āvi, -ātum; potō, 1, -avi, -atum; rigo, 1, -āvi, -ātum; ἄρδω; ποτίζω
- pojawić się** nascor, 3, natus sum; apparāreo, 2, -ui, - ; ὀπτάνομαι; ἐπιφαίνομαι; γίγνομαι; φαίνω
- pojawienie się** apparitio, -ōnis *f.*; ἡ ἐπιφάνεια, -ας
- pojazd** vehīculum, -i *n.*; currus, -us *m.*; τὸ ὄχημα, -ατος
- pojąć, -mować** intēllego, 3, -lēgi, -lectum; *alqd* mente (ánimo, cogitatione, sensu) comprehendo, 3, -ndi, -nsum; perspicio, 3, -spexi, -spectum; sapio, 3, -pui (-pii), - ; sentio, 4, sensi, sensum; γιγνώσκω; νοέω; λαμβάνω; οἶδα; συνίημι; καταλαμβάνω; (*za żonę*) uxorem duco, 3, duxi, ductum; γαμέω
- Ut ad cursum equus, ad arandum bos, ad indagandum canis, sic homo ad intellegendum et agendum est natus.***
- pojednać** (re)concilio, 1, -āvi, -ātum *alqm alicui (cum alqo)*; repropitio, 1, -āvi, -ātum; διαλάσσω; συναλάσσω; ἰλάσκομαι
- pojednanie** reconciliatio, -ōnis *f.*; propitiatio, -ōnis *f.*; ὁ ἰλασμός, -οῦ; ἡ καταλλαγή, -ῆς; τὸ ἰλαστήριον, -ου
- pojednawczy** concilians, -antis; reconciliābilis, -e; placābilis, -e; ἰλαστήριος, 3; διαλλακτικός, 3
- pojedynczo** singulārīter, singulātīm, singillātīm; μόνως
- pojedynczy** simplex, -icis; singularis, -e; sīngūlus, 3; solitarius, 3; sporādīcus, 3; ūnicus, 3; μόνος, 3; ἀπλοῦς, -ῆ, -οῦν; μερικός, 3; ἐνικός, 3
- pojedynek** duellum, -i *n.*; dualium, -ii *n.*; colluctatio, -ōnis *f.*; certāmen, -īnis *n.* singulare; ἡ μονομαχία, -ας; ἡ πάλη, -ης
- pojedynkować się** duello, 1, -āvi, -ātum; singulari certāmine depugno, 1, -āvi, -ātum; μονομαχέω
- pojemnik** receptāculum, -i *n.*; τὸ δοχεῖον, -ου; τὸ κάναστρον, -ου
- pojemność** capācitas, -ātis *f.*; volūmen, -īnis *n.*; ἡ χωρητικότητα, -ητος
- pojemny** capax, -acis; voluminōsus, 3; χωρητικός, 3; δοχαῖος, 3; εὐχαρδής, -ές
- pojęcie** conceptio, -ōnis *f.*; idéa, -ae *f.*; informatio, -ōnis *f.*; notio, -ōnis *f.*; notitia, -ae *f.*; ἡ ὑποτύπωσις, -εως; τὸ νόημα, -ατος; ἡ ἰδέα, -ας
- pojętny** intēllīgens, -entis; dōcīlis, -e; capax, -acis; perspicax, -acis; acūtus, 3; νοερός, 3; συνετός, -όν
- pojmać** captīvo, 1, -āvi, -ātum; δουλόω; πιάζω; συλλαμβάνω

pojmanie captivatio,-ōnis *f.*; ἡ ἄλωσις,-εως

pojowanie comprehensio,-ōnis *f.*; ἡ νόησις,-εως; ἡ σύνεσις,-εως

pojutrze postcrástino, perendie; μεθαύριον

pokarm alimentum,-i *n.*; cibarium,-ii *n.*; cibus,-i *m.*; esca,-ae *f.*; esus,-us *m.*;

nutrīmen,-īnis *n.*; nutrimentum,-i *n.*; pábulum,-i *n.*; pastus,-us *m.*; ságina,-ae *f.*;

saturāmen,-īnis *n.*; victus,-us *m.*; ἡ τροφή,-ῆς; τὸ βρῶμα,-ατος; ἡ βρῶσις,-εως;

ὁ βίος,-ου; τὸ χόρτασμα,-ατος; τὸ προσφάγιον,-ου; ὁ ἄρτος,-ου

Hómini cibus utilíssimus est simplex.

pokarmowy alimentarius, 3; cibarius, 3; τροφικός, 3

pokasływać subtussio, 4,-īvi,-ītum; ὑποβήσσω

pokasływanie tussiculatio,-ōnis *f.*; ἡ ὑπόβηξις,-εως

pokaz demonstratio,-ōnis *f.*; praesentatio,-ōnis *f.*; ostentatio,-ōnis *f.*; ostentus,-us *m.*;

spectáculum,-i *n.*; τὸ ἐπίδειγμα,-ατος

pokazowy demonstratīvus, 3; ἐπιδεικτικός, 3

pokazywać (de)monstro, 1,-āvi,-ātum; exhibeo, 2,-ui,-itum; manifesto, 1,-āvi,-ātum;

ostendo, 3,-tendi,-tentum (-tensum); ostento, 1,-āvi,-ātum; (ἐπι)δείκνυμι;

δεικνύω; γνωρίζω; μηνύω; φανερώω; ἐμφανίζω; (ἐπι)φαίνω

pokazywać się apparēo, 2,-ui, -; in conspectum *alicuius* venio, 4, veni, ventum;

ἐπιφαίνομαι; δηλώω; φανερώω

pokazywanie manifestatio,-ōnis *f.*; (de)monstratio,-ōnis *f.*; ostensio,-ōnis *f.*; ἡ

ἐπίδειξις,-εως

pokazny magnus, 3; amplus, 3; grandis,-e; μέγας, μεγάλη, μέγα

pokątny clandestinus, 3; secrētus, 3; ἀπόκρυφος, 3; λαθρός, 3

poklask (ap)plausus,-us *m.*; τὰ χειροκροτήματα,-ων

pokład 1. (złoże) minēra,-ae *f.*; tabulātum,-i *n.*; vena,-ae *f.*; strues,-is *f.*; τὸ μ

έταλλον,-ου; **2. (na statku)** agēa,-ae *f.*; constrātum,-i *n.*; forus,-i *m.*; ἡ σανίς,-ίδος

pokładać nadzieję spem *in alqo* habēo, 2,-ui,-itum (pōno, 3, posui, positum); ἐλπίζω

pokłon 1. (pozdrowienie) salus,-ūtis *f.*; salutatio,-ōnis *f.*; ὁ ἀσπασμός,-οῦ; **2.**

(**pochylenie**) declinatio,-ōnis *f.*; ἡ ἔγκλισις,-εως; **3. (hold)** hommagium,-ii *n.*; ἡ προσκύνησις,-εως

pokłonić się 1. (pozdrowić) salūto, 1,-āvi,-ātum; ἀσπάζομαι; **2. (pochylać się)**

declīno, 1,-āvi,-ātum; ἐγκλίνομαι

pokłócić kogoś z kimś discordiam mitto, 3, misi, missum *inter alqm*; ἐρίδα πέμπω
μεταξύ...z *gen.*

pokojowy 1. (zgodliwy) pacíficus, 3; pácifer, 3; εἰρηνικός, 3; εἰρηνοποιός,-όν;

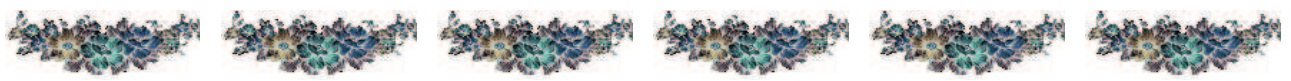
ἄμαχος,-ον; **2. (mieszkaniowy)** camerālis,-e; cubicularis,-e; θαλαμιός, 3

pokojówka cameraria,-ae *f.*; ἡ κομμώτρια,-ας

pokolenie generatio,-ōnis *f.*; natívitas,-ātis *f.*; genus,-ēris *n.*; gens,-ntis *f.*; stirps,-pis *f.*;

progenies,-ei *f.*; tribus,-us *f.*; ἡ γενεά,-ᾶς; ἡ φυλή,-ῆς

pokonać debello, 1,-āvi,-ātum; (de)vinco, 3,-vīci,-victum; expugno, 1,-āvi,-ātum;

invalesco, 3,-valui, - ; praevalĕo, 2,-valui, - ; καταγωνίζομαι; νικάω; πορθέω;
κατισχύω; χειρόω; zob. podbić

pokora humilitas,-ātis f.; lenitas,-ātis f.; mansuetudo,-inis f.; modestia,-ae f.;
verecundia,-ae f.; ἡ πραῦπαθία,-ας; ἡ πραύτης,-ητος; ἡ ἡπιότης,-ητος; ἡ
ταπείνωσις,-εως; ἡ ταπεινοφροσύνη,-ης

pokorny humilis,-e; mansuetus, 3; mitis,-e; modestus, 3; demissus, 3; verecundus, 3;
ἡπιος, 3; πραῦς,-εῖα,-ύ; ταπεινός, 3

Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.

pokój 1. (zgodą) pax,-cis f.; tranquillitas,-ātis f.; otium,-ii n.; ἡ εἰρήνη,-ης; **2.**

(pomieszczenie) camera,-ae f.; conclave,-is n.; oecus,-i m.; habitaculum,-i n.; τὸ
δωμάτιον,-ου; ὁ θάλαμος,-ου; τὸ μέγαρον,-ου; ὁ οἶκος,-ου

*Pax mater artium est. Pax est tranquilla libertas. Pax Cerērem nutrit, pacis
alumna Ceres. Cándida pax hómines, trux decet ira feras. Si vis pacem, para
bellum. Si vis pacem, para iustitiam. Si vis pacem, para pacem. Pacem cum
homínibus, bellum cum vitiis habe! Sint et belli sicut pacis iura. Recuperatā
pace artes florescunt. Audi, cerne, tace, si vivĕre vis in pace. Pax melior est
quam iustissimum bellum. Requiescat in pace. Concordia domi, foris pax.*

zawrzeć pokój pacem facio, 3, feci, factum (constituo, 3,-ui,-ūtum); złamać ~
pacem frango, 3, fregi, fractum (violo, 1,-āvi,-ātum; rumpo, 3, rupi, ruptum

pokrewieństwo cognatio,-ōnis f.; agnatio,-ōnis f.; consanguinitas,-ātis f.; gentilitas,-
ātis f.; propinquitas,-ātis f.; affinitas,-ātis f.; ἡ συγγένεια,-ας

pokrewny affinis,-e; cognatus, 3; propinquus, 3; ὁμοιοειδής,-ές

pokropić aspergo, 3,-spersi,-spersum; ῥαντίζω

pokropienie aspersionis f.; sparsio,-ōnis f.; ὁ ῥαντισμός,-οῦ

pokrowiec involucrium,-i n.; τὸ ἔλυθρον,-ου

pokrótce breviter, summariter; ἔμβραχυ

pokrycie (in)tegumentum,-i n.; stragulum,-i n.; tég(i)men,-inis n.; τὸ στέγαστρον,-
ου

pokryć,-ywać (cón)tego, 3,-texas,-ctum; (co)operio, 4,-operui,-opertum; obdūco, 3,
duxi, ductum; στέγω; (odzież) vestio, 4,-īvi,-ītum; ἐνδύω; (dachówka) imbrico,
1,-āvi,-ātum; (skóra) pellico, 1,-āvi,-ātum; (koszty) impendĕo, 2,-pendi; solvo, 3,
solvi, solūtum; δαπανάω

po kryjomu celatim, clam, clandestine, furtim, secrĕtim; λάθρα

pokrywa involucrium,-i n.; indumentum,-i n.; láquear,-aris n.; opérculum,-i n.;
operimentum,-i n.; τὸ σκέπασμα,-ατος

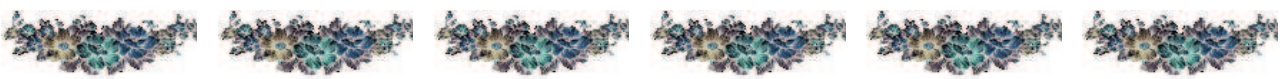
pokrywka clusorium,-ii n.; opérculum,-i n.; tég(i)men,-inis n.; τὸ ἐπικάλυμμα,-ατος

pokrzepiać 1. (umacniać) conforto, 1,-āvi,-ātum; corróboro, 1,-āvi,-ātum; confirmo,
1,-āvi,-ātum; ἐπιστηρίζω; κραταιόω; ῥώννυμι; ἐνδυναμόω; **2. (pocieszać)**

consōlor, 1,-ātus sum; fovĕo, 2, fovi, fotum; θάλλω; παραμυθέομαι;

παρακαλέω; **3. (orzeźwić, odświeżyć)** reficio, 3,-fĕci,-fĕctum; récreo, 1,-āvi,-
ātum; relāxo, 1,-āvi,-ātum; ἀναψύχω

pokrzepienie 1. (wzmocnienie) confortatio,-ōnis f.; corroboratio,-ōnis f.;

confirmatio,-ōnis *f.*; ἡ βεβαίωσις,-εως; ἡ ἐνδυνάμωσις,-εως; **2. (pocieszenie)**
consolatio,-ōnis *f.*; ἡ παραμυθία,-ας; ἡ παράκλησις,-εως; **3. (orzeźwienie)**
relaxatio,-ōnis *f.*; refectio,-ōnis *f.*; recreatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀνάψυξις,-εως

pokrzywa urtica,-ae *f.*; ἡ κνίδη,-ης

pokrzywka (*med.*) urticaria,-ae *f.*; ἡ κνίδωσις,-εως

pokrzyżowć 1. (plany) praevarico, 1,-āvi,-ātum; impedio, 4,-īvi,-ītum; κωλύω;
κενόω; ἀθετέω; **2. (rasy)** incrucio, 1,-āvi,-ātum; συμμείγνυμι

pokusa tentāmen,-īnis *n.*; tentatio,-ōnis *f.*; illécebra,-ae *f.*; ὁ πειρασμός,-οῦ

pokuta expiatio,-ōnis *f.*; paenitentia,-ae *f.*; ἡ μετάνοια,-ας; ἡ δίκη,-ης; ἡ ἔκθυσις,-εως
Paenitentia sera raro est vera.

pokutniczy expiatorius, 3; paenitentiālis,-e; μετανοητικός, 3

pokutować paenitentiam ago, 3, egi, actum; paenitēo, 2,-ui, -; expio, 1,-āvi,-ātum;
luo, 3, lui, -; μεταμέλομαι; μετανοέω; κατανύσσομαι; τίκω

pokwitanie pubertas,-ātis *f.*; pubescentia,-ae *f.*

pokwitowanie acceptilatio,-ōnis *f.*; apocha,-ae *f.*; ἡ ἀποχή,-ῆς

polano calo,-ōnis *m.*; lignum,-i *n.*; ἡ σχίζα,-ης

polarny polaris,-e; septentrionālis,-e; πολώδης,-εσ

pole ager,-i *m.*; campus,-i *m.*; arvum,-i *n.*; ἡ χώρα,-ας; τὸ χωρίον,-ου; ὁ ἀγρός,-οῦ;
ὁ χρήσιμος,-ου; ἡ ἄρουρα,-ας; τὸ γεώργιον,-ου; (*mat.*) superficies,-ei *f.*; ἡ
ἐπιπολή,-ῆς

Fértilis assiduo si non renovatur aratro, nil nisi cum spissis gramen habebit ager.

~ **bitwy** locus,-i *m.* pugnae; ~ = **równina, plac** campus,-i *m.*

polec cado, 3, cécidi, casum; interficio, 3,-fectus sum; (κατα)πίπτω

polecac mando, 1,-āvi,-ātum; commendo, 1,-āvi,-ātum; monēo, 2,-ui,-itum; ímpero,
1,-āvi,-ātum; praecipio, 3,-cepi,-ceptum; praescribo, 3,-scripsi,-scriptum; iubēo, 2,
iussi, iussum; recomendo, 1,-āvi,-ātum; κελεύω; προστάττω; διαστέλλω;
παρίστημι; παρατίθημι; ἐπιτάττω

polecenie mōnitum,-i *n.*; mandatum,-i *n.*; nutus,-us *m.*; recomendatio,-ōnis *f.*;

praeeptum,-i *n.*; iussum,-i *n.*; ἡ ἐντολή,-ῆς; ἡ διαταγή,-ῆς; ὁ λόγος,-ου; ἡ
παραγγελία,-ας

polegać na ... consto, 1,-stiti,-statūrus *in alqa re*; confido, 3,-fīsus sum *alicui rei (alqa re)*;
positus sum *in alqa re*; nitor, 3, nisus (nixus) sum *alqa re*; ἐπιστηρίζω;
πείδω

polegly interfectus, 3; mórtuus, 3; occīsus, 3; caesus, 3; πεπτωμένος, 3

polemiczny bellatorius, 3; controversorius, 3; pugnax,-acis; polémicus, 3;
πολεμικός, 3

polemika controversia,-ae *f.*; concertatio,-ōnis *f.*; lis, litis *f.*; contentio,-ōnis *f.*;
dissensio,-ōnis *f.*; polémica,-ae *f.*; ἡ πολεμική,-ῆς

polepszac melioro, 1,-āvi,-ātum; corrigo, 3,-rexi,-rectum; emendo, 1,-āvi,-ātum;
βελτιόω

polepszenie melioratio,-ōnis *f.*; emendatio,-ōnis *f.*; correctio,-ōnis *f.*; ἡ βελτίωσις,-

εως

polerować (ex)polio, 4, -īvi, -ītum; lévigo, 1, -āvi, -ātum; γανόω; λειόω

polewaczka affusatum, -i n.; nassiterna, -ae f.; ἡ ὑδρεία, -ας

polewać affundo, 3, -fusi, -fusum; ὑδρεύω

polewanie affusio, -ōnis f.; ἡ ὑδρευσις, -εως

polewka bamma, -atis n.; ius, iūris n.; sorbitio, -ōnis f.; ἡ μᾶζα, -ης; τὸ βάμμα, -ατος

poliandria polyandria, -ae f.; ἡ πολυανδρία, -ας

policja aediles, -ium mpl.; custōdes, -um m.pl. pūblici; vīgiles, -um m.pl. pūblici; ἡ ἀστυνομία, -ας

policjant stationarius, -ii m.; praetor, -ōris m.; ὁ ἀστυνόμος, -ου

policzek 1. (część twarzy) bucca, -ae f.; búccina, -ae f.; gena, -ae f.; mala, -ae f.; ἡ παρειάς, -άδος; ἡ παρειά, -ᾶς; **2. (uderzenie)** álapa, -ae f.; cólaphus, -i m.; τὸ ῥάπισμα, -ατος; ὁ κόλαφος, -ου

policzkować alápizo, 1, -āvi, -ātum; álapo, 1, -āvi, -ātum; coláphizo, 1, -āvi, -ātum; expalmo, 1, -āvi, -ātum; ῥαπίζω; κολαφίζω

policznyć connúmero, 1, -āvi, -ātum; cálculo, 1, -āvi, -ātum; conto, 1, -āvi, -ātum; συναριθμέω

Polifem Polyphēmus, -i m.; Πολύφημος, -ου

Jednooki cyklop, syn Posejdona i nimfy Toosy, olbrzymi pasterz, który uwięził w grocie wędrującego Odyseusza i jego towarzyszy. Odyseusz uwolnił się wydłubując mu płonącą pochodnię oko i ukrywając się pod brzuchami owiec umknął z więzienia.

poligamia polygamia, -ae f.; matrimonium, -ii n. múltiplex; ἡ πολυγαμία, -ας

poliglota polyglotta, -ae m.; ὁ πολυγλώττης, -ου

poligynia polygynia, -ae f.; ἡ πολυγυνία, -ας

Polihymnia Polyhymnia, -ae f.; Πολύμνια, -ας

Muza poezji chóralnej przedstawiana bez atrybutu.

polip polypus, -i m.; ὁ πολύπους, -οδος

politechnika *polytéchnica, -ae f.; τὸ πολυτεχνεῖον, -ου

politura politūra, -ae f.; ὁμαλότης, -ητος

politurować polio, 4, -īvi, -ītum; ὁμαλίζω; λειόω

polityczny pūblicus, 3; políticus, 3; civīlis, -e; πολιτικός, 3

polityk políticus, -i m.; ὁ πολιτικός, -οῦ

polityka política, -ae f.; ἡ πολιτική, -ῆς

zajmować się ~ in re pūblica versor, 1, -ātus sum

Polluks Pollux, -ucis m.; Πολυδεύκης, -ου

Syn Dzeusa i Ledy, brat Kastora (z nim tworzyli parę → Dioskurów) oraz Heleny i Klytajmestry.

polny agrālis, -e; areālis, -e; campester, -ris, -re; agrestis, -e; ἀρουραῖος, 3; ἄγριος, 3

polować aucupor, 1, -ātus sum; cacio, 1, -āvi, -ātum; capto, 1, -āvi, -ātum; *alqm*

persequor, 3, -secūtus sum; venor, 1, -ātus sum; κυνηγετέω; ἀγρεύω; θηρεύω

polowanie aucupium, -ii n.; aucupatio, -ōnis f.; venatio, -ōnis f.; venātus, -us m.; τὸ

κυνηγέσιον,-ου

polubowny conciliatīvus, 3; arbitrarius, 3; arbitrālis,-e; recuperatorius, 3;

διακριτικός, 3

polucja pollutio,-ōnis *f.*; τὸ ὀνειρώγμα,-ατος

Polynejkes Polynīcus,-i *m.*; Πολυνείκης,-ου

Syn Edypa, brat Eteoklesa. Współzawodnictwo braci o władzę w Tebach doprowadziło do bratobójczej wojny.

poła umbo,-ōnis *m.*; lacinia,-ae *f.*; τὸ πτερύγιον,-ου

połączenie (an)nexus,-us *m.*; compāgo,-īnis *f.*; iunctūra,-ae *f.*; connexio,-ōnis *f.*; conectio,-ōnis *f.*; complexus,-us *m.*; compositio,-ōnis *f.*; communicatio,-ōnis *f.*; coincidentia,-ae *f.*; (con)iunctio,-ōnis *f.*; copulatio,-ōnis *f.*; ἡ ἄρθωσις,-εως; ἡ ἄρμονή,-ῆς; ἡ σύνταξις,-εως; ἡ ζευκτηρία,-ας; ὁ συνδεσμός,-οῦ; ἡ συζυγία,-ας; ἡ συγκοινωνία,-ας; ἡ συγκατάθεσις,-εως

połączony combinatus, 3; coniugatus, 3; coniunctus, 3; copulatus, 3; connexus, 3;

συζύγιος, 3; σύναπτος,-ον

połączyć *p.* łączyc

połknać *p.* połykać

pologowy puerperālis,-e; τικτικός, 3

połowa dimidium,-ii *n.*; τὸ ἥμισυ,-εος; τὸ μέσον,-ου

Bonum initium est dimidium facti. Initium est dimidium totius rei. Dimidium facti, qui bene coepit, habet.

połowiczny dimidiatus, 3; dimidius, 3; non plenus, 3; ἡμισυς,-εια,-υ

położenie collocatio,-ōnis *f.*; positio,-ōnis *f.*; pōsitus,-us *m.*; situatio,-ōnis *f.*; situs,-us *m.*; status,-us *m.*; locus,-i *m.*; (*stan*) condicio,-ōnis *f.*; ἡ σχέσις,-εως; ἡ θέσις,-εως; ἡ κατάστασις,-εως

położna obstētrix,-icis *f.*; ἡ μαῖα,-ας

położnica parturiens,-entis *f.*; puérpera,-ae *f.*; ἡ τοκῶσα,-ης

położnictwo obstetricia,-ae *f.*; ἡ μαίευσις,-εως

położnik obstētor,-ōris *m.*; ὁ μαιεύτης,-ου

położyć *p.* pono, 3, posui, positum; τίθημι; κλίνω

p. do łóżka discumbere facio, 3, feci, factum; κατακλίνω

p. nacisk accéntuo, 1,-āvi,-ātum; τονόω

p. się accumbo, 3,-cubui,-cubitum; κατακλίνομαι; ανάκειμαι; ἀναπίπτω

połóg puerperium,-ii *n.*; ὁ τόκος,-ου; ἡ λοχεία,-ας

połów captūra,-ae *f.*; ἡ ἄγρα,-ας

połówka dimidium,-ii *n.*; τὸ ἥμισυ,-εος

południe 1. (kierunek) meridianum,-i *n.*; meridies,-ei *f.*; ὁ νότος,-ου; **2. (pora dnia)**

meridies,-ei *f.*; tempus,-ōris *n.* meridianum; ἡ μεσημβρία,-ας

A.m. = ante meridiem. P.m. = post meridiem.

południk meridianum,-i *n.*; círcūlus,-i *m.* meridianus; τὸ νότιον,-ου

południowy meridianus, 3; meridiālis,-e; νότιος, 3

polykać (ab)sorbĕo, 2,-sorbui,-sorptum; (dé)vorō, 1,-āvi,-ātum; deglutio, 4,-īvi, -
ītum; βροχθίζω; καταπίνω

polykanie degluti(na)tio,-ōnis *f.*; ἡ κατάποσις,-εως

polysk nitor,-ōris *m.*; luciditas,-ātis *f.*; effulsio,-ōnis *f.*; splendor,-ōris *m.*; fulgor,-ōris
m.; τὸ γάνος,-εως; τὸ φέγγος,-εως

pomagać (ád)iuvo, 1,-iuvi,-iutum (iuvatūrus) *alqm*; adiuto, 1,-āvi,-ātum; adsum,
adesse, affui *alicui*; assisto, 3, astiti (adstiti) *alicui*; prosum, prodesse, profui
alicui; prodífico, 1,-āvi,-ātum; auxiliior, 1,-ātus sum; opítulor, 1,-ātus sum *alicui*;
subvenio, 4,-veni,-ventum *alicui*; βοηθέω; παραγίγνομαι; παρίσταμαι; ἀμύνω;
ὠφελέω; συμφέρω; ὑπάρχω; ὑπηρετέω

Ne nóceas, dum vis prodesse, memento!

p. w cierpieniu medĕor, 2 *alicui*; θεραπεύω

p. w ciężkim położeniu súblevo, 1,-āvi,-ātum; κουφίζω; ἐλαφρίζω

p. w walce subsidior, 1,-ātus sum; συμμαχέω

p. odsieczą auxiliior, 1,-ātus sum; προσβοηθέω

p. w niebezpieczeństwie *alicui* subvenio, 4, -veni, -ventum; succurro, 3, -(cu)curri,-
cursum; ἐπιβοηθέω

pomału lente, tarde, ségniter; ἀργῶς; βραδέως

pomarańcza (*owoc*) *malum,-i *n.* sinense; pomarancia,-ae *f.*; arancium,-ii *n.*;
(*drzewo*) Citrus,-i *f.* sinensis

pomiar (di)mensio,-ōnis *f.*; mensūra,-ae *f.*; mensuratio,-ōnis *f.*; ἡ μέτρησις,-εως

pomidor *lycopersicum,-i *n.* esculentum (solanum)

pomieszanie (com)mixtio,-ōnis *f.*; confusio,-ōnis *f.*; perturbatio,-ōnis *f.*; tumultus,-us
(-i) *m.*; ἡ (συγ)κέρασμα,-ατος; ἡ σύμμυξις,-εως

pomieszczenie locus,-i *m.*; habitatio,-ōnis *f.*; τὸ χωρίον,-ου; ὁ τόπος,-ου

pomieścić continĕo, 2,-tinui,-tentum; χωρέω

pośród inter *z acc.*; intra *z acc.*; μεταξύ, μετά *z gen.*; ἐν *z dat.*

pomijać 1. (mijać) praetereo,-ire,-ivi (-ii),-itum; παρέρχομαι; παραβαίνω; **2.**

(**opuszczać**) praetermitto, 3,-misi,-missum; omitto, 3,-misi,-missum; ἀφίεμι;

ἀπολύω **3. (lekceważyć)** néglego, 3,-lexi,-lectum; καταφρονέω; ὀλιγωρέω

pomnażać amplífico, 1,-āvi,-ātum; aucto, 1,-āvi,-ātum; augĕo, 2, auxi, auctum;
multíplico, 1,-āvi,-ātum; πλεονάζω; πληθύνω; ἀξάνω

pomnażanie amplificatio,-ōnis *f.*; multiplicatio,-ōnis *f.*; ἡ πληθύνωσις,-εως

pomniejszać (di)mínuo, 3,-ui,-utum; mínoro, 1,-āvi,-ātum; ἐλάττονέω; ἐλαπτώω;
ταπεινῶω; μειῶω

pomniejszenie diminutio,-ōnis *f.*; τὸ ἥττημα,-ατος

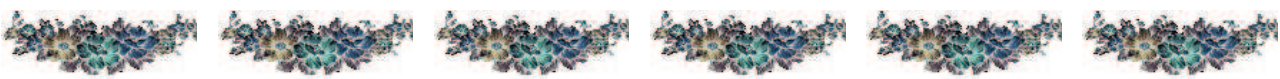
pomnik monumentum,-i *n.*; státua,-ae *f.*; τὸ μνημα,-ατος; τὸ μνημεῖον,-ου

Exegi monumentum aere perennius.

pomoc adiumentum,-i *n.*; adiutorium,-ii *n.*; adiūtus,-us *m.*; auxiliium,-ii *n.*;

assistentia,-ae *f.*; iuvāmen,-īnis *n.*; iuvamentum,-i *n.*; opitulatio,-ōnis *f.*;

praesidium,-ii *n.*; ops,-is *f.*; subsidium,-ii *n.*; subministratio,-ōnis *f.*; ἡ βοήθεια,-

ας; ἡ ἀντίλημψις,-εως; ἡ ἐπικουρία,-ας; ἡ πρόστασις,-εως; ἡ ἐπιχορηγία,-
ας; ἡ ὠφέλεια,-ας

Qui spernit consilium, spernit auxilium.

pomocniczy 1. (dodatkowy) accessorius, 3; ádditus, 3; πρόσθετος,-ον; **2.**

(wspomagający) adiuuans,-antis; auxiliaris,-e; auxiliarius, 3; opítulans,-antis;
βοηθητικός, 3; συνεργός,-όν; ἐπικούριος,-ον

pomocnik adiunctus,-i *m.*; adiutor,-ōris *m.*; adiutans,-antis *m.*; ὁ συνεργός,-οῦ; ὁ
βοηθός,-οῦ; ὁ ἀμύντωρ, -ορος; ὁ ἐπίκουρος,-ου

pomocny 1. p. pomocniczy; 2. (skuteczny) éfficax,-acis; ἐνεργής,-ές

Pomona Pomōna,-ae *f.*

*Nimfa rzymska, opiekunka owoców i ogrodów, małżonka Wortumnusa, boga pór
roku i urodzaju.*

pomorski marítimus, 3; παράλιος, 3

pomorze marítima,-ōrum *n.pl.*; ἡ παράλιος,-ου

pomost pontícūlus,-i *m.*; tabulatum,-i *n.*; púlpitum,-i *n.*; ἡ σανίς,-ίδος

pomór pestis,-is *f.*; pestilentia,-ae *f.*; contagium,-ii *n.*; ὁ λοιμός,-οῦ

pompa 1. (do pompowania) hydrans,-antis *f.*; antha,-ae *f.*; antlia,-ae *f.*; τὸ ἀντλημα,-
ατος; **2. (przepych)** pompa,-ae *f.*; apparātus,-us *m.*; ἡ πομπή,-ῆς; ἡ φαντασία,-
ας

pompatyczny pompōsus, 3; magníficus, 3; πομπικός, 3

styl ~ genus,-ēris *n.* orationis inflātum (túmidum)

pompować antliā exhaurio, 4,-īvi,-ītum; ἀντλέω

pomruk murmur,-ūris *n.*; murmurillum,-i *n.*; frémitus,-us *m.*; obmurmuratio,-ōnis *f.*;
ὁ γογγυσμός,-οῦ

pomrukiwać obmúrmuro, 1,-āvi,-ātum (admurmurare); γογγίζω

pomsta vindicatio,-ōnis *f.*; ultio,-ōnis *f.*; vindicta,-ae *f.*; ἡ ἐκδίκησις,-εως; ἡ δίκη,-
ης

pomścić vándico, 1,-āvi,-ātum; ulciscor, 3, ultus sum; ἐκδικέω

pomylić fallo, 3, fefelli, falsum; decipio, 3,-cepi,-ceptum; πλανάω; ἀπαντάω;
παραλογίζομαι

pomylić się erro, 1,-āvi,-ātum; labor, 3 lapsus sum; ἁμαρτάνω

pomyłka error,-ōris *m.*; erratum,-i *n.*; lapsus,-us *m.*; ἡ πλάνη,-ης; τὸ ἁμάρτημα, -
ατος

pomysł conceptio,-ōnis *f.*; conceptus,-us *m.*; idéa,-ae *f.*; consilium,-ii *n.*;

commentum,-i *n.*; cogitātum,-i *n.*; inventum,-i *n.*; propósitum,-i *n.*; ἡ φροντίς,-
ίδος; ἡ φρήν, φρενός; ἡ ἰδέα,-ας; ἡ ἐπίνοια,-ας

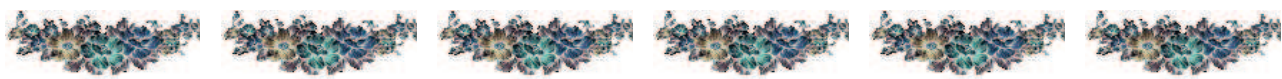
pomysłowość ingeniósitas,-ātis *f.*; ingenium,-ii *n.*; sollertia,-ae *f.*; ἡ φρόνησις, -εως;
τὸ μηχανήμα,-ατος

pomysłowy inventīvus, 3; industrius, 3; ingeniōsus, 3; sollers,-ertis; argūtus, 3;

φρόνιμος, 3; μηχανικός, 3; μηχανόεις,-εσσα,-εν; πόριμος, 3

pomyśleć p. myśleć

pomyślność fortūna,-ae *f.*; felicītas,-ātis *f.*; salus,-ūtis *f.*; prospérītas,-ātis *f.*; res, rerum

f.pl. secundae; ἡ ἐπιτυχία,-ας; ἡ εὐτυχία,-ας

Amīcos res secundae parant, adversae probant. Secundae res negligentiam creant. Secundas res splenditiores facit amicitia et adversas leviores.

ponyślny faustus, 3; fortunātus, 3; opportūnus, 3; felix,-icis; prósperus, 3; secundus, 3; dexter, 3; εὐφημος,-ον; ἐπιτυχής,-ές; εὐτυχής,-ές

ponywacz lavātor,-ōris *m.*; ὁ νικτής,-οῦ

ponad supra *z acc.*; ultra *z acc.*; super *z abl.* na pyt. **gdzie?**, *z acc.* na pyt. **dokąd?**; ἐπάνω *z gen.*; ἐπί *z gen. lub acc.*; ὑπέρ *z acc.*; ὑπεράνω *z gen.*

Ultra posse nemo obligatur.

~ **miarę** supra modum; ~ **siły** supra vires, ultra vires; ~ **wszystko** ante omnia; imprīmis, praecípue

ponadto amplius, insuper, ultra; ἐπί πλέον; λοιπόν

ponaglać premo, 3, pressi, pressum; sollícito, 1,-āvi,-ātum; úrgęo, 2, ursi, -; *alicui* insto, 1,-stīti; ἐξελαύνω; σπεύδω

ponaglenie mōnitus,-is *m.*; ἡ νοουθετεία,-ας

ponawiać rénovo, 1,-āvi,-ātum; répeto, 3,-īvi,-itum; réitero, 1,-āvi,-ātum; ἀναλαμβάνω

ponęta illécebra,-ae *f.*; invitamentum,-i *n.*; incitamentum,-i *n.*; ὁ πειρασμός,-οῦ; τὸ δέλεαρ,-ατος

ponętny illecebrōsus, 3; blandus, 3; amoenus, 3; iucundus, 3; χαρίεις,-εσσα,-εν; ἡδονικός, 3

poniechać depōno, 3,-posui,-positum *alqd*; désino, 3,-sīi,-situm *alicuius rei*; desisto, 3,-stīti,-stītum *ab alqa re*; omitto, 3,-misi,-missum (*dimittēre*) *alqd*; (*de*)relinquo, 3,-liqui,-lictum *alqd*; παύω; ἀμελέω

poniedziałek dies,-ei *f. Lunae*; (*w chrześcijaństwie*) feria,-ae *f. secunda*;

ἡ Δευτέρα,-ας

poniekąd aliquátenus, quadámmodo, ullátenus; ἀλλοίως

ponieść p. ponosić

ponieważ quod, proptérea quod, quia, quoniam, síquidem, quando, quandóquidem, cum; ἄτε; ὡς; ὅτ(τ)ι; ὅτε; ἐπειδή; οἶον; δῆ; γάρ; καθότι

poniewierać aspēnor, 1,-ātus sum; despicio, 3,-spēxi,-spectum; contemno, 3,-tempēsi,-temptum; affligo, 3,-flicxi,-flictum; καταφρονέω; ὀλιγωρέω

poniżać confūto, 1,-āvi,-ātum; contemno, 3,-tempēsi,-temptum; dégrado, 1,-āvi,-ātum; depotēto, 1,-āvi,-ātum; detrecto, 1,-āvi,-ātum; détraho, 3,-traxi,-tractum; humilio, 1,-āvi,-ātum; ταπεινóω; καταλαλέω; καταφρονέω; ἐλαττώω

poniżej 1. (przyim.) infra *z acc.*; sub *z abl.*; subter *z acc. i abl.*; κάτω *z gen.*; κατωτέρω *z gen.*; ὑπό *z gen.*; **2. (przysł.)** infra, subter, subtus, deorsum; κατωτέρω

poniżenie degradatio,-ōnis *f.*; humiliatio,-ōnis *f.*; deminutio,-ōnis *f.*; ἡ ταπείνωσις,-εως

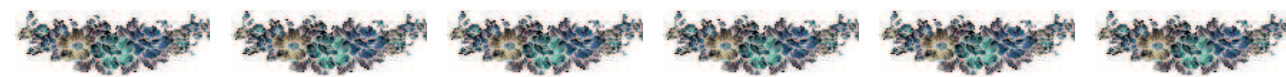
ponosić karę poenam pendo, 3, pépendi, pensum

p. karę śmierci supplicio afficior, 3,-fectus sum

p. klęskę vincor, 3, victus sum; cladem (*calamitatem*) accipio, 3,-cepi,-ceptum;

- ἡσσάομαι; νικάομαι
p. krzywdę iniuriam accipio, 3, -cepi, -ceptum; ἀδικέομαι
p. stratę detrimentum (damnum) capio, 3, cepi, captum; βλάπτομαι
p. śmierć mortem oppeto, 3, -ivi, -itum; ἀπόλλυμαι
p. koszty sumptus tólero, 1, -āvi, -ātum; δαπανάω
ponton ponto, -ōnis m.; ἡ πορθμής, -ίδος
pontyfikat pontificātus, -us m.; ἡ ἱερατεῖα, -ας
ponury atrabiliaris, -e; austērus, 3; núbilus, 3; tetricus, 3; tristis, -e; imbridus, 3; maestus, 3; torvus, 3; σκυθρωπός, 3; ἀχλυόεις, -εσσα, -εν;
popadać cado, 3, cécidi, casum; délabor, 3, -lapsus sum; πίπτω
p. w chorobę morbo implicor, 1, -ātus sum; νοσίζομαι
p. w nieszczęście in miserias incido, 3, -cidi, -casūrus
poparcie faventia, -ae f.; favor, -ōris m.; auxilium, -ii n.; adiumentum, -i n.; subsidium, -ii n.; ἡ βοήθεια, -ας; ἡ συμπαράστασις, -εως
popelnić committo, 3, -misi, -missum; facio, 3, feci, factum; efficio, 3, -fēci, -fectum; pérpetro, 1, -āvi, -ātum; πράττω; ποιέω
p. przestępstwo delinquo, 3, -liqui, -lictum; scélero, 1, -āvi, -ātum; κακουργέω
p. samobójstwo suicidium facio, 3, feci, factum; αὐτοκτονίαμ πράττω
popęd actus, -us m.; appétitus, -us m.; impes, -ētis m.; ímpetus, -us f.; impulsio, -ōnis f.; impulsus, -us m.; instinctus, -us m.; stímūlus, -i m.; τὸ ὄρμημα, -ατος; ἡ ἐροή, -ῆς ~ **instynktowny** appétitus naturae (naturalis); ~ **plciowy** libīdo, -īnis f.; **z własnego** ~ sua sponte, ultro
popędliwość intemperantia, -ae f.; impulsívitas, -ātis f.; ímpetus, -us m.; iracundia, -ae f.; ἡ ὄρμη, -ῆς
popędliwy impetuōsus, 3; impulsīvus, 3; irascíbīlis, -e; iracundus, 3; férvidus, 3; fervens, -entis; véhemens, -entis; violentus, 3; ὄρμητικός, 3; ὄργίλος, 3
popędzać incito, 1, -āvi, -ātum; úrgĕo, 2, ursi, -; ὄρμάω; ἐλαύνω; σπεύδω
popielaty cinereus, 3; cineráceus, 3; griseus, 3; τεφραῖος, 3; σπόδιος, 3
popielić cinefacio, 3, -feci, -factum; τεφρώω; σποδίζω
popielić się cineresco, 3, -ui, -; favillesco, 3, -ui, -; τεφρόομαι; σποδόομαι
popielniczka *cinerarium, -ii n.
popierać favĕo, 2, favi, faustum *alicui*; secundo, 1, -āvi, -ātum *alqm*; ádiuvo, 1, -iuvi, -iutum *alqm*; (*w wyborach*) suffrāgor, 1, -ātus sum *alicui*; βοηθέω; συμπαραστατέω
popiół cinis, -ĕris m.; calx, -cis f.; ἡ τέφρα, -ας; ἡ σποδός, -οῦ
popis spectáculum, -i n.; decursus, -us m.; ostentatio, -ōnis f.; ostentus, -us; lusus, -us; ἡ ἐπίδειξις, -εως
popisowy spectacularis, -e; ἐπιδεικτικός, -όν
poplecznik adhaerens, -entis m.; assectātor, -ōris m.; ássecla, -ae m.; fautor, -ōris m.; cliens, -entis m.; satellites, -itis m.; ὁ σπουδαστής, -οῦ
popłoch terror, -ōris m.; trepidatio, -ōnis f.; pavor, -ōris m.; ὁ θόρυβος, -ου; ὁ φόβος, -

ου; ἡ φύζα,-ης

popołudnie postmeridies,-ei *f.*; tempus,-ōris *n.* postmeridianum; ἡ δείλη,-ης

popołudniowy postmeridianus, 3; δειλινός, 3

po południu post meridiem; μετὰ μεσημβρίαν

poprawa correctio,-ōnis *f.*; emendatio,-ōnis *f.*; melioratio,-ōnis *f.*; τὸ διόρθωμα,-

ατος; ἡ ἐπανόρθωσις,-εσ

Delicto dolēre, correctione gaudēre oportet.

poprawczy correctivus, 3; emendatorius, 3; διορθωτικός, 3

poprawiać corrigo, 3,-rexi,-rectum; emendo, 1,-āvi,-ātum; melioro, 1,-āvi,-ātum;

διορθόω; παιδεύω

poprawiający cōrrigens,-entis; διορθωτικός, 3

poprawka correctio,-ōnis *f.*; emendamentum,-i *n.*; τὸ διόρθωμα,-ατος

poprawny correctus, 3; idóneus, 3; emendatus, 3; purus, 3; ὀρθός, 3

po prostu simpliciter; ἀπλῶς

poprzeczka transversum,-i *n.*; transtillum,-i *n.*; ὁ δόχμιος,-ου

poprzeczny transversus, 3; transversarius, 3; λοξός, 3; διαγώνιος,-ον; πλάγιος, 3;

δόχμιος, 3

poprzedni antécedens,-entis; prístinus, 3; praecedens,-entis; anterior,-ius; prior,-ius.;

priscus, 3; superior,-ius; πρότερος, 3; προηγούμενος, 3; πρῶτος, 3;

προτεραῖος, 3

Discípulus est prioris posterior dies. Lex posterior derogat legi priori.

~**ego** **dnia** pridie; ~**ego** **roku** anno ante; **na** ~**niej** **lekcji** in schola praetéríta; **w**

~**niej** **księdze** (in) libro superiore (priore)

poprzednio prius, ántea; πρότερον, πρῶτον

poprzednik praecessor,-ōris *m.*; praecursor,-ōris *m.*; superior,-ōris *m.*; ὁ πρόδρομος,-

ου; ἡ πρότασις,-εως

poprzedzać antécedo, 3,-cessi,-cessum (praecedēre); praeeo,-īre,-īvi (-ii),-itum;

praegredior, 3,-gressus sum; προτρέχω; προάγω; προηγέομαι; προλαμβάνω

poprzez per *z acc.*; trans *z acc.*; διὰ *z gen.*

popularność populárĭtas,-ātis *f.*; favor,-ōris *m.* pópuli; gratia,-ae *f.* popularis; ἡ

δημοφιλία,-ας

popularny popularis,-e; δημοφιλής,-ές; ὀχλικός, 3

popuszczać allevio, 1,-āvi,-ātum; relaxo, 1,-āvi,-ātum; remitto, 3,-misi,-missum;

διαλύω

popychać impulso, 1,-āvi,-ātum; urgēo, 2, ursi, -; trudo, 3, trusi, trusum; ὠθέω;

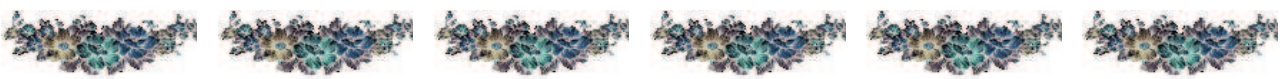
παρακινέω

popyt quaesita,-ōrum *n.pl.*; ἡ ζήτησις,-εως

por 1. (otwór) porus,-i *m.*; forāmen,-ĭnis *n.*; fistula,-ae *f.*; ὁ πόρος,-ου; **2. (bot.)**

porrum,-i *n.*; porrus,-i *m.*; τὸ πράσον,-ου

pora hora,-ae *f.*; tempus,-ōris *n.*; occasio,-ōnis *f.*; aetas,-ātis *f.*; oportúnĭtas,-ātis *f.*; ἡ

ῥα,-ας; ὁ καιρός,-οῦ; ὁ χρόνος,-ου

Nulla aetas sera ad discendum est. Ver, aestas, autumnus, hiems, redit annus in annum; omnia cum rédeunt, hómini sua non redit aetas.

o właściwej ~ (in) témpore; ad tempus; oportūne

porada consilium,-ii *n.*; consultatio,-ōnis *f.*; praeceptum,-i *n.*; ἡ συμβουλία,-ας

poradnia consultatorium,-ii *n.*; ἡ συμβουλευτήριον,-ου

poradnik liber,-bri *m.* consulens; ὁ ὀδηγός,-οῦ; ὁ σύμβουλος,-ου

poradzić (per)suadēo, 2,-suasi,-suasum; consilium do, 1, dedi, datum; συμβουλεύω
~ się cōnsulo, 3,-sului,-sultum *alqm*; consilium peto, 3,-tīvi,-itum *ab alqo*

poranek mane *n.* (*nieodm.*); matutīnum,-i *n.*; ἡ ἠώς, ἡ οὔς; ἡ πρωΐα,-ας

poranny matutīnus, 3; πρωϊνός, 3; ὀρθινός, 3

porażenie 1. (bezwład) parálysis,-is *f.*; plegia,-ae *f.*; ἡ παράλυσις,-εως; ἡ πληγία,-ας; **2. (słoneczne)** insolatio,-ōnis *f.*; ἡ ἡλιοβολία,-ας

porażka clades,-is *f.*; calámītas,-ātis *f.*; strages,-is *f.*; ἡ ἥττα,-ης; ἡ ἀποτυχία,-ας;
τὸ σφάλμα,-ατος; ἡ ἀπότευξις,-εως; ἡ ἀποτυχία,-ας

porąbać contrúcido, 1,-āvi,-ātum; κατακόπτω

porcja dosis-is *f.*; portio,-ōnis *f.*; pars,-rtis *f.*; ἡ δόσις,-εως; (*żywności*) ratio,-ōnis *f.*;
τὸ μέτρημα,-ατος

poręcz plúteus,-i *m.*; admíniculum,-i *n.*; ὁ ἀγκών,-όνος

poręczać auctōro, 1,-āvi,-ātum; fidedīco, 3,-dixi,-dictum; fidei(i)ubēo, 2,-iussi,-iussum; contestor, 1,-ātus sum; satisdo, 1,-dedi,-datum; subsigno, 1,-āvi,-ātum;
ἐγγυάω; συνεπιμαρτυρέω

poręczyciel adpromissor,-ōris *m.*; fidedictor,-ōris *m.*; fidei(i)ussor,-ōris *m.*; sponsor,-ōris *m.*; obses,-idis *m.*; ὁ ἐγγυητής,-οῦ

poręka,-czenie cautio,-ōnis *f.*; fidei(i)ussio,-ōnis *f.*; pignus,-ōris *n.*; satisdatio,-ōnis *f.*;
sponsio,-ōnis *f.*; vadimonium,-ii *n.*; ἡ ἐγγύη,-ης; ὁ ἀρραβών,-ῶνος; ἡ πίστις,-εως

porfir porphyrites,-is *m.*; ὁ πορφυρίτης,-ου

pornografia pornographia,-ae *f.*; ἡ πορνογραφία,-ας

porodowy partuālis,-e; τικτικός, 3

porodówka aula,-ae *f.* parturientium; τὸ τοκτήριον,-ου

poronić aborior, 4,-ortus sum; abortio, 4,-tīvi,-ītum; ἐκτιτρόσκω

poronienie abortus,-us *m.*; abortio,-ōnis *f.*; abortium,-ii *n.*; abactus,-us *m.*; τὸ
ἀμβλωμα,-ατος; ὁ τρωσμός,-οῦ

porost (*bot.*) lichen,-enis *m.*; ὁ σφάγγος,-ου

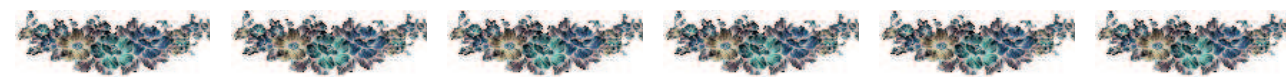
porowatość porósitas,-ātis *f.*; ἡ ἀραιότητα,-ητος

porowaty porōsus, 3; spongiōsus, 3; ἀραιώδης,-εξ

porozumienie (się) accordatio,-ōnis *f.*; communicatio,-ōnis *f.*; concordia,-ae *f.*;

consensus,-us *m.*; conventio,-ōnis *f.*; ἡ συμφώνησις,-εως; ἡ συγκατάθεσις,-εως

porozumiewać się accordor, 1,-ātus sum; communico, 1,-āvi,-ātum; colloquor, 3,-

locūtus sum; συμφωνέω

poroże cōrnua,-uum *n.pl.*; τὰ κέρατα,-ων

poród partus,-us *m.*; tocus,-i *m.*; ὁ τόκος,-ου; ἡ λοχεία,-ας; ἡ ἔκτεξις,-εως

porównać,-ywać aequiparo, 1,-āvi,-ātum (comparare); cōnfero,-fēre,-tuli, collatum;

compōno, 3, -posui, -positum; confronto, 1, -avi, -atum; συγκρίνω; ὁμοιόω;

παραβάλλω

porównanie comparatio,-ōnis *f.*; confrontatio,-ōnis *f.*; collatio,-ōnis *f.*;

ἡ παραβολή,-ῆς; ἡ σύγκρισις,-εως

Omnis comparatio claudicat. Comparatio non est ratio.

porównawczy comparatīvus, 3; συγκριτικός, 3

porównywalność comparabilītas,-ātis *f.*; ἡ συγκριτότης,-ητος

porównywalny comparābilis,-e; σύγκριτος,-ον

poróżnić się dissido, 3,-sedi,-sessum; discordo, 1,-āvi,-ātum; δυσαρμοστέω

port portus,-us *m.*; baia,-ae *f.*; refugium,-ii *n.*; perfugium,-ii *n.*; ὁ λιμὴν,-ένος

portier ianitor,-ōris *m.*; ostiarius,-ii *m.*; portarius,-ii *m.*; ὁ θυρωρός,-οῦ

portiera cortīna,-ae *f.*; τὸ καταπέτασμα,-ατος

portiernia ianitorium,-ii *n.*; τὸ θυρωτήριο,-ου

portmonetka marsupium,-ii *n.*; crumēna,-ae *f.*; τὸ σακκίον,-ου

portowy portuālis,-e; portuensis,-e; λιμένιος, 3

portrecista effigiātor,-ōris *m.*; ὁ προσωπογράφος,-ου

portret effigies,-ei *f.*; imago,-īnis *f.*; simulacrum,-i *n.*; ἡ προσωπογραφία,-ας

portretować effigio, 1,-āvi,-ātum; effingo, 3,-finxi,-fictum; (de)pingo, 3,-pinxi, -

pictum; προσωπογράφω; εἰδωλοποιέω

portyk pórticus,-us *f.*; ἡ στοά,-ᾶς; τὸ περιστύλιον,-ου; ἡ ἐξέδρα,-ας

poruczać commendo, 1,-āvi,-ātum; (de)mando, 1,-āvi,-ātum; praecipio, 3,-cepi,-

ceptum; διατάττω; διαστέλλω; κελεύω; (*urząd*) *alqm* magistrātui praeficio, 3,-

fēci,-fēctum

porucznik praefectus,-i *m.*; ὁ τακτικός,-οῦ

poruszać commovēo, 2,-movi,-motum; ciēo, 2, civi, citum; cōncito, 1,-āvi,-ātum;

molior, 4,-itus sum; ágito, 1,-āvi,-ātum; vibro, 1,-āvi,-ātum; (μετα)κινέω;

μεθίστημι; ἀνασεύω; τaráσσω

poruszenie actus,-us *m.*; agitatio,-ōnis *f.*; (com)mōtus,-us *m.*; commotio,-ōnis *f.*;

motio,-ōnis *f.*; ἡ κίνησις,-εως; ἡ ταραχή,-ῆς; ὁ τάραχος,-ου; ἡ ὀρμή,-ῆς

porwać 1. (uprowadzić) rapio, 3,-ui,-ptum; raptō, 1,-āvi,-ātum; ἄρπάζω; **2.**

(**rozzarpać**) diripio, 3,-ripui,-reptum; dilácero, 1,-āvi,-ātum; dilanio, 1,-āvi,-

ātum; σπαράσσω; διασπάω; **3. (pochwyć)** comprehendo, 3,-ndi,-nsum;

ἄπτομαι

porwanie 1. (uprowadzenie) raptus,-us *m.*; abactus,-us *m.*; abductio,-ōnis *f.*;

ἡ ἄρπαγή,-ῆς; **2. (rozzarpanie)** direptio,-ōnis *f.*; dilaceratio,-ōnis *f.*; dilaniatio,-

ōnis *f.*; ὁ σπαραγμός,-οῦ; **3. (pochwycenie)** comprehensio,-ōnis *f.*; ἡ ἀφή,-ῆς

porwany 1. (uprowadzony) raptus, 3; ἄρπακτός, 3; **2. (rozszarpany)** dilaceratus, 3; σπαρακτός, 3

poryw impulsus, -us *m.*; ímpetus, -us *m.*; permotio, -ōnis *f.*; fervor, -ōris *m.*; ἡ ὄρμη, -ῆς

porywacz raptor, -ōris *m.*; abductor, -ōris *m.*; abactor, -ōris *m.*; ὁ ἄρπακτής, -οῦ

porywający 1. (uprowadzający) rapiens, -entis; ἄρπάζων, -ουσα, -ον; **2.**

(urzekający) fascino, -antis; admirabilis, -e; μαγγανεύων, -ουσα, -ον

porywczosć ímpetus, -us *m.*; impulsio, -ōnis *f.*; violentia, -ae *f.*; vehementia, -ae *f.*; ἡ ὄρμη, -ῆς

porywczy impulsivus, 3; impetuōsus, 3; sanguinicus, 3; véhemens, -entis; violentus, 3; fervens, -entis; ὀρμητικός, 3; λάβρος, 3; ἔριστικός, 3; ὀργίλος, 3

porywisty véhemens, -entis; impetuōsus, 3; ῥαγδαῖος, 3

porządek ordo, -īnis *m.*; taxis, -is *f.*; τὸ τάγμα, -ατος; ἡ τάξις, -εως; ἡ εὐταξία, -ας; ὁ κόσμος, -ου

Ubi ordo déficit, nulla virtus súfficit.

bez ~ mixtim, permiscue; ~ **architektoniczny** genus, -ēris *n.* columnarum

porządkować digero, 3, -gessi, -gestum; (co)órdino, 1, -āvi, -ātum; compōno, 3, -posui, -positum (disponēre); régulo, 1, -avi, -atum; (δια)τάττω; κοσμέω; καταρτάω; εὐτακτέω

porządkowy ordinarius, 3; διατακτικός, 3

porządny 1. (solidny) sólidus, 3; fortis, -e; firmus, 3; στερεός, 3; **2. (szlachetny)**

honestus, 3; probus, 3; frugi (*nieodm.*); εὐγενής, -ές; ἔνδοξος, -ον; σπουδαῖος, 3; κόσμιος, 3; **3. (uporządkowany)** compósitus, 3; dispósitus, 3; ordinatus, 3; κόσμιος, 3; εὐτακτος, -ον; **4. (staranny)** díligens, -entis; accurātus, 3; ἀκριβής, -ές.

porzekadło sententia, -ae *f.*; ἡ γνώμη, -ης

porzucić 1. (pozostawiać) relinquo, 3, -liqui, -ctum; désero, 3, -serui, -sertum; omitto, 3, omīsi, omissum (dimittēre); καταλείπω; **2. (odrzucić)** reicio, 3, -ieci, -iectum; removēo, 2, -movi, -motum; ἀποβάλλω; ἀφίημι; ῥίπτω

p. broń arma abicio, 3, -ieci, -iectum; amitto, 3, -misi, -missum; τὰ ὅπλα ἀφίημι

p. plan incepto desisto, 3, -stīti, -stītum

p. małżonka repudio, 1, -āvi, -ātum; ἀφίημι γάμους

posada status, -us *m.*; munus, -ēris *n.*; officium, -ii *n.*; ἡ στάσις, -εως

posadzić insido, 3, -sedi, -sessum; cólloco, 1, -āvi, -ātum; καθίζω; (*rośliny*) planto, 1, -āvi, -ātum; καταφυτεύω

posadzka pavimentum, -i *n.*; xystus, -i *m.*; τὸ χορόν, -οῦ; ὁ ξύστος, -ου

posag dos, dotis *f.*; ἡ προίξ, -ικός; ἡ μείλια, -ας; ἡ φερνή, -ῆς; ὁ τύπος, -ου

posądzać praeiudico, 1, -āvi, -ātum; súspicor, 1, -ātus sum; ὑποπτεύω; ὑπονοέω

posąg státua, -ae *f.*; sculptūra, -ae *f.*; simulacrum, -i *n.*; signum, -i *n.*; τὸ ἄγαλμα, -ατος; ὁ ἀνδριάς, -άδος

posążek statúnculum, -i *n.*; statúncŭla, -ae *f.*; τὸ ἀγαλμάτιον, -ου

Posejdon Neptūnus, -i *m.*; Ποσειδῶν, -ῶνος

Syn Kronosa i Rei, władca morza nabrzeży i przystani, mąż Amfitryty. Atrybutami jego są: mokre włosy pełne muszli, trójząb, wóz zaprzężony w hippokampy - dwunożne konie morskie.

poselski legatorius, 3; πρεσβεῖος, 3; πρεσ- βευτικός, 3

poselstwo legatio, -ōnis *f.*; missio, -ōnis *f.*; legati, -ōrum *m.pl.*; ἡ πρεσβεία, -ας

poselstwo wykonywać legatione fungor, 3, functus sum; πρεσβεύω

posel (de) legātus, -i *m.*; deputātus, -i *m.*; nuntius, -ii *m.*; ὁ πρεσβευτής, -οῦ; ὁ ἄγγελος, -ου

posesja possessio, -ōnis *f.*; proprietas, -ātis *f.*; τὸ κτῆμα, -ατος

posepny morōsus, 3; nebulōsus, 3; tetrus, 3; tristis, -e; obscūrus, 3; caliginōsus, 3; maestus, 3; tenebrōsus, 3; σκυθρωπός, 3; ἀχλύόεις, -εσσα, -εν

posiadacz possessor, -ōris *m.*; dōminus, -i *m.*; ὁ κτήτωρ, -ορος

posiadać possidēo, 2, -sedi, -sessum; habēo, 2, -ui, -itum; tenēo, 2, -ui, -ntum; κτάομαι; κατέχω; ἔχω; p. mieć

In aequali iure melior est condicio possidentis.

posiadanie possessus, -us *m.*; possessio, -ōnis *f.*; occupatio, -ōnis *f.*; ἡ κτήσις, -εως; ἡ ἕξις, -εως; ἡ κατάσχεσις, -εως; ἡ κληρονομία, -ας

posiadłość possessio, -ōnis *f.*; proprietas, -ātis *f.*; fundus, -i *m.*; praedium, -ii *n.*; τὸ κτῆμα, -ατος; τὸ κτέανον, -ου; τὸ χωρίον, -ου

posiaść in possessionem ineo, -ire, -ivi (-ii), -itum; κτάομαι

posiedzenie sessio, -ōnis *f.*; consessus, -us *m.*; ἡ συνεδρεία, -ας

posilek (jedzenie) cibus, -i *m.*; cena, -ae *f.*; τὸ δεῖπνον, -ου; τὸ ἄριστον, -ου; ἡ τροφή, -ῆς; p. pomoc

posiłkowy 1. (pomocny) auxiliaris, -e; βοηθητικός, 3; **2. (pokarmowy)** alimentarius, 3; cibarius, 3; nutritivus, 3; τροφικός, 3

poskramiać domo, 1, -ui, -itum; (re)frēno, 1, -āvi, -ātum; coércēo, 2, -cui, -citum; mítigo, 1, -āvi, -ātum; comprīmo, 3, -prēmi, -pressum; χαλιναγωγέω; χαλινώω; δαμάζω

poskromienie domitio, -ōnis *f.*; mitigatio, -ōnis *f.*; ἡ χαλίνωσις, -εως

posłać p. posyłać

posłanie 1. (łóżka) acclinatio, -ōnis *f.*; cubīle, -is *n.*; lectus, -i *m.*; ἡ στρωμνή, -ῆς; ἡ κλινή, -ῆς; **2. (wysłanie)** missio, -ōnis *f.*; ἡ ἀγγελία, -ας; ἡ πομπή, -ῆς

posłaniec missus, -i *m.*; nuntius, -ii *m.*; legatus, -i *m.*; ὁ ἄγγελος, -ου; ὁ ἀπόστολος, -ου; ὁ πομπός, -οῦ

posłannictwo missio, -ōnis *f.*; legatio, -ōnis *f.*; ἡ ἀγγελία, -ας; ἡ πρεσβεία, -ας; ἡ ἀποστολή, -ῆς

posłować legatione (missione) fungor, 3, functus sum; πρεσβεύω

posłuch oboedientia, -ae *f.*; ἡ ὑπακοή, -ῆς

posłuchać 1. (osłuchać) ausculto, 1, -āvi, -ātum; περι ακούω; **2. (usłuchać)** oboedio, 4, -īvi, -ītum; obtémpero, 1, -āvi, -ātum; ὑπακούω; πείθομαι

posłuchanie audientia,-ae *f.*; admissio,-ōnis *f.*; τὸ ἄκουσμα,-ατος

posługa (ad)ministratio,-ōnis *f.*; ministerium,-ii *n.*; opĕra,-ae *f.*; ἡ διακονία,-ας

posługiwać (*usługiwać*) ministro, 1,-āvi,-ātum; servio, 4,-īvi,-ītum; fāmulator, 1,-ātus sum; διακονέω

posłuszeństwo oboedientia,-ae *f.*; obsequium,-ii *n.*; obsequentia,-ae *f.*; obtemperatio,-ōnis *f.*; ἡ ὑπακοή,-ῆς; ἡ ὑποταγή,-ῆς; ἡ πειθαρχία,-ας

odmówić ~ imperium recuso, 1,-āvi,-ātum; **utrzymać w** ~ in officio continĕo, 2,-tinui,-tentum

posłuszny oboediens,-entis; obnoxius, 3; morígerus, 3; obtemperans,-antis; αἴτιος, 3; ὑπακουός,-όν

być ~ parĕo, 2,-ui, -; obsequor, 3,-secĕtus sum; morígeror, 1,-ātus sum; obtĕmpĕro, 1,-āvi,-ātum

pospólity communis,-e; cot(t)idianus, 3; mediocris,-e; obsolĕtus, 3; ordinarius, 3; popularis,-e; vulgaris,-e; κοινός, 3; μικρός, 3

pospólstwo plebs,-ebis *f.*; vulgus,-i *n.*; turba,-ae *f.*; colluvies,-ei *f.*; ὁ ὄχλος,-ου; ἡ δημότης,-ητος

posrebrzony (de)argentatus, 3; ἀργυρούμενος, 3

post asitia,-ae *f.*; ieiunium,-ii *n.*; ἡ ἀσιτία,-ας; ἡ νηστεία,-ας

postać configuratio,-ōnis *f.*; conformatio,-ōnis *f.*; figūra,-ae *f.*; forma,-ae *f.*; hábitus,-us *m.*; species,-ei *f.*; aspectus,-us *m.*; typus,-i *m.*; instar *n.* (*nieodm.*); ἡ μορφή,-ῆς; τὸ σχῆμα,-ατος; ἡ εἰδέα,-ας; ὁ τύπος,-ου; τὸ εἶδος,-εος; ἡ φύή,-ῆς

postanawiać constituo, 3,-ui,-utum; decerno, 3,-crevi,-cretum; decĭdo, 3,-cĭsi,-cĭsum; statuo, 3,-ui,-utum; praesancio, 4,-sanxi,-sancitum (-sanctum); propōno, 3,-posui,-positum; βουλευόμαι; προστάττω; ἴστημι; ὀρίζω; δοκέω; τεκμαίρομαι; προαιρέω; ἐθέλω; βούλομαι

postanowienie constitutio,-ōnis *f.*; determinatio,-ōnis *f.*; destinātum,-i *n.*; decretum,-i *n.*; resolutio,-ōnis *f.*; consilium,-ii *n.*; propósitum,-i *n.*; ἡ βουλή,-ῆς; ὁ σκοπός,-οῦ; ἡ θέλησις,-εως; τὸ δόγμα,-ατος

postarać się procūro, 1,-āvi,-ātum; adóperor, 1,-ātus sum; cómparo, 1,-āvi,-ātum; providĕo, 2,-vidi,-visum; μελετάω

postarzać antífico, 1,-āvi,-ātum; antiquo, 1,-āvi,-ātum; (in)vétero, 1,-āvi,-ātum; παλαιόω

postarzyć się veterasco, 3,-ui, -; παλαιόομαι; γερωντιάω

postawa attitūdo,-īnis *f.*; hábitus,-us *m.*; positio,-ōnis *f.*; statūra,-ae *f.*; status,-us *m.*; ἡ καταστολή,-ῆς; ἡ ἡλικία,-ας; τὸ κατάστημα,-ατος; ἡ πρόσοψις,-εως

postawić p. stawiać

posterunek statio,-ōnis *f.*; vigilia,-ae *f.*; praesidium,-ii *n.*; τὸ φυλάκιον,-ου; ἡ σκοπιά,-ᾶς

postęp progressio,-ōnis *f.*; progressus,-us *m.*; processus,-us *m.*; profectus,-us *m.*; ἡ προκοπή,-ῆς; ἡ πρόοδος,-ου

postępek actus,-us *m.*; actio,-ōnis *f.*; factus,-us *m.*; factum,-i *n.*; opus,-ĕris *n.*; τὸ ἔργον,-ου; ἡ πρᾶξις,-εως

postępować 1. p. **czynić**; 2. (**iść dalej**) *prócedo*, 3, -*cessi*, -*cessum*; *progredior*, 3, -*gressus sum*; ἐπεξέρχομαι; προέρχομαι; πορεύομαι; 3. (**np. w nauce**) *proficio*, 3, -*fēci*, -*fēctum*; προκόπτω; 4. (**za kimś**) *sequor*, 3, *secūtus sum* z *acc.*; ἀκολουθέω; έπομαι; στοιχέω; 5. (**traktować kogoś**) *alqm tracto*, 1, -*avi*, -*atum*; συμπεριφέρω

Ille se profecisse sciat, cui Cícero valde placēbit. Qui non próficit, déficit. Non prógredi est régredi.

postępowanie 1. (**czynienie**) *actio*, -*ōnis f.*; *factio*, -*ōnis f.*; *gestus*, -*us m.*; *operatio*, -*ōnis f.*; ἡ ἐργασία, -ας; ἡ πράξις, -εως; 2. (**pójście do przodu**) *progressio*, -*ōnis f.*; *processio*, -*ōnis f.*; ἡ προκοπή, -ῆς; 3. (**sposób bycia**) *mores*, -*um m.pl.*; ὁ τρόπος, -ου; ἡ ἀναστροφή, -ῆς
zasady ~ *norma*, -*ae f. agendi*; ~ **sądowe** *actio*, -*ōnis f.*

postępowy *progressīvus*, 3; προοδευτικός, 3

postój *institio*, -*ōnis f.*; *statīva*, -*ōrum n.pl.*; *statio*, -*ōnis f.*; ὁ σταθμός, -οῦ

postrach *pavor*, -*ōris m.*; *timor*, -*ōris m.*; *terror*, -*ōris m.*; *formīdo*, -*īnis f.*; ἡ δειλίασις, -εως; ὁ φόβος, -ου

postronek *funāle*, -*is n.*; *funis*, -*is f.*; *restis*, -*is f.*; τὸ σχοινίδιον, -ου

postrzał 1. (**rana**) *feritio*, -*ōnis f.*; τὸ τραῦμα, -ατος; 2. (**choroba**) *lumbago*, -*īnis f.*

postrzeganie (*ap*)*perceptio*, -*ōnis f.*; *cognitio*, -*ōnis f.*; ἡ σκέψις, -εως

postrzępiony *floccōsus*, 3; *laceratus*, 3; *lacinatus*, 3; διασπαρακτός, -όν

postulat *postulātus*, -*us m.*; *postulātum*, -*i n.*; τὸ αἶτημα, -ατος

postument *basis*, -*is f.*; *postumentum*, -*i n.*; ἡ βάσις, -εως

posucha *arīdītas*, -*ātis f.*; *siccītas*, -*ātis f.*; ἡ ἀϋονή, -ῆς; ἡ ξηρότης, -ητος

posunięcie *motio*, -*ōnis f.*; *motus*, -*us m.*; *tractio*, -*ōnis f.*; τὸ κίνημα, -ατος

posuwać (*pro*)*movēo*, 2, *movi*, *motum*; *traho*, 3, *traxi*, *tractum*; κινέω

posyłać *mitto*, 3, *misi*, *missum*; *lego*, 1, -*āvi*, -*ātum*; πέμπω; ἐκβάλλω; ἀποστέλλω
~ **po kogo** *arcesso*, 3, -*īvi*, -*itum alqm*; *accio*, 4, -*īvi*, -*itum alqm*; ~ **łóżko** *lectum sterno*, 3, *stravi*, *stratum*

posyłka *missorium*, -*ii n.*; ἡ πέμψις, -εως

posypać (*in*)*spergo*, 3, -*spersi*, -*spertum* (*conspergēre*, *aspergēre*); ἐπιχέω; ἐπιπάσσω; ῥαντίτω

posypanie *aspersio*, -*ōnis f.*; ἡ ἐπίχυσις, -εως

poszanowanie *aestimatio*, -*ōnis f.*; *honorificatio*, -*ōnis f.*; *honor*, -*ōris m.*; *observantia*, -*ae f.*; *respectus*, -*us m.*; *reverentia*, -*ae f.*; ἡ τιμή, -ῆς; ἡ ἐκτίμησις, -εως

poszczący *ieiunus*, 3; ἄσιτος, -ον; νήστης, -ες

poszczególny *singularis*, -*e*; *particularis*, -*e*; ἴδιος, 3; μερικός, 3

poszczęścić się *fortunam habēo*, 2, -*ui*, -*itum*; *prospere evenio*, 4, -*veni*, -*ventum*; ἐπιτυγχάνομαι

poszerzać *latífico*, 1, -*āvi*, -*ātum*; *amplífico*, 1, -*āvi*, -*ātum*; *propāgo*, 1, -*āvi*, -*ātum*; *dilāto*, 1, -*āvi*, -*ātum laxo*, 1, -*āvi*, -*ātum*; πλατύνω; αὐξάνω

poszewka *stratorium*, -*ii n.*; τὸ στρωμάτιον, -ου

poszkodowany defectus, 3; laesus, 3; detrimento affectus, 3; βεβλαμμένος, 3

Laesus ab igne puer timet illum póstea semper.

poszlaka indicium,-ii *n.*; suspicium,-ii *n.*; suspicio,-ōnis *f.*; vestigium,-ii *n.*; ή
υπόθεσις,-εως; τὸ ἶχνος,-εος

poszlakowy indiciarius, 3; ὑποθετικός, 3

poszukiwacz conquisitor,-ōris *m.*; inquisitor,-ōris *m.*; investigātor,-ōris *m.*; indagātor,-
ōris *m.*; ὁ συζητητής,-οῦ

poszukiwać cónquiro, 3,-quisivi,-quisitum; ínquiro, 3,-quisivi,-quisitum; explōro, 1,-
āvi,-ātum; invéstigo, 1,-āvi,-ātum; (ἀνα)ζητέω; ἐξετάζω

poszukiwanie exploratio,-ōnis *f.*; inquisitio,-ōnis *f.*; quaestio,-ōnis *f.*; investigatio,-
ōnis *f.*; ή (ἐκ)ζήτησις,-εως

Hóminis est propria veri inquisitio et investigatio.

poszycie stramentum,-i *n.*; τὸ στρῶμα,-ατος

pościć ieiuno, 1,-āvi,-ātum; νηστεύω

pościel stratorium,-ii *n.*; τὸ στρῶμα,-ατος

pościg insecutio,-ōnis *f.*; insectatio,-ōnis *f.*; persecutio,-ōnis *f.*; ή καταδίωξις,-εως; ὁ
διωγμός,-οῦ

pośladek clunis,-is *f.*; natis,-is *f.*; podex,-icis *f.*; ὁ γλουτός,-οῦ

pośledni mediocris,-e; inferior,-ius; vīlis,-e; φαῦλος, 3; ταπεινός, 3

poślizg lapsus,-us *m.*; τὸ γλίσχρημα,-ατος

Lapsus linguae. Lapsus cálamí.

pośliznąć się (pro)labor, 3,-lapsus sum; γλισχρέομαι

poślubiać (de)spondēo, 2,-ndi,-nsum; matrimonio me cum *alqo* (*alqa*) coniungo, 3,-
iunxi,-iunctum; γαμέω; μνηστεύω; γαμίζω

~ **kobietę** uxorem (in matrimonium) duco, 3,-xi,-ctum; ~ **mężczyznę** *alicui* nubo,
3, nupsi, nuptum

pośmiertny postmortālis,-e; póst(h)umus, 3; μετάθνητος,-ον

pośmiewisko derisio,-ōnis *f.*; ludibrium,-ii *n.*; lusus,-us *m.*; ὁ ἐμπαιγμός,-οῦ

pośpiech festinatio,-ōnis *f.*; properantia,-ae *f.*; properatio,-ōnis *f.*; celérītas,-ātis *f.*; ή
σπουδή,-ῆς; τὸ τάχος,-εος

Festinatio impróvida est et caeca.

pośpieszny rápidus, 3; citus, 3; citatus, 3; féstinans,-antis; próperans,-antis; ταχύς,-
εἶα,-ύ

pośpieszać própero, 1,-āvi,-ātum; féstino, 1,-āvi,-ātum; curro, 3, cucurri, cursum;
σπουδάζω; ἐπιπορεύομαι

pośredni (inter)medius, 3; indirectus, 3; medians,-antis; μέσος, 3

pośrednictwo mediatio,-ōnis *f.*; interventio,-ōnis *f.*; intercessio,-ōnis *f.*; ή μεσιτεία,-
ας

za ~ **kogoś** *alqo* interveniente (auctore); *alicuius* interventu (óperā)

pośredniczyć intécedo, 3,-cessi,-cessum; internuntio, 1,-āvi,-ātum; medio, 1,-āvi,-
ātum; μεσιτεύω

pośrednik mediātor, -ōris *m.*; intermediarius, -ii *m.*; intérpres, -ētis *m.*; intercessor, -ōris *m.*; ὁ μεσίτης, -ου; (*handlowy*) mercipotor, -ōris *m.*

pośród inter *z acc.*; intra *z acc.*; ἐν *z dat.*; μεταξύ *z gen.*; ἐντός *z gen.*

poświadczać certífico, 1, -āvi, -ātum; confirmo, 1, -āvi, -ātum; attestor, 1, -ātus sum; legítimo, 1, -āvi, -ātum; libello, 1, -āvi, -ātum; testíficor, 1, -ātus sum; ἐπιμαρτυρέω

poświadczenie attestātus, -us *m.*; certificātus, -us *m.*; testificatio, -ōnis *f.*; testimonium, -ii *n.*; ἡ ἐπιμαρτύρησις, -εως; ἡ ἀπόδειξις, -εως; ἡ μαρτυρία, -ας

poświęcać cónsecro, 1, -āvi, -ātum; devonēo, 2, -vovi, -votum; fano, 1, -āvi, -ātum; libo, 1, -āvi, -ātum; sancio, 4, sansi, sanctum; sanctífico, 1, -āvi, -ātum; ἀγίζω; ἀγιάζω;

ἱερουργέω; (*w darze bogom lub ludziom*) dico, 1, -āvi, -ātum; (*uroczyście bogom*) dédico, 1, -āvi, -ātum; ἐγκαινίζω; (*na oltarzu*) immolo, 1, -avi, -atum; θυσιάζω

p. swe życie vitam profundo, 3, -fusi, -fusum; manibus me devonēo, 2, -vovi, -votum

p. się czemuś alicui rei studēo, 2, -ui, - ; σπουδάζω

p. się zupełnie alicui rei totum me do, 1, dedi, datum (devónēo, 2, -vovi, -votum)

poświęcenie 1. (święcenie) consecratio, -ōnis *f.*; dedicatio, -ōnis *f.*; ὁ ἀγιασμός, -οῦ;

2. (ofiarowanie się) devotio, -ōnis *f.*; τὸ θύσιμον, -ου; **3. (ofiara)** sacrificium, -ii *n.*; sacrificatio, -ōnis *f.*; immolatio, -ōnis *f.*; ἡ θυσία, -ας

poświęcony sanctus, 3; ἅγιος, 3; ἱερός, 3

pot sudor, -ōris *m.*; ὁ ἰδρώς, -ῶτος

potajennie clam, secrētum, clandéstino, ábdite, arcāno; λάθρα; ἀνεπιφάτως

potajemny ábditus, 3; secrētus, 3; clandéstinus, 3; occultus, 3; arcānus, 3; recónditus, 3; λαθραῖος, 3

potakiwać nuto, 1, -āvi, -ātum; assentio, 4, -sensi, -sensum (assentīri); διανεύω

potem post, deinde, deinceps, póstea, posthac, tum; ἔπειτα; εἶτα; ἐκεῖθεν;

καθεξῆς; οὖν; τότε

Primum vivere (manducāre), deinde philosophāre (philosophāri).

potencja potentia, -ae *f.*; ἡ δύναμις, -εως

potencjalny potentiālis, -e; possibīlis, -e; δυνατός, 3

potencjał potentia, -ae *f.*; potestas, -ātis *f.*; imperium, -ii *n.*; vis *f.*; ἡ δύναμις, -εως

potęga fortitūdo, -īnis *f.*; imperium, -ii *n.*; opes, -um *m.pl.*; potentia, -ae *f.*; potestas, -ātis *f.*; vis *f.* (*też plur.*); ἡ βία, -ας; ἡ δύναμις, -εως; τὸ κράτος, -εος; ἡ ἐξουσία, -ας;

ἡ ἰσχός, -ύος; (*w mat.*) potestas, -ātis *f.*; ἡ δύναμις, -εως

potęgować (mat.) ad potestatem élevo, 1, -āvi, -ātum; δυναμόω

potępiac damno, 1, -āvi, -ātum; condemno, 1, -āvi, -ātum; καταδικάζω; κατακρίνω; καταγιγνώσκω

Damnāt, quod non intéllegunt.

potępienie damnatio, -ōnis *f.*; condemnatio, -ōnis *f.*; ἡ καταδίκη, -ης; τὸ κατάκριμα, -ατος

potępiiony damnatus, 3; condemnatus, 3; κατάκριτος, -ον

potężny potens, -entis; (per)magnus, 3; ingens, -entis; válidus, 3; δυνατός, 3;

κραταιός, 3; ἰσχυρός, 3; ἐγκρατής, -ές; ἰφθιμος, 3

Feci, quod potui, faciant meliora potentes.

potknać się pede (pró)labor, 3,-lapsus sum; παραπίπτω; σφάλλομαι; πταίω

potkniećie lapsus,-us *m.*; τὸ παράπτωμα,-ατος; τὸ σφάλμα,-ατος

potliwość diaphoresis,-is *f.*; exsudatio,-ōnis *f.*; ἡ ἔξιδρωσις,-εως

potłuczenie contusio,-ōnis *f.*; τὸ θλάσμα,-ατος

potłuczony contūsus, 3; τεθλημένος, 3

potny sudórifer, 3; ἰδρώεις,-εσσα,-εν

potoczny commūnis,-e; cot(t)idianus, 3; currens,-entis; vulgaris,-e; κοινός, 3

potok torrens,-entis *m.*; rivus,-i *m.*; ὁ χειμάρρους,-ου

potomek descendens,-entis *m.*; nepos,-otis *m.*; stirps,-rpis *f.*; progenies,-ei *f.*; proles,-is *f.*; postgénitus,-i *m.*; τὸ θάλος,-εος; ὁ ἀπόγονος,-ου; ἡ γενέθλη,-ης; ὁ ἔκγονος,-ου; τὸ σπέρμα,-ατος; τὸ τέκνον,-ου

potomność postéritas,-ātis *f.*; ἡ διαδοχή,-ῆς

Aedificant álīi nobis, nos posteritāti; sic prius acceptum réddimus officium.

potomstwo generatio,-ōnis *f.*; progenies,-ei *f.*; proles,-is *f.*; súbules,-is *f.*; stirps,-rpis

f.; libĕri,-ōrum *m.pl.*; ἡ γενέθλη,-ης; ἡ γονή,-ῆς; οἱ ἀπόγονοι,-ων; ἡ γενεά,-ᾶς

Coniugium sine prole est quasi dies sine sole.

potop diluvium,-ii *n.*; diluvies,-ei *f.*; eluvio,-ōnis *f.*; eluvies,-ei *f.*; ὁ κατακλυσμός,-οῦ

potowy sudatorius, 3; ἰδρωτικός, 3

potrawa 1. p. pokarm; 2. p. danie

potraçać (traçać) offendo, 3,-ndi,-nsum; pulso, 1,-āvi,-ātum; ὠθίζω; προσκόπτω

potrażenie (trażenie) offensa, -ae *f.*; pulsatio, -onis *f.*; ὁ ὠθισμός,-οῦ

potrójny triplex,-icis; triplus, 3; tripartītus, 3; τριπλοῦς,-ῆ,-οῦν

Est medicīna triplex: servāre, cavēre, curāre.

potrzask venábulum,-i *n.*; láqueus,-i *m.*; ἡ παγίς,-ίδος

potrząsać quasso, 1,-āvi,-ātum; quatio, 3, -, quassum; concutio, 3,-cussi,-cussum;

σειώ; πάλλω; τινάσσω; κινέω

potrząsanie quassatio,-ōnis *f.*; ὁ παλμός,-οῦ

potrzeba 1. (trzeba) oportet, 2,-uit; ἀνήκει; δεῖ; ἀνῆκεν; 2. (konieczność)

necēssitas,-ātis *f.*; débitum,-i *n.*; usūra,-ae *f.*; usus,-us *m.*; ἡ χρεία,-ας; ἡ

ἀνάγκη,-ης; 3. (brak) inopia,-ae *f.*; indigentia,-ae *f.*; τὸ ὑστέρημα,-ατος

Luxuriae filia est inopia.

potrzebny necessarius, 3; χρήσιμος, 3; ὠφέλιμος, 3; ἀναγκαῖος, 3; ἐπιτήδειος,-ον

potrzebować egĕo, 2,-ui *alqa re*; indigĕo, 2,-ui *alqa re*; χρζω; προσδέομαι;

χράομαι; λείπω

Permultis is indiget, qui permulta possidet.

potrzebujący inops,-opis; egens,-entis; ἐνδεής,-ές

potulny mansuētus, 3; húmīlis,-e; ταπεινός, 3

potwarz calumnia,-ae *f.*; criminatio,-ōnis *f.*; diffamatio,-ōnis *f.*; ἡ διαβολή,-ῆς; ἡ καταλαλία,-ας; ἡ καταβόησις,-εως

potwierdzać affirmo, 1, -āvi, -ātum (confirmare); approbo, 1, -āvi, -ātum (comprobare); sancio, 4, sansi, sanctum; ratífico, 1, -āvi, -ātum; ratihabĕo, 2, -ui, -itum; ratum facio, 3, feci, factum; κυρώω; διίσχυρίζομαι; δοκιμάζω; βεβαιώω; πιστοποιείω

potwierdzenie approbatio, -ōnis f.; affirmatio, -ōnis f.; confirmatio, -ōnis f.; ἡ βεβαίωσις, -εως; ἡ πίστωσις, -εως; ἡ κύρωσις, -εως; (*umowy*) ratificatio, -ōnis f.; τὸ βεβαίωμα, -ατος

potworek monstrum, -i n.; teras, -ātis f.; horrendum, -i n.; τὸ τέρασμα, -ατος

potworność monstruōsitas, -ātis f.; horrendum, -i n.; defórmītas, -ātis f.; foédītas, -ātis f.; ἡ δασπλότης, -ητος

potworny monstruōsus, 3; horrendus, 3; horribīlis, -e; immānis, -e; terrībīlis, -e; δασπλώδης, -εσ

potwór monstrum, -i n.; horrendum, -i n.; bélua, -ae f.; ὁ δασπλής, -ῆτος; τὸ θηρίον, -ου

potyczka proelium, -ii n.; colluctatio, -ōnis f.; pugna, -ae f.; ὁ ἀγών, -ῶνος

potykać się 1. (potknać się) prólabor, 3, -lapsus sum; παραπίπτω; **2. (w walce)**

proelior, 1, -ātus sum; colluctor, 1, -ātus sum; pugno, 1, -āvi, -ātum; ἀγωνίζομαι

potylicza occipitium, -ii n.; ócciput, -itis n.; ἡ κοτίς, -ίδος

potyliczny occipitālis, -e; κοιτιδικός, 3

pouczać docĕo, 2, -cui, -ctum; erudio, 4, -īvi, -ītum; (ad)monĕo, 2, -ui, -itum; instruo, 3, -xi, -ctum; súggero, 3, -gessi, -gestum; praecipio, 3, -cepi, -ceptum; διδάσκω; διατάσσω; ὑπομιμνσκω; προβιβάζω; σοφίζω; νουθετέω; κατηχέω

pouczający instructīvus, 3; útīlis, -e; διδακτικός, 3

pouczenie commonitio, -ōnis f.; instructio, -ōnis f.; institutio, -ōnis f.; arguitio, -ōnis f.; praecceptum, -i n.; ἡ διδαχή, -ῆς; ἡ διδασκαλία, -ας; ἀγωγή, -ῆς; ἡ ὑπόμνησις, -εως; ὁ ἐλεγμός, -οῦ

poufalość familiārītas, -ātis f.; intīmītas, -ātis f.; confidentia, -ae f.; ἡ ἔταιρία, -ας
Nimia familiārītas contemptum parit.

poufaly familiaris, -e; íntimus, 3; ἔταιρόσυννος, 3

poufny confidentiālis, -e; secrētus, 3; ἀπόρρητος, 3

powab fascinatio, -ōnis f.; gratia, -ae f.; illécebra, -ae f.; iucúndītas, -ātis f.; suávītas, -ātis f.; venustas, -ātis f.; lepor, -ōris m.; ἡ ὠραιότης, -ητος; ἡ χάρις, -ιτος

powabny áttrahens, -entis; amoenus, 3; gratiōsus, 3; illécebris, -e; venustus, 3; lépidus, 3; amoenus, 3; iucundus, 3; χαρίεις, -εσσα, -εν; τερπνός, 3; ἀστεῖος, 3

powaga 1. (dostojeństwo) auctórītas, -ātis f.; grávītas, -ātis f.; dígnītas, -ātis f.;

maiestas, -ātis f.; ἡ σπουδαιότης, -ητος; ἡ σεμνότης, -ητος; **2. (wiek sędziwy)**

senectus, -ūtis f.; ἡ γερηφορία, -ας; **3. (sytuacji)** seriētas, -ātis f.; grávītas, -ātis f.;

τὸ βάρος, -εος

powalać 1. (przewracać) prostro, 1, -āvi, -ātum; prosterno, 3, -stravi, -stratum;

καταστρέφω; καταβάλλω; **2. p. brudzić**

powala contignatio, -ōnis f.; ἡ στέγη, -ης; ἡ ὀρόφη, -ης

poważać aestimo, 1, -āvi, -ātum; colo, 3, -ui, cultum; honorífico, 1, -āvi, -ātum; respecto, 1, -āvi, -ātum; (re)verēor, 2, -veritus sum; conservo, 1, -āvi, -ātum; ἀξιόω; ἐκτιμάω; φοβέομαι

poważanie aestimatio, -ōnis *f.*; honorificatio, -ōnis *f.*; observantia, -ae *f.*; respectus, -us *m.*; reverentia, -ae *f.*; verecundia, -ae *f.*; τὸ ἀξίωμα, -ατος; ἡ ἐκτίμησις, -εως; ἡ εὐλάβεια, -ας; ἡ τιμή, -ῆς

Magna fuit quondam capitis reverentia cani.

poważnie 1. (z powagę) sevēre, grāviter; σπουδαίως; **2. (na serio)** serio, vere; ἀληθῶς; ναί

poważny 1. (ważny) gravis, -e; serius, 3; τίμιος, 3; σπουδαῖος, 3; **2. (surowy)** sevērus, 3; gravis, -e; tétricus, 3; austerus, 3; βαρύς, -εῖα, -ύ; χαλεπός, 3

Lúdica dum simulant, spectácula seria tractant.

poważyc się audēo, 2, ausus sum; τολμάω

powątpiewać subdúbito, 1, -āvi, -ātum *alqd* (addubitāre *de alqa re*); δυσπιστέω; ἀπιστέω; διστάζω

powątpiewanie dubitatio, -ōnis *f.*; ἡ ἀπιστία, -ας

powetowć réparo, 1, -āvi, -ātum; (re)compenso, 1, -āvi, -ātum; (re)sarcio, 4, sarsi, sartum; reconcinno, 1, -āvi, -ātum; restítuo, 3, -ui, -ūtum; ἀντιδίδωμι

powiadomić informo, 1, -āvi, -ātum; notífico, 1, -āvi, -ātum; significo, 1, -āvi, -ātum; nuntio, 1, -āvi, -ātum; *alqm alicuius rei (de alqa re)* certiore facio, 3, feci, factum; ἐπιγνωρίζω; εἰδοποιέω; κοινόω

powiadomienie informatio, -ōnis *f.*; nuntius, -ii *m.*; ἡ ἐπίγνωσις, -εως

powiastka fábula, -ae *f.*; ὁ μῦθος, -ου

powiat districtus, -us *m.*; pagus, -i *m.*; ὁ πᾶγος, -ου

powiązanie connexio, -ōnis *f.*; nexus, -us *m.*; colligatio, -ōnis *f.*; coniunctio, -ōnis *f.*; ἡ σύνδεσις, -εως

powić parturio, 4, -īvi, -ītum; pario, 3, peperī, partum (paritūrus); τίκτω

powiedzenie dictum, -i *n.*; locutio, -ōnis *f.*; proverbium, -ii *n.*; sententia, -ae *f.*; verbum, -i *n.*; ἡ λέξις, -εως; ὁ λόγος, -ου; τὸ ῥῆμα, -ατος; ἡ γνῶμη, -ης

powiedzieć p. mówić

powieka pálpebra, -ae *f.*; τὸ βλέφαρον, -ου

powielać múltiplico, 1, -āvi, -ātum; πλεονάζω

powiernik conscius, -ii *m.*; contubernalis, -is *m.*; familiaris, -is *m.*; fiduciarius, -ii *m.*; ὁ πιστός, -οῦ; ὁ ἀοριστής, -οῦ

powierzać 1. (przekazywać) committo, 3, -misi, -missum (permittere); commendo, 1, -āvi, -ātum; mando, 1, -āvi, -ātum; trado, 3, -dīdi, -dītum; διαδίδωμι; ἐπιτρέπω; ἐγχειρίζω; **2. (z zaufaniem)** credo, 3, -dīdi, -dītum; πιστεύω

powierzchnia árēa, -ae *f.*; facies, -ei *f.*; superficies, -ei *f.*; ἡ ἐπιπολή, -ῆς; τὸ ἐπίπεδον, -ου; τὸ πλάτος, -εος; τὸ πρόσωπον, -ου

powierzchniowy superficiālis, -e; ἐπιπόλαιος, -ον

powierzchnie summātim; ἐπιπολαίως

powierzchność (*wygląd*) hábitus, -us *m.*; species, -ei *f.*; forma, -ae *f.*; figūra, -ae *f.*; ὁ τρόπος, -ου

powierzchny superficialis, 3; levis, -e; ἐπιπόλαιος, -ον

powiesić (sus)pendo, 3, -pendi, -pensum *alqd ex (de) alqo*; κρεμάννυμι; ἀναρτάω

powieszenie suspendium, -ii *n.*; suspensio, -ōnis *f.*; ἡ κρέμασις, -εως

powietrze áer, áeris *m.*; aether, -ēris *m.*; aura, -ae *f.*; caelum, -i *n.*; spíritus, -us *m.*;

ὁ ἀήρ, ἄέρος; ὁ, ἡ αἰθήρ, -έρος; τὸ πνεῦμα, -ατος; ἡ αὔρα, -ας

powietrzny aéreus, 3; aérius, 3; aethérius, 3; spirituālis, -e; pneumáticus, 3; ἄέριος, 3;

πνευματικός, 3

powiew flatus, -us *m.*; síbilus, -i *m.*; ventus, -us *m.*; aura, -ae *f.*; spíritus, -us *m.*; τὸ

πνεῦμα, -ατος; ἡ αὔρα, -ας; ὁ ἄνεμος, -ου; ἡ πνοή, -ῆς

powiewać (suf)flo, 1, -āvi, -ātum; spiro, 1, -āvi, -ātum; ὑποπνέω; (*np. chustka*) ágito, 1, -āvi, -ātum; τανταλίζω

powiększać augēo, 2, auxi, auctum; amplífico, 1, -āvi, -ātum; grandio, 4, -īvi, -ītum;

incremento, 1, -āvi, -ātum; magnífico, 1, -āvi, -ātum; maioro, 1, -āvi, -ātum;

multíplico, 1, -āvi, -ātum; αὐξάνω; πληθύνω; πλεονάζω; μεγεθύνω

powiększenie amplificatio, -ōnis *f.*; augmentum, -i *n.*; auctus, -us *m.*; accessio, -ōnis *f.*;

incrementum, -i *n.*; ἡ αὔξησις, -εως

powijak incunábulum, -i *n.*; τὸ σπέργανον, -ου

powikłanie complicatio, -ōnis *f.*; intricatio, -ōnis *f.*; ἡ καταπλοκή, -ῆς

powinienem debēo, 2, -ui, -itum; (προσ)ὀφείλω

powinno się oportet, 2, -uit *z inf. lub aci.*; δεῖ

powinność débitum, -i *n.*; obliquum, -i *n.*; officium, -ii *n.*; τὸ δάνειον, -ου;

ἡ ὀφειλή, -ῆς; τὸ ὀφειλόμενον, -ου; τὸ ὀφείλημα, -ατος

Nulla vitae pars vacat officio. Officium officio provocatur.

powinowactwo affínitas, -ātis *f.*; propínquitas, -ātis *f.*; cognatio, -ōnis *f.*; correlatio, -ōnis

f.; parantela, -ae *f.*; ἡ κηδεῖα, -ας; ἡ πηοσύνη, -ης

powinowaty affinis, -e; cognātus, 3; propinquus, 3; κηδεστής, -ές

powinszować (con)grátulor, 1, -ātus sum; συγχαρητεύω

powinszowanie (con)gratulatio, -ōnis *f.*; ἡ συγχαρητήρια, -ας

powitać p. witać

powitanie (con)salutatio, -ōnis *f.*; ὁ χαιρετισμός, -οῦ

powlekać illino, 3, -levi, -litum; cooperio, 4, -ui, -rtum; illíneo, 1, -avi, -atum;

περικαλύπτω

powłoka (in)tegumentum, -i *n.*; indumentum, -i *n.*; involucrem, -i *n.*; túnica, -ae *f.*; ἡ

περικαλυφή, -ῆς; ἡ σκέπη, -ης

powodować 1. p. czynić; 2. (spowodować) causo, 1, -āvi, -ātum; δημιουργέω

powodować się litością misericordiā permovēor, 2, -motus sum; ἐλεέω; ἰλήκω

powodzenie succesus, -us *m.*; prospéritas, -ātis *f.*; felícitas, -ātis *f.*; proventus, -us *m.*; ἡ

ἐπιτυχία, -ας; ἡ εὐτυχία, -ας; ὁ ὄλβος, -ου; p. popularność

Prospéritas superbiam parit.

powodzić się próspero, 1, -āvi, -ātum; bene (feliciter, prospere) prócedo, 3, -cessi, -cessum; εὐτυχέω

Jak ci się powodzi? Quómodo te habes? Quómodo vales?

powoli lente, paulātim, ségniter, tarde; ἀργά; βραδέως

Festīna lente.

powolnieć tardesco, 3, -ui, - ; βραδυποιέω

powolność pigritia, -ae f.; ségnitas, -ātis f.; tárditas, -ātis f.; lentitūdo, -īnis f.;

ἡ βραδυτής, -ῆτος

powolny lánguidus, 3; lenis, -e; lent(at)us, 3; lentis, -e; segnis, -e; tardus, 3; βραδύς, -εῖα, -ύ; νωθρός, 3

Sit omnis homo velox ad audiendum, tardus ad loquendum, et tardus ad iram.

powołać advoco, 1, -āvi, -ātum; προσκαλέω; (*mianować*) nómino, 1, -āvi, -ātum;

constituo, 3, -stitui, -stitutum; déstino, 1, -āvi, -ātum; designo, 1, -āvi, -ātum;

ὀνομαίνω; ἐπιτάττω; (*do życia*) creo, 1, -āvi, -ātum; κτίζω

~ **się na kogoś alqm** testem *alicuius rei (in alqa re)* cito, 1, -āvi, -ātum; ~ **się na czyjeś słowa** verba *alicuius* áffero, afférre, áttuli, allātum (proferre)

powołanie advocatio, -ōnis f.; evocatio, -ōnis f.; ἡ κλήσις, -εως; (*do życia*) animatio, -

ōnis f.; ἡ κτίσις, -εως; (*do wojska*) dilectus, -us m.; ἡ συλλογή, -ῆς

= **zamiłowanie** studium, -ii n.; proclívitas, -ātis f.; voluntas, -ātis f.

powołany vocatus, 3; κλητός, 3

powonienie odoratio, -ōnis f.; odorātus, -us m.; olfactus, -us m.; ἡ ὄσφρησις, -εως

powozić carrum duco, 3, duxi, ductum (ago, 3, egi, actum); aurīgo, 1, -āvi, -ātum

(aurigari); ἄρματεύω

powód 1. (przyczyna) causa, -ae f.; ratio, -ōnis f.; ἡ αἰτία, -ας; ἡ ἀφορμή, -ῆς; **2.**

(sądowy) actor, -ōris m.; accusātor, -ōris m.; petītor, -ōris m.; ὁ κατήγωρος, -ου

Quod metus causā gestum erit, ratum non habēbo.

z ~ propter z *acc.*; *cuius* causā; ἔνεκα, ἔνεκεν z *gen.*; ὑπέρ z *gen.*; χάριν z *gen.*;

z **tego** ~ qua de causā; proptérea, quod, quámobrem, qua propter

powództwo actio, -ōnis f.; petitio, -ōnis f.; τὸ αἰτίημα, -ατος

powódź diluvium, -ii n.; diluvio, -ōnis f.; illuvies, -ei f.; inundatio, -ōnis f.; abundatio, -

ōnis f.; eluvies, -ei; ἡ ἐπίκλυσις, -εως; ἡ πλήμμυρα, -ας; ὁ κατακλυσμός, -οῦ

powóz carrūca, -ae f.; currus, -us m.; raeda, -ae f.; carpentum, -i n.; cisium, -ii n.;

pilentium, -ii n.; ἡ ῥαῖδα, -ης

powracać redámbulo, 1, -āvi, -ātum; récedo, 3, -cessi, -cessum; redeo, -ire, -ii(-ivi), -

itum; regredior, 4, -gressus sum; rémeo, 1, -āvi, -ātum; remigro, 1, -āvi, -ātum;

revenio, 4, -veni, -ventum; retorno, 1, -āvi, -ātum; revertor, 3, reverti; ἐπιστρέφω;

ἐπανερχομαι; ὑποστρέφω; ἐπανάγω; νοστέω

powracający recidīvus, 3; recurrens, -entis; récedens, -entis; revertens, -entis; ἐπιστρ

έφων, -ουσα, -ον; παλίνστρεπτος, -ον

powrotny retornus, 3; recidīvus, 3; ἐπίστροφος, -ον

powrót recidīva, -ae f.; recidium, -ii n.; recursus, -us m.; réditus, -us m.; reditio, -ōnis f.;

regressus,-us *m.*; reversio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπιστροφή,-ῆς; ἡ ἀπονόστησις,-εως; ὁ νόστος,-ου

powróż funis,-is *m.*; chorda,-ae *f.*; ducāle,-is *n.*; restis,-is *f.*; rudens,-entis *m.*; strāngulum,-i *n.*; ἡ σχοινίς,-ῖδος; ἡ σειρά,-ᾶς

powstać 1. (wstawać) (ex)surgo, 3,-rexi,-rectum (consurgēre); ériġo, 3,-rexi,-rectum; στασιάζω; ἀνίσταμαι; **2. (pochodzić)** nascor, 3, natus sum; (ex)orior, 4, ortus sum; gignor, 3, gēnitus sum; ἐκφύω; **3. (stać się)** fio, fieri, factus sum; exsisto, 3,-stiti, -; γίγνομαι

powstanie 1. (początek) orīgo,-īnis *f.*; ortus,-us *m.*; initium,-ii *n.*; ἡ ἀρχή,-ῆς; **2. (życia)** génesis,-is *f.*; ἡ γένεσις,-εως; **3. (bunt)** insurrectio,-ōnis *f.*; rebelio, -onis *f.*; rebellatio,-ōnis *f.*; seditio,-ōnis *f.*; ἡ στάσις,-εως; ἡ ἐπανάστασις,-εως; ἡ παραχή,-ῆς; **4. (z miejsca)** (re)surrectio,-ōnis *f.*; ἡ ἀνάστασις,-εως; **5. (wyprostowanie się)** erectio,-ōnis *f.*; ἡ ἀνόρθωσις,-εως

powstaniec insurrector,-ōris *m.*; ὁ ἐπαναστάτης,-ου

powstrzymujący inhibitorius, 3; prohibitorius, 3; κωλυτικός, 3

powstrzymywać inhibēo, 2,-ui,-itum (prohibēre); arcēo, 2,-cui, -; tardo, 1,-avi, -atum; retinēo, 2,-tinui,-tentum; (δια)κωλύω; εἴργω; κατέχω; κατερύκω

p. się abstinēo, 2,-tinui,-tentum (*ab*) *alqa re*; me continēo, 2,-tinui,-tentum *ab alqa re*; ἐγκρατεύομαι; ἀπέχομαι

powstrzymywanie inhibitio,-ōnis *f.*; prohibitio,-ōnis; tardatio,-ōnis *f.*; ἡ κώλυσις,-εως; (**p. się**) abstinentia,-ae *f.*; ἡ ἐγκράτεια,-ας

powszechnie generāliter, generātim; κοινῶς

~ **wiado**mo inter omnes constat; ~ **mówi**ą vulgo (omnes) dicunt

powszechny commūnis,-e; generālis,-e; popularis,-e; públicus, 3; pervulgatus, 3; universālis,-e; ubiqūtarius, 3; universus, 3; καθολικός, 3; δημόσιος, 3; κοινός, 3

powszedni 1. (pospolity) commūnis,-e; ordinarius, 3; vulgaris,-e; plebeuis, 3; popularis,-e; κοινός, 3; **2. (codzienny)** cot(t)idianus, 3; feriālis,-e; quotidianus, 3; καθημερινός, 3; ἐπούσιος, 3

~ **dzień** dies,-ie *m.* profestus

powszednieć communis fio, fieri, factus sum; vilescō, 3, vilui, -; κοινόομαι

powściągać refrēno, 1,-āvi,-ātum; retinēo, 2,-tinui,-tentum; súpprimo, 3,-pressi, -pressum (reprimēre, comprimēre); témpero, 1,-āvi,-ātum; cástigo, 1,-āvi,-ātum; cohibēo, 2,-ui,-itum; móderor, 1,-ātus sum; ὑποπιάζω; παύω; χαλινώω

powściągliwość continentia,-ae *f.*; moderatio,-ōnis *f.*; temperantia,-ae *f.*; ἡ σεμνότης,-ητος; ὁ σωφρονισμός,-οῦ; ἡ ἐγράτεια,-ας

powściągliwy ábstinens,-entis; moderātus, 3; modestus, 3; cóntinens,-entis; ἐγκρατής,-ές; (*w mowie*) discrētus, 3; κρύφιος, 3; (*w jedzeniu i picciu*) sobrius, 3; μέτριος, 3

powtarzać répeto, 3,-ivi,-itum; (re)ítero, 1,-āvi,-ātum; rédico, 3,-dixi,-dictum; ἐπαναλαμβάνω

powtórka repetitio,-ōnis *f.*; iteratio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπανάλημψις,-εως

Repetitio est mater studiorum.

powtórnie iterum, rursum, rursus, dénuo; πάλιν

powtórny reiteratus, 3; repetītus, 3; δεύτερος, 3; ἐπαναληλυμμένος, 3

powtórzenie repetitio,-ōnis *f.*; iteratio,-ōnis *f.*; réplica,-ae *f.*; ἡ ἐπανάλημψις,-εως

powyżej 1. (przyim) supra *z acc.*; super *z acc.* (na pyt. **dokąd?**); super *z abl.* (na pyt. **gdzie?**); ultra *z acc.*; ἄνω *z gen.*; ὑπέρ *z gen.*; **2. (przysł.)** supra, super, ultra; ἄνω

powyższy supradictus, 3; ἄνωτερος, 3

poza 1. (rzecz.) attitūdo,-īnis *f.*; hábitus,-us *m.*; ἡ στάσις,-εως; **2. (przyim.)** extra *z acc.*; foris *z acc.*; post *z acc.*; praeter *z acc.*; ultra *z acc.*; ἐκτός *z gen.*; ἔξω *z gen.*;

ὑπερένεικα *z gen.*; **3. (przysł.)** extra, fori, foras, ultra; ἔξω

pozamaciezny extrautérinus, 3; ἔξωμήτρως,-ον

pozamalżeński extramatrimoniālis,-e; ἔξώγαμος,-ον

pozbawiać privo, 1,-āvi,-ātum *alqm alqa re*; exproprio, 1,-āvi,-ātum *alqm alqa re*; (de)spolio, 1,-āvi,-ātum (exspoliare) *alqm alqa re*; *alqd alicui* adimo, 3,-ēmi,-emptum (eripio, 3,-ui,-eptum); ἀποστερέω; ἀφοπλίζω; ἀφαιρέω

p. współmalżonka (owdowić) viduo, 1,-āvi,-ātum; χηρεύω

p. rodziców (osierocić) orbo, 1,-āvi,-ātum; ὀρφανίζω

p. wolności alicui libertatem eripio, 3,-ripiui,-reptum; δουλόω

p. dziewictwa defloro, 1,-āvi,-ātum; ἐκκορίζω

pozbawiać się me exinanio, 4,-īvi,-ītum; me privo, 1,-āvi,-ātum; ἀφαιρέομαι

pozbawienie detractio,-ōnis *f.*; privatio,-ōnis *f.*; ἡ στέρησις,-εως

pozbawiony expers,-ertis *z gen.*; στερητικός, 3

pozbierać p. zbierać

pozbywać się alqd omitto, 3,-misi,-missum; alieno, 1,-āvi,-ātum; amolior, 4,-ītus sum *alqa re*; ἐγκαταλείπω

pozdrowiać (con)salūto, 1,-āvi,-ātum; salūtem *alicui* dico, 3, dixi, dictum; ἀσπάζομαι; χαιρετίζω

Salūta libenter! Ut salūtas, ita salutāris. Ave, caesar, moritūri te salūtant.

pozdrowienie salutatio,-ōnis *f.*; ὁ ἀσπασμός,-οῦ; ὁ χαιρετισμός,-οῦ; ἡ πρόσρησις,-εως

pozer simulātor,-ōris *m.*; ὁ ὑποκριτής,-οῦ

pozew citatio,-ōnis *f.*; postulatio,-ōnis *f.*; τὸ αἴτημα,-ατος

poziom 1. (stopień, płaszczyna) gradus,-us *m.*; planum,-i *n.*; status,-us *m.*;

fastigium,-ii *n.*; ἡ στάθμη,-ης; τὸ πλάτος,-εος; **2. (pozycja)** positio,-ōnis *f.* horisontalis; ὁ ὀρίζων,-οντος

poziomnica libella,-ae *f.*; ἡ σταφύλη,-ης

poziomy horisontālis,-e; libratus, 3; aequilibris,-e; ὀριζόντιος, 3

pozłacać inaurō, 1,-āvi,-ātum; ἐπιχρυσίζω

pozłacanie inauratio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπίχρυσις,-εως

poznać nosco, 3, novi, notum; cognosco, 3,-gnōvi,-gnitum; intéllego, 3,-legi,-lectum;

percipio, 3,-cepi,-ceptum; comprehendo, 3,-prehendi,-prehensum; γνωρίζω;
γιγνώσκω; νοέω; μανθάνω; (*intuicyjnie*) intuor, 2, -itus sum; σκέπτομαι; (*z uwaga*) animadverto, 3,-verti,-versum; perspicio, 3,-spexi,-spectum;
ἐπιγιγνώσκω; κατανοέω

Nosce te ipsum.

poznanie adagnitio,-ōnis *f.*; cognitio,-ōnis *f.*; intuitio,-ōnis *f.*; perceptio,-ōnis *f.*;
notitia,-ae *f.*; ἡ ἐπίγνωσις,-εως; ἡ γνώμη,-ης; ἡ γνῶσις,-εως

poznany cōgnitus, 3; notus, 3; γνωτός, 3

poznawalny cognoscībīlis,-e; γνωστός, 3

poznawanie (a)perceptio,-ōnis *f.*; cognoscentia,-ae *f.*; ἡ ἐπίγνωσις,-εως

pozornie sub obtentu; simulāte; προφάσει

pozorny 1. (falszywy) falsus, 3; spurius, 3; ψευδής,-ές; **2. (udawany)** simulātus, 3;
ὑποκριτικός, 3; **3. (urojony)** imaginarius, 3; fictus, 3; φαντασιώδης,-εσ

pozorować fallo, 3, fefelli, falsum; fingo, 3, finxi, fictum; praetexo, 3,-texui,-texum;
símulo, 1,-āvi,-ātum; ὑποκρίνομαι; προσποιέομαι; φαντάζω

pozostałość 1. (reszta) relictum,-i *n.*; reliquiae,-arum *f.pl.*; reliquum,-i *n.*; resíduum,-i
n.; τὸ λείμμα,-ατος; **2. (ślad czegoś)** rudimentum,-i *n.*; vestigium,-ii *n.*; τὸ
ἴχνιον,-ου; **3. (osad)** faecūla,-ae *f.*; ἡ φέλκη,-ης

pozostały relictus, 3; reliquus, 3; resíduus, 3; céterus, 3; ἐπίλοιπος,-ον; λοιπός, 3;
κατάλοιπος,-ον; περιλειπόμενος, 3; ἕτερος, 3

pozostawać (re)manēo, 2,-mansi,-mansum (permanēre); moror, 1,-ātus sum;

persévero, 1,-āvi,-ātum; resto, 1,-stīti, -; sto, 1, steti, statum; (ἐμ)μένω; ἐπέχω;
παραμένω; στήκω; προσκαρτερέω; (*przy życiu*) supersum,-esse,-fui; διαβιώω

pozostawiać (de)relinquo, 3,-reliqui,-relictum; désero, 3,-serui,-sertum; deserto, 1,-
āvi,-ātum; (ὑπο)λείπω; καταλείπω; ἐπιτρέπω; ἀφίημι

pozór apparentia,-ae *f.*; fucus,-i *m.*; obtentus,-us *m.*; species,-ei *f.*; velāmen,-īnis *n.*;
simulatio,-ōnis *f.*; praetextus,-us *m.*; praetextum,-i *n.*; τὸ δόκημα,-ατος; τὸ
εἶδος,-εος; ἡ πρόφασις,-εως

pod ~ nómīne (specie, simulatione) *alicuius rei*

pozwać do sądu in iudicium *alqm* cito, 1,-āvi,-ātum; κατηγορέω

pozwalać sino, 3, sivi, situm; cōncedo, 3, -cessi,-cessum; permitto, 3,-misi,-missum;
εἶάω; ἐπιτρέπω; ἀφίημι

**Dum vires annique sinunt, tolerate labores! Vim vi defendere omnes leges
omniaque iura permittunt.**

pozwanie citatio,-ōnis *f.*; ἡ κατηγορία,-ας

pozwany citātus, 3; reus, 3; αἴτιος, 3; ἀντίδικος,-ον

pozwolenie permissum,-i *n.*; permissio,-ōnis *f.*; concessio,-ōnis *f.*; licentia,-ae *f.*; ἡ
ἐπιτροπή,-ῆς

pozycja 1. (ulożenie) positio,-ōnis *f.*; pōsitus,-us *m.*; praesentatio,-ōnis *f.*; hábitus,-us
m.; status,-us *m.*; ἡ θέσις,-εως; **2. (stanowisko)** condicio,-ōnis *f.*; dígnitas,-ātis
f.; status,-us *m.*; ἡ στάσις,-εως

pozyskiwać acquiro, 3,-quisivi,-quisitum; capto, 1,-āvi,-ātum; lucror, 1,-ātus sum; lucrifacio, 3,-feci,-factum; praeoccupo, 1,-āvi,-ātum; κτάομαι; κεραίνω; προσεργάζομαι; περιποιέομαι

Ad captandam benevolentiam. Ad captandum vulgus.

~ **sobie kogoś dla swojego zdania** *alqm* ad meam sententiam perdūco, 3,-duxi, -ductum

pozytywny positīvus, 3; approbatus, 3; affirmatus, 3; θετικός, 3

pożar arsina,-ae *f.*; conflagratio,-ōnis *f.*; incendium,-ii *n.*; ἡ πύρωσις,-εως; ἡ πυρκαϊά,-ᾶς

Parva scintilla magnum saepe excitat incendium.

pożądać (con)cupio, 3,-cupīvi,-cupītum; concupisco, 3,-cupīvi (-tī),-cupītum; appeto, 3,-tīvi,-ītum; desidero, 1,-āvi,-ātum; ζητέω; ἐπιθυμέω; ἐπιποθέω; ζηλώω; πεινάω; σκιταλίζω; ὀργάω; ἐρατίζω

Amittit merito proprium, qui alienum appetit.

pożądanie appetītus,-us *m.*; appetitio,-ōnis *f.*; concupiscentia,-ae *f.*; cupiditas,-ātis *f.*; cupido,-inis *f.*; libido,-inis *f.*; lascivitas,-ātis *f.*; salacitas,-ātis *f.*; desiderium,-ii *n.*; ἡ ἐπιθυμία,-ας; ἡ ἐπιποθία,-ας; ἡ ἡδονή,-ῆς; τὸ πάθος,-εος; ὁ ζῆλος,-ου; ἡ ἐροή,-ῆς; ἡ ὄρεξις,-εως

pożądany desideratus, 3; cupītus, 3; exspectatus, 3; αἵρετος, 3; ἐπιθυμητός, 3

pożądliwy cupidus, 3; lascīvus, 3; concupiscens,-entis; ἐπιθυμητικός, 3

pożegnać się valedictionem dico, 3,-xi,-ctum; valefacio, 3,-feci,-factum; valedīco, 3,-dixi,-dictum; ἀποτάσσομαι

pożegnalny valedictorius, 3; ἀποχαιρετικός,-ον;

pożegnanie valefactio,-ōnis *f.*; valedictio,-ōnis *f.*; ἡ ἀποπομπή,-ῆς; ἀποχαιρετισμός,-οῦ

pożerać devoro, 1,-āvi,-ātum; consummo, 1,-āvi,-ātum; κατεσθίω; (κατα)φαγεῖν

pożeranie devoratio,-ōnis *f.*; ἡ φάγησις,-εως

pożoga incendium,-ii *n.*; arsina,-ae *f.*; ἡ πύρωσις,-εως

pożycie conviventia,-ae *f.*; contubernium,-ii *n.*; convictus,-us *m.*; ἡ συμβίωσις,-εως; ἡ χρῆσις,-εως; (*malżeńskie*) vita,-ae *f.* coniugalis; ἡ συμβίωσις,-εως; ἡ συζυγία,-ας

pożyczać mútuor, 1, -atus sum; δανίζω; κίχρημι; (*na procent*) f(a)eneror, 1,-ātus sum; τοκίζω

Quod tibi deest, a te ipso mutuare!

~ **pieniądze komuś** *alicui* pecuniam mútuam credo, 3, crédidi, créditum; ~ **od kogoś** mútuum (mútu) *ab alqo* sumo, 3, sumpsi, sumptum

pożyczka créditum,-i *n.*; commodatio,-ōnis *f.*; mútuum,-i *n.*; praestitium,-ii *n.*; τὸ δάνειον,-ου

pożyteczny aptus, 3; opportūnus, 3; cómmodus, 3; fructuōsus, 3; útilis,-e;

ἐπιτήδειος, 3; εὖθετος,-ον; σύμφορος,-ον; εὖχρηστος,-ον; χρήσιμος, 3; ὠφέλιμος, 3

Útile dulci miscēre.

pożytek prófitus,-us *m.*; útile,-is *n.*; utilītas,-ātis *f.*; cómmodum,-i *n.*; emolumentum,-i *n.*; fructus,-us *m.*; usus,-us *m.*; τὸ σύμφορον,-ου; ἡ ὠφέλεια,-ας; ἡ χρῆσις,-εως; ἡ χρεία,-ας; τὸ κέρδος,-εος
mieć z czego ~ utilitatem (fructum, cómmodum) *ex aliqua re* capio, 3, cepi, captum
pożywienie p. pokarm
pożywka medium,-ii *n.* nutritivum; τὸ θρεπτικόν,-οῦ
pożywny firmus, 3; válidus, 3; nutricius, 3; θρεπτικός, 3
rólcień paenumbra,-ae *f.*; τὸ ἡμίσκιον,-ου
rólka fórule,-ōrum *n.pl.*; pegma,-atis *n.*; τὸ πῆγμα, -ατος; (*na ksiązki*) libralium,-ii *n.*; τὸ πῆγμα,-ατος
rólkole semicircūlus,-i *m.*; hemicyclium,-ii *n.*; hemicyclus,-i *m.*; τὸ ἡμικύκλιον,-ου
rólkolisty semicircularis,-e; ἡμικύκλιος,-ον
rólksieżyc semilunium,-ii *n.*; luna,-ae *f.* dimidiata; semilūna,-ae *f.*; ἡ σεληνίς,-ίδος
rólkula hemisphaerium,-ii *n.*; τὸ ἡμισφαίριον,-ου
rólkolisty hemisphaericus, 3; ἡμισφαίριος,-ον
rólmisek patella,-ae *f.*; pátina,-ae *f.*; scutra,-ae *f.*; scútula,-ae *f.*; τὸ κάναστρον,-ου; ἡ παροψίς,-ίδος; ὁ πίναξ,-ακος
rólmrok dilúculum,-i *n.*; τὸ ἡμίσκοτον,-ου
rólnoc 1. (środek nocy) nox,-ctis *f.* media; τὸ μεσονύκτιον,-ου; **2. (kierunek świata)** áquilo,-ōnis *m.*; bóreas,-ae *m.*; septentrio,-ōnis *m.* (*też plur.*); ὁ βορέας,-ου
rólnocny árticus, 3; aquilentanus, 3; boreālis,-e; bóreus, 3; hyperbóreus, 3; nórdicus, 3; septentrionālis,-e; ἄρκτινος, 3; βόρειος, 3
rólofcjalny semiofficiālis,-e; ἡμιλείτουργος,-ον
rólokrągły semirotondus, 3; ἡμικύκλιος,-ον
rólpasiec (med.) zoster,-ēris *m.*; ὁ ζωστήρ,-ῆρος
rólroczny semestrālis,-e; semestris,-e; semiánnus, 3; ἡμιενιαύσιος,-ον
rólsen semisomnium,-ii *n.*; τὸ ἡμιύπνιον,-ου
rólton semitonium,-ii *n.*; τὸ ἡμιτόνιον,-ου
róltora unum et dimidium; sesquialter, 3; ἕνας καὶ ἥμισυ
rólwysep paenínsula,-ae *f.*; ἡ χερσόνησος,-ου
rólżywy semívivus, 3; semiánimis,-e; ἡμίζητος,-ον
póty támdiu; τέως; τόφρα
później 1. (potem, następnie) deinceps, póstea, post, posterius; ὕστερον; ἔπειτα; ἔκειθεν; **2. (za późno)** serius, tardius; ὀψίτερον
późniejszy posterior,-ius; successivus, 3; ulterior,-ius; ὀψαίτερος
Cogitationes posteriores saepe sunt meliores. Lex posterior derogat legi priori. A posteriori.
późno sero, tarde; ὀψέ; ὀψία
Potius sero quam numquam. Satius est sero quam numquam discere. Tarde (sero) venientibus ossa. Sero venientes, male sedentes.

późny serus, 3; serótinus, 3; tardus, 3; ὄψι(μ)ος, 3; βραδύς,-εῖα,-ύ

Sera numquam est ad bonos mores vita.

prababka proavia,-ae f.; ἡ ἐπιτηθή,-ῆς

praca actus,-us m.; factus,-us f.; labor,-ōris m.; munus,-ēris n.; negotium,-ii n.;

occupatio,-ōnis f.; ópera,-ae f.; opus,-ēris n.; pensum,-i n.; τὸ ἔργον,-ου; ἡ ἔργασία,-ας; ἡ πρᾶξις,-εως; ὁ κόπος,-ου; ὁ μόχθος,-ου; ὁ πόνος,-ου

Labor omnia vincit. Levat lassitudinem etiam labōris mutatio. Generōsos ánimos labor nutrit. Labóribus dei cuncta mórtalibus bona vendunt. Labor ipse voluptas. Sine labōre non erit panis in ore. In labōre virtus et vita. Labōres pariunt honōres. Talem habēbis fructum, qualis fúerit labor. Laborāre nos delectat.

~ **po nocach** lucubratiō,-ōnis f.; ~ **naukowa** studia,-ōrum n.pl.

pracobiorca ergólabus,-i m.; locātor,-ōris m. óperae; ὁ ἐργόλαβος,-ου

pracodawca operidātor,-ōris m.; conductor,-ōris m. óperae; ὁ ἐργοδότης,-ου

pracować labōro, 1,-āvi,-ātum; óperor, 1,-ātus sum; ἐργάζομαι; ἐνεργέω; ποιέω

~ **nad czym** óperam *ad (in) rem* cónfero, conférre, cóntuli, collātum

pracowitość laboriósitas,-ātis f.; ἡ σπουδή,-ῆς

pracowity laboriōsus, 3; operōsus, 3; industrius, 3; studiōsus, 3; sédūlus, 3;

σπουδαῖος, 3; ἐργάτης,-ες

pracownia laboratorium,-ii n.; officīna,-ae f.; τὸ ἐργαστήριον,-ου

pracownica operaria,-ae f.; laboratrix,-icis f.; mercenaria,-ae f.; ἡ ἐργάτις,-ιδος

pracownik laborātor,-ōris m.; operarius,-ii m.; mercennarius,-ii m.; ὁ ἐργάτης,-ου

praczka lavatrix,-icis f.; lotrix,-icis f.; ἡ πλυντρίς,-ίδος

prać lavo, 1, lavi, lavatum (lautum, lotum); (e)lutrio, 1,-āvi,-ātum; fullónico, 1,-āvi,-ātum; πλύνω

pradawny antiquus, 3; priscus, 3; prístinus, 3; vetustus, 3; παλαιός, 3;

προάρχαιος,-ον

pradziad próavus,-i m.; propāter,-tris m.; ὁ ἐπίπαππος,-ου; ὁ πρόπαππος,-ου; ὁ

προγεννήτωρ,-ορος; ὁ τριτοπάτωρ,-ορος

pradzieje primordia,-ōrum n.pl.; antíquitas,-ātis f.; vetústas,-ātis f. prisca;

ἡ προαρχή,-ῆς

pragnąć (napoju) sitio, 4,-ivi (-ii), situm; διψάω; (**jedzenia**) esurio, 4,-īvi,-ītum;

πεινάω

p.= chcieć volo, velle, volui; (ἐ)θελέω; βούλομαι

p.= usilnie dążyć (ἀρ)peto, 3,-īvi,-ītum *alqd* (expetēre); ὀρέγομαι

Amittit mérito proprium, qui alienum appetit.

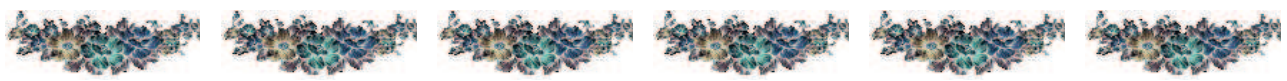
p.= tęsknić desídero, 1,-āvi,-ātum; ὀμείρομαι; ποθέω

p. najlepszego (ex)opto, 1,-āvi,-ātum; χαρίζω

p. gorąco cupio, 3,-īvi,-ītum; ζηλώω; ἐπιποθέω; σπουδάζω

p. pożądlwie concupisco, 3,-īvi,-ītum; ἐπιθυμέω; ἐπιποθέω

pragnienie (picia) sitis,-is f.; ἡ δίψα,-ης; τὸ δίψος,-εος; (**jedzenia**) esuries,-ei f.; ἡ

πεινία,-ας; (**cheć**) optio,-ōnis *f.*; appetītus,-us *m.*; cupīdo,-īnis *f.*; studium,-ii *n.*; voluntas,-ātis *f.*; ἡ βουλία,-ας; τὸ θέλημα,-ατος; ἡ ἐπιθυμία,-ας; ἡ ὄρεξις,-εως; ἡ ἐπιπόθησις,-εως; (**tesknota**) desiderium,-ii *n.*; ἡ νοσταλγία,-ας

Tráhimur omnes studio laudis. Omnes nos trahit cúpido laudis. Num tibi, cum fauces urit sitis, aúrea quaeris pócula?

praktyczny cōmmodus, 3; aptus, 3; usuālis,-e; prácticus, 3; πρακτικός, 3

praktyka exercitatio,-ōnis *f.*; cognitio,-ōnis *f.*; usus,-us *m.*; peritia,-ae *f.*; praxis,-is *f.*; ἡ πρᾶξις,-εως; ἡ ἕξις,-εως; ἡ ἐμπειρία,-ας; (**u majstra**) tirocinium,-ii *n.*; ἡ ἐργασία,-ας

praktykant tiro,-ōnis *m.*; ὁ πράττων,-οντος

praktykować exércĕo, 2,-cui,-citum; exército, 1,-āvi,-ātum; πράττω; ἐπασκέω; ποιέω

pralnia lavatorium,-ii *n.*; τὸ πλυντήριον,-ου

pranie 1. (czynność) lavatio,-ōnis *f.*; ἡ πλύσις,-εως; **2. (brudy)** lavanda,-ōrum *n.pl.*; τὸ πλύσμα,-ατος

praprababka abavia,-ae *f.*; ἡ προεπιτηθή,-ῆς

prapradziad abāvus,-i *m.*; atāvus,-i *m.*; ὁ προεπίπαππος,-ου

praprawnuczka abneptis,-is *f.*; ἡ προεπιεγγονή,-ῆς

praprawnuk ábnepos,-otis *m.*; ὁ προεπιέγγονος,-ου

prasa (tłocznia) tórcular,-aris *n.*; pressorium,-ii *n.*; prelum,-i *n.*; ὁ ληνός,-οῦ

prastary antiquus, 3; pérvetus,-ĕris; vetérrimus, 3; προγέραιος,-ον

prawda vérītas,-ātis *f.*; verum,-i *n.*; ἡ ἀλήθεια,-ας; ἡ ἀσφάλεια,-ας; ἡ ἀκρίβεια,-ας

Doctrīna múltiplex, vérītas una. In vino vérītas, in aqua sánitas. Amīcus Plato, sed magis amīca vérītas. Iustitia non novit patrem nec matrem, solam veritātem spectat. Vérītas témporis filia. Hóminis est propria veri inquisitio atque investigatio. Obsequium amīcos, vérītas odium parit. Vérītas vitae est viaticum caríssimum. Incredíbile verum et verisímile mendacium.

być bliskim ~ vero próximus sum, esse, fui; **być daleko od** ~ longíssime a vero absum, abesse, áfui

prawdomówność veridícītas,-ātis *f.*; ἡ ἀληθινολογία,-ας

prawdomówny verax,-acis; verídicus, 3; ἀψευδής,-ές; ἀληθινός, 3; ἀληθής,-ές

prawdopodobieństwo probabílitas,-ātis *f.*; verisimilitūdo,-īnis *f.*; ἡ πιθανότης,-ητος

prawdopodobnie probabíliter, fortasse; πιθανῶς

prawdopodobny probábilis,-e; verisímilis,-e; πιθανός, 3

Incredíbile verum et verisímile mendacium.

prawdziwie vere, revērā; ἀληθῶς; γνησίως; ὄντως

prawdziwość genuínitas,-ātis *f.*; originálitās,-ātis *f.*; ἡ ἀληθότης,-ητος

prawdziwy auténticus, 3; certus, 3; genuínus, 3; germanus, 3; merus, 3; originālis,-e;

písticus, 3; sincērus, 3; verus, 3; ἀληθής,-ές; ἀληθινός, 3; πιστός, 3;

γνήσιος, 3; πιστικός, 3

Vanam gloriā qui spréverit, veram habēbit. Verae amicitiae sempiternae sunt.

prawica manus,-us *f.* dextra; ἡ δεξιὰ,-ᾱς

prawidło norma,-ae *f.*; régula,-ae *f.*; lex,-gis *f.*; praeceptum,-i *n.*; praescriptum,-i *n.*; ὁ κανὼν,-όνος; τὸ μέτρον,-ου; ὁ νόμος,-ου

prawidłowo normáliter, reguláriter, recte, secundum artem, lege artis; ὀρθῶς

prawidłowy (cor)rectus, 3; iustus, 3; normālis,-e; regularis,-e; ὀρθός, 3; κανονικός, 3

prawie paene, fe(r)me, prope, paulóminus, propémodo; σχεδόν; ὀλίγου; ὡς

prawniczy iurídicus, 3; legālis,-e; νομικός, 3

prawnie legítimate, legáliter; νομίμως

prawnik iurista,-ae *m.*; legisdoctor,-ōris *m.*; iuris perītus,-i *m.*; iuris consultor,-ōris *m.*; ὁ νομικός,-οῦ; ὁ νομοδιδάσκαλος,-ου

prawnuczka proneptis,-is *f.*; ἡ ἐπιεγγονή,-ῆς; ἡ προεγγονή,-ῆς

prawnuk prónepos,-otis *m.*; ὁ ἐπιέγγονος,-ου; ὁ προέγγονος,-ου

prawny iurídicus, 3; iudiciālis,-e; iustus, 3; legālis,-e; legítimus, 3; légibus constitūtus, 3; ἔννομος,-ον; νομικός, 3

prawo ius,-ris *n.*; lex,-gis *f.*; norma,-ae *f.*; régula,-ae *f.*; ὁ νόμος,-ου; τὸ ῥῆμα,-ατος; τὸ ἔθος,-εος; τὸ δίκαιον,-ου; ἡ ἐξουσία,-ας; ἡ κρίσις,-εως

Omnes pópuli légibus aut móribus reguntur. Consuetūdo et mos vim legis habēre videntur. Quid leges sine móribus proficiunt. Amēmus patriam, pareāmus légibus. Novus rex, nova lex. Ignorantia iuris nocet. Salus rei publicae suprēma lex esto! Legum nos esse servos opōrtet, ut líberi simus. Ratio est ánima legis. Imperia legum potentiora quam hómīnum. Inter arma silent leges. Sunt et belli sicut pacis iura. Leges bello siluēre coactae. Consuetūdo pro lege servatur. In légibus fundamentum rei públicae. Lex retro non agit. Summum ius summa iniuria. Usus est unus legum corrector. Necéssitas frangit legem. Nulla poena sine lege. Nullum crimen sine lege. Ubi lex, ibi poena. Ubi societas, ibi ius. Inde datae leges, ne fortior omnia posset. Libertas est potestas faciendi id, quod iure licet. Lex iubet ea, quae facienda sunt, prohibetque contraria. Dura lex, sed lex. Lex iusta libertāti, aequalitāti et fraternitāti praesidio est. Dormiunt aliquando leges, numquam moriuntur. Iure suo utendo némini fiat iniuria. Lex videt irātum, irātus legem non videt. Melior áliqua quam nulla lex. Qui iure suo útitur, néminem laedit. Unā atque eādem voce lex ómnibus loqui debet. Lege artis.

~ **boskie fas** (*nieodm.*) *n.*; = **przepis prawny** lex,-gis *f.*; = **uprawnienie** ius, iūris *n.*; = **zasada** lex,-gis *f.*; régula,-ae *f.*; norma,-ae *f.*; **wbrew wszelkim** ~ contra ius et fas; **zgodnie z** ~ iure, recte, mérito; **łamać** ~ legem violo, 1,-āvi,-ātum (perrumpĕre, perfringĕre); **nadawać** ~ leges do, 1, dedi, datum (constituĕre, condĕre, scribĕre); **przestrzegać** ~ legem conservo, 1,-āvi,-ātum (observare, colĕre); **znieść** ~ legem abrogo, 1,-āvi,-ātum (tollo, 3, sústuli, sublātum); **mieć ~ do czegoś** ius *alicuius rei* habĕo, 2,-ui,-itum; ~ **jazdy** *diplōma,-atis *n.* gubernationis

prawodawca legislātor,-ōris *m.*; ὁ νομοθέτης,-ου

prawodawczy legislatorius, 3; νομοθετικός, 3

prawodawstwo legislatio,-ōnis *f.*; ἡ νομοθεσία,-ας
prawomocny legālis,-e; legítimus, 3; ratus, 3; válidus, 3; νόμιμος, 3
prawomyślny probus, 3; ὀρθόδοξος,-ον
praworeczny dextromanuālis,-e; δεξιόχειρος,-ον
praworządność legālitas,-ātis *f.*; ἡ εὐνομία,-ας
praworządny legālis,-e; ὀρθοδίκαιος,-ον
prawoskrętny dextrorotatorius, 3; δεξιόστροφος,-ον
prawosławie Ecclesia,-ae *f.* orthodoxa; ἡ ὀρθοδοξία,-ας
prawosławny, prawowierny orthódoxus, 3; ὀρθόδοξος,-ον
prawość honestas,-ātis *f.*; intégritas,-ātis *f.*; próbitas,-ātis *f.*; rectitūdo,-īnis *f.*; ἡ
 σπουδαιότης, -ητος; ἡ δικαιοσύνη,-ης; ἡ εὐθύτης,-ητος
prawowity legālis,-e; legítimus, 3; νόμιμος, 3; γνήσιος, 3
prawoznawstwo iurisprudētia,-ae *f.*; legisprudētia,-ae *f.*; ἡ νομογνωσία,-ας
prawy 1. (prawostronny) dexter,-ra,-rum; δεξιός, 3; **2. (sprawiedliwy)** iustus, 3;
 legālis,-e; probus, 3; rectus, 3; δίκαιος, 3; **3. (szlachetny)** nóbilis,-e; honestus, 3;
 σπούδαιος, 3; εὐγενικός,-όν; γνήσιος, 3; εὐθύς,-εῖα,-ύ
Iúdicis est recti nec munēre, nec prece flecti.
na prawo dextrorsum; ἀπὸ τῶν δεξιῶν
prażenie calcinatio,-ōnis *f.*; tostio,-ōnis *f.*; ustio,-ōnis *f.*; ἡ καῦσις,-εως; ἡ
 σείρασις,-εως
prażony frixus, 3; ustus, 3; tostus, 3; καυστός, 3
prażyc (ex)aestuo, 1,-āvi,-ātum; frigo, 3,-xi,-ctum (-xum); torrēo, 2, torruī, tostum;
 καυματίζω; σειράω
praćie penis,-is *m.*; τὸ πέος,-εος; ὁ φαλλός,-οῦ
prađ cursus,-us *m.*; torrens,-entis *m.*; fluctus,-us *m.*; τὸ ῥεῦμα,-ατος;
 ~ **elektyczny** cursus,-us (fluxus,-us) *m.* eléctricus; fluentum,-i *n.* eléctricum; =
nurt wodny flumen,-īnis *n.*; amnis,-is *m.*; ~ **literacki** ratio,-ōnis *f.*; ~ **filozoficzny**
 schola,-ae *f.*;
prażek stria,-ae *f.*; virga,-ae *f.*; ὁ μῶλωψ,-ωπος
prażkowany virgatus, 3; virgulatus, 3; striatus, 3; μωλωψειδής,-ές
precedens (casus) praecedens,-entis *m.*; ἡ πρόταξις,-εως
precyzja subtílitas,-ātis *f.*; ἡ ἀκρίβεια,-ας
precyzyjny súbtílilis,-e; ἀκριβής,-ές
precz! foras!; ápage! aufer (te)! ἔξω; ἄπαγε
predyspozycja praedispositio,-ōnis *f.*; ἡ πρόπτωσις,-εως; ἡ προδιάθεσις,-εως
preegzystować praeexissto, 3,-éxstiti, -; praevivo, 3,-vixi,-victum; προϋπάρχω
prefekt praefectus,-us *m.*; ὁ ἑπαρχος,-ου
prefektura praefectūra,-ae *f.*; ἡ ἑπαρχία,-ας
preferować antéfero,-férre,-tuli,-latum (anterpōno, 3,-sui,-itum) *alqd alicui rei*;
 προφέρω; προτίθημι

prefiks praefixus,-us *m.*; ἡ πρόθεσις,-εως
prekursor praecursor,-ōris *m.*; praenuntius,-ii *m.*; ὁ πρόδρομος,-ου
prelekcja (prae)lectio,-ōnis *f.*; auditio,-ōnis *f.*; acroāsis,-is *f.*; ἡ ἀκρόασις,-εως
preludium praeludium,-ii *n.*; τὸ προκώμιον,-ου
premia praemium,-ii *n.*; gratificatio,-ōnis *f.*; additamentum,-i *n.*; τὸ βραβεῖον,-ου;
τὸ ἐπιχορήγημα,-ατος
premier primus (primarius) minister,-tri *m.*; ὁ πρωθυπουργός,-οῦ
premiera praesentatio,-ōnis *f.* prima; ἡ πρωτόθεσις,-εως
premiować praemio, 1,-āvi,-ātum; gratifico, 1,-āvi,-ātum; ἐπιχορηγέω
prenumerata *subnotatio,-ōnis *f.*
prenumerować *subnoto, 1,-āvi,-ātum; *premium subnotationis in antecessum
(dis)solvo, 3,-solvi,-solūtum
preparat praeparatum,-i *n.*; τὸ προετοιμῶν,-ου
preparowanie praeparatio,-ōnis *f.*; ἡ προετοιμασία,-ας
presja pressio,-ōnis *f.*; pressus,-us *m.*; ἡ πίεσις,-εως
wywierać ~ *alqm* urgēo, 2, ursi, -; *alqm* premo, 3, pressi, pressum; *alicui* insto,
1,-stiti, -;
pretekst praetextus,-us *m.*; τὸ πρόσχημα,-ατος; ἡ πρόφασις,-εως; ἡ ἀφορμή,-ῆς
pretendent praetendens,-entis *m.*; candidatus,-i *m.*; petitor,-ōris *m.*; ὁ ὀρεγόμενος,-ου
pretendować praetendo, 3,-tendi,-tentum (tensum); peto, 3,-ivi,-itum *alqd*; ὀρέγομαι;
ἐπαγγέλλομαι
pretensja praetensio,-ōnis *f.*; postulatum,-i *n.*; (ex)postulatio,-ōnis *f.*; ἡ ὄρεξις,-εως;
ἡ ἐπιμομφή,-ῆς
pretor praetor,-ōris *m.*; ὁ στρατηγός,-οῦ; ὁ πραιίτωρ,-ορος
pretorium praetorium,-ii *n.*; τὸ πραιτώριον,-ου
prewencyjny praeventivus, 3; prophylacticus, 3; προφυλακτικός, 3
prewentorium praeventorium,-ii *n.*; τὸ προφυλακτήριον,-ου
prezbiterium presbiterium,-ii *n.*; τὸ πρεσβυτέριον,-ου
prezencja praesentia,-ae *f.*; aspectus,-us *m.*; habitus,-us *m.*; ἡ ὄρασις,-εως;
τὸ βλέμμα,-ατος
prezent donum,-i *n.*; munus,-eris *n.*; τὸ δῶρον,-ου
~ **noworoczny** strena,-ae *f.*; ~ **śluby** donativum,-i *n.* nuptiale
prezentacja praesentatio,-ōnis *f.*; ostensio,-ōnis *f.*; propositio,-ōnis *f.*;
ἡ πρόθεσις,-εως
prezentować praesento, 1,-āvi,-ātum; propōno, 3,-pōsui,-pōsitum; ostento, 1,-āvi,-
ātum; προτίθημι; φαίνω
prezerwatywa condomum,-i *n.*; praeservativum,-i *n.*; τὸ προφυλακτικόν,-οῦ
prezes praeses,-idis *m.*; ὁ πρόεδρος,-ου
prezydent praesidens,-entis *m.*; princeps,-ipis *m.*; ὁ προστάτης,-ου; ὁ πρόεδρος, -
ου

prezydium praesidium,-ii *n.*; summum consilium,-ii *n.*; régimen,-īnis *n.*; τὸ προεδρεῖον,-ου

pręcik bacillum,-i *n.*; stamen,-īnis *n.*; τὸ βακτήριον,-ου; τὸ τρώξανον,-ου

prędk álacer,-cris,-cre; ágīlis,-e; celer,-ris,-re; citus, 3; féstinans,-antis; protervus, 3; rápidus, 3; velox,-ocis; προπετής,-ές; ταχύς,-εῖα,-ύ; ταχινός, 3; ὀξύς,-εῖα,-ύ; ἐπίτροχος,-ον

prędko alácriter, cito, celériter, festinanter, própere, rápide, velóciter; ταχέως; τάχα
jak najprędzej quam primum; ὡς τάχιστα

prędkość alácritas,-ātis *f.*; celéritas,-ātis *f.*; rapíditas,-ātis *f.*; velócitas,-ātis *f.*; τὸ τάχος,-εος; ἡ ταχύτης,-ητος; ἡ σπουδή,-ῆς

prędzej citius, prius, potius; ταχίον

pręga stria,-ae *f.*; striga,-ae *f.*; virga,-ae *f.*; ὁ μώλωψ,-ωπος

pręgiarz boia,-ae *f.*; carcannum,-i *n.*; palus,-i *m.*; ἡ στρέβλη,-ης;
τὸ στρεβλωτήριον,-ου

pręt fustis,-is *m.*; férula,-ae *f.*; pértica,-ae *f.*; virga,-ae *f.*; virgulta,-ae *f.*; ὁ ῥάβδος,-ου;
(*mierniczy*) tálĕa,-ae *f.*; ὁ κανών,-όνος

prężenie erectio,-ōnis *f.*; tensio,-ōnis *f.*; ὁ τόνος,-ου

prężność turgor,-ōris *m.*; elasticitas,-ātis *f.*; ὁ τόνος,-ου

prężyc (in)tendo, 3,-tendi,-tentum (-tensum) (contendĕre, extendĕre); τείνω
~ się pandícutor, 1,-ātus sum; τείνομαι

Priam Príamus,-i *m.*; Πρίαμος,-ου

Najmłodszy syn Laomedonta, król Troi za czasów wojny trojańskiej, mąż Hekabe, ojciec Hektora, Parysa, Kassandry, Helenosa, i wielu innych synów i córek.

Priap Príapus,-i *m.*; Πρίαπος,-ου

Syn Dionizosa i Afrodyty, bóg płodności, opiekun winnic, ogrodów, a w szczególności sadów. Przedstawiany był w postaci fallicznej z naręczem owoców i sierpem.

prima aprilis prima (dies,-ei *f.*) Aprīlis

priorytet prioratus,-us *m.*; τὸ πρωτεῖον,-ου

problem quaestio,-ōnis *f.*; disceptatio,-ōnis *f.*; causa,-ae *f.*; problĕma,-atis *n.*; τὸ πρόβλημα,-ατος

probostwo paroecia,-ae *f.*; parochia,-ae *f.*; ἡ παροικία,-ας

proboszcz párochus,-i *m.*; ὁ πάροικος,-ου

proca funda,-ae *f.*; habēna,-ae *f.*; ἡ σφενδόνη,-ης

procarz fúnditor,-ōris *m.*; ὁ σφενδονήτης,-ου

procedura procedūra,-ae *f.*; ratio,-ōnis *f.* agendi; ἡ πρόβασις,-εως

procent *procentum,-i *n.*; centésima,-ae *f.*; τὸ ἑκατοστόν,-οῦ; (*zysk*) usūra,-ae *f.*;
fenus,-ōris *n.*; ὁ τόκος,-ου

Terra numquam sine usūra reddit, quod accēpit.

pożyczać pieniądze na ~ pecuniam féneror, 1,-ātus sum; fénorī cólloco, 1,-āvi,-ātum

procentować (*przynosić korzyść*) fructífico, 1, -āvi, -ātum; τίκτω

proces actio, -ōnis *f.*; causa, -ae *f.*; processus, -us *m.*; lis, litis *f.*; ἡ δίκη, -ης;

ἡ γραφή, -ῆς; τὸ κρίμα, -ατος; τὸ πρᾶγμα, -ατος

przegrać ~ causā (lite) cado, 3, cecidi, casum; litem amitto, 3, -misi, -missum;

wygrać ~ causam (litem) obtinēo, 2, -ui, -tentum; causā (iudicio) vinco, 3, vici,

victum; **wytoczyć** ~ litem infero, infēre, intuli, illātum; *in alqm* ago, 3, egi, actum

procesja processio, -ōnis *f.*; pompa, -ae *f.*; ἡ πρόσδοδος, -ου

procesować się cum *aliquo* in causa sum, esse, fui; lítigo, 1, -āvi, -ātum; litem

adversus *alqm* ago, 3, egi, actum; δικαιολογέομαι

proch 1. (**proszek**) pulvis, -ēris *m.*; ὁ κονιορτός, -οῦ; ὁ χοῦς, -οῦ; 2. (**popiół**) cinis, -ēris *m.*; ἡ σποδός, -οῦ; ἡ τέφρα, -ας

Memento, homo, quia pulvis es et in pulvĕrem revertĕris

producent productor, -ōris *m.*; prodūcens, -entis *m.*; fabricātor, -ōris *m.*; ὁ παράγων, -οντος

produkcja productio, -ōnis *f.*; procreatio, -ōnis *f.*; ἡ παραγωγή, -ῆς

produkować prodūco, 3, -duxi, -ductum; efficio, 3, -fēci, -fēctum; fábrico, 1, -āvi, -ātum;

παράγω; κατασκευάζω; προβάλλω

produkt productum, -i *n.*; opus, -ēris *n.*; fructus, -us *m.*; τὸ κατασκεύασμα, -ατος; τὸ ἐμπόρευμα, -ατος; τὸ γένημα, -ατος

profanacja profanatio, -ōnis *f.*; violatio, -ōnis *f.*; sacrilegium, -ii *n.*; ἡ βεβήλωσις, -εως

profanować polluo, 3, -ui, -utum; profāno, 1, -āvi, -ātum; violo, 1, -āvi, -ātum; βεβηλώω

profesor professor, -ōris *m.*; ὁ καθηγητής, -οῦ

profil imago, -īnis *f.* obliqua

profilaktyczny praeventīvus, 3; prophylácticus, 3; προφυλακτικός, 3

profilaktyka praeventio, -ōnis *f.*; prophylaxia, -ae *f.*; ἡ προφύλαξις, -εως

prognoza praenotio, -ōnis *f.*; praeiudicium, -ii *n.*; praescientia, -ae *f.*; praevision, -ōnis *f.*;

prognōsis, -is *f.*; praesagium, -ii *n.*; ἡ πρόγνωσις, -εως

program digestio, -ōnis *f.*; consilium, -ii *n.*; dispositio, -ōnis *f.*; propósitum, -i *n.*;

programma, -atis *n.*; ratio, -ōnis *f.*; τὸ προγράμμα, -ατος

~ **studiów** studiorum ratio, -ōnis *f.*; ~ **teatralny** ludorum (spectaculorum)

libellus, -i *m.*

progresja progressio, -ōnis *f.*; ἡ πρόβασις, -εως; ἡ πρόοδος, -ου

progresywny progressīvus, 3; προοδευτικός, 3

prohibicja prohibitio, -ōnis *f.*; ἡ κώλυσις, -εως

projekcja proiectio, -ōnis *f.*; ἡ προβολή, -ῆς

projekt consilium, -ii *n.*; inceptum, -i *n.*; institūtum, -i *n.*; descriptio, -ōnis *f.*;

proiectum, -i *n.*; τὸ (προ)σχέδιον, -ου; ἡ πρότασις, -εως

~ **ustawy** rogatio, -ōnis *f.*

projektor *proiectorium, -ii *n.*; *ὁ προβολέας, -ου

proklamować edictum in lucem prófero, -fēre, -tuli, -latum; edico, 3, -dixi, -dictum;

προκαλέομαι

Prokne Procne, -es *f.*; Πρόκνη, -ης

Córka Pandiona, króla Aten, siostra —> Filomeli. Zamieniona w słowika.

prokonsul proconsul, -ulis *m.*; ὁ ἀνθύπατος, -ου

prokurator actor, -ōris *m. públicus*; procurātor, -ōris *m.*; accusātor, -ōris *m.*; ὁ εἰσαγγελεύς, -έως

prolog prólogus, -i *m.*; praefatio, -ōnis *f.*; praeámbula, -ae *f.*; ὁ πρόλογος, -ου

prolongata dilatio, -ōnis *f.*; prolongatio, -ōnis *f.*; prorogatio, -ōnis *f.*; ἡ παρέλκυσις, -εως; ἡ ἀνάθεσις, -εως

prolongować dilāto, 1, -āvi, -ātum; prolongo, 1, -āvi, -ātum; prórogo, 1, -āvi, -ātum; μεκύνω; παρέλκω

prom baccus, -i *m.*; navigale, -is *n.*; ponto, -ōnis *m.*; trabs, -bis *f.*; *navis, -is *f.* traiectoria; ἡ πορθμῖς, -ίδος

promesa promissum, -i *n.*; promissio, -ōnis *f.*; ἡ ἐπαγγελία, -ας

Prometeusz Prometheus, -i (-eos) *m.*; Προμηθεύς, -έως

Syn tytana Japetosa i Asji (albo Klymene), brat Epimeteusza, Atlasa i Menojtiosa, mąż Kelajno (albo Klymene), ojciec m.in. Deukaliona. Stwórca pierwszego człowieka, dobrotliwy nauczyciel nieokrzesanego rodzaju ludzkiego, któremu przekazał z niebios ogień. Ukarany przez Dzeusa został przykuty do skał Kaukazu; tam mu wyżerał orzeł wiecznie odrastającą wątrobę. Od kary uwolnił go Herakles.

promienieć nitēo, 2, -ui, - ; lúmino, 1, -āvi, -ātum; fulgēo, 2, fulsi; splendēo, 2, -ui, - ; radio, 1, -āvi, -ātum; ἔξαστράπω; ἐκλάμπω

promieniotwórczość radioactīvitas, -ātis *f.*; ἡ ἀκτινοποιΐα, -ας

promieniotwórczy radioactīvus, 3; ἀκτινοποιός, -όν

promieniować (ir)radio, 1, -āvi, -ātum; refulgeo, 3, -fulsi; ἀκτινοβολέω; λάμπω; ἔξαστράπτω

promieniowanie radiatio, -ōnis *f.*; ἡ ἀκτινοβολία, -ας; ὁ φωστήρ, -ῆρος

promieniowy radiālis, -e; ἀκτινωτός, 3

promienisty radiatus, 3; radiōsus, 3; ἀκτινοειδής, -ές

promienny radiālis, -e; lúcifer, 3; splendens, -entis; fulgens, -entis; ἀκτινώδης, -ες; φοῖβος, 3

promieniujący radians, -antis; ἀκτιβολῶν, -οῦσα, -οῦν

promień radius, -ii *m.*; ἡ ἀκτίς, -ῖνος

promocja promotio, -ōnis *f.*; ἡ προκινήσις, -ας

promotor promotor, -ōris *m.*; ὁ προκινήτης, -οῦ

promować promovēo, 2, -movi, -motum; προκινέω

propaganda propagatio, -ōnis *f.*; divulgatio, -ōnis *f.*; commendatio, -ōnis *f.* propaganda; ἡ διαφήμισις, -εως

propagator propagātor, -ōris *m.*; ὁ διαφημιστής, -οῦ

propagatorka propagatrix, -icis *f.*; ἡ διαφημιστίς, -ίδος

propagować propāgo, 1, -āvi, -ātum; divulgo, 1, -āvi, -ātum; commendo, 1, -āvi, -ātum; διαδίδωμι; διαφημίζω; διαφορέω

proponować propōno, 3,-posui,-positum; offero,-fēre, obtuli, oblātum; commendo, 1,-āvi,-ātum; προτίθημι; εἰσφέρω

Homo propōnit, Deus dispōnit.

proporcja proportio,-ōnis *f.*; congruentia,-ae *f.*; aequālitas,-ātis *f.*; ἡ ἀναλογία,-ας
proporcjonalnie proportionāliter, aequāliter, apte, secundum congruentiam;

συμμέτρως; κατὰ τὸν ἀναλογισμὸν

proporcjonalny proportionālis,-e; aptus, 3; cōngruens,-entis; ἀνάλογος,-ον

proporczyk,-rzec vexillum,-i *n.*; ἡ ταινία,-ας; ἡ σημεία,-ας

propozycja propositio,-ōnis *f.*; propōsitum,-i *n.*; consilium,-ii *n.*; condicio,-ōnis *f.*;

ratio,-ōnis *f.*; ἡ πρόθεσις,-εως; ἡ πρότασις,-εως; ἡ ἐπαγγελία,-ας

odrzucić ~ condicionem aspernor, 1,-ātus sum (repudio, 1,-āvi,-ātum);

przedstawić ~ condicionem propōno, 3,-ui,-itum (fero, ferre, tuli, latum);

przyjąć ~ condicionem accipio, 3,-cēpi,-cēptum

prorocki prophēticus, 3; divīnus, 3; fatīdicus, 3; vaticīnus, 3; προφητικός, 3

proroctwo divināculum,-i *n.*; orāculum,-i *n.*; vaticīnium,-ii *n.*; vaticinatio,-ōnis *f.*;

praesagium,-ii *n.*; praedictum,-i *n.*; prophetia,-ae *f.*; ἡ προφητεία,-ας

prorok fadīdicus,-i *m.*; vaticinātor,-ōris *m.*; vates,-is *m.*; vaticinātor,-ōris *m.*;

fatiloquus,-i *m.*; prophēta,-ae *m.*; ὁ προφήτης,-ου

In patria natus non est propheta vocatus. Nemo propheta in patria sua.

prorokini vates,-is *f.*; prophetissa,-ae *f.*; ἡ προφήτις,-ιδος

prorokować divīno, 1,-āvi,-ātum; portento, 1,-āvi,-ātum; vaticīnor, 1,-ātus sum;

aúguro, 1,-āvi,-ātum (augurari); praesagio, 4,-īvi,-ītum; praenuntio, 1,-āvi,-ātum;

praesagio, 4,-īvi,-ītum; cano, 3, cécini, cantatum; prophetízo, 1,-āvi,-ātum;

μαντεύομαι; προφητεύω; προφητίζω

Proserpina Proserpina,-ae *f.*; Περσεφόνη,-ης, —> **Prozerpina**

prosić (dé)precor, 1,-ātus sum; oro, 1,-āvi,-ātum; rogo, 1,-āvi,-ātum; obsecro, 1,-āvi,-

ātum; δέομαι; παρακαλέω; (*modlitewnie*) quaeso, 3,-ivi, -; εὐχομαι;

προσεύχομαι; (*pokornie na klęczkach*) súpplico, 1, -avi, -atum; ἵκετεύω;

λίσσομαι; λιτανεύω; (*z płaczem*) implōro, 1,-āvi,-ātum; (*z żądaniem*) peto, 3,-

ivi,-itum; póstulo, 1,-āvi,-ātum; (ef)flágito, 1,-āvi,-ātum; αἰτέω; ἀπαιτέω; (*z*

nadzieją) opto, 1,-āvi,-ātum; λίσσομαι

Rogántibus potius quam imperántibus parēmus.

~ **za kimś pro alqo** déprecor, 1,-ātus sum; **proszę!** quaeso! óbsecro! oro!; =

zapraszać ad alqd voco, 1,-āvi,-ātum (ínvito, 1,-āvi,-ātum; rogo, 1,-āvi,-ātum)

prosię porcéll(in)us,-i *m.*; pórcūlus,-i *m.*; ἡ δέλφαξ,-ακος

proskrypcja proscriptio,-ōnis *f.*; ἡ δημοσίευσις,-εως

proso pánicum,-i *n.*; milium,-ii *n.*; ἡ κεγχρίς,-ίδος

prosperować próspéro, 1,-āvi,-ātum; εὐτυχέω

prosta (*mat.*) recta,-ae *f.*; ἡ εὐθεΐα,-ας

prostacki árrogans,-antis; agrestis,-e; asper, 3; inurbanus, 3; rústicus, 3; truculentus,

3; villanus, 3; rudis,-e; ἀνάστειος, 3; ἄγροικος,-ον

prostak vervex, -ēcis *m.* (*dosl. baran*); rústicus, -i *m.*; ὁ ἄγροικος, -ου

prosto directe, directo, rectā, recto itinēre; εὐθύ; ὀρθῶς

~ **przed siebie** in rectum, in directum; **po prostu** aperte, sincēre, simplicitē, directo, directe

prostoduszność simplicitas, -ātis *f.*; ἡ ἀπλότης, -ητος

O, sancta simplicitas!

prostoduszny simplex, -icis; ingēnuus, 3; apertus, 3; sincērus, 3; ἀπλοῦς, -ῆ, -οῦν; ἀνυπόκριτος, -ον; ἀκέραιος, -ον; νήπιος, 3

prostokąt rectángulus, -i *m.*; τὸ ὀρθόγωνον, -ου

prostopadle perpendiculáriter, directo; καθέτως

prostopadła (*mat.*) perpendícūla, -ae *f.*; línĕa, -ae *f.* verticalis; ἡ κάθετος, -ου

prostopadły perpendiculis, -e; verticālis, -e; directus, 3; κάθετος, -ον

prostota ingenuitas, -ātis *f.*; simplicitas, -ātis *f.*; ánimi candor, -ōris *m.*; ἡ ἀπλότης, -ητος; ἡ ἀφελότης, -ητος; ἡ λιτότης, -ητος

prostować ériĝo, 3, -rexi, -rectum; córrigo, 3, -rexi, -rectum; rectífico, 1, -āvi, -ātum; ὀρθῶω; εὐθύνω

prosty 1. (w linii prostej) (di)rectus, 3; εὐθύς, -εῖα, -ύ; ὀρθός, 3; **2. (niezłożony)** simplex, -icis; incompósitus, 3; ἀκέραιος, -ον; ἀπλοῦς, -ῆ, -οῦν; **3.**

(**prostoduszny**) simplex, -icis; ingēnuus, 3; sincērus, 3; probus, 3; ἀπλοῦς, -ῆ, -οῦν; νήπιος, 3; **4. (zwykły)** normālis, -e; commūnis, -e; popularis, -e; simplex, -icis; κοινός, 3; συνήθεις, -εις; λιτός, 3; **5. (wyprostowany)** erectus, 3; ὀρθός, 3; **6. (bezpośredni)** directus, 3; ἄμεσος, -ον; **7. (płaski)** planus, 3; ἀφελής, -ές; πλατύς, -εῖα, -ύ

Fácile omnes, cum valēmus, recta consilia aegrōtis damus. Facundus est error, cum simplex véritas.

prostytucja fornicatio, -ōnis *f.*; meretricatio, -ōnis *f.*; prostitutio, -ōnis *f.*; ἡ πορνεία, -ας

prostytutka fornicatrix, -icis *f.*; méretrix, -icis *f.*; lupa, -ae *f.*; lupāna, -ae *f.*; prostíbilis, -is *f.*; prostíbula, -ae *f.*; prostitutā, -ae *f.*; scortum, -i *n.*; ἡ πόρνη, -ης

proszek pulvis, -ēris *m.*; τὸ παστόν, -οῦ; ἡ κονίς, -ίδος

proszkować púlvero, 1, -āvi, -ātum; κονιποιέω

proszkowanie pulveratio, -ōnis *f.*; ἡ κονιποιΐα, -ας

prośba obsecratio, -ōnis *f.*; oratio, -ōnis *f.*; petitio, -ōnis *f.*; obtestatio, -ōnis *f.*; precatio, -ōnis *f.*; prex, -cis *f.* (*też plur.*); rogatio, -ōnis *f.*; supplicatio, -ōnis *f.*; ἡ δέησις, -εως; ἡ ἔντευξις, -εως; τὸ αἴτημα, -ατος; ἡ αἴτησις, -εως; ἡ παράκλησις, -εως

Iúdicis est recti nec múnere, nec prece flecti. Magnatium preces imperia. Maternis précibus nihil fortius.

na czyjaś ~ *alqo* rogante (petente, supplicante); rogatu *alicuius*; **odrzuć** ~

preces sperno, 3, sprevi, spretum; **uciec się do** ~ precatione utor, 3, usus sum; ad preces decurro, 3, -curri (-cucurri), -cursum

protekcja protectio, -ōnis *f.*; favor, -ōris *m.*; gratia, -ae *f.*; commendatio, -ōnis *f.*; ἡ χραΐσμησις, -εως

protektor protector, -ōris *m.*; adiutor, -ōris *m.*; defensor, -ōris *m.*; fautor, -ōris *m.*; tutor, -ōris *m.*; patronus, -i *m.*; ὁ χραισμήτωρ, -ορος; ὁ προστάτης, -ου

protektorat protectorātus, -us *m.*; ἡ ἐπαρχία, -ας

protest protestatio, -ōnis *f.*; reclamatio, -ōnis *f.*; intercessio, -ōnis *f.*; recusatio, -ōnis *f.*; ἡ διαμαρτυρία, -ας; ἡ ἀντίρρησης, -εως

protestować protestor, 1, -ātus sum; recertor, 1, -ātus sum; recūso, 1, -āvi, -ātum; reclāmo, 1, -āvi, -ātum; intécedo, 3, -cessi, -cessum *alicuius rei*; διαμαρτύρομαι

Proteus Proteus, -i (-eos) *m.*; Πρωτεύς, -έως
Bożek morski, opiekun zwierząt wodnych tworzących orszak Posejdona. Umiał przybierać różne postacie.

proteza substitutio, -ōnis *f.*; pró(s)thesis, -is *f.*; ἡ ἐπίθεσις, -εως; (zębowa) dent(at)ūra, -ae *f.*

protokolować *protocollo, 1, -āvi, -ātum; perscribo, 3, -psi, -ptum; in tábulis consigno, 1, -āvi, -ātum; ὑπομνηματογραφέω

protokół *protocollum, -i *n.*; conscriptio, -ōnis *f.*; acta, -ōrum *n.pl.*; commentarii, -ōrum *m.pl.*; tábulae, -arum *f.pl.*; ὁ ὑπομνηματισμός, -οῦ

proton *proton, -is *m.*; *protonium, -ii *n.*; τὸ πρῶτον, -ου

prototyp prototypus, -i *m.*; archétypum, -i *n.*; exemplum, -i *n.* propósitum; ὁ πρωτότυπος, -ου

prowadzenie ductio, -ōnis *f.*; ἡ ἀγωγή, -ῆς

prowadzić duco, 3, duxi, ductum; ago, 3, egi, actum; díriigo, 3, -rexi, -rectum; ἀγω; ἡγέομαι; ὀδηγέω; ἐπιγαμβρεύω; κατευθύνω; ἄρχω

p. wojnę bellum gero, 3, gessi, gestum (ago, 3, egi, actum); bello, 1, -āvi, -ātum; στρατεύω

p. śledztwo quaestionem *de alqa re* habēo, 2, -ui, -itum; ἰχνεύω

p. życie vitam ago, 3, egi, actum (dego, 3, -; -); vivo, 3, vixi, victum; διαβιώω

p. dom paterfamilias (materfamilias) sum, esse, fui; οἰκέω; οἰκονομέω

p. droga przez ... via fert per *z acc.*; ἡ ὁδός ἄγει δια ... *z gen.*

prowiant victus, -us *m.*; cibus, -i *m.*; cibaria, -ōrum *n.pl.*; ἡ ὀδοιτροφή, -ῆς; ὁ ἐπισιτισμός, -οῦ
~ **dla wojska** frumentum, -i *n.*; commeātus, -us *m.*; ~ **na drogę** viáticum, -i *n.*

provincia provincia, -ae *f.*; regio, -ōnis *f.*; ἡ ἐπαρχία, -ας

provincjonalizm provincialismus, -i *m.*; ἡ ἀγροικία, -ας

provincjonalny provinci(on)ālis, -e; rústicus, 3; agrestis, -e; ἐπάρχειος, -ον; ἄγριος, 3

prowizja provisio, -ōnis *f.*; ἡ πρόδοσις, -εως

prowizoryczny provisorius, 3; ad tempus; ad intērim; πρόσκαιρος, -ον

prowokacja provocatio, -ōnis *f.*; impulsio, -ōnis *f.*; impulsus, -us *m.*; ἡ πρόκλησις, -εως

prowokacyjny provocatorius, 3; προκλητικός, 3

prowokator provocātor, -ōris *m.*; impulsor, -ōris *m.*; concitātor, -ōris *m.*; ὁ προκλητικός, -οῦ

prowokować prónoco, 1, -āvi, -ātum; cóncito, 1, -āvi, -ātum; impello, 3, ímpuli, ímpulsum; προκαλέω

proza prosa, -ae f.; oratio, -ōnis f. solūta; ἡ λογοποιΐα, -ας

prozaiczny prosáicus, 3; solūtus, 3; λογοποιϊκός, 3; λογοειδής, -ές

prozaik prosātor, -ōris m.; prosáicus, -i m.; ὁ λογοποιός, -οῦ

Prozerpina Proserpīna, -ae f.; Περσεφόνη, -ης

Rzymska bogini Podziemia utożsamiana z grecką —> Persefona.

próba experimentum, -i n.; proba, -ae f.; probatio, -ōnis f.; tentāmen, -īnis n.; tentatio, -ōnis f.; testum, -i n.; periculum, -i n.; ἡ δοκιμή, -ῆς; τὸ δοκίμιον, -ου; ἡ

πείρασις, -εως; ἡ πεῖρα, -ας; ὁ ἔλεγχος, -ου

wystawiać kogoś na ~ alicui periculum facio, 3, feci, factum; alqm tempto, 1, -āvi, -ātum; alqm experior, 4, -pertus sum; alqm periclitor, 1, -ātus sum; =

usiłowanie conatus, -us m.; temptatio, -ōnis f.; = **sprawdzian** obrussa, -ae f.

próbką spēcimen, -īnis n.; exemplum, -i n.; τὸ δοκίμιον, -ου

próbný probatorius, 3; tentatīvus, 3; πειραστικός, 3

próbować 1. (doświadczać) experior, 4, -pertus sum; experimento, 1, -āvi, -ātum;

probo, 1, -āvi, -ātum; tempto, 1, -āvi, -ātum; πειράζω; πειράω; δοκιμάζω; **2.**

(**usiłować**) conor, 1, -ātus sum; quaero, 3, quaesivi, quaesitum; nitor, 3, nisus

(nixus) sum; ἐπιχειρέω; **3. (ryzykować)** periclitor, 1, -ātus sum; κινδυνεύω; **4.**

(**kosztować**) (de)gusto, 1, -āvi, -ātum (praegustare); γεύομαι

Non venit vulnus ad cicatricem, in quo medicamenta temptantur.

próchnica caries, -ei f.; robīgo, -īnis f.; ἡ σαπρία, -ας

próchnieć tineo, 1, -āvi, -ātum; putresco, 3, -; -; cariōsus fio, fieri, factus sum; σαπρίζομαι

próchno caries, -ei f.; lignum, -i n. pútridum; ἡ σαπρία, -ας

prócz extra z acc.; praeter z acc.; πλὴν z gen.

próg limen, -īnis n.; limināre, -is n.; ὁ βαθμός, -οῦ; ὁ βατήρ, -ῆρος

Ad límina Apostolorum.

próżnia vácuum, -i n.; inánitas, -ātis f.; ināne, -is n.; ἡ κενότης, -ητος

próżniactwo desidia, -ae f.; otiośitas, -ātis f.; inertia, -ae f.; pigritia, -ae f.; pigritūdo, -īnis f.; segnitia, -ae f.; ignavia, -ae f.; ἡ ἀεργία, -ας; ἡ νωχελεία, -ας

próżniaczy, próżniacki desidiōsus, 3; ignāvus, 3; piger, 3; iners, -ertis; segnis, -e; ἀεργός, 3; νωχελής, -ές

próżniak deses, -idis m.; otiośus, -i m.; ὁ ἀεργός, -οῦ

próżno inutiliter, frustra, inániter, vane; μάτην

Deus et natūra nihil faciunt frustra.

próżność ambitiośitas, -ātis f.; ostentatio, -ōnis f.; vánitas, -ātis f.; ἡ ματαιότης, -ητος; ἡ κενοδοξία, -ας

Vánitas vanitātum et omnia vánitas.

próżnować ferior, 1, -ātus sum; desidēo, 2, -sedi, -sessum; otior, 1, -ātus sum; nihil ago, 3, egi, actum; σχολάζω; νωθρεύομαι

próżny 1. (pusty) cav(at)us, 3; vácuus, 3; vanus, 3; κενός, 3; **2. (pyszalkowaty)** fátuus, 3; vanitōsus, 3; ambitiōsus, 3; μάταιος, 3; ἀλαζών,-ονος; κενέδοξος,-ον; **3. (daremny)** inānis,-e; írritus, 3; vanus, 3; frustrātus, 3; ἄπρακτος,-ον; ἄκαρπος, -ον; μάταιος, 3

Vanam gloriam qui spréverit, veram habēbit.

pruderia pudor,-ōris *m.* falsus; pudicitia,-ae *f.* simulata; ἡ ψευδαισχύνη,-ης; ἡ δυσωπία,-ας

pryca cama,-ae *f.*; ὁ κράβατος,-ου

prym primātus,-us *m.*; τὸ πρωτεῖον,-ου

prymas primas,-atis *m.*; ὁ πρωτεύς,-έως

prymat primātus,-us *m.*; τὸ πρωτεῖον,-ου

prymicje missa,-ae *f.* prima; primitiae,-arum *f.pl.*; τὸ πρωτογέννημα,-ατος

prymitywny primitivus, 3; rudis,-e; ἄγροικος,-ον

prymus 1. (uczeń) primus,-i *m.* (discipulorum); ὁ πρῶτος,-ου; **2. (piecyk)**

fornácūla,-ae *f.*; τὸ φουρνίον,-ου

pryskać spargo, 3, sparsi, sparsum; aspergo, 3,-spersi,-spersum (conspargere); ψακάζομαι

pryskanie aspersio,-ōnis *f.*; ὁ ψακασμός,-οῦ

pryszcz vesīca,-ae *f.*; rústula,-ae *f.*; ἡ φαῦσιγξ,-ιγγος

pryszczyk vesícūla,-ae *f.*; τὸ ψυδράκιον,-ου

prysznic lavatio,-ōnis *f.* pluvia; ἡ λουσία,-ας

prywatny privātus, 3; proprius, 3; domésticus, 3; ἰδιωτικός, 3; ἴδιος, 3

pryzmat prisma,-atis *n.*; τὸ πρῖσμα,-ατος

przaśny azymus, 3; non fermentatus, 3; ἄζυμος,-ον

prządka filātrix,-icis *f.*; lanífica,-ae *f.*; ἡ κλώτις,-ιδος

prząść filo, 1,-āvi,-ātum; nēo, 2, nevi, netum; νήθω

przebaczać ignosco, 3, ignovi, ignotum; indulgēo, 2,-dulsi,-dultum; parco, 3, peperci, parsum; condōno, 1,-āvi,-ātum; veniam do, 1, dedi, datum; χαρίζω; φείδομαι; ἀπολύω; ἀφίημι; χαρίζομαι

przebaczenie ignoscentia,-ae *f.*; indulgentia,-ae *f.*; venia,-ae *f.*; remissio,-ōnis *f.*; ἡ συγγνώμη,-ης; ἡ ἀμνησικακία,-ας

Venia primum delinquenti. Dat veniam corvis, vexat censūra columbas. Ubi est confessio, ibi est remissio.

przebicie iugulatio,-ōnis *f.*; perforatio,-ōnis *f.*; transfixio,-ōnis *f.*; pertusio,-ōnis *f.*; ἡ διακέντησις,-εως

przebić confodio, 3,-fōdi,-fossum; pertundo, 3,-tudi,-tusum; pérforo, 1,-āvi,-ātum (transforare); perfigo, 3,-fixi,-fixum (transfigere, configere); ἐκκεντέω; διακεντέω; διατιπρώσκω; νύσσω

przebieg currículum,-i *n.*; (per)cursus,-us *m.*; transcursus,-us *m.*; ἡ διαδρομή,-ῆς
Vitae cursus brevis est, gloriae sempiternus.

przebiegać percurro, 3, -(cu)curri, -cursum (transcurrere, decurrere) *alqd*; διατρέχω
przebiegłość astutia, -ae *f.*; argutiae, -arum *f.pl.*; dolus, -i *m.*; calliditas, -atis *f.*;

versutia, -ae *f.*; ἡ πανουργία, -ας; ἡ πολυπλοκία, -ας

przebiegły astūtus, 3; sūbdolus, 3; cállidus, 3; versūtus, 3; δόλιος, 3; πανοῦργος, 3

przebierać 1. (wybierać) díligo, 3, -lexi, -lectum; éligo, 3, -lēgi, -lectum; διαλέγω;

ἔκλεγω; **2. (ubranie)** transvestio, 4, -īvi, -ītum; aliam vestem índuo, 3, -ui, -ūtum;

μετενδύνω; **3. (przelewać się)** superundo, 1, -āvi, -ātum; ὑπερχέομαι

~ **miarę** modum éxcedo, 3, -cessi, -cessum ~ **się** vestimenta (vestem) mutō, 1, -āvi, -ātum

przebieranie (się) transvestitio, -ōnis *f.*; ἡ μετένδυσις, -εως

przebiśnieg (bot.) Galanthus, -i *m.* nivalis; τὸ λευκόϊον, -ου

przeblagać déprecō, 1, -ātus sum; placo, 1, -āvi, -ātum; propitio, 1, -āvi, -ātum;

διαιτάω

przeblýsk transmicātus, -us *m.*; ἡ διαύγεια, -ας

przeblýskiwać interfulgēo, 2, -fulsi, - ; transmico, 1, -ui, - ; διαυγάζω

przeboleć perdolēo, 2, -ui, - ; διαλγέω

przebrnąć transvado, 1, -āvi, -ātum; per *alqd* eluctor, 1, -ātus sum; διαβαίνω

przebudowa reconstructio, -ōnis *f.*; transformatio, -ōnis *f.*; commutatio, -ōnis *f.*; ἡ

μετοικοδόμησις, -εως

przebudować reconstruo, 3, -xi, -ctum; transformo, 1, -āvi, -ātum; commūto, 1, -āvi, -

ātum; μετοικοδομέω

przebudzenie expergefactio, -ōnis *f.*; ἡ ἔγερσις, -εως; (**p. się**) experrectio, -ōnis *f.*; ἡ

ἐξύπνωσις, -εως

przebycie tránsitus, -us *m.*; ἡ διάβασις, -εως

przebyć transeo, -ire, -ii (-ivi), -itum; transgredior, 3, -gressus sum; transcendo, 3, -

endi, -ensum; súpero, 1, -āvi, -ātum; διαβαίνω; διέρχομαι

przebywać (być gdzieś jakiś czas) (de)moror, 1, -ātus sum; deversor, 1, -ātus sum;

conversor, 1, -ātus sum; manēo, 2, mansi, mansum; διαμένω; διατρίβω;

ἀναστρέφω; κατοικέω; πάρειμι

przebywanie commoratio, -ōnis *f.*; ἡ μονή, -ῆς; ἡ ἀναστροφή, -ῆς; ἡ ἔπαυλις, -εως

przecedzać deliquo, 1, -āvi, -ātum; percōlo, 1, -āvi, -ātum; διυλίζω

przeceniać 1. (dać za dużą wartość) superaestimo, 1, -āvi, -ātum; nimium *alicui rei*

tribuo, 3, -ui, -ūtum; ὑπερτιμάω; **2. (obniżać wartość)** depretio, 1, -āvi, -ātum;

pretium témpero, 1, -āvi, -ātum; ἔλασσόω

przechadzać się (per)ámbulo, 1, -āvi, -ātum (deambulare, inambulare); spatior, 1, -ātus

sum; διοδεύω; ἐμβατεύω; περιπατέω

przechadzka (de)ambulatio, -ōnis *f.*; ἡ περιπάτησις, -εως

przechodni transitīvus, 3; transitorius, 3; διαβατός, 3

przechodzić przez transeo, -ire, -ii (-ivi), -itum; transgredior, 3, -gressus sum;

transmeo, 1, -āvi, -ātum; peragro, 1, -āvi, -ātum; tránsito, 1, -āvi, -ātum; διαβαίνω;

διέρχομαι; διαπορεύομαι; διαπεράω; μεταβαίνω

- p. przez bród** pervādo, 1,-āvi,-ātum; flumen transeo,-ire,-ii (-ivi)-itum; transfluvio, 1,-āvi,-ātum; τὰ βράχεια διαβαίνω
- p. przez góry** montes súpero, 1,-āvi,-ātum; τὰ ὄρα ὑπερβαίνω
- p. obok** praetereo,-ire,-ii (-ivi)-itum; παραβαίνω; παρέρχομαι; παραπορεύομαι
- przechodzić** viātor,-ōris *m.*; trānsitor,-ōris *m.*; hospes,-itis *m.*; ὁ διαβάτης,-ου
Díc, hospés, Spartaē, nos t(e) híc vidísse iacéntes, dúm sanctís patriae légibus óbsequimúr.
- przechować** (con)servo, 1,-āvi,-ātum (asservare, reservare); depōno, 3,-posui,-positum (reponēre); recondo, 3,-dīdi,-dītum; διατηρέω; διαφυλάσσω
- przechowalnia** depositorium,-ii *n.*; ἡ ἀποθήκη,-ης
- przechowanie** conservatio,-ōnis *f.*; repositio,-ōnis *f.*; ἡ διατήρησις,-εως
- przechwalać się** glorior, 1,-ātus sum; superbio, 4, -, -; ostento, 1,-āvi,-ātum; περπερεύομαι; κομπάζω; αὐχέω; (κατα)καυχάομαι
- przechwalka** gloriatio,-ōnis *f.*; iactatio,-ōnis *f.*; ostentatio,-ōnis *f.*; τὸ λάπισμα,-ατος
- przechwycić** intercīpio, 3,-cepi,-ceptum (excipēre); διαλαμβάνω
- przechylać** declino, 1,-āvi,-ātum (inclinare); demitto, 3,-misi,-missum (submittēre); παρακλίνω
- przeciąć** p. przecinać
- przeciąg** (*powiew*) perflatus,-us *m.*; ἡ διάπνευσις,-εως; (*odcinek czasu*) tempus,-ōris *n.*; spatium,-ii *n.* (intervallum,-i *n.*) témporis; τὸ διάστημα,-ατος τοῦ χρόνου
w ~ tego roku hoc anno
- przeciągać** prótraho, 3,-trāxi,-tractum (pertrahēre); tradūco, 3,-duxi,-ductum; transmitto, 3,-misi,-missum; παρατείνω
~ **rozmowę** sermonem produco, 3,-duxi,-ductum; ~ **kogoś na swoją stronę** in meas partes *alqm* traho, 3, traxi, tractum; ~ **się (o czasie)** extendor, 3,-tensus sum; trahor, 3, tractus sum; ~ **się (o człowieku)** pandículor, 1,-ātus sum
- przeciąganie się (o człowieku)** pandiculatio,-ōnis *f.*; ἡ παράτονος,-ου
- przeciążenie** superoneratio,-ōnis *f.*; nimio pondēre onus,-ēris *n.*; ἡ ὑπερβάρησις,-εως
- przeciążyć** oblīno, 3,-lēvi,-lītum; superónero, 1,-āvi,-ātum; nimio póndere ónero, 1,-āvi,-ātum; παραφορτίζομαι; ὑπερβαρέω; καταγεμίζω
- przeciekać** transfluo, 3,-fluxi,-fluxum; permano, 1,-āvi,-ātum; percōlor, 1,-ātus sum; διαρρέω
- przeciekanie** manatio,-ōnis *f.*; transfluxio,-ōnis *f.*; ἡ διαρροή,-ῆς
- przecierać** pértero, 3,-trīvi,-trītum; διατρίβω
- przecierpieć** perdolēo, 2,-ui, -; perpetior, 3,-pessus sum; διαλγέω
- przecież** (át)tamen, atqui, verúmtamen; ὅμως μέντοι; δήπουθεν; ἀλλά; γάρ
- przecięcie** caesūra,-ae *f.*; discisio,-ōnis *f.*; incisūra,-ae *f.*; sectio,-ōnis *f.*; ἡ διατομή,-ῆς; ἡ τμησις,-εως; (*mat.*) intersectio,-ōnis *f.*; ~ **na krzyż** decussatio,-ōnis *f.*; decussis,-is *f.*
- przeciętnie** mediócritēr; μεσαίως

przeciętny mediocris,-e; μεσαῖος, 3

przecinać percīdo, 3,-cīdi,-cīsum (intercidēre); findo, 3, fidi, fissum; perseco, 1,-cui,-ctum; διατέμνω; πρίζω; (*drogę*) transverso, 1,-āvi,-ātum; viam interclūdo, 3,-clusi,-clusum; λοξοπορέω; ~ **na krzyż** decusso, 1,-āvi,-ātum

przecinek comma,-atis *n.*; semipunctum,-i *n.*; vírgula,-ae *f.*; τὸ κόμμα,-ατος

przeciskać (urgendo) transmitto, 3, -misi, -missum; trānsprimo, 3, -pressi,-pressum; διαπιέζω

przeciw, przeciwko adversus, adversum *z acc.*; contra *z acc.*; in *z acc.*; praeter *z acc.*; κατά *z gen.*; πρὸς *z acc.*; ἐπί *z acc.*; ἄντικρυς *z gen.*; ἀντί *z gen.*

Et tu, Brute, contra me? Nec Hercūles contra plures.

~ **czyjejs woli** *alqo* invīto (nolente); ~ **prawu** adversus leges, contra legem; ~ **prądowi rzeki** adverso flúmine; **mowa** ~ **komuś** oratio in *alqm*

przeciwbólowy antidoloríficus, 3; analgéticus, 3; ἀνάλγητος,-ον

przeciwciało anticórpus,-ōris *n.*; τὸ ἀντίσωμα,-ατος

przeciwdziałać occurso, 1,-āvi,-ātum; reigo, 3,-egi,-actum; repugno, 1,-āvi,-ātum; ἀντιπράσσω

przeciwdziałanie reactio,-ōnis *f.*; ἡ ἀντίπραξις,-εως

przeciwieństwo contradictio,-ōnis *f.*; contrarium,-ii *n.*; contrastus,-us *m.*; oppositio,-ōnis *f.*; antagonismus,-i *m.*; ἡ ἀντίθεσις,-εως; ἡ ἐναντιότης,-ητος

Coincidentia oppositorum.

przeciwkaszlowy antitussīvus, 3; ἀντίβηχος,-ον

przeciwległy contrastans,-antis; contrarius, 3; alternus, 3; obiectus, 3; oppósitus, 3; contraiacens,-entis; ἀντιπέραιος, 3
~ **brzeg** ripa,-ae *f.* áltera

przeciwnie (e)contrario, econtra; ἐναντίως; ἐναντίον; τοῦναντίον

przeciwnik adversarius,-ii *m.*; inimīcus,-i *m.*; hostis,-is *m.*; ὁ ἐναντίος,-ου; ὁ ἀντίδικος,-ου; ὁ ἀντιστάτης,-ου

przeciwny adversus, 3; contrarius, 3; oppósitus, 3; (ὑπ)ἐναντίος, 3; ἀντίθετος,-ον

Contraria contráriis curantur. Natūrā omnes ea, quae bona videntur, sequuntur, fugiuntque contraria. Crescit in adversis virtus. Secundas res splendor facit amicitia et adversas leviores.

w ~ **razie** ni ita se res habēret; ni ita essent; áliter

przeciwrakowy anticarcinogénicus, 3; ἀντικάρκινος,-ον

przeciwskurczowy antispásticus, 3; ἀντισπαστικός,-όν

przeciwsloneczny antisolaris,-e; ἀντηλιώδης,-ες

przeciwstawiać *alqd alicui rei* oppōno, 3, -posui, -positum (obicio, 3, -iēci, -iectum); obiecto, 1, -avi,-atum; ἀντιτίθημι; (**p. się**) repugno, 1,-āvi,-ātum; adversor, 1, -atus sum; obsisto, 3, -stiti, -stitum (resistēre); ἀντιμάχομαι; ἀνταγωνίζομαι; ἀνθίστημι; ἀντιπίπτω; ἀντιτάσσομαι

przeciwstawiający opponens,-entis; ἀντιθετικός, 3

przeciwstawienie oppositio,-ōnis *f.*; ἡ ἀντίθεσις,-εως

przeciwność appositio, -ōnis *f.*; antagonismus, -i *m.*; contrapositio, -ōnis *f.*; ἡ ἀντίθεσις, -εως
przeciwny adversus, 3; oppōsitus, 3; contrarius, 3; antagonisticus, 3; ἀντίθετος, -ον
przeciwny anticontagiōsus, 3; antiinfectiōsus, 3; antisēpticus, 3; ἀντιμολυντικός, -όν; ἀντίσηπτος, -ον
przeciwny antinflammāticus, 3; antiphlogisticus, 3; ἀντιφλογιστικός, -όν
przeczący negatīvus, 3; ἀρνητικός, 3
przeczenie negatio, -ōnis *f.*; ἡ ἀρνησις, -εως
przecznica via, -ae *f.* tra(ns)versa; ἡ λόξωσις, -εως
przeczenie antepassio, -ōnis *f.*; intuitio, -ōnis *f.*; praesagitio, -ōnis *f.*; praesagium, -ii *n.*; praesensio, -ōnis *f.*; praescitio, -ōnis *f.*; praevisio, -ōnis *f.*; suspicio, -ōnis *f.*; ἡ προπάθεια, -ας; ἡ προαίσθησις, -εως
przeczenie, -ica supersensivitas, -ātis *f.*; hyperasthēsia, -ae *f.*; ἡ ὑπεραίσθησις, -εως
przeczulony supersensitivus, 3; ὑπεραισθητικός, -όν
przeczuwać praesensio, 4, -sensi, -sensum; praesagio, 4, -tīvi, -tītum; praescio, 4, -scīvi (-scii), -scītum; praevideō, 2, -vīsi, -vīsum; προγιγνώσκω; προαισθάνομαι; (intuicyjnie) intueor, 3, -itus sum; (**podejrzewać**) sūspicor, 1, -atus sum; ὑποπτεύω
przeczyć (de)nego, 1, -āvi, -ātum; infitior, 1, -ātus sum; abnuo, 3, -ui, -nuitūrus; ἀρνέομαι
słowa ~ faktom dicta factis discrepant
przeczyszcząć (per)purgo, 1, -āvi, -ātum; mundo, 1, -āvi, -ātum; διακαθαρίζω
przecyszczający purgans, -antis; purgatīvus, 3; καθαρτήριος, -ον; (*lek*) laxans, -antis; laxatīvus, 3; διαλυτικός, -όν
przecyszczanie perpurgatio, -ōnis *f.*; mundities, -ei *f.*; ἡ διακάθαρσις, -εως; (*med.*) ἡ κλύσις, -εως
przed 1. (o miejscu) ante *z acc.*; apud *z acc.*; coram *z abl.*; prae *z abl.*; pro *z abl.*; ob *z acc.*; ἐνώπιον *z gen.*; ἐναντίον *z gen.*; ἔμπροσθεν *z gen.*; **2. (o czasie)** ante *z acc.*; abhinc *z abl.*; πρὶν *z gen.*; πρὶν *z gen.*
~ **świątynią** pro templo; **przed oczami** ante oculos; ~ **świtem** ante lucem; ~ **trzema laty** abhinc tribus annis; **bronieć przed czymś** ab aliqua re defendo, 3, -ndi, -nsum; ~ **ojcem** coram patre; ~ **senatem** ante senātum; ~ **sądem** apud iudices; ~ **innymi** ante (praeter) alios; **przed obliczem** (*wobec*) ante conspectum; in conspectu; ἔμπροσθεν; κατέναντι; κατενώπιον
przedarcie perlaceratio, -ōnis *f.*; ἡ διάσχισις, -εως
przedawkowanie dosis, -is *f.* excessiva; ἡ ὑπέρδοσις, -εως
przedchorobowy praemórbidus, 3; antimórbidus, 3; προνοσηματικός, -όν
przeddzień pridie; προῆμαρ
przede wszystkim imprīmis, in primis, ante omnia, primum; μάλιστα
przedhistoryczny praehistóricus, 3; προϊστορικός, -όν
przedimek (*rodzajnik*) artículus, -i *m.*; τὸ ἄρθρον, -ου

przedkładać antepōno, 3,-posui,-positum (praeponēre); antefero,-ferre,-tuli,-latum (praeferre); προτίθημι; προφέρω; (*proponowac*) propōno, 3,-posui,-positum; demonstro, 1,-āvi,-ātum; praesento, 1,-āvi,-ātum; προτίθημι
~ **powody** rationes áfferō, afferre, áttuli, allātum; ~ **warunki** condiciones fero, ferre, tuli, latum

przedłużać allongo, 1,-āvi,-ātum; continuo, 1,-āvi,-ātum; prolongo, 1,-āvi,-ātum; prolāto, 1,-āvi,-ātum; prórogo, 1,-āvi,-ātum; protraho, 3,-traxi,-tractum; pórrigo, 3,-rexi,-rectum; prodūco, 3,-duxi,-ductum; παρατείνω; μηκύνω

przedłużający się lentatus, 3; lentescens,-entis; lentis,-e; διάτονος,-ον

przedłużanie continuatio,-ōnis *f.*; prolatio,-ōnis *f.*; prolongatio,-ōnis *f.*; prorogatio,-ōnis *f.*; protractio,-ōnis *f.*; ὁ διάτονος,-ου

przedłużony (pro)longatus, 3; protractus, 3; productus, 3; παράτονος,-ον; διάτονος,-ον

przedmałżeński praematrimoniālis,-e; antematrimoniālis,-e; προγάμιος,-ον

przedmieście anteóppidum,-i *n.*; anteurbium,-ii *n.*; proastium,-ii *n.*; promurāle,-is *n.*; suburbium,-ii *n.*; τὸ προάστιον,-ου; τὸ περισπόριον,-ου

przedmiot obiectum,-i *n.*; res,-ei *f.*; ἡ ἕξις,-εως; τὸ πρᾶγμα,-ατος; τὸ σκεῦος,-ου; τὸ ἔργον,-ου

= **temat, treść** res, rei *f.*; causa,-ae *f.*; quaestio,-ōnis *f.*; ~ **dzieła** argumentum,-i *n.*;
~ **w szkole** disciplīna,-ae *f.*

przedmiotowy obiectīvus, 3; πραγματικός, 3

przedmowa praefatio,-ōnis *f.*; praeámbula,-ae *f.*; prooemium, -ii *n.*; prólogus,-i *m.*; ὁ πρόλογος,-ου; ἡ εἰσαγωγή,-ῆς

przedmuchać persufflo, 1, -avi, -atum; perflo, 1, -avi, -atum; διαπνέω

przedmuchanie per(suf)flatio,-ōnis *f.*; ἡ διαπνοή,-ῆς

przedmurze antemurāle,-is *n.*; propugnáculum,-i *n.*; munimentum,-i *n.*; claustum,-i *n.*; τὸ προκώλυμα,-ατος

przedni 1. (z przodu) anterior,-ius; antarius, 3; ánticus, 3; prior,-ius; frontālis,-e; πρῶτος, 3; ἐμπρόσθιος,-ον; πρόμος, 3; ἐνώπιος,-ον; παροίτερος, 3; **2. (wyśmienity)** excellens,-entis; egregius, 3; praeclarus, 3; superior,-ius; προστατικός,-όν

przedostać się *per (in, ad) alqd* pénetro, 1,-āvi,-ātum (permano, 1,-āvi,-ātum; pervado, 3,-vasi,-vasum)

przedostatni paenúltimus, 3; παρέσχατος,-ον

przedpokój atrium,-ii *n.*; anticamēra,-ae *f.*; vestibulum,-i *n.*; τὸ προαύλιον,-ου; τὸ πρόκοιτον,-ου

przedpołudnie antemeridies,-ei *f.*; tempus,-ōris *n.* meridianum; ἡ ἀγορά πληθούση

przedpołudniowy antemeridianus, 3; προμεσήμβριος,-ον

przedramienny antebra(c)chiālis,-e; ἀγκαλώδης,-ες

przedramię antebra(c)chium,-ii *n.*; ulna,-ae *f.*; ἡ ἀγκάλη,-ης; ἡ πῆχυς,-εως

przedrostek praefixus,-i *m.*; syllāba,-ae *f.* antepósita; τὸ μόριον,-ου

przedrzeć perscindo, 3,-scīdi,-scīsum; perlácero, 1,-āvi,-ātum; διασχίζω

przedrzeć się przez wrogów perrumpo, 3,-rupi,-ruptum *per alqd*; eluctor, 1,-ātus sum *per alqd*; διαβαίνω

przedrzeźniać contrafātōr, 2,-fassus sum; ridícule (inepte, perverse) ímitor, 1,-ātus sum; μορφάζω

przedsiębiorca conductor,-ōris *m.*; redemptor,-ōris *m.*; ὁ ἐπιχειρητής,-οῦ

przedsiębiorczość industria,-ae *f.*; τὸ ἐπιχείρημα,-ατος

przedsiębiorczy strénuus, 3; industrius, 3; experiens,-entis; promptus, 3; ἴδρις, -ιος; ἐπίχειρος,-ον

przedsiębiorstwo fábrica,-ae *f.*; officina,-ae *f.*; conductio,-ōnis *f.*; redemptūra,-ae *f.*; ἡ ἐπιχείρησις,-εως; τὸ ἐργαστήριον,-ου

przedsiębrać 1. (czynić) facio, 3, feci, factum; instituo, 3,-tui,-tutum; gero, 3, gessi, gestum; ἐργάζομαι; πράσσω; **2. (zaczynać)** adior, 4,-ortus sum; (com)molior, 4,-itus sum; incepto, 1,-āvi,-ātum; incipio, 3,-cēpi,-ceptum; praesūmo, 3,-sumpsi,-sumptum; ἀπάρχομαι; **3. (usiłować)** conor, 1,-ātus sum; audēo, 2, ausus sum; ἀποπειράζω; **4. (podejmować coś)** suscipio, 3,-cēpi,-ceptum; sumo, 3, sumpsi, sumptum; ἐπιχειρέω; προνοέω

przedsięwzięcie conatio,-ōnis *f.*; conātus,-us *m.*; opus,-ēris *n.*; destinatum,-i *n.*; institūtum,-i *n.*; inceptus,-us *m.*; inceptum,-i *n.*; fácinus,-ēris *n.*; ἡ ἐπιχείρησις,-εως; τὸ πρᾶγμα,-ατος

przedsiemek atrium,-ii *n.*; anticamēra,-ae *f.*; vestibulum,-i *n.*; τὸ προαύλιον,-ου; ἡ αἴθουσα,-ης; τὸ πρόθυρον,-ου; (świątyni) pronaus,-i *m.*; ὁ πρόναος,-ου

przedsiemkowy atriālis,-e; vestibularis,-e; προαυλικός,-όν

przedsmak praegustus,-us *m.*; ἡ πρόγευσις,-εως

przedstawiać expōno, 3,-posui,-positum (proponēre); demonstro, 1,-āvi,-ātum; offero, offerre, obtuli, oblātum; praesento, 1,-āvi,-ātum; προτίθημι; προφέρω; ἐπιδείκνυμι; παρίστημι

p.= mówić dico, 3, dixi, dictum; enarro, 1,-āvi,-ātum; λέγω; φημί; μυθέομαι

p.= ukazywać exhibēo, 2,-ui,-itum; demonstro, 1,-āvi,-ātum; προτίθημι

p.= pokazywać demonstro, 1,-āvi,-ātum; ostendo, 3,-ndi,-nsum; δείκνυμι

p.= wyrażać exprimo, 3,-pressi,-pressum; ἐκφράζω; σημαίνω

p. w rysunku illustro, 1,-āvi,-ātum; delineo, 1,-āvi,-ātum; ἐπιγράφω; ἐγράφω

p. w myśli, pieśni, rzeźbie (ef)tingo, 3, finxi, fictum; πλάσσω; φαντάζω; ζωγραφέω

p. w pismach describo, 3,-psi,-ptum; adumbro, 1,-āvi,-ātum; γράφω

p. w obrazie, w mowie obrończej pingo, 3,-nxi,-ctum; ζωγραφέω

p. w wyobraźni fingo, 3, finxi, fictum; praefiguro, 1,-āvi,-ātum; φαντάζω

przedstawiciel (de)legātus,-i *m.*; procurātor,-ōris *m.*; ὁ ἄγγελος,-ου

przedstawicielstwo (de)legatio,-ōnis *f.*; ἡ πρεσβεία,-ας

przedstawienie 1. (pokazywanie) (re)praesentatio,-ōnis *f.*; exhibitio,-ōnis *f.*;

expositio,-ōnis *f.*; informatio,-ōnis *f.*; ἡ πρόθεσις,-εως; ἡ παράστασις,-εως; **2.**

(widowisko) spectāculum,-i *n.*; spectāmen,-īnis *n.*; τὸ θέατρον,-ου; τὸ θεώρημα,-ατος

przedszkole *ásylum*, -i *n.* *infantium*; *nepiagogĭum*, -ii *n.*; τὸ νηπιαγωγεῖον, -ου

przedślubny *praematrimoniālis*, -e; *antematrimoniālis*, -e; προγάμιος, -ον

przedśmiertny *praemortālis*, -e; *agonālis*, -e; προθάνατος, -ον

przed świtem *antelucāno*; πρωΐτερον

przedtem *ante*, *ántea*, *abante*, *ántehac*, *pridem*; πρίν; πρό; πρότερος; ποτέ

przedterminowy *ante diem constitūtam* (*praestitūtam*, *praefinītam*) πρόορος, -ον

przedwczesny *immatūrus*, 3; *praecox*, -ocis; *praematūrus*, 3; ἄωρος, -ον

przedwczoraj *nudius-tertiane*; πρωϊζά

przedział *divisio*, -ōnis *f.*; *limes*, -itis *m.*; *discrĭmen*, -ĭnis *n.*; τὸ διαμέρισμα, -ατος

~ **w pociągu** **diaeta*, -ae *f.*; τὸ διαμέρισμα, -ατος

przedzielać *divĭdo*, 3, *divĭsi*, *divĭsum*; *dispertior*, 4, -itus *sum*; *partior*, 4, -itus *sum*; *distinguo*, 3, -nxi, -nctum; διαμερίζω

przeziurawiać *pérforo*, 1, -āvi, -ātum; *pertundo*, 3, -tūdi, -tūsum; *transfodio*, 3, -fōdi, -fossūm; *transfĭgo*, 3, -fĭxi, -fĭxum; διατρυπάω

przeziurawiony *perforatus*, 3; διάτρητος, -ον

przeziwny (*ad*)*mirābilis*, -e; *prodigiōsus*, 3; θαυμάσιος, 3; θαυμαστός, 3; παράδοξος, -ον

przefiltrować *perfiltro*, 1, -āvi, -ātum; διυλίζω

przeganiać 1. (odganiać) *depello*, 3, -puli, -pulsum; διελαύνω; ἀπελαύνω; **2.**

(**wyprzedzać**) *praecurro*, 3, -(cu)*curri*, -cursum; προτρέχω

przegapić *per distractionem alqd perdo*, 3, -didi, -itum; παροράω

przeięcie *inflexio*, -ōnis *f.*; ἡ διάκλισις, -εως

przeięty *inflexus*, 3; κεκλιμμένος, 3

przeginać *inflecto*, 3, -flexi, -flexum; *curvo*, 1, -āvi, -ātum; διακλίνω

przeгляд *conspectus*, -us *m.*; *inspectio*, -ōnis *f.*; *recensus*, -us *m.*; *recognitio*, -ōnis *f.*; ἡ σύνοψις, -εως; (*ocena*) *recensio*, -ōnis *f.*; ἡ σύγκρισις, -εως; ἡ διάσκεψις, -εως
robić ~ *alqd lustrō*, 1, -āvi, -ātum (*recensĕo*, 2, -nsui, -nsum)

przeglądać *conspicio*, 3, -spexi, -spectum; *perspicio*, 3, -spexi, -spectum; *perlustro*, 1, -āvi, -ātum; *pervidĕo*, 2, -vidi, -visum; διοράω; συνοράω; (*ocenie*) *recensĕo*, 2, -censui, -censum; συγκρίνω

przegrać *vincor*, 3, *victus sum*; *súperor*, 1, -ātus *sum*; νικάομαι; ἡσσάομαι; (*np. w karty*) *perdo*, 3, -didi, -itum; ἀποτυγχάνω

przegradzać *divĭdo*, 3, -vĭsi, -vĭsum; (*inter*)*saepio*, 4, *saepsi*, *saeptum*; *séparo*, 1, -āvi, -ātum; *cancello*, 1, -āvi, -ātum; *alqd alicuius rei interpōno*, 3, -posui, -positum; *secerno*, 3, -crĕvi, -crĕtum; διαφράσσω

przegrana *pérdĭtas*, -ātis *f.*; *clades*, -is *f.*; ἡ ἴσση, -ης

przegroda *saeptum*, -i *n.*; *dissaeptimentum*, -i *n.*; *intersaeptum*, -i *n.*; *saeptatio*, -ōnis *f.*; *cancellā*, -ae *f.*; *paries*, -etis *m.* *medius*; *loculamentum*, -i *n.*; τὸ διάφραγμα, -ατος; τὸ μεσότοιχον, -ου

przegródka *saeptulum*, -i *n.*; τὸ διαφραγμίον, -ου

przegrzanie *supercalefactio*, -ōnis *f.*; ἡ ὑπερθερμασία, -ας

przegrzewać supercalefacio, 3, -feci, -factum; ὑπερθερμαίνω
przegub 1. (anat.) artículus, -i *m.*; internodium, -ii *n.*; ὁ καρπός, -οῦ; **2. (mech.)**
 cardo, -inis *m.*; ἡ καμπή, -ῆς
przegubowy articulātus, 3; καρπώδης, -ες
przeinaczać áltero, 1, -āvi, -ātum; στρεβλόω
przeinaczenie alteratio, -ōnis *f.*; ἡ στρέβλωσις, -εως
przeistaczać transformo, 1, -āvi, -ātum; transfiguro, 1, -āvi, -ātum; μεταμορφόω
przeistoczenie transformatio, -ōnis *f.*; transfiguratio, -ōnis *f.*; transmutatio, -ōnis *f.*; ἡ
 μεταμόρφωσις, -εως
przejadać się perēdo, 3, -ēdi, -ēsum; ὑπερεσθίω
przejadanie się supermanducatio, -ōnis *f.*; ἡ ὑπερφαγία, -ας
przejaskrawiać extrágero, 3, -gessi, -gestum; ingrandio, 4, -ivi, -itum; ὑπερλάμπω
przejaśniać się serenesco, 3, -cui, - ; διαφωτίζομαι
przejaśnienie serenitio, -ōnis *f.*; διαφωτισμός, -οῦ
przejaw manifestatio, -ōnis *f.*; signum, -i *n.*; indicium, -ii *n.*; significatio, -ōnis *f.*;
 symptōma, -atis *n.*; τὸ σύμπτωμα, -ατος
przejawiać manifesto, 1, -āvi, -ātum; índico, 1, -āvi, -ātum; declāro, 1, -āvi, -ātum;
 signífico, 1, -āvi, -ātum; διαφαίνω
 ~ **się** emínēo, 2, -ui; appárēo, 2, -rui, - ; (δια)φαίνομαι
przejazd tránsitus, -us *m.*; transvectio, -ōnis *f.*; ἡ διάβασις, -εως; ἡ διόχησις, -εως
przejazdźka gestatio, -ōnis *f.*; vectatio, -ōnis *f.*; ἡ διόχησις, -εως
przejać intercípio, 3, -cepi, -ceptum (excipĕre, recipĕre, accipĕre); παραδέχομαι
 ~ **się** commónēor, 2, -motus sum; percutior, 3, -cussus sum; (κατα)κινέομαι
przejechać transvehor, 3, -vectus sum (*obok praetervehi*); transeo, -ire, -ii (-ivi), -itum;
 διοχέομαι; διαβαίνω
przejazdny pĕrvius, 3; transitorius, 3; διαβατός, 3
przejęcie interceptio, -ōnis *f.*; ἡ παραδοχή, -ῆς; ἡ παράδοσις, -εως; ἡ διαδοχή, -ῆς
przejęty 1. (przechwycony) interceptus, 3; παραδόσιμος, -ον; **2. (wzruszony)**
 emotus, 3; emotionatus, 3; κεκινημένος 3
przejęzyczenie lapsus, -us *m.* linguae; τὸ παράπτωμα, -ατος τῆς γλώττης
przejmujący (np. chłód) pĕnetrans, -antis; διάτορος, -ον; (**p. się**) praeocupatus, 3;
 ἐπιμελής, -ές
przejrzały postmaturus, 3; μεταπέπειρος, -ον
przejrzystość clárĭtas, -ātis *f.*; transparentia, -ae *f.*; perlúcidas, -ātis *f.*; limpídĭtas, -ātis *f.*;
 ἡ διαύγεια, -ας; ἡ διαφάνεια, -ας
przejrzysty clarus, 3; perlúcidus, 3; translucens, -entis; translúcidus, 3; límpidus, 3;
 tránsparens, -entis; dilúcidus, 3; διαυγής, -ές; διαφανής, -ές
przejsćie meātus, -us *m.*; transgressio, -ōnis *f.*; transgressus, -us *m.*; transgressio, -ōnis
f.; tránsitus, -us *m.*; transitio, -ōnis *f.*; ἡ διάβασις, -εως; (*pasaż*) *passagium, -ii *n.*;
 tránsitus, -us *m.*; ἡ πάροδος, -ου
przejściowy 1. (do przejścia) transitorius, 3; transitĭvus, 3; pĕrvius, 3; διαβατός, 3;

2. (przemijający) cadūcus, 3; fugatīvus, 3; temporarius, 3; ad tempus; ἔφ
ἡμερος, 3; πρόσκαιρος,-ον

przejść p. przechodzić

przekaz 1. (np. pieniężny) assignatio,-ōnis f.; ἡ ἐπίταξις,-εως; **2. (tradycja)**

traditio,-ōnis f.; τὸ ἔθος,-εος; **3. (np. zdradzenie)** proditio,-ōnis f.; delatio,-ōnis
f.; ἡ παράδοσις,-εως; **4. (przesłanie)** transmissio,-ōnis f.; ἡ διαπομπή,-ῆς

przekazywać assigno, 1,-āvi,-ātum; défero,-ferre,-tuli,-latum (conférre *in alqm*,
transférre); máncipo, 1,-āvi,-ātum; transmitto, 3,-misi,-missum; translēgo, 1,-āvi,-
ātum; trado, 3,-didi,-itum (proděre); μεταδίδωμι; παραδίδωμι; ἐπιτρέπω

przekazywanie translatio,-ōnis f.; traditio,-ōnis f.; transmissio,-ōnis f.; ἡ μετάδοσις,-
εως; ἡ μετάθεσις,-εως

przekąsić iento, 1,-āvi,-ātum; προτρώνω

przekąska ientáculum,-i n.; obsonium,-ii n.; promulsis,-is f.; τὸ ὀψώνιον,-ου

przekątna (mat.) diagonalis,-is f. (línea); ἡ διάμετρος,-ου

przekątny diagonālis,-e; διαγώνιος,-ον

przekląć abóminor, 1,-ātus sum; blasphemō, 1,-āvi,-ātum; calumnior, 1,-ātus sum;
detestor, 1,-ātus sum; devonēo, 2,-novi,-votum; éxsecror, 1,-ātus sum; ímprecor,
1,-ātus sum; maledīco, 3,-dixi,-dictum; βλασφημέω; δυσφημέω; βδελύσσω;
λοιδορέω; ὀνειδίζω; κακολογέω; καταράομαι

przekleństwo blasphemia,-ae f.; maledictum,-i n.; maledictio,-ōnis f.; ἡ κατάρα,-ας;
ἡ λοιδορία,-ας; ἡ βλασφημία,-ας; τὸ κατάθεμα,-ατος; (*wyklęcie*) anáthema,-
ae f.; excommunicatio,-ōnis f.; exsecratio,-ōnis f.; τὸ ἀνάθεμα,-ατος

przeklęty exsecrābilis,-e; exsecrandus, 3; detestatus, 3; nefandus, 3; maledictus, 3;
ἐπάρατος,-ον; λοίδορος, 3; ἄθεσμος,-ον; ἐναγής,-ές; βλάσφημος,-ον;
(potępiony) condemnatus, 3; damnatus, 3; καταραμένος, 3; ἐπικατάρατος,-ον

przekład traductio,-ōnis f.; (con)versio,-ōnis f.; translatio,-ōnis f.; interpretatio,-ōnis
f.; ἡ μετάφρασις,-εως; ἡ ἔρμηνεία,-ας

przekładać 1. (przenosić) transpōno, 3,-posui,-positum; transmovēo, 2,-movi,-
motum; tránsfero,-férre,-tuli,-latum; μετατίθημι; μεταφέρω; **2. (tłumaczyć)**

traduco, 3,-duxi,-ductum; tránsfero,-férre,-tuli,-latum; (con)verto, 3,-verti,-
versum; μεταφράζω; ἔρμηνεύω; διερμηνεύω

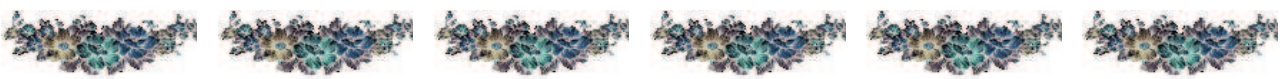
~ **na następny dzień** procrastino, 1,-āvi,-ātum; ~ **bardzo dokładnie** verbum e
(de) verbo éxprimo, 3,-prēmi,-pressum

przekłucie (trans)punctio,-ōnis f.; (trans)fixio,-ōnis f.; ἡ παρακέντησις,-εως

przekłuć transfodio, 3,-fōdi,-fossium; transfigo, 3,-fixi,-fixum; transpungo, 3,-púpugi
(-punxi),-punctum (compungēre); pérforo, 1,-āvi,-ātum; traiecto, 1,-āvi,-ātum;
διακεντέω; παρακεντέω; κατανύσσω

przekomarzać się ludíficor, 1,-ātus sum; facetior, 1,-ātus sum; διαπληκτίζομαι;
(*poważnie*) lítigo, 1,-āvi,-ātum; ἐρίζω

przekonanie plácitum,-i n.; consilium,-ii n.; iudicium,-ii n.; opinio,-ōnis f.;
sententia,-ae f; persuasio,-ōnis f.; ἡ γνώμη,-ης; τὸ δόγμα,-ατος; ἡ

βεβαιότης, -ητος; ἡ πειθῶ, -οῦς; ἡ πεισμονή, -ῆς; ἡ πίστις, -εως;
πληροφορία, -ας; ἡ ὑπόστασις, -εως

Sapientis est mutāre consilium.

przekonywać persuadēo, 2, -suasi, -suasum *alicui alqd (de alqa re)*; (co)arguo, 3, -ui, -utum; convinco, 3, -vici, -victum; πείθω; πληροφορέω

przkonywanie convictio, -ōnis *f.*; coarguitio, -ōnis *f.*; persuasio, -ōnis *f.*; ἡ πεισομή, -ῆς

przekop transfossio, -ōnis *f.*; fossa, -ae *f.*; ἡ διακοπή, -ῆς; ἡ διώρυξ, -υχος

przekopać transfodio, 3, -fodi, -fossum; perfodio, 3, -fodi, -fossum; διακόπτω;
διορύσσω

przekora contumacia, -ae *f.*; pertinacia, -ae *f.*; pervicacia, -ae *f.*; ἡ ἀντιτυπία, -ας; ἡ ἐριθεία, -ας

przekorny cōntumax, -acis; obstinax, -acis; pērtimax, -acis; pervicax, -acis;
ἀντίτυπος, -ον; σκληροτράχηλος, -ον

przekraczać transgredior, 3, -gressus sum; transcendo, 3, -scendi, -scensum; διαβαίνω;
παραβαίνω; ὑπερβαίνω; por. przechodzić

przekradać się clam *alqd* transeo, -ire, -ii (ivi), -itum; λάθρα μεταβαίνω

przekreślać eximo, 3, -emi, -emptum; delēo, 2, -lēvi, -lētum; διαγράφω

przekreślenie litūra, -ae *f.*; inductio, -ōnis *f.*; ἡ διαγραφή, -ῆς

przekręcać 1. (obracać) contorquēo, 2, -torsi, -tortum (obtorqēre, intorquēre);

converto, 3, -verti, -versum; διαστρεβλόω; διαστρέφω; **2. (zniekształcać, np.**

prawo) depravo, 1, -āvi, -ātum; detorquēo, 2, -torsi, -tortum; praevarīcor, 1, -ātus

sum; παρανομέω; στρεβλόω; **3. (zmieniać)** alterno, 1, -āvi, -ātum; διαλλάσσω;

4. (np. klucz) círculo, 1, -āvi, -ātum; στρέφω

Verba prave detorta.

przekroczenie transgressio, -ōnis *f.*; transcendentia, -ae *f.*; ἡ διάβασις, -εως; (*prawa*)
praevaricatio, -ōnis *f.*; excessus, -us *m.*; ἡ παράβασις, -εως

przekroić pērseco, 1, -cui, -ctum; intercīdo, 3, -cīsi, -cīsum; διατέμνω

przekrój sectio, -ōnis *f.*; intercisio, -ōnis *f.*; scissio, -ōnis *f.*; divisio, -ōnis *f.*;

ἡ (δια)τομή, -ῆς

przekształcać transformo, 1, -āvi, -ātum; transfiguro, 1, -āvi, -ātum; diffingo, 3, -finxi, -fictum; (cóm)muto, 1, -āvi, -ātum (transmutare); (con)verto, 3, -verti, -versum;

μεταμορφόω; μετασχηματίζω

przekształcenie conversio, -ōnis *f.*; commutatio, -ōnis *f.*; transmutatio, -ōnis *f.*;

transformatio, -ōnis *f.*; transfiguratio, -ōnis *f.*; ἡ μεταμόρφωσις, -εως

przekupić pecuniā corrumpo, 3, -rupi, -ruptum; pecuniā emo, 3, emi, emptum;
διαφθείρω

przekupień institor, -ōris *m.*; ὁ κάπηλος, -ου

przekupka tabernaria, -ae *f.*; ἡ καπηλίσ, -ίδος

przekupny corruptībilis, -e; nummarius, 3; venālis, -e; διαφθορικός, -όν; ὄνιος, 3

przekupstwo corruptio, -ōnis *f.*; corruptēla, -ae *f.*; ἡ διαφθορά, -ᾶς; ὁ δεκασμός, -οῦ

przekwitać deflorēo, 2, -florui, - ; ἀπανθέω; (*o kobiecie*) climacterem habēo, 2, -ui, -itum

przekwitanie 1. (kwiatów) deflorescentia,-ae f.; ἡ ἀπάνθησις,-εως; **2. (kobiety)** climacter,-ēris m.; climacterium,-ii n.; menopausa,-ae f.; ἡ κλιμακτήρ,-ῆρος

przelać,-ewać transfundo, 3,-fudi,-fusum; μεταχέω

~ **się** exundo, 1,-āvi,-ātum; ὑπερχέομαι; ὑπερεκχύννομαι

przelanie transfusio,-ōnis f.; ἡ μετάχυσις,-εως; (*wylanie*) effusio,-ōnis f.;

exundatio,-ōnis f.; ἡ ὑπέρχυσις,-εως

przelatywać transvolō, 1,-āvi,-ātum (pervolare); διαπέτομαι

~ **obok** praetervolare; παραπέτομαι

przelew (*np. prawa*) cessio,-ōnis f.; ἡ μετάδοσις,-εως

przełękly timefactus, 3; perterritus, 3; δειλός, 3

przełęknać się extimesco, 3,-timui, -, (pertimescere); (per)terreor, 3,-tērritus sum

alqa re; exhorresco, 3,-rui, -, *alqd*; δειλόομαι

przeliczać pernúmero, 1,-āvi,-ātum (denumerare); percálculo, 1,-āvi,-ātum; cómputo,

1,-āvi,-ātum; διαριθμέω

przelot transvolatio,-ōnis f.; (trans)volatus,-us m.; ἡ διάπτησις,-εως

przelotnie fugáriter; προσκαίρω

przelotny 1. (przemijający) evanescens,-entis; cadūcus, 3; fugax,-acis; fugatīvus, 3;

brevis,-e; πρόσκαιρος,-ον; ἐφήμερος,-ον; **2. (przejezdny)** pervius, 3;

transitorius, 3; διαβατός, 3; **3. (o ptakach)** migratorius, 3; tránsvolans,-antis;

διαπτητικός, 3

przelotowy (*drożny*) transituālis,-e; pervius, 3; apertus, 3; διαβατός, 3

przeladować supraónero, 1,-āvi,-ātum; nimis ónero, 1,-āvi,-ātum; ὑπερφορτίζω;

καταγεμίζω

przelamać perfringo, 3,-fregi,-fractum; perrumpo, 3,-rupi,-ruptum; διαρρήγνυμι

przełęcz saltus,-us m.;

przełom (*choroby*) crisis,-is f.; punctum,-i n. críticum; discrīmen,-īnis n.; ἡ κρίσις,-

εως

przełomowy críticus, 3; κρίσιμος, 3

przełożenie transpositio,-ōnis f.; ἡ μετάθεσις,-εως; (*przetłumaczenie*) translatio,-

ōnis f.; conversio,-ōnis f.; ἡ μετάφρασις,-εως

przełożony dux,-cis m.; caput,-itis n.; magister,-tri m.; primus,-i m.; praepósitus,-i m.;

principalis,-is m.; praecessor,-ōris m.; praefectus,-i m.; superior,-ōris m.; ὁ

ἐθνάρχης,-ου; ὁ ἄρχων,-οντος; ὁ ἡγούμενος,-ου; ὁ στρατηγός,-οῦ; ὁ

προστάτης,-ου

przełożyć p. przekładać

przelyk oesóphagus,-i m.; gula,-ae f.; faux,-cis f.; ὁ οἰσοφάγος,-ου

przelykać traglutio, 4,-īvi,-ītum; διαπίνω; διαβροχθίζω

przelykanie degluti(na)tio,-ōnis f.; ὁ διαβροχθισμός,-οῦ

przelykowy oesophágeus, 3; οἰσοφαγικός, 3

przemakać permadesco, 3,-madui, -; διαβρέχομαι

przemarsz transitus,-us m.; transitio,-ōnis f.; ἡ διαπορεία,-ας

przemarzać perfrigésco, 3, -, -; cóngelo, 1, -āvi, -ātum; ὑπερψύχομαι

przemarznięcie perfrigeratio, -ōnis *f.*; congelatio, -ōnis *f.*; ἡ ὑπερψυχρία, -ας

przemawiać dico, 3, -xi, -ctum; loquor, 3, -cutus sum; péroro, 1, -āvi, -ātum; affor, 1, -fatus sum; appello, 1, -āvi, -ātum; φημί; ἀγορεύω; λέγω; ῥητορεύω; ὁμιλέω; λαλέω; φθέγγομαι

~ **na zgromadzeniu** contionor, 1, -ātus sum; ~ **do kogoś alqm** álloquor, 3, -locūtus sum

przemądrzały scíolus, 3; sophísticus, 3; σοφιστικός, 3; ὑπέρκομπος, -ον

przemęczenie defatigatio, -ōnis *f.*; ὑπερκόπωσις, -εως

przemęczony defatigatus, 3; defessus, 3; ὑπέρκοπος, -ον; κατάπονος, -ον

przemiał macinatūra, -ae *f.*; ἡ μυλωθρέωσις, -εως

przemiana conversio, -ōnis *f.*; (com)mutatio, -ōnis *f.*; inversio, -ōnis *f.*; transmutatio, -ōnis *f.*; transformatio, -ōnis *f.*; transsubstantiatio, -ōnis *f.*; ἡ μεταλλαγή, -ῆς; ἡ μεταβολή, -ῆς; ἡ μεταμόρφωσις, -εως; (*materii*) metabolismus, -i *m.*; ἡ μεταβολία, -ας

przemianować transnómino, 1, -āvi, -ātum; μετονομάζω

przemieścić permácino, 1, -āvi, -ātum; μυλωθρέω

przemienić permūto, 1, -āvi, -ātum (transmutare, commutare); transformo, 1, -āvi, -ātum; transfiguro, 1, -āvi, -ātum; converto, 3, -verti, -versum; diffingo, 3, -fīnxi, -fictum; μεταβάλλω; μεταλλάσσω; μεταμορφώω; μετατρέπω; μεταφέρω; μετασηματίζω

przemienienie transformatio, -ōnis *f.*; transmutatio, -ōnis *f.*; transfiguratio, -ōnis *f.*; ἡ μεταμόρφωσις, -εως; ἡ μεταλλαγή, -ῆς; ἡ μεταφορά, -ᾶς

przemieszczać trānsloco, 1, -avi, -atum; transpōno, 3, -posui, -positum; trānsfero, -fēre, -tuli, -latum; μετατίθημι; μεθίστημι

przemieszczenie translocatio, -ōnis *f.*; transpositio, -ōnis *f.*; translatio, -ōnis *f.*; ἡ μετάθεσις, -εως; ἡ ἐκτοπία, -ας

przemijać (per)transeo, -ire, -ii (-ivi), -itum; praetereo, -ire, -ii (-ivi), -itum; abolesco, 3, -lēvi, - ; διαπορεύομαι; παροίχομαι; φθίω; παρέρχομαι

Et sic transit gloria mundi.

przemijający fugax, -acis; transitorius, 3; transitīvus, 3; temporarius, 3; ἐφήμερος, -ον; φθιτός, 3; πρόσκαιρος, -ον; φθαρτός, 3

przemilczeć reticēo, 2, -cui, - ; silentio praetervehor, 3, -vectus sum; omitto, 3, -misi, -missum; ἀποσιγάω

przemilczenie reticentia, -ae *f.*; ἡ ἀποσίγησις, -εως

przemily pergrātus, 3; ὑπεραστειῖος, -ον

przemoc praepotentia, -ae *f.*; violatio, -ōnis *f.*; vis *f.*; ἡ βία, -ας

Contra vim non valet ius. Vis vim vi péllitur.

przemocą coacte, violenter; ἀναγκαστῶς; βί

przemoczyć permadefico, 1, -āvi, -ātum; (per)madefacio, 3, -feci, -factum; mádidum reddo, 3, -dīdi, -dītum; διαβρέχω

przemoknąć (per) *madesco*, 3, -*dui*, -; *madefio*, -*fieri*, -*factus sum*; διαβρέχομαι

przemoknięty *permadescens*, -*entis*; *madefactus*, 3; διαβρεχωμένος, 3

przemowa *allocutio*, -*ōnis f.*; (per) *oratio*, -*ōnis f.*; *contio*, -*ōnis f.*; ἡ ῥῆσις, -*εως*; ὁ λόγος, -*ου*

przemózny *praepotens*, -*entis*; ὑπερδύναμος, -*ον*; κραταιός, 3

przemóc *praevalēo*, 2, -*valui*, -; *vinco*, 3, *vici*, *victum*; *súpero*, 1, -*āvi*, -*ātum*; ὑπερδυναμώω; νικάω

przemówienie *allocutio*, -*ōnis f.*; *oratio*, -*ōnis f.*; ἡ ῥῆσις, -*εως*; ὁ λόγος, -*ου*; ἡ ὁμιλία, -*ας*

przemycać *merces* (*vetītas*) *furtim* (*clam*) *importo*, 1, -*avi*, -*atum*; λαθρα εἰσάγω; προσφέω

przemysł *industria*, -*ae f.*; ἡ βιομηχανία, -*ας*

przemysłowiec **industriātor*, -*ōris m.*; ὁ βιομήχανος, -*ου*

przemysłowy *industriālis*, -*e*; *ad industriam pertainens*, -*entis*; βιομηχανικός, -*όν*

przemysłać *considero*, 1, -*āvi*, -*ātum*; *méditor*, 1, -*ātus sum*; *cógito*, 1, -*āvi*, -*ātum*; διανοέομαι

przemywanie *ablutio*, -*ōnis f.*; *lotio*, -*ōnis f.*; *irrigatio*, -*ōnis f.*; ἡ διάνιξις, -*εως*

przeniesienie *transportatio*, -*ōnis f.*; *convectio*, -*ōnis f.*; *transductio*, -*ōnis f.*; *translatio*, -*ōnis f.*; *transmissio*, -*ōnis f.*; ἡ μετάθεσις, -*εως*; ἡ μεταφορά, -*ας*

przenieść p. *przenosić*

przenigdy *numquam*, *nec umquam*; οὐδέπώποτε

przenikać *illābor*, 3, -*lapsus sum*; *infiltrō*, 1, -*āvi*, -*ātum*; *pénetro*, 1, -*āvi*, -*ātum*; *pérvagor*, 1, -*ātus sum*; *pervādo*, 3, -*vāsi*, -*vāsum*; *insinuo*, 1, -*āvi*, -*ātum*; ἐνδύνω; ἐγκομβόομαι; διϊκνέομαι

przenikający (per) *meābilis*, -*e*; *pénetrans*, -*antis*; ἐνδύνων, -*ουσα*, -*ουιν*; (*ból*) *terebrans*, -*antis*; τρητικός, 3; διάτορος, -*ον*

przenikanie *penetratio*, -*ōnis f.*; *permeatio*, -*ōnis f.*; ἡ ἐνδυσις, -*εως*

przenikliwość 1. (zdolność przenikania) *permeabilitas*, -*ātis f.*; *penetrabilitas*, -*ātis f.*; ἡ ἐνδυτότης, -*ητος*; **2. (bystrość umysłu)** *perspicatio*, -*ōnis f.*; *sagácitas*, -*ātis f.*; ἡ πινυτή, -*ῆς*

przenikliwy 1. (przenikający) *pénetrans*, -*antis*; διάτορος, -*ον*; στρηνός, 3; **2. (ostry)** *acer*, -*ris*, -*re*; *acūtus*, 3; ὀξύς, -*εῖα*, -*ύ*; **3. (bystry)** *pérspicax*, -*acis*; *sagax*, -*acis*; *sollers*, -*ertis*; πινυτός, 3

przenocować *pernocto*, 1, -*āvi*, -*ātum*; διανυκτερεύω

przenosić *trānsfero*, -*férre*, -*tuli*, -*latum*; *transpōno*, 3, -*posui*, -*positum*; *transporto*, 1, -*āvi*, -*ātum*; *transmovēo*, 2, -*movi*, -*motum*; μεταβιβάζω; μετάγω; μετατίθημι; μεθίστημι; μεταφέρω; (*np. urzędowo*) *delēgo*, 1, -*āvi*, -*ātum*; *aliud munus alicui mando*, 1, -*āvi*, -*ātum*; μετατίθημι
~ **się** (e) *migo*, 1, -*avi*, -*atum* (*demigrare*, *commigrare*, *transmigrare*); μετοικίζομαι

przenośnia *translatio*, -*ōnis f.*; *alieniloquium*, -*ii n.*; *metáphora*, -*ae f.*; ἡ μεταφορά, -*ας*

przenośnie *metaphorice*, *sensu translato*, *in figura*; μεταφορικῶς; τυπικῶς

przenośny 1. (do noszenia) (trans)portābilis, -e; μεταφορητός, -ον; **2. (sens)** translātus, 3; metaphóricus, 3; μεταφορικός, -όν

przeobrażać transformo, 1, -āvi, -ātum; (cóm)muto, 1, -āvi, -ātum (transmutare); diffingo, 3, -finxi, -fictum; transfiguro, 1, -āvi, -ātum; (trans)verto, 3, -verti, -versum (convertĕre); μεταμορφώω; μετασχηματίζω

przeobrażenie transformatio, -ōnis *f.*; transfiguratio, -ōnis *f.*; (com)mutatio, -ōnis *f.*; metamorphōsis, -is *f.*; ἡ μεταμόρφωσις, -εως

przeoczenie praetermissio, -ōnis *f.*; ἡ παρόρασις, -εως

przeoczyć praetermitto, 3, -misi, -missum (omittĕre); negligentiā *alqd* praetereo, -īre, -ii (-īvi), -itum; παροράω

przeor prior, -ōris *m.*; coenobii antistes, -itis *m.*; ὁ πρότερος, -ου; ὁ πρώτος, -ου

przeorysza abbatissa, -ae *f.*; antístita, -ae *f.*; ἡ πρώτη, -ης; ἡ προτέρα, -ας

przepadać pereo, -ire, -ii (-īvi), -itum; intereo, -ire, -ii (-īvi), -itum; dilābor, 3, -lapsus sum; ἀπόλλυμαι

przepadek confiscatio, -ōnis *f.*; ἡ προγραφή, -ῆς

przepaska cinctum, -i *n.*; cinctorium, -ii *n.*; fascia, -ae *f.*; ínfula, -ae *f.*; capistrum, -i *n.*; brándeum, -i *n.*; bálteus, -i *m.*; vinctūra, -ae *f.*; vitta, -ae *f.*; τὸ διάδημα, -ατος; τὸ σεμικίνθιον, -ου; ὁ ἀπόδεσμος, -ου; ἡ μίτρα, -ας; ὁ κεστός, -οῦ

przepasywać accingo, 3, -cixi, -cinctum (succingĕre); redimio, 4, -īi, -itum; fascio, 4, -īvi, -ītum; περιζώννυμι

przepaść 1. (rzecz.) abyssus, -i *m.*; bārathrum, -i *n.*; infernum, -i *n.*; puteus, -i *m.*; praecipita, -ōrum *n.pl.*; praerupta, -ōrum *n.pl.*; vorāgo, -īnis *f.*; τὸ βάραθρον, -ου; ὁ ζόφος, -ου; τὸ φρέαρ, -ατος; ἡ ἄβυσσος, -ου; τὸ χάσμα, -ατος; **2. (czas.)** p. przepadać

przepelniać supérplĕo, 2, -ēvi, -ētum; nimis implĕo, 2, -ēvi, -ētum (complĕre); ὑπερπληρῶω

przepelnienie superpletio, -ōnis *f.*; abundantia, -ae *f.*; ἡ ὑπερπλήρωσις, -εως

przepelniony superplētus, 3; ὑπερπλήρης, -εος

przepędzać 1. (wypędzać) expello, 3, -puli, -pulsum (depellĕre); mino, 1, -āvi, -ātum; ἀπελαύνω; διώκω; **2. (czas)** tempus dego, 3, degi, -; tempus ago, 3, egi, actum; διατρίβω

przepić ebibo, 3, -bibī, -bíbitum; perpotō, 1, -āvi, -ātum; ὑπερπίνω
~ **na zdrowie** *alicui* salūtem própio, 1, -āvi, -ātum; praebibo, 3, -bibī, -; προπίνω

przepierzenie saeptum, -i *n.*; cancellus, -i *m.*; τὸ διάφραγμα, -ατος

przepiłować perlīmo, 1, -āvi, -ātum; perserro, 1, -āvi, -ātum; διαπρίω

przepiórka coturnix, -icis *f.*; quisquilia, -ae *f.*; ἡ ὄρνυξ, -υγος

przepis consultātum, -i *n.*; fórmula, -ae *f.*; mandatum, -i *n.*; norma, -ae *f.*; praecceptum, -i *n.*; praescriptio, -ōnis *f.*; recepta, -ae *f.*; regulāmen, -īnis *n.*; régula, -ae *f.*; transcriptio, -ōnis *f.*; ἡ ἐντολή, -ῆς; τὸ ἐνταλμα, -ατος; ἡ παραγγελία, -ας; ἡ διαγραφή, -ῆς
~ **drogowy** *viarum disciplīna, -ae *f.*; ~ **prawny** institūtum, -um *n.*; lex, -gis *f.*

przepisany (np. lek) praescriptus, 3; διάγραφος, -ον

przepisowy regularis,-e; κανονικός, 3

przepisywać 1. (kopiować) exemplo, 1,-āvi,-ātum; transcribo, 3,-psi,-ptum (rescribere); ἀντιγράφω; **2. (zalecać)** mando, 1,-āvi,-ātum; praecipio, 3,-cepi, -ceptum; praescribo, 3,-psi,-ptum; ordino, 1,-āvi,-ātum; ἐντέλλομαι; ἐντάττω; παραγγέλλω

przeplatać intertexo, 3,-texi,-textum (intexere); ímplico, 1,-āvi,-ātum; innecto, 3,-nexui,-nexum; διαπλέκω

przeplacać perpénsito, 1,-āvi,-ātum; ὑπερμισθόω

przeplukiwać abluo, 3,-lui,-lutum; irrigo, 1,-āvi,-ātum; διαπλύνω

przepływać (przez) transfluo, 3,-xi,-xum; μεταρρέω; διαρρέω; (**między**) interfluo, 3,-xi,-xum; διαρρέω; (**obok**) praeterfluo, 3,-xi,-xum; παραρρέω; (**okretem**) transnāvigo, 1,-āvi,-ātum; παραπλέω; διαπλέω; (*o człowieku*) transnato, 1,-āvi,-ātum; trano, 1,-āvi,-ātum; διαπλέω

przepocić trasudo, 1,-āvi,-ātum; διαιδρόω

przepoczwarzenie się pupatio,-ōnis f.; ἡ μεταμόρφωσις,-εως

przepoić impregno, 1,-āvi,-ātum; imbuo, 3,-ui,-utum; satūro, 1,-āvi,-ātum; ἐμπλεονάζω

przepełnić dimidio, 1,-āvi,-ātum; in duas partes dividō, 3,-vīsi,-vīsum; ἡμιτέμνω; διατέμνω; διχοτομέω

przepełnienie bisectio,-ōnis f.; dimidiatio,-ōnis f.; bipartitio,-ōnis f.; ἡ διατομή,-ῆς; ἡ ἡμιτομή,-ῆς

przepona intersaeptum,-i n.; diaphragma,-atis n.; τὸ διάφραγμα,-ατος

przepowiadać 1. (głosić) annuntio, 1,-āvi,-ātum (praenuntiare); praedico, 1,-avi, -atum; προλέγω; προκηρύσσω; καταγγέλλω; προσημαίνω; **2. (wróżyć)** aúguro, 1,-ātus sum; divīno, 1,-āvi,-ātum; praedico, 3,-xi,-ctum; praefor, 1, -atus sum; praetaxo, 1,-āvi,-ātum; portendo, 3,-tendi,-tentum; praesagio, 4,-īvi,-ītum; prophetīzo, 1,-āvi,-ātum; vaticīnor, 1,-ātus sum; προφητίζω; προφητεύω; μαντεύω; (*falszywie*) profor, 1,-ātus sum; ψευδομαντέω

przepowiednia omen,-īnis n.; oráculum,-i n.; praedictio,-ōnis f.; praesagium,-ii n.; praenuntiatio,-ōnis f.; divinatio,-ōnis f.; divīnum,-i n.; vaticīnium,-ii n.; vaticinatio,-ōnis f.; ἡ προφητεία,-ας; ἡ μαντεία,-ας; τὸ μάντευμα,-ατος

przepraszać me *alicui (apud alqm)* excūso, 1,-āvi,-ātum; veniam peto, 3,-īvi,-ītum; ζητέω συγγνώμην

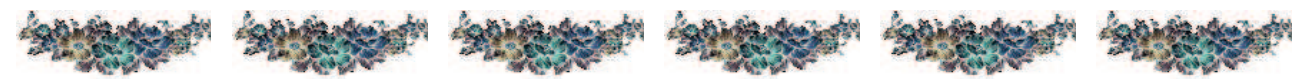
przepraszam excūsa me! συγγνώμη!

przeprawa transvectio,-ōnis f.; traiectio,-ōnis f.; traiectus,-us m.; transmissio,-ōnis f.; transmissus,-us m.; ἡ διάβασις,-εως

przeprawiać się tránsvehor, 3,-vectus sum; transmeo, 1,-āvi,-ātum; transcendo, 3,-ndi,-nsum; διαβαίνω; διαπεράω; διέρχομαι

przeprowadzać perdūco, 3,-xi,-ctum (traducere); tránsloco, 1,-āvi,-ātum; tránsveho, 3,-vehi,-vectum; παράγω; ὀδηγέω; διακομίζω; ὑπερβιβάζω; μετάγω; διάγω ~ **się** sedem muto, 1,-āvi,-ātum; in aliam domum (im)migo, 1,-avi, -atum; μετοικέω

przeprowadzenie traductio,-ōnis *f.*; ἡ διαγωγή,-ῆς; ἡ μεταγωγή,-ῆς
przeprowadzka translocatio,-ōnis *f.*; domicilli mutatio,-ōnis *f.*; ἡ μετοικεσία,-ας
przepuklina hernia,-ae *f.*; ramex,-icis *f.*; ruptūra,-ae *f.*; τὸ ῥῆγμα,-ατος
przepustka permissum,-i *n.*; ἡ ἄδεια,-ας
przepuszczać (*pozwolić przejść*) alqd permitto, 3,-misi,-missum (transmittēre);
 διίημι; p. marnotrawić
przepuszczalny permeābilis,-e; pervius, 3; διαβατός, 3
przepych ambitio,-ōnis *f.*; apparātus,-us *m.*; deliciae,-arum *f.pl.*; gala,-ae *f.*; luxus,-us
m.; luxuria,-ae *f.*; magnificentia,-ae *f.*; pompa,-ae *f.*; splendor,-ōris *m.*; τὸ
 ἀπαύγασμα,-ατος; τὸ στρῆνος,-εος; ἡ ὑπεροχή,-ῆς; ἡ πομπή,-ῆς; ἡ
 σπατάλη,-ης; ἡ δόξα,-ης; ἡ τρυφή,-ῆς
Lux ex oriente, luxus ex occidente.
przepytywać pērogo, 1,-āvi,-ātum; διερωτάω
przerastać supercresco, 3,-crevi,-cretum; súpero, 1,-āvi,-ātum; ὑπερφύομαι
przerazić perterrēo, 2,-terrui,-territum (exterrēre); perterrefacio, 3,-feci,-factum;
 percello, 3,-culi,-culsum; horrífico, 1,-āvi,-ātum; (ex)pavefacio, 3,-feci,-factum;
 exsterno, 1,-āvi,-ātum; pávido, 1,-āvi,-ātum; ἐκφοβέω; φοβερίζω
 ~ **się** exhorresco, 3,-rui, -, (perhorrescēre); stupesco, 3,-pui, -, (obstupescēre);
 pertérreor, 2,-territus sum; ἐκφοβέομαι
przeraźliwy terríficans,-antis; horríbīlis,-e; terríbīlis,-e; δεινός, 3; φοβερός, 3; (*o*
głosie) acutus, 3; stridens,-entis;
przerażający horríbīlis,-e; horrendus, 3; terríbīlis,-e; φοβερός, 3
przerażenie horror,-ōris *m.*; metus,-us *m.*; pavor,-ōris *m.*; expavescentia,-ae *f.*;
 stupor,-ōris *m.*; timor,-ōris *m.*; terror,-ōris *m.*; ὁ φοβερισμός,-οῦ; ὁ φόβος,-ου
przerażony attónitus, 3; pávidus, 3; pertérritus, 3; τρομερός, 3; φοβητικός, 3;
 δειλός, 3; ἔκφοβος,-ον; ἔμφοβος,-ον
przerąbać percīdo, 3,-cīdi,-cīsum; διακόπτω
przerobić (com)muto, 1,-āvi,-ātum; corrigo, 3,-rexi,-rectum; μεταπράττω
przerost excrescentia,-ae *f.*; supercrescentia,-ae *f.*; luxuria,-ae *f.*; τὸ ὑπεραύξημα,-
 ατος
przeróbka transformatio,-ōnis *f.*; τὸ μετάπραγμα,-ατος
przeróżny pervarius, 3; perdiversus, 3; multiformis,-e; ὑπερδιάφορος,-ον;
 πολυποίκιλος,-ον
przerwa 1. (puste miejsce) intermissio,-ōnis *f.*; lacūna,-ae *f.*; interruptio,-ōnis *f.*;
 interceptio,-ōnis *f.*; interstitium,-ii *n.*; intervallum,-i *n.*; ἡ διάλειψις,-εως; τὸ
 διάλειμα,-ατος; ἡ διάστημα, -ατος; **2. (zaprzestanie)** mora,-ae *f.*; pausa,-ae *f.*;
 ἡ παῦσις,-εως
przerwanie cessatio,-ōnis *f.*; interceptio,-ōnis *f.*; interruptio,-ōnis *f.*; ἡ διάλειψις,-
 εως; τὸ ῥῆγμα,-ατος
przerywać 1. (zaprzestawać) cesso, 1,-āvi,-ātum; désino, 3,-sii,-situm; finio, 4,-īvi,-
 ĩtum; intermitto, 3,-misi,-missum; παύω; **2. (rozrywać)** interrumpo, 3,-rupi,-

ruptum; διαλείπω; διαρρήγνυμι; **3. (mowe)** interpello, 1,-āvi,-ātum; interloquor, 3,-locutus sum; intervenio, 4,-veni,-ventum; ἐντυγχάνω

przerzucac traicio, 3,-ieci,-iectum; transmitto, 3,-misi,-missum; μεταβάλλω; ὑπερβάλλω

przerzut traiectio,-ōnis *f.*; transiactatio,-ōnis *f.*; ὑπερβολή,-ῆς; (*np. raka*) metastasis,-is *f.*; ἡ μετάστασις,-εως

przesada exaggeratio,-ōnis *f.*; nimium,-ii *n.*; ἡ ὑπεροχή,-ῆς; (*w mowie*) superlatio,-ōnis *f.*; affectatio,-ōnis *f.*; ἡ ὑπερβολή,-ῆς

Omne nimium nocet. Omne nimium vértitur in vitium.

przesadnie exaggeranter, augenter, nimio; λίαν; ὑπερβολικῶς; ἐκπερισσῶς

przesadny exaggeratīvus, 3; excessīvus, 3; immoderatus, 3; immódicus, 3; nimius, 3; superlātus, 3; ὑπερβολικός, 3

przesadzac 1. (rośliny) transplanto, 1,-āvi,-ātum; μεταφυτεύω; **2. (w mowie)** supérfero,-férre,-tuli,-latum; modum éxcedo, 3,-cessi,-cessum; ὑπερβάλλω

przesaczac (per)filtro, 1, -avi, -atum; percōlo, 1, -avi, -atum; (de)liquo, 1,-āvi,-ātum; διαπιτύω; διϋλίζω

przesaczanie colatio,-ōnis *f.*; filtratio,-ōnis *f.*; transsudatio,-ōnis *f.*; osmosis,-is *f.*; ἡ διϋλίσσις,-εως; ἡ διαπίτυσις,-εως

przesąd superstitio,-ōnis *f.*; ἡ δεισιδαιμονία,-ας

przesądny superstitiōsus, 3; δεισιδαίμων,-ον

przesadzac praeiú dico, 1,-āvi,-ātum; prius (di)iú dico, 1,-āvi,-ātum; προκρίνω

przesądzenie praeiudicium,-ii *n.*; ἡ πρόκρισις,-εως

przesiac percribro, 1,-āvi,-ātum; percōlo, 1,-āvi,-ātum; sacco, 1,-āvi,-ātum; κοσκινεύω; σινιάζω

przesiadać się transido, 3,-sedi (-sidi),-sessum; locum muto, 1,-āvi,-ātum; μετακαθέζομαι

przesiadywać desidēo, 2,-sedi,-sessum; sássito, 1,-āvi,-ātum; ἀνακαθίζω

przesiany percribratus, 3; κεκοσκινευμένος, 3

przesiąkać 1. (nasiać) impregnor, 1,-ātus sum; imbuo, 3,-ui,-utum; permadesco, 3,-dui, -; διαβρέχομαι; **2. (przenikać)** infiltror, 1,-ātus sum; perstillo, 1,-āvi,-ātum; permāno, 1,-āvi,-ātum; pénetro, 1,-āvi,-ātum; ἐγκομóομαι

przesiedlać tránsfero,-férre,-tuli,-latum; alio loco cólloco, 1,-āvi,-ātum; μετοικίζω; ~ się trásmigro, 1,-āvi,-ātum (demigrare); μετοικίζομαι

przesiedlenie transmigratio,-ōnis *f.*; ἡ μετοίκισις,-εως; ἡ μετοικεσία,-ας

przesilać się (o chorobie) crisis transverso, 1,-āvi,-ātum; διακρίνομαι

przesilenie 1. (choroby) crisis,-is *f.*; discīmen,-īnis *n.*; ἡ κρίσις,-εως; **2. (dnia z nocą)** solstitium,-ii *n.*; ἡ τροπή,-ῆς

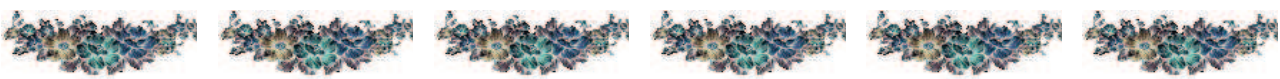
przeskakiwać transilio, 3,-silui (-silivi,-siliū),-sultum; transsulto, 1,-āvi,-ātum; διαπηδάω; ὑπερπηδάω

przeskok transsultus,-us *m.*; saltus,-us *m.*; τὸ διαπήδημα,-ατος

przesłaniać (prae)velo, 1,-āvi,-ātum; (ób)tego, 3,-texi,-tectum; προκαλύπτω

- przesłanka** ratio,-ōnis *f.*; causa,-ae *f.*; propōsitum,-i *n.*; propositio,-ōnis *f.*; assumptio,-ōnis *f.*; ἡ θέσις,-εως
- przesłona** diaphragma,-atis *n.*; τὸ διάφραγμα,-ατος
- przesłuchanie** interrogatio,-ōnis *f.*; percontatio,-ōnis *f.*; quaestio,-ōnis *f.*; ἡ διερώτησις,-εως
- przesłuchiwać** exámino, 1,-āvi,-ātum; intérrogo, 1,-āvi,-ātum; διερωτάω; διακούω; ἀνετάζω
- przesmyk** euripius,-ii *m.*; fretum,-i *n.*; isthmus,-i *m.*; angustiae,-arum *f.pl.*; fauces,-ium *f.pl.*; ὁ ἰσθμός,-οῦ
- przespać** per dormio, 4,-īvi,-ītum; διϋπνῶω
- przestać** desino, 3,-sīi,-sītum; desisto, 3,-stīti,-stītum; omitto, 3,-misi,-missum; cesso, 1,-āvi,-ātum; παύω; κοπάζω; ἀργέω
- przestarzały** obsolētus, 3; antiquus, 3; pērvetus,-ēris; πάρηβος,-ον; ἀρχαῖος, 3; παλαιός, 3
- przestawiać** demoto, 1,-āvi,-ātum; transpōno, 3,-posui,-positum; transférō,-férre,-tuli,-latum; μεθίστημι; μετατίθημι; (*porządek, szyk*) inverto, 3,-verti,-versum; μετατίθημι
- przestawienie** transpositio,-ōnis *f.*; ἡ μετάθεσις,-εως
- przestąpić** transgredior, 3,-gressus sum; transcendo, 3,-ndi,-nsum; transeo, 4,-ii (-ivi),-itum; διαβαίνω; μεταβαίνω; (*prawo*) legem praevárico, 1,-āvi,-ātum; éxcedo, 3,-cessi,-cessum; παραβαίνω
- przestępca** transgressor,-ōris *m.*; deliquens,-entis *m.*; criminōsus,-i *m.*; scelestus,-i *m.*; ὁ κακοῦργος,-ου; ὁ παραβάτης,-ου
- przestępczość** deliquentia,-ae *f.*; criminósitas,-ātis *f.*; scelus,-ēris *n.*; ἡ κακουργία,-ας; ἡ ἀδικία,-ας
- przestępczy** criminālis,-e; scelerōsus, 3; scelestus, 3; sceleratus, 3; nefarius, 3; facinorōsus, 3; κακοῦργος, -ον
- przestępny rok** annus,-i *m.* bis(s)extilis (intercalaris)
- przestępstwo** crimen,-īnis *n.*; delictum,-i *n.*; flagitum,-ii *n.*; facinus,-ōris *n.*; fraus,-dis *f.*; maleficium,-ii *n.*; scelus,-ēris *n.*; nefas *n.* (*nieodm.*); τὸ ἔγκλημα,-ατος; τὸ ἥττημα,-ατος; τὸ κακούργημα,-ατος; τὸ ῥδιούργημα,-ατος; τὸ ἀδίκημα,-ατος; ἡ παράβασις,-εως; ἡ παρανομία,-ας
- Corpus delicti. Fraus est fraudem celāre. Crimen laesae maiestatis. Delicto dolēre, correctione gaudēre oportet.**
- przestój** interruptio,-ōnis *f.* laboris; inoperositas,-ātis *f.*; ἡ παῦσις,-εως
- przestraszyć** p. przerazić
- przestraszony** timefactus, 3; extérritus, 3; turbatus, 3; ἔκφοβος,-ον; ἔμφοβος,-ον
- przestroga** (ad)monitio,-ōnis *f.*; correptio,-ōnis *f.*; praemonitio,-ōnis *f.*; mónitus,-us *m.*; mónitum,-i *n.*; revocāmen,-īnis *n.*; ἡ ἔλεγκσις,-εως; ἡ νοουθεσία,-ας
- przestronny** amplus, 3; laxus, 3; spatiōsus, 3; vastus, 3; εὐρύχωρος,-ον
- przestrzegać 1. (zachowywać)** conservo, 1,-āvi,-ātum; custodio, 4,-īvi,-ītum; observo, 1,-āvi,-ātum; tuēor, 2, tuitus sum (tutatus sum); προσέχω; (συν)τηρέω; φυλάττω;

2. (ostrzegać) (ad)monēo, 2,-ui,-itum; praemonēo, 2,-monui,-monitum; νουθετέω
przestrzeganie 1. (zachowywanie) observatio,-ōnis *f.*; observantia,-ae *f.*; tuitio,-ōnis
f.; ἡ (παρα)τήρησις,-εως; 2. (ostrzeganie) monitio,-ōnis *f.*; ἡ νουθέτησις,-εως
przestrzenny spatiōsus, 3; εὐρύχωρος,-ον
przestrzeń spatium,-ii *n.*; τὸ διάστημα,-ατος; τὸ χωρίον,-ου; τὸ χώρημα,-ατος
~ **kosmiczna** spatium,-ii *n.*; universum,-i *n.*; = **odległość** spatium,-ii *n.*; distantia,-
ae *f.*; intervallum,-i *n.*
przestudiować perstudio, 1,-āvi,-ātum; διαμανθάνω
przestwór spatium,-ii *n.* aereum; universum,-i *n.*; caelum,-i *n.*; ὁ οὐρανός,-οῦ
przesunięcie dislocatio,-ōnis *f.*; promotio,-ōnis *f.*; ἡ διαφορά,-ᾶς
przesuwać demōto, 1,-āvi,-ātum; dísloco, 1,-āvi,-ātum; (pro)movēo, 2,-movi,-motum;
molior, 4,-itus sum; διαφέρω; μεθίστημι; μετακινέω
przesycać supersatio, 1,-āvi,-ātum; supersatūro, 1,-āvi,-ātum; ὑπερχορτάζω;
ὑπερκορέω
przesycenie supersaturatio,-ōnis *f.*; ἡ ὑπερχορτασία,-ας
przesyłać transmittō, 3,-misi,-missum; διαπέμπω
przesyłka transmissio,-ōnis *f.*; ἡ διάπεμψις,-εως
przesypać transfundo, 3,-fudi,-fusum; μεταχωννύω; μεταπάσσω
przesyt supersatietas,-ātis *f.*; fastidium,-ii *n.*; ὁ (ὑπερ)κόρος,-ου
przeszczep implantum,-i *n.*; transplantātum,-i *n.*; τὸ μεταφύτευμα,-ατος
przeszczepiać transplantō, 1,-āvi,-ātum; μεταφυτεύω
przeszczepianie transplantatio,-ōnis *f.*; ἡ μεταφυτεία,-ας
przeszczepiony transplantātus, 3; μετάφυτος,-ον
przeszkadzać impedio, 4,-īvi,-ītum *alqm (alqd)*; prohibēo, 2,-ui,-itum *ab aliqua re*;
imcómmodo, 1,-āvi,-ātum; intervenio, 4,-veni,-ventum; obsto, 1,-stiti,-statūrus;
obsum,-esse,-fui; officio, 3,-fēci,-fēctum; amolior, 4,-litus sum; veto, 1,-ui,-itum;
interstrepo, 1,-āvi,-ātum; κωλύω; εἴργω; ἐπέχω; ἐγκόπτω; ἐνοχλέω
przeszkadzający impediens,-entis; κωλυτικός, 3
przeszkoda impedimentum,-i *n.*; difficultas,-ātis *f.*; impeditio,-ōnis *f.*; obstaculum,-i
n.; obex,-icis *m.f.*; offendiculum,-i *n.*; saepimentum,-i *n.*; τὸ κώλυμα,-ατος; ἡ
ἐγκοπή,-ῆς; τὸ ἐναντίωμα,-ατος
przeszłość praeteritum,-i *n.*; decursus,-us *m.*; τὰ περασμένα,-ων; (*dawna*)
antiquitas,-ātis *f.*; ἡ ἀρχαιότης,-ητος
przeszły praeteritus, 3; decursus, 3; exactus, 3; ἐγκεκλιμένος, 3
O mihi praeteritos referat si Iúppiter annos! Praeterita mutāre non póssumus.
Suavis est labōrum praeteritōrum memoria.
przeszukiwać perscrūtor, 1,-ātus sum; rimor, 1,-ātus sum; inquīro, 3,-sīvi,-sītum;
explōro, 1,-āvi,-ātum; praetento, 1,-āvi,-ātum; διαζητέω; ἐραυνάω
przeszycie 1. (mieczem) pertusūra,-ae *f.*; transfixio,-ōnis *f.*; ἡ διάτρωσις,-εως; 2.
(np. ubrania) transsutio,-ōnis *f.*; ἡ μετάρραψις,-εως
przeszywać 1. (np. mieczem) pertundo, 3,-tūdi-tūsum; confodio, 3,-fodi,-fossum;

transfīgo, 3,-fixi,-fixum; μετατιτρώσκω; διατιτρώσκω; **2. (ubranie)** transsuo, 3,-sui,-sutum; μεταρράπτω

prześcieradło línteum,-i *n.*; sindon,-ōnis *m.*; sabana,-ae *f.*; strágulum,-i *n.*; ὁ σινδών,-όνος; τὸ λέντιον,-ου

prześcignąć praecedo, 3,-cessi,-cessum; praecurro, 3,-(cu)curri,-cursum; praevenio, 4,-veni,-ventum; praetereo, 4,-ivi (-ii),-itum; προτρέχω

Nulla est gloria praevenīre asellos.

prześladować consector, 1,-ātus sum (insectari, persectari); comprimo, 3,-pressi,-pressum; percutio, 3,-cussi,-cussum; persequor, 3,-secūtus sum (insequi); tríbulo, 1,-āvi,-ātum; (κατα)διώκω; ὀπάζω; θλίβω; p. dręczyć

prześladowanie afflictio,-ōnis *f.*; persecutio,-ōnis *f.*; pressūra,-ae *f.*; tribulatio,-ōnis *f.*; insectatio,-ōnis *f.*; ὁ διωγμός,-οῦ; ἡ θλίψις,-εως

prześladowca afflictor,-ōris *m.*; insectātor,-ōris *m.*; percussor,-ōris *m.*; persecūtor,-ōris *m.*; ὁ διωκτής,-οῦ; ὁ πλήκτης,-ου

prześladowczy persecutorius, 3; διωκτικός, 3

prześliczny perpulcher, 3; ὑπέρκαλος,-ον

prześliznąć się interlābor, 3,-lapsus sum; perrepro, 3,-repsi,-reptum; παραδύομαι

przeświadczenie convictio,-ōnis *f.*; iudicium,-ii *n.*; opinio,-ōnis *f.*; plácitum,-i *n.*; sententia,-ae *f.*; ἡ γνώμη,-ης; τὸ δόγμα,-ατος; ἡ πίστις,-εως; ἡ πληροφορία,-ας

przeświecać translucēo, 2,-luxi, -; διαυγάω; διαλάμπω

przeświecający pellúcidus, 3; translucens,-entis; translúcidus, 3; διαυγής,-ές; διαφανής,-ές

prześwietlenie *illuminatio,-ōnis *f.* transversalis; ἡ ἀκτιονσκοπία,-ας

przetaczać pervolvo, 3, -volvi,- volūtum; perroto, 1, -avi, -atum; διακυλινδέω;

(krew) transfusionem facio, 3, feci, factum; transfundo, 3,-fūdi,-fūsum; μεταχέω

przetaczanie pervolutatio,-ōnis *f.*; transvolutatio,-ōnis *f.*; ἡ διακυλίνδησις,-εως; (krwi) transfusio,-ōnis *f.*

przetapiać perfundo, 3,-fudi,-fusum; διατήκω

przetarg auctio,-ōnis *f.*; ἡ κέρυξις,-εως

przetarty 1. (starty) pertrītus, 3; τετριβωμένος, 3; **2. (zużyty)** perusitātus, 3; consumptus, 3; σαπρός, 3; κατάτριβος,-ον

przeterminowany in praescriptione cadūcus, 3; ἐκπρόθεσμος,-ον

przetłumaczyć transférō,-fērrē,-tuli,-latum; intérpretor, 1,-ātus sum; (con)verto, 3,-verti,-versum; μεταφράζω

przeto itaque, ídeo, ígitur, idcirco, étenim, ergo, quare; ἄρα γε; διό; διόπερ; οὖν; τοιγαροῦν; τοίνυν; ὥστε

przetoka (med.) fistula,-ae *f.*; ἡ σῦριγξ,-ιγγος

przetrwać 1. (wytrwać) perdūro, 1,-āvi,-ātum; perpetior, 3,-pessus sum; sustinēo, 2,-tinui,-tentum; permanēo, 2,-mansi,-mansum; pérfero,-fērrē,-tuli,-latum;

διατελέω; διακαρτερέω; **2. (przeżyć)** pervivo, 3,-vixi,-victum; διαζώω;

διαζάω; διαβιώω

przetrwanie persistentia, -ae *f.*; ἡ διαμονή, -ῆς
przetrwnić devōro, 1, -āvi, -ātum; perdo, 3, -dīdi, -dītum; διασκορπίζω
przetrząsać 1. (przeglądać) perlustro, 1, -āvi, -ātum; διασκοπέω; περισκοπέω; **2.**
(trząść) perquasso, 1, -āvi, -ātum; διασείω; διατινάσσω
przetrzymywać 1. (przedłużać trzymanie) retento, 1, -āvi, -ātum; retinēo, 2, -tinui, -
tentum; διακρατέω; ὑπομένω; **2. (przeżyć)** pervivo, 3, -vixi, -victum; διαζάω;
διακαρτερέω; **3. (przecierpieć)** perpetior, 3, -pessus sum; perfero, -ferre, -tuli, -
latum; διαπάσχω; p. przetrwać
przetwarzać transformo, 1, -āvi, -ātum; (trans)muto, 1, -āvi, -ātum; conficio, 3, -fēci, -
fectum; μεταπλάττω; μεταποιέω
przetwarzanie transformatio, -ōnis *f.*; (trans)mutatio, -ōnis *f.*; ἡ μετάπλασις, -εως
przewaga praevalentia, -ae *f.*; suprematio, -ōnis *f.*; superioritas, -ātis *f.*; praestantia, -ae
f.; ἡ ὑπεροχή, -ῆς
przeważać (być górq) praevalēo, 2, -valui, - ; praepóndero, 1, -āvi, -ātum; súpero, 1, -
āvi, -ātum; vinco, 3, vici, victum; plus valēo, 2, -ui, -iturus; ὑπερδυναμώω;
ὑπερέχω; προέχω
przeważający praevalens, -entis; praepónderans, -antis; ὑπέροχος, -ον
przeważnie praecipue, plerumque, imprīmis, saepe; μάλιστα
przewędrować perámbulo, 1, -āvi, -ātum; pervagor, 1, -ātus sum; péragro, 1, -avi, -
atum; διέρχομαι
przewężenie constrictio, -ōnis *f.*; strangulatio, -ōnis *f.*; ἡ διαστενότης, -ητος
przewiązywać álligo, 1, -āvi, -ātum (deligare); annodo, 1, -āvi, -ātum; fascio, 4, -īvi, -
ītum; vincio, 4, vinxi, vinctum; διαδέω
przewidujący próvidus, 3; praevidens, -entis; diligens, -entis; προορατικός, 3
przewidywać praevideō, 2, -vidi, -visum; providēo, 2, -vidi, -visum; prospicio, 3, -
spexi, -spectum; praescio, 4, -scivi (-scii), -scitum; portendo, 3, -ndi, -ntum;
προβλέπω; προοράω; προνοέω; προγιγνώσκω
przewidywanie exspectatio, -ōnis *f.*; praevisio, -ōnis *f.*; providentia, -ae *f.*;
praescientia, -ae *f.*; ἡ πρόνοια, -ας; ἡ πρόγνωσις, -εως; ἡ προόρασις, -εως;
(lekarskie) prognosis, -is *f.*; ἡ πρόγνωσις, -εως
Bona diagnōsis, bona prognōsis.
przewiercić pérforo, 1, -āvi, -ātum; pertérebro, 1, -āvi, -ātum; transfīgo, 3, -fixi, -fixum;
διατρυπάω
przewiercony perterebrātus, 3; διατρυπητός, -όν
przewietrzać véntilo, 1, -āvi, -ātum; διαπνέω
przewietrzanie ventilatio, -ōnis *f.*; ἡ διάπνευσις, -εως
przewietrzony ventilatus, 3; διαπεπνευμένος, 3
przewiew ventilatio, -ōnis *f.*; perflātus, -us *m.*; ἡ διαπνοή, -ῆς
przewiewać perflo, 1, -āvi, -ātum; véntilo, 1, -āvi, -ātum; διαπνέω
przewiewny perflábilis, -e; διαπνευματικός, -όν
przewieźć transporto, 1, -āvi, -ātum; tránsveho, 3, -vexi, -vectum; μεταφέρω;

μεταβιβάζω; διακομίζω
przewijać dénuo pervolvo, 3, -volvi, -volūtum (involvĕre); διειλέω
przewinienie culpa, -ae f.; delictum, -i n.; peccatum, -i n.; transgressio, -ōnis f.;
τὸ ἁμάρτημα, -ατος; ἡ ἁμαρτία, -ας; τὸ παράπτωμα, -ατος
przewlekać protrāho, 3, -traxi, -tractum; παρατείνω
przewlekłość chronicitas, -ātis f.; diuturnitas, -ātis f.; ἡ χρονιότης, -ητος
przewlekły chronicus, 3; longinquus, 3; diuturnus, 3; χρόνιος, 3
przewodni praeductorius, 3; dōminans, -antis; hegemonicus, 3; προαγωγός, -όν;
ἡγεμονικός, 3
przewodnictwo directio, -ōnis f.; praesidentia, -ae f.; praesessio, -ōnis f.; ductus, -us m.;
ἡ πρυτανεία, -ας; τὸ προτεῖον, -ου; ἡ προστασία, -ας; ἡ ἡγεμονία, -ας
przewodniczący praesidens, -entis m.; praeses, -idis m.; praepositus, -i m.; praefectus, -i
m.; ὁ πρωτεύς, -έως; ὁ προστάτης, -ου; ὁ ἐπιστάτης, -ου
przewodniczyć praesidĕo, 2, -sedi, -sessum z *dat. lub acc.*; primātum tenĕo, 2, tenui,
tentum; praesum, -esse, -fui *alicui rei*; προστατεύω; πρωτεύω; προϊΐστημι
przewodnik (con)ductor, -ōris m.; dux, -cis m.; mystagōgus, -i m.; ὁ ὀδηγός, -οῦ; ὁ
ἄφηγητήρ, -ῆρος; ὁ ἄγωγός, -οῦ; ὁ ἀρχηγός, -ου; ὁ πομός, -οῦ; ὁ διέκτορος, -
ου; (*ksiązka*) itinerarium, -ii n.; ὁ ὀδηγός, -οῦ; τὸ ὀδεπορικόν, -οῦ
przewodność conductibilitas, -ātis f.; ἡ ἀγωγή, -ῆς
przewodowy ductatus, 3; ἄγωγός, -όν
przewodzić dirīgo, 3, -rexi, -rectum z *acc.*; duco, 3, duxi, ductum z *acc.*; magistro, 1, -
āvi, -ātum z *acc.*; praesum, -esse, -fui *alicui*; praepositus sum, esse, fui; rego, 3,
rexi, rectum z *acc.*; guberno, 1, -āvi, -ātum z *acc.*; ὀδηγέω; ἄρχω; προϊΐσταμαι;
ἡγεμονεύω; ἡγέομαι
przewodzenie conductio, -ōnis f.; directio, -ōnis f.; ἡ ἀγωγή, -ῆς; ἡ ἡγεμονία, -ας
przewozowy transvectivus, 3; μεταφορικός, -όν
przewoźnik portātor, -ōris m.; ὁ ἄγωγός, -οῦ; ὁ μεταφορέύς, -έως
przewód ductus, -us m.; meātus, -us m.; ālveus, -i m.; tractus, -us m.; tubus, -i m.; ὁ
ἄγωγός, -οῦ
~ **anatomiczny** canalis, -is m.; fistula, -ae f.; ~ **oddechowy** spiramentum, -i n.; ~
elektryczny *ductus, -us m. eléctricus; *electriductus, -us m.
przewóz transportus, -us m.; transportatio, -ōnis f.; vectūra, -ae f.; transvectio, -ōnis f.; ἡ
μεταφορά, -ᾶς; ἡ διαβίβασις, -εως
przewracać (trans)verto, 3, -verti, -versum (pervĕrtere, subvertĕre, evertĕre); supīno,
1, -āvi, -ātum; καταστρέφω; μεταστρέφω; ἀνατρέπω; ἀνασκενάζω;
ἀναστρέφω; ῥήγνυμι
~ **się** evertor, 3, -versus sum (subverti); cado, 3, cecidi, casum, cōncido, 3, -cidi, -,
(procidĕre); μεταστρέφομαι
przewrażliwiony suprasensibilis, -e; irritabilis, -e; ὑπεραισθητικός, -όν
przewrotność perversitas, -ātis f.; perversio, -ōnis f.; perfidia, -ae f.; versutia, -ae f.;
prāvitas, -ātis f.; ἡ σκολιότης, -ητος; ἡ ὑπόκρισις, -εως

przewrotny perversus, 3; pravus, 3; pérfidus, 3; perfidōsus, 3; σκολιός, 3; δόλιος, 3
przewrócić p. przewracać

przewrót eversio,-ōnis f.; conversio,-ōnis f.; subversio,-ōnis f.; revolutio,-ōnis f.; ἡ καταστροφή,-ῆς; ἡ ἀνατροπή,-ῆς

przewyższać *alqm lub alicui rei* antecēdo, 3,-cessi,-cessum (praecedere, excedere); *alicui re lub in re* antecello, 3, -, -; anteeo,-ire,-ii, -, *alqm lub alicui rei*; antesto (antisto), 1,-steti, -, *alicui alqa re*; (ex)súpero, 1,-āvi,-ātum; transcendo, 3,-ndi,-nsum; praesto, 1,-stīti,-stītum (-statūrus) *alicui (alqm) alqa re*; πλεονάζω; ὑπερέχω; προέχω; περιγίγνομαι; διαφέρω; ὑπερβάλλω

przez 1. (poprzez) per z *acc.*; διά z *gen.*; ὑπέρ z *gen.*; **2. (np. przez kogoś)** a, ab, abs z *abl.*; ὑπό z *gen.*; ἀπό z *gen.*; **3. (z powodu)** propter z *acc.*; διά z *acc.*; χάριν z *gen.*; ἔνεκα, ἔνεκεν z *gen.*

przeziębici się perfrigesco, 3,-frixi, -; διαψύχομαι; κρυώνω

przeziębienie perfrigeratio,-ōnis f.; perfrictio,-ōnis f.; refrigerium,-ii n.; διάψυξις,-εως; τὸ κρυολόγημα,-ατος

przezimować (per)hiemo, 1,-āvi,-ātum; hiberno, 1,-āvi,-ātum; διαχειμάζω

przeznaczać 1. (przyznawać) assigno, 1,-āvi,-ātum *alicui*; attribuo, 3,-ui,-utum *alicui*; διαδίδωμι; μερίζω; **2. (wskazać)** designo, 1,-āvi,-ātum *ad alqd*; διασημαίνω; **3. (z góry określić)** (prae)déstino, 1,-āvi,-ātum *ad (in) alqd*; προσημαίνω; προορίζω; προαιρέομαι

przeznaczenie (prae)destinatio,-ōnis f.; destinatum,-i n.; fatum,-i n.; finis,-is m.; ἡ αἴσα,-ης; ἡ κήρ, κηρός; ἡ μοῖρα,-ας; ἡ τύχη,-ης; ὁ προορισμός,-οῦ

przeznaczony (prae)destinatus, 3; (de)signatus, 3; adscriptus, 3; attribūtus, 3; προοριστός, 3

przezorność cautēla,-ae f.; cautio,-ōnis f.; consulentia,-ae f.; praecautio,-ōnis f.; perspicācitas,-ātis f.; providentia,-ae f.; ἡ εὐλάβεια,-ας; ἡ πρόνοια,-ας

przezorny pérspicax,-acis; próvidens,-entis; praecautus, 3; προνοητικός, 3; εὐλαβής,-ές

przezroczyście perluciditas,-ātis f.; perspicūitas,-ātis f.; ἡ διαύγεια,-ας; ἡ διαφάνεια,-ας

przezroczysty límpidus, 3; pellúcidus, 3; perspicuus, 3; translūcens,-entis; translúcidus, 3; tránsparens,-entis; διαυγής,-ές; διαφανής,-ές

przewisko supranōmen,-īnis n.; agnōmen,-īnis n.; cognōmen,-īnis n.; ἡ προσωνυμία,-ας; τὸ ἐπίθεμα,-ατος
~ **obelżywe** nomen (cognōmen) infāme; ~ **zartobliwe** nomen (cognōmen) ioculāre

przewycięzać pervinco, 3,-vīci,-ctum (devincere); súpero, 1,-āvi,-ātum; expugno, 1,-āvi,-ātum; πορθέω; ὑπερέχω; νικάω; κατισχύω

przezywać supranomino, 1,-āvi,-ātum; ἐπιτίθημι; ἐπικαλέω

przeżegnać signum crucis do, 1, dedi, datum; benedīco, 3,-dixi,-dictum; εὐλογέω

przeżuty permastivatus, 3; perruminatus, 3; μεμασημένος, 3

przeżuwacz ruminātor,-ōris *m.*; ὁ μασητήρ,-ῆρος
przeżuwać perrumino, 1,-āvi,-ātum, rúminor, 1,-ātus sum; μασάομαι
przeżywanie ruminatio,-ōnis *f.*; ἡ μάσησις,-εως
przeżycie 1. (przetrwanie) supraviventia,-ae *f.*; ἡ διαζωή,-ῆς; **2. (doświadczenie)**
 experientia,-ae *f.*; ἡ ἐμπειρία,-ας
przeżyć 1. (przetrwać) supervīno, 3,-vixi,-victum; διαζάω; **2. (doświadczyć)**
 experior, 4,-pertus sum; ἐμπειρέω; **3. (znieść)** supporto, 1,-āvi,-ātum; perpetior,
 3,-pessus sum; pérfero,-férre,-tuli,-lātum; διαφέρω
 ~ **dłużej od kogoś** supersum,-esse,-fui *alicui*; vitā *alqm* súpero, 1,-āvi,-ātum; ~
się obsolefio,-fieri,-factus sum; obsolesco, 3,-lēvi,-ētum
przeżytek obsolētum,-i *n.*; ὁ ἀναχρονισμός,-οῦ
przędza filātum,-i *n.*; fila,-ōrum *n.pl.*; stamen,-īnis *n.*; τὸ νῆμα,-ατος
 ~ **lniana** linum,-i *n.*; ~ **welniana** lana,-ae *f.*
przędzenie filatio,-ōnis *f.*; netio,-ōnis *f.*; ἡ νῆσις,-εως; ἡ κλωσῖς,-εως
przędzisko iugum,-i *n.*; τὸ ζυγόν,-οῦ
przodek átavus,-i *m.*; (áb)avus,-i *m.*; própater,-tris *m.*; progénitor,-ōris *m.*; patriarcha,-
 ae *f.*; senior,-ōris *m.*; próavus,-i *m.*; ὁ προπάτωρ,-ορος; ὁ πατριάρχης,-ου; ὁ
 πρεσβύτερος,-ου
przodkowie antiqui,-ōrum *m.pl.*; antiquati,-ōrum *m.pl.*; maiores,-um *m.pl.*; patres,-um
m.pl.; priores,-um *m.pl.*; οἱ πατέρες,-ων; οἱ πρόγονοι,-ων
przodować re (in re) excello, 3,-ui, -, (praecellĕre); *alqa re ante alqm* prae(e)minĕo,
 2,-ui, -; *alicui* praesidĕo, 2,-sedi,-sessum; *alicui (in) alqa re* praesto, 1,-stīti,-
 stītum (-statum); *alqm in alqa re (ex)* súpero, 1,-āvi,-ātum; *(in) alqa re alicui*
 antecĕdo, 3,-cessi,-cessum (praecedĕre); προτερῆω; προστατεύω
przodownictwo primātus,-us *m.*; praeminentia,-ae *f.*; praesidentia,-ae *f.*;
 praecedentia,-ae *f.*; ἡ προστασία,-ας
przodownik praeductor,-ōris *m.*; praecessor,-ōris *m.*; ὁ προστάτης,-ου
przodujący praeminens,-entis; praevius, 3; praesidens,-entis; προστατικός, 3
przód pars,-rtis *f.* anterior (ántica, adversa); frons,-ntis *f.*; prior,-ōris *m.*; τὸ ἔμπροσθε(v)
prztyczek tálitrum,-i *n.*; τὸ κροῦμα,-ατος
przy ad *z acc.*; apud *z acc.*; iuxta *z acc.*; propter *z acc.*; prope *z acc.*; secus *z acc.*;
 πρὸς *z acc.*; ἐπί *z gen.*; παρά *z dat.*
 ~ **bramie** ad portam; ~ **budynku** prope (iuxta, propter) aedem; ~ **końcu** sub
 finem; ~ **sobie** secum; ~ **stole** apud mensam; ~ **obiedzie** inter cenam; ~ **czytaniu**
 in legendo; ~ **święcie** die festo; ~ **mnie** coram me, me praesente; ~ **rodzicach**
 cum paréntibus
przybić,-ijać affīgo, 3,-fixi,-fixum *alicui rei (ad alqd)*; impingo, 3,-pegi,-pactum;
 προσπήγνυμι; (gwoździem) clavo, 1,-āvi,-ātum; προσηλόω
 ~ **do brzegu** accĕdo, 3,-cessi,-cessum; navem ad terram appello, 3, appuli,
 appulsum; terram attingo, 3,-tīgi,-tactum; ἐπικέλλω; προσορμίζω
przybiegać accurro, 3,-(cu)curri,-cursum *ad (in) alqd*; προστρέχω

przybierać assūmo, 3,-sumpsi,-sumptum; induo, 3,-dui,-dutum; προσδέχομαι; προσλαμβάνω; (*do towarzystwa*) ascisco, 3,-scivi,-scitum; προσεταιρίζομαι; (*do rodziny*) adopto, 1,-āvi,-ātum; υίοποιέομαι; (*np. woda przybiera*) augēo, 2, auxi, auctum; προσαυξάνομαι

przybliżać admovēo, 2,-movi,-motum; πλησιάζω

przybliżać się appróximo, 1,-āvi,-ātum; appropinquo, 1,-āvi,-ātum *z dat. lub ad alqd*; approprio, 1,-āvi,-ātum; propius accēdo, 3,-cessi,-cessum; accēssito, 1,-āvi,-ātum; πλησιάζομαι; ἐγγίζω; προσέρχομαι; προσπορεύομαι

przybliżenie appropinquatio,-ōnis *f.*; accessus,-us *m.*; successus,-us *m.*; ὁ πλησιασμός,-οῦ

przybliżony admotus, 3; approximatīvus, 3; approximatus, 3; appropinquatus, 3; πλησιαζόμενος, 3

w ~ circa, prope; πλησίον, σχεδόν

przyboczny allaterālis,-e; παραστάτης,-ες

przybory instrumenta,-ōrum *n.pl.*; accessoria,-ōrum *n.pl.*; apparatus,-uum *m.pl.*; τὰ ἐργαλεῖα,-ων; τὰ σκεύη,-ῶν

przybór augmentum,-i *n.*; auctus,-us *m.*; accessus,-us *m.*; τὸ αὐξημα,-ατος

przybrany 1. (syn) adoptīvus, 3; adoptatus, 3; υίοποίητος,-ον; **2. (ojciec)** putatīvus, 3; δόκιμος, 3; **3. (nazwisko)** pseudónymus, 3; ψευδώνυμος,-ον; **4.**

(**przyozdobiony**) adornatus, 3; κεκοσμημένος, 3

przybrzeżny litorāneus, 3; litóreus, 3; marítimus, 3; αἰγιαλώδης,-ες; páραλος,-ον

przybudówka appendicium,-ii *n.*; aedificium,-ii *n.* astructum; asstructio,-ōnis *f.*; ἡ προσοικοδόμησις,-εως;

przybycie adventus,-us *m.*; ἡ ἄφιξις,-εως; ἡ εἴσοδος,-ου; ἡ παρουσία,-ας

przybysz áccola,-ae *m.*; ádvena,-ae *m.*; alienígena,-ae *m.*; hospes,-itis *m.*; peregrīnus,-i *m.*; ὁ προσήλυτος,-ου; ὁ páροικος,-ου; ὁ ξένος,-ου

przybywać (ad)venio, 4,-veni,-ventum (pervenīre); adsum, esse, affui; εἰσέρχομαι; προσέρχομαι; ἤκω; φθάνω; ἀφικνέομαι; ἐφίσταμαι; παραγίγνομαι; (*wcześnie rano*) mánico, 1,-āvi,-ātum; ὀρθρίζω

p. na myśl in mentem mihi *alicuius rei* venit, 4, venit

p. na świat nascor, 3, natus sum; (ἐκ)γίγνομαι

p. do władzy summā rerum potior, 4, potitus sum

p. do zdrowia sanesco, 3,-ui, -; ἐξυγιαίνω

p. z pomocą auxilium fero, ferre, tuli, latum; *alicui* succurro, 3,-curri,-cursum; προσβοηθῶ

p. = powiększać się (ad)augēo, 2, auctus sum; augesco, 3, auxi, -; (ac)cresco, 3, crevi, cretum; αὐξάνομαι

przychodnia ambulatorium,-ii *n.*; τὸ ἰατρεῖον,-ου

przychodzić p. przybywać

przychód accessus,-us *m.*; acceptum,-i *n.*; acquisitio,-ōnis *f.*; introites,-um *m.pl.*; lucrum,-i *n.*; fructus,-us *m.*; quaestus,-us *m.*; ὁ τόκος,-ου; ἡ εὐπορία,-ας; ἡ λῆμψις,-εως;

przychylać inclino, 1, -āvi, -ātum; (in)fleco, 3, -flexi, -flectum; ἐγκλίνω
 ~ **się do czyichś próśb** *alicuius* precibus indulgēo, 2, -lsi, -ltum; *alicui alqd* petenti
 satisfacio, 3, -fēci, -factum; *alicui* concēdo, 3, -cessi, -cessum
przychylność benevolentia, -ae *f.*; prōnitas, -ātis *f.*; favor, -ōris *m.*; gratia, -ae *f.*; ἡ
 εὐνοια, -ας; ἡ πρόσκλισις, -εως
Ad captandam benevolentiam.
zjednać sobie czyjaś ~ *alqm* propitium mihi facio, 3, feci, factum; benevolentiam
 mihi concilio, 1, -āvi, -ātum
przychylny benévolus, 3; pronus, 3; propitius, 3; ἴλαος, -ον; (*los*) faustus, 3;
 secundus, 3; εὐτυχής, -ές
być komuś ~ *alicui* favēo, 2, favi, fautum; *alicui* studiōsus sum, esse, fui
przyciągać attraho, 3, -traxi, -tractum; προσέλκω
przyciąganie 1. (ciągnięcie) attractio, -ōnis *f.*; ἡ πρόσελξις, -εως; **2. (ziemskie)**
 gravitatio, -ōnis *f.* terrestris; ἡ ἔλξις, -εως; ἡ νεῦσις, -εως; **3. (tropizm)** taxis, -is
f.; tropismus, -i *m.*; ὁ τροπισμός, -οῦ
przycisk pressio, -ōnis *f.*; grāvitas, -ātis *f.*; ἡ ἐπίθλιψις, -εως
przyciskać primo, 3, pressi, pressum (comprimēre); ἐπιθλίβω; (*do piersi*) *alqm*
 appēctoro, 1, -āvi, -ātum; *alqm* amplexor, 1, -ātus sum; προσστερνίζομαι
przyczepiać infigo, 3, -fixi, -fixum (affigēre); alligo, 1, -āvi, -ātum; annecto, 3, -nexi, -
 nexum; προσάπτω; προσαρτάω
przyczep adminiculum, -i *n.*; infixio, -ōnis *f.*; insertio, -ōnis *f.*; ἡ προσάρτησις, -εως
przyczepność adhaesio, -ōnis *f.*; ἡ προσοφή, -ῆς; ἡ προσαρτητότης, -ητος
przyczyna causa, -ae *f.*; occasio, -ōnis *f.*; ratio, -ōnis *f.*; ἡ αἰτία, -ας; τὸ αἷτιον, -ου
Cessante causā cessat effectus.
bez przyczyny sine causa, témere; **z tej** ~ proptérea (quod), quamobrem,
 quapropter, quod, quoniam, quare, idcirco; **z jakiej** ~ quamobrem, qua de causa
przyczynek adiunctiūncūla, -ae *f.*; additamentum, -i *n.*; τὸ προσάρτημα, -ατος
przyczyniać się contribuo, 3, -ui, -ūtum; cónfero, -fēre, cón tuli, collātum *ad alqd*;
 prosum, prodesse, profui *in alqd*; adiuvo, 1, -iuvi, -iūtum *ad alqd*; pertinēo, 2, -
 tinui, -tentum *ad alqd*; αἰτιάομαι; ποιέω
przyczynowość causālitas, -ātis *f.*; causa, -ae *f.*; ratio, -ōnis *f.* efficiens *f.*; ἡ αἰτιότης, -
 ητος
przyczynowy causālis, -e; αἰτιώδης, -ες
przyciemić affusco, 1, -āvi, -ātum; καπνίζω
przyciemienie offuscatio, -ōnis *f.*; ἡ κάπνισις, -εως
przyciemiony offuscatus, 3; καπνώδης, -ες
przydarzyć się incido, 3, -cidi, -casūrus; προστυγχάνω
przydatność compatibílitās, -ātis *f.*; competentia, -ae *f.*; utilitas, -ātis *f.*; ἡ ὠφέλησις, -
 εως
przydatny aptus, 3; compatibílis, -e; idoneus, 3; servibílis, -e; útilis, -e; ὠφέλιμος, 3;
 χρήσιμος, 3; ἄρτιος, 3

przydawać addo, 3, -dīdi, -dītum; adiungo, 3, -iunxi, -iuctum; προσδίδωμι
przydać się prosum, prodesse, profui; adiumento sum, esse, fui; utilis, -e sum, esse fui; ὠφελέω, βοηθέω

przydawka appositio, -ōnis *f.*; attributio, -ōnis *f.*; attribūtum, -i *n.*; ἡ πρόσθεσις, -εως

przydech aspiratio, -ōnis *f.*; ἡ πρόσπνευσις, -εως

przydomek agnōmen, -īnis *n.*; cognōmen, -īnis *n.*; cognomentum, -i *n.*; supranōmen, -īnis *n.*; ἡ ἔπωνυμία, -ας; ἡ ἐπὶ κλησις, -εως

przydługi oblongatus, 3; ὑπόμακρος, -ον

przydługo diúscule; ὑπόμακρον

przydymiony suffumatus, 3; καπνώδης, -εσ

przydział attributio, -ōnis *f.*; assignatio, -ōnis *f.*; addictio, -ōnis *f.*; ἡ πρόσθεσις, -εως

przydzielać arrogo, 1, -āvi, -ātum; attribuo, 3, -ui, -utum; assigno, 1, -āvi, -ātum; compartior, 4, -itus sum; impertio, 4, -īvi, -ītum; προσδίδωμι; προστίθημι; ἀπονέμω

przyganiać p. ganić

przygarniać appēctoro, 1, -āvi, -ātum; amplector, 3, -plexus sum (complecti);

προσστερνίζομαι; προσλαμβάνω; (**dać gościnę**) hospitalitatem offero, offerre, obtuli, oblātum; ad domum meam recipio, 3, -cepi, -ceptum; ξενίζω

przyglądać się alqd conspicio, 3, -spexi, -spectum (perspicere, inspicere, circumspicere); (con)specto, 1, -āvi, -ātum; contemplor, 1, -ātus sum; intuor, 2, -itus sum (contuēri); ἐπιβλέπω; καθοράω; παρακύπτω; ἐπισκοπέω; θεάομαι; ἐποπτεύω

przyglądanie się contemplatio, -ōnis *f.*; inspectio, -ōnis *f.*; ἡ ἐπίσκεψις, -εως

przygluszenie obtusio, -ōnis *f.*; ἡ ὑποκωφότης, -ητος

przygnębienie angor, -ōris *m.* defectio, -ōnis *f.*; maeror, -ōris *m.*; demissio, -ōnis *f.*

ānimi; tristitia, -ae *f.*; tristimonia, -ae *f.*; ἡ δυσθυμία, -ας; ἡ κατήφεια, -ας

przygnębiony depressus, 3; demissus, 3; afflictus, 3; fractus, 3; maestus, 3; tristis, -e; δύσθυμος, -ον

przygniatać déprimo, 3, -pressi, -pressum (opprimere); praegravo, 1, -āvi, -ātum; ἐπιθλίβω; βαρέω

przygniatający depressivus, 3; ἐπιθλιπτικός, -όν

przygnieciony depressus, 3; ἐπιθλαστός, -όν

przygoda accidens, -entis *n.*; casus, -us *m.*; res, rei *f.* mira; ἡ περιπέτεια, -ας

przygodny occasionālis, -e; accidentālis, -e; τυχικός, 3

przygotowanie (prae)paratio, -ōnis *f.*; apparatus, -ōnis *f.*; ἡ ἐτοιμασία, -ας; ἡ κατασκευή, -ῆς

przygotowawczy (ante)praeparatorius, 3; ἐτοιμικός, 3

przygotowywać (prae)paro, 1, -āvi, -ātum (apparare); facesso, 3, -ivi, -itum; instruo, 3, -xi, -ctum; providēo, 2, -vidi, -visum; (προ)ἐτοιμάζω; (κατα)σκευάζω; καταρτίζω; παρίστημι; τεύχω; παρασκευάζω; κατεργάζομαι

przygraniczny affinis, -e; adlimitāneus, 3; πρόσορος, -ον

przygrywać praecino, 3,-cinui,-centum; τὸ προκώμιον παίζω

przygrywka anteludium,-ii n.; praeludium,-ii n.; τὸ προκώμιον,-ου

przygwoździć conclavo, 1,-āvi,-ātum; προσηλώω

przyimek praepositio,-ōnis f.; ἡ πρόθεσις,-εως

przyjaciel amīcus,-i m.; familiaris,-i m.; coaequalis,-is m.; necessarius,-ii m.;

contubernālis,-e m.; sodalis,-is m.; ὁ ἑταῖρος,-ου; ὁ φίλος,-ου; ὁ πέλας,-ου

Amīcus certus in re incerta cernitur. Tēmpore felīci multi numerantur amīci.

Nullus amīcus nil habenti. Novos amīcos dum paras, véteres cole! Sibi bene

facit, qui bene facit amīco. Communia sunt amicorum inter se omnia. Qui

ōmnibus diffidit, is numquam amīcos sibi comparābit. Homo hómīni amīcus

esse debet. Mars non Musis amīcus. Donec eris felix, multos numerabis

amīcos; tēmpora si fuerint núbila, solus eris. Amīcos res secundae parant,

adversae probant. Obsequium amīcos, véritas odium parit. Obsequio retinentur

amīci. Ubi opes, ibi amīci. Inimīci saepe verum dicunt, amīci numquam.

Secrēto amīcos ádmone, lauda palam. Áliter cum tyranno, aliter cum amīco
vívitur.

przyjacielski amīcus, 3; amicālis,-e; familiaris,-e; φιλικός, 3

przyjaciółka amīca,-ae f.; ἡ φιλία,-ας

Amīcus Plato, sed magis amīca véritas.

przyjazd adventus,-us m.; ἡ ἄφιξις,-εως

przyjazny amicōsus, 3; benignus, 3; benévolus, 3; comis,-e; humānus, 3; φίλιος, 3;
φίλος, 3; εὖψυχος,-ον

przyjaźnić się amīcor, 1,-ātus sum; φιλιάζω

przyjaźń amicitia,-ae f.; familiárītas,-ātis f.; ἡ φιλία,-ας; ἡ ὀμιλία,-ας

Amicitia inter pares. Amicitia inter pócula contracta plerumque vítrea est.

Amicitia nisi in bonis esse non potest. Amōre, more, ore, re servantur amicitiae.

Quae potest esse vitae iucúnditas sublātis amicitiiis? Vitae sal amicitia.

Secundas res splēditiores facit amicitia et adversas leviores. Verae amicitiae
sempiternae sunt. Inter dómīnum et servum nulla amicitia est.

przyjemnie grate, iucunde, laetabíliter, suáviter; ἡδονικῶς; ἡδύ

przyjemność deliciae,-arum f.pl.; delectatio,-ōnis f.; gratílītas,-ātis f.; iucúnditas,-ātis
f.; laetitia,-ae f.; oblectatio,-ōnis f.; delectamentum,-i n.; voluptas,-ātis f.;

suávītas,-ātis f.; ἡ ἀπόλαυσις,-εως; ἡ εὐφροσύνη,-ης; ἡ ἡδονή,-ῆς;

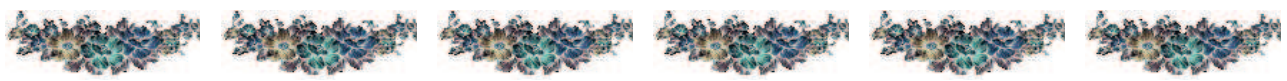
ἡ τρυφή,-ῆς; ἡ χρηστότης,-ητος

przyjemny acceptábīlis,-e; amoenus, 3; dulcis,-e; gratus, 3; iucundus, 3; laetábīlis,-e;
lépidus. 3; suavis,-e; ἡδύς,-εῖα,-ύ; ἡδονικός; ἀσμενιστός, 3; περιούσιος,-ον;
χρηστός, 3

Útile dulci miscēre.

przyjeżdżać ádvehor, 3,-vectus sum; advenio, 4,-veni,-ventum (pervenīre); φθάνω;
προσέρχομαι

przyjęcie 1. (branie) acceptatio,-ōnis; acceptio,-ōnis f.; receptio,-ōnis f.; assumptio,-
ōnis f.; ἡ δέξις,-εως; ἡ ὑποδοχή,-ῆς; ἡ πρόσημψις,-εως; **2. (dostęp,**

- audiencja**) admissio,-ōnis f.; audientia,-ae f.; **3. (uczta)** cena,-ae f.; epulatio,-ōnis f.; epulae,-arum f.pl.; ἡ ὑποδοχή,-ῆς; **4. (np. do szkoły)** admissio,-ōnis f.; ἡ μετάλη(μ)ψις,-εως; **5. (do pracy)** assumptio,-ōnis f.; ἡ ἀποδοχή,-ῆς
- przyjęty** acceptus, 3; admissus, 3; assumptus, 3; δεκτός, 3; λελημμένος, 3
- przyjmować** accipio, 3,-cepi,-ceptum (recipere, suscipere); admitto, 3,-misi,-missum; assumo, 3,-sumpsi,-sumptum; (προς)δέχομαι; ὑποδέχομαι; (προς)λαμβάνω; κομίζω
- przyjście** adventus,-us m.; accessus,-us m.; ἡ ἀφίξις,-εως; ἡ εἴσοδος,-ου; ἡ ἔλευσις,-εως; ἡ παρουσία,-ας
- przyjść** p. przybywać
- przykazanie** commendatum,-i n.; praescriptio,-ōnis f.; praescriptum,-i n.; mandatum,-i n.; praeceptum,-i n.; ἡ ἐντολή,-ῆς; τὸ ἐνταλμα,-ατος; ἡ ἐπιταγή,-ῆς; ἡ παραγγελία,-ας
- Longum iter est per praecepta, breve et efficax per exempla.**
- przykazywać** commendo, 1,-āvi,-ātum; impero, 1,-āvi,-ātum; iubeo, 2, iussi, iussum; mando, 1,-āvi,-ātum; praecipio, 3,-cepi,-ceptum; ordino, 1,-āvi,-ātum; ἐντέλλομαι; ἐπιτάσσω; παραγγέλλω
- przyklaskiwać** applaudo, 3,-plausi,-plausum; πλαταγέω
- przykleić** p. przyklepiać
- przykleknąć** genuflecto, 3,-flexi,-flexum; γονυπετέω
- przykład** exemplum,-i n.; exemplar,-aris n.; specimen,-inis n.; paradigma,-atis n.; τὸ δεῖγμα,-ατος; τὸ παράδειγμα,-ατος; ὁ ἀντίτυπος,-ου; ὁ τύπος,-ου; ἡ παραβολή,-ῆς
- Longum iter est per praecepta, breve et efficax per exempla. Verba docent, exempla trahunt. Vos exemplaria Graeca versate semper.**
- na przykład** ut puta; exempli causā (gratiā), sicut, velut; ἀμέλει
- przykladać alicui rei (ad alqd)** applico, 1,-āvi,-ātum; admovēo, 2,-mōvi,-mōtum; appōno, 3,-posui,-positum; adiungo, 3,-iunxi,-iunctum; contingo, 3,-tigi,-tactum; προστίθημι; ἐπιβάλλω
- p. się do alicui rei** studēo, 2,-ui, - ; σπουδάζω
- przykładanie** applicatio,-ōnis f.; ἡ πρόσθεσις,-εως
- przykro** moleste, ingrāte; χαλεπῶς
- przykro mi** dolēo, 2, dolui, dolitūrus; piget, 2, piguit (me) me alicuius rei; χαλεπαίνομαι; χαλέπομαι
- przykrość** aerumna,-ae f.; displicentia,-ae f.; despectus,-us m.; fastidium,-ii n.; molestia,-ae f.; incōmmodum,-i n.; ἡ μέριμνα,-ης; τὸ πάθημα,-ατος; ἡ χαλεπότης,-ητος; ἡ ἀργαλεότης,-ητος
- doznać** ~ molestiam accipio, 3,-cēpi,-ceptum; molestiā afficior, 3,-fectus sum;
- sprawić komuś** ~ molestiam alicui affero, afferre, attuli, allātum; molestiā (incōmodo) alqm afficio, 3,-fēci,-fectum
- przykry** molestus, 3; gravis,-e; ingrātus, 3; iniucundus, 3; ἀργαλέος, 3; λυπρός, 3; βαρύς,-εῖα,-ύ; σκληρός, 3

przykrycie 1. (przykrywka) opérculum, -i *n.*; τὸ ἐπικάλυμμα, -ατος; **2. (nakrycie)** supertégulum, -i *n.*; τὸ σκέπασμα, -ατος
przykryć (co)operio, 4, -operui, -opertum; (pro)tego, 3, -texi, -tectum (supertegere, obtegere); velo, 1, -āvi, -ātum; (ἐπι)καλύπτω
przykrywka cooperimentum, -i *n.*; opérculum, -i *n.*; τὸ ἐπικάλυμμα, -ατος
przykrzy mi się (per)taedet, 2, -taesum est (-taedit) me; βδελύσσομαι
przykucnięcie subsessio, -ōnis *f.*; ἡ ὄκλασις, -εως
przykuć affīgo, 3, -fixi, -fixum (infigere); accūdo, 3, -cudi, -cusum; προσηλώω; προσπήγνυμι
przykurcz contractūra, -ae *f.*; ἡ συστολή, -ῆς
przykurczenie contractus, -us *m.*; ἡ συστολή, -ῆς
przykurczony contractus, 3; σύστολος, -ον
przylatywać ádvolo, 1, -āvi, -ātum; προσπέτομαι
przylądek promunturium, -ii *n.*; promontorium, -ii *n.*; lí(n)gula, -ae *f.*; ἡ ἀκτή, -ῆς; τὸ ῥίον, -ου; τὸ ἀκρωτήριο, -ου
przylegać adhaerēo, 2, -haesi, -haesum *alicui* (inhaerere); adiacēo, 2, -ui *alicui*; contingo, 3, cōntigi, contactum; προσκαρτερέω; συνομορέω; προσκολλάομαι; ἀντέχομαι; παρακείμει; προστήκομαι
przyleganie adhaesio, -ōnis *f.*; cohaesio, -ōnis *f.*; adhaerentia, -ae *f.*; contactus, -us *m.*; ἡ ἀντοχή, -ῆς; ἡ περιπλοκή, -ῆς
przyległy adiacens, -entis; appósitus, 3; cōntinens, -entis; finítimus, 3; v́icinus, 3; παρακείμενος, 3
przylepiać agglútino, 1, -āvi, -ātum; állino, 3, -lēvi, -litum; προσκολλάω
przylepiony agglutinated, 3; állitus, 3; adhaerens, -entis; πρόσκολλος, -ον
przylot advolatio, -ōnis *f.*; advolatus, -us *m.*; ἡ πρόσπτησις, -εως
przylapać desúbito, 1, -avi, -atum; deprehendo, 3, -prehendi, -prehensum; ἄπτομαι; προλαμβάνω
przylączać *alicui* annecto, 3, -nexui, -nexum; adiungo, 3, -iunxi, -iunctum; προσάπτω; προσζεύγνυμι
p. się commúnico, 1, -āvi, -ātum; me ápplico, 1, -āvi, -ātum; προσκοινωνέω; προσκλίνομαι; προστρέχω
przylączenie adiunctio, -ōnis *f.*; annexio, -ōnis *f.*; ἡ πρόσαψις, -εως; ἡ πρόσζευξις, -εως
przyłożenie appositio, -ōnis *f.*; aptatio, -ōnis *f.*; ἡ πρόσ-θεσις, -εως
przymawiać allūdo, 3, -lusi, -lusum; προσλέγω
przymierać (*np. z głodu*) fame afficior, 3, -fectus sum (laboro, 1, -āvi, -ātum); ὑπερπεινάω
przymierzać probo, 1, -āvi, -ātum *alqd.*; apto, 1, -āvi, -ātum *alicui*; ἐμπειράομαι
przymierze foedus, -ēris *n.*; pactus, -us *m.*; ἡ συμμαχία, -ας; ἡ διαθήκη, -ης
zawrzeć ~ foedus ferio, 4, -īvi, -ītum (facio, 3, feci, factum); pactum pango, 3, pepigi (panxi), pactum; **zachować** ~ foedus servo, 1, -āvi, -ātum; foedere sto, 1, steti, statum; **złamać** ~ foedus violo, 1, -āvi, -ātum (frango, 3, frēgi, fractum)

przymilać się blandior, 4,-itus sum *alicui*; κολακεύω; αἰκάλλω; σαίνω

przymilanie (się) blandimentum,-i *n.*; ἡ κολακεία,-ας

przymiot habitūdo,-īnis *f.*; proprietas,-ātis *f.*; quālitas,-ātis *f.*; virtus,-ūtis *f.*;

ἡ ἀρετή,-ῆς; ἡ ποιότης,-ητος; ἡ ἰδιότης,-ητος

przymiotnik adiectivum,-i *n.*; ἡ ἐπίθεσις,-εως

przymknięty semiclausus, 3; ὑπόκλειστος,-ον

przymocować (af) fīgo, 3,-fixi,-fixum (infigēre); déligo, 1,-āvi,-ātum (alligare);

προσαρτάω; προσάπτω

przymówka allusio,-ōnis *f.*; ἡ πρόσλεξις,-εως

przymrozek gelu,-us *n.* leve; gelicidium,-ii *n.*; gelicidia,-ae *f.*; ὁ ὑπόκρυμος,-ου

przymus coarctatio,-ōnis *f.*; coact(at)io,-ōnis *f.*; coactus,-us *m.*; constrictio,-ōnis *f.*;

necēssitas,-ātis *f.*; vis *f.*; ἡ ἀνάγκη,-ης; ἡ βία,-ας

bez ~ líbere, sua sponte; **robić coś pod** ~ *alqd* coactus (invītus) facio, 3, feci, factum

przymusowy obligatorius, 3; coactīvus, 3; necessarius, 3; ἀναγκαῖος, 3; βιαστικός, 3

przymuszać (vi) cogo, 3, coēgi, coactum; coacto, 1,-āvi,-ātum; constringo, 3,-

strinxi,-strictum; coarto, 1,-āvi,-ātum; compello, 3,-puli, -pulsum; protraho, 3,-

traxi,-tractum; ἀναγκάζω; βιάζω

przymuszony coactus, 3; invītus, 3; ἀέκων,-ουσα,-ον; ἀναγκαστός, 3; βίαιος, 3

przynaglać éxcito, 1,-āvi,-ātum (incitare, concitare); stímulo, 1,-avi, -atum; urgēo, 2,

ursi, -; sollícito, 1,-āvi,-ātum; impello, 3,-puli,-pulsum; ὠθέω; παροξύνω

przynajmniej saltem, saltim, non minus quam, certe, quidem; γε; ἀλλά

przynależność adhaerentia,-ae *f.*; participatio,-ōnis *f.*; ἡ συγκοικωνία, -ας;

τὸ μέρος,-εος

przynęta invitamentum,-i *n.*; pellectio,-ōnis *f.*; illécebra,-ae *f.*; τὸ δέλεαρ,-ατος

przynosić áffero, afférre, áttuli, allātum (perferre, deferre); apporto, 1,-āvi,-ātum;

προσφέρω; προσκομίζω; προσεγγίζω

p. szkodę detrimento sum, esse, fui; damnum ínfero, inférre, íntuli, illātum;

βλάπτω

p. ulgę perlévigo, 1,-āvi,-ātum; κουφίζω

p. wodę aquor, 1, atus sum; ὑδρεύω

przypadać komuś alicui lub in alqm cedo, 3, cessi, cessum; κληρονομέω;

συμβαίνω

Res nullius cedit primo occupanti.

przypadek 1. (los) fors,-rtis *f.*; casus,-us *m.*; fortūna,-ae *f.*; ἡ τύχη,-ης; ἡ πτώσις,-

εως; τὸ αὐτόματον,-ου; **2. (wydarzenie)** accidens,-entis *m.*; accidentia,-ae *f.*;

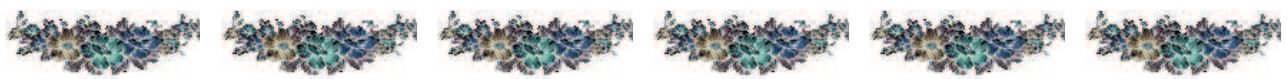
casus,-us *m.*; lapsus,-us *m.*; occasio,-ōnis *f.*; eventus,-us *m.*; íncidens,-entis *m.*; τὸ

σύμπτωμα,-ατος; ἡ περίπτωμα,-ατος; **3. (gramatyczny)** casus,-us *m.*; τὸ

πτωτικόν,-οῦ

Nemo casu bonus fit.

przypadkowy *accidentālis, -e; casuālis, -e; incidentālis, -e; eventuālis, -e; fortūitus, 3; sporādicus, 3; τυχικός, 3; τυχαῖος, 3*
przypadłość *accidens, -entis m.; ἡ περίπτωσις, -εως; τὸ παρασύμπτωμα, -ατος; τὸ συμβεβηκός*
przypalać *adūro, 3, -ussi, -ustum; προσκαίω*
przypalenie *adustio, -ōnis f.; ἡ πρόσκαυσις, -εως*
przypalony *adustus, 3; πρόσκαυστος, -ον*
przypatrywać się *alqd inspicio, 3, -spexi, -spectum; specto, 1, -āvi, -ātum; invisio, 3, -visi, -visum; consídero, 1, -āvi, -ātum; intuēor, 2, -tuitus sum; observo, 1, -āvi, -ātum; ἐπισκέπτομαι; θεάομαι; κατανοέω; θεωρέω*
przypędzać *adigo, 3, -egi, -actum; appello, 3, -pūli, -pulsum; προσελαύνω*
przypelzać *arrēpo, 3, -repsi, -reptum; προσέρπω*
przypiekać *asso, 1, -āvi, -ātum; cauterio, 1, -āvi, -ātum; adūro, 3, -ussi, -ustum; καυ(σ)τηριάζω*
przypilnować *advígilo, 1, -āvi, -ātum; custodio, 4, -īvi, -ītum; προστηρέω; παραφυλάττω*
przypisek *annotamentum, -i n.; adnotatio, -ōnis f.; ἡ παραγραφή, -ῆς*
przypisywać 1. (dopisywać) *annoto, 1, -āvi, -ātum; adscribo, 3, -psi, -ptum; προσγράφω; 2. (imputować)* *ímputo, 1, -āvi, -ātum; (at)tribuo, 3, -bui, -būtum; ἀλλογέω; 3. (przypisywać sobie)* *ascisco, 3, -scivi, -scitum; 4. (przytwierdzać)* *adscribo, 3, -scripsi, -scriptum; προσάπτω; ἐπαγγέλλομαι*
~ komu winę culpam alicui assigno, 1, -āvi, -ātum (attribuēre); alicui imputo, 1, -āvi, -ātum; ~ co czyjejs winie alqd culpaē alicuius attribuēre
przyływ *affluxus, -us m.; affluentia, -ae f.; confluxus, -us m.; ἡ πρόσχυσις, -εως; (morza) assisa, -ae f.; ledo, -ōnis m.; ἡ ῥαχία, -ας*
przyływać *affluo, 3, -fluxi, -fluxum; προσρέω; (np. człowiek) annato, 1, -āvi, -ātum; anno, 1, -āvi, -ātum; προσνέω; (okręt) annavigo, 1, -āvi, -ātum; εἰσπλέω*
przypijać *própino, 1, -āvi, -ātum; προπίνω*
przypominać 1. (komuś) *alicui alqd in memoriam révoco, 1, -āvi, -ātum; admonēo, 2, -ui, -itum (commonēre); commonefacio, 3, -feci, -factum; monito, 1, -āvi, -ātum; (ἀνα)μιμνσκοῦ; 2. (sobie)* *recordor, 1, -ātus sum z gen.; reminiscor, 3 z gen.; ἀναμιμσκομαι; μνημονεύω*
przypomnienie 1. (komuś) *admonitio, -ōnis f.; ἡ ἀνάμνησις, -εως; 2. (sobie)* *reminiscentia, -ae f.; recordatio, -ōnis f.; ἡ ὑπόμνησις, -εως*
przypowieść *parábola, -ae f.; parábole, -ae f.; ἡ παραβολή, -ῆς; ἡ παροιμία, -ας*
przyprawa *condimentum, -i n.; τὸ ἀρωματικόν, -οῦ; τὸ παράρτημα, -ατος*
Cibi condimentum est fames.
przyprawiać (kulin.) *condio, 4, -īvi, -ītum; sapōro, 1, -āvi, -ātum; παραρτύω*
przyprawy korzenne *arómata, -ōrum n.pl.; τὰ ἀρώματα, -ων*
przyprawadzać *addūco, 3, -duxi, -ductum (deducēre, perducēre); προσάγω*
przypuszczać (mniemać) *suppōno, 3, -posui, -positum; conicio, 3, -ieci, -iectum; coniecto, 1, -āvi, -ātum; praeópinor, 1, -ātus sum; praesūmo, 3, -sumpsi, -sumptum;*

subiúdicó, 1,-āvi,-ātum; ὑποτίθημι; δοκέω; νομίζω; νοέω; οἶομαι; ὑπολαμβάνω

Quisque praesúmitur bonus, donec probētur contrarium.

przypuszczalnie ut suspicari licet; ut veri símile est; ὑποθετικῶς

przypuszczalny suppositionālis,-e; praesumptīvus, 3; ὑποθετικός, 3

przypuszczenie coniectūra,-ae *f.*; praesumptio,-ōnis *f.*; suppositio,-ōnis *f.*; suspitio,-ōnis *f.*; ἡ δόξα,-ης; ἡ ὑπόθεσις,-εως

przyrastać 1. (wzrastać) accresco, 3,-crēvi,-crētum; αὐξάνομαι; **2. (wrastać)** *alicui rei* inhaerēo, 2, -si, -; inhaeresco, 3,-haesi,-haesum; προσφύομαι

przyrastanie accretio,-ōnis *f.*; inhaesio,-ōnis *f.*; ἡ πρόσφυσις,-εως

przyroda natūra,-ae *f.*; ἡ φύσις,-εως

przyrodni consanguíneus, 3; συγγενής,-ές

przyrodniczy naturālis,-e; φυσικός, 3

przyrodnik naturalista,-ae *m.*; physicus,-i *m.*; ὁ φυσικός,-οῦ

przyrodzony inhaerens,-entis; innatus, 3; natīvus, 3; συγγενικός, 3; φυσικός, 3

przyrost augmentum,-i *n.*; auctus,-us *m.*; accretio,-ōnis *f.*; incrementum,-i *n.*; accrementum,-i *n.*; τὸ αὐξήμα,-ατος

przyrostek (*gram.*) suffixum,-i *n.*; suffixus,-i *m.*; τὸ μόριον,-ου

przyrośnięcie accretio,-ōnis *f.*; adhaesio,-ōnis *f.*; ἡ πρόσφυσις,-εως

przyrośnięty accrētus, 3; adhaerens,-entis; πρόσφυτος,-ον

przyrząd apparātus,-us *m.*; instrumentum,-i *n.*; órganum,-i *n.*; machīna,-ae *f.*; τὸ ὄργανον,-ου

przyrządzać (*prae*)paro, 1,-āvi,-ātum; παρασκευάζω; τεύχω

przyrzeczenie promissio,-ōnis *f.*; promissum,-i *n.*; sponsio,-ōnis *f.*; pollicitatio,-ōnis *f.*; fides,-ei *f.*; ἡ ἐπαγγελία,-ας; ἡ ὑπόσχεσις,-εως

Promissa cadunt in débitum.

dotrzymać ~ promissum efficio, 3,-fēci,-fectum (*servo*, 1,-āvi,-ātum)

przyrzekać promitto, 3,-misi,-missum; pollicēor, 2,-lícitus sum; pollicitor, 1,-ātus sum; (*uroczyście*) (*de*)spondēo, 2,-spondi,-sponsum; ὑπισχνέομαι; ἐπαγγέλλομαι

przysadka (*med.*) glándula,-ae *f.* pituitaria; colatorium,-ii *n.*; pituitarium,-ii *n.*; ἡ ὑπόφυσις,-εως

przysadzisty brachytypicus, 3; βραχύτυπος,-ον

przysądzać adiúdicó, 1,-āvi,-ātum; addīco, 3,-xi,-ctum; ἐπικρίνω

przysądzenie adiudicatio,-ōnis *f.*; addictio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπίκρισις,-εως

przysiad subsessio,-ōnis *f.*; ἡ ὄκλασις,-εως

przysiądać się assīdo, 3,-sēdi,-sessum; παρακαθέζομαι

przysięga iuramentum,-i *n.*; iusiurandum,-i *n.* (*ius*,-ris *n.* iurandum); iurandum,-i *n.*; (*uroczysta*) sacramentum,-i *n.*; ὁ ὄρκος,-ου; ἡ ὄρκωμοσία,-ας

Amantis iusiurandum poenam non habet.

przysięgać (*ad*)iūro, 1,-āvi,-ātum; ὀμνυμι; ὀρκίζομαι; ἐπιορκέω; μισιτεύω; ὀμνύω

In verba magistri iurare.

~ **falszywie** falsum iurare; periero, 1, -āvi, -ātum; periuro, 1, -avi, -atum; ~ **komuś** wierność in verba *alicuius* iurare

przysięgły iuratorius, 3; iuratus, 3; ὄρκιος, 3

przysłać (im)mitto, 3, -misi, -missum; πέμπω

przysłowie proverbium, -ii *n.*; adagium, -ii *n.*; ἡ παροιμία, -ας

przysłowiowy proverbialis, -e; παροιμιακός, 3

przysłówek adverbium, -ii *n.*; τὸ ἐπίρρημα, -ατος

przysłuchiwać się ausculto, 1, -āvi, -ātum; peraudio, 4, -īvi, -ītum; aures praesto, 1, -stīti, -stītum (-statum); ὑπακούω; ἐπακροάομαι

przysługa servitium, -ii *n.*; favor, -ōris *m.*; munus, -ēris *n.* ab obsequio; gratia, -ae *f.*; officium, -ii *n.*; beneficium, -ii *n.*; τὸ διακόνημα, -ατος; ἡ εὐεργασία, -ας

przysługiwać cōmputo, 1, -āvi, -ātum; ὀφείλομαι

p. mi prawo ius penes me est

przysłużyć się servitium (ōperam) *alicui* do, 1, dedi, datum; favorem facio, 3, feci, factum; officia (beneficia) *in alqm* cōfero, confēre, cōntuli, collātum; *alicui* gratīficor, 1, -ātus sum; διακονέω; λειτουργέω; ὑπηρετέω; χαρίζομαι
dobrze się komuś ~ bene erga *alqm* mērēor, 2, meritus sum; **źle się komuś** ~ male *de alqo* merēri

przysmak obsonium, -ii *n.*; scitamenta, -ōrum *n.pl.*; cuppedia, -ae *f.*; τὸ λίχνευμα, -ατος

przysmażyć asso, 1, -āvi, -ātum; adūro, 3, -ussi, -ustum; σταθεύω; τηγανίζω

przysparzać accresco, 3, -crēvi, -cretum; augmento, 1, -āvi, -ātum; incremento, 1, -āvi, -ātum; αὐξάνω; τοκέω; προσεργάζομαι

przyspieszać accēlero, 1, -āvi, -ātum; admatūro, 1, -āvi, -ātum; apprōpero, 1, -āvi, -ātum; affēstino, 1, -āvi, -ātum; ἐπιταχύνω; ἐπείγω; σπεύδω

przyspieszający accēlerans, -antis; affēstinans, -antis; ἐπιταχύνων, -ουσα, -ον

przyspieszenie acceleratio, -ōnis *f.*; ἡ ἐπιταχεία, -ας

przysposabiać 1. (przygotować) praeparo, 1, -āvi, -ātum (parare, comparare);

compōno, 3, -posui, -positum; παρασκευάζω; κατεργάζομαι; ἐτοιμάζω; **2.**

(**usynowić**) arrego, 1, -āvi, -ātum; adopto, 1, -āvi, -ātum; υἱοποιέομαι

przysposobienie adoptio, -ōnis *f.*; arrogatio, -ōnis *f.*; ἡ υἱοθεσία, -ας

przystać 1. (przylgnać) adhaerēo, 2, -haesi, -haesum *alicui*; adiacēo, 2, -ui *alicui*;

προσκολλάομαι; προστήκομαι; **2. (wyrazić zgodę)** consentio, 4, -sensi, -sensum; *alqd* (ap)probo, 1, -āvi, -ātum; συγγιγνώσκω

przystanąć subsisto, 3, -stiti, -, (consistēre); παρίσταμαι

przystanek statio, -ōnis *f.*; ὁ σταθμός, -οῦ

przystań navale, -is *n.*; portus, -us *m.*; refugium, -ii *n.*; perfugium, -ii *n.*; ὁ λιμὴν, -ένος; ἡ κάταρσις, -εως

przystawiać āpplico, 1, -āvi, -ātum (-cui, -citur); appōno, 3, -posui, -positum; admovēo, 2, -mōvi, -motum; προσίστημι; προστίθημι

przystawianie applicatio,-ōnis *f.*; appositio,-ōnis *f.*; ἡ πρόσθεσις,-εως

przystawka 1. (w jedzeniu) antipastum,-i *n.*; antecenium,-ii *n.*; gústulum,-i *n.*;

pulmentarium,-ii *n.*; τὸ προσφάγιον,-ου; **2. (dostawienie)** appositio,-ōnis *f.*; ἡ πρόσθεσις

przystąpić *ad alqm* accēdo, 3,-cessi,-cessum; adeo,-ire,-ivi (-ii)-itum; aggredior, 3,-gressus sum; *alicui rei (ad alqd)* appropinquo, 1,-āvi,-ātum; πρόσειμι;

προσπορεύομαι; ἐφίστημι

przystąpienie accessus,-us *m.*; accessio,-ōnis *f.*; ἡ πρόσδοδος,-ου

przystęp accessus,-us *m.*; áditus,-us *m.*; ἡ ἔφοδος,-ου; ἡ προσαγωγή,-ῆς

przystępny 1. (dostępny) accessíbilis,-e; tractábilis,-e; patens,-entis; apertus, 3;

ἐφοδικός,-όν; προσιτός,-όν; **2. (umiarkowana np. cena)** moderatus, 3; μέτριος, 3

przystoi mi coś alqd me decet, 2, decuit; licet, 2, licuit; πρέπει μοι; ἔξεστιν

Quod licet Iovi, non licet bovi.

nie przystoi alqd me dedecet, 2,-decuit; οὐ πρέπει

przystojny formōsus, 3; bellus, 3; decōrus, 3; pulcher, 3; venustus, 3; εὐπρεπής,-ές; εὐσχήμων,-ον

przystosować accómodo, 1,-āvi,-ātum; ápplico, 1,-āvi,-ātum; (ad)apto, 1,-āvi,-ātum; προσαρμόζω

przystosowalność adaptabílitās,-ātis *f.*; accomóditās,-ātis *f.*; ἡ προσαρμοζότης,-ητος

przystosowanie 1. (dostosowanie) accomodatio,-ōnis *f.*; ἡ προσαρμομία,-ας; **2.**

(dopasowanie) adaptatio,-ōnis *f.*; adiustatio,-ōnis *f.*; conformatio,-ōnis *f.*;

ἡ ἄρμονία,-ας; **3. (zrównanie)** adaequatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐξισιότης,-ητος; **4.**

(przyleganie) adhibitio,-ōnis *f.*; adhaesio,-ōnis *f.*; appositio,-ōnis *f.*; ἡ

πρόσθεσις,-εως

przystosowany accomodatus, 3; (ad)aptus, 3; apparatus, 3; appósitus, 3;

προσαρμοστός,-όν; ἄρτιος, 3

przystrajać 1. (zdobić) adorno, 1,-āvi,-ātum; decōro, 1,-āvi,-ātum; κοσμέω; **2.**

(dopasowywać) adapto, 1,-āvi,-ātum; ἄρμόζω

przysuwać attrāho, 3,-traxi,-tractum; admovēo, 2,-movi,-motum (promovēre);

ápplico, 1,-āvi,-ātum; προσφέρω

przyswajać (ap)proprio, 1,-āvi,-ātum; propriífico, 1,-āvi,-ātum; mihi *alqd* ascisco, 3,-

scīvi,-scītum; ἰδιοποιέομαι; ἰδιόομαι; προσλαμβάνω; (w roślinie) assimilo, 1,-āvi,-ātum; συνοικειόω

przyswajalny assimilábilis,-e; ληπτός, 3

przyswajanie 1. (przywłaszczanie) propriificatio,-ōnis *f.*; ἡ ἰδιοποιΐα,-ας; **2.**

(asymilowanie) assimilatio,-ōnis *f.*; integratio,-ōnis *f.*; ἡ συνοικείωσις,-εως; **3.**

(trawienie wtórne) digestio,-ōnis *f.* secundaria

przyszłość futūrum,-i *n.*; postérītas,-ātis *f.*; pósterum,-i *n.*; τὸ μέλλον,-ου; τὰ μ

έλλοντα,-ων

na ~ in pósterum; **w** ~ póstero témpore, pósthac, póstea

przyszły futūrus, 3; pósterus, 3; ventūrus, 3; ἐρχόμενος, 3; μέλλον,-ουσα,-ον

Ventūrae memōres iam nunc estōte senectae!

przyszyć assuo, 3,-ui,-utum; ἐπιράπτω

przyszykować praeparo, 1,-āvi,-ātum; παρασκευάζω

przyśnić się in somnio aperio, 4,-ui,-rtum; in somnio venio, 4, veni, ventum;
ὄνειρώσσω

przyśpieszenie acceleratio,-ōnis f.; ἡ ἐπιταχία,-ας

przyśpieszać p. przyspieszać

przyśpiewywać accino, 3,-cinui, - ; προσδω

przyśrodkowy admediālis,-e; admedianus, 3; mediālis,-e; epicentrālis,-e;
ἐπίκεντρος,-ον

przyświecać praelucēo, 2,-xi, - ; προσλάμπω

przytaczać 1. (toczyć) advolvo, 3,-volvi,-volūtum; προσκυλίω 2. (cytować) locum
cito, 1,-āvi,-ātum; ἐκλέγω

~ przykład exemplum áffero, afférre, áttuli, allātum (proférre, ponēre)

przytakiwać assentior, 4,-itus sum; (skinieniem) innuo, 3,-nui,-nutum; διανεύω;
συνεπιφάσκω

przytarczycza glándula,-ae f. parathyroídea

przytępiony obtūsus, 3; ὑπόκωφος,-ον

przytłaczać ópprimo, 3,-pressi,-pressum; ἐπιπιέζω

przytłumić obtundo, 3,-tusi,-tu(n)sum; κωφάω

przytomnie conscienter; εἰδότης

przytomnieć resipisco, 3,-sipui; - ; ἀνανήφω

przytomność conscientia,-ae f.; sensorium,-ii n.; mens,-ntis f. sana; ἡ συνείδησις,-
εως

utrata ~ ánimi defectio,-ōnis f.; bez ~ sine mente; sine ullo sensu; stracić ~ a
mente discēdo, 3,-cessi,-cessum; ánimo linquor, 3; wrócić do ~ ad sanitatem
redeo, 4,-ii (ivi),-itum (revertor, 3, reversus sum)

przytomny conscius, 3; consciens,-entis; compos,-otis; συννοητικός, 3

przytrafiać się p. zdarzyć się

przytrzymać attinēo, 2,-tinui,-tentum (retinēo,); cohibēo, 2,-bui,-itum; reprehendo,
3,-ndi,-nsum; παρακρατέω

przytulać appéctoro, 1,-āvi,-ātum; amplector, 3,-plexus sum (complecti); amplexor,
1,-ātus sum; προσπτύσσω

przytulny appectorábĭlis,-e; προσπτυστός, 3

przytulak ásylum,-i n.; cenodochium,-ii n.; hospitium,-ii n.; refugium,-ii n.;

perflugium,-ii n.; tutáculum,-i n.; τὸ κρησφύγετον,-ου; τὸ πτωχοτροφεῖον,-ου;
τὸ κοινοδοχεῖον,-ου

przytwierdzać impingo, 3,-pégi,-pactum; affigo, 3,-fixi,-fixum z dat. lub ad alqd;
ἐπικέλλω; προσπήγνυμι; προσάπτω; προσαρτάω

przytwierdzenie adminículum,-i n.; affixio,-ōnis f.; ἡ προσάρτησις,-εως

przytwierdzony affixus, 3; πρόσσαπτος,-ον

przytyk *allusio, -ōnis f.*; ἡ ἐπίθεσις, -εως

przywabiać *pellicio, 3, -lexi, -lectum*; δελεάζω

przywara *defectus, -us m.*; *vitium, -ii n.*; τὸ πάθημα, -ατος; τὸ ἐλάττωμα, -ατος

przywędrować *immigro, 1, -āvi, -ātum*; *advenio, 4, -veni, -ventum*; *apprópero, 1, -āvi, -ātum*; προσέρχομαι

przywiązać *álligo, 1, -āvi, -ātum* (*deligare, illigare*); *astringo, 3, -strinxi, -strictum*; *annecto, 3, -nexui, -nexum*; *advincio, 4, -vinxi, -vinctum* (*devincīre, revincīre*); προσδέω

przywiązanie *alligatio, -ōnis f.*; ἡ πρόσδεσις, -εως

przywidzenie *halucinatio, -ōnis f.*; *visio, -ōnis f.*; *visum, -i n.*; *chimaera, -ae f.*; τὸ φάντασμα, -ατος

przywieść *adduco, 3, -duxi, -ductum* (*deducēre, perducēre*); προσάγω

przywieźć *importo, 1, -āvi, -ātum*; *ínveho, 3, -vexi, -vectum*; *advecto, 1, -āvi, -ātum*; *ínfero, -fēre, -tuli, illātum*; εἰσάγω; προσάγομαι; προσφέρω

przywilej *privilegium, -ii n.*; *beneficium, -ii n.*; *ius, -ris n.* *praecípuum*; ἡ προνομία, -ῆς

przywitać (*con*)*salūto, 1, -āvi, -ātum*; χαιρετίζω

przywitanie *salutatio, -ōnis f.*; χαιρετισμός, -οῦ

przywłaszczać sobie *fraudo, 1, -āvi, -ātum*; *óccupo, 1, -āvi, -ātum*; *potior, 4, -itus sum* *alqa re*; (*ap*)*proprio, 1, -āvi, -ātum*; *propriífico, 1, -āvi, -ātum*; *usurpo, 1, -āvi, -ātum*; *mihi víndico, 1, -āvi, -ātum*; νοσφίζομαι; οἰκειόω; ἰδιοποιέω

przywłaszczenie *appropriatio, -ōnis f.*; *propriificatio, -ōnis f.*; *usurpatio, -ōnis f.*; ἡ οἰκείωσις, -εως; ἡ ἰδιοποιΐα, -ας

przywodzić *addūco, 3, -duxi, -ductum*; προσάγω

przywoływać *accio, 4, -īvi, -ītum*; *ádvocato, 1, -āvi, -ātum*; *arcesso, 3, -ivi, -itum*; *accerso, 3, -ivi, -itum*; μετακαλέομαι; μεταπέμπομαι; προσκαλέομαι

przywołanie *accersitio, -ōnis f.*; *advocatio, -ōnis f.*; ἡ μετάκλησις, -εως

przywódca *conductor, -ōris m.*; *dux, -cis m.*; *princeps, -ipis m.*; *praeses, -idis m.*; *praecessor, -ōris m.*; ὁ ἡγεμὼν, -όνοϋ; ὁ ἡγούμενος, -ου; ὁ ἀγχηγός, -οῦ

przywóz *importatio, -ōnis f.*; *invectio, -ōnis f.*; *subvectio, -ōnis f.*; *advectio, -ōnis f.*; ἡ εἰσαγωγή, -ῆς

przywracać *reassumo, 3, -sumpsi, -sumptum*; *reddo, 3, -dīdi, -dītum*; *reficio, 3, -fēci, -fectum*; *réparo, 1, -āvi, -ātum*; *restauro, 1, -āvi, -ātum*; *restituo, 3, -ui, -utum*; *reconstruo, 3, -xi, -ctum*; *reconstituo, 3, -ui, -utum*; ἀποκαθίστημι

przywracający *reconstruens, -entis*; *reconstituens, -entis*; *reparans, -antis*; *restituens, -entis*; *reddītīvus, 3*; ἀποκαταστατικός, 3; ἀποδοτικός, 3

przywrócenie *restitutio, -ōnis f.*; *reparatio, -ōnis f.*; *restauratio, -ōnis f.*; *reconstructio, -ōnis f.*; *reconciliatio, -ōnis f.*; *re(d)integratio, -ōnis f.*; ἡ ἀπόδοσις, -εως; ἡ ἀποκατάστασις, -εως

przywyknać *alicui rei consuesco, 3, -suevi, -suetum* (*assuescēre, insuescere*); *habítuor, 1, -ātus sum*; *assuefio, -fieri, -factus sum*; προσεθίζομαι

przyznawać *alicui alqd concedo, 3, -cessi, -cessum*; *addico, 3, -dixi, -dictum*; *addo, 3, -dīdi, -dītum*; *ímputo, 1, -āvi, -ātum*; ἀπονέμω; δοκιμάζω

- p. sobie** v́ndico, 1,-āvi,-ātum
p. szlachectwo nobílito, 1,-āvi,-ātum
p. prawo pierwszeństwa primitivo, 1,-āvi,-ātum
p. się do czegoś fatēor, 2, fassus sum *alicui alqd*; ἔξομολογέομαι
p. się zupełnie confitēor, 2,-fessus sum *alicui alqd*
p. się swobodnie profitēor, 2,-fessus sum *alicui alqd*
p.= przysądzać addīco, 3,-dixi,-dictum; adiú dico, 1,-āvi,-ātum; (com)probo, 1,-āvi,-ātum; praerogo, 1,-āvi,-ātum; ἐπικρίνω
p.= przydzielać attribuo, 3,-ui,-utum; προσδίδωμι
p.= uchwalać decerno, 3,-crēvi,-cretum; συντάττω
nie p. się infitior, 1,-ātus sum; ἄρνέομαι
przyzwalać consentio, 4,-sensi,-sensum; permitto, 3,-misi,-missum; praebēo, 2,-ui,-itum; concēdo, 3,-cessi,-cessum; sino, 3, sivi, situm; συγγιγνώσκω; (*oczami*) annicto, 1,-āvi,-ātum; ἐπιμύω; (*głowa*) annuto, 1,-āvi,-ātum; διανεύω
przyzwoitość decus,-ōris n.; decor,-ōris n.; decentia,-ae f.; decorum,-i n.; modestia,-ae f.; verecundia,-ae f.; ἡ ἐπιείκεια,-ας; ἡ ἐντροπή,-ῆς; ἡ αἰδώς,-οῦς; ἡ εὐπρέπεια,-ας; ἡ εὐσχημοσύνη,-ης
przyzwoity decens,-entis; decōrus, 3; honestus, 3; modestus, 3; ingēnuus, 3; verecundus, 3; ἐπιεικής,-ές; εὐπρεπής,-ές
przyzwolenie concessio,-ōnis f.; concessus,-us m.; consensus,-us m.; ἡ συγγνώμη,-ης
przyzwyczajając assuefacio, 3,-feci,-factum *alqa re (alicui rei, ad alqd)* discíplino, 1,-āvi,-ātum; habituo, 1,-āvi,-ātum; προσεθίζω; συνεθίζω
przyzwyczajając się do ... in eam consuetúdinem me addūco, 3,-duxi,-ductum; consuesco, 3,-suēvi,-suētum (insuescēre); solēo, 2, sólitus sum; assuefio,-feri,-factus sum; προσεθίζομαι
Quod male fers, assuesce: feres bene.
przyzwyczajenie assuetūdo,-īnis f.; consuetūdo,-īnis f.; habitūdo,-īnis f.; mos,-ris m.; ὁ συνεθισμός,-οῦ; ἡ συνήθεια,-ας; τὸ ἐπιτήδευμα,-ατος
Consuetūdo est áltera natūra. Gravíssimum est imperium consuetúdinis.
psalm psalmus,-i m.; ὁ ψαλμός,-οῦ
pseudonim pseudónimus,-i m.; nomen,-īnis n. fictum; τὸ ψευδώνυμον,-ου
psi canīnus, 3; κυνικός, 3
psianka czarna (*bot.*) Solānum,-i n. nigrum; ὁ στρύχνος,-ου
psiarnia canīle,-is n.; τὸ κυνοτήριον,-ου
psikus lusum,-i n.; iocus,-i m.; ineptiae,-arum f.pl.; lascivia,-ae f.; ἡ ἐψία,-ας; ἡ παιδιά,-ᾶς
psotnik dusius,-ii m.; ὁ παικτικός,-οῦ
psotny pétulans,-antis; lascīvus, 3; lusōrius, 3; παικτικός, 3
pstry baiolus, 3; díscolor,-oris; discolóreus, 3; varius, 3; versícolor,-oris; furfuráceus, 3; ποικίλος, 3; πολύχρωμος,-ον
psuc corrumpo, 3,-rūpi,-ruptum; delēo, 2,-evi,-etum; déprobo, 1,-āvi,-ātum; deteríoro,

1,-āvi,-ātum; deprāvo, 1,-āvi,-ātum; oleto, 1,-āvi,-ātum; péssimo, 1,-āvi,-ātum;
vitio, 1,-āvi,-ātum; (κατα)- φθείρω; διαφθείρω

psuć się (*np. pokarm*) cario, 1,-āvi,-ātum; rancesco, 3,-ui, - ; putresco, 3,-ui, - ;
σαπρίζομαι

Psyche Psyche,-es *f.*; Ψυχή,-ῆς

*"Dusza", zwiewna i przepiękna ziemianka przedstawiana w postaci motyla,
małżonka Amora.*

psychiatra psychiater,-tri *m.*; alienista,-ae *m.*; ὁ ψυχιατρός,-οῦ

psychiatria psychiatria,-ae *f.*; medicīna,-ae *f.* mentalis; ἡ ψυχιατρεία,-ας

psychiczny mentālis,-e; psychicus, 3; ψυχικός, 3

psychika anima,-ae *f.*; animus,-i *m.*; ingenium,-ii *n.*; mens,-ntis *f.*; psychica,-ae *f.*; ἡ
ψυχή,-ῆς

psychoanalityczny psychoanalyticus, 3; ψυχοαναλυτικός,-όν

psychoanaliza psychoanalysis,-is *f.*; ἡ ψυχοανάλυσις,-εως

psycholog psychólogus,-i *m.*; ὁ ψυχόλογος,-ου

psychologia psychologia,-ae *f.*; ἡ ψυχολογία,-ας

psychonerwica psychoneurōsis,-is *f.*; ἡ ψυχονεύρωσις,-εως

psychopata psychopáthicus,-i *m.*; ὁ ψυχοπαθικός,-οῦ

psychopatia psychopathia,-ae *f.*; ἡ ψυχοπαθεία,-ας

psychoterapia psychotherapia,-ae *f.*; ἡ ψυχοθεραπεία,-ας

psychoza psychōsis,-is *f.*; insānitas,-ātis *f.*; mentis perturbatio,-ōnis *f.*; ἡ ψύχωσις,-εως

pszczelarstwo apicultūra,-ae *f.*; res, rei *f.* apiaria; ἡ μελισσοουργία,-ας

pszczelarz apicultor,-ōris *m.*; apiarius,-ii *m.*; ὁ μελισσεύς,-έως

pszczola apis,-is *f.*; ἡ μέλισσα,-ης

Si sapis, sis apis!

pszenica tríticum,-i *n.*; ὁ σῖτος,-ου; ὁ πυρός,-οῦ

pszenny,-iczny tritíceus, 3; σιτικός, 3

ptactwo volatilia,-ium *n.pl.*; vólucres,-um *f.pl.*; τὰ ὄρνεα,-ων

ptak avis,-is *f.*; ales,-is *m.f.*; pennatus,-i *m.*; volátile,-is *n.*; vólucris,-is *f.*; τὸ ὄρνεον,-
ου; ἡ ὄρνις,-ιδος; τὸ πετεινόν,-οῦ; τὸ πτηνόν,-οῦ

Rara avis. Turpis avis, proprium quae foedat stercore nidum.

ptasi avālis,-e; ὄρνειώδης,-ες

ptaszek avícūla,-ae *f.*; τὸ ὄρνιον,-ου

ptasznik aucupātor,-ōris *m.*; auceps,-ipis *m.*; ὁ ὄρνιθευτής,-οῦ

publicysta *publicātor,-ōris *m.*; diurnarius,-ii *m.*; ὁ δημοσιόλογος,-ου

publicystka *publicatrix,-icis *f.*; diuarnaria,-ae *f.*; ἡ δημοσιόλογος,-ου

publicznie palam, coram ómnibus, aperte, públice; δημοσίως; κοινῶς; φανερῶς;
παρρησί

publiczność públicum,-i *n.*; spectatores,-um *m.pl.*; róρϋlus,-i *m.*; ὁ δῆμος,-ου; οἱ
θεατές,-ῶν

publiczny públicus, 3; commūnis,-e; δημόσιος, 3; κοινός, 3
publikacja *publicatio,-ōnis *f.*; editio,-ōnis *f.*; commentarii,-ōrum *n.pl.*; ἡ δημόσιευσις,-εως
publikować público, 1,-āvi,-ātum; edo, 3, édidi, éditum; δημοσιεύω
puch lanūgo,-īnis *f.*; plūmula,-ae *f.*; ὁ ἴουλος,-ου; (*kwiatowy*) pappus,-i *m.*
puchacz bubo,-ōnis *m.*; strix,-cis *f.*; ὁ πτύγξ,-υγγός
puchar calix,-icis *m.*; róculum,-i *n.*; cyathus,-i *m.*; τὸ ποτήριον,-ου; τὸ κύπελλον,-ου; ἡ κύλιξ,-ικος; τὸ δέπας,-αος; ὁ κύαθος,-ου; ὁ σκύφος,-ου
puchlina tumescentia,-ae *f.*; tumor,-ōris *m.*; ἡ οἴδησις,-εως; (*wodna*) hydropsia,-ae *f.*; ἡ ὑδροψία,-ας
puchnąć (in)tumescō, 3,-mūi, -; turgescō, 3,-cui, -; (ex)túbero, 1,-āvi,-ātum; οἰδέω
pucz seditio,-ōnis *f.*; τὸ πραξικόπημα,-ατος
pułko cápsula,-ae *f.*; capsella,-ae *f.*; cista,-ae *f.*; scátula,-ae *f.*; τὸ κιβώτιον,-ου
puder pulvis,-ēris *m.*; τὸ διάπασμα,-ατος
pułło capsula,-ae *f.*; scátula,-ae *f.*; cóphinus,-i *m.*; ὁ κιβωτός,-οῦ; ὁ τύλλος,-ου; ὁ κόφινος,-ου
pukać percutio, 3,-cussi,-cussum; pulso, 1,-avi, -atum; pulso, 1,-āvi,-ātum; κρούω
pukiel cirrus,-i *m.*; cincinnus,-i *m.*; spínula,-ae *f.*; ὁ βόστρυχος,-ου
pulchny corpulentus, 3; pinguis,-e; παχύς,-εῖα,-ύ
pulpit lectrum,-i *n.*; rúlpitum,-i *n.*; ὁ ἄμβων, -ωνος
puls pulsus,-us *m.*; ὁ παλμός,-οῦ; ὁ σφυγμός,-οῦ; τὸ πήδημα,-ατος
pulsować pulso, 1,-āvi,-ātum; pálpito, 1,-āvi,-ātum; mico, 1,-āvi,-ātum; πάλλω
pulsowanie pulsatio,-ōnis *f.*; palpitiatio,-ōnis *f.*; ὁ παλμός,-οῦ; ὁ πηδηθμός,-οῦ
pulsujący pulsans,-antis; πάλλων,-ουσα,-ον
pułap láquear,-aris *n.*; ἡ ὄροφή,-ῆς
pułapka insidiae,-arum *f.pl.*; láqueus,-i *m.*; plaga,-ae *f.*; ἡ παγίς,-ίδος; ἡ ἐνέδρα,-ας
~ **na myszy** muscípula,-ae *f.*; tendículum,-i *n.*; ~ **na ptaki** aucupium,-ii *n.*;
pułk regimentum,-i *n.*; legio,-ōnis *f.*; cohors,-rtis *m.*; τὸ σύνταγμα,-ατος
pułkownik regimentarius,-ii *m.*; colonnellus,-i *m.*; ὁ συνταγματάρχης,-ου
pumeks pumex,-icis *m.*; ἡ κίσηρις,-εως
punkcja punctio,-ōnis *f.*; paracentēsis,-is *f.*; ἡ παρακέντησις,-εως
punkt punctum,-i *n.*; τὸ κέντρον,-ου; ἡ σπιλάς,-άδος; ἡ στιγμή,-ῆς
~ **po** ~ singillātīm
punktacja punctatio,-ōnis *f.*; ἡ κέντησις,-εως; ἡ σημασία,-ας
punktować pungo, 3, rúpugi (punxi), punctum; puncto, 1,-āvi,-ātum; κεντέω; σημειώω
punktualność *punctuālītas,-ātis *f.*; diligentia,-ae *f.*; ἡ ἀκρίβεια,-ας
punktualny *punctuālis,-e; diligens,-entis; ἀκριβής,-ές; φιλόστοργος,-ον
pupil pupillus,-i *m.*; favorītus,-i *m.*; cliens,-entis *m.*; ocellus,-i *m.*; ὁ κόρος,-ου
pupilka pupilla,-ae *f.*; favorīta,-ae *f.*; ἡ κόρη,-ης

purchawka Lycoperdon,-i *n.* gigánteum; τὸ ἀσχίον,-ου

purpura purpūra,-ae *f.*; blatta,-ae *f.*; ostrum,-i *n.*; phoenicium,-ii *n.*; ἡ πορφύρα,-ας

purpurowić purpūro, 1,-āvi,-ātum; πορφύρω

purpurowieć purpurasco, 3,-ui, -; πορφύρομαι

purpurowy purpūreus, 3; puniceus, 3; πορφύρεος, 3; πορφυροῦς,-ῆ,-οῦν

pustak later,-ēris *m.* vácuus; ὁ πλίνθος,-ου κενός

pustelnia desertum,-i *n.*; eremia,-ae *f.*; ἡ ἔρημία,-ας

pustelnik eremīta,-ae *m.*; eremícola,-ae *m.*; solitarius,-ii *n.*; anachorēta,-ae *m.*; ὁ ἔρημος,-ου; ὁ ἔρημίτης,-ου

pustka vácuum,-i *n.*; vanum,-i *n.*; inánītas,-ātis *f.*; τὸ κένωμα,-ατος

pustkowie desertum,-i *n.* (*też plur.*); solitūdo,-īnis *f.*; vástītas,-ātis *f.*; ἡ ἔρημία,-ας; ἡ ἔρημος,-ου

pustoszeć désero, 3,-serui,-sertum; deserto, 1,-āvi,-ātum; vastor, 1,-ātus sum; desolor, 1,-ātus sum; ἔρημόομαι

pustoszyć (de)vasto, 1,-āvi,-ātum; spolio, 1,-āvi,-ātum; praedor, 1,-ātus sum;

(de)pópulor, 1,-ātus sum; κενόω; ἔρημόω; διαρπάζω; φθείρω

pustota gloria,-ae *f.* inanis; vánītas,-ātis *f.*; lascīvia,-ae *f.*; ἡ κενοδοξία,-ας

pusty 1. (próżny) cavus, 3; vácuus, inānis,-e; 3; κενός, 3; **2. (opustoszały)** desertus, 3; vastus, 3; vácuus, 3; ἔρημος, 3; **3. (o człowieku próżnym)** frívolus, 3; lascīvus, 3; vanus, 3; κενόδοξος,-ον

pustynia desertum,-i *n.*; deserta,-ae *f.*; solitūdo,-īnis *f.*; vastitio,-ōnis *f.*; vástītas,-ātis *f.*; ἡ ἔρημία,-ας

Vox clamantis in deserto.

pustynny desertus, 3; ἔρημικός, 3

puszcza forestum,-i *n.*; ἡ ὕλη,-ης

puszczać (de)mitto, 3,-misi,-missum; ἀφήμι

~ **z rąk** de mánibus amittēre (emittēre); ex mánibus dimittēre; **mróz** ~ frigus

sólvitur; ~ **mimo uszu** néglego, 3,-lexi,-lectum; ~ **kolor** color non manet; **plamy**

~**ły** máculae elutae sunt; ~ **plotki** rumōres díssipo, 1,-āvi,-ātum

puszczyk (*zool.*) Strix,-gis *f.* alūco; parra,-ae *f.*; úlula,-ae *f.*; noctus,-i *f.*; ἡ κικυμώϊς,-ίδος

puszek plúmula,-ae *f.*; lanūgo,-īnis *f.*; ὁ ἴουλος,-ου

puszka bulla,-ae *f.*; scátula,-ae *f.*; pyxis,-is *f.*; ὁ κιβωτός,-οῦ; ἡ πύξις,-εως;

ἡ θήκη,-ης

puszyć się ampullor, 1,-ātus sum; ἀλαζονεύομαι

puszysty plúmicus, 3; πτερισκώδης,-ες

puzon búcina,-ae *f.*; búcinum,-i *n.*; *tuba,-ae *f.* dúctilis

pycha contumelia,-ae *f.*; fastidium,-ii *n.*; superbia,-ae *f.*; insolentia,-ae *f.*; arrogantia,-ae *f.*; ἡ ἀλαζονεία,-ας; ἡ ὕβρις,-εως; ἡ ὑπερηφανία,-ας

Facit fastidium copia. Prospéritas superbiam parit.

Pygmalion Pygmalion,-ōnis *m.*; Πυγμαλίων,-ονος

Król Cypru, zakochany w posągu z kości słoniowej przedstawiającym kobietę. Wyprosił u Afrodyty ożywienie tej rzeźby. Przyjmuje się, że był twórcą sztuki rzeźbiarskiej.

pylica conidiōsis, -is *f.*; ἡ κονιώσις, -εως

p. kamienna chalicosis, -is *f.*; lithosis, -is *f.*; ἡ λίθωσις, -εως

p. metalowa metallōsis, -is *f.*; ἡ μετάλλωσις, -εως

p. węglowa anthracōsis, -is *f.*; ἡ ἀνθράκωσις, -εως

pył lutus, -i *m.*; pulvis, -ēris *m.*; ἡ κονία, -ας; ὁ κονιορτός, -οῦ

pyłek pollen, -ēnis *n.*; pollis, -is *m.f.*

Pyrra Pyrrha, -ae *f.*; Πύρρα, -ας

Rudowłosa córka Epimeteusza i Pandory, żona Deukaliona. Po potopie wraz z mężem, rzucając kamienie za siebie, stali się rodzicami rodzaju ludzkiego.

pysk bucca, -ae *f.*; os, ὄρις *n.*; rostrum, -i *n.*; τὸ ῥύγχος, -εος; τὸ στόμα, -ατος

pyszalek contemptor, -ōris *m.*; iactātor, -ōris *m.*; ostentātor, -ōris *m.*; superbus, -i *m.*; ὁ καταφρονητής, -οῦ; ὁ ὑβριστής, -οῦ

pyszalkowatość barriditas, -ātis *f.*; vanitas, -ātis *f.*; τὸ λάπισμα, -ατος

pyszalkowaty vanitōsus, 3; iactatōsus, 3; λαπιστής, -ές

pyszczek osculum, -i *n.*; τὸ ῥυγχίον, -ου

pysznić się insolesco, 3, -ui, - ; luxurior, 1, -ātus sum; praetumeo, 3; superbio, 4, -, -; τυφλόομαι; λαπίζω; ἀλαζονεύομαι; ἐπαίρω

pyszny 1. (zarozumiały) superbus, 3; insolens, -entis; fastidiōsus, 3; arrogant, -antis; ὑβριστικός, 3; ἀλάζων, -ον; αὐθάδης, -ες; ὑπερήφανος, -ον; **2. (smaczny)** exquisitus, 3; magnificus, 3; splendidus, 3; ἀγαυρός, 3

Tu regere imperio populos, Romane, memento; parcere subiectis et debellare superbos. Victoria naturā insolens et superba est. Deus superbis resistit, humilibus autem gratiam dat.

pytać (intēr)rogo, 1, -āvi, -ātum *alqd (de alqa re)*; (per)contor, 1, -ātus sum; quaero, 3, -sīvi, -sītum *ab (de, ex) alqo*; quaeso, 3, -ivi, - ; percontor, 1, -ātus sum; sciscitor, 1, -ātus sum *ab alqo*; ἐξερτάζω; (ἐπ)ἐρωτάω; πυνθάνομαι; (o *radę*) cōnsulo, 3, -sului, -sultum *alqm de re*; διερωτάω

Interrogāre sapienter est docēre.

pytajnik interrogatīvum, -i *n.*; signum, -i *n.* interrogationis; τὸ διερώτημα, -ατος; τὸ πυσματικόν, -οῦ

Quis, quid, ubi, quibus auxiliis, cur, quómodo, quando?

pytanie interrogatio, -ōnis *f.*; quaestio, -ōnis *f.*; rogātus, -us *m.*; percontatio, -ōnis *f.*; τὸ ἐρώτημα, -ατος; ἡ ἐρώτησις, -εως; ἡ ἀνάκρισις, -εως; ἡ ἐκζήτησις, -εως; τὸ πύσμα, -ατος

pyton python, -ōnis *m.*; ὁ πύθων, -ωνος

R

rabarbar rheum,-i *n.*; rhabárbarum,-i *n.*; τὸ ῥέον,-οντος

rabin rabbinus,-i *m.*; ὁ ῥαββί (*nieodm.*)

rabować depópulor, 1,-ātus sum; depecūlor, 1,-ātus sum; compīlo, 1,-āvi,-ātum; praedor, 1,-ātus sum; raptō, 1,-āvi,-ātum; rapio, 3,-ui,-ptum; diripio, 3,-ui,-reptum; spolio, 1,-āvi,-ātum; ἀρπάζω

rabunek praeda,-ae *f.*; praedatio,-ōnis *f.*; ereptio,-ōnis *f.*; rapīna,-ae *f.*; latrocinium,-ii *n.*; spoliatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀρπαγή,-ῆς; ὁ ἀρπαγμός,-οῦ

rabunkowy depraedatīvus, 3; rapinatus, 3; rapax,-acis; spoliatīvus, 3; praedatorius, 3; ἀρπακτικός, 3

rabuś ablātor,-ōris *m.*; ademptor,-ōris *m.*; compilātor,-ōris *m.*; depeculātor,-ōris *m.*; expilātor,-ōris *m.*; praedo,-ōnis *m.*; praedātor,-ōris *m.*; rapo,-ōnis *m.*; raptor,-ōris *m.*; spoliātor,-ōris *m.*; ὁ ἀρπακτήρ,-ῆρος

rachityzm rachitismus,-i *m.*; ὁ ῥαχιτισμός,-οῦ

rachować cálculo, 1,-āvi,-ātum; ratiócīnor, 1,-ātus sum; cómputo, 1,-āvi,-ātum; (di)número, 1,-āvi,-ātum; λογίζομαι; ψηφίζω

rachuba calculatio,-ōnis *f.*; ratiocīnium,-ii *n.*; ratio,-ōnis *f.*; τὸ λόγισμα,-ατος

rachunek cálculum,-i *n.*; cálculus,-i *m.*; calculatio,-ōnis *f.*; ratio,-ōnis *f.*; computatio,-ōnis *f.*; (*dokument*) rationarium,-ii *n.*; ὁ λόγος, -ου; ὁ λογισμός,-οῦ; (*r. sumienia*) examen,-īnis *n.* conscientiae

~ **dochodów i wydatków (konto)** ratio accepti et expensi; ~ **zgadza się** ratio constat (cónvenit); = **spis należności** apocha,-ae *f.*

rachunki (*lekcja*) arithmética,-ae *f.*; arithmética,-ōrum *n.pl.*; τὰ ἀριθμητικά,-ῶν

rachunkowość ratiocīnium,-ii *n.*; ὁ λογισμός,-οῦ

rachunkowy rationarius, 3; calculatorius, 3; λογιστικός, 3

księga ~ codex,-icis *m.* accepti et expensi; rationarium,-ii *n.*; libellus,-i *m.*; comparsorum

racica úngula,-ae *f.*; ἡ χηλή,-ῆς

racja ratio,-ōnis *f.*; rectitūdo,-īnis *f.*; ὁ λόγος,-ου

racjonalizm rationalismus,-i *m.*; ὁ λογισμός,-οῦ

racjonalny rationālis,-e; λογικός, 3

raczej magis, potius, prius, quin etiam; μᾶλλον; πλέον

raczkować repto, 1,-āvi,-ātum per manus et gēnua; ἔρπω

raczyć pollúcēo, 2,-luxi,-luctum; παραδίδωμι

rad (**zadowolony**) contentus, 3; laetus, 3; gaudens,-entis; satisfactus, 3;

εὐχάριστος,-ον; εὐφρων,-ον

rada 1. (zebranie) concilium,-ii *n.*; τὸ συνέδριον,-ου; τὸ βουλευτήριον,-ου; τὸ συμβούλιον,-ου; **2. (doradzenie)** consilium,-ii; consultatio,-ōnis *f.*; ἡ (συμ)βουλή,-ῆς; ἡ συμβουλία,-ας; **3. (narada)** deliberatio,-ōnis *f.*; ἡ βουλή,-ῆς

Fácilē omnes, cum valēmus, recta consilia aegrōtis damus. Qui spernit consilium, spernit auxilium.

~ **starszych** seniores,-um *m.pl.*; ἡ γερουσία, -ας; τὸ πρεσβυτέριον,-ου
pytać o ~ *alqm de alqa re* cōnsulo, 3,-ui,-ultum; consilium *ab alqo* peto, 3,-īvi,-ītum; **za moją radą** *me auctore, me suasore; admōnitu meo*

Radamantys Radamanthus,-i *m.*; Ραδάμανθυς,-υος

Syn Dzeusa i Europy, brat króla Krety, Minosa, i Sarpedona. Ze względu na swoją prawość, mądrość i sprawiedliwość po śmierci został powołany do Podziemia, by wraz ze swym bratem, Minosem, i innym synem Dzeusa, Ajakosem, sprawować sądy nad zmarłymi.

radca consultor,-ōris *m.*; consultans,-antis *m.*; consiliarius,-ii *m.*; consiliātor,-ōris *m.*; ὁ συμβουλευτής,-οῦ

radiacja *radiatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀκτινοβολία,-ας

radio *radiofōnum,-i *n.*; τὸ ραδιόφωνον,-ου

radiologia *radiologia,-ae *f.*; ἡ ἀκτινολογία,-ας

radło buris,-is *f.*; vomer,-ēris *m.*; τὸ ἄρατρον,-ου

radny consultor,-ōris *m.*; consiliarius,-ii *m.*; decurio,-ōnis *m.*; ὁ βουλευτής,-οῦ; ὁ πολιτάρχης,-ου

radosny gaudens,-entis; hílarus, 3; hilaris,-e; iucundus, 3; laetus, 3; oblectatus, 3; εὐφρων,-ον; ἰλαρός, 3;

radość gaudētia,-ae *f.*; gaudium,-ii *n.*; hílarītas,-ātis *f.*; iucúnditas,-ātis *f.*; laetitia,-ae *f.*; oblectamentum,-i *n.*; ἡ εὐθυμία,-ας; ἡ χαρά,-ᾶς; ἡ τέρψις,-εως; ἡ ἰλαρότης,-ητος; ἡ εὐφροσύνη,-ης; ἡ ἀγαλλίασις,-εως

Gaudia post officia. Vitam miscet dolor et gaudium. Laetitia gárrula res est.

Malum alienum ne féceris tuum gaudium! Scientia magnam laetitiam parat.

radować *p.* cieszyć

radikalny radicālis,-e; ῥιζικός, 3

radykał radicalis,-is *m.*; ὁ ῥιζικός,-οῦ

radzić *komuś* consilior, 1,-ātus sum; (ad)monēo, 2,-ui,-itum; hortor, 1,-ātus sum; praecipio, 3,-cepi,-ceptum; suadēo, 2, suasi, suasum; συμβουλεύω

~ **się** cōnsulo, 3,-sului,-sultum *alqm*; consilium *ab alqo* peto, 3,-īvi,-ītum;

consulto, 1,-āvi,-ātum; ἐπερωτάω; προσανατίθημι; = **obradować** delíbero, 1,-āvi,-ātum; consulto, 1,-āvi,-ātum *de alqa re*

rafa rupes,-is *f.*; saxum,-i *n.*; scórpūlus,-i *m.*; cautes,-is *f.*; τὸ πάγος,-εος; ἡ σπιλάς,-άδος

raj paradīsus,-m.; ὁ παράδεισος,-ου

rajski paradisiācus, 3; παραδεισικός,-όν

rak cancer,-cri *m.*; ὁ καρκίνος,-ου; (*złśliwy*) carcinōma,-atis *n.*; τὸ καρκίνωμα,-ατος
rakarz cārnifex,-icis *m.*; ὁ κυνουλκός,-οῦ
rakowaty cancrōsus; carcinōsus, 3; καρκινώδης,-ες
rama replum,-i *n.*; régula,-ae *f.*; saeptum,-i *n.*; margo,-īnis *m.*; τὸ πλαίσιον,-ου
ramienny brachiālis,-e; humerālis,-e; ὤμιαῖος, 3
ramię armus,-i *m.*; bra(c)chium,-ii *n.*; (h)úmerus,-i *m.*; lacertus,-i *m.*; ulna,-ae *f.*; ἡ ἀγκάλη,-ης; ὁ ὤμος,-ου; ὁ βραχίων,-ονος
Bracchium civile (saeculare).
rana vulnus,-ēris *n.*; laesio,-ōnis *f.*; plaga,-ae *f.*; τὸ ἔλκος,-εος; τὸ τραῦμα,-ατος
Amōris vulnus idem sanat, qui facit. Etiam sanāto vúlnerē cícatrix manet. Non venit vulnus ad cicátricem, in quo medicamenta temptantur. Immedicábile vulnus ense recidendum est, ne pars sincēra trahantur.
randka conventio,-ōnis *f.*; constitūtum,-i *n.*; ἡ συντυχία,-ας
umówić się na ~ tempus locumque *cum alqo* constítuo, 3,-ui,-ūtum
ranek (tempus) matutīnum,-i *n.*; mane *n.* (*nieodm.*); ἡ πρωΐα,-ας; ἡ ἔως, ἔω
ranga gradus,-us *m.*; distinctio,-ōnis *f.*; ordo,-īnis *m.*; ὁ βαθμός,-οῦ; τὸ ζυγόν,-οῦ; ἡ ἀρχή,-ῆς
ranić ferio, 4,-ivi (-ii), itum; saucio, 1,-āvi,-ātum; vúlnero, 1,-āvi,-ātum; vulnífico, 1,-āvi,-ātum; ἔλκω; τιτρώσκω; τραυματίζω; οὐτάζω; παίω
ranny 1. (poranny) matutīnus, 3; πρωϊνός, 3; **2. (zraniony)** saucius, 3; vulneratus, 3; τετραυματισμένος, 3
rano mane; témpore matutīno; πρωΐ; (*bardzo wcześnie*) demāne
do ~ ad lucem; *z* ~ mane, primā luce; témpore matutīno
rapier rudis,-is *f.*; ἡ σπάθη,-ης
raport relatio,-ōnis *f.*; renuntiatio,-ōnis *f.*; narratio,-ōnis *f.*; ἡ διήγησις,-εως ~ *pisemny* lītterae,-arum *f.pl.*; libellus,-i *m.*
raptem súbito, improvīso, inopinato, repente; ἔξαίφνης
raptowny 1. (niespodziewany) subitāneus, 3; improvīsus, 3; inopinatus, 3; ἀπρόοπτος,-ον; **2. (gwaltowny)** véhemens,-entis; repens,-entis; repentīnus, 3; ὀρμητικός, 3
rapsodia rapsodia,-ae *f.*; ἡ ῥαψοδία,-ας
rarytas ráritas,-ātis *f.*; τὸ σπάνιον,-ου
rasa génimen,-īnis *n.*; genus,-ēris *n.*; stirps,-rpis *f.*; τὸ γένημα,-ατος; ἡ γένεσις, -εως; τὸ φῦλον,-ου
rasowy geniminālis,-e; purus, 3; sincērus, 3; γενναῖος, 3; καθαρός, 3
rata pensio,-ōnis *f.* (rata); ἡ δόσις,-εως
ratować auxiliōr, 1,-ātus sum; (con)servo, 1,-āvi,-ātum; eripio, 3, eripui, ereptum; libero, 1,-āvi,-ātum; médicor, 1,-ātus sum; sóspito, 1,-āvi,-ātum; salvo, 1,-āvi,-ātum; succurro, 3,-cu(cu)rri,-cursum *alicui*; vándico, 1,-āvi,-ātum *alqm a re*; ἔρῶ; βοηθέω; σφάζω; ἔξαιρέω; ῥύομαι

ratownictwo salvatio,-ōnis *f.*; ἡ σωτηρία,-ας

ratowniczy salvatorius, 3; σωτηριώδης,-ες

ratownik salvātor,-ōris *m.*; (con)servātor,-ōris *m.*; ὁ σωτήρ,-ῆρος

ratunek refugium,-ii *n.*; auxilium,-ii *n.*; adiumentum,-i *n.*; praesidium,-ii *n.*; salus,-ūtis *f.*; soteria,-ae *f.*; ἡ σωτηρία,-ας; τὸ σωρήριον,-ου

ratunkowy salvaris,-e; salutaris,-e; σωτήριος, 3

ratusz municipium,-ii *n.*; praetorium,-ii *n.*; curia,-ae *f.*; τὸ βουλευτήριον,-ου

ratyfikacja ratificatio,-ōnis *f.*; confirmatio,-ōnis *f.* pública; ἡ κύρωσις,-εως

ratyfikować ratífico, 1,-āvi,-ātum; ratum facio, 3, feci, factum; κυρώω

raz 1. (jeden raz) semel; ἅπαξ; **2. (uderzenie)** plaga,-ae *f.*; alapa,-ae *f.*; ictus,-us *m.*; ἡ πληγή,-ῆς

~ **za razem** etiam atque etiam; συνεχῶς; **innym** ~ alias, alio tēpore; **pewnego**

~ umquam, aliquando, quandoque, quondam; **tym** ~ nunc, hoc tēpore; **w**

žadnym ~ numquam; **ile** ~ quoties, quam saepe; **ostatni** ~ ūltimum, postrēmum;

pierwszy, drugi, trzeci ~ primum, iterum, tertium; **dwa** ~ bis; **trzy** ~ ter; **tyle** ~

toties, tam saepe; **więcej niż** ~ semel atque iterum

razem unā, coniunctim, coniuncte, simul; ὁμοῦ; ὁμόσε; ἁμόθι; ἅμα; σύν

razić 1. (światłem) lúmine (luce) percutio, 3,-cussi,-cussum; φωτίζω; **2. p. uderzać**

razowy (*np. chleb*) niger, 3; robustior,-ius; κριμνίτης,-ες; φαιός, 3

rażny álacer,-ris,-re; festīnus, 3; vīgens,-entis; vivax,-acis; vigorōsus, 3; ὀξύς,-εῖα,-ύ; σφενικός, 3

rażący 1. (bronią, światłem) feriens,-entis; percutiens,-entis; παίων,-ουσα,-ον; **2.**

(błąd) évidens,-entis; permāgnus, 3; κατάδηλος,-ον

rażenie ictus,-us *m.*; plaga,-ae *f.*; ἡ βολή,-ῆς; ἡ πληγή,-ῆς

rażać caedo, 3, cecīdi, caesum; deascio, 1,-āvi,-ātum; trúcido, 1,-āvi,-ātum; κόπτω

rażbek limbus,-i *m.*; margo,-īnis *m.f.*; ora,-ae *f.*; ἡ παραστροφή,-ῆς; τὸ κράσπεδον,-ου

rażka 1. (uchwyt) manículum,-i *n.*; manubri(ol)um,-i *n.*; cápułus,-i *m.*; ἡ λαβή,-ῆς;

ἡ κόπη,-ης; **2. (mała ręka)** manícūla,-ae *f.*; τὸ χειράκιον,-ου

rażczy rápidus, 3; velox,-ocis; citus, 3; celer,-ris,-re; ὀξύς,-εῖα,-ύ

rdest (*bot.*) polygonum,-i *n.*; τὸ πολύγονον,-ου

rdza robīgo,-īnis *f.*; rubīgo,-īnis *f.*; ferrūgo,-īnis *f.*; ὁ ἰός,-οῦ; ἡ βρῶσις,-εως

rdza zbożowa aurūgo,-īnis *f.*; ferrūgo,-īnis *f.*; robīgo,-īnis *f.*; ἡ ἐρυσίβη,-ης

rdzawy ferrúgineus, 3; rubiginōsus, 3; ἰώδης,-ες

rdzeniowy medullaris,-e; medullatus, 3; μυελώδης,-ες

rdzenny aborigenus, 3; genuinus, 3; originālis,-e; ἀρχηγικός, 3; ῥιζικός, 3

rdzeń 1. (zawartość wnętrza) medulla,-ae *f.*; ὁ μυελός,-οῦ; **2. (gram.)** radix,-icis *f.*;

ἡ ῥίζα,-ης

rdzewieć corrodor, 3,-rōsus sum; aerúgino, 1,-āvi,-ātum; κατιόομαι

Rea Sylwia Rea Silvia *f.*

Według wierzeń rzymskich była to matka Romūlusa i Remusa, których ojcem miał być Mars.

reagować vim contrariam facio, 3, feci, factum; ἀντιδράω
reakcja *reactio,-ōnis *f.*; contrarium,-ii *n.*; vis *f.* contraria; ἡ ἀντίδρασις,-εως
reakcyjny obsistens,-entis; óbnitens,-entis; contrarius, 3; ἀντιδραστικός,-όν
realistyczny veri símīlis,-e; in (rerum) naturā pōsitus, 3; πραγματικός, 3
realizm sapientia,-ae *f.*; prudentia,-ae *f.*; vérītas,-ātis *f.*; verum,-i *n.*; (*filoz.*)
 *realismus,-i *m.*; ὁ πραγματισμός,-οῦ
realizować efficio, 3,-fēci,-fēctum (perficēre); ad effectum addūco, 3,-xi,-ctum
 (perducēre); ἐκπράττω
realny 1. (rzeczywisty) reālis,-e; verus, 3; certus, 3; ἀληθινός, 3; ἀληθής,-ές; **2.**
 (efektywny) effectīvus, 3; πρακτικός, 3
reanimacja reanimatio,-ōnis *f.*; resuscitatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀναψύχωσις,-εως
reanimator reanimātor,-ōris *m.*; ὁ ἀναψυκτήρ,-ῆρος
reanimować reānimo, 1,-āvi,-ātum; resuscito, 1,-āvi,-ātum; ἀναψύχω
reasumować reassūmo, 3,-sumpsi,-sumptum; rursus sumēre; παλιλλογέω
recensent recensor,-ōris *m.*; consultor,-ōris *m.*; ὁ κριτής,-οῦ
recenzja recensio,-ōnis *f.*; existimatio,-ōnis *f.*; ἡ κρίσις,-εως
recenzować recensēo, 2,-censui,-censum (-censitum); existimo, 1,-āvi,-ātum; κρίνω
recepca receptio,-ōnis *f.*; locus,-i *m.* receptorius; ἡ προσδοχεῖον,-ου
recepta fórmula,-ae *f.*; receptum,-i *n.*; praeceptum,-i *n.*; grapharium,-ii *n.*; ἡ
 σύνταξις,-εως; τὸ γραφάριον,-ου
receptura receptūra,-ae *f.*; praescriptio,-ōnis *f.*; praescriptum,-i *n.*; τὸ σύνταγμα,-
 ατος
recesywność recessívitas,-ātis *f.*; ἡ παλινδρομία,-ας
rechotać (żaba) coaxo, 1,-āvi,-ātum; κοάξω
recydywa recidīvum,-i *n.*; recursus,-us *m.*; repetītum,-i *n.*; ἡ ἀναστροφή,-ῆς; ἡ
 παλιμπορία,-ας
recytować récito, 1,-āvi,-ātum; declāmo, 1,-āvi,-ātum; pronuntio, 1,-āvi,-ātum;
 φράζω
recytacja recitatio,-ōnis *f.*; ἡ φράσις,-εως
redagować compōno, 3,-posui,-positum; móderor, 1,-ātus sum; συντάττω
redakcja compositio,-ōnis *f.*; conscriptio,-ōnis *f.*; ἡ σύνταξις,-εως
redaktor éditor,-ōris *m.*; *redactor,-ōris *m.*; ὁ συντάκτης,-ου
redukcja reductio,-ōnis *f.*; deminutio,-ōnis *f.*; imminutio,-ōnis *f.*; ἡ καταγωγή,-ῆς
redukować redūco, 3,-duxī,-ductum; deminuo, 3,-minui,-minūtum; κατάγω
reduplikacja reduplicatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀναδίπλωσις,-εως
reedukacja reeducatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀναδιδαχή,-ῆς
refektarz refectorium,-ii *n.*; τὸ δειπνητήριον,-ου
referat referatus,-us *m.*; dissertatio,-ōnis *f.*; relatio,-ōnis *f.*; ἡ εἰσήγησις,-εως; ἡ
 εἴσδοσις,-εως
referent referendarius,-ii *m.*; relātor,-ōris *m.*; ὁ εἰσηγητής,-οῦ

referować réfero, -férre, -tuli, -latum *de alqa re; alqd* exprōno, 3, -sui, -situm;
εἰσηγέομαι

refleks reflexus, -us *m.*; repercussio, -ōnis *f.*; ἡ ἀνάκλασις, -εως

refleksja consideratio, -ōnis *f.*; deliberatio, -ōnis *f.*; meditatio, -ōnis *f.*; cogitatio, -ōnis *f.*;
ἡ θεωρία, -ας

reflektor *lampas, -adis *f.* lucem reverberans; *lumināre, -is *n.*; ὁ ἀνακλαστήρ, -ῆρος

reflektować (*na cos*) desidero, 1, -āvi, -ātum; ὀρέγομαι

reforma reformatio, -ōnis *f.*; renovatio, -ōnis *f.*; emendatio, -ōnis *f.*; correctio, -ōnis *f.*; ἡ
μεταρρύθμισις, -εως; τὸ διόρθωμα, -ατος

reformator reformātor, -ōris *m.*; corrector, -ōris *m.*; emendātor, -ōris *m.*; ὁ
μεταρρυθμιστής, -οῦ

reformować reformo, 1, -āvi, -ātum; emendo, 1, -āvi, -ātum; corrigo, 3, -rexi, -rectum;
μεταρρυθμίζω

regal armarium, -ii *n.*; plúteus, -i *m.*; τὸ πῆγμα, -ατος

regeneracja regeneratio, -ōnis *f.*; ἡ ἀναγέννησις, -εως

regenerować régénero, 1, -āvi, -ātum; ἀναγεννάω

regiment regimentum, -i *n.*; ἡ τάξις, -εως

region regio, -ōnis *f.*; pars, -rtis *f.*; fines, -ium *m.pl.*; τὰ ὄρια, -ων; τὸ κλίμα, -ατος; τὸ
μέρος, -εος; ἡ χώρα, -ας; ἡ περίχωρος, -ου; ὁ τόπος, -ου

regionalny regionālis, -e; περίχωρος, -ον

regresja regressio, -ōnis *f.*; regressus, -us *m.*; recessio, -ōnis *f.*; ἡ κατάβασις, -εως; ἡ
παλιμπορία, -ας

regresywny regressīvus, 3; recessīvus, 3; καταβατικός, 3; παλίμπορος, -ον

regulacja regulatio, -ōnis *f.*; ὁ ῥυθμός, -οῦ

regulamin praecepta, -ōrum *n.pl.*; leges, quae *in alqa re* valent; ἡ ἐντολή, -ῆς

regularny regularis, -e; ordinarius, 3; ordinatus, 3; κανονικός, 3; ῥυθμικός, 3

regulować témpero, 1, -āvi, -ātum; órдино, 1, -āvi, -ātum; dirigo, 3, -rexi, -rectum;
κανονίζω; ῥυθμίζω

reguła régula, -ae *f.*; norma, -ae *f.*; lex, -gis *f.*; praeceptum, -i *n.*; principium, -ii *n.*;
canon, -ōnis *m.*; ὁ κανών, -όνος; ὁ νόμος, -ου

reinkarnacja reincarnatio, -ōnis *f.*; ἡ παλιγγενεσία, -ας

rej primatus, -us *m.*; τὸ πρωτεῖον, -ου

Reja Reia, -ae *f.*; Ῥεΐα, -ας

Jedna z tytanid, córka Gai i Uranosa, żona Kronosa, matka Hestii, Demeter, Hery, Hadesa, Posejdona i Dzeusa.

reja antenna, -ae *f.*; ὁ λοῖσθος, -ου

rejent notarius, -ii *m.*; registrātor, -ōris *m.*; tabellio, -ōnis *m.*; ὁ ἀπογραφεύς, -έως

rejestr *regestrum, -i *n.*; regesta, -ōrum *n.pl.*; tábulae, -arum *f.pl.*; index, -icis *m.*;
album, -i *n.*; liber, -ri *m.*; ἡ ἀπογραφή, -ῆς; ὁ κατάλογος, -ου

rejestrować régero, 3, -gessi, -gestum *acta pública*; *registro, 1, -āvi, -ātum; *in tábulas*
(índicem, album, *acta pública*) réfero, -férre, -tuli, -latum; ἀπογράφω

rejestrowanie *registratio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπογραφή,-ῆς
rejon regio,-ōnis *f.*; árēa,-ae *f.*; zona,-ae *f.*; ἡ περίχωρος,-ου; ἡ χώρα,-ας;
 τὸ μέρος,-εος; ἡ ζώνη,-ης; ἡ ἐπαρχία,-ας; ἡ περιοχή,-ῆς
rejs navigatio,-ōnis *f.*; ὁ πλοῦς,-οῦ
rekapitulacja recapitulatio,-ōnis *f.*; ἡ παλιλλογία,-ας; ἡ ἀνακεφαλαίωσις,-εως
rekapitulować recapitulo, 1,-āvi,-ātum; reassumo, 3,-sumpsi,-sumptum;
 παλιλλογέω; ἀνακεφαλαίω
rekin galeus,-i *m.*; pistrix,-icis *f.*; lamia,-ae *f.*; ὁ γαλεός,-οῦ; ἡ λάμια,-ας
reklama divulgatio,-ōnis *f.*; commendatio,-ōnis *f.*; propagatio,-ōnis *f.*; pronuntiatio,-
 ōnis *f.*; ἡ διαφήμισις,-εως
reklamacja *reclamatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀνάκλησις,-εως
rekolekcje recollectiones,-um *f.pl.*; ἡ ἀνασύλλεξις,-εως
rekombinacja *recombinatio,-ōnis *f.*; recompositio,-ōnis *f.*; ἡ ἀναδίπλωσις,-εως
rekomendacja commendatio,-ōnis *f.*; ἡ διαταγή,-ῆς; ἡ παράθεσις,-εως
rekomendować commendo, 1,-āvi,-ātum; ἡ παρατίθημι
rekompensata recompensatio,-ōnis *f.*; reparatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀντίστασις,-εως;
 τὸ σήκωμα,-ατος
rekonesans recognitio,-ōnis *f.*; ὁ ἀναγνωρισμός,-οῦ
rekonstrukcja reconstructio,-ōnis *f.*; repositio,-ōnis *f.*; restauratio,-ōnis *f.*; refectio,-
 ōnis *f.*; ἡ ἀναπαράστασις,-εως
rekonstruować reconstruo, 3,-struxi,-structum; repōno, 3,-posui,-positum; restituo,
 3,-ui,-ūtum; reficio, 3,-fēci,-fectum; ἀναπαρίστημι
rekonwalescencja reconvalescentia,-ae *f.*; ἡ ὑγίασις,-εως
rekonwalescent reconvalescens,-entis *m.*; ὑγιαίνων,-ουσα,-ον
rekord primatus,-us *m.*; τὸ πρωτάθλημα,-ατος
rekordzista primarius,-ii *m.*; ὁ πρωταθλητής,-οῦ
rekrut conscriptus,-i *m.*; tiro,-ōnis *m.*; ὁ σύλλεκτος,-ου
rekrutować delectum (dilectum) habēo, 2,-ui,-itum; mīlites (con)scribo, 3,-psi,-ptum;
 συλλέγω
rektor rector,-ōris *m.*; ὁ πρύτανις,-εως
rekwirować ab alqo exigo, 3,-ēgi,-actum; proscribo, 3,-psi,-ptum; ἀπολαμβάνω
rekwizycja proscriptio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπόληψις,-εως
relacja relatio,-ōnis *f.*; narratio,-ōnis *f.*; ἡ διήγησις,-εως; ἡ ἐξήγησις,-εως
relaks distensio,-ōnis *f.*; relaxatio,-ōnis *f.*; remissio,-ōnis *f.*; otium,-ii *n.*; quies,-etis *f.*;
 ἡ σχολή,-ῆς; ἡ ἀνάπαυσις,-εως; τὸ χάλασμα,-ατος
relief caelāmen,-īnis *n.*; crusta,-ae *f.*; τὸ τόρευμα,-ατος
religia religio,-ōnis *f.*; pietas,-ātis *f.* erga deos (Deum); sacra, -ōrum *n.pl.*; res, rerum
f. pl. sacrae (divīnae); caerimoniae,-arum *f.pl.*; ἡ θρησκεία,-ας; ἡ
 δεισιδαιμονία,-ας; ἡ εὐλάβεια,-ας
Cuius regio, eius et religio.

religijny religiōsus, 3; pius, 3; timoratus, 3; θρησκευτικός, 3; εὐλαβής, -ές;
δεισιδαίμων, -ον

relikwia reliquia, -ae f.; τὸ λειψίμα, -ατος

remanent inventarium, -i n.; repertorium, -ii n.; ἡ ἐγγραφή, -ῆς

remis páritas, -ātis f.; ἡ ἰσορροπία, -ας

remont restauratio, -ōnis f.; reconstructio, -ōnis f.; reparatio, -ōnis f.; refectio, -ōnis f.; ἡ
ἀνάνευσις, -εως;

Remus Remus, -i m.; Ρῆμος, -ου

Według wierzeń rzymskich Remus, syn Rei Silwii i Marsa, był bliźniaczym bratem Romulusa, założyciela Rzymu.

remontować reficio, 3, -fēci, -fēctum; ἀνανεύω

rencista emerītus, -i m.; múnere exsolūtus, -i m.; τὴν σύνταξιν λαμβάνων

renegat apostāta, -ae m.; ὁ ἀποστάτης, -ου

renesans *renascentia, -ae f.; ἡ ἀναγέννησις, -εως

renesansowy *ad renascentiam spectans, -antis; ἀναγεννητικός, -όν

renifer (zool.) renīfer, -i m.; tarandrus, -i m.; ὁ τάρανδρος, -ου

renta pensio, -ōnis f.; ánnuum, -i n.; ἡ σύνταξις, -εως

rentgen *instrumentum, -i n. radioscópicum; ἡ ἀκτινοσκοπία, -ας

rentowność *redditīvitas, -ātis f.; usura, -ae f.; fructus, -us m.; lucrum, -i n.; ἡ
ἀπόδοσις, -εως

rentowny redditīvus, 3; lucratīvus, 3; ἀποδοτικός, 3

reorganizacja reordinamentum, -i n.; reformatio, -ōnis f.; ἡ μετάταξις, -εως

reorganizować reórdino, 1, -āvi, -ātum; reformo, 1, -āvi, -ātum; μετατάσσω

repatriacja repatriatio, -ōnis f.; ὁ ἐπαναπατρισμός, -οῦ

reperacja reparatio, -ōnis f.; restauratio, -ōnis f.; ἡ ἐπιδιόρθωσις, -εως

reperować réparo, 1, -āvi, -ātum; restauro, 1, -āvi, -ātum; reconcinno, 1, -āvi, -ātum;
ἐπιδιορθόω

repertuar repertorium, -ii n.; *alicuius rei* index, -icis m.; τὸ διαγράμμα, -ατος

replika replicatio, -ōnis f.; ἡ ἀντίληψις, -εως

represja repressio, -ōnis f.; ἡ ἀντίθλιψις, -εως

represyjny repressīvus, 3; ἀντιθλιπτικός, -όν

reprezentacja delegatio, -ōnis f.; legati, -ōrum m.pl.; ἡ ἀντιπροσώπευσις, -εως

reprezentacyjny (*wspaniały*) spléndidus, 3; fulgens, -entis; λαμπρός, 3; (*w zastępstwie*) *alicuius vice* (pártibus); ἀντιπροσωπευτικός, -όν

reprezentant (de)legatus, -i m.; qui *alicuius vice* fúngitur; ὁ ἀντιπροσωπεύς, -έως

reprezentować legatus sum, esse, fui; *alicuius vice* (pártibus) fungor, 3, functus sum;
ἀντιπροσωπεύω; εἰδοποιέω

reprodukcja reproductio, -ōnis f.; ὁ ἀντίτυπος, -ου; ἡ ἀντιγραφή, -ῆς

reprodukować reproducō, 3, -duxi, -ductum; ἀναγεννάω

reproduktor reproductor, -ōris m.; ὁ γεννητήρ, -ῆρος; ὁ ὀχευτής, -οῦ

reprimenda reprehensio,-ōnis f.; obiurgatio,-ōnis f.; repressio,-ōnis f.; ὁ ἐλεγμός,-
οὖ; ἡ ἐπιτιμία,-ας
republika res, rei f. pública; ἡ δημοκρατία,-ας
republikanin republicanus,-i m.; ὁ δημοκράτης,-οὖ
republikański ad rem públicam spectans,-antis; δημοκρατικός, 3
reputacja fama,-ae f.; existimatio,-ōnis f.; nomen,-īnis n.; ἡ φήμη,-ης; ἡ δόκησις,-
εως
zła ~ fama mala; infamia,-ae f.
resocjalizacja *resocialisatio,-ōnis f.; resociatio,-ōnis f.; ἡ ἀνακοινωνήσις,-εως
resor suspensor,-ōris m.; ὁ κρεμαστήρ,-ῆρος
resort *dicasterium,-ii n.; τὸ τμήμα,-ατος
respekt observantia,-ae f.; reverentia,-ae f.; ἡ αἰδώς,-οῦς; ἡ ἐντροπή,-ῆς
respirator *respirātor,-ōris m.; ὁ ἀναπνευστήρ,-ῆρος
restauracja 1. (odnowienie) restauratio,-ōnis f.; refectio,-ōnis f.; restitutio,-ōnis f.;
renovatio,-ōnis f.; ἡ ἀνάνευσις,-εως; ἡ ἀποκατάστασις,-εως; **2. (jadłodajnia)**
cibarium,-ii n.; popīna,-ae f.; taberna,-ae f.; τὸ ἐστιατόριον,-ου
restaurować restauro, 1,-āvi,-ātum; rénovo, 1,-āvi,-ātum; reficio, 3,-fēci,-fēctum;
restituo, 3,-stitui,-stitutum; ἀνανεόομαι; ἀποκαθίστημι
restrykcja restrictio,-ōnis f.; ἡ ἀπόδεσις,-εως
restytucja restitutio,-ōnis f.; ἡ ἀποκατάστασις,-εως
reszka navia,-ae f.; superscriptio,-ōnis f.; nummus,-i m. aversus; ἡ ἐπιγραφή,-ῆς
orzeł czy ~? caput aut navis?
reszta relictum,-i n.; reliquiae,-arum f.pl.; reliquum,-i n.; resíduum,-i n.; τὸ
ἀπόβλημα,-ατος; τὸ λοιπόν,-οὖ; τὸ λείμμα,-ατος; τὸ περίσσευμα,-ατος; τὸ
ὑπόλειμμα,-ατος
resztki reliquiae,-arum f.pl.; resídua,-ōrum n.pl.; τὰ ὑπολείμματα,-ων
resztkowy reliquus, 3; residuālis,-e; λειμματικός, 3
retor orātor,-ōris m.; rhetor,-ōris m.; ὁ ῥήτωρ,-ορος
retoryczny oratorius, 3; rhetóricus, 3; ῥητορικός, 3
retoryka rhetorica,-ae f.; ars, artis f. orandi; ἡ ῥητορική,-ῆς
retrospekcja retrospectio,-ōnis f.; respectus,-us m.; ἡ παλινσκοπία,-ᾶς
retusz alicuius correctio,-ōnis f.; emendatio,-ōnis f.; expolitio,-ōnis f.; ἡ
ἐπανόρθωσις,-εως
retuszować corrigo, 3,-rexi,-rectum; ἐπανορθόω
reumatyczny rheumáticus, 3; ῥευματικός, 3
reumatyzm rheuma,-atis n.; rheumatismus,-i m.; τὸ ῥεῦμα,-ατος; ὁ ῥευματισμός,-οὖ
rewanż repensatio,-ōnis f.; remuneratio,-ōnis f.; recíprocitas,-ātis f.; ultio,-ōnis f.;
vindicta,-ae f.; ἡ ἀντιπλήρωσις,-εως; ἡ ἀνταμοιβή,-ῆς
rewanżować się rependo, 3,-pendi,-pensum; remunéror, 1,-ātus sum; ἀντιπληρόω;
ἀνταμοιβέομαι; ἀνταποδίδωμι

rewelacja *revelatio, -ōnis f.; res, rei f. admirabilis (egregia, inusitata); ἡ ἀποκάλυψις, -εως*
rewers (*kwit*) **reversum, -i n.; syngrapha, -ae f.; ἡ ἀποχή, -ῆς; ἡ συγγραφή, -ῆς*
rewia *spectaculum, -i n. varietatis; τὸ θεώρημα, -ατος*
rewidować *scrutor, 1, -ātus sum; perquiro, 3, -quisivi, -quisitum (inquirere); ἀναθεωρέω*
rewindykować *revindico, 1, -āvi, -ātum; recúpero, 1, -āvi, -ātum; ἀναδικάζω*
rewizja *scrutatio, -ōnis f.; perquisitio, -ōnis f.; inquisitio, -ōnis f.; inspectio, -ōnis f.; ἡ ἀναθεώρησις, -εως*
rewolta *seditio, -ōnis f.; ἡ στάσις, -εως*
rewolucja **revolutio, -ōnis f.; perturbatio, -ōnis f.; rerum (publicarum) eversio, -ōnis f.; ἡ ἐπανάστασις, -εως*
rewolucjonista **revolutionarius, -ii m.; ὁ ἐπαναστάτης, -ου*
rewolwer **pyroballistula, -ae f.; sclopétulum, -i n.; *τὸ περίστροφον, -ου*
rezerwa *reservatio, -ōnis f.; repositio, -ōnis f.; copia, -ae f.; ἡ ἀποθήκη, -ης; ἡ ἀπόκλεισις, -εως; τὰ ταμιεύματα, -ων*
rezerwat *(*locus*) *reservatus, -i m.; ἡ τήρησις, -εως*
rezerwować *reservo, 1, -āvi, -ātum; repōno, 3, -posui, -positum; retineo, 3, -nuī, -ntum; ἀποκλείω; ἀποτίθημι*
rezerwuar *cisterna, -ae f.; receptaculum, -i n.; τὸ ἀποδοχεῖον, -ου*
rezolucja *decrētum, -i n.; edictum, -i n.; τὸ δόγμα, -ατος*
~ **obywateli** *pópuli scitum, -i n. (iussum); plebiscītum, -i n.; ~ senatu senātus consultum, -i n. (auctóritas)*
rezolutny *acer, -ris, -re; acūtus, 3; enérgicus, 3; ἐνεργικός, 3*
rezonans *resonantia, -ae f.; ἡ ἀναφώνησις, -εως*
rezonujący *résonans, -antis; ἀνάφωνος, -ον*
rezultat *resultātum, -i n.; éxitus, -us m.; effectus, -us m.; eventus, -us m.; τὸ ἀποτέλεσμα, -ατος*
pomyślny ~ *eventus, -us m.; successus, -us m.; bez* ~ *frustra, nequiquam*
rezurekcja *resurrectio, -ōnis f.; ἡ ἀνάστασις, -εως*
rezydencja *domus, -us f.; sedes, -is f.; τὸ ἀποκάθημα, -ατος; (króleska) regia, -ae f.; palatium, -ii n.; ἡ ἀβλή, -ῆς*
rezydować *residēo, 2, -sedi, -sessum; demoror, 1, -ātus sum; ἀποκάθημαι*
rezygnacja *resignatio, -ōnis f.; renuntiatio, -ōnis f.; ἡ παραίτησις, -εως*
~ **z urzędu** *abdication, -ōnis f.*
rezygnować *resigno, 1, -āvi, -ātum; remitto, 3, -misi, -missum; renuntio, 1, -āvi, -ātum alqd; decēdo, 3, -cessi, -cessum (de) alqa re; παραιτέομαι; ὑφίημι*
~ **ze stanowiska** *me abdicō, 1, -āvi, -ātum magistratu; magistratum depōno, 3, -sui, -situm*
reżim *rigor, -ōris m.; ἡ σκληροκρατία, -ας*

reżyser scaenarum dispósitor,-ōris *m.*; ὁ σκηνοθέτης,-ου

rębacz caesor,-ōris *m.*; asciātor,-ōris *m.*; ὁ κόπτης,-ου

ręcznie manuāliter, manu; χειρίως

ręcznik mantilium,-ii *n.*; manutergium,-ii *n.*; linteamen,-īnis *n.*; τὸ ἡμιτύβιον,-ου;
τὸ λέντιον,-ου; τὸ ὀθόνιον,-ου; τὸ χειρόμακτρον,-ου

ręczny manuālis,-e; manuarium, 3; manu factus, 3; χείριος, 3

ręczyć auctoro, 1,-āvi,-ātum; spondēo, 2, spondidi, sponsum; subsigno, 1,-āvi,-ātum;
stípulo, 1,-ātus sum; fidem meam *pro alqo (alqa re)* interpōno, 3,-sui,-situm;
ἐγγυάομαι

ręka manus,-us *f.*; ἡ χεῖρ, χειρός

Manus manum lavat. Manu propria. An nescis régibus longas esse manus? Alterā manu fert lápidem, panem ostentat álterā.

być czyjąś prawą ~ dextella *alicuius* sum, esse, fui; **podać komuś** ~ manum *alicui* porrigo, 3,-rexi,-rectum; **opierać się** ~ **i nogami** mánibus pedibusque obnixe facio, 3, feci, factum; **uściskać sobie** ~ dextram *cum alqo* iungo, 3,-nxi,-nctum; **wracać z pustymi** ~ vácuas manus reporto, 1,-āvi,-ātum; **coś jest na** ~ cómmodum est; **mieć pod** ~ in promptu habēo, 2,-ui,-itum; **na własną** ~ suis víribus; suo consilio; suā sponte; suo nómine

rękaw mánica,-ae *f.*; ἡ χειρίς,-ῖδος

rękawica mánica,-ae *f.*; digitábulum,-i *n.*; ἡ χειρίς,-ῖδος; ἡ δακτυλήθρα,-ας

rękawiczka manícŭla,-ae *f.*; τὸ χειρίδιον,-ου

rękoczyn manipulatio,-ōnis *f.*; τὸ χειρούργημα,-ατος

rękodzielniczy manufacturālis,-e; χειρουργικός, 3

rękodzieło *manufactum,-i *n.*; artificium,-ii *n.*; ἡ χειρουργία,-ας

rękojeść manubrium,-ii *n.*; ansa,-ae *f.*; cápŭlus,-i *m.*; ἡ χειρολαβή,-ῆς; ἡ κώπη,-ης

rękojmia cautēla,-ae *f.*; pignus,-ōris *n.*; obstagium,-ii *n.*; vadium,-ii *n.*; ὁ ἄρραβών,-
ῶνος; ἡ πίστις,-εως

rękopis manuscriptum,-i *n.*; chirógraphum,-i *n.*; τὸ χειρόγραφον,-ου

ring (bokserski) pugilatorium,-ii *n.*; τὸ πυγμαχεῖον,-ου

robactwo vermes,-ium *m.pl.*; οἱ σκώληκες,-ων

robaczek vermillus,-i *m.*; vermícŭlus,-i *m.*; τὸ σκωλήκιον,-ου

r. świętojański cicindela,-ae *f.*; ἡ λαμπυρίς,-ῖδος

robaczkowy vermicularis,-e; σκωληκοειδής,-ές

r. wyrostek (med.) appendix,-icis *f.*

robaczywieć cario, 1,-āvi,-ātum; vermículo, 1,-ātus sum; σκωληκόομαι

robaczywy verminōsus, 3; vermiculōsus, 3; σκωληκόβρωτος,-ον

robak vermis,-is *m.*; ἡ σκώληξ,-ηκος

robić p. czynić

robi różnicę refert, referre, retulit; διαφέρει; ~ **interesy** negotior, 1,-ātus sum; ~

komuś miejsce *alicui* locum do, 1, dedi, datum; ~ **na kimś wrażenie** *alqm*

(ánimum *alicuius*) movēo, 2, movi, motum; ~ **postępy** proficio, 3, fēci, factum

robota labor,-ōris *m.*; ópera,-ae *f.*; opificium,-ii *n.*; opus,-ēris *n.*; ἡ ἐργασία,-ας; τὸ ἔργον,-ου

robotniczy, roboczy laboratorius, 3; operarius, 3; ἐργα(σ)τικός, 3

robotnik laborātor,-ōris *m.*; mercenarius,-ii *m.*; operarius,-ii *m.*; ὁ ἐργάτης,-ου

rocznica anniversarium,-ii *n.*; dies,-ei *m.* anniversarius; ἡ ἐπέτειος,-ου

rocznie annuáliter; ἐπετείως

rocznik annuarius,-ii *m.*; annales,-ium *m.pl.*; liber,-bri *m.* annalis; τὸ χρονικόν, -οῦ; ἡ χρονογραφία,-ας

roczny ánnuus, 3; annālis,-e; hornus, 3; perennis,-e; ἐπέτειος,-ον

rodak compatrióticus,-i *m.*; contríbulis,-is *m.*; nostras,-atis *m.*; ὁ συμφυλέτης, -ου; ὁ συμπατριώτης,-ου

rodność partūra,-ae *f.*; génitus,-us *m.*; ὁ γενναιότης,-ητος

rodny genitālis,-e; genitābilis,-e; σπερματικός, 3; γενικός, 3

rodowity merus, 3; verus, 3; genúinus, 3; γενναῖος, 3; γνήσιος, 3

rodowodowy genealógicus, 3; γενεαλογικός, 3

rodowód origo,-īnis *f.*; ortus,-us *m.*; genealogia,-ae *f.*; génesis,-is *f.*; ἡ γενεαλογία,-ας

rodowy gentilicius, 3; géntilis,-e; γενέθλιος, 3

rodzaj genus,-ēris *n.*; sexus,-us *m.*; species,-ei *f.*; typus,-i *m.*; τὸ γένος,-εος; τὸ εἶδος,-εος; ὁ τύπος,-ου

Universi generis humāni vinculum est ratio et oratio. Sui generis.

rodzajnik artícūlus,-i *m.*; τὸ ἄρθρον,-ου

rodzajowy genéricus, 3; γενικός, 3

rodząca parturiens,-entis *f.*; τίκτουσα,-ης

rodzący się nascens,-entis *m.f.*; γεννώμενος, 3

rodzenie generatio,-ōnis *f.*; parturitio,-ōnis *f.*; ὁ τόκος,-ου; ἡ γέννησις,-εως (**r. się**) natívitas,-ātis *f.*; ἡ γένεσις,-εως

rodzeństwo fratres,-um *m.pl.*; sorōres,-um *f.pl.*; germani,-ōrum *m.pl.*; οἱ ἀδελφοί,-ῶν

rodzic génitōr,-ōris *m.*; parens,-entis *m.*; ὁ γονεύς,-έως; ὁ γενεστήρ, -ῆρος; ὁ γενέτωρ,-ορος

rodzice genitores,-um *m.pl.*; maiores,-um *m.pl.*; parentes,-ium *m.pl.*; οἱ γονεῖς,-ων; οἱ πρόγονοι,-ων

Diligēre parentes prima natūrae lex est.

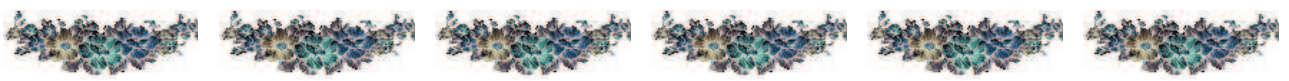
rodzicielka génitrix (génetrix)-icis *f.*; parens,-entis *f.*; ἡ γενέτρια,-ας

rodzić geno, 3, genui, génitum; género, 1,-āvi,-ātum; gigno, 3, genui, génitum; edo, 3, édidí, éditum; parturio, 4,-īvi,-ītum; pario, 3, péperi, partum; prodo, 3, pródidi, próditum; prócreo, 1,-āvi,-ātum; ἀποκύω; γεννάω; ὠδίνω; τίκτω; φύω; ἔκκυέω

rodzić się nascor, 3, natus sum; gignor, 3, génitus sum; (ἐκ)γίγνομαι; γεννάομαι

rodzimy natālis,-e; genuinus, 3; nostras,-atis; φυλετικός, 3; γνήσιος, 3

rodzina familia,-ae *f.*; gens,-ntis *f.*; domus,-us *f.*; ἡ οἰκία,-ας; ἡ οἰκετεία,-ας; ἡ

θεραπεία,-ας; ἡ πατριά,-ᾶς; ἡ συγγένεια,-ας; ἡ οἰκογένεια,-ας
dalsza ~ cognati,-ōrum *m.pl.*; consanguinei,-ōrum *m.pl.*; propinqui,-ōrum *m.pl.*; **z
dobrej** ~ nóbili gēnere (loco) natus, 3; nóbilis,-e

rodziny familiaris,-e; gentílicus, 3; domésticus, 3; nostras,-atis; οἰκεῖος, 3; (*o
kraju*) natālis,-e; φυλετικός, 3; πατριδικός, 3

rodzony naturālis,-e; germanus, 3; γνήσιος, 3; (*r. brat*) germanus,-i *m.*; ὁ
αὐτάδελφος,-ου

rodzynek passus,-us (*sc. uvarum*); ἡ σταφίς,-ίδος

rodzynek (*bot.*) Delphinium,-ii *n.* staphisagria; ἡ σταφίς,-ίδος

rogaczna boves, boum *m.pl.*; οἱ βόες, βοῶν

rogacz cervus,-i *m.*; cornūtus,-i *m.*; ὁ κερατίας,-ου

rogaty cornūtus, 3; córniger, 3; κερασφόρος,-ον

rogowacenie cornificatio,-ōnis *f.*; ἡ κεράτωσις,-εως

rogowy córneus, 3; cornuālis,-e; cornuātus, 3; κεράτινος, 3

rogówka (*med.*) córnĕa,-ae *f.*; τὸ κεράτινον,-ου

roić 1. (marzyć) somnio, 1,-āvi,-ātum *alqd (de alqa re)*; imáginō, 1,-āvi,-ātum;
φαντάζομαι; **2. (bajdurzyć)** horiolor, 1,-ātus sum; μυθεύω; **3. (roić się)** scatĕo,
2,-ui, -; púll(ul)o, 1,-āvi,-ātum; γαργαίρω

rojnik (*bot.*) sempervivum,-i *n.*; τὸ ὑπόγειον,-ου

rojny púllulans,-antis; γάργαρος, 3

rok annus,-i *m.*; ὁ ἐνιαυτός,-οῦ; τὸ ἔτος,-εος

*Ad multos annos. Anno Dómini. Plúrimos annos. Dum vires annique sinunt,
tolerāte labōres! Fugit hora, fugiunt anni. Laudāmus véteres, sed nostris
útimur annis. Ver, aestas, autumnus, hiems - redit annus in annum; omnia cum
redeunt, hómini sua non redit aetas.*

pól ~ sex menses,-ium *m.pl.*; semestre spatium,-ii *n.*; **kazdego** ~ quotannis;
sínghlis annis; per annos sínghlos; **ubiegłego** ~ anno superiore (próximo); **tego** ~
hoc anno; **następnego** ~ anno próximo; **pod koniec** ~ extrēmo anno; **po upływie**
~ anno praetérito (exacto, circumacto)

rokosz seditio,-ōnis *f.*; ἡ στάσις,-εως

rokować 1. (przewidywać) praecognosco, 3,-cognōvi,-cógnitum; praescio, 4, -īvi,-
ītum; praesagio, 4,-īvi,-ītum; portendo, 3,-tendi,-tentum; προγιγνώσκω; **2.**

(prowadzić rokowanie) pertracto, 1,-āvi,-ātum; negotior, 1,-ātus sum; *cum alqo
de alqa re* (per)ago, 3, egi, actum (colloquor,-qui,-locūtus sum); διαπράττομαι

rokowanie 1. (przewidywanie) praescientia,-ae *f.*; prognōsis,-is *f.*; ἡ πρόγνωσις,-
εως; **2. (pertraktowanie)** pertractatio,-ōnis *f.*; actio,-ōnis *f.*; colloquim,-ii *n.*; ὁ
χρηματισμός,-οῦ

Bona diagnōsis, bona prognōsis.

rola 1. (gleba) ager,-ri *m.*; gleba,-ae *f.*; praedium,-ii *n.*; terra,-ae *f.*; arvum,-i *n.*; ὁ
ἄγρός,-οῦ; τὸ χωρίον,-ου; ἡ ἄρουρα,-ας; **2. (teatralna)** actio,-ōnis *f.*;
persōna,-ae *f.*; partes,-ium *f.pl.*; τὸ πρόσωπον,-ου

rolka rótula,-ae f.; orbícŭlus,-i m.; τὸ τορνευτόν,-οῦ

rolnictwo agricultūra,-ae f.; ἡ γεωργία,-ας

rolniczy agrarius, 3; agricolaris,-e; ad agricultŭram áttinens,-entis; γεωργικός, 3; ἄγροτικός, 3

rolnik agrícola,-ae m.; agricultor,-ōris m.; colōnus,-i m.; cultivātor,-ōris m.; cultor,-ōris m.; rústicus,-i m.; ὁ γεωργός,-οῦ; ὁ ἄγρότης,-ου

rolny agrarius, 3; ἄρουραῖος, 3

Roma Roma,-ae f., *czyli uosobione bóstwo miasta Rzymu.*

romans amatio,-ōnis f.; amor,-ōris m. (*też plur.*); ἡ φίλησις,-εως

~ **książkowy** fábula (fabella),-ae f. amatoria; **zerwać** ~ amorem exuo, 3,-ui,-ūtum

romansować amationem facio, 3, feci, factum; amori óperam do, 1, dedi, datum; φιλέω

romb rhombus,-i m.; ὁ ῥόμβος,-ου

Romulus Romulus,-i m.; Ρώμουλος,-ου

Według wierzeń rzymskich Romŭlus, legendarny założyciel Rzymu, syn Rei Silwii i Marsa, był bliźniaczym bratem Remusa.

rondel cucumus,-i m.; sartāgo,-īnis f.; ἡ χύτρα,-ας

rondelek cacábulum,-i n.; τὸ χυτρίδιον,-ου

rondo rotundatio,-ōnis f.; rotunda,-ae f.; ὁ τροχός,-οῦ

ronić 1. (Izy) lácrimo, 1,-āvi,-ātum; δακρύω; **2. (ciężę)** aborior, 4,-ortus sum; ἀμβλώω

ropa pus, pŭris n.; tabum,-i n.; sanies,-ei f.; τὸ πύος,-εος; (*naftowa*) naphtha,-ae f.; petróleum,-i n.; ὁ νάφθας,-ου

ropieć suppurō, 1,-āvi,-ātum; putrefio,-fieri,-factus sum; ἀποπυέω

ropiejący suppuratīvus, 3; ἀποπυητικός,-όν

ropienie suppuratio,-ōnis f.; ἡ πύωσις,-εως

ropień abscessus,-us m.; nómica,-ae f.; apostēma,-atis n.; purulentum,-i n.; τὸ ἀπόστημα,-ατος

ropniak empyēma,-atis n.; τὸ ἐμπύημα,-ατος

ropny purulentus, 3; pŭtridus, 3; suppuratīvus, 3; πυώδης,-εσ

ropucha bufo,-onis f.; ἡ φρύνη,-ης

rosa ros, rōris m.; ἡ δρόσος,-ου

rosić roro, 1,-āvi,-ātum; rigo, 1,-āvi,-ātum; δροσίζω

rosły altus, 3; magnus, 3; procērus, 3; grandis,-e; ὑψηλός, 3; μέγας, μεγάλη, μέγα

rosnąć (in)cresco, 3, crevi, cretum; augesco, 3,-xi, -; adolesco, 3,-ēvi,-ultum;

αὐξάνομαι; μηκύνομαι

rosochaty váricus, 3; varus, 3; τανύπτορθος,-ον

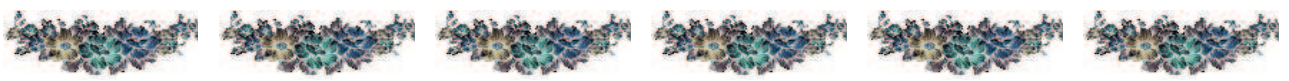
rosól ius, iŭris n.; iŭsculum,-i n.; τὸ ζώμευμα,-ατος; ὁ ζωμός,-οῦ

roszczenie revindicatio,-ōnis f.; postulatio,-ōnis f.; postulatum,-i n.; vindiciae,-arum

f.pl.; τὸ αἴτημα,-ατος; (*sądowe*) actio,-ōnis f.; regressus,-us m.; ἡ αἰτία,-ας

rościć praetendo, 3,-tendi,-tentum; póstulo, 1,-āvi,-ātum; peto, 3,-īvi,-ītum *alqd ab*

alqo; appello, 1,-āvi,-ātum *alqm de alqa re*; προτείνω; αἰτέομαι

~ **sobie prawo do czegoś** rem mihi (ad me) (re)vindico, 1,-āvi,-ātum; mihi *alqd* deposco, 3,-poposci

roślina planta,-ae *f.*; vegetābile,-is *n.*; vegetatio,-ōnis *f.*; herba,-ae *f.*; ἡ βοτάνη, -ης; τὸ βότανον,-ου; τὸ φυτόν,-οῦ; ἡ φυτάς,-άδος; τὸ φύτευμα,-ατος; ἡ φυτεία,-ας
roślinność vegetatio,-ōnis *f.*; flora,-ae *f.*; plantae,-arum *f.pl.*; regnum,-i *n.* vegetābile; τὰ βοτανικά,-ῶν

roślinny vegetābilis,-e; vegetatīvus, 3; ad plantas pertainens,-entis; βοτανικός, 3
roślinożerny fructivorus, 3; herbivorus, 3; βοτανηφάγος,-ον

rota (*zastęp*) caterva,-ae *f.*; grex,-gis *f.*; manus,-us *f.*; manípūlus,-i *m.*; ὁ ὄμιλος,-ου

rotacja rotatio,-ōnis *f.*; rotatus,-us *m.*; ὁ τρόχος,-ου

rotacyjny rotatīvus, 3; rotatorius, 3; rotābilis,-e; τροχαῖος, 3

rotunda rotunda,-ae *f.*; éxedra,-ae *f.*; ἡ θόλος,-ου

rowek sulcus,-i *m.*; fóssula,-ae *f.*; álveus,-i *m.*; canalis,-is *m.*; ὁ κάπετος,-ου

rower *bírota,-ae *f.*; *velócipes,-ēdis *m.*; τὸ ποδήλατον,-ου

rowerzysta *birot(tul)arius,-ii *m.*

rozbawiać dístraho, 3,-trāxi,-tractum; oblecto, 1,-āvi,-ātum; exhílaro, 1,-āvi,-ātum; delecto, 1,-āvi,-ātum; τέρπω

rozbicie diruptio,-ōnis *f.*; τὸ διάθλασμα,-ατος; τὸ ῥῆγμα,-ατος

r. okrętu naufragium,-ii *n.*; ἡ ἀλιφθορία,-ας

r. namiotu defixio,-ōnis *f.*; ἡ σκίνασις,-εως

rozbić, -ijać discutio, 3,-cussi,-cussum; diruo, 3,-rui,-rūtum; dirumpo, 3,-rūpi,-ruptum; elido, 3, -līsi,-līsum; contundo, 3,-tūdi,-tu(n)sum; frango, 3, fregi, fractum; διαθλάω

r. = pokonać wroga hostem fundo, 3, fudi, fusum; pello, 3, pepuli, pulsum; disicio, 3,-ieci,-iectum; profligo, 1,-āvi,-ātum; fugo, 1,-āvi,-ātum; κατακόπτω; νικάω

r. naczynie vas confringo, 3,-frēgi,-fractum; θλάω

r. namiot defixionem facio, 3, feci, factum; tabernáculum statuo, 3,-ui,-ūtum; σκηνάω; κατασκηνόω

r. obóz (*zalożyć*) castra pōno, 3, posui, pōsitum; στρατοπεδεύω

r. okręt navem frango, 3, fregi, fractum; ἀλιφθείρω

r. się na morzu naufrago, 1,-āvi,-ātum; ναυφθείρομαι; ναυαγέω

rozbierać exuo, 3,-ui,-utum; despolio, 1,-āvi,-ātum; ἐκδύω; (*z ubrania*) devestio, 4,-īvi,-ītum; ἐκδύω; (*na części*) deartuo, 1,-āvi,-ātum; διαμοιράω

rozbieralnia spoliatorium,-ii *n.*; vestiarium,-ii *n.*; τὸ ἐκδυτήριον,-ου

rozbieżność divergentia,-ae *f.*; ἡ διαδρομή,-ῆς

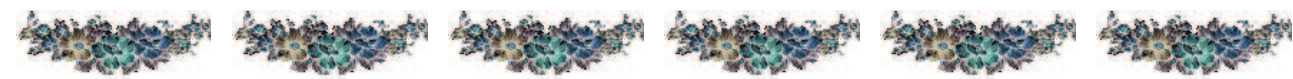
rozbieżny divergens,-entis; diversus, 3; contrarius, 3; διάδρομος,-ον

rozbiór (dis)partitio,-ōnis *f.*; divisio,-ōnis *f.*; ὁ διαμερισμός,-οῦ; (*gram.*) explicatio,-ōnis *f.* sententiae; analysis,-is *f.*; ἡ ἀνάλυσις,-εως

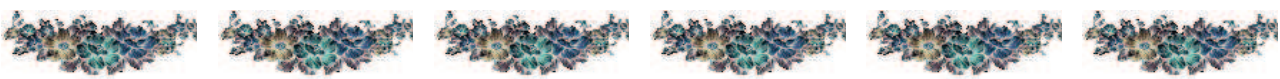
rozbiórka demolitio,-ōnis *f.*; destructio,-ōnis *f.*; ἡ διάλυσις,-εως

rozbitek naufragus,-i *m.*; ὁ σκινθός,-οῦ

rozbłysk nitor,-ōris *m.*; micatus,-us *m.*; fulgor,-ōris *m.*; ἡ ἐξάστραψις,-εως
rozbłysnąć refulgēo, 2,-fulsi, -; dilucesco, 3,-luxi, -; nitesco, 3,-tui, -; mico, 1,-āvi,-
 ātum; ἐξαστράπτω; ἐκλάμπω
rozboleć dolesco, 3,-cui, -; ἐξαλγέω
rozbój grassatio,-ōnis *f.*; rapīna,-ae *f.*; latrocinium,-ii *n.*; latrocinatio,-ōnis *f.*; ἡ
 ληστεία,-ας
rozbójnik grassātor,-ōris *m.*; latro,-ōnis *m.*; rapinātor,-ōris *m.*; praedātor,-ōris *m.*;
 sicarius,-ii *m.*; ὁ ληστής,-οῦ; (*morski*) pirāta,-ae *m.*; ὁ πειρατής,-οῦ
rozbrajać dearmo, 1,-āvi,-ātum; exarmo, 1,-āvi,-ātum; ἀφοπλίζω
rozbrat disiunctio,-ōnis *f.*; dissensio,-ōnis *f.*; discordia,-ae *f.*; discidium,-ii *n.*; ἡ
 δυσαρμοστία,-ας
rozbrojenie dearmatio,-ōnis *f.*; ὁ ἀφοπλισμός,-οῦ
rozbrzmiewać percrepo, 1,-āvi,-ātum; résono, 1,-āvi,-ātum; circúmsono, 1,-ui,-itum;
 ἠχέω
rozbudzać excito, 1,-āvi,-ātum; ἐξεγείρω
rozchodzić się discēdo, 3,-cessi,-cessum; digredior, 3,-gressus sum; διίσταμαι;
 ἀπέρχομαι; διέρχομαι
rozchód expensum,-i *n.*; pecunia,-ae *f.* expensa; ἡ δαπάνη,-ης
rozchorować się aegrotesco, 3,-cui, -; νοσίζομαι
rozciągać dístraho, 3,-traxi,-tractum; distringo, 3,-strinxi,-strictum; divárico, 1,-āvi,-
 ātum; distendo, 3,-tendi,-tentum; dilāto, 1,-āvi,-ātum; pando, 3, pandi, pansum
 (passum); ἐκτείνω; διατείνω; ὀγκόω; τανύω; προτείνω
rozciąganie extensio,-ōnis *f.*; distensio,-ōnis *f.*; ἡ ἔκτασις,-εως
rozciągliwość extensibīlitas,-ātis *f.*; ἡ ἔκτατότης,-ητος
rozciągliwy extensibīlis,-e; dilatábilis,-e; dúctilis,-e; elásticus, 3; ἔκτατός, 3
rozciąłość distentio,-ōnis *f.*; dimensio,-ōnis *f.*; extentio,-ōnis *f.*; spatium,-ii *n.*; τὸ
 διάστημα,-ατος
rozciągnięcie distensio,-ōnis *f.*; elongatio,-ōnis *f.*; extensio,-ōnis *f.*; ἡ διάστασις,-εως
rozciągnięty extensus, 3; extentus, 3; dilatatus, 3; passus, 3; διατεταμένος, 3;
 τανυσθεῖς,-εῖσα,-έν
rozcieńczać diluo, 3,-lui,-lutum; dissolvo, 3,-solvi,-solūtum; exténuo, 1,-āvi,-ātum;
 diraro, 1,-āvi,-ātum; ἀραιόω; διαλύω
rozcieńczenie dilutio,-ōnis *f.*; ἡ ἀραιώσις,-εως
rozcierać dístero, 3,-trīvi,-trītum (conterere); (con)frico, 1,-avi,-atum; malāxo, 1,-
 āvi,-ātum; συντριβω; ψώχω
rozcieranie confricatio,-ōnis *f.*; contritio,-ōnis *f.*; ἡ σύντριψις, -εως
rozcinać discindo, 3,-scidi,-scissum; pérseco, 1,-cui,-ctum; dísseco, 1,-secui,-sectum;
 discīdo, 3,-cīdi,-cīsum; διατέμνω
rozcięcie discissio,-ōnis *f.*; dissectio,-ōnis *f.*; scissūra,-ae *f.*; concisio,-ōnis *f.*; ἡ
 διατομή,-ῆς
rozczarować fallo, 3, fefelli, falsum; frustro, 1,-āvi,-ātum; deludo, 3,-lusi,-lusum;

disilludo, 3, -lusi, -lusum; σφάλλω
rozczarowanie disillusio, -ōnis f.; delusio, -ōnis f.; τὸ σφάλμα, -ατος
rozcłonkować demembro, 1, -āvi, -ātum; dispertio, 4, -īvi, -ītum; partio, 4, -īvi, -ītum;
διαμερίζω
rozcłonkowanie demembratio, -ōnis f.; dispartitio, -ōnis f.; concisio, -ōnis f.;
διαμερισμός, -οῦ
rozczułać emulco, 1, -āvi, -ātum; commovēo, 2, -movi, -motum (permovēre); συγκινέω
rozczyn (dis)solutio, -ōnis f.; ἡ διάλυσις, -εως
roздаć, -awać distribuo, 3, -tribui, -tribūtum; dido, 3, dīdidi, dīditum; dilargior, 4, -itus
sum; dispertio, 4, -īvi, -ītum; διαδίδωμι; μεταδίδωμι
rozdanie distributio, -ōnis f.; ἡ διάδοσις, -εως
rozdarcie dilaniatio, -ōnis f.; (di)laceratio, -ōnis f.; ruptio, -ōnis f.; ruptūra, -ae f.; ἡ
διάσχισις, -εως; τὸ ῥήγμα, -ατος; ἡ ῥήξις, -εως; τὸ σχίσμα, -ατος
rozdarowywać dilargior, 4, -ītus sum; διαδωρέομαι
rozdarty lacer, 3; lacer(at)us, 3; διάρρωγος, 3; διάσχιστος
rozdeptywać conculco, 1, -āvi, -ātum; καταπατέω
rozdęcie extensio, -ōnis f.; tumíditas, -ātis f.; turgor, -ōris m.; ἡ ἔντασις, -εως
rozdepty extensus, 3; túrgidus, 3; ἔντατός, 3
rozdmuchić difflo, 1, -āvi, -ātum; conflabello, 1, -āvi, -ātum; διαφυσάω
rozdrabniać decrusto, 1, -āvi, -ātum; frusto, 1, -āvi, -ātum; frio, 1, -āvi, -ātum; minuo, 3, -
ui, -utum; minūto, 1, -āvi, -ātum; διαμικρύνω; κερματίζω
rozdrażniać exacerbo, 1, -āvi, -ātum; exaspero, 1, -āvi, -ātum; inamárico, 1, -āvi, -ātum;
írrito, 1, -āvi, -ātum; incito, 1, -āvi, -ātum; inflammo, 1, -āvi, -ātum; ἐριδμαίνω;
ἐριθίζω
rozdrażnienie irritatio, -ōnis f.; exasperatio, -ōnis f.; incitatio, -ōnis f.; ὁ ἐριτισμός, -οῦ;
ὁ παροργισμός, -οῦ; ὁ θυμός, -οῦ; ὁ παροξυσμός, -οῦ
rozdrażniony irritatus, 3; exacerbatus, 3; túrbidus, 3; ἐριστικός, 3
rozdrobnienie comminutio, -ōnis f.; diminutio, -ōnis f.; fragmentatio, -ōnis f.; ἡ
τρῖψις, -εως
rozdrobniony (com)minūtus, 3; τριπτός, 3
rozdroże divortium, -ii n.; diverticulum, -i n.; τὸ ἄφορον, -ου; (na dwie drogi)
bivium, -ii n.; (na trzy drogi) trivium, -ii n.
rozdwajać dívido, 3, -vīsi, -vīsum; bipartio, 4, -īvi, -ītum; dísseco, 1, -secui, -sectum;
séparo, 1, -āvi, -ātum; διχοτομέω
rozdwojenie disiunctio, -ōnis f.; dissociatio, -ōnis f.; bipartitio, -ōnis f.; ἡ διχοτομία, -ας
rozdwojony bifurc(at)us, 3; bisulcus, 3; dichotómicus, 3; διχότομος, -ον
rozdział 1. (przedzielenie) dissectio, -ōnis f.; divisio, -ōnis f.; secretio, -ōnis f.;
separatio, -ōnis f.; seiunctio, -ōnis f.; ἡ διατομή, -ῆς; ὁ διαμερισμός, -οῦ; ἡ
διάλλαξις, -εως; **2. (rozdanie)** distributio, -ōnis f.; (re)partitio, -ōnis f.; ἡ
διάδοσις, -εως; **3. (w książce)** caput, -itis n.; capítulum, -i n.; τὸ κεφάλαιον, -ου
rozdzielać dispartio, 4, -īvi, -ītum; dígero, 3, -gessi, -gestum; dimovēo, 2, -movi, -

motum; discerno, 3,-crevi,-cretum; discludo, 3,-clusi,-clusum; disiungo, 3,-iunxi,-
 inctum; discrímino, 1,-āvi,-ātum; dissocio, 1,-āvi,-ātum; distingo, 3,-stinxi,-
 stinctum; dívido, 3,-visi,-visum; medio, 1,-āvi,-ātum; secerno, 3,-crēvi,-
 crētum; seclūdo, 3,-clūsi,-clūsum; ségrego, 1,-āvi,-ātum; séparo, 1,-āvi,-
 ātum; (δια)μερίζω; διχάζω; διαχωρίζω; σχίζω; διχοτομέω; μεσόω;
 διαδίδωμι; διανέμω; κρίνω

rozdzielczy divisorius, 3; distributorius, 3; separatorius, 3; (δια)μεριστικός, 3

rozdzielenie discissio,-ōnis f.; disiunctio,-ōnis f.; dissectio,-ōnis f.; dissociatio,-ōnis
 f.; distinctio,-ōnis f.; distributio,-ōnis f.; divaricatio,-ōnis f.; divisio,-ōnis f.;
 divulsio,-ōnis f.; dispartitio,-ōnis f.; dissolutio,-ōnis f.; segregatio,-ōnis f.;
 separatio,-ōnis f.; sortitio,-ōnis f.; scissūra,-ae f.; ὁ (δια)μερισμός,-οῦ; ἡ
 διαίρεσις,-εως; τὸ σχίσμα,-ατος; ἡ κρίσις,-εως

rozdzielony bisulcis,-e; bisulcus, 3; (dis)partitus, 3; divīsus, 3; segregatus, 3;
 separatus, 3; μεριστός, 3

rozdziarać diripio, 3,-ripui,-reptum; dilácero, 1,-āvi,-ātum; dilanio, 1,-āvi,-ātum;
 dirumpo, 3,-rupi,-ruptum; discerpo, 3,-psi,-ptum; scindo, 3, scidi,
 scissum; (δια)σχίζω; διαρρήγνυμι; διαρρήσσω

rozdziwienie defloratio,-ōnis f.; ὁ ἔκκορισμός,-οῦ

rozdziwić deflōro, 1,-āvi,-ātum; devírgino, 1,-āvi,-ātum; ἔκκορίζω

rozdźwięk discordia,-ae f.; dissonantia,-ae f.; dissensio,-ōnis f.; disharmonia,-ae f.;
 discidium,-ii n.; ἡ δυσαρμοστία,-ας; ἡ διαφωνία,-ας

rozedma (*med.*) emphysēma,-atis n.; pneumatōsis,-is f. pulmōnum; ἡ πνευμάτωσις,-
 εως

rozejm indutiae,-arum *f.pl.*; treuga,-ae f.; ἡ ἔκεχειρία,-ας

rozejście się discessio,-ōnis f.; digressio,-ōnis f.; ἡ ἀπόστασις,-εως; (*rozwód*)

divortium,-ii n.; τὸ ἀποστάσιον,-ου; ἡ ἀπόλειψις,-εως; ἡ ἕξις,-εως

rozejrzeć się circumspicio, 3,-spexi,-spectum; circumspecto, 1,-āvi,-ātum; observo,
 1,-āvi,-ātum; περισκοπέω

rozepchnąć distrūdo, 3,-trūsi,-trūsum; διωθέω

rozerwać di(s)rumpo, 3,-rūpi,-ruptum; discindo, 3,-scidi,-scissum; lácero, 1,-āvi,-
 ātum; discerpo, 3,-psi,-ptum; διαρρήγνυμι; διαρρήσσω; διασπάω

r.= rozszarpać dilácero, 1,-āvi,-ātum; διασπάω

r.= zabawić dístraho, 3,-traxi,-tractum; τρέπω

r. się explōdo, 3,-plōsi,-plosum; (di)rumpor, 3,-ruptus sum; διαρρήγνυμαι

~ **kajdany** catēnas perfringo, 3,-frēgi,-fractum; ~ **związek** coniunctionem

(societatem) dístraho, 3,-traxi,-tractum

rozerwanie abruptio,-ōnis f.; di(s)ruptio,-ōnis f.; divulsio,-ōnis f.; dilaceratio,-ōnis f.;

ruptūra,-ae f.; scissio,-ōnis f.; ἡ ρῆξις,-εως; (**r. się**) explosio,-ōnis f.; ἡ

διάρρηξις,-εως

rozerwany diruptus, 3; discissus, 3; lacer, 3; lacer(at)us, 3; διάρρηκτος,-ον

rozselać dimitto, 3, -misi, -missum (circummittēre, emittēre); διαπέμω; ἀποστέλλω

rozespany assomnatus, 3; somnolentus, 3; ὑπνώδης,-εσ

roześmiać się ridēo, 2, risi, risum; risum edo, 3, édidi, éditum; ἐκγελάω
roześmiany ridibundus, 3; γελανής, -ές
rozeta rosetum, -i *n.*; ἡ ῥοδωνία, -ας
rozeznawać distinguo, 3, -stinxi, -stinctum; discerno, 3, -crēvi, -crētum; dignosco, 3, -nōvi, -notum (internoscēre); διαγιγνώσκω
rozgałęziać się ramificor, 1, -ātus sum; bifurcor, 1, -ātus sum; διασχίζω; ὀζόομαι
rozgałęzienie arborisatio, -ōnis *f.*; bifurcatio, -ōnis *f.*; divaricatio, -ōnis *f.*; ramificatio, -ōnis *f.*; cómpitum, -ii *n.*; ἡ διάσχισις, -εως; ἡ διακλάδωσις, -εως
rozgałęziony arborescus, 3; arboreus, 3; bifurcatus, 3; ramōsus, 3; ramificatus, 3; διασχιζομένος, 3; τανύπτορθος, -ον
rozgardiasz de(s)ordinatio, -ōnis *f.*; *desorganisatio, -ōnis *f.*; perturbatio, -ōnis *f.*; ἡ ἀταξία, -ας; ὁ θόρυβος, -ου
rozgarnięty intelligens, -entis; cállidus, 3; prudens, -entis; sagax, -acis; sollers, -ertis; νοητικός, 3
rozglądać się circumspicio, 3, -spexi, -spectum (respicēre); observo, 1, -avi, -atum; περιβλέπω; περισκοπέω
rozglaszać divulgo, 1, -avi, -atum; diffamo, 1, -avi, -atum; diffundo, 3, -fusi, -fusum; público, 1, -avi, -atum; διαλαλέω; διαφημίζω; ἐξηγέω; κηρύσσω; διαλλέλλω
rozgłos fama, -ae *f.*; gloria, -ae *f.*; laus, -dis *f.*; diffamatio, -ōnis *f.*; ἡ φήμη, -ης; ἡ δόξα, -ης
rozgniatać depso, 3, -psui, -pstum; cómprimo, 3, -pressi, -pressum; δέψω; κατατρίβω; καταθλίβω
rozgniewać írrito, 1, -āvi, -ātum; íncito, 1, -āvi, -ātum; inflammo, 1, -āvi, -ātum; ἐριδμαίνω; ὀργίζω; (**r. się**) irascor, 3, iratus sum; indignor, 1, -atus sum; ὀργίζομαι
rozgoryczać exacerbo, 1, -āvi, -ātum; exasperno, 1, -āvi, -ātum; amárico, 1, -avi, -atum; amarífico, 1, -āvi, -ātum; (παρα)πικραίνω
rozgoryczenie exacerbatio, -ōnis *f.*; amaricatio, -ōnis *f.*; ὁ παραπικρασμός, -οῦ
rozgoryczony exaspernatus, 3; exacerbatus, 3; amaricatus, 3; διάπικρος, -ον
rozgraniczać delimito, 1, -āvi, -ātum; dívido, 3, -visi, -visum; séparo, 1, -āvi, -ātum; disiungo, 3, -iunxi, -iunctum; διαχωρίζω; διορίζω
rozgraniczenie delimitatio, -ōnis *f.*; distinctio, -ōnis *f.*; separatio, -ōnis *f.*; ἡ διόρισις, -εως; ἡ διαχωρισμός, -οῦ
rozgromienie (*przez kogoś*) caedes, -is *f.*; clades, -is *f.*; ἡ κοπή, -ῆς; (*kogoś*) victoria, -ae *f.*; ἡ νίκη, -ης
rozgrzyać frendo, 3, frendi, fres(s)um; déntibus frango, 3, fregi, fractum; διαδάκνω
rozgrzać (con)calefacio, 3, -feci, -factum; caléfico, 1, -āvi, -ātum; fervefacio, 3, -feci, -factum; flammo, 1, -āvi, -ātum; fomento, 1, -āvi, -ātum; fovēo, 2, fovi, fotum; tepefacio, 3, -feci, -factum; θερμαίνω; θάλπω
r. się concalesco, 3, -calui, - ; intepesco, 3, -tepui, - ; calefio, -fieri, -factus sum; θερμαίνομαι
rozgrzany fatus, 3; calefactus, 3; tepefactus, 3; θερμός, 3; τεθαλπομένος, 3

rozgrzeszać a peccatis absolvo, 3,-solvi,-solūtum; peccata dimitto, 3,-misi,-missum;
ἀπολύω

rozgrzeszenie peccatorum absolutio,-ōnis *f.* (dimissio,-ōnis *f.*); ἡ ἀπόλυσις,-εως

rozgrzewanie fodus,-us *m.*; calefactio,-ōnis *f.*; tefefactio,-ōnis *f.*; ἡ θέρμανσις,-εως;
ἡ θάλψις,-εως

rozgrzewka recaldamentum,-i *n.*; ἡ θέρμανσις,-εως

rozjaśniać clarífico, 1,-āvi,-ātum; elímpido, 1,-āvi,-ātum; lucidífico, 1,-āvi,-ātum;
illustro, 1,-āvi,-ātum; διαλαμπρύνω

r. = wypogadzać serēno, 1,-āvi,-ātum; αἰθριάζω

r. się splendesco, 3,-cui, - ; serenescō, 3,-cui, - ; αἰθριάω

rozjaśnienie clarificatio,-ōnis *f.*; lucidificatio,-ōnis *f.*; ἡ διάλαμψις,-εως

rozjazd deverticulum,-i *n.*; τὸ ἄφορον,-ου

rozjątrzenie exacerbatio,-ōnis *f.*; irritatio,-ōnis *f.*; ὁ ὀργισμός,-οῦ

rozjątrzyć exacerbo, 1,-āvi,-ātum; exasperno, 1,-āvi,-ātum; írrito, 1,-āvi,-ātum;
χολόω; ὀργίζω

rozjemca discrētor,-ōris *m.*; disceptātor,-ōris *m.*; mediātor,-ōris *m.*; árbitr, -tri *m.*; ὁ
μεσίτης,-ου; ὁ κριτής,-οῦ; ὁ διαιτής,-οῦ; ὁ μεριστής,-οῦ

rozjemczy arbitrālis,-e; conciliatīvus, 3; κριτικός, 3; διαιτήσιμος,-ον

rozjuszony furiōsus, 3; furibundus, 3; ἔριπτοίητος,-ον

rozkaz imperium,-ii *n.*; (e)dictum,-i *n.*; iussus,-us *m.*; iussum,-i *n.*; iussio,-ōnis *f.*;
mandatum,-i *n.*; praeceptum,-i *n.*; ordo,-inis *m.*; ἡ ἐπιταγή,-ῆς; τὸ κέλευσμα,-
ατος; ἡ διάταξις,-εως; ἡ ἐντολή,-ῆς; ἡ παραγγελία,-ας

Magnatium preces imperia. Non potest bene geri res publica multorum imperiis.

z czyjegoś ~ *alicuius* iussu; *alqo* iubente (imperante, praecipiente); **wypełniać** ~
praeceptum observo, 1,-āvi,-ātum; imperatum *alicuius* facio, 3, feci, factum;
imperio obtémpero, 1,-āvi,-ātum

rozkazujący imperiōsus, 3; ímperans,-antis; iussīvus, 3; ἐπιτακτικός, 3; (*gram.*)
imperatīvus,-i *m.* (*sc. modus*)

rozkazywać commendo, 1,-āvi,-ātum; iubēo, 2, iussi, iussum; ímpero, 1,-āvi,-ātum;
mando, 1,-āvi,-ātum; órđino, 1,-āvi,-ātum; praecipio, 3,-cepi,-ceptum; princípō, 1,
-avi, -atum; edīco, 3, -dixi, -dictum (*wszystkie z acc.*); διατάττω; ἐπιτάττω;
κελεύω; ἐντέλλομαι; παραγγέλλω

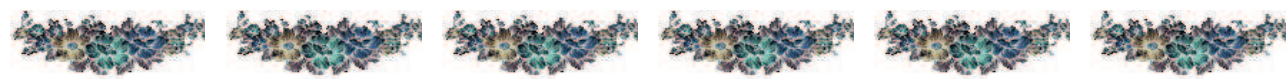
**Rogántibus potius quam imperántibus parēmus. Stultum imperāre reliquis, qui
nescit sibi.**

rozklejać (*odklejać*) disglútino, 1,-āvi,-ātum; ἀποκολλάω

rozkład 1. (rozpad np. związku chem.) decompositio,-ōnis *f.*; divisio,-ōnis *f.*;

partitio,-ōnis *f.*; ἡ ἀνάλυσις,-εως; **2. (rozpuszczenie)** dissolutio,-ōnis *f.*; lysis,-is
f.; ἡ διάλυσις,-εως; **3. (gnicie)** putrefactio,-ōnis *f.*; ἡ σηπεδών,-όνος; ἡ

σαπρία,-ας; **4. (ułożenie, zestawienie)** compositio,-ōnis *f.*; ἡ σύνθεσις,-εως; **5.**
(np. zestawienie wg. godzin) horarium,-ii *n.*; adumbratio,-ōnis *f.*; dispositio,-ōnis
f.; τὸ διαγράμμα,-ατος; **6. (uporządkowanie)** dispositio,-ōnis *f.*; digestio,-ōnis

f.; ordo,-īnis *m.*; ἡ διάταξις,-εως

~ **jazdy** *horarium,-ii *n.*; τὸ δρομολόγιον,-ου

rozkladać 1. (np. w chemii związek chem.) decompono, 3,-posui,-positum; partior, 4,-itus sum; dívido, 3,-vīsi,-vīsum; ἀναλύω; **2. (rozpuszczać)** dissolvo, 3,-solvi,-solūtum; διαλύω; **3. (powodować gnicie)** putrefacio, 3,-feci,-factum; σαπρίζω; **4. (zestawiać)** compōno, 3,-posui,-pōsitum; συντίθημι; **5. (porządkować)** dispōno, 3,-posui,-positum; dígero, 3,-gessi,-gestum; órдино, 1,-āvi,-ātum; διατάττω; **6. (eksponować)** expōno, 3,-posui,-positum; (ex)pando, 3,-pandi,-passum; ἐxplico, 1,-āvi,-ātum; ἐντίθημι; ἐπιτίθημι

rozkochać amōre ínspiro, 1,-āvi,-ātum (commovēo, 2,-movi,-motum); ἐρωτίζω

rozkojarzenie discoordinatio,-ōnis *f.*; dissociatio,-ōnis *f.*; ἡ δυσταξία,-ας

rozkopywać effodio, 3,-fōdi,-fossūm; rimor, 1,-ātus sum; ἐξορύσσω

rozkosz deliciae,-arum *f.pl.*; delícium,-ii *n.*; voluptas,-ātis *f.*; iucúnditas,-ātis *f.*;

oblectamentum,-i *n.*; oblectatio,-ōnis *f.*; τὸ ἀπόλαυσμα,-ατος; ἡ ἡδονή,-ῆς; ἡ τρυφή,-ῆς; ἡ τερπνότης,-ητος

rozkoszny deliciōsus, 3; voluptuōsus, 3; iucundus, 3; amoenus, 3; suavis,-e;

ἡδονικός, 3; ἀπολαυστικός,-όν

rozkoszować się delector, 1,-ātus sum; oblector, 1,-ātus sum; voluptātibus fruor, 3, fructus sum; ἡδομαι; ἐντρυφάω

rozkraczać (się) divárico, 1,-āvi,-ātum; περιβαίνω; τὸν διαμηρισμὸν πράττω

rozkręcać detórquēo, 2,-torsi,-torsum; ἐκστρεβλώω

rozrok divaricatio,-ōnis *f.*; ὁ διαμηρισμός,-οῦ

rozkruszony diminūtus, 3; confrictus, 3; διάθλητος,-ον

rozkrzewiać própago, 1,-āvi,-ātum; divulgo, 1,-āvi,-ātum; ἐκφυτεύω

rozkrzyżować discrucífigo, 3,-fixi,-fixum; manus decussatim extendo, 3,-tendi,-tentum; διαπασσαλεύω

rozkurcz diástole,-ae *f.*; distractio,-ōnis *f.*; ἡ διαστολή,-ῆς

rozkurczowy diastólicus, 3; διαστολικός,-όν

rozkwit efflorescentia,-ae *f.*; ἡ ἄνθησις,-εως

rozkwitać effloresco, 3,-florui, - ; efflorēo, 2,-florui, - ; ἐξανθέω

rozkwitający efflorescens,-entis; ἄνθηρός, 3

rozlanie effusio,-ōnis *f.*; diffusio,-ōnis *f.*; extravasatio,-ōnis *f.*; ἡ διάχυσις,-εως

rozlany diffūsus, 3; διάχυτος,-ον

rozlegać się bómbico, 1,-āvi,-ātum; résono, 1,-āvi,-ātum (personare); ἠχέω; φωνέω

daleko się ~ longe sónitus refert; **krzyk się** ~ clamor repercútitur; **wieść się** ~ fama (rumor) pérvadit

rozległe spatiose, late, laxe, ample; εὐρυχώρως; μακρῶς

rozległość láchitas,-ātis *f.*; spatiósitas,-ātis *f.*; vástitas,-ātis *f.*; ἡ εὐρυχωρία,-ας

rozległy amplus, 3; diffūsus, 3; extensus, 3; latus, 3; spatiōsus, 3; vastus, 3;

εὐρύχωρος,-ον; μακρός, 3

rozleniwać ímpigro, 1,-āvi,-ātum; σχολάζω

rozleniwiony piger, 3; segnis,-e; σχολαῖος, 3
rozlew diluvies, ei *f.*; diluvium,-ii *n.*; inundatio,-ōnis *f.*; exundatio,-ōnis *f.*; ἡ
διάχυσις,-εως
rozlewać diffluo, 3,-fluxi,-fluctum; diffundo, 3,-fusi,-fusum (effundere, profundere);
abundo, 1,-āvi,-ātum; ἐκχέω; ἐκχύννω
rozliczać cálculo, 1,-āvi,-ātum; cōmputo, 1-avi,-atum; régulo, 1,-āvi,-ātum; enúmero,
1,-āvi,-ātum; λογίζομαι; ψηφίζω
rozliczenie calculatio,-ōnis *f.*; pariatio,-ōnis *f.*; solutio,-ōnis *f.*; ὁ λογισμός,-οῦ; ἡ
ψηφός,-ου
rozliczny múltiplex,-icis; numerōsus, 3; variōsus, 3; multus, 3; μύριος, 3
rozluźniać (re)laxo, 1,-āvi,-ātum; dissolvo, 3,-solvi,-solūtum (resolvēre); remitto, 3,-
misi,-missum; χαλάω; (ἀνα)λύω; μανώω; ἀποσφηνόω
rozluźnienie laxitas,-ātis *f.*; laxatio,-ōnis *f.*; (dis)solutio,-ōnis *f.*; ἡ χάλασις,-εως; τὸ
χάλασμα,-ατος; ἡ ἀνάλυσις,-εως; ἡ ἀνεσις,-εως
rozładować deónero, 1,-āvi,-ātum; sarcinas promo, 3,-psi,-ptum; ἐκγεμίζω
rozłam diruptio,-ōnis *f.*; divisio,-ōnis *f.*; (dif)fractio,-ōnis *f.*; scissio,-ōnis *f.*;
discidium,-ii *n.*; discordia,-ae *f.*; ἡ διάσπασις,-εως; ὁ διχοστασία,-ας; τὸ
σχίσμα,-ατος; ὁ διαμεριμνός,-οῦ
rozłamać dirumpo, 3,-rūpi,-ruptum; diffringo, 3,-fregi,-fractum (effringere,
confringere, refringere); διασπάω; διαρρήγνυμι; διαρήσσω
rozłączać p. rozdzielać
rozłączenie discissio,-ōnis *f.*; disiunctio,-ōnis *f.*; divortium,-ii *n.*; scissūra,-ae *f.*;
seiunctio,-ōnis *f.*; ἡ ἀποσύνδεσις,-εως
rozłąka separatio,-ōnis *f.*; discissio,-ōnis *f.*; ἡ διάλλαξις,-εως
rozłożenie dispositio,-ōnis *f.*; expositio,-ōnis *f.*; ἡ ἔκθεσις,-εως
rozłożony dispósitus, 3; expósitus, 3; ἐκκείμενος, 3
rozłożyć p. rozkładać
rozłożysty frondōsus, 3; ramōsus, 3; latus, 3; pátulans,-antis; pátilus, 3; ἀμφιλαβής,-
ἑς
rozłupać diffindo, 3,-fīdi,-fissum; dilámino, 1,-āvi,-ātum; διακόπτω; διασχίζω
rozmach ímpetus,-us *m.*; motus,-us *m.*; agítatus,-us *m.*; incitatio,-ōnis *f.*; ἡ ῥιπή,-ῆς;
τὸ ὄρμημα,-ατος
rozmaicie diverse, varie; ποικίλως; πολυμερῶς
rozmaitość divérsitas,-ātis *f.*; varíetas,-ātis *f.*; ἡ ποικιλία,-ας
rozmaity diversus, 3; miscelláneus, 3; multímodus, 3; multifarius, 3; múltiplex,-icis;
varius, 3; παντοῖος, 3; ποικίλος, 3; διάφορος,-ον
w rozmaitych miejscach passim; πανταχοῦ
rozmarzczać erūgo, 1,-āvi,-ātum; ἐκρυτιδόω
rozmarzać régelor, 1,-ātus sum; liquesco, 3, -, -; liquefio,-fieri,-factus sum; τήκομαι
rozmarzony somnians,-antis; φαντασιώδης,-ης; τακερός, 3
rozmawiać colloquor, 3,-locūtus sum; confábulo, 1,-āvi,-ātum; conversor, 1,-ātus

sum; sermócinor, 1, -ātus sum; (συν)ὀμιλέω; συλλαλέω; διαλέγομαι;
διαλογίζομαι

rozmaz fricamentum, -i *n.*; iniunctio, -ōnis *f.*; τὸ χρίσμα, -ατος; ἡ ἐπίχρισις, -εως

rozmiar dimensio, -ōnis *f.*; formatus, -us *m.*; mensūra, -ae *f.*; τὸ μέγεθος, -εος

rozmieniać demūto, 1, -āvi, -ātum; διαλλάσσω

rozmieszczać dísloco, 1, -āvi, -ātum (collocare); impōno, 3, -posui, -pósitum;
διατίθημι; διατάττω

rozmieszczenie dislocatio, -ōnis *f.*; collocatio, -ōnis *f.*; dispositio, -ōnis *f.*; ἡ διάθεσις, -
εως; ἡ διάταξις, -εως

rozmiękanie emollitio, -ōnis *f.*; malacia, -ae *f.*; mollitia, -ae *f.*; mollities, -ei *f.*; ἡ
μαλακίασις, -εως

rozmiękzać emollio, 4, -ivi, -itum; (per)mácerō, 1, -avi, -atum; diluo, 3, -lui, -lutum;
dissolvo, 3, -solvi, -solūtum; διαμαλάττω

rozmiękzający emolliens, -entis; macerans, -antis; μαλακτικός, 3

rozmiękzanie maceratio, -ōnis *f.*; emollitio, -ōnis *f.*; ἡ διαμάλαξις, -εως

rozmilowany amorōsus, 3; studiōsus, 3; φιλοτήσιος, 3

rozmnażać género, 1, -āvi, -ātum; múltiplico, 1, -āvi, -ātum; (re)prodūco, 3, -duxi, -
ductum; prócreo, 1, -āvi, -ātum; prolífico, 1, -āvi, -ātum; prolífero, 1, -āvi, -ātum;
πληθύνω; γεννάω

rozmnażanie generatio, -ōnis *f.*; multiplicatio, -ōnis *f.*; procreatio, -ōnis *f.*; proliferatio, -
ōnis *f.*; reproductio, -ōnis *f.*; ἡ γένεσις, -εως; ἡ γέννησις, -εως

rozmokły aquitrinōsus, 3; διαβρεχής, -ές

rozmotać éxplico, 1, -āvi, -ātum; éxtrico, 1, -āvi, -ātum; ἐκπλέκω

rozmotanie explicatio, -ōnis *f.*; extricatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐκπλοκή, -ῆς

rozmowa colloquium, -ii *n.*; collocutio, -ōnis *f.*; conversatio, -ōnis *f.*; disputatio, -ōnis *f.*;
sermo, -ōnis *m.*; diálogos, -i *m.*; ἡ ὀμιλία, -ας; ἡ συνδιάλεξις, -εως; ἡ
συλλάλησις, -εως; ὁ διάλογος, -ου

rozmowny loquax, -acis; πολύλαλος, -ον

rozmówca interlocūtor, -ōris *m.*; collocūtor, -ōris *m.*; ὁ συλλαλέτης, -ου

rozmrażać dégelo, 1, -āvi, -ātum (regelare); τήκω

rozmysł consideratio, -ōnis *f.*; praemeditatio, -ōnis *f.*; cogitatio, -ōnis *f.*; ὁ συλλογισμός, -οῦ

rozmyślać consídero, 1, -āvi, -ātum; contemplor, 1, -ātus sum; cógito, 1, -āvi, -ātum;
commentor, 1, -ātus sum; delíbero, 1, -āvi, -ātum; méditor, 1, -ātus sum; recordor,
1, -ātus sum; reflecto, 3, -flexi, -flexum; rúmino, 1, -āvi, -ātum; tracto, 1, -āvi, -ātum;
διαλογίζομαι; συλλογίζομαι; διενθυμέομαι; ἐπισκέπτομαι; διανοέω;
θεωρέω; ἐποπτεύω

rozmyślanie consideratio, -ōnis *f.*; cogitatio, -ōnis *f.*; contemplatio, -ōnis *f.*;

deliberatio, -ōnis *f.*; meditatio, -ōnis *f.*; ruminatio, -ōnis *f.*; τὸ διανόημα, -ατος; ἡ
διάνοια, -ας; ἡ θεωρία, -ας; ὁ λογισμός, -οῦ

rozmyślny deliberatīvus, 3; praemeditatīvus, 3; consideratus, 3; προνοητικός, 3

roznamiętniać amorem éxcito, 1, -āvi, -ātum; παθαίνω

rozniecać accendo, 3,-cendi,-censum; ignem éxcito, 1,-āvi,-ātum; flabello, 1,-āvi,-ātum; inflammo, 1,-āvi,-ātum; ústulo, 1,-āvi,-ātum; φλογίζω; ανάπτω; (*wojnę*) bellum prónoco, 1,-āvi,-ātum (accendēre); αναβάλλομαι; προσπολεμίζω ~ **bunt** seditionem accendēre; ~ **miłość** amorem cóncito, 1,-āvi,-ātum (excitare, commovēre)

rozniesć,-nosić díffero,-férre, dístuli, dilātum (circumférre, deférre, offérre); (dis)porto, 1,-āvi,-ātum; circumgesto, 1,-āvi,-ātum; διαφέρω; περιφέρω

roznosiciel portātor,-ōris *m.*; institor,-ōris *m.*; ὁ φορεύς,-έως

rozpacz desperatio,-ōnis *f.*; ὁ ἀπελπισμός,-οῦ

Desperatio aut mílitem facit aut mónachum.

rozpaczać despēro, 1,-āvi,-ātum *de alqa re*; ἀπελπίζω

rozpaczliwy desperatus, 3; desperationis plenus, 3; ἀπελπιστικός,-όν

znajdować się w ~ położeniu suis fortūnis desperare; de salūte (sua) desperare

rozpad decompositio,-ōnis *f.*; desintegratio,-ōnis *f.*; dissipatio,-ōnis *f.*; decadentia,-ae *f.*; destructio,-ōnis *f.*; dilapsus,-us *m.*; diruptio,-ōnis *f.*; ἡ διάλυσις,-εως; τὸ διάπτωμα,-ατος

rozpadać się desintegror, 1,-ātus sum; dilabor, 3,-lapsus sum; (di)rumpor, 3, -ruptus sum; díssipo, 1,-āvi,-ātum; hio, 1,-āvi,-ātum; διαπίπτω; διαλύομαι

rozpadlina hiatus,-us *m.*; fissūra,-ae *f.*; fissum,-i *n.*; fissio,-ōnis *f.*; rima,-ae *f.*; ruptum,-i *n.*; τὸ χάσμα,-ατος; διαχώρισμα,-ατος; ἡ ραγάς,-άδος; τὸ σχίσμα,-ατος; ἡ φάραγξ,-αγγος

rozpadlinowy fissurarius, 3; σχισματικός, 3

rozpadly desintegratus, 3; dilapsus, 3; διαλυτός, 3

rozpakowywać disvaso, 1,-āvi,-ātum; ἐκγεμίζω

rozpalać accendo, 3,-cendi,-censum (incendēre, succendēre); inflammo, 1,-āvi,-ātum; fervefacio, 3,-feci,-factum; καυσώω; φλογίζω; ανάπτω; αναζωπυρέω; (**r. się**) confervesco, 3,-cui; glisco, 3, -, -; φλογίζομαι; ἐκκαίομαι

rozpalony ardens,-entis; fervens,-entis; φλόγεος, 3; πυρητός, 3

rozpasany dissolūtus, 3; effrenatus, 3; ἔκλυτος,-ον; ἄσωτος,-ον; τρυφηρός, 3

rozpatrywać consídero, 1,-āvi,-ātum; praetracto, 1,-āvi,-ātum; percipio, 3,-cepi, -ceptum; perspicio, 3,-spexi,-spectum; recensēo, 2,-censui,-censum; ἐξετάζω; διαγιγνώσκω

rozpęd assultus,-us *m.*; ímpetus,-us *m.*; incitatio,-ōnis *f.*; ἡ ὄρμή,-ῆς

rozpędzać dispello, 3,-puli,-pulsum; disicio, 3,-iēci,-iectum; díssipo, 1,-āvi,-ātum; disturbo, 1,-āvi,-ātum; confūgo, 1,-āvi,-ātum; proterrēo, 2,-terrui,-territum; διελαύνω; σκορπίζω; (**r. się**) assulto, 1,-āvi,-ātum; ἐπιταχύνω

rozpętać (*rozwiązać*) expedio, 4,-īvi,-ītum; excáteno, 1,-āvi,-ātum; solvo, 3, solvi, solūtum; líbero, 1,-āvi,-ātum; καταλύω; ἀποσφεγκώ

r. wojnę bellum ínfero, inférre, íntuli, illātum (commovēre); προσπολεμίζω

rozpiąć,-inać 1. (odpasać) discingo, 3,-cinxi,-cinctum; ἀποζωννύω; **2. (rozpiąć kłamię)** díffibulo, 1,-āvi,-ātum; **3. (rozciągnąć, napiąć)** distendo, 3,-tendi,-

tentum (-tensum), divarico, 1, -āvi, -ātum; (ex)pando, 3, pandi, pansum (passum);
ἐκπετάννυμι; ἐκτείνω

~ **guziki** vestem glóbulis astrictam solvo, 3, solvi, solūtum; ~ **sieci** retia tendo, 3, -
ndi, -nsum; ~ **żagle** vela pando, 3, -ndi, -nsum

rozpić, -pijać ebríolo, 1, -āvi, -ātum; μεθύσκω

rozpieczętować dissigno, 1, -āvi, -ātum; ἀποσφραγίζω

rozpierzchnąć się diffugio, 3, -fugi, -; discurro, 3, -curri, -cursum; díssipor, 1, -ātus
sum; διαφεύγω

rozpieszczać remollio, 4, -īvi, -ītum (emolīre); μαλακίζω; (*czynić kogoś*

zniewieściałym) effēmino, 1, -āvi, -ātum; γυναικώω; (*moralnie psuć*) vitio, 1, -āvi, -
ātum; διαφθείρω

rozpiętość amplitūdo, -īnis *f.*; distensio, -ōnis *f.*; distentio, -onis *f.*; ἡ διάστασις, -εως;
ἡ διάτασις, -εως

rozpięty (rozciągnięty) distensus, 3; διάτονος, -ον

rozplątywać éxplico, 1, -āvi, -ātum; éxtrico, 1, -āvi, -ātum; renōdo, 1, -āvi, -ātum;
expedio, 4, -īvi, -ītum; ἐκπλέκω

rozplodowy reproductorius, 3; reproductīvus, 3; γεννήεις, -εσσα, -εν

rozplywać się 1. (plynać w różne strony) diffluo, 3, -fluxi, -; dimāno, 1, -āvi, -ātum;
διαρρέω; **2. (roztapiać się)** colliquesco, 3, -licui (-liqui), -; liquefio, -fieri, -factus
sum; διατήκομαι

rozplywający się diffluens, -entis; díffluus, 3; διαρρῶν, -οῦσα, -οῦν

rozplywanie się 1. (rozszerzanie się) dimanatio, -ōnis *f.*; diffusio, -ōnis *f.*; ἡ διαρρο
ή, -ῆς; **2. (roztapianie się)** colliquatio, -ōnis *f.*; deliquescentia, -ae *f.*; fluidificatio, -
ōnis *f.*; liquatio, -ōnis *f.*; liquefactio, -ōnis *f.*; ἡ τήξις, -εως; ἡ τηκεδών, -όνος

rozpoczęcie conātus, -us *m.*; inauguratio, -ōnis *f.*; incessus, -us *m.*; incipientia, -ae *f.*;
inchoatio, -ōnis *f.*; incohatio, -ōnis *f.*; initium, -ii *n.*; ortus, -us *m.*; orsus, -us *m.*;
principium, -ii *n.*; primum, -i *n.*; primordium, -ii *n.*; ἡ ἀρχή, -ῆς; ἡ καταβολή, -ῆς

rozpoczynać coepi, coepisse; exordior, 4, -orsus sum; incepto, 1, -āvi, -ātum; incipio,
3, -cepi, -ceptum; inchoo, 1, -āvi, -ātum; inchoo, 1, -āvi, -ātum; initio, 1, -avi, -atum;
ἄρχω; ἀπάρχω

r. bitwę proelium committo, 3, -misi, -missum; προσμάχομαι

r. wojnę bellum suscipio, 3, -cepi, -ceptum; προσπολεμίζω

r. na nowo coś alqd redíntegro, 1, -āvi, -ātum; ἀνακαινόω

rozpoczynający incipiens, -entis; inchoatīvus, 3; incohātīvus, 3; exorsus, 3; ἀρχηγός, -όν

rozpogadzać serēno, 1, -āvi, -ātum; αἰθριάζω

~ **twarz** vultum exhílaro, 1, -āvi, -ātum; frontem éxplico, 1, -āvi, -ātum; **niebo się** ~
coeli serénitas rédditur; lux coelo redit

rozpogodzony serēnus, 3; αἰθριος, -ον

Ver híemem séquitur, séquitur post triste serēnum.

rozpogodzenie serénitas, -ātis *f.*; ἡ αἰθρίασις, -εως

rozpołowiony dimid(iat)us, 3; διχότομος, -ον

rozporządzać dispōno, 3, -posui, -pósitum (componēre); decerno, 3, -crēvi, -crētum;

órdino, 1, -āvi, -ātum; constituo, 3, -stitui, -stitūtum (instituíre); praecipio, 3, -cēpi, -

- ceptum; statuo, 3,-ui,-ūtum; διατάττω; δογματίζω
- rozporządzenie** dispositio,-ōnis *f.*; decrētum,-i *n.*; edictum,-i *n.*; ordo,-īnis *m.*;
constitutio,-ōnis *f.*; instructio,-ōnis *f.*; scitum,-i *n.*; ἡ διαταγή,-ῆς; τὸ διάταγμα,-
ατος; τὸ δόγμα,-ατος
- rozpostarcie** distensio,-ōnis *f.*; ἡ ἐκπέτασις,-εως
- rozpościerać** distendo, 3,-tendi,-tentum (-tensum) (extendere); divárico, 1,-avi, -
atum; ἐκπετάννυμι; ὑφαπλόω; ὑποστρωννύω
- rozpowszechniać** in vulgus éfferō, éfferre, éxtuli, elātum; divulgo, 1,-āvi,-ātum
(pervulgare); díffamo, 1,-āvi,-ātum; própago, 1,-āvi,-ātum; dissémino, 1,-avi, -
atum; διαλαλέω; διαφημίζω; διαδίδωμι; κηρύσσω; διανέομαι
- rozpowszechnianie** diffamatio,-ōnis *f.*; divulgatio,-ōnis *f.*; propagatio,-ōnis *f.*;
ἡ διαφήμισις,-εως
- rozpoznanie** adagnitio,-ōnis *f.*; (re)cognitio,-ōnis *f.*; diagnōsis,-is *f.*; inquisitio, -onis
f.; ὁ ἀναγνωρισμός,-οῦ; ἡ διάγνωσις,-εως
- Bona diagnōsis, bona curatio. Bona diagnōsis, bona prognōsis.***
- rozpoznawać** discerno, 3,-crēvi,-crētum; (re)cognosco, 3,-nōvi,-nitum (dignoscere);
nōscito, 1,-āvi,-ātum; ἀναγνωρίζω; διαγιγνώσκω; ἐπιγιγνώσκω; διακρίνω
- Bene dignōscitur, bene curātur.***
- rozpraszać** dispergo, 3,-persi,-persum; disicio, 3,-ieci,-iectum; disiecto, 1,-āvi,-ātum;
dissipo, 1,-āvi,-ātum; dispello, 3,-puli,-pulsum; prodigo, 3,-egi,-actum; spargo, 3,
sparsi, sparsum; (δια)σκορπίζω; διασπείρω; διασκεδάnnυμι; διασκεδάζω
- r. się** diffugio, 3,-fugi, - ; discurro, 3,-(cu)curri,-cursum; palor, 1,-ātus sum;
διατρέχω; διαφεύγω
- r. uwagę** ánimum dístraho, 3,-traxi,-tractum
- rozpraszalność** diffusibílitás,-ātis *f.*; dispersibílitás,-ātis *f.*; dissipabílitás,-ātis *f.*; ὁ
διασκεδασμότης,-ητος
- rozpraszalny** diffusibílis,-e; dispesibílis,-e; διασκεδασμός, 3
- rozprawa 1. (sądowa)** actio,-ōnis *f.*; iudicium,-ii *n.*; causa,-ae *f.*; lis,-tis *f.*; res, rei *f.*;
ἡ δίκη,-ης; **2. (naukowa)** disputatio,-ōnis *f.*; dissertatio,-ōnis *f.*; explicatio,-ōnis
f.; commentatio,-ōnis *f.*; quaestio,-ōnis *f.*; tractatus,-us *m.*; ἡ διατριβή,-ῆς
- rozprawiać de alqo re** ago, 3, egi, actum; discepto, 1,-āvi,-ātum; díssero, 3,-serui,-
sertum; disserto, 1,-āvi,-ātum; dísputo, 1,-āvi,-ātum; tracto, 1,-āvi,-ātum;
διατρίβω; διαλέγομαι; συζητέω
- rozprawić się z kimś cum alqo armis alqd** decerno, 3,-crēvi,-crētum; κατακόπτω; νικάω
- rozpręzać** extento, 1,-āvi,-ātum; detendo, 3,-tendi,-tensum; relāxo, 1,-āvi,-ātum;
χαλάω; (δια)λύω
- rozprężenie** detensio,-ōnis *f.*; relaxatio,-ōnis *f.*; ἡ χάλασις,-εως; ἡ λύσις,-εως
- rozprostować** reddírigo, 3,-rexi,-rectum; recurvo, 1,-āvi,-ātum; ἀνορθόω
- rozproszenie** dispersio,-ōnis *f.*; disseminatio,-ōnis *f.*; dissipatio,-ōnis *f.*; ἡ
διασπορά,-ᾶς; ἡ διασκόρπισις,-εως
- rozproszony** diffūsus, 3; dispersus, 3; disseminatus, 3; διασπαρμένος, 3

rozprowadzać 1. (rozmieszczać) dísloco, 1, -avi, -atum; díduco, 3, -duxi, -ductum; διατίθημι; **2. (np. towary)** distribuo, 3, -bui, -butum; διαφέρω; **3. (rozcieńczać np. farby)** diluo, 3, -lui, -lutum; διαλύω; τήκω

rozpruwać dissuo, 3, -sui, -sutum; dissolvo, 3, -solvi, -solūtum; retexo, 3, -texui, -textum; scindo, 3, scidi, scissum; διαρήσσω

rozprzedawać divendo, 3, -véndidi, -vénditum; διαπωλέω

rozprzestrzeniać continuo, 1, -āvi, -ātum; augēo, 2, auxi, auctum; extendo, 1, -āvi, -ātum; diffundo, 3, -fusi, -fussum; expando, 3, -pandi, -passum (-pansum); amplífico, 1, -āvi, -ātum; dilāto, 1, -āvi, -ātum; διαρριπίζω; διΐστημι; πλατύνω

rozprzestrzeniający expansīvus, 3; διαστηματικός, 3; πλατύνων, -ουσα, -ον

rozprzestrzianie diffusio, -ōnis f.; expansio, -ōnis f.; ἡ διάστησις, -εως; ὁ πλατυσμός, -οῦ

rozprzężenie 1. (nielad) deordinatio, -ōnis f.; inordinatio, -ōnis f.; disciplinae dissolutio, -ōnis f.; ἡ ἀταξία, -ας; **2. (moralne)** demoralisatio, -ōnis f.; dissolutio, -ōnis f.; immoderatio, -ōnis f.; effrenatio, -ōnis f.; ἡ ἐκχαλίνωσις, -εως; ἡ διάλυσσις, -εως

rozpusta corruptio, -ōnis f.; dissolutio, -ōnis f.; lascivia, -ae f.; fornicatio, -ōnis f.; intemperantia, -ae f.; immoderatio, -ōnis f.; meretricatio, -ōnis f.; prostitutio, -ōnis f.; petulantia, -ae f.; ἡ πορνεία, -ας; ὁ στρῆνος, -ου; ἡ λαγνεία, -ας; ἡ τρυφή, -ῆς

rozpustnik dissolūtus, -i m.; adulter, -ēris m.; helluo, -ōnis m.; moechus, -i m.; fornicātor, -ōris m.; ganeo, -ōnis m.; libertīnus, -i m.; ὁ πόρνος, -ου; ὁ ὀχευτής, -οῦ; ὁ λάγνης, -ου; ὁ κίναρος, -ου

rozpustny dissolūtus, 3; meretricius, 3; pétulans, -antis; lascīvus, 3; luxurians, -antis; impúdicus, 3; incestus, 3; libidinōsus, 3; πόρνος, 3; μύκλος, -ον; λάγνος, 3; μάχλος, 3

rozpuszczać 1. (np. wojsko do domu) dimitto, 3, -misi, -missum; διαλύω; ἀφήμι; **2. (rozcieńczać)** diluo, 3, -lui, -lutum; distémpero, 1, -āvi, -ātum; liquefacio, 3, -feci, -factum; λύω; **3. (rozluźniać, popuszcząć)** dissolvo, 3, -solvi, -solūtum; χαλάζω; **4. (włosy)** pando, 3, pandi, pansum (passum); capillos promitto, 3, -misi, -missum; διασκορπίζω

rozpuszczający díluens, -entis; (dis)solvens, -entis; liquefaciens, -entis; liquescens, -entis; resolvens, -entis; λυτικός, 3

rozpuszczalnik diluens, -entis n.; (dis)solvens, -entis n.; dissolventium, -ii n.; ὁ διαλύτης, -ου

rozpuszczalność solubílitas, -ātis f.; ἡ λυτότης, -ητος

rozpuszczalny (dis)solúbilis, -e; λυτός, 3

rozpuszczanie dissolutio, -ōnis f.; liquatio, -ōnis f.; liquefactio, -ōnis f.; ἡ λύσις, -εως

rozpuszczony 1. (np. w wodzie) liquefactus, 3; (dis)solūtus, 3; λελυμένος, 3; **2.**

(włosy) passus, 3; pansus, 3; διεσκορπισμένος, 3; **3. (rozbestwiony)** vitiōsus, 3; effrenatus, 3; ἐκχάλινος, -ον

rozpychać distrūdo, 3, -trūsi, -trūsum; διωθέω

rozpylach diffusor, -ōris m.; nebulisātor, -ōris m.; pulverisātor, -ōris m.; vaporisātor, -ōris m.

rozpylać diffundo, 3,-fusi,-fusum; pulvériso, 1,-āvi,-ātum; vapóriso, 1,-āvi,-ātum;
διακονιορτώ

rozpylanie nebulisatio,-ōnis *f.*; pulverisatio,-ōnis *f.*; vaporisatio,-ōnis *f.*; ἥ
διακονιόρτωσις,-εως

rozrabiać 1. (wywoływać sprzeczki) lítigo, 1,-āvi,-ātum; rixor, 1,-ātus sum; disturbo,
1,-āvi,-ātum; ἐριδμαίνω; **2. (rozcieńczać, rozpuszczać)** diluo, 3,-lui,-lūtum;
dissolvo, 3,-solvi,-solūtum; (δια)λύω

rozrachunek calculatio,-ōnis *f.*; computatio,-ōnis *f.*; ratiocinium,-ii *n.*; pariatio,-ōnis
f.; pariatoria,-ae *f.*; ὁ διαλογισμός,-οῦ

rozrastać się discesco, 3,-crēvi,-crētum; augesco, 3, auxi, -; prolífero, 1,-āvi,-ātum;
ἐκφύομαι

rozrodczość generatīvitas,-ātis *f.*; natálitas,-ātis *f.*; natívitas,-ātis *f.*; genitūra,-ae *f.*;
procreatio,-ōnis *f.*; ἡ γένεσις,-εως

rozrodczy generatīvus, 3; germinatīvus, 3; genitālis,-e; genitābīlis,-e; γεννήεις,-
εσσα,-εν; γενετήσιος, 3; γεννητικός, 3

rozrost proliferatio,-ōnis *f.*; vegetatio,-ōnis *f.*; ἡ ἔκφυσις,-εως

rozrostowy prolíferans,-antis; φύσιμος, 3

rozród generatio,-ōnis *f.*; multiplicatio,-ōnis *f.*; procreatio,-ōnis *f.*; proliferatio,-ōnis *f.*;
genitūra,-ae *f.*; reproductio,-ōnis *f.*; τὸ γέννημα,-ατος

rozróżniać discerno, 3,-crēvi,-crētum; dignosco, 3,-nōvi,-nōtum; dispicio, 3,-spexi,-
spectum; distinguo, 3,-stinxi,-stinctum; discrimino, 1,-āvi,-ātum; intélligo, 3,-
lexi,-lectum; (δια)κρίνω; διαφέρω

Bene docet, qui bene distinguit.

rozróżnianie discretio,-ōnis *f.*; discrīmen,-īnis *n.*; discriminatio,-ōnis *f.*; distinctio,-
ōnis *f.*; ἡ διάκρισις,-εως; ἡ διαφορά,-ᾶς; ἡ διαστολή,-ῆς

rozruch commotio,-ōnis *f.*; commotus,-us *m.*; momentum,-i *n.*; ἡ ἀνακίνησις,-εως

rozruchy dissensio,-ōnis *f.*; seditio,-ōnis *f.*; tumultus,-us *m.*; tumultuatio,-ōnis *f.*; ὁ
θόρυβος,-ου; ἡ στάσις,-εως; ἡ ταραχή,-ῆς

rozruszać stímulo, 1,-āvi,-ātum; in motum mitto, 3, misi, missum; commovēo, 2,-
movi,-motum; cieo, 3, civi, citum; ágito, 1,-āvi,-ātum; ἀνακινέω

rozrusznik stimulātor,-ōris *m.*; incitatum,-i *n.*; ὁ ἀνακινήτης,-οῦ

rozrywać p. rozerwać

rozrywka distractio,-ōnis *f.*; divertimentum,-i *n.*; oblectāmen,-īnis *n.*; relaxatio,-ōnis
f.; ludus,-i *m.*; oblectamentum,-i *n.*; ἡ διατριβή,-ῆς; ἡ παιδιά,-ᾶς;

ἡ διασκέδασις,-εως; ἡ διάχυσις,-εως

rozrywkowy oblectābīlis,-e; διασκεδαστικός, 3

rozrzedzać dirāro, 1,-āvi,-ātum; diluo, 3,-lui,-lutum; extenuo, 1,-āvi,-ātum
(attenuare); ἀραιόω; τήκω; διαλύω

rozrzedzanie rarefactio,-ōnis *f.*; ἡ ἀραίωσις,-εως

rozrzewniać emulco, 1,-āvi,-ātum; μαλάσσω

rozrzewnienie commotio,-ōnis *f.*; emulcatio,-ōnis *f.*; ἡ μάλαξις,-εως

rozrzucać disicio, 3,-ieci,-iectum; dispergo, 3,-spersi,-spersum; díssipo, 1,-āvi,-ātum;

διαρρίπτω; διασκορπίζω

rozrzucony diffusus, 3; disiectus, 3; dispersus, 3; sparsus, 3; διαρριπτός, 3

rozrzut dispersio, -ōnis f.; τὸ διάρριμα, -ατος

rozrzutnik (*marnotrawca*) consumptor, -ōris m.; vappa, -ae m.; helluo, -ōnis m.;

dispersor, -ōris m.; ὁ ἐκχύτης, -ου; ὁ ἀναλωτής, -οῦ; ὁ διασκορπίστης, -ου

rozrzutność prodígitas, -ātis f.; effusio, -ōnis f.; prodigálitás, -ātis f.; luxuria, -ae f.;

luxus, -us m.; ὁ διαρριπτασμός, -οῦ

Luxuriae filia est inopia.

rozrzutny pródigus, 3; prodigiōsus, 3; ἐκχύτης, -ες

rozsada planta, -ae f.; propāgo, -īnis f.; τὸ διαφύτευμα, -ατος

rozsadzać 1. (rośliny) displanto, 1, -āvi, -ātum; propáginō, 1, -āvi, -ātum; διαφυτεύω;

2. (np. ucznia) séparo, 1, -āvi, -ātum; διίστημι; **3. (np. bomba)** dirumpo, 3, -rupi, -ruptum; διαρρήγνυμι

rozsądek intellectus, -us m.; intelligentia, -ae f.; mens, -ntis f.; prudentia, -ae f.; ratio, -

ōnis f.; sánitas, -ātis f.; sapientia, -ae f.; sensatio, -ōnis f.; ὁ νοῦς, -οῦ; τὸ λογικόν, -

οῦ; ἡ σοφροσύνη, -ης; ἡ σύνεσις, -εως

rozsądzać p. rozstrzygać

rozsądny intélligens, -entis; prudens, -entis; rationālis, -e; sanus, 3; sapiens, -entis;

sensatus, 3; σοφός, 3; σώφρων, -ον; συνετός, 3; φρόνιμος, 3

rozsiewać dissémino, 1, -āvi, -ātum; díssero, 3, -sēvi, -situm; διασπείρω; σκορπίζω

rozsiany disseminatus, 3; διασπορός, 3

rozsiew disseminatio, -ōnis f.; ἡ διασπορά, -ᾶς

rozsławiać célebro, 1, -āvi, -ātum; enuntio, 1, -āvi, -ātum; nobílito, 1, -āvi, -ātum;

própagō, 1, -āvi, -ātum; δοξάζω

rozstajny divortīvus, 3; bivius, 3; σχιστός, 3; διέξοδος, -ον

rozstanie divortium, -ii n.; separatio, -ōnis f.; discidium, -ii n.; digressus, -us m.;

abitus, -us m.; secessio, -ōnis f.; ἡ διάστασις, -εως; ὁ διαχωρισμός, -οῦ

rozstaw distantia, -ae f.; τὸ διάστημα, -ατος

rozstawać się discēdo, 3, -cessi, -cessum; abeo, 4, -ii (ivi), -itum; digredior, 3, -gressus

sum; séparor, 1, -ātus sum; διαχωρίζομαι; ἀποτάσσομαι

rozstawiać dispōno, 3, -posui, -pósitum; dísloco, 1, -āvi, -ātum (collocare); dimovēo, 2, -

mōvi, -mōtum; διατίθημι

rozstąpienie discessio, -ōnis f.; ἡ διάστασις, -εως

rozstęp dehiscencia, -ae f.; lacūna, -ae f.; stria, -ae f.; intervallum, -i n.; discrīmen, -īnis

n.; τὸ διάστημα, -ατος; τὸ σχίσμα, -ατος

rozstępować się hio, 1, -āvi, -ātum; διίσταμαι

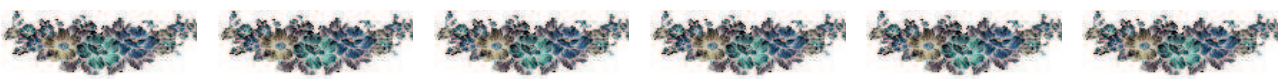
rozstępujący się hiulcus, 3; σχιζόμενος, 3

rozstrajać discordo, 1, -āvi, -ātum (disaccordare); sonos (per)turbo, 1, -āvi, -ātum;

δυσαρμονίζω

rozstrojony disaccordatus, 3; disharmónicus, 3; δυσάρμοστος, -ον

rozstrój disaccordantia, -ae f.; disharmonia, -ae f.; interturbatio, -ōnis f.; ἡ

δυσαρμοστία,-ας

~ **nerwowy** nervorum resolutio,-ōnis *f.*; neurastenia,-ae *f.*; ~ **zolađka** dissolutio,-ōnis *f.* stōmachi; gastricismus,-i *m.*

rozstrzygać decīdo, 3,-cīdi,-cīsum; (di)iudico, 1,-āvi,-ātum; discepto, 1,-āvi,-ātum; discerno, 3,-crēvi,-crētum; decerno, 3,-crēvi,-crētum; resolvo, 3,-solvi,-solūtum; (δια)κρίνω

Non fácite diiudicatur amor verus et fictus.

rozstrzygnięcie iudicium,-ii *n.*; diiudicatio,-ōnis *f.*; decisio,-ōnis *f.*; discretio,-ōnis *f.*;

ή ἀπόφασις,-εως; ή διάκρισις,-εως; τὸ κρίμα,-ατος; τὸ κριτήριο,-ου

rozsupływać resolvo, 3,-solvi,-solūtum; λύω

rozsuwać dístraho, 3,-traxi,-tractum; dimovĕo, 2,-mōvi,-mōtum; seiungo, 3,-iunxi,-iunctum; διέλκω

rozsylać dimitto, 3,-misi,-missum; διαπέμπω; ἀποστέλλω

rozsypać dispergo, 3,-spersi,-spersum; dísplico, 1,-āvi,-ātum; spargo, 3, sparsi, sparsum; díssipo, 1,-āvi,-ātum; effundo, 3,-fūsi,-fūsum (profundĕre); διαχέω; διασκορπίζω; διασπείρω

rozsypka dispersio,-ōnis *f.*; dissipatio,-ōnis *f.*; ή διασπορά,-ās

rozszarpać dilácero, 1,-āvi,-ātum; dipanno, 1,-āvi,-ātum; dilanio, 1,-āvi,-ātum; diripio, 3,-ripui,-reptum; divello, 3,-velli (-vulsi); discerpo, 3,-cerpsi,-cerptum; discindo, 3,-scīdi,-scissum; διασπάω; διασπαράσσω; διαρπάζω

rozszarpanie dilaceratio,-ōnis *f.*; ό διασπασμός,-οῦ

rozszczeniać diffindo, 3,-fīdi,-fissum; rimor, 1,-ātus sum; discindo, 3,-scīdi,-scissum; διασχίζω; (**r. się**) fatisco, 3,-ui, - ; διασχίζομαι

rozszczepialny fissibīlis,-e; σχιστός, 3

rozszczepienie discissio,-ōnis *f.*; fissio,-ōnis *f.*; fissūra,-ae *f.*; ή διάσχισις,-εως

rozszczepiony fissus, 3; διασχιδής,-ές; (*na dwie części*) bífidus, 3; (*na trzy części*) trífidus, 3

rozszerzać amplífico, 1,-āvi,-ātum; augĕo, 2, auxi, auctum; pérrogo, 1,-āvi,-ātum; dilāto, 1,-āvi,-ātum; díffero,-fĕrre, dístuli, dilātum (proferre); disterno, 3,-strāvi,-strātum; expando, 3,-pandi,-passum (-pansum); extendo, 3,-tendi,-tensum (-tentum); largo, 1,-āvi,-ātum; latífico, 1,-āvi,-ātum; αὐξάνω; πλατύνω; ὀγκόω; μεγαλύνω; (**r. się**) increbresco, 3,-crebrui, - ; πληθύω; πλατύνω

rozszerzalność dilatibīlitas,-ātis *f.*; expansibīlitas,-ātis *f.*; ό πλατυσμός,-ητος

rozszerzanie amplificatio,-ōnis *f.*; dilatatio,-ōnis *f.*; expansio,-ōnis *f.*; extensio,-ōnis *f.*; ό πλατυσμός,-οῦ

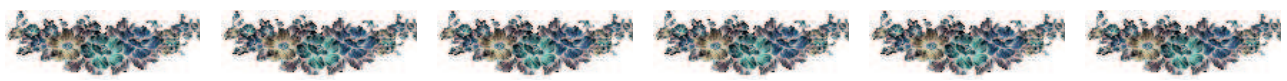
rozszerzony dilatātus, 3; πλατυστός, 3

rozścielać sterno, 3,-strāvi,-strātum (disternĕre); στρώννυμι; (δια)στρωννύω; ὑποστρωννύω

rozśmieszać dishilarisso, 1,-āvi,-ātum; dishílaro, 1,-āvi,-ātum; risum cóncito, 1,-āvi,-ātum; γελωτοποιέω

rozśpiewać się discanto, 1,-āvi,-ātum; κατάδω

roztaczać distendo, 3,-tendi,-tentum (-tensum); evolvo, 3,-volvi,-volūtum; éxplico,

1,-āvi,-ātum; expando, 3,-pandi,-pansum; διατείνω

r. się patĕo, 2,-ui, -; διατείνομαι

roztapiać (col)liquefacio, 3,-feci,-factum; (con)flo, 1,-āvi,-ātum; liquo, 1,-āvi,-ātum; διατήκω; (*śnieg, lód*) dísgelo, 1,-āvi,-ātum; τήκω; (*np. żelazo*) fundo, 3, fusi, fusum; διατήκω; (r. się) deliquesco, 3,-licui, -; τήκομαι

roztapianie (*np. żelaza*) fusio,-ōnis f.; ή τήξις,-εως; (*śniegu, lodu*) disgelatio,-ōnis f.; ή τήξις,-εως

roztarcie confricatio,-ōnis f.; triturationo,-ōnis f.; ή σύντριψις,-εως

roztargnienie distractio,-ōnis f. (animi); erogatio,-ōnis f. mentis; ή άπροσεξία,-ας

roztargniony disattentatus, 3; distractus, 3; άπρόσεκτος,-ον

roztarty contrītus, 3; τετριβωμένος, 3

rozterka dissidium,-ii n.; discrepantia,-ae f.; scrúpŭlus,-i m.; cum se ipso dissentio,-ōnis f.; ή μέριμνα,-ας; ή θλίψις,-εως

roztluc contundo, 3,-tūsi,-tūsum; discutio, 3,-cussi,-cussum; elīdo, 3,-līsi,-līsum; συνθλάω

roztopy disgelatio,-ōnis f.; ή τήξις,-εως

roztrąbić divulgo, 3,-avi,-atum; díffamo, 1,-āvi,-ātum; διαφημίζω

roztrącać diffindo, 3,-fīdi,-fīssum; dispello, 3,-puli,-pulsum; disturbo, 1,-āvi,-ātum; disicio, 3,-ieci,-iectum; διωθέω

roztropnie prudenter, sapienter, scite, considerāte, perite, caute; φρονίμως; σωφρόνως; νουνεχώς

Quidquid agís prudēter agás et réspice finem. Dícere bene nemo potest, nisi qui prudenter intéllegit.

roztropność prudentia,-ae f.; sapientia,-ae f.; sobrietas,-ātis f.; ή φρόνησις,-εως; ή σύνεσις, -εως; ό σωφρονισμός,-οῦ; ή σωφροσύνη,-ης

Prudentia est rerum expetendarum fugiendarumque scientia. Teméritas est florentis aetatis, prudentia - senectūtis.

roztropny prudens,-entis; próvidus, 3; sapiens,-entis; intélligens,-entis; sobrius, 3; cautus, 3; sagax,-acis; σώφρων,-ον; σοφός, 3; συνετός, 3; φρόνιμος, 3

roztrwaniać díssipo, 1,-āvi,-ātum; óblimo, 1,-āvi,-ātum; effundo, 3,-fūdi,-fūsum (profundĕre); perdo, 3,-dīdi,-dītum; διασκορπίζω

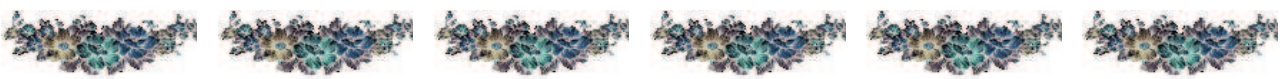
roztrzaskać conquasso, 1,-āvi,-ātum; contundo, 3,-tūdi,-tūsum; diffindo, 3,-fīdi,-fīssum; diffringo, 3,-frēgi,-fractum (perfringĕre); συνθλάω; συντρίβω

roztrząsać 1. (*np. nawóz*) disicio, 3,-ieci,-iectum; dispergo, 3,-spersi,-sparsum; διατινάσσω; διασείω; **2.** (*rozpatrywać*) discepto, 1,-āvi,-ātum; discutio, 3,-cussi,-cussum; disserto, 1,-āvi,-ātum; (con)tracto, 1,-āvi,-ātum; scrutor, 1, atus sum; inquirō, 3,-sīvi,-sītum (exquirĕre); exámino, 1,-āvi,-ātum; διαλογίζομαι; διακρίνω; συζητέω

roztwór dilutio,-ōnis f.; liquor,-ōris m.; solutio,-ōnis f.; ή διάλυσις,-εως

roztyć się incrassor, 1,-ātus sum; obĕsus fio, fieri, factus sum; παχύνομαι

rozum ánimus,-i m.; intellectus,-us m.; intelligentia,-ae f.; mens,-ntis f.; ratio,-ōnis f.; sánītas,-ātis f.; sapor,-ōris m.; sensus,-us m.; consilium,-ii n.; ή διάνοια, -ας; ή

ἀναλογία,-ας; ὁ λόγος,-ου; ἡ γνώμη,-ης; ἡ φρήν, φρενός; ὁ νοῦς, νοῦ; τὸ νόημα,-ατος; ἡ σύνεσις,-εως; ἡ φρόνησις,-εως

Nihil sine ratione faciendum est. Ratio est ánima legis. Fortes non modo fortūna ádiuvat, ut est in vétère proverbio, sed multo magis etiam ratio. Vis consilii expers mole ruit suā.

rozumieć intéllego, 3,-lexi,-lectum; comprehendo, 3,-prehendi,-prehensum; capio, 3, cepi, captum; comprehenso, 1,-āvi,-ātum; sapio, 3,-pii (-pui), -; sapio, 4,-īvi,-ītum; γινώσκω; ὑπολαμβάνω; ἐπίσταμαι; νοέω; συνίημι
jak mam to ~ quid hoc sibi vult?; quorsum hoc dicis? **rozumiesz co mówię?** tenes quid dicam?

rozumienie intelligentia,-ae f.; comprehensio,-ōnis f.; cogitatio,-ōnis f.; sapientia,-ae f.; ἡ νόησις,-εως; ἡ ἐπιστήμη,-ης

rozumie się scīlicet, videlicet; ἐπίσταται

rozumny intellectuālis,-e; prudens,-entis; rationālis,-e; rationābilis,-e; sanus, 3; sapiens,-entis; sensatus, 3; λογικός, 3; νοήμων,-ον; νουνεχής, -ές; συνετός, 3; φρόνιμος, 3; ἐπιστήμων,-ον

rozumować ratiócinor, 1,-ātus sum; méditor, 1,-ātus sum; argumentor, 1,-ātus sum; puto, 1,-āvi,-ātum; νοέω; λογίζομαι

rozumowanie ratiocinatio,-ōnis f.; ratiocinium,-ii n.; argumentatio,-ōnis f.; ἡ νόησις,-εως; ὁ λογισμός,-οῦ

rozumowy rationālis,-e; λογικός, 3; νοητός, 3

rozwadniać in aqua diluo, 3,-lui,-lutum; ὑδρολύω

rozwaga consideratio,-ōnis f.; cogitatio,-ōnis f.; mens,-ntis f.; prudentia,-ae f.; ratio,-ōnis f.; reflexio,-ōnis f.; sobrietas,-ātis f.; ἡ ἀναλογία,-ας; ἡ σωφροσύνη, -ης

wziąć co pod ~ cogitationem de aliqua re suscipio, 3,-cēpi,-ceptum

rozwalać diruo, 3,-rui,-rutum; demolio, 4,-īvi,-ītum; disquasso, 1,-āvi,-ātum; contundo, 3,-tūdi,-tūsum; συνθλάω

rozwalniający laxans,-antis; laxatīvus, 3; λυτικός, 3

rozwarcie dehiscencia,-ae f.; hiatus,-us m.; intervallum,-i n.; dilatatio,-ōnis f.; τὸ χάσμα,-ατος

rozwarstwienie dislaminatio,-ōnis f.; ἡ διάσχισις,-εως

rozworthy apertus, 3; hiulcus, 3; dilatatus, 3; pátilus, 3; ἀνωγμένος, 3

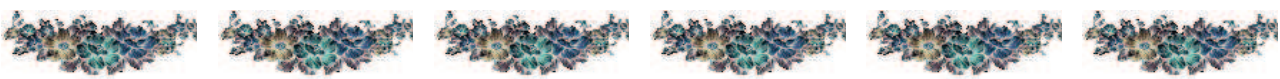
rozważać considéro, 1,-āvi,-ātum; contemplor, 1,-ātus sum; consilio, 1,-āvi,-ātum; delíbero, 1,-āvi,-ātum; exámino, 1,-āvi,-ātum; méditor, 1,-ātus sum; póndero, 1,-āvi,-ātum; (prae)cógito, 1,-āvi,-ātum; reflecto, 3,-flexi,-flexum; spéculor, 1,-ātus sum; ἐπισκέπτομαι; σκοπέω; κατανοέω; κατοπτρίζομαι; μελετάω; προμεριμνάω; διαλογίζομαι; συνοράω; ἐποπτέω; βουλευώ

Deliberandum est antequam promiseris! Deliberandum est saepe, constituendum semel!

rozważanie cogitatio,-ōnis f.; contemplatio,-ōnis f.; consideratio,-ōnis f.; deliberatio,-ōnis f.; disceptatio,-ōnis f.; haesitatio,-ōnis f.; meditatio,-ōnis f.; reflexio,-ōnis f.; speculatio,-ōnis f.; ἡ ἀνασκοπή,-ῆς; ὁ διαλογισμός,-οῦ; ἡ φροντίς, -ίδος; ἡ

- θεωρία,-ας; ἡ φιλοσοφία,-ας
rozważnie (ex) consulto, consilio, considerate, circumspecte, prudenter; σόφρον
rozważny prudens,-entis; próvidus, 3; sapiens,-entis; cautus, 3; díligens,-entis;
attentus, 3; σόφρων,-ον; προνοητικός, 3
rozweselać amoeno, 1,-āvi,-ātum; (ex)hilaro, 1,-āvi,-ātum; hilarisso, 1,-āvi,-ātum;
laetífico, 1,-āvi,-ātum; oblecto, 1,-āvi,-ātum; laetitiā *alqm* afficio, 3,-fēci,-fēctum;
εὐφραίνω; ἰλαρόω
rozweselający exhilarans,-antis; laetíficans,-antis; ἰλαρῶν,-οῦσα,-οῦν
rozweselenie exhilaratio,-ōnis *f.*; laetificatio,-ōnis *f.*; ἡ ἰλάρια,-ας
rozwiązanie 1. (np. węzeł) (dis)solutio,-ōnis *f.*; enodatio,-ōnis *f.*; ἡ λύσις,-εως; **2.**
(poród) puerperium,-ii *n.*; partus,-us *m.*; ὁ τόκος,-ου
rozwiązłość lascivia,-ae *f.*; lascivitas,-ātis *f.*; intemperantia,-ae *f.*; libīdo,-īnis *f.*;
tentīgo,-īnis *f.*; ὁ στρῆνος,-ου; ἡ πορνεία,-ας; ἡ ἀσωτία,-ας; ἡ κοίτη,-ης
rozwiązły dissolūtus, 3; effrenatus, 3; libertīnus, 3; lascīvus, 3; libidinōsus, 3;
pétulans,-antis; impūrus, 3; turpis,-e; πορνικός, 3; πόρνος, 3; μαλακός, 3; μάχλος, 3
rozwiązłym być exfórnīcor, 1,-ātus sum; στρηνιάω
rozwiązywać enōdo, 1,-āvi,-ātum (renodare); expedio, 4,-īvi,-ītum; dissolvo, 3,-
solvi,-solūtum; disiungo, 3,-iunxi,-iunctum; decólligo, 3,-lēgi,-lectum; difreno, 1,-
āvi,-ātum; (δια)λύω; ἀναλύω; καταλύω; ἀποσφηκώ
~ **węzeł** nodum solvere; ~ **senat** senatum exstinguo, 3,-nxi,-nctum; ~
stowarzyszenie societatem dirimo, 3,-rēmi,-remptum
rozwidlać bifurco, 1,-āvi,-ātum; ramífico, 1,-āvi,-ātum; διασχίζω
rozwidlenie bifurcatio,-ons *f.*; divaricatio,-ōnis *f.*; διάσχισις,-εως
rozwidlony (bi)furcatus, 3; biramōsus, 3; dichotómicus, 3; διασχιδής,-ές;
διχότομος,-ον
rozwidniać się dilucesco, 3,-luxi, - ; διαφωτίζομαι
rozwiedziony divortiatu, 3; διαζευκτός, 3
rozwiewać difflo, 1,-āvi,-ātum; díssipo, 1,-āvi,-ātum; διαφυσάω
rozwijać éxplico, 1,-avi (-cui),-atum (-citum); exsinuo, 1,-āvi,-ātum; evolvo, 3,-
volvi,-volūtum; ἐξελίσσω
rozwiklać enōdo, 1,-āvi,-ātum; éxplico, 1,-āvi,-ātum; éxtrico, 1,-āvi,-ātum; expedio,
4,-īvi,-ītum; dissolvo, 3,-solvi,-solūtum; ἐκπλέκω; ἀναλύω
rozwlekłość prolíxitas,-ātis *f.*; ἡ πλατυρημοσύνη,-ης
rozwlekły prolīxus, 3; productus, 3; extensīvus, 3; πλατύς,-εῖα,-ύ
rozwodnik divortiatu, -i *m.*; ὁ διαζευκτός,-οῦ
rozwozić divortio, 1,-āvi,-ātum; dirimo, 3,-rēmi,-remptum; διαζεύγνυμι
r. się repudio, 1,-āvi,-ātum; divortium *cum algo* facio, 3, feci, factum; repudium
remitto, 3,-misi,-missum; διαζεύγνυμαι
r. się w mowie exspatior, 1,-ātus sum; (di)vagor, 1,-ātus sum; διάγω
rozwodnienie aquósitas,-ātis *f.*; ἡ διύδρωσις,-εως
rozwojowy progressīvus, 3; evolutionarius, 3; evolutīvus, 3; ἐξελικτικός, 3;

ἀνοδικός, 3

rozwolnienie (*med.*) diarrhoea, -ae *f.*; ἡ διάρροια, -ας

rozwozić diveho, 3, -vexi, -vectum (subvehēre); exporto, 1, -āvi, -ātum; διαφέρω

rozwód divortium, -ii *n.*; discidium, -ii *n.*; repudium, -ii *n.*; ἡ διάζευξις, -εως; τὸ ἀποστάσιον, -ου; ἡ ἕξεσις, -εως

rozwódka divortiata, -ae *f.*; ἡ διαζευκτή, -ῆς

rozwój augmen, -īnis *n.*; crescentia, -ae *f.*; evolutio, -ōnis *f.*; incrementum, -i *n.*;

progressio, -ōnis *f.*; progressus, -us *m.*; propagatio, -ōnis *f.*; promotus, -us *m.*;

ἡ ἐξέλιξις, -εως; ἡ ἀνοδος, -ου; ἡ αὔξησις, -εως; ἡ προκοπή, -ῆς

rozwściczony furriatus, 3; furiōsus, 3; rabiōsus, 3; ῥαγδαῖος, 3

rozwydrzony effren(at)us, 3; ἀχάλινος, -ον

rozziew hiatus, -us *m.*; τὸ χάσμα, -ατος

rozzłościć irrito, 1, -āvi, -ātum; incito, 1, -āvi, -ātum (concitare); exacerbo, 1, -āvi, -ātum; ὀργίζω

rozzuchwalać się effrēnor, 1, -ātus sum; audax (arrogans) fio, fieri, factus sum; κατατολμάω

rozzarzać candefacio, 3, -feci, -factum; fervefacio, 3, -feci, -factum; flātibus éxcito, 1, -āvi, -ātum; ἀνθρακεύω

rozzarzanie incandescencia, -ae *f.*; ἡ ἀνθράκευσις, -εως

rozzarzony incandescens, -entis; candefactus, 3; ἀνθρακευμένος, 3

rozek buccīna, -ae *f.*; corniculum, -i *n.*; τὸ κεράτιον, -ου

rožen veru, -us *n.*; ὁ ὀβελίσκος, -ου; ὁ ὀβελός, -οῦ

rozkowaty corniculātus, 3; κερατικός, 3

ród gens, -ntis *f.*; genus, -ēris *n.*; familia, -ae *f.*; orīgo, -īnis *f.*; progenies, -ei *f.*; radix, -icis *f.*; stirp(e)s, -rpis *f.*; τὸ γένος, -εος; ἡ γενεά, -ᾶς; τὸ ἔθνος, -εος; ἡ φυλή, -ῆς; ἡ πατριά, -ᾶς; τὸ σπέρμα, -ατος

człowiek zacnego ~ honesto loco natus, 3; **skąd rodem?** ubi natus? unde oriundus? cuius est?

róg cornu, -us *n.*; τὸ κέρας, κέρατος

rój multitūdo, -īnis *f.*; turba, -ae *f.*; caterva, -ae *f.*; grex, -gis *m.*; exāmen, -īnis *n.*; ὁ ἔσμός, -οῦ

rów fossa, -ae *f.*; fossātum, -i *n.*; fossūra, -ae *f.*; elix, -icis *m.*; fónĕa, -ae *f.*; ἡ φάραγξ, -αγγος; ἡ τάφος, -ου; ὁ βόθρος, -ου

Caecus si caeco ductum praestat, ambo in foveam cadunt.

rówieśniczka coetānĕa, -ae *f.*; ἡ συνῆλιξ, -ικος

rówieśnik coetāneus, -i *m.*; aequalis, -is *m.*; ὁ συνῆλιξ, -ικος

równać 1. (dorównać) (ex)aequo, 1, -āvi, -ātum (coaequare); ἰσάζω; ἰσόω; **2.**

(wygladzać) (com)plano, 1, -āvi, -ātum; nívelo, 1, -āvi, -ātum; (co)aequo, 1, -āvi, -ātum; πλατόω

r. się czemu alicui par sum, esse, fui; ἰσάζομαι

równanie aequatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐξίσωσις, -εως; **(wygladzanie)** planatio, -ōnis *f.*; ἡ

πλάτωσις, -εως

równia planum, -i *n.*; τὸ ἰσόπεδον, -ου

również etiam, quoque, item, ítidem, et, nec minus; καί; τε

równik aequātor, -ōris *m.*; ὁ ἰσημερινός, -οῦ

równikowy aequatoriālis, -e; ἰσημερινός, 3

równina árĕa, -ae *f.*; campania, -ae *f.*; campus, -i *m.*; planitia, -ae *f.*; planities, -ei *f.*;

planitūdo, -īnis *f.*; planum, -i *n.*; τὸ πεδίον, -ου; τὸ ἰσόπεδον, -ου; τὰ πεδιακά, -ῶν

równinny camparius, 3; campōsus, 3; campensis, -e; planarius, 3; πεδιάσιος, 3;

πεδινός, 3

równo 1. (w równych częściach) aequáliter, aequē, páriter; ἴσα; ὁμοῦ; **2. (prosto)**

directe; εὐθέως; **3. (płasko)** plane; πεδινῶς

równoboczny aequilaterālis, -e; aequiláterus, 3; ἰσόπλευρος, -ον

równoczesny contemporāneus, 3; contemporālis, -e; coíncidens, -entis; simultāneus, 3;

synchronicus, 3; ἰσόχρονος, -ον; ταυτόχρονος, -ον; σύγχρονος, -ον

równocześnie simul, simultáne(e); ἅμα; ὁμόσε; ὁμοῦ; σύν

równoległoboczny parallelolaterālis, -e; παραλληλόπλευρος, -ον

równoległa (mat.) parallela, -ae *f.*; ἡ παράλληλος, -ου

równoległy parallēlus, 3; παράλληλος, -ον

równoleżnik (círcülus) parallēlus, -i *m.*; ὁ παράλληλος, -ου

równomierny aequiformis, -e; modulatus, 3; rhythmicus, 3; uniformis, -e;

ἰσομετρικός, -όν; ῥυθμικός, 3

równoramienny aequibrachiālis, -e; aequicuríus, 3; ἰσόπλευρος, -ον; ἰσοσκελής, -ές

równorzędny aequus, 3; aequivalens, -entis; par, paris; ἰσοδύναμος, -ον

równość aequabílitas, -ātis *f.*; aequálitās, -ātis *f.*; aequítas, -ātis *f.*; páritas, -ātis *f.*; ἡ

ἰσότης, -ητος

równouprawnienie ius, iūris *n.* aequábíle; iuris aequabílitās, -ātis *f.*; ἡ ἰσοτιμία, -ας;

ἡ ἰσονομία, -ας

równowaga aequilibrium, -ii *n.*; aequilíbrítas, -ātis *f.*; aequilāncium, -ii *n.*; constantia, -

ae *f.*; ἡ ἰσορροπία, -ας; ἡ σταχάνη, -ης

nie stracić ~ de statu suo non declino, 1, -āvi, -ātum; **stracić** ~ constantiam amitto,

3, -misi, -missum; **zachować** ~ aequilibrítatem servo, 1, -āvi, -ātum; **wyprowadzić**

kogoś z ~ tranquillitatem (aequitatem) ánimi turbo, 1, -āvi, -ātum; bilem

commovĕo, 2, -mōvi, -mōtum

równowartościowy aequívalens, -entis; aequípollens, -entis; ἰσοδύναμος, -ον;

ἰσοστάσιος, -ον; ἰσότημος, -ον

równowartościowość aequivalentia, -ae *f.*; aequiperantia, -ae *f.*; ἡ ἰσοδυναμία, -ας; ἡ

ἰσοτιμία, -ας

równowartość aequipollentia, -ae *f.*; aequivalentia, -ae *f.*; aequiperatio, -ōnis *f.*;

aequiperantia, -ae *f.*; ἡ ἰσοτιμία, -ας

równowartym być aequipollĕo, 2, -ui, - ; aequivalĕo, 2, -ui, - ; ἰσοτιμάομαι

równoważnik aequilibrium, -ii *n.*; instar *n.* (*nieodm.*); ἡ ἰσορροπία, -ας

równoważyć aequo, 1, -āvi, -ātum; equilibrio, 1, -āvi, -ātum; repenso, 1, -āvi, -ātum; ἰσορροπέω

równowieczny aequaeus, 3; aequiternus, 3; coetaneus, 3; ἰσόχρονος, -ον

równoznaczný aequivalens, -entis; equipollens, -entis; ἰσοσθενής, -ές; (*gram.*) synonymus, 3; idem valens, -entis (significans, -antis); συνώνυμος, -ον

równy 1. (jednakowy) aequus, 3; (aequi)par, -ris; aequālis, -e; idem, eadem, idem; párilis, -e; ἴσος, 3; ὅμοιος, -ον; ὁμαλός, 3; **2. (płaski)** campester, -ris, -re; planus, 3; pólitus, 3; λεῖος, 3; πλατύς, -εῖα, -ύ; πεδινός, 3; **3. (w stopniowaniu przymiotników)** positīvus, 3; θετικός, 3

Primus inter pares. Pares cum páribus facillime congregantur. Par super parem non habet potestātem. Impares nāscimur, pares mórimur.

różga virga, -ae f.; vimen, -inis n.; férula, -ae f.; ἡ ῥάβδος, -ου

róż fucus, -i m.; rúbrica, -ae f.; τὸ ἔρυθρον, -ου

róża 1. (bot.) rosa, -ae f.; τὸ ῥόδον, -ου; **2. (med.)** erysipelas, -atis n.; phlogōsis, -is f.; ἡ φλόγωσις, -εως

różanecznik rhododendron, -i n.; τὸ ῥοδοδένδρον, -ου

różany rosáceus, 3; roseus, 3; rosarius, 3; ῥοδόεις, -εσσα, -εν

różdźka vírgula, -ae f.; báculum, -i n.; τὸ ῥαβδίον, -ου

różdźkarstwo rhabdomantia, -ae f.; ἡ ῥαβδομαντία, -ας

różdźkarz áquilex, -egis m.; aquilegus, -i m.; ὁ ῥαβδομάντης, -ου

różnica differentia, -ae f.; discrepantia, -ae f.; diversitas, -ātis f.; discordantia, -ae f.; distinctio, -ōnis f.; discrīmen, -inis n.; divergentia, -ae f.; ἡ ἀλλιότης, -ητος; ἡ ἀλλοίωσις, -εως; ἡ διαφορά, -ᾶς; ἡ διαστολή, -ῆς

r. gatunkowa differentia específica

różnicować diversífico, 1, -āvi, -ātum; distinguo, 3, -stinxi, -stinctum; discrīmen facio, 3, feci, factum; disiungo, 3, -iunxi, -iunctum; secerno, 3, -crēvi, -crētum; διαλλάσσω; διαφέρω

różnicowanie differentiatio, -ōnis f.; ἡ διαφόρησις, -εως

różnicowy, -ujący differentiālis, -e; διάφορος, -ον; διαφέρων, -ουσα, -ον

różnić się differo, différre, dístuli, dílātum *ab alqo*; discordo, 1, -āvi, -ātum; dícrepo, 1, -āvi, -ātum; dissentio, 4, -sensi, -sensum; distinguor, 3, -tinctus sum; díssímilo, 1, -āvi, -ātum; διαλλάσσω; διαφέρω; διΐσταμαι

różnie diverse, varie; ἄλλως; πολυτρόπως

różnobarwny díscolor, -oris; (di)versícolor, -oris; varícolor, -oris; variopictus, 3; varius, 3; ποικίλος, 3; ποικιλόχρωμος, -ον

różnoimienny varionominālis, -e; heterónymus, 3; ἑτερόνυμος, -ον

różnojęzyczny variolinguālis, -e; ἑτερόγλωσσος, -ον

różnokształtny varioformis, -e; multiformis, -e; ἑτερόμορφος, -ον

różnorodność diversi(bili)tas, -ātis f.; varietas, -ātis f.; heterogénitas, -ātis f.; ἡ ποικιλία, -ας; ἡ ἑτερογενία, -ας

różnorodny multiformis, -e; multímodus, 3; multigen(ic)us, 3; diversi géneris;

ποικίλος, 3; ἑτερογενής,-ές; παντοῖος, 3
różność 1. (odmienność) diversitas,-ātis f.; dissimilitūdo,-īnis f.; ἡ ἀλλότης,-ητος;
ἡ διαφορά,-ās; **2. (różnorodność)** varietas,-ātis f.; ἡ ποικιλία,-ας

Varietas delectat.

różny 1. (niepodobny) differens,-entis; dissimīlis,-e; diversus, 3; inaequālis,-e;
díscrepans,-antis; διάφορος,-ον; **2. (inny)** alius, 3; alter, 3; ἄλλος, 3; ἄλλοῖος,
3; ἕτερος, 3; **3. (rozmaity)** differens,-entis; miscelāneus, 3; multímodus, 3;
múltiplex,-icis; varius, 3; ποικίλος, 3; παντοῖος, 3

różowić fucō, 1,-āvi,-ātum; ῥοδίζω

różowy ros(ac)eus, 3; ῥοδοειδής,-ές

różycza (med.) erysipelóidum,-i n.; τὸ ἐρισίπελας, -πελατος

różyczka roséola,-ae f.; τὸ ῥόδιον,-ου; (med.) rubéolae,-arum f.pl.; roседа,-ae f.;
erythema,-atis n.; τὸ ἐρύθημα,-ατος

ręcniowy hydrargyricus, 3; mercuriālis,-e; ὑδραργυρικός, 3

ręc hydrárgyrum,-i n.; argentum,-i n. fugitīvum (móbīle, vivum); ὁ ὑδράργυρος,-ου

rubin rúbinus,-i m.; carbúnculus,-i m.; ὁ ἄνθραξ,-ακος

rubryka ordo,-īnis m.; index,-icis m.f.; τὸ διαγράμμα,-ατος

ruch actus,-us m.; agitatio,-ōnis f.; conātus,-us m.; (loco)motio,-ōnis f.; motus,-us m.;
mo(vi)mentum,-i n.; meātus,-us m.; ἡ κίνησις,-εως; τὸ κίνημα,-ατος; ἡ ὁρμή,-
ῆς

*Quod semper movētur, aeternum est; quod autem motum adfert alicui quodque
ipsum agitur aliunde, quando finem hábeat motus, vivendi finem hábeat,
necesse est.*

ruchawka (rozruchy) agitatio,-ōnis f.; seditio,-ōnis f.; motus,-us m.; ὁ θόρυβος, -ου;
ἡ στάσις,-εως; τὸ κίνημα,-ατος

ruchliwość actívitas,-ātis f.; agílitas,-ātis f.; mobílitas,-ātis f.; vivácitas,-ātis f.; vigor,-
ōris m.; volubílitas,-ātis f.; ἡ κινητικότητα,-ητος

ruchliwy actīvus, 3; ágilis,-e; celer,-ris,-re; móbilis,-e; vivax,-acis; vigorōsus, 3;
végetus, 3; versábilis,-e; volúbilis,-e; κινητικός, 3; κινητήριος, 3

ruchomości mobilia,-ium n.pl.; τὰ σαλευόμενα,-ων

ruchomość mobílitas,-ātis f.; ἡ κινητότης

ruchomy ambulatorius, 3; ágilis,-e; móbilis,-e; motorius, 3; versábilis,-e; κινητός, 3

ruchowy (loco)motorius, 3; κινητικός, 3

ruda *minēra,-ae f.; metallum,-i n.; τὸ μεταλλεῖον,-ου

rudera rúdera,-um n.pl.; τὸ ἐρεῖπιον,-ου

rudobrody barbarossa; a(h)enobarbus, 3; ἔρυθρογένειος,-ον

rudy fulvus, 3; ruber, 3; rufus, 3; rubellus, 3; rúfūlus, 3; ἔρυθρός, 3

rudzik (zool.) Erythanus,-i f. rubécula; ὁ ἐρύθανος,-ου

rufa puppis,-is f.; ἡ πρύμνα,-ης

rugować expello, 3,-puli,-pulsum; extrūdo, 3,-trūsi,-trūsum; ἔξελαύνω

ruina ruina,-ae *f.*; intēritus,-us *m.*; excidium,-ii *n.*; τὸ πτῶμα, -ατος; ὁ ὄλεθρος,-ου; ἡ φθορά,-ᾶς
ruiny parietinae,-arum *f.pl.*

ruja oestrus,-i *m.*; ὁ οἶστρος,-ου

rujnować deperdo, 3,-pērdidi,-pērditum; destruo, 3,-struxi,-structum; diruo, 3,-rui,-rutum; evertō, 3,-verti,-versum; proflīgo, 1,-āvi,-ātum; pessumdo, 1,-dedi,-datum; καταστρέφω; καταφθείρω; κατασκάπτω

rulon columella,-ae *f.*; rōtula,-ae *f.*; τὸ τόρνευτον,-ου

rumak equus,-i *m.*; sōnipes,-ēdis *m.*; ὁ ἵππος,-ου

rumianek pospolity Matricaria,-ae *f.* chamomilla; τὸ χαμαίμηλον,-ου

rumiany rōseus, 3; rúbidus, 3; rubicundus, 3; ἔρευθρής,-ές; ἔρυθραῖος, 3

rumienić się rubēo, 2,-ui, -; (e)rubesco, 3,-ui, -; ἔρυθρίαω

rumieniec rubor,-ōris *m.*; ruber,-ēris *m.*; τὸ ἐρύθημα,-ατος

rumowisko ruina,-ae *f.*; rudes,-ēris *n.*; ἡ πτῶσις,-εως

runać cado, 3, cēcidi, casūrus; corruo, 3,-rui,-rūtum (-ruitūrus); praecīpito, 1,-āvi,-ātum; καταπίπτω; πίπτω

runda rotunda,-ae *f.*; circūitus,-us *m.*; ὁ κύκλος,-ου

runo vellus,-ēris *n.*; lana,-ae *f.*; pellis,-is *f.*; τὸ ἔριον,-ου; τὸ κώδιον,-ου

rupiecie scruta,-ōrum *n.pl.*; τὸ ἀπόβλημα,-ατος

ruptura (*med.*) ruptūra,-ae *f.*; ramex,-icis *f.*; hernia,-ae *f.*; τὸ ῥήγμα,-ατος

rura canālis,-e *m.*; fistula,-ae *f.*; tuba,-ae *f.*; tubus,-i *m.*; ὁ σωλήν,-ῆνος; ὁ αὐλός,-οῦ; ὁ αὐλών,-ῶνος

rurka cannula,-ae *f.*; fistella,-ae *f.*; tubula,-ae *f.*; τὸ σωληνίδιον,-ου; ὁ αὐλίσκος,-ου; ὁ μοτός,-οῦ

rurociąg tubaeductus,-us *m.*; ὁ ἀγωγός,-οῦ

rusalka nymp̄ha,-ae *f.*; ἡ νύμφη,-ης

ruszać 1. (poruszać) cōncito, 1,-āvi,-ātum; (com)movēo, 2,-mōvi,-mōtum; κινέω; σαίνω; σείω; σαλεύω; **2. (dotykać)** tango, 3, tētigi, tactum; ἄπτομαι; **3. (wdrożyć)** proficiscor, 3,-fectus sum; πορεύομαι; οἴχομαι

ruszt andena,-ae *f.*; craticūla,-ae *f.*; frixorium,-ii *n.*; frixūra,-ae *f.*; ἡ ἐσχάρα,-ας

rusztowanie catasta,-ae *f.*; costae,-arum *f.pl.*; machīnula,-ae *f.*; tabulātum,-i *n.*; ἡ σανίς,-ίδος

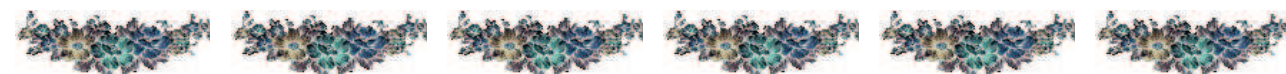
ruta (*bot.*) Ruta,-ae *f.* gravéolens; τὸ πήγανον,-ου

rutyna experientia,-ae *f.*; habitūdo,-inis *f.*; usus,-us *m.*; fácilītas,-ātis *f.*; ἡ ἐμπειρία,-ας; ἡ πρᾶξις,-εως
mieć ~ usu atque exercitatione praeditus sum, esse, fui; **nie mieć** ~ nullius usus sum, esse, fui; nullum usum habēo, 2,-ui,-itum

rutynowany expertus, 3; exercitatus, 3; πρακτικός, 3

rwa (*med.*) neuralgia,-ae *f.*; ἡ νευραλγία,-ας

rwać carpo, 3,-psi,-ptum; decerpo, 3,-psi,-ptum; vello, 3, velli (vulsi), vulsum; τίλλω;

(*np. zqb*) extraho, 3, -traxi, -tractum; ἐρύω

~ **kwiaty** flores carpĕre (decerpĕre); ~ **owoce** poma decerpĕre (detrahĕre); ~

włosy capillos evellĕre

rwący 1. (ból) lancinans, -antis; διάτορος, -ον; **2. (potok)** torrens, -entis; véhemens, -entis; χειμάρροος, -ον

rwetes tumultus, -us *m.*; perturbatio, -ōnis *f.* (conturbatio); strépitus, -us *m.*; confusio, -ōnis *f.*; colluvio, -ōnis *f.*; ὁ θόρυβος, -ου

ryba piscis, -is *m.*; ἡ ἰχθῦς, ἰχθύος; τὸ ὄψον, -ου

rybacki piscatorius, 3; ἀλίειος, 3

rybak piscātor, -ōris *m.*; ὁ ἀγρώστωρ, -ορος; ὁ ἀλιεύς, -έως

rybitwa Sterna, -ae *f.* hirundo; larus, -i *m.*; ἡ κήξ, κηκός

rybka piscicūlus, -i *m.*; τὸ ἰχθίδιον, -ου; τὸ ὀψάριον, -ου

rybny 1. (bogaty w ryby) piscōsus, 3; piscifer, 3; ἰχθυοφόρος, -ον; ἰχθώδης, -ες; **2.**

(**rybi**) pīsceus, 3; piscarius, 3; piscatorius, 3; ἰχθυηρός, 3; **3. (staw rybny)**

piscīna, -ae *f.*; τὸ ἰχθοτροφεῖον, -ου

rybolów (zool.) pandion, -i *n.*; τὸ πάνδειον, -ου

rybolówstwo piscatūra, -ae *f.*; piscātus, -us *m.*; piscatio, -ōnis *f.*; ἡ ἀλιεία, -ας

rycerski equester, -tris, -tre; ἵππικός, 3

rycerz eques, -itis *m.*; ὁ ἵππεύς, -έως

rychły celer, -ris, -re; citus, 3; expeditus, 3; promptus, 3; subitus, 3; velox, -ocis; ὀξύς, -εῖα, -ύ; ταχύς, -εῖα, -ύ; ταχινός, 3

rycina imago, -inis *f.*; pictūra, -ae *f.*; effigies, -ei *f.*; ἡ γραφή, -ῆς

ryczalt taxa, -ae *f.* fixa; ἡ τάξις, -εως

ryczeć rudo, 3, -ivi, -; boo, 1, -āvi, -ātum; mugio, 4, -īvi, -ītum; rugio, 4, -īvi, -ītum;

μυκάομαι; ὠρύομαι; (*o ludziach*) vocíferor, 1, -ātus sum

ryć 1. (kopać) fodio, 3, fodi, fossum; rimor, 1, -ātus sum; ὀρύσσω; **2.**

(**wyskrobywać**) incīdo, 3, -cīdi, -cīsum; (in)scribo, 3, -psi, -ptum; caelo, 1, -āvi, -ātum; γλύφω; τορεύω

rydel pala, -ae *f.*; rutrum, -i *n.*; vanga, -ae *f.*; τὸ σκαφεῖον, -ου

rydwan currus, -us *m.*; essedum, -i *n.*; bigae, -arum *f. pl.*; ἡ σατίνη, -ης; ὁ δίφρος, -ου;

(*w cyrku*) covinnus, -i *m.*; τὸ ἄρμα, -ατος

rygiel obex, -icis *m. f.*; péssūlus, -i *m.*; repágulum, -i *n.*; sera, -ae *f.*; ὁ ἐπιβλής, -ῆτος; ἡ κλείς, κλειδός

ryglować (ob)sero, 1, -āvi, -ātum; κλείω; βαλανόω

rygor rigor, -ōris *m.*; duritia, -ae *f.*; sevérītas, -ātis *f.*; acérbītas, -ātis *f.*; disciplīna, -ae *f.*;

ἡ σκληραγωγία, -ας; ἡ αὐστηρία, -ας

rygorystyczny rigorōsus, 3; αὐστηρός, 3

ryj(ek) proboscis, -idis *f.*; rostrum, -i *n.*; ἡ προβοσκίς, -ίδος; τὸ ῥύγχος, -εος

ryk (*krowy*) múgitus, -us *m.*; boatus, -us *m.*; ὁ μυκηθμός, -οῦ; (*lwa*) rúditus, -us *m.*; ὁ βρυχημός, -οῦ; (*ludzi*) vociferatio, -ōnis *f.*; ἡ βοή, -ῆς

rykoszet repercussio,-ōnis f.; ἡ ἀνάκλασις,-εως
rylec cilio,-ōnis m.; graphium,-ii n.; scalprum,-i n.; stilus,-i m.; τὸ γλυφεῖον,-ου
rym vocum símilis éxitus,-us m.; homoioteleuton,-i n.; τὸ ὁμοιοτέλευτον,-ου
rynek forum,-i n.; emporium,-ii n.; ἡ ἀγορά,-ᾱς; (*handlowy*) mercātus,-us m.;
 mercatūra,-ae f.
rynienka sulcus,-i m.; τὸ σκάφιον,-ου
rynna canalis,-is m.; deliquiae,-arum f.pl.; stillicidium,-ii n.; ἡ ὑδρορρόα,-ας; τὸ
 ὑπολήνιον,-ου; τὰ σιμά,-ῶν
rynsztok canalis,-is m.; cloāca,-ae f.; elix,-icis m.; (ef)fusorium,-ii n.; ductus,-us m.; ὁ
 σωλήν,-ῆνος
rynsztunek arma,-ōrum n.pl.; armamenta,-ōrum n.pl.; armatūra,-ae f.; τὸ ὅπλισμα,-ατος
rys lineamentum,-i n.; ἡ γράμμη,-ης
rysa incisūra,-ae f.; incisio,-ōnis f.; fissūra,-ae f.; rima,-ae f.; ἡ κτηδών,-όνος
rysować (de)lineo, 1,-āvi,-ātum; adumbro, 1,-āvi,-ātum; describo, 3,-scripsi,-
 scriptum; γράφω; ζωγραφέω; καταγράφω
rysownik delineātor,-ōris m.; ὁ γραφεύς,-έως
rysunek delineatio,-ōnis f.; imago,-īnis f.; graphis,-idis f.; ἡ γραφή,-ῆς
ryś lynx, lyncis m.f.; ὁ,ἡ λύγξ, λυγγός
ryt 1. (nacięcie) incisio,-ōnis f.; τὸ γλῦμμα,-ατος; **2. (rytuał)** ritus,-us m.; ἡ
 θρησκευία,-ας
rytm rhythmus,-i m.; cadentia,-ae f.; modulatio,-ōnis f.; tactus,-us m.; ὁ ῥυθμός,-οῦ
rytmiczny módulans,-antis; numerōsus, 3; rhythmicus, 3; ῥυθμικός, 3
rytmika rhythmica,-ae f.; τὰ ῥυθμικά,-ῶν
ryton ryton,-i n.; τὸ ῥύτον,-ου
rytownictwo incisūra,-ae f.; caelatūra,-ae f.; ἡ τορεία, -ας; ἡ γλυφουργία,-ας
rytownik incīsor,-ōris m.; caelātor,-ōris m.; ὁ γλύπτης, -ου; ὁ τορευτής,-οῦ
rytualny rituālis,-e; θρησκός,-ον
rytuał ritus,-us m.; rituale,-is n.; caerimonia,-ae f.; institūtum,-i n.; mos,-ris m.; ἡ
 θρησκευία,-ας; (*relig.*) liturgia,-ae f.
rywal aemulātor,-ōris m.; aemūlus,-i m.; adversarius,-ii m.; competitor,-ōris m.;
 rivalis,-is m.; sectātor,-ōris m.; oblectātor,-ōris m.; zelotes,-ae m.; ὁ ζηλωτής,-οῦ;
 ὁ ἀντιμερίτης,-ου
Rivālem possem non ego ferre Iovem.
rywalka aemulatrix,-icis f.; competitrix,-icis f.; rivalis,-is f.; ἡ ζήλη,-ης
rywalizacja aemulatio,-ōnis f.; competitio,-ōnis f.; certāmen,-īnis n.; contentio,-ōnis
 f.; rivālitas,-ātis f.; simultas,-ātis f.; τὸ ζῆλος,-εος; ὁ ἀγωνισμός,-οῦ
rywalizować aemulor, 1,-ātus sum *alqd*; cōmpeto, 3,-īvi,-itum; (con)certo, 1,-āvi,-
 ātum; *cum alqo* contendo, 3,-ndi,-ntum; ζηλεύω; ζηλώω; ἀγωνιάω;
 ἀγωνίζομαι
ryzykant periclitātor,-ōris m.; ὁ κινδυνευτής,-οῦ

ryzyko discrīmen, -īnis n.; periclitatio, -ōnis f.; períc(u)lum, -i n.; ὁ κίνδυνος, -ου; τὸ κινδύνευμα, -ατος

ryzykować periclitor, 1, -ātus sum; perícutor, 1, -ātus sum; κινδυνεύω

ryzykowny periculōsus, 3; κινδυνώδης, -ες

ryż oryza, -ae f.; ἡ ὄρυζα, -ης

ryżowy oryzoídeus, 3; ὄρυζικός, 3

ryży rufus, 3; rúfūlus, 3; rubellus, 3; rutilatus, 3; ἔρυθρός, 3

rzadki 1. (nieczęsty) rarus, 3; σπάνιος, 3; **2. (o plynach)** líquidus, 3; ἀραιός, 3; μανός, 3; **3. (niezwykły)** mirus, 3; ínsolens, -entis; insólitus, 3; mirábīlis, -e; ἄτοπος, -ον

Carum est, quod rarum est. Rara avis. Omnia praeclara rara. Óptimum quidque raríssimum.

rzadko raro, rare, infrequenter; σπανίως; σπανιάκις; ὀλιγάκις

rzadkość ráritas, -ātis f.; infrequentia, -ae f.; ἡ σπανίς, -ίδος; ἡ σπανία, -ας

rząd 1. (seria) classis, -is f.; ordo, -īnis m.; series, -ei f.; ὁ στίχος, -ου; **2. (władza)** administratio, -ōnis f.; directio, -ōnis f.; gubernatio, -ōnis f.; potestas, -ātis f.; dominatio, -ōnis f.; imperium, -ii n.; régimen, -īnis n.; ἡ ἀρχή, -ῆς; ἡ κυβέρνησις, -εως

rządca administrātor, -ōris m.; gubernātor, -ōris m.; oeconomus, -i m.; víl(1)icus, -i m.; ὁ ἄρχων, -οντος; ὁ κυβερνήτης, -ου; ὁ οἰκονόμος, -ου

rządowy administratīvus, 3; gubernālis, -e; gubernatīvus, 3; κυβερνητικός, 3

rzządzenie administratio, -ōnis f.; gubernatio, -ōnis f.; ἡ κυβέρνησις, -εως; ἡ οἴκησις, -εως; ἡ ἡγεμονία, -ας

rzządzić administro, 1, -āvi, -ātum z acc.; dírigo, 3, -rexi, -rectum z acc.; dóminor, 1, -ātus sum; guberno, 1, -āvi, -ātum z acc.; rego, 3, rexi, rectum z acc.; regno, 1, -āvi, -ātum; ímpero, 1, -āvi, -ātum; ἄρχω; κρατέω; βασιλεύω; κυριεύω; οἰκέω; ποιμαίνω; κυβερνάω

Dívide et ímpera! Dívide, ut regnes.

Tú regere ímperió populós, Románe, meménto,

Hae tibi erúnt artés: pacísque impónere móres,

Párcere súbiectís et débelläre supérbos.

rzecz res, rei f.; supellex, -léctilis f.; τὸ πρᾶγμα, -ατος; ἡ οὐσία, -ας; τὸ ἔργον, -ου

to nie należy do ~ hoc nihil ad rem; **jak się ~ mają?** quo loco res est? **mówić od** ~ a propósito aberro, 1, -āvi, -ātum

rzecznik actor, -ōris m. (patronus, -i m.) causae; defensor, -ōris m.; cógnitor, -ōris m.; procurātor, -ōris m.; ὁ προστάτης, -ου

rzeczny fluminālis, -e; flumíneus, 3; fluviáticus, 3; fluviá(ti)lis, -e; ποτάμιος, 3

rzeczownik substantīvum, -i n.; τὸ οὐσιαστικόν, -οῦ

rzeczowy substantiālis, -e; reālis, -e; οὐσιώδης, -ες; πραγματικός, 3

rzeczoznawca expertus, -i m.; rerum perītus, -i m.; ὁ ἔμπειρος, -ου

rzeczpospolita res, rei *f.* pública; respública,-ae *f.*; ἡ δημοκρατία,-ας

Non potest bene geri res pública multorum impériis. Res publica, qua nihil est sanctius.

rzeczywistość realtàs,-ātis *f.*; res, rei *f.* vera; veritàs,-ātis *f.*; ἡ πραγματικότητα, -ητος; τὸ ὄν, ὄντος; τὰ ὄντα,-ων; ἡ ὑπαρξις,-εως

rzeczywisty realtàs,-e; verus, 3; πραγματικός, 3; ἀληθινός, 3; οὐσιώδης,-εσ

rzeczywiście enímvéro, profecto, reapse, reípsa, realtàter, revēra, vere, verúmtamen; ἀληθινῶς; μενοῦν; μέντοι; ναί; ὄντως

Hómīnes meliores saepe videntur, quam sunt revēra.

rzędnąć rareasco, 3,-cui, -; rarefio,-fieri,-factus sum; ἀραιόομαι

rzeka fluvius,-ii *m.*; flumen,-īnis *n.*; amnis,-is *m.*; ὁ ποταμός,-οῦ

Altíssima quaeque flúmina mínimo sono labuntur.

rzekl ait; inquit; dixit; ἔφη

rzekomo praesumptīve; ὑποθετικῶς; ὡς

rzekomy falsus, 3; praesumptīvus, 3; ὑποθετικός, 3

rzemień artēma,-atis *n.*; corrigia,-ae *f.*; habēna,-ae *f.*; loramentum,-i *n.*; lorum,-i *n.*; ἡ βυρσίνη,-ης; ὁ τελαμών,-ῶνος; ἡ ζευκτηρία,-ας; ἡ ἱμάς,-άδος

rzemieślniczy fábrīlis,-e; artificiālis,-e; βαναυσικός, 3

rzemieślnik faber,-bri *m.*; ártifex,-icis *m.*; cerdo,-ōnis *m.*; ópifex,-icis *m.*; ὁ βάνουσος,-ου; ὁ τέκτων,-ονος; ὁ (χειρο)τέχνης,-ου; ὁ δημιουργός,-οῦ; ὁ τεχνίτης,-ου

Fabricando fit faber. Suae quisque fortūnae faber est.

rzemiosło artificium,-ii *n.*; fábrīlitas,-ātis *f.*; opificium,-ii *n.*; ἡ βαναστία,-ας; ἡ τέχνη,-ης

rzepa rapha,-ae *f.*; raphanus,-i *m.*; rapum,-i *n.*; ἡ ῥάφους,-υος

rzepka (med.) patella,-ae *f.*; rótula,-ae *f.*; scutum,-i *n.*

rzęsza cohors,-rtis *f.*; multitūdo,-īnis *f.*; plebs,-bis *f.*; turba,-ae *f.*; ὁ ὄχλος,-ου; ὁ ὄμιλος,-ου; τὸ πλῆθος,-εος

rszoto colatorium,-ii *n.*; cribrum,-i *n.*; ἡ κίναθύρα,-ας

rzetelność diligentia,-ae *f.*; honestas,-ātis *f.*; intégritas,-ātis *f.*; fides,-ei *f.*; fidélitas,-ātis *f.*; próbitas,-ātis *f.*; ἡ ἀκρίβεια,-ας; ἡ σπουδή,-ῆς; ἡ ἀρετή,-ῆς

rzetelny díligens,-entis; honestus, 3; frugālis,-e; fidēlis,-e; ínteger, 3; probus, 3; ἀκριβής,-ές; σπουδαῖος, 3

rzewień (bot.) rheum,-i *n.*; τὸ ῥέον,-οντος

rzewny lamentábilis,-e; tener, 3; δακρυοπετής,-ές

rzezaniec castratus,-i *m.*; ὁ εὐνοῦχος,-ου

rzezimeszek latro,-ōnis *m.*; praedo,-ōnis *m.*; raptor,-ōris *m.*; direptor,-ōris *m.*; spoliātor,-ōris *m.*; ὁ βαλλαντιοτόμος,-ου

rzeż caedes,-is *f.*; carnificatio,-ōnis *f.*; excidium,-ii *n.*; occidio,-ōnis *f.*; strages,-is *f.*; internectio,-ōnis *f.*; trucidatio,-ōnis *f.*; ἡ κοπή,-ῆς; ἡ ἀνδροκτασία,-ας

rzeźba sculptūra,-ae *f.*; sculptile,-is *n.*; scalptūra,-ae *f.*; τὸ ἄγαλμα,-ατος; ἡ γλυφή,-

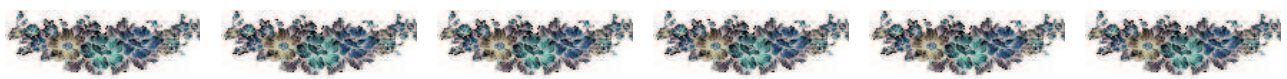
ἤς; τὸ γλυπτόν,-οῦ
rzeźbiarka sculptrix,-icis *f.*; ἡ γλύπτρις,-ιδος
rzeźbiarstwo sculptūra,-ae *f.*; ἡ γλυπτική,-ῆς
rzeźbiarz sculptor,-ōris *m.*; statuarius,-ii *m.*; ὁ ἀγαλματοποιός,-ου; ὁ γλύπτης,-ου;
ὁ τορευτής,-οῦ
rzeźbić 1. (cyzelować) caelo, 1,-āvi,-ātum; τὸρνεύω; **2. (tworzyć rzeźby)** fingo, 3,
finxi, fictum; sculpo, 3,-psi,-ptum; γλύφω
rzeźbiony caelatus, 3; fictus, 3; sculptus, 3; γλυπτός, 3
rzeźki álacer,-ris,-re; ágilis,-e; végetus, 3; vivax,-acis; vigorōsus, 3; σθεναρός, 3;
θαλερός, 3
rzeźkość alácrītas,-ātis *f.*; agílītas,-ātis *f.*; vigor,-ōris *m.*; virídītas,-ātis *f.*; τὸ σθένος,-
εος
rzeźnia carnificium,-ii *n.*; carnarium,-ii *n.*; macellum,-i *n.*; laniena,-ae *f.*; lanarium,-ii
n.; τὸ μάκελλον,-ου
rzeźnik macellarius,-ii *m.*; lanio,-ōnis *m.*; lanius,-ii *m.*; lanarius,-ii *m.*; ὁ
μακελλάριος,-ου; ὁ σφαγεύς,-έως
rzeźwy álacer,-ris,-re; vigorōsus, 3; végetus, 3; vivax,-acis; σθενικός, 3
rzeźączka stranguria,-ae *f.*; gonorrhoea,-ae *f.*; ἡ γονόρροια,-ας
rzeźucha (bot.) cárdamum,-i *n.*; lepidium,-ii *n.*; sisymbrium,-ii *n.*; τὸ κάρδαμον,-ου
rzędem in serie; in órdine; ἐν στίχῳ
rzędna (mat.) ordinata,-ae *f.*; ἡ ὑποτακτική,-ῆς
rzeźsa cilium,-ii *n.*; ἡ βλεφαρίς,-ίδος
rzeźsa wodna lemna,-ae *f.*; ἡ λέμνα,-ης
rzeźsisty pluviōsus, 3; abundans,-antis; copiōsus, 3; densus, 3; μακρός, 3; πλούσιος, 3
rzeźska (biol.) cilium,-ii *n.*; τὸ βλεφαρίδιον,-ου
rzeź(k)owy ciliaris,-e; βλεφαριδικός, 3
rzeźić singulto, 1,-āvi,-ātum; rhoncho, 1,-āvi,-ātum; μυχθίζω; ὀρέχθω
rzeźenie singultus,-us *m.*; ὁ μυχθισμός,-οῦ
rzodkiew raphanus,-i *m.*; ἡ ῥαφανίς,-ίδος
rzodkiewka radícūla,-ae *f.*; τὸ ῥαφανίδιον,-ου
rzucać iacio, 3, ieci, iactum; iacto, 1,-āvi,-ātum; iáculor, 1,-ātus sum; proicio, 3,-ieci,-
iectum; mitto, 3, misi, missum; ῥίπτω; ῥιπίζω; βάλλω; ἐκπέμπω; ἵημι
~ **dzidę** mitto, 3, misi, missum; βάλλω; ῥίπτω; λογχεύω; ~ **kości** áleam iacio, 3,
ieci, iactum; σκιρτάφους βάλλω; ~ **podwaliny** fundamenta iacio, 3, ieci, iactum;
θεμελιόω; ~ **naprzeciw** obicio, 3,-ieci,-iectum; ἀντιβάλλω; ~ **o ziemię** ad
terram prosterno, 3,-stravi,-stratum; καταστρέφω; ~ **się** ruo, 3, rui, rutum
(ruiturus); ἵημαι; ~ **się na dół** praecipito, 1,-āvi,-ātum; κρημνίζομαι; ~ **się na**
kolana progenículo, 1,-āvi,-ātum; γονυπετέω; ~ **się do nóg** ad pedes *alicuius*
provolvō, 3,-volutus sum; προσκυνέω; ~ **się na kogoś in alqm** insilio, 4,-silui;
εἰσβάλλω; ἐπιπίπτω; ~ **się do uciezki** fugae me mando, 1,-āvi,-ātum; terga

verto, 3, verti, versum; fugā salūtem peto, 3,-ivi,-itum; ἀποφεύγω
rzut iactus,-us *m.*; proiectio,-ōnis *f.*; coniectus,-us *m.*; missus,-us *m.*; ἡ βολή,-ῆς; ὁ
 βόλος,-ου; ἡ ῥιπή,-ῆς
Rzym Roma,-ae *f.*; ἡ Ῥώμη,-ης
rzymski Romānus, 3; Ρωμαῖος, 3
rzeń adhinnio, 4,-īvi,-ītum; χρεμετίζω
rzenie hinnītus,-us *m.*; χρεμέτισμα,-ατος
rżnąć 1. (rzeźbić) caelo, 1,-āvi,-ātum; incīdo, 3,-cīdi,-cīsum; γλύφω; τορεύω; **2.**
 (pole brzdami) sulco, 1,-āvi,-ātum; ὄγμους ποιέω; **3. (przecinać)** (dis)seco, 1,-
 cui,-sectum; τέμνω **4. (przepiłowywać)** serro, 1,-āvi,-ātum; πρίω
rżysko stīpula,-ae *f.*; ἡ καλάμη,-ης

sabat sabbatum,-i *n.*; τὸ σάββατον,-ου
sad pomētum,-i *n.*; pomarium,-ii *n.*; hortus,-i *m.* pomorum; ὁ κῆπος,-ου
sadło adeps,-īpis *m.f.*; arvīna,-ae *f.*; pinguēdo,-īnis *f.*; pinguāmen,-īnis *n.*; lar(i)dum,-i
n.; τὸ λίπασμα,-ατος; ἡ πιμηλή,-ῆς
sadownictwo fructicultūra,-ae *f.*; ἡ κηπουρία,-ας; ἡ φυταλία,-ᾶς
sadownik fructicultor,-ōris *m.*; pomarius,-ii *m.*; ὁ κηπουρός,-οῦ
sadza fulīgo,-īnis *f.*; ἡ αἰθάλη,-ης; ἡ ἄσβολος,-ου
sadzać cōlloco, 1,-āvi,-ātum; pōno, 3,-sui,-situm; καθίζω; ἀνακλίνω
sadzawka impluvium,-ii *n.*; certarium,-ii *n.*; lacus,-i *m.*; lacucetarium,-ii *n.*; lacūna,-
 ae *f.*; natarium,-ii *n.*; piscīna,-ae *f.*; stagnum,-i *n.*; ἡ λίμνη,-ης;
 ἡ κολουμβήθρα,-ας; τὸ ὑπολήνιον,-ου; ὁ λάκκος,-ου
sadzić planto, 1,-āvi,-ātum; sero, 3,-rui,-rtum; φυτεύω
sadzonka planta,-ae *f.*; plantāre,-is *n.*; propāgo,-īnis *f.*; τὸ φυτευτήριον,-ου; τὸ
 μόσχευμα,-ατος
Plánta fuít quercús catulíque fuēre leónes
Ét didicít primás Túllius ípse notás.
safizm sa(p)phismus,-i *m.*; lesbinismus,-i *m.*; tribadia,-ae *f.*; ὁ σαφισμός,-οῦ; ἡ
 τριβακή,-ῆς
sakiewka arcéllula,-ae *f.*; bursa,-ae *f.*; búrtula,-ae *f.*; follis,-is *m.*; lócūlus,-i *m.*;
 marsupium,-ii *n.*; mantícūla,-ae *f.*; sáccūlus,-i *m.*; bulga,-ae *f.*; crumēna,-ae *f.*; τὸ
 γλωσσόκομον,-ου; τὸ σακκίον,-ου; τὸ βαλλάντιον,-ου
sakrament sacramentum,-i *n.*; τὸ μυστήριον,-ου
sakwa sáccūlus,-i *m.*; τὸ βαλλάντιον,-ου; ἡ πήρα,-ας
sala conclāve,-is *n.*; habitáculum,-i *n.*; oecus,-i *m.*; τὸ μέγαρον,-ου; ὁ οἶκος,-ου;

(*królewska*) aula,-ae *f.*; atrium,-ii *n.*; ἡ αὐλή,-ῆς; (*wykładowa*) auditorium,-ii *n.*; ἡ ἀκροατήριον,-ου; (*koncertowa*) odeum,-i *n.*; τὸ ὀδεῖον,-ου; (*gymnastyczna*) aula athlética; ἡ αὐλή,-ῆς ἀθλητική

Éxeat aulā, qui vult esse pius.

salamandra salamandra,-ae *f.*; ἡ σαλαμάνδρα,-ας

saletra sal,-is *m. nitri*; (kalium nítricum); sal, salis *m.n. petrae*; τὸ ἀλόσανθον,-ου

salon aula,-ae *f.*; conclāve,-is *n.*; hospitāle,-is *n.*; atrium,-ii *n.*; ἡ αὐλή,-ῆς

salutować salūto, 1,-āvi,-ātum; militāri more salutationem facio, 3, feci, factum;
ἀσπάζομαι

sałata lactūca,-ae *f.*; ἡ θριδακίνη,-ης; ἡ φυλλάς,-άδος

sałatka acetarium,-ii *n. (też plur.)*; sarralia,-ae *f.*; τὸ θριδάκιον,-ου

sam 1. (sam osobiście) ipse, ipsa, ipsum; αὐτός, 3; **2. (sam jeden)** solus, 3; síngulus, 3; μόνος, 3; μοναχός, 3; **3 (bez domieszki)** merus, 3; purus, 3; líquidus, 3; καθαρός, 3

Nosce te ipsum! Se ipsum vincere non fáctile est. Se ipsos natūrā omnes díligunt. In poétis non Homēro soli locus est.

w ~ porę in (ipso) témpore; ad tempus; **tego** ~ **dnia** illo ipso die; ~ **na** ~ secrēto; remōtis arbítris; **taki** ~ aequē talis símilis; **ten** ~ idem, éadem, idem

samica fémina,-ae *f.*; matrix,-icis *f.*; ἡ θήλεια,-ας

samiec marītus,-i *m.*; mas, maris *m.*; máscūlus,-i *m.*; ὁ ἄρσην,-ενος

samobójca,-czyni suicīda,-ae *m.f.*; propricīda,-ae *m.*; ὁ,ἡ αὐτόκτονος,-ου

samobójstwo suicidium,-ii *n.*; propricidium,-ii *n.*; ἡ αὐτοκτονία,-ας

samochód *autovehículum,-i *n.*; *autocinētum,-i *n.*; τὸ αὐτοκίνητον,-ου

samochwała suigloriōsus,-i *m.*; vaníloquus,-i *m.*; iactātor,-ōris *m.*; homo,-īnis *m. gloriōsus* (vanus, vaníloquus); ὁ γαύρηξ,-ηκος; ὁ ἀλαζών,-όντος

samoczynny autómatuS, 3; automatarius, 3; αὐτόματος, 3

samodzielność independētia,-ae *f.*; spontanēitas,-ātis *f.*; industria,-ae *f.*; ἡ αὐτοπραγία,-ας; ἡ αὐτονομία,-ας

samodzielny independens,-entis; spontāneus, 3; suā sponte agens,-entis; liber, 3; αὐτόνομος,-ον; αὐτάρκης,-εS

samogłoska vocālis,-is *f.*; τὸ φωνῆεν,-εντος

samogwałt ipsismus,-i *m.*; masturbatio,-ōnis *f.*; onanismus,-i *m.*; onania,-ae *f.*; ἡ χειρομανία,-ας

samoistny 1. (pierwotny) autógenes,-is; essentiālis,-e; genúinus, 3; αὐτογενής,-ές;

2. (samodzielny) independens,-entis; spontāneus, 3; αὐτάρκης,-εS; αὐτόνομος,-ον

samokrytyka introspectio,-ōnis *f.*; autocensūra,-ae *f.*; autocrítica,-ae *f.*; autoanalysis,-is *f.*; ἡ αὐτόκρισις,-εως

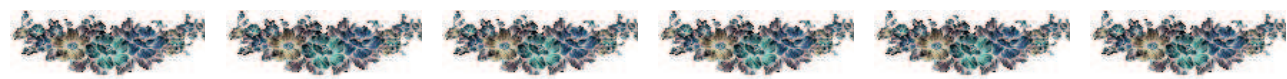
samokształcenie *autoinstructio,-ōnis *f.*; autodidactica,-ae *f.*; institutio,-ōnis *f. sui ipsíus*; ἡ αὐτομάθεια,-ας; ἡ αυτοδιδασχία,-ῆς

samoleczenie autotherapia,-ae *f.*; ἡ αὐτοθεράπεια,-ας

samolot *navis,-is *f.* aérea; aeróplanum,-i *n.*; τὸ ἀεροπλάνον,-ου
samolub homo,-īnis *m.* effrenate se (sui) amans; homo sui cōmmodi studiōsus;
 *egoista,-ae *m.f.*; *egocētricus,-i *m.*; ὁ φίλαυτος,-ου; ὁ ἐγωκεντρικός,-οῦ
samolubstwo *egoismus,-i *m.*; ἡ φιλαυτία,-ας
samoobrona tuitio,-ōnis *f.* sui; *autodefensio,-ōnis *f.*; ἡ ἀντάλεξις,-εως
samopoczucie status,-us *m.* animi; animi et cōrporis affectio,-ōnis *f.*; ἡ αὐτοπάθεια,-
 ας
samopomoc assistentia,-ae *f.* mūtua; auxilium,-ii *n.* mūtuum; ἡ ἀλληλοβοήθεια,-ας
samorodny 1. (samorzutny) autógenes,-is; naturālis,-e; natīvus, 3; verus, 3;
 spontāneus, 3; αὐτογενής,-ές; **2. (odnoszący się do samoródtwa)**
 abiogéneticus, 3; αὐτογόνος,-ον
samoródtwo generatio,-ōnis *f.* spontānea; parthenogénesis,-is *f.*; ἡ αὐτογονία,-ας;
 ἡ παρθενογένεσις,-εως
samorząd autonomia,-ae *f.*; independentia,-ae *f.*; ἡ αὐτονομία,-ας
samorzutny spontāneus, 3; αὐτοθελής,-ές; αὐτόματος,-ον
samosąd iustitia,-ae *f.* summaria (popularis); ἡ αὐτοδική,-ῆς
samospalenie suiustio,-ōnis *f.*; ἡ αὐτοκατάκαυσις,-εως
samotnik solitarius,-ii *m.*; ὁ μονώτης,-ου; (*odluddek*) misanthrōpus,-i *m.*; ὁ
 μισάνθρωπος,-ου
samotność secrētum,-i *n.*; solitūdo,-īnis *f.*; ἡ ἐρημία,-ας; ἡ μόνωσις,-εως
samotny desertus, 3; isolatus, 3; secrētus, 3; singularis,-e; solitarius, 3; solus, 3;
 ἔρημος, 3; μονωτικός, 3; μόνος, 3; μοναχός, 3
samouczek liber,-bri *m.* ad suidiscendum; τὸ αὐτοδιδασκτικόν,-οῦ
samouk autodidactus,-i *m.*; ὁ αὐτοδίδακτος,-ου
samouszkodzenie autodestructio,-ōnis *f.*; autoaggressio,-ōnis *f.*; autolaesio,-ōnis *f.*;
 automutilatio,-ōnis *f.*; ἡ αὐτόβλαψις,-εως
samouwielbienie autophilia,-ae *f.*; narcismus,-i *m.*; ἡ αὐτοφιλία,-ας
samowładny absolūtus, 3; autocráticus, 3; despóticus, 3; αὐτοκρατής,-ές
samowola arbitratio,-ōnis *f.*; arbitrātus,-us *m.*; licentia,-ae *f.*; superbia,-ae *f.*; ἡ
 αὐτοβουλία,-ας; ἡ ὕβρις,-εως
samowolny arbitrarius, 3; libidinōsus, 3; αὐτόβουλος,-ον
samowystarczalność autarchia,-ae *f.*; independentia,-ae *f.* oeconomica; ἡ
 αὐτάρκεια,-ας
samowystarczalny autárcticus, 3; autosufficiens,-entis; αὐτάρκης,-ες
samozachowawczy *autoconservatīvus, 3; αὐτοτηρητικός,-όν
samozakażenie *autoinfectio,-ōnis *f.*; autosepticaemia,-ae *f.*; ὁ αὐτομολυσμός,-οῦ;
 ἡ αὐτοσηπτικαιμία,-ας
samozaparcie abnegatio,-ōnis *f.* sui; ἡ αὐτάρνησις,-εως
samozapłodnienie autogamia,-ae *f.*; autofecundatio,-ōnis *f.*; ἡ αὐτογαμία,-ας
samozarażenie autoinvasio,-ōnis *f.*; ὁ αὐτομολυσμός,-οῦ

samoatrucie autointoxicatio,-ōnis *f.*; ἡ αὐτοτοξίκωσις,-εως
samożywny autotróphicus, 3; autótrophus, 3; αὐτότροφος,-ον
sanacja sanatio,-ōnis *f.*; ἡ ἰατρεία,-ας
sanatorium sanatorium,-ii *n.*; salutarium,-ii *n.*; τὸ ἰατρεῖον,-ου
sandał sandalium,-ii *n.*; sólĕa,-ae *f.*; crépida,-ae *f.*; soccus,-i *m.*; τὸ πέδιλον,-ου; τὸ
 σάνδαλον,-ου; τὸ σανδάλιον,-ου
sangwinik sanguinicus,-i *m.*; ὁ αἱματικός,-οῦ
sanie traha,-ae *f.*; tráhĕa,-ae *f.*; sclodia,-ae *f.*; scludio,-ōnis *m.*
sanitariusz infirmarius,-ii *m.*; sanitarius,-ii *m.*; ὁ νοσόκομος,-ου
sanitarny sanitarius, 3; ἰατρικός, 3
sankcja sanctio,-ōnis *f.*; approbatio,-ōnis *f.*; confirmatio,-ōnis *f.*; ὁ ἀγιασμός,-οῦ; p.
 kara
sankcjonować sancio, 4, sanxi, sancitum (sanctum); ἀγίζω
sanktuarium sanctuarium,-ii *n.*; locus,-i *m.* sanctus; τὸ ἱερόν,-οῦ; τὸ σέβασμα, -
 ατος; τὸ ἀγιαστήριον,-ου
sapać anhĕlo, 1,-āvi,-ātum; réspiro, 1,-āvi,-ātum; síbilo, 1,-āvi,-ātum; μυχθίζω
sardiusz (*gat. chalcedonu*) sardius,-ii *m.*; τὸ σάρδιον,-ου
sardoniczny sardónicus, 3; σαρδάνιος, 3
sardonyks (*gat. agatu*) sardónychus,-i *m.*; ὁ σαρδόνυξ,-υχος
sardynka sardīna,-ae *f.*; ἡ σαρδίνη,-ης
sarkać múrmuro, 1,-āvi,-ātum; queror, 3, questus sum; σαρκάζω
sarkastyczny aculeātus, 3; sarcásticus, 3; mordax,-acis; σαρκαστικός, 3
sarkazm sarcasmus,-i *m.*; ὁ σαρκασμός,-οῦ
sarkofag sarcóphagus,-i *m.*; ὁ σαρκοφάγος,-ου
sarna cáprĕa,-ae *f.*; cerva,-ae *f.*; rupicarpa,-ae *f.*; ἡ δορκάς,-άδος
Sarpedon Sarpĕdon,-ōnis *m.*; Σαρπηδών,-ῶνος
Syn Dzeusa i Laodamii. W czasie wojny trojańskiej stanął po stronie Troi. Zginął z rąk Patroklosa.
satelita satelles,-itis *m.*; ὁ συνοδός,-οῦ; δορυφόρος,-ου
satrapa satrāpa,-ae *m.*; satrāpes,-is *m.*; tyrannus,-i *m.*; ὁ σατράπης,-ου
Saturn Saturnus,-i *m.*; Κρόνος,-ου
Prastary bóg italski utożsamiany z greckim —> Kronosem. Wierzono, że zrzucony przez Dzeusa z tronu Saturn przybył do Italii, osiedlił się na Kapitolu.
Satyr Sátyrus,-i *m.*; ὁ Σάτυρος,-ου
Satyrowie, zwani też sylenami, były to polne stwory wchodzące w orszak Dionizosa, przedstawiane najczęściej w ludzkiej postaci z koźlimi nogami i długim ogonem, z różkami na czole i spiczastymi uszami. Uosabiały pierwotną żądzę.
satyra sátira,-ae *f.*; sátura,-ae *f.*; τὰ σάτυρα,-ων
satyryczny satíricus, 3; σατυρικός, 3

satyryk satirogrāphus, -i *m.*; satirarum scriptor, -ōris *m.*; ὁ σατυρογράφος, -ου
satysfakcja satisfactio, -ōnis *f.*; expletio, -ōnis *f.*; delectatio, -ōnis *f.*; oblectatio, -ōnis *f.*;
 ἡ ἱκανοποίησις, -εως
sączek exsuctor, -ōris *m.*; filtrum, -i *n.*; licinium, -ii *n.*; ὁ μοτός, -οῦ
sączenie filtratio, -ōnis *f.*; ἡ στάξις, -εως
sączyć filtro, 1, -avi, -atum; sudo, 1, -avi, -atum; κρουνίζω; σταλάζω; (**s. się**) stillo,
 1, -āvi, -ātum; σταλάω
sąd 1. (osąd) aestimatio, -ōnis *f.*; existimatio, -ōnis *f.*; sententia, -ae *f.*; arbitrium, -ii *n.*;
 iudicium, -ii *n.*; opinio, -ōnis *f.*; putatio, -ōnis *f.*; sapor, -ōris *m.*; ἡ γνώμη, -ης; ἡ
 κρίσις, -εως; τὸ κρίμα, -ατος; τὸ κριτήριο, -ου; **2. (budynek sądu)** tribūnal, -
 alis *n.*; iudicium, -ii *n.*; τὸ δικαστήριο, -ου; **3. (średniowieczny sąd boży)**
 ordela, -ae *f.*; ordalium, -ii *n.*; ordalicium, -ii *n.*; **4. (zespół ludzi)** iudices, -um *m.pl.*;
 iudicium, -ii *n.*; ἡ ἡλιαία, -ας
przed ~ kogoś pozwać alqm in (ad) iudicium voco, 1, -āvi, -ātum (arcesso, 3, -īvi, -
 itum; ~ **kogoś uniewinnił** iudices alqm absolvērunt; **według mego** ~ ut mea fert
 opinio
sądownictwo iurisdictio, -ōnis *f.*; iudicium, -ii *n.*; ἡ δικαιοδοσία, -ας
sądowy iudiciarius, 3; δικαστικός, 3
sądzić = czuć sentio, 4, sensi, sensum; αἰσθάνομαι
s. = myśleć, mniemać autumo, 1, -āvi, -ātum; cōgito, 1, -āvi, -ātum; consilio, 1, -āvi, -
 ātum; puto, 1, -āvi, -ātum; βουλευόμαι; δοκέω; λογίζομαι; οἶομαι
s. = oceniać aestimo, 1, -āvi, -ātum; existimo, 1, -āvi, -ātum; censēo, 2, censui,
 censum; κρίνω; νομίζω; διακρίνω
s. = osądzać reor, rerī, ratus sum; δικάζω
s. = mieć przekonanie arbitror, 1, -ātus sum; ἡγέομαι; νομίζω
s. = przypuszczać opinor, 1, -ātus sum; οἶομαι
s. = rozstrzygać (di)iudico, 1, -āvi, -ātum; διακρίνω
s. = skazywać condemno, 1, -āvi, -ātum; καταδικάζω
s. = wierzyć credo, 3, crēdidi, crēditum; πιστεύω
s. = wyrokować iudico, 1, -āvi, -ātum; sententio, 1, -āvi, -ātum; δικάζω
Nolite iudicāre, ut non iudicēmini.
 ~ **bezstronnie** sine ira et studio iudicium facio, 3, feci, factum; **jak** ~ ut mea fert
 opinio; meā sententiā; ut opinor; ut arbitror; ~ **kogoś według siebie** ex suo
 ingenio alqm iudico, 1, -āvi, -ātum
sąsiad attubernalis, -is *m.*; áccola, -ae *m.*; vicīnus, -i *m.*; confīnis, -is *m.*; finítimus, -i *m.*;
 ὁ γείτων, -ονος; ὁ περίοικος, -ου; ὁ πέλας, -ου
sąsiadować áccolo, 3, -lui, -cultum; *alicui* adiacēo, 2, -ui, - ; confinium cum alqo
 habēo, 2, -ui, -itum; convicinor, 1, -ātus sum; finítimus (próximus) *alicui* sum, esse,
 fui; vicinor, 1, -ātus sum; παρακείομαι; γειτνιάω; γειτονιαώω
sąsiedni affīnis, -e; confīnis, -e; contérminus, 3; adiacens, -entis; finítimus, 3; vicīnus,
 3; contignus, 3; πλησίος, 3; γειτόσυνος, 3

Maiorque vidētur et melior vicīna seges.

saşiedztwo vicīna,-ōrum *n.pl.*; vicinantia,-ae *f.*; vicīnia,-ae *f.*; vicīnitas,-ātis *f.*;
vicinum,-i *n.*; ἡ γειτονία,-ας

scalać commasso, 1, -avi, -atum; accúmulo, 1,-āvi,-ātum; íntegro, 1,-avi,-atum;
όλοποιέω; ένόω

scalanie integratio,-ōnis *f.*; commassatio,-ōnis *f.*; accumulatio,-ōnis *f.*; ἡ όλοποιία,-
ας

scena scaena,-ae *f.*; púlpitum,-i *n.*; ἡ σκηνή,-ῆς

sceniczny scaenicus, 3; σκηνικός, 3

scentralizowanie concentratio,-ōnis *f.*; *centralisatio,-ōnis *f.*; ό συναθροισμός,-οῦ

sceptycyzm scepticismus,-i *m.*; dubitatio,-ōnis *f.*; ό σκεπτισμός,-οῦ

sceptyczny scépticus, 3; dúbitans,-antis; σκεπτικός, 3

schadzka constitūtum,-i *n.*; conventus,-us *m.*; ἡ συντυχία,-ας

schemat schema,-atis *n.*; delineatio,-ōnis *f.*; forma,-ae *f.*; exemplar,-aris *n.*; norma,-ae
f.; τὸ σχῆμα,-ατος

schematyczny schemáticus, 3; delineatīvus, 3; formáceus, 3; formalis, -e; normatus,
3; σχηματικός, 3

schizma secta,-ae *f.*; schisma,-atis *n.*; τὸ σχίσμα,-ατος

schizofrenia schizophrenia,-ae *f.*; delirium,-ii *n.* ambitiōsum (fixum); dementia,-ae *f.*
praecox; ἡ σχιζοφρηνία,-ας

schizofreniczny schizophrénicus, 3; σχιζοφρηνικός, 3

schizofrenik schizophrénicus,-i *m.*; ό σχιζοφρηνικός,-οῦ

schlebiać assentior, 4, assensus sum; ádulor, 1,-ātus sum; tenócinor, 1,-ātus sum;
blandior, 4,-itus sum; lenócinor, 1,-ātus sum; *alqm* mítibus verbis permúlcĕo, 2,-
lſi,-lsum; κολακεύω; αἰθάλλω

schlebianie adulatio,-ōnis *f.*; assentatio,-ōnis *f.*; blanditiae,-arum *f.pl.*; ἡ κολακεία,-ας

schludny diligens,-entis; ordinatus, 3; purus, 3; nítidus, 3; mundus, 3; cándidus, 3;
κόσμιος, 3; εὐπινής,-ές

schnać aresco, 3, arui, -; (ex)siccor, 1,-ātus sum; ζεραίνομαι

schodek gradus,-us *m.*; ό κλιμακτήρ,-ῆρος

schodowy scalaris,-e; κλιμακωτός, 3

schody ascensorium,-ii *n.*; ascensa,-ōrum *n.pl.*; scalae,-arum *f.pl.*; scalarium,-ii *n.*;
gradus,-us *m.pl.*; ἡ ἀνάβασις, -εως; ό ἀναβαθμός,-οῦ; ἡ κλίμαξ,-ακος

schodzić descendo, 3,-scendi,-scensum; degredior, 3,-gressus sum; devenio, 4,-veni,-
ventum; καταβαίνω; καταντάω; καταβιβάζομαι; κατέρχομαι; (s. **się**)
convenio, 4,-veni,-ventum; coeo,-ire,-ii (-ivi),-itum; συνέρχομαι; συνίεμι;
συμπορεύομαι

scholastyczny scholásticus, 3; σχολαστικός, 3

*Officia scholástica: mane súrgere, statim indúere, manus lavāre, crines ornāre,
Deum adorāre, scholam frequentāre, diligenter auscultāre, audītum rumināre.*

schorzenie affectio,-ōnis *f.*; aegritūdo,-īnis *f.*; morbus,-i *m.*; τὸ νόσημα,-ατος

schować abdo, 3,-dīdi,-dītum; abscondo, 3,-cón(di)di,-cónditum; abstrūdo, 3,-trūsi,-trūsūm; celo, 1,-āvi,-ātum; sepōno, 3,-sui,-situm; asservo, 1,-āvi,-ātum;
θησαυρίζω; κατακρύπτω

schowek absconditum,-i n.; exceptorium,-ii n.; látebra,-ae f.; ἡ κρύπτη,-ης

schron asylum,-i n.; refugium,-ii n.; ὁ ὄχος,-ου; τὸ καταφύγιον,-ου; ἡ σκέπη,-ης

schronić się (con)fugio, 3,-fūgi,-fūgitum *ad alqm*; in tutum me recipio, 3,-cēpi,-ceptum; me conicio, 3,-ieci,-iectum; refugio, 3,-fūgi,-fūgitum; ἀποφεύγω

schronienie asylum,-i n.; recessus,-us m.; refugium,-ii n.; ἡ ἀποφυγή,-ῆς

schronisko asylum,-i n.; cenodochium,-ii n.; perfugium,-ii n.; refugium,-ii n.;

receptus,-us m.; receptáculum,-i n.; τὸ ἄσυλον,-ου; τὸ κοινοδοχεῖον,-ου; (*w górach dla narciarzy*) *casa,-ae f. nartatorum

schwytać capio, 3, cepi, captum; concipio, 3,-cēpi,-ceptum; capto, 1,-āvi,-ātum; apprehendo, 3,-ndi,-nsum (comprehendēre, deprehendēre); corripio, 3,-ripui, -reptum (arripēre); συλλαμβάνω

schylać conflecto, 3,-flexi,-flexum; declīno, 1,-āvi,-ātum (inclinare); dimitto, 3,-misi,-missum (submittēre); (κατα)κλίνω; (**s. się**) devergo, 3; me inclīno, 1,-āvi,-ātum; procumbo, 3,-cubui,-cúbitum; conquinisco, 3,-ui, -; (κατα)κύπτω

schylek declinatio,-ōnis f.; finis,-is m.; éxitus,-us m.; términus,-i m.; ἡ κλίσις,-εως; (*upadek*) decadentia,-ae f.; ἡ κατάπτωσις,-εως; (*dnia*) crepúsculum,-i n.; ἡ ἑσπέρα,-ας

schyłkowy décadens,-entis; κατακλιτικός, 3

scysja lis, litis f.; rixa,-ae f.; ἡ ἔρις,-ιδος

sczepiać confīgo, 3,-fixi,-fixum; connecto, 3,-nexui,-nexum (annectēre); coniungo, 3,-iunxi,-iunctum; συνάπτω

sczesywać depecto, 3,-pexi,-pexum; καταπέκω

seans spectáculum,-i n.; τὸ θέατρον,-ου

secesja secessio,-ōnis f.; secessus,-us m.; secretio,-ōnis f.; seiunctio,-ōnis f.; sepositio,-ōnis f.; separatio,-ōnis f.; ἡ ἀποχώρησις,-εως

sedes sedes,-is f.; ὁ θρᾶνος,-ου

sedno núcleus,-i n.; méritum,-i n.; cardo,-īnis f.; τὸ μέσον,-ου; τὸ κεφάλαιον,-ου

trafić w ~ acu rem tango, 3, tétigi, tactum

segment segmentum,-i n.; pars,-rtis f.; elementum,-i n.; ὁ τόμος,-ου

segregacja segregatio,-ōnis f.; ὁ ἀφορισμός,-οῦ

segregator *segregātor,-ōris m.; *classificātor,-ōris m.; ὁ κατάλογος,-ου

segregować ségrego, 1,-āvi,-ātum; séparo, 1,-āvi,-ātum; ἀφορίζω

sejm senātus,-us m.; comitia,-ōrum n.pl.; *parlamentum,-i n.; ἡ βουλή,-ῆς; τὸ κοινοβούλιον,-ου

sejmowy *parlamentaris,-e; βουλευτικός, 3

sejsmiczny seismicus, 3; ad terrae motum pértinens,-entis; σεισμικός, 3

sejsmograf seismographus,-i m.; seismográphum,-i n.; ὁ σεισμογράφος,-ου

sekciarski sectarius, 3; σχισματικός, 3

sekcja (*med.*) (dis)sectio,-ōnis *f.*; ἡ τμησις,-εως; ἡ τομή,-ῆς

sekret secrētum,-i *n.*; arcānum,-i *n.*; occultum,-i *n.*; mysterium,-ii *n.*; τὸ μυστικόν,-οῦ; τὸ μυστήριον,-ου

w ~ occulte, in occulto, secrēto, clam, tacute

sekretariat secretariatus,-us *m.*; secretaria,-ae *f.*; ἡ γραμματεία,-ας

sekretarka secretaria,-ae *f.*; ἡ γραμματεύς,-έως

sekretarz secretarius,-ii *m.*; amanuensis,-is *m.*; scriba,-ae *f.*; ὁ γραμματεύς,-έως

sekretny secrētus, 3; recónditus, 3; arcānus, 3; ábditus, 3; occultus, 3; ἀπόρρητος,-ον; μυστικός, 3

sekszet sextētus,-us *m.*; ἡ ἑξάς,-άδος

seks sexus,-us *m.*; erotismus,-i *m.*; τὸ γένος,-εος; ὁ ἔρωτος,-ωτος

seksualizm erotismus,-i *m.*; ὁ ἔρωτισμός,-οῦ

seksualny sexuālis,-e; ad sexum pertainens,-entis; eróticus, 3; γενικός, 3; ἔρωτικός, 3

sekta secta,-ae *f.*; schola,-ae *f.*; disciplīna,-ae *f.*; τὸ σχίσμα,-ατος; ἡ αίρεσις,-εως

sektor sector,-ōris *m.*; segmentum,-i *n.*; pars,-rtis *f.*; τὸ τμήμα,-ατος

sekunda secunda,-ae *f.*; τὸ δευτερόλεπτον,-ου; ὁ ἄτομος,-ου

sekundant árbitet,-tri *m.* duelli; secundans,-antis *m.*; auxiliātor,-ōris *m.*; ὁ βοηθητικός,-οῦ

selekcja selectio,-ōnis *f.*; delectus,-us *m.*; delectio,-ōnis *f.*; ἡ ἐκλογή,-ῆς

Selene Luna,-ae *f.*; Σελήνη,-ης

Córka Hyperiona i Tei, bogini Księżycyca z nim utożsamiana. Przedstawiana jako mloda, piękna kobieta jadąca na srebrnym rydwaniu zaprzężonym w dwa konie.

seler apium,-ii *n.*; τὸ σέλινον,-ου

semafor semáphorus,-i *m.*; ὁ σηματοφόρος,-ου

semantyka semantica,-ae *f.*; ἡ σημαντική,-ῆς

Semele Semele,-es *f.*; Sémela,-ae *f.*; Σεμέλη,-ης

Córka Kadmosa i Harmonii, kochanka Dzeusa, ze związku z którym urodziła Dionizosa.

semestr semestre,-is *n.*; semestris,-is *f.*; τὸ ἑξάμηνον,-ου

semicki Semíticus, 3; Σεμιτικός, 3

seminarium seminarium,-ii *n.*; τὸ σπερματεῖον,-ου

semiotyka semiotica,-ae *f.*; phenomenologia,-ae *f.*; ἡ σημειωτική,-ῆς

Semiramida Semiramis,-idis *f.*; Σεμίραμις,-ιδος

Królowa babilońska słynna z wybudowania "wiszących ogrodów".

sen 1. (marzenie senne) somnium,-ii *n.*; τὸ ἐνύπνιον,-ου; τὸ ὄνειρον,-ου; **2.**

(spanie) dormitatio,-ōnis *f.*; somnus,-i *m.*; ὁ ὕπνος,-ου; **3. (sen głęboki, letarg)**

sopor,-ōris *m.*; ἡ κοίμησις,-εως; τὸ κῶμα,-ατος

Metus cum venit rarum habet somnus locum.

senat senātus,-us *m.*; ἡ γερουσία,-ας

senator senātor,-ōris *m.*; ὁ γερουσιαστής,-οῦ

sennik liber,-bri *m.* somniorum; τὸ ὄνειρικριτικόν,-οῦ

sennosć somnolentia,-ae *f.*; ἡ ὑπνωδία,-ας

senny somniculōsus, 3; somnolentus, 3; soporōsus, 3; dōrmitans,-antis; ὑπνώδης,-ες; ὑπνωτικός, 3

sens sensus,-us *m.*; significātum,-i *n.*; significātus,-us *m.*; sententia,-ae *f.*; ratio,-ōnis *f.*; ἡ ἔννοια,-ας; τὸ νόημα,-ατος; ἡ σημασία,-ας

sensacja eventum,-i *n.* insuētum; insuetūdo,-īnis *f.*; nōvitas,-ātis *f.*; insolentia,-ae *f.*; ἡ ἔκτοπία,-ας

sensacyjny insuētus, 3; insólitos, 3; miríficus, 3; singularis,-e; ἔκτοπος,-ον

sentencja sententia,-ae *f.*; máxima,-ae *f.*; parábola,-ae *f.*; dictum,-i *n.*; ἡ γνώμη,-ης; ἡ παραβολή,-ῆς
~ **prawna** arbitrium,-ii *n.*; iudicium,-ii *n.*; sententia,-ae *f.*

sentyment *sentimentum,-i *n.*; affectus,-us *m.* ánimi; τὸ πάθος,-εος

sentymalizm *sentimentalismus,-i *m.*; ὁ παθητισμός,-οῦ

sentymalny *sentimentālis,-e; mollis,-e; affectuōsus, 3; affectiōsus, 3;
παθητικός, 3

separacja separatio,-ōnis *f.*; abruptio,-ōnis *f.*; ὁ ἀφορισμός,-οῦ; ἡ λύσις,-εως

sepia sepia,-ae *f.*; lollīgo,-īnis *f.*; ἡ σηπία, -ας

sepleniący blaesus, 3; τραυλός, 3

seplenić blaese dico, 3,-xi,-ctum (loqui); τραυλίζω

seplenienie blaesitas,-ātis *f.*; τραυλισμός, 3

septyczny saept(ic)us, 3; φρακτός, 3

ser caseus,-i *m.*; ὁ τυρός,-οῦ

Caseus et panis sunt óptima fércula sanis.

seraj gynacaeum,-i *n.*; τὸ γενακεῖον,-ου

Serapis Serapis,-is i -idis *m.*; Σέραπις,-ιδος

Jeden z najpopularniejszych bogów starożytnego Egiptu utożsamiany z Ozyrysem i Apisem. W epoce grecko-rzymskiej bóg czczony w Serapejonach, świątyniach temu bogu poświęconych, m.in. w Rzymie.

serce cor,-rdis *n.*; ὁ θύμος,-ου; τὸ κῆρ, κερός; ἡ καρδία,-ας; ἡ φρήν, φρενός; τὸ ἦτορ,-ορος

Cor dolet, cum scio, ut nunc sum atque ut eram. Ubi est thesaurus tuus, ibi est cor tuum. Bonum vinum laetificat cor hominis.

atak ~ ímpetus,-us *m.* cardíacus; **wada** ~ vitium,-ii *n.* cordis; **miękkie serce**

ánimus,-i *m.* mollis (mitis); **z głębi** ~ imo ex pectore; **otworzyć przed kimś** ~

sensus meos *alicui* aperio, 4,-rui,-rtum; **pragnąć z calego** ~ totā cogitatione

cupio, 3,-ivi,-itum; **wziąć sobie do** ~ *alqa re* commónēor, 2,-motus sum; **kochać**

z calego ~ ex ánimo vereque diligo, 3,-lexi,-lectum; toto pectore amo, 1,-āvi,-

ātum; **pozyskać czyjeś** ~ ánimum *alicuius* capio, 3, cepi, captum (mihi concilio, 1,-āvi,-ātum)

sercowy cordiālis,-e; cardíacus, 3; καρδιακός, 3

serdeczność *cordiālītas, -ātis *f.*; benīgnītas, -ātis *f.*; favor, -ōris *m.*; benevolentia, -ae *f.*; carītas, -ātis *f.*; ānīmus verus (sincērus) erga *alqm*; ἡ φιλία, -ας; ἡ εὖνοια, -ας; τὸ σπλάγχνον, -ου
serdecznie ex ānīmo, vere, sincēre, íntīme, valde, vehementer; εὐνοϊκῶν
serdeczny *cordiālis, -e; affectuōsus, 3; benévolus, 3; favens, -entis; verus, 3; sincērus, 3; φίλος, 3; φιλόστοργος, -ον; εὐνοϊκός, 3
seria series, -ei *f.*; ordo, -īnis *m.*; collectānĕa, -ae *f.*; compositio, -ōnis *f.*; ὁ στίχος, -ου ~ **książek** thesaurus, -ī *m.* (corpus, -ōris *m.*) librorum
serio serio; σπουδαίως
sernik caseinum, -ī *n.*; artocáseus, -ī *m.*; ὁ τυρόεις, -οντος
serpentyna *serpentīna, -ae *f.*; ἡ σπεῖρα, -ας
serwatka serum, -ī *n.* (lactis); ὁ ὄρ(ρ)ός, -οῦ
serwetka expiarium, -īi *n.*; mappa, -ae *f.*; máppula, -ae *f.*; τὸ ἡμιτύβιον, -ου
serweta mappa, -ae *f.*; mantellum, -ī *n.*; mantēle, -is *n.*; mantelium, -īi *n.*; τὸ χειρόμακρον, -ου
serwilizm *servīlītas, -ātis *f.*; *servilismus, -ī *m.*; ānīmus, -ī *m.* servīlis; ἡ δουλοπρέπεια, -ας
serwis *servitium, -īi *n.*; supellex, -léctilis *f.*; ἡ σύνθεσις, -εως
serwitut *sérvitus, -ūtis *f.*; véctigal, -alis *n.*; ἡ δουλεία, -ας
serwować servio, 4, -īvi, -ītum; praesto, 1, -stīti, -stītum; ἐπιδίδωμι
serwus! salve!; χαῖρε
seryjny seriālis, -e; στιχικός, 3
sesja sessio, -ōnis *f.*; consilium, -īi *n.*; conventus, -us *m.*; τὸ συνέδριον, -ου ~ **egzaminacyjna** professorum consilium iuventutis studiosae scientiae examinandae; ~ **naukowa** sessio, -ōnis *f.* acróasis
setka centum; τὸ ἑκατόν (*nieodm.*)
setnik centurio, -ōnis *m.*; ὁ ἑκατονάρχης, -ου; ὁ ἑκατόνταρχος, -ου; ὁ κεντυρίων, -ονος
setny centésimus, 3; ἑκατοστός, 4
sezon tempestas, -ātis *f.*; tempus, -ōris *n.*; ὁ καιρός, -οῦ
sędzia discrētor, -ōris *m.*; iudex, -icis *m.*; vindex, -icis *m.*; ὁ δικαστής, -οῦ; ὁ ἕκδικος, -ου; ὁ κριτής, -οῦ; ὁ ῥήτωρ, -ορος
Iúdicis est semper in causis verum sequi. Iúdicis est recti nec munĕre, nec prece flecti. Nemo non benignus est sui iudex. Nemo iudex idóneus in propria causa.
~ **śledczy** inquisītor, -ōris *m.*; quaesītor, -orus *m.*; ~ **polubowny** disceptātor, -ōris *m.*; árbitr, -tri *m.*; ~ **sportowy** dissignātor, -ōris *m.*; brabeuta, -ae *m.*
sędziować árbitror, 1, -ātus sum; δικάζω
sędziwy longaevus, 3; senex, -is; sénīlis, -e; veter(a)nus, 3; vetus, -ĕris; vetustus, 3; grandaevus, 3; grandis, -e; aetate provectus, 3; senectā (aetate) decrepītus, 3; annōsus, 3; γηραιός, 3
sęk nodus, -ī *m.*; tuber, -ĕris *n.*; ὁ σκῖρος, -ου; ἡ σπεῖρα, -ας

sękaty nodōsus, 3; tuberōsus, 3; σκιρώδης,-ες

sęp vultur,-uris *m.*; vulturius,-ii *m.*; ὁ τόργος,-ου; ὁ γύψ, γυπός

sfaldowanie (per)plicatio,-ōnis *f.*; plicatūra,-ae *f.*; rugōsitas,-ātis *f.*; ἡ πτύξις,-εως

sfaldowany (per)plicatus, 3; plicālis,-e; rugōsus, 3; σύμπυκτος,-ον

sfera sphaera,-ae *f.*; caelum,-i *n.*; spatium,-ii *n.*; términus,-i *m.*; ἡ σφαῖρα,-ας; ἡ μερίς,-ίδος

sferyczny sphaerālis,-e; sphaericus, 3; globōsus, 3; σφαιρικός, 3

Sfinks Sphinx,-ngis *f.*; ἡ Σφίγξ,-ιγγός

Potwór rodzaju żeńskiego o twarzy kobiety, łapach i ogonie lwa oraz skrzydłach drapieżnego ptaka. Na rozkaz Hery był postrachem miasta greckich Teb. Od potwora miasto uwolnił Edyp.

siać sero, 3, sevi, satum; sémino, 1,-āvi,-ātum; sato, 1,-āvi,-ātum; σπείρω

Ut seres, ita metes.

siadać considēo, 2,-sēdi,-sessum; sido, 3, sedi (sidi), sessum; καθίζω; ἀναπίπτω; καθέζομαι

~ **do stołu** accumbo, 3,-bui,-bitum (discumbēre); ~ **na konia** equum conscendo, 3,-ndi,-nsum (ascendēre); ~ **przy kimś alicui** assidēo, 2,-sēdi,-sessum; **proszę** ~! ite vos sessum, precor

sianie satus,-us *m.*; seminatio,-ōnis *f.*; ἡ σπορά,-ᾱς

siano faenum,-i *n.*; pratum,-i *n.*; ἡ κάρφη,-ης; ὁ χόρτος,-ου

sianokosy faenisecium,-ii *n.*; ἡ χορτολογία,-ας

siara colostrum,-i *n.*; colostrā,-ae *f.*; protógala,-actis *n.*; τὸ προτόγαλα,-ακτος

siarka sulphur,-ūris *n.*; τὸ θεῖον,-ου

siarkowy sulphurātus, 3; sulphúricus, 3; θειώδης,-ες

siatka rete,-is *n.*; retículum,-i *n.*; retiolum,-i *n.*; cassis,-is *m.*; funda,-ae *f.*; τὸ δίκτυον,-ου

siatkówka (*med.*) *rétina,-ae *f.*; (*sport.*) *volátilis pilae ludus,-i *m.*; follis,-is *m.* voláticus

sidła captio,-ōnis *f.*; cassis,-is *m.*; decípula,-ae *f.*; láqueus,-i *m.*; rete,-is *n.*; sagena,-ae *f.*; tendícūla,-ae *f.*; pédica,-ae *f.*; ὁ βρόχος,-ου; ἡ παγίς,-ίδος; ἡ ἐνέδρα,-ας

siebie (*gen.*) sui; ἑμαυτοῦ, σεαυτοῦ, ἑαυτοῦ; (*acc.*) se; ἑμαυτόν, σεαυτόν, ἑαυτόν (*zależność od osoby, liczby i rodzaju*)

siec 1. (np. zboże) fálcito, 1,-āvi,-ātum; meto, 3, messui, messum; θερίζω; **2.**

(**biczowć**) flagello, 1,-āvi,-ātum; vérbero, 1,-āvi,-ātum; virgis caedo, 3, cecīdi, caesum; δέρω; ῥαβδίζω; μαστίζω

sieczna (*mat.*) secans,-antis *f.*; ἡ τομαῖα,-ας

sieczny incisīvus, 3; τομαῖος, 3; τομός, 3

sieć nassa,-ae *f.*; rete,-is *n.*; reta,-ae *f.*; retículum,-i *n.*; sagena,-ae *f.*; τὸ δίκτυον,-ου; ἡ σαγήνη,-ης; τὸ ἀμφίβληστρον,-ου

siedem septem; ἑπτά

siedemdziesiąt septuaginta,-ae *f.*; ἑβδομήκοντα

siedemdziesiąty septuagésimus, 3; ἑβδομηκοστός, 3

siedemset septingenti,-ae,-a; ἑπτακόσιοι, 3
siedlisko situs,-us *m.*; sedes,-is *f.*; ἡ ἔδρα,-ας
siedmiolecie septennium,-ii *n.*; ἡ ἑπταετία,-ας
siedmioletni septenn(al)is,-e; ἑπταέτης,-ες
siedzący sedens,-entis; ἔδραϊος, 3
siedzenie 1. (krzesło) sedīle,-is *n.*; sedes,-is *f.*; sella,-ae *f.* familiārica (pertūsa);
 thronus,-i *m.*; ἡ ἔδρα,-ας; ὁ θρόνος,-ου; **2. (czynność)** (as)sessio,-ōnis *f.*;
 consessio,-ōnis *f.*; ἡ ἔδραιότης,-ητος; **3. (tyłek)** cūlus,-i *m.*; podex,-icis *m.*;
 nates,-ium *f.pl.*; pósticum,-i *n.*; ἡ ἔδρα,-ας
siedziba sedes,-is *f.*; domicillum,-i *n.*; residentia,-ae *f.*; habitatio,-ōnis *f.*; ἡ ἔδρα,-ας;
 τὸ δῶμα, -ατος; τὸ κατοικητήριον,-ου; ἡ ἔπαυλις,-εως
siedzieć sedēo, 2, sedi, sessum; κάθημαι; ἤμαι; καθέζομαι
siekacz (zqb) dens,-ntis *m.* incisivus; incisor,-ōris *m.*; ὁ τομεύς,-έως
siekać seco, 1,-cui,-ctum; incīdo, 3,-cīdi,-cīsum; τέμνω; κνίζω
siekiera secūris,-is *f.*; ascia,-ae *f.*; dolābra,-ae *f.*; ἡ ἀξίνη,-ης; (obosieczna) bipennis,-
 is *f.*; ὁ πέλεκυς,-εως
sielanka idyllum,-i *n.*; bucólicum,-i *n.*; écloga,-ae *f.*; τὸ βουκολικόν,-οῦ
sielankowy bucólicus, 3; idyllicus, 3; βουκολικός, 3
siemię semen,-īnis *n.*; τὸ σπέρμα,-ατος
siennik tomentum,-i *n.*; τὸ δέμνιον,-ου; ὁ ἀσκάντης,-ου
sień atrium,-ii *n.*; vestibulum,-i *n.*; τὸ προαύλιον,-ου; ἡ παστάς,-ᾶδος
siepacz cárnifex,-icis *m.*; captātor,-ōris *m.*; lanius,-ii *m.*; ὁ πράκτωρ,-ορος
sierocinieć asyllum,-i *n.*; orphanotrophium,-ii *n.*; τὸ ὀρφανοτροφεῖον,-ου
sieroctwo orphánitas,-ātis *f.*; ἡ ὀρφανία,-ας
sierocy órphanus, 3; ὀρφανικός, 3
sierota pupillus,-i *m.*; órphanus,-i *m.*; orbus,-i *m.*; orba,-ae *f.*; ὁ ὀρφανός,-οῦ
sierp falx,-cis *f.*; τὸ δρέπανον,-ου; τὸ θεριστήριον,-ου
sierpień Augustus,-i *m.*; (wcześniej) Sextīlis,-is *m.*; ὁ μεταγειτνίων,-ῶνος
sierpniowy Augustus, 3; μεταγειτνιωτός, 3
sierść pellis,-is *f.*; pilus,-i *m.*; seta,-ae *f.*; villus,-i *m.*; ἡ θρίξ, θριχός
Vulpes pilum mutat, non mores.
siew satus,-us *m.*; satio,-ōnis *f.*; seminatio,-ōnis *f.*; ἡ σπορά,-ᾶς
siewca seminātor,-ōris *m.*; consitor,-ōris *m.*; sātor,-ōris *m.*; ὁ σπορεύς,-έως
siewka (zool.) Charadrius,-ii *m.* melanocéphalus; ὁ τροχίλος,-ου
się me, te, se; nos, vos, se; (w j. greckim zwykle strona bierno-zwrotna)
sięgać áppetō, 3,-īvi,-ītum *z acc.*; attingo, 3,-tigi,-tactum *z acc.*; praetendo, 3,-tendi,-
 tentum (extendēre); pórrigo, 3,-rexi,-rectum *ad alqd*; ὀρέγομαι
sikać mingo, 3, minxi, mi(n)ctum; οὐρέω
sikawka hydrans,-antis *m.*; siphō,-ōnis *m.*; ὁ σίφων,-ωνος

sikorka pavus,-i m.; ὁ αἰγίθαλλος,-ου

silić się conor, 1,-ātus sum; nitor, 3, nisus (nixus) sum; tendo, 3, tetendi, tentum;
ἰσχυρίζομαι

silnik *motrum,-i n.; ὁ κινητήρ,-ῆρος

silny certus, 3; confirmatus, 3; firmus, 3; pollens,-entis; stābīlis,-e; sólīdus, 3; fortis,-
e; magnus, 3; robustus, 3; valens,-entis; vālidus, 3; βέβαιος, 3; ἔδραϊος, 3;
ἰσχυρός, 3; δυνατός, 3; ἴφθιμος; ἀνδρεῖος, 3; σπερεός, 3; σκληρός, 3;
σθεναρός, 3

siła firmītas,-ātis f.; forte,-is n.; fortitūdo,-īnis f.; molīmen,-īnis n.; molimentum,-i n.;
ops, opis f.; potentia,-ae f.; potestas,-ātis f.; vālidītas,-ātis f.; vigor,-ōris m.; virtus,-
ūtis f.; vis f. (niereg.); ἡ ἀλκὴ,-ῆς; ἡ βία,-ας; ἡ δύναμις,-εως; τὸ κράτος,-εος;
ὁ στηριγμός,-οῦ; ἡ ῥώμη,-ης; ἡ ἀδρότης,-ητος; τὸ στένος,-εος

*Contra vim mortis non est medicāmen in hortis. Dum vires annique sinunt,
tolerāte labōres. Iunctis vīribus. Vim vi repellēre licet. Vim vi defendēre omnes
leges omniaque iura permittunt. Contra vim non valet ius. Vires mentis et
cōrporis sine labōris exercitatione torpescunt. Vis vim vi pellit.*

~ **ciężkości** nutus et pondus; vis et grāvitas; ~ **sprawcza** effectio,-ōnis f.; opes,-
um f.pl.; momentum,-i n.; ~ **umysłu** vis (facultas) ānīmi; ~ **wiatru** venti velōcitas
(vis, īmpetus); ~ **wojsk** robur,-ōris n.

siłacz athleta,-ae m.; homo,-īnis m. vālidus (robustus); ὁ ἀθλητής,-οῦ

siłomierz *ergómetrum,-i n.; dynamómetrum,-i n.; τὸ δυναμόμετρον,-ου

sinia (krwiał) sugillatio,-ōnis f.; livio,-ōnis f.; livor,-ōris m.; vibex,-icis m.; ὁ
μώλωψ,-ωπος; τὸ πελίωμα,-ατος

sinica (med.) livor,-ōris m.; ἡ κυάνωσις,-εως

sinieć livēo, 2,-ui, -; πελαιοίνομαι

sinoszary glaucus, 3; κύανος, 3

siność livor,-ōris m.; livēdo,-īnis f.; ἡ πελίωσις,-εως

sinny lívidus, 3; livorōsus, 3; pállidus, 3; plúmbeus, 3; χλωρός, 3; πελιός, 3

siodłać equum sterno, 3, stravi, stratum; sellam impōno, 3,-posui,-pōsitum;
ἐφίππιον τίθημι

siodło sella,-ae f.; sellarium,-ii n.; sessībulum,-i n.; ephippium,-ii n.; ἐφίππιον,-ου

siostra soror,-oris f.; ἡ ἀδελφή,-ῆς; (rodzona) germana,-ae f.; ἡ αὐταδέλφη,-ης
Medicīna soror philosophiae.

siostrzenica nepta,-ae f.; neptis,-is f.; sororis filia,-ae f.; ἡ ἀδελφιδῆ,-ῆς

siostrzeniec nepos,-otis m.; sororis filius,-ii m.; ὁ ἀδελφιδέος,-ου

siódemka septenio,-ōnis m.; ἡ ἑβδομάς,-άδος

siódmy séptimus, 3; ἑβδομος, 3

sit (bot.) iuncus,-i m.; ὁ σχοῖνος,-ου

sito colatorium,-ii n.; colum,-i n.; cribrum,-i n.; τὸ κόσκινον,-ου; ὁ ἡθμός,-οῦ

Haurit aquam cribro, qui discēre vult sine libro.

sitowie canna,-ae f.; carectum,-i n.; carex,-icis f.; iuncus,-i m.; ulva,-ae f.; scirpus,-i

m.; ὁ σχοῖνος, -ου
siusiac mingo, 3, minxi, mi(n)ctum; οὐρέω
siwiec canēo, 2, -ui, -; canesco, 3, -cui, -; πολιόομαι
siwizna canities, -ei *f.*; canitūdo, -inis *f.*; cani, -ōrum *m.pl.*; ἡ πολιά, -ᾶς; ἡ πολιότης, -ητος
siwy (in)canus, 3; canōsus, 3; ciner(ac)eus, 3; caesius, 3; πολιός, 3
sjesta meridiatio, -ōnis *f.*; ἡ μεσημβρία, -ας
skaczący saliens, -entis; saltans, -antis; saltatorius, 3; ἀλλόμενος, 3
skakać salio, 4, salui, saltum; salto, 1, -āvi, -ātum; ἄλλομαι; σκιρτάω; θρόσκω
skala scala, -ae *f.*; gradatio, -ōnis *f.*; gradus, -us *m.*; ἡ κλιμακτήρ, -ῆρος; τὸ
σύνταγμα, -ατος; τὸ διαγράμμα, -ατος
skalanie coinquinatio, -ōnis *f.*; contaminatio, -ōnis *f.*; pollutio, -ōnis *f.*; τὸ μίασμα, -
ατος; ἡ μίανσις, -εως; ὁ μiasμός, -οῦ; ὁ μολυσμός, -οῦ
skalany coinquinatus, 3; contaminatus, 3; ineptus, 3; maculatus, 3; pollūtus, 3;
profanus, 3; βέβηλος, 3; κοινός, 3; μιαρός, 3
skaleczenie vulneratio, -ōnis *f.*; sauciatio, -ōnis *f.*; saucietas, -ātis *f.*; mutilatio, -ōnis *f.*;
ἡ ἔλκωσις, -εως; ἡ τρωσις, -εως
skaleczony sauciatus, 3; vulneratus, 3; ἠλκωμένος, 3
skaleczyć laedo, 3, laesi, laesum; manco, 1, -āvi, -ātum; mūtulo, 1, -āvi, -ātum; offendo,
3, -fendi, -fensum; saucio, 1, -āvi, -ātum; vúlnero, 1, -āvi, -ātum; ἔλκω; τιτρώσκω;
προσκόπτω
skalisty petrōsus, 3; rupōsus, 3; scropulōsus, 3; saxōsus, 3; πετρώδης, -ες
skalny rúpeus, 3; sáxeus, 3; saxetānus, 3; saxátilis, -e; petrensis, -e; πέτρινος, 3
skalowany graduatus, 3; κλιμακωτός, 3
skalpel scalpellum, -i *n.*; scalprum, -i *n.*; τὸ ξυράφιον, -ου
skala petra, -ae *f.*; rupes, -is *f.*; saxum, -i *n.*; lapis, -idis *m.*; rúpina, -ae *f.*; ὁ λίθος, -ου; ἡ
πέτρα, -ας; ἡ σπικάς, -άδος; ὁ σπίλος, -ου
Longa dies molli saxa perēdit aquā. Sisyphi saxum versāre (volvĕre).
~ **podwodna** scópulus, -i *m.*; cautes, -is *f.*
Skamander Scamander, -dri *m.*; Σκάμανδρος, -ου
Rzeka przepływająca przez równinę trojańską, zwana także Ksantos.
skamielina petrofactum, -i *n.*; lapidósitas, -ātis *f.*; τὸ λίθωμα, -ατος
skamieniały petrificatus, 3; lapidifactus, 3; λελιθωμένος, 3
skamienieć petríficor, 1, -ātus sum; lapidesco, 3, -cui, -; πετρόομαι; λιθόομαι
skamienienie lapidificatio, -ōnis *f.*; petrificatio, -ōnis *f.*; ἡ λίθωσις, -εως; ἡ
πώρωσις, -εως
skandal scandalum, -i *n.*; flagitum, -ii *n.*; dédecus, -ōris *n.*; turpitūdo, -inis *f.*; τὸ
σκάνδαλον, -ου
skandaliczny scandalōsus, 3; turpis, -e; flagitiōsus, 3; σκανδαλικός, 3
skandować scando, 3, -ndi, -nsum; ἄρτάω
skandowanie scansio, -ōnis *f.*; ἡ ἄρσις, -εως

skarabeusz scarabeus,-i *m.*; ὁ κάβθαρος,-ου

skarb thesaurus,-i *m.*; divitiae,-arum *f.pl.*; opes,-um *f.pl.*; ὁ θησαυρός,-οῦ

Cóllige thesaurum, qui gemmas vincit et aurum; tollere quem fures néqueant nec rodere mures! Ubi est thesaurus tuus, ibi est et cor tuum. Thesaurus ómnium rerum est memoria.

skarbić thesaurīzo, 1, -avi, -atum; opes (divitias, thesauros)) collīgo, 3, -lēgi, -lectum; θησαυρίζω

skarbiec aerarium,-ii *n.*; gaza,-ae *f.*; thesaurarium,-ii *n.*; thesaurus,-i *m.*; fiscus,-i *m.*; ὁ θησαυρός,-οῦ; τὸ ταμειῖον,-ου; ἡ γάζα,-ης; τὸ γαζοφυλακεῖον,-ου

skarbnica thesaurus,-i *m.*; thesaurarium,-ii *n.*; ὁ θησαυρός,-οῦ; (*s. wiedzy*) fons,-ntis *m. sapientiae*

skarbnik thesaurarius,-ii *m.*; arcarius,-ii *m.*; praefectus,-i *m. aerarii*;

ὁ θησαυροφύλαξ,-ακος

skarbonka thesaurícūlus,-i *m.*; τὸ θησαυρίον,-ου

skarbowość thesaurisatio,-ōnis *f.*; ὁ θησαυρισμός,-οῦ

skarbowy thesaurícus, 3; θησαυρικός, 3; (*podatkowy*) fiscālis,-e; τελωνικός,3

skarcenie correptio,-ōnis *f.*; ἡ νουθεσία,-ας; ἡ ἔλεγχις,-εως; ἡ ἐπιτιμία,-ας

skarga 1. (uzalenie się) lamentatio,-ōnis *f.*; querēlla,-ae *f.*; querimonia,-ae *f.*;

(con)questus,-us *m.*; ἡ μομφή,-ῆς; ὁ ὄδυρμός,-οῦ; **2. (sądowa)** actio,-ōnis *f.*; accusatio,-ōnis *f.*; dica,-ae *f.*; ἡ κατηγορία,-ας

skarpa rupes,-is *f.*; proclinatio,-ōnis *f.*; declívitas,-ātis *f.*; acclívitas,-ātis *f.*; ἡ

ἐρίπνη,-ης; ἡ ὄφρυς,-ύος

skarpetka soccus,-i *m.*; impilia,-ōrum *n.pl.*; τὸ ποδεῖον,-ου

skarżyć accūso, 1,-āvi,-ātum *alqm*; reum *alqm* facio, 3, feci, factum; querellas *de alqo* iacio, 3, ieci, iactum; *de alqo* (con)queror, 3,-questus sum; κατηγορέω

skarżyć się lamento, 1,-ātus sum; (con)queror, 3,-questus sum *de alqa re*; quēritor, 1,-ātus sum; ὀδύρομαι; ὀλυφέρομαι

skasować casso, 1,-āvi,-ātum; abolēo, 2,-ēvi,-itum; annulo, 1,-āvi,-ātum; delēo, 2,-ēvi,-ētum; ἀκυρόω

skaza 1. (błąd) defectus,-us *m.*; rima,-ae *f.*; error,-ōris *m.*; vitium,-ii *n.*; fissūra, -ae *f.*;

ἡ βλάβη,-ης; ἡ σπιλάς,-άδος; **2. (uczulenie)** diáthesis,-is *f.*; éxema,-atis *n.*; τὸ ἔκσεμα,-ατος; ἡ διάθεσις,-εως

skazać,-ywać condemno, 1,-āvi,-ātum; damno, 1,-āvi,-ātum; sententio, 1,-āvi,-ātum; καταδικάζω; κατακρίνω

s. na grzywnę pecuniā *alqm* multo, 1,-āvi,-ātum

s. na śmierć cápitis damno, 1,-āvi,-ātum; θανατόω

s. na utratę mienia proscribo, 3,-psi,-ptum

s. na wygnanie in exsilium mitto, 3, misi, missum

skazanie condemnatio,-ōnis *f.*; damnatio,-ōnis *f.*; τὸ κατάκριμα,-ατος; ἡ

κατάκρισις,-εως; ἡ καταδίκη,-ης

skazaniec condemnatus,-i *m.*; ὁ κατάκριτος,-ου

skazić contagio, 1, -āvi, -ātum; contámino, 1, -āvi, -ātum; ínquino, 1, -āvi, -ātum; turpo, 1, -āvi, -ātum; vitio, 1, -āvi, -ātum; καταμιαίνω; κοινόω

skazenie contagio, -ōnis f.; contaminatio, -ōnis f.; corruptio, -ōnis f.; denaturatio, -ōnis f.; ἡ μίανσις, -εως; τὸ μίασμα, -ατος; (*chemiczne*) inquinamentum, -i n.; ἡ ἀκαθαρσία, -ας

skazony corruptus, 3; denaturatus, 3; impūrus, 3; inquinatus, 3; μιαρός, 3; κοινός, 3

skąd unde, a quo, ex quo (loco); ὅθεν; πόθεν; ἀπό ποῦ

skądinąd aliunde; ἀλλαχόθεν; ἀλλαχοῦ

skądkolwiek undélibet, alicunde, undecumque; δήποθεν; ἀμόθεν

skąpiec avarus, -i m.; párcitor, -ōris m.; ὁ κίμβιξ, -ικος

Semper avarus eget.

skąpstwo avaritia, -ae f.; aviditas, -ātis f.; tenácitas, -ātis f.; ἡ κιμβεία, -ας; ἡ πλεονεξία, -ας

skąpy avārus, 3; cúpidus, 3; parcus, 3; tenax, -acis; πλεονέκτης, -ες; φιλάργυρος, -ον

skiba gleba, -ae f.; bolus, -i m.; porca, -ae f.; τὸ χῶμα, -ατος

skinać ánnuo, 3, -ui, -utum; nictor, 1, -atus sum; nuto, 1, -avi, -atum; ἐννεύω; κατανεύω

skinienie nutus, -us m.; τὸ νεῦμα, -ατος

skleić conglútino, 1, -āvi, -ātum; συγκολλάω

sklejenie agglutinatio, -ōnis f.; conglutinatio, -ōnis f.; ἡ συγκόλλησις, -εως

sklejony conglutinatus, 3; σύγκολλος, -ον

sklep pérgula, -ae f.; taberna, -ae f.; mercatūra, -ae f.; τὸ καπηλεῖον, -ου;

τὸ πολητήριον, -ου; ἡ ταβέρνη, -ης

~ **rybny** taberna piscatorum; ~ **spożywczy** taberna victualium (alimentaria); ~

mięsny taberna lanitaria (macellaria); laniena, -ae f.; ~ **obuwniczy** sutrīna, -ae f.;

sutrīnum, -i n.; calcearia, -ae f.; ~ **z owocami** taberna pomaria; ~ **z pieczywem**

taberna pistoria; ~ **tekstylny** taberna textilium; ~ **warzywniczy** taberna herbarum

(holitoria); **supersam** *superinstitorium, -ii n.

sklepiać camēro, 1, -āvi, -ātum; fórnico, 1, -āvi, -ātum; καμάρω

sklepienie arcus, -us m.; absis, -idis f.; convexum, -i n.; cúpula, -ae f.; camēra, -ae f.;

cameratio, -ōnis f.; fornix, -icis f.; fornicatio, -ōnis f.; hemisphaerium, -ii n.;

palātum, -i n.; τὸ καμάρωμα, -ατος

s. nieba firmamentum, -i n.; τὸ ἔδραίωμα, -ατος

s. czaszki calvaria, -ae f.; calva, -ae f.; τὸ καμάριον, -ου

sklepieniowy convexus, 3; cupularis, -e; fornicālis, -e; καμαρικός, 3

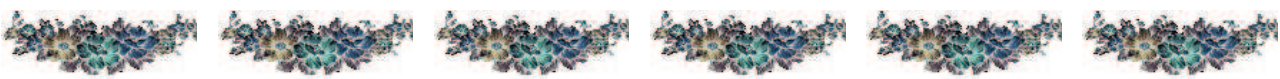
sklepik tabérnula, -ae f.; τὸ καπηλεῖον, -ου

sklepikarz tabernarius, -ii m.; ὁ κάπηλος, -ου

skleroza sclerōsis, -is f.; ἡ σκλήρωσις, -εως

skład 1. (zestawienie) compositio, -ōnis f.; constitutio, -ōnis f.; coniunctio, -ōnis f.;

copulatio, -ōnis f.; ἡ σύνθεσις, -εως; ἡ σύνταξις, -εως; **2. (magazyn)**

depositorium,-ii *n.*; stápula,-ae *f.*; ἡ ἀποθήκη,-ης; τὸ ταμειῖον,-ου; ὁ
θησαυρός,-οῦ

składać p. gromadzić

s. **broń** arma abicio, 3,-ieci,-iectum; arma pōno, 3, posui, pōsitum; τὰ ὅπλα,-ων
τίθημι

s. **dzięki** gratias ago, 3, egi, actum; εὐχαριστέω

s. **do grobu** sepulcro condo, 3,-dīdi,-dītum; sepelio, 4,-ivi,-ultum; ταφιάζω

s. **hold** honorem (homagium) do, 1, dedi, datum; προσκυνέω; λατρεύω

s. **ofiary** sacra facio, 3, feci, factum; θύω

s. **ofiary plonów** fruges offero, offerre, obtuli, oblātum; καρποθύω

s. **ofiary zwierzęce** víctimas (hostias) immolo, 1,-āvi,-ātum; σπένδω; σφάττω;
θύω

s. **przysięę** ius iurandum do, 1, dedi, datum; ὀρκίζω; ὀμνύω

s. **reęce** manus coniungo, 3,-iunxi,-iunctum

s. **szatę** vestem depōno, 3,-posui,-pōsitum; ἐκδύω

s. **wizytę** vísito, 1,-āvi,-ātum; ἐπισκοπέω

s. **władzę** imperium depōno, 3,-posui,-pōsitum; ὑφίημι

s. **w darze** dono, 1,-āvi,-ātum; dono do, 1, dedi, datum; δωρέω

s. **w przechowaniu** depōno, 3,-posui,-pōsitum; ἀποτίθημι

s. **z urzędu** depulso, 1,-āvi,-ātum; ὑφίημι

s. **się z czegoś** consto, 1,-stiti,-statūrus; συνίσταμαι

s. = **spajać** compárgino, 1, -avi, -atum; coniungo, 3, -nxi, -nctum; συνάπτω;
συναρμόζω; συναρτάω; συντίθημι

s. = **zestawiać** compōno, 3,-posui,-pōsitum; constituo, 3,-stitui,-stitūtum;
συντίθημι; συντάττω

s. = **zginać** párgino, 1,-āvi,-ātum; διπλόω

składanie 1. (zbieranie) collectio,-ōnis *f.*; congregatio,-ōnis *f.*; ἡ σύλλεξις,-εως; **2.**

(zestawianie) compositio,-ōnis *f.*; constitutio,-ōnis *f.*; comparatio,-ōnis *f.*; ἡ

σύνθεσις,-εως; ἡ σύνταξις,-εως; **3. (na przechowanie)** depositio,-ōnis *f.*; ἡ

ἀπόθεσις,-εως; **4. (np. ubranie w kostkę)** complicatio,-ōnis *f.*; ἡ δίπλωσις, -

εως; **5. (spajanie)** compaginatio,-ōnis *f.*; coniunctio,-ōnis *f.*; ἡ σύναψις,-εως; ἡ

συνάρτησις,-εως; ἡ πῆξις,-εως

składany 1. (zebrany) collectus, 3; σύλλεκτος,-ον; **2. (zestawiony)** compósitus, 3;

constitūsus, 3; σύνθετος,-ον; συντακτός, 3; **3. (na przechowanie)** depósitus, 3;

ἀπόθετος,-ον; **4. (spojony)** (com)paginātus, 3; compactus, 3; συναπτός, 3;

συναρτητός, 3

składka collecta,-ae *f.*; quaesta,-ae *f.*; stips,-pis *f.*; ἡ σύλλεξις,-εως

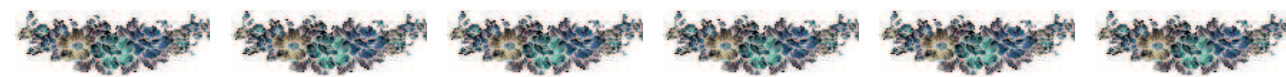
składnia (*gram.*) constructio,-ōnis *f.*; compositio,-ōnis *f.*; syntaxis,-is *f.*; ἡ σύνταξις,-
εως

składnica depositoryum,-ii *n.*; ἡ ἀποθήκη,-ης

składnik componentum,-i *n.*; constítuens,-entis *n.*; elementum,-i *n.*; exceptorium,-ii

n.; ingrediens,-entis *n.*; τὸ συνθετικόν,-οῦ; τὸ στοιχειῶν,-ου; τὸ μόριον,-ου
składowy constitutīvus, 3; constítuens,-entis; compōnens,-entis; συνθετικός, 3
skłaniać angario, 1,-āvi,-ātum; compello, 3,-puli,-pulsum (impellere); cogo, 3, coēgi,
 coāctum; monēo, 2,-ui,-itum; ínclino, 1,-āvi,-ātum; (in)fecto, 3-xi,-xum; indūco,
 3,-xi,-ctum; persuadēo, 2,-suasi,-suasum; πείθω; προβιβάζω; κλίνω; (**s. sie**)
 invergo, 3,-versi, - ; propendēo, 2,-pendi,-pensum; me súcclino, 1,-āvi,-ātum
 (inclinare); ἐγκλίνομαι; νεύω; προσέχω
skłębić (ag)glómero, 1,-āvi,-ātum; convolvo, 3,-volvi,-volūtum; συνελίσσω
skłębiony (con)glomeratus, 3; convolutus, 3; συνελισμένος, 3
skłonność 1. (predyspozycja) inclinatio,-ōnis *f.*; (prae)dispositio,-ōnis *f.*; proclīnitas,-
 ātis *f.*; propensio,-ōnis *f.*; ἡ νεῦσις,-εως; ἡ ἔγκλισις,-εως; ἡ πρόσκλισις, -
 εως; **2. (uczucie)** affectio,-ōnis *f.*; affectus,-us *m.*; amor,-ōris *m.*; ἡ φιλία,-ας
skłonny acclīnis,-e; dispósitus, 3; inclinatus, 3; pronus, 3 *ad alqd.*; obiectus, 3;
 proclīvis,-e; propensus, 3; studiōsus *alicuius rei*; εὐκλίνητος,-ον
sknera avarus,-i *m.*; ὁ κίμβιξ,-ικος; ὁ πλεονέκτης,-ου
sknerstwo avaritia,-ae *f.*; aviditas,-ātis *f.*; tenacitas,-ātis *f.*; ἡ κιμβεία,-ας; ἡ
 πλεονεξία,-ας; ἡ σκίφη,-ης
skobel firmáculum,-i *n.*; sera,-ae *f.*; ἡ κλείς, κλειδός
skoczek saltātor,-ōris *m.*; ὁ σκιρτητής,-οῦ; ὁ σκίρτος,-ου
skoczny saltōsus, 3; σκιρητικός, 3
skoczyć salto, 1,-āvi,-ātum; insulto, 1,-āvi,-ātum; salio, 4, salui, saltum; ἄλλομαι;
 σκιρτάω
skojarzenie associatio,-ōnis *f.*; ἡ συγκοινωνία,-ας
skojarzony associatus, 3; συγκοινωνός,-όν
skok saltatio,-ōnis *f.*; saltus,-us *m.*; τὸ ἄλμα,-ατος; τὸ σκίρτημα,-ατος
 ~ **w dal** saltus in longum; ~ **wzwyż** saltus in altum; ~ **o tyczce** saltus perticarius;
trójskok saltus triplex; ~ **narciarski** desultūra nartatoria
skomleć gannio, 4,-īvi,-ītum; μύζω
skomplikowany complicatus, 3; πολύπλοκος,-ον
skon decessus,-us *m.*; mors,-rtis *f.*; ὁ θάνατος,-ου
skonać decēdo, 3,-cessi,-cessum; morior, 3, mórtuus sum; vitā defungor, 3,-functus
 sum; ánimam exspīro, 1,-āvi,-ātum; ἐκψύχω; ἀποθνήσκω
skoncentrowany concentratus, 3; σύλλεκτος,-ον
skondensowany condensatus, 3; σύμπυκνος,-ον
skonsternowany consternatus, 3; σύγχυτος,-ον
skończony (de)finītus, 3; terminatus, 3; ultimatus, 3; συντελεστικός, 3; παντελής,-
 ές
skończyć (de)finio, 4,-īvi,-ītum; término, 1,-āvi,-ātum; ad finem addūco, 3,-xi,-ctum;
 συντελέω; p. zaprzestać
skoordynowany coordinatus, 3; συντακτός, 3
skopywać ziemię ruspo, 1,-āvi,-ātum; ὀρύσσω

skoro postquam, posteaquam, simul, símulac, simulatque, ubi, ut; ἔπει; ἔπειδή; ὅτε; ὅταν; (**skoro** - *przyczynowe*; p. ponieważ)
skoro tylko primum; cum primum; ubi primum; μόλις
skoroszyt promptuarium, -ii *n.*; ἡ καταγραφή, -ῆς
skorowidz index, -icis *m.*; repertorium, -ii *n.*; ὁ κατάλογος, -ου
skorpion scorpius, -ii *m.*; scorpio, -ōnis *m.*; nepa, -ae *f.*; ὁ σκορπίος, -ου
skorupa cappa, -ae *f.*; crusta, -ae *f.*; gluma, -ae *f.*; pālĕa, -ae *f.*; putāmen, -īnis *n.*; testa, -ae *f.*; τὸ ὄστρακον, -ου; τὸ κελύφανον, -ου
~ **iodu (kra)** crusta glacialis; ~ **jajka** putāmen, -īnis *n.* ovi; ~ **raka** testa (tegumen) cancri; ~ **ślimaka** concha, -ae *f.*; ~ **żółwia** testūdo, -īnis *f.*
skorupka tĕstula, -ae *f.*; τὸ ὄστράκιον, -ου
skory celer, -ris, -re; promptus, 3; rāpidus, 3; velox, -ocis; ὀξύς, -εῖα, -ύ; ταχύς, -εῖα, -ύ
skos transversum, -i *n.*; obliquitas, -ātis *f.*; τὸ λοξόν, -οῦ; τὸ διαγώνιον, -ου
skostniały ossificatus, 3; ὀστώδης, -ες
skostnienie ossificatio, -ōnis *f.*; ἡ ὀστωσις, -εως
skosztować degusto, 1, -āvi, -ātum; libo, 1, -āvi, -ātum; γεύομαι
skośny obliquus, 3; transversus, 3; σκαληνοειδής, -ές; διάγωνος, -ον; λοξός, 3
skowronek alauda, -ae *f.*
skowyczeć exululo, 1, -āvi, -ātum; gannio, 4, -īvi, -ītum; μύζω
skowyt ululatus, -us *m.*; ὁ μυγμός, -οῦ
skóra corium, -ii *n.*; coriarium, -ii *n.*; cutis, -is *f.*; derma, -atis *n.*; integumentum, -i *n.*; membrana, -ae *f.*; pellis, -is *f.*; scortum, -i *n.*; tergus, -ōris *n.*; τὸ δέρμα, -ατος; ὁ χρώς, χρωτός; ἡ χροιά, -ᾶς; ἡ μεμβράνα, -ης; (*gruba*) callum, -i *n.*; ἡ βύρσα, -ης
Pelle sub agnīnā látitat mens saepe lupīna.
skórka cutícŭla, -ae *f.*; membránula, -ae *f.*; pellicŭla, -ae *f.*; túnica, -ae *f.*; τὸ δερμάτιον, -ου
~ **na chlebie** crusta, -ae *f.*; ~ **na owocach** cutis, -is *f.*; follícŭlus, -i *m.*; ~ **roślin** follícŭlus, -i *m.*; ~ **zwierzęca** pellis, -is *f.*; vellus, -ĕris *n.*
skórny cutāneus, 3; dermaticus, 3; δερματικός, 3
skórzany coriáceus, 3; pellíceus, 3; pellicius, 3; scórteus, 3; térginus, 3; βύρσινος, 3
skracać (ab)brevio, 1, -āvi, -ātum; compendio, 1, -āvi, -ātum; cóntraho, 3, -traxi, -tractum; coarto, 1, -āvi, -ātum; curto, 1, -āvi, -ātum; déculo, 1, -āvi, -ātum; βραχύνω; κολοβόω; συντέμνω; συστέλλω
skradać się subrepro, 3, -repsi, -reptum (obrepĕre); furtim (clam) accĕdo, 3, -cĕssi, -cĕssum; προσέρπω
skraj extrémītas, -ātis *f.*; limes, -itis *m.*; margo, -īnis *m.*; ἡ ἔσχατία, -ας; ἡ πεζίς, -ίδος; τὸ κράσπεδον, -ου
skrajny extrémus, 3; ἔσχατος, 3
skrapiać conspergo, 3, -spersi, -spersum (aspergĕre, inspergĕre); médico, 1, -āvi, -ātum; rigo, 1, -āvi, -ātum; ῥαντίζω
skrapianie aspergo, -īnis *f.*; aspersion, -ōnis *f.*; conspersio, -ōnis *f.*; mador, -ōris *m.*;

- sparsio,-ōnis f.; ὁ ῥαντισμός,-οῦ
- skraplać** destillo, 1,-āvi,-ātum; σταλάσσω; σταλάζω
- skrawek** pannúscŭlus, -i m.; fragmen,-īnis n.; τὸ τόμιον,-ου; τὸ ἐπίβλημα,-ατος; τὸ ῥάκος,-εος
- skreślać** litūro, 1,-āvi,-ātum; delĕo, 2,-lĕvi,-lĕtum; διαγράφω
- skreślenie** litūra,-ae f.; ἡ διαγραφή,-ῆς
- skrecać** (con)torquĕo, 2,-torsi,-tortum (intorquĕre); pando, 1,-āvi,-ātum; roto, 1,-āvi,-ātum; varo, 1,-āvi,-ātum; διαστρέφω; στροβιλίζω; στρεβλόω; (**s. loki**) crisp(ic)o, 1,-āvi,-ātum; βοστρυχίζω
- skrecający** rotatīvus, 3; rotatorius, 3; torquens,-entis; στροβλοῦς,-οῦσα,-οῦν
- skrećenie 1. (obrót)** contorsio,-ōnis f.; rotatio,-ōnis f.; ἡ σπείρασις,-εως; ἡ στροφή,-ῆς; ὁ στρόβος,-ου; **2. (zwichnięcie)** stremma,-atis n.; τὸ στρέμμα,-ατος
- skrecony** contortus, 3; intortus, 3; loxot(ic)us, 3; tórtĭlis,-e; στρεβλός, 3
- skrepować** (con)stringo, 3,-strinxi,-strictum; cólligo, 1,-āvi,-ātum; freno, 1,-āvi,-ātum; ímplico, 1,-āvi,-ātum; praepedio, 4,-īvi,-ītum; συνδέω; ἐμπλέκω; προστείνω; σφίγγω; ὀχμάζω
- skrepowany 1. (związany)** ligatus, 3; constrictus, 3; σύνδετος,-ον; **2. (nieśmiały)** confūsus, 3; tímīdus, 3; αἰδήμων,-ον
- skreć** (con)torsio,-ōnis f.; tortio,-ōnis f.; tortus,-us m.; spira,-ae f.; ἡ σπεῖρα,-ας; ἡ στροφή,-ῆς; ὁ ἐλιγμός,-οῦ; ἡ ἐλίκη,-ης
- skrobaczka** abrasor,-ōris m.; rádula,-ae f.; raspatorium,-ii n.; scalprum,-i n.; strĭgilis,-is f.; xyster,-ĕris m.; ἡ κνήστις,-ιδος; ἡ ζύστρα,-ας; ἡ στλεγγίς,-ίδος
- skrobać** distrigillo, 1,-āvi,-ātum; rado, 3, rasi, rasum; scalpo, 3,-psi,-ptum; scabo, 3,-bi, -; ἀδαχέω; ξύω
- skrobanie** rasio,-ōnis f.; raspatio,-ōnis f.; ἡ ξῦσις,-εως
- skrobia** faecŭla,-ae f.; amyloid)um,-i n.; flos,-ris m. farīnae; τὸ ἄμυλον, -ου
- skromność** modestia,-ae f.; pudor,-ōris m.; verecundia,-ae f.; ἡ ἐπιείκεια,-ας; ἡ λιτότης,-ητος; ἡ πραῦτης,-ητος; ἡ ταπεινοφροσύνη,-ης
- skromny 1. (umiarkowany)** modestus, 3; moderatus, 3; módicus, 3; temperatus, 3; ἐπιεικής,-ές; μικρός, 3; λιτός, 3; ταπεινός, 3; **2. (wstydlivy)** púdicus, 3; pudens,-entis; verecundus, 3; αἰδοῖος, 3
- skroniowy** temporālis,-e; κροτάφιος, 3
- skroń** tempus,-ōris n.; ὁ κρόταφος,-ου; τὸ κορσαῖον,-ου
- skropiony** conspersus, 3; aspersus, 3; mádidus, 3; rĭguus, 3; ῥαντός, 3
- skroplić** destillo, 1,-āvi,-ātum; σταλάζω; σταλάσσω
- skróćenie** abbreviatio,-ōnis f.; contractio,-ōnis f.; contractus,-us m.; correptio,-ōnis f.; retractio,-ōnis f.; ἡ συντομή,-ῆς
- skrócony** abbreviatus, 3; curt(at)us, 3; contractus, 3; σύντομος,-ον
- skrót 1. p. skróćenie; 2. (streszczenie)** compendium,-ii n.; summarium, -ii n.;

epítome,-is *f.*; ἡ σύνοψις,-εως; ἡ συλλογή,-ῆς; ἡ ἐπιτομή,-ῆς
skrucha contritio,-ōnis *f.*; paenitentia,-ae *f.*; fractus,-us *m.* ánimo; ὁ συντριμμός,-οῦ;
 ἡ μετάνοια,-ας

skrupulatność scrupulósitas,-ātis *f.*; diligentia,-ae *f.*; ἡ ἀκρίβεια,-ας

skrupulatny scrupulōsus, 3; díligens,-entis; ἀκριβής,-ές

skrupuł scrúpūlus,-i *m.*; dubitatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐκβολή,-ῆς τῆς συνειδήσεως

skruszony contrītus, 3; paenitentiarius, 3; ánimo fractus, 3; συντριμμός, 3

skruszyć cóntero, 3,-trīvi,-trītum (obterēre); frio, 1,-āvi,-ātum; συνθλάω

skrwawić cruento, 1,-āvi,-ātum; αἰμάσσω; αἱματίζω

skrwawienie exsanguinatio,-ōnis *f.*; ἡ αἱμάτωσις,-εως

skrwawiony cruentatus, 3; sangui(no)lentus, 3; sanguíneus, 3; αἱματηρός, 3

skrycie (*przysł.*) clam, celātim, ábdite, incógnito, occulte, secrēte, secrētum, secrēto;
 κρυφᾶ; λάθρα

Secrēto amīcos ádmone, lauda palam.

skryć p. kryć

skrypt scriptum,-i *n.*; τὸ γραμματεῖον,-ου

skrytka ábditum,-i *n.*; abscónditum,-i *n.*; látebra,-ae *f.*; latíbulum,-i *n.*; receptáculum,-
 i *n.*; ἡ κρυπτή,-ῆς; ὁ κρυφός,-οῦ

Nemo lucernam accendit et in abscóndito ponit.

skrytobójca assassinātor,-ōris *m.*; sicarius,-ii *m.*; ὁ δολοφονεύς,-έως; ὁ σικάριος,-ου

skryty abscónditus, 3; ábditus, 3; arcānus, 3; clandéstinus, 3; furtīvus, 3; larvālis,-e;

medullatus, 3; occultus, 3; secrētus, 3; tectus, 3; celātus, 3; ἄρρητος, 3; κρύφιος,
 3; κρυφαῖος, 3; κρυπτός, 3

skrzący się scintillans,-antis; micans,-antis; αἰθός, 3; αἴθοψ,-οπος

skrzela branchia,-ōrum *n.pl.*; τὰ βράγχια,-ων

skrzelowy branchiālis,-e; βραγχοειδής,-ές

skrzek (*jaja żab, kijanki*) gyrinus,-i *n.*; ὁ γυρῖνος,-ου; ὁ γύρινος,-ου

skrzep coágulum,-i *n.*; coagulātum,-i *n.*; thrombus,-i *m.*; τὸ πῆγμα,-ατος; ὁ
 θρόμβος,-ου

skrzeplý coagulatus, 3; coactus, 3; πηγός, 3

skrzepnąć rigesco, 3,-gui, - ; πήγνυμαι

skrzepnięty rígidus, 3; πηγός, 3; (*np. krew*) coagulātus, 3; πηκτός, 3

skrzętny díligens,-entis; sédūlus, 3; sollers,-rtis; strénuus, 3; σπουδαῖος, 3

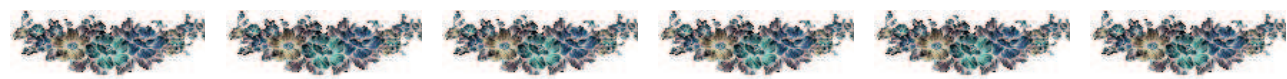
Non est vir strénuus, qui labōrem fugit.

skrzyć się mico, 1,-āvi,-ātum; scintillo, 1,-āvi,-ātum; αἰθύσσω

skrzydelko állula,-ae *f.*; pínnulla,-ae *f.*; τὸ πτερύγιον,-ου

skrzydlaty alātus, 3; alāris,-e; álifer, 3; áliger, 3; pennālis,-e; pennātus, 3; pinnārus, 3;
 pínninger, 3; volátilis,-e; πτερ(υγ)ωτός, 3; πτηνός, 3

skrzydło ala,-ae *f.*; penna,-ae *f.*; pinna,-ae *f.*; ἡ πτέρυξ,-υγος; τὸ πτερόν,-οῦ;
 (*wojska*) ala,-ae *f.*; cornu,-us *n.*; τὸ κέρας,-ατος; τὸ πλεύρον,-ου

~ **drzwi** foris valva,-ae f.; **chronić się pod czyjeś** ~ in fidem et clientelam alicuius me committo, 3,-misi,-missum

skrzydłowy alaris,-e; pennatus, 3; πτερυγώδης,-ες

skrzynia arca,-ae f.; capsus,-i m.; capsula,-ae f.; cúmera,-ae f.; cista,-ae f.; scrinium,-ii n.; ἡ θήκη,-ης; ἡ λάρναξ, -ακος; ὁ κιβωτός,-οῦ; ὁ χηλός,-οῦ; ὁ φωριαμός,-οῦ

skrzynka arcella,-ae f.; árcūla,-ae f.; cista,-ae f.; locellus,-i m.; scátula,-ae f.; τὸ λαρνάκιον,-ου; τὸ κιβώτιον,-ου

~ **pocztowa** *arca epistularis

skrzyp (bot.) equisaetum,-i n.

skrzypce *violīna,-ae f.

skrzypek *violinista,-ae m.

skrzypiec crépito, 1,-āvi,-ātum; cruscio, 4,-īvi,-ītum; stridēo, 2, stridi, -; ψοφέω; διατρίζω

skrzypienie crépitus,-us m.; stridor,-ōris m.; strépitus,-us m.; ἡ ψόφησις,-εως; ὁ τριγμός,-οῦ

skrzywdzony laesus, 3; βεβλαμμένος, 3

Laesus ab igne puer timet illum póstea semper.

skrzywić (in)curvo, 1,-āvi,-ātum; obliquo, 1,-āvi,-ātum; luxo, 1,-āvi,-ātum; (in)flexo, 3, flexi, flexum; κάμπτω; καμπύλλω; ἔγκλίνω

skrzywienie arcuatio,-ōnis f.; (in)curvatio,-ōnis f.; anfractus,-us m.; curvāmen,-īnis n.; curvatūra,-ae f.; flexio,-ōnis f.; sinus,-us m.; ἡ βλαισότης,-ητος; ἡ σκολίωσις,-εως; ἡ καμπυλότης,-ητος

skrzywiony convexus, 3; incurvatus, 3; flexus, 3; sinuōsus, 3; βλαισός, 3; σκολιός, 3; καμπύλος, 3

skrzyżować incrucio, 1,-āvi,-ātum; χιάζω

skrzyżowanie incruciamētum,-i n.; decussatio,-ōnis f.; cómpitum,-i n.; ὁ χιασμός,-οῦ

skrzyżowany cruciatus, 3; decussatus, 3; χιαστός, 3

skubać carpo, 3,-psi,-ptum; véllico, 1,-āvi,-ātum; vello, 3, velli (vulsi), vulsum; τίλλω; (pierce) evellico, 1,-āvi,-ātum

Carpe diem!

skubanie vellicatio,-ōnis f.; ἡ τίλσις,-εως

skuć catēno, 1,-āvi,-ātum; συγχαλκεύω; ἄλύσει δέω

skulić się conquinisco, 3,-quexi, -; πτήσσω

skup emptio,-ōnis f.; congestus,-us m.; ἡ ὠνή,-ῆς

skupiać accúmulo, 1,-āvi,-ātum; (ac)cóngero, 3,-gessi,-gestum (aggerēre); coacervo, 1,-āvi,-ātum; coarcto, 1,-āvi,-ātum; condenso, 1,-āvi,-ātum; cómprimo, 3, -pressi,-pressum; confercio, 4, -fersi, -fertum; cóngrego, 1, -avi, -atum; conglómero, 1,-āvi,-ātum; conspisso, 1,-āvi,-ātum; constipo, 1,-āvi,-ātum; συλλέγω; συμπιέζω; συναθροίζω; (**s. się**) concurro, 3,-curri,-cursum; concentror, 1,-ātus sum; conglobor, 1,-ātus sum; συμβαίνω; συντρέχω

skupianie (się) coacervatio,-ōnis f.; (ac)cumulatio,-ōnis f.; conglobatio,-ōnis f.;

agglutinatio,-ōnis *f.*; aggregatio,-ōnis *f.*; congregatio,-ōnis *f.*; concentratio,-ōnis *f.*;
conglomeratio,-ōnis *f.*; ὁ σύλλογος,-ου; ἡ σύμβασις,-εως; ἡ συλλογή,-ῆς
skupiony 1. (zakupiony) emptus, 3; ὠνητός, 3; **2. (zgromadzony)** agglomeratus, 3;
aggregatus, 3; coactus, 3; conglomeratus, 3; concentratus, 3; σύλλεκτος,-ον; **3.**
(*gęsty*) densus, 3; πυκνός, 3
skupisko agglutinatio,-ōnis *f.*; aggregatio,-ōnis *f.*; agmen,-īnis *f.*; conglomeratio,-ōnis
f.; ὁ σύλλογος,-ου; (*thum*) constipatio,-ōnis *f.*; turba,-ae *f.*; ὁ ὄχλος,-ου
skupować cōemo, 3,-ēmi,-emptum; coempto; 1,-āvi,-ātum; συνωνέομαι
skurcz contractio,-ōnis *f.*; spasma,-atis *n.*; spasmus,-i *m.*; systole,-es *f.*; ἡ συστολή,-
ῆς; τὸ σπᾶσμα,-ατος
skurczony contractus, 3; ὀstipus, 3; (con)strictus, 3; σύντονος,-ον; ἐπίκυφος,-ον
skurczowy spāsticus; spasmāticus, 3; spasmōticus, 3; systōlicus, 3; συστολικός, 3;
σπαστικός, 3
skurczyć cōntraho, 3,-traxi,-tractum; coarcto, 1,-āvi,-ātum; in arctum cogo, 3,-ēgi,-
actum; συντείνω; συστέλλω; (**s. się**) conquinesco, 3,-quexi, -; curvor, 1,-ātus
sum; συστέλλομαι
skuteczność effīcācītas,-ātis *f.*; effīcientia,-ae *f.*; effīcacia,-ae *f.*; potestas,-ātis *f.*;
ἡ ἐνέργεια,-ας; ἡ δρᾶσις,-εως
skuteczny effīcax,-acis; effectīvus, 3; effīciens,-entis; operōsus, 3; potens,-entis;
valens,-entis; ἀνυτικός, 3; ἐνεργής,-ές; πρακτήριος, 3
skutek consequentia,-ae *f.*; effectus,-us *m.*; eventum,-i *n.*; eventus,-us *m.*; profectus,-
us *m.*; resultātus,-us *m.*; τὸ ἐνέργημα,-ατος; τὸ τέλος,-εος
Cessante causā cessat effectus. Vaticinia ex eventu.
bez ~ sine effectu; frustra; **wywierać zbawienny** ~ salūbrem vim habēo, 2,-ui,-
itum
skutkować effīciens sum, esse, fui; ἐνεργέω
skuwać catēno, 1,-āvi,-ātum; συνχαλκεύω; ἀλύσει δέω; συνδέω
skwapliwy promptus, 3; sollicitus, 3; ζηλωτικός, 3; πρόθυμος,-ον
skwar aestus,-us *m.*; aestas,-ātis *f.*; canīcūla,-ae *f.*; calor,-ōris *m.*; fervor,-ōris *m.*; τὸ
καῦμα,-ατος; ἡ πύρωσις,-εως
skwarny tōrridus, 3; cālidus, 3; ardens,-entis; καυσώδης,-εσ
skwaśnić ācidus fio, fieri, factus sum; ζυμόομαι
Skylla Scylla,-ae *f.*; Σκύλλη,-ης
*Żeński potwór morski ukrywający się w Cieśninie Mesyńskiej u wybrzeży Italii,
który wraz z Harybdą stanowił zagrożenie dla przepływających obok żeglarzy.*
slabnąć defīcio, 3,-fēcī,-fēctum; fātigor, 1,-ātus sum; marcēo, 2,-ui, -; torpesco, 3,-ui,
-; ἀσθενέω; ἀδυνατέω; ἀθυμέω; ἐγκακέω; ἐκλείπω; ἐκλύομαι; μειόομαι
*Marcet sine adversario virtus. Vires mentis et cōrporis sine labōris exercitatione
torpescunt.*
slabostka vitium,-ii *n.*; τὸ ἀσθενικόν,-οῦ
slabość debīlītas,-ātis *f.*; impotentia,-ae *f.*; imbecīllītas,-ātis *f.*; infirmītas,-ātis *f.*;

invaliditas, -ātis f.; invaletūdo, -īnis f.; invalentia, -ae f.; languor, -ōris m.; mollitia, -ae f.; mollities, -ei f.; ἡ ἀσθενεία, -ας; ἡ ἀδυναμία, -ας; ἡ μαλακία, -ας; ἡ ἀτονία, -ας

slabowitość infirmitas, -ātis f.; ἡ ἀσθενώσις, -εως

slabowity infirmus, 3; ἀσθενής, -ές

slaby débilis, -e; impotens, -entis; infirmus, 3; inválidus, 3; lánguidus, 3; márcidus, 3; ἀσθενής, -ές; μαλακός, 3; ἀδύνατος, -ον; κυλλός, 3; ἀνίσχυρος, -ον

ślać 1. (rozścielać) sterno, 3, stravi, stratum; στρώννυμι; στρωννύω; στόρνυμι; **2.**

(**posyłać**) mitto, 3, misi, misum; στέλλω; πέμπω

ślaniać się labesco, 3, -cui, -; σαλεύω

śława célébritas, -ātis f.; cláritas, -ātis f.; fama, -ae f.; gloria, -ae f.; laus, -dis f.; decus, -ōris n.; opinio, -ōnis f.; ἡ δόξα, -ας; ἡ εὐκλεία, -ας; τὸ κλέος, -ους; ἡ εὐφημία, -ας

Et sic transit gloria mundi. Fama cándida rosā pulchrīor.

śławetny famigeratus, 3; clarus, 3; celebrósus, 3; ínclitus, 3; ínclutus, 3; praeclarus, 3; εὐδόκιμος, -ον; ὀνομαστός, 3; κλυτός, 3

śławić célebro, 1, -āvi, -ātum; laudo, 1, -āvi, -ātum; glorio, 1, -āvi, -ātum; praedico, 1, -āvi, -ātum; δοξάζω; εὐδοκιμέω; μεγαλύνω

ślawny céleber, -bris, -bre; clarus, 3; famōsus, 3; gloriōsus, 3; illustris, -e; ínclitus, 3; nóbilis, -e; praeclarus, 3; praestans, -antis; ἔνδοξος, -ον; εὐδόκιμος, -ον; λαμπρός, 3; ἐπιφανής, -ές; κλυτός, 3

Omnia praeclāra rara. Unus consiliis, alter praestantior armis.

śłodkawy subdulcis, -e; ὑπόγλυκυσ, -υ

śłodki dulcis, -e; suavis, -e; γλυκύς, -εῖα, -ύ

Litterarum rádices amārae sunt, fructus dulces.

śłodycz dulcēdo, -īnis f.; dulcitūdo, -īnis f.; suāvitas, -ātis f.; mel, mellis n.; ἡ γλυκύτης, -ητος; τὸ γλύκυσμα, -ατος

śłodzenie edulcoratio, -ōnis f.; ἡ γλύκανσις, -εως

śłodzić (in)dulco, 1, -āvi, -ātum; dulcífico, 1, -āvi, -ātum; γλυκάζω; γλυκαίνω

śłoik olla, -ae f. vítrea; pyxis, -is f. (vítrea); τὸ ποτήριον, -ου; ἡ πύξις, -εως

śłoma culmus, -i m.; pálēa, -ae f.; stramentum, -i n.; stramen, -īnis n.; stípula, -ae f.; ἡ καλάμη, -ης; τὸ ἄχυρον, -ου

śłomianka natta, -ae f.; matta, -ae f.; stórēa, -ae f.; storia, -ae f.; ὁ κάλαμος, -ου

śłomiany cúlmeus, 3; paleāris, -e; stramíneus, 3; stramenticius, 3; καλάμινος, 3

śłonecznik helianthus, -i m.; ὁ ἥλιανθος, -ου

śłoneczny 1. (dotyczący słońca) solaris, -e; ἡλιακός, 3; **2. (pogodny)**

nasłoneczniony) assolatus, 3; insolatus, 3; serēnus, 3; ἡλιακός, 3; αἴθριος, -ον

śłonina lar(i)dum, -i n.; pinguēdo, -īnis f.; succidia, -ae f.; ἡ λιπαρότης, -ητος; τὸ στέαρ, -ατος; ἡ πιμηλή, -ῆς

śłoniowacizna (med.) elephantiasis, -is f.; morbus, -i m. Hercúleus; ἡ ἔλεφαντίασις, -εως

śłoniowaty elephantiacus, 3; ἔλεφαντοειδής, -ές

sloniowy elephānticus, 3; elephantōsus, 3; ἑλεφάντειος, 3; ἑλεφάντινος, 3

slony salsus, 3; ἄλμυρός, 3; ἄλυκός, 3

slon barrus,-i m.; elephāntus,-i m.; elephas,-antis m.; ὁ ἑλέφας,-αντος

Elephantum ex musca facis.

slonice sol, solis m.; ὁ ἥλιος,-ου

Nihil novi sub sole. Sol omnibus lucet.

o wschodzie ~ sole oriente; luce ortā; **od wschodu do zachodu** ~ ab orto usque ad occidentem solem

slota pluvia,-ae f.; imber,-bris m.; témpestas,-ātis f. pluvia; ὁ ὑετός,-οῦ; ὁ ὄμβρος,-ου

slotny pluviālis,-e; pluvius, 3; ὑέτιος, 3; ὄμβρώδης,-εσ

slowik luscinia,-ae f.; luscinius,-ii m.; ἡ ἀηδών,-όνος

slownictwo terminologia,-ae f.; vocabularium,-ii n.; vocābula,-ōrum n.pl.;

vocabulorum thesaurus,-i m.; οἱ λόγοι,-ων

slownik dictionarius,-ii m.; vocabularium,-ii n.; léxicon,-i n.; glossarium,-ii n.; τὸ λεξικόν,-οῦ

slowny 1. (od słowa) verbālis,-e; vocālis,-e; λογικός, 3; **2. (prawdomówny)**

veriloquus, 3; verax,-acis; verus, 3; constans,-antis; ἀληθινός, 3

słowo verbum,-i n.; vox,-cis f.; vocābulum,-i n.; sonus,-i m.; ὁ λόγος,-ου; τὸ ἔπος,-εος; τὸ ῥῆμα,-ατος; ὁ μῦθος,-ου; τὸ λόγιον,-ου

Facta, non verba. Facta sunt verbis difficiliora. In verba magistri iurare. Rem tene, verba sequentur. Verba docent, exempla trahunt. Verbum laudatur, si factum tale sequatur. Verba volant, scripta manent. Verbum nobile debet esse stabile. Dulcibus est verbis mollis alendus amor. Expressis verbis. A verbis ad vérbera. Ad verbum.

czcze ~ voces inanes; **ani** ~! verba ne facias! cave unum verbum! **po co tyle** ~? quid multa verba? **cofnać dane** ~ promissum datum revoco, 1,-āvi,-ātum; **dać** ~ fidem (promissum) do, 1, dedi, datum; **dotrzymać** ~ fidem servo, 1,-āvi,-ātum; **dopuszczać kogoś do** ~ alicui dicendi potestatem do, 1, dedi, datum; **nie dać przyjść do** ~ interloquor, 3,-locūtus sum; loqui conantem interpello, 3,-puli,-pulsum

slój olla,-ae f. vitrea; pyxis,-is f. vítrea; τὸ ποτήριον,-ου; ἡ πύξις,-εως

sluch audītus,-us m.; sensus,-us m. audiendi; ἡ ἀκουσις,-εως; ἡ ἀκοή,-ῆς

sluchacz audītor,-ōris m.; ὁ ἀκροατής,-οῦ

sluchać audio, 4,-īvi,-ītum; ἀκούω; ἀκρόαμαι

Audi, vide, sile! Audi, cerne, tace, si vivere vis in pace!

s. = **być posłusznym alicui** parēo, 2, parui, -; obsequor, 3,-secūtus sum; oboedio, 4,-īvi,-ītum; obtémpero, 1,-āvi,-ātum; πειθαρχέω; πείθομαι

s. = **iść za kimś** (ob)sequor, 3, secūtus sum *alqm*; ἔπομαι; ἀκολουθεῶ

s. = **osluchiwać** ausculto, 1,-āvi,-ātum; περι ακούω

sluchanie auditio,-ōnis f.; acróasis,-is f.; ἡ ἀκρόασις,-εως; ἡ ἀκοή,-ῆς

sluchawka (*med.*) *auscultoscopium,-ii n.; *stethoscopium,-ii n.;

τὸ στηθοσκοπίον,-ου; (*telefoniczna*) *auscultábulum,-i n. (telephónicum);
*auriculāre, -is n.

sluchowy acústicus, 3; audílis,-e; auditīvus, 3; auditorius, 3; ἀκουστικός, 3

sluga domésticus,-i m.; fámulus,-i m.; minister,-tri m.; ministrātor,-ōris m.; sérvitor,-
ōris m.; servus,-i m.; appáritor,-ōris m.; ὁ διάκονος,-ου; ὁ δοῦλος,-ου; ὁ
θεράπων,-οντος; ὁ οἰκέτης,-ου; ὁ ὑπηρέτης,-ου

slup columna,-ae f.; stilus,-i m.; palus,-i m.; pila,-ae f.; pilum,-i n.; colūmen,-īnis n.; ὁ
στῦλος,-ου; ἡ στοά,-ᾶς; ὁ σταυρός,-οῦ; (*cumowniczy*) tonsilla,-ae f.; τὸ
ἐπίγυιον,-ου; (*graniczny*) columna terminalis; términus,-i m.; τὸ μέτρον,-ου

slupek columella,-ae f.; palus,-i n.; τὸ στυλίδιον,-ου

slusznie iuste, recte, sane, mérito, vere; δικαίως; καλῶς; ὀρθῶς

Amittit mérito proprium, qui alienum appetit.

slusznosc aequitas,-ātis f.; aequum,-i n.; iustitia,-ae f.; ratio,-ōnis f.; réctitas,-ātis f.;
rectitūdo,-īnis f.; ἡ ἐπιείκεια,-ας; ἡ ἀναλογία,-ας; ἡ εὐθύτης,-ητος; ἡ
δικαιοσύνη,-ης

sluszny aequus, 3; consentáneus, 3; iustus, 3; legítimus, 3; rationālis,-e; rectus, 3;
sanus, 3; verus, 3; δίκαιος, 3

Fácile omnes, cum valēmus, recta consilia aegrōtis damus.

sluzalczy sérvilis,-e; δουλοπρεπής,-ές

sluzaca ancilla,-ae f.; doméstica,-ae f.; fámula,-ae f.; ministra,-ae f.; serva,-ae f.; ἡ
ὑπηρέτρια,-ας; ἡ δούλη,-ης; ἡ παιδίσκη,-ης

sluzacy 1. p. **sluga**; 2. (**przym.**) ministrans,-antis; (in)serviens, -entis; servitiālis,-e;
λάτριος, 3; ὑπηρετικός, 3

sluzba officium,-ii n.; servitium,-ii n.; sérvitus,-ūtis; servitūdo, -inis f.; m.; munus,-
ēris n.; famulātus,-us m.; ἡ λατρεία,-ας; ἡ διακονία,-ας ὑπηρεσία,-ας; ἡ
θεραπεία,-ας

sluzbowy officiālis,-e; ὑπηρετικός, 3

sluzebnosc ministerium,-ii n.; ἡ ὑπηρεσία,-ας; ἡ διακονία,-ας

sluzyc (de)servio, 4, -īvi, -ītum (inservīre); fámulor, 1, -ātus sum; (ad)ministro, 1, -āvi, -
ātum; δουλεύω; δουλῶ; λατρεύω; διακονέω; λειτουργέω; ὑπηρετέω;
ὠφελέω

Non potestis Deo servīre, et mammōnae. Veni ministrāre, non ministrāri.

s. **do czegoś** pertinēo, 2, -tinui, -tentum *ad alqd*; χρησιμεύω

s. **w jeździe** equo merēo, 2, -ui, -itum; equo stipendia facio, 3, feci, factum; ἵππεύω

s. **w wojsku** stipendia facio, 3, feci, factum; mílito, 1, -āvi, -ātum; στρατεύομαι

slychać audior, 4, -itus sum; ἀκούομαι

slynać céleber,-bris,-bre sum, esse, fui; claresco, 3, -ui, - ; praelucēo, 2, - ; κλέομαι;
κλήζομαι

slynnny céleber,-bris,-bre; famōsus, 3; ínclitus, 3; ínclutus, 3; notus, 3; κλεινός, 3;
κλυτός, 3; ὀνομαστός, 3

slyszalnosc audibílitās,-ātis f.; ἡ ἀκουσιότης,-ητος

słyszalny audibīlis,-e; ἀκούσιμος, 3; ἀκουστός, 3
słyszeć audio, 4,-īvi,-ītum; ἀκούω
s. = **dowiedzieć się** comperio, 4,-peri,-pertum; γινώσκω
słyszenie auditio,-ōnis *f.*; ἡ ἀκουσις,-εως
smaczny gustābilis,-e; sápidus, 3; saporifer, 3; γευστικός, 3; ἡδύς,-εῖα,-ύ
smacznego! bene sapiat!
smagać flagello, 1,-āvi,-ātum; fūstigo, 1,-āvi,-ātum; mástigo, 1,-āvi,-ātum; μαστίζω;
μαστιγόω
smaganie flagellatio,-ōnis *f.*; fustigatio,-ōnis *f.*; ἡ μαστίγωσις,-εως
smagły olivastrus, 3; ἐλαιόχροος,-ον; φαιός, 3
smak gustus,-us *m.*; gustatio,-ōnis *f.*; gustātus,-us *m.*; sapor,-ōris *m.*; subtílitas,-ātis *f.*;
sal, salis *m.n.*; τὸ γεῦμα,-ατος; ἡ γεῦσις,-εως
De gústibus non est disputandum.
~ **cierpki** acritūdo,-īnis *f.*; ~ **gorzki** amaritūdo,-īnis *f.*; ~ **kwaśny** austérītas,-ātis
f.; sapor ácidus; ~ **słodki** dulcēdo,-īnis *f.*; ~ **słony** salsitūdo,-īnis *f.*; salcēdo,-īnis *f.*
smakolyk dulcia,-ōrum *n.pl.*; cuppediae,-arum *f.pl.*; τὸ γλύκασμα,-ατος; τὰ
βομβυλεύματα,-ων
smakosz gustātor,-ōris *m.*; gumia,-ae *m.f.*; gulōsus,-i *m.*; ὁ γευστής,-οῦ; ὁ
λαφύκτης,-ου; ὁ ὀψοφάγος,-ου
smakować (de)gusto, 1,-āvi,-ātum; gustu libo, 1,-āvi,-ātum; γεύομαι
smakowanie degustatio,-ōnis *f.*; ἡ γεῦσις,-εως
smakowity saporitus, 3; saporōsus, 3; ἀγαυρός, 3; λαρός, 3
smakowy gustatorius, 3; γευστικός, 3
smalec adeps,-īpis *m.f.*; axungia,-ae *f.*; τὸ λίπος,-εος
smar lubríficans,-antis *f.*; vernix,-icis *f.*; τὸ λίπασμα, -ατος
smark mucus,-i *m.*; ὁ λέμφος,-ου
smarkaty muculentus, 3; mucōsus, 3; λέμφος, 3
smarować alqd alqa re (al)lino, 3,-livi (-levi)-litum (oblinēre, circumlinēre); linio,
4,-īvi,-ītum; lúbrico, 1,-āvi,-ātum; ungo, 3, unxi, unctum; ἀλείφω; χρίζω; χρίω
smarowanie illinitio,-ōnis *f.*; unctio,-ōnis *f.*; lubricatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀλειψις,-εως; ἡ
χρῖσις,-εως
smażenie frictio,-ōnis *f.*; tostio,-ōnis *f.*; ἡ στάθεισις,-εως; ὁ τηγανισμός,-οῦ
smażony frictus, 3; frixus, 3; tostus, 3; σταθευτός, 3; τηγανιστός, 3
smazyć frigo, 3, frixi, frictum (frixum); torrēo, 2, torruī, tostum; inasso, 1,-āvi,-ātum;
σταθεύω; τηγανίζω
smętny maestus, 3; tristis,-e; λυγρός, 3; σκυθρωπός, 3
smok draco,-ōnis *m.*; dracaena,-ae *f.*; ὁ δράκων,-οντος
smolić óppico, 1,-āvi,-ātum; πισσόω
smolny resinōsus, 3; πισσήρες,-ες
smoła bitūmen,-īnis *n.*; pix,-cis *f.*; resina,-ae *f.*; ἡ πίσσα,-ης

smoġlować óppico, 1, -āvi, -ātum; πισσοκοπέω

smoġlowaty píceus, 3; πισσοειδής, -ές

smrodzić 1. (śmierdzieć) foetō, 2, -ui, -; βδέω; δυσωδέω; **2. (puszczać wiatry)**

pedo, 3, pépedi, peditum; βδέω; πέρδομαι

smród foetor, -ōris *m.*; putor, -ōris *m.*; odor, -ōris *m.* malus (pedus, taeter); ὁ βδόλος, -ου; ἡ δυσωδία, -ας; ἡ κακωδία, -ας; ὁ βρῶμος, -ου

smucić addoloro, 1, -āvi, -ātum; afflicto, 1, -āvi, -ātum; contristo, 1, -āvi, -ātum; λυπέω; (**s. się**) maerō, 2, -ui, -; (con)tristor, 1, -ātus sum; πενθέω; ἀδημονέω;

κακοπαθέω; στυγνάζω; πενθέω; λυπέομαι

smuga striga, -ae *f.*; lineamentum, -i *n.*; ὁ μάλωψ, -ωπος

smugowaty striatus, 3; μωλωπειδής, -ές

smukłość gracilitas, -ātis *f.*; tenuitas, -ātis *f.*; ἡ χάρις, -ιτος

smukły grácilis, -e; ténuis, -e; χαρίεις, -εσσα, -εν; ἀπαλός, 3; ἀραιός, 3; σκληφρός, 3; ταναός, 3

smutek aerumna, -ae *f.*; angor, -ōris *m.*; desolatio, -ōnis *f.*; luctus, -us *m.*; maeror, -ōris *m.*; maestitia, -ae *f.*; tristitia, -ae *f.*; ἡ λύπη, -ης; ἡ κατήφεια, -ας; τὸ πένθος, -εος

Dies levat luctum.

smutny funestus, 3; maestus, 3; miser, 3; miserábilis, -e; núbilus, 3; tristis, -e;

luctuōsus, 3; λυπούμενος, 3; κατηφής, -ές; σκυθρωπός, 3; λυγρός, 3

smyczek pulsábulum, -i *n.*; plectrum, -i *n.*; τὸ πλῆκτρον, -ου

smykalka inclinatio, -ōnis *f.*; ingenium, -ii *n.*; ἡ νεῦσις, -εως

snop garba, -ae *f.*; mánuā, -ae *f.*; merges, -itis *f.*; ἡ ἄμαλλα, -ης; ὁ οὔλος, -ου

snopek manípūlus, -i *m.*; ἡ δέσμη, -ης

snuć filo, 1, -āvi, -ātum; νέω

snycerz incīsor, -ōris *m.*; ὁ τορευτής, -οῦ

sobek *egoista, -ae *m.*; ὁ φίλαυτος, -ου

sobota dies, -ei Saturni; sá(b)atum, -i *n.* (*też plur.*); sabbatismus, -i *m.*; τὸ σάββατον, -ου; ὁ σαββατισμός, -οῦ

sobotni sabbáticus, 3; sabbatarius, 3; σαββατικός, 3

sobowtór alter ego (*gen.* alterius mei); τὸ διάλλαγμα, -ατος

sobór concilium, -ii *n.*; ἡ σύνοδος, -ου

socha áratrum, -i *n.*; dentale, -is *n.*; τὸ ἄροτρον, -ου

socjalny sociālis, -e; κοινωνικός, 3

soczewica ervum, -i *n.*; lens, -ntis *f.*; ὁ φακός, -οῦ

soczewka lens, -ntis *f.*; lenticŭla, -ae *f.*; ὁ φακός, -οῦ

~ **rozpraszająca** lens divergens; ~ **skupiająca** lens convergens; **wklęsła** lens concāva; ~ **wypukła** lens convexa

soczewkowy lenticularis, -e; φακώδης, -ες

soczysty succulentus, 3; sucōsus, 3; sŭcidus, 3; ἔγχυλος, -ον; πιαρός, 3; ἀπαλός, 3

soda natrium, -ii *n.* bicarbónicum; τὸ νίτρον, -ου

sodomia sodomia,-ae *f.*; ἡ ζωοφιλία,-ας

sodowy natronatus, 3; νιτρικός, 3; νιτρώδης,-ες

sofa lectūlus,-i *m.*; sponda,-ae *f.*; stibadium,-ii *n.*; ἡ στρωμνή,-ῆς; ἡ κλίνη,-ης; ἡ ἀνάκλιτρα, -ας

sojusz foedus,-ēris *n.*; ὁ ἀρθμός,-οῦ; ἡ συμμαχία,-ας

sojuszniczy foederatus, 3; σύμμαχος,-ον

sojusznik foederatus,-i *m.*; ὁ σύμμαχος,-ου

sok suc(c)us,-i *m.*; ὁ χυλός,-οῦ; ὁ χυμός,-οῦ

sokół falco,-ōnis *m.*; ἡ ἄρπη,-ης; ὁ κίρκος,-ου

Sol Sol,-is *m.*; Ἡλιος,-ου

"Słońce", rzymski odpowiednik greckiego boga Heliosa.

solanka 1. (źródło) fons,-ntis *m.* mineralis; ἡ ἀλυκίς,-ίδος; **2. (kąpiel)** bálneum,-i *n.* salsum

solenizant *sollemnisans,-antis *m.*; ὁ ἑορταστικός, -οῦ

soleenny (uroczysty) sollemnis,-e; ἑορταστικός, 3

solíc salo, 1,-āvi,-ātum; salio, 4, salii, salitum; sallo, 3, salli, salsum; salso, 1,-āvi,-ātum; ἀλίζω

solidarność solidārītas,-ātis *f.*; ἡ κοινωνία,-ας; ἡ συμπαράστασις,-εως

solidarny solidaris,-e; unanimis,-e; κοινωνικός, 3; συμπαραστάτης,-ες

solidaryzować się solidaris sum, esse, fui; *alicui* consentio, 4,-sensi,-sensum; συμπαραστατέω

solidność sólídītas,-ātis *f.*; ἡ στερεότης,-ητος

solidny sólidus, 3; στερεός, 3; πηγός, 3; p. silny

solista solitarius,-ii *m.*; monodiaris,-ii *m.*; ὁ μοναχός, -οῦ; ὁ μόνωδος,-ου

soliter taenia,-ae *f.*; ἡ ταινία,-ας

solniczka salīnum,-i *n.*; salillum,-i *n.*; ἡ ἀλατιέρα,-ας

solny salarius, 3; salīnus, 3; ἀλυκός, 3; (*kwasy*) ácidum,-i *n.* hydrochlóricum

solo solo; μοναχῶς

solony salsus, 3; ἀλιστός, 3

sołectwo scultetia,-ae *f.*; ἡ κωμαρχία,-ας

sołtys scultetus,-i *m.*; ὁ κωμάρχης,-ου

sonata *sonata,-ae *f.*; ἡ ᾠδή,-ῆς

sonda *sonda,-ae *f.*; itinerarium,-ii *n.*; specillum,-i *n.*; cátheter,-ēris *m.*; ἡ μήλη,-ης; ἡ μηλωτίς,-ίδος; ὁ καθετήρ,-ῆρος

sondować explōro, 1,-āvi,-ātum; inquirō, 3,-sīvi,-sītum; μηλόω; βολίζω

sopel stiria,-ae *f.*; τὸ πηγμα,-ατος

sortować sortio, 4,-īvi,-ītum; séparo, 1,-āvi,-ātum; κληρουχέω; κληρόω; (*tabliczki do głosowania*) diribēo, 2,-ribui, -; ψηφίζω

sortowanie sortitio,-ōnis *f.*; ἡ κλήρωσις,-εως

sos embamma,-atis *n.*; ius, iūris *n.*; iurulentia,-ae *f.*; liquāmen,-īnis *n.*; τὸ βάμμα,-ατος; (*miēsny*) brodium,-ii *n.*; sarum,-i *n.*; muria,-ae *f.*

sosna pinus,-i *f.*; pinus,-us *f.*; ἡ κῶνος,-ου; ἡ πεύκη,-ης; ἡ πίτυς,-υος

sosnowy pineus, 3; πεύκινος, 3

sowa cavannus,-i *m.*; nóctua,-ae *f.*; úlula,-ae *f.*; bubo,-onis *f.*; ἡ γλαῦξ, γλαυκός

sowity abundans,-antis; amplus, 3; largus, 3; εὐμετάδοτος,-ον

sól sal, salis *m.n.*; ὁ ἅλς, ἅλός; τὸ ἅλας,-αδος

Cum grano salis. Bonum est sal; si autem sal evanúerit, in quo condiētur? Vitae sal amicitia.

spacer (de)ambulatio,-ōnis *f.*; ὁ περίπατος,-ου; ἡ περιπάτησις,-εως

spacerować (de)ámbulo, 1,-āvi,-ātum; ἐμβατεύω; περιπατέω

spaczenie perversio,-ōnis *f.*; depravatio,-ōnis *f.*; ἡ σκολίωσις,-εως

spaczyć deprāvo, 1,-āvi,-ātum; pervertō, 3,-verti,-versum; κακύνω; σκολιόω

spaczony depravatus, 3; perversus, 3; incurvus, 3; σκολιός, 3

spać dormio, 4,-īvi,-ītum; dórmito, 1,-āvi,-ātum; somnio utor, 3, usus sum; καθεύδω; κοιμάομαι; εὔδω; νυστάζω

kłaść się ~ cúbitum (in somnum) eo, ire, ii (ivi) itum; ~ **twardo** arte et gráviter dormitare

spadać deorsum cado, 3, cécidi, casūrus; décido, 3, décidi, -; délabor, 3,-lapsus sum

alqa re; praecípito, 1,-āvi,-ātum; ruo, 3, rui, rutum; καταπίπτω; πίπτω

spadający cadens,-entis; cadūcus, 3; décidens,-entis; καταπίπτων,-ουσα,-ον

spadek 1. (zmniejszenie) decrescentia,-ae *f.*; ἡ ἐλάττωσις,-εως; **2. (dziedzictwo)**

heréditas,-ātis *f.*; ἡ κληρονομία,-ας; **3. (pochyłość)** proclínitas,-ātis *f.*; ἡ κλίσις,-εως

spadkobierca heres,-ēdis *m.*; ὁ κληρονόμος,-ου

spadzistość declīve,-is *n.*; declívitas,-ātis *f.*; acclívitas,-ātis *f.*; árduum,-i *n.*; ἡ

ἐρίπνη,-ης; ὁ κρημνός,-οῦ

spadzisty árduus, 3; clivōsus, 3; (de)clīvis,-e; pronus, 3; abscisus, 3; devexus, 3;

praeruptus, 3; πρηνής,-ές; κρημνώδης,-ες; ἀπότομος,-ον

spajać artículo, 1,-āvi,-ātum; agglútino, 1,-āvi,-ātum; coagmento, 1,-āvi,-ātum;

compingo, 3,-pēgi,-pactum; connecto, 3,-nexui,-nexum; coniungo, 3,-nxi,-nctum;

compárgino, 1,-āvi,-ātum; cópulo, 1,-āvi,-ātum; sólido, 1,-āvi,-ātum; συζεύγνυμι;

συνάπτω; συμβιβάζω; συναρτάω; συναραρίσκω; συναρμολογέω; πήγνυμι

spalanie,-enie adustio,-ōnis *f.*; combustio,-ōnis *f.*; conflagratio,-ōnis *f.*; crematio,-ōnis *f.*; deflagratio,-ōnis *f.*; incineratio,-ōnis *f.*; ἡ καῦσις,-εως; ἡ κατάκαυσις,-εως

spalenizna combustūra,-ae *f.*; τὸ κατάκαυμα,-ατος

spalić combūro, 3,-bussi,-bustum (exurēre); (con)crēmo, 1,-āvi,-ātum; κατακαίω; (**s. się**) conflagro, 1,-āvi,-ātum; καταφλέγομαι

spalinowy *combústilis,-e; κατακαυστικός,-όν

spaliny *gas,-is *n.* combústile; τὸ κατάκαυμα,-ατος

spalony adustus, 3; combustus, 3; κατάκαυστος,-ον; κατάφλεκτος,-ον

spanie dormitio, -ōnis *f.*; dormitatio, -ōnis *f.*; ἡ κοίμησις, -εως; ὁ ὕπνος, -ου

sparaliżować paralizo, 1, -āvi, -ātum; παραλύω

sparaliżowany paralyticus, 3; paralytatus, 3; débilis, -e; παραλυτικός, 3;
παράπληκτος, -ον

spasiony 1. (gruby) crassus, 3; obesus, 3; grossus, 3; σιτευτός, 3; εὐτρεφής, -ές; **2.**
(np. łąka) depastus, 3; βεβοσκημένος, 3

spastyczny spasticus, 3; σπαστικός, 3

spaw coniunctio, -ōnis *f.*; cōpula, -ae *f.*; ferruminatio, -ōnis *f.*; plumbatio, -ōnis *f.*

spawać (con) iungo, 3, -nxi, -nctum; cōpulo, 1, -āvi, -ātum; ~ **metale** ferrumino, 1, -āvi, -ātum; plumbo, 1, -āvi, -ātum

spazm spasmus, -i *m.*; spasma, -atis *n.*; ὁ σπασμός, -οῦ; ὁ σφασμασμός, -οῦ

spazmatyczny spasmaticus, 3; σπασμώδης, -εσ

specjalista expertus, -i *m.*; specialisatus, -i *m.*; doctus, -i *m.*; ὁ εἰδικός, -οῦ;
ὁ εἰδήμων, -ονος

specjalizacja specialisatio, -ōnis *f.*; ἡ ἰδίασις, -εως

specjalizować się *specialisor, 1, -ātus sum; expertus fio, fieri, factus sum; ἰδιάζομαι

specjalny speciālis, -e; particularis, -e; peculiaris, -e; singularis, -e; εἰδητικός, 3

specyficzność specificacitas, -ātis *f.*; singularitas, -ātis *f.*; ἡ εἰδοποιία, -ας; ἡ ἰδιότης, -ητος

specyficzny specificus, 3; singularis, -e; εἰδοποιός, -όν; ἴδιος, 3

specyfik specificum, -i *n.*; medicamentum, -i *n.*; τὸ εἰδοποιόν, -οῦ

specyfikacja specificatio, -ōnis *f.*; ἡ εἰδοποίησις, -εως

spedycja expeditio, -ōnis *f.*; ἡ ἀποστολή, -ῆς

spektakl spectaculum, -i *n.*; fābula, -ae *f.*; τὸ θέαμα, -ατος

spekulacja speculatio, -ōnis *f.*; consideratio, -ōnis *f.*; contemplatio, -ōnis *f.*; ἡ θεωρία, -ας

spekulować (dogłębnie rozważać) specular, 1, -ātus sum; contemplor, 1, -ātus sum;
θεάομαι

spelunka spelunca, -ae *f.*; τὸ σπήλαιον, -ου

spełniać efficio, 3, -fēcī, -fectum (conficere, perficere); exsequor, 3, -secūtus sum;

effectuo, 1, -āvi, -ātum; adimplēo, 2, -plēvi, -plētum; ἀνύτω; ἐκτελέω;

ἐκτελευτάω; ἐκπληρόω; τελειόω; πληροφορέω; ποιέω; (**s. się**) fio, fieri,

factus sum; perficior, 3, -fectus sum; γίγνομαι; τελέω; συντελέω; πίμπλημι

Fiat voluntas tua!

spełznąć (szczołać się) derēpo, 3, -repsi, - ; καθέρπω

sperma semen, -īnis *n.*; eiaculum, -i *n.*; sperma, -atis *n.*; τὸ σπέρμα, -ατος

spędzać 1. (odpędzać) depello, 3, -puli, -pulsum; abigo, 3, -ēgi, -actum; ἀπελαύνω; **2.**

(przypędzać) cogo, 3, coēgi, coactum; προσελαύνω; **3. (zgromadzać)** colligo,

3, -legi, -lectum; cōngrego, 1, -āvi, -ātum; συνάγω

s. czas tempus ago, 3, egi, actum; διάγω; ἄγω; διατρίβω; ποιέω

s. plód abortum prōvoco, 1, -āvi, -ātum; partum abigo, 3, -ēgi, -actum; ἀμβλόω

spiać, spinać configo, 3, -fixi, -fixum; connecto, 3, -nexui, -nexum; compāgino, 1, -āvi, -

ātum; συναρτάω

spichlerz granarium,-ii *n.*; hórreum,-i *n.*; proma,-ae *f.*; ἡ ἀποθήκη,-ης; ὁ ῥογός,-οῦ
spiczasty acuminatus, 3; cuspidatus, 3; punctatus, 3; ἀκριώδης,-ες; ἀκμαῖος, 3;

(góra) altiugus, 3; ἄκρος, 3

spiekota aestus,-us *m.*; aestas,-ātis *f.*; ardor,-ōris *m.*; canícūla,-ae *f.*; ὁ κάυσων,-ωνος
spienieżyć in nummos converto, 3,-verti,-versum; in pecuniam rédigo, 3,-ēgi,-actum;
 νομισματίζω

spieniony sprúmeus, 3; spumōsus, 3; ἀφρώδης,-ες

spierać się de aliqua re contendo, 3,-tendi,-tentum; concerto, 1,-āvi,-ātum; discordo, 1,-
 āvi,-ātum; dísputo, 1,-āvi,-ātum; lítigo, 1,-āvi,-ātum; rixor, 1,-ātus sum;

λογομαχέω; ἐρίζω; μάχομαι

Duōbus litigántibus tertius gaudet.

spieszyc (się) festīno, 1,-āvi,-ātum; praecélero, 1,-āvi,-ātum; própero, 1,-āvi,-ātum;
 vólito, 1,-āvi,-ātum; ἐπιτρέχω; ἐπείγω; σπεύδω; σπουδάζω

spięcie 1. (spinanie) con(n)exio,-ōnis *f.*; compāges,-is *f.*; ἡ σύναψις,-εως; ἡ
 συνάρτησις,-εως; **2. (klótnia)** lis,-litis *f.*; rixa,-ae *f.*; ἡ ἔρις,-ιδος

spiętrzenie accumulatio,-ōnis *f.*; congeries,-ei *f.*; ἡ ἐπισώρευσις,-εως

spiętrzyć accúmulo, 1,-āvi,-ātum; ἐπισωρεύω

spiker annuntiātor,-ōris *m.*; locutor,-ōris *m.*; lector,-ōris *m.*; ὁ ἐκφωνητής,-οῦ
spilować delīmo, 1,-āvi,-ātum; ἐκπρίω

spinacz forceps,-ipis *m.*; fibícūla,-ae *f.*; ὁ καρκίνος,-ου

spinka fibula,-ae *f.*; ἡ ἐνετή,-ῆς; (do włosów) acus,-us *f.* comatoria (crinālis)

spirala spira,-ae *f.*; ἡ ἔλιξ,-ικος; ἡ σπεῖρα,-ας

spiralny spirālis,-e; gyratus, 3; helícinus, 3; γυρός, 3; ἑλικτός, 3; σπειρατικός, 3

spirytus *spíritus,-us *m.*; *τὸ οἰνόπνευμα,-ατος

spirytusowy *spirituōsus, 3; *alcohólicus, 3; *οἰνοπνευματικός, 3

spis (re)census,-us *m.*; conscriptio,-ōnis *f.*; descriptio,-ōnis *f.*; inventarium,-ii *n.*;

index,-icis *m.*; tabella,-ae *f.*; commentarius,-ii *m.*; libellus,-i *m.*; album,-i *n.*; ἡ
 ἀπογραφή,-ῆς; ὁ κατάλογος,-ου

Index librorum prohibitorum. Index nominum (rerum).

spisać descrībo, 3,-psi,-ptum (conscribēre); *registro, 1,-āvi,-ātum; ἀπογράφο;
 ἀναγράφω

spisek conspiratio,-ōnis *f.*; coniuratio,-ōnis *f.*; τὸ ἐπιβούλευμα,-ατος; ἡ συνεδρία,-
 ας; ἡ συνωμοσία,-ας

spiskować conspīro, 1,-āvi,-ātum; conióro, 1,-āvi,-ātum; ἐπιβουλεύω

spiskowiec conspirātor,-ōris *m.*; coniurātor,-ōris *m.*; ὁ συνωμότης,-ου

spiz aes, aeris *n.*; ὁ χαλκός,-οῦ

Éxegi monuméntum aere perénniús.

spizarnia cella,-ae *f.* penaria; dispensatorium,-ii *n.*; ἡ ἀποθήκη,-ης

spizowy aereus, 3; a(h)én(e)us, 3 χαλκοῦς,-ῆ,-οῦν

splamić 1. (zniesławić) dehonesto, 1, -āvi, -ātum; δυσφημέω; **2. (pobrudzić)** inquino, 1, -āvi, -ātum; spurco, 1, -āvi, -ātum; máculo, 1, -āvi, -ātum; contámino, 1, -āvi, -ātum; polluo, 3, -ui, -utum; ἀλισγέω; μολύνω; μαιίνω
splamienie contaminatio, -ōnis *f.*; inquinamentum, -i *n.*; maculatio, -ōnis *f.*; pollutio, -ōnis *f.*; ἡ μίανσις, -εως; τὸ ἀλίσημα, -ατος; ὁ μολυσμός, -οῦ; τὸ μίασμα, -ατος
splatać contēxo, 3, -texui, -textum; connecto, 3, -nexui, -nexum; plecto, 3, plexi (plexui), plexum; íntrico, 1, -āvi, -ātum; scirpo, 1, -āvi, -ātum; συμπλέκω; χηλεύω
splądrować denūdo, 1, -āvi, -ātum; devasto, 1, -āvi, -ātum; exspolio, 1, -āvi, -ātum; depraedor, 1, -ātus sum; (κατ)ἐρημόω; καθαρπάζω
splątanie perplicatio, -ōnis *f.*; confusio, -ōnis *f.*; intricatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐμπλοκή, -ῆς; ἡ ἐπιπλοκή, -ῆς
spleśniały puter, -tris, -tre; εὐρώεις, -εσσα, -εν
spleśnieć putresco, 3, putrui, -; putrefio, -fieri, -factus sum; εὐρωτιάω
splot nexus, -us *m.*; nodus, -i *m.*; plexus, -us *m.*; ἡ πλοκή, -ῆς; ἡ ἔλιξ, -ικος; τὸ σπεῖραμα, -ατος
spluwać exspuo, 3, -spui, -spūtum; sputo, 1, -āvi, -ātum; (κατα)πτύω
spluwaczka sputorium, -ii *n.*; τὸ πτυσεῖον, -ου
splacać pénsito, 1, -āvi, -ātum; συντελέω; ἐκτίνω
splaszcząć applāno, 1, -āvi, -ātum; πλατόω
splaszczenie applanatio, -ōnis *f.*; ἡ πλάτωσις, -εως
splaszczony applanatus, 3; πεπλατωμένος, 3
splata pensitatio, -ōnis *f.*; pensio, -ōnis *f.*; ἡ συντέλεια, -ας
splaw fluitatio, -ōnis *f.*; ἡ κατάπλωσις, -εως
splawiać fluito, 1, -āvi, -ātum; καταπλέω
splawny navigábilis, -e; πλευστικός, 3
splószyć consterno, 1, -āvi, -ātum; fugo, 1, -āvi, -ātum; ἐμπτήσσω
splówiały decoloratus, 3; ἔξανθος, -ον
splywać défluo, 3, -fluxi, -fluctum; καταρρέω
spocony sudatus, 3; ἰδρωμένος, 3
spoczynek otium, -ii *n.*; (re)quies, -etis *f.*; ἡ ἡσυχία, -ας; ἡ παῦσις, -εως; ἡ σχολή, -ῆς
spoczywać consisto, 3, -stiti; cesso, 1, -āvi, -ātum; otior, 1, -ātus sum; (re)quiesco, 3, -quiēvi, -quiētum; ἡσυχάζω; καταπαύω; ἐπαναπαύομαι
spod desub *z abl.*; κάτωθεν *z gen.*
spodek cussinus, -i *m.*; scutella, -ae *f.*; catillus, -i *m.*; τὸ ὑπόθημα, -ατος
spodenki succintorium, -ii *n.*; subiugar, -aris *n.*; campestre, -is *n.*; hosa, -ae *f.* campestris
spodni inferior, -ius; κατώτερος, 3; νέρτερος, 3
spodnie brac(c)a, -ae *f.* (*zwł. plur.*); αἱ βράκαι, -ῶν
spodziewać się exspecto, 1, -āvi, -ātum; spero, 1, -āvi, -ātum; *alicuius rei spem habēo*, 2, -ui, -itum; ἐλπίζω; προσδοκάω
Dum spirāmus, sperāmus.
spodziewany exspectatus, 3; speratus, 3; ἐπίελπτος, -ον

spoglądać intúeor, 2,-tuitus sum; intendo, 3,-tendi,-tentum; prospicio, 3,-spexi,-spectum (aspicĕre, inspicĕre); specto, 1,-āvi,-ātum (*wszystkie z acc.*); óculos conicio, 3,-iĕci,-iectum; ἐπιβλέπω; καθοράω; θεωρέω; ἐπισκοπέω

spoić p. spajać

spoiwo commissūra,-ae f.; coagmentum,-i n.; cópula,-ae f.; τὸ ζεύγμα,-ατος; ἡ συμφυή,-ῆς

spoistość cohaesio,-ōnis f.; consistentia,-ae f.; ἡ συναφητότης,-ητος

spoisty cohaesīvus, 3; compactus, 3; tenacius, 3; συναφής,-ές

spojenie 1. (połączenie) compago,-īnis f.; compages,-is f.; coagmentum,-i n.; coagmentatio,-ōnis f.; coniunctio,-ōnis f.; coniunctūra,-ae f.; ἡ σύμφυσις,-εως; ἡ ἄρμονία,-ας; ὁ ἄρμός,-οῦ; ἡ ζευκτηρία,-ας; ἡ συναφή,-ῆς; **2. (upicie)** madefactio,-ōnis f.; ἡ οἴνοπλήρωσις,-εως

spojówka coniunctīva,-ae f.; ἡ συναφή,-ῆς

spojrzenie aspectus,-us m.; conspectus,-us m.; obtutus,-us m.; species,-ei f.; τὸ βλέμμα,-ατος; ἡ ὄψις,-εως

spokojny contentus, 3; pacatus, 3; pacíficus, 3; quietus, 3; secūrus, 3; tacit(urn)us, 3; tranquillus, 3; plácidus, 3; ἡσύχιος, 3; γαληνός, 3; ἔδραϊος, 3; ἀτάρακτος,-ον; ἡρεμος, 3

Quieta non movēre.

spokój 1. (cisza) quies,-etis f.; quietūdo,-īnis f.; quietio,-ōnis f.; silentium,-ii n.; tranquillitas,-ātis f.; ἡ γαλήνη,-ης; ἡ ἡσυχία,-ας; ἡ σιγή,-ῆς; **2.**

(**bezpieczeństwo**) pax,-cis f.; securitas,-ātis f.; ἡ ἀσφάλεια,-ας; ἡ εἰρήνη,-ης;

3. (wypoczynek) otium,-ii n.; (re)quies,-etis f.; ἡ ἡσυχία,-ας; ἡ σχολή,-ῆς; **4.**

(**spokój umysłowy**) tranquillitas,-ātis f.; ἡ ἀταραξία,-ας; ἡ ἡρεμία,-ας

Óptimum medicāmen quies est.

spokrewniony consanguíneus, 3; συγγενής,-ές

spoliczkować exálapo, 1,-āvi,-ātum; κολαφίζω

społeczeństwo societas,-ātis f.; consortio,-ōnis f. humāna; ἡ πολιτεία,-ας; ἡ κοινωνία,-ας

społecznie 1. (wspólnie) commúniter, collectīve; κοινωνικῶς; **2. (za darmo)** gratúito, gratis; δωρεάν

społeczność commúnitas,-ātis f.; conversatio,-ōnis f.; societas,-ātis f.; τὸ πολίτευμα,-ατος; ἡ κοινωνία,-ας

Ubi societas, ibi ius.

społeczny sociālis,-e; πολιτικός, 3; κοινωνικός, 3

Homo est ánimal sociāle.

społem coniunctim, coniuncte; ὁμοῦ

spontaniczność spontanĕitas,-ātis f.; ὁ αὐτοματισμός,-οῦ

spontaniczny spontáneus, 3; αὐτόματος, 3

spopielenie incineratio,-ōnis f.; ἡ τέφρωσις,-εως

spopielić incínero, 1,-āvi,-ātum; τεφρόω

sporadyczny sporádicus, 3; σπάνιος, 3

sporny controversus, 3; discutíbilis,-e; disputábilis,-e; ἐριστικός, 3

sporo multum; πολύ

sport athlon,-i *n.*; ὁ ἀθλητισμός,-οῦ

sportowiec athlēta,-ae *m.*; ὁ ἀθλητής,-οῦ

sportowy athléticus, 3; ἀθλητικός, 3

sporządzać conficio, 3,-fēci,-fēctum; condo, 3,-dīdi,-dītum; facesso, 3,-ivi,-itum;
fábrico, 1,-āvi,-ātum; (prae)paro, 1,-āvi,-ātum; τεύχω; διασκευάζω; πορίζω;
ποιέω; καταρτίζω

sporządzenie confectio,-ōnis *f.*; fabricatio,-ōnis *f.*; praeparatio,-ōnis *f.*; ἡ τεῦξις,-εως;
ὁ πορισμός,-οῦ; ἡ διασκευή,-ῆς

spodobność occasio,-ōnis *f.*; opportúnitas,-ātis *f.*; ἡ εὐκαιρία, -ας; ἡ ἀφορμή,-ῆς

spósób modus,-i *m.*; remedium,-ii *n.*; ratio,-ōnis *f.*; via,-ae *f.*; méthodus,-i *f.*; ὁ
τρόπος,-ου; ἡ μέθοδος,-ου; τὸ μέσον,-ου; ἡ τάξις,-εως

Modus vivendi (procedendi, faciendi)

rozmaitymi ~ múltiplici ratione; **w ten** ~ hoc modo, hac ratione; **znaleźć ~ na coś**
remedium *ad alqd* invenio, 4,-vēni,-ventum

spozrzągać 1. (wzrokiem) conspicio, 3,-spexi,-spectum; cónspicor, 1,-ātus sum;
conspecto, 1,-āvi,-ātum; cerno, 3, crēvi, crētum; observo, 1,-āvi,-ātum; percipio,
3,-cēpi,-ceptum; vidēo, 2, vidi, visum; ἀφοράω; διαβλέπω; διοράω; βλέπω;
διασκοπέω; **2. (w duchu)** animadverto, 3,-verti,-versum; θεάομαι; κατανοέω;
3. (odczuciem) sentio, 4, sensi, sensum; αἰσθάνομαι

spozrzeganie observatio,-ōnis *f.*; perceptio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπίβλεψις,-εως; ἡ
ἐφόρασις,-εως

spozrzegawczość perspicácitas,-ātis *f.*; acúitas,-ātis *f.*; ἡ ἐφορακότης,-ητος

spozrzegawczy perspicax,-acis; διορατικός, 3

spozrządzenie perceptio,-ōnis *f.*; observatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐφόρασις,-εως; ἡ αἴσθησις,-
εως

spotkać,-ykać obviam *alicui* venio, 4, veni, ventum; *alicui* obvenio, 4,-veni,-ventum;
alicui occurro, 3,-curri,-cursum; παρατυγχάνω; εὐρίσκω; ἀντιβολέω;
συναντέω

Occurrunt hómines, néqueunt occúrrere montes.

s. się z kimś cum alqo congredior, 3,-gressus sum; συμβαίνω; συναντάω; ὑπαντάω

s. się przypadkiem in alqm incido, 3,-cidi, -; obvio, 1,-āvi,-ātum; συντυγχάνω

spotyka mnie coś (dobrego) alqd mihi cóntigt; εὐτυχέω; (złego) *alqd* mihi évenit;
κακοτυχέω

spotkanie obviatio,-ōnis *f.*; constitútum,-i *n.*; conventio, -onis *f.*; ἡ ἀπάντησις,-εως;
ἡ συντυχία,-ας; ἡ ὑπάντησις, -εως

spotwarzać calumnior, 1,-ātus sum; dehonesto, 1,-āvi,-ātum; δυσφημέω; διαβάλλω;
βλασφημέω

spoufalać się familiaresco, 3,-cui, -; φιλιάζομαι

spowiadać confitenti aurem praebēo, 2,-ui,-itum; ~ **się** peccata confitēor, 2,-fessus sum; ἑξομολογέομαι

spowiednik 1. (który się spowiada) paenitens,-entis *m.*; **2. (który spowiada)** confessarius,-ii *m.*

spowiedź confessio,-ōnis *f.*; ἡ ἑξομολόγησις,-εως
Sub sigillo (signo) confessionis.

spowolnienie (re)tardatio,-ōnis *f.*; ἡ βραδύνωσις,-εως

spoza de post *z acc.*; μέταθεν *z gen.*

spożycie consumptio,-ōnis *f.*; ingestio,-ōnis *f.*; ἡ μετάλημψις,-εως; ἡ κατανάλωσις,-εως

spożywać (jeść) cenō, 1,-āvi,-ātum; cénito, 1,-āvi,-ātum; consūmo, 3,-sumpsi,-sumptum; commanduco, 1,-āvi,-ātum; edo, 3, edi, esum; esco, 1,-āvi,-ātum; vescor, 3; μασάομαι; (κατ)αναλίσκω; τρώγω; ἔσθίω

spożywczy alimentarius, 3; cibarius, 3; consumptibilis,-e; escarius, 3; τρόφιμος, 3

spód imum,-i *n.*; fundus,-i *m.*; ὁ πύνδαξ,-ακος

spódnica *gunna,-ae *f.*

spójnia cohaerentia,-ae *f.*; cohaerentio,-ōnis *f.*; unio,-ōnis *f.*; ἡ σύνδεσις,-εως

spójnik coniunctio,-ōnis *f.*; cópula,-ae *f.*; ὁ σύνδεσμος, -ου

spółdzielca *cooperātor,-ōris *m.*; συνέταιρος,-ου

spółdzielczość *cooperatio,-ōnis *f.*; ὁ συνεταιρισμός,-οῦ

spółdzielczy *cooperatīvus, 3; συνέταιρος,-ον

spółdzielnia *cooperatīva,-ae *f.*; societas,-ātis *f.* cooperatīva; ἡ συνεταιρία,-ας

spółgłoska cónsonans,-antis *f.*; littera,-ae *f.* cónsonans; τὸ σύμφωνον,-ου

spółka societas,-ātis *f.*; consortium,-ii *n.*; consortio,-ōnis *f.*; ἡ μετουσία,-ας; ἡ μετοχή,-ῆς

spółkować cóeo,-īre,-ii (-ivi),-itum; cópulo, 1,-āvi,-ātum; fútuo, 3,-ui,-utum; λαγνεύω

spółkowanie cóitus,-us *m.*; coitio,-ōnis *f.*; concúbitus,-us *m.*; copulatio,-ōnis *f.*; coniunctio,-ōnis *f.*; futuatio,-ōnis *f.*; ἡ λαγνεΐα,-ας

Omne animal post cóitum triste est praeter gallum, qui post cóitum cantat.

spór contentio,-ōnis *f.*; controversia,-ae *f.*; dissensio,-ōnis *f.*; dissidium,-ii *n.*; iurgium,-ii *n.*; certāmen,-īnis *n.*; dimicatio,-ōnis *f.*; lis, litis *f.*; rixa,-ae *f.*; ἡ ἔρις,-ιδος; ἡ ἔριθεία,-ας; ἡ διαφορά,-ᾶς; ἡ ἀντιλογία,-ας

spóźniać się (re)tardo, 1,-āvi,-ātum; moram facio, 3, feci, factum; χρονίζω; καθυστερέω; ὀψίζομαι; ὑστερίζω; ὑστερέω

spóźnialski morans,-ntis *m.*; ὁ βραδύτης,-ου

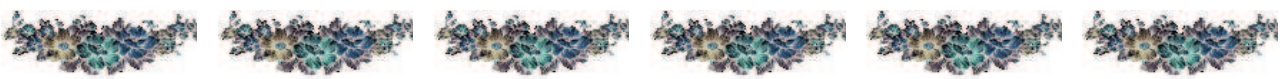
spóźnienie retardatio,-ōnis *f.*; mora,-ae *f.*; ἡ καθυστέρησις,-εως; ὁ ὀψισμός,-οῦ

spóźniony serótinus, 3; ὀψιμος, 3

spracowany defatigatus, 3; κατάκοπτος,-ον; πονηρός, 3; κατάπονος,-ον

spragniony desiderandus, 3; sitibundus, 3; διψητικός, 3; ἐπιθυμητικός, 3

sprawa actio,-ōnis *f.*; actus,-us *m.*; argumentum,-i *n.*; causa,-ae *f.*; factum,-i *n.*; opus,-

ēris *n.*; quaestio,-ōnis *f.*; res, rei *f.*; τὸ πρᾶγμα,-ατος; ἡ πραγματεία,-ας; ἡ χρεία,-ας; τὸ ζήτημα,-ατος; τὸ ἔργον,-ου

Bis de eādem re non licet. Ne bis de eādem re sit actio. Nemo iudex idóneus in propria causa. Roma locūta, causa finīta.

sprawca actor,-ōris *m.*; auctor,-ōris *m.*; ártifex,-icis *f.*; factor,-ōris *m.*; cónditor,-ōris *m.*; creātor,-ōris *m.*; ὁ δράστης,-ου; ὁ ἐργάτης,-ου; (*przestępca*) reus,-i *m.*; ὁ παράνομος,-ου

sprawdzać constāto, 1,-āvi,-ātum; exámino, 1,-āvi,-ātum; probó, 1,-āvi,-ātum; perquiro, 3,-quisīvi,-quisītum (exquirēre, inquirēre); investīgo, 1,-āvi,-ātum; verífico, 1,-āvi,-ātum; ἐξετάζω; ἐλέγχω

sprawdzanie constatatio,-ōnis *f.*; inquisitio,-ōnis *f.*; verificatio,-ōnis *f.*; examinatio,-ōnis *f.*; exāmen,-īnis *n.*; ἡ ἐξέτασις,-εως; ὁ ἔλεγχος,-ου; ἡ δοκιμασία,-ας

sprawdzian proba,-ae *f.*; verificatio,-ōnis *f.*; exāmen,-īnis *n.*; ὁ ἐξετασμός,-οῦ

sprawiać facio, 3, feci, factum; efficio, 3,-fēcī,-fectum; causo, 1,-āvi,-ātum; cómparo, 1,-āvi,-ātum; procūro, 1,-āvi,-ātum; prodūco, 3,-duxī,-ductum; ποιέω; ἀπεργάζομαι; τεύχω; ἐνεργέω; διαπράττομαι

sprawiedliwość iustitia,-ae *f.*; aequitas,-ātis *f.*; ἡ δικαιοσύνη,-ης; τὸ δικαίωμα, -ατος

Iustitia est: honeste vivēre, suum cuique tribuēre, néminem laedēre. Iustitia fundamentum regnorum. Iustitia non novit patrem nec matrem, solam veritātem spectat. Meminérimus etiam adversus ínfimos iustitiam esse servandam! Fiat iustitia, péreat mundus!

sprawiedliwy iustus, 3; aequus, 3; rectus, 3; ἀθῶος, 3; δίκαιος, 3; δόκιμος, 3; ἔνδικος,-ον; ὀρθός, 3; εὐθύς,-εῖα,-ύ; ἴσος, 3

sprawność hábilitas,-ātis *f.*; dextéritas,-ātis *f.*; strenúitas,-ātis *f.*; ἡ ἐνέργεια,-ας; ἡ ἕξις,-εως

sprawny efficiens,-entis; hábilis,-e; ἔμπρακτος,-ον

sprawować (*urząd*) magistrātum gero, 3, gessi, gestum; munēre fungor, 3, functus sum; λειτουργέω

sprawowanie gestio,-ōnis *f.*; ἡ λειτουργία,-ας

sprawozdanie relatio,-ōnis *f.*; relatus,-us *m.*; ὁ λόγος,-ου; ὁ ἀπολογισμός,-οῦ; ἡ εὐθύνα,-ης

sprawozdawca relātor,-ōris *m.*; ὁ ἀπολογιστής,-οῦ

sprawunek acquisītum,-i *n.*; commissio,-ōnis *f.*; ἡ ὄνή,-ῆς

sprecyzować praecīdo, 3,-cīdi,-cīsum; ἀκριβόω

sprężać cómprimo, 3,-pressi,-pressum; (co)angustio, 1, -avi,-atum; συμπιέζω; συμπιλέω

sprężanie compressio,-ōnis *f.*; ἡ συμπίεσις,-εως

sprężarka compressor,-ōris *m.*; ὁ συμπιεστήρ,-ῆρος

sprężony compressus, 3; συμπιέστος,-ον

sprężyna 1. (techn.) spira,-ae *f.*; élater,-ēris *m.*; ἡ σπεῖρα, -ας; ἡ ἕλιξ,-ικος; **2.**

(**powód**) impulsus,-us *m.*; causa,-ae *f.*; momentum,-i *n.*; nervus,-i *m.*; ἡ αἰτία,-ας

Nervus belli pecunia. Vectigalia nervi rei publicae. Pecunia est nervus rerum.

sprężystość elasticitas, -ātis *f.*; τὰ νεῦρα, -ων

sprężysty elāsticus, 3; recellens, -entis; νευρώδης, -ες

sprostac par *alicui* sum, esse, fui; adaequo, 1, -āvi, -ātum *alqd.*; ἱκανόομαι

sprostować corrīgo, 3, -rexi, -rectum; rectifico, 1, -āvi, -ātum; ἀνορθόω

sprostowanie correctio, -ōnis *f.*; rectificatio, -ōnis *f.*; modificatio, -ōnis *f.*; ἡ ἀνόρθωσις, -εως

sproszkować pulvériso, 1, -āvi, -ātum; λεπτοποιέω

sproszkowany pulveratus, 3; pulvereus, 3; λεπτός, 3

sprośny obscēnus, 3; lascīvus, 3; impúdicus, 3; incestus, 3; libidinōsus, 3;

ἀκόλαστος, -ον; ἀπρεπής, -ές

sprowadzać 1. (np. z zagranicy) importo, 1, -āvi, -ātum (apportare, supportare);

ínveho, 3, -vexi, -vectum (advehēre, subvehēre); εἰσάγω; **2. (z góry na dół)**

dedūco, 3, -duxi, -ductum; κατάγω

sprowadzanie 1. (z zagranicy) importus, -us *m.*; ἡ εἰσαγωγή, -ῆς; **2. (z góry na dół)**

deductio, -ōnis *f.*; ἡ καταγωγή, -ῆς

spróchniały cariōsus, 3; σαπρός, 3

spróchnieć cario, 1, -āvi, -ātum; σαπρίζομαι

spryciarz astūtus, -i *m.*; versūtus, -i *m.*; ὁ στρόφις, -ιος; ὁ μηχανιώτης, -ου

spryt ingenium, -ii *n.*; astutia, -ae *f.*; dextéritas, -ātis *f.*; agílitas, -ātis *f.*; ἡ μηχανήσις, -εως; ἡ ἰδρεία, -ας

sprytny ingeniōsus, 3; astūtus, 3; ágílilis, -e; cállidus, 3; hábílilis, -e; versūtus, 3;

μηχανικός, 3; ἰδρις, -ιος

sprzączka fibia, -ae *f.*; fíbula, -ae *f.*; ἡ περόνη, -ης; ὁ ὄχεύς, -έως

sprzątać 1. (porządkować) órdino, 1, -āvi, -ātum; dispōno, 3, -sui, -situm (componēre);

διατάττω; κοσμέω; **2. (zamiatać)** verro, 3, verri, versum; σαρώω

sprzeciw controversia, -ae *f.*; obiectio, -ōnis *f.*; oppositio, -ōnis *f.*; protestatio, -ōnis *f.*;

resistentia, -ae *f.*; improbatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐναντίωσις, -εως; ἡ ἀντιλογία, -ας; ἡ ἀντίρρησις, -εως

sprzeciwiać się contrario, 1, -āvi, -ātum; obloquor, 3, -locūtus sum; obsisto, 3, -stiti, -;

resisto, 3, -stiti, -; exacerbo, 1, -āvi, -ātum; contradīco, 3, -dixi, -dictum; recūso, 1, -āvi, -ātum; adversor, 1, -ātus sum; contrasto, 1, -stiti, -stātum; obluctor, 1, -ātus sum; ἀνθίσταμαι; ἀντιόομαι; ἀνταγωνίζομαι; ἀντιλέγω

sprzeciwiający się contrarius, 3; adversarius, 3; ἀντίος, 3; ἀντίλογος, -ον

sprzeczać się altercor, 1, -ātus sum; contendo, 3, -tendi, -tentum; (con)certo, 1, -avi, -

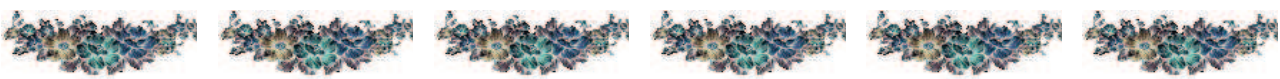
atum; controversor, 1, -ātus sum; lítigo, 1, -āvi, -ātum; rixor, 1, -ātus sum; ἐρίζω; μάχομαι; ἀμφισβητέω

sprzeczka altercatio, -ōnis *f.*; dissensio, -ōnis *f.*; dimicatio, -ōnis *f.*; rixa, -ae *f.*; iurgium, -

ii *n.*; lis, litis *f.*; contentio, -ōnis *f.*; controversia, -ae *f.*; concertatio, -ōnis *f.*; ἡ ἔρις, -ιδος; ἡ λογομαχία, -ας; ὁ παροξυσμός, -οῦ; ἡ φιλονεικία, -ας

sprzeczność collisio, -ōnis *f.*; contrastum, -i *n.*; contrarietas, -ātis *f.*; contrarium, -ii *n.*;

discrepantia, -ae *f.*; dissensio, -ōnis *f.*; antinomia, -ae *f.*; diversi(bili)tas, -ātis *f.*;

repugnantia,-ae *f.*; ἡ ἀντινομία,-ας; ἡ ἀντίθεσις,-εως; ἡ ἀντίφασις,-εως; ἡ ἀντίλεξις,-εως

sprzeczny contrarius, 3; discrepans,-antis; incompatibilis,-e; collidens,-entis;
ἀντίθετος,-ον; ἀντίλογος,-ον; ἀντίος, 3

sprzed deante *z abl.*; πρόσθεν *z gen.*

sprzedac,-awac (di)vendo, 3,-dīdi,-dītum; vēndito, 1,-āvi,-ātum; venundo, 1,-āvi,-ātum; máncipo, 1,-āvi,-ātum; πωλέω; ἀποπρατίζομαι; πιπράσκω

s. w niewole sub corona vendo, 3,-dīdi,-dītum

iść na sprzedaż veneo,-ire,-ii, -;

sprzedawca vēnditor,-ōris *m.*; ὁ πωλητής,-οῦ; ὁ πρατήρ,-ῆρος

sprzedawczyni vēnditrix,-icis *f.*; ἡ πωλητίς,-ίδος; ἡ πωλήτρια,-ας

sprzedaż venditio,-ōnis *f.*; ἡ πώλησις,-εως; ἡ πρᾶσις,-εως

sprzeniewierzac defraudo, 1,-āvi,-ātum; malversor, 1,-ātus sum; κακουργέω

sprzeniewierzenie 1. (moralne) praevaricatio,-ōnis *f.*; infidelitas,-ātis *f.*; corruptio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπιστία,-ας; ἡ ἀποστασία,-ας; **2. (finansowe)** defraudatio,-ōnis *f.*;

malversatio,-ōnis *f.*; ἡ κακουργία,-ας

sprzegać coniungo, 3,-iunxi,-iunctum; conneco, 3,-nexui,-nexum; praepedio, 4,-īvi,-ītum; συζεύγνυμι

sprzęgło iugum,-i *n.*; iugamentum,-i *n.*; τὸ σύζευγμα,-ατος

sprzęt armamenta,-ōrum *n.pl.*; utensilia,-ium *n.pl.*; supellex,-lectilis *f.*; vasa,-ōrum *n.pl.*; instrumenta,-ōrum *n.pl.*; apparatus,-us *m.*; τὸ ὄπλον,-ου; τὰ

σκευάσματα,-ων; ἡ σκευή,-ῆς; τὸ σκεῦος,-εος; τὸ τεῦχος,-εος

sprzężenie (con)iunctio,-ōnis *f.*; ἡ σύζευξις,-εως

sprzężony (con)iugatus, 3; coniunctus, 3; σύζυγος,-ον

sprzyjać favēo, 2, favi, fautum *alicui*; favōro, 1,-āvi,-ātum; (ob)secundo, 1,-āvi,-ātum; cōnsulo, 3,-sului,-sultum *alicui*; (ad)iuvo, 1, iuvi, iutum *z acc.*; studēo, 2,-

ui, -, *alicui*; θάλλω; βοηθέω

Qui parti civium cōsulunt, partem nēgligunt, rem perniciosissimam in civitātem indūcunt: seditionem atque discordiam. Fortes (audāces) Fortūna adiuvat.

sprzyjający faustus, 3; propitius, 3; secundus, 3; θαλπτήριος, 3; εὐτυχής,-ές

sprzyczyć się 1. (stęsknić się) desídero, 1,-āvi,-ātum; ποθέω; **2. (znudziło mnie coś)** taedet, 2, taedit me *alicuius rei*; βδελύσσομαι

sprzymierzenie (con)foederatio,-ōnis *f.*; societas,-ātis *f.*; ἡ συμμαχία,-ας

sprzymierzeniec (con)foederātus, 3; socius,-ii *m.*; ὁ σύμμαχος,-ου; ὁ ἐπίκουρος,-ου

sprzymierzony (con)foederatus, 3; σύμμαχος,-ον

sprzymierzyć się (con)foedēro, 1,-āvi,-ātum; συμμαχέω

sprzysiąc się coniuro, 1,-āvi,-ātum; conspīro, 1,-āvi,-ātum; συνορκέω

sprzysiężenie coniuratio,-ōnis *f.*; conspiratio,-ōnis *f.*; ἡ συνωμοσία,-ας

sprzchnąć intumescō, 3,-tumui, -; οἰδέω; οἰδαίνω

sprzchnięcie tumefactio,-ōnis *f.*; ἡ οἰδησις,-εως; τὸ οἶδμα,-ατος

spuchnięty tumefactus, 3; οἰδαλέος, 3

spulchniać (*ziemię*) pástino, 1, -āvi, -ātum; ψαφαρώ; σκάλλω

spulchnienie pastinatio, -ōnis *f.*; ψαφάρωσις, -εως

spustoszenie (de)vastatio, -ōnis *f.*; ἐρήμωσις, -εως

spustoszyć devasto, 1, -āvi, -ātum; ἐρημόω

spuszczać demitto, 3, -mīsi, -missum; καταβιβάζω

spuścizna heréditas, -ātis *f.*; ἡ κληρονομία, -ας

spychać détraho, 3, -traxi, -tractum; detrūdo, 3, -trūsi, -trūsum; praecipito, 1, -āvi, -ātum; κατωθέω

srebrny argénteus, 3; argentarius, 3; ἀργύρεος, 3

srebro argentum, -i *n.*; τὸ ἀργύριον, -ου; ὁ ἄργυρος, -ου

srebrzyć inargento, 1, -āvi, -ātum; ἀργυρόω

srebrzysty argéntinus, 3; ἀργυροειδής, -ές

srogi 1. (dziki) ferox, -ocis; ferus, 3; saevus, 3; trux, -cis; ἄγριος, 3; ἀγρότερος, 3;

ἀνήμερος, -ου; θήριος, 3; **2. (surowy, groźny)** austērus, 3; immītis, -e;

immānis, -e; crudēlis, -e; dirus, 3; sevērus, 3; saevus, 3; trux, -cis; κακός, 3;

αὐστηρός, 3; σκληρός, 3; χαλεπός, 3; **3. (o zimie)** rígidus, 3; παγερός, 3

srogość ferocia, -ae *f.*; ferócityas, -ae *f.*; sevérityas, -ātis *f.*; saevityas, -ātis *f.*; austérityas, -ātis *f.*; ἡ αὐστηρία, -ας

sroka pica, -ae *f.*; ἡ κίσσα, -ης

srom cunnus, -i *m.*; vulva, -ae *f.*; pudendum, -i *n.*; loca, -ōrum *npl.* genitalia; τὸ ὄσχιον, -ου; ὁ κύσθος, -ου

sromotny ignominiōsus, 3; αἰσχρός, 3

sromowy pudendālis, -e; pudendus, 3; vulvaris, -e; κυσθικός, 3

srożyć się saevio, 4, -īvi, -ītum *in alqm*; grassor, 1, -ātus sum *in alqm*; furo, 3, furui, -; χαλεπαίνω; μαίνομαι

ssać sugo, 3, -xi, -ctum; suc(c)o, 1, -āvi, -ātum; fello, 1, -āvi, -ātum; βδάλλω; μυζάω; (*piers*) mammo, 1, -āvi, -ātum; lacto, 1, -āvi, -ātum; θηλάζω

ssak mammāle, -is *n.*; mammifērus, -i *m.*; ὁ θηλάζων, -οντος

ssanie exsuc(c)atio, -ōnis *f.*; suctio, -ōnis *f.*; ἡ μύζησις, -εως; ἡ βδάλσις, -εως; (*piersi*) mammatio, -ōnis *f.*; lactatio, -ōnis *f.*; ὁ θηλασμός, -οῦ

ssawka exsuccātor, -ōris *m.*; hausterium, -ii *n.*; ἡ βδέλλα, -ης

stabilizacja stabilisatio, -ōnis *f.*; ἡ στάσις, -εως

stabilizować stabiliso, 1, -āvi, -ātum; consólido, 1, -avi, -atum; stabilio, 4, -īvi, -ītum; ἴστημι; στηρίζω

stabilizator stabilisātor, -ōris *m.*; ὁ στατικήρ, -ῆρος

stabilny stábilis, -e; fortis, -e; immóbīlis, -e; ἔδραϊος, 3; στατικός, 3; στάσιμος, 3; ἀμετακίνητος, -ον;

stacja statio, -ōnis *f.*; mansio, -ōnis *f.*; ὁ σταθμός, -οῦ; (*pocztowa*) mutatio, -ōnis *f.*;

(*kolejowa*) *statio ferriviaria; *hamaxostichi statio; *ὁ σιδηροδρομικός σταθμός

stacjonarny stationarius, 3; στάσιμος, 3

stacjonować in statione sum, esse, fui; ἵσταμαι

staczać (w dół) devolvo, 3,-volvi,-volūtum; κατελίσσω

s. **bitwę** conflīgo, 3,-flixi,-flictum; proelium committo, 3,-misi,-missum; pugnam pugno, 1,-āvi,-ātum; ἀγωνίζομαι; πολεμέω

s. **bitwę rozstrzygającą** proelio (acie) decerno, 3,-crēvi,-crētum; decerto, 1, -avi,-atum

s. **walkę** pugno, 1,-āvi,-ātum; παλαίω

s. **wojnę** bellum gero, 3, gessi, gestum; πολεμίζω

stać sto, 1, steti, statūrus; consisto, 3,-stiti, -; ἵσταμαι; στήκω

s. **na czele** praesum,-esse,-fui *alicui*; principatum tenēo, 2, tenui, tentum; praesto, 1,-stīti,-stītum (-statum); προστατέω; προΐστημι

s. **na kotwicy** in āncoris sum, esse, fui; ὀρμίζομαι

s. **obożem** castra habēo, 2,-ui,-itum; in castris sum, esse, fui; στρατοπεδεύω

s. **opodal** obsto, 1,-stiti,-statūrus; παρίσταμαι

s. **otworem** patēo, 2,-ui; ἀνοίγνυμαι

s. **przy alicui** asto, 1,-stiti; assisto, 3, astiti (adstiti); προσίσταμαι

s. **po czyjejs stronie** cum alqo sentio, 4, sensi, sensum; συνίσταμαι

s. **wyżej od alicui** praesto, 1,-stīti,-stītum (-statum); ὑπερίσταμαι

s. **się (zdarzyć się)** fio, fieri, factus sum; evenio, 4,-vēni,-vēntum; áccido, 3, áccidi,-; γίγνομαι; τελέω

s. **się mocnym** invalesco, 3,-valui; ἐπισχύω

s. **się czyjąs własnością alicuius** fio, fieri, factus sum

s. **się zgubą** exitio (perniciei) sum, esse, fui

stój! consistete! manete! siste gradum! sta!; ἵστασο; ~ **mnie na coś** possum (queo) alqd facere

stadion stadium,-ii *n.*; τὸ στάδιον,-ου

stadium stadium,-ii *n.*; tempus,-ōris *n.*; gradus,-us *m.*; phasis,-is *f.*; τὸ στάδιον,-ου; ἡ φάσις,-εως

stadnina equitium,-ii *n.*; ἡ ἵπποφορβία,-ας

stadny gregarius, 3; νομευτικός, 3; ποιμνήϊος, 3

stado armentum,-i *n.*; grex,-gis *m.*; ἡ ποίμνη,-ης; τὸ ποίμνιον,-ου; τὸ νόμευμα,-ατος; ἡ ἀγέλη,-ης

stagnacja stagnatio,-ōnis *f.*; ἡ στάσις,-εως

staja (ok. 200 m.) stadium,-ii *n.*; τὸ στάδιον,-ου

stajenny calo,-ōnis *m.*; ὁ ἵπποκόμος,-ου

stajnia equīle,-is *n.*; praesēpe,-is *n.*; stābulum,-i *n.*; ἡ ἐρκάνη,-ης; ὁ σπαθμός,-οῦ

stal acciarium,-ii *n.*; ádamas,-antis *m.*; chalybs,-ybis *m.*; ὁ χάλυψ,-υβος; ὁ ἀδάμας,-αντος; τὸ στόρωμα,-ατος

stalagmit stalágmitus,-i *m.*; ὁ σταλαγμός,-οῦ

stalaktyt staláctitus,-i *m.*; ὁ σταλακτός,-οῦ

stale constanter, iuge, semper; ἀεί; ἐμπέδως; συνεχῶς

stalownia adamantarium,-ii *n.*; officina,-ae *f.* chalybeia; τὸ ἀδαμαντήριον,-ου

stalowy adamantālis,-e; adamantinus, 3; chalybeius, 3; ἀδαμάντινος, 3

stalówka pénninus,-i *m.*; cáлами (stili) apex,-icis *m.*

stałocieplność homoeothermia,-ae *f.*; ἡ ὁμοιοθερμία,-ας

stałocieplny homoeothermālis,-e; ὁμοιοθερμης,-εσ

stałość constantia,-ae *f.*; obstinatio,-ōnis *f.*; stabilitas,-ātis *f.*; soliditas,-ātis *f.*;

fīrmitas,-ātis *f.*; grāvitas,-ātis *f.*; ἡ προσκαρτέρησις,-εως; τὸ στερέωμα,-ατος;

ἡ στερεότης,-ητος; ἡ εὐστάθεια,-ας; ἡ σταθερότης,-ητος; ἡ συνέχεια,-ας

stały constans,-antis; fixus, 3; pérmanens,-entis; sólidus, 3; stábīlis,-e; stationarius, 3;

fīrmus, 3; certus, 3; ἀμετακίνητος,-ον; βέβαιος, 3; ἔδραϊος, 3; σταθερός, 3;

στατός, 3; συνεχής,-ές

stamtąd illim, illinc; ἐκεῖθεν; τουτῶθεν

stan condicio,-ōnis *f.*; constitutio,-ōnis *f.*; locus,-i *m.*; *situatio,-ōnis *f.*; status,-us *m.*;

res, rei *f.*; ἡ στάσις,-εως; ἡ σχέσις,-εως; ἡ ἕξις,-εως; ἡ κατάστασις,-εως

In statu nascendi. In statu quo ante.

~ **obecny** status hodiernus; **w tym** ~ his rebus; rebus sic stántibus; in tali témpore;

hoc in témpore; **przywrócić do dawnego** ~ in pristīnum statum restituo, 3,-ui,-

ūtum; **nie jestem w ~ to zrobić** non sum potis hoc facere

stanąć sto, 1, steti, statūrus; consisto, 3,-stiti, -, (insistere, subsistere, resistere); cesso,

1,-āvi,-ātum; ἵσταμαι; παραγίγνομαι

s. naprzeciw (*w bitwie*) signa converto, 3,-verti,-versum; ἀνθίσταμαι

s. obok alicui assisto, 3, astiti (adstiti); παρίσταμαι

s. obozem castra pōno, 3, posui, pōsitum; στρατοπεδέω

s. na przeszkodzie obsto, 1,-stiti,-staturus; ἐμποδίζω

s. pod bronią arma capio, 3, cepi, captum; ὀπλίζομαι

standard norma,-ae *f.*; typus,-i *m.*; ὁ τύπος,-ου

standardowy normālis,-e; typicus, 3; τυπικός, 3

stangret plaustrarius,-ii *m.*; raedarius,-ii *m.*; ὁ ἄμαξεύς,-έως; ὁ ἡνιοστρόφος,-ου

stanie status,-us *m.*; statio,-ōnis *f.*; ἡ στάσις,-εως

stanieć depretior, 1,-ātus sum; εὐτελίζομαι

stanik capitium,-ii *n.*; mamillāre,-is *n.*; strophium,-ii *n.*; τὸ στρόφιον,-ου

stanowczość stabilitas,-ātis *f.*; fīrmitas,-ātis *f.*; resolutio,-ōnis *f.*; ἡ καρτερία,-ας

stanowczy resolūtus, 3; stábīlis,-e; fortis,-e; haud dubius, 3; καρτερός, 3

stanowić constituo, 3,-stitui,-sitūtum; facio, 3, feci, factum; συνίστημι

stanowisko munus,-ēris *n.*; locus,-i *m.*; positio,-ōnis *f.*; stagium,-ii *n.*; status,-us *m.*;

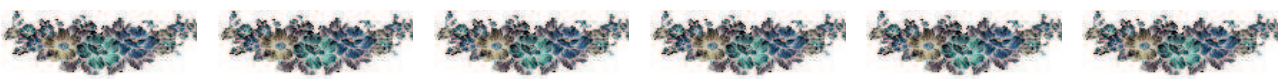
statio,-ōnis *f.*; ἡ στάσις,-εως ἡ ἀξίωσις,-εως; ἡ θέσις,-εως; ὁ τόπος,-ου

starać się 1. (usiłować) conor, 1, -atus sum; enītor, 3, -nīsus (-nixus) sum; contendo,

3,-tendi,-tentum (-tensum); ἐπιχειρέω; ἐνεργέω; **2. (dbać)** studēo, 2,-ui *alicui*

rei; operam *alicui rei* do, 1, dedi, datum; curo, 1,-āvi,-ātum *alqd*; ἀσκέω; ἐπιμελ

έομαι; ἐπιτηδεύω; σπουδάζω; **3. (ubiegać się o co)** peto, 3,-ivi,-itum *alqd*; ὀρ

έγομαι; **4. (troszczyć się)** (ac)curo, 1, -āvi, -ātum *alqd*; cónsulo, 3, -sului, -sultum *alicui*; prospicio, 3, spexi, -spectum; providēo, 2, -visi, -visum *alicui rei*; έπιμελ έομαι; περιεργάζομαι; ασφαλίζομαι; μελετάω; θεραπεύω
~ **wszelkimi sposobami summā ope niti**; ~ **o czyjąś przyjaźń** amicitiam *alicuius* appetēre

staranie cura, -ae *f.*; curatio, -ōnis *f.*; diligentia, -ae *f.*; ópera, -ae *f.*; sollicitūdo, -īnis *f.*; tutēla, -ae *f.*; ή έπιμέλεια, -ας; ή ασφάλεια, -ας; ή έπικουρία, -ας; ή
θεραπεία, -ας; ή μελέτη, -ης; ή σπουδή, -ής

starannie accurāte, diligenter, exquisīte, sédulo; έπιμελώς; ακριβώς

staranność accuratio, -ōnis *f.*; diligentia, -ae *f.*; industria, -ae *f.*; ή ακρίβεια, -ας; ή
σπουδή, -ής

staranny accurātus, 3; cautus, 3; curiōsus, 3; díligens, -entis; sollicitus, 3; sédulus, 3;
ακριβής, -ές; περίεργος, -ον; φιλόστοργος, -ον

starcie collisio, -ōnis *f.*; certāmen, -īnis *n.*; ó άγών, -ώνος

starczać suppédito, 1, -āvi, -ātum; séppeto, 3, -īvi, -ītum; sufficio, 3, -fēci, -fēctum;
έπαρκέω

starczy sénilis, -e; γηραλέος, 3; γεροντικός, 3; πρεσβυτικός, 3

starodawny antiquus, 3; ánticus, 3; anicularis, -e; (per)vetus, -ēris; priscus, 3;
prístinus, 3; vetustus, 3; άρχαίος, 3; παλαιός, 3

staromodny vetustātus, 3; obsolētus, 3; παλαιός, 3; άρχαιοτρόπος, -ον

starosta praefectus, -i *m.*; ó προστάτης, -ου

starostwo praefectūra, -ae *f.*; ή προστασία, -ας

starościna (*wesela*) prónuba, -ae *f.*; ή παρανυμφή, -ής

starość senecta, -ae *f.*; senectus, -ūtis *f.*; senílitas, -ātis *f.*; senium, -ii *n.*; vetustas, -ātis *f.*;
τò γήρας, γήραος; τò παλαιότητας, -ητος

**Ignavia corpus hebētat, labor firmat; illa matūram senectūtem, hic longam
adulescentiam reddit. Tábida cónsumit ferrum lapidemque vetustas; nullaque
res maius témpore robur habet. Ventūrae mémores iam nunc estóte senectae!
Senectūtem ut adipiscantur, omnes optant, eandem accūsant adeptam.**

staroświecki vetustatus, 3; obsolētus, 3; priscus, 3; άρχαιοειδής, -ές

starożytność antiquitas, -ātis *f.*; ή άρχαιότητας, -ητος

starożytny antiquus, 3; priscus, 3; vetustus, 3; άρχαίος, 3; παλαιός, 3

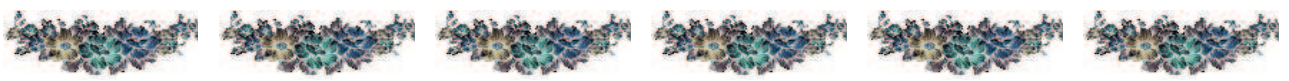
Antiqua quae nunc sunt, fuērunt olim nova.

starszeństwo 1. (pierwszeństwo) primātus, -us *m.*; priórītas, -ātis *f.*; τò πρωτεϊον, -ου;

2. (wśród rodzeństwa) primogenitūra, -ae *f.*; ή πρωτογονία, -ας; **3. (pod
względem wieku)** maiores, -um *m.pl.* natu (aetate); τò πρεσβεϊον, -ου; **4. (w
dostojeństwie)** maiorātus, -us *m.*; maiórītas, -ātis *f.*; superiórītas, -ātis *f.*; ή
πρεσβεία, -ας

starszy (*wiekem, dostojeństwem*) grandaevus, 3; maior, -ius; maiúscūlus, 3; senior, -
ius; vetustior, -ius; vétūlus, 3; πρεσβύτερος, 3; πρῶτος, 3

starszyzna maiores, -um *m.pl.* natu; seniores, -um *m.pl.*; senatus, -us *m.*;

τὸ πρεσβυτέριον,-ου; οἱ μεγιστᾶνες,-ων; οἱ πρεσβύτεροι,-ων; ἡ γερουσία,-ας

start incipientia,-ae f.; initium,-ii n.; ἡ ἀπαρχή,-ῆς; ἡ ἄφεις,-εως

startować 1. (zaczynać) incipio, 3,-cēpi,-ceptum; ἀπάρχομαι; **2. (uczestniczyć)** participio, 1,-āvi,-ātum; μετέχω

starucha vêtula,-ae f.; ἡ γραΐς,-ίδος

staruszek senex,-is m.; vêtulus,-i m.; τὸ γερόντιον,-ου

staruszka anus,-us f.; ânula,-ae f.; senícŭla,-ae f.; senecta,-ae f.; vêtula,-ae f.; ἡ γραῖα,-ας; ἡ πρεσβῦτις,-ιδος

stary senectus, 3; sênĭlis,-e; senex, senis; veter(a)nus, 3; vêtulus, 3; vetus,-ĕris; vetustus, 3; grandis,-e; aetate provectus, 3; annōsus, 3; πρεσβυτικός, 3; ἀρχαῖος, 3; παλαιός, 3

Laudāmus véteres, sed nostris útimur annis.

starzec avus,-i m.; senex,-is m.; senior,-ōris m.; ὁ γέρων,-οντος; ὁ πρεσβύτης,-ου; ὁ πρέσβυς,-εως

Senex serit árbores, quae álteri saeculo prosint.

starzec się antiquor, 1,-ātus sum; (con)senesco, 3, senui, -; senĕo, 2, senui, -; veterasco, 3,-cui, -; vetustor, 1,-ātus sum; aetate procĕdo, 3,-cessi,-cessum; senectūtem adipiscor, 3, adeptus sum; γερωντιάω; παλαιόομαι; γηράσκω

Qui non assuescit virtūti, cum iuvenescit, a vitiis nescit deflĕctere, quando senescit.

starzenie się (in)senescentia,-ae f.; ἡ γήρανσις,-εως

starzyzna scruta,-ōrum n.pl.; τὰ παλαιά,-ῶν

stateczność constantia,-ae f.; gravĭtas,-ātis f.; stabilitas,-ātis f.; ἡ καρτέρησις,-εως; ἡ στάσις,-εως; ἡ σεμνότης,-ητος

stateczny constans,-antis; gravis,-e; moderātus, 3; regulātus, 3; stábĭlis,-e; καρτερικός, 3; σεμνός, 3; στατικός, 3; ἀμετακίνητος,-ον

Verbum nóbile debet esse stábĭle.

statek navis,-is f.; navigium,-ii n.; ὁ ναῦς, νεός; ἡ ἄκατος,-ου; τὸ πλοῖον,-ου

s. **2-rzędowy** n. birĕmis; ἡ διήρης,-εος

s. **3-rzędowy** n. trirĕmis; ἡ τριήρης,-εος

s. **4-rzędowy** n. quadrirĕmis; ἡ τετραήρης,-εος

s. **5-rzędowy** n. quinquēremis; ἡ πεντήρης,-εος

s. **pasażerski** n. actuario (epibática); τὸ πλοῖον,-ου

s. **handlowy** n. oneraria (mercatoria); ἡ φορτίς,-ίδος

s. **rybacki** n. piscatoria; τὸ πλοῖον ἀλιευτικόν

s. **przewozowy** ponto,-ōnis m.; pontonium,-ii n.; corbĭta,-ae f.; τὸ πλοῖον φορτηγικόν

okręt wojenny n. bĕllica; τὸ πλοῖον μακρόν; ἡ πρίστις,-εως

stater (4 drachmy) stater,-ĕris m.; ὁ στατήρ,-ῆρος

statua statua,-ae f.; simulacrum,-i n.; signum,-i n.; τὸ ἄγαλμα,-ατος; ὁ τύπος,-ου

statuetka staticulum,-i *n.*; τὸ ἀγαλμάτιον,-ου

statut *statūtum,-i *n.*; lex,-gis *f.* fundamentalis; ἡ στάσις,-εως

statyczność stabilitas,-ātis *f.*; passivitas,-ātis *f.*; ἡ ἀμετακίνησις,-εως

statyczny stabilis,-e; passivus, 3; στατός, 3; ἀμετακίνητος,-ον

statyka (*fiz.*) stática,-ae *f.*; ἡ στατική,-ῆς

statysta persōna,-ae *f.* muta; τὸ δορυφόρημα,-ατος

statystyka *statistica,-ae *f.*; ars,-rtis *f.* rationaria

statyw sustentaculum,-i *n.*; ὁ στατήρ,-ῆρος

staw 1. (w anatomii) articulatio,-ōnis *f.*; artus,-us *m.*; articulamentum,-i *n.*; iunctūra,-

ae *f.*; τὸ ἄρθρον,-ου; ὁ κόνδυλος,-ου; ὁ ἄρμός,-οῦ; **2. (jeziorko)** lacus,-i *m.*;

lacus,-us *m.*; stagnum,-i *n.*; ἡ λίμνη,-ης; (*rybny*) piscīna,-ae *f.*

stawać się fio, fieri, factus sum; evenio, 4,-vēni,-ventum; γίγνομαι; εἶμι

Fiat lux! Fiat panis! Fiat voluntas tua!

stawiać pōno, 3, posui, pōsitum; constituo, 3,-stitui,-stitūtum; sisto, 3, stiti (steti),

statum; statuo, 3,-ui,-ūtum; ἴστημι; τίθημι

s. naprzeciw alicui obicio, 3,-ieci,-iectum; ἀνθίστημι; ἀντιτίθημι

s. na czele alicui praepōno, 3,-posui,-pōsitum; praeficio, 3,-fēci,-fēctum;

προΐστημι; προτίθημι

s. niżej alqd alicui postpōno, 3,-posui,-pōsitum; ἴστημι κάτω; ὑποτίθημι

s. wyżej alqd alicui antepōno, 3,-posui,-pōsitum; ἴστημι ἄνω; ἐπίστημι;
ὑπερτίθημι

s. za wzór alqm mihi imitandum propōno, 3,-posui,-pōsitum; προτίθημι

s. bańki (lekarskie) cucúrbitas applico, 1,-āvi,-ātum

stawienie się comparitio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπιφάνεια,-ας

stawowy 1. (w anatomii) articularis,-e; ἀρθρικός, 3; **2. (od jeziorka)** stagnālis,-e;

λιμναῖος, 3

staż tirocinium,-ii *n.*; ἡ πεῖρα,-ας

stażysta tiro,-ōnis *m.*; ὁ πειρώμενος,-ου

stad 1. (z tego miejsca) inde, hinc; τόθεν; ἐνθένδε; τουτόθε; αὐτόθι; **2. p. dlatego**

idź ~! absis! abes!

stągiew hydria,-ae *f.*; orca,-ae *f.*; ἡ ὑδρία,-ας

stapać calco, 1,-āvi,-ātum; gradior, 3, gressus sum; βαδίζω; πατέω; βαίνω

stapanie calces,-ium *f.pl.*; ἡ πάτησις,-εως

stearyna steárinum,-i *n.*; τὸ στεάρινον,-ου

stela stela,-ae *f.*; ἡ στήλη,-ης

stelmach currifex,-icis *m.*; plaustrarius,-ii *m.*; ὁ ἄρματοπηγός,-οῦ

stempel sigillum,-i *n.*; signatorium,-ii *n.*; signatūra,-ae *f.*; signum,-i *n.*; impressum,-i

n.; ἡ σφραγίς,-ίδος

stemplować signo, 1,-āvi,-ātum; sigillo, 1,-āvi,-ātum; σφραγίζω

stemplowany sigillatus, 3; σφραγιστός, 3

stenografia stenographia,-ae f.; tachygraphia,-ae f.; ἡ στενογραφία,-ας; ἡ σημαينوγραφία,-ας

stenoqram stenogramma,-atis n.; tachygramma,-atis n.; τὸ στενογράμμα,-ατος

step tesca,-ōrum n.pl.; tesqua,-ōrum n.pl.; ἡ νομαδία,-ας

ster gubernāculum,-i n.; clavus,-i m.; τὸ πηδάλιον,-ου; τὸ πλήθριον,-ου

sterany decrepītus, 3; κατὰτριβος,-ον

stercz (med.) prostāta,-ae f.; ὁ προστάτης,-ου

sterczeć eminēo, 2,-ui, -, (prominēre); exsto, 1,-stiti, -; minor, 1,-ātus sum; prosisto, 3,-stiti (-steti); rigēo, 2,-ui; ἐξέχω; ὑπερέχω

stereoskop *stereoscopium,-ii n.; τὸ στερεοσκοπεῖον,-ου

stereoskopia *stereoscopia,-ae f.; ἡ στερεοσκοπία,-ᾶς

stereotyp stereótypus,-i m.; ὁ στερεότυπος,-ου

stereotypowy stereótypus, 3; στερεότυπος,-ον

sternik gubernātor,-ōris m.; rector,-ōris m. navis; ὁ κυβερνήτης,-ου

sterować gubernō, 1,-āvi,-ātum; κυβερνάω

sterowanie gubernatio,-ōnis f.; ἡ κυβέρνησις,-εως

sterta cúmūlus,-i m.; ὁ σωρός,-οῦ

sterylizacja sterilisatio,-ōnis f.; ἡ στείρωσις,-εως

sterylizować steriliso, 1,-āvi,-ātum; στείρω

sterylizowany sterilisatus, 3; στείρωμένος, 3

sterylność sterilitas,-ātis f.; ἡ στειρότης,-ητος

sterylny stérilis,-e; asépticus, 3; στειρώδης,-εσ

stetoskop *stethoscopium,-ii n.; auscultoscopium,-ii n.; τὸ στηθοσκοπεῖον,-ου

stęchlizna mucor,-ōris m.; ἡ σαπρία,-ας

stęchły vápidus, 3; σαπρός, 3

stękać gemo, 3,-ui,-; ingemisco, 3,-ui, -; lamento, 1,-āvi,-ātum; suspiria ducō, 3,-xi,-ctum; στένω; στενάζω

stękanie gémitus,-us m.; lamentatio,-ōnis f.; suspirium,-ii n.; τὸ στέναγμα,-ατος

stępić retundo, 3,-tūdi,-tu(n)sum; ἀμβλύνω

stępiony retūsus, 3; ἀμβλύς,-εῖα,-ύ

stęp (med.) tarsus,-us m.; ὁ ταρσός,-οῦ

stęпка spina,-ae f.; ἡ στείρα,-ας; ἡ τρόπις,-εως

stępowy (med.) tarsālis,-e; ταρσώδης,-εσ

stęskniony desideratus, 3; cúpidus, 3; ποθεινός, 3

stężały rígidus, 3; πάγιος, 3

stężeć 1. (zdrętwieć) derigescō, 3,-rigui; πήγνυμαι; **2. (stwardnieć)** consólidor, 1,-ātus sum; στερεόομαι

stężenie 1. (zdrętwienie, zeszywnienie) rígidus,-ātis f.; rigor,-ōris m.; τὸ πήγμα, -ατος; ἡ στερεότης,-ητος; **2. (skupienie)** concentratio,-ōnis f.; consolidatio,-ōnis f.; incrassatio,-ōnis f.; ἡ συμπίεσις,-εως; **3. (gęstość)** dénsitas,-ātis f.; ἡ

πυκνότης,-ητος

stężony concentratus, 3; densus, 3; πυκνός, 3; συμπιεστός,-όν

stłoczyć compello, 3,-puli,-pulsum; confercio, 4,-fersi,-fertum; constipo, 1,-āvi,-ātum;

συμπιέζω; συνωθέω

stłuc contundo, 3,-tudi,-tusum (detundēre); conquasso, 1,-āvi,-ātum; καταθλάω

stłuczenie contusio,-ōnis f.; concussio,-ōnis f.; conquassatio,-ōnis f.; τὸ θλάσμα,-

ατος; τὸ ἔκτλιμμα,-ατος

stłuczony contūsus, 3; conquassatus, 3; θλαστός, 3

stłumić confūto, 1,-āvi,-ātum; opprimo, 3,-pressi,-pressum (reprimēre); effōco, 1,-

āvi,-ātum (suffocare); καταπιέζω

stłumienie repressio,-ōnis f.; suffocatio,-ōnis f.; ἡ καταπίεσις,-εως

sto centum; ἑκατόν (*nieodm.*)

stocznia navāle,-is n.; τὸ ναυπηγεῖον,-ου; τὸ νεώριον,-ου

stoczyć p. staczać

stodoła árēa,-ae f.; hórreum,-i n.; ὁ ῥογός,-οῦ; ἡ ἀποθήκη,-ης

stoicki Stóicus, 3; Στωϊκός, 3

stoicyzm Stoicismus,-i m.; ἡ Στωϊκή,-ῆς

stoik Stóicus,-i m.; ὁ στωϊκός,-οῦ

stojak stātor,-ōris m.; ὁ στατός,-οῦ

stojący (con)stans,-antis; στατός, 3

stok clivus,-i m.; declīve,-is n.; ἡ κλίσις,-εως; ἡ κατάβασις,-εως

stokrotka bellis,-idis f.

stokrotny céntuplex,-icis; centuplicatus, 3; ἑκατονταπλασίων,-ον

stolarnia mensatorium,-ii n.; τὸ ξυλουργεῖον,-ου

stolarz mensātor,-ōris m.; lignarius,-ii m.; faber,-bri m.; ὁ ξυλουργός,-οῦ; ὁ τ
έκτων,-ονος

stolcowy álvinus, 3; ἀφοδευτικός, 3

stolec alvus,-i m.; excrementum,-i n.; stercus,-ōris n.; τὸ ἀφόδευμα,-ατος

stolica sedes,-is f. capitālis; metrópolis,-is f.; caput,-itis n.; urbs,-bis f. princeps; ἡ

μητρόπολις,-εως; ἡ κεφαλή,-ῆς

stolik ménsula,-ae f.; τὸ τραπέζιον,-ου; (*przyłózkowy np. w szpitalu*) lasarum,-i n.

stoleczek sedécūla,-ae f.; sessíbulum,-i n.; τὸ ἔδριον,-ου

stoleczny capitālis,-e; metropolitānus, 3; μητροπόλιτος,-ον

stolek sella,-ae f.; sedīle,-is n.; τὸ ἔδρον,-ου; ὁ δίφρος,-ου; τὸ σκόλυθρον,-ου

Soles duābus sellis sedēre.

stolownik cibícida,-ae f.; convictor,-ōris m.; ὁ τραπεζεύς,-έως

stolowy mensālis,-e; τραπεζήεις,-εσσα,-εν

stolówka mensa,-ae f.; τὸ ἐστιατήριον,-ου; ἡ τράπεζα,-ης

stomatolog dentista,-ae m.f.; stomatólogus,-i m.; ὁ στοματόλογος,-ου

stomatologia stomatologia,-ae f.; dentistica,-ae f.; odontoiatría,-ae f.; ἡ

στοματολογία,-ας

stonoga centúpeda,-ae f.; multípeda,-ae f.; ὁ ὀνίσκος,-ου

stop (*metali*) confusio, (conflatio)-onis f. metallorum; τὸ σύντηγμα,-ατος; (*s.*

dentystyczny) amálgama,-atis n.; τὸ ἀμάλαγμα,-ατος

stop! sta!; ἴστασο

stopa pes,-dis m.; planta,-ae f.; passus,-us m.; vestigium,-ii n.; ὁ πούς, ποδός; τὸ

σφυρόν,-οῦ; ἡ βάσις,-εως

A pédibus usque ad caput. Ab imis únguibus usque ad summum vérticem.

~ **życiowa** quálitas,-ātis f. victus

stoper *chronómetrum,-i n.; horologium,-ii n.; τὸ χρονόμετρον,-ου

stopić conflo, 1,-āvi,-ātum; (con)fundo, 3,-fūsi,-fūsum; συντήκω

stopienie conflatio,-ōnis f.; (con)fusio,-ōnis f.; ἡ σύντηξις,-εως

stopień 1. (ranga) gradus,-us m.; distinctio,-ōnis f.; ὁ βαθμός,-οῦ; τὸ ζυγόν,-οῦ; **2.**

(**schodów, drabiny**) gradus,-us m.; scala,-ae f.; scabellum,-i n.; insile,-is n.; ὁ

βαθμός,-οῦ; ἡ βαθμίς,-ίδος; τὸ βῆμα,-ατος; βάθρον,-ου; **3. (ocena)** nota,-ae

f.; ὁ βαθμός,-οῦ

dojść do najwyższego ~ **godności** amplíssimum dignitatis gradum adipiscor, 3,-

eptus sum; **w wysokim** ~ valde, magnóperē, summóperē; **do tego** ~ eo, ádeo,

tantum, tantóperē

stopiony conflātus, 3; (con)fūsus, 3; συντηκτός,-όν

stopniować graduo, 1,-āvi,-ātum; βαθμίζω

stopniowanie gradatio,-ōnis f.; ὁ βαθμισμός,-οῦ; (*gram.*) comparatio,-ōnis f.

stopniowo gradātim; βαθμηδόν; μετρηδόν

stopniowy gradālis,-e; gradatus, 3; βαθμιαῖος, 3

storczyk orchis,-idis f.; ὁ ὄρχις,-εως

stos 1. (kopiec) cúmūlus,-i m.; acervus,-i m.; strues,-is f.; congeries,-ei f.;

coacervatio,-ōnis f.; ὁ σωρός,-οῦ; (*pogrzebowy*) rokus,-i m.; pyra,-ae f.; ὁ

βουνός,-οῦ; ἡ πύρα,-ας; **2. (pacierzowy = kręgosłup)** columna,-ae f.

vertebralis; ἡ ῥάχις,-εως

Effugiunt structos nomen honosque rogos.

stosować usu adhibēo, 2,-ui,-itum; ápplico, 1,-āvi,-ātum; conformo, 1,-āvi,-ātum;

alqa re utor, 3, usus sum; χράομαι; παραλαμβάνω; ἐφαρμόζω

stosowany adhibitus, 3; usitatus, 3; χρήσιμος, 3

stosownie do ... congruenter ad ...; ἀρμοζόντως πρὸς...

stosowny conveniens,-entis; adaequatus, 3; cóngruens,-entis; idóneus, 3; ἀρμόδιος,

3; ἄρτιος, 3; ὄριος, 3; ὀρθός, 3; οἰκεῖος, 3; ἴδιος, 3; ἐμμελής,-ές; εὐκαιρος,-ον

stosownym być decēo, 2,-cui; εὐπρεπέω; πρέπω

stosunek 1. (proporcja) proportio,-ōnis f.; portio,-ōnis f.; ratio,-ōnis f.; relatio,-ōnis

f.; relātus,-us m.; ἡ ἀναλογία,-ας; **2. p. spółkowanie**

~ **rodzinne** familiae ámbitus,-us m.; ~ **wzajemne** mútuae consuetúdines,-um

f.pl.; **być z kimś w ścislych** ~ summā necessitudīne *alqm* attingo, 3, -tigi, -tactum;
wejść z kimś w ~ consuetudinē *cum alqo* iungo, 3, -nxi, -ctum; societate
implicor, 1, -ātus sum

stosunkowo proportionaliter, relatīve; ἀναλόγως

stosunkowy proportionālis, -e; relatīvus, 3; ἀνάλογος, -ον

stowarzyszenie associatio, -ōnis *f.*; collegium, -ii *n.*; corporatio, -ōnis *f.*; grex, -gis *m.*;
societas, -ātis *f.*; sodalicium, -ii *n.*; sodālitas, -ātis *f.*; consociatio, -ōnis *f.*; coetus, -us
m.; ἡ ἔταιρία, -ας; ἡ κοινωνία, -ας

stowarzyszony (as)sociatus, 3; κοινός, 3

stowarzyszyć (as)socio, 1, -āvi, -ātum; κοινώω; κοινωνέω

stożek conus, -i *m.*; τὸ κώνιον, -ου; ὁ κῶνος, -ου

stożkowy conicālis, -e; cōnicus, 3; coniformis, -e; piniformis, -e; κωνοειδής, -ές

stóg cūmūlus, -i *m.*; acervus, -i *m.*; ὁ σωρός, -οῦ

stój! sta!; ἴστασο

stół abacus, -i *m.*; mensa, -ae *f.*; ἡ τράπεζα, -ης

A mensa et toro.

prosić do ~ ad coenam vocāre (invitare); **siadać do** ~ mensae assido, 3, -sēdi, -
sessum; **siedzieć przy stole** apud (super) mensam sedēo, 2, sedi, sessum
(assidēre); **wstawać od** ~ a mensa surgo, 3, surrexi, surrectum

stracenie exsecutio, -ōnis *f.* capitalis; ἡ ἀπώλεια, -ας; ἡ ἀποβολή, -ῆς

strach anxietas, -ātis *f.*; (ex)pavescentia, -ae *f.*; formīdo, -īnis *f.*; horror, -ōris *m.*; metus, -
us *m.*; pavor, -ōris *m.*; terror, -ōris *m.*; timor, -ōris *m.*; ὁ φόβος, -ου; ὁ τρόμος, -ου;
τὸ φόβητρον, -ου; ἡ δειλία, -ας; τὸ δέος, -ους; τὸ τάρβος, -εος

*Bonōrum vita vācuū est metu. Quod metus causā gestum erit, ratum non
habēbo. Pēdibus timor āddidit alas. Metus cum venit, rarum habet somnus
locus. Timor non est diuturnus magister officii. Lībera te primum metu mortis,
deinde metu paupertātis. Primus in orbe deos facit timor. Non potest amor cum
timōre miscēri. Improbi semper sunt in metu, ne poena afficiantur aliquando.*

stracić amitto, 3, -mīsi, -missum; (de)perdo, 3, -dīdi, -dītum; *alqa re* privor, 1, -ātus sum;
ἀπόλλυμι; ἀπόλλω

Amīci, diem pērdidi.

s. **odwagę** animo deficio, 3, -fēci, -fectum; ἀτολμέω

s. **przez użycie** consūmo, 3, -sumpsi, -sumptum; κατατρίβω

s. **przytomność** absentia ānimi afficior, 3, -fectus sum; ἀποψύχω

s. **majątek** re familiari privor, 1, -ātus sum

s. **siły** vires consūmo, 3, -sumpsi, -sumptum; ἔξασθενέω

s. **wiarę** (*nadzieję*) despēro, 1, -āvi, -ātum *de alqa re*; spem amittēre; ἀπελπίζω

s. **władzę** potestate expellor, 3, -pulsus sum

s. = **wykonać egzekucję** executionem perficio, 3, -fēci, -fectum; ἐκπράττω;
ἀποκτείνω

stragan cōhuae, -arum *f.pl.*; τὸ καπηλεῖον, -ου

strajk operistitium, -ii *n.*; ἡ παῦσις, -εως

strapienie aerumna, -ae f.; afflictio, -ōnis f.; anxia, -ae f.; anxietas, -ātis f.; angor, -ōris m.; dolor, -ōris m.; luctus, -us m.; maeror, -ōris m.; tristitia, -ae f.; ἡ μέριμνα, -ης; τὸ μερίμνημα, -ατος

strapiony anxius, 3; afflictus, 3; desolātus, 3; maestus, 3; μεριμνητός, 3

straszliwy horribīlis, -e; horrendus, 3; tremendus, 3; δεινός, 3; τυφωνικός, 3

straszny dirus, 3; horribīlis, -e; hórridus, 3; saevus, 3; terrībīlis, -e; tremendus, 3;

δεινός, 3; φοβερός, 3; γοργός, 3; αἰσχρός, 3; χαλεπός, 3; ὀκνηρός, 3

Horribīle dictu.

straszyc expavescio, 3, -fēci, -factum; expavesco, 3, -pavi; expavēo, 2, -pavi; pávido, 1, -āvi, -ātum; terrēo, 2, -ui, -itum; terrífico, 1, -āvi, -ātum; térrito, 1, -āvi, -ātum; φοβερίζω; ἐκφοβέω; μορμολύττομαι

straszydło horrendum, -i n.; formīdo, -īnis f.; monstrum, -i n.; portentum, -i n.; terriculum, -i n.; τὸ φόβητρον, -ου

strata ammissio, -ōnis f.; damnum, -i n.; decrementum, -i n.; detrimentum, -i n.;

privatio, -ōnis f.; pérditas, -ātis f.; iactūra, -ae f.; calámītas, -ātis f.; ἡ ἀποβολή, -ῆς; ἡ βλήβη, -ης; ἡ ζημία, -ας; ἡ ἄτη, -ης; ἡ ἀπώλεια, -ας

strategia strategia, -ae f.; ars, -tis f. béllica; τὸ στρατήγημα, -ατος; ἡ στρατηγία, -ας

strategiczny strateg(ic)us, 3; στρατηγικός, 3

stratosfera stratosphaera, -ae f.; ἡ στρατοσφαῖρα, -ας

stratować conculco, 1, -āvi, -ātum; καταπατέω

strawa cibātus, -us m.; cibus, -i m.; esca, -ae f.; pábulum, -i n.; victus, -us m.; ἡ τροφή, -ῆς

strawiony digestus, 3; πεπτός, 3

strawność digestibīlitas, -ātis f.; ἡ πεπτικότητα, -ητος

strawny digestibīlis, -e; πεπτικός, 3

straż custodia, -ae f.; excubiae, -arum f.pl.; vigilia, -ae f.; ἡ φυλακή, -ῆς; ἡ τήρησις, -εως; ἡ σκοπία, -ᾶς

~ **przednia** agmen, -īnis n. primum; ~ **średnia** agmen medium; ~ **tylna** agmen

últimum (novíssimum, extrēmum); ~ **przyboczna** satélites, -um m.pl.; custōdes, -um m.pl. (stipatores, -um) córporis; ~ **pożarna** incendiorum praesidia, -ōrum n.pl.

strażak vigil, -ilis m.; siphonarius, -ii m.; ὁ σιφωνίστης, -ου

strażnica custodia, -ae f.; statio, -ōnis f.; spēcūla, -ae f.; ἡ σκοπή, -ῆς; ἡ φυλακή, -ῆς

strażnik custos, -odis m.; speculātor, -ōris m.; vigil, -ilis m.; excúbitor, -ōris m.;

tutelarius, -ii m.; ὁ φύλαξ, -ακος; ὁ ἐπίσκοπος, -ου; ὁ ἐπόπτης, -ου; ὁ δορυφόρος, -ου

strącać detundo, 3, -tūdi, -tū(n)sum; detrūdo, 3, -trūsi, -trūsum; deeruo, 3, -rui, -ūtum;

praecipito, 1, -āvi, -ātum; ἐκτινάσσω; κατακρημνίζω; καταρρίπτω; καταβάλλω

strącenie praecipitatio, -ōnis f.; ἡ κατακρήμανσις, -εως

strącony praecipitatus, 3; κατακρημνός, 3

strązkowy leguminālis, -e; κελυφοειδής, -ές

strąk cicer, -ēris m.; follícūlus, -i m.; legūmen, -īnis n.; siliqua, -ae f.; τὸ κέλυφος, -ου; τὸ κεράτιον, -ου

strefa zona, -ae f.; ἡ στροφή, -ῆς; ἡ ζώνη, -ης

streszczać reassūmo, 3, -sumpsi, -sumptum; recapítulo, 1, -āvi, -ātum; summātim (bréviter, capitulātim) exprōno, 3, -sui, -situm; paucis verbis *alqd* absolvo, 3, -solvi, -solūtum; ἀνακεφαλαιόομαι; συντέμνω

streszczenie abstractum, -i n.; argumentum, -i n.; compendium, -ii n.; extractum, -i n.; summarium, -ii n.; ἡ ἀνακεφαλαίωσις, -εως; ἡ ἐπιτομή, -ῆς

stręczyciel 1. (nierządnic) leno, -ōnis m.; ὁ πορνοβόσκος, -ου; ὁ προαγωγεύς, -έως;
2. (handlowy) mediātor, -ōris m.; ὁ μεσίτης, -ου

stręczycielka lena, -ae f.; ἡ προαγωγή, -ῆς

stręczyć lenócinor, 1, -ātus sum; προαγωγεύω

stręczycielstwo lenocinium, -ii n.; ἡ προαγωγή, -ας

strofa strophā, -ae f.; ἡ στροφή, -ῆς

strofować incrépito, 1, -avi, -atum; increpo, 1, -crépuī, -crépitum (-avi, -atum); obiurgo, 1, -āvi, -ātum; reprehendo, 3, -ndī, -nsum; ἐπιτιμάω; μέμφομαι; μωμάομαι; ἐλέγχω

stroić 1. (ubierać) vestio, 4, -īvi, -ītum; ἐνδύω; στολίζω; **2. (ozdabiać)** décoro, 1, -āvi, -ātum; (ex)orno, 1, -āvi, -ātum; κοσμέω; **3. (muzycznie)** accordo, 1, -avi, -atum; accómodo, 1, -āvi, -ātum; íntono, 1, -āvi, -ātum; ῥυθμίζω

stroik (muz.) diapason n. (*nieodm.*); ἡ διαπασῶν (*nieodm.*)

stromizna árduum, -i n.; acclívitas, -ātis f.; ὁ κρημνός, -οῦ

stromy árduus, 3; asper, 3; acclīvis, -e; declīvis, -e; πρηνής, -ές; κρημνώδης, -ες; κατάκρημνος, -ον

Árdua prima via est.

strona 1. (kierunek) latus, -ēris n.; pars, -rtis f.; ἡ πλευρά, -ᾶς; τὸ μέρος, -εος; **2.**

(**książki**) página, -ae f.; ἡ σελίδα, -ης; **3. (okolica)** regio, -ōnis f.; fines, -ium m.pl.; loca, -ōrum n.pl.; τὸ κλίμα, -ατος; τὰ ὄρια, -ων; ἡ χώρα, -ας

Audiātur et áltera pars. Nihil est ab omni parte beatum.

z tej strony (przyim.) cis z acc.; ἔμπροσθεν z gen.; (*przysł.*) citra; ἔμπροσθεν

z tamtej strony (przyim.) contra z acc.; ultra z acc.; trans z acc.; πέραν z gen.; (*przysł.*) ultra, ultro, e contra; πέραν

przeciagnać kogoś na swoją ~ suum *alqm* facio, 3, feci, factum; **ja z mojej** ~ ego quidem

stronica página, -ae f.; ἡ σελίδα, -ης

stronić effugio, 3, -fugi, -; évito, 1, -āvi, -ātum; λανθάνω; ἀποτρέπω

stronnictwo fractio, -ōnis f.; factio, -ōnis f.; pars, -rtis f.; ἡ αἵρεσις, -εως; τὸ μέρος, -εος; ἡ μερίς, -ίδος

stronniczy inobiectīvus, 3; προσωπόλημπος, -ον

stronnik adhaerens, -entis m.; sectātor, -ōris m.; assecla, -ae m.; fautor, -ōris m.; ὁ σπουδαστής, -οῦ

strop contignatio, -ōnis f.; lacūnar, -aris n.; láquear, -aris n.; ἡ στέγη, -ης; ἡ ὀροφή, -ῆς

stroskany afflictus, 3; sollícitus, 3; μεριμνητός, 3

strój indumentum,-i *n.*; induviae,-arum *f.pl.*; hábitus,-us *m.*; ornatus,-us *m.*; vestis,-is *f.*; vestimentum,-i *n.*; τὸ ἔνδυμα,-ατος; ὁ κόσμος, -ου; ἡ στολή,-ῆς; ὁ ὠραϊσμός,-οῦ

In vestimentis non est sapientia mentis.

stróż custos,-odis *m.*; defensor,-ōris *m.*; speculātor,-ōris *m.*; vigil,-ilis *m.*; ὁ φύλαξ,-ακος; ὁ ἐπόπτης,-ου; ὁ ἐπίσκοπος,-ου

struchleć derigesco, 3,-rigui, -; πήγνυμαι

strudzony defessus, 3; defatigātus, 3; κατάκοπτος,-ον; κατάπονος,-ον; πονηρός, 3

strug plana,-ae *f.*; raspatus,-us *m.*; ὁ ξυστήρ,-ῆρος; ἡ ῥυκάνη,-ης

struga torrētūlus,-i *m.*; vénula,-ae *f.*; τὸ ῥεῦμα,-ατος

strugać rado, 3, rasi, rasum; raspo, 1,-āvi,-ātum; rúncino, 1,-āvi,-ātum; ξυρέω

struganie rasio,-ōnis *f.*; raspatio,-ōnis *f.*; ἡ ξῦσις,-εως

strugany raspatus, 3; ξυρούμενος, 3

struktura structūra,-ae *f.*; ἡ ἐνδώμησις,-εως; ἡ διάρθρωσις,-εως

strumień flumen,-inis *n.*; fluvíolus,-i *m.*; rivus,-i *m.*; unda,-ae *f.*; torrens,-entis *m.*; ἡ πηγή,-ῆς; ὁ χειμάρρους,-ου; ὁ χείμαρρος,-ου; τὸ ῥεῦμα,-ατος; ὁ ῥοῦς, ῥοῦ

struna c(h)orda,-ae *f.*; fides,-is *f.*; nervus,-i *m.*; τὸ νεῦρον,-ου; ἡ χορδή,-ῆς

strunowy chordālis,-e; χορδαῖος, 3

strup crusta,-ae *f.*; gluma,-ae *f.*; porriġo,-inis *f.*; rupia,-ae *f.*; ἡ ἐσχάρα,-ας; ἡ ἐφελκίς,-ίδος

strupek crústula,-ae *f.*; τὸ ἐσχάριον,-ου

strupowaty crustōsus, 3; squarrōsus, 3; ἐσχαρώδης,-ες

struś struthio,-ōnis *m.*; struthocamēlus,-i *m.*; ὁ στρουθοκάμηλος,-ου

strych superiora,-um *m.pl.*; subgrundium,-ii *n.*; τὸ ὑπόστεγον,-ου

stryczek capistrum,-i *n.*; iácūlus,-i *n.*; láqueus,-i *m.*; restis,-is *f.*; ἡ στραγγάλη,-ης; ἡ τραχηλάγχη,-ης

stryj pátruus,-i *m.*; ὁ πάτριος,-ωος

stryjeczny patruēlis,-e; πάτριος, 3

strzał iactus,-us *m.*; missus,-us *m.*; ἡ βολή,-ῆς

strzała sagitta,-ae *f.*; spículum,-i *n.*; τὸ βέλος,-εος; τὸ τόξευμα,-ατος; ὁ ἰός,-οῦ; ὁ ὀϊστός,-οῦ

strzałka 1. (kierunkowa) indicātor,-ōris *m.*; ἡ ἐνδείκτης,-ου; **2. (anat.)** fibula,-ae *f.*; canna,-ae *f.* minor; ἡ περόνη,-ης; **3. (wodna)** sagittaria,-ae *f.*; ὁ ὀϊστός,-οῦ

strzaskać contundo, 3,-tūdi,-tūsum; comminuo, 3,-ui,-utum; καταθλάω; ῥαίω; συνθλάω; θραύω

strzaskanie comminutio,-ōnis *f.*; contusio,-ōnis *f.*; ἡ κατάθλασμα,-ατος

strzaskany comminutus, 3; contūsus, 3; κατάθλατος,-ον

strząsać decutio, 3,-cussi,-cussum; ἐκτινάσσω

strzec alqd custodio, 4,-vi,-itum; servo, 1,-āvi,-ātum; tuëor, 2, túitus (tutus) sum;

vígilo, 1,-āvi,-ātum; φυλάττω; φρουρέω; (δια)τηρέω; ἀσφαλίζω; (**s. się**) cavëo,

2, cavi, cautum *alqd, ab alqo*; προσέχω; ἀσφαλίζομαι; προφυλάττομαι; p. zachowywać

Cave ab hómine unius libri! Cave canem!

strzecha culmus, -i *m.*; subgrundium, -ii *n.*; τὸ στέγασμα, -ατος

strzelać iaculor, 1, -ātus sum; mitto, 3, misi, missum; πυροβολέω; βάλλω; ῥίπτω; (*z luku*) sagitto, 1, -āvi, -ātum; τοξεύω

strzelanie iaculatio, -ōnis *f.*; ἡ βολή, -ῆς

strzelanina coniaculatio, -ōnis *f.*; ὁ ῥιπτασμός, -οῦ

strzelba *sclopetum, -i *n.*

strzelec iaculātor, -ōris *m.*; missor, -ōris *m.*; ὁ βόλος, -ου; (*z luku*) sagittarius, -i *m.*; ὁ τοξευτήρ, -ῆρος; (*z karabinu*) sclopetātor, -ōris *m.*

strzelecki iaculatorius, 3; βολικός, 3; τοξευτικός, 3

strzelectwo *sclopetatio, -ōnis *f.*

strzelnica iaculatorium, -ii *n.*; τὸ βολιτήριον, -ου

strzemię stapia, -ae *f.*

strzęp lacinia, -ae *f.*; ὁ ῥάκος, -ου; ἡ λακίς, -ίδος

strzępek carūncŭla, -ae *f.*; fimbria, -ae *f.*; flocc(ul)us, -i *m.*; τὸ ῥάκιον, -ου

strzępiasty fimbriatus, 3; ῥακόμεις, -εσσα, -εν

strzępić lācero, 1, -āvi, -ātum; ῥακίζω

strzyc tondēo, 2, totondi, tonsum; decalvo, 1, -āvi, -ātum; dīseco, 1, -secui, -sectum; κείρω

strzykawka iniector, -ōris *m.*; syringa, -ae *f.*; ἡ σύριγξ, -ιγγος

strzyżenie tonsio, -ōnis *f.*; ἡ κείρωσις, -εως

studencki studēnticus, 3; φοιτητικός, 3

student studens, -entis *m.*; studiōsus, -i *m.*; alumnus, -i *m.* acadēmicus; ὁ φοιτητής, -οῦ

studiować *alicui rei* studēo, 2, -ui, - ; lēctito, 1, -āvi, -ātum; pervóluto, 1, -āvi, -ātum; φοιτάω; σπουδάζω; μελετάω

studnia rúteus, -i *m.*; fons, -ntis *m.*; τὸ φρέαρ, -ατος; τὸ ὕδρευμα, -ατος

studzienny puteālis, -e; fontānus, 3; φρεατιαῖος, 3

studzić frigefacio, 3, -feci, -factum; ψύχω

stuk rumor, -ōris *m.*; percussus, -us *m.*; τὸ κροῦσμα, -ατος

stukać percutio, 3, -cussi, -cussum; pulso, 1, -āvi, -ātum; pulto, 1, -āvi, -ātum; quatio, 3, - , quassum; κρούω; πατάσσω; τύπτω

stuknięcie pulsus, -us *m.*; percussus, -us *m.*; pulsatio, -ōnis *f.*; ἡ κροῦσις, -εως

stulecie centennarium, -ii *n.*; ἡ ἑκατονταετία, -ας; (*jako wiek*) saeculum, -i *n.*; aevum, -i *n.*; ὁ αἰών, -ῶνος

stuletni centennarius, 3; ἑκατονταέτηρος, -ον

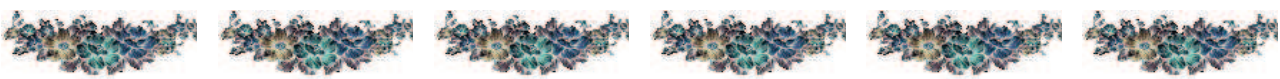
stula stola, -ae *f.*; ἡ στολή, -ῆς

stuprocentowy centigrādus, 3; ἑκατοντάτοκος, -ον

stwardniający indūrans, -antis; induratīvus, 3; σκληρυντικός, 3

stwardniały indurātus, 3; σκληρός, 3; σκιρῶδης, -ες

stwardnieć (ab)duresco, 3, durui, - ; constagno, 1, -āvi, -ātum; σκιρόομαι
stwardnienie dūrītas, -ātis *f.*; duritia, -ae *f.*; durities, -ei *f.*; induratio, -ōnis *f.*; ὁ
 σκληρυσμός, -οῦ; ἡ σκίρωσις, -εως; ἡ πώρωσις, -εως
stwierdzać abstípulor, 1, -ātus sum; affirmo, 1, -āvi, -ātum; constāto, 1, -āvi, -ātum;
 verífico, 1, -āvi, -ātum; ἐπιδηλόω; μαρτυρέω
stwierdzenie affirmatio, -ōnis *f.*; constatatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐπιδήλωσις, -εως
stworzenie 1. (stwarzanie) creatio, -ōnis *f.*; animatio, -ōnis *f.*; ἡ κτίσις, -εως; **2.**
 (stwór) creatūra, -ae *f.*; factum, -i *n.*; τὸ κτίσμα, -ατος; τὸ ποίημα, -ατος; ἡ
 φύσις, -εως
stworzyciel creātor, -ōris *m.*; cōnditor, -ōris *m.*; ὁ δημιουργός, -οῦ; ὁ κτίστης, -ου
stworzyć creo, 1, -āvi, -ātum; condo, 3, -dīdi, -dītum; efficio, 3, -fēcī, -fectum;
 κατασκευάζω; κτίζω; δημιουργέω; ποιέω
styczeń Ianuarius, -ii *m.*; ὁ γαμηλιών, -ῶνος
styczna (mat.) contigna, -ae *f.*; ἡ συναφή, -ῆς
styczność contígnitas, -ātis *f.*; contactus, -us *m.*; nexus, -us *m.*; ἡ σύναψις, -εως; (mat.)
 contingentia, -ae *f.*; ἡ σύναψις, -εως
styczny adhaerens, -entis; contignus, 3; συναφής, -ές
stygmat stigma, -atis *n.*; τὸ στίγμα, -ατος
stygnąć (in)frigesco, 3, -xi, - ; frígīdus fio, fieri, factus sum; ψύχομαι
styk contactus, -us *m.*; iunctio, -ōnis *f.*; iunctūra, -ae *f.*; ἡ συναφή, -ῆς
stykać contingo, 3, -tigi, -tactum; coniungo, 3, -iunxi, -iunctum; συνάπτω
Styks Styx, Stygis *f.*; Στύξ, Στυγός ἡ
Rzeka w świecie podziemnym; najstarsze dziecko Okeanosa i Tethys.
styl stilus, -i *m.*; modus, -i *m.*; ratio, -ōnis *f.*; via, -ae *f.*; ordo, -īnis *m.*; ὁ τρόπος, -ου; (w
 architektury) genus, -ēris *n.*
styłowy stílicus, 3; τροπικός, 3
stymulacja stimulatio, -ōnis *f.*; τὸ ὄρμημα, -ατος; ἡ ὄρμη, -ῆς
stymulator stimulātor, -ōris *m.*; τὸ ὄρμητήριον, -ου
stymulować stímulo, 1, -āvi, -ātum; incito, 1, -āvi, -ātum; ὀρμάω
stypa prandium, -ii *n.* (épulum, -i *n.*) fúnebre; exsequium, -ii *n.*; stips, -is *f.*;
 silicernium, -ii *n.*; τὸ περίδειπνον, -ου; ὁ τάφος, -ου
stypendium stipendium, -ii *n.*; ἡ ὑποτροφία, -ας
stypendysta *stipendiarius, -ii *m.*; ὁ ὑπότροφος, -ου
subiektywny subiectīvus, 3; ὑπόδοξος, -ον; ὑποκειμενικός, 3
sublimacja sublimatio, -ōnis *f.*; ἡ ὑψωσις, -εως
sublokator *sublocātor, -ōris *m.*; ὁ ὑποικος, -ου
subordynacja subordinatio, -ōnis *f.*; oboedientia, -ae *f.*; ἡ ὑπακοή, -ῆς; ἡ ὑπόταξις, -εως
subskrybent *subscribens, -entis *m.*; ὁ ὑπόγραφος, -ου
subskrypcja *subscriptio, -ōnis *f.*; ἡ ὑπογραφή, -ῆς
substancja substantia, -ae *f.*; materia, -ae *f.*; materies, -ei *f.*; essentia, -ae *f.*; concretio, -

ōnis f.; rei, rei f.; natūra, -ae f.; ἡ ὑπαρξις, -εως; ἡ ὑπόστασις, -εως; ἡ σύστασις, -εως; ἡ οὐσία, -ας

substancjalny 1. (materialny) *materiālis, -e; reālis, -e; ὑπαρκτός, 3; οὐσιώδης, -ες;*

2. (istotowy) *substantiālis, -e; essentiālis, -e; ὑποστατικός, 3*

substrat *substrātum, -i n.; τὸ ὑπόστρωμα, -ατος*

subsydiować **subsidiō, 1, -ātus sum; auxiliū do, 1, dedi, datum; βοηθέω*

subsydium **subsidiū, -ii n.; auxiliū, -ii n.; ἡ βοήθησις, -εως*

subtelność *subtilitas, -ātis f.; tēnitas, -ātis f.; tenūitas, -ātis f.; ἡ μαλακότης, -ητος; ἡ λεπτότης, -ητος*

subtelny *delicātus, 3; sūbtīlis, -e; tēnuis, -e; μαλακός, 3; λεπτός, 3*

subwencja **subventio, -ōnis f.; auxiliū, -ii n.; τὸ βοήθημα, -ατος*

subwencjonować *alicui subvenio, 4, -veni, -ventum; βοηθέω*

suchar *pannis, -is m. biscoctus (bucellatus); copta, -ae f.*

suchość *ariditas, -ātis f.; siccitas, -ātis f.; ὁ ἀσμός, -οῦ; ἡ ξηρότης, -ητος*

suchotniczy *phthisicus, 3; tābidus, 3; tuberculōsus, 3; φθισικός, 3; συντακής, -ές*

suchoty *phthisis, -is f.; tabes, -is f.; tuberculōsis, -is f.; ἡ φθίσις, -εως*

suchy *āridus, 3; siccus, 3; torrens, -entis; tōrridus, 3; ξηρός, 3; ἄνυδρος, -ον*

sufit *lāquear, -aris n.; lacūnar, -aris f.; tectum, -i n.; ἡ ὀροφή, -ῆς*

sufler **suggesor, -ōris m.; ὁ ὑποδεικτής, -οῦ*

sugerować *sūggero, 3, -gessi, -gestum; ὑποτίθημαι*

sugestia *suggestio, -ōnis f.; insinuatō, -ōnis f.; ἡ ὑπόθεσις, -εως*

sugestywny *suggestīvus, 3; ὑποθετικός, 3*

sukces *successus, -us m.; res, rerum f.pl. secundae; eventus, -us m. secundus; ἡ ἐπιτυχία, -ας; ἡ εὐτύχησις, -εως*

sukienka *vesticūla, -ae f.; replum, -i n.; τὸ πέπλιον, -ου; τὸ σείρινον, -ου; τὸ χιτωνάριον, -ου*

Ubi deest replum, non est perfectum gaudium.

suknia *stola, -ae f.; palla, -ae f.; vestis, -is f. muliebris; ἡ στολή, -ῆς; ὁ πέπλος, -ου; (wytworna) cyclas, -adis f.; rotunda, -ae f.; ἡ ποδήρης, -ητος*

sukiennice *pannificina, -ae f.; τὸ ἱστουργεῖον, -ου*

sukiennik *lānifex, -icis m.; pānnifex, -icis m.; ὁ ἱστουργός, -οῦ*

sukno *pannus, -i m.; τὸ ἱστίον, -ου*

sukurs *auxiliū, -ii n.; succursus, -us m.; ἡ βοήθεια, -ας*

sultan **sultānus, -i; soldānus, -i m.*

sum (*zool.*) *silurus, -i m.; ὁ σίλουρος, -ου*

suma *summa, -ae f.; caput, -itis n.; τὸ κεφαλαίωμα, -ατος; τὸ ἄθροισμα, -ατος; τὸ σύνολον, -ου; τὸ πλήρωμα, -ατος*

sumienie *conscientia, -ae f.; ἡ συνείδησις, -εως; ὁ νεφρός, -οῦ*

Mea mihi conscientia pluris est, quam omnium sermo.

człowiek bez ~ *homo sine ulla religione; z czystym* ~ *salvā fide; bonā mente;*

bono ánimo; **mieć nieczyste** ~ conscientiā mala angor, 3
sumienność diligentia,-ae f.; scrupulositas,-ātis f.; honestas,-ātis f.; accuratio,-ōnis f.;
 ἡ ἀκρίβεια,-ας; ἡ σπουδή,-ῆς
sumienny accurātus, 3; díligens,-entis; honestus, 3; scrupulōsus, 3; sevērus, 3;
 ἀκριβής,-ές; φιλόστοργος,-ον; σπουδαῖος, 3
sumować addo, 3,-dīdi,-dītum; summo, 1,-āvi,-ātum; προσδίδωμι; (*streszczać*)
 reassūmo, 3,-sumpsi,-sumptum; κεφαλαιῶ
sumowanie additio,-ōnis f.; ἡ πρόσδοσις,-εως
superlatyw superlatīvum,-i n.; τὸ ὑπερφερόμενον,-ου
surogat surrogātum,-i n.; ἡ ἀντίδοσις,-εως
surowica serum,-i n.; ὁ ὀρ(ρ)ός,-οῦ
surowiczy serōsus, 3; ὀρώδης,-εσ
surowiec materia,-ae f. (prima); τὸ ὑλικόν,-οῦ; ἡ ὕλη,-ης (πρώτη)
surowizna crūdītas,-ātis f.; ἡ ἀσθηρότης,-ητος
surowość duritia,-ae f.; dúritas,-ātis f.; durities,-ei f.; inclementia,-ae f.; rigor,-ōris m.;
 sevērītas,-ātis f.; ἡ ἀσθηρία,-ας; ἡ ἀποτομία,-ας; ἡ σκληρότης,-ητος
surowy 1. (np. pokarm) crudus, 3; incoctus, 3; ἀσθηρός, 3; **2. (niekulturalny)**
 rudis,-e; crudus, 3; incultus, 3; impolitus, 3; rústicus, 3; ἄγριος, 3; ἀνήμερος,-ον;
3. (klimat) rígidus, 3; τραχύς,-εῖα,-ύ; **4. (ponury, twardy)** austērus, 3; durus, 3;
 acerbus, 3; gravis,-e; immītis,-e; rigorōsus, 3; sevērus, 3; tétricus, 3; torvus, 3;
 ἀσθηρός, 3; χαλεπός, 3; σκληρός, 3; βαρύς,-εῖα,-ύ
sus saltus,-us m.; τὸ ἄλμα,-ατος; ἡ ἔκπήδησις,-εως
susza arídītas,-ātis f.; sitis,-is f.; síccītas,-ātis f.; ἡ ἀυονή,-ῆς; ἡ ξηρότης,-ητος; ἡ
 ξηρασία,-ας
suszarnia siccatorium,-ii n.; τὸ ξηρατεῖον,-ου
suszenie siccatio,-ōnis f.; ἡ ξήρα(ν)σις,-εως
suszony siccatus, 3; ξηραινόμενος, 3; ξηρός, 3
suszyć (ex)sicco, 1,-āvi,-ātum; arefacio, 3,-feci,-factum; ξηραίνω; ἀυαίνω;
 σκελετεύω
sutanna stola,-ae f.; podēres,-is f.; ἡ ποδήρης,-ητος; ἡ στολή,-ῆς
sutek mamma,-ae f.; papilla,-ae f.; glándula,-ae f. mammaria,-ae f.; ἡ θηλή,-ῆς; ὁ
 μαστός,-οῦ
sutkowy mammālis,-e; μαστοειδής,-ές
suty abundans,-antis; copiōsus, 3; dives,-itis; μακρός, 3; πλούσιος, 3
suwać traho, 3, traxi, tractum; ὠθέω
suwerenność independentia,-ae f.; autonomia,-ae f.; ἡ αὐτονομία,-ας; τὸ κράτος,-
 εως
suwerenny independens,-entis; αὐτόνομος,-ον
swada suasoria,-ae f.; suasio,-ōnis f.; vivácītas,-ātis f.; τὸ πάθος,-εως
swary lites,-um f.pl.; rixae,-arum f.pl.; αἱ ἔριδες,-ῶν
swat prónubus,-i m.; ὁ προμνηστικός,-οῦ

swatka prónuba,-ae *f.*; ἡ προμνήστρια,-ας
swatać prónubo, 1,-āvi,-ātum; προμνάομαι
swawola impúnitas,-ātis *f.*; lascivia,-ae *f.*; ὁ κῶμος,-ου; ἡ τρυφή,-ῆς
swawolić gurrio, 4,-īvi,-ītum; lascivio, 4,-ii,-itum; κωμάζω; τρυφάω
swawolny frívolus, 3; lascīvus, 3; κωμαστικός, 3
swędzący pruriginōsus, 3; κνηθόμενος, 3
swędzenie prurīgo,-īnis *f.*; prúritus,-us *m.*; psora,-ae *f.*; scalpturīgo,-īnis *f.*; κνηθμός,-οῦ; ὁ ὀδαξησμός,-οῦ
swędzić prurio, 4,-īvi,-ītum; κνήθομαι
swoboda libertas,-ātis *f.*; licentia,-ae *f.*; arbitrium,-ii *n.* líberum; ἡ ἐλευθερία,-ας; ἡ παρρησία,-ας
swobodny 1. (wolny) liber,-era,-erum; independens,-entis; ἐλεύθερος, 3; **2. (naturalny)** naturālis,-e; παρρησιαστικός, 3
swoisty spécificus, 3; peculiaris,-e; singularis,-e; ἴδιος, 3; κλίτος, 3
swojak nostras,-atis *m.*; ὁ ἡμέτερος,-ου
swojski 1. (dotyczący kraju) indígenus, 3; φυλετικός, 3; συμπατριώτης,-ες; **2. (dotyczący domu)** domésticus, 3; familiaris,-e; nostras,-atis; οἰκεῖος, 3
swój suus, 3; σός, 3; ἴδιος, 3; (patrz: mój, twój, nasz, wasz)
Sybilla Sibylla,-ae *f.*; Σιβύλλη,-ης
Imię kapłanki przekazującej wyrocznie Apollona. Najstynniejszą z helleńskich Sybill jest Sybilla z Erytraj w Troadzie. Jedna z tradycji utożsamia tę Sybillę z Sybillą z Cumae w Kampanii, która odegrała wielką rolę w mitach rzymskich.
sycić sáturo, 1,-āvi,-ātum; satio, 1,-āvi,-ātum; κορέννυμι; χορτάζω
syczący stridens,-entis; síbilus, 3; συρίζων,-ουσα,-ον
syczeć stridēo, 2, stridi, -; síbilo, 1,-āvi,-ātum; συρίζω; σίζω
syphilis syphilis,-is *f.*; ἡ σίφιλις,-εως
syfon siphō,-ōnis *m.*; ὁ σίφων,-ωνος
sygnalizacja signalisatio,-ōnis *f.*; ἡ σημασία,-ας
sygnalizować índico, 1,-āvi,-ātum; signífico, 1,-āvi,-ātum; signálisho, 1,-āvi,-ātum; σημαίνω
sygnał signāle,-is *n.*; signum,-i *n.*; τὸ σῆμα,-ατος; ἡ σημείωσις,-εως
sygnatariusz signatarius,-ii *m.*; ὁ σημαντικός,-οῦ
sygnatura signatūra,-ae *f.*; τὸ σημειῖον,-ου
sygnet *signetum,-i *n.*; ánūlus,-i *m.* signatorius; ὁ σημαντήρ,-ῆρος; ἡ σφραγίς,-ίδος
syk síbilus,-us *m.*; ὁ συριγμός,-οῦ
sykać síbilo, 1,-āvi,-ātum; συρίζω
sykomora (bot.) sycómorus,-i *f.*; ἡ συκομορέα,-ας
sylaba syllaba,-ae *f.*; ἡ συλλαβή,-ῆς
sylabizować syllabīzo, 1,-āvi,-ātum; syllabātim lego, 3, legi, lectum; συλλαβίζω
Sylen Silenus,-i *m.*; Σιληνός,-οῦ

Nazwa nadawana podstarzałym satyrom, a także imię własne wychowawcy Dionizosa. Był bardzo brzydki, miał zadarty nos, grube wargi i spojrzenie byka. Miał wielki brzuch; przedstawiano go zazwyczaj na ośle.

sylogizm syllogismus, -i m.; ὁ συλλογισμός, -οῦ

Sylwan Silvānus, -i m.

Rzymskie bóstwo opiekujące się lasami, utożsamiane czasami z rzymskim Faunem i greckim Panem. Przedstawiany był jako starzec, ale o wielkiej sile żywotnej.

Sylwester *festum, -i n. pervigilii Silvestri

sylwetka forma, -ae f.; líněa, -ae f.; τὸ σχῆμα, -ατος; ἡ μορφή, -ῆς

symbioza symbiōsis, -is f.; mutualismus, -i m.; commensalismus, -i m.; ἡ συμβίωσις, -εως

symbol symbolum, -i n.; symbolus, -i m.; effigies, -ei f.; emblēma, -atis n.; indicium, -ii n.; imāgo, -īnis f.; signum, -i n.; τὸ σύμβολον, -ου; τὸ ἔμβλημα, -ατος; ὁ τύπος, -ου; (władzy) insignia, -ium n.pl.

symboliczny significans, -antis; symbólicus, 3; συμβολικός, 3

symbolizować portendo, 3, -tendi, -tentum; συμβάλλω

symetria symmetria, -ae f.; congruentia, -ae f.; ἡ συμμετρία, -ας

symetryczny symmétricus, 3; σύμμετρος, -ον

symfonia symphonia, -ae f.; ἡ συμφωνία, -ας

symfoniczny symphónicus, 3; σύμφωνος, -ον

sympatia sympathia, -ae f.; prónītas, -ātis f.; consensus, -us m.; concordia, -ae f.; ἡ συμπάθεια, -ας; ἡ φιλία, -ας

sympatyczny sympáthicus, 3; pronus, 3; gratus, 3; συμπαθής, -ές; φιλικός, 3

symptom nota, -ae f.; signum, -i n.; symptōma, -atis n.; symptōmum, -i n.; τὸ σύμπτωμα, -ατος

symptomatyczny symptomáticus, 3; συμπτωματικός, 3

symulacja simulatio, -ōnis f.; ἡ ὑπόκρισις, -εως

symulant simulātor, -ōris m.; ὁ ὑποκριτής, -ῆς

symulować símulo, 1, -āvi, -ātum; fingo, 3, finxi, fictum; ὑποκρίνομαι

syn filius, -ii m.; natus, -i m.; génitus, -i m.; ὁ υἱός, -οῦ; τὸ τέκνον, -ου

synagoga synagōga, -ae f.; ἡ συναγωγή, -ῆς

synapsa (biol.) synapsis, -is f.; ἡ σύναψις, -εως

synchronizacja synchronizatio, -ōnis f.; ὁ συγχρονισμός, -οῦ

synchronizować synchronīzo, 1, -avi, -atum; tempus accómodo, 1, -āvi, -ātum; συγχρονίζω

syndrom syndroma, -atis n.; ἡ συνδρομή, -ῆς

syndyk syndicus, -i m.; curātor, -ōris m.; ὁ σύνδικος, -ου

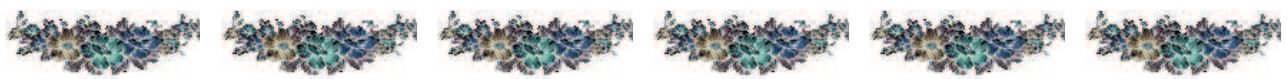
syndykat *syndicātus, -us m.; ἡ συνδικαστία, -ας

synkopa syncopa, -ae f.; ἡ συγκοπή, -ῆς

synod synodus, -i f.; conventus, -us m.; concilium, -ii n.; ἡ σύνοδος, -ου

synogarlica turtur, -uris m.; ὁ τρυγών, -όνος

synonim synónymus,-i *m.*; synónyma,-atis *n.*; τὸ συνώνυμον,-ου
synoptyczny synópticus, 3; συνοπτικός, 3
synowa nurus,-us *f.*; filiastra,-ae *f.* (*też pasierbica*); ἡ νύμφη,-ης; ἡ νύός,-οῦ
synowski filiālis,-e; υἰώδης,-ες
syntaksa syntaxis,-is *f.*; ἡ σύνταξις,-εως
syntetyczny synthéticus, 3; artificiáliter compósitus, 3; συνθετικός, 3
synteza summa,-ae *f.*; compositio,-ōnis *f.*; syntaxis,-is *f.*; σύνθεσις,-εως
synuś filíolus,-i *m.*; τὸ ὑΐδιον,-ου
syrać sipo, 1,-āvi,-ātum; supo, 1,-āvi,-ātum; profundo, 3,-fudi,-fusum (effundēre, infundēre); χέω; χόω; πάσσω
s. = **rozsypywać** spargo, 3, sparsi, sparsum; σκορπίζω
s. np. wał exstruo, 3,-struxi,-structum; χωματίζω
sypiac dórmito, 1,-āvi,-ātum; κοιμάομαι
sybialnia dormitorium,-ii *n.*; cubīle,-is *n.*; cubículum,-i *n.*; thorus,-i *m.*; thálamus,-i *m.*; ὁ κοιτών,-ῶνος; τὸ δωμάτιον,-ου; ὁ θάλαμος,-ου
sybialny dormitoriālis,-e; θαλαμιός, 3
syпки sipábīlis,-e; ψαφαρός, 3; κραῦρος, 3
Syrena Sirēn,-ēnis *f.*; Σειρήν,-ῆνος
Syrenami były bóstwa morskie, pół kobiety i pół ptaki, córki Melpomeny i rzeczynego boga Acheloosa. Siedzibę miały na jednej z wysp Morza Śródziemnego, śpiewem swym wabiły przepływających żeglarzy, a gdy okręty wpadały na skały, pożerały nieostrożnych.
syrop sírupus,-i *m.*; ὁ σύρροπος,-ου
system ratio,-ōnis *f.*; ordo,-īnis *m.*; systēma,-atis *n.*; modus,-i *m.*; méthodus,-i *f.*; τὸ σύστημα,-ατος
systematyczny systemáticus, 3; συστηματικός, 3
systematyka systemática,-ae *f.*; ἡ συστηματική,-ῆς
s. w biologii:
dział divisio,-ōnis *f.*
poddział subdivisio,-ōnis *f.*
gromada, klasa classis,-is *f.*
podklasa subclassis,-is *f.*
rząd ordo,-īnis *m.*
podrząd subordo,-īnis *m.*
rodzina familia,-ae *f.*
podrodzina subfamilia,-ae *f.*
plemię tribus,-us *f.*
podplemię súbtribus,-us *f.*
rodzaj genus,-ēris *n.*
podrodzaj súbgenus,-ēris *n.*
sekcja sectio,-ōnis *f.*

gatunek species, -ei *f.*

podgatunek subspecies, -ei *f.*

odmiana varietas, -ātis *f.*

pododmiana subvarietas, -ātis *f.*

forma forma, -ae *f.*

klon clonus, -i *m.*

systemowy systemáticus, 3; συστηματικός, 3

sytość sati(et)as, -ātis *f.*; saturatio, -ōnis *f.*; satúrītas, -ātis *f.*; ἡ πλησμονή, -ῆς; ὁ κόρος, -ου; ἡ χορτασία, -ας

sytuacja situs, -us *m.*; condicio, -ōnis *f.* (*też plur.*); status, -us *m.*; ἡ συνθήκη, -ης; ἡ κατάστασις, -εως

syty satiatas, 3; satur, 3; saturatus, 3; plenus, 3; πλήρης, -εσ

Szyf Sisyphus, -i *m.*; Σίσυφος, -ου

Syn Ajolosa, założyciel miasta Korynt. Mąż Merope, ojciec Glaukosa, dziadek Bellorofonta. Najprzebieglejszy ze śmiertelnych. Pokutował za grzechy w krainie zmarłych wytaczając na górę ciężki głaz, który ze szczytu spadał na dół.

szabla ensis, -is *m.* falcatus; gladius, -ii *m.*; spatha, -ae *f.*; copis, -is *f.*; harpe, -is *f.*; ἡ μάχαιρα, -ας; ἡ ῥομφαία, -ας; ὁ ξίφος, -ου; (*perska*) acinaces, -is *m.*; ὁ ἀκινάκης, -ου

szablon exemplum, -i *n.*; typus, -i *m.*; ὁ τύπος, -ου; ὁ ὑπογραμμός, -οῦ

szablony ensiformis, -e; ξιφοειδής, -ές; μαχαιρωτός, 3; ἀρπατοειδής, -ές

szach scac(c)us, -i *m.*; ὁ πεσσός, -οῦ

szachista scac(c)ātor, -ōris *m.*; ὁ πεσσευτής, -οῦ

szachownica scac(c)arium, -ii *n.*; τὰ πεσσά, -ῶν πεντέγραμμα

szachraj fraudator, -oris *im.*; *malversātor, -ōris *m.*; ὁ ἐξαπατατήρ, -ῆρος

szachrajstwo fraus, -dis *f.*; fallacia, -ae *f.*; *malversatio, -ōnis *f.*; nundinatio, -ōnis *f.*; τὸ ἀπάτημα, -ατος

szachrować fallo, 3, fefelli, falsum; decipio, 3, -cēpi, -ceptum; núndinor, 1, -ātus sum; ἀπατάω

szachy scac(c)orum ludus, -i *m.*; scaciludium, -ii *n.*; ἡ πεττεία, -ας

szacować aestimo, 1, -āvi, -ātum; censēo, 2, -sui, -sum; exístimo, 1, -āvi, -ātum; pretio, 1, -āvi, -ātum; taxo, 1, -āvi, -ātum; (δια)τιμάω; λογίζομαι

szacunek 1. (poszanowanie) aestimatio, -ōnis *f.*; honor, -ōris *m.*; honos, -ōris *m.*; observatio, -ōnis *f.*; observantia, -ae *f.*; pīetas, -ātis *f.*; respectus, -us *m.*; reverentia, -ae *f.*; verecundia, -ae *f.*; veneratio, -ōnis *f.*; ἡ τιμή, -ῆς; ἡ αἰδώς, -οῦς; ἡ εὐλάβεια, -ας; ἡ ἐντροπή, -ῆς; τὸ ἀξίωμα, -ατος; **2. (ocena)** aestimatio, -ōnis *f.*; censūra, -ae *f.*; existimatio, -ōnis *f.*; taxatio, -ōnis *f.*; ἡ ἀξίωσις, -εως; τὸ κρίμα, -ατος; ἡ τιμή, -ῆς

Magna fuit quondam capitis reverentia cani.

szafa armarium, -ii *n.*; ἡ πυργίς, -ῖδος

szafarz dispensātor, -ōris *m.*; ὁ μεταδότης, -ου

szafir sa(p)phīrus,-i *m.*; ἡ σάπφειρος,-ου
szafka armarīolum,-i *n.*; ὁ πυργίσκος,-ου
szafować dispendo, 3,-ndi,-nsum; largior, 4,-itus sum; μεταδίδωμι
szafowanie dispensatio,-ōnis *f.*; largitio,-ōnis *f.*; ἡ μετάδοσις,-εως
szafran crocus,-us *m.*; crócinum,-i *n.*; ὁ κρίκος,-ου
szafranowy cróceus, 3; κροκωτός, 3
szajka latrocinium,-ii *n.*; τὸ ληστήριον,-ου
szakal Canis,-is *m.* aureus; ὁ θῶς, θῶός
szal, szalik focāle,-is *n.*; amictorium,-ii *n.*; anaboladium,-ii *n.*; supparum,-i *n.*; ἡ ἀμπεχόνη,-ης; τὸ ἀμπέχορον,-ου
szala mensorium,-ii *n.*; lanx,-cis *f.*; ἡ πλάστιγξ,-ιγγος; ἡ τρυτάνη,-ης
szalbierz fraudātor,-ōris *m.*; ὁ ἐξαπατατήρ,-ῆρος
szaleć delīro, 1,-āvi,-ātum; dementio, 4,-īvi,-ītum; furio, 4,-īvi,-ītum; insanio, 4,-īvi,-ītum; saevio, 4,-ii,-itum; μαίνομαι; διαγριαίνω
szalej jadowity (bot.) Cicūta,-ae *f.* virōsa; ὁ ἀλλός,-οῦ
szaleństwo, szal delirium,-ii *n.*; dementia,-ae *f.*; furor,-ōris *m.*; rabies,-ei *f.*; insania,-ae *f.*; amentia,-ae *f.*; vecordia,-ae *f.*; ὁ θυμός,-οῦ; ἡ κακοδαιμονία,-ας; ἡ ἀφροσύνη,-ης; ἡ μανία, -ας; ὁ φρενετισμός,-οῦ; ἡ μωρία,-ας
Immódica ira gignit insaniam. Ira initium insaniae est.
szalka lāncūla,-ae *f.*; τὸ πλαστίγγιον,-ου
szalony 1. (pozbawiony rozumu) effrenātus, 3; furibundus, 3; furiōsus, 3; insānus, 3; malesānus, 3; rábidus, 3; rabiōsus, 3; vecors,-ordis; φρενομανής,-ές; μαινόμενος, 3; μανικός, 3; **2. (gwaltowny)** véhemens,-entis; ῥαγδαίος, 3; μαίμακος, 3; λάβρος, 3
szalupa navicella,-ae *f.*; lintrícūla,-ae *f.*; ὁ λέμβος,-ου; τὸ ἐφόλκιον,-ου; ἡ σκάφη,-ης
szal p. szaleństwo
w szal wprawiać furio, 1,-āvi,-ātum; μαινοποιέω
szalas cásula,-ae *f.*; tectilium,-ii *n.*; ἡ σκηνή,-ῆς; ἡ κλισία,-ας
szambelan camerarius,-ii *m.*; cubicularius,-ii *m.*; ὁ κοιτωνίτης,-ου
szambo latrīna,-ae *f.*; τὸ ἀποχωρητήριον,-ου
szampan *vinum,-i *n.* spumans (spumescens)
szampon *saponātum,-i *n.*; *lomentum,-i *n.* capillare
szaniec agger,-ēris *m.*; dunio,-ōnis *f.*; lórica,-ae *f.*; metella,-ae *f.*; praesidium,-ii *n.*; vallatio,-ōnis *f.*; vallum,-i *n.*; ὁ προμαχεών,-ῶνος; ὁ χάραξ,-ακος; τὸ ἔρκος,-εος
szanować 1. (oddawać szacunek) colo, 3, colui, cultum; aestimo, 1,-āvi,-ātum; honorífico, 1,-āvi,-ātum; honōro, 1,-āvi,-ātum; respecto, 1,-āvi,-ātum; curo, 1,-āvi,-ātum; (re)véneror, 1,-ātus sum; (re)vérēor, 2-veritus sum; (ἐκ)τιμάω; σέβομαι; αἰδέομαι; ἐντρέπω; θαυμάζω; θεραπεύω; **2. (oszczędzać)** conservo, 1,-āvi,-ātum; parco, 3, peperci, parsum; φείδομαι
szanowany honorātus, 3; honorificātus, 3; reverentiālis,-e; venerábilis,-e; αἰδοῖος, 3;

ἀξιωματικός, 3; τίμιος, 3; τιμήεις,-εσσα,-εν
szanowny egregius, 3; respectabilis,-e; illustrissimus, 3; venerabilis,-e; clarus, 3;
 αἰδοιωδης,-ες; ἀξιωματικός, 3; σεβαστός, 3; σεμνός, 3; τιμήεις,-εσσα,-εν
szansa possibilitas,-ātis f.; occasio,-ōnis f.; ἡ ἀφορμή,-ῆς; ὁ τόπος,-ου
szarak (*zajac*) lepus,-ōris m.; ὁ λέπορις,-ιδος; ὁ λαγώς,-ῶ
szarańcza locusta,-ae f.; ἡ μολουρίς,-ίδος; ἡ ἀκρίς,-ίδος
szarawary saraballum,-i n.; sarabara,-ae f.; ἡ σαράβαρα,-ας
szarfa religāmen,-īnis n.; sabānum,-i n.; ἡ ταινία,-ας
szargać diffāmo, 1,-āvi,-ātum; contāmino, 1,-āvi,-ātum; dedécoro, 1,-āvi,-ātum;
 μιαίνω; δυσφημέω
szarlatan circulātor,-ōris m.; medicaster,-tri m.; praestigiātor,-ōris m.; ὁ ὀχλαγωγός,-
 οῦ; ὁ ψευδουργός,-οῦ
szarlataneria praestigium,-ii n.; ἡ ὀχλαγωγία,-ας
szarpać 1. (tarmosić) conturbo, 1,-āvi,-ātum; quasso, 1,-āvi,-ātum; tormento, 1,-āvi,-
 ātum; traho, 3, traxi, tractum; σπαράσσω; **2. (rozszarpywać)** lácero, 1,-āvi,-
 ātum; lanio, 1,-āvi,-ātum; carpo, 3, carpsi, carptum; διαρήσσω; ῥήγνυμι;
 ἀκυρέω; σπαράσσω
szarpanina rixa,-ae f.; ὁ σπαραγμός, 3
szarpie (*bandaże*) byssus,-i m.; carbasus,-i m.; linamentum,-i n.; línteum,-i n.;
 motarium,-ii n.; ὁ ἐπίδεσμος,-ου; τὰ ξύσματα,-ων; τὸ τίλμα,-ατος
szaruga tempus,-ōris n. pluviōsum; ὁ ὀμβρηρός,-οῦ
szary cáneus, 3; cinéreus, 3; gríseus, 3; ravus, 3; pullus, 3; φαιός, 3; σπόδιος, 3;
 χλωρός, 3
szarża 1. (atak jazdy) ímpetus,-us m. équitum; ἡ ἵππομαχία,-ας; **2. (stopień)**
 gradus,-us m.; distinctio,-ōnis f.; ὁ βαθμός,-οῦ; τὸ ζυγόν,-οῦ
szarżować equitatu ímpetum facio, 3, feci, factum; ἵππομαχέω
szastać díssipo, 1,-āvi,-ātum; διασκορπίζω
szata hábitus,-us m.; indumentum,-i n.; vestis,-is f.; vestimentum,-i n.; τὸ ἔνδυμα,-
 ατος; ἡ ἐσθῆς,-ῆτος; ἡ στολή,-ῆς; τὸ περιβόλαιον,-ου
Non vestimentum virum ornat, sed vir vestimentum.
szatan satanas,-ae m.; diábolus,-i m.; cacodaemon,-ōnis m.; ὁ σατανᾶς,-οῦ; ὁ
 διάβολος,-ου; ὁ κακοδαίμων,-ονος
szatański satánicus, 3; diabólicus, 3; σατανικός, 3; διαβολικός, 3; δαιμονιώδης,-ες
szatnia (ex)spoliatorium,-ii n.; vestiarium,-ii n.; τὸ ἀποδυτήριον,-ου
szatniarz vestiarius,-ii m.; ὁ ἐνδυτήριος,-ου
szczapy ligna,-ōrum n.pl.; fornalia,-ium n.pl.; αἱ σχίζαι,-ῶν
szczaw rumex,-icis n.; lapathium,-ii n.; τὸ ὑδρολάπαθον,-ου
szczątek détritum,-i n.; relictum,-i n.; rudimentum,-i n.; vestigium,-ii n.; τὸ λεῖμμα,-
 ατος; τὸ λείψανον,-ου
szczątkowy rudimentālis,-e; relictus, 3; vestigiālis,-e; λειψανικός, 3

szczebel gradus,-us *m.* scalarum; ὁ βαθμός,-οῦ; ὁ κλιμακτήρ,-ῆρος

szczecina saeta,-ae *f.*; ὁ τανύθριξ, τανύτριχος

szczególnie ápprime, particuláriter, plúrimum, praecípue, speciáliter, peculiáriter, singuláriter; μάλιστα; ἰδίως; εἰδικῶς

szczególny praecípuus, 3; particularis,-e; peculiaris,-e; speciális,-e; ἀκροθίνιος, 3; ἴδιος, 3; εἰδικός, 3; περιούσιος,-ον; περισσός, 3

szczegół particuláritas,-ātis *f.*; ἡ λεπτομέρεια,-ας

szczegółowo late, fuse, multis verbis; λεπτομερῶς

szczegółowy particulátus, 3; λεπτομερής,-ές

szcekać latro, 1,-āvi,-ātum; θώύσσω; ὕλακτέω

Canis tímíduS vehementíus latrat quam mordet.

szcekanie latratio,-ōnis *f.*; ἡ ὕλακή,-ῆς

szczelina fissūra,-ae *f.*; fissum,-i *n.*; rima,-ae *f.*; scissūra,-ae *f.*; ἡ διασχίς,-ίδος; ἡ ῥαγή,-ῆς; τὸ χάσμα,-ατος; ἡ σχίσις,-εως; ἡ ὀπή,-ῆς; τὸ διάστημα,-ατος; τὸ σχισμα,-ατος

szczelinka fissula,-ae *f.*; τὸ σχισμίδιον,-ου

szczelny *herméticoS, 3; bene clausus, 3; εὐκλειστος,-ον

szceniak canícūla,-ae *f.*; cátilus,-i *m.*; catellus,-i *m.*; τὸ κυνάριον,-ου; τὸ σκυλάκευμα,-ατος

Planta fuit quercus catulique fuēre leones, et didicit primas Tullius ipse notas.

Leōnem mórtuum etiam cátili mordent.

szczep 1. (gałązka) vírgula,-ae *f.*; surcūlus,-i *m.*; innexus,-us *m.*; τὸ ἔνθεμα,-ατος; **2.**

(odrośl) palmes,-itis *m.*; propāgo,-īnis *f.*; τὸ κλήμα,-ατος; ὁ ὄζος,-ου; **3.**

(plemie) tribus,-us *f.*; ἡ φυλή,-ῆς; ὁ ὄζος,-ου

szczepić 1. (np. drzewko) ínsero, 3,-serui,-sertum; innecto, 3,-nexui,-nexum;

ἐντίθημι; ἐμβάλλω; **2. (przed chorobą)** *vaccinationem facio, 3, feci, factum

szczepienie 1. (np. drzewka) innexio,-ōnis *f.*; insertio,-ōnis *f.*; inoculatio,-ōnis *f.*; ἡ ἔνθεσις,-εως; **2. (przed chorobą)** *vaccinatio,-ōnis *f.*

szczybaty exdentatus, 3; τρυπητός, 3

szczerość sincéritas,-ātis *f.*; simplicitas,-ātis *f.*; puritas,-ātis *f.*; ἡ εἰλικρίνεια,-ας; ἡ ἀπλαστία,-ας; ἡ παρρησία,-ας; ἡ ἀπλότης,-ητος

szczyry cándidus, 3; merus, 3; rectus, 3; sincērus, 3; simplex,-icis; purus, 3;

εἰλικρινής,-ές; ἀπλοῦς,-ῆ,-οῦ; ἀνυπόκρυτος,-ον; ἄδολος,-ον; ἀκέραιος,-ον; ἄγνός, 3; παρρησιαστικός, 3

szczyrze aperte, sincēre, simpliciter; ἀπλῶς; ἄγνῶς; παρρησιαστικῶς

szczęk tinnitus,-us *m.*; ὁ ἄραβος,-ου

szczęka 1. (górna) maxilla,-ae *f.*; mala,-ae *f.*; ἡ γεννύς,-ύος ἄνω; **2. (dolna)**

mandíbula,-ae *f.*; maxilla,-ae *f.* inferior; ὁ γνάθος,-ου; ἡ σιαγών,-όνοS

szczękać tintinno, 1,-āvi,-ātum; ἀραβέω; βαμβαίνω

szczękanie (zębami) odonterismus,-i *m.*; ὁ ὀδοντερισμός,-οῦ; ὁ βρυγμός,-οῦ

szczękowy maxillaris,-e; γναθικός, 3

szcześciarz fortunātus,-i m.; ὁ εὐτυχής,-οῦ

szcześcić secundo, 1,-āvi,-ātum; fortunō, 1,-āvi,-ātum; μακαρίζω

szczeście fortūna,-ae f.; felicitas,-ātis f.; beātum,-i n.; beatitūdo,-īnis f.; salus,-ūtis f.;
res, rerum f.pl. secundae (prósperae, florentes, bonae); ἡ εὐτυχία,-ας; ἡ
εὐδαιμονία,-ας; ἡ μακαριότης,-ητος

Cum fortūna manet, vultum servātis, amīci; cum cecidit, turpi vértitis ora fugā.

*Felicitas humāna numquam in eōdem statu pérmanet. In virtūte pósita est vera
felicitas. Máximae cuique fortūnae mínime credendum est. Sapientia felicitas.*

szcześliwość felicitas,-ātis f.; beatitūdo,-īnis f.; ἡ μακαριότης,-ητος

szcześliwy beatus, 3; faustus, 3; felix,-icis; fortunātus, 3; prosper, 3; secundus, 3;
μακάριος, 3; ὄλβιος, 3; εὐδαίμων,-ον; εὐτυχής,-ές; τυχηρός, 3

Beatus esse sine virtūte nemo potest. Déspice divitias, si vis ánimo esse beatus!

*Donec eris felix, multos numerabis amīcos; témpora si fuerint núbila, solus
eris. Honesta vita beata est. Hectora quis nosset, felix si Troia fuisset? Felix,
qui potuit rerum cognóscere causas! Non ergo felīcem faciunt divitiae. Solae
faciunt virtūtes beatum. Témpore felīci multi numerantur amīci.*

szczodrość generósitas,-ātis f.; munificentia,-ae f.; largitio,-ōnis f.; mansuetūdo,-īnis
f.; ἡ ἀφειδία,-ας; τὸ χαριστικόν,-οῦ

szczodry largitiōsus, 3; muníficus, 3; χαριστικός, 3; εὐμετάδοτος,-ον

szczoteczka saetósula,-ae f.; τὸ τριχίνιον,-ου

szczotka saetōsa,-ae f.; penícŭlus,-i m.; verrículum,-i n.; ὁ κνηστήρ,-ῆρος

~ **do obuwia** penícŭlus calcarius; ~ **do ubrań** penícŭlus vestiarius; ~ **do włosów**
verriculum crineum; penícŭlus comatorius; ~ **do zębów** penícŭlus dentarius

szczotkować cármino, 1,-āvi,-ātum; strigillo, 1,-āvi,-ātum; κνίζω

szczotkowanie strigillatio,-ōnis f.; ἡ κνηῆσις,-εως

szczupak esox,-ocis m.; lucius,-ii m.

szczupleć tenuesco, 3,-cui, -; λεπτόνομαι

szczupłość exigúitas,-ātis f.; subtílitas,-ātis f.; tenuítas,-ātis f.; ἡ λεπτότης,-ητος

szczupły éxilis,-e; exíguus, 3; macilentus, 3; súbtílilis,-e; ténuis,-e; λεπτός, 3;

ἐπίρρικνος,-ον; σκληφρός, 3

szczur rattus,-us m.; glis, gliris m.; ὁ ποντικός,-οῦ

szczwany astūtus, 3; dolōsus, 3; δόλιος, 3

szczycić się gloriōr, 1,-ātus sum; superbio, 1,-āvi,-ātum; καυχάομαι

szczygieł cardúelis,-is f.; ὁ χρυστομητρικος,-ιδος

szczypać véllico, 1,-āvi,-ātum; vello, 3, velli (vulsi), vulsum; τίλλω; (np. pokrzywa)
pungo, 3, punxi, punctum; κεντέω

szczypanie vellicatio,-ōnis f.; ἡ τίλσις,-εως

szczy pawka forficŭla,-ae f.; τὸ λαβίδιον,-ου

szczy pce fórcēps,-ipis m.f.; forfex,-icis f.; ἡ χηλή,-ῆς; ὁ καρκίνος, -ου; ἡ λαβίς,-
ίδος

szczypiorek Allium,-ii *n.* Schoenoprasum

szczypta excussus,-us *m.*; pugillus,-i *m.*; τὸ τιλμάτιον,-ου

szczyt acrum,-i *n.*; apex,-icis *m.*; cacūmen,-īnis *n.*; culmen,-īnis *n.*; fastigium,-ii *n.*;
pinna,-ae *f.*; pinnāculum,-i *n.*; sūmmītas,-ātis *f.*; vervex,-icis *m.*; ἡ ἄκρα,-ας; τὸ
ἄκρον,-ου; ἡ ἄκμή,-ῆς; ἡ κορυφή,-ῆς; ὁ κόρυμβος,-ου; τὸ πτερύγιον,-ου

szczytowanie culminatio,-ōnis *f.*; ἡ ἄκμή,-ῆς; (*plciowe*) orgasmus,-i *m.*; ὁ
ὄργασμός,-οῦ

szczytowy apicālis,-e; cacuminālis,-e; culminālis,-e; κορυφαῖος, 3; ἄκρος, 3;
ἄκμαῖος, 3

szef principalis,-is *m.*; praeses,-idis *m.*; dux,-cis *m.*; patronus,-i *m.*; praefectus,-i *m.*; ὁ
προστάτης,-ου; ὁ προϊστάμενος,-ου

szefostwo principale,-is *n.*; régimen,-īnis *n.*; ἡ προστασία,-ας

szelest strépitus,-us *m.*; frémītus,-us *m.*; τὸ ψαίρωμα,-ατος

szeleścić strépito, 1,-āvi,-ātum; ψαίρω

szelka funda,-ae *f.*; ἡ σφενδόνη,-ης

szemrać fremo, 3, -ui, -itum; múrmuro, 1, -avi, -atum; susurro, 1, -avi, -atum;
φρυάσσω; γογγύζω; λαλάζω

szemranie murmurratio,-ōnis *f.*; murmur,-uris *m.*; susurrus,-us *m.*; frémītus,-us *m.*; ὁ
γογγυσμός,-οῦ; ὁ ψιθυρισμός,-οῦ

szepczący mússitans,-antis; susurrans,-antis; ψίθυρος, 3

szept mússitus,-us *m.*; murmur,-ūris *n.*; susurratio,-ōnis *f.*; susurrus,-us *m.*; τὸ
ψιθύρισμα,-ατος; ὁ ψιθυρισμός,-οῦ

szeptać musso, 1,-āvi,-ātum; mússito, 1,-āvi,-ātum; mutio, 4,-īvi,-ītum; susurro, 1,-
āvi,-ātum; ψιθυρίζω

szereg ordo,-īnis *m.*; series,-ei *f.*; versus,-us *m.*; ὁ στίχος,-ου; ὁ ὄρμαθός,-οῦ;
(*żołnierzy*) agmen,-īnis *n.*; ἡ φάλαγξ,-αγγος; ἡ τάξις,-εως

szeregować continuo, 1,-āvi,-ātum; órđino, 1,-āvi,-ātum; classífico, 1,-āvi,-ātum;
συντάττω; στιχάω; στοιχίζω

szeregowiec gregarius,-ii *m.*; manipularius,-ii *m.*; ὁ στοιχήρης,-ου

szermierka battualia,-ae *f.*; ars,-tis *f.* battuendi; ἡ μαχή,-ῆς

szermierz gladiātor,-ōris *m.*; ὁ μαχητής,-οῦ

szeroki amplus, 3; latus, 3; laxus, 3; pátilus, 3; spatiōsus, 3; vastus, 3; εὐρύς,-εῖα,-ύ;
εὐρύχωρος,-ον; πλατύς,-εῖα,-ύ; πυκνός, 3; πλακερός, 3

szeroko ample, late, laxe, spatiose; εὐρυχώρως

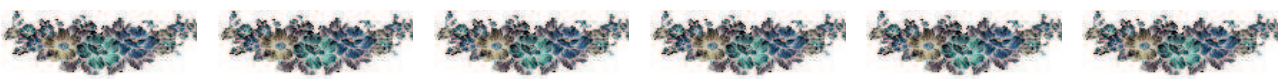
szerokość latitūdo,-īnis *f.*; τὸ πλάτος,-εως; ἡ πλατύτης,-ητος; τὸ εὖρος,-εως

szerszeń Vespa,-ae *f.* crabro; ὁ ἀρθρηδών,-ῶνος

szерzenie diffusio,-ōnis *f.*; divulgatio,-ōnis *f.*; propagatio,-ōnis *f.*; ἡ διαφήμη,-ης; ὁ
διαφημισμός,-οῦ

szерzyć diffundo, 3,-fusi,-fusum; divulgo, 1,-āvi,-ātum; propāgo, 1,-āvi,-ātum;
πλατύνω; διαφημίζω

sześcian cubus,-i *m.*; talus,-i *m.*; hexá(h)edrum,-i *n.*; ὁ κύβος,-ου; τὸ ἑξάεδρον, -ου
sześcienny cúbicus, 3; cubóideus, 3; κυβοειδής,-ές; γυαλός, 3
sześcioboczny hexagonālis,-e; sexolaterālis,-e; ἑξάπλευρος,-ον; ἑξάεδρος,-ον
sześciobok hexagonium,-ii *n.*; sexolatus,-ēris *n.*; τὸ ἑξάπλευρον,-ου; τὸ ἑξάεδρον,-ου
sześciokąt hexagonium,-ii *n.*; sexángulum,-i *n.*; τὸ ἑξάγωνον,-ου
sześciokątny hexagonālis,-e; sexángŭlus, 3; ἑξάγωνος,-ον
sześciokrotny sextuplex,-icis; ἑξαπλάσιος, 3
sześciolecie sexennium,-ii *n.*; ἡ ἑξετία,-ας
sześćioletni sexennis,-e; ἑξέτης,-ες
sześć sex; ἕξ
sześćdziesiąt sexaginta; ἑξήκοντα
sześćdziesiąty sexagésimus, 3; ἑξηκοστός, 3
sześćset sescenti,-ae,-a; ἑξακόσιοι,-αι,-α
szew sutūra,-ae *f.*; raphe,-es *f.*; ἡ ῥαφή,-ῆς
szewc calceātor,-ōris *m.*; sutor,-ōris *m.*; ὁ ἔμβαδας,-ου; ὁ ῥαφιδεύς,-έως; ὁ κρηπιδοποιός,-οῦ
Sutor ne supra crēpidam iudicārit!
szewski calceatorius, 3; sutrīnus, 3; ῥαπτικός, 3
szkalować calumnior, 1,-ātus sum; gannio, 4,-tīvi,-tītum; denigro, 1,-āvi,-ātum; διαβάλλω; δυσφημέω
Audacter calumniare, semper aliquid haeret.
szkaradny abominandus, 3; abominābīlis,-e; horribīlis,-e; turpis,-e; αἰσχρός, 3
szkarłat blatta,-ae *f.*; coccum,-i *n.*; phoenicium,-ii *n.*; púrpora,-ae *f.*; sandyx,-ycis *f.*; scarlatum,-i *n.*; ὁ κόκκος,-ου
szkarłatny coccíneus, 3; purpúreus, 3; scarlatinus, 3; κόκκινος, 3; πορφυροῦς,-ῆ,-οῦν
szkatulka scátula,-ae *f.*; capitulāta,-ae *f.*; cístula,-ae *f.*; τὸ κιβώτιον,-ου; ἡ ἀλαβαστροθήκη,-ης
szkic delineatio,-ōnis *f.*; lineamentum,-i *n.*; schēma,-atis *n.*; τὸ ἰχνογράφημα,-ατος; τὸ σχέδιον,-ου; ὁ ὑπογραμμός,-οῦ
szkicować delineo, 1,-āvi,-ātum; ἰχνογράφω
szkielet scéletus,-i; scéletum,-i *n.*; ὁ σκελετός,-οῦ
szkielko mikroskopowe *lamella,-ae *f.*
szklanka caldellus,-i *m.*; róculum,-i *n.* vítreum; τὸ ποτήριον,-ου
szklany vítreus, 3; vitrīnus, 3; ὑάλινος, 3; ὑάλεος, 3
szklarz vitreātor,-ōris *m.*; ὁ ὑαλουργός,-οῦ
szkliwo adamántinum,-i *n.*; enamelum,-i *n.*; τὸ ἀδαμάντινον,-ου
szkło vitrum,-i *n.*; ἡ ὑάλος,-ου
szkoda detrimentum,-i *n.*; damnum,-i *n.*; iactūra,-ae *f.*; malum,-i *n.*; clades,-is *f.*; nox(i)a,-ae *f.*; pérđitas,-ātis *f.*; ἡ ἄτη,-ης; ἡ ζημία,-ας; ἡ βλάβη,-ης; τὸ

βλάμμα,-ατος; ἡ φθορία,-ας

Sero, post damnum sapiens solet esse Polōnus. Videant cōsules, ne quid detrimenti res pūblica capiat.

szkodliwość noxa,-ae f.; noxia,-ae f.; nocibīlitas,-ātis f.; nocīvitas,-ātis f.; ἡ βλαβερότης,-ητος

szkodliwy damnōsus, 3; deleterius, 3; nocens,-entis; nocīvus, 3; nōcūus, 3; noxius, 3; perniciābīlis,-e; perniciōsus, 3; βλαβερός, 3; βλαπτικός, ζημιώδης,-ες; 3; φθόριος, 3; κακός, 3; (dla zdrowia) morbi(fi)cus, 3; mōrbidus, 3; morbōsus, 3; νοσηρός, 3

szkodnik ānimal,-is n. noxium; ὁ βλαπτικός,-οῦ; ὁ λυμενών,-ῶνος

szkodzić nocēo, 2,-cui,-citum *alicui*; affligo, 3,-flixi,-flictum; detrimento, 1,-āvi,-ātum; detrimentum do, 1, dedi, datum (infero, infēre, intuli, illātum); pēssimo, 1,-āvi,-ātum; βλάπτω; ἀδικέω; ζημιόω; κακόω; κακοποιέω; λυμαίνομαι
Primum, non nocēre. Quae nocent, docent. Nocentem qui defendit, sibi crimen facit.

cóż szkodzi? quid obstat? quid impedit?

szkolenie instructio,-ōnis f.; ἡ διδασκαλία,-ας

szkolić ēduco, 1,-āvi,-ātum; erudio, 4, -ivi, -itum; docēo, 2, -cui, -ctum; instruo, 3,-struxi,-structum; διδάσκω

szkolny scholāsticus, 3; σχολικός, 3

szkoła schola,-ae f.; ludus,-i m.; gymnasium,-ii n.; lyceum,-i n.; ἡ σχολή,-ῆς; τὸ σχολεῖον,-ου; τὸ χορηγεῖον, -ου; τὸ παιδευτήριον,-ου

Non scholae, sed vitae discimus.

szkopuł scōpūlus,-i m.; ἡ μέριμνα,-ης

szkorbut scōrbutus,-i m.; putredo,-īnis f. ἡ στομακάκκη,-ης; ὁ λιμόψωρος,-ου

szkutnictwo naupagium,-ii n.; ars,-tis f. naves construendi; ἡ ναυπηγία,-ας

szlaban repāgulum,-i n.; τὸ κώλυμα, -ατος

szlachcic nōbilis,-is m.; vir nōbili gēnere natus; ὁ εὐπατρίδης,-ου

szlachecki nobilaris,-e; gentilicius, 3; εὐπατέρειος, 3; γενναῖος, ε

szlachtetwo nobīlitas,-ātis f.; ἡ γενναιότης,-ητος; ἡ εὐπατέρεια,-ας

szlachetność honestas,-ātis f.; ingenūitas,-ātis f.; ἡ χρηστότης,-ητος; ἡ εὐσχημοσύνη,-ης; ἡ γενναιότης,-ητος

szlachetny honestus, 3; generōsus, 3; ingēnuus, 3; nōbilis,-e; bonus, 3; frugālis,-e;

frugi (*nieodm.*); εὐσχήμονος, -ον; εὐγενικός,-όν; ἐπίσημος,-ον; ἔνδοξος,-ον; τίμιος, 3; εὐγενής,-ές; ἔσθλός, 3; εὐφυής,-ές; (*sz. kamień*) gemma,-ae f.

Generōsos ānimos labor nutrit. Honesta mors turpi vitā potior. Honesta vita beata est. Homo frugi omnia recte facit. Omnium doctrīna ingenuarum et humanarum artium uno quodam velut societatis vinculo continētur. Verbum nōbile debet esse stābile.

szlachta nobīlitas,-ātis f.; nobīles,-ium m.pl.; οἱ εὐπατρίδες,-ων

szlak tractus,-us m.; vestigium,-ii n.; ἡ ἀτραπός,-οῦ; ἡ πορεία,-ας; ὁ δρόμος,-ου;

τὸ ῥάμμα,-ατος
szlam borbor,-ōris *m.*; burdo,-ōnis *m.*; limósitas,-ātis *f.*; limus,-i *m.*; lutum,-i *n.*; ὁ
 γλῆδος,-ου; ἡ ἄσις,-εως; ὁ βόρβορος,-ου; ὁ πηλός,-οῦ
szlif politio,-ōnis *f.*; politūra,-ae *f.*; ἡ λειότης,-ητος
szlifierz cabitarius,-ii *m.*; pinarius,-ii *m.*; politor,-ōris *m.*; ὁ λειοποιός,-οῦ
szlifować polio, 4,-īvi,-ītum; λειόω
szlifowany politus, 3; λειούμενος, 3
szloch fletus,-us *m.*; plangor,-ōris *m.*; ululātus,-us *m.*; ὁ ὄδυρμός,-οῦ; ὁ θρηῆνος,-ου;
 τὸ στέναγμα,-ατος
szlochać flēo, 2,-ēvi,-ētum; lacrimo, 1,-āvi,-ātum; lamento, 1,-āvi,-ātum; plango, 3,-
 nxi,-nctum; singulto, 1,-āvi,-ātum; úlulo, 1,-āvi,-ātum; ἀλαλάζω; θρηνέω;
 ὀδύρομαι; ἀνασταλύζω
szmaragd smaragdus,-i *m.f.*; ὁ σμάραγδος,-ου
szmata pannus,-i *m.*; lacinia,-ae *f.*; drappus,-i *m.*; ὁ ῥάκος,-ου
szmer frémitus,-us *m.*; murmur,-ūris *n.*; rumor,-ōris *m.*; strépitus,-us *m.*; susurrus,-us
m.; ὁ ψιθυρισμός,-οῦ; (*sercowy*) cardiophonia,-ae *f.*; ἡ καρδιοφωνία,-ας
szminka offucia,-ae *f.*; fucus,-i *m.*; pigmentum,-i *n.*; τὸ φυκίον,-ου
sznur funis,-is *m.*; restis,-is *f.*; rudens,-entis *m.*; linum,-i *n.*; strángulum,-i *n.*; tortum,-i
n.; ἡ ἀρτάνη,-ης; ἡ σχοινίς,-ίδος; ἡ σειρά,-ᾶς; τὸ σπάρτον,-ου; ὁ κάλως,
 κάλω; ὁ δεσμός,-οῦ
sznurek funícŭlus,-i *m.*; cánua,-ae *f.*; crinícŭla,-ae *f.*; restícŭla,-ae *f.*; τὸ σπαρτίον,-
 ου; τὸ σχοινίον,-ου
sznurować (ob)stringo, 3, strinxi, strictum; συνδέω
sznurowadło crinícŭla,-ae *f.*; obstrágulum,-i *n.*; corrigia,-ae *f.*; τὸ σχοινίον,-ου
sznurowy funicularis,-e; σχοινώδης,-ες
szok nervorum ictus,-us *m.*
szopa praesaepe,-is *n.*; nubilarium,-ii *n.*; ferrarium,-ii *n.*; ὁ καλιός,-οῦ; τὸ
 κλεισίον,-ου
szorstki asper, 3; austērus, 3; hispīdus, 3; rudis,-e; scabrōsus, 3; squálidus, 3; trux,-
 ucis; αὐστηρός, 3; ἄγναφος,-ον; τραχύς,-εῖα,-ύ; σκληρός, 3
szorstkość aspérītas,-ātis *f.*; austérītas,-ātis *f.*; scabritia,-ae *f.*; ἡ τραχύτης,-ητος
szóstka senio,-ōnis *m.*; ἡ ἐξάς,-άδος
szósty sextus, 3; ἕκτος, 3
szpada spatha,-ae *f.*; dolo,-ōnis *m.*; ἡ σπάθη,-ης
szpagat cheleuma,-atis *n.*; τὸ χέλευμα,-ατος
szpak sturnus,-i *m.*; ὁ ψάρ, ψαρός
szpalta columna,-ae *f.*; ἡ στήλη,-ης
szpara fissūra,-ae *f.*; rima,-ae *f.*; orificium,-ii *n.*; ἡ ῥαγάς,-άδος; ἡ ῥαγή,-ῆς; ἡ
 διασχίς,-ίδος; ἡ τρυμαλιά,-ᾶς
szparag aspáragus,-i *m.*; ὁ ἀσπάραγος,-ου

szparka rímula,-ae f.; τὸ ῥάγιον,-ου

szpecié (de)turpo, 1,-āvi,-ātum; flagitio, 1,-āvi,-ātum; foedo, 1,-āvi,-ātum; indécoro, 1,-āvi,-ātum; καταισχύνω

szperacz explorātor,-ōris m.; investigātor,-ōris m.; ὁ ζητητής,-οῦ

szperać explōro, 1,-āvi,-ātum; invéstigo, 1,-āvi,-ātum; inscrūtor, 1,-ātus sum; rimor, 1,-ātus sum; scrútino, 1,-āvi,-ātum; ζητέω

szpetny deformis,-e; turpis,-e; foedus, 3; taeter, 3; αἰσχρός, 3

Naturalia non sunt turpia. Non tam praeclarum est scire Latīne quam turpe nescīre.

szpetota turpitūdo,-īnis f.; defórmitas,-ātis f.; foeditas,-ātis f.; ἡ ἀσχημοσύνη,-η; ἡ αἰσχρότης,-ητος

szpic spículum,-i n.; cacúmen,-īnis n.; apex,-icis m.; ἡ ἀκμή,-ῆς; τὸ ἄκρον,-ου

szpicel 1. (agent) explorātor,-ōris m.; speculātor,-ōris m.; ὁ ἐπόπτης,-ου; ὁ

κατάσκοπος,-ου; **2. (donosiciel)** delātor,-ōris m.; tráditor,-ōris m.; παραδότης,-ου

szpiclować 1. (szpiegować) explōro, 1,-āvi,-ātum; spéculor, 1,-ātus sum; dispicio, 3,-spexi,-spectum; invéstigo, 1,-āvi,-ātum; κατασκοπέω; **2. (donosić)** tradō, 3,-dīdi,-dītum; καταγγέλλω; παραδίδωμι

szpieg explorātor,-ōris m.; speculātor,-ōris m.; investigātor,-ōris m.; ὁ ἐπόπτης,-ου; ὁ κατάσκοπος,-ου

szpiegostwo speculatio,-ōnis f.; ἡ κατασκοπή,-ῆς

szpiegować p. szpiclować

szpiegowski speculatorius, 3; κατασκοπικός, 3

szpik medulla,-ae f.; ὁ μυελός,-οῦ

szpilka spínula,-ae f.; fibula,-ae f.; taringa,-ae f.; ἡ κνηστίς,-ίδος

szpinak spinacia,-ae f.; spinacium,-ii n.

szpital *hospitāle,-is n.; hospitium,-ii n.; infirmarium,-ii n.; infirmeria,-ae f.;

valetudinarium,-ii n.; nosocomium,-ii n.; τὸ νοσοκομεῖον,-ου; ἡ κλινική,-ῆς

szpitalny hospitālis,-e; κλινικός, 3

szpon fálcŭla,-ae f.; unguícŭla,-ae f.; unguis,-is m.; ὁ ὄνυξ,-υχος; ἡ χηλή,-ῆς

szprot (zool.) sprattus,-i m.; ἡ σαρδέλη,-ης

szprycha radius,-ii m. (birotae); ἡ κνημία,-ας; ἡ ἄκτίς,-ῖνος

szpulka orbícŭlus,-i m.

szpunt obturáculum,-i n.; τὸ βύσμα,-ατος

szrama cicātrix,-icis f.; ἡ ὠτειλή,-ῆς

szranki repágula,-ōrum n.pl.; missa,-ae f. equorum; τὰ οἰκήματα,-ων

szron gelicidium,-ii n.; gelicidia,-ae f.; ἡ πάχνη,-ης; ἡ πηγάς,-άδος; ἡ στιβή,-ῆς

sztab ducatio,-ōnis f.; ducātus,-us m.; praefectūra,-ae f.; ἡ στρατηγία,-ας

sztaba tálĕa,-ae f.; τὸ κλειῖθρον,-ου; τὸ χύμα,-ατος

sztandar vexillum,-i n.; ἡ σημαία,-ας

sztorm tempestas,-ātis f.; procella,-ae f.; ἡ θύελλα,-ης; ἡ σπιλάς,-άδος

sztuczka artificium,-ii *n.*; techna,-ae *f.*; τὸ τέχνασμα,-ατος; τὸ μεθόδιον,-ου

sztuczny 1. (wykonany sztucznie) artificiālis,-e; ficticius, 3; τεχνικός, 3;

τεχνητός, 3; **2. (nienaturalny)** falsus, 3; fictus, 3; affectatus, 3; innaturālis,-e; ψευδής,-ές

sztućce instrumenta,-ōrum *n.pl.* escaria

sztuka 1. (artyzm) ars, artis *f.*; artificium,-ii *n.*; ἡ τέχνη,-ης; ἡ τέχνησις,-εως;

2. (kawalek) pars,-rtis *f.*; portio,-ōnis *f.*; segmentum,-i *n.*; ἡ τομή,-ῆς; ἡ μερίς,-ίδος; **3. (sceniczna)** fābula,-ae *f.*; τὸ δρᾶμα,-ατος

Ars non habet osōrem nisi ignorantem. Artes innumerābiles repertae sunt docente naturā. Ars longa, vita brevis. Ars alit artificem. Ars est artem celāre. Arte et Marte. Artem quaevis alit terra. Ars aemula natūrae. Omnis ars natūrae imitatio est. In arte suā quilibet rex. Laus alit artes. Fames artium magistra. Pax mater artium est. Omnium artium medicīna nobilīssima est. Res valet, ars praestat: si res perit, ars mihi restat. Recuperatā pace artes florescunt. Graecia capta ferum victōrem cepit et artes intulit agresti Latīo. Artes liberales.

sztukateria tectoriolum,-i *n.*; ἡ τεχνουργία,-ας

sztukator gypsarius,-ii *m.*

sztukmistrz praestigitātor,-ōris *m.*; ὁ τεχνίτης,-ου

sztukować addo, 3,-dīdi,-dītum; adiungo, 3,-iunxi,-iunctum; āssuo, 3,-sui,-sutum; προσδίδωμι

szturm īmpetus,-us *m.*; assaltus,-us *m.*; ἡ ὄρμή,-ῆς

szturmować īmpetum facio, 3, feci, factum; ὀρμάομαι

szyft bacillum,-i *n.*; vīrgula,-ae *f.*; τὸ βᾶκλον,-ου

szytlet *miserīcordia,-ae *f.*; pugio,-ōnis *m.*; sica,-ae *f.*; mucro,-ōnis *m.*; τὸ

ἐγχειρίδιον,-ου; τὸ φάσγανον,-ου; τὸ μαχαιρίδιον,-ου

szywnieć rigēo, 2,-ui, -; rigesco, 3,-gui; rīgidus (durus) fio, fieri, factus sum; torpēo, 2,-ui; τανύομαι; ναρκόομαι

szywnienie rigor,-ōris *m.*; ὁ τέτανος,-ου; ἡ νάρκωσις,-εως

szywność rīgiditas,-ātis *f.*; torpēdo,-īnis *f.*; torpor,-ōris *m.*; ἡ ἀκαμψία,-ας; ἡ νάρκη,-ης

szywny inflexībilis,-e; rīgidus, 3; tōrpidus, 3; durus, 3; τετανός, 3; ἀκαμψής,-ές;

ἀκαμπτos,-ον; ναρκώδης,-ες; στάδιος, 3

szuba reno,-ōnis *m.*; ἡ σίσυρα,-ας

szubienica gabalum,-i *n.*; patībulum,-i *n.*

szuflada fōrūlus,-i *m.* recíprocus

szukać quaero, 3, quaesīvi, quaesītum; inquirō, 3,-sīvi,-sītum; invéstigo, 1,-āvi,-ātum; indāgo, 1,-āvi,-ātum; (ἐπι)ζητέω

szukanie quaesitio,-ōnis *f.*; conquisitio,-ōnis *f.*; τὸ ζήτημα,-ατος; ἡ ζήτησις,-εως

szum frēmītus,-us *m.*; murmur,-ūris *n.*; rumor,-ōris *m.*; susurratio,-ōnis *f.*; stridor,-ōris *m.*; ὁ ῥόθος,-ου; ἡ φωνή,-ῆς

szumieć fremo, 3,-ui,-itum; stridēo, 2, stridi, -; ῥοθέω; (o rzece) adaestuo, 1,-āvi,-

ātum; ῥοθέω
szumiący effervescens,-entis; frémidus, 3; ῥόθιος, 3
szumny pompōsus, 3; rumōsus, 3; πομπικός, 3
szumowiny crassamentum,-i n.; τὸ περίψημα,-ατος; ἡ λάμψη,-ης
szuter glárĕa,-ae f.; τὸ ἔλκυσμα,-ατος
szuwały arundinetum,-i n.; ὁ σχοῖνος,-ου
szwaczka sartrix,-icis f.; netrix,-icis f.; ἡ ῥαφιδίς,-ίδος; ἡ ἀκέστρια,-ας
szwadron turma,-ae f.; vexillatio,-ōnis f.; ἡ τάξις,-εως
szwagier levir,-iri m.; ὁ γαμβρός,-οῦ
szwagierka glos, gloris f.; ἡ γαμβρή,-ῆς
szwalnia sartorium,-ii n.; τὸ ῥαφεῖον,-ου
szwank damnum,-i n.; detrimentum,-i n.; pérđitas,-ātis f.; perículum,-i n.; ἡ ζημία,-ας; ἡ βλάβη,-ης
szwankować deficio, 3,-fĕci,-fĕctum; ἀδυνατέω
szyba vitrum,-i n.; quadra,-ae f. vítrea; specular,-aris n.; ἡ ὕαλος,-ου
szybki celer,-ris,-re; citus, 3; móbilis,-e; promptus, 3; pernix,-icis; rápidus, 3; repens,-entis; velox,-ocis; ὀξύς,-εῖα,-ύ; ταχινός, 3; ταχύς,-εῖα,-ύ; στρεπτός, 3
Sit omnis homo velox ad audiendum, tardus autem ad loquendum, et tardus ad iram.
szybko cito, celériter, repente, rápide, velóciter; ταχέως; ταχύ
Bis dat, qui cito dat. Mala herba cito crescit. Quod cito fit, cito perit.
szybkościomierz *tachometrum,-i n.; velocitatis (celeritatis) index,-icis m.; τὸ ταχομέτρον,-ου
szybkość celérĭtas,-ātis f.; pernícĭtas,-ātis f.; rapídĭtas,-ātis f.; velócĭtas,-ātis f.; ἡ ταχύτης,-ητος
szybowiec *velívolum,-i n.; *anemóplanum,-i n.
szybować volo, 1,-āvi,-ātum; πέτομαι; ἀεροπορέω
szycie sutūra,-ae f.; ἡ ῥαφία,-ας
szyc suo, 3, sui, sutum; cuso, 1,-āvi,-ātum; ῥάπτω
szydło lanceólula,-ae f.; τὸ σμιλάριον,-ου
szyderca cavillātor,-ōris m.; derĭsor,-ōris m.; illūsor,-ōris m.; ὁ ἐμπαίκτης,-ου
szyderczy delusorius, 3; cavillabundus, 3; cavillatorius, 3; ἐμπαιγμονός, 3
szyderstwo cavilla,-ae f.; cavillatio,-ōnis f.; derisio,-ōnis f.; derĭsus,-us m.; dicácĭtas,-ātis f.; ludibrium,-ii n.; ludificatio,-ōnis f.; ὁ ἐμπαιγμός,-οῦ; ἡ ἐμπαιγμονή,-ῆς; ὁ κατάγελως,-ωτος
szydło lancéola,-ae f.; súbula,-ae f.; τὸ σμιλάριον,-ου
szydzić cavillor, 1,-ātus sum; delūdo, 3,-lūsi,-lūsum (illudĕre); deridĕo, 2,-risi,-risum; ἐμπαίζω; καταγελάω; μυκτηρίζω; χλευάζω
szyja cervix,-icis f.; collum,-i n.; iúgulum,-i n.; ὁ ἀυχήν,-ένος; ὁ λαιμός,-οῦ; ὁ τράχηλος,-ου

szyjka cervicŭla,-ae *f.*; τὸ τραχήλιον,-ου

szyjny cervicālis,-e; collaris,-e; iugularis,-e; τραχηλιμαῖος, 3

szyk 1. (np. wojskowy) agmen,-īnis *n.*; acies,-ei *f.*; formatio,-ōnis *f.*; ordo,-īnis *m.*;

acies,-ei *f.*; ἡ φάλαγξ,-αγγος; ἡ τάξις,-εως; ἡ παρεμβολή,-ῆς; **2.**

(wytworność) elegantia,-ae *f.*; urbānitas,-ātis *f.*; concinnitas,-ātis *f.*;

ἡ εὐπρέπεια,-ας; **3. (gram.)** constructio,-ōnis *f.*; ἡ σύνταξις,-εως

szykana vexatio,-ōnis *f.*; ἡ βάσανος,-ου

szykanować vexo, 1,-āvi,-ātum; βασανίζω

szykować (prae)paro, 1,-āvi,-ātum; παρασκευάζω; επισκευάζω; ετοιμάζω

szykowny élegans,-antis; gratus, 3; εὐπρεπής,-ές

szyld inscriptio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπιγραφή,-ῆς

szylkret testūdo,-īnis *f.*; ἡ χελώνη,-ης; τὸ χελώνιον,-ου

szylkretowy testudíneus, 3; χελωνικός, 3

szyna (med.) férula,-ae *f.*; tórulus,-i *m.*; ἡ σωλήν,-ῆνος

szynel caracalla,-ae *f.*; paludamentum,-i *n.*; ἡ χλαμύς,-ύδος

szynk caupōna,-ae *f.*; meraria,-ae *f.*; popīna,-ae *f.*; taberna,-ae *f.*; τὸ πανδοχεῖον,-ου

szynka clunis,-is *f.*; perna,-ae *f.*; peraso,-ōnis *m.*; ἡ κωλῆ,-ῆς; ἡ πέρνα,-ης

szynkarka cora,-ae *f.*; ἡ πανδοκεύτρια,-ας

szynkarz caupo,-ōnis *m.*; ὁ πανδοκεύς,-έως

szypulka pedŭncŭlus,-i *m.*; scapus,-i *m.*; caulis,-is *f.*; τὸ ἔσμα,-ατος; ὁ μίσθος, -ου;

ἡ κρέμαστρα,-ας

szyszak cassis,-is *f.*; galĕa,-ae *f.*; ἡ κόρυς,-υθος; ἡ τρυφάλεια,-ας

szyszka conus,-i *m.*; nucamentum,-i *n.*; pínĕa,-ae *f.*; ὁ κῶνος,-ου

szyszkowy pineālis,-e; cónicus, 3; κωνικός, 3

szyszynka (med.) conarium,-ii *n.*; glándula,-ae *f.* pinealis; τὸ κώνιον,-ου; ἡ

ἐπίφυσις,-εως κωνική

szyszynkowy pineālis,-e; κωνικός, 3

Ś

- ściana** paries,-ētis *m.*; murus,-i *m.*; ὁ τοῖχος,-ου
- ścianka** parietīcūlus,-i *m.*; τὸ τοιχίον,-ου
- ściągać** 1. p. **gromadzić**; 2. (**rozdziewać**) devestio, 4,-īvi,-ītum; détraho, 3,-traxi, -tractum; ἐκδύω; 3. (**kurczyć**) cóntraho, 3,-traxi,-tractum; constringo, 3,-strinxī,-strictum; συντέμνω; συντείνω; ῥυτιδῶ; ἀνασπάω; 4. (**importować**) importo, 1,-āvi,-ātum; εἰσάγω; 5. (**ściągać z góry**) détraho, 3,-traxi,-tractum; κατάγω
- ściąganie** 1. p. **gromadzenie**; 2. (**rozdziewanie**) devestitio,-ōnis *f.*; detractio,-ōnis *f.*; ἡ ἔκδυσις,-εως; 3. (**kurczenie**) constrictio,-ōnis *f.*; contractio,-ōnis *f.*; contractūra,-ae *f.*; contractus,-us *m.*; retractio,-ōnis *f.*; stringor,-ōris *m.*; ἡ συντομία,-ας; 4. (**import**) importatio,-ōnis *f.*; importus,-us *m.*; ἡ εἰσαγωγή,-ῆς; 5. (**ściąganie z góry**) detractio,-ōnis *f.*; ἡ καταγωγή,-ῆς
- ściek** cloāca,-ae *f.*; elix,-icis *m.*; emissarium,-ii *n.*; colluvies,-ei *f.*; fusorium,-ii *n.*; purgamentorium,-ii *n.*; ἡ λάυρα,-ας
- ściekać** defluo, 3,-fluxi,-fluxum; defundo, 3,-fūsi,-fūsum; καταχέομαι; (*kroplami*) destillo, 1,-āvi,-ātum; καταστάζω
- ścielić** sterno, 3, stravi, stratum; στρώννυμι; στρωννύω
- ściemniać** ténebro, 1,-āvi,-ātum; σκοτίζω; σκοτόω
ś. **się** caligo, 1,-āvi,-ātum; caliginō, 1,-āvi,-ātum; obténebro, 1,-āvi,-ātum; tenébricor, 1,-ātus sum; σκοτάω
- ścienny** parietālis,-e; parietarius, 3; murālis,-e; τοιχώδης,-ες
- ścierać** detergo, 3,-tersi,-tersum; κατατρίβω; ψάω; ἔξαλείφω; λικμάω; (*np. wroga*) cóntero, 3,-trīvi,-trītum; συντρίβω
- ścieranie** detersio,-ōnis *f.*; ἡ κατάτριψις,-εως
- ścierka** pannīculum,-i *n.*; pannus,-i *m.*; drappus,-i *m.*; τὸ ῥάκος,-εος
- ściernisko** stīpula,-ae *f.*; ἡ καλάμη,-ης
- ścierpieć** patior, 3,-passus sum; perpetior, 3,-pessus sum; sustinēo, 2,-tinui,-tentum; στέγω; καρτερέω; πάσχω; ὑπομένω
- ścierpnać** torpesco, 3,-rui, -; ναρκόομαι
- ścierwo** cadāver,-ēris *n.*; τὰ κενέβρεια,-ων
- ścieśniać** angō, 3, anxi, -; angustio, 1,-āvi,-ātum; arto, 1,-āvi,-ātum; (co)arcto, 1,-āvi,-ātum; cōmprimo, 3,-pressi,-pressum; confercio, 4,-fersi,-fertum; cónstipo, 1,-āvi,-ātum; constringo, 3,-strinxī,-strictum; θλίβω; συνέχω; συμπιέζω; στενοχωρέω
- ścieśnienie** strictūra,-ae *f.*; ἡ στενοχωρία,-ας
- ścieżka** callis,-is *m.*; sémita,-ae *f.*; trames,-itis *m.*; ὁ τρίβος,-ου; ἡ ἀτραπός,-οῦ
- ścieżyna** callīcūlus,-i *m.*; semītula,-ae *f.*; τὸ ἀτράπιον,-ου
- ścięćcie** decisio,-ōnis *f.*; ἡ κατακοπή,-ῆς; (*głowy*) decapitatio,-ōnis *f.*; decollatio,-ōnis *f.*; ὁ ἀποκεφαλισμός,-οῦ

ścięgno tendo,-inis *f.*; nervus,-i *m.*; ὁ τένων,-οντος; τὸ νεῦρον,-ου; ἡ ἀφή,-ῆς
ścięty 1. (np. drzewo) caesus, 3; decīsus, 3; κατάκοπτος,-ον; **2. (stożek)** truncatus,
3; **3. (człowiek)** decapitatus, 3; decollatus, 3; ἀποκεφαλιστός,-όν

ścigać āsequor, 3,-secūtus sum; (in)sequi, pēsequi; consector, 1,-ātus sum
(insectari); (κατα)διώκω; ὀπάζω

ścinać caedo, 3, cecīdi, caesum; decīdo, 3,-cīdi,-cīsum (concidēre); deascio, 1, -avi,-
atum; (de)trunco, 1,-āvi,-ātum; (κατα)κόπτω

ś. **głowe** decāpito, 1,-āvi,-ātum; decērvico, 1,-āvi,-ātum; decollo, 1,-āvi,-ātum;
ἀποκεφαλίζω; πελεκίζω

ś. **się (mleko)** coāgulo, 1,-ātus sum

ścisk compressio,-ōnis *f.*; constipatio,-ōnis *f.*; stringor,-ōris *m.*; ἡ συνοχή,-ῆς; ὁ
συμπιεσμός,-οῦ

ściskać cōmprimo, 3,-pressi,-pressum; (co)angustio, 1,-āvi,-ātum; confercio, 4,-fersi,-
fertum; óblido, 3,-līsi,-līsum; (a)stringo, 3, strinxi, strictum (constringēre); stricto,
1,-āvi,-ātum; (συν)θλίβω; στενοχωρέω; συνέχω; (συν)πιέζω; καμμύω;
ἀγκαλίζομαι

ścisłość praecisio,-ōnis *f.*; diligentia,-ae *f.*; ἡ ἀκρίβεια,-ας; ἡ ἀτρεκεια,-ας

ścisły 1. (ciasny, ściśnięty) arctus, 3; angustus, 3; compāctus, 3; confertus, 3;
constrictus, 3; densus, 3; compressus, 3; στενός, 3; στενόχωρος,-ον; **2. (umysł)**
accurārtus, 3; angustus, 3; díligens,-entis; ἀκριβής,-ές; ἀτρεκής,-ές

ściszać tacífico, 1,-āvi,-ātum; κατασιγάω

ściśle stricte, praecīse; ἀκριβῶς

ściśliwy compressíbilis,-e; (συν)πιεστός, 3

ściśnięcie compressio,-ōnis *f.*; stringor,-ōris *m.*; ἡ (συν)πίεσις,-εως

ściśnięty compressus, 3; πεπιεσμένος, 3

ślad signum,-i *n.*; vestigium,-ii *n.*; indicium,-ii *n.*; τὸ ἴχνος,-εος; τὸ ἴχνιον,-ου; ὁ
τύπος,-ου

Óculi et vestigia dōmini res agro salubérrimae.

ić w czyjś ~ *alicuius* vestigia pērsquor, 3,-secūtus sum; *alicuius* vestigiis
ingredior, 3,-gressus sum

ślamazarność pigritia,-ae *f.*; ἡ νόθεια,-ας

ślaz malva,-ae *f.*; ἡ μαλάχη,-ης

śledczy 1. (rzecz.) inquisītor,-ōris *m.*; investigātor,-ōris *m.*; ὁ ἰχνευτής,-οῦ; ὁ

ἰχνόσκοπος,-ου; **2. (przym.)** inquisitorius, 3; investigatorius, 3; ἰχνευτικός, 3

śledzenie investigatio,-ōnis *f.*; inquisitio,-ōnis *f.*; exploratio,-ōnis *f.*; ἡ ἰχνοσκοπία,-
ας; ἡ ἰχνευσις,-εως

Hōminis est propria veri inquisitio et invetigatio.

śledzić 1. (ić za ...) sector, 1,-ātus sum; sequor, 3, secūtus sum; παρακολουθέω; **2.**
(badać) inquirō, 3,-quisīvi,-quisītum; indago, 1,-āvi,-ātum; dispicio, 3,-spexi,-
spectum; scrutor, 1,-ātus sum; (in)véstigo, 1,-āvi,-ātum; ἰχνηλατέω; ἰχνεύω;
ἰχνοσκοπέω; **3. (zastanawiać się)** intuēor, 2,-itus sum; spēcutor, 1, -atus sum;

contemplor, 1,-ātus sum; θεωρέω; 4. p. obserwować
śledziennik spleneticus,-i m.; ὁ σπληνικός,-οῦ
śledziona lien,-nis m.; splen,-nis m.; ὁ σπλήν, σπληνός
śledzionowy lienālis,-e; splenicus, 3; σπληνικός, 3
śledztwo indagatio,-ōnis f.; inquisitio,-ōnis f.; investigatio,-ōnis f.; scrutatio,-ōnis f.;
exploratio,-ōnis f.; quaestio,-ōnis f.; ἡ ἰχνοσκοπία,-ας; ἡ ἀνάκρισις,-εως
śledź Clúpea,-ae f. harengus; chalcis,-is f.; merlucius,-ii m.; aringus,-i m.; (*od namiotu*) clavus,-i m. tabernaculi; paxillus,-i m.; ὁ ὕλος,-ου
ślepiec caecus,-i m.; ὁ τυφλός,-οῦ
ślepańc caecor, 1,-ātus sum; τυφλόομαι
ślepot caecitas,-ātis f.; caecitudo,-īnis f.; ἡ ἀβλεψία,-ας; ἡ πώρωσις,-εως; ἡ τύφλωσις,-εως
ślepy caecus, 3; τυφλός, 3
Caecus si caeco ductum praestat, ambo in foveam cadunt. Fortūna dicitur caeca. Nec caecus de colōribus, nec surdus de discrimine sonōrum iudicāre possunt. Inter caecos luscus rex.
ślęczeń assidue labōro, 1,-āvi,-ātum; elúcubro, 1,-āvi,-ātum; σπουδάζω
śliczny gratiōsus, 3; formōsus, 3; pulcher,-ra,-rum; speciōsus, 3; ὡραῖος, 3; καλός, 3
ślimacznica volūta,-ae f.; ἡ ἔλιξ,-ικος
ślimak (*ze skorupq*) cōc(h)lēa,-ae f.; (*bez skorupy*) limax,-acis m.f.; helix,-icis m.; volūta,-ae f.; ὁ κοχλίας,-ου; ὁ κόχλος,-ου; ἡ λεπάς,-άδος; (*anat.*) concha,-ae f.; cāvitas,-ātis f.
ślimakowy cochleariformis,-e; cochleatus, 3; κοχλοειδής, -ές
ślina salīva,-ae f.; sputum,-i n.; τὸ πτύσμα,-ατος; τὸ σίαλον,-ου
ślinianka glandula,-ae f. salivaris; ὁ σιαλοχόος,-ου
ślinić salīvo, 1,-āvi,-ātum; σιαλίζω
ślinienie salivatio,-ōnis f.; ὁ σιαλισμός,-οῦ
ślinka salīvula,-ae f.; τὸ σιάλιον,-ου
ślinowy salivaris,-e; salivatorius, 3; σιαλώδης,-εσ
śliski lubricātus, 3; lúbrius, 3; γλοιός, 3; γλίσχρος, 3; ὀλισθηρός, 3
śliskim czynić lúbrius, 1,-āvi,-ātum; γλισχρίζω
śliskość lubricitas,-ātis f.; ἡ γλισχροτήτης,-ητος; ὁ ὀλισθος,-ου
śliwa prunus,-i f.; coquimella,-ae f.; ἡ κοκκυμηλέα,-ας
śliwka prunum,-i n.; τὸ κοκκύμηλον,-ου
ślizgać się lapsor, 1,-āvi,-ātum; lúbrius, 1,-ātus sum; pátiuo, 1,-āvi,-ātum; ὀλισθάνω
ślizganie (się) lapsatio,-ōnis f.; lubricatio,-ōnis f.; ἡ ὀλισθησις,-εως
ślizgawka lapsatorium,-ii n.; lubricatorium,-ii n.; τὸ ὀλισθηρίον,-ου
ślub 1. (malżeństwo) connubium,-ii n.; matrimonium,-ii n.; nuptiae,-arum f.pl.; foedus,-ēris n. coniugale; ὁ γάμος,-ου; 2. (**ślubowanie, przysięga**) devotio,-ōnis f.; iuramentum,-i n.; iusiurandum,-i n.; votum,-i n.; τὸ ὄρκιον,-ου; ὁ ὄρκος,-ου

ślubny 1. (malżeński) nuptiālis,-e; matrimoniālis,-e; γαμικός, 3; **2. (legalny np. syn)**
 legítimus, 3; νομικός, 3; νόμιμος, 3
ślubować (de)vonēo, 2,-vōni,-vōtum; iuro, 1,-āvi,-ātum; ὀρκωμοτέω
ślubowanie devotio,-ōnis f.; iuramentum,-i n.; promissio,-ōnis f. sollemnis; votum,-i
 n.; τὸ ὀρκωμα,-ατος; ἡ ὀρκωμοσία,-ας
ślusarz clusor,-ōris m.; serrarius,-ii m.
śluz blenna,-ae f.; mucus,-i m.; mucillāgo,-īnis f.; pituita,-ae f.; τὸ φλέγμα,-ατος; ἡ
 μύξα,-ης; ἡ βλέννα,-ης
śluzza exclūsa,-ae f.; cataracta,-ae f.; αἱ κλεισιάδες,-ων; ὁ καταρράκτης,-ου
śluzowatość mucinōsis,-is f.; ἡ μυξότης,-ητος
śluzowaty blennōidus, 3; muciformis,-e; mucilaginosus, 3; φλεγματοειδής,-ές;
 μυξοειδής,-ές; βλεννώδης,-ες
śluzowy mucōsus, 3; pituitōsus, 3; φλεγματοώδης,-ες; μυξώδης,-ες
śluzówka mucosa,-ae f.; ἡ μυξοποιά,-ᾱς
śmiać się ridēo, 2, risi, risum; γελάω; (*głośno*) cachinnor, 1,-ātus sum; κα(γ)χάζω
*Non in loco ridēre pergrāve est malum. Ridentem dicēre verum. Ridendo cástigat
 mores. Ridendo mores corriguntur. Homo ánimal risíbile.*
śmiałość audacia,-ae f.; ἡ τόλμα,-ης; τὸ θάρσος,-εος; ἡ παρρησία,-ας;
 (*bezczelność*) teméritas,-ātis f.; arrogantia,-ae f.; insolentia,-ae f.; ἡ τόλμησις,-
 εως; ἡ ἀναίδεια,-ας
śmiały audax,-acis; τολμηρός, 3; θαρσητικός, 3; (*bezczelny*) árrogans,-antis;
 insolentus, 3; temerarius, 3; ἀναιδής,-ές; φβριστος, 3
śmiech risus,-us m.; ὁ γέλως,-ωτος; (*donośny*) cachinnatio,-ōnis f.; cachinnus,-us m.;
 ἡ κάχασις,-εως; (*histeryczny*) gelasmus,-i m.; ὁ γελασμός,-οῦ; (*sardoniczny*)
 sardónicus, 3; canīnus, 3
*Per risum multum póteris cognóscere stultum. Risu emorior. Risu inepto res
 ineptior nulla est.*
śmiechowy risōrius, 3; γελαστικός, 3
śmieciarz scrutarius,-ii m.; ὁ σαρότης,-ου
śmiecić praepóstero, 1,-āvi,-ātum; spurco, 1,-āvi,-ātum; contámino, 1,-āvi,-ātum;
 inquino, 1,-āvi,-ātum; ῥυπαίνω
śmiecie lustramentum,-i n.; purgāmen,-īnis n.; purgamentum,-i n.; τὸ σάρμα,-ατος;
 τὸ κόρημα,-ατος; τὸ περικάθαρμα,-ατος
śmieć 1. (odważyć się) audēo, 2, ausus sum; τολμάω; θαρσέω; **2. p. śmiecie**
śmiercionośny mórtifer, 3; θανατηφόρος,-ον
śmierć mors,-rtis f.; decessus,-us m.; defunctus,-us m.; exspiratio,-ōnis f.; letum,-i n.;
 exitium,-ii n.; éxitus,-us m. vitae; óbitus,-us m.; ὁ θάνατος,-ου; ἡ τελευτή,-ῆς;
 ἡ νέκρωσις,-εως; ὁ ὄλεθρος,-ου
*Bellōnae hortis nascuntur sémina mortis. Qualis vita et mors ita. Contra vim
 mortis non est medicāmen in hortis. Hóminis vita nihil aliud quam ad mortem
 iter. Neque ulla est aut magno aut parvo leti fuga.*

~ **chwalebna** mors honesta (gloriosa); ~ **gwałowna** mors violenta; nix, -cis *f.*; ~ **przedwczesna** mors immatūra; **kara** ~ poena cāpitis; **mieć lekka** ~ fācilem éxitum habēo, 2, -ui, -itum; **umrzeć** ~ **naturalną** sua morte morior, 3, mórtuus sum

śmierdzący foetālis, -e; foetidus, 3; foetens, -entis; pútidus, 3; puter, -tris, -tre; κακώδης, -ες; δυσώδης, -ες; βρωμώδης, -ες

śmierdzieć foeteo, 3, -ui, - ; putēo, 2, -ui, - ; ὄζω; δυσωδέω

śmiertelnie mortāliter; θανατικῶς

śmiertelnik mortālis, -is *m.*; ὁ θνητός, -οῦ

śmiertelność mortālītas, -ātis *f.*; letālītas, -ātis *f.*; ἡ θνητότης, -ητος

śmiertelny ferālis, -e; letālis, -e; moribundus, 3; mortālis, -e; mortíferus, 3; mortuōsus, 3; ἐπιθανάτιος, -ον; θνητός, 3; θανάσιμος, 3; θανατικός, 3; μόρσιμος, 3

śmieszność ridiculītas, -ātis *f.*; scurrilītas, -ātis *f.*; ἡ γελαστός, -ύος; ἡ εὐτραπελία, -ας; ἡ γελαιότης, -ητος

śmieszny ridicūlus, 3; irrisorius, 3; γελαστός, 3

śmieszyć risum (e)movēo, 2, movi, motum; hilarisso, 1, -āvi, -ātum; γελωτοποιέω

śmietana cramum, -i *n.*; τὸ ἀνθόγαλον, -ου

śmietnik fimētum, -i *n.*; purgamentorium, -ii *n.*; ὁ κόπρος, -ου

śmigło helix, -icis *m.*; ἡ ἔλιξ, -ικος

śniadanie (*pierwsze*) ientaculum, -i *n.*; τὸ πρόγευμα, -ατος; (*drugie*) prandium, -ii *n.* (matutīnum); τὸ ἄριστον, -ου; τὸ ἀκράτισμα, -ατος

śniady rubicundus, 3; κελαινῶψ, -ῶπος; φαιός, 3

śnić somnio, 1, -āvi, -ātum; ἐνυπνιάζομαι; ὄνειρώσσω; ὄνειροπολέω

śniedź robīgo, -īnis *f.*; aerūgo, -īnis *f.*; ὁ ἰός, -οῦ

śnieg nix, nivis *f.*; ἡ χιών, -όνοος

śnieżnobiały cāndidus, 3; níveus, 3; νιφαργής, -ές; χιόνεος, 3

śnieżny níveus; nivālis, -e; nivōsus, 3; νιφετικός; χιονικός, 3

śnieżyca ningor, -ōris *m.*; tempestas, -ātis *f.* nivōsa; ὁ νιφετός, -οῦ; ἡ χιών, -όνοος

śnieżyć ningit, 3, ninxit (*nieos.*); νείφω; χιονίζω

śnieżysty nivōsus, 3; νιφώδης, -ες; χιονώδης, -ες

śpiący 1. (senny) somniculōsus, 3; somnolentus, 3; ὑπνώδης, -ες; ὑπνωτικός, 3; **2. (imiesł.)** dormiens, -entis; ὑπνούμενος, 3; κοιμώμενος, 3

śpiączka coma, -atis *n.*; carōsis, -is *f.*; lethargia, -ae *f.*; sopor, -ōris *m.*; τὸ κῶμα, -ατος; ἡ κάρωσις, -εως; ἡ ληθαργία, -ας

śpichlerz granarium, -ii *n.*; hórreum, -i *n.*; τὸ σιτοβόλιον, -ου; ἡ σιτοθήκη, -ης

śpieszyć contendo, 3, -tendi, -tentum; própero, 1, -āvi, -ātum; σπεύδω; σπουδάζω; ταχύνω

ś. na pomoc alicui succurro, 3, -(cu)curri, -cursum; βοηθέω

śpiew cantus, -us *m.*; cānticum, -i *n.*; cantio, -onis *f.*; ἡ μελωδία, -ας; τὸ μέλος, -εος; ἡ ᾠδή, -ῆς; ἡ ἀοιδή, -ῆς

~ solo sincinium,-ii n.; ~ w duecie bicinium,-ii n.

śpiewaczka cant(at)rix,-icis f.; ἡ ᾠδός,-οῦ; ἡ ἀοιδός,-οῦ

śpiewać cano, 3, cécini, cantum (cantātum); canto, 1,-āvi,-ātum; canturio, 4, -ivi,-
itum; αὐλέω; ψάλλω; φωνέω; ἀείδω; ᾄδω

*Cántica gignit amor et amōrem cántica gignunt; cantandum est, ut amētur, et, ut
cantētur, amandum.*

ś. do taktu módulor, 1,-ātus sum; ῥυθμίζω

ś. kołysankę lallo, 1,-āvi,-ātum; βαυκαλάω

ś. w chórze chorīzo, 1,-āvi,-ātum; χορεύω

ś. psalm (na cytrze) psallo, 3,-li; ψάλλω, ψαλλίζω

śpiewak cant(at)or,-ōris m.; ὁ ᾠδός,-οῦ; ὁ ἀοιδός,-οῦ

śpiewka cánticum,-i n.; cantilēna,-ae f.; τὸ ᾠδάριον,-ου

śpiewnik cantionāle,-is n.; τὸ βιβλίον τῶν ᾠδῶν

śpioch dórmitax,-acis m.; dormitōsus,-i m.; ὁ ὑπνώδης,-ου

średni mediānus, 3; mediocris,-e; medius, 3; neutrālis,-e; μεσαῖος, 3; μέσος, 3;
μέτριος, 3

średnia (mat.) media,-ae f.; ἡ μεσότης,-ητος

średnica diámeter,-ris f.; diámetrum,-i n.; ἡ διάμετρος,-ου

średnicowy diámeter, 3; διάμετρος,-ον

średnio mediócritēr; μετρίως

średniowiecze mediaevum,-i n.; medium aevum,-i n.

średniowieczny mediaevālis,-e

środa dies,-ei f. Mercurii; (w chrześcijaństwie) feria,-ae f. quarta; ἡ Τετάρτη,-ης

środek 1. (centrum) centrum,-i n.; mediētās,-ātis f.; medium,-ii n.; umbilīcus,-i m.; ὁ
μέσος,-ου; τὸ κέντρον,-ου; τὸ ἐσωτερικόν,-οῦ; ὁ ὀμφαλός,-οῦ; 2. (lek)
remedium,-ii n.; τὸ φάρμακον,-ου; τὸ ἰάτρευμα,-ατος; τὸ ἄκος,-εος; 3.

(sposób) modus,-i m.; adiumentum,-i n.; ratio,-ōnis f.; via,-ae f.; ὁ τρόπος,-ου

In medio stat virtus (véritas). Medium tenuēre beati. Medio tutíssimus ibis.

~ ciężkości momentum,-i n.; ~ dnia medium diei; złoty ~ aurea mediócritās,-ātis
f.; ~ki ochronne tutámina,-um n.pl.; ~ zaradczy remedium,-ii n.; z własnych ~
suis facultátibus; de suis; cel uświęca ~ki finis rectíficat media

środkowy centrālis,-e; céntricus, 3; (inter)medius, 3; mediālis,-e; medianus, 3;
μέσος, 3; μεσαῖος, 3

środowisko medium,-ii n.; circumiectus,-us m.; ἡ συνοικία,-ας; τὸ μέσον,-ου; τὸ
περίβολον,-ου

śródmięście centrum,-i n. urbis; ἡ μεσόπολις,-εως

śródrcze metacarpus,-i m.; τὸ μετακάρπιον,-ου

śródstopie metatarsus,-i m.; τὸ μετάταρσον,-ου

śródziemnomorski mediterrāneus, 3; μεσόγαιος,-ον

śródziemny mediterrāneus, 3; μεσόγαιος,-ον

śruba cóchlĕa,-ae *f.*; helix,-icis *m.*; spira,-ae *f.*; ὁ κοχλίας,-ου; ἡ ἕλιξ,-ικος

śrubowaty helícinus, 3; spirālis,-e; ἑλικοειδής,-ές; ἑλικτός, 3

śruta far, farris *n.*; álphita,-ōrum *n.pl.*; τὸ ἄλφιτον,-ου

świadczenie 1. (zeznawanie) testio,-ōnis *f.*; testificatio,-ōnis *f.*; testimonium,-ii *n.*; ἡ μαρτυρία,-ας; **2. (udzielanie)** praestatio,-ōnis *f.*; ἡ παράδοσις,-εως

świadczyć 1. (dawać świadectwo) (con)testor, 1,-ātus sum; testíficor, 1,-ātus sum; μαρτυρέω; (δια)μαρτύρομαι; **2. (udzielać)** praesto, 1,-stīti,-stītum; attribuo, 3,-tribui,-tribūtum; διαδίδωμι; παραδίδωμι

świadectwo testimonium,-ii *n.*; testificatio,-ōnis *f.*; certificātus,-us *m.*; τὸ μαρτύριον,-ου; ἡ μαρτυρία,-ας

świadek testis,-is *m.*; auctor,-ōris *m.*; ὁ μάρτυς,-υρος; ὁ κλητήρ,-ῆρος

Nemo testis idóneus in propria causa. Inimīco testi credi non oportet. Testis unus, testis nullus.

~ **naoczny** árbitér,-tri *m.*; *alicuius rei spectātor*,-ōris *m.*; **wezwać kogoś na** ~ (con)testor, 1,-ātus sum *alqm*

świadomość conscientia,-ae *f.*; intellegentia,-ae *f.*; sensus,-us *m.*; sensorium,-ii *n.*; ἡ συνείδησις,-εως

Conscientia bene actae vitae multorumque bene actorum memoria iucunda est.

świadomy conscius, 3; intéllegens,-entis; scitus, 3; sensíbilis,-e; sciens,-entis; non ignārus, 3; σύνειδος,-ον

świadomym być conscio, 4,-īvi,-ītum; σύννοιδα

świat mundus,-i *m.*; orbis,-is *m.* (terrarum); saeculum,-i *n.*; univérſitas,-ātis *f.*; universum,-i *n.*; ὁ κόσμος,-ου; ἡ οἰκουμένη,-ης; ἡ κτίσις,-εως

Et sic transit gloria mundi. Urbi et orbi.

światło lumen,-īnis *n.*; lux,-cis *f.*; fulgor,-ōris *m.*; nitor,-ōris *m.*; splendor,-ōris *m.*; ὁ φῶς, φωτός; ἡ ἀυγή,-ῆς; ἡ ἀστραπή,-ῆς; τὸ φέγγος,-εος; (*śloneczne*) ápricum,-i *n.*; ὁ ἥλιος,-ου

Lux ex oriente, luxus ex occidente. Quidquid in occulto est, in ápricum próferet aetas. Sic luceat lux vestra coram homínibus, ut vídeant ópera vestra bona, et gloríficent Patrem vestrum, qui in caelis est. Vide, ne lumen, quod in te est, ténebrae sint! Malus fugit lucem ut diábolus crucem.

światłoczulość *photaesthesia,-ae *f.*; ἡ φωταίσθησις,-εως

światłoczyły *photosensitīvus, 3; φωταιοσθητικός,-όν

światłomierz *photometrum,-i *n.*; τὸ φωτομέτρον,-ου

światłość lucíditas,-ātis *f.*; lucerna,-ae *f.*; ὁ φῶς, φωτός; ὁ λύχνος,-ου; ὁ φωστήρ,-ῆρος

światłowstręt photophobia,-ae *f.*; ἡ φωτοφοβία,-ας

światły lúcidus, 3; erudītus, 3; doctus, 3; φωσφόρος,-ον; σοφός, 3

światowiec mundānus,-i *m.*; ὁ κοσμικός,-οῦ

światowość mundánitas,-ātis *f.*; ἡ κοσμότης,-ητος

światowy mundiālis,-e; mundānus, 3; saecularis,-e; κοσμικός, 3

święd prurīgo, -īnis *f.*; psora, -ae *f.*; scalpturīgo, -īnis *f.*; urēdo, -īnis *f.*; ἡ ψώρα, -ας

święteczny fest(iv)us, 3; sollemnis, -e; ἑορταστικός, 3

świętek idolum, -i *n.*; τὸ ξόανον, -ου

świętobliwość pietas, -ātis *f.*; sanctītas, -ātis *f.*; ἡ εὐσέβεια, -ας

świętobliwy devōtus, 3; pius, 3; religiōsus, 3; εὐσεβής, -ές

świętynia aedes, -is *f.*; délubrum, -i *n.*; fanum, -i *n.*; sacrarium, -ii *n.*; sanctuarium, -ii *n.*;
templum, -i *n.*; τὸ ἱερόν, -οῦ; ὁ ναός, -οῦ; (*katolicka*) ecclesia, -ae *f.*

świder furfurāculum, -i *n.*; tārātrum, -i *n.*; térébra, -ae *f.*; terebellum, -i *n.*;

τὸ τέρετρον, -ου; ὁ τόρος, -ου; τὸ τρύπανον, -ου

świdrować térébro, 1, -āvi, -ātum; foro, 1, -āvi, -ātum; τὸρέω; τρυπάω

świdrowanie foratio, -ōnis *f.*; forātus, -us *m.*; terebratio, -ōnis *f.*; ἡ τώρωσις, -εως; ἡ
τρύπησις, -εως

świeca candēla, -ae *f.*; ceréolus, -i *m.*; cereoforáleum, -i *n.*; ἡ λαμπάς, -άδος;

ἡ κανδήλη, -ης; ὁ λύχνος, -ου

świecały luminālis, -e; lumínifer, 3; luminōsus, 3; lúcidus, 3; lúcifer, 3; nitens, -entis;

splendens, -entis; spléndidus, 3; nítidus, 3; λαμπρός, 3; φωτεινός, 3;

φωσφόρος, -ον

świecenie (il)luminatio, -ōnis *f.*; splénditio, -ōnis *f.*; (*ś. zimne*) luminescentia, -ae *f.*; ἡ

λάμπησις, -εως; ὁ φωτισμός, -οῦ

świecić corusco, 1, -āvi, -ātum; lucēo, 2, luxi, -; lúmino, 1, -āvi, -ātum; fulgēo, 2, fulsi;

nitēo, 2, -ui, -; spléndēo, 2, -ui, -; spléndico, 1, -āvi, -ātum; λάμπω; φωτίζω;

φαιίνω; στίλβω; φέγγω

świecki laicus, 3; profānus, 3; saecularis, -e; temporālis, -e; cívīlis, -e; κοσμικός, 3;

βέβηλος, 3; λαϊκός, 3

świeczka ceréolus, -i *m.*; τὸ λαμπάδιον, -ου; τὸ λυχνίδιον, -ου

świecznik candelabrum, -i *n.*; lychnūchus, -i *m.*; lychnus, -i *m.*; ἡ λυχνία, -ας

świekra (*teściowa*) socrus, -us *f.*; ἡ πενθερά, -άς

świergot frigulitio, -ōnis *f.*; τὸ μινύρισμα, -ατος

świergotać frigulio, 4, -īvi, -ītum; pip(i)o, 1, -āvi, -ātum; μινυρίζω; πιπιρίζω

świerk ríeča, -ae *f.*; ἡ πεύκη, -ης

świerszcz gryllus, -i *m.*; ὁ γρύλλος, -ου

świerzb scabies, -ei *f.*; prurīgo, -īnis *f.*; psora, -ae *f.*; ὁ ὀδαξησμός, -οῦ; ἡ ψώρα, -ας

świerzbiący pruriginōsus, 3; ψωρικός, 3

świerzbić (de)prurio, 4, -īvi, -ītum; ψωριάω

świetlik lucinar, -aris *n.*; τὸ φωταγωγόν, -οῦ; (*zool.*) cicindela, -ae *f.*

świetlisty, **świetlny** lúcifer, 3; luminālis, -e; luminōsus, 3; φωσφόρος, 3; φωτεινός,

3; λαμπρός, 3; γλαυκός, 3

świetnie magnífice, óptime, spléndite; λαμπρόν; λαμπρῶς

świetny magníficus, 3; nitens, -entis; nítidus, 3; óptimus, 3; spléndidus, 3; λαμπρός,

3; ὑπέροχος, -ον; ἀριπρεπής, -ές

świeżo recenter; νεῶς; προσφάτως

świeżość virídītas,-ātis *f.*; ὁ αἴθρος,-ου

świeży novus, 3; núperus, 3; recens,-entis; νεός, 3; νεαλής,-ές; θαλερός, 3; πρόσφατος,-ον

święcenie consecratio,-ōnis *f.*; ὁ ἁγισμός,-οῦ

święcić 1. (poświęcać) benedīco, 3,-dixi,-dictum; consécro, 1,-āvi,-ātum; sacro, 1,-āvi,-ātum; sacrífico, 1,-āvi,-ātum; ἀγιάζω; ἀγίζω; **2. (uroczyście obchodzić)** célebro, 1,-āvi,-ātum; ἁγιαστεύω; ἑορτάζω

święcony consecratus, 3; ἁγιαζόμενος, 3

święto festum,-i *n.*; festívitas,-ātis *f.*; sollémnītas,-ātis *f.*; festa,-ae *f.*; feriae,-arum *f.pl.*; ἡ ἑορτή,-ῆς; (*w chrześcijaństwie* feria,-ae *f.* = *każdy dzień powszechny*)

świętokradca sacrílegus,-i *m.*; ὁ ἱερόσυλος,-ου

świętokradzki sacrílegus, 3; θεόσυλος,-ον; ἄσεβής,-ές; ἱερόσυλος,-ον

świętokradztwo sacrilegium,-ii *n.*; ἡ θεοσυλία,-ας; ἡ ἱεροσυλία,-ας

świętość sánctītas,-ātis *f.*; divínītas,-ātis *f.*; ἡ ἁγιωσύνη,-ης; ἡ ἁγιότης,-ητος; ὁσιότης,-ητος

świętować célebro, 1,-āvi,-ātum; ferior, 4,-itus sum; festīvo, 1,-āvi,-ātum; ἁγιαστεύω; ἑορτάζω

święty divīnus, 3; sanctus, 3; sacer,-ris,-ra; sacrosanctus, 3; ἅγιος, 3; ἁγνός, 3; ἱερός, 3; ὄσιος, 3; σεμνός, 3

Homo res sacra hómini. Sancti habeantur legāti. Nolīte dāre sanctum cánibus, neque mittātis margarītas vestras ante porcos. Ne misceantur sacra profānis!

świnia sus, suis *m.f.*; porcus,-i *m.f.*; ὁ,ἡ σῦς, συός; ὁ,ἡ ὕς, ὑός; ὁ χοῖρος,-ου

świniopas porcātor,-ōris *m.*; subulcus,-i *m.*; ὁ ὑφορβός,-οῦ

świnka súcūla,-ae *f.*; suellus,-i *m.*; porcellus,-i *m.*; τὸ ὑήνιον,-ου

świntuch suillus,-i *m.*; taediōsus,-i *m.*; ὁ ὑηνεύς,-έως

świński pórcinus, 3; suillus, 3; súinus, 3; ὑηνός, 3

świństwo suílītas,-ātis *f.*; taedium,-ii *n.*; ἡ ὑηνία,-ας

świst síbilus,-i *m.*; ὁ συριγμός,-οῦ

świstać síbilo, 1,-āvi,-ātum; fistulo, 1,-āvi,-ātum; stridēo, 2, stridi, -; συρίζω

świstek lacinia,-ae *f.*; τὸ ῥάκος,-εος

świt aurōra,-ae *f.*; alburnus,-i *m.*; dilúculum,-i *n.*; matutīnum,-i *n.*; prima lux,-cis *f.*; ἡ αὐγή,-ῆς; ἡ ἕως, ἕω; ἡ ἠώς, ἠοῦς; ἡ ἀκρωρία,-ας; ὁ ὄρθρος,-ου

świszczący síbilans,-antis; stridens,-entis; strídūlus, 3; συρίζων,-ουσα,-ον

świta caterva,-ae *f.*; comitīva,-ae *f.*; comitātus,-us *m.*; sequela,-ae *f.*; ἡ συνοδία,-ας

świtać auroresco, 3, -; elucesco, 3, eluxi, -; dilúculum fio, fieri, factus sum; διαυγάζω

T

- tabaka** *tabāca,-ae f.; *tabācum,-i n.; ἡ ταβακή,-ῆς
- tabela** tabella,-ae f.; tábula,-ae f.; index,-icis m.; ἡ διαγραφὴ,-ῆς
- tabernakulum** tabernaculum,-i n.; ἡ σκηνή,-ῆς
- tabletki** tabuletta,-ae f.; morsella,-ae f.; tessella,-ae f.; píllula,-ae f.; glóbŭlus,-i m.; ὁ τροχίσκος,-ου
- tablica** tábula,-ae f.; tabella,-ae f.; ὁ πίναξ,-ακος; ὁ ἄβαξ,-ακος; ἡ πλάξ, πλακός ~ **rejestracyjna** *notáculum,-i n. autocinēti
- tabliczka** tabella,-ae f.; τὸ πλατεῖον,-ου; (*do pisania*) pugillaris,-is m.; τὸ πινακίδιον,-ου
- tabor** carrago,-inis f.; τὰ ἄρματα,-ων; (*wojskowy*) impedimenta,-ōrum n.pl.; τὰ σκευοφόρα,-ων
- taca** discus,-i m.; phiala,-ae f.; repositorium,-ii n.; patēna,-ae f.; ὁ πίναξ,-ακος; ἡ φιάλη,-ης; ἡ τηλία,-ας; ὁ δίσκος,-ου
- tacka** férculum,-i n.; τὸ δίσκιον,-ου
- taczka** pabo,-ōnis m.; pubillus,-i m.;
- tafla** lámina,-ae f.; tessella,-ae f.; téssera,-ae f.; tábula,-ae f.; ἡ πλάξ, πλακός
- taić** celo, 1,-āvi,-ātum; abscondo, 3,-con(di)di,-conditum; occulto, 1,-āvi,-ātum; ócculo, 3,-cului,-cultum; óbtego, 3,-texi,-tectum; κρύπτω
- tajać** régelor, 1,-ātus sum; liquesco, 3, -, -, liquefio,-fieri,-factus sum; τήκομαι
- tajanie** regelatio,-ōnis f.; liquefactio,-ōnis f.; ἡ τῆξις,-εως
- tajemnica** arcānum,-i n.; misterium,-ii n.; occultum,-i n.; secrētum,-i n.; silenda,-ōrum n.pl.; τὸ μυστήριον,-ου; τὸ μυστικόν,-οῦ; τὸ ἀπόρρητον,-ου ~ **spowiedzi** sigillum,-i n. confessionis; **nie robić z czego żadnej** ~ prae me fero, ferre, tuli, latum; haud occultum habēo, 2,-ui,-itum; **powierzone** ~ **wiernie zachować** commissa fidéliter retinēo, 2,-ui,-ntum; **zdradzić** ~ arcāna et secrēta prodo, 3,-didi,-itum
- tajemniczość** clandestínitas,-ātis f.; occultum,-i n.; ἡ μυστηιότης,-ητος
- tajemnie, tajnie** arcāno, clam, clánculo, occulte, secrētum; λάθρα; κρυφ; κρύφα
- tajemniczy** arcanus, 3; occultus, 3; mysteriōsus, 3; mysticus, 3; μυστικός, 3; ἄρρητος,-ον
- tajemny, tajny** absconditus, 3; ábdidus, 3; arcānus, 3; clandestínus, 3; medullātus, 3; occultus, 3; opertus, 3; recónditus, 3; secrētus, 3; tectus, 3; ἀπόκρυφος,-ον; κεκρυμμένος, 3; κρύπιος, 3; κρυπτός, 3
- tajność** secrētum,-i n.; absconditas,-ātis f.; occultum,-i n.; ἡ κρυπτότης,-ητος
- tajny** clandestínus, 3; occultus, 3; reservatus, 3; secrētus, 3; ἀπόρρητος,-ον; κρυφαῖος, 3; κρυπτός, 3
- tak** ita, sic, tam; ναί; νή; οὔτω(ς); οὕτως
- tak bardzo** ádeo, tantópere; τοιοῦτο; τοσόνδε

tak wielki tantus, 3; τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο

Tantum scitur, quantum memoriā tenētur.

tak jest ita, sane, ita est, prorsus

taki tālis,-e; eius géneris; τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτον; τοῖος, 3; τοιόσδε, τοιάσδε, τοιόδε

Qualis pater, talis filius. Qualis rex, talis grex.

taksa taxa,-ae f.; aestimatio,-ōnis f.; census,-us m.; indicatio,-ōnis f.; ἡ τάξις,-εως; ἡ τίμησις,-εως

taksja (biol.) taxio,-ōnis f.; ἡ τάξις,-εως

taksować aestimo, 1,-āvi,-ātum; censēo, 2, censui, censum; licēo, 2, licui, lícitum; taxo, 1,-āvi,-ātum; τάσσω; τιμητεύω

taksówka *taxiraeda,-ae f.; autoraeda meritoria

taksówkarz *taxiraedarius,-ii m.

takt 1. (rytm) tactus,-us m.; rhythmus,-i m.; cadentia,-ae f.; modus,-i m.; modulatio,-ōnis f.; número,-i n.; ὁ ῥυθμός,-οῦ; **2. (delikatność)** subtilitas,-ātis f.;

moderatio,-ōnis f.; lepor,-ōris m.; ἡ εὐθιξία,-ας

taktowny súbtīlis,-e; εὐπρεπής,-ές; εὐκοσμος,-ον

taktyczny tácticus, 3; τακτικός, 3

taktyka táctica,-ae f.; ars,-tis f. militaris; rario,-ōnis f. bellandi; ἡ τακτική,-ῆς

także etiam, et, idem, ítidem, quoque; καί

a ~ necnon (nec non); **nie tylko... lecz** ~ non modo (solum)... sed etiam (quoque); **czy** ~ ? etiamne?

talent 1. (zdolność) ingenium,-ii n.; índoles,-is f.; virtus,-ūtis f.; talentum,-i n.; ἡ δεξιότης,-ητος; ἡ ἱκανότης,-ητος; ἡ ἀρετή,-ῆς; **2. (pieniądz)** talentum,-i n.; τὸ τάλαντον,-ου

Necéssitas ácuit ingenium.

talerz catīna,-ae f.; catīnus,-i m.; catilla,-ae f.; patella,-ae f.; patīna,-ae f.; lámina,-ae f.; ἡ φιάλη,-ης; ὁ πίναξ,-ακος

talerzyk catillus,-i m.; lancella,-ae f.; ὁ πινακίσκος,-ου

Talia Thalia,-ae f.; Θάλεια,-ας

Imię jednej z Muz, opiekunki komedii i lżejszej poezji, jednej z Charyt (Gracji) jak i jednej z Nereid.

talía cinctus,-i m.; ἡ ζώνη,-ης

talizman talismanum,-i n.; amúletum,-i n.; sigillum,-i n. mágicum; τὸ βασκάνιον,-ου

talk talcum,-i n.; steatitis,-is f.; τὸ διαφανές,-οῦς

talon assignatio,-ōnis f.; praescriptio,-ōnis f.; téssera,-ae f.; syngrapha,-ae f.; ἡ συγγραφή,-ῆς

tam ibi, illic, istic, illac, illo, huc; ἔκεῖ; ἔνθα

Ubi tu Caius, ibi ego Caia. Qui fuit hic ásinus, non ibi fiet equus.

kto tam? quis est? quis pulsat?; **to tu, to** ~ tum huc, tum illuc; **tu i** ~ huc atque illuc; = **dokądś** eo; **gdzież** ~ nullo pacto; longe absit; non verum est

tama agger,-ēris *m.*; exclūsa,-ae *f.*; choma,-atis *n.*; obex,-icis *m.*; τὸ χῶμα,-ατος; τὸ φράγμα,-ατος

~ **przeciw powodzi** moles flúctibus oppósita

tamaryszek tamarix,-icis *f.*; tamariscus,-i *f.*; myrica,-ae *f.*; ἡ μυρική,-ης

tamować cómprimo, 3,-pressi,-pressum (reprimēre); impedio, 4,-īvi,-ītum; retinēo, 2,-tenui,-tentum (sustinēre); retardo, 1,-āvi,-ātum; (re)moror, 1,-ātus sum;

(re)sisto, 3,-stiti, - ; stagno, 1,-āvi,-ātum; γεφυρόω; ἴστημι; κωλύω; φράσσω

tamowanie sistio,-ōnis *f.*; impeditio,-ōnis *f.*; stagnatio,-ōnis *f.*; ὁ στάσιμος,-ου

tampon tampon,-ōnis *m.*; obturamentum,-i *n.*; turunda,-ae *f.*; ὁ καθετήρ,-ῆρος; τὸ μότωμα,-ατος; ὁ τεσσός,-οῦ

tamten ille, illa, illud; iste, ista, istud; ἕκεῖνος, 3

na ~ **świecie** apud íferos; **z** ~ **strony** ultra

tamtędy eā (*sc. viā*), eādem, illā, illac; ἕκεῖν ὁδῶ

tamże íbidem, íllíc, íllorsum, íllo, ílluc, eōdem loco; ἕκεῖ

Tanatos Thánatus,-i *m.*; Mors,-rtis *m.*; Θάνατος,-ου

Skrzydłata istota rodzaju męskiego, personifikująca Śmierć. Brat Snu (Hypnosa), syn Nocy.

tancerka saltatrix,-icis *f.*; ballatrix,-icis *f.*; ἡ χορῖτις,-ιδος; ἡ ὀρχηστρίς,-ίδος

tancerz saltātor,-ōris *m.*; ballātor,-ōris *m.*; ὁ χορευτής,-οῦ; ὁ ὀρχηστής,-οῦ

tandeta vīlitas,-ātis *f.*; ἡ φαυλότης,-ητος

taneczny saltatorius, 3; sálticus, 3; χορευτικός, 3; ὀρχηστικός, 3

tani vīlis,-e; venālis,-e; parvi (non magni) pretii; εὐτελής,-ές; ἀδάπανος,-ον

taniec ballatio,-ōnis *f.*; ballematia,-ae *f.*; saltatio,-ōnis *f.*; saltatus,-us *m.*; chorēa,-ae *f.*;

ἡ χορεία,-ας; ὁ χορός,-οῦ; ὁ ὀρχησ(θ)μός,-οῦ; ὁ βαλλισμός,-οῦ

tanieć 1. (obniżyć wartość) depretio, 1,-āvi,-ātum; εὐτελίζω; **2. (tracić wartość)**

vilesco, 3, vilui, - ; φαυλίζομαι

taniość vīlitas,-ātis *f.*; ἡ εὐτέλεια,-ας

Tantal Tántalus,-i *m.*; Τάνταλος,-ου

Syn Dzeusa i Pluto, ulubieniec bogów, uczestnik uczt niebiańskich, mąż jednej z córek Atlasa, Dione, ojciec Pelopsa i Niobe. Za swoje przewinienia został skazany na wieczne męki w Tartarze polegające na tym, że mimo, iż stał w wodzie, nie mógł jej się napić, ani zjeść owoców, mimo iż zwisały na wyciągnięciu ręki.

tańczyć ballo, 1,-āvi,-ātum; chórolo, 1,-āvi,-ātum; salto, 1,-āvi,-ātum; ὀρχέομαι;

χορεύω; βαλλίζω

tanio vīliter; εὐτελῶς

tapczan lectus,-i *m.* cubicularius; púlvinar,-aris *n.*; ὁ κλιντήρ,-ῆρος

tapeta tapes,-ētis *m.*; tapētum,-i *n.*; ὁ τάπης,-ητος

taran aries,-ētis *m.*; ὁ κριός,-οῦ; ἡ ἐμβολή,-ῆς

tarantula tarántula,-ae *f.*; solisfūga,-ae *f.*

tarapaty perículum,-i *n.*; satactio,-ōnis *f.*; sollicitūdo,-īnis *f.*; ὁ κίνδυνος,-ου

taras aggestum,-i *n.*; subdival,-alis *n.*; solarium,-ii *n.*; maenianum,-i *n.*; ὁ ξυστός,-οῦ
tarasować obstruo, 3,-struxi, -structum *alqd*; impedio, 4, -īvi,-ītum *alqd*; officio, 3,-
fēci,-fēctum; obsto, 1,-stiti,-statūrus; κωλύω; ἀντιστατέω; ἐπιπροσθέω
tarcie affricus,-us *m.*; attritio,-ōnis *f.*; confricatio,-ōnis *f.*; tritus,-us *m.*; ἡ τριβή,-ῆς
tarcza (*okragła*) clipeus,-i *m.*; ἡ ἀσπίς,-ίδος; τὸ σάκος,-εος; (*czworokątna*)
scutum,-i *n.*; ὁ θυρεός, -οῦ; (*jazdy*) parma,-ae *f.*; ἡ πάρμη,-ης; (*mała, skórzana*)
c(a)etra,-ae *f.*; ἡ πέλτη,-ης
~ **w herbie** scutum,-i *n.*; insigne,-is *n.*; ~ **strzelnicza** discus,-i *m.* iaculatorius; ~
księżycza discus (orbis) lunae; ~ **telefoniczna** *discus selectorius
tarczycza glándula,-ae *f.* thyroídea
targ emporium,-ii *n.*; forum,-i *n.*; mercātum,-i *n.*; mercātus,-us *m.*; mercatūra,-ae *f.*;
mercenarium,-ii *n.*; nundinae,-arum *f.pl.*; ἡ ἀγορά,-ᾱς; τὸ ἐμπόριον, -ου
targać 1. (ciągnąć) traho, 3, traxi, tractum; ἔλκω; σύρω; ἐρύω; **2. (szarpać)** lácero,
1,-āvi,-ātum; véllico, 1,-āvi,-ātum; σπαράσσω
targować mercor, 1,-ātus sum; vendo, 3,-dīdi,-dītum; licēor, 2, licitus sum; lícitor, 1,-
ātus sum; ἐμπορεύομαι
targowy mercatorius, 3; ἐμπορικός, 3; ἀγοραῖος, 3
tarka rádula,-ae *f.*
tarnina (bot.) Prunus,-i *f.* spinōsa; τὸ βράβυλον,-ου
Tarpeja Tarpeia,-ae *f.*
Rzymska mitologia opowiada, że Tarpeja była córką dowódcy obrony Kapitolu. W czasie oblężenia Rzymu przez Tatiusa, króla Sabinów, uległa urokowi wrogiego króla czy żądzy obiecanego złota i wydała tajemnice obrony grodu. Zdrajców Rzymu karano strącając ich ze stromej skały, zwanej Skałą Tarpejską.
tartak serratrīna,-ae *f.*; ἡ πριστήριον,-ου
Tartar Tártatrus,-i *m.*; Τάρταρος,-ου
Część świata podziemnego, najgłębiej położonego, gdzie przebywali po śmierci skazani na największe kary.
tarty tritus, 3; τριβόμενος, 3
taryfa taxa,-ae *f.*; aestimatio,-ōnis *f.*; index,-icis pretiorum; ἡ τάξις,-εως
tarzać (circum)volūto, 1,-āvi,-ātum; (circum)volvo, 3,-volvi,-volūtum (pervolvēre);
roto, 1,-āvi,-ātum; κυλίομαι
tasak culter,-tri *m.*; semispatha,-ae *f.*
tasiemiec taenia,-ae *f.*; ἡ ταινία,-ας
tasiemka fasciōla,-ae *f.*; struppus,-i *m.*; taenia,-ae *f.*; τὸ ταινίδιον,-ου
tasować miscēo, 2, mixtui, mixtum; μείγνυμι
tasznik **pospolity** (bot.) Capsella,-ae *f.* bursa pastoris; ἡ θλάσπις,-εως
taśma fasci(ol)a,-ae *f.*; lígula,-ae *f.*; segmen,-īnis *n.*; taenia,-ae *f.*; ἡ ταινία,-ας; τὸ
βλῆτρον,-ου
~ **dźwiękowa** *taenia sonígera (sonans); ~ **filmowa** *taenia cinematográphica; ~
do maszyny do pisania taenia scriptoria; ~ **wideo** taenia sonora et visífica

taśmowy teniālis,-e; ταινιῳδης,-εσ

tata atta,-ae *m.*; ὁ πάππας,-ου

tatarak zwyczajny (*bot.*) Ácorus,-i *m.* cálamus; ácorum,-i *n.*

tatuaż tatuatio,-ōnis *f.*; τὸ στίγμα,-ατος

tatuś atta,-ae *m.*; para,-ae *m.*; ὁ παππίας,-ου

tautologia tautologia,-ae *f.*; idemloquium,-ii *n.*; ἡ ταυτολογία,-ας

tawuła (*bot.*) Spíraea,-ae *f.* filipéndula; ἡ οἰνάνθη,-ης

tchawica tráchēa,-ae *f.*; arteria,-ae *f.* áspera; ὁ βρόγχος, -ου; ἡ ἀρτηρία,-ας; ὁ φουστῆρ,-ῆρος

tchawiczny tracheālis,-e; βρογχῳδης,-εσ

tchnąc halo, 1,-āvi,-ātum; flo, 1,-āvi,-ātum; spiro, 1,-āvi,-ātum; πνέω; φυσιάω; ἔμφυσάω; (*natchnąć*) inspīro, 1,-āvi,-ātum; ἔμπνέω

tchnienie ánima,-ae *f.*; ánimus,-i *m.*; exspirium,-ii *n.*; flatus,-us *m.*; hálitus,-us *m.*; inspiratio,-ōnis *f.*; spirāmen,-īnis *n.*; spirātus,-us *m.*; spíritus,-us *m.*; spiratio,-ōnis *f.*; ἡ πνοή,-ῆς; τὸ πνεῦμα,-ατος; τὸ φύσημα,-ατος

tchórz 1. (*zool.*) Mustela,-ae *m.* putorius; **2.** (*człowiek lękliwy*) pavibundus,-i *m.*; ὁ δειλός,-οῦ; ὁ φύξηλις,-ιδος

tchórzliwy formidolōsus, 3; pavibundus, 3; tímīdus, 3; φοβητικός, 3; δειλός, 3
Canis tímīdus vehementius latrat quam mordet.

tchórzostwo pavor,-ōris *m.*; tímīditas,-ātis *f.*; imbellia,-ae *f.*; ἡ δειλία,-ας

tchórzyc timēo, 2,-ui, -; trépido, 1,-āvi,-ātum; ánimo deficio, 3,-fēci,-fectum; δειλιάω

teatr theātrum,-i *n.*; spectāculum,-i *n.*; scaena,-ae *f.*; τὸ θέατρον,-ου

teatralny theatrālis,-e; histriónicus, 3; scaenicus, 3; θεατρικός, 3

techniczny téchnicus, 3; τεχνικός, 3

technik téchnicus,-i *m.*; ὁ τεχνίτης,-ου

technika téchnica,-ae *f.*; artes,-ium *f.pl.* téchnicae; ἡ τεχνική,-ῆς

technikum *schola,-ae *f.* téchnica; *téchnicum, -i *n.*; τὸ τεχνικόν,-οῦ

technologie technologia,-ae *f.*; ἡ τεχνολογία,-ας

teczka bursa,-ae *f.*; cápsula,-ae *f.*; chartophylacium,-ii *n.*; theca,-ae *f.*; ὁ σάκκος,-ου; ἡ θήκη, -ης; ὁ χαρτοφυλακεύς,-έως

tegoroczny hornus, 3; hornótinus, 3; huius anni; τητινός, 3

tego rodzaju eíusmodi; τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο

teka bursa,-ae *f.*; actorum copérculum,-i *n.*; ὁ χαρτοφύλαξ,-ακος

tekst (con)textus,-us *m.*; textum,-i *n.*; τὸ κείμενον,-ου

tekstylny textīlis,-e; tetrīnus, 3; textorius, 3; ἱστικός, 3

tektura *charta,-ae *f.* crassa (densata)

telefax *telecopiatrum,-i *n.*

Telamon Telāmo,-ōnis *m.*; Τελαμών,-ῶνος

Ojciec wielkiego Ajasa, bohater z Troi.

telefon *telephōnum,-i n.; τὸ τηλέφωνον,-ου; (*komórkowy*) *telephónulum,-i n.
gestábīle

telefoniczny *telephónicus, 3; τηλεφωνικός, 3

telefonować *telephōno, 1,-āvi,-ātum; τηλεφωνέω

Telefos Téléphus,-i m.; Τήλεφος,-ου

Syn Heraklesa i Auge. Poprowadził flotę Greków do Troi.

telegraf *telegraphium,-ii n.; τὸ τηλεγράφιον,-ου

telegram *telegramma,-atis n.; *telegraphēma,-atis n.; τὸ τηλεγράφημα,-ατος

Telemach Telémachus,-i m.; Τηλέμαχος,-ου

Syn Odyseusza i Penelopy.

telepatia telepathia,-ae f.; ἡ τηλεπαθία,-ας

telepatyczny telepáthicus, 3; τηλεπαθικός, 3

teleskop *telescopium,-ii n.; τὸ τηλεσκοπεῖον,-ου

telewizj *telespectātor,-ōris m.; televīsor,-ōris m.; ὁ τηλεορατής,-οῦ

telewizja *televisio,-ōnis f.; ἡ τηλεόρασις,-εως

telewizor *televīsorium,-ii n.; ὁ τηλεορατικός,-οῦ

Tellus Tellus,-uris f.; Δημήτηρ,-μητρός; Γαῖα,-ας

W Rzymie personifikacja Ziemi-Karmicielki utożsamiana z grecką Gają.

temat thema,-atis n.; lemma,-atis n.; argumentum,-i n.; hyle,-es f.; quaestio,-ōnis f.;
propósitum,-i n.; res, rei f.; τὸ θέμα,-ατος; ἡ ὕλη,-ης

Rem tene, verba sequentur! Ad rem.

temblak funda,-ae f.; stria,-ae f.; mitella,-ae f.; τὸ ἀνάλημμα,-ατος

Temida Themis,-idis f.; Θέμις,-ιδος

Córka Uranosa i Gai, bogini prawa i sprawiedliwości. Jej atrybutami są: róg obfitości, waga, miecz i opaska na oczach.

temperament ingenium,-ii n.; natūra,-ae f.; ánimus,-i m.; ἡ κρᾶσις,-εως

temperatura temperatūra,-ae f.; temperies,-ei f.; temperatio,-ōnis f.; calor,-ōris m.; ἡ
κρᾶσις,-εως; ἡ θερμοκρασία,-ας

temperować 1. (ostrzyć) témpero, 1,-āvi,-ātum; ὀξύνω; 2. (miarkować) móderor, 1,-
ātus sum; mítigor, 1,-ātus sum; κρατέω; ὑποπιάζω; χαλινόω

tempo celérītas,-ātis f.; festinatio,-ōnis f.; incitatio,-ōnis f.; pernícītas,-ātis f.;
velócītas,-ātis f.; ἡ ταχύτης,-ητος

ten hic, haec, hoc; is, ea, id; iste, ista, istud; οὗτος, αὕτη, τοῦτο; ὅδε, ἥδε, τόδε

Is fecit, cui prodest. Hic labor extrēmus, longarum haec meta viarum. Ista quidem vis est! Ad hoc.

ten sam idem, eadem, idem; ἴσος, 3; ὅμοιος, 3; αὐτός, 3

Unā atque eādem voce lex omnibus loqui debet. Idem per idem.

~ **oto** hicce; ~ **slawny** ille; ~ **i ów** hic et ille; **to tak, to owak** áliter atque áliter; **w tym czasie** hoc témpore; **w tych dniach** his diēbus

tendencja inclinatio,-ōnis f.; proclívītas,-ātis f.; propensio,-ōnis f.; impulsus,-us m.;

impulsio,-ōnis f.; ἡ νεῦσις,-εως; ἡ κλίσις,-εως; ἡ τάξις,-εως
tendencyjny inobiectivus, 3; captiōsus, 3; προσωπολήμπτης,-ες; νευστικός, 3
tenis *teniludium,-ii n.; *tenilūdus,-i m.; *tenisia, -ae f.; (*stołowy*) tenisia mensalis
tenisista *teniludius,-ii m.

tenor *tenor,-ōris m.; vox,-cis f. media; ὁ τόνος, -ου; (*śpiewak*) tenorista,-ae m.

tenże idem, eadem, idem; ἴσος, 3; αὐτός, 3

teolog theōlogus,-i m.; ὁ θεόλογος,-ου

teologia theologia,-ae f.; ἡ θεολογία,-ας

teologiczny theolōgicus, 3; θεολογικός, 3

teoretyczny theōricus, 3; theorēticus, 3; θεωρητικός, 3

teoria theoria,-ae f.; ratio,-ōnis f.; cogitandi ratio; ἡ θεωρία,-ας

terapeuta mēdicus,-i m.; therapeuta,-ae m.; ὁ θεραπευτής,-οῦ; ὁ ἰατρός,-οῦ

terapia therapia,-ae f.; curatio,-ōnis f.; iatreusio,-ōnis f.; medicatio,-ōnis f.; sanatio,-
ōnis f.; medendi ars,-tis f.; ἡ θεραπεία,-ας; ἡ ἰατρεία,-ας

teraz nunc, hoc tēpore, in praesenti; νῦν; νυνί; ἄρτι

*Hic et nunc. Nunc est bibendum. Nunc dimittis servum tuum, Dómine. Cor dolet,
cum scio, ut nunc sum atque ut eram. Nunc nos, ante alii florebant, mox
aliique.*

na ~ in praesens tempus; **nawet jeszcze** ~ etiam num; **dopiero** ~ nunc demum;

właśnie ~ nunc cum máxime; hoc ipso tēpore; **jak** ~ **jest** ut nunc est

teraźniejszość instantia,-ae f.; praesentia,-ae f.; τὸ νῦν; τὰ παραχρῆμα,-ων

teraźniejszy praesens,-entis; νῦν; σύγχρονος,-ον

teren árēa,-ae f.; fines,-ium m.pl.; locus,-i m.; regio,-ōnis f.; terrēnum,-i n.; spatium,-ii
n.; ὁ χώρος,-ου; ἡ περιοχή,-ῆς; ἡ περίχωρος,-ου; ἡ ζώνη,-ης; τὸ κλίμα,-ατος

terenowy locālis,-e; terrēneus, 3; χωρικός, 3

terma therma,-ae f. (*zwł. w plur.*); ἡ θερμή,-ης

termiczny thérmicus, 3; θερμικός, 3

termin 1. (wyznaczony czas) términus,-i m.; dies,-ei f. constitūta; (praestitūta); ἡ

ὄροθεσία,-ας; ὁ ὅρος,-ου; **2. (nazwa)** definitio,-ōnis f.; nomen,-inis n.; τὸ

ὄνομα,-ατος; ἡ ὀνομασία,-ας

~ **stawienia się** vadimonium,-ii n.; **bez wyznaczenia** ~ nullā die praestitūtā;

wyznaczyć ~ diem statuo, 3,-ui,-ūtum (constituēre); **jeszcze** ~ **nie nadszedł** dies
nondum est

terminologia terminologia,-ae f.; nomenclatio,-ōnis f.; ἡ ὀρολογία,-ας

terminowy ad tempus constitūtus, 3; ὀρικός, 3

termit isóptera,-ōrum n.pl.; τὰ ἰσόπτερα,-ων

termodynamika *thermodynamica,-ae f.; ἡ θερμοδυναμική,-ῆς

termofor thermóphorus,-i m.; ὁ θερμοφόρος,-ου

termometr *thermómetrum,-i n.; τὸ θερμομέτρον,-ου

termostat *thermostātum,-i n.; ὁ θερμοστάτης,-ου

termy thermae, -arum *f.pl.*; αἱ θέρμαι, -ῶν; τὰ βαλανεῖα, -ῶν

terpentyna terebínthina, -ae *f.*; ἡ τερέβινθος, -ου

Terpsychora Terpsíchorē, -es *f.*; Terpsíchora, -ae *f.*; Τερψιχόρα, -ας

Córka Dzeusa i Mnemosyne, jedna z Muz, opiekunka tańca przedstawiana z lirą i plektronem.

terror terror, -ōris *m.*; ἡ τρομοκρατία, -ας

terroryzm terrorismus, -i *m.*; ὁ τρομοκρατισμός, -οῦ

terroryzować (ex)terrēo, 2, -ui, -itum; terrorem ínfero, inférre, íntuli, illatum;

*terrorīso, 1, -āvi, -ātum; τρομοκρατέω; ἐκφοβέω

terytorialny ad regionem (locum) pértinens, -entis; χωριώδης, -ες

terytorium regio, -ōnis *f.*; fines, -ium *m.pl.*; loca, -ōrum *n.pl.*; τὸ ἔδαφος, -εος; ὁ χῶρος, -ου

test *testum, -i *n.*; proba, -ae *f.*; ἡ ἐρώτησις, -εως

testament testamentum, -i *n.*; ἡ διαθήκη, -ης

teściowa socrus, -us *f.*; ἡ πενθερά, -ᾶς

teść socer, -eri *m.*; ὁ πενθερός, -οῦ

Tetyda Thetis, -idis *f.*; Θέτις, -ιδος

Córka Nereusa, Starca Mórza, i Doris, małżonka Peleusa, matka Achillesa.

Teukros Teucer, -cri *m.*; Teucus, -i *m.*; Τεῦκρος, -ου

Syn Telamona i Hesjone, najlepszy łucznik w wojsku greckim w czasie wojny trojańskiej.

teza thesis, -is *f.*; appositio, -ōnis *f.*; argumentum, -i *n.*; propósitum, -i *n.*; quaestio, -ōnis *f.*; ἡ θέσις, -εως

tezauryzacja thesaurisatio, -ōnis *f.*; ὁ θησαυρισμός, -οῦ

Tezeusz Theseus, -i (-eos) *m.*; Θησεύς, -έως

Główny heros Attyki. Uwolnił Ateńczyków od niewolniczego lenna wobec Krety, zabijając w Labiryncie Minotaura, półbyka i półczłowieka. Zadanie pomogła mu wykonać zakochana w nim Ariadna, jedna z córek króla Krety, Minosa.

też etiam, item, quoque; καί; δὴ; δε

tecza iris, íridis *f.*; arcus, -us *m.* caelestis (pluvius); ἡ ἴρις, -ιδος (-εως)

teczówka iris, íridis *f.*; ἡ ἴρις, -ιδος

teczówkowy iridālis, -e; irídicus, 3; ἰριώδης, -ες

teďy hic, hac viā; ταύτ ὁδῶ

~ albo tamteďy hac aut illac

tegi corpulens, -entis; corpulentus, 3; crassus, 3; grossus, 3; robustus, 3; sólidus, 3; παχύς, -εῖα, -ύ

tegoskór (*bot.*) sclerodérma, -atis *n.*; τὸ σκληρόδερμα, -ατος

tegość crassitūdo, -īnis *f.*; τὸ πάχος, -εος

tepic 1. (niszczyć) extérmino, 1, -āvi, -ātum; réprimo, 3, -pressi, -pressum; delēo, 2, -

ēvi, -ētum; extinguo, 3, -nxi, -nctum; καταφθείρω; **2. (czynić teptym)** obtundo, 3, -tūdi, -tu(n)sum; hébetō, 1, -āvi, -ātum; ἀμβλύνω

tępotą (*umysłowa*) hebetūdo,-īnis *f.*; socordia,-ae *f.*; tårditas,-ātis *f.*; ἡ ἀσυνεσία,-ας
tępy 1. (nieostry) obtūsus, 3; hebes,-ētis; hebetātus, 3; ἀμβλύς,-εῖα,-ύ; **2. (glupi)**
 fātuus, 3; hebes,-ētis; socors,-ordis; stúpidus, 3; stultus, 3; tardus, 3; ἀσύνετος,-
 ον; πηρός, 3; παχύδερμος,-ον
tęsknić desidero, 1,-āvi,-ātum *z acc.*; suspīro, 1,-āvi,-ātum *z acc.*; ὀρέγομαι
 ; (ἐπι)ποθέω; ὀμείρομαι
tęsknota desiderium,-ii *n.*; languitūdo,-īnis *f.*; languor,-ōris *m.*; anxietūdo,-īnis *f.*; ἡ
 ὄρεξις,-εως; ἡ ποθή,-ῆς; ὁ πόθος,-ου; ἡ ἐπιπόθησις,-εως; κηδοσύνη,-ης;
 (za ojczyzną) nostalgia,-ae *f.*; ἡ νοσταλγία,-ας
tęskny desideratīvus, 3; lánguidus, 3; nostálgicus, 3; ποθεινός, 3
tętent pedíbulum,-i *n.*; ὁ παλμός,-οῦ
tętniak (*med.*) aneurismus,-i *m.*; aneurysma,-atis *n.*; τὸ ἀνεύρυσμα,-ατος
tętniaący lāncinans,-antis; pulsans,-antis; pulsatorius, 3; σφυγματώδης,-ες
tętnica arteria,-ae *f.*; ἡ ἀρτηρία,-ας
tętniczka arterióla,-ae *f.*; τὸ ἀρτήριον,-ου
tętniczny arteriālis,-e; arteriōsus, 3; ἀρτηρικός, 3
tętnić pulso, 1,-āvi,-ātum; πάλλω; σφύζω
tętnienie palmus,-i *m.*; pedesis,-is *f.*; pulsatio,-ōnis *f.*; ἡ σφύξις,-εως
tętno pulsus,-us *m.*; ὁ σφυγμός,-οῦ
tężcowy tetánicus, 3; τετανώδης,-ες
tężec tétanus,-i *m.*; rigor,-ōris *m.* nervōrum; ὁ τέτανος,-ου
tężeć frigesco, 3,-xi, - ; induresco, 3,-rui, -; rigēo, 2,-ui, - ; sólidor, 1,-ātus sum;
 τανύομαι
tężyzna vigor,-ōris *m.*; valetūdo,-īnis *f.*; ἡ εὐεξία,-ας; ἡ ἰσχύς,-ύος
tiara tiara,-ae *f.*; ἡ τιάρα,-ας
Tiberinus Tiberinus,-i *m.*
W mitologii rzymskiej Tiberinus jest bogiem Tybru.
tik (*nerw.*) spasmus,-i *m.* facialis; prosopospasmus,-i *m.*; ὁ προσωπόσπασμος, -ου
tkacki textīlis,-e; ὑφαντικός, 3; ἰστουργικός, 3
tkactwo textūra,-ae *f.*; ópera,-ae *f.* textoria; ἡ ὑφανσις,-εως; ἡ ἰστουργία,-ας
tkacz textor,-ōris *m.*; ὁ ὑφάντης,-ου
tkaczka textrix,-icis *f.*; ἡ ὑφάντρια,-ας
tkać něo, 2, nevi, netum; texo, 3,-xi,-xtum; ὑφαίνω; ἰστορεύω; νήθω
tkanina tela,-ae *f.*; textum,-i *n.*; textus,-us *m.*; textilia,-ium *n.pl.*; τὸ ἰστίον,-ου; ἡ
 πλοκή,-ῆς; τὸ ὕφος,-εος; ἡ ὀθόνη,-ης
tkanka tela,-ae *f.*; textum,-i *n.*; textus,-i *m.*; fábrica,-ae *f.*; ὁ ἰστός,-οῦ
tkankowy textuālis,-e; ἰστοειδής,-ές
tkany (con)textus, 3; ὑφαντός, 3; ὑφαντευόμενος, 3
tkliwość affectuósitas,-ātis *f.*; mollitia,-ae *f.*; tenéritas,-ātis *f.*; blanditia,-ae *f.*;
 ἡ ἀπαλοφρόνησις,-εως

tkliwy affectuōsus, 3; tenerōsus, 3; pius, 3; mollis,-e; blandus, 3; ἀπαλόφρων,-ον
tknąć 1. (dotknąć) tango, 3, tétigi, tactum; ἄπτομαι; **2. (urazić)** offendo, 3,-fendi,-
fensum; προσκόπτω

tkwić figo, 3, fixi, fixum; inhaerēo, 2,-haesi,-haesum *z dat.* (adhaerēre); ἔνειμι;
πήγνυμαι
~ **w pamięci** in memoria insedēo, 2,-sēdi,-sessum; ~ **w sercu** imis medullis
infixus sum, esse, fui

tlen oxygenium,-ii *n.*; τὸ ὀξυγόνον,-ου

tlenek óxydum,-i *n.*; ἡ σποδός,-οῦ

tlenowy oxygénicus, 3; ὀξυγενικός,-όν

tlic się fúmigo, 1,-āvi,-ātum; glisco, 3,-cui; τύφομαι

tło fundus,-i *n* pictūrae

tlocznia calcatorium,-ii *n.*; pressorium,-ii *n.*; torcūlar,-aris *n.*; ὁ πιεστήρ,-ῆρος; ὁ
ληνός,-οῦ

tloczyć briso, 1,-āvi,-ātum; cudo, 3,-di (-si)-sum; (im)primo, 3-pressi,-pressum
(comprimēre); (im)presso, 1,-āvi,-ātum; tórculo, 1,-āvi,-ātum; urgēo, 2, ursi, -; πιέζω

tlók (*tlum, ścisk*) constipatio,-ōnis *f.*; pressūra,-ae *f.*; multitūdo,-īnis *f.*; ἡ πίεσις, -
εως; (*techn.*) émbolus,-i *m.*; ὁ ἔμβολος,-ου

tluc tundo, 3, tutundi, tu(n)sum; contundo, 3,-tudi,-tu(n)sum; perfringo, 3,-frēgi,-
fractum; discutio, 3,-cussi,-cussum; túdito, 1,-āvi,-ātum; θλάω; κόπτω; σποδέω;
τύπτω

tluczek pila,-ae *f.*; tursor,-ōris *m.*; ὁ ἀλετρίβανος,-ου; ὁ τριπτήρ,-ῆρος

tluczeń glárĕa,-ae *f.*; ἡ στία,-ας

tluczony (con)tūsus, 3; maleatus, 3; θλώμενος, 3

tlum agmen,-īnis *n.*; constipatio,-ōnis *f.*; caterva,-ae *f.*; grex,-gis *m.*; exāmen,-īnis *n.*;
plebs,-bis *f.*; multitūdo,-īnis *f.*; turba,-ae *f.*; ὁ ὄχλος, -ου; ὁ λαός,-οῦ; τὸ
πλῆθος,-εως; ὁ ὄμιλος,-ου; ὁ δῆμος,-ου

tlumacz (*z języka na język*) interpres,-ētis *m.*; traductor,-ōris *m.*; translātor,-ōris *m.*; ὁ
μεταφραστής,-οῦ; (*kto wyjaśnia*) interpres,-ētis *m.*; explanātor,-ōris *m.*;
enarrātor,-ōris *m.*; ὁ ἑρμηνευτής,-οῦ

tlumaczenie 1. (wyjaśnianie) interpretatio,-ōnis *f.*; explanatio,-ōnis *f.*; explicatio,-
ōnis *f.*; ἡ ἑρμηνεία,-ας; ἡ ἑρμηνευσις,-εως; **2. (przekład)** traductio,-ōnis *f.*;
translatio,-ōnis *f.*; (con)versio,-ōnis *f.*; interpretatio,-ōnis *f.*; ἡ μετάφρασις,-εως

tlumaczyć 1. (wyjaśniać) explāno, 1,-āvi,-ātum; díssero, 3,-serui,-sertum; intérpretor,
1,-ātus sum; éxplico, 1,-āvi,-ātum; ἑρμηνεύω; **2. (przekładać)** tradūco, 3,-duxi,-
ductum; tránsfero,-férre,-tuli,-lātum; (con)verto, 3,-verti,-versum; intérpretor, 1,-
ātus sum; μεταφράζω; **3. (t. się)** iustíficor, 1,-ātus sum; me excuso, 1,-āvi,-ātum;
δικαιόομαι

~ **dosłownie** ad verbum transférre; verbum verbo reddo, 3,-dīdi,-dītum; ~

najwierniej accuratíssime verdo, 3, verti, versum

tlumić súffoco, 1,-āvi,-ātum; réprimo, 3,-pressi,-pressum (opprimēre, supprimēre,
comprimēre); πνίγω; σβέννυμι

Omne malum nascens fácale opprimitur, inveterātum fit robustius.

tlumienie suffocatio,-ōnis *f.*; repressio,-ōnis *f.*; suppressio,-ōnis *f.*; ὁ πνιγμός,-οῦ; ἡ πνίξις,-ιγός

tlumnie turbātim; παμπληθεί

tlumny multus, 3; numerōsus, 3; παμπληθής,-ές

tlumok pera,-ae *f.*; sárcina,-ae *f.*; ἡ πῆρα,-ας

tlustość adipōsitas,-ātis *f.*; pinguāmen,-īnis *n.*; pinguēdo,-īnis *f.*; pinquetūdo,-īnis *f.*; ἡ λιπαρότης,-ητος; ἡ πιότης,-ητος

tlusty adipōsus, 3; adipātus, 3; crassus, 3; obēsus, 3; ópimus, 3; pinguis,-e; unctūdōsus, 3; λιπαρός, 3; παχύς,-εῖα,-ύ; πίων,-ον; σιτευτός, 3

tluszcz adeps,-īpis *m.*; omentum,-ī *n.*; pinguēdo,-īnis *f.*; pinguitūdo,-īnis *f.*; pingue,-is *n.*; unguen,-īnis *n.*; unguentum,-ī *n.*; τὸ λίπος,-εος; τὸ πάχος,-εος; τὸ στέαρ,-ατος; ἡ πιμελή,-ῆς; ὁ δημός,-οῦ

tluszczak (*med.*) adipōma,-atis *n.*; lipōma,-atis *n.*; τὸ λίπωμα,-ατος; τὸ στεάτωμα,-ατος

tluszczowy adipicus, 3; adipōsus, 3; lardáceus, 3; λιπώδης,-ες

tluścioch galba,-ae *m.*; ὁ παχύς,-ύως

tnący incisīvus, 3; τμηματώδης,-ες; τομός, 3

toaleta 1. (strój) hábitus,-us *m.*; vestis,-is *f.*; τὸ ἔνδυμα,-ατος; **2. (czynność upiększająca)** cosmética,-ae *f.*; τὸ κόσμημα,-ατος; **3. (ubikacja)** *ubicatio,-ōnis *f.*; locus,-ī *m.* secrētus; τὸ ἀποχωρητήριον,-ου; **4. (umywalka)** aquimināle,-is *n.*; aquiminarium,-īi *n.*; malluviae,-arum *f.pl.*; τὸ λουτρόν,-ῶνος

toast propinatio,-ōnis *f.*; ἡ πρόποσις,-εως

wznosić ~ *alicui* própino, 1,-āvi,-ātum; praebibo, 3,-bibī, -;

tobolek sárcina,-ae *f.*; ἡ πῆρα,-ας

toczyć roto, 1,-āvi,-ātum; torno, 1,-āvi,-ātum; volūto, 1,-āvi,-ātum; (pro)volvo, 3, volvi, volūtum; κυλινδέω; τορνεύω; κυλίω

t. walkę pugno, 1,-āvi,-ātum; proelior, 1, -atus sum; παλαίω; μάχομαι

t. wojnę bellum gero, 3, gessi, gestum; πολεμίζω στρατεύω

t. rdzą (cor)rodo, 3,-rosi,-rosum; διαδάκνω

toga toga,-ae *f.*; ἡ τήβεννα,-ης

Cedant arma togae!

tojad (*bot.*) acónitum,-ī *n.*; τὸ μυοφόνον,-ου

tok cursus,-us *m.*; ἡ οἴμη,-ης; ἡ ὁδός,-οῦ

tokarka *tornus,-ī *m.*

tokarz tornātor,-ōris *m.*; ὁ τορνευτής,-οῦ

toksyczność toxicitas,-ātis *f.*; ἡ φαρμακότης,-ητος

toksyczny tóxicus, 3; péstilens,-entis; venéficus, 3; φαρμακόεις,-εσσα,-εν;

φαρμακώδης,-ες; ἰώδης,-ες; ἰόεις,-εσσα,-εν

toksyna tóxinum,-ī *n.*; tóxicum,-ī *n.*; venēnum,-ī *n.*; sanies,-ei *f.*; τὸ φάρμακον,-ου

tolerancja tolerantia,-ae *f.*; ἡ εὐφορία,-ας

tolerancyjny *tólerans,-antis; tolerábilis,-e; εὐφορος, -ov*
tolerować *tólero, 1,-āvi,-ātum; supporto, 1,-āvi,-ātum; patior, 3, passus sum; εὐφορέω*
tom *tomus,-i m.; volūmen,-īnis n.; ὁ τόμος,-ου*
tomograf **tomógraphus,-i m.; ὁ τομογράφος,-ου*
tomografia **tomographia,-ae f.; *laminographia,-ae f.; *stratigraphia,-ae f.; ἡ τομογραφία,-ας*
ton *sonus,-i m.; sonor,-ōris m.; sónitus,-us m.; tonus,-i m.; vox,-cis f.; τὸ τόνος,-ου; ὁ φθόγγος,-ου*
*~ harmonijny concentus,-us m.; **podac** ~ sonum monstro, 1,-āvi,-ātum; módulos praeministro, 1,-āvi,-ātum*
tonacja 1. (muz.) *intonatio,-ōnis f.; fundamentum,-i n. cantus; ὁ τόνος,-ου; τὸ σύνταγμα,-ατος; 2. (odcień)* *tonus,-i m.; ὁ τόνος,-ου*
*~ **durowa** modus,-i m. maior (durus); ~ **molowa** modus minor (mollis)*
tonaż *(de)mergor, 3, mersus sum; βυθίζομαι; καταποντίζομαι*
toniczny *tónicus, 3; τονικός, 3*
toń *profúnditas,-ātis f.; ὁ βυθός,-οῦ*
topaz *topasius,-ii m.; τὸ τοπάζιον,-ου*
topić 1. (zatapiać) *demergo, 3,-mersi,-mersum; merso, 1,-āvi,-ātum; βυθίζω; καταποντίζω; κατακλύζω; 2. (roztapiać)* *fundo, 3, fudi, fusum; intabesco, 3,-tabui; liquefacio, 3,-feci,-factum; liquo, 1,-āvi,-ātum; τήκω*
topiel *gurgēs,-itis m.; profundum,-i n.; ὁ βυθός,-οῦ; ἡ δίνη,-ης; ὁ πέλαγος,-ου*
topielec *submersus,-i m.; ὁ βυθισκός,-οῦ*
topliwość *fusibílitās,-ātis f.; ἡ εὐτηξία,-ας*
topliwy *fusibílis,-e; τηκτός, 3*
topnieć *fundor, 3, fusus sum; (de)liquesco, 3,-licui, -; colliquefio,-fieri,-factus sum; tabesco, 3, tabui, -; dilabor, 3,-lapsus sum; τήκομαι*
lód ~je *glacies dilábitur (tabescit); śnieg ~je* *nix liquescit*
topografia *topographia,-ae f.; regionis descriptio,-ōnis f.; ἡ τοπογραφία,-ας*
topola *pópulus,-i f.; ἡ λεύκη,-ης; ἡ ἀχερωΐς,-ίδος*
toporek *ascícūlus,-i m.; dolabella,-ae f.; dolatoria,-ae f.; τὸ ἀξινάριον,-ου*
topór *ascia,-ae f.; secūris,-is f.; dolābra,-ae f.; ἡ ἀξίνη,-ης; τὸ κόπανον,-ου; (obosieczny) bipennis,-is f.; ὁ πέλεκυς, -εως*
tor 1. (droga) *via,-ae f.; currículum,-i n.; cursus,-us m.; órbita,-ae f.; ἡ τροχία,-ᾶς; ἡ ὁδός,-οῦ; ὁ δρόμος,-ου; 2. (pocisku) trajectoria,-ae f.; ἡ μεταβολή,-ῆς; 3. (szyny) *trames,-itis m. ferriviarus; ἡ τροχία,-ᾶς*
torba *bursa,-ae f.; capsā,-ae f.; pera,-ae f.; saccus,-i m.; ἡ πήρα,-ας; ὁ φάσκωλος,-ου; ὁ σάκ(κ)ος,-ου; (dziadowska) crúmulus,-i m.; (podrózna) cassídile,-is n.; ἡ πήρα,-ας*
torbiel (med.) *cistis,-is f.; cista,-ae f.; tumor,-ōris m. cysticus; ἡ κύστις,-εως*
torebka *búrtula,-ae f.; búrsula,-ae f.; bulga,-ae f.; cápsula,-ae f.; capsella,-ae f.;*

crumēna,-ae *f.*; crumīna,-ae *f.*; pérula,-ae *f.*; sáccŭlus,-i *m.*; vesícŭla,-ae *f.*; τὸ
σάκκιον,-ου

torf turfa,-ae *f.*

tornado turbo,-inis *m.*; ὁ στρόβιλος,-ου; ὁ τροχός,-οῦ

torować viam aperio, 4,-ui,-rtum; viam patefacio, 3,-fēci,-factum; τὴν ὁδὸν
ἀνοίγνυμι

tors torsum,-i *n.*; truncus,-i *m.*; ὁ θώραξ,-ακος; ὁ κορμός,-οῦ

torsje vómitus,-us *m.*; vómītas,-ātis *f.*; ἡ ἔμεσις,-εως

tort torta,-ae *f.*; scriblita,-ae *f.*; ὁ τροχός,-οῦ

tortura cruciātus,-us *m.*; supplicium,-ii *n.*; tormentum,-i *n.*; tortūra,-ae *f.*; molestia,-ae
f.; ὁ βασανισμός,-οῦ; ἡ κόλασις,-εως; ἡ στρέβλωσις,-εως

torturować crucio, 1,-āvi,-ātum; distendo, 3,-tendī,-tentum (-tensum); lámpado, 1,-
āvi,-ātum; tormento, 1,-āvi,-ātum; torquēo, 2, torsi, tortum (torsum); vexo, 1,-
āvi,-ātum; dolorem facio, 3, feci, factum; βασανίζω; στρεβλόω

totalitarny *totalitaris,-e; δεσποτικός, 3

totalitaryzm *totalitarismus,-i *m.*; ἡ δεσποτεία,-ας

totalny totālis,-e; totus, 3; omnis,-e; ὅλος, 3

toteż idcirco, ergo; ἄρα; διό; διότι; οὖν; οὐκοῦν

towar merx,-rcis *f.*; mercimonium,-ii *n.*; sárcina,-ae *f.*; τὸ φορτίον,-ου; τὸ
ἀγόρασμα,-ατος; τὸ ἐμπόρευμα,-ατος; ὁ γόμος,-ου

towarowy merciālis,-e; ἐμπορευτικός, 3

towarzyski sociālis,-e; sociábīlis,-e; κοινωνικός, 3; ἑταιρεῖος, 3

towarzystwo comitātus,-us *m.*; commúnītas,-ātis *f.*; círcŭlus,-i *m.*; conventus,-us *m.*;
collegium,-ii *n.*; congressus,-us *m.*; coetus,-us *m.*; societas,-ātis *f.*; sodálītas,-ātis
f.; associatio,-ōnis *f.*; ἡ κοινωνία,-ας; ἡ ἑταιρεία,-ας; ἡ συνοδία,-ας; ἡ
ὀμιλία,-ας

podróżować w ~ unā cum alqo proficiscor, 3,-fectus sum; **szukać czyjegoś** ~
alicuius consuetudinem appeto, 3,-īvi,-ītum; **unikać czyjegoś** ~ consuetudinem
alicuius vito, 1,-āvi,-ātum (fugio, 3,-īvi,-ītum)

towarzysz comes,-itis *m.*; compar,-aris *m.*; consors,-ortis *m.*; contubernalis,-is *m.*;
párticeps,-ipis *m.*; socius,-ii *m.*; collēga,-ae *m.*; ὁ κοινωνός,-οῦ; ὁ ἑταῖρος,-ου;
ὁ συνοδός,-οῦ; ὁ μέτοχος,-ου

Nóscitur ex socio, qui non cognóscitur ex se. Nóscitur a sóciis.

towarzyszący associus, 3; commúnicans,-antis; (con)cómitans,-antis; σύνοδος,-ον;
συνκοίνωνος,-ον

towarzyszka socia,-ae *f.*; contubernalis,-is *f.*; ἡ ἑταίρα, -ας; ἡ κοινωνός,-οῦ;

towarzyszyć cómitor, 1,-ātus sum; apocor, 1,-ātus sum; convio, 1,-āvi,-ātum; συν
έπομαι; (συν)ακολουθέω; συνοδεύω; παρακολουθέω; συνέπομαι

towot anunxia,-ae *f.*; τὸ ἔγχισμα,-ατος

tożsamość idéntītas,-ātis *f.*; ἡ ταυτότης,-ητος; ἡ αὐτότης,-ητος

tracić p. stracić

t. **czas** tempus tero, 3, trivi, tritum; ἀποδιατρίβω

~ **cierpliwość** patientiam éxuo, 3,-ui,-ūtum; ~ **dobre imię** existimationem (bonam famam) deperdo, 3,-didi,-itum; ~ **majątek** pecuniam effundo, 3,-fūsi,-fūsum; fortūnas (rem familiarem) díssipo, 1,-āvi,-ātum (perdēre); ~ **nadzieję** despēro, 1,-āvi,-ātum; ~ **odwagę** ánimis cado, 3, cécidi, casum; ~ **przyjaciela** amīcum amitto, 3,-mīsi,-missum; ~ **rozum** mente capior, 3, captus sum

tracz serrātor,-ōris *m.*; ὁ πριστήρ,-ῆρος

tradycja traditio,-ōnis *f.*; consuetūdo,-īnis *f.*; mos, mōris *m.*; τὸ ἔθος,-εος; ἡ παράδοσις,-εως; ἡ συνήθεια,-ας

tradycyjny traditionālis,-e; παραδόσιμος,-ον; ἔθικός, 3; συνήθης,-εσ

traf casus,-us *m.*; coincidentia,-ae *f.*; fors,-rtis *f.*; fortúitus,-us *m.*; sors,-rtis *f.*; τὸ σύμπτωμα,-ατος; ἡ τύχη,-ης

trafić ic(i)o, 3, ici, ictum; ferio, 4,-īvi,-ītum; tango, 3, tétigi, tactum; percello, 3,-culi,-culsum; ἐμπίπτω; ἐμβάλλω; (t. **się**) accēdo, 3,-cessi,-cessum; evenio, 4,-veni,-ventum; συντυγχάνω

~ **w sedno** acu rem tangēre; ~ **w środek** medium ferīre

trafienie ictus,-us *m.*; ἡ ἐμβολή,-ῆς

trafny iustus, 3; exactus, 3; praecisus, 3; ἱκανός, 3; ὀρθός, 3

tragarz portātor,-ōris *m.*; baiūlus,-i *m.*; gangaba,-ae *m.*; gest(at)or,-ōris *m.*; géruilus,-i *m.*; ὁ ἀχθοφόρος,-ου; ὁ φόρταξ,-ακος

tragedia tragoedia,-ae *f.*; ἡ τραγωδία,-ας

Ex comoedia fit tragoedia.

tragiczny trágicus, 3; τραγικός, 3

trakcja tractio,-ōnis *f.*; ductus,-us *m.*; ἡ μεταγωγή,-ῆς

trakt tractus,-us *m.*; via,-ae *f.*; cursus,-us *m.*; ἡ ὁδός,-οῦ; ὁ δρόμος,-ου

traktat 1. (rozprawa) dissertatio,-ōnis *f.*; disputatio,-ōnis *f.*; disceptatio,-ōnis *f.*; tractātus,-us *m.*; tractatio,-ōnis *f.*; commentatio,-ōnis *f.*; ἡ διατριβή,-ῆς; **2.**

(**układ**) pactum,-i *n.*; pactio,-ōnis *f.*; foedus,-ēris *n.*; conventum,-i *n.*; conventio,-ōnis *f.*; ἡ σύνταξις,-εως

traktor *tractrum,-i *n.*;

traktować tracto, 1,-āvi,-ātum; *alqm* adhibēo, 2,-ui,-itum; *alqm* accipio, 3,-cēpi, -ceptum; συμπεριφέρω; χράομαι

~ **kogoś oschle** *alqm* dúriter habēo, 2,-ui,-itum; ~ **kogoś zbył surowo** nimis ásperē *alqm* tractare; ~ **łaskawie** léniter clementerque accipio, 3,-cēpi,-ceptum

traktowanie tractatio,-ōnis *f.*; ἡ συμπεριφορά,-ᾶς; ἡ μεταχείρισις,-εως

trampolina petaurus,-i *m.*; desultorium,-ii *n.*; τὸ πέτευρον,-ου

trans hipnotyczny lethargia,-ae *f.* inducta; somnus,-i *n.* magnéticus; ἡ ὕπνωσις,-εως

tramwaj *currus,-us *m.* eléctricus; hamaxóstichus,-i *m.* urbānus

tran adeps,-ipis *m.* piscium

transakcja constitūtum,-i *n.*; conventum,-i *n.*; conventio,-ōnis *f.*; compactum,-i *n.*; negotium,-ii *n.*; ἡ σύνταξις,-εως; ὁ χρηματισμός,-οῦ

transformacja *transformatio, -ōnis f.; transcreatio, -ōnis f.; ἡ μεταλλαγή, -ῆς; ἡ μεταμόρφωσις, -εως; ἡ μετατροπή, -ῆς*

transformator **transformātor, -ōris m.*; ὁ μεταμορφωτήρ, -ῆρος

transfuzja *transfusio, -ōnis f.*; ἡ μετάχυσις, -εως

transkrypcja *transcriptio, -ōnis f.*; ἡ μεταγραμματισμός, -οῦ

translokacja *translocatio, -ōnis f.*; ἡ μετατοπία, -ας

transmisja *transmissio, -ōnis f.*; ἡ μετάδοσις, -εως

transparent *transparentes, -entis m.*; ὁ διαφανής, -οῦς

transpiracja *trans(s)piratio, -ōnis f.; exsudatio, -ōnis f.*; ἡ ἐξίδρωσις, -εως

transplantacja *transplantatio, -ōnis f.*; ἡ μεταφυτεία, -ας

transport *transportus, -us m.*; (trans)portatio, -ōnis f.; advection, -ōnis f.; *commeātus, -us m.*; *vectūra, -ae f.*; τὸ μετακίνησις, -εως; ἡ μεταφορά, -ᾶς

transportować *transporto, 1, -āvi, -ātum (apportare); tránsveho, 3, -vexi, -vectum (devehēre, advehēre); défero, -férre, -tuli, -lātum; μετακινέω; μεταφέρω*

tranzyt *tránsitus, -us m.*; ἡ μετάβασις, -εως

trap *epibathra, -ae f.*; ἡ ἐπιβάθρα, -ας; τὸ ἐφόλκαιον, -ου

trapez *trapezium, -ii n.*; τὸ τραπέζιον, -ου

trapić *afflīgo, 3, -flixi, -flictum; (ex)crucio, 1, -āvi, -ātum; contristo, 1, -āvi, -ātum; molesto, 1, -āvi, -ātum; premo, 3, pressi, pressum; strángulo, 1, -āvi, -ātum; tormento, 1, -āvi, -ātum; tríbulo, 1, -āvi, -ātum; urgĕo, 2, ursi, ursum; vexo, 1, -āvi, -ātum; σκύλλω; πημαίνω; πιέζω; ἔκρινέω*
~ **się** *trépido, 1, -āvi, -ātum; bardzo się* ~ *crucior, 1, -ātus sum; me afflicto, 1, -āvi, -ātum; nie trap się!* *ne crucia te!*

trasa (per)cursus, -us m.; itinerarium, -ii n.; via, -ae f.; iter, itinĕris; ἡ διαδρομή, -ῆς

traszka (*zool.*) *tríturus, -i m.*; ὁ κορδύλος, -ου

tratować *conculco, 1, -āvi, -ātum; pédibus prótero, 3, -trīvi, -trītum; καταπατέω; στειίβω*

tratwa *grutia, -ae f.; ratis, -is f.; trabaria, -ae f.; trabs, -itis f.*; ἡ σχεδία, -ας

trawa *herba, -ae f.; gramen, -inis n.; caespes, -itis m.*; ὁ χόρτος, -ου; ἡ βοτάνη, -ης

trawiasty *herbáceus, 3; herbōsus, 3; gramíneus, 3; χορτώδης, -εος*

trawiący 1. (trawienny) *digestans, -antis; pectīvus, 3; πεπτικός, 3; 2.*

(**wyniszczający**) *hécicus, 3; tabíficus, 3; ἔκτικός, 3*

trawić *dígero, 3, -gessi, -gestum; mácerō, 1, -āvi, -ātum; mástico, 1, -āvi, -ātum; consūmo, 3, -sumpsi, -sumptum; (de)coquo, 3, -coxi, -coctum; πέσσω; πέπτω; καταναλίσκω*

trawienie *coctio, -ōnis f.; digestibílitās, -ātis f.; digestio, -ōnis f.; concoctio, -ōnis f.*; ἡ πέσις, -εως

trawienny *digestorius, 3; digestíbīlis, -e; πεπτικός, 3*

trawnik *caespes, -idis m.; hérbitum, -i n.; pratum, -i n.; vire(c)tum, -i n.*; τὸ χορτεῖον, -ου; ἡ βοτάνη, -ης

trawożerny herbívorus, 3; χορτοφάγος, -ον

trąba (*prosta piechoty*) tuba, -ae f.; ἡ σάλπιγξ, -ιγγος; (*rogowa jazdy*) cornu, -us n.; τὸ κέρασ, -ατος; (*metalowa, zakrzywiona*) lítuus, -i m.; (*prosta do pobudek*)

bú(c)cina, -ae f.; (**słonia**) proboscis, -is f.; ἡ προβοσκίς, -ίδος; (**powietrzna**) turbo, -inis m.; typhon, -ōnis m.; ὁ στρόβιλος, -ου; ἡ λαῖλαψ, -απος; ὁ τυφῶν, -ῶνος

trąbić búcino, 1, -āvi, -ātum; tubo, 1, -āvi, -ātum; tubícino, 1, -āvi, -ātum; σαλπίζω

trącić *alqm* compulsio, 1, -āvi, -ātum; attingo, 3, -tigi, -tactum; impello, 3, -puli, -pulsum; ic(i)o, 3, ici, ictum; offendo, 3, -fendi, -fensum; laedo, 3, -si, -sum; ὠθέω; κέπτω; νύσσω; πατάσσω; προσκόπτω; (*wydawać woń*) olēo, 2, olui *z acc.*; odōro, 1, -āvi, -ātum; ὄζω

~ **lokciem** cúbito tango, 3, tétigi, tactum; ~ **noga** pede offendere

trąd lepra, -ae f.; ἡ λέπρα, -ας; ἡ ἐπιλευκία, -ας

trądzik acne, -es f.; ἡ ἄκνη, -ης

trefniś sannio, -ōnis m.; ioculātor, -ōris m.; ὁ σάννας, -ου

trema tremor, -ōris m.; anxíetas, -ātis f.; ὁ τρόμος, -ου

tren 1. (u sukni) syrma, -atis n.; τὸ σύρμα, -ατος; **2. (pieśń żalobna)** naenia, -ae f.; quérulum, -i n.; thrēnus, -i m.; elegia, -ae f.; carmen, -īnis n. exsequāle; ὁ θρηῆνος, -ου

trener exércitor, -ōris m.; gymnasiarchus, -i m.; ὁ γυμνασίαρχος, -ου

trening exercitatio, -ōnis f.; gymnas, -asis f.; ἡ ἄθλησις, -εως; ἡ ἄσκησις, -εως; ἡ γυμνασία, -ας

trenować etiam atque etiam *alqd* exercēo, 2, -cui, -citur; condocefacio, 3, -fēci, -factum; ἀσκέω; γυμνάζω

trepan trépanum, -i n.; tréphina, -ae f.; τὸ τρύπανον, -ου

trepanacja trepanatio, -ōnis f.; ἡ τρύπησις, -εως; ~ **czaszki** craniotomia, -ae f.; ἡ κρανιοτομία, -ας

treser dómitor, -ōris m. ferarum; condocefactor, -ōris m.; ὁ ἐπιτηδεύς, -έως

tresować condocefacio, 3, -fēci, -factum; ἐπιτηδέω

tresura condocefactio, -ōnis f.; ἡ ἐπιτηδεία, -ας

treściwy 1. (substancjalny) substantiōsus, 3; uber, 3; sucōsus, 3; plenus, 3; ὑλικός, 3; **2. (zwięzły)** brevis, -e; ponderōsus, 3; summarius, 3; σύντομος, -ον; βραχύς, -εῖα, -ύ

treść 1. (istota) substantia, -ae f.; essentia, -ae f.; materia, -ae f.; res, rei f.; τὸ σῶμα, -ατος; ἡ ὕλη, -ης; ἡ ὑπόστασις, -εως; **2. (zawartość)** contentum, -i n.;

summarium, -ii n.; argumentum, -i n.; sententia, -ae f.; τὸ περιεχόμενον, -ου

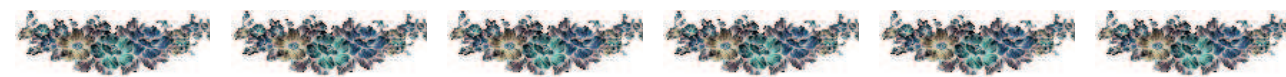
trębacz bucinātor, -ōris m.; córnicen, -īnis m.; líticen, -īnis m.; túbicen, -īnis m.; tubícinus, -i m.; ὁ σαλπιστής, -οῦ

trędowaty leprōsus, 3; λεπρός, 3

triada trias, -ādis f.; ἡ τριάς, -άδος; ὁ τριαγμός, -οῦ

Triptolemos Triptólemus, -i m.; Τριπτόλεμος, -ου

Król Eleusis. W nagrodę za doznaną w Eleusis u rodziców Triptolemosa gościnność Demeter dała mu wóz zaprzężony w uskrzydłone smoki i poleciała

przemierzać świat i siać wszędzie ziarna zbóż.

triumf triumphus, -i *m.*; laurus, -i *f.*; victoria, -ae *f.*; τὸ τρόπαιον, -ου; ὁ θρίαμβος, -ου;

(*mniej*) ovatio, -ōnis *f.*; τὸ ἀναφώνημα, -ατος

triumfować triumpho, 1, -āvi, -ātum; ovo, 1, -āvi, -ātum; θριαμβεύω

trochej trochaeus, -i *m.*; ὁ τροχαῖος, -ου

trochę aliquántulum, aliquantum, aliquanto, módicum, parum, pauca, paúlulum,

paulisper, pusillum; βραχύ; ὀλίγον

Sapienti pauca! Intelligenti pauca!

~ **później** paulo post; **po trosze** paúlulum, paulātim, sensim, pedetēptim, áliquo modo, áliqa parte, quodámmodo

trociny far, farris *n.*; ramentum, -i *n.* (zwł. *plur.*); scobis, -is *f.*; serrāgo, -īnis *f.*

trofeum trop(h)aeum, -i *n.*; τὸ τρόπαιον, -ου

troić się tríplicor, 1, -ātus sum; τριπλόομαι

troisty tergeminus, 3; triplex, -icis; triplus, 3; trinus, 3; τριπλοῦς, -ῆ, -οῦν

trojaczki trigémini, -ōrum *m.pl.*; οἱ τρίδυμοι, -ων

trojaki triplex, -icis; triplus, 3; τρισσός, 3

trok corrigia, -ae *f.*; restis, -is *f.*; lorum, -i *n.*; ὁ τελαμών, -ῶνος

tron tronus, -i *m.*; sedes, -id *f.*; sedīle, -is *n.*; solium, -ii *n.*; ὁ θρόνος, -ου; ἡ καθέδρα, -ας; ἡ πρωτοκαθεδρία, -ας

wstępować na ~ regnum aúspicor, 1, -ātus sum; ad regnum accēdo, 3, -cessi, -

cessum; **strącać z** ~ regno *alqm* pello, 3, pépuli, pulsum; regnum *alicui* eripio, 3, -ui, -eptum

trop vestigium, -ii *n.*; τὸ ἴχνιον, -ου

tropiciel vestigātor, -ōris *m.*; ὁ ἰχνεύμων, -ονος; ὁ ἰχνευτής, -οῦ

tropić vestīgo, 1, -āvi, -ātum; ἰχνεύω

tropienie vestigatio, -ōnis *f.*; ἡ ἰχνευσις, -εως

tropik trópicus, -i *m.*; ὁ τροπικός, -οῦ

tropikalny tropicālis, -e; τροπικός, 3

tropizm tropismus, -i *m.*; taxis, -is *f.*; ἡ τάξις, -εως; ὁ τροπισμός, -οῦ

troska aerumna, -ae *f.*; anxietas, -ātis *f.*; aegrimonia, -ae *f.*; cura, -ae *f.*; incursus, -us *m.*;

maeror, -ōris *m.*; sollicitūdo, -īnis *f.*; ἡ μέριμνα, -ης; ἡ ἐπιμέλεια, -ας; ἡ

θεραπεία, -ας; ἡ πρόνοια, -ας; ἡ σπουδή, -ῆς; ἡ φροντίς, -ίδος

Divitiae pariunt curas. Parva domus, parva cura.

troskliwość curatēla, -ae *f.*; cura, -ae *f.*; diligentia, -ae *f.*; accuratio, -ōnis *f.*; observatio, -ōnis *f.*; vigilantia, -ae *f.*; ἡ ἐπιμέλεια, -ας

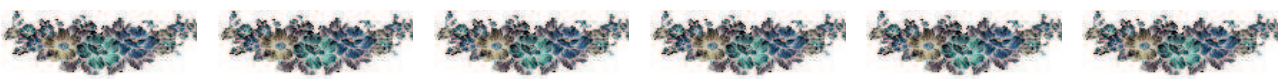
troskliwy curábīlis, -e; curiōsus, 3; diligens, -entis; próvidus, 3; sédūlus, 3; sollícitus, 3; ἐπιμελής, -ές; περίεργος, -ον; σπουδαῖος, 3

troszczyć się (pro)curo, 1, -āvi, -ātum (praecurare) *alqd*; cónsulo, 3, -sului, -sultum

alicui; (in)vígilo, 1, -āvi, -ātum; praecavēo, 2, -cavi, -cautum *alicui*; prospicio, 3, -

spexi, -spectum; providēo, 2, -vīdi, -vīsum; sollícitor, 1, -ātus sum; sátago, 3, -, -;

trépido, 1, -āvi, -ātum; προνοέω; κήδομαι; θεραπεύω; φροντίζω;

περιεργάζομαι; ἐπιμελέομαι; μεριμνάω
Cura, ut váleas! Curantes iura iuvant.

nie t. się néglego, 3,-lexi,-lectum; ἀμελέω

trotuar margo,-īnis m.f.; crépido,-īnis f.; ἡ πάροδος, -ου; τὸ πεζοδρόμιον,-ου

trójbarwny tricolōris,-e; τριχρώματος,-ον

trójca trīnītas,-ātis f.; trias,-ādis f.; trinum,-i n.; ἡ τριάς,-άδος; ὁ τριαγμός,-οῦ

Omne trinum perfectum.

trójdzielny trifidus, 3; tripartitus, 3; τρίτομος, -ον; τριμερής,-ές

trójka trinio,-ōnis m.; ἡ τριάς,-άδος

trójkať triángulum,-i n.; triángŭlus,-i m.; trigōnum,-i n.; delta,-ae f.; τὸ τρίγωνον,-ου

trójkaťny triangularis,-e; triángŭlus, 3; trigōnus, 3; τρίγωνος,-ον

trójnóg tripes,-ēdis m.; tripus,-odis m.; ὁ τρίπους,-ποδος

trójzab tridens,-entis m.; fúscina,-ae f.; cuspis,-idis f. triplex; ἡ τρῖναξ,-ακος; ἡ τρίαινα,-ης

truchleć derigescio, 3,-rigui, -; tremo, 3,-ui, -; τρομέω; στυγέω

truciciel venéficus,-i m.; venenātor,-ōris m.; ὁ φαρμακεύς,-έως

trucicielka venéfica,-ae f.; ἡ φαρμακίς,-ίδος

trucicielski venéficus, 3; φαρμακόεις,-εσσα,-εν

trucielstwo veneficium,-ii n.; ἡ φαρμακεία,-ας

truczna tóxicum,-i n.; tóxinum,-i n.; medicamentum,-i n.; sanies,-ei f.; venēnum,-i n.; veneficium,-ii n.; virus,-i n.; τὸ φάρμακον,-ου; ὁ ἴος,-οῦ

Habet suum venēnum blanda oratio. Quod medicīna áliis, áliis est acre venēnum.

truć médico, 1,-āvi,-ātum; medífico, 1,-āvi,-ātum; venēno, 1,-āvi,-ātum; venēno neco, 1,-āvi,-ātum; φαρμάσσω

trud fatīga,-ae f.; labor,-ōris m.; opera,-ae f.; onus,-ēris n.; molestia,-ae f.; sudor,-ōris m.; ὁ κόπος,-ου; ὁ μόχθος,-ου; ὁ πόνος,-ου

Labor omnia vincit. Generōsos ánimos labor nutrit. Labōres pariunt honōres.

Levis est labor omnis amanti. Talem habēbis fructum, qualis fúerit labor. In labōre virtus et vita. Sine labōre non erit panis in ore. Labóribus dei cuncta mortálibus bona vendunt. Labor ipse voluptas. Ignavia corpus hebētat, labor firmat; illa matūram senectūtem, hic longam adulescentiam reddit.

trudnić się negotior, 1,-ātus sum; labōro, 1,-āvi,-ātum (alicui, in re, de re; z ut, ne); in alqa re versor, 1,-ātus sum; πραγματεύομαι

trudno difficile; χαλεπῶς; δυσκόλως

trudność difficílitās,-ātis f.; difficultas,-ātis f.; impedimentum,-i n.; τὸ ἀπόρημα, -ατος; ἡ ἀπορία,-ας; ἡ δυσκολία,-ας; ἡ χαλεπότης,-ητος

trudny árduus, 3; difficílis,-e; laboriōsus, 3; impéditus, 3; ἄπορος, -ον; δύσκολος, 3; ἀργαλέος, 3; χαλεπός, 3

Per áspera ad astra. Fácile dictu, difficile factu.

trudzić incómodo, 1,-āvi,-ātum; (de)fatigo, 1,-āvi,-ātum; molesto, 1,-āvi,-ātum;

ónero, 1,-āvi,-ātum; δυσκολαίνω; σκύλλω; (**t. się**) áctito, 1,-āvi,-ātum;

contendo, 3,-tendi,-tentum; labōro, 1,-āvi,-ātum; κοπιάω; πονέω; κακοπαθέω

trujaćy tóxicus, 3; venéficus, 3; venenarius, 3; venenātus, 3; virōsus, 3;
φαρμακώδης,-ες

trumna arca,-ae f. funēbris; cápulum,-i n.; cápūlus,-i m.; conditorium,-ii n.; lócūlus,-i
m.; ἡ νεκροθήκη,-ης; ὁ σορός,-οῦ

trunek potio,-ōnis f.; potus,-us m.; τὸ πόμα,-ατος; ἡ πόσις,-εως

trup cadāver,-ēris n.; morticinium,-ii n.; mortificātum,-i n.; mórtuus,-i m.; τὸ
πτῶμα,-ατος; ὁ νεκρός,-οῦ; ὁ νέκυς,-υος; τὸ κῶλον,-ου

trupi cadaverōsus, 3; cadavéricus, 3; νεκρικός, 3

truskawka fragum,-i n.; (*roślina*) fragaria,-ae f.

truteń fucus,-i m.; ὁ κηφών,-ῆνος

trwać consto, 1,-stiti,-statūrus; (per)duro, 1,-āvi,-ātum; (per)manēo, 2,-mansi,-
mansum; perenno, 1,-āvi,-ātum; perpétuo, 1,-āvi,-ātum; persévero, 1,-āvi,-ātum;
persisto, 3,-stiti (-steti),-statum; insto, 1,-stiti, -; moror, 1,-ātus sum; sum, esse,
fui; sto, 1, steti, statum; vigēo, 2, vigui, -; ἔμμένω; (δια)μένω; ὑποστοιχέω
; (προσ)καρτερέω; διαρκέω; συνεχίζω

Cuiusvis hóminis est errāre, nullius nisi insipientis in errōre perseverāre.

trwałość constantia,-ae f.; firmītas,-ātis f.; persistentia,-ae f.; sólídītas,-ātis f.;
stabílitas,-ātis f.; tenácītas,-ātis f.; ἡ σταθερότης,-ητος

trwały constans,-antis; diuturnus, 3; duratūrus, 3; fixātus, 3; firmus, 3; pérmanens,-
entis; perstans,-antis; diuturnus, 3; persistens,-entis; sempiternus, 3; sólídus, 3;
stabílis,-e; tenax,-acis; σταθερός 3; διαρκής,-ές; μόνιμος, 3; ἔμμονος,-ον;
στερεός, 3

trwanie constantia,-ae f.; permanentia,-ae f.; persistentia,-ae f.; ἡ μονή,-ῆς; ἡ
στάσις,-εως

trwoga metus,-us m.; pavor,-ōris m.; pallor,-ōris m.; timor,-ōris m.; tremor,-ōris m.;
terror,-ōris m.; anxietas,-ātis f.; anxietūdo,-īnis f.; angor,-ōris m.; ὁ τρόμος,-ου; ὁ
φόβος,-ου; τὸ δεῖμα,-ατος

trwonić spargo, 3, sparsi, sparsum; díssipo, 1,-āvi,-ātum; (dis)perdo, 3,-dīdi,-dītum;
διασκορπίζω

trwożliwy pávidus, 3; timoratus, 3; tremens,-entis; tímīdus, 3; φοβητικός, 3;
δειλός, 3

trwożyć expavesco, 3,-pavi, -; terrēo, 2, terrui, térritum; pávido, 1,-āvi,-
ātum; (ἐκ)φοβέω; φοβερίζω

t. się contremisco, 3,-tremui, -; exhorrēo, 2,-horruī, -; metuo, 3,-ui, -; pavēo, 2,
pavi, -; δειλόομαι; δειλιάω; θροέομαι; ταράσσω

tryb (*gram.*) modus,-i m.; ὁ τρόπος,-ου; ἡ ἔγκλισις,-εως

~ **postępowania** processus,-us im.; progressus,-us m.; progressio,-ōnis f.; ~ **życia**
vitae ratio,-ōnis f.; consuetūdo,-īnis f. vivendi; (*techn.*) tympanum,-i

trybun tribūnus,-i m.; ὁ χιλίαρχος,-ου

trybuna tribūna,-ae f.; púlpitum,-i n.; suggestum,-i n.; suggestus,-us m.; τὸ βῆμα,-ατος

trybunał tribūnal,-is n.; iudicium,-ii n.; τὸ βῆμα,-ατος; τὸ δικαστήριον,-ου; τὸ
κριτήριο, -ου; τὸ συνέδριον,-ου

trygonometria trigonometria, -ae *f.*; ἡ τριγωνομετρία, -ας
trygonometryczny trigonométricus, 3; τριγωνομετρικός, -όν
tryk aries, -ētis *m.*; ὁ ἄρνεϊός, -οῦ
trylogia trilogium, -ii *n.*; ἡ τριλογία, -ας
tryper (*med.*) gonorrhoea, -ae *f.*; blennorrhoea, -ae *f.*; ἡ βλεννόρροια, -ας
trypsina (*med.*) trīpsinum, -i *n.*; τὸ τρίψινον, -ου
tryskać eiacular, 1, -ātus sum; salio, 4, salui (salii), saltum; scaturio, 4, -īvi, -ītum;
 πηγάζω; βρύω
Tryton Triton, -ōnis *m.*; Τρίτων, -ονος
Syn Posejdona i Amfitryty oraz ich herold, przedstawiany jako półczłowiek i półtryba z dużą muszlą w dłoni.
tryton (*zool.*) tríturus, -i *m.*; ὁ κορδύλος, -ου
tryumf *p.* triumph
trywialny triviālis, -e; obscaenus, 3; sórdidus, 3; παχύδερμος, -ον
trzask crépitus, -us *m.*; fragor, -ōris *m.*; rumor, -ōris *m.*; ὁ θραγμός, -οῦ; ὁ πάταγος, -ου
trzaska ássula, -ae *f.*; súrculum, -i *n.*; cremium, -ii *n.*; ἡ σχίζα, -ης
trzaskać (in)crépito, 1, -āvi, -ātum; frango, 3, fregi, fractum; tundo, 3, tūtudi, tu(n)sum; fragorem edo, 3, -didi, -itum; παταγέω
trząść concutio, 3, -cussi, -cussum; quasso, 1, -āvi, -ātum; quatio, 3, -, quassum; vexo, 1, -āvi, -ātum; vibro, 1, -āvi, -ātum; σείω; τινάσσω; δονέω; (**t. się**) tremo, 3, -ui, - ; τρομέω; τρέμω
trzcina (h)arundo, -īnis *f.*; (h)arundinētum, -i *n.*; ulva, -ae *f.*; calamētum, -i *n.*; cálamus, -i *m.*; canna, -ae *f.*; scirpus, -i *m.*; ὁ κάλαμος, -ου; ὁ δόναξ, -ακος
trzeba debēo, 2, debui, débitum; oportet, 2, -uit; necesse est, esse, fuit; necessarium est, esse, fuit; opus est, esse, fui; χρή; δεί; ὀφείλει; ἀνήκει
trzebić 1. (kastrować) castro, 1, -āvi, -ātum; emásculo, 1, -āvi, -ātum; evīro, 1, -āvi, -ātum; εὐνουχίζω; **2. (tepić)** extérmino, 1, -āvi, -ātum; erádico, 1, -āvi, -ātum; καταφθείρω
trzebienie castratio, -ōnis *f.*; eviratio, -ōnis *f.*; ὁ εὐνουχισμός, -οῦ
trzebieniec castratus, -i *m.*; eunūchus, -i *m.*; sémimas, -aris *m.*; sémivir, -i *m.*; ὁ εὐνοῦχος, -ου
trzeci tertius, 3; τρίτος
Tertium non datur.
trzeć (con)tero, 3, -trīvi, -trītum; frico, 1, -āvi, -ātum; τρίβω
trzepaczka báculum, -i *n.*
trzepoczący pálpitans, -antis; úndulans, -antis; vibrans, -antis; vibratorius, 3; τινάσσω, -ουσα, -ον
trzepotać pálpito, 1, -āvi, -ātum; vibro, 1, -āvi, -ātum; flúito, 1, -āvi, -ātum; τινάσσω; ῥιπίζω
trzepotanie palpitatio, -ōnis *f.*; undulatio, -ōnis *f.*; plausus, -us *m.*; vibratio, -ōnis *f.*; ὁ τιναγμός, -οῦ
trzeszczeć crépito, 1, -āvi, -ātum; cruscio, 4, -īvi, -ītum; rudo, 3, rudīvi, - ; stridēo, 2,

stridi, -; (δια)τρίζω

trzeszczenie (de)crepitiatio, -ōnis *f.*; ὁ τριγμός, -οῦ

trzewia interanea, -ōrum *n.pl.*; viscera, -um *n.pl.*; ilia, -ium *n.pl.*; exta, -ōrum *n.pl.*;

intestina, -ōrum *n.pl.*; τὰ σπλάγχνα, -ων; ἡ χορδή, -ῆς; τὰ ἔντερα, -ων

trzewny caeliacus, 3; enterālis, -e; entéricus, 3; iliācus, 3; interaneus, 3; intestinālis, -e;

viscerālis, -e; ἔντερικός, 3

trzeźwić sobrio, 1, -āvi, -ātum; sensus reddo, 3, -dīdi, -dītum; νήφίζω

trzeźwieć sobrifio, -fieri, -factus sum; sensus redeo, -īre, -ivi (-ii), -itum; (ἀνα)νήφω

trzeźwość sobrietas, -ātis *f.*; sánitas, -ātis *f.*; ἡ νήφωσις, -εως; ἡ σωφροσύνη, -ης

trzeźwy siccus, 3; sobrius, 3; νηφάλιος, 3

trzęsienie tremor, -ōris *m.*; commotio, -ōnis *f.*; motus, -us *m.*; trémitus, -us *m.*; ὁ

σεισμός, -οῦ; τὸ δόνημα, -ατος

t. ziemi terraemōtus, -us *m.* (terrae motus); ὁ σεισμός, -οῦ

trzmiel bombus, -i *m.*; ὁ βομβός, -οῦ

trzoda armentum, -i *n.*; grex, -gis *m.*; iumentum, -i *n.*; pecora, -um *n.pl.*; ἡ ἀγέλη, -ης;

ἡ ποίμνη, -ης; τὸ νόμευμα, -ατος; τὸ κτήνος, -εος

trzon basis, -is *f.*; centrum, -i *n.*; corpus, -ōris *n.*; radix, -icis *f.*; ἡ βάσις, -εως; ὁ

κορμός, -οῦ; ὁ στῦλος, -ου

trzonek ansula, -ae *f.*; manícŭla, -ae *f.*; manubrium, -ii *n.*; stilus, -i *m.*; ἡ κόπη, -ης

trzonowiec (zqb) molaris, -is *m.*; ἡ μύλη, -ης

trzos saccŭlus, -i *m.*; crumēna, -ae *f.*; marsupium, -ii *n.*; τὸ σάκκιον, -ου; ὁ

ὀλβοθύλακος, -ου; τὸ βαλλάντιον, -ου; ὁ γλωσσόκομον, -ου

trzustka páncreas, -atis *n.*; τὸ πάγκρεας, -ατος

trzustkowy pancreáticus, 3; παγκρεατικός, 3

trzy tres, tres, tria; τρεῖς, τρεῖς; τρία

Tres faciunt collegium. Ignis, mare, mulier - tria mala.

trzyczęściowy tripertītus, 3; tripartītus, 3; τριμερής, -ές

trzydniowy tertiānus, 3; tríduus, 3; τριήμερος, -ον

trzydziesty tricésimus, 3; τριακοστός, 3

trzydzieści triginta; τριάκοντα

trzygłowy triceps, -ipis; τρικέφαλος, -ον

trzykroć ter; τρίς

trzykrotny triplex, -icis; τριπλοῦς, -ῆ, -οῦν

trzylicie triennium, -ii *n.*; ἡ τριετία, -ας

trzyletni (mający trzy lata) triennus, 3; trium annorum; ante tres annos natus;

τριέτης, -ες; (co trzy lata) triennālis, -e; trietéricus, 3; τριέτηρος, 3; (trwający

trzy lata) triennis, -e; trimus, 3; τριέτης, -ες

trzymać tenēo, 2, tenui, tentum; obtinēo, 2, -ui, -ntum; κρατέω; ἐπέχω; ἔχω; τηρέω

t. się me continēo, 2, -tinui, -tentum; ἐγκρατεύομαι; προσκαρτερέω; στοιχέω

t. w karbach arenio, 1, -āvi, -ātum; coércēo, 2, -cui, -itum; χαλινώω

t. w dzierzawie redemptum tenĕo, 2, tenui, tentum; μισθόομαι

t. w niewoli servitūte premo, 3, pressi, pressum; δουλώω

~ **język za zębami** tacĕo, 2,-ui,-itum; ~ **kogoś w napięciu** *alqm* attentum detinĕo, 2,-ui,-ntum; ~ **w zawieszeniu** sustinĕo, 2,-ui,-ntum; ~ **z dala** sepōno, 3,-sui,-situm; ~ **kogoś pod strażą** *alqm* in custodia habĕo, 2,-ui,-itum; ~ **się czegoś** apprehendo, 3,-ndi,-nsum; *alqd* sequor, 3, secūtus sum; ~ **się z dala od czegoś** me excludo, 3,-clūsi,-clūsum

trzymiesięczny trimestris,-e; τριμήνου,-ον; (*mający trzy miesiące*) trium mensium; ante tres menses natus

trzysta trecenti,-ae,-a; τριακόσιοι,-αι,-α

tu hic, huc, hoc loco; τεῖδε; ὧδε; δεῦρο; ἐνταῦθα

Hic et nunc. Hic et ubique. Hic iacet lepus. Hic sunt leones. Qui fuit hic asinus, non ibi fiet equus. Hic mortui vivunt, hic muti loquuntur. Hic natus est Conrādus. Hic quiescit, qui numquam quievit. Hic vivimus ambitiosā paupertate omnes.

tu i tam citro ultroque

tuba tuba,-ae *f.*; tubus,-i *m.*; ἡ σῦριγξ,-ιγγος

tubka túbula,-ae *f.*; τὸ συρίγγιον,-ου

tubylec aborīgo,-īnis *m.*; autóchthonus,-i *m.*; indígena,-ae *m.f.*; nostras,-atis *m.f.n.*; génticus,-i *m.*; ὁ αὐτόχθων,-ονος

tubylczy indígenus, 3; natīvus, 3; αὐτόχθονος,-ον

tuczenie fartum,-i *n.*; fartūra,-ae *f.*; ságina,-ae *f.*; saginatio,-ōnis *f.*; superalimentatio,-ōnis *f.*; ὁ παχυσμός,-οῦ

tucznik porcaster,-tri *m.*; porcus,-i *m.*; ὁ πιαντήριος,-ου

tuczny fártilis,-e; áltīlis,-e; πιαντήριος, 3; σιτευτός, 3; σιτιστός, 3

tuczyć gúrgito, 1,-āvi,-ātum; incrasso, 1,-āvi,-ātum; ságino, 1,-āvi,-ātum; obĕso, 1,-āvi,-ātum; παίνω; παχύνω

Ōcūlus dōmini ságinat equum.

tukan (*zool.*) ramphastus,-i *m.*; ὁ ῥάμφαστος,-ου

tulić complector, 3,-plexus sum; amplexor, 1,-ātus sum; amplector, 3,-plexus sum; ad pectus premo, 3, pressi, pressum; ἀγκαλίζομαι
~ **się** me *ad alqm* ápplico, 1,-āvi,-ātum

tulacz erro,-ōnis *m.*; prófugus,-i *m.*; vagabundus,-i *m.*; vagus,-i *m.*; vargus,-i *m.*; exul,-ulis *m.*; ὁ πλάνης,-ητος; ὁ πλανήτης,-ου

tulaczka vagatio,-ōnis *f.*; τὸ πλάνημα,-ατος; ἡ ἄλλη,-ης

tulać się erro, 1,-āvi,-ātum; vagor, 1,-ātus sum; πλανάομαι; περιέρχομαι

tulów truncus,-i *m.*; torsum,-i *n.*; corpus,-ōris *n.*; ὁ κορμός,-οῦ

tum cathedra,-ae *f.*; ἡ καθέδρα,-ας

tuman 1. (np. kurzu) turbo,-īnis *m.* púlveris; vertex,-icis *m.*; ὁ κονιορτός,-οῦ; **2. p. tępy**

tumanić stupefacio, 3,-feci,-factum; delūdo, 3,-lūsi,-lūsum; βασκαίνω; τυφλώω

tumult tumultus,-i *m.*; tumultuatio,-ōnis *f.*; agitatio,-ōnis *f.*; ὁ θόρυβος,-ου

tunel cunicūlus, -i *m.*; *subtertrānsitus, -us; ἡ σῆραγξ, -αγγος

tunika túnica, -ae *f.*; τὸ ἱμάτιον, -ου; ὁ χιτῶν, -ῶνος

Túnica propior pallio est.

tupać pedem supplōdo, 3, -plōsi, -plōsum; terram pede pulso, 1, -āvi, -ātum;
ποδοκρούω

tupet arrogania, -ae *f.*; petulantia, -ae *f.*; impudentia, -ae *f.*; protérvitas, -ātis *f.*;
procácitas, -ātis *f.*; ἡ ὕβρις, -εως

tupot crépitus, -us *m.*; ἡ ποδοψοφία, -ας

turban cídaris, -is *f.*; ἡ κίδαρις, -εως; ἡ κυρβασία, -ας

turbina *turbīna, -ae *f.*; rota, -ae *f.* aquaria; ὁ τροχός, -οῦ

turkawka (*zool.*) turtur, -uris *m.*; ὁ τρυγών, -όνος

turkot crépitus, -us *m.*; ἡ κροῦσις, -εως

turkotać crépito, 1, -āvi, -ātum; cóncrepo, 1, -avi, -; κρούω

turkus callaianus, -i *m.*; ἡ κάλ(λ)αῖς, -ιδος

turnia rupes, -is *f.*; saxum, -i *n.*; praecipitium, -ii *n.*; praeruptum, -i *n.*; τὸ λέπας, -ατος

turniej hastiludium, -ii *n.*; torneamentum, -i *n.*; turnamentum, -i *n.*; ὁ ἀγών, -ῶνος; ὁ ἄθλος, -ου

Turnus Turnus, -i *m.*

Wg mitologii rzymskiej Turnus był herosem italskim, królem Rutulów, w czasie przybycia Eneasza do Lacjum.

turnus series, -ei *f.*; cursus, -us *m.*; ὁ δρόμος, -ου

turysta viātor, -ōris *m.*; peregrinātor, -ōris *m.*; itínerans, -antis *m.f.*; ὁ περιηγητής, -οῦ

turystyka peregrinatio, -ōnis *f.*; itineratio, -ōnis *f.*; periegēsis, -is *f.*; ἡ περιήγησις, -εως

tusza corpulentia, -ae *f.*; obésitas, -ātis *f.*; orímītas, -ātis *f.*; τὸ σῶμα, -ατος; ἡ σάρξ, -ακός

tutaj hic, huc; τεῖδε; ᾧδε; δεῦρο; ἐνταῦθα

Hic et nunc. Qui fuit hic ásinus, non ibi fiet equus. Hic mórtui vivunt, hic muti loquuntur. Hic natus est Conrādus. Hic quiēscit, qui numquam quievit.

tutejszy indígena, -ae *m.f.*; ἐντόπιος, -ον; αὐτόχθονος, -ον

tuzin duódecim; δώδεκα

tuż prope *z acc.*; propinque, vicine; πλησίον *z gen.*

twardawy subdūrus, 3; ὑπόσκληρος, -ον

twardnieć constagno, 1, -āvi, -ātum; (in)duresco, 3, durui, -; indūror, 1, -ātus sum;
rigēo, 2, -ui, -; σκληρύνομαι

twardość dúritas, -ātis *f.*; duritia, -ae *f.*; durities, -ei *f.*; rígiditas, -ātis *f.*; ἡ σκληρότης, -ητος

twardówka (*med.*) albugínĕa, -ae *f.* óculi; albūgo, -īnis *f.*; ἡ σκληρά, -ᾶς

twardy durus, 3; rígidus, 3; sólīdus, 3; σκληρός, 3; σκιρός, 3; στερεός, 3

Dura lex, sed lex.

twaróg caseus, -i *m.* recens; ὁ τυρός, -οῦ

twarz aspectus, -us *m.*; facies, -ei *f.*; vultus, -us *m.*; τὸ πρόσωπον, -ου; τὸ στόμα, -ατος; ἡ ὄψις, -εως; ἡ ἐνωπή, -ῆς

Difficile est crimen non pródere vultu.

twarzowy faciālis,-e; προσωπικός, 3

twierdza arx, arcis *f.*; *bastio,-ōnis *f.*; castellum,-i *n.*; propugnāculum,-i *n.*; ἡ ἀκρόπολις,-εως; ὁ ὄχμος,-οῦ; τὸ ὄχύρωμα,-ατος; τὸ φρούριον,-ου

twierdzenie affirmatio,-ōnis *f.*; assertio,-ōnis *f.*; ἡ κατάφασις,-εως; (*mat.*) theorēma,-atis *n.*; τὸ θεώρημα,-ατος; (*pewnik*) axiōma,-atis *n.*; dogma,-atis *n.*; τὸ ἀξίωμα,-ατος; τὸ δόγμα,-ατος

twierdzić affirmo, 1,-āvi,-ātum; ássero, 3,-serui,-sertum; autūmo, 1,-āvi,-ātum; constāto, 1,-āvi,-ātum; censēo, 2, censui, censum; (*prae*)dico, 3,-dixi,-dictum; verífico, 1,-āvi,-ātum; assevēro, 1,-āvi,-ātum; contendo, 3,-ndi,-ntum; (*κατα*)φάσκω; θεωρέω; λέγω

tworzący formans,-antis; formatīvus, 3; creans,-antis; creatīvus, 3; ποιητικός, 3; πλάσσων,-ουσα,-ον

tworzenie creatio,-ōnis *f.*; formatio,-ōnis *f.*; fictio,-ōnis *f.*; ἡ ποίησις,-εως; ἡ πλάσις,-εως

tworzyć compōno, 3,-posui,-pōsitum; condo, 3,-dīdi,-dītum; creo, 1,-āvi,-ātum; fábrico, 1,-āvi,-ātum; facio, 3, feci, factum; figulo, 1,-āvi,-ātum; fingo, 3, finxi, fictum; formo, 1,-āvi,-ātum; gigno, 3, genui, génitum; prodūco, 3,-xi,-ctum; ποιέω; κατασκευάζω; κτίζω; πλάσσω; δημιουργέω; σχηματίζω; ἐργάζομαι ~ **się** nascor, 3, natus sum; orior, 4, ortus sum; fio, fieri, factus sum; γίγνομαι

tworzywo materia,-ae *f.*; materies,-ei *f.*; ἡ ὕλη,-ης

twój tuus, tua, tuum; σός, σή, σόν

Quae tua sunt, tibi habe; quae mea, redde mihi.

twór creatūra,-ae *f.*; formatio,-ōnis *f.*; productus,-us *m.*; opus,-ēris *n.*; res, rei *f.*; τὸ πλάσμα,-ατος; τὸ ποίημα,-ατος

twórcza auctor,-ōris *m.*; ártifex,-icis *m.*; factor,-ōris *m.*; fabricātor,-ōris *m.*; effector,-ōris *m.*; compósitor,-ōris *m.*; cónditor,-ōris *m.*; ópifex,-icis *m.*; operātor,-ōris *m.*; operarius,-ii *m.*; creātor,-ōris *m.*; ὁ δημιουργός,-οῦ; ὁ κτιστής, -οῦ; ὁ ἐργάτης,-οῦ; ὁ ποιητής,-οῦ

twórczość creatio,-ōnis *f.*; artificium,-ii *n.*; ópera,-ae *f.*; opus,-ēris *n.*; productio,-ōnis *f.*; ἡ ποίησις,-εως

twórczy constructīvus, 3; creatīvus, 3; formatīvus, 3; productīvus, 3; effectīvus, 3; efficiens,-entis; ποιητικός, 3; δημιουργικός, 3

ty tu; σύ

Hodie mihi, cras tibi. Id age, ut libenter tecum esse possis! Nosce te ipsum!

Quidquid discis, tibi discis.

Tyche Fortūna,-ae *f.*; Τύχη,-ης

Uosobienie Losu, Przypadku. Bogini poszczególnych losów ludzkich i miast o dużym znaczeniu w okresie hellenistycznym. Przedstawiana była z rokiem obfitości i sterem.

tyczka contus,-i *m.*; hasta,-ae *f.*; hástile,-is *n.*; palus,-i *m.*; pértica,-ae *f.*; paxillus,-i *m.*; ἡ κάμαξ,-ακος

tyczyć się contingo, 3, -tigi, -tactum; specto, 1, -āvi, -ātum; attinēo, 2, -ui, -ntum (pentinēre); συνάπτω

tyć incrassescio, 3, -cui, - ; ságinor, 1, -ātus sum; παχύνομαι

tydzień septimāna, -ae f.; hebdomas, -ātis f.; hebdomāda, -ae f.; sab(b)atus, -us m.; ἡ ἑβδομάς, -άδος; τὸ σάββατον, -ου

Tyestes Thyestes, -ae m.; Θυέστης, -ου

Bliźniaczy brat Atreusa, syn Pelopsa i Hippodamei. Mit o nim jest cały wypełniony historią jego nienawiści do Atreusa i kolejnymi aktami zemsty obu braci, m.in. kanibalizm.

Tyfon Typhon, -ōnis m.; Τυφών, -ῶνος

Potworna istota, najmłodszy syn Gai i Tartaru, półczłowiek półwierzę o ogromnym uskrzydłonym cielsku, wężowatych kończynach. Pokonany przez Dzeusa przywalony został górą Etną, która poprzez wybuchy ognia i lawy daje jeszcze pokaz jego niszczycielskich możliwości.

tyfus typhus, -i m.; ὁ τυφός, -ου

tygiel conus, -i m.; cácabus, -i m.; mortarium, -ii n.; ádtanus, -i m.; cortīna, -ae f.; crucíbulum, -i n.; fusorius, -ii m.; ὁ χόανος, -ου; ὁ χῶνος, -ου

tygodnik *hebdomadarius, -ii m.; diarium, -ii n. septimanāle; ὁ ἑβδομαῖος, -ου

tygodniowy septimālis, -e; septimarius, 3; hebdomālis, -e; hebdomadarius, 3; ἑβδομαδικός, 3

tygrys tigris, -idis m.f.; ὁ, ἡ τίγρις, -ιδος

Non quivis, qui vestem gestat tígridis, audax.

tyka p. tyczka

tykać (*dotykać*) tango, 3, tetigi, tactum; contingo, 3, -tigi, -tactum; contrecto, 1, -āvi, -ātum; ἄπτομαι; θιγγάνω

tykwa (*bot.*) lagenaria, -ae f.; ἡ λάγυνος, -ου

tyle tanto, tantum, tot; τόσος, 3; τοσοῦτος, τοσαύτη, τοσοῦτο(v)
o tyle illáctenus; τόσῳ

ile ... tyle quanto ... tanto; quot ... tot ...; ὅσος... τόσος...

Lítore quot conchae, tot sunt in amōre dolōres. Tantum scitur, quantum memoriā tenētur. Res in tantum intellégitur, in quantum amātur.

tyle razy tantumdem, totiens; τοσαυτάκις

Homo totiens móritur, quotiens amittit suos.

tyle samo tótidem, tot; τοσοῦτος, τοσαήτη, τοσοῦτο(v)

tylko solum, modo, tantum, tantúmmodo; μόνον; τόσον

nie tylko ... lecz także non solum (non tantum, non modo) ... sed etiam...; τε... καὶ...; οὐ μόνον... καὶ...

tylny dorsālis, -e; posterior, -ius; pósticus, 3; ὀπίσθιος, 3

tył dorsum, -i n.; dorsus, -us m.; pars, -rtis f. posterior; posteriora, -um m.pl.; tergum, -i n.; tergus, -ōris n.; ἡ ὀπισθία, -ας; τὸ ὀπισθεν

z tyłu retro, retrorsum, post; ὀπισθεν; ὀπίσω

~ **uda** poples,-itis *m.*

tyłek natis,-is *f.*; podex,-icis *m.*; puga,-ae *f.*; clunis,-is *f.*; ὁ γλουτός,-οῦ

tym bardziej eo magis; τόσῳ μᾶλλον

im ... tym eo... quo; tanto... quanto; ὅσῳ... τόσῳ...

im prędzej ~ lepiej ut celerius, ita melius

tymczasem (*w tym czasie*); intérea, ínterim, intéribi; ὅμως; μέντοι; μεταξύ;

(*przeciwstawne*) at, sed, tantisper, verúmtamen; καίτοι, μέντοι, ἀλλά

Séd fugit íntereá, fugit írreparábile témpus.

tymczasowość *provisoríetas,-ātis *f.*; brévitas,-ātis *f.*; τὸ πρόσκαιρον,-ου

tymczasowy *provisorius, 3; ad tempus; brevis,-e; tempestivus, 3; temporáneus, 3;

transitorius, 3; πρόσκαιρος,-ον

tymianek (*bot.*) thymbra,-ae *f.*; thymus,-i *m.*; thymum,-i *n.*; τὸ θύμον,-ου

Tyndareos Tyndáreus,-i *m.*; Τυνδάρεως,-οῦς

Ojciec Dioskurów, Heleny i Klytajmestry.

tynk calcinatio,-ōnis *f.*; stannatūra,-ae *f.*; stannatio,-ōnis *f.*; gypsum,-i *n.*; ἡ κονία,-ας

tynkować corio, 1,-āvi,-ātum; stanno, 1,-āvi,-ātum; ἐπιτίθημι

typ typus,-i *m.*; exemplar,-aris *n.*; exemplum,-i *n.*; ὁ τύπος,-ου

typować signífico, 1,-āvi,-ātum; designo, 1,-āvi,-ātum; τυπώω; σημαίνω

typowy typicus, 3; ordinarius, 3; τυπικός, 3

tyran tyrannus,-i *m.*; ὁ τύραννος,-ου

Ex nimia licentia ut ex stirpe quadam existit et quasi nascitur tyrannus. Aliter cum taranno, aliter cum amīco vivitur.

tyrania tyrannia,-ae *f.*; tyrannis,-idis *f.*; ἡ τυραννίς,-ίδος

tyranizować tyrannīzo, 1,-āvi,-ātum; crudelitate vexo, 1,-āvi,-ātum; saevitiam *in*

alqm exercēo, 2,-cui,-itum; τυραννεύω; τυραννίζω

tysiąc mille; χίλιοι,-αι,-α; ἡ χιλιάς,-άδος

tysiąckrotnie millie(n)s; χιλιάκις

tysiąckrotny milliplus, 3; χιλιοπλάσιος, 3

tysiąclecie millenium,-ii *n.*; millenarium,-ii *n.*; ἡ χιλιετία,-ας

tysiącletni millennis,-e; millenius, 3; χιλιέτης,-ες

tysięczy millésimus, 3; χιλιοστός, 3; μυρίος, 3

Tytan Titan,-anis *m.*; Titānus,-i *m.*; Τιτᾶς,-ᾶνος

Wspólna nazwa sześciu synów Uranosa i Gai, braci sześciu sióstr, Tytanid.

Najmłodszym był Kronos, od którego wywodzi się pokolenie bogów olimpijskich.

tytaniczny tytánicus, 3; permagnus, 3; giganteus, 3; τυτανώδης,-ες

tytoniowy *nicotianus, 3

tytoń *nicotiana,-ae *f.*

tytularny titularis,-e; τιτλώδης,-ες

tytuł nominatio,-ōnis *f.*; títulus,-i *m.*; nomen,-inis *n.*; τὸ ἐπιγράμμα,-ατος; ὁ

τίτλος,-ου; ὁ σίλλυβος,-ου

tytułować intítulo, 1, -āvi, -ātum; appello, 1, -avi, -atum *alqm*; nomen tribuo;
ἐπιγράφω

tytułowy nominatus, 3; titularis, -e; τιτλώδης, -ες
strona tytułowa frontispicium, -ii *n.*

U

u apud *z acc.*; ad *z acc.*; in *z abl.*; penes *z acc.*; cum *z abl.*; παρά *z gen., dat., acc.*;
πρός *z acc.*; ἐν *z dat.*

u nas apud nos; **być u kogo** *ad alqm* sum, esse, fui; **mieszkać u Marka** cum
Marco hábito, 1, -āvi, -ātum

uaktualniać ad témpora (ad res hodiernas) accómodo, 1, -āvi, -ātum; εἰς χρόνον
προσαρμόζω

uaktywnienie inactivatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐνέργεια, -ας

uaktywniać ináctivo, 1, -āvi, -ātum; éxcito, 1, -āvi, -ātum; ἐνεργέω

ubezpieczać assecūro, 1, -āvi, -ātum; assisto, 3, astiti, -, *alicui*; vallo, 1, -āvi, -ātum;
munio, 4, -īvi, -ītum; in tuto loco, 1, -āvi, -ātum; ἀσφαλίζω

ubezpieczenie assecuratio, -ōnis *f.*; secūrītas, -ātis *f.*; (prae)curatio, -ōnis *f.*;
(prae)cautio, -ōnis *f.*; ἡ ἀσφάλεια, -ας

ubezpieczony assecuratus, 3; ἡσφαλισμένος, 3; ἀσφαλής, -ές

ubiegać praevenio, 4, -veni, -ventum (antevenīre); praegredior, 3, -gressus sum;
προτρέχω

u. się ambeo, 4, -ivi (-ii), -itum; affecto, 1, -āvi, -ātum; (cóm)peto, 3, -ivi, -itum
(appetēre); petiturio, 4, -īvi, -ītum; quaero, 3, quaesīvi, quaesītum; ὀρέγομαι;
λελίημαι; ζηλόω; τρέχω

ubiegły decursus, 3; praetéritus, 3; próximus, 3; tránsitus, 3; περασμένος, 3

ubierać cooperio, 4, -rui, -rtum; induo, 3, -ui, -ūtum; vestio, 4, -īvi, -ītum; ἀμφιάζω;
ἐνδύω; ἱματίζω; ἐνδιδύσκω; περιβάλλω; ἀμφιέννυμι

ubijać (*umacniać drogę*) exculco, 1, -āvi, -ātum (incolcare); καταθλάω

ubikacja *ubicatio, -ōnis *f.*; locus, -i *m.* secrētus; fórica, -ae *f.*; latrīna, -ae *f.*; τὸ
ἀποχωρητήριον, -ου

ubiór amictus, -us *m.*; hábitus, -us *m.*; indumentum, -i *n.*; induvia, -ōrum *n.pl.*;
vestmentum, -i *n.*; vestis, -is *f.*; vestio, -ōnis *f.*; cultus, -us *m.*; ornātus, -us *m.*;

*roba, -ae *f.*; τὸ ἔνδυμα, -ατος; ἡ ἐσθής, -ῆτος; ἡ ἔνδυσις, -εως; ἡ στολή, -ῆς

**In vestimentis non est sapientia mentis. Non vestimentum virum ornat, sed vir
vestmentum.**

ubliżać convicior, 1, -ātus sum; posthabēo, 2, -ui, -itum; obtrecto, 1, -āvi, -ātum;
offendo, 3, -fendi, -fensum; contumeliam facio, 3, feci, factum; χλευάζω;

ὄνειδίζω; λοιδορέω

ubocze latus,-ēris *n.*; seorsum,-i *n.*; ábditum,-i *n.*; τὸ πάρεργον,-ου

uboczny laterālis,-e; marginālis,-e; secundarius, 3; extraordinarius, 3; πάρεργος,-ον

ubogacać locúpleto, 1,-āvi,-ātum; πλουτίζω

ubogi egens,-entis; egēnus, 3; índigens,-entis; inops,-opis; pauper,-ēris; tenuis,-e;

ἐνδεής,-ές; πέννης,-ες; πτωχός, 3; ἄπορος,-ον

Non, qui parum habet, sed qui plus cupit, pauper est.

ubolewać (con)dolēo, 2,-dolui,-dolitūrus; (com)miseror, 1,-ātus sum; compatior, 3,-

passus sum; deplōro, 1,-āvi,-ātum; συναλγέω

ubolewanie commiseratio,-ōnis *f.*; condolentia,-ae *f.*; ἡ συνάλγησις,-εως

ubożec pauper (egēnus) fio, fieri, factus sum; πτωχεύω

ubożuchny paupercūlus, 3; perpauper,-ēris; πενιχρός,-οῦ

ubożyc paupĕro, 1,-āvi,-ātum; *alqm* paupĕrem facio, 3, feci, factum; πτωχίζω;

ubój macellatio,-ōnis *f.*; trucidatio,-ōnis; ἡ κοπή,-ῆς; ἡ σφαγή,-ῆς

ubóstwiać deífico, 1,-āvi,-ātum; deito, 1,-āvi,-ātum; idololatro, 1,-āvi,-ātum; ut deum colo, 3, colui, cultum; θεόω

ubóstwanie deificatio,-ōnis *f.*; idololatria,-ae *f.*; apotheōsis,-is *f.*; cultus,-us *m.*; ἡ

ἀποθέωσις,-εως; ἡ εἰδολολατρία,-ας

ubóstwo indigentia,-ae *f.*; inopia,-ae *f.*; egestas,-ātis *f.*; paupertas,-ātis *f.*; pauperies,-ei

f.; ἡ πτωχεία,-ας; ἡ πενία,-ας

Inopiae desunt multa, avaritiae omnia.

ubranie p. ubiór

ubrany indūtus, 3; vestītus, 3; ἐνδυτός,-όν

ubyttek defectus,-us *m.*; decrementum,-i *n.*; decrescencia,-ae *f.*; dispendium,-ii *n.*;

deminutio,-ōnis *f.*; lacūna,-ae *f.*; τὸ κολόβωμα,-ατος; τὸ ἐλάττωμα,-ατος

ubywać decresco, 3,-crēvi; deminuor, 3,-minūtus sum; ἐλασσόομαι; μινύθομαι;

φθίω

ubywanie decrescencia,-ae *f.*; minoratio,-ōnis *f.*; deminutio,-ōnis *f.*; ἡ ἐλάττωσις,-

εως; ἡ μινύθησις,-εως; ἡ φθίσις,-εως

uchaty auriculōsus, 3; auriculātus, 3; ὠτώεις,-εσσα,-εν

ucho 1. (np. człowieka) auris,-is *f.*; aurícūla,-ae *f.*; τὸ οὔς, ὠτός; τὸ ὠτάριον,-ου;

τὸ ὠτίον,-ου; **2. (uchwył)** manubrium,-ii *n.*; manículum,-i *n.*; ansa,-ae *f.*; τὸ οὔς,

ὠτός; ἡ λαβή,-ῆς; **3. (igły)** forāmen,-īnis *n.*; τὸ τρύπημα,-ατος; τὸ τρῆμα,-

ατος; ἡ τρυμαλιά,-ᾶς

Hómīnes amplius óculis quam aúribus credunt. Facílius est camēlum per forāmen acus transīre quam dívitem intrāre in regnum Dei.

mówić na ~ ad aurem insusurro, 1,-āvi,-ātum; **nadstawiać** ~ aurem praebĕo, 2,-

ui,-itum; aures arrigo, 3,-rexi,-rectum

uchodzić 1. (uciekać) (ef)fugio, 3, fugi, fúgitum (subterfugĕre); excurreo, 3, -

(cu)curri,-cursum; (ἐκ)φεύγω; **2. (ustępować)** cedo, 3, cessi, cessum; elabor, 3,-

lapsus sum; evādo, 3,-vasi,-vasum; vito, 1,-āvi,-ātum; ἀπέρχομαι; **3. (wyciekać)**

defluo, 3,-fluxi,-fluxum; ἐκχύομαι; **4. (u. za coś)** exístimor, 1,-ātus sum; habĕor,

- 2,-itus sum; credor, 3,-itus sum; putor, 1,-ātus sum; δοκέομαι
- uchodźca** exsul,-is *m.f.*; domo (patriā) prófugus,-i *m.*; ὁ πρόσφυγος,-ου
- uchodźstwo** exsilium,-ii *n.*; emigratio,-ōnis *f.*; ἡ ἐκφυγή,-ῆς
- uchować** praeservo, 1,-āvi,-ātum; salvo, 1,-āvi,-ātum; (con)servo, 1,-āvi,-ātum; διατηρέω
- uchronić** custodio, 4,-īvi,-ītum; praeservo, 1,-āvi,-ātum; prótego, 3,-texi,-tectum; *alqa re prohibēo*, 2,-ui,-itum; διαφυλάσσω
- uchwalać** decerno, 3,-crēvi,-crētum; constituo, 3,-stitui,-stitūtum; conscisco, 3,-scīvi (-scii)-scītum; decreto, 1,-āvi,-ātum; (συν)τάττω; βουλεύω; ἀποφαίνω
- uchwała** decrētum,-i *n.*; decrētus,-us *m.*; scitum,-i *n.*; scitus,-us *m.*; resolutio,-ōnis *f.*; ἡ βουλή,-ῆς; ἡ ἀπόφασις,-εως; τὸ δόγμα,-ατος; τὸ κρίμα,-ατος; τὸ ψήφισμα,-ατος; (**u. zasadnicza**) constitutio,-ōnis *f.*; consultum,-i *n.*; τὸ σύνταγμα,-ατος; ~ **senatu** S.C. = senātus consultum,-i *n.*; ~ **ludu** rópoli scitum,-i *n.*; ~ **sejmowa** decrētum,-i *n.* comitale
- uchwycić** accipio, 3,-cēpi,-ceptum (percipĕre); comprehendo, 3,-ndi,-nsum (deprehendĕre); προσλαμβάνω
- uchwyty** manubrium,-ii *n.*; manículum,-i *n.*; ansa,-ae *f.*; cārŭlus,-i *m.*; ἡ λαβή,-ῆς; ἡ κόπη,-ης
- uchwytny** perceptíbilis,-e; captábilis,-e; ληπτός, 3
- uchybiecie** 1. (**bląd**) error,-ōris *m.*; delictum,-i *n.*; falsum,-i *n.*; lapsus,-us *m.*; transgressio,-ōnis *f.*; ἡ ἁμαρτία,-ας; ἡ πλάνη,-ης; 2. (**obrażenie**) offensa,-ae *f.*; offensio,-ōnis *f.*; laesio,-ōnis *f.*; ἡ προσκοπή,-ῆς; ὁ ὄνειδος,-ου
- uchylać się od ..** *alqd* effugio, 3,-fugi,-fúgitum (defugĕre); subterfugio, 3,-fugi,-fugitum; desisto, 3, déstiti, déstitum *ab alqa re*; ὑποστέλλομαι; ὑποφεύγω; παραιτέομαι
- u. prawo** legem abolĕo, 2,-ēvi,-itum; annullo, 1,-āvi,-ātum; ábrogo, 1,-āvi,-ātum (derogare); ἀκυρόω
- uciać, ucinać** concīdo, 3,-cīdi,-cīsum (decidĕre); trunco, 1,-āvi,-ātum; ámputo, 1,-āvi,-ātum; éxseco, 1,-cui,-ctum; ἀποκόπτω; ἀποτέμνω; ἐκτέμνω; (*glowe*) decollo, 1,-āvi,-ātum; decápito, 1,-āvi,-ātum; ἀποκεφαλίζω; πελεκίζω
- uciaźliwość** molestia,-ae *f.*; labor,-ōris *m.*; difficoltà,-ātis *f.*; onus,-ĕris *n.*; ὁ πόνος,-ου; ἡ δυσχέρεια,-ας; τὸ βάρος,-εος
- Levat lassitudinem etiam laboris mutatio.**
- uciaźliwy** gravis,-e; difficílis,-e; durus, 3; instans,-antis; fatigōsus, 3; importūnus, 3; (per)molestus, 3; morōsus, 3; onerōsus, 3; ἀργαλέος, 3; χαλεπός, 3; βαρύς,-εῖα,-ύ; κατάπονος,-ον
- ucichnąć** conticesco, 3,-cui; obmutesco, 3,-ui; ἐκσιγάομαι
- uciec, uciekać** (ef)fugio, 3,-fugi,-fugitum (confugĕre, defugĕre, aufugĕre, subterfugĕre, suffugĕre); evado, 3,-vasi,-vasum; (ἐκ)φεύγω; ἀποφεύγω
- Fugit hora, fugiunt anni. Sed fugit interea, fugit irreparabile tempus.**
- u. np. z więzienia** evādo, 3,-vāsi,-vasum; ἀποδιδράσκω
- u. z wojska** deserto, 1,-āvi,-ātum; λιποτακτέω

uciecha gaudium,-ii *n.*; delectatio,-ōnis *f.*; deliciae,-arum *f.pl.*; delectamentum, -i *n.*; dilectio,-ōnis *f.*; laetitia,-ae *f.*; oblectāmen,-īnis *n.*; oblectatio,-ōnis *f.*; voluptas,-ātis *f.*; ἡ ἡδονή,-ῆς; ἡ τέρψις,-εως; τὰ ἰλάρια,-ων; ἡ ἀπόλαυσις,-εως
ucieczka fuga,-ae *f.*; receptus,-us *m.*; effugium,-ii *n.*; diffugium,-ii *n.*; ἡ φυγή,-ῆς
u. z więzienia evasio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπόδρασις,-εως
u. z wojska desertio,-ōnis *f.*; ἡ λιποταξία,-ας
u. = schronienie refugium,-ii *n.*; ἡ ἀποφυγή,-ῆς; τὸ καταφύγιον,-ου
zmusić do ~ in fugam converto, 3,-verti,-versum; fugo, 1,-āvi,-ātum
uciekinier 1. (ogólnie) refūga,-ae *m.*; fugitīvus,-i *m.*; desertor,-ōris *m.*; ὁ φυγάς, -άδος; **2. (z kraju)** profūgus,-i *m.*; exsul,-is *m.*; ὁ πρόσφυγος,-ου; ὁ φυγάς,-άδος; **3. (z więzienia)** evāsus,-i *m.*; ὁ ἀποδράστης,-ου; **4. (z wojska)** desertor,-ōris *m.*; ὁ λιποτάκτης,-ου
ucierać cóntero, 3,-trīvi,-trītum (disterēre); τρίβω
ucieranie contritio,-ōnis *f.*; trituriatio,-ōnis *f.*; ἡ τριψις,-εως
ucieszyć perdelecto, 1,-āvi,-ātum; laetífico, 1,-āvi,-ātum; oblecto, 1,-āvi,-ātum; εὐφραίνω
ucisk afflictio,-ōnis *f.*; (op)pressio,-ōnis *f.*; pressūra,-ae *f.*; tensio,-ōnis *f.*; tribulatio,-ōnis *f.*; ἡ θλίψις,-εως; ἡ καταπίεσις,-εως; ἡ συνοχή,-ῆς
uciskać afflīgo, 3,-flixi,-flictum; déprimo, 3,-pressi,-pressum (opprimēre); premo, 3, pressi, pressum; trībulo, 1,-āvi,-ātum; vexo, 1,-āvi,-ātum; θλίβω; καταδυναστεύω; καταπιέζω; σκύλλω; καταπονέω
uciskający depressīvus, 3; θλιπτικός, 3
uciszać tranquillo, 1,-āvi,-ātum; placo, 1,-āvi,-ātum; sedo, 1,-āvi,-ātum; φιμόω; ἡσυχάζω; κωφάω
ucisnąć compressus, 3; καταπεπιεσμένος, 3
ucisnąć oppressus, 3; τεθλιμένος, 3
uczcić ádoro, 1,-āvi,-ātum; colo, 3, cólui, cultum; honōro, 1,-āvi,-ātum; honesto, 1,-āvi,-ātum; décoro, 1,-āvi,-ātum; προσκυνέω; σέβω; τιμάω; στεφανόω; (*u. pamięć*) commémoro, 1,-āvi,-ātum; συμνημονεύω
uczciwość honestas,-ātis *f.*; nobilitas,-ātis *f.*; próbitas,-ātis *f.*; ingenuitas,-ātis *f.*; fides,-ei *f.*; iustitia,-ae *f.*; ἡ εὐσχημοσύνη,-ης; ἡ χρηστότης,-ητος; ἡ πίστις,-εως
Persaepe est, ut utilitas cum honestate certet.
uczciwy honestus, 3; legālis,-e; legítimus, 3; nóbilis,-e; probus, 3; ingénuus, 3; iustus, 3; frugālis,-e; frugi (*nieodm.*); rectus, 3; sincērus, 3; simplex,-icis; δόκιμος, 3; εὐσχήμονος,-ον; χρηστός, 3; ἀληθής,-ές; σπουδαῖος, 3
Honesta vita beata est. Honesta mors turpi vitā potior. Cum recte vivis, ne cures verba malorum!
uczelnia schola,-ae *f.* superior; univésitas,-ātis *f.*; academia,-ae *f.*; ἡ σχολή,-ῆς; τὸ διδακτήριον,-ου
uczennica alumna,-ae *f.*; discípula,-ae *f.*; ἡ μαθήτρια,-ας
uczeń alumnus,-i *m.*; discípułus,-i *m.*; scholásticus,-i *m.*; ὁ μαθητής,-οῦ

uczepić się appendo, 3,-ndi,-nsum *alqd*; *alqm* (per)sequor, 3,-secūtus sum;

προσάπτω; προσαρτάω

uczesać p. *czesać*

uczesanie comptio,-ōnis *f.*; comptus,-us *m.*; oppexus,-us *m.*; ὁ κτενισμός,-οῦ; ἡ ἐμπλοκή,-ῆς

uczestnictwo participatio,-ōnis *f.*; consortium,-ii *n.*; ἡ κοινωνία,-ας;

ἡ (συμ)μετοχή,-ῆς

uczestniczyć participo, 1,-āvi,-ātum *alqd*; intersum,-esse,-fui *alicui rei*; (συν)κοινωνέω; μετέχω; συμμερίζομαι; μεταλαμβάνω

uczestnik consors,-ortis *m.*; participātor,-ōris *m.*; pārticeps,-ipis *m.*;

ὁ (συμ)μέτοχος,-ου; ὁ κοινωνός,-οῦ

uczęszczać frequento, 1,-āvi,-ātum *alqd*; φοιτάω

uczęszczenie frequentia,-ae *f.*; ἡ φοίτησις,-εως

uczęszczany frequentātus, 3; φοιτητός, 3

uczniowski discipulāris,-e; μαθητικός, 3

uczony 1. (np. **artykuł**) doctus, 3; scientíficus, 3; ἐπιστημονικός, 3; 2. (**przym.**)

doctus, 3; eruditus, 3; litterātus, 3; studiōsus, 3 *alicui rei*; διδακτός, 3;

διδακτικός, 3; σοφός, 3; ἐπιστήμων,-ον; λόγιος, 3; 3. (**rzecz.**) studiōsus,-i *m.*;

sciens,-entis *m.*; ὁ γνώστης,-ου; ὁ σοφός,-οῦ; ὁ ἐπιστήμων,-ονος

Homo doctus in se semper divitias habet.

uczta cena,-ae *f.*; convivium,-ii *n.*; épulae,-arum *f.pl.*; épulum,-i *n.*; symposium,-ii *n.*;

ἡ (ὑπο)δοχή,-ῆς; τὸ δεῖπνον,-ου; ἡ κλισία,-ας; τὸ συμπόσιον,-ου; ἡ δαίς, δαιτός; ἡ θοίνη,-ης; τὸ ἄριστον,-ου

E magna cena fit stómacho magna poena. Post cenam stabis vel passus mille meābis. Ut sis nocte levis, sit tibi cena brevis.

ucztować épulor, 1,-ātus sum; ceno, 1,-āvi,-ātum; convivor, 1,-ātus sum; comissor, 1,-ātus sum; δειπνέω; ἀριστάω; τρυφάω

uczucie affectio,-ōnis *f.*; affectus,-us *m.*; sentimentum,-i *n.*; sensus,-us *m.*; ἡ

αἴσθησις,-εως; τὸ αἴσθημα, -ατος; τὸ πάθος,-εος; τὸ πάθημα,-ατος

uczuciowość affectivitas,-ātis *f.*; ἡ παθητότης, -ητος

uczuciowy affectuōsus, 3; affectīvus, 3; sensibīlis,-e; sentimentālis,-e; mollis,-e;

tener, 3; παθητικός, 3

uczulać sensífico, 1,-āvi,-ātum; sensibiliso, 1,-āvi,-ātum; παθαίνω

uczulający allérgicus, 3; ἀλλεργικός, 3

uczulenie sensibilisatio,-ōnis *f.*; sensificatio,-ōnis *f.*; allergia,-ae *f.*; ἡ ἀλλεργία,-ας;

ἡ εὐαισθησία,-ας

uczuleniowy allérgicus, 3; ἀλλεργικός, 3

uczyć docēo, 2, docui, doctum *alqm*; erudio, 4,-īvi,-ītum *alqm*; instruo, 3,-struxi,-

structum *alqm*; éxplico, 1,-āvi,-ātum *alqd*; trado, 3,-didi,-itum *alqd*; διδάσκω;

κατηχέω; μαθητεύω; παιδεύω

Docendo discimus. Quae nocent, docent. Doces áquilam volitāre. Bene docet, qui

bene distinguit.

uczyć się disco, 3, dídici, - ; studĕo, 2, studui, - , *alicui rei*; μανθάνω; (*na pamięć*)
edisco, 3, edídici; memoriae mando, 1, -āvi, -ātum; ἔμμανθάνω

Errando díscimus. Docendo díscimus. Tamdiu descendum est, quamdīu vivis.

Scribĕre scribendo, dicendo dicĕre discis. Ludendo díscimus.

uczynek actum, -i *n.*; factum, -i *n.*; fácinus, -ōris *n.*; opus, -ĕris *n.*; ópera, -ae *f.*; τὸ
ἔργον, -ου; τὸ πρᾶγμα, -ατος; ἡ πρᾶξις, -εως

uczynić p. czynić

u. coś pożytecznego commodo, 1, -āvi, -ātum; χρηματίζομαι

u. radość satisfacio, 3, -feci, -factum; oblecto, 1, -āvi, -ātum; τέρω

u. wdową viduo, 1, -āvi, -ātum; χηρόω

u. wniosek prawny legem fero, ferre, tuli, latum

uczynienie (in)activatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐνεργεία, -ας

uczynność beneficentia, -ae *f.*; cómītas, -ātis *f.*; gratia, -ae *f.*; officium, -ii *n.*; ἡ
εὐεργασία, -ας; ἡ εὐέργεια, -ας

uczynny promptus, 3; gratiōsus, 3; benéficus, 3; comis, -e; cómmodus, 3; χρήσιμος,
3; εὐεργος, -ον

udający símulans, -antis; miméticus, 3; μιμητικός, 3; μιμηλός, 3

udany 1. (udawany) simulātus, 3; falsus, 3; ὑποκριτικός, 3; ψευδής, -ές; **2.**

(**odpowiedni**) opportūnus, 3; bonus, 3; ἱκανός, 3; ἀγαθός, 3

udar ictus, -us *m.*; insultus, -us *m.*; ἡ βολή, -ῆς

u. mózgu apoplexia, -ae *f.*; apoplexis, -is *f.*; ἡ ἀποπληξία, -ας

u. słoneczny insolutio, -ōnis *f.*; siriasis, -is *f.*; ἡ ἡλιοπληξία, -ας

udaremniać evacuo, 1, -āvi, -ātum; (con)frustro, 1, -āvi, -ātum; exinanio, 4, -īvi, -ītum;
rem ad irritum rédigo, 3, -ēgi, -actum; praevertō, 3, -verti, -versum; dístraho, 3, -
traxi, -tractum; ἀθετέω; καταργέω; κενόω; πλάζω; ἀκυρόω

udarowy ictālis, -e; apoplécticus, 3; ἀποπληκτικός, 3

udawać (dis)símulo, 1, -āvi, -ātum; ὑποκρίνομαι; προσποιέομαι

Qui nescit dissimulāre, nescit regnāre.

u. = naśladować ímitor, 1, -ātus sum; μιμέομαι

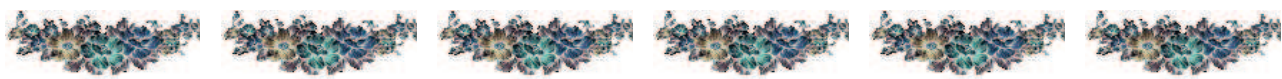
u. = zmyślać fingo, 3, finxi, fictum; φαντάζομαι

udawać się proficiscor, 3, -fectus sum; adeo, 4, -ii (ivi), -itum; aggredior, 3, -gressus
sum *alqd*; peto, 3, -īvi, -ītum *alqd*; ἔρχομαι; πορεύομαι; ἀναβαίνω

udawanie simulatio, -ōnis *f.*; versutia, -ae *f.*; ἡ ὑπόκρισις, -εως; (*naśladowanie*)
imitatio, -ōnis *f.*; ἡ μίμησις, -εως

udeptać exculco, 1, -āvi, -ātum (inculcare); pinso, 1, -āvi, -ātum; καταπατέω

uderzać caedo, 3, cecīdi, caesum; concīdo, 3, -cīdi, -cīsum; flicto, 1, -āvi, -ātum; ic(i)o,
3, ici, ictum; illīdo, 3, -līsi, -līsum; offendo, 3, -fendi, -fensum; percutio, 3, -cussi, -
cussum; plago, 1, -āvi, -ātum; sugillo, 1, -āvi, -ātum; trudo, 3, trusi, trusum; tundo,
3, tūtudi, tu(n)sum; vérbero, 1, -āvi, -ātum; τύπτω; ῥαπίζω; παίω; κόπτω;
πλήσσω; πατάσσω; πταίω; λακτίζω

u. = **napadać** *alqd* aggredior, 3,-gressus sum; invado, 3,-vasi,-vasum *alqd*; impetum facio, 3, feci, factum; irrumpo, 3,-rupi,-ruptum *in alqd lub alqd*; irruo, 3,-rui; εἰσβάλλω

~ **się w piersi** pectus (péctora) plango, 3, planxi, planctum

uderzenie adactus,-us *m.*; ictus,-is *m.*; incussus,-us *m.*; obtusio,-ōnis *f.*; percussio,-ōnis *f.*; plaga,-ae *f.*; pulsatio,-ōnis *f.*; verber,-ēris *n.* (*też plur.*); ἡ πληγή,-ῆς; τὸ κροῦμα,-ατος

udławić suffōco, 1,-āvi,-ātum; ἄγγω; καταπνίγω

udo femur,-ōris *n.*; famen,-īnis *n.*; lumbus,-i *m.*; ὁ μηρός,-οῦ; (*tył uda*) poples,-itis *m.*

udobruchać placo, 1,-āvi,-ātum; mίtigo, 1,-āvi,-ātum; pio, 1,-āvi,-ātum; tranquillo, 1,-āvi,-ātum; καταλλάσσω

udogodnienie cōmmodum,-i *n.*; opportūnitas,-ātis *f.*; ἡ εὐκολία,-ας

udoskonalenie consummatio,-ōnis *f.*; perfectio,-ōnis *f.*; perpolitio,-ōnis *f.*; ἡ κατάρτασις,-εως; ὁ καταρτισμός,-οῦ; ἡ τελείωσις,-εως

udoskonalić consummo, 1,-āvi,-ātum; emendo, 1,-āvi,-ātum; melioro, 1,-āvi,-ātum; perpolio, 4,-īvi,-ītum; καταρτίζω; τελειόω

udostępniać accessum (aditum) do, 1, dedi, datum; patefacio, 3,-feci,-factum; προσδίδωμι

udowadniać p. dowieść

Negativa non sunt probanda.

udowy femorālis,-e; μηρικός, 3

udój mulctūra,-ae *f.*; ἡ ἄμελξις,-εως

udręczony tormentatus, 3; afflictus, 3; ἔσκυλμένος, 3

udręka afflicto,-ōnis *f.*; aerumna,-ae *f.*; cruciatus,-us *m.*; dolor,-ōris *m.*; tormentum,-i *n.*; vexatio,-ōnis *f.*; ὁ σκυλμός,-οῦ; ἡ θλιψις,-εως; ἡ ὀδύνη,-ης; ἡ κάκωσις,-εως; ἡ συνοχή,-ῆς

udusić iūgulo, 1,-āvi,-ātum; suffōco, 1,-āvi,-ātum; strāngulo, 1,-avi, -atum; ὀππrimo, 3,-pressi,-pressum; ἄγκω; πνίγω

uduszenie iugulatio,-ōnis *f.*; strangulatio,-ōnis *f.*; suffocatio,-ōnis *f.*; τὸ πνίγμα,-ατος; ἡ πνίξις,-εως

uduszony iugulatus, 3; suffocatus, 3; strangulatus, 3; πεπνιγμένος, 3; πνικτός, 3

udział 1. (uczestnictwo) participatio,-ōnis *f.*; ἡ (συμ)μετοχή,-ῆς; ἡ κοινωνία,-ας;

2. (część) pars,-rtis *f.*; ἡ μερίς,-ίδος; τὸ μέρος,-εος; **3. (los)** sors,-rtis *f.*; ὁ

κλήρος,-ου; **4. (wkład)** contribūtum,-i *n.*; depósitum,-i *n.*; ἡ μετοχή,-ῆς

udział brać intersum,-esse,-fui *alicui rei*; participo, 1,-āvi,-ātum; socior, 1,-ātus sum; (συμ)μετέχω; κοινωνέω

udziałowiec párticeps,-ipis *m.*; consors,-ortis *m.*; socius,-ii *m.*; ὁ μέτοχος,-ου

udzielać concēdo, 3,-cessi,-cessum; do, 1, dedi, datum; érogo, 1,-āvi,-ātum; praebēo, 2,-bui,-bitum; praesto, 1,-stīti,-stītum (-statum); trado, 3,-dīdi,-dītum; tribuo, 3,-

bui,-būtum; παρέχω; παρίστημι; προσδίδωμι; μεταδίδωμι; χορηγέω

u. pomocy auxilium (opem) fero, ferre, tuli, latum; auxilio venio, 4, veni, ventum;

alqm iuvo, 1, iuvi, iutum (iuvaturus); βοηθέω; ἐπαρκέω

u. błogosławieństwa benedīco, 3, -dixi, -dictum; εὐλογέω

ufac (con)fīdo, 3, -fīsus sum; credo, 3, -dīdi, -dītum; fidem (fiduciam) habēo, 2, -ui, -itum; fīdo, 3, fīsus sum; πιστεύω; πείθομαι; θαρρέω; παρρησιάζομαι; ἐλπίζω

Fide, sed cui vide!

nie ~ diffīdo, 3, -fīsus sum; ἀπιστεύω; ἀπείθομαι

ufnie confīdenter; πιστευτικῶς; πιστῶς

ufnośc confīdentia, -ae *f.*; fiducia, -ae *f.*; fīdes, -ei *f.*; τὸ θάρσος, -εος; ἡ ἐλπίς, -ίδος; ἡ πίστις, -εως

ufny fiduciālis, -e; fretus, 3 *z abl.*; (cōn)fīdens, -entis; πιστευτικός, 3; πιστός, 3

uginać (con)curvo, 1, -āvi, -ātum; declīno, 1, -āvi, -ātum; κατακάμπτω; κατακλίνω

uglaskać demītigo, 1, -āvi, -ātum; complāco, 1, -āvi, -ātum; delenio, 4, -īvi, -ītum; καταμαλάσσω

ugniatać depso, 3, -psui, -pstum; plasmo, 1, -āvi, -ātum; premo, 3, pressi, pressum; trituro, 1, -āvi, -ātum; ἀλοάω; δέψω; πατέω; πιέζω

ugoda accordātus, -us *m.*; concordātus, -us *m.*; consensus, -us *m.*; conventio, -ōnis *f.*; pactus, -us *m.*; pactio, -ōnis *f.*; concordia, -ae *f.*; foedus, -ēris *n.*; ἡ συγγραφή, -ῆς; ἡ συμφωνία, -ας; ἡ συνομολογία, -ας

ugodowy conciliatīvus, 3; pacābilis, -e; σύμφωνος, -ον

ugodzić ic(i)o, 3, ici, ictum; ferio, 4, -īvi, -ītum; percutio, 3, -cussi, -cussum; προσκόπτω; παίω

ugotować excoquo, 3, -coxi, -coctum (decoquēre); πέσσω

ugór terra, -ae *f.* inculta; vervactum, -i *n.*; novāle, -is *n.*; ἡ νεός, -οῦ; ἡ νέα, -ας

ugruntować consólido, 1, -āvi, -ātum; confirmo, 1, -āvi, -ātum; fundo, 1, -āvi, -ātum; constabilio, 4, -īvi, -ītum; θεμελιόω

ugrupowanie factio, -ōnis *f.*; globus, -i *m.*; ἡ παράζευξις, -εως

ugryzienie morsus, -us *m.*; morsicatio, -ōnis *f.*; τὸ δῆγμα, -ατος

ugręzność haesito, 1, -āvi, -ātum; inhaerēo, 2, -haesi, -haesum *alicui*; ἐμπήγνυμαι

uiścić compenso, 1, -āvi, -ātum; (per)solvo, 3, solvi, solūtum; expendo, 3, -ndi, -nsum; ἐπιτελέω

ujadać allatro, 1, -āvi, -ātum; gannio, 4, -īvi, -ītum; ὕλακτέω

ujarzmiać coercēo, 2, -cui, -citum; compesco, 3, -pescui, - ; domo, 1, -ui, -itum; iugo, 1, -āvi, -ātum; opprimo, 3, -pressi, -pressum; paco, 1, -āvi, -ātum; (in servitute)m rédigo, 3, -ēgi, -actum; réfreno, 1, -āvi, -ātum; subicio, 3, -iēci, -iectum;

δουλαγωγέω; (κατα)δουλόω; ἐξουσιάζω; χαλιναγωγέω; δομάζω

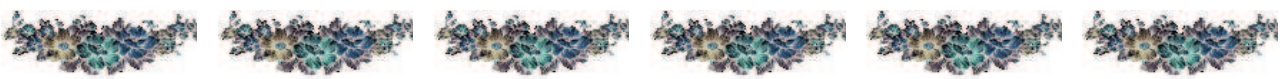
Tú regere imperiō populós, Románe, meménto,

Párcere súbiectís et débelläre supérbos.

ujawniać adaperio, 3, -ui, -rtum; détego, 3, -texi, -tectum; défero, -férre, -tuli, -lātum; dévelo, 1, -āvi, -ātum (revelare); exprōmo, 3, -mpsi, -mptum; manifesto, 1, -āvi, -ātum; própalo, 1, -āvi, -ātum; ἐπιφαίνω; ἀποκαλύπτω; δηλόω; μηνύω

ujawnienie detectio, -ōnis *f.*; manifestatio, -ōnis *f.*; revelatio, -ōnis *f.*; delatio, -ōnis *f.*; ἡ

ἐπιφάνεια, -ας; ἡ ἀποκάλυψις, -εως; ἡ δήλωσις, -εως
ująć 1. (uchwycić) capio, 3, cepi, captum; concipio, 3, -cēpi, -ceptum (percipere);
sumo, 3, sumpsi, sumptum; comprehendo, 3, -ndi, -nsum; λαμβάνω; **2. (wyrazić)**
éxprimo, 3, -pressi, -pressum; ἐκφράζω; **3. (odejmować)** ábstraho, 3, -traxi, -
tractum (subtrahere); deminuo, 3, -nui, -ūtum; ἀφαιρέω
ujednolicać unifico, 1, -āvi, -ātum; exaequo, 1, -āvi, -ātum *alqd alicui rei (cum alqa re)*;
ὁμοιόω
ujednolicenie unificatio, -ōnis *f.*; exaequatio, -ōnis *f.*; homogenisatio, -ōnis *f.*; ἡ
ὁμοίωσις, -εως
ujemny negatīvus, 3; malus, 3; damnōsus, 3; iniquus, 3; ἀρνητικός, 3
ujężdżać équiso, 1, -āvi, -ātum; equum mansuefacio, 3, -fēci, -factum; πωλεύω
ujężdżanie equisatio, -ōnis *f.*; ἡ πώλευσις, -εως
ujęcie 1. (uchwycenie) captatio, -ōnis *f.*; captio, -ōnis *f.*; comprehensio, -ōnis *f.*;
conceptio, -ōnis *f.*; perceptio, -ōnis *f.*; ἡ λαβή, -ῆς; ἡ λῆψις, -εως; **2. (wyrażenie)**
expressio, -ōnis *f.*; ἡ ἔκφρασις, -εως; **3. (odjęcie)** abstractio, -ōnis *f.*; subtractio, -
ōnis *f.*; deminutio, -ōnis *f.*; delibatio, -ōnis *f.*; ἡ ἀφαίρησις, -εως
ujma 1. (uszczerbek) defectus, -us *m.*; damnū, -i *n.*; detrimentum, -i *n.*; ἡ βλαβή, -ῆς;
2. (obraza) offensa, -ae *f.*; offensio, -ōnis *f.*; ignominia, -ae *f.*; ἡ δυσφημία, -ας
ujmujący átrahens, -entis; amoenus, 3; gratus, 3; favorábīlis, -e; ληπτικός, 3;
μειλίχιος, 3
ujrzeć conspicio, 3, -spexi, -spectum (perspicere); cónspicor, 1, -ātus sum; vidēo, 2,
vidi, visum; σκοπέω; ὀράω; θεάομαι; βλέπω
ujście meātus, -us *m.*; éxitus, -us *m.*; egressus, -us *m.*; orificium, -ii *n.*; ostium, -ii *n.*; τὸ
στόμα, -ατος; ἡ ἐξήλυσις, -εως
ujść p. uchodzić
ukarać p. karać
u. grzywną multo, 1, -āvi, -ātum
u. śmiercią *alqm* supplicio afficio, 3, -fēci, -fēctum; θανατόω
ukazywać manifesto, 1, -āvi, -ātum; monstro, 1, -āvi, -ātum; demonstro, 1, -āvi, -ātum;
praesento, 1, -āvi, -ātum; ostendo, 3, -tendi, -tentum (-tensum); ostento, 1, -āvi, -
ātum; révelo, 1, -āvi, -ātum; δείκνυμι; δεικνύω; δηλόω; ἐμφανίζω; (**u. się**)
apparēo, 2, -parui; comparēo, 2, -parui; in conspectum venio, 4, veni, ventum;
exorior, 4, -ortus sum; φαίνομαι; ἐπιφαίνω; φαντάζομαι; βλέπομαι;
ὀπτάνομαι
ukazanie manifestatio, -ōnis *f.*; monstratio, -ōnis *f.*; demonstratio, -ōnis *f.*;
praesentatio, -ōnis *f.*; ostentatio, -ōnis *f.*; revelatio, -ōnis *f.*; ἡ ἀποκάλυψις, -εως; ἡ
ἐνδειξις, -εως
ukazanie się apparitio, -ōnis *f.*; comparitio, -ōnis *f.*; ἡ ἐπιφάνεια, -ας
ukąszenie morsicatio, -ōnis *f.*; morsus, -us *m.*; plaga, -ae *f.*; τὸ δῆγμα, -ατος
ukłęknać genua procumbo, 3, -cubui, -cúbitum; genua flecto, 3, -xi, -ctum; genuflecto,
3, -xi, -ctum; γονυπετέω
układ 1. (system) dispositio, -ōnis *f.*; systēma, -atis *n.*; ἡ συνθεσία, -ας; ἡ σύστημα, -

ατος; **2. (seria, rząd)** ordo,-īnis m.; series,-ei f.; τὸ τάγμα,-ατος; ἡ τάξις,-εως; ὁ στίχος,-ου; **3. (pozycja)** locatio,-ōnis f.; situs,-us m.; ἡ στάσις, -εως; **4. (umowa)** contractus,-us m.; pactus,-us m.; pactum,-i n.; pactio,-ōnis f.; conventio,-ōnis f.; ἡ σύνταξις,-εως; ἡ συμφώνησις,-εως; ἡ συνομολογία,-ας; **5. (muzyczny)** compositio,-ōnis f.; ἡ ἄρμονία,-ας; ἡ σύνθεσις,-εως

Pacta servanda sunt! Clara pacta claros faciunt amīcos. Conventio omnis intelligitur rebus sic stantibus.

układać compōno, 3,-posui,-positum (disponēre); instruo, 3,-struxi,-structum; órдино, 1,-āvi,-ātum; συντίθημι; συντάσσω

układność gratiōsitas,-ātis f.; elegantia,-ae f.; compōsitas,-ātis f.; urbānitas,-ātis f.; ἡ εὐπρέπεια,-ας

układny gratiōsus, 3; compōsitus, 3; élegans,-antis; urbānus, 3; εὐπρεπής,-ές

ukłon inclinatio,-ōnis f.; ἡ ἔγκλισις,-εως; (*pozdrowienie*) salutatio,-ōnis f.; reverentia,-ae f.; ὁ χαιρετισμός,-οῦ

ukłonić się inclinor, 1,-ātus sum; ἐγκλίνομαι; (*pozdrowić*) salūto, 1,-āvi,-ātum; salūtem do, 1, dedi, datum; χαιρετίζω

ukłucie punctio,-ōnis f.; punctum,-i n.; punctūra,-ae f.; ἡ κέντημα,-ατος; ἡ στιγή,-ῆς

ukłuć pungo, 3, rúpugi (punxi), punctum; stímulo, 1,-āvi,-ātum; κεντέω; στίζω

uknuć spisek coniurationem facio, 3, feci, factum; coniuro, 1,-āvi,-ātum; συνωμοσίαν ποιέω

ukochać ádamo, 1,-āvi,-ātum; díligo, 3,-lexi,-lectum; φιλέω; ἔρωμανέω

ukochany amábīlis,-e; amatus, 3; carus, 3; dilectus, 3; ἀγαπητός, 3; γνήσιος, 3; προσφιλής,-ές

ukoić demítigo, 1,-āvi,-ātum; (de)lenio, 4,-īvi,-ītum; mulcĕo, 2, mulsi, mulsum; placo, 1,-āvi,-ātum; μαλάσσω; παρηγορέω

ukojenie (al)lenimentum,-i n.; lenīmen,-īnis n.; placamentum,-i n.; sedatio,-ōnis f.; ἡ παρηγορία,-ας

ukończenie consummatio,-ōnis f.; finis,-is m.; perfectio,-ōnis f.; terminatio,-ōnis f.; ἡ τελείωσις,-εως; ἡ συντέλεια,-ας

ukończyć consummo, 1,-āvi,-ātum; defungor, 3,-functus sum; efficio, 3,-fĕci,-fectum (perficĕre); finio, 4,-īvi,-ītum; término, 1,-āvi,-ātum; quadro, 1,-āvi,-ātum; ad finem perdūco, 3,-xi,-ctum; ἐκτελέω; τελειόω; συντελέω

ukoronować incorōno, 1,-āvi,-ātum; ἐπιστεφανόω

ukorzyć humilífico, 1,-āvi,-ātum; humilio, 1,-āvi,-ātum; húmilo, 1,-āvi,-ātum; spírītum alicuius réprimo, 3,-pressi,-pressum; ταπεινόω

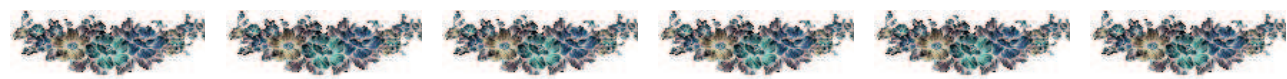
ukos línĕa,-ae f. obliqua (transversa); oblíquitas,-ātis f.; ἡ λοξότης,-ητος

ukośnie (*stanąć, ułożyć*) obliquo, 1,-āvi,-ātum; λοξόω; πλαγιάζω

ukośny obliquus, 2; transversus, 3; diagonālis,-e; λέχριος, 3; λοξός, 3; πλάγιος, 3; δόχμιος, 3

ukraść p. kraść

ukratkiem abscóndite, absconse, angulātim, clam, clandéstino, furtim, furtīve,

secrētīm; λάθρα; λάθρ; κρυφ

ukrycie 1. (czynność) absconditio,-ōnis *f.*; occultatio,-ōnis *f.*; reconditio,-ōnis *f.*; ἢ κρύψις,-εως; **2. (miejsce)** absconditum,-i *n.*; absconsio,-ōnis *f.*; ábditum,-i *n.*; ἢ ἀποκρυφή,-ῆς

ukryć abscondo, 3,-cōndidi,-cōnditum (recondēre); abdo, 3,-dīdi,-dītum; abstrūdo, 3,-trūsi,-trūsum; celo, 1,-āvi,-ātum; occulto, 1,-āvi,-ātum; operio, 4,-rui,-rtum; tego, 3, texi, tectum; (ἀπο)κρύπτω; καλύπτω

u. chorobę símulō, 1,-āvi,-ātum

u. się me abdo, 3,-dīdi,-dītum; delitescō, 3,-tui, -; látito, 1,-āvi,-ātum; latēo, 2,-ui, -; λανθάνω

Bene qui latuit, bene vixit.

ukryty adopertus, 3; arcānus, 3; absconditus, 3; larvatus, 3; latens,-entis; obscūrus, 3; occultus, 3; opertus, 3; recōnditus, 3; secrētus, 3; ἀπόκρυφος,-ον; κρυπτός, 3; κρυφαῖος, 3; κεκρυμμένος, 3; ἄθηλος,-ον

ukrytym być latēo, 2,-ui, -; λανθάνω

ukrzyżować crucifigo, 3,-fixi,-fixum; σταυρόω

ukrzyżowanie crucifixio,-ōnis *f.*; ἢ σταύρωσις,-εως

uksztaltowanie configuratio,-ōnis *f.*; formatio,-ōnis *f.*; ἢ σύμπλασις,-εως; ἢ μόρφωσις,-εως

uksztaltowany configuratus, 3; formatus, 3; fictus, 3; πλαστός, 3

ul apiastrum,-i *n.*; apisserium,-ii *n.*; apisterium,-ii *n.*; alv(e)arium,-ii *n.*; álv(e)us,-i *m.*; ἢ νεοσσία,-ας; τὸ κυψέλιον,-ου; τὸ μελλισουργεῖον,-ου

ulatniać się evolátilo, 1,-āvi,-ātum; enáporo, 1,-āvi,-ātum; exhalor, 1,-ātus sum; ἀτμιάω

ulatnianie się volatilisatio,-ōnis *f.*; ἢ ἀτμίασις,-εως

uleczalność curabílitās,-ātis *f.*; medicabílitās,-ātis *f.*; sanabílitās,-ātis *f.*; ἢ ἰατότης,-ητος

uleczalny curabílis,-e; sanábílis,-e; medicábílis,-e; ἰατός, 3; ἀκεστός, 3

uleczyć p. leczyć

ulegać succumbo, 3,-cubui,-cúbitum; morígeror, 1, -atus sum; obtémpero, 1,-avi, -atum; (con)cēdo, 3,-cessi,-cessum; πείθομαι; ἔξακολουθέω; ὑποτάσσω

u. zepsuciu corrumpor, 3,-ruptus sum; διαφθείρομαι

u. = być posłusznym parēo, 2,-ui; obtémpero, 1,-āvi,-ātum; oboedio, 4,-īvi,-ītum; ὑπακούω; πείθομαι

u. = ustępować (con)cēdo, 3, cessi, cessum; εἴκω

uległość adiacentia,-ae *f.*; humílitās,-ātis *f.*; oboedientia,-ae *f.*; obsequium,-ii *n.*; patientia,-ae *f.*; parentia,-ae *f.*; obtemperantia,-ae *f.*; obsequentia,-ae *f.*;

ἢ ὑπακοή,-ῆς; ἢ ὑποταγή,-ῆς

Obsequium amīcos, véritas odium parit. Obsequio retinentur amīci.

uległy dócīlis,-e; obsequens,-entis; húmīlis,-e; pacatus, 3; suadíbílis,-e; εὐπειθής,-ές; ὑπήκοος, 3

ulepić conglútino, 1,-āvi,-ātum; formo, 1,-āvi,-ātum; συγκολλάω

ulepszać melioro, 1,-āvi,-ātum; emendo, 1,-āvi,-ātum; córrigo, 3,-rexi,-rectum;

ἐπανορθόω; βελτιόω

ulepszenie melioratio, -ōnis *f.*; emendatio, -ōnis *f.*; correctio, -ōnis *f.*; ἡ βελτίωσις, -εως

ulewa imber, -bris *m.* magnus; pluviae, -arum *f.pl.*; ἡ βροχή, -ῆς; ὁ ὄμβρος, -ου; ὁ ὑετός, -οῦ

ulewny imbrōsus, 3; pluviōsus, 3; densus, 3; ὄμβρηρός, 3; ὑέτιος, 3

ulga lenimentum, -i *n.*; levāmen, -īnis *n.*; relaxatio, -ōnis *f.*; (al)levatio, -ōnis *f.*; solatium, -ii *n.*; ἡ παρηγορία, -ας; ἡ ἀνακούρισις, -εως; ἡ ἀνεσις, -εως; τὸ παυστήριον, -ου; ἡ ὑποστολή, -ῆς

ulica via, -ae *f.*; vicus, -i *m.*; plātēa, -ae *f.*; clivus, -i *m.*; ἡ ὁδός, -οῦ; ἡ ἀγυιά, -ᾶς; ἡ πλατεῖα, -ας; τὸ ἄμφοδον, -ου; ἡ ῥύμη, -ης

ulokować cōlloco, 1, -āvi, -ātum; depōno, 3, -posui, -positum; ἐπιτίθημι; (*kapitał*) investio, 4, -īvi, -ītum

ultradźwiękowy *ultrasōnicus, 3; ultrasonōrus, 3; ὑπέρφωνος, -ον

ulubienica favorīta, -ae *f.*; amata, -ae *f.*; pupilla, -ae *f.*; ἡ φίλη, -ης; ἡ φίλος, -ου

ulubieniec favorītus, -i *m.*; amatus, -i *m.*; pupillus, -i *m.*; ὁ φίλος, -ου

ulubiony favorītus, 3; (prae)dilectus, 3; amatus, 3; φίλος, 3; ἀγαπητός, 3

ulżenie alleviatio, -ōnis *f.*; ἡ κούφισις, -εως; ἡ ἀνεσις, -εως

ulżyć allev(i)o, 1, -āvi, -ātum; deōnero, 1, -āvi, -ātum; perlévigo, 1, -āvi, -ātum; relaxo, 1, -āvi, -ātum; (sub)levo, 1, -āvi, -ātum; κουφίζω; ἐλαφρύνω

ulamek fragmentum, -i *n.*; pars, -rtis *f.*; τὸ κλάσματον, -ου; τὸ θραύμα-ατος; τὸ κέρμα, -ατος; (*mat.*) fractio, -ōnis *f.*; τὸ κλάσμα, -ατος

ulamkowy fragmentālis, -e; fragmentarius, 3; κλασματικός, 3; (*mat.*) fractionarius, 3

ulaskawiać ignosco, 3, -nōvi, -nōtum; redōno, 1, -āvi, -ātum; veniam do, 1, dedi, datum; poenā líbero, 1, -avi, -atum; amnestiam facio, 3, feci, factum;

ἀμνησικακέω; χαρίζομαι; (*od kary śmierci*) alqm cápitis absolvo, 3, -solvi, -solūtum

ulaskawienie amnestia, -ae *f.*; impūnitas, -ātis *f.*; propitiatio, -ōnis *f.*; venia, -ae *f.*; ἡ ἀμνηστία, -ας; ὁ ἱλασμός, -οῦ

ulatwiać facilífico, 1, -āvi, -ātum; fácilito, 1, -āvi, -ātum; levo, 1, -āvi, -ātum; laxo, 1, -āvi, -ātum; διευκολύω

ulatwienie facilitatio, -ōnis *f.*; levatio, -ōnis *f.*; levāmen, -īnis *n.*; ἡ εὐκολία, -ας

ułomność debílitas, -ātis *f.*; defectus, -us *m.*; deficientia, -ae *f.*; imperfectio, -ōnis *f.*; infirmītas, -ātis *f.*; invalidītas, -ātis *f.*; právītas, -ātis *f.*; vitium, -ii *n.*; ἡ ἀναπηρία, -ας; ἡ πῆρωσις, -εως

ułomny débīlis, -e; deficiens, -entis; imbecillus, 3; infirmus, 3; inválidus, 3; mancus, 3; mútilus, 3; pravus, 3; κυλλός, 3; ἀνάπηρος, -ον; πηρός, 3

ulożyć p. układać

ulożenie attitūdo, -īnis *f.*; (dis)positio, -ōnis *f.*; compositio, -ōnis *f.*; hábitus, -us *m.*; ordinatio, -ōnis *f.*; situs, -us *m.*; ἡ διαταγή, -ῆς

umacniać communio, 4, -īvi, -ītum; confirmo, 1, -āvi, -ātum; corróboro, 1, -āvi, -ātum; conforto, 1, -āvi, -ātum; consólido, 1, -āvi, -ātum; fortífico, 1, -āvi, -ātum; stabilio, 4, -

īvi, -ītum; stagno, 1, -āvi, -ātum; βεβαιόω; κραταιόω; δυναμώω; στερεόω;
ἰσχύω; στηρίζω; πήγνυμι; πηγνύω

umarly defunctus, 3; **mórtuus**, 3; νεκρός, 3; θνητός, 3

De mórtuis nil nisi bene.

umartwiać emóderor, 1, -ātus sum; mortífico, 1, -āvi, -ātum; ἀφειδέω; ὑπωπιάζω;
νεκρόω

umartwienie mortificatio, -ōnis *f.*; ἡ ἀφειδία, -ας

umarzać annullo, 1, -āvi, -ātum; mortífico, 1, -āvi, -ātum; ἀκυρόω; ἀφήμι

umorzenie mortificatio, -ōnis *f.*; abolitio, -ōnis *f.*; ἡ ἀκύρωσις, -εως

umawiać się compromitto, 3, -mīsi, -missum; condīco, 3, -dixi, -dictum; contracto, 1, -
āvi, -ātum; convenio, 4, -veni, -ventum; paciscor, 3, pactus sum; συντίθημι;
συμφωνέω

umazać ínquino, 1, -āvi, -ātum; máculo, 1, -āvi, -ātum; spurco, 1, -āvi, -ātum; μιαίνω

umeblowanie *ammobilia, -ium *n.pl.*; apparātus, -us *m.*; supellex, supelléctilis *f.*; τὰ
ἔπιπλα, -ων

umeblowany cum apparatu (cum supellectílibus); ἔπιπλος, -ον

umiar moderatio, -ōnis *f.*; modestia, -ae *f.*; modus, -i *m.*; temperantia, -ae *f.*;

congruentia, -ae *f.*; ἡ μετριότης, -ητος; ἡ ἐπιείκεια, -ας; τὸ ἴσον, -ου; ἡ
ἐγκράτεια, -ας

umiarkowanie continentia, -ae *f.*; moderatio, -ōnis *f.*; modestia, -ae *f.*; sobrietas, -ātis *f.*;
temperamentum, -i *n.*; temperantia, -ae *f.*; ἡ μετριότης, -ητος; ἡ ἐπιείκεια, -ας; ἡ
ἐγκράτεια, -ας

umiarkowany abstemius, 3; cóntinens, -entis; medius, 3; moderatus, 3; moderábilis, -
e; modestus, 3; módicus, 3; sobrius, 3; temperatus, 3; μέτριος, 3; ἐγκρατής, -ές;

Módicus cibi, medicus sibi. Temperata fortūna óptima.

umieć sapio, 3, -pii (-pui); scio, 4, -īvi, -ītum; novi, no(vi)sse; scientiam habēo, 2, -ui, -
itum; *alicuius rei* perītus sum, esse, fui; ἐπίσταμαι; οἶδα; γινώσκω

nie umieć nescio, 4, -īvi, -ītum; ignoro, 1, -āvi, -ātum; ἀνεπίσταμαι

umiejętność ars, artis *f.*; artificium, -ii *n.*; capacitàs, -ātis *f.*; competentia, -ae *f.*;

habílitās, -ātis *f.*; peritia, -ae *f.*; sapientia, -ae *f.*; scientia, -ae *f.*; ἡ ἐπιστήμη, -ης; ἡ
τέχνη, -ης; ἡ διανόησις, -εως; ἡ σοφία, -ας; τὸ μαθήματα, -ατος

umiejętny hábĭlis, -e; expertus, 3; aptus, 3; ἐπιστήμων, -ονος; sóφος, 3

umiejscawiać *locálisho, 1, -āvi, -ātum; locum *alicuius rei* designo, 1, -āvi, -ātum;
ἐπιτοπίζω

umiejscowienie localisatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐπιτόπησις, -εως

umiejscowiony loca(lisa)tus, 3; pósito, 3; situs, 3; ἐπίτοπος, -ον

umierać (e)morior, 3, mórtuus sum (moritūrus); de vitā decēdo, 3, -cessi, -cessum;

defungor, 3, -functus sum; ánimam exspīro, 1, -āvi, -ātum; obeo, -ire, -ivi (-ii), -itum;
in extremis sum, esse, fui; (ἀπο)θνσκω; τελευτάω; ἐκψύχω; ἐκπνέω;
νεκρόομαι; ἀπογιγνώσκω

Ave, caesar, moritūri te salūtant. Memento mori! Non omnis moriar.

umierający moriens, -entis; moribundus, 3; defunctus, 3; θνσκων, -ουσα, -ον

umieralność mortālitas,-ātis *f.*; ἡ θνητότης,-ητος
umieranie mortificatio,-ōnis *f.*; ἡ νέκρωσις,-εως
umieszczać (cól)loco, 1,-āvi,-ātum; (de)pōno, 3,-posui,-pósitum; ínsero, 3,-serui,-sertum; *installo, 1,-āvi,-ātum; (ἐπι)τίθημι; ἵστημι; καθίζω
umieszczenie collocatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπίθεσις,-εως
umieszczony locatus, 3; pósitus, 3; situs, 3; ἐνθετος,-ον; ἐπίτοπος,-ον
umięśnienie musculatio,-ōnis *f.*; musculatūra,-ae *f.*; ὁ μυωτός,-οῦ
umięśniony musculōsus, 3; nervōsus, 3; μυωτός, 3
umilknąć immutesco, 3,-mutui, -; intersilēo, 2,-ui, -; conticesco, 3,-cui; σιγάζομαι
umilowanie affectio,-ōnis *f.*; affectus,-us *m.*; amor,-ōris *m.*; inclinatio,-ōnis *f.*; dilectio,-ōnis *f.*; ἡ φιλία,-ας; ἡ ἀγάπη,-ης
umilowany amatus, 3; (prae)dilectus, 3; ἀγαπητός, 3; γνήσιος, 3; φίλος, 3
umizgać się adūlo, 1,-āvi,-ātum (adulari); *alicui* favēo, 2, favi, fautum; amore éxcito, 1,-āvi,-ātum; ἐρωτοπαιγνίζομαι
umizgi amatio,-ōnis *f.*; τὰ ἐρωτοπαίγνια,-ων
umknąć subterfugio, 3,-fugi,-fūgitum (effugēre); subterlabor, 3,-lapsus sum; ἐκφεύγω
umniejszać (de)minuo, 3,-minui,-minūtum; (de)mínoro, 1,-āvi,-ātum; attenuo, 1,-āvi,-ātum; ὀλιγώω; ἐλαττώω; ταπεινῶω
umocnienie confirmatio,-ōnis *f.*; consolidatio,-ōnis *f.*; corroboratio,-ōnis *f.*; firmamentum,-i *n.*; fortificatio,-ōnis *f.*; (com)munitio,-ōnis *f.*; ἡ βεβαίωσις,-εως; τὸ στερέωμα,-ατος; τὸ ἐδραίωμα,-ατος
umocniony confirmatus, 3; corroboratus, 3; communitus, 3; βέβαιος, 3
umocować figo, 3, fixi, fixum; fixo, 1,-āvi,-ātum, pango, 3, panxi (pepigi), pa(n)ctum; stabilio, 4,-īvi,-ītum; πήγνυμι
umocowanie fixatio,-ōnis *f.*; paxia,-ae *f.*; ἡ πῆξις,-εως
umocowany fix(at)us, 3; πηκτός, 3
umoczyć madefacio, 3, -feci, -factum; intingo, 3, -tinxi,-tinctum; mergo, 3,-rsi,-rsum; ἐμβρέχω; βάπτω
umorzenie mortificatio,-ōnis *f.*; abolitio,-ōnis *f.*; deletio,-ōnis *f.*; ἡ ἀκύρωσις,-εως; ἡ πάρεσις,-εως
umorzyć p. umarzać
umowa conclusio,-ōnis *f.*; condictum,-i *n.*; contractus,-us *m.*; contractum,-i *n.*; conventio,-ōnis *f.*; compromissum,-i *n.*; conventum,-i *n.*; institūtum,-i *n.*; pactum,-i *n.*; pactio,-ōnis *f.*; praedictum,-i *n.*; ἡ διομολογία,-ας; ἡ συνθεσία,-ας; ἡ συμφώνησις,-εως
Conventio omnis intellégitur rebus sic stántibus.
umowny conventionālis,-e; condicionālis,-e; contractatorius, 3; σύμφωνος,-ον; νομιστός, 3
umożliwić permitto, 3,-misi,-missum; possibilitātem do, 1, dedi, datum; concēdo, 3,-cessi,-cessum; δύναμιν δίδωμι

umówić się condīco, 3,-dixi,-ctum *alicui alqd; alqd cum alqo* constituo, 3,-ui,-ūtum; pactionem *cum alqo de alqa re* facio, 3, feci, factum; ἢ συνθεσίαν πράττω

umysł 1. (intelekt) intelligentia,-ae f.; intellectus,-us m.; mens,-ntis f.; ánimus,-i m.; ingenium,-ii n.; sensus,-us m.; ἢ διάνοια,-ας; τὸ φρόνημα, -ατος; ἢ φρήν, φρενός; τὸ νόημα,-ατος; ὁ νοῦς, νοῦ; ἢ σύνεσις,-εως; **2. (duch)** ánimus,-i m.; ánima,-ae f.; spíritus,-us m.; τὸ πνεῦμα,-ατος

Hóminis mens discendo álitur cogitandoque. (Orandum est, ut sit) mens sana in córpore sano. Nihil est tam difícilē et árduum, quod non humāna mens vincat. Nihil est in intellectu, quod prius non fúerit in sensu.

umysłowo chory demens,-entis; amens,-entis; ἀνόητος,-ον

umysłowość ingenium,-ii n.; ingenii facultas,-ātis f.; intellectus,-us m.; mentálitás,-ātis f.; ἢ διάνοια,-ας; τὸ νόημα,-ατος; ἢ νόησις,-εως; ὁ νοῦς, νοῦ

umysłowy intellectuālis,-e; mentālis,-e; διανοητικός, 3; νοερός, 3

umyślnie voluntarie; consulto, consilio, cogitāte, de industria; ἐπίτηδες; ἐθελοντί

umyślny voluntarius, 3; consultus, 3; ἐθελούσιος, 3

umywalka labellum,-i n.; aquamanīle,-is n.; aquimanīle,-is n.; ὁ νιπτήρ,-ῆρος

umywalnia bálneum,-i n.; ὁ λουτρών,-ῶνος

unaczynienie vascularisatio,-ōnis f.; vasculárītas,-ātis f.; ἢ φλέβωσις,-εως

unaczyniony vascularis,-e; φλεβώδης,-ες

unasiennienie inseminatio,-ōnis f.; ἢ ἐνσπερμάτωσις,-εως

unerwienie innervatio,-ōnis f.; nervorum conexus,-us m.; ἢ ἐννεύρωσις,-εως

unia unio,-ōnis f.; únītas,-ātis f.; (con)foederatio,-ōnis f.; consociatio,-ōnis f.; foedus,-ēris n.; societas,-ātis f.; ἢ ἐνότης,-ητος

unicestwiać annihilō, 1,-āvi,-ātum; ad níhilum rédigo, 3,-ēgi,-actum; confrustro, 1,-āvi,-ātum; οὐδενόω

unicestwienie annihilatio,-ōnis f.; extinctio,-ōnis f.; intéritus,-us m.; ἢ οὐδένωσις,-εως

unieczynnienie *deactivatio,-ōnis f.; ἢ ἀεργία,-ας

uniemożliwiać impedio, 4,-īvi,-ītum; facultatem (potestatem) *alicuius rei* faciendi eripio, 3,-pui,-ptum; κωλύω; ἐξέργω

unieruchamiać praepedio, 4,-īvi,-ītum; immóbīlem facio, 3, feci, factum; ἀκινητίζω

unieruchomienie fixatio,-ōnis f.; immobilisatio,-ōnis f.; ἢ ἀκινησία,-ας

uniesienie 1. (wzniesienie) elevatio,-ōnis f.; ἢ ὕψωσις,-εως; **2. (egzaltacja)** exaltatio,-ōnis f.; elatio,-ōnis f.; ἢ ἔκστασις,-εως; ὁ κηληθμός,-οῦ

unieszczęśliwiać pessundo, 1,-āvi,-ātum; infelīcem facio, 3, feci, factum; ἀτυχίζω

unieszkodliwiać exarmo, 1,-āvi,-ātum; innoxium facio, 3, feci, factum; ἀβλαβίζω; ἐξοπλίζω

unieść 1. (zabrać) áufero, auférre, ábstuli, ablātum; éffero, efférre, éxtuli, elātum (deférre); exporto, 1,-āvi,-ātum (deportare); ἐκφέρω; ἐκφορέω; **2. (podnieść)** élevo, 1,-āvi,-ātum (sublevare); suscipio, 3,-cēpi,-ceptum; tollo, 3, sústuli, sublātum; ὑψόω; ἀναφέρω

u. się gniewem irā accendor, 3,-census sum; θυμώω

unieważniać annullo, 1, -āvi, -ātum; ábrogo, 1, -āvi, -ātum (dérogare); casso, 1, -āvi, -ātum; abolĕo, 2, -ēvi (-ui), -itum; írrito, 1, -āvi, -ātum; retexo, 3, -texui, -textum; suspendo, 3, -pendi, -pensum; tollo, 3, sústuli sublātum; vacuo, 1, -āvi, -ātum; ἀκυρόω; καταργέω

unieważnienie cassatio, -ōnis *f.*; derogatio, -ōnis *f.*; suspensio, -ōnis *f.*; ἡ ἀκύρωσις, -εως

uniewinniać absolvo, 3, -solvi, -solūtum; excūso, 1, -āvi, -ātum; expurgo, 1, -āvi, -ātum; disculpo, 1, -āvi, -ātum; líbero, 1, -āvi, -ātum; δικαιόω

uniewinnienie exculpato, -ōnis *f.*; absolutio, -ōnis *f.*; τὸ δικαίωμα, -ατος;

ἡ ἀποψήφισις, -εως

Nulla exculpatio sine lege.

unifikacja unificatio, -ōnis *f.*; consociatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐνότης, -ητος

unik devitatio, -ōnis *f.*; declinatio, -ōnis *f.*; deflexio, -ōnis *f.*; ἡ ἐκφυγή, -ῆς; ἡ ἀπόκλισις, -εως

unikać dévito, 1, -āvi, -ātum *alqd*; fugio, 3, fugi, fugitum *alqd* (subterfugĕre); me eripio, 3, eripui, ereptum *alicui rei*; fúgito, 1, -āvi, -ātum *alqd*; ἐκφεύγω; ἀποτρέπομαι; ὑποστέλλομαι; ἀλέομαι

Morbum evitāre quam curāre facilius est. Incidit in Scyllam cupiens vitāre Charybdin.

unikanie devitatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐκφυγή, -ῆς

unikat exemplar, -aris *n.* únicum; res, rei *f.* única; μονότυπος, -ου

unikatowy únicus, 3; unicātus, 3; μονότυπος, -ον

unitarny unitaris, -e; μονώδης, -ες

uniwersalny universālis, -e; generālis, -e; commūnis, -e; πανταῖος, 3; πάγχρηστος, -ον

uniwersytecki *universitáticus, 3; académicus, 3; πανεπιστημικός, 3

uniwersytet univĕrsitas, -ātis *f.* studiorum; τὸ πανεπιστήμιον, -ου

uniżony hūmīlis, -e; sérvīlis, -e; summissus, 3; ταπεινός, 3

unosić p. unieść

uodparniać duro, 1, -āvi, -ātum (indurare, obdurare); *immunīso, 1, -āvi, -ātum; corróboro, 1, -āvi, -ātum; firmo, 1, -āvi, -ātum; ἀμύνω; σκληρύνω

uodpornienie *immunisatio, -ōnis *f.*; corroboratio, -ōnis *f.*; induratio, -ōnis *f.*; τὸ ἀμυντ ήριον, -ου; ἡ φύλαξις, -εως; ἡ σκλήρυνσις, -εως

uodporniony immūnis, -e; immunisatus, 3; induratus, 3; obduratus, 3; ἀμυντήριος, 3

uogólniać *generaliso, 1, -āvi, -ātum; generātīm rem expōno, 3, -posui, -pōsitum; generātīm *de alqa re* loquor, 3, locūtus sum; ὀλοσχέρειαν πράττω

uogólnienie generalisatio, -ōnis *f.*; ἡ ὀλοσχέρεια, -ας

uogólniony generālis, -e; generalisatus, 3; universālis, -e; ὀλοσχερής, -ές

uosabiać personífico, 1, -āvi, -ātum; προσωποποιέω

uosobienie personificatio, -ōnis *f.*; ἡ προσωποποιΐα, -ας

upadać cado, 3, cécidi, casum; collabor, 3, -lapsus sum; corruo, 3, -rui, - ; décido, 3, -cidi, - , (concidĕre); delabor, 3, -lapsus sum (cólłabi); procumbo, 3, -cúbui, -cúbitum; (κατα)πίπτω

u. na duchu animo deficio, 3, -fĕci, -fĕctum; ἐκλύομαι

u. przed kimś na twarz procumbens *alqm* veneror, 1, -ātus sum; προσκυνέω
upadek decadentia, -ae *f.*; casus, -us *m.*; decessio, -ōnis *f.*; degradatio, -ōnis *f.*; intēritus, -
 us *m.*; lapsus, -us *m.*; labes, -is *f.*; τὸ πτώμα, -ατος; ἢ πτώσις, -εως; τὸ πέσημα, -
 ατος
 ~ **ducha** abiectio, -ōnis *f.* animi; ~ **państwa** calamitas, -ātis *f.* imperii; **zapobiec** ~
 calamitati occurro, 3, -(cu)curri, -cursum
upadłość ruina, -ae *f.*; τὸ πτώμα, -ατος; ὁ ὄλεθρος, -ου
upadły cadūcus, 3; πεπτωμένος, 3
upajać ebriolo, 1, -āvi, -ātum; inebrio, 1, -āvi, -ātum; poto, 1, -āvi, -ātum; μεθύσκω
upajający inebrians, -antis; μεθυστικός, 3
upalny aestuōsus, 3; aestifer, 3; canicularis, -e; tōrridus, 3; καυσώδης, -ες
upał aestus, -us *m.*; canicūla, -ae *f.*; calor, -ōris *m.*; fervor, -ōris *m.*; torriditas, -ātis *f.*; τὸ
 καῦμα, -ατος; ὁ καύσων, -ωνος; ἢ πύρωσις, -εως
upamiętnić commémoro, 1, -āvi, -ātum; memoriae trado, 3, -dīdi, -dītum; μνημονεύω
upaństawić *nationaliso, 1, -āvi, -ātum; público, 1, -āvi, -ātum; δημοσιόω
uparty contūmax, -acis; morōsus, 3; obstinatus, 3; pērtinax, -acis; pērvicax, -acis;
 σκληροτράχηλος, -ον; ἰσχυρικός, 3; ἐπίμονος, -ον; λιπαρής, -ές
upaść p. upadać
upatrywać inspicio, 3, -spexi, -spectum; ἐπισκοπέω
upewniać się *alqd* pro certo affirmo, 1, -āvi, -ātum; assecūro, 1, -āvi, -ātum; certífico,
 1, -āvi, -ātum; fidedīco, 3, -dixi, -dictum; *alqd* mihi persuadēo, 2, -suasi, -suasum;
 βεβαιόομαι
upicie p. upojenie
upieczony assus, 3; tostus, 3; ὀπτός, 3
upierać się óbstino, 1, -āvi, -ātum; persévero, 1, -āvi, -ātum; persisto, 3, -stiti (-steti);
 ἀντιστατέω
upierzenie plumae, -arum *f.pl.*; ἢ πτέρωσις, -εως
upierzony pennatus, 3; pénniger, 3; πτερωτός, 3
upiększać amoeno, 1, -āvi, -ātum; adorno, 1, -āvi, -ātum (exornare); (con)venusto, 1, -
 āvi, -ātum; décoro, 1, -āvi, -ātum; dinítido, 1, -āvi, -ātum; formōso, 1, -āvi, -ātum;
 pulchrífico, 1, -āvi, -ātum; (δια)κοσμέω
upijać 1. (nieco pić) súbbibo, 3, -bibī, -; ὑποπίνω; **2. p. upajać**
u. się bractor, 1, -ātus sum; crápulo, 1, -ātus sum; inebrior, 1, -ātus sum; pótito, 1, -
 āvi, -ātum; μεθύσκομαι; κωθωνίζομαι
upijający się crapularius, 3; ebrius, 3; μεθύων, -ον
upiór spectrum, -i *n.*; visio, -ōnis *f.*; phantasma, -atis *n.*; lara, -ae *f.*; umbra, -ae *f.*;
 vampīrus, -i *m.*; τὸ φάντασμα, -ατος
upleść detexo, 3, -texui, -textum; συμπλέκω
upław fluxus, -us *m.*; profluvium, -ii *n.*; ἢ ῥύσις, -εως
upłynnienie liquefactio, -ōnis *f.*; liquatio, -ōnis *f.*; ὁ ῥευματισμός, -οῦ
upływ 1. (przebieg) decursus, -us *m.*; fuga, -ae *f.*; ὁ δρόμος; **2. (wypływ)** defluxus, -us
m.; defluxio, -ōnis *f.*; fluctio, -ōnis *f.*; profluvium, -ii *n.*; ἢ ῥοή, -ῆς

po ~ dwóch lat duobus annis post

upływać 1. (przebiegać) decurro, 3, -(cu)curri, -cursum; praetermitto, 3, -misi, -missum; transeo, 4, -ivi (-ii), -itum (abīre); procēdo, 3, -cessi, -cessum; labesco, 3; παρέρχομαι; τρέχω; **2. (wypływać)** defluo, 3, -fluxi, -fluxum; ἐκρέω

upodabniać assímilo, 1, -āvi, -ātum (assimulare); configūro, 1, -āvi, -ātum; ἀφομοιόω; συμμορφίζω; συσχηματίζω; ὁμοιόω

upodlić degenio, 1, -āvi, -ātum; deturpo, 1, -āvi, -ātum; deprāvo, 1, -āvi, -ātum; αἰσχύνω
upodobać sobie *mihi* complacēo, 2, -placui, -plácitum; díligo, 3, -lexi, -lectum; εὐδοκέω

upodobanie affectio, -ōnis *f.*; affectus, -us *m.*; gratia, -ae *f.*; inclinatio, -ōnis *f.*; (prae)dilectio, -ōnis *f.*; favor, -ōris *m.*; plácitum, -i *n.*; placor, -ōris *m.*; studium, -ii *n.*; ἡ εὐαρεσκεία, -ας; ἡ χάρις, -ιτος; ἡ εὐδοκία, -ας
według ~ ut placet

upodobany aequus, 3; (prae)dilectus, 3; plácitus, 3; ἀρεστός, 3; ἀγαπητός, 3

upodobnienie assimilatio, -ōnis *f.*; ἡ ὁμοίωσις, -εως

upojenie (in)ebrietas, -ātis *f.*; crápula, -ae *f.*; madefactio, -ōnis *f.*; ἡ μέθυσσις, -εως

upojony ebri(olat)us, 3; μέθυσος, 3

upokarzać depotento, 1, -āvi, -ātum; afflīgo, 3, -flixi, -flictum; humilio, 1, -āvi, -ātum; humilito, 1, -āvi, -ātum; prófligo, 1, -āvi, -ātum; ταπεινóω

upokorzenie (*stan*) humilitatio, -ōnis *f.*; humilitas, -ātis *f.*; ἡ ταπείνωσις, -εως

upominać cohortor, 1, -ātus sum; commonēo, 2, -monui, -mónitum; redarguo, 3, -ui, -ūtum; reprehendo, 3, -ndi, -nsum; νοουθετέω; ἐλέγχω; ἐπιτιμάω

u. się o coś depono, 3, -poposci (exposcēre); αἰτέω; (*prawnie*) revíndico, 1, -āvi, -ātum; póstulo, 1, -āvi, -ātum; ἐπικαλέω

upominek recordantia, -ae *f.*; munus, -ēris *n.*; donum, -i *n.* τὸ μνημεῖον, -ου; τὸ δῶρον, -ου

upomnienie (ad)monitio, -ōnis *f.*; mónitus, -us *m.*; correptio, -ōnis *f.*; ἡ νοουθετεία, -ας; ἡ ἐπιτιμία, -ας

uporczywość p. upór

uporczywy insistens, -entis; obstinatus, 3; pértinax, -acis; persevērus, 3; stábilis, -e; tenax, -acis; ἐπίμονος, -ον; ἰσχυρικός, 3; λιπαρής, -ές

uporządkować (co)órdino, 1, -āvi, -ātum; dispōno, 3, -posui, -positum; discríbo, 3, -scripsi, -scriptum; régulo, 1, -āvi, -ātum; διατάττω; κοσμέω

uporządkowanie (co)ordinatio, -ōnis *f.*; dispositio, -ōnis *f.*; regulatio, -ōnis *f.*; ἡ διάταξις, -εως; ὁ κόσμος, -ου; ἡ καταστολή, -ῆς

uporządkowany (co)ordinatus, 3; dispósitus, 3; modificatus, 3; regulatus, 3; κόσμιος, 3; τακτός, 3

uposazać 1. (wyposazać) instruo, 3, -struxi, -structum; exorno, 1, -āvi, -ātum; locúpleto, 1, -āvi, -ātum; κατασκευάζω; **2. (zapłacić)** retribuo, 3, -ui, -utum; solvo, 3, solvi, solūtum; μισθοδοτέω

uposażenie 1. (wyposażenie) apparatus, -us *m.*; ornatus, -us *m.*; instrumenta, -ōrum *n.pl.*; τὸ κατασκευάσμα, -ατος; **2. (zapłata)** retributio, -ōnis *f.*; salarium, -ii *n.*; τὸ

μίσθωμα,-ατος
upośledzać posthabēo, 2,-ui,-itum; postpōno, 3,-posui,-pōsitum; nocēo, 2,-cui,-citum;
 καταφρονέω
upośledzenie degradatio,-ōnis *f.*; postpositio,-ōnis *f.*; vitium,-ii *n.*; defectus,-us *m.*; ἡ
 καταφρόνησις,-εως; (*umysl.*) dementia,-ae *f.*; defectus,-us *m.* mentalis; ἡ ἄνοια,-ας
upośledzony deficiens,-entis; laesus, 3; minoratus, 3; καταφρόνητος,-ον
upoważniać *auctoriso, 1,-āvi,-ātum; legítimo, 1,-āvi,-ātum; licentiam *alicuius rei*
 faciendae do, 1, dedi, datum; ἔξουσιοδοτέω
upoważnienie *auctorisatio,-ōnis *f.*; delegatio,-ōnis *f.*; facultas,-ātis *f.*; legitimatio,-
 ōnis *f.*; potestas,-ātis *f.*; ἡ ἔξουσιοδότησις,-εως; ἡ ἔξουσία,-ας; ἡ ἐπιτροπή,-ῆς
upowszechniać diffundo, 3,-fūsi,-fūsum; *populariso, 1,-āvi,-ātum; propāgo, 1,-āvi,-
 ātum; divulgō, 1,-āvi,-ātum; κοινώω; δημηγορέω
upowszechnienie diffusio,-ōnis *f.*; *popularisatio,-ōnis *f.*; propagatio,-ōnis *f.*; τὸ
 κοινώνημα,-ατος; ἡ δημηγορία,-ας
upór contumacia,-ae *f.*; obstinatio,-ōnis *f.*; obstināculum,-i *n.*; pervicacia,-ae *f.*;
 persistentia,-ae *f.*; pertinacia,-ae *f.*; ἡ ἐπιμονή,-ῆς; ἡ λιπαρία,-ας; ἡ
 σκληρότης,-ητος; ἡ σκληροκαρδία,-ας
upragniony desiderat(issim)us, 3; desiderābīlis,-e; exoptābīlis,-e; exoptatus, 3;
 ἐπιπόθητος,-ον
upraszać deprecor, 1,-ātus sum; exōro, 1,-āvi,-ātum; implōro, 1,-āvi,-ātum;
 κατεύχομαι; κατακαλέω; παραιτέομαι
upraszczać simplífico, 1,-āvi,-ātum; simplō, 1,-āvi,-ātum; simplicius *alqd* reddo, 3,-
 dīdi,-dītum; ἀπλόω
uprawa (*ogólnie*) cultūra,-ae *f.*; cultus,-us *m.*; cultio,-ōnis *f.*; ἡ ἄσκησις,-εως; (*roli*)
 agricultūra,-ae *f.*; cultivatio,-ōnis *f.*; τὸ γεώργιον,-ον
uprawiać (ex)colo, 3, colui, cultum; exercēo, 2,-cui,-citum; ἀσκέω; πράττω
u. lichwę foenēror, 1,-ātus sum; τοκίζω
u. nierząd fórnico, 1,-ātus sum; libídino, 1,-ātus sum; merétrico, 1,-ātus sum;
 scortor, 1,-ātus sum; πορνεύω
uprawniać *auctóriso, 1,-āvi,-ātum; auctoritatem (ius, potestatem, copiam) *alicuius*
rei do, 1, dedi, datum; *legaliso, 1,-āvi,-ātum; legítimo, 1,-āvi,-ātum; δικαιώω
uprawnienie competentia,-ae *f.*; *auctorisatio,-ōnis *f.*; auctóritas,-ātis *f.*; legitimatio,-
 ōnis *f.*; τὸ νομοθέτημα,-ατος; ἡ ἄδεια,-ας; (*prawn.*) habilitatio,-ōnis *f.*; títūlus,-
 i *m.*; ius,-ris *n.*; potestas,-ātis *f.*; τὸ δικαίωμα,-ατος
Iure suo utendo némini fiat iniuria. Qui iure suo útitur, néminem laedit.
uprawniony auctorisatus, 3; cómpetens,-entis; habilitatus, 3; iure (auctoritate)
 legítimus, 3; δίκαιος, 3
uprawny cultivābīlis,-e; cultus, 3; ἀσκητός, 3
uprawomocnić *legaliso, 1,-āvi,-ātum; ratífico, 1,-āvi,-ātum; válidum (legítimum)
alqd facio, 3, feci, factum; νομοθετέω
uprawomocnienie legalisatio,-ōnis *f.*; ratificatio,-ōnis *f.*; τὸ νομοθέτημα,-ατος
uprosić p. upraszać

uproszczenie simplificatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπλωσις,-εως; (*mat.*) reductio,-ōnis *f.*; ἡ καταγωγή,-ῆς

uprowadzać abdūco, 3,-duxi,-ductum; asporto, 1,-avi, -atum; rapio, 3,-pui,-ptum; ἀπάγω; ἀρπάζω

uprowadzenie raptio,-ōnis *f.*; raptum,-i *n.*; raptus,-us *m.*; ἡ ἀπαγωγή,-ῆς; ἡ ἀρπαγή,-ῆς

uprząż bigae,-arum *f.pl.*; helcium,-ii *n.*; τὸ ζεῦγος,-εος

uprzeć się p. upierać się

uprzedni ante actus, 3; praecedens,-entis; prior,-ius; próximus, 3; superior,-ius; προηγούμενος, 3

Discípulus est prioris posterior dies.

uprzedzać antecapio, 3,-cepi,-captum (-ceptum); anticipo, 1,-āvi,-ātum; praecedo, 3,-cessi,-cessum (antecedere); praecerpo, 3,-cerpsi,-cerptum; praecurro, 3,-(cu)curri,-cursum; praemitto, 3,-misi,-missum; praevenio, 4,-veni,-ventum (antevenire); προπέμπω; προλαμβάνω; προέρχομαι; προφθάνω; (**u. się**) praeiudico, 1,-āvi,-ātum; ánimo alieno (averso, hostili) *ab alqo* sum, esse, fui; προκρίνομαι; προδικάζω

Praevenire melius est quam praeveniri.

uprzedzenie praeiudicium,-ii *n.*; τὸ πρόκριμα,-ατος

uprzejmość affabilitas,-ātis *f.*; urbanitas,-ātis *f.*; cómitas,-ātis *f.*; dexteritas,-ātis *f.*; humanitas,-ātis *f.*; gratiositas,-ātis *f.*; gratia,-ae *g.*; lenitas,-ātis *f.*; modestia,-ae *f.*; mansuetudo,-inis *f.*; ἡ εὐγένεια,-ας; ἡ πραῦπαθία,-ας; ἡ πραύτης,-ητος; ἡ χάρις,-ιτος

Cómitas gentium. Cómitas inter gentes.

uprzejmy affábilis,-e; gratiōsus, 3; urbanus, 3; comis,-e; humanus, 3; facētus, 3; officiōsus, 3; ἡμερος, 3; πραῦς,-εῖα,-ύ; πρᾶος,-ον; ἄρεσκος, 3; ἐπιεικής,-ές; χρηστός, 3

uprzemysłowienie *industrialisatio,-ōnis *f.*; *ἡ ἐκβιομηχανοποίησης,-εως

uprzyjemniać amoeno, 1,-āvi,-ātum; edulco, 1,-āvi,-ātum; τέρπω

uprzykszać się incómodo, 1,-āvi,-ātum; molesto, 1-avi,-atum; δυσκολαίνω

uprzysiężać się patefacio, 3,-feci,-factum; ἀνοίγνυμι

uprzytomniać repraesento, 1,-āvi,-ātum; προστίθημι

uprzywilejowanie privilectio,-ōnis *f.*; privilegium,-ii *n.*; iura,-um *n.pl.*; praelationis; ἡ προνομία,-ας

uprzywilejowany *privilegiatus, 3; privilegio donatus, 3; favorábilis,-e; πρόνομος,-ον

upust detractio,-ōnis *f.*; demissio,-ōnis *f.*; ἡ κάθεσις,-εως

upuszczać demitto, 3,-misi,-missum (emittere); καθίημι

uradować hilarisso, 1,-āvi,-ātum; laetitiam afficio, 3,-fēci,-fectum; gaudium (laetitiam) *alicui* áffero, afferre, áttuli,-allātum; ἰλαρόω; εὐφραίνω

Urania Urania,-ae *f.*; Οὐρανία,-ας

Muza astronomii i geometrii przedstawiana z cyrklem i kulą.

Uranos C(a)elus,-i *m.*; Uranus,-i *m.*; Οὐρανός,-οῦ

Uosobienie Nieba jako pierwiastka twórczej płodności. Wraz z żoną Gają (Ziemią) wyłonił się z pierwotnego Chaosu i zapoczątkował genealogię tytanów, cyklopów, hekatoncheirów i bogów.

urastać p. rosnać

uratować p. ratować

uraz laesio, -ōnis f.; insultus, -us m.; laceratio, -ōnis f.; sauciatio, -ōnis f.; vulneratio, -ōnis f.; trauma, -atis n.; τὸ τραῦμα, -ατος

uraza *rancor, -ōris m.; offensio, -ōnis f.; odium occultum, -i n.; ἡ ἀπέχθεια, -ας
bez ~ pōsitā irā; **mieć** ~ occulte (tácite) irascor, 3, irātus sum

urazić 1. p. **obrazić**; 2. (**zranić**, **uszkodzić**) ferio, 4, -īvi, -ītum; laedo, 3, laesi, laesum; saucio, 1, -āvi, -ātum; vúlnero, 1, -āvi, -ātum; τραυματίζω; ἔλκω

urazowość traumatismus, -i m.; τραυματισμός, -οῦ

urazowy traumáticus, 3; vulnerarius, 3; τραυματικός, 3

urazony 1. (**obrażony**) offensus, 3; laesus, 3; βλάβος, 3 πρόσκοπτος, -ον; 2.

(**zraniony**) féritus, 3; saucius, 3; vulneratus, 3; τραυματισμένος, 3; τετρωμένος, 3

urągać cavillor, 1, -ātus sum; deridēo, 2, -rīsi, -rīsum (irridēre); insulto, 1, -avi, -atum; offendo, 3, -fendi, -fensum; sugillo, 1, -āvi, -ātum; διαχλευάζω; σιλλέω; βλασφημέω; λοιδορέω; ὄνειδίζω

uregulowanie regulatio, -ōnis f.; compositio, -ōnis f.; ἡ διάταξις, -εως; ὁ κανονισμός, -οῦ

urlop otium, -ii n.; feriae, -arum f.pl.; vacatio, -ōnis f.; ἡ σχολή, -ῆς

urna 1. (**na prochy**) urna, -ae f.; cista, -ae f.; ἡ νεκροθήκη, -ης; ἡ σορός, -οῦ; ἡ ὄστοθήκη, -ης; 2. (**wyborcza**) sitella, -ae f.; τὸ κληροτήριον, -ου

uroczy gratiōsus, 3; amoenus, 3; pulcher, 3; venustus, 3; καλός, 3; χαρίεις, -εσσα, -εν

uroczystość caerimonia, -ae f.; festum, -i n.; festīvitas, -ātis f.; sollémnitas, -ātis f.; ἡ ἑορτή, -ῆς; ἡ τελετή, -ῆς

uroczysty festīvus, 3; sollemnis, -e; ἑορταστικός, 3

uroda pulchritūdo, -īnis f.; decor, -ōris m.; decus, -ōris n.; forma, -ae f.; venustas, -ātis f.; τὸ κάλος, -εος; ἡ εὐοψία, -ας; ἡ ὠραιότης, -ητος

urodzaj abundantia, -ae f.; fecúnditas, -ātis f.; fertīlitas, -ātis f.; felicītas, -ātis f.; messis, -is f.; ubéritas, -ātis f.; ἡ πιότης, -ητος; ἡ ἀφθονία, -ας

urodzajność pinguēdo, -īnis f.; fecúnditas, -ātis f.; ἡ πιότης, -ητος; ἡ γονιμότης, -ητος

urodzajny fecundus, 3; fértilis, -e; fetus, 3; ferax, -acis; frúctifer, 3; frúgifer, 3;

uberius, 3; ubertōsus, 3; πίων, -ον; γόνιμος, 3; εὐφορος, -ον; καρπόφορος, -ον

urodzenie generatio, -ōnis f.; genitūra, -ae f.; nascentia, -ae f.; ἡ γέννησις, -εως; ἡ γενεά, -ᾶς; (**u. się**) natīvitas, -ātis f.; ἡ γένεσις, -εως

urodzinowy natalicius, 3; γενεθλιακός, 3

urodziny 1. p. **urodzenie**; 2. (**święto**) natalicia, -ae f.; dies, -ei f. natalis; festum, -i n. diei natālis; ἡ γενέθλη, -ης; τὰ γενέθλια, -ων; ἡ γενέσια, -ας

urodzony natus, 3; γεννητός, 3

uroiéc delūdo, 3, -lūsi, -lūsum; fingo, 3, -finxi, fictum; (h)allúcinor, 1, -ātus sum; imáginor, 1, -ātus sum; false opīnor, 1, -ātus sum; φαντάζω

urojenie delusio, -ōnis f.; (h)allucinatio, -ōnis f.; fictio, -ōnis f.; imaginatio, -ōnis f.; τὸ φάντασμα, -ατος

urojony fictus, 3; imaginarius, 3; φαντασιώδης, -ες

u. liczba (*mat.*) númerus, -i *m.* abstractus; χωριστός, 3

urok 1. (uroda) pulchritūdo, -īnis f.; decus, -ōris n.; decor, -ōris *m.*; nitor, -ōris *m.*;

lepor, -ōris *m.*; lepos, -ōris *m.*; τὸ κάλος, -εος; ἡ ὠραιότης, -ητος; ἡ χάρις, -ιτος;

2. (zauroczenie) (ef)fascinatio, -ōnis f.; fáscinum, -i *n.*; nitor, -ōris *m.*; ἡ

βασκανία, -ας; τὸ κήλημα, -ατος; τὸ φάρμακον, -ου

urolog urólogus, -i *m.*; ὁ οὐρόλογος, -ου

urologia urologia, -ae f.; urinologia, -ae f.; nephrologia, -ae f.; ἡ οὐρολογία, -ας

urozmaicać vari(eg)o, 1, -āvi, -ātum; ποικίλλω

urozmaicenie variatio, -ōnis f.; varietas, -ātis f.; ἡ ποικιλία, -ας

urozmaicony variatus, 3; diversus, 3; ποικίλος, 3

uruchamiać (com)movēo, 2, movi, motum; incito, 1, -āvi, -ātum; cóncito, 1, -āvi, -ātum; κινέω

uruchomienie (com)motio, -ōnis f.; ἡ κίνησις, -εως; τὸ κίνημα, -ατος

urwać carpo, 3, -psi, -ptum; (a)vello, 3, velli (vulsi), vulsum; détraho, 3, -traxi, -tractum; ἀποσπαράσσω; ἀποσπάω

urwisko praerupium, -ii *n.*; praeruptum; praecipitium, -ii *n.*; abruptum, -i *n.*; ἡ φάραγξ, -αγγος; ἡ ἐρίπνη, -ης; ὁ κρημνός, -οῦ

urwisty árdus, 3; clivōsus, 3; praeruptus, 3; praecīsus, 3; deruptus, 3;

κατάκρημνος, -ον; κολουραῖος, 3

urywek fragmentum, -i *n.*; pars, -tis f.; τὸ ἀπόσπασμα, -ατος; τὸ κλάσμα, -ατος; ἡ περιοχή, -ῆς

urywkowy fragmentarius, 3; περίοχος, -ον

urząd administratio, -ōnis f.; dígnitas, -ātis f.; functio, -ōnis f.; honor, -ōris *m.*;

magistrātus, -us *m.*; munus, -ēris *n.*; officium, -ii *n.*; ἡ ἀρχή, -ῆς; ἡ λειτουργία, -ας;

ἡ ἐξουσία, -ας; ἡ ἐπισκοπή, -ῆς

objąć ~ magistratum ineo, 4, -ii (-ivi), -itum; **sprawować** ~ múnere fungor, 3, functus sum; **z** ~ ex officio

urządzać órdino, 1, -āvi, -ātum; adorno, 1, -āvi, -ātum; compōno, 3, -posui, -pósitum (disponēre); instituo, 3, -ui, -ūtum; instauro, 1, -āvi, -ātum; οργανόω;

παρασκευάζω; ποιέω

urządzenie (*organizowanie*) ordinatio, -ōnis f.; apparatus, -ōnis f.; administratio, -ōnis f.; constitutio, -ōnis f.; ἡ ὀργάνωσις, -εως; ἡ παρασκευάσις, -εως

urządzenie apparātus, -us *m.*; apparatus, -i *n.*; armatūra, -ae f.; ἡ μηχανή, -ῆς

ureczywistniać efficio, 3, -feci, -fectum; ad effectum addūco, 3, -xi, -ctum;

(perducēre); *realīso, 1, -āvi, -ātum; πληρόω; πραγματοποιέω; οὐσιόω

ureczywistnienie *actualisatio,-ōnis *f.*; effectus,-us *m.*; *realisatio,-ōnis *f.*; ἡ
πραγματοποιΐα,-ας; ἡ οὐσία,-ας

urzeKać delicio, 1,-āvi,-ātum; (ef)fāscino, 1,-āvi,-ātum; incanto, 1,-āvi,-ātum;
βασκαίνω; γοητεύω

urzekający (ef)fāscinans,-antis; incantans,-antis; γοητικός, 3

urzędniczka functionaria,-ae *f.*; ἡ ταμία,-ας; ἡ ὑπηρέτις,-ιδος; ἡ λειτουργή,-ῆς

urzędniczy ad magistrātum (ministerium) spectans,-antis (pértinens,-entis);

λειτουργιός, 3

urzędnik múnere fungens,-entis *m.*; *functionarius,-ii *m.*; magistratus,-us *m.*;

officialis,-is *m.*; ὁ ταμίας,-ου; ὁ ὑπηρέτης,-ου; ὁ ἄρχων,-οντος; ὁ
λειτουργός,-οῦ

urzędować administro, 1,-āvi,-ātum; (magistratu, officio) fungor, 3, functus sum;

honōrem gero, 3, gessi, gestum; magistro, 1,-āvi,-ātum; órдино, 1,-āvi,-ātum;
λειτουργέω; ὑπηρετέω

urzędowy officiālis,-e; públicus, 3; ὑπηρετικός, 3; λειτουργικός, 3

usadowić sedēre facio, 3, feci, factum; cólloco, 1,-āvi,-ātum; *alqm in alqd* impōno,

3,-sui,-situm; *installo, 1,-āvi,-ātum; ἐπικαθίζω

~ **się** assido, 3, -sēdi, -sessum (residēre, considēre); accumbo, 3, -cubui,-cúbitum;
ἐπικαθίζομαι

usamodzielniać sui iuris *alqm* efficio, 3,-fēci,-fectum; αὐτοπραγίζω

usiąść consido, 3,-sēdi,-sessum (assidēre, insidēre, residēre); καθίζω; καθίζομαι

usidlać capio, 3, cepi, captum; impédico, 1,-āvi,-ātum; (ir)retio, 4,-īvi,-ītum; illigo,

1,-āvi,-ātum; θηρεύω; παγιδεύω

usidlenie captio,-ōnis *f.*; irretitio,-ōnis *f.*; ἡ θήρα,-ας; ἡ πάγη,-ης

usilnie summópere, etiam atque etiam; ἀδιαλείπτως

usilny instans,-antis; intentus, 3; acer, 3; ἐκτενής,-ές; ἀδιαλείπτως,-ον

usiłować conor, 1,-ātus sum; impetrio, 4,-īvi,-ītum; nitor, 3, nisus (nixus) sum; nixor,

1,-ātus sum; ὀρέγομαι; πειράω; λελίημαι; ἐπιχειρέω

u. = **starać się** studēo, 2, studui *alicui*; περιεργάζομαι

u. = **silić się** contendo, 3,-tendi,-tentum (intendēre); ἐκτείνω

u. = **starać się coś zdobyć** (at)tempto, 1,-āvi,-ātum; πειράω

u. = **z trudem coś przedsiębrać** molior, 4,-itus sum; ἐπιχειρίω

usiłowanie (at)temptatio,-ōnis *f.*; attentatio,-ōnis *f.*; conāmen,-īnis *n.*; conatio,-ōnis *f.*;

conātus,-us *m.*; nisus,-us *m.*; nixus,-us *m.*; tentámina,-um *n.pl.*; ἡ πείρασις,-εως

uskarzać się cónqueror, 3, -questus sum (déqueri); deplango, 3, -planxi,-planctum;

deplōro, 1,-āvi,-ātum; πενθέω

uskuteczniać efficio, 3,-fēci,-fēctum; ad effectum perdūco, 3,-xi,-ctum; *realiso, 1,-

āvi,-ātum; ἐνεργέω

usługa servitium,-ii *n.*; (sub)ministratio,-ōnis *f.*; obsequium,-ii *n.*; ópera,-ae *f.*;

utilítas,-ātis *f.*; ἡ διακονία,-ας; ἡ ὑπηρεσία,-ας

usługiwać (ad)ministro, 1,-āvi,-ātum; ancillo, 1,-āvi,-ātum; fámulor, 1,-ātus sum;

(de)servio, 4,-īvi,-ītum; διακονέω; ὑπηρετέω; λειτουργέω

Veni ministrāre, non ministrāri.

usługowy servitiālis,-e; servitorius, 3; ὑπηρετικός, 3

uslužny blandus, 3; gratiōsus, 3; obsequens,-entis; officiōsus, 3; cōmodus, 3;
perfācīlis,-e; διακονικός, 3

uslyszeć (ex)audio, 4,-īvi,-ītum; percipio, 3,-cēpi,-ceptum; ἔξακούω

usnać obdormisco, 3,-dormīvi (-ii); obdormio, 4,-īvi,-ītum; somno ópprimor, 3,-
pressus sum; κοιμάω; καθεύδω

uspokajać lenio, 4,-īvi,-ītum; (com)mítigo, 1,-āvi,-ātum; (de)paco, 1,-āvi,-ātum;
demitio, 4,-īvi,-ītum; pacífico, 1,-āvi,-ātum; plácido, 1,-āvi,-ātum; permedio, 1,-
āvi,-ātum; (con)sedo, 1,-āvi,-ātum; sopio, 4,-īvi,-ītum; tranquillo, 1,-āvi,-ātum;
εἰρηνοποιέω; καταστέλλω; ἡσυχάζω; καθημερέω
~ **się** (ac)quiesco, 3,-ēvi,-ētum (requiescēre); mitesco, 3, -, -;

uspokajający abirritans,-antis; mítigans,-antis; sedans,-antis; sedatīvus, 3;
εἰρηνοποιός,-όν

uspokojenie mitigatio,-ōnis *f.*; pacatio,-ōnis *f.*; pacificatio,-ōnis *f.*; sedatio,-ōnis *f.*; ἡ
ἡσυχία,-ας

uspokoiony mitigatus, 3; pacatus, 3; tranquillus, 3; ἡσύχιος, 3; ἡσυχος, 3

uspołeczniac socio, 1,-āvi,-ātum; público, 1,-āvi,-ātum; *socialīso, 1,-āvi,-ātum;
κοινώω

uspołecznienie *socialisatio,-ōnis *f.*; publicatio,-ōnis *f.*; ἡ κοινότης,-ητος

uspołeczniomy sociālis,-e; públicus, 3; κοινωνικός, 3

usposabiać (prae)dispōno, 3,-posui,-pósitum; προτίθημι

usposobienie affectus,-us *m.*; ánimus,-i *m.*; natūra,-ae *f.*; (prae)dispositio,-ōnis *f.*;
temperamentum,-i *n.*; ingenium,-ii *n.*; hábitus,-us *m.*; ἡ κρᾶσις,-εως; τὸ ἦθος,-
εος; ὁ τρόπος,-ου

Caelum, non ánimum mutant, qui trans māre currunt.

usprawiedliwiać causo, 1,-āvi,-ātum; exculpo, 1,-āvi,-ātum; excūso, 1,-āvi,-ātum;
expurgo, 1,-āvi,-ātum; iustifico, 1,-āvi,-ātum; δικαιώω; δικαιολογέω

usprawiedliwienie iustificatio,-ōnis *f.*; excusatio,-ōnis *f.*; defensio,-ōnis *f.*;
propugnāculum,-i *n.*; ἡ δικαιοσύνη,-ης; τὸ δικαίωμα,-ατος

usprawniac meliora reddo, 3,-dīdi,-dītum; *melioro, 1,-āvi,-ātum; *perfectio, 1,-
āvi,-ātum; *rationaliso, 1,-āvi,-ātum; βελτιώω

usprawnienie melioratio,-ōnis *f.*; *rationalisatio,-ōnis *f.*; ἡ βελτίωσις,-εως

usta os, ōris *n.*; τὸ στόμα,-ατος; τὸ χεῖλος,-εος

Sine labōre non erit panis in ore. Claude os, áperi óculos!

ustabilizować firmo, 1,-āvi,-ātum; stabilitātem facio, 3, feci, factum; *stabilīso, 1,-
āvi,-ātum; στερεώω; στηρίζω

ustać (zaprzestać) abolesco, 3,-lēvi, -; cesso, 1,-āvi,-ātum; finior, 4,-itus sum; desisto,
3,-stīti,-stītum; παύω; κοπάζω

ustalać cōmprobo, 1,-āvi,-ātum; constāto, 1,-āvi,-ātum; decerno, 3,-crēvi,-crētum;
fixo, 1,-āvi,-ātum; instituo, 3,-ui,-ūtum; (prae)detérmino, 1,-āvi,-ātum;
(prae)definio, 4,-īvi,-ītum; praescribo, 3,-psi,-ptum; προορίζω; προτάσσω

ustalenie comprobatio,-ōnis *f.*; constatatio,-ōnis *f.*; decretio,-ōnis *f.*; decrētum,-i *n.*;
fixatio,-ōnis *f.*; institūtum,-i *n.*; (prae)determinatio,-ōnis *f.*; ἡ τάξις,-εως

ustalony comprobatus, 3; constatātus, 3; decrētus, 3; fixus, 3; institūtus, 3; τακτός, 3

ustanawiać condo, 3,-dīdi,-dītum; constituo, 3,-stitui,-stitūtum (instituēre); decerno,
3,-crēvi,-crētum; sancio, 4, sanxi, sanctum; statuo, 3, statui, statūtum; τίθημι
; (δια)τάττω; ἴστημι; καθίζω; ἰδρύομαι

ustanie cessatio,-ōnis *f.*; ἡ παῦσις,-εως

ustanowiony constitūtus, 3; statūtus, 3; τακτός, 3

ustawa 1. (prawo) ius, iūris *n.*; lex,-gis *f.*; ὁ νόμος,-ου; τὸ νομόθημα,-ατος; **2.**

(**ustawa ustrojowa**) constitutio,-ōnis *f.*; statūtum,-i *n.*; ἡ σύστασις,-εως; τὸ
διάταγμα,-ατος; ἡ κατάστασις,-εως

ustawiać constituo, 3,-stitui,-stitūtum (instituēre, astituēre); cōlloco, 1,-āvi,-ātum;
(com)pōno, 3,-posui,-pōsitum; instruo, 3,-struxi,-structum; fundo, 1,-āvi,-ātum;
statuo, 3, statui, statūtum; sisto, 3, stiti (steti), statum; παρίστημι; ἴστημι;
παρατίθημι; στηρίζω

ustawiczny contínuus, 3; assíduus, 3; constans,-antis; incessans,-antis; pérmanens,-
entis; perennis,-e; perpétuus, 3; perpes,-ētis; διατελής,-ές

ustawienie positio,-ōnis *f.*; consitutio,-ōnis *f.*; ἡ παράστασις,-εως; ἡ θέσις,-εως

ustawodawca legislātor,-ōris *m.*; ὁ νομοθέτης,-ου

ustawodawstwo legislatio,-ōnis *f.*; ἡ νομοθεσία,-ας

ustawowy constitūtīvus, 3; legālis,-e; legítimus, 3; statutarius, 3; νομοθετικός, 3

ustąpienie cessatio,-ōnis *f.*; concessus,-us *m.*; concessio,-ōnis *f.*; decessio,-ōnis *f.*;
decessus,-us *m.*; obsequentia,-ae *f.*; obsequium,-ii *n.*; remissio,-ōnis *f.*; regressio,-
ōnis *f.*; ἡ ἀποχώρησις,-εως; (*zrzeczenie się*) resignatio,-ōnis *f.*; abdicatio,-ōnis
f.; ἡ παραχώρησις,-εως; ἡ ἀπόθεσις,-εως

usterka defectus,-us *m.*; menda,-ae *f.*; mendum,-i *n.*; vitium,-ii *n.*; ἡ βλάβη,-ης; τὸ
ὑστέρημα, -ατος

ustęp 1. (ubikacja) fórica,-ae *f.*; latrīna,-ae *f.*; aumatium,-ii *n.*; locus,-i *m.* secrētus;
*ubicatio,-ōnis *f.*; τὸ ἀποχωρητήριο,-ου; **2. (w książce)** locus,-i *m.*; passus,-us
m.; τὸ χωρίον, -ου; ἡ περιοχή,-ῆς; ὁ τόπος,-ου

ustępliwy cessábīlis,-e; flexībīlis,-e; mollis,-e; exsuperábīlis,-e; παραχωρητικός, 3

**ustępować (de)cēdo, 3,-cessi,-cessum (concedēre); cesso, 1,-āvi,-ātum; diverto, 3,-
verti,-versum; regredior, 3,-gressus sum (dégredi); abeo, 4,-ii (ivi),-itum;**

παραχωρέω; ἀπαλάσσω; εἴκω; ἀφίημι; λείπω

Cede repugnantī; cedendo victor abībīs.

~ **ze stanowiska** abdīco, 1,-āvi,-ātum; de magistratu decedēre

ustępstwo concessio,-ōnis *f.*; cessio,-ōnis *f.*; regressio,-ōnis *f.*; obsequium,-ii *n.*;
obsequentia,-ae *f.*; ἡ συγγνώμη, -ης; παραχώρησις,-εως

ustępujący recessīvus, 3; regrediens,-entis; decessīvus, 3; decēdens,-entis;
παραχωρῶν,-οῦσα,-οῦν

ustnie 1. (przez usta) oráliter; στοματικῶς; **2. (słownie)** verbáliter; προφορικῶς

ustny 1. (dotyczący ust) orālis,-e; ad os áttinens,-entis; στοματικός, 3; **2. (słowny)** verbālis,-e; verbis expressus, 3; προφορικός, 3

ustosunkować się positionem (rem) in pártibus assumo, 3,-sumpsi,-sumptum; προσκρίνω

ustrojowy 1. (np. państwa) constitutionālis,-e; statuālis,-e; πολιτικός, 3; **2. (organizmu)** orgánicus, 3; ὀργανικός, 3

ustronie avia,-ōrum *n.pl.*; ábditum,-i *n.*; divertículum,-i *n.*; desertum,-i *n.*; solitūdo,-inis *f.*; secessum,-i *n.*; ἡ ἐρημία,-ας

ustronny ábditus, 3; remōtus, 3; solitarius, 3; ἐρῆμος, 3

ustrój 1. (np. państwa) constitutio,-ōnis *f.*; ratio,-ōnis *f.*; forma,-ae *f.*; natūra,-ae *f.*; status,-us *m.*; systēma,-atis *n.*; ἡ πολιτεία,-ας; τὸ πολίτευμα,-ατος; τὸ σύνταγμα,-ατος; τὸ σύστημα,-ατος; **2. (organizm)** organismus,-i *m.*; corpus, -ōris *n.*; ὁ ὀργανισμός,-οῦ

ustrzec p. strzec

usunąć amovēo, 2,-mōvi,-mōtum (summovēre, removēre); áufero, auférre, ábstuli, ablātum; abolēo, 2,-ēvi,-itum; abdūco, 3,-duxi,-ductum; amolior, 4,-ītus sum; deporto, 1,-āvi,-ātum; derōgo, 1,-āvi,-ātum; delēo, 2,-ēvi,-ētum; eicio, 3,-iēci,-iectum; exclūdo, 3,-clūsi,-clūsum; elimino, 1,-āvi,-ātum; relēgo, 1,-āvi,-ātum; súbtraho, 3,-traxi,-tractum (extrahēre); tollo, 3, sústuli, sublātum; ἐξαιρέω; ὑποστέλλω; ἀφαιρέω; ἐκβάλλω; αἴρω

u. się secēdo, 3,-cessi,-cessum (decedēre); abdīco, 1,-āvi,-ātum; vito, 1,-āvi,-ātum; ἀποχωρέω

usunięcie ablatio,-ōnis *f.*; abolitio,-ōnis *f.*; amotio,-ōnis *f.*; eliminatio,-ōnis *f.*; evulsio,-ōnis *f.*; exclusio,-ōnis *f.*; exstirpatio,-ōnis *f.*; extractio,-ōnis *f.*; elisio,-ōnis *f.*; remotio,-ōnis *f.*; subtractio,-ōnis *f.*; sublatio,-ōnis *f.*; ἡ ὑποστολή, -ῆς; ἡ ἐξαίρεσις,-εως; ἡ κατάπαυσις,-εως

usychać (ex)aresco, 3, arui, -; aréfio,-fieri,-factus sum; siccor, 1,-ātus sum; ξηραίνομαι

usypiać 1. (kogoś) obsopio, 4,-īvi,-ītum; sopōro, 1,-āvi,-ātum; ἀποκοιμίζω; **2.**

(**usnąć**) obdormio, 4,-īvi (-ii),-itum; conivēo, 2,-nīvi (-nīxi), -; κοιμάω; καθεύδω

usypiający 1. (senny) somniculōsus, 3; somnolentus, 3; sopor(os)us, 3; ὑπνώδης, -ε; **2. (nasenny)** somnifáciens,-entis; sómnifer, 3; somníficus, 3; sopórifer, 3; ὑπνοφόρος,-ον

usypywać (*np. kopiec*) cúmulo, 1,-āvi,-ātum; exággero, 1,-āvi,-ātum; attúmulo, 1,-āvi,-ātum; exstruo, 3,-xi,-ctum; χόω; χωννύω

uszanowanie cultus,-us *m.*; respectus,-us *m.*; honorificentia,-ae *f.*; honorificatio, -onis *f.*; aestimatio,-ōnis *f.*; observantia,-ae *f.*; reverentia,-ae *f.*; veneratio,-ōnis *f.*; verecundia,-ae *f.*; ὁ σεβασμός,-οῦ; ἡ τιμή,-ῆς; ἡ εὐλάβεια,-ας

uszaty auriculātus, 3; ὠτώδης,-ε

uszczelniać consólido, 1,-āvi,-ātum; obtūro, 1,-āvi,-ātum; spisso, 1,-āvi,-ātum; βύω

uszczerbek damnum,-i *n.*; defectus,-us *m.*; deminutio,-ōnis *f.*; detrimentum,-i *n.*; iactūra,-ae *f.*; laesio,-ōnis *f.*; ἡ ζημία,-ας; τὸ ὑστέρημα,-ατος; ἡ βλάβη,-ης

uszcześliwiać beo, 1,-āvi,-ātum; fortūno, 1,-āvi,-ātum; próspero, 1,-āvi,-ātum;

ὀλβίζω

uszczknać decerpo, 3,-cerpsi,-cerptum; carpo, 3,-psi,-ptum; τίλλω

uszczuplać atténuo, 1,-āvi,-ātum; delibo, 1,-āvi,-ātum; deminuo, 3,-minui,-minūtum (comminuēre); levo, 1,-āvi,-ātum; λεπτόνω

uszczuplenie minoratio,-ōnis *f.*; attenuatio,-ōnis *f.*; minuitio,-ōnis *f.*; ὁ λεπτυσμός,-οῦ

uszczypliwy mordax,-acis; dicax,-acis; aculeātus, 3; sarcásticus, 3; δακνηρός, 3

uszkadzający déstruens,-entis; βλαβερός, 3

uszko 1. (male ucho) aurícŭla,-ae *f.*; τὸ ὠτάριον,-ου; **2. (rączka)** ánsula,-ae *f.*; manícŭla,-ae *f.*; τὸ ὠτίον,-ου; ἡ λαβή,-ῆς

uszkodzenie afflictio,-ōnis *f.*; damnum,-i *n.*; defectus,-us *m.*; detrimentum,-i *n.*; destructio,-ōnis *f.*; laesio,-ōnis *f.*; noxa,-ae *f.*; contusio,-ōnis *f.*; ἡ ζημία,-ας; ἡ βλάβη,-ης

uszkodzić afflicto, 1,-āvi,-ātum; corrumpo, 3,-rŭpi,-ruptum; destruo, 3,-struxi,-structum; laedo, 3, laesi, laesum; offendo, 3,-fendi,-fensum; πταίω; βλάπτω; ἀδικέω; ζημιόω

uszkodzony afflictatus, 3; defectus, 3; deterioratus, 3; laesus, 3; βεβλαμμένος, 3

uszlachetniać melioro, 1,-āvi,-ātum; nobílito, 1,-āvi,-ātum; éxcolo, 3,-lui,-ltum; εὐγενίζω

uszny aurālis,-e; auricularis,-e; auricularius, 3; óticus, 3; ὠτικός, 3

uszywniać rigidífico, 1,-āvi,-ātum; rígidum *alqd* facio, 3, feci, factum; τανύω

uszywnienie fixatio,-ōnis *f.*; rigidatio,-ōnis *f.*; rigidificatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀκαμψία,-ας; ὁ τέτανος,-ου

uszywniony rígidus, 3; rigidatus, 3; ἄκαμπτος,-ον; τετανός, 3

uścisk complexatio,-ōnis *f.*; complexus,-us *m.*; compressio,-ōnis *f.*; amplexus,-us *m.*; τὸ ἀγκάλισμα,-ατος

uściskać complector, 3,-plexus sum (amplecti, circumplecti); cómprimo, 3,-pressi,-pressum; ἀγκαλάζομαι

uśmiech (sub)risus,-us *m.*; risus,-us *m.* lenis; τὸ γέλασμα,-ατος

uśmiechać się (sub)ridēo, 2,-rīsi,-rīsum (arridēre); ὑπογελάω

uśmiercać (com)mortífico, 1,-āvi,-ātum; neco, 1,-āvi,-ātum; occīdo, 3,-cīdi,-cīsum; interficio, 3,-fēci,-fēctum; vitā *alqm* privo, 1,-āvi,-ātum; interimo, 3,-ēmi,-emptum; νεκρόω; θανατόω

uśmiercanie mortificatio,-ōnis *f.*; ἡ νέκρωσις,-εως

uśmierzać (de)lenio, 4,-īvi,-ītum; (de)mítigo, 1,-āvi,-ātum; pacífico, 1,-āvi,-ātum; placo, 1,-āvi,-ātum; (con)sedo, 1,-āvi,-ātum; levo, 1,-āvi,-ātum; sopio, 4,-īvi,-ītum; καταστέλλω; εἰρηνοποιέω; πραῦνω

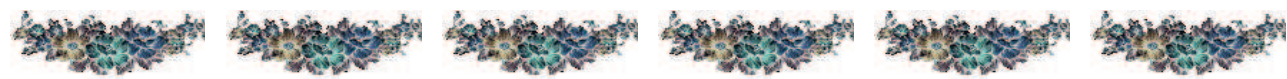
uśmierzający lenitīvus, 3; sedatīvus, 3; πραῦντικός, 3

uśmierzanie lenitio,-ōnis *f.*; mitigatio,-ōnis *f.*; placatio,-ōnis *f.*; sedatio,-ōnis *f.*; ἡ πραῦνσις,-εως

uśpić (con)sopio, 4,-īvi,-ītum; sorōro, 1,-āvi,-ātum; ἀποκοιμίζω

uśpienie consopitio,-ōnis *f.*; ἡ ὕπνωσις,-εως

uświadamiać conscífico, 1, -āvi, -ātum; instruo, 3, -struxi, -structum; informo, 1, -āvi, -ātum; edocēo, 2, -cui, -ctum; γνωρίζω
uświetniać décoro, 1, -āvi, -ātum; exorno, 1, -āvi, -ātum; illúmino, 1, -āvi, -ātum; ὑπερλάμπω
uświecać sanctífico, 1, -āvi, -ātum; sancio, 4, sanxi (sancii), sanctum; ἀγιάζω; ἀγνίζω; ἱερουργέω
uświęcenie sanctificatio, -ōnis *f.*; ὁ ἁγιασμός, -οῦ
utajenie latentia, -ae *f.*; ἡ κρύψις, -εως
utajony latens, -entis; occultus, 3; κρυπτός, 3
utalentowany ingeniōsus, 3; magno ingenio praeditus, 3; εὐφύης, -ές
utarczka conflictatio, -ōnis *f.*; contentio, -ōnis *f.*; iurgium, -ii *n.*; lis, litis *f.*; rixa, -ae *f.*; luctatio, -ōnis *f.*; ἡ ἔρις, -ιδος
utarty (con)tritus, 3; pulverātus, 3; τετριμμένος, 3
 ~ **przysłowie** proverbium tritum; ~ **wyraz** vocabulum calcātum
utkać contexo, 3, -texui, -textum (detexēre); συνυφαίνω
utkanie contextus, -us *m.*; tela, -ae *f.*; textūra, -ae *f.*; ἡ συνύφανσις, -εως
utkwić haeresco, 3, haesi, haesum *alicui rei*; fixo, 1, -āvi, -ātum; infigo, 3, -fixi, -fixum; ἐμπήγνυμαι
utlenianie (per)oxydatio, -ōnis *f.*; ἡ ὀξυγένωσις, -εως
utleniać *oxygenīso, 1, -āvi, -ātum; ὀξυγενίζω
utleniony *oxygenātus, 3; (per)oxydātus, 3; ὀξύγονος, -ον
utonać aquis (sub)mergor, 3, -mersus sum; καταδύομαι; καταποντίζομαι; καταβυθίζομαι
utonięcie submersio, -ōnis *f.*; ὁ βυθισμός, -οῦ
utopia *utopia, -ae *f.*; ἡ οὐτοπία, -ας
utopić demergo, 3, -mersi, -mersum; merso, 1, -āvi, -ātum; καταποντίζω; καταβυθίζω
utopijny *utópicus, 3; οὐτοπος, -ον
utożsamiać identífico, 1, -āvi, -ātum; ταύτοποιέω
utożsamienie identificatio, -ōnis *f.*; ἡ ταύτοποιΐα, -ας
utracić amitto, 3, -mīsi, -missum; perdo, 3, -dīdi, -dītum; *alqa re* privor, 1, -ātus sum; ἀπόλλυμι
utrapienie afflictio, -ōnis *f.*; afflictatio, -ōnis *f.*; aerumna, -ae *f.*; cura, -ae *f.*; molestia, -ae *f.*; desperatio, -ōnis *f.*; sollicitūdo, -īnis *f.*; tribulatio, -ōnis *f.*; ἡ μέριμνα, -ης; ἡ θλίψις, -εως; ἡ συνοχή, -ῆς
utrata amissio, -ōnis *f.*; amissus, -us *m.*; depletio, -ōnis *f.*; detrimentum, -i *n.*; iactūra, -ae *f.*; pérditas, -ātis *f.*; ἡ ἀπώλεια, -ας; ἡ ἀποβολή, -ῆς
utraçać extundo, 3, -tūdi, -tūsum; extrunco, 1, -āvi, -ātum; defringo, 3, -frēgi, -fractum; ἐκκρούω
utrudniać difficilífico, 1, -āvi, -ātum; impedio, 4, -īvi, -itum; obsto, 1, -stiti, -statūrus; tricolor, 1, -ātus sum; δυσκολαίνω; κωλύω
utrudnienie impedimentum, -i *n.*; difficultas, -ātis *f.*; ἡ κώλυσις, -εως
utrwalać confirmo, 1, -āvi, -ātum; consólido, 1, -āvi, -ātum; fixo, 1, -āvi, -ātum; fundo,

1,-āvi,-ātum; pango, 3,-nxi,-nctum; stabilio, 4,-īvi,-ītum; stabilīso, 1,-āvi,-ātum; σταθεροποιέω; στηρίζω; βεβαιόω

~ **w pamięci** (sempiternae) memoriae trado, 3,-dīdi,-dītum;

utrwalający consólidans,-antis; confirmans,-antis; σταθεροποιῶν,-οῦσα,-οῦν; στηρίζων,-ουσα,-ον

utrwalenie fixatio,-ōnis *f.*; confirmatio,-ōnis *f.*; ἡ σταθερότης,-ητος

utrwalony fix(at)us, 3; confirmatus, 3; σταθερός, 3

utrzyć cóntero, 3,-trīvi,-trītum; κατατρίβω

utrzymać 1. (przechować) conservo, 1,-āvi,-ātum; διατηρέω; **2. (podtrzymać)**

sustinēo, 2,-tinui,-tentum; sustento, 1,-āvi,-ātum; tenēo, 2,-ui,-ntum; ὑποκρατέω;

3. (wyżywić) alo, 3, alui, altum; annōno, 1,-āvi,-ātum; apano, 1,-āvi,-ātum; nutrio, 4,-īvi,-ītum; διατρέφω

u. miarę modum tenēo, 2, tenui, tentum; ἐγκρατέομαι

u. w posiadaniu obtinēo, 2,-tinui,-tentum; διακρατέω

u. w posłuszeństwie in officio continēo, 2,-tinui,-tentum; περικρατέω

utrzymanie 1. (przechowanie) conservatio,-ōnis *f.*; ἡ διατήρησις,-εως; **2.**

(**podtrzymanie**) sustentatio,-ōnis *f.*; ἡ ὑποκράτησις,-εως; **3. (wyżywienie)**

annōna,-ae *f.*; apanatio,-ōnis *f.*; nutritio,-ōnis *f.*; ἡ διατροφή,-ῆς; ὁ βίος,-ου

utuczony saginatus, 3; σιτευτός, 3; εὐτρεφής,-ές

utwardzać indūro, 1,-āvi,-ātum; πηρόω; σκληρύνω; στερεόω

utwierdzać confirmo, 1,-āvi,-ātum (affirmare); consólido, 1,-āvi,-ātum; stabilio, 4,-īvi,-ītum; stagno, 1,-āvi,-ātum; πηγνύω; πήγνυμι; στηρίζω

utworzony creatus, 3; cónditus, 3; formatus, 3; κτιστός, 3; πλαστός, 3

utwór compositio,-ōnis *f.*; formatio,-ōnis *f.*; ópera,-ae *f.*; opus,-ēris *n.*; τὸ ἔργον,-ου

utyć incrasso, 1,-āvi,-ātum; παχύνομαι

utykać 1. (kuleć) cláudico, 1,-āvi,-ātum; χωλεύω; **2. (napychać)** farcio, 4, farsii, fartum; stipo, 1,-āvi,-ātum; ἐνσάπτω; **3. (zatykać)** obtūro, 1,-āvi,-ātum; ἐμβύω

utykający cláudicans,-antis; χωλός, 3

utyskiwać acedior, 1,-ātus sum; múrmuro, 1,-āvi,-ātum; (con)queror, 3, questus sum; γογγύζω; μέμφομαι

uwaga 1. (uważność) attentio,-ōnis *f.*; ἡ ἀσφάλεια,-ας; ἡ προσοχή,-ῆς; **2.**

(**skarcenie**) admonitio,-ōnis *f.*; ἡ νουθετεία,-ας; **3. (przypis)** annotatio,-ōnis *f.*; nota,-ae *f.*; ἡ προσγραφή,-ῆς

uwaga! attende! atténdito! **nie zwracać** ~ omitto, 3,-mīsi,-missum; praetereo, 4,-ii (ivi),-itum; **odwracać** ~ ánimum rétraho, 3,-traxi,-tractum; **skupić** ~ ánimo adsum, adesse, affui; **wziąć pod** ~ exámino, 1,-āvi,-ātum; **zwracać na coś** ~ ánimo réfero,-férre,-tuli,-lātum; animadverto, 3,-verti,-versum

uwalniać absolvo, 3,-solvi,-solūtum; dimitto, 3,-mīsi,-missum; dispensó, 1,-āvi,-ātum; líbero, 1,-āvi,-ātum *z abl.*; víndico, 1,-āvi,-ātum; λύω; ἀπολύω;

ἐλευθερόω; ἐρύω; λυτρόομαι; σφάζω

Libĕra te primum metu mortis, deinde metu paupertatis.

~ **niewolnika** manumitto, 3, -mīsi, -missum; ~ **od długów** aere aliēno liberāre (exsolvēre); ~ **od kary śmierci** cāpitis absolvēre; ~ **od służby wojskowej** *alicui* militiae vacationem do, 1, dedi, datum

uwalniający absolvens, -entis; líberans, -antis; ἔλευθεροποιός, -όν

uwalnianie liberatio, -ōnis *f.*; absolutio, -ōnis *f.*; ἡ ἔλευθέρωσις, -εως

uwarstwienie stratificatio, -ōnis *f.*; ἡ πλάκωσις, -εως

uwarunkowany condicionatus, 3; προϋποθετικός, 3

uważać 1. (baczyć) attendo, 3, -tendi, -tentum; cavēo, 2, cavi, cautum; προσέχω;

ἐπιτηρέω; βλέπω; ὀράω; ἐπισκοπέω; **2. (sądzić)** aestimo, 1, -āvi, -ātum; arbitror, 1, -ātus sum; censēo, 2, censui, censum; cōgito, 1, -āvi, -ātum; credo, 3, -dīdi, -dītum; existimo, 1, -āvi, -ātum; ὀpinor, 1, -ātus sum; puto, 1, -āvi, -ātum; vidēo, 2, vidi, visum; νομίζω; οἶομαι; δοκέω; λογίζομαι; **3. (uważać za ... z podw. acc.)** duco, 3, duxi, ductum; éxistimo, 1, -āvi, -ātum; habēo, 2, -ui, -itum; puto, 1, -āvi, -ātum; νομίζω; ἡγέομαι; ἔχω

Céterum cénseo Cartháginem delendam esse! Sancti habeāntur legāti.

u. za swój obowiązek meum esse puto, 1, -āvi, -ātum

u. za godnego digno, 1, -āvi, -ātum; dignífico, 1, -āvi, -ātum; ἀξιόω

~ **za konieczne** necesse habēre; ~ **za ważne** in negotio habēre

uważniać conválido, 1, -āvi, -ātum; σπουδάζω

uważnie attente, diligenter; φιλοστόργως; προσεχῶς; ἀσφαλῶς

uważny attentus, 3; intentus, 3; intensus, 3; díligens, -entis; sédūlus, 3; vígilans, -antis; φιλόστοργος, -ον

uwertura introductio, -ōnis *f.*; ἡ εἴσοδος, -ου

uwiad contabescentia, -ae *f.*; extenuatio, -ōnis *f.*; macíditas, -ātis *f.*; marasmus, -i *m.*;

atrophia, -ae *f.*; ἡ μάρανσις, -εως; ἡ ἀτροφία, -ας

uwiązywać adstringo, 3, -strinxi, -strictum; álligo, 1, -āvi, -ātum (religare); devincio, 4, -vinxi, -vinctum (revincīre); προσδέω

uwieczniać aeterno, 1, -āvi, -ātum; perpétuo, 1, -āvi, -ātum; memoriam *alicuius*

cónsecro, 1, -āvi, -ātum; αἰωνίζω

uwiedzenie deceptio, -ōnis *f.*; ἡ πλάνησις, -εως

uwiedziony deceptus, 3; πεπλανημένος, 3

uwielbiać ádmiror, 1, -ātus sum; ádoro, 1, -āvi, -ātum; beatífico, 1, -āvi, -ātum; clarífico,

1, -āvi, -ātum; colo, 3, colui, cultum; glorífico, 1, -āvi, -ātum; honorífico, 1, -āvi, -

ātum; honōro, 1, -āvi, -ātum; idololatro, 1, -āvi, -ātum; laudo, 1, -avi, -atum;

magnífico, 1, -āvi, -ātum; véneror, 1, -ātus sum; δοξάζω; μεγαλύω; ὑμνέω; αἰνέω

uwielbienie adoratio, -ōnis *f.*; admiratio, -ōnis *f.*; cultus, -us *m.*; honor, -ōris *m.*;

glorificatio, -ōnis *f.*; veneratio, -ōnis *f.*; ἡ αἴνεσις, -εως; ὁ αἴνος, -ου; ἡ δόξα, -ης;

ἡ εὐλογία, -ας

uwieńczać (in)corōno, 1, -āvi, -ātum; redimio, 4, -ii, -itum; περιστεφανόω

uwierać (*buty*) stringo, 3, strinxi, strictum; uro, 3, ussi, ustum; πιέζω

uwierzytelniać accrédito, 1, -āvi, -ātum; legálisho, 1, -āvi, -ātum; legítimo, 1, -avi, -atum;

consigno, 1, -āvi, -ātum; probo, 1, -āvi, -ātum; πιστόω

uwierzytelniający *accreditivus*, 3; πιστωτικός, 3

uwierzytelnienie *accreditatio*, -ōnis *f.*; ἡ πίστις, -εως; ἡ πίστωσις, -εως

uwieść, uwodzić *blandior*, 4, -itus sum; *deexhortor*, 1, -ātus sum; *deprāvo*, 1, -āvi, -ātum; *illecto*, 1, -āvi, -ātum; *illicito*, 1, -āvi, -ātum; *pellicio*, 3, -lexi, -lectum; *sedūco*, 3, -duxi, -ductum; πλανάω; δελεάζω; εξαπατάω

uwięzić *carcerāso*, 1, -āvi, -ātum; *conclūdo*, 3, -clūsi, -clūsum; *impedio*, 4, -īvi, -ītum; *incārcero*, 1, -āvi, -ātum; *vīnculis mando*, 1, -āvi, -ātum; φυλακίζω; δέω

uwięzienie *incarceratio*, -ōnis *f.*; ἡ δέσμωσις, -εως

uwięziony *incarceratus*, 3; δεσμώτης, -ες

uwięźnąć *haesito*, 1, -āvi, -ātum; *inhaeresco*, 3, -haesi, -haesum *alicui lub ad alqd.*; πηγνυμαι

uwijać się *vólito*, 1, -āvi, -ātum; *me iacto*, 1, -āvi, -ātum; περιεργάζομαι

uwikłać *implico*, 1, -āvi, -ātum; *íntrico*, 1, -āvi, -ātum; περιπλέκω

uwikłanie *implicatio*, -ōnis *f.*; ἡ περιπλοκή, -ῆς

uwikłany *implicatus*, 3; περίπλεκτος, -ον

uwłączać p. *ubliżać*

uwłaszczać *in proprietatem assigno*, 1, -āvi, -ātum (*dare*); ἰδιοποιέω

uwłosienie *capillatio*, -ōnis *f.*; *capillāgo*, -īnis *f.*; *capillitium*, -ii *n.*; ἡ τρίχωσις, -εως

uwodnienie *hydratatio*, -ōnis *f.*; ἡ ὑδρωσις, -εως

uwodziciel *depravātor*, -ōris *m.*; *pellicātor*, -ōris *m.*; *seductor*, -ōris *m.*; *raptor*, -ōris *m.*; ὁ πλάνος, -ου

uwodzicielka *depravatrix*, -icis *f.*; *pellicatrix*, -icis *f.*; *seductrix*, -icis *f.*; ἡ πλάνη, -ης

uwodzicielski *seductorius*, 3; πλάνος, 3

uwodzić p. *uwieść*

uwolnić p. *uwalniać*

uwolnienie *liberatio*, -ōnis *f.*; ἡ ἐλευθέρωσις, -εως; ἡ ἀπολύτρωσις, -εως; ἡ ἀνάλυσις, -εως; ἡ λύσις, -εως; ἡ ἄφεσις, -εως

u. od prawa ojca *emancipatio*, -ōnis *f.*

u. z niewoli *manumissio*, -ōnis *f.*; ἡ ἀπολύτρωσις, -εως; ἡ ἐλευθέρωσις, -εως

u. pozwanego *absolutio*, -ōnis *f.*; ἡ ἀπόλυσις, -εως

uwrażliwiać *sensífico*, 1, -āvi, -ātum; αἰσθητίζω

uwstecznienie *regressio*, -ōnis *f.*; ἡ παλινδρομία, -ας

uwypuklenie *herniatio*, -ōnis *f.*; *haustum*, -i *n.*; *protrusio*, -ōnis *f.*; τὸ κύρτωμα, -ατος

uwzględnić *respicio*, 3, -spexi, -spectum *alqd.*; (re)specto, 1, -āvi, -ātum; *respectum ad alqd habeo*, 2, -ui, -itum; παρασκοπέω; παραλαμβάνω

uzależniać *alqm ad dependentiam ducō*, 3, *duxi*, *ductum*; ὑποτάττω; εξαρτάω

uzależnienie *dependentia*, -ae *f.*; ἡ ὑπόταξις, -εως

uzasadniać *arguo*, 3, -ui, - ; *argumentis confirmo*, 1, -āvi, -ātum; *demonstro*, 1, -āvi, -ātum; *probo*, 1, -avi, -atum; **motīvo*, 1, -avi, -atum; αἰτιολογέω; ἐλέγχω

uzasadnienie *arguitio*, -ōnis *f.*; *argumentatio*, -ōnis *f.*; *argumentum*, -i *n.*; *demonstratio*, -

ōnis f.; *motivatio, -*ōnis f.*; iustificatio, -*ōnis f.*; ἡ αἰτιολογία, -ας; ὁ ἔλεγχος, -ου
uzbrajać (ad)armo, 1, -*āvi, -ātum* (obarmare); ὀπλίζω
uzbrojenie arma, -*ōrum n.pl.*; armamenta, -*ōrum n.pl.*; armatūra, -*ae f.*; armatio, -*ōnis f.*;
armatus, -*us m.*; ἡ ὀπλισις, -εως; τὸ ὀπλισμα, -ατος; ἡ σκευή, -ῆς
uzda capistrum, -*i n.*; frenum, -*i n.*; frenus, -*i n.*; habēna, -*ae f.*; ὁ χαλινός, -οῦ; ὁ
ἀμπυκτήρ, -ῆρος
uzdolnić hábilito, 1, -*āvi, -ātum*; ἱκανόω
uzdolnienie capácitas, -*ātis f.*; genius, -*ii m.*; hábilitas, -*ātis f.*; habilitatio, -*ōnis f.*;
ingenium, -*ii n.*; indoles, -*is f.* bona; ἡ ἱκανότης, -ητος
uzdolniony capax, -*acis*; aptus, 3; dócilis, -*e*; hábilis, -*e*; ingeniōsus, 3; ἱκανός, 3;
δεξιός, 3; ἐντρεχής, -ές
uzdrawiać curo, 1, -*āvi, -ātum*; remedio, 1, -*āvi, -ātum*; salvo, 1, -*āvi, -ātum*; salvífico,
1, -*āvi, -ātum*; sánito, 1, -*āvi, -ātum*; (con)sano, 1, -*āvi, -ātum*; θεραπεύω; ἰάομαι;
σώζω; ὑγιάζω; διασώζω
uzdrawiający salūber, -*bris, -bre*; salūbris, -*e*; salutāris, -*e*; ἰατικός, 3; ὑγιαστικός, 3;
ὑγιηρός, 3
uzdrowiciel salvātor, -*ōris m.*; ὁ ἀκεστήρ, -ῆρος
uzdrowienie sanatio, -*ōnis f.*; ἡ ὑγίανσις, -εως; τὸ ἴαμα, -ατος; ἡ ἴασις, -εως
uzdrowisko sanatorium, -*ii n.*; aquae, -*arum f.pl.*; τὸ ὑγιαστήριον, -ου
uzewnętrzniać externífico, 1, -*āvi, -ātum*; externo, 1, -*āvi, -ātum*; extrínseco, 1, -*āvi, -*
ātum; manifesto, 1, -*āvi, -ātum*; patefacio, 3, -*feci, -factum*; ἐκτοποιέω; ἀνοιγέω
~ **się** apparēo, 2, -*ui, -*; φαίνομαι
uzewnętrznienie externificatio, -*ōnis f.*; patefactio, -*ōnis f.*; manifestatio, -*ōnis f.*; ἡ
ἐκτοποίησις, -εως
uzębianie den(ta)tūra, -*ae f.*; dentes, -*ium m.pl.*; οἱ ὀδόντες, -ων
uzgadniać concordo, 1, -*āvi, -ātum*; consentio, 4, -*sensi, -sensus*; córdino, 1, -*avi, -*
atum; cóngruo, 3, -*ui, -*; συγκατατίθημι; συμφωνέω
uzgodnienie concordatio, -*ōnis f.*; consensus, -*us m.*; coordinatio, -*ōnis f.*; congruentia, -
ae f.; ἡ συγκατάθεσις, -εως
uzgodniony concordatus, 3; consensus, 3; coordinatus, 3; συγκατάθετος, -ον
uzmysłwiać repraesento, 1, -*āvi, -ātum*; ad mentem (ánimum) perdūco, 3, -*xi, -ctum*;
προσνοέω
uznanie (ap)probatio, -*ōnis f.*; acceptatio, -*ōnis f.*; agnitio, -*ōnis f.*; ἡ ἔπαινος, -ου; ἡ
ἀποδοχή, -ῆς; p. szacunek
uznawać 1. (sądzić) censēo, 2, censui, censum; exístimo, 1, -*āvi, -ātum*; iúdico, 1, -
āvi, -ātum; puto, 1, -*āvi, -ātum*; respecto, 1, -*āvi, -ātum*; ἐγκρίνω; **2. (uznać za**
ważne) conválido, 1, -*āvi, -ātum*; (áp)probo, 1, -*āvi, -ātum*; σπουδάζω; τιμάω; **3.**
(zaakceptować) accipio, 3, -*cēpi, -ceptum*; ápprobo, 1, -*āvi, -ātum*; λαμβάνω
; (ἐπι)δέχομαι **4. (usynowić)** adopto, 1, -*āvi, -ātum*; υἱοποιέομαι; υἱόω; **5.**
(uważać za...) p. uważać
uzupełniać complēo, 2, -*plēvi, -plētum* (supplēre); sufficio, 3, -*fēci, -fectum* (reficēre);

coopto, 1, -āvi, -ātum; ἀναπληρόω; προσπληρόω
uzupełniający complementarius, 3; supplementarius, 3; ἀναπληρωτικός, 3
uzupełnienie additamentum, -i *n.*; complementum, -i *n.*; completio, -ōnis *f.*; repletio, -ōnis *f.*; supplementum, -i *n.*; appendix, -icis *f.*; ἡ ἀναπλήρωσις, -εως;
 ἡ συμπλήρωσις, -εως
uzurpacja usurpatio, -ōnis *f.*; ἡ ὄρεξις, -εως
uzurpator usurpātor, -ōris *m.*; ὁ ὄρεκτής, -οῦ
uzurpować usurpo, 1, -āvi, -ātum; ὀρέγομαι
uzyskać acquirō, 3, -quisīvi, -quisītum; adipiscor, 3, -eptus sum; accipio, 3, -cēpi, -ceptum; assequor, 3, -secūtus sum (cōnsequi); fructuor, 1, -ātus sum; κληρονομέω;
 κτάομαι; κερδαίνω; λαμβάνω; εὑρίσκω
u. prośbami impetro, 1, -āvi, -ātum; impetrio, 4, -īvi, -ītum; ἐξαιρέω
u. przypadkiem nanciscor, 3, na(n)ctus sum; ἐπιτυγχάνω
użalać się p. skarżyć się
użądlenie morsus, -us *m.*; τὸ δάκος, -εος
użycie usus, -us *m.*; usūra, -ae *f.*; adhibitio, -ōnis *f.*; ἡ χρῆσις, -εως; ἡ χρεία, -ας; ἡ ἀπόλαυσις, -εως
użyczać cōmmodo, 1, -āvi, -ātum; concēdo, 3, -cessi, -cessum; do, 1, dedi, datum; impertio, 4, -īvi, -ītum; praebēo, 2, -ui, -itum; praesto, 1, -stīti, -stītum (-stātum); tribuo, 3, -ui, -ūtum; παρέχω; ἐπιχορηγέω; (μετα)δίδωμι; προστίθημι
użyczenie commodatum, -i *n.*; ἡ χορηγία, -ας
użyteczność utilitas, -ātis *f.*; ἡ ὠφέλεια, -ας; τὸ σύμφορον, -ου; ἡ χρῆσις, -εως
użyteczny utilis, -e; fructuarius, 3; opportūnus, 3; idōneus, 3; ὠφέλιμος, 3;
 ἐπιτήδειος, -ον; εὐθετος, -ον; εὐχρηστος, -ον; χρήσιμος, 3
Hōmini cibus utilīssimus est simplex.
użytek 1. (używanie) usus, -us *m.*; útile, -is *n.*; usurpatio, -ōnis *f.*; ἡ χρῆσις, -εως; **2. (korzyść)** lucrū, -i *n.*; quaestus, -us *m.*; utilitas, -ātis *f.*; usūra, -ae *f.*; emolumentum, -i *n.*; ἡ χρεία, -ας; ἡ ὠφέλεια, -ας; τὸ σύμφορον, -ου; τὸ τόκος, -εος
Ad usum externum (internum, proprium).
użytkować fruor, 3, fructus (frúitus) sum *alqa re*; uso, 1, -āvi, -ātum; utiliso, 1, -āvi, -ātum; χρηματίζομαι; ὀνίνημι; καρπεύω
użytkowanie ususfructus, -us *m.*; ὁ χρηματισμός, -οῦ
używać utor, 3, usus sum *alqa re*; compotior, 4, -itus sum *alqa re lub cuius*; adhibēo, 2, -ui, -itum *alqd*; fruor, 3, fructus (frúitus) sum *alqa re*; accōmodo, 1, -āvi, -ātum; χράομαι
używalny utilis, -e; χρηστός, 3
używanie usus, -us *m.*; ἡ χρεία, -ας; ἡ χρῆσις, -εως
używany usitatus, 3; uténsilis, -e; χρήσιμος, 3
używki arómata, -um *n.pl.*; τὰ ἀρώματα, -ων
użyźniać fecundo, 1, -āvi, -ātum; fertíliso, 1, -āvi, -ātum; pinguífico, 1, -āvi, -ātum;

úbero, 1,-āvi,-ātum; καρπίζω
użyźnianie fertilisatio,-ōnis f.; ἡ κάρπισις,-εως

w in z *abl.* ἐν z *dat.*; ἐπί z *dat.*

Mel in ore, verba lactis, fel in corde, fraus in factis.

w środku 1. (przyim.) intra z *abl.*; ἐντός z *gen.*; μεταξύ z *gen.*; ἐν z *dat.* **2.**
(przysł.) intra, intus; ἐντός

w środek intra z *acc.*; in z *acc.*; εἰς z *acc.*

w domu domi; **w pobliżu** cōmminus, prope, ad, apud, vīcine; **w górę i w dół** susque deque; **w tym miejscu** eo loco; **dzień w dzień** cotidie; **w dzień** die; **w nocy** noctu; **w przeddzień** pridie; **w zimie** hīeme; **w dwa lata** intra duos annos; **w końcu** demum, dénique; **w porę** per tempus; **w ogóle** generáliter, summātim; **w ten sposób** eo (hoc) modo

wabić p. nēcic

wabik illex,-icis m.; invitamentum,-i n.; pellacia,-ae f.; delenimentum,-i n.; τὸ δέλεαρ,-ατος

wachlarz flabellum,-i n.; τὸ φλαβίλλιον,-ου; ἡ ῥιπίς,-ίδος

wachlować véntilo, 1,-āvi,-ātum; ῥιπίζω

wacik bysma,-atis n.; τὸ βύσμα,-ατος

wada defectio,-ōnis f.; defectus,-us m.; crimen,-īnis n.; malum,-i n.; právītas,-ātis f.; vitium,-ii n.; τὸ πάθημα,-ατος; τὸ ἐλάττωμα,-ατος; ἡ ἀνωμαλία,-ας; ὁ σίφλος,-ου; ὁ ψόγος,-ου

Nemo sine vitio est. Hóminem non odi, sed eius vitia. Aliena vitia in óculis habēmus, a tergo nostra. Aliena vitia quisque reprehendi mavult. Nam vítis nemo sine náscitur; óptimus ille est, qui mínimis urgētur. Pacem cum homínibus, bellum cum vítis habe! Sua sunt cuique vitia.

wadliwy anormālis,-e; anomalis, 3; defectīvus, 3; pérperus, 3; vitiōsus, 3; ἀνώματος,-ον; ἐλαττωματικός, 3

Quod initio vitiōsum est, non potest tractu témporis convaléscere.

waga 1. (ciężar) grávītas,-ātis f.; onus,-ēris n.; pondus,-ēris n.; τὸ βάρος,-εος; **2. (urządzenie ważące)** exagium,-ii n.; exagella,-ae f.; libra,-ae f.; pensa,-ae f.; statēra,-ae f.; trútina,-ae f.; ὁ ζυγός,-οῦ; ὁ στατήρ,-ῆρος; τὸ τάλαντον,-ου; ὁ σταθμός,-οῦ

sprawa wielkiej ~ res magni pónderis (momenti, negotii); **nie przywiązywać** ~ nihil pensi habēo, 2,-ui,-itum; **Waga (astr.)** Libra

wagon currus,-us *m.*; carrus,-us *m.*; vehiculum,-i *n.*; τὸ ὄχημα,-ατος; τὸ ἄρμα, -ατος
~ **bagażowy** currus sarcinarius (onerarius); ~ **kolejowy** currus ferriviarius; ~
pocztowy cursus cursualis (postalis); ~ **restauracyjny** currus escarius
(cenatorius); ~ **sypialny** currus dormitorius

wahać się 1. (wątpić) dūbito, 1,-āvi,-ātum; haesito, 1,-āvi,-ātum; incertus sum, esse,
fui; ἀμφιβάλλω; διακρίνω; διστάζω; διαπορέω; **2. (ociagać się)** cunctor, 1,-
ātus sum; χρονίζω; **3. (chwiać się)** labo, 1,-āvi,-ātum; oscillo, 1,-āvi,-ātum;
titubo, 1,-āvi,-ātum; vacillo, 1,-āvi,-ātum; αἰωρέομαι; σαλεύομαι

wahadło oscillum,-i *n.*; perpendiculum,-i *n.*; τὸ αἰώρημα,-ατος

wahanie 1. (wątpliwość) dubitatio,-ōnis *f.*; haesitatio,-ōnis *f.*; vacillatio,-ōnis *f.*; ἡ
ἀμφιβολία,-ας; ἡ ἀπορία,-ας; **2. (ociąganie się)** cunctatio,-ōnis *f.*; ὁ
χρονισμός,-οῦ; **3. (chwianie się)** oscillatio,-ōnis *f.*; titubantia,-ae *f.*; titubatio,-
ōnis *f.*; vacillatio,-ōnis *f.*; ἡ αἰώρησις,-εως; ἡ σάλευσις,-εως

wakacje vacationes,-um *f.pl.*; feriae,-arum *f.pl.*; ἡ σχολή,-ῆς

walcować lāmīno, 1,-āvi,-ātum; πλατόω; κυλινδρόω

walczyć delucto, 1,-āvi,-ātum; certo, 1,-āvi,-ātum; contendo, 3,-ndi,-ntum; proelior,
1,-ātus sum; (re)pugno, 1,-āvi,-ātum; ἀγωνίζομαι; ἀθλέω; μάχομαι; μάρναμαι;
παλαίω; συμβάλλω

w. bronia dīmīco, 1,-āvi,-ātum; μάχομαι

w. wojennie bello, 1,-āvi,-ātum; bellīgero, 1,-āvi,-ātum; proelior, 1,-ātus sum;
pugno, 1,-āvi,-ātum; πολεμέω; στρατεύομαι

w. na pięści pūgilor, 1,-ātus sum; πυκτεύω

w. o panowanie de potentatu contendo, 3,-tendi,-tentum; περὶ τῆς ἡγεμονίας
μάχομαι

w. o pierwszeństwo de principatu contendo, 3,-tendi,-tentum; περὶ τοῦ πρωτείου
μάχομαι

w. = pojedynkować się duello, 1,-āvi,-ātum; μονομαχέω

w. = iść w zawody certo, 1,-āvi,-ātum; ζηλώω; ἀγωνιάω

w. = ścierać się conflīgo, 3,-flicxi,-flictum; conflicto, 1,-āvi,-ātum; ἐρίζω

w. = spierać się contendo, 3,-tendi,-tentum; lítigo, 1,-āvi,-ātum; ἐρίζω

walec cylīndrus,-i *m.*; ὁ κύλινδρος,-ου

waleczność armipotētia,-ae *f.*; fortitūdo,-īnis *f.*; ἡ μαχότης,-ητος

waleczny bellicōsus, 3; bellīger, 3; audax,-acis; bellīpotens,-entis; pugnax,-acis;
fortis,-e; μαχήμων,-ον

walić 1. p. bić; 2. p. burzyć

walić się córruo, 3,-rui, -; illābor, 3,-lapsus sum; prócido, 3,-cidi, -; καταπίπτω

walizka riscus,-i *m.*; ἡ πήρα,-ας

walka certāmen,-īnis *n.*; (col)luctatio,-ōnis *f.*; proelium,-ii *n.*; pugna,-ae *f.*; dimicatio,-
ōnis *f.*; ὁ ἀγών,-ῶνος; ἡ ἀθλησις,-εως; ἡ μάχη,-ης; ἡ πάλη,-ης; ὁ πόλεμος,-
ου; ἡ αἰνή,-ῆς; ἡ ἔρις,-ιδος
~ **na śmierć i życie** decertatio,-ōnis *f.*

walny plenarius, 3; commūnis,-e; ὄλος, 3
walor valor,-ōris *m.*; virtus,-ūtis *f.*; pretium, -ii *n.*; ἡ δύναμις,-εως; ἡ ἀρετή,-ῆς
wal agger,-ēris *m.*; propugnāculum,-i *n.*; torus,-i *m.*; vallum,-i *n.*; ὁ χάραξ,-ακος; τὸ
ἀνδηρον,-ου; ὁ τεῖχος,-ου
walek tórulus,-i *m.*; scūtula,-ae *f.*; (*do ciasta*) fistula,-ae *f.*; τὸ κυλίνδριον,-ου
walęsać się dispālor, 1,-ātus sum; erro, 1,-āvi,-ātum; vagor, 1,-ātus sum; grassor, 1,-
ātus sum; πλανάομαι; πλανύττω
walkować mulco, 1,avi,-atum; scūtulā *alqd* explāno, 1,-āvi,-ātum; κυλίνδω
wampir vampyrus,-i *m.*; sanguisūga,-ae *m.*
wanienka labellum,-i *n.*; labrum,-i *n.*; τὸ σκάφιον,-ου
wanna balnéolum,-i *n.*; capisterium,-ii *n.*; lavabrum,-i *n.*; labrum,-i *n.*; solium,-ii *n.*;
pyelus,-i *m.*; ἡ λουτήρ,-ῆρος; ἡ σκάφη,-ης; ὁ ἀσάμινθος,-ου; ἡ πύελος,-ου
wapienny calcāreus, 3; calcarius, 3; calcius, 3; ἄσβεστος,-ον
wapień calcāre,-is *n.*; travertīnus,-i *m.*; calx,-cis *f.*
wapnienie calcificatio,-ōnis *f.*
wapno calcārēa,-ae *f.*; calcaria,-ae *f.*; calx,-cis *f.*; ἡ ἄσβεστος,-ου; ἡ τίτανος,-ου;
(*palone*) calcaria,-ae *f.* caústica (*usta*)
wapnować (*bielić wapnem*) trullisso, 1,-āvi,-ātum; κονιάω
wapń calcium,-ii *n.*; τὸ ἀσβέστιον,-ου
war bulliens,-entis *n.*; aqua fervens; τὸ πάφλασμα,-ατος
warcaby pesseia,-ae *f.*; ἡ πεσσεία,-ας
warchlak porcūlus,-i *m.*; porcellus,-i *m.*; τὸ μολόβριον,-ου
warczeć hirrio, 4,-īvi,-ītum; ἀράζω
warczenie hirritus,-us *m.*; ὁ ἀρασμός,-οῦ
warga labium,-ii *n.*; labrum,-i *n.*; lābēa,-ae *f.*; τὸ χειῖλος,-εος; ἡ χελύνη,-ης
wargowy labiālis,-e; χειλικός, 3
wariacja variatio,-ōnis *f.*; ὁ ποικιλμός,-οῦ
wariant variantia,-ae *f.*; versio,-ōnis *f.*; exemplar,-aris *n.*; ἡ ποικιλία,-ας
wariat p. szaleniec
wariować p. szaleć
warkocz capillamentum,-i *n.*; crinis,-is *m.*; stórēa,-ae *f.*; ἡ ἐμπλοκή,-ῆς; τὸ
ἐμπλόκιον,-ου
warownia propugnāculum,-i *n.*; castellum,-i *n.*; castrum,-i *n.*; claustra,-ōrum *n.pl.*;
moenia,-ōrum *n.pl.*; munīmen,-īnis *n.*; munimentum,-i *n.*; praesidium,-ii *n.*; ἡ
ἄκρα,-ας; ἡ ἀκρόπολις,-εως; τὸ φρούριον,-ου; τὸ ὀχύρωμα,-ατος
warstwa stratum,-i *n.*; stratūra,-ae *f.*; tabulātum,-i *n.*; corium,-ii *n.*; zona,-ae *f.*; ἡ
πτυχή,-ῆς; ἡ ζώνη,-ης
warstwowy stratificatus, 3; stratiformis,-e; zonālis,-e; πτυχώδης,-εσ; πλακώδης,-εσ
warsztat argisterium,-ii *n.*; fabrīca,-ae *f.*; ergástulum,-i *n.*; ergasterium,-ii *n.*; officīna,-
ae *f.*; taberna,-ae *f.*; τὸ στεγύλιον,-ου; τὸ δημιουργεῖον,-ου;

τὸ ἐργαστήριον,-ου

wart valens,-entis; dignus, 3 *z abl.*; δυνατός, 3; ἄξιος, 3; τίμιος, 3

warta custodia,-ae *f.*; excubiae,-arum *f.pl.*; (*nocna*) vigilia,-ae *f.*; ἡ σκοπία,-ᾶς; ἡ φρουρά,-ᾶς; ἡ φυλακή,-ῆς

wartki rāpidus, 3; citus, 3; citatus, 3; ὀξύς,-εῖα,-ύ; ταχύς,-εῖα,-ύ; στρεπτός, 3

wartościowość valentia,-ae *f.*; ἡ τιμιότης,-ητος; ἡ δύναμις,-εως

wartościowy pretiōsus, 3; valorōsus, 3; magni pretii; τίμιος, 3; δυνατός, 3; ἔντιμος,-ον; ἄξιος, 3

wartość valor,-ōris *m.*; pretium,-ii *n.*; virtus,-ūtis *f.*; méritum,-i *n.*; τὸ τίμημα, -ατος; ἡ τιμή,-ῆς; ὁ τῆμος,-ου; ἡ ἀξία,-ας

mieć ~ valĕo, 2,-ui,-itūrus; **mieć wielką wartość** magni pretii sum, esse, fui

wartownia custodia,-ae *f.*; spēcūla,-ae *f.*; vigilarium,-ii *n.*; excubitorium,-ii *n.*; ὁ σκόπελος,-ου; ἡ σκοπή,-ῆς; ἡ σκοπία,-ᾶς; τὸ φυλακτήριον,-ου

wartownik custos,-ōdis *m.*; vigil,-ilis *m.*; excubitor,-ōris *m.*; ὁ σκοπός,-οῦ; ὁ φρουρός,-οῦ; ὁ φύλαξ,-ακος

warunek condicio,-ōnis *f.*; clāusula,-ae *f.*; pactio,-ōnis *f.*; pactum,-i *n.*; ἡ προϋπόθεσις,-εως

Conditio sine qua non.

warunkowo condicionāliter; προϋποθετικῶς

warunkowy condicionālis,-e; προϋποθετικός, 3

warzelnia soli salīnae,-arum *f.pl.*; τὸ ἄλοπήγιον,-ου

warzenie (de)coctio,-ōnis *f.*; elixatio,-ōnis *f.*; ἡ πέψις,-εως

warzyć decoquo, 3,-coxi,-coctum (*incoquĕre*); elixio, 1,-āvi,-ātum; πέπτω

warzywnictwo (h)olericultūra,-ae *f.*; ἡ λαχανεία,-ας

warzywny (h)oléricus, 3; (h)olitorius, 3; vegetābīlis,-e; λαχανηρός, 3

warzywo (h)olus,-ĕris *n.*; helvella,-ae *f.*; legūmen,-īnis *n.*; τὸ λάχανον,-ου

wasal *vasallus,-i *m.*; cliens,-entis *m.*; ὁ ὑπότακτος,-ου

wasz vester,-tra,-trum; ὑμέτερος, 3

waśń contentio,-ōnis *f.*; discordia,-ae *f.*; dissensus,-us *m.*; discidium,-ii *n.*; lis, litis *f.*; rixa,-ae *f.*; ἡ ἔρις,-ιδος; ἡ διχοστασία,-ας

wata gossypium,-ii *n.*; ἡ βύσσος,-ου; τὸ βύσμα,-ατος

wawrzyn laurus,-us *f.*; laurĕa,-ae *f.*; ἡ δάφνη,-ης

waza *baccia,-ae *f.*; vas,-is *n.*; crater,-ĕris; amphōra,-ae *f.*; ἡ φιάλη,-ης; τὸ ἀγγεῖον,-ου

wazon vas, vasis *n.*; τὸ σκεῦος,-εος

ważniak affectātor,-ōris *m.*; ὁ σοβαρός,-οῦ

ważność valíditas,-ātis *f.*; grāvitas,-ātis *f.*; ἡ δύναμις, -εως; ἡ σπουδή,-ῆς; τὸ βάρος,-εος

ważny 1. (poważany) basílicus, 3; grandīōsus, 3; gravis,-e; grandis, 3; honorātus, 3; magni momenti; magnae auctoritātis; σπουδαῖος, 3; βαρύς, -εῖα,-ύ; δυνατός,

3; **2. (skuteczny)** v́alíduš, 3; firmus, 3; ἐνεργός, 3; δυνατός, 3; **3. (zgodny z prawem)** ratus, 3; legítimus, 3; firmus, 3; νόμιμος, 3
wążyć appendo, 3,-pendi,-pensum; libro, 1,-āvi,-ātum; penso, 1,-āvi,-ātum; póndero, 1,-āvi,-ātum; ζυγοστατέω; ζυγωθρίζω; ταλαντεύω
wążyć się (odwazać się) audēo, 2, ausus sum; conor, 1,-ātus sum; τολμάω
wąchać odōror, 1, -atus sum; olfacio, 3, -fēcī, -factum; olfacto, 1, -avi, -atum; ὀσμάομαι; ὀσφραίνομαι; ὀδμάομαι;
wąchanie odoratio,-ōnis *f.*; olfactio,-ōnis *f.*; olfactus,-us *m.*; ἡ ὀσφρησις,-εως
wądlół fauces,-ium *f.pl.*; ἡ φάραγξ,-αγγος
wągiér cysticercus,-i *m.*; ὁ κεφαλοκύστις,-εως
wąglik (*med.*) carbúncŭlus,-i *m.*; ὁ ἄνθραξ,-ακος
wąs mystax,-acis *m.* (*zwł. plur.*); subium,-ii *n.*; (*u kotów*) vibrissae,-arum *f.pl.*; αἱ γλῶχες,-ων
wąski angustus, 3; ar(c)tus, 3; minŭtus, 3; (re)strictus, 3; ténuis,-e; στενός, 3; λεπτός, 3
wąskonosy leptorrhinus, 3; λεπτόρρυγχος,-ον
wątek filum,-i *n.*; ordo,-īnis *m.*; subtāmen,-īnis *n.*; licium,-ii *n.*; τὸ νῆμα,-ατος; τὸ κλῶσμα,-ατος
wątleć elanguēo, 2, elangui, -; lassescō, 3, -cui, -; debíitor, 1, -atus sum; λεπτόνομαι
wątły delicatus, 3; elánguidus, 3; éxīlis,-e; exíguus, 3; fútilis,-e; imbecillus, 3; λεπτός, 3
wątpiący dubitans,-antis; diffidens,-entis; scepticus, 3; διακρίνων,-ουσα,-ον; ὑπόπιστος,-ον
wątpić ambigo, 3, -, -; aprior, 1,-ātus sum; despēro, 1,-āvi,-ātum; dúbito, 1,-āvi,-ātum; diffido, 3,-fīsus sum; διακρίνω; διστάζω; ἀπορέω; ὑποπιστέω
wątpienie dubitatio,-ōnis *f.*; diffidentia,-ae *f.*; dubium,-ii *n.*; ἡ ἀπόρησις,-εως
wątpliwość dubietas,-ātis *f.*; dubitatio,-ōnis *f.*; dubium,-ii *n.*; diffidentia,-ae *f.*; scepticismus,-i *m.*; ἡ ἀπορία,-ας; ἡ ἀμφιβολία,-ας; ἡ σκεπτικισμός,-οῦ
In dubio pro reo. In dúbiis libertas.
wątpliwy anceps,-ipitis; ambíguus, 3; dubius, 3; dubitábīlis,-e; suspensus, 3; ἀμφίβολος,-ον; ἀπορητικός, 3; ὑπόδοξος,-ον
wątroba iecur,-ōris *n.*; hepar,-atis *n.*; τὸ ἴπαρ,-ατος
wątrobowy hepáticus, 3; iecorālis,-e; ἡπατικός, 3
wątróbka iecúrulum,-i *n.*; hepátia,-ae *f.*; τὸ ἡπάτιον,-ου
wąwóz angust(i)ae,-arum *f.pl.*; fauces,-ium *f.pl.*; saltus,-us *m.*; ὁ ἀυλών,-ῶνος; ὁ φάραγξ,-αγγος; ἡ χαράδρα,-ας; τὰ στενά,-ῶν
wąż cóluber,-bri *m.*; éxcetra,-ae *f.*; serpens,-entis *m.f.*; vipĕra,-ae *f.*; anguis,-is *m.f.*; draco,-ōnis *m.*; τὸ ἔρπετόν,-οῦ; ἡ ἔχιδνα,-ης; ὁ ὄφις,-εως; τὸ δράκων, -οντος
wbicie infixio,-ōnis *f.*; infixus,-us *m.*; ἡ πῆξις,-εως
wbicie się impactio,-ōnis *f.*; ἡ ἔμμηξις,-εως

wbiegać incurro, 3,-(cu)curri,-cursum; εἰστρέχω

wbijać infīgo, 3,-fixi,-fixum *alqd in re lub z dat.*; impingo, 3,-pēgi,-pactum *alqd alicui rei lub in alqd*; ἐμπήγνυμι; ἐμπείρω

~ **gwóźdz** clavum pango, 3, pēpigi (panxi, pēgi), pactum; ~ **miecz** ferrum (gladium) demergo, 3,-rsi,-rsum; ~ **oczy w ziemię** oculos in terram deicio, 3,-iēci,-iectum (figēre)

wbity infixus, 3; ἔμμηκτος,-ον

wbrew contra *z acc.*; πρὸς *z acc.*; κατά; ἀπέναντι

w. **nadziei** (*oczekiwaniu*) necopināto; contra spem; ἀνελπίστως

wbudowanie incorporatio,-ōnis *f.*; inaedificatio,-ōnis *f.*; ἡ εἰσοικοδόμησις,-εως

wcale (nie) haudquaquam, omnīno, mínime, nequaquam, néquidem, neutique, neutiquam, nihil, níhilum, nullátenus; οὐδαμῶς; οὐ πάντως; οὐ πάνυ; μὴ ὅλος; μέντοι

wchłaniać absorbēo, 2,-sorbui,-sorpum (resorbēre); haurio, 4,-si,-stum; σπάω; καταπίνω

wchłaniający absorbens,-entis; resorbens,-entis; καταπίνων,-ουσα,-ον

wchłanianie absorptio,-ōnis *f.*; imbibitio,-ōnis *f.*; resorptio,-ōnis *f.*; ἡ κατάποσις,-εως

wchodzić incēdo, 3,-cessi,-cessum; in eo, -īre,-ivi (-ii),-itum; ingredior, 3,-gressus sum; intro, 1,-āvi,-ātum; introgredior, 3,-gressus sum; εἰσέρχομαι; εἴσειμι; ἐμβαίνω; εἰσπορεύομαι; εἰσπεδάω; εἰσίημι

w. **na górę** ascendo, 3,-ndi,-nsum; evādo, 3,-vāsi,-vāsum; ἀναβαίνω; ἀνέρχομαι

w. **w przymierze** foedus facio, 3, feci, factum; foedus ferio, 4,-īvi,-ītum; διατίθημι

wchodzenie 1. (do środka) ingressio,-ōnis *f.*; ingressus,-us *m.*; intróitus,-us *m.*; ἡ εἴσβασις,-εως; **2. (pod górę)** ascensio,-ōnis *f.*; ascensus,-us *m.*; evasio,-ōnis *f.*; ἡ ἀνάβασις,-εως

wchód 1. (do środka) ingressus,-us *m.*; introgressus,-us *m.*; intróitus,-us *m.*; ἡ εἴσβασις,-εως; **2. (pod górę)** ascensus,-us *m.*; ascensio,-ōnis *f.*; ἡ ἀνάβασις,-εως; **3. (dostęp)** áditus,-us *m.*; accessus,-us *m.*; ἡ πρόσβασις,-εως

wciągać intrótraho, 3,-traxi,-tractum; duco, 3,-xi,-ctum; εἰσέλκω; σπάω

wciąż constanter, pérpetim, perpétuo, etiam atque etiam, contínuo, idéntidem, semper, usque; ἀδιαλείπτως; πάντοτε

wcielać annecto, 3,-nexui,-nexum; (in)cárdino, 1,-āvi,-ātum; incarno, 1,-āvi,-ātum; incórporo, 1,-āvi,-ātum (accorporare); προσζεύγνυμι

wcielenie annexio,-ōnis *f.*; incorporatio,-ōnis *f.*; incarnatio,-ōnis *f.*; ἡ πρόσζευξις,-εως

wcielony annexus, 3; incarnatus, 3; incorporatus, 3; προσζευκτός, 3

wcierać íntero, 3,-trīvi,-trītum; ínfrico, 1,-āvi,-ātum; illinēo, 2,-lēvi,-litum; ἐντρίβω; ἐγχρίζω

wcieranie intritio,-ōnis *f.*; infricatio,-ōnis *f.*; iniunctio,-ōnis *f.*; ἡ ἐντριψις,-εως; ἡ ἐγχρισις,-εως

wcięcie incisūra,-ae *f.*; incisio,-onis *f.*; sulcus,-i *m.*; fissum,-i *n.*; ἡ ἐντομή,-ῆς

wcięty incīsus, 3; ἐντομος,-ον

wcinać incīdo, 3,-cīdi,-cīsum; ἐντέμνω

wciskać artio, 1,-āvi,-ātum; compingo, 3,-pēgi,-pactum; infercio, 4,-fersi,-fersum (-fertum); infigo, 3,-fixi,-fixum; insinuo, 1,-āvi,-ātum; introdūco, 3,-duxi,-ductum; εἰσβάλλω; εἰσαράσσω; εἰσβιάζομαι; εἰσωθέω; (**w. się**) illābor, 3,-lapsus sum; influo, 3,-fluxi, -; intro, 1,-āvi,-ātum; irrumpo, 3,-rūpi,-ruptum; pénétro, 1,-āvi,-ātum; εἰσδύνω; εἰσωθέομαι

wczasy vacatio,-ōnis *f.*; otium,-ii *n.*; secessus,-us *m.*; ἡ ἀνάπαυσις,-εως; ἡ ἐξοχή,-ῆς

wczesny 1. (wcześnie rano) matutīnus, 3; πρώϊος, 3; ὀρθινός, 3; **2. (wcześnie urodzony)** recens,-entis; praematūrus, 3; πρόγονος,-ον; ἄνωρος,-ον; **3. (za wczesny, niedojrzały)** immatūrus, 3; praecox,-ocis; ἀπέπαντος,-ον

wczesnactwo praematūritas,-ātis *f.*; ἡ ἀνωρία,-ας

wczesniak infans,-antis *m.f.* praematūrus (-a); ὁ,ἡ ἄνωρος,-ου

wcześniej ante, ántea, anterius, primum, prius, pridem, primo, ocius; πρῶτον; ἐνωρίστερον; πρότερον;

Nullum est iam dictum, quod non sit dictum prius. Nunc nos, ante alii florebant, mox aliique.

za wcześnie antecessus; praematūre; ἀνώρως

wcześniejszy antecēdens,-entis; praecēdens,-entis; prīstinus, 3; prior,-ius; πρότερος, 3; πρῶτος, 3

Lex posterior derogat legi priōri. Prior témpore, potior iure. Prior potior. A priori.

wczoraj heri, die hesterno; (ἐ)χθές

wczorajszy pridianus, 3; hesternus, 3; χθιζός, 3; ἕωλος, 3

Error hesternus tibi sit doctor hodiernus.

wczolgać się irrēpo, 3,-repsi,-reptum; inserpo, 3,-serpsi,-serptum; εἰσέρπω

wdarcie się irruptio,-ōnis *f.*; aggressio,-ōnis *f.*; invasio,-ōnis *f.*; ἡ εἰσβολή,-ῆς

wdech inspiratio,-ōnis *f.*; ἡ εἰσπνοή,-ῆς

wdechowy inspiratorius, 3; εἰσπνευματικός,-όν

wdeptać inculco, 1,-āvi,-ātum; εἰσπατέω

wdmuchiwać insufflo, 1,-āvi,-ātum; ἐμφυσάω

wdmuchiwanie insufflatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐμφύσησις,-εως

wdowa vídua,-ae *f.*; ἡ χήρα,-ας

wdowi viduālis,-e; víduus, 3; χήρειος, 3

wdowiec víduus,-i *m.*; ὁ χῆρος,-ου

wdowieństwo órbitas,-ātis *f.*; viduātus,-us *m.*; viduítas,-ātis *f.*; viduvium,-ii *n.*; ἡ χηρεία,-ας

wdrapywać się ascendo, 3,-ndi,-nsum; ἀναβαίνω

wdychać inspīro, 1,-āvi,-ātum; excepto, 1,-āvi,-ātum; inhālo, 1,-āvi,-ātum; εἰσπνέω

wdychanie inhalatio,-ōnis *f.*; inspiratio,-ōnis *f.*; ἡ εἰσπνοή,-ῆς

wdzierać się invādo, 3,-vāsi,-vāsum; aggredior, 3,-gressus sum; irrumpo, 3,-rūpi,-ruptum (introrumpēre); εἰσβάλλω; εἰσπηδάω; προσρήγνυμι

wdziewać induo, 3,-ui,-ūtum; sumo, 3,-psi,-ptum; vestio, 4,-īvi,-ītum; ἐνδύω;

ἐνδιδύσκω; περιβάλλω; (*obuwie*) calceo, 1, -āvi, -ātum; ὑποδέομαι
wdzięcznie amanter, dúlciter, gratiōse; χαριτῶς; εὐχαρίστως
wdzięczność gratia, -ae f.; gratitūdo, -īnis f.; ἡ χάρις, -ιτος; τὸ χάρισμα, -ατος; ἡ
 εὐχαριστία, -ας
 z ~ grato ánimo; memōri mente; **czuć** ~ gratiam habēo, 2, -ui, -itum
wdzięczny grátificus, 3; gratiōsus, 3; gratus, 3; memor, -oris; beneficii gratus, 3;
 εὐχάριστος, -ον; κεχαριτωμένος, 3
wdzięcznym być debēo, 2, -ui, -itum *alicui* gratiam; grátifico, 1, -āvi, -ātum;
 εὐχαριστέω
wdzięk gratia, -ae f.; amabílitās, -ātis f.; amoenítas, -ātis f.; blanditia, -ae f.; decos, -ōris
m.; decus, -ōris *n.*; dulcēdo, -īnis f.; lepos, -ōris *m.*; venustas, -ātis f.; ἡ χάρις, -ιτος;
 τὸ κάλος, -εος
we p. w
według secundum *z acc.*; iuxta *z acc.*; κατὰ *z acc.*
wedrzeć się p. wdzierać się
vegetacja vegetatio, -ōnis f.; germinatio, -ōnis f.; ἡ φύσις, -εως; ἡ φυτεία, -ας
vegetacyjny vegetatīvus, 3; φυσικός, 3; φυτός, 3
vegetarianin vegetarianus, -i *m.*; ὁ βοτανοφάγος, -ου
vegetatywny vegetatīvus, 3; φυσικός, 3
wegetować végeto, 1, -āvi, -ātum; gérmino, 1, -āvi, -ātum; φύομαι
wehikuł vehículum, -i *n.*; vehicūlus, -i *m.*; currus, -us *m.*; τὸ πορεῖον, -ου; τὸ
 ὄχημα, -ατος
wejrzyć aspicio, 3, -spexi, -spectum (inspicēre, introspicēre); εἰσβλέπω; ἐπιβλέπω
wejrzenie aspectus, -us *m.*; obtūtus, -us *m.*; inspectus, -us *m.*; oculōrum coniectus, -us
m.; ἡ εἰσβλεψίς, -εως
od pierwszego ~ primo aspectu; a primo oculorum coniectu
wejście 1. (dostęp) áditus, -us *m.*; accessus, -us *m.*; ἡ πρόσβασις, -εως; ἡ
 πρόσοδος, -ου; **2. (wstęp do środka)** intróitus, -is *m.*; incessus, -us *m.*; ingresus, -
 us *m.*; introductio, -ōnis f.; ἡ εἴσοδος, -ου; ἡ εἴσβασις, -εως; ἡ ἐπεισαγωγή, -
 ῆς; **3. (wstępowanie pod górę)** ascensio, -ōnis f.; ἡ ἀνάβασις, -εως; **4.**
(przedsionek) atrium, -ii *n.*; vestibulum, -i *n.*; τὸ προαύλιον, -ου; **5. (brama)**
 porta, -ae f.; fores, -ium *f.pl.*; ἡ θύρα, -ας; ἡ πύλη, -ης; **6. (ujście)** ostium, -ii *n.*; τὸ
 στόμα, -ατος
weksel cambium, -ii *n.*; ápocha, -ae f.; syngrapha, -ae f.; ἡ ἀποχή, -ῆς; ἡ συγγραφή, -
 ῆς
wektor vector, -ōris *m.*; ὁ δρόμος, -ου
welon velum, -i *n.*; velāmen, -īnis *n.*; ricinium, -ii *n.*; rica, -ae f.; τὸ κρήδεμνον, -ου; ἡ
 καλύπτρα, -ας; τὸ κάλυμμα, -ατος
 ~ **ślubny** nuptiale, -is *n.*; velāmen sacrum; flámmeum, -i *n.*
welna lana, -ae f.; vellus, -ēris *n.*; τὸ ἔριον, -ου
Alter rixatur de lana saepe caprīna.

welniany lanatus, 3; láneus, 3; vellérinus, 3; ἔρεοῦς, -ᾱ, -οῦν; οὔλιος, 3

weneryczny venéricus, 3; ἀφροδισιακός, 3

wentyl ventíl(i)um, -i *n.*; ventile, -is *n.*; ἡ ἐπιβύστρα, -ας

wentylacja ventilatio, -ōnis *f.*; perflatus, -us *m.*; ἡ ἀνέμισις, -εως

wentylator *ventilātor, -ōris *m.*; *ventilatrum, -i *n.*; ὁ ἀνεμιστήρ, -ῆρος

wentylować véntilo, 1, -āvi, -ātum; ἀνεμίζω

Wenus Venus, -ēris *f.*; Ἀφροδίτη, -ης

Rzymska bogini roślin i ogrodów, od II w. pne. utożsamiana z grecką —>

Afrodytą.

wepchnąć illīdo, 3, -līsi, -līsum; infulcio, 4, -īvi, -ītum; infercio, 4, -fersi, -fersum (-fertum); intérpola, 1, -āvi, -ātum; in(ter)trūdo, 3, -trūsi, -trūsum; εἰσωθέω

weranda pérgula, -ae *f.*; prostas, -ātis *f.*; ἡ προστάς, -άδος

werbel *tamburinum, -i *n.*; tympanum, -i *n.* militāre; τὸ τύμπανον, -ου

werbować inangario, 1, -āvi, -ātum; conquiro, 3, -sīvi, -sītum; conscribo, 3, -psi, -ptum;

(wojsko) delectum facio, 3, feci, factum; συλλέγω; στρατολογέω

werbunek delectus, -us *m.*; conquisitio, -ōnis *f.*; ἡ συλλογή, -ῆς

werdykt sententia, -ae *f.*; τὸ κρίμα, -ατος

wers, werset versus, -i *m.*; ὁ στίχος, -ου

wersja versio, -ōnis *f.*; ἡ στροφή, -ῆς

wertować percurro, 3, -(cu)curri, -cursum; verto, 3, verti (vorti), versum (vorsum); στρέφω

werwa vigor, -ōris *m.*; vivácitas, -ātis *f.*; alácrītas, -ātis *f.*; ἡ ὀξύτης, -ητος

weryfikacja verificatio, -ōnis *f.*; recognitio, -ōnis *f.*; probatio, -ōnis *f.*; ἡ ἀλήθευσις, -εως

weryfikować verífico, 1, -āvi, -ātum; (com)probo, 1, -āvi, -ātum; ἀληθεύω

wesele 1. (radość) gaudium, -ii *n.*; hilárītas, -ātis *f.*; laetitia, -ae *f.*; ἡ χαρά, -ᾱς; ἡ εὐφροσύνη, -ης; **2. (uczta małżeńska)** connubium, -ii *n.*; nuptiae, -arum *f.pl.*; ὁ γάμος, -ου

Pater is est, quem nuptiae demonstrant.

weselić hilarisso, 1, -āvi, -ātum; delecto, 1, -āvi, -ātum; ἱλαρόω; (**w. się**) gaudēo, 2, gavīsus sum; laetor, 1, -ātus sum; χαριτόομαι; εὐφραίνω; ἀγαλλιάω; χαίρω

weselny nuptiālis, -e; γαμήλιος, 3; γαμικός, 3

wesolek sannio, -ōnis *m.*; scurra, -ae *m.*; ὁ σάννας, -ου

wesolkowatość moria, -ae *f.*; ἡ μωρία, -ας

wesołość gaudimonium, -ii *n.*; gaudium, -ii *n.*; hilárītas, -ātis *f.*; laetitia, -ae *f.*; ἡ χαρά, -ᾱς; ἡ ἱλαρότης, -ητος; ἡ εὐφροσύνη, -ης

Laetitia gárrula res est.

wesoły gaudiālis, -e; gaudens, -entis; gaudebundus, 3; hílarus, 3; laetus, 3; lúdicer, 3; laetábīlis, -e; lascīvus, 3; comis, -e; ἄλυπος, -ον; ἱλαρός, 3; εὐθυμος, -ον

Lúdicra dum símulant, spectácula seria tractant. Lúdicra per verba saepe notātur acerba.

wessanie absorptio,-ōnis *f.*; imbibitio,-ōnis *f.*; resorptio,-ōnis *f.*; ἡ εἰσβδάλσις,-εως
wessać absorbĕo, 2,-psi,-ptum; sugo, 3, suxi, suctum; εἰσβδάλλω

Westa Vesta,-ae *f.*; Ἑστία,-ᾱς

Rzyska bogini ogniska domowego utożsamiana z grecką —> **Hestia**.

westchnąć gemo, 3, gemui, gémitum; ingemisco, 3,-gemui, -; suspīro, 1,-āvi,-ātum;
στενάζω

westchnienie suspiratio,-ōnis *f.*; suspirium,-ii *n.*; gémitus, -us *m.*; ὁ στεναγμός,-οῦ

wesz pedicūlus,-i *m.*; pedis,-is *m.f.*; ὁ φθειρ, φθειρός

weteran veterānus,-i *m.*; ὁ γεραιός,-οῦ

weterynaria zooiátrica,-ae *f.*; mulomedicīna,-ae *f.*; medicīna veterinaria; ἡ
κτηνιατρεία,-ας

weterynarz veterinarius,-ii *m.*; ὁ κτηνίατρος,-ου

wetknąć infīgo, 3,-fixi,-fixum; insinuo, 1,-āvi,-ātum; in(ter)trūdo, 3,-trūsi,-trūsum;
ἐμπήγνυμι

wewnątrz 1. (przysl.) intra, intrínsecus, introrsum, intus, pénitus; ἔσω; ἔσωθεν;
ἐντός; ἔνδον; **2. (przyim.)** intra *z acc.*; inter *z acc.*; in *z abl.*; ἐντός *z gen.*;
ἔνδον *z gen.*

z wewnątrz abintus, deintus; ἔσωθεν; ἐντοσθεν

wewnętrznie interne, íntime; ἐντοτέρως

wewnętrzny 1. (w środku) interior,-ius; internus, 3; íntimus, 3; intrínsecus, 3;
intercus, 3; penetrālis,-e; ἐσώτερος, 3; μέσος, 3; μύχιος, 3; **2. (środkowy)**
entālis,-e; centrālis,-e; medius, 3; ἐντότερος, 3; μέσος, 3; **3. (trzewny)**
intéstinus, 3; interáneus, 3; ἐντερικός, 3

wezbrać abundo, 1,-āvi,-ātum; ὑπερρέω

wezglowie fulcrum,-i *n.*; torus,-i *m.*; accubitale,-is *n.*; cúbital,-is *n.*; pluteus,-i *m.*; τὸ
προσκεφάλαιον,-ου

wezwać p. wzywać

wezwanie advocatio,-ōnis *f.*; accitus,-us *m.*; invocatio,-ōnis *f.*; invitatio,-ōnis *f.*;
invitamentum,-i *n.*; evocatio,-ōnis *f.*; notificatio,-ōnis *f.*; ἡ μετάκλησις,-εως; ἡ
πρόσκλησις,-εως; ἡ ἐπαγγελία,-ας; (*do sądu*) citatio,-ōnis *f.*; ἡ κλησις,-εως

węch olfactus,-us *m.*; olfactio,-ōnis *f.*; odoratio,-ōnis *f.*; odoratus,-us *m.*; ἡ ὁσμή,-ῆς;
ἡ ὀσμή,-ῆς; ἡ ὄσφρησις, -εως

węchowy olfactorius, 3; ὀσφρητικός, 3

wędk hamus,-i *m.*; (h)arundo,-īnis *f.*; cálamus,-i *m.*; τὸ ἄγκιστρον,-ου

wędkarstwo piscatio,-ōnis *f.*; hamatio,-ōnis *f.*; ἡ ἄγκιστρία,-ας

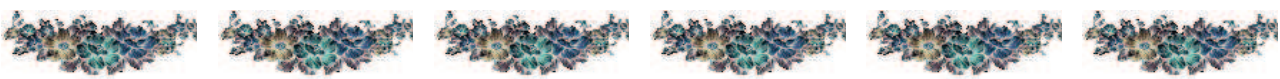
wędkarz hamātor,-ōris *m.*; hamiōta,-ae *m.*; piscātor,-ōris *m.*; ὁ ἄγκιστρευτής,-οῦ

wędlina fárcimen,-īnis *n.*; porcīna,-ae *f.*; τὰ ἄλλαντικά,-ῶν

wędliniarnia farcinatorium,-ii *n.*; τὸ ἄλλαντοπωλεῖον,-ου

wędliniarz botularius,-ii *m.*; farcinātor,-ōris *m.*; ὁ ἄλλαντοπώλης,-ου

wędrować ámbulo, 1,-āvi,-ātum; meo, 1,-āvi,-ātum; migro, 1,-āvi,-ātum; perégrino,
1,-āvi,-ātum; vagor, 1,-ātus sum; vío, 1,-āvi,-ātum; πεζεύω; ὁδοιπορέω;

πλανάω

wędrowiec peregrinātor, -ōris *m.*; migrātor, -ōris *m.*; viātor, -ōris *m.*; ὁ ὁδοιπόρος, -ου
wędrowni ambulans, -antis; migratorius, 3; viatorius, 3; errans, -antis; errabundus, 3;
 ὁδοιπορικός, 3

wędrówka migratio, -ōnis *f.*; ambulatio, -ōnis *f.*; peregrinatio, -ōnis *f.*; viatio, -ōnis *f.*; ἡ
 ὁδοιπορία, -ας

wędrujący, -owny 1. (zmieniający położenie) migrans, -antis; perégrinans, -antis;
 ὁδοιπορικός, 3; **2. (błądzący)** errans, -antis; erraticus, 3; πλανητός, 3;
 πλαγκτός, 3; **3. (uciekający)** fugitīvus, 3; ὁ, ἡ φυγάς, -άδος; **4. (w. po nocy)**
 noctivāgus, 3; lunáticus, 3; σεληνιακός, 3

wędzarnia fumigatorium, -ii *n.*; τὸ τυφεῖον, -ου

wędzenie fumigatio, -ōnis *f.*; ἡ τύφησις, -εως

wędzić fumífico, 1, -āvi, -ātum; fúmigo, 1, -āvi, -ātum; tosto, 1, -āvi, -ātum; infūmo, 1, -
 āvi, -ātum; suffio, 4, -īvi, -ītum; τύφω

węzidelko frénulum, -i *n.*; τὸ χαλινάριον, -ου

węzidło frenum, -i *n.*; frenus, -i *m.*; capistrum, -i *n.*; habēna, -ae *f.*; salīvar, -aris *n.*; ὁ
 χαλινός, -οῦ

Non faciunt meliorem equum aurei freni.

wędzony fumigatus, 3; τυφόμενος, 3

węgiel carbo, -ōnis *m.*; ὁ ἄνθραξ, -ακος

węgielny carbonarius, 3; ανθρακινός, 3

kamień ~ lapis, -idis *m.* angularis (fundamentalis, primarius, auspicalis); ὁ λίθος
 γωνίος

węgiel ángŭlus, -i *m.*; ἡ γωνία, -ας; ἡ ὠμία, -ας

węglarz carbonarius, -ii *m.*; ὁ ἀνθρακεύς, -έως

węglowy carbónicus, 3; carbonarius, 3; carbónifer, 3; ἀνθρακηρός, 3

węgorz anguilla, -ae *f.*; ἡ νάρκη, -ης

węszyć odoror, 1, -ātus sum; olfacio, 3, -fēci, -factum; olfacto, 1, -āvi, -ātum;
 ὁσφραίνομαι, ὁσμάομαι; ὀδμάομαι

węzeł 1. (połączenie) connexio, -ōnis *f.*; (con)nexus, -us *m.*; cópula, -ae *f.*; iugum, -i *n.*;
 nodāmen, -īnis *n.*; nodus, -i *m.*; ploca, -ae *f.*; vīnculum, -i *n.*; ὁ δεσμός, -οῦ; **2. (w
 botanice)** artícŭlus, -i *m.*; τὸ ἄρθρον, -ου

Universi géneris humāni vīnculum est ratio et oratio. Nodus Gordius.

węzelek nódŭlus, -i *m.*; τὸ δέσμιον, -ου

węzłowy nodālis, -e; nodōsus, 3; δεσμώδης, -εσ

wężownica spirala, -ae *f.*; serpentīna, -ae *f.*; ἡ σπεῖρα, -ας

wężowy anquin(e)us, 3; anguinōsus, 3; vipérinus, 3; vipéreus, 3; ἔχιδναῖος, 3;
 ὀφιώδης, -εσ

wgląd introspectio, -ōnis *f.*; inspectio, -ōnis *f.*; aspectus, -us *m.*; ἡ εἴσβλεψις, -εως; ἡ
 ἐντόσκειψις, -εως

wglądać introspicio, 3, -spexi, -spectum (inspicere); introspecto, 1, -āvi, -ātum;

εἰσβλέπω; ἐντοσκοπέω

wgłębie concávitās,-ātis *f.*; excípulum,-i *n.*; concavatio,-ōnis *f.*; fónvea,-ae *f.*;
fonéolus,-i *m.*; infundíbulum,-i *n.*; incavatūra,-ae *f.*; infossamentum,-i *n.*; ἢ
θαλάμη,-ης; ἢ κοίλωσις,-εως

wgniatać déprimo, 3,-pressi,-pressum (imprimēre); *in alqa re* premo, 3, pressi,
pressum; εἰσθλάω

wgniecenie depressio,-ōnis *f.*; impactio,-ōnis *f.*; impressio,-ōnis *f.*; ἢ εἰσθλασις,-
εως; ἢ ἐνθλασις,-εως

wgniecony impactus, 3; impressus, 3; ἐνθλαστός, 3

w górze sursum, ad summum; ἄνα

wiac (suf)flo, 1,-āvi,-ātum; spiro, 1,-āvi,-ātum; πνέω; φυσάω

wiadomo constat, 1,-stitit; notum est, esse, fuit; δηλαδῆ

wiadomość enuntiatio,-ōnis *f.*; communicatio,-ōnis *f.*; nuntius,-ii *m.*; notitia,-ae *f.*; ἢ
ἐπίδειξις,-εως; τὸ γνωστόν,-οῦ

podac ~ enuntio, 1,-āvi,-ātum; commúnico, 1,-āvi,-ātum; **podac do** ~ notum
facio, 3, feci, factum

wiadomy notus, 3; cógnitus, 3; certus, 3; γνωστός, 3

wiadro aritēna,-ae *f.*; gaulus,-i *m.*; bascauda,-ae *f.*; (h)ama,-ae *f.*; sítula,-ae *f.*; hydria,-
ae *f.*; ἢ ὑδρία,-ας; τὸ ὑδρεῖον, -ου; ὁ γαυλός,-οῦ

wiadukt viaductus,-us *m.*; ἢ ὁδαγωγή,-ῆς

wianek corolla,-ae *f.*; corōna,-ae *f.*; sertum,-i *n.*; strophium,-ii *n.*; τὸ στεφάνιον,-ου

wiano dos, dotis *f.*; ἢ προίξ, προικός

wiara fides,-ei *f.*; religio,-ōnis *f.*; ἢ πίστις,-εως

Fides ex necessitate esse non debet.

wiarogodny credíbĭlis,-e; fidédicus, 3; verídicus, 3; verisímĭlis,-e; probábĭlis,-e;

πιστός, 3; πιστωτικός, 3; πιθανός, 3; βέβαιος, 3

wiarołomca fidefrāgus, 3; pérfidus,-i *m.*; ὁ ἄπιστος,-ου; ὁ ἐπίορκος,-ου

wiarołomny fidefractus, 3; pérfidus, 3; periurus, 3; ínfidus, 3; foedifragus, 3;
ἄπιστος,-ον; ἐπίορκος,-ον

wiarołomstwo fidefractio,-ōnis *f.*; ἢ ἀπιστία,-ας

Fides Graeca (Púnica).

wiatr ventus,-i *m.*; spíritus,-us *m.*; flamen,-ĭnis *n.*; ὁ ἄνεμος,-ου; τὸ πνεῦμα,-ατος; ἢ
πνοή,-ῆς

Spiritus flat, ubi vult.

w. północny septentrio,-ōnis *m.*; áquilo,-ōnis *m.*; bóreas,-i *m.*; ὁ βορέας,-ου

w. południowy auster,-ĕris *m.*; áfricus,-i *m.*; notus,-i *m.*; ὁ νότος,-ου

w. wschodni eurus,-i *m.*; ὁ εὐρος,-ου

w. zachodni favonius,-ii *m.*; zéphyrus,-i *m.*; ὁ ζέφυρος,-ου

wiatrak ventimolĭna,-ae *f.*; ὁ ἀνεμόμυλος,-ου

wiatromierz anemometrum,-i *n.*; τὸ ἀνεμομέτρον,-ου

wiatry jelitowe flatus,-us *m.*; ventus,-i *m.*; ἡ πορδή,-ῆς; ὁ φουσασμός,-οῦ

wiatyk viaticum,-i *n.*; τὸ πορθμικόν,-οῦ

wiad tabes,-is *f.*; ἡ μάρανσις,-εως

wiąz ulmus,-i *f.*; glabra,-ae *f.*; ἡ πτελέα,-ας

wiązać apicio, 4,-īvi,-ītum; connecto, 3,-nexui,-nexum; (con)nodo, 1,-āvi,-ātum;
(il)ligo, 1,-āvi,-ātum; impedio, 4,-īvi,-ītum; vincio, 4, vinxi, vinctum; δέω;
δεσμεύω

wiązadło ligāmen,-īnis *n.*; ὁ δεσμός,-οῦ; ἡ ζευκτηρία,-ας; ὁ σύνδεσμος,-ου

wiązanie (con)nexus,-us *m.*; iunctio,-ōnis *f.*; ligatūra,-ae *f.*; cōpula,-ae *f.*; ἡ δέσις,-
εως

wiązanka alligamen,-īnis *n.*; alligatura,-ae *f.*; manua,-ae *f.*; stertum,-i *n.*;
τὸ δέσμιοι,-ου

wiązka fascicūlus,-i *m.*; manípūlus,-i *m.*; fascis,-is *f.*; ἡ δέσμη,-ης; ὁ ἄγκαλος, -ου;
ἡ τρόπαλις,-ιδος; ὁ σύνδεσμος,-ου

wiązący 1. (łączący) commūnicans,-antis; connexivus, 3; coniunctivus, 3; δέσμιος,
3; **2. (obowiązujący)** imperativus, 3; obligatorius, 3; ἀναγκαῖος, 3; ἐπιμελής,-ές

wibracja vibratio,-ōnis *f.*; micatio,-ōnis *f.*; ὁ παλμός, -οῦ

wibrować vibro, 1,-āvi,-ātum; mico, 1,-āvi,-ātum; πάλλω

wicedyrektor *vicedirector,-ōris *m.*; ὁ ἀντιδιευθύντης,-ου

wicher turbo,-īnis *m.*; tempestas,-ātis *f.*; ὁ γνόφος,-ου; ὁ τροχός,-οῦ; ἡ λαῖλαψ,-απος

wichrzyciel agitātor,-ōris *m.*; concitātor,-ōris *m.*; evocātor,-ōris *m.*; (in)stimulātor,-
ōris *m.*; sollicitātor,-ōris *m.*; turbātor,-ōris *m.*; ὁ στασιαστής,-οῦ

wichura procella,-ae *f.*; túrbines,-um *m.pl.*; turbo,-īnis *m.*; ὁ τυφῶν,-ῶνος; ἡ
λαῖλαψ,-απος

wiciowaty cirsoideus, 3; flagellatus, 3; pampiniformis,-e; μαστιγοειδής,-ές

wić 1. (rzecz.) flagellum,-i *n.*; vimen,-īnis *n.*; virga,-ae *f.*; τὸ μαστίγιον,-ου; **2.**

(**snuć**) filo, 1,-āvi,-ātum; texo, 3,-xui,-xtum; necto, 3,-x(u)i,-xtum; νέω; πλέκω

widać apparēo, 2,-parui,-paritūrus; vidēor, 2, visus sum; δηλόω; φαίνομαι

widelec capréolus,-i *m.*; creagra,-ae *f.*; fūrcūla,-ae *f.*; fūscina,-ae *f.*; fuscicūla,-ae *f.*;
fuscínula,-ae *f.*; ἡ κρεάγρα,-ας

widelki furcilla,-ae *f.*; fūrcūla,-ae *f.*; τὸ θρινάκιον,-ου

widłowaty furcatus, 3; furcillatus, 3; furculōsus, 3; θρινακοειδής,-ές

widły furca,-ae *f.*; mergae,-arum *f.pl.*; ἡ θρῖναξ,-ακος

Natūram expellas furcā, tamen usque recurret.

widmo 1. (fiz.-chem.) spectrum,-i *n.*; τὸ εἶδωλον,-ου; **2. (zjawia)** apparitio,-ōnis *f.*;
mendacium,-ii *n.*; larva,-ae *f.*; umbra,-ae *f.*; spectrum,-i *n.*; visio,-ōnis *f.*; visum,-i
n.; phāntasma,-atis *n.*; τὸ φάντασμα,-ατος; τὸ εἶδωλον,-ου

widmowy spectrālis,-e; εἰδωλικός, 3

widnieć 1. (świtać) dilucesco, 3,-luxi, -; διαυγάζω; **2. (pojawić się)** apparēo, 2,-ui,-;
vidēor, 2, visus sum; φαίνομαι

widno clare; φαικῶς; λαμπρῶς; φανερῶς

widnokrąg horīzon,-ontis *m.*; finiens,-entis *m.*; ὁ ὀρίζων,-οντος

widny 1. (jasny) clarus, 3; illustris,-e; luminōsus, 3; λαμπρός, 3; φανερός, 3; **2.**

(**widzialny**) visibīlis,-e; conspicuus, 3; ὀρατός, 3

widocznie visibīliter, probābile, veri sīmīle; φανερῶς

widoczność visibīlitas,-ātis *f.*; prospectus,-us *m.*; conspicūitas,-ātis *f.*; conspectus,-us *m.*; ἡ ὀρατότης,-ητος

widoczny conspicuus, 3; apertus, 3; clarus, 3; évidens,-entis; manifestus, 3; visibīlis,-e; βλεπόμενος, 3; 3; φανερός, 3; ἐπιφανής,-ές; δῆλος, 3

widocznym być conspīcuo, 1,-āvi,-ātum; aperior, 4,-ertus sum; vidēor, 2, visus sum; φαίνομαι; βλέπομαι

widok conspectus,-us *m.*; prospectus,-us *m.*; aspectus,-us *m.*; τὸ ὄραμα,-ατος; τὸ θέαμα,-ατος; ἡ ὄψις,-εως; τὰ τόπια,-ων

widowisko spectāculum,-i *n.*; spectāmen,-īnis *n.*; ludī,-ōrum *mpl.*; τὸ θέατρον, -ου; ἡ θεωρία,-ας; τὸ θεώρημα, -ατος

widownia auditorium,-ii *n.*; lusorium,-ii *n.*; spectatores,-um *m.pl.*; spectatorium,-ii *n.*; visorium,-ii *n.*; cāvēa,-ae *f.*; τὸ θέατρον,-ου

widywać viso, 3, visi, visum; ὀράω

widz spectātor,-ōris *m.*; ὁ θεατής,-οῦ; ὁ θεωρητής,-οῦ

widzenie visio,-ōnis *f.*; visus,-us *m.*; ἡ ὀπτασία,-ας; ἡ ὄρασις,-εως; ἡ ὄψις,-εως; τὸ εἶδος,-εος

widziadło apparitio,-ōnis *f.*; imago,-īnis *f.*; mendacium,-ii *n.*; simulacrum,-i *n.*; spectrum,-i *n.*; species,-ei *f.*; umbra,-ae *f.*; visio,-ōnis *f.*; visum,-i *n.*; τὸ φάντασμα,-ατος

widzialny (a) spectābīlis,-e; conspicuus, 3; visibīlis,-e; ὀρατός, 3; ἐμφανής,-ές; θεωρητός, 3; θεατός, 3; φανερός, 3

widzieć vidēo, 2, vidi, visum; ὀράω; βλέπω; θεάομαι

w. = **dokładnie rozróżniać** cerno, 3, crevi, cretum; prospicio, 3,-spexi,-spectum; κρίνω

w. = **spostrzegać** conspicio, 3,-spexi,-spectum; specto, 3, spexi, spectum; σκοπέω; σκέπτομαι

w. = **patrzeć jak widz** specto, 1,-āvi,-ātum; θεάομαι

w. = **zwiedzać** viso, 3, visi, visum; ἐπισκοπέω

w. = **dokładnie spojrzeć** intuēor, 2,-tuitus sum; ἐπισκέπτομαι

w. = **rozumieć, pojmować** intēlligo, 3,-lexi,-lectum; nosco, 3, novi, notum; scio, 4, scivi, scitum; οἶδα; ἐπίσταμαι; γινώσκω

w. = **badawczo przypatrywać się** considēro, 1,-āvi,-ātum; inspicio, 3,-spexi,-spectum; ἐπιβλέπω; ἐπισκέπτομαι

w. = **zatonąć się w widzeniu** contemplor, 1,-ātus sum; méditor, 1,-ātus sum; κατανοέω; θεωρέω

o ile dobrze widzę si satis cerno; **widzi mi się** mihi vidētur

wiec comitium,-ii *n.*; contio,-ōnis *f.*; ἡ συλλογή,-ῆς

wieczernik cenáculum,-i n.; τὸ ἀνάγαιον,-ου

wieczerza cena,-ae f. (vesperna); τὸ ἐσπέρισμα,-ατος; τὸ δεῖπνον,-ου; τὸ δόρπον,-ου

wieczerzać cenó, 1,-āvi,-ātum; δορπέω

wieczko opérculum,-i n.; τὸ ἐπικάλυμμα,-ατος

wieczność aetérnitas,-ātis f.; sempitérnitas,-ātis f.; sempiternum,-i n.; ὁ αἰών,-ῶνος

wieczny 1. (nieustanny) aeternālis,-e; aeternus, 3; perennis,-e; perpétuus, 3; sempiternus, 3; ἀίδιος,-ον; αἰώνιος, 3; **2. (nieśmiertelny)** immortālis,-e; ἀθάνατος,-ον

Inīqua numquam regna perpétuo manent. Vitae cursus brevis est, gloriae sempiternus. Perpétuum móbile.

wieczorek sera,-ae f.; τὸ ἐσπέρισμα,-ατος

wieczorny serālis,-e; vespertīnus, 3; vesperālis,-e; ἐσπέριος, 3; ἔσπερος, 3

wieczór sera,-ae f.; vesper,-ēris m.; véspera,-ae f.; vésperum,-i n.; ἡ ἔσπερα,-ας; ἡ ὀψία,-ας

wieczysty aeternus, 3; perpétuus, 3; αἰώνιος, 3

wiedza noscentia,-ae f.; notitia,-ae f.; scientia,-ae f.; disciplīna,-ae f.; doctrīna,-ae f.; ἡ σοφία,-ας; ἡ γνῶσις,-εως; ἡ ἐπιστήμη,-ης; ἡ μάθησις,-εως

Scientia magnam laetitiam parat. Scientia nihil aliud est quam veritatis imāgo. Scientiam non odit nisi ignārus. Per scientiam ad salūtem aegrōti. Scientia, quae est remota ab iustitia, calliditas potius quam sapientia est appellanda. Scientia futurorum rerum.

wiedzieć scio, 4,-īvi,-ītum; ἐπίσταμαι; γνωρίζω; οἶδα; γιγνώσκω

Scire tuum nihil est, nisi scire tuum sciat alter.

w. dobrze haud (non) ignōro, 1,-āvi,-ātum *alqd*; nosco, 3, novi, notum *alqd*; conscius sum, esse, fui; ἐπιγιγνώσκω

w. = rozumieć intélligo, 3,-lexi,-lectum; νοέω

nie wiedzieć nescio, 4,-īvi,-ītum; ignōro, 1,-āvi,-ātum; *alicuius rei ignarus sum*, esse, fui; ἀνεπίσταμαι

wiedźma lúpula,-ae f.; maga,-ae f.; venéfica,-ae f.; saga,-ae f.; striga,-ae f.; ἡ γοῆτις,-ιδος

wiejadło ventilabrum,-i n.; τὸ πτύον,-ου

wiejski agrestis,-e; rústicus, 3; rurālis,-e; rurestris,-e; rusticanus, 3; villanus, 3; ἀγρεῖος, 3; ἀρουραῖος, 3

Vita rústica et honestíssima et suavíssima est. Vita rustica parsimoniae, diligentiae, iustitiae magistra est.

wiek 1. (okres życia) aetas,-ātis f.; aevum,-i n.; natus,-us m.; ἡ ἡλικία,-ας; **2.**

(**epoka**) aeon,-ōnis m.; aevum,-i n.; época,-ae f.; saeculum,-i n.; ὁ αἰών,-ῶνος; ἡ ἐποχή,-ῆς; **3. (sto lat)** saeculum,-i n.; centum annorum; aevum,-i n.; ἡ ἑκατονταετία,-ας

Nulla aetas ad discendum sera est. Ver, aestas, autumnus, hiems, redit annus in annum; omnia cum rédeunt, hómini sua non redit aetas. Urbes constituit aetas,

hora dissolvit. Breve tempus aetatis satis longum ad bene honestumque vivendum.

wieko clusorium,-ii *n.*; opérculum,-i *n.*; ὁ ἐπιβλήης,-ῆτος; τὸ ἐπικάλυμμα,-ατος; τὸ ἐπίθημα,-ατος

wiekopomny (com)memorábilis,-e; memoriā aeternā dignus, 3; perennis,-e;
μνημονευτός, 3

wiekowy longaevus, 3; ἀρχαῖος, 3

wiekuisty sempiternus, 3; aeternus, 3; *p.* wieczny

wielbiciel laudātor,-ōris *m.*; cultor,-ōris *m.*; adorātor,-ōris *m.*; admirātor,-ōris *m.*;
amātor,-ōris *m.*; venerātor,-ōris *m.*; ὁ προσκυνητής,-οῦ

wielbić admiror, 1,-ātus sum; adōro, 1,-āvi,-ātum; célebro, 1,-āvi,-ātum; clarífico, 1,-
āvi,-ātum; colo, 3, colui, cultum; glorífico, 1,-āvi,-ātum; magnífico, 1,-āvi,-ātum;
observo, 1,-āvi,-ātum; praedico, 1,-āvi,-ātum; véneror, 1,-ātus sum; αἰνέω;
ἐξομολογέω; ἐνδοξάζω; μεγαλύνω; σέβω; σεβίζω; εὐλογέω

wielbłąd camēlus,-i *m.*; ὁ,ῆ κάμηλος,-ου; (*dwugarbny*) dromedarius; dromas,-adis *i*
m.; ὁ δρομάς,-άδος; (*jednugarbny*) bactrianus; ὁ βακτριανός,-οῦ

wielbłądzi camēlinus, 3; καμηλινός, 3

wiele 1. (przysł.) multum, multa; πολύ; **2. p.** liczny

Non multa, sed multum. Qui multum habet, plus cupit. Multi multa sciunt, nemo omnia.

zbyt wiele nimium; λίαν; ὑπέρ

wielebny reverendus, 3; venerábilis,-e; σεβαστός, 3

Wielkanoc Pascha,-ae *f.*; Paschae,-arum *f.pl.*; τὸ Πάσχα,-ατος

wielkanocny paschālis,-e; Πασχώδης,-ες

wielki 1. (duży) magnus, 3; grandis,-e; grossus, 3; ingens,-entis; immanis,-e; multus,
3; μέγας, μεγάλη, μέγα; μακρός, 3; ὑψηλός, 3; **2. (obszerny)** amplus, 3;
spatiōsus, 3; πολύχωρος,-ον; **3. (ważny)** grandiósus, 3; gravis,-e; σπουδαῖος, 3;
4. (wspaniały) metéorus, 3; magníficus, 3; θαυμάσιος, 3; λαμπρός, 3; μ
έγιστος, 3; μεγαλεῖος, 3

Divitiae grandes hómini sunt vivēre parce. Fertior seges est alienis semper in agris vicinumque pecus grandius uber habet.

wielkoduszność longanímītas,-ātis *f.*; magnanímītas,-ātis *f.*; honestas,-ātis *f.*; ἡ
μακροθυμία,-ας

wielkoduszny magnánimīmis,-e; magnánimus, 3; generōsus, 3; μακρόθυμος,-ον;
μεγάθυμος,-ον

wielkolud gigas,-antis *m.*; colossus,-i *m.*; immanis,-is *m.*; ὁ γίγας,-αντος; ὁ
κολοσσός,-οῦ

wielkość 1. (wymiar) amplitūdo,-īnis *f.*; magnities,-ei *f.*; magnitūdo,-īnis *f.*;

quantītas,-ātis *f.*; statura,-ae *f.*; τὸ μέγεθος,-ου; τὸ μέτρον,-ου; ἡ ἡλικία,-ας;

2. (wyniosłość) grándītas,-ātis *f.*; grandiósitās,-ātis *f.*; grávītas,-ātis *f.*; magnitūdo,-
īnis *f.*; magnificentia,-ae *f.*; ἡ μεγαλειότης,-ητος; τὸ μέγλωμα,-ατος; τὸ
ὔψος,-εος

wielmożny egregius, 3; grandis,-e; illustris,-e; magnus, 3; magníficus, 3; potens,-

- entis; μεγαλειῶς, 3
- wielobarwny** multicolor, 3; multicolor, -oris; versicolor, -oris; varius, 3; polichrōmus, 3; πολύχρωμος, -ον
- wielobiegunowy** multipolaris, -e; pluripolaris, -e; πολύπολος, -ον
- wieloboczny** multilaterālis, -e; multilāterus, 3; multángŭlus, 3; plurilāterus, 3; polygonālis, -e; πολύγωνος, -ον; πολύπλευρος, -ον
- wielobok** multángulum, -i n.; polygōnum, -i n.; τὸ πολύγωνον, -ου; τὸ πολύπλευρον, -ου
- wielocząsteczkowy** multimolecularis, -e; πολυμορικός, -όν
- wielocząstkowy** polymerus, 3; πολυμερής, -ές
- wielodzielny** multífidus, 3; πολυσχιδής, -ές
- wielogłowy** multiceps, -cípidis; πολυκέφαλος, -ον
- wielogłosowy** multivocālis, -e; polyrhōnicus, 3; πολύφωνος, -ον
- wielomienny** multinóminus, 3; πολώνυμος, -ον
- wielojęzyczny** multilinguālis, -e; polyglótticus, 3; πολύγλωσσος, -ον
- wielokąt** mult(i)ángulum, -i n.; polygōnum, -i n.; τὸ πολύγωνον, -ου
- wielokątny** multángŭlus, 3; multiangularis, -e; polygonius, 3; πολύγωνος, -ον
- wielokropek** multipunctum, -i n.; τὸ πολύστιγμα, -ον
- wielokrotnie** íterum atque íterum, etiam atque etiam, multifariam, multiplíciter, frequenter, persaepe, saepenúmero; πολλάκις; πλεοναχῶς; πλειστάκις
- wielokrotny** múltiplex, -icis; frequens, -entis; πλεοναχός, 3; πολλαπλάσιος, -ον
- wielokształtny** multiformis, -e; πολύμορφος, -ον; ποικίλος, 3
- wielomian** (*mat.*) polynomium, -ii n.; τὸ πολώνυμον, -ου
- wielomówność** garrúlitas, -ātis f.; multiloquium, -ii n.; multiloquentia, -ae f.; ἡ πολυλαλία, -ας
- wielomówny** garrŭlus, 3; loquax, -acis; verbōsus, 3; πολύλαλος, -ον
- wieloraki** múltiplex, -icis; multiformis, -e; multifarius, 3; πολυποίκιλος, -ον; πλεοναχός, 3
- wieloryb** cetus, -i m.; pristis, -is f.; pristix, -icis f.; ball(a)ēna, -ae f.; ὁ κῆτος, -ου
- wielosłowie** multiloquium, -ii n.; ἡ πολυλογία, -ας
- wielostronny** multilaterālis, -e; múltiplex, -icis; varius, 3; πολύπλευρος, -ον
- wielościan** multiparietale, -is n.; τὸ πολύτοιχον, -ου
- wielozgłoskowy** polysyllabus, 3; polysyllābicus, 3; πολυσύλλαβος, -ον
- wieloznaczny** homónymus, 3; ambíguus, 3; múltiplex, -icis; ὁμώνυμος, -ον; πολύσημος, -ον
- wieloznaczność** homonymia, -ae f.; ambigúitas, -ātis f.; ἡ πολυσημία, -ας; ἡ ὁμωνυμία, -ας
- wielżeństwo** multinubentia, -ae f.; polygamia, -ae f.; polygynia, -ae f.; ἡ πολυγαμία, -ας; ἡ πολυγυνία, -ας
- wielu** multi, -ae, -a; πολλοί, -αί, -ά
- Multi multa sciunt, nemo omnia.***

wieniec corōna,-ae *f.*; sertum,-i *n.*; strophium,-ii *n.*; ὁ στέφανος,-ου; τὸ στέμμα,-ατος; ὁ χορωνός, -οῦ

wieńcowy coronālis,-e; coronarius, 3; στεφανώδης, -εσ

wieńczyć corōno, 1,-āvi,-ātum; lauro, 1,-āvi,-ātum; corōnā (lauro, flōribus) incingo, 3,-cīnxi,-cinctum; στεφανώω

wieprz porcus,-i *m.*; sus, suis *m.*; verres,-is *m.*; ὁ ὕς, ὕός; ὁ σῦς, σῦός; ὁ χοῖρος,-ου
Nolite dāre sanctum cānibus, neque mittātis margarītas vestras ante porcos.

wieprzowina lāridum,-i *n.*; porcina,-ae *f.*; suilla,-ae *f.*; τὸ χοιρινόν,-οῦ

wieprzowy pōrcinus, 3; sūinus, 3; suillus, 3; χοίρειος, 3

wiercaćy (per)térebrans,-antis; τρυπητής,-ές

wiercenie foratio,-ōnis *f.*; foratus,-us *m.*; terebratio,-ōnis *f.*; ἡ τρύπησις,-εως

wierch fastigium,-ii *n.*; culmen,-īnis *n.*; vertex,-icis *m.*; summum,-i *n.*; ἡ ἄκρα,-ας; ἡ κορυφή,-ῆς

wiercić foro, 1,-āvi,-ātum; térebro, 1,-āvi,-ātum; τρυπάω

wierność fidēlitas,-ātis *f.*; fides,-ei *f.*; ἡ πίστις,-εως; (*małżeńska*) cāsītās,-ātis *f.*; hercismus,-i *m.*; ὁ ἔρκισμός,-οῦ

wierny fidēlis,-e; fidus, 3; pius, 3; devōtus, 3; πιστός, 3

wiersz versus,-us *m.*; poēsis,-is *f.*; ὁ στίχος,-ου; τὸ ποίημα,-ατος

Nón, non iam faciám versús, caríssima máter!

Párce, patér, virgís, noló compónere vérsus!

wierszokleta versificātor,-ōris *m.*; ὁ στιχογράφος,-ου

wierszować versífico, 1,-āvi,-ātum; στιχοποιέω

wiertarka perforatum,-i *n.*; trepanatum,-i *n.*; terebratum,-i *n.*; ἡ τρυπητής,-ίδος

wiertło trépanum,-i *n.*; téebra,-ae *f.*; térebrum,-i *n.*; τὸ τρύπανον,-ου

wierzący credens,-entis; fidens,-entis; πιστός, 3

wierzba salix,-icis *f.*; ἡ ἰτέα,-ας; ἡ ἄγνος,-ου

wierzch extérnitas,-ātis *f.*; summum,-i *n.*; fastigium,-ii *n.*; dorsum,-i *n.*; τὸ ἐπάνω; τὰ ἀνώτερα,-ων

na ~ in summo, superne

wierzchni 1. (zewnętrzny) externus, 3; ἑξώτερος, 3; **2. (górnny)** supernus, 3;

superior,-ius; summus, 3; ἀνώτερος, 3

wierzchołek apex,-icis *m.*; acrum,-i *n.*; cacūmen,-īnis *n.*; culmen,-īnis *n.*; pinna,-ae *f.*;

pinnáculum,-i *n.*; sūmmītas,-ātis *f.*; summum,-i *n.*; vertex,-icis *m.*; ἡ ἄκρα,-ας; ἡ

κορυφή,-ῆς; τὸ πτερύγιον,-ου; ὁ κόρυμβος,-ου

~ **góry** mons,-ntis *m.* summus; ~ **helmu** contus,-i *m.*

wierzchołkowy apicālis,-e; cacuminālis,-e; culminālis,-e; verticālis,-e;

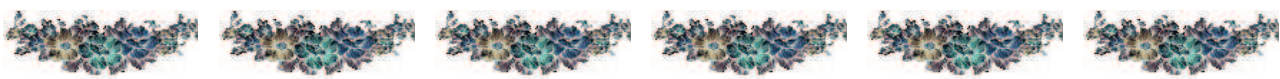
κορυφοειδής,-ές

wierzenie credentia,-ae *f.*; fides,-ei *f.*; ἡ πίστις,-εως

wierzgać calcitro, 1,-āvi,-ātum; λακτίζω

Adversus stímulum calcitrare.

wierzyciel creditor, -ōris *m.*; ὁ πιστευτικός, -οῦ; ὁ δανιστής, -οῦ
wierzyć credo, 3, -dīdi, -dītum; (con)fidō, 3, -fīsus sum; puto, 1, -āvi, -ātum; ὀπινor, 1, -ātus sum; πιστεύω; πείθομαι; νομίζω
wieszać (ap)pendo, 3, -pendi, -pensum (suspendere); κρεμάννυμι; κρεμάω
~ **kogoś** patibulo *alicui* mortem induo, 3, -ui, -ūtum; láqueo *alqm* vitā privo, 1, -āvi, -ātum; ~ **się** láqueo mortem mihi conscisco, 3, -scīvi (-scii), -scitum
wieszak suspensorium, -ii *n.*; sustentáculum, -i *n.*; uncus, -i *m.* vestiarius; ἡ κρεμάστρα, -ας
wieszcz divinātor, -ōris *m.*; vates, -is *m.*; vacinātor, -ōris *m.*; augur, -ūris *m.*; haruspex, -icis *m.*; fatídicus, -i *m.*; fatiloquus, -i *m.*; prophēta, -ae *m.*; ὁ μάντις, -εως; ὁ προφήτης, -ου
wieszczka divinatrix, -icis *f.*; prophetissa, -ae *f.*; fatídica, -ae *f.*; ἡ μάντις, -εως; ἡ προφήτις, -ιδος
wieszczy divin(ator)us, 3; fatídicus, 3; prophéticus, 3; auspicālis, -e; praesagus, 3; vaticinus, 3; μαντικός, 3; προφητικός, 3
wieszczyć divino, 1, -āvi, -ātum; portento, 1, -āvi, -ātum; vaticinor, 1, -ātus sum; fatidico, 3, -dixi, -dictum; propheto, 1, -āvi, -ātum; μαντεύομαι; προφητεύω
wieś rus, rūris *n.*; vicus, -i *m.*; pagus, -i *m.*; ἡ κώμη, -ης; ἡ ῥύμη, -ης
na wsi ruri; **na wieś** rus; **ze wsi** rure
wieść 1. (pogłoska) fama, -ae *f.*; notitia, -ae *f.*; nóvitas, -ātis *f.*; nuntius, -ii *m.*; ἡ ἀκοή, -ῆς; ἡ φάσις, -εως; ὁ, ἡ ἦχος, -ου; ἡ φήμη, -ης; ἡ παραγγελία, -ας; **2. (prowadzić)** condūco, 3, -duxi, -ductum; rego, 3, rexi, rectum *z acc.*; ἄγω
wieśniaczka rústica, -ae *f.*; pagāna, -ae *f.*; ἡ ἀγροιώτις, -ιδος; ἡ ἀγρότις, -ιδος
wieśniaczy agrestis, -e; agricolaris, -e; pagānus, 3; rusticānus, 3; rústicus, 3; rurālis, -e; ἀγρότερος, 3; ἀρουραῖος, 3
wieśniak agrícōla, -ae *m.*; pagānus, -i *m.*; rurícōla, -ae *m.*; rurígēna, -ae *m.*; rusticānus, -i *m.*; rústicus, -i *m.*; ὁ ἀγροιώτης, -ου; ὁ ἀγρότης, -ου; ὁ κωμήτης, -ου
wietrzeć evansco, 3, -nui, - ; κενόομαι
Bonum est sal; si autem sal evanúerit, in quo condiētur?
wietrze ventilatio, -ōnis *f.*; ἡ ἀνέμισις, -εως
wietrzny ventōsus, 3; ἀνεμιαῖος, 3
wietrzyć aēro, 1, -āvi, -ātum; véntilo, 1, -āvi, -ātum; αἰθριάω; ἀνεμίζω; ἀερίζω; ἀπαιθριάζω
wietrzyk véntūlus, -i *m.*; ἡ αὔρα, -ας; τὸ ἀνέμιον, -ου
wiewiórka sciurus, -i *m.*; squirius, -ii *m.*; ὁ σκίουρος, -ου
wieżć p. wozić
wieża turris, -is *f.*; ὁ πύργος, -ου
wieżyczka pinnáculum, -i *n.*; turrícūla, -ae *f.*; τὸ πύργιον, -ου; τὸ περύγιον, -ου
więc ergo, ígitur, ítaque, dénique; οὖν; οὐκοῦν; τοίνυν; δῆτα; δῆ; τοιγαροῦν
Cógito, ergo sum. Dúbito, ergo sum.
więcej amplius, magis, plus, potius; πλέον; μᾶλλον; περισσότερον; ἔτι

Qui multum habet, plus cupit. Gratiōra sunt, quae pluris emuntur. E plūribus unum.

dużo więcej multo plura, multo plus; πολλαπλασίονα

więcej nie non amplius; ultra non; οὐκέτι

coraz ~ plus plusque; **mniej** ~ plus (aut) minus; plus(ve) minus(ve); ~ **niż** plus quam; ~ **niż dość** satis superque

więdnący tabescens,-entis; μαραινόμενος, 3

więdnąc marcesco, 3, -cui; -; (con)tabesco, 3, -bui; -; flaccesco, 3, -, -; μαραίνομαι; ξηραίνω

więdniecie tabes,-is *f.*; ἡ μάρανσις,-εως

większość maiōritas,-ātis *f.*; plūritas,-ātis *f.*; pars,-rtis *f.* maior; plures,-ium *m.f.pl.*; ἡ μειζότης,-ητος; οἱ περισσότεροι,-ων

większy maior,-ius; μείζων,-ον; κρείσσων,-ον; περισσότερος, 3

Ad maiōrem Dei gloriam. Ad maiora natus sum. Maiorque vidētur et melior vicina seges.

nieco większy maiúscŭlus, 3; ὀλιγόμειζος,-ον

wiązadło compāgo,-īnis *f.*; frenum,-i *n.*; ligamentum,-i *n.*; ὁ δεσμός,-οῦ

wiązadłowy ligamentōsus, 3; δεσμευτικός, 3

więzić captīvo, 1,-āvi,-ātum; cárcero, 1,-āvi,-ātum; compesco, 3,-cui; -; impedio, 4,-īvi,-ītum; vincio, 4,-nxi,-nctum; δεσμεύω; φυλακίζω

więzienie carcer,-ēris *m.*; custodia,-ae *f.*; víncula,-ōrum *n.pl.*; ἡ φυλακή,-ῆς; τὸ δεσμοτήριον,-ου

więzienny carcēreus, 3; carcerālis,-e; carcerarius, 3; δεσμοτηρικός, 3

więzień carceratus,-i *m.*; detenūtus,-i *m.*; reclūdus,-i *m.*; vinctus,-i *m.*; ὁ δεσμώτης,-ου; ὁ δέσμιος,-ου

więzy víncula,-ōrum *n.pl.*; compes,-ēdis *f.* (*na nogi*); mánicae,-arum *f.pl.* (*na ręce*); pédicae,-arum *f.pl.* (*na nogi*); retināculum,-i *n.*; catēna,-ae *f.*; τὰ δεσμώματα,-ων; οἱ σύνδεσμοι,-ων; ἡ πέδη,-ης; ἡ ἄλυσις,-εως

więź contactus,-us *m.*; coniunctio,-ōnis *f.*; convinctio,-ōnis *f.*; alligatūra,-ae *f.*; ligamentum,-i *n.*; commúnitas,-ātis *f.*; ὁ σύνδεσμος,-ου; ὁ δεσμός,-οῦ; (*rodzinna*) a(d)gnatio,-ōnis *f.*; ἡ οἰκία,-ας

wigilia vigilia,-ae *f.*; pervigilium,-ii *n.*; ἡ δορπία,-ας

wikariusz vicarius,-ii *m.*; ὁ ἀντικαταστάτης,-ου

wiklina auseria,-ae *f.*; riminētum,-i *n.*; vimen,-īnis *n.*; virgētum,-i *n.*; ὁ λύγος,-ου; ὁ ἄγνος,-ου

wikłać cómplico, 1,-āvi,-ātum; ímplico, 1,-āvi,-ātum; (in)necto, 3,-nexui,-nexum; íntrico, 1,-āvi,-ātum; περιπλέκω; (**w. się**) me ínsero, 3,-serui,-sertum; impediōr, 4,-ītus sum; περιπείρω

wikt victus,-us *m.*; cibus,-i *m.*; esca,-ae *f.*; p. jedzenie

Wiktoria Victoria,-ae *f.*; Νίκη,-ης

Rzymska bogini zwycięstwa utożsamiana z grecką —> Nike.

wiktualy alimenta,-ōrum *n.pl.*; cibaria,-ōrum *n.pl.*; edulia,-ium *n.pl.*; τὰ τροφικά,-ῶν
wilcza jagoda (*bot.*) *Átropa,-ae f. belladonna*; ἡ μανδραγόρα,-ας
wilczomlec (*bot.*) *euphorbia,-ae f.*; τὸ εὐφόρβιον,-ου
wilczy *lupīnus, 3; lupescus, 3; λύκειος, 3*
Pelle sub agnīna látitat mens saepe lupīna.
wilczyca *lupa,-ae f.*; ἡ λύκαινα,-ης
wilga *oriolus,-i m.*; ὁ χλωρίων,-ωνος
wilgóć (*h*)*umídītas,-ātis f.*; (*h*)*umor,-ōris m.*; *mador,-ōris m.*; *notia,-ae f.*; *notis,-is f.*;
ulīgo,-īnis f.; ἡ ὑγρότης,-ητος; ἡ ὑγρασία,-ας; ἡ νοτία,-ας; ἡ ἱκμάς,-άδος
wilgotnieć (*de*)*madescō, 3,-madui, -*; (*h*)*umēo, 2, -, -*; (*h*)*umesco, 3, -, -*; *húmigo, 1,-*
āvi,-ātum; *húmīdus fio, fieri, factus sum*; *uvesco, 3, -, -*; ὑγραίνομαι; δεύομαι
wilgotność *humídītas,-ātis f.*; *unídītas,-ātis f.*; *mador,-ōris m.*; ἡ ὑγρότης,-ητος
wilgotny (*h*)*úmīdus, 3; madescens,-entis; máditans,-antis; mádidus, 3; uliginōsus, 3;*
ríguus, 3; róscīdus, 3; (h)umens,-entis; uvens,-entis; udus, 3; únidus, 3; ὑγρός, 3;
βροχμώδης,-ες; μυδαλόεις,-εσσα,-εν
wilk *lupus,-i m.*; ὁ λύκος,-ου
Lupus in fábulā. Homo hómini lupus est. Homo hómini non lupus, sed amīcus
esse debet. Lupo ovem commisisti. De proprio lacte parvum lupum nutrio.
wilkolactwo *cynanthropia,-ae f.*; *lycanthropia,-ae f.*; ἡ λυκανθρωπία,-ας
wilkolak *lycánthropus,-i m.*; ὁ λυκάνθρωπος,-ου
willa *villa,-ae f.*; ἡ οἰκομή,-ῆς
willowy *villaris,-e; víllicus, 3; οἰκομώδης,-ες*
wina *culpa,-ae f.*; *crimen,-īnis n.*; *commissum,-i n.*; *error,-ōris m.*; *delictum,-i n.*;
noxia,-ae f.; *vitium,-ii n.*; τὸ ἥττημα,-ατος; ἡ αἰτία,-ας; ἡ ἁμαρτία,-ας; τὸ
σφάλμα,-ατος; τὸ ὀφείλημα,-ατος; τὸ χρέος,-εος; ἡ ἄτη,-ης; ὁ ψόγος,-ου
Mea culpa. Vacāre culpā magnum est solacium.
być wolnym od ~ *extra crimen sum, esse, fui*; **poczytywać za** ~ *crimini do, 1,*
dedi, datum; **zwalać ~ na kogoś** *culpam in alqm cónfero,-fēre, cón tuli, collātum*;
to nie moja ~ *non ego in culpa sum, esse, fui*
winda **elevātor,-ōris m.*; **elevatrum,-i n.*; *anábathrum,-i n.*; ὁ ἀναφορεύς,-έως; τὸ
ἀνάβαθρον,-ου
windziarz *elevatorius,-ii m.*; ὁ ἀναφορευτής,-οῦ
winiarnia *vinarium,-ii n.*; *taberna,-ae f. vinaria*; τὸ οἰνοπωλεῖον,-ου
winić *accūso, 1,-āvi,-ātum (incusare)*; *condemno, 1,-āvi,-ātum*; *inculpo, 1,-āvi,-ātum*;
insímulo, 1,-āvi,-ātum; *culpam in alqm cónfero, confēre, cón tuli, collātum*;
κατηγορέω; αἰτιάομαι
winien 1. (który zawinil) *culpábīlis,-e; culpatus, 3; nocens,-entis; obnoxius, 3; reus,*
3; sons,-ntis; αἴτιος, 3; ὑπαίτιος,-ον; ἔνοχος,-ον; **2. (dłużny)** *débitus, 3;*
débitor,-oris; ὀφειλος, 3; χρεώδης,-ες; **3. (zobowiązany)** *obligatus, 3; ὀφειλος, 3*
In dubio pro reo.
winna latorośl *vitis,-is f.*; *vinēa,-ae f.*; *palmes,-itis m.*; (*dzika*) *labrusca,-ae f.*; τὸ

κλῆμα,-ατος; ἡ ἄμπελος,-ου; ἡ οἴνη,-ης

winnica vínēa,-ae f.; vinētum,-i n.; vitis,-is f.; ἡ ἄμπελος,-ου; ὁ ἄμπελῶν,-ῶνος

winy 1. (od wina) vinōsus, 3; víneus, 3; vinālis,-e; vinarius, 3; οἴνηρός, 3; **2. (od winy)** p. winien

wino vinum,-i n.; ὁ οἶνος,-ου; (*niezmieszane z wodą*) merum,-i n.; ὁ ἄκρατος,-ου; (*skwaśniale*) vappa,-ae f.; (*dzikie*) labrusca,-ae f.

In vino veritas, in aqua sanitas. Mortāles laetos vinum facit atque facētos. In vino féritas. Bonum vinum laetíficat cor hóminis.

winobranie vindemia,-ae f.; ἡ τρύγησις,-εως

w. **robić** vindemio, 1,-āvi,-ātum; τρυγάω

winogrono uva,-ae f.; racēmus,-i m.; ἡ σταφυλή,-ῆς

winorośl p. winna latorośl

winowajca culpābilis,-is m.; nocens,-entis m.; reus,-i m.; sons,-ntis m.; ὁ ἔνοχος,-ου;

ὁ ἀλείτης,-ου; ὁ ὀφειλέτης,-ου

winszować (con)grátulor, 1,-ātus sum; συγχαρίζω

wiolonczela *fides,-is f. maior; *violoncellum,-i n.

wiosennić verno, 1,-āvi,-ātum; ἔαρίζω

wiosenny vernālis,-e; vernus, 3; ἔαρινός, 3

wioska rurícūla,-ae f.; vicus,-i m.; pagus,-i m.; τὸ κώμιον,-ου

wiosło remigium,-ii n.; remus,-i m.; scalmum,-i n.; ἡ κόπη,-ης; τὸ πῆδον,-ου; τὸ ἔρετμόν,-οῦ

wiosłować rémigo, 1,-āvi,-ātum; κωπηλατέω; ἔρέσσω

wioslowanie remigeratio,-ōnis f.; ἡ εἰρησία,-ας

wiosna ver, veris n.; τὸ ἔαρ, ἔαρος; τὸ ἄνθιον,-ου

wioślarski rémiger, 3; κωπήρης,-ες

wioślarz remex,-igis m.; remigātor,-ōris m.; ὁ κωπηλάτης,-ου; ὁ ἔρέτης,-ου

wioślarstwo remigatio,-ōnis f.; ἡ εἰρησία,-ας

wiotczęć flaccēo, 2, -, -; flaccus fio, fieri, factus sum; μανόομαι

wiotki fláccidus, 3; ténuis,-e; mollis,-e; μανώδης,-ες

wiór ássula,-ae f.; ramentum,-i n.; τὸ ξύσμα,-ατος; τὸ τόρευμα,-ατος

wir turbo,-īnis f.; gurgēs,-itis m.; vorāgo,-īnis f.; vortex,-icis m.; vertīgo,-īnis f.; ὁ

γνόφος,-ου; ἡ δίνη,-ης; ἡ στροφάλιγξ,-ιγγος

wirować rotor, 1,-ātus sum; turbo, 1,-āvi,-ātum; túrbido, 1,-āvi,-ātum; verto, 3, verti,

versum; circumvolvor, 3,-volūtus sum; στρέφομαι; στροβέομαι; γύρομαι;

κλονέομαι

wirowanie centrifug(alis)atio,-ōnis f.; gyratio,-ōnis f.; rotatio,-ōnis f.; ὁ στρόβος,-ου

wirowy circularis,-e; gyratus, 3; rotatīvus, 3; rotatorius, 3; versátīlis,-e; volúbīlis,-e;

στροβητός, 3; στροβιλός, 3

wirus virus,-i n.; ὁ ἰός,-οῦ

wirusowy virōsus, 3; ἰώδης,-ες

wisieć (im)pendĕo, 2, pependi, - ; κρεμάννυμαι; κρεμόομαι
wisielec laqueo strangulatus,-i *m.*; ὁ κρεμαστός,-οῦ
wiszący pēndūlus, 3; suspensus, 3; κρεμαστός, 3
wiśnia (*drzewo*) cérasus,-us *f.*; (*owoc*) cérasum,-i *n.*; ἡ πάδος,-ου
wiśniowy cerásinus, 3; παδικός, 3
witać avĕo, 2, - ; - ; (con)salūto, 1,-āvi,-ātum; χαιρετέω; ἀσπάζομαι
witalizm *vitalismus,-i *m.*; ὁ βιωσιμός,-οῦ
witalny vitālis,-e; vigorōsus, 3; βιωτικός, 3
witka flagellum,-i *n.*; vimen,-inis *n.*; virga,-ae *f.*; τὸ βακτήριον,-ου
witraż vítrĕa,-ae *f.*; vitrum,-i *n.* pictum; ἡ ὑάλος,-ου
witryna vítrĕa,-ae *f.*; specularia,-ium *npl.*; ἡ ὑάλινη,-ης
wiwisekcja vivisectio,-ōnis *f.*; ἡ ζωτομία,-ας
wizerunek effigies,-ei *f.*; imago,-inis *f.*; simulacrum,-i *n.*; signum,-i *n.*; species,-ei *f.*;
τὸ εἶδολον,-ου; τὸ ἀπείκασμα,-ατος; ἡ εἰκών,-όνος; ὁ τύπος,-ου; ὁ
εἰκονισμός,-οῦ; ὁ χαρακτήρ,-ῆρος; τὸ ὁμοίωμα,-ατος; τὸ ὑπόδειγμα,-ατος
Effigiem Dei formamque quaerere imbecillitatis humānae est.
wizja visio,-ōnis *f.*; visus,-us *m.*; ἡ ὄπτασία,-ας; τὸ ὄραμα,-ατος; ἡ ὄρασις,-εως
wizualny visuālis,-e; ὀπτικός, 3
wizyta visitatio,-ōnis *f.*; adventus,-us *m.*; salutatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπισκοπή,-ῆς
wizytacja visitatio,-ōnis *f.*; recognitio,-ōnis *f.*; inspectio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπίσκεψις, -εως
wizytator visitātor,-ōris *m.*; inspector,-ōris *m.*; ὁ ἐπίσκοπος,-ου
wizytować vísito, 1,-āvi,-ātum; inspicio, 3,-spexi,-spectum; inspecto, 1,-āvi,-ātum;
recognosco, 3,-cognōvi,-cōgnitum; ἐπισκοπέω
wjazd invectio,-ōnis *f.*; ingressus,-us *m.*; ingressio,-ōnis *f.*; ἡ εἴσοδος,-ου
wjeżdżać ínvehor, 3,-vectus sum; εἰσοχέομαι
wklejać inglútino, 1,-āvi,-ātum; ἐγκολλάω
wkłęśłość cāvĕa,-ae *f.*; caverna,-ae *f.*; cavum,-i *n.*; ἡ κοίλωσις,-εως
wkłęśły (con)cavus, 3; (con)cavatus, 3; alveolatus, 3; lacunōsus, 3; pandus, 3;
γρώνος, 3; κοῖλος, 3; γλαφυρός, 3
wkłęśnięcie cavāmen,-inis *n.*; invaginatio,-ōnis *f.*; τὸ κύτος,-εος; ἡ γρόνη,-ης; τὸ
γύαλον,-ου
wklinowanie clavatio,-ōnis *f.*; impactio,-ōnis *f.*; incuneatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐγγόμφωσις,-
εως
wklinowany impactus, 3; inclūsus, 3; ἐγγομφωτός,-όν
wkład contribūtum,-i *n.*; impositio,-ōnis *f.*; τὸ εἰστίθεμα,-ατος
wkładać 1. (nakładać np. ubranie) induo, 3,-dui,-dutum; impōno, 3,-posui,-pōsitum;
vestio, 4,-īvi,-ītum; ἐνδύομαι; ἐπιτίθημι; **2. (napelniać)** implĕo, 2, -plĕvi,-
plĕtum; infercio, 4,-fersi,-fersum (-fertum); infulcio, 4,-fulsi,-fultum;
εἰσπληρόομαι
wkladka enclāvis,-is *f.*; ἡ ἔνθεσις,-εως

wkłuwać się inicio, 3, -iēci, -iectum; ἐγκεντρίζω

wkraplanie instillatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐνστάλαξις, -εως

wkoło 1. (przysł.) circiter, circa, circum; περί; κυκλόθεν; **2. (przyim.)** circum *z* *acc.*; circa *z acc.*; κυκλόθεν *z gen.*; περί *z gen.*

w końcu ultimātīm, ūltīmē; ἔσχατον

wkopać infodio, 4, -fōdi, -fossum; εἰσορύσσω

wkraczać incēdo, 3, -cessi, -cessum; ingredior, 3, -gressus sum (introgredi); in eo, 4, -ivi (-ii), -itum; introeo, 4, -ivi (-ii), -itum; intro, 1, -āvi, -ātum; invādo, 3, -vāsi, -vāsum; εἰσβαίνω; ἐμβαίνω; εἰσέρχομαι

wkradać się irrēpo, 3, -repsi, -reptum (subrepēre); inserpo, 3, -serpsi, -serptum; insínuo, 1, -āvi, -ātum; εἰσέρπω; παρεισδύω

wkręcać intorquēo, 2, -torsi, -tortum; ἐνστρέφομαι

wkroczyć p. wkraczać

wkrótce brevi (tēpore); mox, prōtinus, prōxime; τάχα; ἐξαυτῆς; ἐν ὀλίγῳ
Nunc nos, ante alii florebant, mox alii que.

~ **potem** paulo post, iam iamque, perbrevis, primo quoque tēpore

wlec traho, 3, traxi, tractum; tracto, 1, -āvi, -ātum; σύρω; ἐρύω; ἔλκω

wlecieć ínvolō, 1, -āvi, -ātum; εἰσπέτομαι

wleczenie tractatio, -ōnis *f.*; ὁ συρμός, -οῦ

wlepiac inglūtino, 1, -āvi, -ātum; εἰσκολλάω

wlew 1. (wlewanie) infusio, -ōnis *f.*; ἡ εἴσχυσις, -εως; **2. (lewatywa)** clysmā, -atis *n.*; clyster, -eris *m.*; énema, -atis *n.*; τὸ ἔνεμα, -ατος; τὸ κλύσμα, -ατος

wlewać infundo, 3, -fūsi, -fūsum; εἰσχέω; ἐπιχέω

wlewanie infusio, -ōnis *f.*; ἡ εἴσχυσις, -εως

wleźć p. włązić

wlot 1. (wejście) áditus, -us *m.*; accessus, -us *m.*; ἡ εἴσοδος, -ου; **2. (wlatywanie)** intravolatus, -us *m.*; ἡ εἴσπτησις, -εως

w lot rápido, statim; τάχα

władać 1. (np. ręką) movēo, 2, movi, motum; κινέω; **2. p. rządzić**

władanie dominatio, -ōnis *f.*; dominātus, -us *m.*; rectio, -ōnis *f.*; imperium, -ii *n.*; ἡ ἡγεμονία, -ας

władca dominātor, -ōris *m.*; dōminus, -i *m.*; dux, -cis *m.*; (h)erus, -i *m.*; imperātor, -ōris *m.*; praeses, -idis *m.*; princeps, -ipis *m.*; rex, -gis *m.*; regnātor, -ōris *m.*; rector, -ōris *m.*; ὁ ἀρχηγός, -οῦ; ὁ ἀναξ, ἀνακος; ὁ δυνάστης, -ου; ὁ ἄρχων, -οντος; ὁ κύριος, -ου; ὁ δεσπότης, -ου; ὁ ἡγεμών, -όνος; ὁ τύραννος, -ου; ὁ μονάρχος, -ου

Princeps légibus solūtus. Bono dōmino quot servi tot amīci, malo dōmino quot servi tot inimīci.

władczość dominatio, -ōnis *f.*; hegemonia, -ae *f.*; ἡ ἡγεμονία, -ας

władczy dominatīvus, 3; imperatīvus, 3; imperiōsus, 3; dōminans, -antis;

ἡγεμονικός, 3

władczyni domina,-ae f.; dominatrix,-icis f.; (h)era,-ae f.; imperatrix,-icis f.; reatrix,-icis f.; ἡ δέσποινα,-ης; ἡ ἡγεμονίς,-ίδος

władza dominatio,-ōnis f.; dicio,-ōnis f.; imperium,-ii n.; potestas,-ātis f.; principātus,-us m.; regnum,-i n.; ἡ ἀρχή,-ῆς; ἡ ἐξουσία,-ας; ἡ ἡγεμονία,-ας; τὸ κράτος,-εος; ἡ ῥώμη,-ης; ἡ ὑπεροχή,-ῆς

Imperia legum potentiora quam hóminum. Sibi imperāre máximum imperium est. Potestas vitae necisque. Potestas non solum si invitāt, sed etiam si súpplicat, cogit. Multi omnia recta et honesta néglegunt, dummodo potentiam consequantur. Imperium terrae finītur, ubi finītur armorum potestas.

~ cywilna potestas; ~ **najwyższa** summum imperium; ~ **wojskowa** imperium; **objąć** ~ imperio potior, 4,-ītus sum

włamanie 1. (np. kości) infractio,-ōnis f.; ἡ εἴσρηξις,-εως; **2. (kradzież)** furtum,-i n.; effractio,-ōnis f.; effractūra,-ae f.; ἡ κλωπεία,-ας

włamywacz introruptor,-ōris m.; effractarius,-ii m.; effractor,-ōris m.; ὁ κλώψ, κλωπός; ὁ τοιχωρύχος,-ου

włamywać się introrumpo, 3,-rūpi,-ruptum; κλωπεύω; κλέπτω; διορύσσω

własnoręcznie manu propriā (meā, tuā, suā); αυτοχειρί

własnoręczny 1. (napisany) autógraphus, 3; manu propriā scriptus, 3; αὐτόγραφος,-ον; **2. (zdziałany)** manu propriā factus, 3; ὁ, ἡ αὐτόχειρ,-ρος
~ **podpis** subscriptio,-ōnis f. manualis

własność proprietas,-ātis f.; res, rei f. propria; bona,-ōrum n.pl.; opes,-um f.pl.; possessiones,-um f.pl.; τὸ ἴδιον,-ου; ἡ οὐσία,-ας; ἡ ὑπαρξις,-εως; τὸ κτῆμα,-ατος

prawo ~ ius possidendi (proprietas); **dać na** ~ mancipio (usu mancipioque) do, 1, dedi, datum

własnowolny spontāneus, 3; voluntarius, 3; αὐτοθελής,-ές; αὐτόβουλος,-ον

własny proprius, 3; privatus, 3; suus, 3; ἴδιος, 3

Amittit mérito proprium, qui aliēnum appetit. Nemo iudex idóneus in propria causa. Nemo testis idóneus in propria causa. Sponte suā.

właściciel proprietarius,-ii m.; possessor,-ōris m.; dōminus,-i m.; (h)erus,-i m.; ὁ ἰδιοκτήτης,-ου; ὁ κτήτωρ,-ορος; ὁ κύριος,-ου

właściwie apte, aptabíliter, convenienter, idónee, oportūne, recte, sapienter; δῆτα; καλῶς; ὀρθῶς

właściwość attribūtum,-i n.; facultas,-ātis f.; hábitus,-us m.; modus,-i m.; quálitas,-ātis f.; proprietas,-ātis f.; indōles,-is f.; τὸ ἴδιον,-ου; ὁ ἰδιασμός,-οῦ; ἡ ἕξις,-εως; ἡ τάξις,-εως

właściwy adaequatus, 3; aptus, 3 aptábilis,-e; conveniens,-entis; (di)rectus, 3; legítimus, 3; inhaerens,-entis; iustus, 3; oportūnus, 3; ordinarius, 3; peculiaris,-e; proprius, 3; singularis,-e; ἐπιτήδειος, 3; εὐθετος,-ον; ὀρθός, 3; ἴδιος, 3; ἀρμόδιος, 3

Fácile omnes, cum valēmus, recta consilia aegrōtis damus.

ciężar właściwy (fiz.) grávitas,-ātis f. specifica

właśnie demum, forte, prorsum, prorsus, quidem, tum; γέ; ἄρτι; ἄρα; δή; νῦν; ἦδη
 ~ **on** ipse, ipsa, ipsum; αὐτός, 3
włazić ingredior, 3, -gressus sum; invādo, 3, -vāsi, -vāsum; intro, 1, -āvi, -ātum; pénetro,
 1, -āvi, -ātum; εἰσέρχομαι
włączać iniungo, 3, -iunxi, -iunctum; incórpōro, 1, -āvi, -ātum; innecto, 3, -nexui, -
 nexum; ínsero, 3, -serui, -sertum; inclūdo, 3, -clūsi, -clūsum; intexo, 3, -xui, -xtum;
 ἔγκρινω; προσζεύγνυμι; ἔγκλειώ
włączenie annexio, -ōnis f.; incarnatio, -ōnis f.; inclusio, -ōnis f.; incorporatio, -ōnis f.;
 insertio, -ōnis f.; ἡ ἔγκρισις, -εως; ἡ πρόσζευξις, -εως
włącznie inclusīve, coniunctim; ἔγκλείστως
włączony inclūsus, 3; insertus, 3; annēxus, 3; ἔγκλειστος, -ον
włochatość pilōsitas, -ātis f.; ἡ τανυθρικότης, -ητος
włochaty comōsus, 3; comatus, 3; hirsūtus, 3; villōsus, 3; pilōsus, 3; ὁ, ἡ τανύθριξ,
 τανύτριχος
włodarstwo mandienatus, -us m.; administratio, -ōnis f.; ἡ λειτουργία, -ας; ἡ
 οἰκονομία, -ας
włos capillus, -i m.; crinis, -is m.; coma, -ae f.; ἡ θρίξ, τριχός; ἡ κόμη, -ης; (zwierząt)
 pilus, -i m.; ἡ θρίξ, τριχός; (z nozdrzy lub wasy u kotów) vibrissa, -ae f.
o długich ~ caesariatus, 3; **o gestych** ~ capillōsus, 3; capillatus, 3; comōsus, 3;
 crīnitus, 3; crīniger, 3; **o kręconych** ~ crispus, 3; cirratus, 3; cincinnatus, 3
włosiany capillāceus, 3; cilīcinus, 3; pilaris, -e; pīleus, 3; τρίχινος, 3
włosie crines, -ium m.pl.; τὸ τρίχωμα, -ατος
włosienica cilicium, -ii n.; lébeton, -ōnis m.; saccum, -i n.; ὁ σάκκος, -ου
włosowaty capillaris, -e; pilaris, -e; piliformis, -e; pilōsus, 3; τριχοειδής, -ές
włosowy capillaris, -e; τριχώδης, -ες
włoszczyzna (h)ólēra, -um n.pl.; τὰ λάχανα, -ων
włóścianin proprietarius, -ii m.; latifundiaris, -ii m.; ὁ ἰδιοκτήτης, -ου
włożyć p. wkładać
włożenie impositio, -ōnis f.; intromissio, -ōnis f.; ἡ ἔνθεσις, -εως
włóczęga (człowiek) erro, -ōnis m.; vagabundus, -i m.; trutannus, -i m.; circulātor, -ōris
 m.; larifūga, -ae m.; grassātor, -ōris m.; vagus, -i m.; ὁ πλάνης, -ητος; ὁ πλαν
 ήτης, -ου; ὁ πλαγκτήρ, -ῆρος
włóczęgostwo vagatio, -ōnis f.; grassatio, -ōnis f.; τὸ πλάνημα, -ατος
włóczka filum, -i n. lanæ; τὸ ἔριον, -ου
włócznia hasta, -ae f.; frāmēa, -ae f.; contus, -i m.; lāncēa, -ae f.; pilum, -i n.; spīcūla, -ae
 f.; verīcūla, -ae f.; τὸ ἔγχος, -εος; τὸ δόρυ, δόρατος; ἡ λόχνη, -ης; ἡ μελίνη, -ης
włócznik hastatus, -i m.; lancearius, -ii m.; lanceātus, -i m.; ὁ δορυφόρος, -ου
włoczyć traho, 3, traxi, tractum; tracto, 1, -āvi, -ātum; σύρω; ἔρύω
 w. się (di)vagor, 1, atus sum; erro, 1, -āvi, -ātum; grassor, 1, -ātus sum; divago, 1, -
 āvi, -ātum; πλανάομαι
włókienko fibrilla, -ae f.; filamentum, -i n.; τὸ φίβριον, -ου

włókienkowy fibrillaris,-e; filáceus, 3; filamentōsus, 3; φιβρικός, 3
włókiennictwo ars,-rtis *f.* textīlis; ἡ ὑφαντική,-ῆς
włókienniczy textīlis,-e; ὑφαντικός, 3
włókniak fibrōma,-atis *n.*; τὸ φίβρωμα,-ατος
włókniarz textor,-ōris *m.*; ὁ ὑφάντης,-ου
włókniarka tatrix,-icis *f.*; ἡ ὑφάντρια,-ας
włóknienie fibrinatio,-ōnis *f.*; ἡ φίβρωσις,-εως
włóknik fibrīnum,-i *n.*; τὸ φίβρινον,-ου
włóknisty byssaceus, 3; fibrālis,-e; fibriformis,-e; fibrōsus, 3; φιβρώδης,-ες
włókno fibra,-ae *f.*; floccus,-i *m.*; pilus,-i *m.*; ἡ φίβρα,-ας
wmawiać inculco, 1,-āvi,-ātum; insínuo, 1,-āvi,-ātum; (per)suadēo, 2,-suāsi,-suāsum;
súggero, 3,-gessi,-gestum; πείθω; ἐπιλέγω
wmawianie insinuatio,-ōnis *f.*; persuasio,-ōnis *f.*; suggestio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπίλεξις,-εως
wmieszać immiscēo, 2,-míscui,-mixtum; ínsero, 3,-rui,-sertum; εἰσμείγνυμι
wnet mox, súbito, prótinus, extemplo, statim; ἔξαιτῆς; τάχα; ταχέως; εὐθέως
wnęka hilus,-i *m.*; hilum,-i *n.*; ἡ κοιλότης,-ητος
wnękowy hilaris,-e; κοιλοτικός, 3
wnętrze internum,-i *n.*; interiora,-um *n.pl.*; viscus,-ēris *n.*; viscēra,-um *n.pl.*; venter,-
tris *m.*; τὸ ἔντερον,-ου
wnętrzości interánēa,-ae *f.*; omentum,-i *n.*; viscēra,-um *n.pl.*; ilia,-ium *n.pl.*;
intéstina,-ōrum *n.pl.*; exta,-ōrum *n.pl.*; τὰ ἔντερα,-ων; ἡ κοιλία,-ας; τὰ
σπλάγχνα,-ων
wnikać infiltro, 1,-āvi,-ātum; insagio, 4,-īvi,-ītum; pénetro, 1,-āvi,-ātum; εἰσδύνω;
παράκύπτω
wnikliwy pénetrans,-entis; pérspicax,-acis; εἰσδύνετος,-ον
wniosek conclusio,-ōnis *f.*; coniectura,-ae *f.*; deductio,-ōnis *f.*; petitio,-ōnis *f.*;
postulatio,-ōnis *f.*; postulātum,-i *n.*; rogatio,-ōnis *f.*; sententia,-ae *f.*; suppositio,-
onis *f.*; ἡ εἰσήγημα,-ατος; ἡ πρότασις,-εως
zglaszać ~ rem réfero,-férre,-tuli,-latum; sententiam prófero; **zglaszać** ~ **ustawy**
legem rogo, 1,-āvi,-ātum; **dochodzić do** ~ concludēre; **wyciągać** ~ ratiocinari
wnioskować arguo, 3,-ui,-ūtum; conclūdo, 3,-clūsi,-clūsum; conicio, 3,-iēci,-iectum;
coniectūro, 1,-āvi,-ātum; dedūco, 3,-duxi,-ductum; praecólligo, 3,-lēgi,-lectum;
ratiócinor, 1,-ātus sum; εἰσηγέομαι; τεκμαίρομαι; συλλογίζομαι
wnioskowanie conclusio,-ōnis *f.*; ratiocinatio,-ōnis *f.*; deductio,-ōnis *f.*; ratio,-ōnis *f.*;
ἡ εἰσήγησις,-εως
wnosić ínfero, inférre, íntuli, illātum (íntroferre); importo, 1,-āvi,-ātum; indūco, 3,-
duxi,-ductum; íngero, 3,-gessi,-gestum; εἰσφέρω; ἐπιφέρω
w. prawa legem fero, ferre, tuli, latum; νομοθετέω
wnuczka neptis,-is *f.*; nepotia,-ae *f.*; nepta,-ae *f.*; ἡ θυγατριδῆ,-ῆς; ἡ υἱωνή,-ῆς; ἡ
ἔγγονος,-ου
wnuk nepos,-ōtis *m.*; ὁ ἔγγονος,-ου; ὁ ἄμναμος,-ου; ὁ υἱωνός,-οῦ

wnyki láqueus,-i *m.*; ἡ παγίς,-ίδος

woal velum,-i *n.*; τὸ κρήδεμνον,-ου

wobec erga *z acc.*; coram *z abl.*; palam *z abl.*; prae *z abl.*; pro *z abl.*; apud *z acc.*;
πρός *z acc.*; περί *z acc.*; κατά *z acc.*; ἔμπροσθεν *z gen.*

w. = **w obecności 1. (przyim.)** coram *z abl.*; ante *z acc.*; ἔναντι *z gen.*; ἐνώπιον *z gen.*; **2. (przysł.)** coram, in conspectu, in praesenti; παραυτικά; ἐναντίον;
ἐνώπιον

woda aqua,-ae *f.*; liquor,-ōris *m.*; unda,-ae *f.*; τὸ ὕδωρ, ὕδατος; (*utleniona*)
*dihydrolum,-i *n.*

In vino veritas, in aqua sanitas. In aqua scribis.

w oddali procul; μακρόθι

wodnik aquarius,-ii *m.*; ὁ ὑδροχοῦς,-οῦ

wodnistość aquositas,-ātis *f.*; ἡ ὑδρότης,-ητος

wodnisty aquosus, 3; aquatus, 3; aquatilis,-e; ὑδρόδης,-ες

wodny aqualis,-e; aquaticus, 3; aquarius, 3; ὑδραῖος, 3; ὑδροειδής,-ές

wodochłonny hydroscopicus, 3; ὑδρόσκοπος,-ον

wodociąg aquaeductus,-us *m.*; aquae (aquarum) ductus,-us *m.*; ὁ ὑδραγωγός,-οῦ

wodogłowie hydrocephalia,-ae *f.*; ἡ ὑδροκεφαλία,-ας

wodolecznictwo hydriatria,-ae *f.*; hydrotherapia,-ae *f.*; ἡ ὑδροιατρία,-ας

wodomierz *hydrōmetrum,-i *n.*; τὸ ὑδρόμετρον,-ου

wodopój aquatio,-ōnis *f.*; τὸ ὕδρευμα,-ατος; ὁ ἀρδμός,-οῦ

wodorost posidonia,-ae *f.*; alga,-ae *f.*; ἡ κοπτή,-ῆς; τὸ φῦκος,-εος

wodorotlenek *hydrōxydum,-i *n.*

wodorowy *hydrogēnicus, 3; ὑδρογενικός, 3

wodospad cataracta,-ae *f.*; aquae deiectus,-us *m.*; ὁ καταρράκτης,-ου

wodoszczelny aquae impermeabilis,-e (impenetrabilis,-e, impervius, 3); aquam
excludens,-entis; ἀδιάβατος,-ον

wodotrysk fontāna,-ae *f.*; salientes,-ium *m.pl.*; ἡ πίδαξ,-ακος

wodowstręt hydrophobia,-ae *f.*; ἡ ὑδροφοβία,-ας

wodór *hydrogenium,-ii *n.*; *hydrōgenum,-i *n.*; τὸ ὑδρογόνον,-ου

wodze habēna,-ae *f.* (*też plur.*); laxamina,-um *n.pl.*; frena,-ōrum *n.pl.*; ὁ ἵμάς,-άντος

wodzić condūco, 3,-dūxi,-ductum; dūctito, 1,-āvi,-ātum; ἄγω

wodzirej praesul,-ulis *m.*; ὁ χορηγός,-οῦ

w ogóle omnīno, alioqui(n); καθόλου; ὅλως; πανταλές

w ogólności in generali, generaliter; κεφαλαιῶς

wojak miles,-itis *m.*; militaris,-is *m.*; bellātor,-ōris *m.*; ὁ μαχητής,-οῦ; ὁ
στρατιώτης,-ου

wojenny bēllicus, 3; bēllicōsus, 3; militaris,-e; πολεμικός, 3

wojewoda *palātinus,-i *m.*

wojewódzki *palatinātus, 3

województwo *palatinātus, -us *m.*

wojna bellum, -i *n.*; ὁ πόλεμος, -ου; ἡ στρατεία, -ας

Si vis pacem, para bellum. Pax melior est quam iustissimum bellum. Sunt et belli sicut pacis iura. Pacem cum hominibus, bellum cum vitis habe! Multi bella saepe quaesierunt propter gloriae cupiditatem. Arte et Marte.

wojować bello, 1, -āvi, -ātum; belligero, 1, -āvi, -ātum; bellum gero, 3, gessi, gestum; milito, 1, -āvi, -ātum; proelior, 1, -ātus sum; pugno, 1, -āvi, -ātum; πολημέω; στρατεύομαι

wojowniczy bellicōsus, 3; bellax, -acis; pugnax, -acis; μαχήμων, -ον; μαχητικός, 3; στρατιος, 3

wojownik miles, -itis *m.*; bellātor, -ōris *m.*; pugnātor, -ōris *m.*; proeliātor, -ōris *m.*; ὁ μαχητής, -οῦ; ὁ στρατιώτης, -ου

wojsko copiae, -arum *f.pl.*; exércitus, -us *m.*; militia, -ae *f.*; milites, -um *m.pl.*; ἡ στρατεία, -ας; ἡ στρατιά, -ᾶς; ὁ στρατός, -οῦ; τὸ στράτευμα, -ατος; τὸ στρατόπεδον, -ου

wojskowy militaris, -e; στρατιωτικός, 3

wokalny vocālis, -e; φωνητικός, 3

wokanda vocanda, -ōrum *n.pl.*; ἡ κλησις, -εως

wokoło, wokół 1. (przysł.) circa, círciter, circum, in circúitu; κυκλόθεν; κύκλω; περί; **2. (przyim.)** circa *z acc.*; circum *z acc.*; κυκλόθεν, περί *z gen.*

wola voluntas, -ātis *f.*; arbitrium, -ii *n.*; iudicium, -ii *n.*; nutus, -us *m.*; ἡ βουλή, -ῆς; τὸ βούλημα, -ατος; τὸ θέλημα, -ατος; ἡ θέλησις, -εως; ἡ φρήν, φρενός

brak woli ab(o)ulia, -ae *f.*; ἡ ἀβουλία, -ας

według swej woli ad líbitum; αὐτοθελεί

wolna ~ arbitrium, -ii *n.* líberum; líbertas, -ātis *f.* suscepta; **mimo** ~ sine voluntate, invíte, fortúite, fortúito; **z własnej** ~ sponte suā

wolarz bubulcus, -i *m.*; ὁ βουκόλος, -ου

wole 1. (powiększona tarczyca) struma, -ae *f.*; deroncus, -i *m.*; **2. (u ptaków)** ingluvies, -ei *f.*; ὁ πρόλοβος, -ου

woleć malo, malle, malui; praefēro, -fēre, -tuli, -lātum; antepōno, 3, -posui, -pōsitum; antehabēo, 2, -bui, -bitum; praeopto, 1, -āvi, -ātum; προτιμάω; προτίθημι; αἰρέομαι

woli boarius, 3; βουκολικός, 3

wolno 1. (powoli) lente, tarde; βραδύ; **2. (swobodnie)** liberáliter; ἔλευθέρως

wolno jest licet, 2, licuit; fas est; ius est; ἕξεστιν

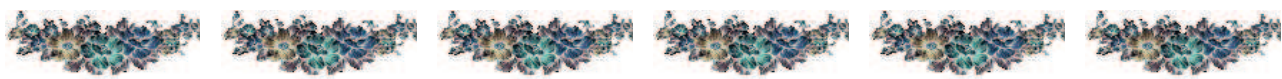
Quod licet Iovi, non licet bovi.

wolnomyśliciel *libertīnus, -i *m.*; ὁ ἔλευθέριος, -ου

wolnomyślicielstwo *libertinismus, -i *m.*; ὁ ἔλευθερισμός, -οῦ

wolnościowy libertatīvus, 3; liberatorius, 3; ἔλευθεροποιός, -όν; ἔλευθερικός, 3

wolność libertas, -ātis *f.*; ἡ ἔλευθερία, -ας; (*niezależność*) independētia, -ae *f.*; ἡ αὐτονομία, -ας; (*wolność wyboru*) optio, -ōnis *f.*

O nomen dulce libertatis! Libertas est potestas faciendi id, quod iure licet. Omnes hómines naturā libertāti student et condicionem servitūtis odērunt. In dúbiis libertas. Iucundiorem facit libertatem servitūtis recordatio.

wolny 1. (niezależny) liber, 3; libertus, 3; independens,-entis; spontáneus, 3; solūtus, 3; ἐλεύθερος, 3; αὐτόνομος,-ον; **2. (nie zajęty)** vacans,-antis; vácuus, 3; σχολαῖος, 3; **3. (od podatku)** immūnis,-e; ἄφορος,-ον; **4. (pusty)** vácuus, 3; κενός, 3; **5. (powolny)** lentus, 3; tardus, 3; βραδύς,-εῖα,-ύ; **6. (niezaślubiony)** caelebs,-ibis; ἄγαμος,-ον

Liber existimandus est, qui nulli turpitudini servit. Líberae sunt nostrae cogitationes. Homo in consulendo liber.

czas wolny tempus,-ōris n. subsicīvum; **pokój jest** ~ cubiculum in promptu est

wolnym być *alqa re vaco*, 1, vacui, - ; εἰμὶ ἐλεύθερος

wolacz vocatīvus,-i m.; ἡ κλητική,-ῆς

wolać appello, 1,-āvi,-ātum; (con)clāmo, 1,-āvi,-ātum; voco, 1,-āvi,-ātum; cito, 1,-āvi,-ātum; καλέω; (ἐπι)φωνέω

w. głośno (ex)clāmo, 1,-āvi,-ātum; vocíferor, 1,-ātus sum; κραυγάζω; βοάω

Cum tacent, clamant.

w. o pomoc adiūtum ínvo, 1,-āvi,-ātum; βοηθεῖαν μετακαλέομαι

w. = przywoływać ádvoco, 1,-āvi,-ātum (invocare); arcesso, 3,-īvi,-ītum; μετακαλέομαι; μεταπέμπομαι

wołanie (ex)clamatío,-ōnis f.; vociferatio,-ōnis f.; clamor,-ōris m.; (in)vocatio,-ōnis f.; ἡ βοή,-ῆς; ἡ κληῖσις,-εως; ἡ κραυγή,-ῆς; ἡ φωνή,-ῆς

wołowina bovīna,-ae f.; bubīle,-is n.; bovīle,-is n.; búbula,-ae f.; τὸ βουκολικόν,-οῦ

wołowy bovīnus, 3; búbūlus, 3; boarius, 3; taurīnus, 3; βουκολικός, 3

wonieć fragro, 1,-āvi,-ātum; (ab)olēo, 2,-lui, - ; halo, 1,-āvi,-ātum; olfacio, 3,-feci,-factum; olfacto, 1,-āvi,-ātum; spiro, 1,-āvi,-ātum; ὀζω; εὐοσμέω

wonny,-iejący (suave)olens,-entis; aromáticus, 3; odōrans,-antis; odorātus, 3; odorarius, 3; fragrans,-antis; ὀδμήρης,-ες; ὀδμηρός, 3; εὐοσμος,-ον

wonnym czynić odōro, 1,-āvi,-ātum; εὐοσμίζω

woń arōma,-atis n.; fragrantia,-ae f.; incensum,-i n.; odor,-ōris m.; odoramentum,-i n.; olentia,-ae f.; sapor,-ōris m.; ἡ ὀσμή,-ῆς; ἡ ὀδμή,-ῆς

w. miła arōma,-atis n.; τὸ ἄρωμα,-ατος; ἡ εὐωδία,-ας

w. przykra foetor,-ōris m.; nidor,-ōris m.; putor,-ōris m.; ἡ κακοσμία,-ας; ἡ δυσωδία,-ας

woreczek saccūlus,-i m.; ὁ βαλλάντιον,-ου; τὸ σακκίον,-ου; (*żółciowy*) vesīca,-ae f. féllea

worek cóleus,-i m.; crumēna,-ae f.; follis,-is f.; cúleus,-i m.; saccus,-i m.; uter,-ēris m.; ὁ σάκ(κ)ος,-ου; ὁ ἄσκός,-οῦ; (*podróżny*) pera,-ae f.; ἡ πήρα,-ας

workowaty sacciformis,-e; σακκοειδής,-ές

wosk cera,-ae f.; ὁ κηρός,-οῦ

woskować (in)cero, 1,-āvi,-ātum; κηρόω

woskowany ceratus, 3; κηρούμενος, 3
woskowaty ceráceus, 3; ceroídeus, 3; κηροειδής,-ές
woskowina cerūmen,-īnis n.; τὸ κήρινον,-ου
woskowy cereus, 3; κήρινος, 3
wozić vecto, 1,-āvi,-ātum; veho, 3, vexo, vectum; ὀχέω; πορεύω
woziwoda garcio,-ōnis f.; aquātor,-ōris m.; ὁ ὑδρεύτης,-ου
wozownia curratorium,-ii n.; carratorium,-ii n.; τὸ ἄρματήριον,-ου
woźnica aurīga,-ae f.; carrucarius,-ii m.; vector,-ōris m.; essedarius,-ii m.; rector,-ōris m.; raedarius,-ii m.; ὁ ἡνιοστρόφος,-ου; ὁ τροχηλάτης,-ου; ὁ ἄρμαξεύς,-έως
woźny *bedellus,-i m.; stentor,-ōris m.; praeco,-ōnis m.; ὁ κήρυξ,-υκος; ὁ ῥαβδοῦχος,-ου
wódka *aqua vitae; *alco(h)ol,-is n.
wódz commendans,-antis m.; dux,-cis m.; praeses,-idis m.; princeps,-ipis m.; imperātor,-ōris m.; ὁ ἡγεμών,-όνος; ὁ ὀδηγός,-οῦ; ὁ ἀρχηγός,-οῦ; ὁ στρατηγός,-οῦ
wójt *scultetus,-i m.; comarchus,-i m.; ὁ κωμάρχης,-ου
wół bos, bovis m.; búbulus,-i m.; ὁ βοῦς, βοός; (*roboczy*) trio,-ōnis m.
wór pokutny cilicium,-ii n.; saccus,-i m.; ὁ σάκκος,-ου
wówczas tunc, ibi, inde; τότε; ἔνθα; ἐνθάδε
wóz vehículum,-i n.; curriculum,-i n.; τὸ ἄρμα,-ατος; ἡ ἄμαξα,-ης; ἡ ῥαίδη,-ης; τὸ ὄχημα,-ατος; ὁ ὄχος,-ου; ἡ ἀπήνη,-ης
árcera,-ae f. – kryty dla chorych
biga,-ae f. – dwukołowy, wyścigowy
carpentum,-i n. – elegancka dwukółka
carrus,-us m. – wojskowy, transportowy
carrus,-us m. **clatratus** – wóz drabiniasty
carrāgo,-īnis f. – wóz ciężarowy
carrūca,-ae f. – karoca
cisium,-ii n. – kolaska
currus,-us m. – dwukołowy
currus,-us m. **falcatus** – rodzaj wojennego rydwanu z ostrzami na kołach
emedium,-ii n. – mały wózek
essedum,-i n. – lekki wóz do walki lub podróży
petorritum,-i n. – furmanka
pilentum,-i n. – elegancki dla dam
plaustrum,-i n. – dwukołowy, ciężarowy
quadrīga,-ae f. (*też w plur.*) – do triumfów
raeda,-ae f. – kryty bagażowy
scírpĕa,-ae f. – wóz wiklinowy
serrācum,-i n. – niski, ciężarowy
tensa,-ae f. – procesyjny

wózek cárrŭlus,-i *m.*; plaustellum,-i *n.*; τὸ ἄρμάτιον,-ου; (*dziecięcy*) chiramaxium,-ii *n.*; τὸ χειρομαξεῖον,-ου

wpadać incido, 3,-cidi,-casŭrus; ingruo, 3,-ui, - ; irruo, 3,-ui, - ; irrumpo, 3,-rŭpi,-ruptum *in alqd lub z acc.*; εἰσπίπτω; ἐμπίπτω; (*o rzekach*) influo, 3,-fluxi,-fluxum; ἐγχύομαι

Incidit in Scyllam cupiens vitāre Charybdin.

wpajać imbuo, 3,-ui,-utum; inspīro, 1,-āvi,-ātum; inculco, 1,-āvi,-ātum; insero, 3,-rui,-sertum; inviscero, 1,-āvi,-ātum; persuadēo, 2,-suasi,-suasum; πείθω; διδάσκω

wpatrywać się alqm, alqd aspicio, 3,-spexi,-spectum (*conspicere*); aspecto, 1,-āvi,-ātum; consídero, 1,-āvi,-ātum; intendo, 3,-tendi,-tentum; intuēor, 2,-tŭitus sum; perspicio, 3,-spexi,-spectum; ἐμβλέπω; θεάομαι; ἐπισκέπτομαι; ἀτενίζω

wpełzać inserpo, 3,-serpsi,-serptum; irrēpo, 3,-repsi,-reptum; εἰσέρπω

wpędzać impello, 3,-puli,-pulsum (*compellere*); εἰσελαύνω

wpierw pridem, prius; πρό; πρίν; πρῶτος

wpis inscriptio,-ōnis *f.*; inscriptum,-i *n.*; *registratio,-ōnis *f.*; ἡ ἐγγραφή,-ῆς; (*na uczelnię*) immatriculatio,-ōnis *f.*

wpisać,-ywać inscribo, 3,-scripsi,-scriptum; *registro, 1,-āvi,-ātum; ἐγγράφω; (*na uczelnię*) immatriculo, 1,-āvi,-ātum; in album studentium réfero,-fēre,-tuli,-lātum

wplatać implico, 1,-āvi,-ātum; implecto, 3,-plexi,-plexum; intexo, 3,-texui,-textum; insero, 3,-serui,-sertum; ἐμπλέκω

wplątać impédico, 1,-āvi,-ātum; innecto, 3,-nexui,-nexum; (il)laqueo, 1,-āvi,-ātum; implico, 1,-āvi,-ātum; insero, 3,-serui,-sertum; ἐμπλέκω; ἐγκρίνω

wplecenie implicatio,-ōnis *f.*; intextio,-ōnis *f.*; ἡ ἐμπλοκή,-ῆς

wplacać impendo, 3,-pendi,-pensum; pecuniam solvo, 3, solvi, solūtum; ἐντελέω

wplata impensa,-ae *f.*; pensio,-ōnis *f.*; solutio,-ōnis *f.*; τὸ ἔντελος,-εος

wplaw natando; νήξει

wplyw influenza,-ae *f.*; influxus,-us *m.*; ἡ εἰσχυσις,-εως; ἡ εἰσροή,-ῆς; (*dochód*) réditum,-i *n.*; acceptum,-i *n.*; lucrum,-i *n.*; ὁ τόκος,-ου; p. oddziaływanie

wplywać influo, 3,-fluxi,-fluxum; innato, 1,-āvi,-ātum; εἰσχέομαι; εἰσρέω; εἰσπλέω; (*dochód*) redeo, 4,-ivi (-ii),-itum; solvor, 3, solūtus sum; τίκτομαι; p. oddziaływać

wplywowy 1. (wplywający) ínfluens,-entis; εἰσρέων, -ουσα,-ον; **2. (ważny)** gravis,-e; significans,-antis; pollens,-entis; potens,-entis; válidus, 3; magnus, 3; σημαντικός, 3; δυνατός, 3

w poblizu prope (*przyim. z acc.*); πλησίον (*przyim. z gen.*)

w poprzek transverse; διαγωνίως; λοξῶς

wprawa experientia,-ae *f.*; exercitatio,-ōnis *f.*; dextérītas,-ātis *f.*; hábílītas,-ātis *f.*; perítia,-ae *f.*; usus,-us *m.*; ἡ ἐμπειρία,-ας

wprawić 1. (np. zęby) interpōno, 3,-posui,-pósitum; insero, 3,-serui,-sertum; ἐντίθημι; **2. (w ruch)** ágito, 1,-āvi,-ātum; commovēo, 2,-mōvi,-mōtum; pello, 3,

pépuli, pulsum; σπέρχω; κινέω; ἐλαύνω; **3. (pouczać)** exercĕo, 2,-ui,-itum;
instruo, 3,-struxi,-structum; ἐμπειράομαι; διδάσκω; παιδεύω
wprawny exercitatus, 3; dexter, 3; hábĭlis,-e; perĭtus, 3 *alicuius rei*; perdoctus, 3;
sollers,-ertis; ἔμπειρος,-ον; ἐπίτροχος,-ον; ἴδρις,-ιος
wprost directe, directo; ὄρθως; εὐθύ; (*otwarcie*) aperte, coram, prorsus;
παρρησιαστικῶς
wprowadzać indūco, 3,-duxi,-ductum; (sub)introdūco, 3,-duxi,-ductum; ínfero,-
fĕrre,-tuli, illātum; immitto, 3,-mĭsi,-missum; εἰσάγω; εἰσφέρω
wprowadzający introdūcens,-entis; εἰσαγωγός, 3
wprowadzanie immissio,-ōnis f.; inductio,-ōnis f.; ingressus,-us m.;
(sub)introductio,-ōnis f.; ἡ εἰσαγωγή,-ῆς
wprzegać curru (plastro, ad currum) adiungo, 3,-iunxi,-iunctum (subiungĕre);
προσζεύγνυμι
wpust áditus,-us m.; accessus,-us m.; admissus,-us m.; ἡ εἰσβολή,-ῆς; ἡ εἰσίθυμη,-
ης; τὸ στόμα,-ατος
wpuszczać immitto, 3,-misi,-missum; intromitto, 3,-misi,-missum; εἰσάγω
wracać redeo, 4,-ivi (-ii),-itum; revertor, 3, reverti; recĕdo, 3,-cessi,-cessum; recurso,
1,-āvi,-ātum; regredior, 3,-gressus sum; remeo, 1,-āvi,-ātum; rémigro, 1,-āvi,-
ātum; répeto, 3,-īvi,-ītum; (*biegiem*) recurro, 3,-(cu)curri,-cursum; ἀνακάμπτω;
ἀνέρχομαι; ἀνειμι; ἀναστρέφω; ἐπιστρέφω; ἐπανάγω; ὑποστρέφω; (do
ojczyzny) repatrio, 1,-āvi,-ātum; νοστέω
wrak navis,-is fracta; ἡ ναύφθορος,-ου
wrastać p. wrosnąć
wraz cum z *abl.*; σύν z *dat.*; μετὰ z *gen.*
wrażenie impressio,-ōnis f.; motio,-ōnis f.; sensatio,-ōnis f.; ἡ αἴσθησις,-εως; ἡ
ἐντύπωσις,-εως
wrażliwość emotívitas,-ātis f.; impressi(ona)bílĭtas,-ātis f.; receptabílĭtas,-ātis f.;
responsíbĭlitas,-ātis f.; sensibílĭtas,-ātis f.; sensívitas,-ātis f.; mollitia,-ae f.;
sensuabílĭtas,-ātis f.; ἡ αἴσθησις,-εως
wrażliwy impressionábĭlis,-e; mollis,-e; responsíbĭlis,-e; sensíbĭlis,-e; susceptíbĭlis,-e;
αἰσθητικός, 3; ἔντυπος,-ον
wreszcie dénique, demum, extrĕmo, iam, nove, novíssime, tandem; ὕστερον; τέλος
wręba (*karb*) crena,-ae f.; ὁ ῥάβδος,-ου
wręczać trado, 3,-didi,-titum; in manus do, 1, dedi, datum; pérfero,-fĕrre,-tuli,-
lātum; (προς)δίδωμι; παραδίδωμι; ἐγχειρίζω; ἐπιτίθημι
wrodzony adnatus, 3; congénitus, 3; connatus, 3; connatālis,-e; genéticus, 3;
ingénitus, 3; innatus, 3; ínsitus, 3; natĭvus, 3; naturālis,-e; originālis,-e;
originarius, 3; genúinus, 3; γενναῖος, 3; συγγενής,-ές; συμφυής,-ές
Est innatus in nobis cognitionis amor et scientiae.
wrogi hóstĭlis,-e; inimĭcus, 3; infestus, 3; infensus, 3; contrarius, 3; κακόνους,-ον;
ἐχθρός, 3; ἐναντίος,-ον

wrogość hostilitas, -ātis *f.*; inimicitia, -ae *f.*; odium, -ii *n.*; τὸ ἔχθρος, -εος; ἡ ἔχθρα, -ας
wrona cornix, -icis *f.*; ἡ κορώνη, -ης
Cornix cōrnici numquam cōnfodit ocellum.
wrosnąć inolesco, 3, -olevi, -olitum; inhaeresco, 3, -haesi, -haesum *in alqd, in re lub z dat.*; ἐμφύομαι
wrośnięty inolescus, 3; incarnatus, 3; ἔμφυτος, -ον
wrota porta, -ae *f.*; atria, -ōrum *n.pl.*; orificium, -ii *n.*; fores, -um *f.pl.*; τὸ πύλωμα, -ατος; τὸ πρόθυρον, -ου; ἡ πύλη, -ης
wróbel passer, -ēris *m.*; ὁ, ἡ στρουθός, -οῦ
wrócić p. wracać
wróg hostis, -is *m.*; inimīcus, -i *m.*; adversarius, -ii *m.*; osor, -ōris *m.*; ὁ ἐχθρός, -οῦ; ὁ πολέμιος, -ου; ὁ ἀλλότριος, -ου; ὁ ὑπεναντίος, -ου
Fas est et ab hoste docēri. Malo dōmnio quot servi tot inimīci. Ars non habet osōrem nisi ignorantem.
wróżba augurium, -ii *n.*; auspiciū, -ii *n.*; divinatio, -ōnis *f.*; hariolatio, -ōnis *f.*; fatiloquium, -ii *n.*; oráculum, -i *n.*; praesagium, -ii *n.*; praedictio, -ōnis *f.*; scaeva, -ae *f.*; vaticinium, -ii *n.*; vaticinatio, -ōnis *f.*; ἡ μαντεία, -ας; τὸ μάντευμα, -ατος; (*z ręki*) chiromantia, -ae *f.*; ἡ χειρομαντεία, -ας
Vaticinia post eventum.
 = **znak wróżeby** omen, -īnis *n.*; portentum, -i *n.*; ostentum, -i *n.*; τὸ σημεῖον, -ου
wróżbita augur, -ūris *m.*; auspex, -icis *m.*; divinātor, -ōris *m.*; fatiloquus, -i *m.*; hariolus, -i *m.*; haruspex, -icis *m.*; vates, -is *m.*; ὁ μαντευτής, -οῦ
wrózenie divinatio, -ōnis *f.*; vaticinatio, -ōnis *f.*; ἡ μαντεία, -ας
wróżka divinatrix, -icis *f.*; diva, -ae *f.*; hariola, -ae *f.*; fatídica, -ae *f.*; pythonissa, -ae *f.*; vates, -is *f.*; ἡ μάντις, -εως
wróżyć augūro, 1, -āvi, -ātum; auspico, 1, -āvi, -ātum (auspicari); divīno, 1, -āvi, -ātum; horiolor, 1, -ātus sum; praedico, 3, -dixi, -dictum; vaticino, 1, -āvi, -ātum (vaticinari); μαντεύομαι
wryć imprimo, 3, -pressi, -pressum; infigo, 3, -fixi, -fixum; incīdo, 3, -cīdi, -cīsum; ἐμπήγνυμι
wryty infixus, 3; ἔμπηκτος, -ον
wrzask vociferatio, -ōnis *f.*; clamor, -ōris *m.*; clangor, -ōris *m.*; ἡ κραυγή, -ῆς; ἡ ἀδονή, -ῆς
wrzaskliwy clamōsus, 3; κραυγηρός, 3
wrzawa tumultus, -us (-i) *m.*; clamor, -ōris *m.*; clangor, -ōris *m.*; ὁ θόρυβος, -ου; ἡ ἠχή, -ῆς; ὁ κλόνος, -ου; ὁ κέλαδος, -ου
wrzący fervens, -entis; ebulliens, -entis; παφλάζων, -ουσα, -ον
wrzątek ebulliens, -entis *n.*; aqua fervens; τὸ πάφλασμα, -ατος
wrzeciono fusus, -us *m.*; fusum, -i *n.*; modíolus, -i *m.*; terebellum, -i *n.*; ὁ ἄτρακτος, -ου; ὁ κλωστήρ, -ῆρος
wrzeć aestuo, 1, -āvi, -ātum; fervēo, 2, fervui, -; elixo, 1, -āvi, -ātum; (e)bullio, 4, -īvi, -

ītum; παφλάζω; βράζω; ζέω
wrzenie ebullitio,-ōnis *f.*; ferventia,-ae *f.*; fervor,-ōris *m.*; aestuatio,-ōnis *f.*; ἡ
πάφλασις,-εως; (*zamieszanie*) tumultus,-us *m.*; ὁ θόρυβος,-ου
wrzesień September,-bris *f.*; ὁ βοηδρομιών,-ῶνος
wrzeszczeć vociferor, 1,-ātus sum; conclāmo, 1,-āvi,-ātum; κραυγάζω
wrzodowy ulcerōsus, 3; ἔλκωτικός, 3
wrzodzieć úlceror, 1,-ātus sum; ἔλκóομαι
wrzodziejący (ex)úlcerans,-antis; ulceratus, 3; ulcerōsus, 3; ἔλκώδης,-ες
wrzos eřīca,-ae *f.*; ἡ ἔρείκη,-ης
wrzód ulcus,-ēris *n.*; herpes,-etis *m.*; τὸ ἔλκος,-εος; τὸ ἔλκωμα,-ατος
wrzucać inicio, 3,-iēci,-iectum (conicēre); iniacto, 1,-āvi,-ātum; immitto, 3,-misi,-
missum; εἰσβάλλω; ἐμβάλλω
wrzucony iniectus, 3; immissus, 3; εἰσβολος,-ον
wrzut iniectus,-us *m.*; ἡ εἰσβολή,-ῆς
wsadzać ínsero, 3,-serui,-sertum; impōno, 3,-posui,-pósitum; ínfero,-fēre,-tuli,
illātum; indo, 3,-dīdi,-dītum; εἰστίθῃμι; ἐμβιβάζω
wsaczać infiltro, 1,-āvi,-ātum; εἰσσταλάζω
wschodni orientālis,-e; ad orientem spectans,-antis (vergens,-entis); ἡῶος, 3;
ἀνατολικός, 3
wschodzić (ex)orior, 4, ortus sum (oritūrus); (ex)surgo, 3, -rexi,- rectum; ἀνατέλλω;
ἀναβαίνω; (*o roślinach*) herbesco, 3, -ui; germinesco, 3, -ui; ἀναφύομαι
wschód oriens,-entis *m.*; ortus,-us *m.*; ἡ ἀνατολή,-ῆς; ἡ ἠώς, ἡ οὔς
Lux ex oriente, luxus ex occidente.
wsiadać (*na konia, okręt*) equum (navem) conscendo, 3,-scendi,-scensum
(in-scendēre, ascendēre); ἐπιβαίνω; ἀναβαίνω
wsiadanie conscensio,-ōnis *f.*; in-scensio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπίβασις,-εως
wsiąkać infiltror, 1,-ātus sum; absorbēor, 2,-sorptus sum; δεύομαι; εἰσσταλάζομαι
wsierdzie (*med.*) endocardium,-ii *n.*; τὸ ἐνδοκάρδιον,-ου
wskakiwać insilio, 4,-silui,-sultum; insulto, 1,-āvi,-ātum; me inicio, 3,-iēci,-iectum;
ἐφάλλομαι; εἰσπηδάω; ἐπορούω
wskazanie indicatio,-ōnis *f.*; ἡ δεῖξις,-εως
wskazany indicatus, 3; δεικτός, 3; δεδειγμένος, 3
wskaziciel index,-icis *m.*; ὁ δείκτης,-ου
wskazówka 1. (wskazanie) indicatio,-ōnis *f.*; indicium,-ii *n.*; praeceptum,-i *n.*;
praescriptum,-i *n.*; ἡ δεῖξις,-εως; τὸ δεῖγμα,-ατος; **2. (wskaźnik)** indicator, -
ōris *m.*; index,-icis *m.*; ὁ δείκτης,-ου; **3. (informacja)** demonstratio,-ōnis *f.*;
instructio,-ōnis *f.*; ἡ ἐνδειξις,-εως
Longum iter est per praecepta, breve et efficax per exempla. Vultus animi index.
wskazujący indicatīvus, 3; índicans,-antis; demonstratīvus, 3; demonstrans,-antis;
δεικτικός, 3

w. **palec** *dígitus*, -i *m.* *index*

wskazywać (de)monstro, 1, -āvi, -ātum; *índico*, 1, -āvi, -ātum; *designo*, 1, -āvi, -ātum; *ostendo*, 3, -tendi, -tentum (-tensum); *signífico*, 1, -āvi, -ātum; *δηλώω*
; (ἐν)δείκνυμι; *μηκύνω*; *μηνύω*; *φράζω*; *ὑποδείκνυμι*

wskaźnik *index*, -icis *m.*; *indicātor*, -ōris *m.*; ὁ δείκτης, -ου

wskrzesać (re)suscito, 1, -āvi, -ātum; *éxcito*, 1, -āvi, -ātum; *re(d)ánimo*, 1, -āvi, -ātum;
vivífico, 1, -āvi, -ātum; *ἀνεγείρω* ἐκ νεκρῶν; *ἐξανίστημι*; *ἐξεγείρω*

wskroś *trans* z *acc.*; *διά*

na ~ *pénitus*

wskrzeszenie *resuscitatio*, -ōnis *f.*; *reanimatio*, -ōnis *f.*; *vivificatio*, -ōnis *f.*;

ἡ ἀνέγερσις, -εως ἐκ νεκρῶν

wskutek *propter* z *acc.*; *prae* z *abl.*; *κατά* z *acc.*; *ένεκα*, *εἵνεκεν* z *gen.*

wslawić *célebro*, 1, -āvi, -ātum; *gloriā alqm afficio*, 3, -fēci, -fectum; *alicui famam*
conficio, 3, -fēci, -fectum; *δοξάζω*; *δοξολογέω*

w. **się** *gloriam adipiscor*, 3, *adeptus sum*; *ἐνδοξάζομαι*

wsluchiwać się *attente aures attendo*, 3, -ndi, -ntum (-nsum); *ἀκριβῶς ἀκούω*

wspaniale *magnífice*; *λαμπρῶς*

wspaniałomyślność *generósitas*, -ātis *f.*; *magnanímītas*, -ātis *f.*; *liberálītas*, -ātis *f.*; ἡ
μεγαλοφροσύνη, -ης

wspaniałomyślny *generōsus*, 3; *magnánimus*, 3; *liberālis*, -e; *μεγαλόφρων*, -ον

wspaniałość *magnificentia*, -ae *f.*; *maiestas*, -ātis *f.*; *splendor*, -ōris *m.*; ἡ *δόξα*, -ης; ἡ
μεγαλειότης, -ητος; ἡ *μεγαλοσύνη*, -ης

wspaniały *magníficus*, 3; *meteōrus*, 3; *spléndidus*, 3; *praeclarus*, 3; *sumptuōsus*, 3;
λαμπρός, 3; *ἀγαυρός*, 3; *μεγαλοπρεπής*, -ές; *ἀγλαός*, 3; *θαυμάσιος*, 3;
ἐνδοξος, -ον; *ἐπιφανής*, -ές; *φαίδιμος*, 3

wsparcie *adiutorium*, -ii *n.*; *auxilium*, -ii *n.*; *adiumentum*, -i *n.*; *subsidium*, -ii *n.*;

subventio, -ōnis *f.*; *subministratio*, -ōnis *f.*; ἡ *βοήθεια*, -ας; τὸ *βοήθημα*, -ατος; ἡ
ὠφέλεια, -ας; ἡ *ἐπιχορηγία*, -ας

wspierać *adiuto*, 1, -āvi, -ātum; *adiuvo*, 1, -iuvī, -iutum; *alicui adsum*, *adesse*, *affui*;
auxilior, 1, -ātus *sum*; *fovĕo*, 2, *fovi*, *fotum*; *fucillo*, 1, -āvi, -ātum; *fulcio*, 4, -lsi, -
lsum; *subvenio*, 4, -veni, -ventum; *βοηθέω*; *ὠφελέω*; *συνυπουργέω*; *θάλλω*;
συναγωνίζομαι

wspinaczka *ascensio*, -ōnis *f.*; *ascensus*, -us *m.*; *escensus*, -us *m.*; ἡ *ἀνάβασις*, -εως

wspinać się *ascendo*, 3, -ndi, -nsum (*escendĕre*); *ἀναβαίνω*

wspomagać *p.* *wspierać*

wspomagający *adiūvans*, -antis; *adiūtans*, -antis; *assistens*, -entis; *βοηθητικός*, 3

wspomaganie *adiutio*, -ōnis *f.*; *assistentia*, -ae *f.*; *subventio*, -ōnis *f.*; ἡ *βοήθεια*, -ας

wspominać *commémoro*, 1, -āvi, -ātum; *mentionem facio*, 3, *feci*, *factum*; *recordor*, 1, -
ātus sum; *ἀμαμιμνσκω*; *μνημονεύω*

wspomniany *commemoratus*, 3; *ἀνάμνητος*, -ον

wspomnienie *commemoratio*, -ōnis *f.*; *memoratus*, -us *m.*; *memoria*, -ae *f.*;

reminiscentia,-ae *f.*; mentio,-ōnis *f.*; recordatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀνάμνησις,-εως; ἡ μνεΐα,-ας; ἡ ὑπόμνησις,-εως

wspornik sustentaculum,-i *n.*; τὸ ὑποστέριγμα,-ατος

wspólnictwo participatio,-ōnis *f.*; ἡ συμμετοχία,-ας

wspólniczka communicatrix,-icis *f.*; consors,-rtis *f.*; participatrix,-icis *f.*; socia,-ae *f.*; ἡ συγκοινωνός,-οῦ; ἡ συμμετοχος,-ου

wspólnie commūniter, promiscue, unanimitē, unā, iunctim, ínicem; ὁμόθι; ὁμοθυμαδόν; σύν

wspólnik communicātor,-ōris *m.*; participātor,-ōris *m.*; socius,-ii *m.*; consors,-rtis *m.*; párticeps,-cipis *m.*; ὁ συγκοινωνός,-οῦ; ὁ συμμετοχος,-ου; ὁ σύζυγος, -ου; ὁ συνέταιρος,-ου

wspólnota commūnitas,-ātis *f.*; communio,-ōnis *f.*; consortium,-ii *n.*; contubernium,-ii *n.*; societas,-ātis *f.*; ἡ κοινωνία,-ας; ἡ ὁμιλία,-ας

wspólny commūnis,-e; promiscuus, 3; sociālis,-e; κοινός, 3

Commūne periculum concordīā propulsandum.

współbiednik commensalis,-is *m.*; convīva,-ae *m.*; convictor,-ōris *m.*; ὁ συμπότης,-ου

współbrzmiący unisonus, 3; cónsonans,-antis; cónsonus, 3; σύμφωνος,-ον

współbrzmienie consonantia,-ae *f.*; ἡ συμφωνία, -ας; ἡ συμφώνησις,-εως

współcierpieć compatior, 3,-passus sum; συμπαθέω; συμπάσχω; συγκακοπαθέω

współczasowość (jednoczesność) simultanēitas,-ātis *f.*; synchronia,-ae *f.*; ἡ συγχρονία,-ας

współczesność aetas,-ātis *f.* nostra; ὁ νῦν

współczesny 1. (jednoczesny) contemporāneus, 3; contemporālis,-e; simultāneus, 3; σύγχρονος,-ον; **2. (nowoczesny)** modernus, 3; novus, 3; νεότροπος,-ον; νεώτερος, 3

współczucie consensus,-us *m.*; commiseratio,-ōnis *f.*; compassio,-ōnis *f.*; condolentia,-ae *f.*; misericordia,-ae *f.*; empathia,-ae *f.*; sympathia,-ae *f.*; ἡ συμπάθεια,-ας; ἡ συμπάθησις,-εως

współczuć compatior, 3,-passus sum; (com)miserēor, 2,-itus sum; condolēo, 2,-ui, -; consentio, 4,-sensi,-sensum; συμπαθέω; συμπάσχω; σπλαγχνίζομαι

współczujący cóndolens,-entis; compatiens,-entis; συμπαθής,-ές; οἰκτίρμων,-ον

współczulny consensuālis,-e; sympathicus, 3; συμπαθής,-ές

współczynnik efficiens,-entis *n.*; cofactor,-ōris *m.*; τὸ συνεργόν,-οῦ

współdziałać cóoperor, 1,-ātus sum; collabōro, 1,-āvi,-ātum; *alicui* intersum,-esse,-fui; συνεργάζομαι; συμπράττω; συνεργέω

współdziałający cóoperans,-antis; collabōrans,-antis; unā agens,-entis; synérgicus, 3; synergéticus, 3; συνεργός,-όν

współdziałanie coactio,-ōnis *f.*; cooperatio,-ōnis *f.*; collaboratio,-ōnis *f.*; interactio,-ōnis *f.*; synergismus,-i *m.*; ἡ συνεργία,-ας

współdźwięczność consonantia,-ae *f.*; ἡ συμφωνία,-ας

wspólistnieć coexsisto, 3, -stiti, -statūrus; convīno, 3, -vixi, -victum; συνυπάρχω;
συνυφίστημι

wspólistnienie coexsistentia, -ae f.; conviventia, -ae f.; convictus, -us m.; ή
συνύπαρξις, -εως; ή συνυπόστασις, -εως

wspólokator coinquilīnus, -i m.; ό σύννοικος, -ου

wspólmałzonek coniunx, -iugis m.f.; ό, ή σύγγαμος, -ου

wspólmierny adaequatus, 3; commensurábilis, -e; σύμμετρος, -ον

wspólobywatel (con)civis, -is m.; ό συμπολίτης, -ου

wspólpraca cooperatio, -ōnis f.; collaboratio, -ōnis f.; ópera, -ae f. mútua; ή
συνεργία, -ας

wspólpracować collabōro, 1, -āvi, -ātum; coóperor, 1, -atus sum; sociam óperam navo,
1, -āvi, -ātum; συνεργέω; συμπράττω

wspólpracownik collaborātor, -ōris m.; cooperātor, -ōris m.; óperis socius, -ii m.; ό
συνεργάτης, -ου; ό συνεργός, -ού

wspólrzędna (mat.) coordinata, -ae f.; ή συντακτή, -ής

wspólrzędność coordinatio, -ōnis f.; ή σύνταξις, -εως

wspólrzędny coordinatus, 3; adiunctus, 3; συντακτός, 3

wspóltowarzysz contubernalis, -is m.; comes, -itis m.; collēga, -ae m.; sodalis, -is f.; ό
συνέταιρος, -ου

wspóluczestniczyć compartícipo, 1, -āvi, -ātum; *alicui* intersum, -esse, -fui; συνέχω;
συγκοινωνέω; συμμερίζομαι

wspóluczestnik (com)particeps, -ipitis m.; ό συμμετέτοχος, -ου; ό συγκοινωνός, -ού

wspóludział (com)participatio, -ōnis f.; consortium, -ii n.; consortio, -ōnis f.; ή
συμμετοχή, -ής; ή (συγ)κοινωνία, -ας

wspólwięzień concaptīvus, -i m.; ό συναιχμάλωτος, -ου

wspólwłaściciel comproprietary, -ii m.; possessionum particeps, -ipis m.; ό
συνιδιοκτήτης, -ου

wspólwłaścicielka comproprietary, -ae f.; ή συνιδιοκτήτις, -ιδος

wspólzależność correlatio, -ōnis f.; συνυπόταξις, -εως

wspólzawodnictwo aemulamentum, -i n.; aemulatio, -ōnis f.; certāmen, -īnis n.;
competitio, -ōnis f.; concurentia, -ae f.; riválitās, -ātis f.; *rivalisatio, -ōnis f.; zelus, -i
m.; ό ζήλος, -ου; τὸ ζήλος, -εος; ή άμιλλα, -ας; ό άγών, -ώνος

wspólzawodniczyć aemulor, 1, -ātus sum; cómpeto, 3, -īvi, -ītum; concerto, 1, -āvi, -
ātum; concurro, 3, -(cu)curri, -cursum; contendo, 3, -ndi, -ntum (-nsum); *rivaliso,
1, -āvi, -ātum; ζηλεύω; ζηλώω; άμιλλάομαι; άγωνίζομαι

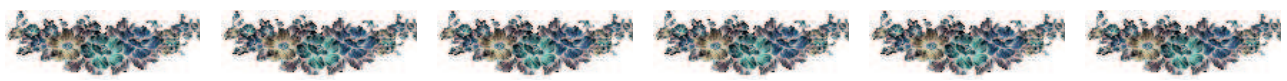
wspólzawodnik aemulātor, -ōris m.; concurrens, -entis m.; competītor, -ōris m.;
concertātor, -ōris m.; rivalis, -is m.; ό άμιλλητήρ, -ήρος; ό ζηλοτής, -ού

wspólzycie 1. p. **spólkowanie**; 2. (**wspólne życie**) commensualismus, -i m.;
cohabitatio, -ōnis f.; coexsistentia, -ae f.; conviventia, -ae f.; ή συμβίωσις, -εως; ή
συνοίκησις, -εως; 3. (**symbioza**) symbiōsis, -is f.; ή συμβίωσις, -εως

wspólżyć 1. p. **spólkować**; 2. (**wspólne żyć**) cohábito, 1, -āvi, -ātum; convīno, 3, -

- vixi,-victum; *cum alqo* vivēre; συνοικέω; συμβιόω; συζῶ
- wstawać** surgo, 3, surrexi, surrectum; ἀνίσταμαι
- wstawiać** interpōno, 3,-posui,-pōsitum; interpōlo, 1,-āvī,-ātum; intercālo, 1,-āvī,-ātum; intērsēro, 3,-serui,-sertum; ἐντίθημι; (**w. się**) intercēdo, 3,-cessi,-cessum; pōstulo, 1,-āvī,-ātum (deprecari, rogare) *pro alqo*; ὑπερεντυγᾶνω; παραιτέομαι
- wstawianie** interpositio,-ōnis *f.*; interpolatio,-ōnis *f.*; ἡ ἕνθεσις,-εως; (**w. się**) intercessio,-ōnis *f.*; deprecatio,-ōnis *f.*; ἡ ὑπερεντυχία,-ας
- wstawiennictwo** intercessio,-ōnis *f.*; deprecatio,-ōnis *f.*; ἡ ἕντευξις,-εως; ἡ ὑπερεντυχία,-ας
- wstawka** interpolatio,-ōnis *f.*; insertio,-ōnis *f.*; digressus,-us *m.*; embolium,-ii *n.*; τὸ ἕνθεμα,-ατος
- wstąpić** p. wstępować
- wstąpienie 1. (do środka)** ingressio,-ōnis *f.*; ingressus,-us *m.*; introitus,-us *m.*; ἡ εἴσβασις,-εως; ἡ ἔμβασις,-εως; **2. (w górę)** ascensio,-ōnis *f.*; ascensus,-us *m.*; escensio,-ōnis *f.*; ἡ ἀνάβασις,-εως
- wstażka** fascia,-ae *f.*; illigamentum,-i *n.*; laminiscus,-i *m.*; licium,-ii *n.*; taenia,-ae *f.*; vitta,-ae *f.*; lamna,-ae *f.*; stróplūs,-i *m.*; ὁ σφιγκτήρ,-ῆρος; ἡ ταινία,-ας
- wstecz** retro, retrorsum; ὀπισθεν; ὀπίσω; εἰσόπιν
- Lex retro non agit.**
- trzy lata** ~ tres annos ante
- wsteczniectwo** *obscurantismus,-i *m.*; rerum novarum repugnantia,-ae *f.*; ἡ παλινσκοπία,-ας
- wsteczny** recurrens,-entis; regressivus, 3; reactionarius, 3; retroversus, 3; contrarius, 3; παλίνδρομος,-ον; παλίνστρεπτος,-ον
- wstęga** lamna,-ae *f.*; religāmen,-īnis *n.*; retināculum,-i *n.*; stemma,-atis *n.*; vitta,-ae *f.*; leminiscus,-i *m.*; fascia,-ae *f.*; τὸ στέμμα,-ατος; ἡ ταινία,-ας
- wstęp 1. (wejście)** áditus,-us *m.*; accessus,-us *m.*; atrium,-ii *n.*; intróitus,-us *m.*; vestibulum,-i *n.*; ἡ εἴσοδος,-ου; ἡ εἴσβασις,-εως; **2. (przedmowa)** introductio,-ōnis *f.*; praefatio,-ōnis *f.*; praeámbulum,-i *n.*; exordium,-ii *n.*; prooemium,-ii *n.*; τὸ προοίμιον,-ου; ἡ εἰσαγωγή,-ῆς
- wstępny** introductivus, 3; praeliminaris,-e; exordiālis,-e; προοιμιακός, 3
- wstępowanie** p. wstąpienie
- wstępować 1. (wejść do środka)** intro, 1,-āvī,-ātum; ingredior, 3,-gressus sum; introeo, 4,-īvi (-ii)-itum; incēdo, 3,-cessi,-cessum; invādo, 3,-vāsi,-vāsum; εἰσβαίνω; ἐμβαίνω; εἰσέρχομαι; ἐμβατεύω; **2. (wejść na górę)** ascendo, 3,-ndi,-nsum; scando, 3, scandi, scansum; scalar, 1,-ātus sum; ἀναβαίνω; ἀνέρχομαι
- wstępujący 1. (do środka)** intrans,-antis; ingrediens,-entis; εἰσερχόμενος, 3; **2. (w górę)** ascendens,-entis; ἀνερχόμενος, 3
- wstręt** abominatio,-ōnis *f.*; aversio,-ōnis *f.*; aversatio,-ōnis *f.*; taedium,-ii *n.*;

fastidium,-ii *n.*; odium,-ii *n.*; τὸ βδέλυγμα,-ατος; τὸ στύγημα,-ατος; ἡ ἀποθυμία, -ας

w. **do kobiet** misogynia,-ae *f.*; ἡ μισογυνία,-ας

w. **do mężczyzn** misandria,-ae *f.*; ἡ μισανδρία,-ας

w. **do małżeństwa** misogamia,-ae *f.*; ἡ μισογαμία,-ας

wstręt **czuć** *alqm alicuius rei* taedet, 2, taeduit (taesum est); abóminor, 1,-ātus sum; βδελύσσομαι; μισέω

wstrętny abominatus, 3; abominandus, 3; abominábĭlis,-e; aversábĭlis,-e; taediōsus, 3; odiōsus, 3; fastidiōsus, 3; foedus, 3; taeter, 3; ἀθέμιτος,-ον; βδελυρός, 3; βδελυκτός, 3; ὀκνηρός, 3; στυγητός, 3

Nulla tam odiōsa narratio, quam sui ipsius laus.

wstrząs commōtus,-us *m.*; commotio,-ōnis *f.*; concussio,-ōnis *f.*; conquassatio,-ōnis *f.*; convulsio,-ōnis *f.*; concussus,-us *m.*; percussio,-ōnis *f.*; ἡ ἔνοσις, -εως; ὁ σεισμός,-οῦ

wstrząsać ágito, 1,-āvi,-ātum; commovĕo, 2,-mōvi,-mōtum; concutio, 3,-cussi, -cussum; conquasso, 1,-āvi,-ātum; convello, 3,-velli (-vulsi),-vulsum; σείω; κινέω; τινάσσω; συσπαράσσω

wstrząsający 1. (potrząsający) conquassans,-antis; commōvens,-entis; concutiens,-entis; σείων,-ουσα,-ον; 2. (straszny) horrĭbĭlis,-e; terrĭbĭlis,-e; tremendus, 3; φοβερός, 3; θαμβητός, 3

wstrząśnięty commōtus, 3; conquassatus, 3; concussus, 3; θαμβαλέος, 3; σειωμένος, 3

wstrzemięzliwość abstinentia,-ae *f.*; carimonia,-ae *f.*; cástĭtas,-ātis *f.*; continentia,-ae *f.*; moderantia,-ae *f.*; temperantia,-ae *f.*; ἡ ἐγκράτεια,-ας

wstrzemięzliwy abstemius, 3; cóntinens,-entis; parcus, 3; moderatus, 3; témperans,-antis; ἐγκρατής,-ές; νηφάλιος, 3

wstrzykiwać inicio, 3,-iēci,-iectum; inijectionem facio, 3, feci, factum; ἐνίημι

wstrzyknięcie iniectio,-ōnis *f.*; ἡ ἔνεσις,-εως

wstrzyknięty iniectus, 3; ἐνετός, 3

wstrzymanie retinentia,-ae *f.*; ἐποχή,-ῆς

wstrzymywać impedio, 4,-īvi,-ītum; retinĕo, 2,-tinui,-tentum (attinĕre); coercĕo, 2,-cui,-citum; prohibĕo, 2,-ui,-itum (cohibĕre); témpero, 1,-āvi,-ātum; ἐπέχω; κωλύω; ἐνοχλέω

w. **się** me abstinĕo, 2,-tinui,-tentum *alqa re*; me témpero, 1,-āvi,-ātum *ab alqa re*; ἐπέχω ~ **wyrok** suspendo, 3,-pendi,-pensum; ~ **lzy** lácrimas cohibĕre

wstyd pudor,-ōris *m.*; pudicitia,-ae *f.*; verecundia,-ae *f.*; ἡ αἰδώς, αἰδοῦς; ἡ αἰσχύνη,-ης

wstydlliwość pudicitia,-ae *f.*; verecundia,-ae *f.*; ἡ αἰδώς, αἰδοῦς; ἡ αἰσχυντηλία,-ας *Verecundia omnium virtūtum custos est.*

wstydlivy púdicus, 3; pudens,-entis; pudibundus, 3; verecundus, 3; modestus, 3; σεμνός, 3; αἰσχυντηλός, 3

wstydzić się pudet, 2, pudit me *alicuius rei*; erubesco, 3,-bui; confundor, 3,-fusus

sum; verecundor, 1, -ātus sum; αἰσχύνομαι; αἰδέομαι
wsuwać interpōno, 3, -posui, -pōsitum; introdūco, 3, -xi, -ctum; ἐντίθημι
wsysać (ad)sugo, 3, -xi, -ctum; εἰσμύζω
wsysanie resorptio, -ōnis *f.*; adsuctio, -ōnis *f.*; ἡ εἰσμύζησις, -εως
wsza pedicūlus, -i *m.*; ὁ φθειρ, φθειρός
wszawica pediculōsis, -is *f.*; ἡ φθειρίασις, -εως
wszawy pedicularis, -e; φθειρώδης, -εσ
wszczep implantum, -i *n.*; intarsio, -ōnis *f.*; ἡ ἔμφυσις, -εως
wszczepiać ingénero, 1, -āvi, -ātum; implanto, 1, -āvi, -ātum; ínsero, 3, -sēvi, -situm;
ἐμφυτεύω; ἐμφύω; ἐγκεντρίζω
wszczepienie affixio, -ōnis *f.*; implantatio, -ōnis *f.*; inoculatio, -ōnis *f.*; insertio, -ōnis *f.*;
ἡ ἔμφυσις, -εως
wszczepiony implantatus, 3; insertus, 3; inoculatus, 3; insitus, 3; ἔμφυτος, -ον
wszczynać initio, 1, -āvi, -ātum; incipio, 3, -cēpi, -ceptum; ordior, 4, orsus sum;
ἀπάρχομαι
w. niepokoje motus facio, 3, feci, factum; seditioes (agitationes) ordior, 4, orsus
sum; θορυβέω; ὀχλοποιέω
w. wojnę bellum ífero, inférre, íntuli, illātum; bellum suscipio, 3, -cepi, -ceptum;
ἐπιστρατεύω; ἐκπολεμόω
w. sprawę na nowo reassūmo, 3, -sumpsi, -sumptum; ἀνέρχομαι
wszechmoc omnipotentia, -ae *f.*; ἡ παντοκρατία, -ας
wszechmocny omnípotens, -entis; παντοκράτωρ, -ορος
wszechnica univérstas, -ātis *f.* studiorum; τὸ πανεπιστήμιον, -ου
wszechobecność ubiqúitas, -ātis *f.*; ἡ πανουσία, -ας
wszechstronnie universáliter; παμπλεύρως
wszechstronność universálitas, -ātis *f.*; ἡ πανεπιστήμη, -ης
wszechstronny universális, -e; omni eruditione imbūtus, 3; πανεπιστήμων, -ον
wszechświat universum, -i *n.*; universus, -i *m.*; univérstas, -ātis *f.*; omnium rerum
natūra, -ae *f.*; τὰ ὅλα, -ων; τὰ πάντα, -ων; τὸ σύμπαν, -αντος; ὁ κόσμος, -ου
wszechwładny omnípotens, -entis; παντοκράτωρ, -ορος
wszelki, wszystek omnis, -e; quisque, quaeque, quodque; totālis, -e; totus, 3; ὅλος, 3;
πᾶς, πᾶσα, πᾶν; ἅπας, ἅπασα; ἅπαν; ἕκαστος, 3
**Non omnis moriar. Non omnia pōssumus omnes. Omnia ergo quaecumque vultis,
ut faciant vobis hómīnes, et vos fácite illis.**
wszerz in latitúdinem; εἰς πλάτος
~ **i wzdluż** in (per) longitúdinem et latitúdinem
wszędzie passim, quálibet, úbique, ubílibet, ubíubi, úbivis; πανταχοῦ; πανταχῆ;
ἐκάστοθι
wszystko omnia, -ium *n.pl.*; totum, -i *n.*; cuncta, -ōrum *n.pl.*; τὰ ὅλα, -ων; τὰ πάντα, -ων
Non omnes pōssumus omnia. Omnia praeclara rara. Qui totum vult, totum perdit.
wszystkożerny omnivōrus, 3; πανταφάγος, -ον

wszywać insuo, 3, -sui, -sūtum; εἰσράπτω
wścibiać súbsero, 3, -serui, -sertum; πολυπραγμονέω
wścibski subsertīvus, 3; nasūtus, 3; curiōsus, 3; omnibus se immiscens negótiis;
 πολυπράγμων, -ον; πραγματοκόπος, -ον; ἀλλοτριεπίσκοπος, -ον
wścibstwo subsertio, -ōnis *f.*; curiōsitas, -ātis *f.*; ἡ πολυπραγμοσύνη, -ης
wściekać się insanio, 4, -īvi, -ītum; rabidio, 1, -āvi, -ātum; furo, 3, -, -; rabio, 3, -, -;
 saevio, 4, -īvi, -itum; μαίνομαι; λυσσάω
wścieklizna lyssa, -ae *f.*; lytta, -ae *f.*; hydrophobia, -ae *f.*; rabies, -ei *f.*; ἡ λύσσα, -ης; ἡ
 ὕδροφοβία, -ας
wściekłość furia, -ae *f.*; furiōsitas, -ātis *f.*; furor, -ōris *m.*; rabies, -ei *f.*; ὁ θυμός, -οῦ; ἡ
 λύσσα, -ης; ἡ λυσσομανία, -ας
wściekły furibundus, 3; furiōsus, 3; rábidus, 3; rabiōsus, 3; saevus, 3; vesānus, 3;
 λυσσελέος, 3; λυσσήρης, -ες; ῥαγδαῖος, 3
wślizgiwać się irrēpo, 3, -repsi, -reptum; inserpo, 3, -serpsi, -serptum; illabor, 3, -lapsus
 sum; subintreo, 4, -ivi (-ii), -itum; εἰσέρπω; παρεισέρχομαι
wśród p. między
wtajemniczać initio, 1, -āvi, -ātum; inauguro, 1, -āvi, -ātum; ἐμμυέω; μυσταγωγέω;
 τελειόω
wtajemniczenie initiatio, -ōnis *f.*; initiamentum, -i *n.*; initium, -ii *n.*; misterium, -ii *n.*;
 sacramentum, -i *n.*; ἡ ἐμμύησις, -εως; ἡ μυσταγωγία, -ας
wtargnać aggredior, 3, -gressus sum; invādo, 3, -vāsi, -vāsum; irrumpo, 3, -rūpi, -
 ruptum; irruo, 3, -ui, -; invehor, 3, -vectus sum; εἰσβάλλω
wtargnięcie aggressio, -ōnis *f.*; invasio, -ōnis *f.*; irruptio, -ōnis *f.*; ἡ εἰσβολή, -ῆς
wtedy tunc, tum, inde; τότε; ἔνθα; ἐνθάδε; ἄρα
wtem súbito, inopināto, repente, tum; ἄφνω; ἐξαίφνης
wtenczas tunc, tum, illo témpore; ἔνθα
wtłoczyć inculco, 1, -āvi, -ātum; infercio, 4, -fersi, -fersum (-fertum); imprimo, 3, -
 pressi, -pressum; εἰσθλίβω
wtopienie inclusio, -ōnis *f.*; ἡ ἐντήκωσις, -εως
wtorek dies, -ei *f.* Martis; (*w chrześcijaństwie*) feria, -ae *f.* tertia; ἡ Τρίτη, -ης
wtórny secund(ari)us, 3; δεύτερος, 3
wtórować assecundo, 1, -āvi, -ātum; δευτερόω
wtrącać conicio, 3, -iēcī, -iectum; intercālo, 1, -āvi, -ātum; interpōlo, 1, -āvi, -ātum;
 immitto, 3, -misi, -missum; ínsero, 3, -serui, -sertum; εἰσωθέω; ἐμβάλλω
w. do więzienia in carcerem (in víncula) conicio, 3, -iēcī, -iectum; δεσμεύω;
 φυλακίζω
w. się íngero, 3, -gessi, -gestum; intervenio, 4, -veni, -ventum; πολυπραγμονεύω
w. się w mowę interfor, 1, -fatus sum; interloquor, 3, -locūtus sum; interpello, 1, -āvi, -
 ātum; προσλέγω
wtrącenie intercalatio, -ōnis *f.*; interpolatio, -ōnis *f.*; insertio, -ōnis *f.*; immissio, -ōnis *f.*;
 ὁ εἰσωθισμός, -οῦ; ἡ ἐμβολή, -ῆς

- w. się** ingerentia,-ae *f.*; interventio,-ōnis *f.*; ἡ πολυπραγμοσύνη,-ης
- w. się w mowę** interpellatio,-ōnis *f.*; ἡ πρόσλεξις,-εως
- wtracony** inclūsus, 3; interiectus, 3; intercalatus, 3; interpolatus, 3; intersertus, 3; ἑπακτός, 3
- wtręt** inclusio,-ōnis *f.*; infixus,-us *m.*; ἡ εἰσώθησις,-εως; ἡ ἐμβολή,-ῆς
- wtyczka** obturamentum,-i *n.*; ἡ ἐπιβύστρα,-ας
- wtykać** infīgo, 3,-fixi,-fixum; insero, 3,-serui,-sertum; infercio, 4,-fersi,-fertum; ἐμβύω; εἰσωθέω; ἐμπείρω
- wuj** avúncūlus,-i *m.*; ὁ θεῖος,-ου
- wujenka** avúncūla,-ae *f.*; ἡ γύνη τοῦ θείου
- wulgarny** vulgaris,-e; obscaenus, 3; δημοειδής,-ές; συρφετώδης,-ες
- Wulkan** Vulcānus,-i *m.*; Ἡφαιστος,-ου
Rzymskie bóstwo utożsamiane z greckim —> Hefajstosem.
- wulkan** vulcānus,-i *m.*; τὸ ἠφαίστειον,-ου
- wulkaniczny** vulcānicus, 3; ἠφαιστώδης,-ες
- wwiewać** insufflo, 1,-āvi,-ātum; ἐμφυσάω
- wwozić** ínveho, 3,-vexi,-vectum; importo, 1,-āvi,-ātum; εἰσάγω; εἰσκομίζω
- wwóz** importatio,-ōnis *f.*; invectio,-ōnis *f.*; ἡ εἰσαγωγή,-ῆς
- wy** vos; ὑμεῖς
- wybaczać** p. przebaczać
Amāre humānum est, humānum ignoscere est. Fácile aliis ignoscet, qui sua vitia nóverit.
- wybawca** liberātor,-ōris *m.*; redemptor,-ōris *m.*; salvātor,-ōris *m.*; sospitātor,-ōris *m.*; servātor,-ōris *m.*; ὁ σωτήρ,-ῆρος; ὁ ἐλευθερωτής,-οῦ; ὁ λυτρωτής,-οῦ
- wybawiać** líbero, 1,-āvi,-ātum *alqa re*; sóspito, 1,-āvi,-ātum; rédimo, 3,-ēmi,-emptum; salvo, 1,-āvi,-ātum; servo, 1,-āvi,-ātum; σφάζω; ἐλευθερόω; ἐρύω; ῥύομαι; λυτρόομαι
- wybawienie** liberatio,-ōnis *f.*; redemptio,-ōnis *f.*; salus,-ūtis *f.*; ἡ σωτηρία,-ας
- wybieg (podstęp)** astutia,-ae *f.*; dolus,-i *m.*; ambāges,-um *f.pl.*; afannae,-arum *f.pl.*; subterfugium,-ii *n.*; ὁ δόλος,-ου; ἡ μηχανή,-ῆς; ἡ μεθοδεία,-ας
- wybiegać** excurro, 3,-(cu)curri,-cursum; prorumpo, 3,-rūpi,-ruptum; ἐκτρέχω; (*naprzeciw*) *alicui* occurro, 3,-(cu)curri,-cursum; ἀντιτρέχω
- wybierać** (s)éligo, 3,-legi,-lectum (*deligere*); eximo, 3,-ēmi,-mptum; exopto, 1,-āvi,-ātum; expromo, 3,-ompsi,-omptum; ἐκλέγω; αἰρέομαι; αἰρετίζω; (προ)χειροτονέω; (*urzędników*) creo, 1,-āvi,-ātum; éligo, 3,-lēgi,-lectum; suffragor, 1,-ātus sum; *alqm* facio, 3, feci, factum *alqm*; σημαίνομαι
- wybieralny** electīvus, 3; electíbilis,-e; ἐκλεκτός, 3
- wybijać** excutio, 3,-cussi,-cussum; mulco, 1,-āvi,-ātum; καταθλάω
~ oko óculum effodio, 3,-fōdi,-fōssum; ~ **szybę** vitrum extundo, 3,-tūdi,-tūsum; ~ **zęby** edento, 1,-āvi,-ātum
- wybiórczy** electīvus, 3; ἐκλεκτικός, 3

wybitny conspicuus, 3; éminens,-entis; egregius, 3; praecēlens,-entis; illustris,-e; insignis,-e; ὑπερβάλλων,-ον; μεγαλοπρεπής,-ές; ἄκρος, 3; ἐκλεκτός, 3; ἐπιφανής,-ές; σπουδαῖος, 3

wybladly pállidus, 3; χλωρός, 3

wyblakly excoloratus, 3; décolor,-ōris; ἀχρώματος,-ον; ἕξανθος,-ον

wyborca elector,-ōris *m.*; suffragātor,-ōris *m.*; ὁ ἐκλογεύς,-έως; ὁ ψηφοφόρος,-ου

wyborczy electorālis,-e; electorius, 3; suffragatorius, 3; comitiālis,-e; ἐκλεκτικός, 3; ψηφοφορητικός, 3

wyborny éminens,-entis; excellens,-entis; exquisītus, 3; magníficus, 3; eximius, 3; egregius, 3; óptimus, 3; praestans,-antis; ἐκλεκτός, 3; ἕκλογος,-ον; ὑπερβάλλων,-ον

wyborowy delectus, 3; perfectus, 3; egregius, 3; eximius, 3; ἄριστος, 3; τέλειος, 3; βέλτιστος, 3

wybory suffragium,-ii *n.*; suffragatio,-ōnis *f.*; electio,-ōnis *f.*; ἡ ψηφοφορία,-ας

wybór (s)electio,-ōnis *f.*; optio,-ōnis *f.*; dilectus,-us *m.*; ἡ ἐκλογή,-ῆς; ἡ ἕκλεξις,-εως

wybrakowany defectīvus, 3; eiectus, 3; βεβλημμένος, 3

wybrany electus, 3; ἐκλεκτός, 3

wybredny fastidiōsus, 3; delicatus, 3; élegans,-antis; ὑπερακριβής,-ές

wybrnąć exeo, 4,-ii (-īvi),-itum; ἐκβαίνω; ἐξέρχομαι

wybroczyny suffusio,-ōnis *f.* (sánguinis); sugillatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐκχύμωσις,-εως; ἡ ἕκχυσις,-εως

wybryk excessus,-us *m.*; lusus,-us *m.*; ἡ ἕκβασις,-εως; τὸ ῥδιούργημα,-ατος
Lusus natūrae.

wybrzeże litus,-ōris *n.*; ripa,-ae *f.*; maritima,-ōrum *n.pl.*; ora,-ae *f.*; sinus,-us *m.*; ἡ ἄκτις,-ῆς; τὸ ἄκτιον,-ου; ἡ παραλία,-ας

wybrzuszenie varicósitas,-ātis *f.*; protumescencia,-ae *if.*; τὸ οἶδμα,-ατος

wybrzuszony protúmīdus, 3; οἰδηματώδης,-εος

wybuch eruptio,-ōnis *f.*; diruptio,-ōnis *f.*; explosio,-ōnis *f.*; ἡ ἕκρηξις,-εως

wybuchać erumpo, 3,-rūpi,-ruptum (dirumpĕre); explōdo, 3,-plōsi,-plōsum; ἕκρ ἠγγυμαι

wybuchowość explosibīlitas,-ātis *f.*; eruptibīlitas,-ātis *f.*; ἡ ἕκρηκτότης,-ητος

wybuchowy explosibīlis,-e; explosīvus, 3; dirumpens,-entis; ἕκρηκτικός, 3; (*o charakterze*) impetuōsus, 3; iracundus, 3; ὀρμητικός, 3

wybujałość exuberantia,-ae *f.*; luxuria,-ae *f.*; ἡ ὑπερβολή,-ῆς

wybujały exúberans,-antis; exsultans,-antis; luxuriōsus, 3; ὑπέρβολος,-ον

wychodzić exeo, 4,-īvi (-ii),-ītum; egredior, 3,-gressus sum; excēdo, 3,-cessi,-cessum (discedĕre, procedĕre); evādo, 3,-vāsi,-vāsum; evenio, 4,-vĕni,-ventum; ἐκβαίνω; ἀποβαίνω; ἕξιμι; ἐξέρχομαι; ἐκχωρέω; ἐξπορεύομαι

w. = **wyruszać** proficiscor, 3,-fectus sum; πορεύομαι

w. = **przesiedlać się** emigro, 1,-āvi,-ātum; ἐξοικέω

- w. za mąż** nubo, 3, nupsi, nuptum *alicui*; maritum duco, 3, duxi, ductum; uxōror, 1,-ata sum; νυμφεύομαι; γαμέω
- wychodźca** emigrans,-antis *m.*; emigrātor,-ōris *m.*; demigrātor,-ōris *m.*; ὁ ἐξοίκιστος,-ου
- wychodźstwo** emigratio,-ōnis *f.*; ἡ ἐξοίκησις,-εως
- wychować** edūco, 1,-āvi,-ātum; erudio, 4,-īvi,-ītum; éxcolo, 3,-lui,-ltum; instruo, 3,-struxi,-structum; instituo, 3,-stitui,-stitūtum; paedagōgo, 1,-āvi,-ātum; ἐκτρέφω; παιδεύω; παιδαγωγέω
- wychowanek** alumnus,-i *m.*; educatus,-i *m.*; τὸ παίδευμα,-ατος
- wychowanie** disciplīna,-ae *f.*; educatio,-ōnis *f.*; eruditio,-ōnis *f.*; nutrimentum,-i *n.*; paedagogatus,-us *m.*; institutio,-ōnis *f.*; humānitas,-ātis *f.*; ἡ παιδεία,-ας; ἡ παίδευσις,-εως; ἡ ἐκτροφή,-ῆς
- wychowawca** educātor,-ōris *m.*; moderātor,-ōris *m.*; erudītor,-ōris *m.*; instructor,-ōris *m.*; mōnitor,-ōris *m.*; nutritor,-ōris *m.*; paedagogus,-i *m.*; praeceptor,-ōris *m.*; ὁ παιδαγωγός,-οῦ; ὁ παιδευτής,-οῦ
- wychowawczy** educatīvus, 3; edūcans,-antis; docens,-entis; instítuens,-entis; παιδαγωγικός, 3; παιδευτικός, 3
- wychowawczyni** educatrix,-icis *f.*; ἡ παιδευτίς,-ίδος
- wychrzakać** éxscreo, 1,-āvi,-ātum; ἐκχρέμπτομαι
- wychudły** emaceratus, 3; maciatus, 3; macer, 3; macilentus, 3; λαγαρός, 3
- wychudzać** macio, 1,-āvi,-ātum; macefacio, 3,-fēci,-factum; λεπτόνω
- wychudzenie** emaciatio,-ōnis *f.*; macies,-ei *f.*; ἡ λέπτυνσις,-εως
- wychudzony** emaceratus, 3; maciatus, 3; λαγαρός, 3
- wychwalać** clarífico, 1,-āvi,-ātum; glorífico, 1,-āvi,-ātum; (di)laudo, 1,-āvi,-ātum; magnífico, 1,-āvi,-ātum; ἐνδοξάζω; αἰνέω; ἐγκωμιάζω; πανηγυρίζω; εὐλογέω; ἐπαινέω; ὕμνέω
- wychylać 1. (wypić)** vacuefacio, 3,-fēci,-factum; ἐκκανάσσω; **2. (odchylić)** declino, 1,-āvi,-ātum; ἐκκλίνω
- wyciąg 1. (ekstrakt)** extractum,-i *n.*; infusum,-i *n.*; succus,-i *m.*; τὸ ἀπόβλεγμα, -ατος; τὸ χύλισμα,-ατος; **2. (streszczenie)** summarium,-ii *n.*; breviarium,-ii *n.*; ἡ ἀνακεφαλαίωσις,-εως; **3. (rozciągnięcie)** extensio,-ōnis *f.*; ὁ τόνος,-ου; **4. (winda)** elevātor,-ōris *m.*; elevatrum,-i *n.*; ὁ ἀνελκυστήρ,-ῆρος; ὁ ἀναφορεύς, -έως; **5. (cytat z książki)** excarpsum,-i *n.*; excerptum,-i *n.* (*też plur.*); epítome,-is *f.*; ἡ ἐκλογή,-ῆς; ἡ ἐπιτομή,-ῆς
- wyciągać** éxtraho, 3,-traxi,-tractum; evello, 3,-velli,-vulsum; éruo, 3,-ui,-ūtum; ἀνασπάω; ἐξαιρέω; ἐκπετάννυμι; ἐξέλκω; ὀρέγω
- w. miecz** gladium stringo, 3, strinxi, strictum (edūco, 3,-xi,-ctum)
- w. pierwiastek** radicem éxtraho, 3,-traxi,-tractum
- w. np. rękę** manum pórrigo, 3,-rexi,-rectum (prófero,-fērrē,-tuli,-lātum); ἐκτείνω; ὀρέγω
- w. = rozciągać** extendo, 3,-tendi,-tensum; expando, 3,-pandi,-pansum (-passum);

ἐκτείνω

~ **wniosek** ratiócinor, 1, -ātus sum; ~ **na jaw** patefacio, 3, -fēci, -factum; ~ **los** sortior, 4, -ītus sum

wycie ululātus, -us *m.*; ἡ ὕλακή, -ῆς

wycieczka excursio, -ōnis *f.*; ἡ ἐκδρομή, -ῆς; (*zagraniczna*) peregrinatio, -ōnis *f.*

wyciek 1. (wypływ) effluentia, -ae *f.*; effluxio, -ōnis *f.*; effluxus, -us *m.*; emanatio, -ōnis *f.*; profluvium, -ii *n.*; ἡ ἐκροή, -ῆς; **2. (upław)** fluor, -ōris *m.*; effusio, -ōnis *f.*; effūsum, -i *n.*; ἡ ἕκχυσις, -εως

wyciekać effluo, 3, -fluxi, -fluxum; emāno, 1, -āvi, -ātum; ἐκρέω; ἐκχέομαι; (*kroplami*) exstillo, 1, -āvi, -ātum

wyciekanie profluvium, -ii *n.*; ἡ ἐκροή, -ῆς; (*kroplami*) stillicidium, -ii *n.*; ὁ σταλαγμός, -οῦ

wycieńczać emacio, 1, -āvi, -ātum; emácerō, 1, -āvi, -ātum; extenuo, 1, -āvi, -ātum; debíto, 1, -āvi, -ātum; ἐκτῆκω; τρώω

wycieńczenie emaciatio, -ōnis *f.*; emaceratio, -ōnis *f.*; extenuatio, -ōnis *f.*; ἡ ἕκτηξις, -εως

wycieńczony emaciatu, 3; extenuatu, 3; ἕκτηκτος, -ον

wycierać cónfrico, 1, -āvi, -ātum; detergo, 3, -tersi, -tersum (*extergere*); delēo, 2, -ēvi, -ētum; ἐξαλείφω; ἐκμάσσω; ἀποψάω

wycierpieć perpetior, 3, -pessus sum; perdūro, 1, -āvi, -ātum; pérfero, -férre, -tuli, -lātum; πάσχω

wycięcie excisio, -ōnis *f.*; abscisio, -ōnis *f.*; exsectio, -ōnis *f.*; resectio, -ōnis *f.*; amputatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐκτομία, -ας; ἡ ἐκτομή, -ῆς

wycięty excīsus, 3; resectus, 3; λαξευτός, 3; ἕκτομος, -ον

wycinać ámputo, 1, -āvi, -ātum; excīdo, 3, -cīdi, -cīsum; éxseco, 1, -secui, -sectum (*resecare*); ἐκκόπτω; ἐκτέμνω; λατομέω

w. w pień (na wojnie) caedo, 3, cecīdi, caesum; interficio, 3, -fēci, -fectum; contrúcido, 1, -āvi, -ātum; κατακόπτω

wycinek excisūra, -ae *f.*; fragmentum, -i *n.*; frustum, -i *n.*; pars, -rtis *f.*; τὸ ἕκτμημα, -ατος

wycisk 1. (nacisk) impressio, -ōnis *f.*; ὁ ἐπιπιεσμός, -οῦ; **2. (wyciśnięcie)** expressio, -ōnis *f.*; expressum, -um *n.*; vestigium, -ii *n.*; ὁ ἐκπιεσμός, -οῦ; ἡ ἀπόθλιψις, -εως

wyciskać éxprimo, 3, -pressi, -pressum; tórculo, 1, -āvi, -ātum; exsūco, 1, -āvi, -ātum; ἀποθλίβω; ἐκπιέζω

wyciśnięty 1. (naciśnięty) impressus, 3; ἐπιπιεστός, 3; **2. (wytłoczony)** expressus, 3; ἐκπιεστός, 3

wycofywać retracto, 1, -āvi, -ātum; révoco, 1, -āvi, -ātum; recipio, 3, -cēpi, -ceptum; ἀπάγω

w. się p. wracać

wyczekiwać exspecto, 1, -āvi, -ātum; ἐκδέχομαι

wyczekiwanie exspectatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐκδοχή, -ῆς; ἡ ἀποκαραδοκία, -ας

wyczekujący exspectans, -antis; exspectatīvus, 3; ἐκδεχόμενος, 3

wyczepać 1. (zmęczyć) defátigo, 1, -āvi, -ātum; debíto, 1, -āvi, -ātum; conficio, 3, -

- fēci,-fectum; ἐξαντλέω; κενόω; τρώω; **2. (wypróżniać)** exhaurio, 4,-hausi,-haustum; exinanio, 4,-īvi,-ītum; emulgēo, 2,-mulsi,-mulsum; κενόω
- wyczerpanie 1. (zmęczenie)** defatigatio,-ōnis *f.*; debilitatio,-ōnis *f.*; ὁ κάματος, -ου; ἡ ἐξάντλησις,-εως; **2. (wypróżnienie)** exhaustio,-ōnis *f.*; exinanitio-onis *f.*; ἡ κένωσις,-εως;
- wyczerpany 1. (zmęczony)** defatigatus, 3; fessus, 3; flaccidus, 3; flaccus, 3; márcidus, 3; καματηρός, 3; κατάπονος,-ον; **2. (wypróżniony)** exhaustus, 3; κενός, 3
- wyczolgać się** exserpo, 3,-serpsi,-serptum; erēpo, 3,-repsi,-reptum; ἐξέρπω
- wyczuwać** (prae)sentio, 4,-sensi,-sensum; (προ)αἰσθάνομαι
- wyczuwalny** sensibīlis,-e; αἰσθητός, 3; (*dotykiem*) palpábīlis,-e; ἄπτός, 3
- wyczyn** successus,-us *m.*; opus,-ēris *n.*; ἡ ἐξεργασία, -ας; τὸ ἄλκασμα,-ατος
- wyczyścić** emundo, 1,-āvi,-ātum; expurgo, 1,-āvi,-ātum; expolio, 4,-īvi,-ītum; eluo, 3,-ui,-ūtum; tergo (tergeo), 3 (2),-rsi,-rsum ἐκκαθαίρω; ἐκκαθαρίζω
- wyc** úlulo, 1,-āvi,-ātum; ὀλολύζω; ὠρύομαι
- wyćwiczony** exercitatus, 3; ἀσκητός, 3
- wyćwiczyć** exército, 1,-āvi,-ātum; pedocēo, 2,-cui,-ctum; ἐξασκέω
- wydać** edo, 3, édidi, éditum; ἐκδίδωμι; φύω
- w. pieniądze** insūmo, 3,-sumpsi,-sumptum; expendo, 3,-pendi,-pensum; δαπανάω
- w. owoce** fructífero, 1,-āvi,-ātum; fruges ferro, férre, tuli, lātum; καρποφορέω; καρπόω
- w. rozkaz** iubēo, 2, iussi, iussum; iussum pronuntio, 1,-āvi,-ātum; προστάττω; κελεύω
- w. wojnę** bellum ífero, inférre, íntuli, illātum; ἐκπολεμόω; ἐπιστρατεύω
- w. wyrok** iúdico, 1,-āvi,-ātum; sententio, 1,-āvi,-ātum; κρίνω; δίκην ἐπιτίθημι
- w. = zdradzić** trado, 3,-dīdi,-dītum (prodēre); παραδίδωμι; προδίδωμι
- ~ **uczte** épulas instruo, 3,-xi,-ctum; ~ **za mąż** marito, 1,-āvi,-ātum; iugo, 1, -avi,-atum; ~ **zapach** odōrem iacio, 3,-iēcī,-iectum; ~ **dźwięk** sonum emitto, 3,-mīsi,-missum; ~ **głos** vocem exprōmo, 3,-prompsi,-promptum; ~ **opinie** opinionem exprimo, 3,-pressi,-pressum; ~ **ustawę** legem pōno, 3,-sui,-situm; = **publikować** edēre, emittēre, divulgare, in lucem proférre, in públicum dare; ~ **się** apparēo, 2,-ui, -; vidēor, 2, visus sum
- wydajność** efficientia,-ae *f.*; effícacītas,-ātis *f.*; fertílitas,-ātis *f.*; ubertas,-ātis *f.*; ἡ ἐξεργασία,-ας
- wydajny** fecundus, 3; efficiens,-entis; effectīvus, 3; fértilis,-e; redditīvus, 3; ἐξεργαστικός, 3
- wydalać 1. (wypędzać)** expello, 3,-puli,-pulsum (depellēre); ἐξελαύνω; **2. (usuwać)** elimino, 1,-āvi,-ātum; relēgo, 1,-āvi,-ātum; ἐξάγω; **3. (wypróżniać się)** caco, 1,-āvi,-ātum; ἀποχωρέω; ἐκκρίνω; **4. (z ojczyzny)** expatrio, 1,-āvi,-ātum; ἐκπατρίζω
- wydalenie 1. (wypędzanie)** expulsio,-ōnis *f.*; depulsio,-ōnis *f.*; ἡ ἐξέλασις,-εως; **2. (usuwanie)** excretio,-ōnis *f.*; eliminatio,-ōnis *f.*; exmissio,-ōnis *f.*; evacuatio,-ōnis

f.; relegatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐξαγωγή, -ῆς

wydalina excrētum, -i *n.*; excrementum, -i *n.*; excretio, -ōnis *f.*; τὸ ἔκκριμα, -ατος; τὸ ὑπόστημα, -ατος

wydalniczy excretorius, 3; ἔκκριτικός, 3

wydalony excrētus, 3; eliminatus, 3; relegatus, 3; ἔκκριτος, -ον;

wydanie 1. (np. książki) editio, -ōnis *f.*; publicatio, -ōnis *f.*; ἡ ἔκδοσις, -εως; **2.**

(**zdradzenie**) proditio, -ōnis *f.*; delatio, -ōnis *f.*; denuntiatio, -ōnis *f.*; traditio, -ōnis *f.*; ἡ παράδοσις, -εως; ἡ πρόδοσις, -εως

wydarzenie actus, -us *m.*; casus, -us *m.*; eventus, -us *m.*; eventum, -i *n.*; factus, -us *m.*; factum, -i *n.*; τὸ πρᾶγμα, -ατος; τὸ σύμπτωμα, -ατος; ἡ συντυχία, -ας; τὸ ἐπεισόδιον, -ου

wydarzyć się evenio, 4, -vēni, -ventum; fio, fieri, factus sum; accidō, 3, -cidi, -; συντυγχάνω; συμβαίνω, γίγνομαι

wydatek dispendium, -ii *n.*; impensa, -ae *f.*; impendium, -ii *n.*; expensum, -i *n.*; erogatio, -ōnis *f.*; iactūra, -ae *f.*; sumptus, -us *m.*; τὸ δαπάνημα, -ατος; ἡ δαπάνη, -ης

wydatkować impendo, 3, -pendi, -pensum (expēdēre); insumo, 3, -sumpsi, -sumptum; erogo, 1, -āvi, -ātum; δαπανᾶω

wydatny magnus, 3; éminens, -entis; próminens, -entis; μακρός, 3

wydawać się vidēor, 2, visus sum; apparēo, 2, -parui, -; δοκεῖ μοι; ἔοικε(v)

Hómīni hómīne nihil pulchrius vidētur. Hómīnes meliores saepe videntur quam sunt revēra. Natūra omnes ea, quae bona videntur, sequuntur fugiuntque contraria.

wydawca éditor, -ōris *m.*; ὁ ἐκδότης, -ου

wydawnictwo officīna, -ae *f.* editorialis; domus, -us *f.* editoria; τὸ ἐκδοτικόν, -οῦ

wydawniczy editorius, 3; ἐκδοτικός, 3

wydać inflo, 1, -āvi, -ātum; ἐκφυσᾶω

wydech exhalatio, -ōnis *f.*; ex(s)piratio, -ōnis *f.*; ex(s)pirium, -ii *n.*; spíritus, -us *m.*

emissus; ἡ ἐκφύσησις, -εως; ἡ ἐκπνοή, -ῆς; ἡ ἀτμός, -ίδος; ἡ ἐκπνευσις, -εως

wydechowy ex(s)piratorius, 3; ἐκπνευματικός, 3

wydelikacac effémino, 1, -āvi, -ātum; mollio, 4, -īvi, -ītum; ἐκμαλάσσω

wydelikacenie mollitia, -ae *f.*; ἡ ἐκμάλαξις, -εως

wydęty inflatus, 3; túrgidus, 3; ἐντατός, 3

wydłubać éxtraho, 3, -traxi, -tractum; exfodio, 4, -fōdi, -fossum; excavo, 1, -āvi, -ātum; ἐκκόπτω

wydłużać elongo, 1, -āvi, -ātum; prodūco, 3, -xi, -ctum; longiorem facio, 3, feci, factum; (ἐκ)μηκύνω; μακρύνω; ἐκτείνω

wydłużenie elongatio, -ōnis *f.*; ἡ μήκυνσις, -εως

wydłużony elongatus, 3; ἐπιμήκης, -ες

wydma agger, -ēris *m.* arenōsus; vallum, -i *n.* arenōsum; τὸ ἄνδηρον, -ου ἀμμώδες

wydmuchanie exsufflatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐκφύσησις, -εως; ἡ ἐκπνοή, -ῆς

wydmuchać exsufflo, 1,-āvi,-ātum (proflare, deflare); ἐκφυσάω; ἐκπνέω
wydobycie extractio,-ōnis *f.*; ὁ ἐξελκυσμός,-οῦ
wydobyć deprōmo, 3,-prompsi,-promptum (expromēre); edo, 3, édidi, editum; efficio, 3,-fēci,-fectum; égero, 3,-gessi,-gestum; excipio, 3,-cepi,-ceptum; eripio, 3,-ripui,-reptum; érogo, 1,-āvi,-ātum; éxtraho, 3,-traxi,-tractum; prófero,-fēre,-tuli,-lātum; ἐκσπάω; ἐξέλκω; προφέρω; ἐκβάλλω; σπάομαι; ἐρύσσω
 ~ **miecz** gladium stringo, 3,-nxi,-ctum; ~ **na jaw** rétraho, 3,-xi,-ctum; ~ **na światło dzienne** in lucem éffero, effēre, éxtuli, elātum
wydolność 1. (pojemność) capācitas,-ātis *f.*; τὸ χωρητικότης,-ητος; **2. (dostateczna czynność)** sufficientia,-ae *f.*; ἡ ἱκανότης,-ητος
wydostać p. wydobyć
 w. **się** eluctor, 1,-ātus sum; elābor, 3,-lapsus sum; ἐκφεύγω
wydrażacz excavātor,-ōris *m.*; excavatrum,-i *n.*; ὁ κοιλαινοτήρ,-ῆρος
wydrażenie álveus,-i *m.*; cávitas,-ātis *f.*; caverna,-ae *f.*; excavatio,-ōnis *f.*; τὸ κοίλασμα,-ατος; ἡ ὀπή,-ῆς; ἡ κοιλάς,-άδος; ἡ κοιλότης,-ητος; τὸ γύαλον,-ου
wydrażony excavatus, 3; concavus, 3; vanus, 3; κοῖλος, 3
wydrażyć (éx)cavo, 1,-āvi,-ātum; caverno, 1,-āvi,-ātum; lacūno, 1,-āvi,-ātum; (ἐκ)κοιλαίνω
wydrukować ímpriro, 3,-pressi,-pressum; ἐκτυπόω
wydrwić deridēo, 2,-rīsi,-rīsum; deludífico, 1,-āvi,-ātum; elūdo, 3,-lūdi,-lūsum; ἐκπαίζω; ἐκμυκτηρίζω
wyduśić exsufflōco, 1,-āvi,-ātum; éxprimo, 3,-pressi,-pressum; ἐκπιέζω
wydychać exhālo, 1,-āvi,-ātum; ex(s)pīro, 1,-āvi,-ātum (respirare); efflo, 1,-āvi,-ātum; ἐκπνέω
wydymać inflo, 1,-āvi,-ātum; ἐμφυσάω
wydział divisio,-ōnis *f.*; departamentum,-i *n.*; sectio,-ōnis *f.*; disiunctio,-ōnis *f.*; τὸ τμήμα,-ατος; (*uniwersytecki*) facultas,-ātis *f.*; ordo,-īnis *m.*; ἡ σχολή,-ῆς
wydziedziczyć exherēdo, 1,-āvi,-ātum; hereditāte exclūdo, 3,-clūsi,-clūsum; ab hereditate submovēo, 2,-mōvi,-mōtum; ἐκκληρώω
wydziałać 1. (rozdzielać) (dis)tribuo, 3,-ui,-ūtum; dispensio, 1,-āvi,-ātum; emetior, 4,-ītus sum; διαδίδωμι; μερίζω; **2. (o organizmie)** excerno, 3,-crēvi,-crētum; secerno, 3,-crēvi,-crētum; ἐκκρίνω
wydziałający 1. (rozdzielający) (dis)tribuens,-entis; διάδοτος, 3; **2. (med.)** egestorius, 3; secrētans,-antis; ἐκκριτικός, 3
wydziałanie 1. (rozdzielanie) (dis)tributio,-ōnis *f.*; dispensatio,-ōnis *f.*; ἡ διάδοσις,-εως; **2. (med.)** defluxio,-ōnis *f.*; secretio,-ōnis *f.*; ἡ ἔκκρισις,-εως
wydzielina (med.) secrētum,-i *n.*; secretio,-ōnis *f.*; τὸ διαχώρημα,-ατος; τὸ ἔκκριμα,-ατος
wydzielniczy exacrinus, 3; excretorius, 3; ἐκκριτικός, 3
wydzierać eripio, 3,-ripui,-reptum; avello, 3,-vulsi,-vulsum; éxtraho, 3,-traxi,-tractum; ἐκσπάω
 w. **się** = **krzycheć** (ex)clāmo, 1,-āvi,-ātum; vociferor, 1,-ātus sum; ἐκκράζω;

ἐκβοάω

w. **się** = **wyrwać się** devínculor, 1, -ātus sum; elābor, 3, -lapsus sum; ἐξαιρέομαι
wydzierżawiać 1. (komuś) arendo, 1, -āvi, -ātum; μισθόω; **2. (od kogoś)** (e)loco, 1, -
āvi, -ātum *alqd apud alqm*; μισθόω

wyganiać *bannio, 4, -īvi, -ītum; deporto, 1, -āvi, -ātum; expatrio, 1, -āvi, -ātum; expello,
3, -puli, -pulsum; exsilio, 1, -āvi, -ātum; extérmino, 1, -āvi, -ātum; fugo, 1, -āvi, -ātum;
relēgo, 1, -āvi, -ātum; ἐξελαύνω; ἐκδιώκω
~ **z kraju** relegāre; aquā et igni intedīco, 3, -dixi, -dictum; ex patria eicio, 3, -iēci, -
iectum

wygarbować exdiscorio, 1, -āvi, -ātum; σκυλοδεψέω

wygarnać exprōmo, 3, -prompsi, -promptum; éxtraho, 3, -xi, -ctum; removēo, 2, -mōvi, -
mōtum; ἐκφέρω

wygasać exstinguor, 3, -stinctus sum; σβέννυμαι

wygasanie exstinctio, -ōnis *f.*; ἡ σβέσις, -εως

wygasać exstinguo, 3, -stinxi, -stinctum; σβέννυμι

wygięcie curvāmen, -īnis *n.*; (in)curvatio, -ōnis *f.*; curvatūra, -ae *f.*; flexio, -ōnis *f.*;
flexūra, -ae *f.*; tortus, -us *m.*; ἡ ἔκκλισις, -εως; ἡ κάμψις, -εως

wygięty recurv(at)us, 3; curvus, 3; flexus, 3; pandus, 3; καμπύλος, 3; ἔκκλιτος, -ον

wyginać (in)flecto, 3, flexi, flexum; (in)curvo, 1, -āvi, -ātum; intorquēo, 2, -torsi, -
tortum; ἐκκλίνω; κάμπω

wygląd apparentia, -ae *f.*; aspectus, -us *m.*; conspectus, -us *m.*; effigies, -ei *f.*; forma, -ae
f.; facies, -ei *f.*; hábitus, -us *m.*; praesentia, -ae *f.*; species, -ei *f.*; ἡ ὄρασις, -εως; τὸ
σχῆμα, -ατος; ἡ ὄψις, -εως; τὸ πρόσωπον, -ου; τὸ βλέμμα, -ατος; ἡ εἰδέα, -ας;
ἡ μόρφωσις, -εως; ἡ μορφή, -ῆς

wyglądać 1. (oczekiwać) exspecto, 1, -āvi, -ātum; ἐκδέχομαι; προσδοκάω; ἐλπίζω;
περιμένω; **2. (o wyglądzie zewn.)** aspectum (formam) habēo, 2, -ui, -itum;
φαίνομαι; **3. (patrzeć)** specto, 1, -āvi, -ātum; θεάομαι; βλέπω

wygladzać allevio, 1, -āvi, -ātum; deglabro, 1, -āvi, -ātum; erūgo, 1, -āvi, -ātum; lévigo,
1, -āvi, -ātum; (e)limo, 1, -āvi, -ātum; plano, 1, -āvi, -ātum; polio, 4, -īvi, -ītum; λειόω;
λεαίνω

wygladzanie applanatio, -ōnis *f.*; levigatio, -ōnis *f.*; limatio, -ōnis *f.*; politio, -ōnis *f.*;
ἡ λέανσις, -εως

wygladzony levigatus, 3; limatus, 3; polītus, 3; λεῖος, 3; ἔκκλιμος, -ον

wyglaszać declāmo, 1, -āvi, -ātum; dico, 3, -xi, -ctum; eloquor, 3, -locūtus sum; léctito,
1, -āvi, -ātum; nūncupo, 1, -āvi, -ātum; enuntio, 1, -āvi, -ātum; pronuntio, 1, -āvi, -
ātum; ἐξαγγέλλω; ἀποφθέγγομαι; ῥητορεύω

wyglodniały famélicus, 3; esuriens, -entis; νηστειρός, 3; πειναλέος, 3;
πεινητικός, 3

wyglodzenie inedia, -ae *f.*; ἡ νηστεία, -ας; ἡ πεῖνα, -ης

wyglodzić famífico, 1, -āvi, -ātum; cibo detinēo, 2, -ui, -tum; πεινοποιέω

wyglupiać się fatúito, 1, -āvi, -ātum; μοραίνω

wygnać p. wyganiać

wygnanie exsilium, -ii *n.*; expulsio, -ōnis *f.*; relegatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐξέλασις, -εως; ἡ φυγαδεΐα, -ας; ὁ ἐξορισμός, -οῦ
wygnaniec exsul, -ulis *m.*; prófugus, -i *m.*; extorris, -is *m.*; expulsus, -i *m.*; ὁ φυγάς, -άδος; ὁ ἐξόριστος, -ου
wygniatać éxprimo, 3, -pressi, -pressum; exurgĕo, 2, -ursi, -; ἐκπιέζω
wygoda cómmodum, -i *n.*; commóditas, -ātis *f.*; oportúnitas, -ātis *f.*; ἡ εὐκολία, -ας; ἡ ἄνεσις, -εως
wygodnie cómmode; εὐκολότερον
wygodny cómmodus, 3; idóneus, 3; oportūnus, 3; hábĭlis, -e; expeditus, 3; ἄνετος, -ον; εὐκολος, -ον
wygojenie sanatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐξιάτρευσις, -εως
wygotować excoquo, 3, -coxi, -coctum; elixo, 1, -āvi, -ātum; ἐκπέσσω
wygórowany exaggeratus, 3; ultra modum, nimius, 3; ὑπέρμετρος, -ον
wygrać vinco, 3, vici, victum; (*w zabawie*) elūdo, 3, -lūsi, -lūsum; νικάω; ἄρνημαι
wygrana victoria, -ae *f.*; τὸ νίκημα, -ατος; ἡ νίκη, -ης
wygrażać mín(it)or, 1, -ātus sum; insto, 1, -stiti, -, *alicui*; χαλεπαίνω
wygryzać erōdo, 3, -rōsi, -rōsum; ἐκδάκνω
wygrzebać eruo, 3, -ui, -ūtum; éxtraho, 3, -traxi, -tractum; éxhumo, 1, -āvi, -ātum; effodio, 3, -fōdi, -fossum; ἐξορύσσω
wygrzewać p. grzać
wygwizdać exsĭbilo, 1, -āvi, -ātum; ἐκσυρίζω
wyjaławiacz *autoclavum, -i *n.*; *sterelisātor, -ōris *m.*
wyjaławiać *steréliso, 1, -āvi, -ātum; stérilem efficio, 3, -fēci, -fectum; στειρώω
wyjaławianie sterelisatio, -ōnis *f.*; ἡ στείρωσις, -εως
wyjałowiony stérĭlis, -e; sterelisatus, 3; στειρώδης, -ες
wyjaśniać (de)clāro, 1, -āvi, -ātum; clarífico, 1, -āvi, -ātum; edĭssero, 3, -serui, -sertum; éxplico, 1, -āvi, -ātum; elímpido, 1, -āvi, -ātum; illustro, 1, -āvi, -ātum; explāno, 1, -āvi, -ātum; expōno, 3, -sui, -situm; intérpretor, 1, -ātus sum; ἐδηλόω; ἐξηγέομαι; ἐρμηνεύω; διασαφέω; φράζω; διανοίγω; ἐκτίθημι
wyjaśnienie clarificatio, -ōnis *f.*; explanatio, -ōnis *f.*; explicatio, -ōnis *f.*; illustratio, -ōnis *f.*; interpretatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐρμηνεία, -ας; ἡ ἐξήγησις, -εως; τὸ ἐξήγημα, -ατος
wyjawiać manifesto, 1, -āvi, -ātum; revĕlo, 1, -āvi, -ātum; détego, 3, -texi, -tectum; denūdo, 1, -āvi, -ātum; apperio, 4, -perui, -pertum; patefacio, 3, -fēci, -factum; prodo, 3, -dĭdi, -dĭtum; pando, 3, pandi, passum; signífico, 1, -āvi, -ātum; δηλόω; ἀποκαλύπτω; γνωρίζω; ἐμφανίζω; φωτίζω
wyjazd evectus, -us *m.*; egressus, -us *m.*; profectio, -ōnis *f.*; ἡ ἕξοδος, -ου
wyjać p. wyjmować
wyjątek exceptio, -ōnis *f.*; exemptio, -ōnis *f.*; ἡ ἐξαίρεσις, -εως
Exceptio firmat régulam. Nulla regula sine exceptione. Sine ulla exceptione.
za wyjątkiem excepto *z gen.*; παρεκτός *z gen.*
wyjątkowo exceptionáliter; ἐξαιρέτως

wyjątkowy exceptionālis,-e; extraordinarius, 3; eximius, 3; egregius, 3; praecipuus, 3; singularis,-e; ἐξαίρετος,-ον

wyjeżdżać évehor, 3,-vectus sum; proficiscor, 3,-fectus sum; démigro, 1,-āvi,-ātum; ἀποχωρέω; ἀποδημέω

wyjęcie extractio,-ōnis *f.*; ἡ ἐξαίρεσις,-εως

wyjmować éximo, 3,-ēmi,-emptum; excipio, 3,-cepi,-ceptum; (ex)prōmo, 3,-prompsi,-promptum; ἐκφέρω; προφέρω; ἐξέλκω; ἐκβάλλω; ἐξαιρέω

wyjście éxitus,-us *m.*; excursus,-us *m.*; éxodus,-i *m.*; egressus,-us *m.*; eventus,-us *m.*; profectio,-ōnis *f.*; proventus,-us *m.*; ἡ ἕξοδος,-ου; ἡ ἕκβασις,-εως; ἡ ἕκστασις,-εως

wyjściowy 1. (początkowy) initiālis,-e; ἕξαρχος,-ον; **2. (wychodzący)** exitīvus, 3; ostiālis,-e; ad exeundum destinatus, 3; ἐξόδιος,-ον

wyjść p. wychodzić

wyka vicia,-ae *f.*; ervum,-i *n.*; ἡ ἀφάκη,-ης; τὸ βικίον,-ου

wykadzanie fumigatio,-ōnis *f.*; ἡ κάπνισις,-εως

wykańczać consummo, 1,-āvi,-ātum; efficio, 3,-fēci,-fectum (perficere); effinio, 4,-īvi,-ītum; impetro, 1,-āvi,-ātum; patro, 1,-āvi,-ātum; quadro, 1,-āvi,-ātum; término, 1,-avi,-atum; último, 1,-avi,-atum; ἐπιτελέω; ἐκτελέω; ἐπασκέω; τελευτάω

wykarmić p. karmić

wykarmiony saginatus, 3; nutrītus, 3; σιτευτός, 3

wykaszczyć éxscreo, 1,-āvi,-ātum; ἐκβήσω

wykaz consignatio,-ōnis *f.*; repertorium,-ii *n.*; tabella,-ae *f.*; index,-icis *m.*; catálogo,-i *m.*; ὁ κατάλογος,-ου

wykazywać demonsto, 1,-āvi,-ātum; exhibeo, 2,-bui,-bitum; exprōmo, 3,-prompsi,-promptum; insínuo, 1,-āvi,-ātum; ostendo, 3,-ndi,-nsum; probó, 1,-āvi,-ātum; redarguo, 3,-ui,-ūtum; (ἐπι)δείκνυμι; ἀποδείκνυμι; παρατίθημι; συνίστημι

wyklęcie 1. (wykluczenie) excommunicatio,-ōnis *f.*; exclusio,-ōnis *f.*; anáthema, -atis *n.*; τὸ ἀνάθεμα,-ατος; ὁ ἀποκλεισμός,-οῦ; **2. (wypędzanie złego ducha)** exorcismus,-i *m.*; ὁ ἐξορκισμός,-οῦ

Anáthema sit!

wyklinać 1. (wykluczać) excommúnico, 1,-āvi,-ātum; anathemat(īz)o, 1,-āvi,-ātum; ἀναθεματίζω; ἐξαγίζω; ἐκκλείω; **2. (wypędzać złego ducha)** exorcīzo, 1,-āvi,-ātum; ἐξορκίζω

wykluczać exclūdo, 3,-clūsi,-clūsum; extérmino, 1,-āvi,-ātum; elímino, 1,-avi,-atum; excommúnico, 1,-āvi,-ātum; relēgo, 1,-āvi,-ātum; ἐκκλείω; ἐξολεθρεύω

wykluczenie excommunicatio,-ōnis *f.*; relegatio,-ōnis *f.*; exclusio,-ōnis *f.*; ὁ ἀποκλεισμός,-οῦ

wykluc się (pro)gérmino, 1,-āvi,-ātum; ovo exclūdor, 3,-clūsus sum; φύομαι

wyklad dissertatio,-ōnis *f.*; (prae)lectio,-ōnis *f.*; relatio,-ōnis *f.*; peroratio,-ōnis *f.*; auditio,-ōnis *f.*; schola,-ae *f.*; acróasis,-is *f.*; ἡ ἀκρόασις,-εως; τὸ μεθόδιον,-ου; ἡ διάλεξις,-εως; ἡ εἰσήγησις,-εως; ἡ ἕκθεσις,-εως

wykladać 1. (kłaść) expōno, 3, -posui, -pōsitum; exhibēo, 2, -bui, -bitum; exprōmo, 3, -prompsi, -promptum; ἐκτίθημι; προτίθημι; **2. (nauczać)** docēo, 2, -ui, -ctum; dīssero, 3, -serui, -sertum; ἐxplico, 1, -āvi, -ātum; enarro, 1, -āvi, -ātum; réfero, -fēre, -tuli, -lātum; εἰσηγέομαι; φράζω; ἐξηγέομαι; ἐκτίθημι

wykladnia interpretatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐξήγησις, -εως

wykladnik (mat.) expōnens, -entis *m.*; ὁ ἐκθετικός, -οῦ

wykladowca dissertātor, -ōris *m.*; magister, -tri *m.*; lector, -ōris *m.*; professor, -ōris *m.*; relātor, -ōris *m.*; ὁ ἐξηγητής, -οῦ

wykladowy dissertatīvus, 3; lectorius, 3; ad lectionem āttinens, -entis; ἐκθετικός, 3
w. sala auditorium, -ii *n.*; τὸ ἀκροατήριον, -ου

wyklus effodio, 3, -fōdi, -fossūm; ἐκκεντέω

wykoleić devio, 1, -āvi, -ātum; deicio, 3, -iēcī, -iectum; ἐκτροχάζω

wykolejenie deviatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐκτρόχασις, -εως

wykonalny exsequībīlis, -e; factībīlis, -e; effectībīlis, -e; τελετός, 3

wykonanie actio, -ōnis *f.*; consummatio, -ōnis *f.*; effectio, -ōnis *f.*; effectus, -us *m.*; exsecutio, -ōnis *f.*; fabricatio, -ōnis *f.*; factūra, -ae *f.*; perfectio, -ōnis *f.*; τὸ τέλος, -εως; ἡ τελείωσις, -εως; ἡ τελευτή, -ῆς

wykonawca actor, -ōris *m.*; consummātor, -ōris *m.*; confector, -ōris *m.*; exactor, -ōris *m.*; exsecutor, -ōris *m.*; factor, -ōris *m.*; fabricātor, -ōris *m.*; ὁ τελειωτής, -οῦ; ὁ πράκτωρ, -ορος

wykonawczy exsecutīvus, 3; ἐκτελευτικός, 3

wykonywać ago, 3, egi, actum; conficio, 3, -fēcī, -fectum (efficēre, perficēre); consummo, 1, -āvi, -ātum; effectuo, 1, -āvi, -ātum; exercēo, 2, -ui, -itum; exigo, 3, -ēgi, -actum; exsequor, 3, -secūtus sum; facio, 3, feci, factum; impetro, 1, -āvi, -ātum; patro, 1, -āvi, -ātum; *realīso, 1, -āvi, -ātum; (ἐκ)τελευτάω; (ἐκ)τελέω; κατεργάζομαι; πράσσω

wykończyć p. wykańczać

wykończenie consummatio, -ōnis *f.*; confectio, -ōnis *f.*; perfectio, -ōnis *f.*; ὁ ἀπαρτισμός, -οῦ; ἡ τελευτή, -ης; ἡ κατάρτισις, -εως; ὁ καταρτισμός, -οῦ; τὸ τέλος, -εως

wykończony 1. (wykonany) perfectus, 3; τέλειος, 3; **2. (zmęczony)** defatigatus, 3; κατάπονος, -ον; κατάκοπος, -ον

wykop fossūra, -ae *f.*; fossa, -ae *f.*; ἡ ἐξόρυξις, -εως

wykopywać (ef)fodio, 3, -fōdi, -fossūm; eruo, 3, -ui, -ūtum; ἐxhumo, 1, -āvi, -ātum; ἐξορύσσω; λαχαίνω

wykorzeniać erādico, 1, -āvi, -ātum; erunco, 1, -āvi, -ātum; exstirpo, 1, -āvi, -ātum; eructo, 1, -āvi, -ātum; ἐκριζόω

wykorzenie eradicatio, -ōnis *f.*; exstirpatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐκρίζωσις, -εως

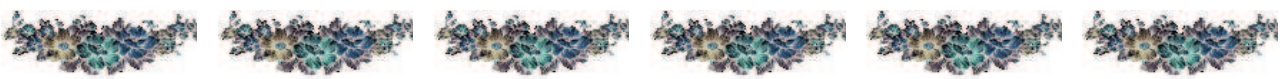
wykorzystywać 1. (korzystać) *utilīso, 1, -āvi, -ātum; *alqa re* utor, 3, usus sum; *alqa re* fruor, 3, fructus sum; χράομαι; **2. (nadużywać)** abūtor, 3, -ūsus sum; ἐκχρεματίζομαι

wykraczać egredior, 3, -ressus sum; excēdo, 3, -cessi, -cessum; ἐκβαίνω

wykres forma,-ae *f.*; diagramma,-atis *n.*; graphis,-idis *f.*; τὸ διαγράμμα,-ατος; τὸ σχεδίου,-ου
wykreślać 1. (liniować) delíneo, 1,-āvi,-ātum; διαγράφω; **2. (wymazywać)** oblittero, 1,-āvi,-ātum; delēo, 2,-ēvi,-ētum; ἐξαλείφω; ἐκγράφω; ψάω
wykreślny delinearis,-e; gráphicus, 3; γραφικός, 3
wykręcać deprāvo, 1,-āvi,-ātum; extorquēo, 2,-torsi,-tortum; διαστρέφω; (**w. się**) tergiversor, 1,-ātus sum; tricor, 1,-ātus sum; ἐπιστρέφομαι
wykręcenie extorsio,-ōnis *f.*; ἡ διαστροφή,-ῆς; τὸ διάστρεμμα,-ατος
wykręć ambāges,-um *f.pl.*; argutiae,-arum *f.pl.*; affānae,-arum *f.pl.*; subterfugium,-ii *n.*; ὁ δόλος,-ου; ἡ μηχανή,-ῆς; ἡ μεθοδεία,-ας
wykrętny falsus, 3; non sincērus, 3; δόλος, 3
wykroczenie excessus,-us *m.*; excessio,-ōnis *f.*; delictum,-i *n.*; peccatum,-i *n.*; reātus,-us *m.*; transgressio,-ōnis *f.*; ἡ ἔκβασις,-εως; ἡ παράβασις,-εως
wykrój exsectio,-ōnis *f.*; excisio,-ōnis *f.*; ἡ ἔκτμησις,-εως; ἡ ἔκτομή,-ῆς
wykrwawienie exsanguinatio,-ōnis *f.*; ἡ ἔξαιμάτωσις,-εως
wykrwawiony exsanguinatus, 3; ἔξαιμος,-ον
wykrywacz detector,-ōris *m.*; ὁ ἐξευρετικός,-οῦ
wykrywać deprōmo, 3,-prompsi,-promptum; détego, 3,-texi,-tectum; excondo, 3,-dīdi,-dītum; investīgo, 1,-āvi,-ātum; reperio, 4,-rui,-rtum; révelo, 1,-āvi,-ātum; ἐξευρίσκω
wykrzykiwać exclāmo, 1,-āvi,-ātum (proclamare); ovo, 1,-āvi,-ātum; ἐκβοάω; φωνέω; κραυγάζω
wykrzyknik exclamatio,-ōnis *f.*; τὸ κλητικόν,-οῦ
wykrzywiać deprāvo, 1,-āvi,-ātum; incurvo, 1,-āvi,-ātum; (dis)torquēo, 2,-torsi,-tortum (detorquēre); ἐκστρέφω; διαστρέφω; ἐκκλίνω
wykształcenie cultūra,-ae *f.*; disciplīna,-ae *f.*; eruditio,-ōnis *f.*; humánitas,-ātis *f.*; perpolitio,-ōnis *f.*; instructio,-ōnis *f.*; ἡ μόρφωσις,-εως; ἡ κατάρτισις,-εως
wykształcony cultus, 3; disciplinatus, 3; erudītus, 3; litteratus, 3; instructus, 3; perpolitus, 3; speciatus, 3; μεμορφωμένος, 3; λόγιος, 3
wyksztusić éxscreo, 1,-āvi,-ātum; expéctoro, 1,-āvi,-ātum; extussio, 4,-īvi,-ītum; ἐκβήσω
wyksztuszający expéctorans,-antis; extussīvus, 3; ἐκβήσων,-ουσα,-ον
wyksztuszanie expectoratio,-ōnis *f.*; ἡ ἔκβηξις,-εως
wykształcony expéctorans,-antis; ἐκβηκτικός, 3
wykuć extundo, 3,-tūdi,-tūsum; insculpo, 3,-psi,-ptum; excūdo, 3,-cūdi,-cūsum; ἐκχαλκεύω
wykup redemptio,-ōnis *f.*; clarigatio,-ōnis *f.*; repensio,-ōnis *f.*; ἡ (ἐκ)λύτρωσις,-εως; ἡ ἀπολύτρωσις,-εως
wykupić rédimo, 3,-ēmi,-emptum; redempto, 1,-āvi,-ātum; rependo, 3,-pendi,-pensum; ἐξαγοράζω; λυτρόομαι; (**w. zastaw**) repígnoro, 1,-āvi,-ātum
wykurzać (kadzić) suffūmigo, 1,-āvi,-ātum; suffio, 4,-īvi,-ītum; ἐκτύφω

wykusz proiectūra,-ae *f.*; ἡ πρόθεσις,-εως
wykuty extūsus, 3; ἐξήλατος,-ον
wykwalikowany qualificatus, 3; professionis suae perītus, 3; ἱκανός, 3
wykwintność elegantia,-ae *f.*; amoenitas,-ātis *f.*; cultus,-us *m.*; cultūra,-ae *f.*;
 urbānitas,-ātis *f.*; ἡ κομψότης,-ητος
wykwintny élegans,-antis; exquisītus, 3; urbanus, 3; cultus, 3; κομψός, 3
wykwit efflorescentia,-ae *f.*; τὸ ἐξάνθημα,-ατος
wylenie (się) effusio,-ōnis *f.*; ἡ ἔκχυσις,-εως
wylatywać évolo, 1,-āvi,-ātum (prónolare); ἐκπέτομαι
wyładować descendo, 3,-ndi,-nsum; *ad alqd* ápplico, 1,-āvi,-ātum; ἐκβαίνω
wyłać progerminatio,-ōnis *f.*; pullulatio,-ōnis *f.*; ἡ ἔκφυσις,-εως; ἡ ἐκκόλαψις,-εως;
 ἡ ἐκγλυφή,-ῆς
wyleczenie sanatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐξιάτρευσις,-εως; ἡ ἐξάκεσις,-εως
wylegiwać się cúbito, 1,-āvi,-ātum; κλίνω
wylew 1. (wysiąk) effusio,-ōnis *f.*; effluxus,-us *m.*; ἡ ἐκροή,-ῆς; ἡ ἔκχυσις,-εως; **2.**
 (powódź) diluvies,-ei *f.*; diluvium,-ii *n.*; inundatio,-ōnis *f.*; eluvio,-ōnis *f.*; ἡ πλ
 ἡμυρα,-ας; ὁ κατακλυσμός,-οῦ
wylewać effundo, 3,-fūsi,-fūsum; ἐκχέω; ἐκχύννω
w. na ofiarę délibo, 1,-āvi,-ātum; σπένδω
w. się effluo, 3,-fluxi,-fluxum; emāno, 1,-āvi,-ātum; exundo, 1,-āvi,-ātum; abundo,
 1,-āvi,-ātum; βρύω; ἐκρέω; κατακλύζομαι; ἐκχύννομαι
wylewny (szczery) apertus, 3; παρρησιαστικός, 3
wyleźć p. wylazić
wylęg progerminatio,-ōnis *f.*; pullulatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐκγλυφή,-ῆς; ἡ ἐκκόλαψις,-εως;
 ἡ νοσσιά,-ᾶς
wylęgać się (pro)gérmino, 1,-āvi,-ātum; incubo, 1,-āvi,-ātum; ab ovo exclūdor, 3,-
 clūsus sum; ἐκφύομαι; ἐκκολάπτομαι; ἐκλέπομαι
wylęgający się incubatīvus, 3; ἐκφυόμενος, 3
wylęgarka *incubātor,-ōris *m.*; *incubatrum,-i *n.*; ὁ ἐκκολαπτήρ,-ῆρος
wylęgarnia incubatorium,-ii *n.*; τὸ ἐκκολαπτήριον,-ου
wyliczać enúmero, 1,-āvi,-ātum; específico, 1,-āvi,-ātum; cómputo, 1,-āvi,-ātum;
 ratiocinor, 1,-ātus sum; ἐξαριθμέω
wyliczanie (wymienianie) enumeratio,-ōnis *f.*; (*obliczanie*) computatio, -onis *f.*;
 ratiocinium,-ii *n.*; ἐξαρίθμησις,-εως
wylizywać elingo, 3,-linxi,-lictum; *alqd* fello, 1,-āvi,-ātum; ἐκλείχω
wylosować (e)sortior, 4,-ītus sum; ἐκλαγχάνω
wylot 1. (otwór) emissarium,-ii *n.*; forāmen,-īnis *n.*; faux,-cis *f.*; orificium, -ii *n.*;
 ostium, -ii *n.*; os, ōris *n.*; τὸ στόμα,-ατος; ἡ ἔξοδος,-ου; **2. (odlot)** evolutio, -
 onis *f.*; ἡ ἔκπτυσις,-εως
wylotowy orificiālis,-e; ἐξοδικός, 3

wyludniać depópulor, 1, -ātus sum; desōlo, 1, -āvi, -ātum; ἐρημόω
wyludniony depopulatus, 3; dishabitatus, 3; desertus, 3; vastus, 3; ἐρήμος, 3
wyładnieć pulchresco, 3, -cui, -; καλλύνομαι
wyładować *alqd* deónero, 1, -āvi, -ātum (exonerare); excárrico, 1, -āvi, -ātum; exinanio, 4, -īvi, -itum; ἐκφορτίζω; ἀποφορτίζομαι
wyładowanie excarricatio, -ōnis *f.*; ἡ ἀποφόρτησις, -εως
wyładowywacz excarricātor, -ōris *m.*; ὁ ἐκφορτής, -οῦ
wyładunek excarricatus, -us *m.*; excarricatio, -ōnis *f.*; exoneratio, -ōnis *f.*; ὁ ἐκφορτισμός, -οῦ
wyłamać effringo, 3, -frēgi, -fractum; excīdo, 3, -cīdi, -cīsum; rumpo, 3, -pi, -ptum; ἐξάρασσω; ἀπορρήγνυμι; ἐκκλάω
wyłamanie effractio, -ōnis *f.*; excisio, -ōnis *f.*; ἡ ἀπόρρηξις, -εως; ἡ ἔκρηξις, -εως
wyłaniać (ex)prōmo, 3, -prompsi, -promptum; emergo, 3, -rsi, -rsum; prófero, -fēre, -tuli, -lātum; ἐκφαίνω; (**w. się**) emergor, 3, -mersus sum; surgo, 3, -rexi, -rectum; exeo, 4, -ii (ivi), -itum; ἐκφαίνομαι
wyłapać captīvo, 1, -āvi, -ātum; deprehendo, 3, -ndi, -nsum; intercipio, 3, -cēpi, -ceptum; ἐκλαμβάνω; ἀγρέω
wyłazić erēpo, 3, -repsi, -reptum; egredior, 3, -gressus sum; evādo, 3, -vāsi, -vāsum; ἐξέρχομαι; ἐκβαίνω; ἐξέρπω
wyłączać disiungo, 3, -nxi, -nctum; elimino, 1, -āvi, -ātum; eximio, 3, -emi, -emtum; excommúnico, 1, -āvi, -ātum; exclūdo, 3, -clūsi, -clūsum; séparo, 1, -āvi, -ātum; ségrego, 1, -āvi, -ātum; sepōno, 3, -sui, -situm; ἐκκλείω; ἐξαιρέω; ἀφορίζω
wyłączenie disiunctio, -ōnis *f.*; excommunicatio, -ōnis *f.*; exclusio, -ōnis *f.*; eliminatio, -ōnis *f.*; exemptio, -ōnis *f.*; separatio, -ōnis *f.*; segregatio, -ōnis *f.*; sepositio, -ōnis *f.*; ἡ ἐξάιρεσις, -εως
wyłącznie exclusīve, solum, tantum, únice; ἐξαιρέτως
wyłączny proprius, 3; praecípuus, 3; singularis, -e; ἐξάιρετος, 3
wyłom effractio, -ōnis *f.*; ἡ διασφαγή, -ῆς
wyłonienie (ex)promptio, -ōnis *f.*; exteriorisatio, -ōnis *f.*; antepositio, -ōnis *f.*; ἡ ἐκφάνεια, -ας
wyłonić p. wyłaniać
wyłożenie expositio, -ōnis *f.*; prolatio, -ōnis *f.*; exhibitio, -ōnis *f.*; ἡ ἐκθεσις, -εως; ἡ πρόθεσις, -εως
wyłożyć p. wykładać
wyłudzać eblandior, 4, -ītus sum; elicio, 3, -cui, -citum; núnidinor, 1, -ātus sum; ἐκχρηματίζομαι
wyłudzenie nundinatio, -ōnis *f.*; ὁ ἐκχρηματισμός, -οῦ
wyługowanie elixiratio, -ōnis *f.*; extractio, -ōnis *f.*
wyłupiasty convexus, 3; κυρτός, 3
wyłupić eruo, 3, -ui, -ūtum; effodio, 3, -fōdi, -fossam; excāvo, 1, -āvi, -ātum; ἐξορύσσω; ἐκκόπτω; ἐξαιρέω
wyłuszczyć, wyluskiwać enúcleo, 1, -āvi, -ātum; exuo, 3, -ui, -ūtum exgrāno, 1, -āvi, -

ātum; ἐκκοκκίζω

wyluszczenie enucleatio, -ōnis *f.*; ὁ ἐκκοκκισμός, -οῦ

wylysieć decalvo, 1, -āvi, -ātum; deglabro, 1, -āvi, -ātum; φαλακρόομαι

wylysienie decalvatio, -ōnis *f.*; deglabratio, -ōnis *f.*; ἡ φαλάκρωσις, -εως

wyłyżeczowanie excochleatio, -ōnis *f.*; ὁ ἐκκοχλιαρισμός, -οῦ

wymachiwać *alqd* āgito, 1, -āvi, -ātum; movĕo, 2, mōvi, mōtum; ἀνακινέω

~ **mieczem** gladium vibro, 1, -āvi, -ātum; ~ **rękami** brachia iacto, 1, -āvi, -ātum

wymagać éxigo, 3, -ēgi, -actum; exposco, 3, -poposci, -; flágitō, 1, -āvi, -ātum; *ab alqo*

peto, 3, -īvi, -ītum; póstulo, 1, -āvi, -ātum; prociĕo, 2, -īvi, -ītum; rogo, 1, -āvi, -ātum;

stípulo, 1, -ātus sum; ἀπαιτέω; παραβιάζομαι

wymagający éxigens, -entis; sevĕrus, 3; ἀπαιτητικός, 3

wymaganie exigentia, -ae *f.*; condicio, -ōnis *f.*; (ex)postulatio, -ōnis *f.*; postulātum, -i *n.*;

ἡ ἀπαίτησις, -εως

wymarły exstinctus, 3; (e)mórtuus, 3; vácuus, 3; vastus, 3; ἔκθνητος, -ον; θνητός, 3

wymarsz profectio, -ōnis *f.*; ἡ ἄπαρσις, -εως

wymarzony esomniatus, 3; ideālis, -e; fictus, 3; ἐκφантаζόμενος, 3

wymarzyć somnio mihi *alqd* fingo, 3, -nxi, -ctum; ἐκφαντάζω

wymawiać artículo, 1, -āvi, -ātum; eloquor, 3, -locūtus sum; pronuntio, 1, -āvi, -ātum;

effor, 1, -fatus sum; ἀρθρώω; λέγω; ἐξερέω

w. się tergiversor, 1, -ātus sum; excūsor, 1, -ātus sum; ἀρνέομαι; παραιτέομαι

wymawianie articulatio, -ōnis *f.*; pronuntiatio, -ōnis *f.*; eloquentia, -ae *f.*; locutio, -onis

f.; ἡ ἄρθρωσις, -εως; ὁ λόγος, -ου; ἡ προφορά, -ᾶς; (**w. się**) tergiversatio, -ōnis

f.; excusatio, -ōnis *f.*; ἡ ἄρνησις, -εως

wymazać abstergo, 3, -tersi, -tersum; delĕo, 2, -ēvi, -ētum; oblittero, 1, -āvi, -ātum; tollo,

3, sústuli, sublātum; ἐξαλείφω; ψάω

wymiana commutatio, -ōnis *f.*; permutatio, -ōnis *f.*; ἡ ἀλλαγὴ, -ῆς; ἡ ἄλλαξις, -εως;

ἡ παραλλαγὴ, -ᾶς

~ **listów** epistularum (litterarum) commercium, -ii *n.*; ~ **pieniędzy** nummorum

(pecuniae) permutatio, -ōnis *f.*

wymiar diameter, -tris *f.*; (di)mensio, -ōnis *f.*; mensūra, -ae *f.*; τὸ μέτρομα, -ατος

wymieniać 1. (nazywać) nómino, 1, -āvi, -ātum; dico, 3, dixi, dictum; ἐξονομάζω; **2.**

(**wspominać**) (com)mémoro, 1, -āvi, -ātum; μιμνσκω; **3. (wyliczać)** enúmero, 1, -

āvi, -ātum; ἐξαριθμέω; **4. (zmieniać)** commūto, 1, -āvi, -ātum (permutare);

ἀλλάσσω; ἀντιβάλλω

wymienialny commutábīlis, -e; permutábīlis, -e; ἀλλακτός, 3; (*waluta*) convertíbilis, -e

wymieniony 1. (nazwany) nominatus, 3; dictus, 3; vocatus, 3; ἐξωνομαζόμενος, 3;

2. (wspomniany) commemoratus, 3; ἀναμνηστός, 3; **3. (wyliczony)** enumeratus,

3; ἐξαριθμημένος, 3; **4. (zmieniony)** commutatus, 3; permutatus, 3;

μεταλλακτός, 3; **5. (wyżej wspomniany)** supradictus, 3; προειρημένος, 3

wymiennosc commutabīlitas, -ātis *f.*; permutabīlitas, -ātis *f.*; ἡ ἀλλακτότης, -ητος

wymienny commutabilis,-e; (ἀντ)ἀλλακτικός, 3

wymierny mensibilis,-e; μετρητός, 3

wymierzać emetior, 4,-mensus sum (demetīri); ἔκμετρέω

w. **dokładnie** modífico, 1,-āvi,-ātum

w. **sprawiedliwość** ius dico, 3,-xi,-ctum; δίκην τίθημι (λαμβάνω); κρίνω

w. **surową karę in alqm** gráviter animadverto, 3,-ti,-sum; sevēre punio, 4,-īvi,-ītum;
τιμωρέω

wymię mamma,-ae f.; rumen,-īnis n.; ruma,-ae f.; uber,-ēris n.; ὁ μαστός,-οῦ

Vicīnum pecus grandius uber habet.

wymijać évito, 1,-āvi,-ātum; postergo, 1,-āvi,-ātum; praetereo, 4,-īvi (-ii),-ítum;

ἔκτρέπομαι; παρέρχομαι

wymijający évitans,-antis; evitatīvus, 3; ἔκτρεπτικός, 3

wymijanie evitatio,-ōnis f.; ἡ ἔκτροπή,-ῆς

wymiotny vomitorius, 3; vómicus, 3; ἔξεραματικός, 3

wymiotować eructo, 1,-āvi,-ātum; vómito, 1,-āvi,-ātum; vomo, 1,-ui,-ítum; ἔξεράω;

ἐρέυγομαι; (na morzu) nauseo, 1,-āvi,-ātum; ναυτιάω

wymioty vómitus,-us m.; vomitio,-ōnis f.; ructus,-us m.; τὸ ἔξέραμα,-ατος;

ἡ ἀπέρασις,-εως

wymknać się elābor, 3,-lapsus sum; ἐκφεύγω; ἔξέρπω; ἔξαναδύομαι; ἀλέομαι

wymowa dictio,-ōnis f.; eloquentia,-ae f.; locutio,-ōnis f.; pronuntiatio,-ōnis f.;

facundia,-ae f.; ἡ προφορά,-ᾶς; ἡ εὐφράδεια,-ας; (wyróżna) articulatio,-ōnis f.;

ἡ ἄρθρωσις,-εως

wymowność eloquentia,-ae f.; facundia,-ae f.; ἡ εὐλογία,-ας; ἡ ῥητορεία,-ας

Morbi non eloquentiā, sed remédiis curantur.

wymowny 1. (elokwentny) eloquens,-entis; disertus, 3; facundus, 3; ῥητορικός, 3;

2. (oczywisty) manifestus, 3; significans,-antis; ἐπιφανής,-ές

Facundus est error, cum simplex sit veritas. Facundus comes in via pro vehiculo est.

wymówka (wykręt) causa,-ae f.; excusatio,-ōnis f.; praetextus,-us m.; defensio,-ōnis

f.; ἡ πρόφασις,-εως; ἡ ἔφεξις,-εως; ἡ μύνη,-ης; ἡ σκῆψις,-εως

wymusić extorquēo, 2,-torsi,-tortum; éxprimo, 3,-pressi,-pressum; efflágito, 1,-āvi,-

ātum; ἔξαναγκάζω

wymuszenie extorsio,-ōnis f.; effagitatio,-ōnis f.; expressio,-ōnis f.; vis f.; ἡ (ἔξ)

ἀνάγκη,-ης; τὸ ἔξανάγκασμα,-ατος

wymuszony extortus, 3; expressus, 3; quaesitus, 3; ἀναγκαστός, 3

wymyć eluo, 3,-ui,-ūtum; ἐκλούω

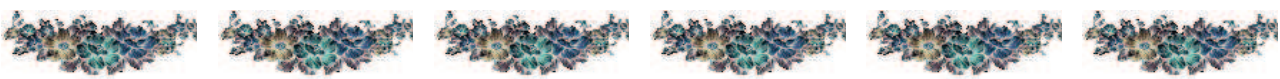
wymykać się elābor, 3,-lapsus sum; effugio, 3,-fugi,-fúgitum; clam digredior, 3,-

gressus sum; ἐκφεύγω; ἔξαναδύομαι

wymysł (con)fictio,-ōnis f.; commentum,-i n.; inventio,-ōnis f.; mendacium,-ii n.; τὸ

εὔρημα,-ατος; ἡ ἐνθύμησις,-εως

wymyślać confingo, 3,-finxi,-fictum; excógito, 1,-āvi,-ātum; invenio, 4,-vēni,-

ventum; invento, 1,-āvi,-ātum; fábrico, 1,-āvi,-ātum; machinor, 1,-ātus sum; (ἐξ)εὐρίσκω; ἐνθυμέομαι

wymyślny exquisītus, 3; ἐκλεκτικός, 3; εὐρετικός, 3

wymyślony excogitatus, 3; confictus, 3; πλαστός, 3; εὐρημένος, 3

wymywać eluo, 3,-ui,-ūtum; eluo, 1,-āvi,-ātum; elavo, 1,-āvi,-ātum; ἐκλούω; ἐκπλύνω

wymywanie eluatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐκλούησις; ἡ ἐκπλυσις,-εως

wynagradzać gratífico, 1,-āvi,-ātum; praemio, 1,-āvi,-ātum; remúneror, 1,-ātus sum; (re)compenso, 1,-āvi,-ātum; rependo, 3,-ndi,-nsum; ἀμείβω; τελέω; μισθόω

w. za krzywdę alicui de iniuriis satisfacio, 3,-fēci,-factum; ἀντιδίδωμι

wynagrodzenie merces,-ēdis *f.*; recompensatio,-ōnis *f.*; remuneratio,-ōnis *f.*;

retributio,-ōnis *f.*; praemium,-ii *n.*; pretium,-ii *n.*; stīps,-pis *f.*; ἡ ἀμοιβή,-ῆς; ἡ τιμή,-ῆς; ὁ ὀψώνιον,-ου; (*robory*) salarium,-ii *n.*; ὁ μισθός,-οῦ; (*w wojsku*) stipendium,-ii *n.*; ἡ μισθοδοσία,-ας; (*za szkody*) compensatio,-ōnis *f.*; satisfactio,-ōnis *f.*; ἡ ἀντίδοσις,-εως

wynajdować excógito, 1,-āvi,-ātum; exquiro, 3,-quisīvi,-quisītum; invenio, 4,-vēni,-ventum; invento, 1,-āvi,-ātum; reperio, 4, répperi, repertum; máchinor, 1,-ātus sum; ἐκζητέω; ἐξευρίσκω

wynajem conductio,-ōnis *f.*; conductum,-i *n.*; τὸ μίσθωμα,-ατος

wynajęcie conductio,-ōnis *f.*; ἡ μίσθωσις,-εως

wynajmować condūco, 3,-duxi,-ductum; eloco, 1,-āvi,-ātum; μισθόω

wynalazca inventor,-ōris *m.*; repertor,-ōris *m.*; ὁ εὐρετής,-οῦ; ὁ ἐφευρετής,-οῦ

wynalazek inventum,-i *n.*; commentum,-i *n.*; τὸ ἐέρημα,-ατος; ἡ ἐφεύρεσις,-εως

wynaleźć invenio, 4,-vēni,-ventum; reperio, 4, répperi, repertum; (ἐξ)εὐρίσκω; ἐκζητέω

wynaturzenie depravatio,-ōnis *f.* natūrae; κακοφυσία,-ας

wynaturzony exnaturatus, 3; κακοφύής,-ές

wynędzniały emaciatus, 3; miser, 3; vescus, 3; vīlis,-e; λαγαρός, 3

wynik effectus,-us *m.*; eventus,-us *m.*; resultatus,-us *m.*; éxitus,-us *m.*; successus, -us *m.*; τὸ ἀποτέλεσμα,-ατος; ἡ ἔκβασις,-εως; τὸ τέλος,-εος

Eventus – stultorum magister. Saepe morborum gravium éxitus incerti sunt.

wynikać efficior, 3,-fectus sum; evenio, 4,-vēni,-ventum; resulto, 1,-āvi,-ātum; sequor, 3, secūtus sum; ἀπορρέω; ἀποτελέομαι; ἀπολείπω

~ **z tego, że ...** séquitur (évenit, ex quo efficitur, ex quo conficitur), ut ...

wyniosłość altitūdo,-īnis *f.*; eminentia,-ae *f.*; excellentia,-ae *f.*; exaltatio,-ōnis *f.*; celsitūdo,-īnis *f.*; prominentia,-ae *f.*; sublatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀλαζονεία,-ας; τὸ ὕψος,-εος; τὸ ὕψωμα,-ατος

wyniosły altus, 3; éminens,-entis; excellens,-entis; el(ev)atus, 3; ὑψηλός, 3;

ὑπερήφανος,-ον; ὑπέρογκος,-ον; αἰπός, 3; (*zarozumiały*) superbus, 3; fastidiōsus, 3; ἀλαζονικός, 3

wyniszczać consūmo, 3,-psi,-ptum; destruo, 3,-struxi,-structum; extérmino, 1,-āvi,-

ātum; emacio, 1,-āvi,-ātum; exinanio, 4,-īvi,-ītum; φθείρω
wyniszczający consumptīvus, 3; destruens,-entis; destructīvus, 3; extérminans,-antis;
 φθαρτικός, 3; φθόριος, 3
wyniszczenie consumptio,-ōnis *f.*; destructio,-ōnis *f.*; emaciatio,-ōnis *f.*; ἡ φθορά,-ᾱς;
 ὁ φθόρος,-ου; τὸ φθάρμα,-ατος
wyniszczony destructus, 3; emaciatus, 3; vescus, 3; ἐφθαρμένος, 3
wynosić éfferō, efférre, éxtuli, elātum; aufero,-férre, ábstuli, ablātum; exporto, 1,-
 āvi,-ātum; ἐκφέρω; ἐκκομίζω
w. = podnosić éfferō, efférre, éxtuli, elātum; élevo, 1,-āvi,-ātum; exalto, 1, -avi,-
 atum; extollo, 3, éxtuli, - ; ἀναφέρω; ὑπεραίνω; ὑψώω
w. się (chelpić się) glorior, 1,-ātus sum; insolesco, 3; superexalto, 1,-āvi,-ātum;
 φουσιόομαι; κατακαυχάομαι; ἀλαζονεύομαι
wynoszenie 1. (wynoszenie z) exportatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐκφορά,-ᾱς; **2. (podnoszenie)**
 elevatio,-ōnis *f.*; exaltatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀναφορά,-ᾱς; ἡ ὑψωσις,-εως; **3. (w. się =**
chelpliwość) elatio,-ōnis *f.*; gloriatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀλαζονεία,-ας
wynurzać emergo, 3,-mersi,-mersum; ἐκδύω
wynurzenie się emersio,-ōnis *f.*; ἡ ἕκδυσις,-εως
wyobcować alieno, 1,-āvi,-ātum; ἀπαλλατριόω
wyobcowanie alienatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπαλλατρίωσις,-εως
wyobrazić,-ażać effingo, 3,-finxi,-fictum; (prae)figuro, 1,-āvi,-ātum; imáginor, 1,-
 ātus sum; propōno, 3,-posui,-pósitum; typico, 1,-āvi,-ātum; δοξάζω; παρίστημι;
 φαντάζομαι
wyobrażenia imaginatio,-ōnis *f.*; inventio,-ōnis *f.*; ingenium,-ii *n.*; mens,-ntis *f.*;
 cogitatio,-ōnis *f.*; ánimus,-i *m.*; ἡ φαντασία,-ας; ἡ εἰδωλοποιΐα,-ας
wyobrażenie figmentum,-i *n.*; figūra,-ae *f.*; imaginatio,-ōnis *f.*; informatio,-ōnis *f.*;
 notio,-ōnis *f.*; opinio,-ōnis *f.*; visum,-i *n.*; ἡ φαντασία,-ας; ἡ φάντασις,-εως; τὸ
 δόξασμα,-ατος; ἡ δόξα,-ης; ἡ ὑποτύπωσις,-εως
wyodrębnić distinguo, 3,-stinxi,-stinctum; séparo, 1,-āvi,-ātum; διακρίνω;
 διαστέλλω
wyolbrzymiać magnífico, 1,-āvi,-ātum; exággero, 1,-āvi,-ātum; γιγαντώω
wyostrzyć exacuo, 3,-cui,-cūtum; ὀξύνω
wypaczać deprāvo, 1,-āvi,-ātum; deformato, 1,-āvi,-ātum; distorquēo, 2,-torsi,-tortum;
 φθείρω; δυσφορμίζω; στρεβλόω
wypaczenie deformatio,-ōnis *f.*; depravatio,-ōnis *f.*; ἡ φθορά,-ᾱς; ἡ δυσμορφία,-ας
wypad 1. (wycieczka) excursio,-ōnis *f.*; decursio,-ōnis *f.*; ἡ ἐκδρομή,-ῆς; **2.**
(wojskowy) suprasaltus,-us *m.*; eruptio,-ōnis *f.*; eruptus,-us *m.*; proruptio,-ōnis *f.*;
 ἡ ἐκδρομή,-ῆς
wypada cónvenit, 4,-vēnit; decet, 2,-cuit; licet, 2,-cuit; oportet, 2,-uit; πρέπει;
 πρέπειον ἔστιν; ἕξεστιν
nie ~ non decet; non cóngruit
wypadać erumpo, 3,-rupi,-ruptum (prorumpĕre); éxcido, 3,-cidi, - ; proruo, 3,-rui,-

rūtum; elābor, 3,-lapsus sum; ἐκπίπτω

wypadający deficiens,-entis; erumpens,-entis; decíduus, 3; ἐκπίπτων,-ουσα,-ον

wypadek áccidens,-entis *n.*; incidens,-entis *n.*; factum,-i *n.*; accidentia,-ae *f.*; casus,-us *m.*; eventus,-us *m.*; eventum,-i *n.*; τὸ σύμπτωμα,-ατος; ἡ περίπτωσις,-εως; τὸ γιγνόμενον,-ου

na wszelki ~ quod si accíderit; **to rzadki** ~ hoc raro áccidit; **w każdym** ~ quidquid est, útique; **w żadnym** ~ numquam, nullo modo; = **nieszczęście** calámītas,-ātis *f.*; malum,-i *n.*

wypadkowy accidentālis,-e; incidentālis,-e; casuālis,-e; συμπτωματικός, 3

wypadnięcie procidentia,-ae *f.*; prolapsus,-us *m.*; protrusio,-ōnis *f.*; eruptio,-ōnis *f.*; ἡ πρόπτωσης,-εως

wypalać exūro, 3,-ussi,-ustum (deurēre); καυτηριάζω; καυματίζω; καυστηριάζω; ἔκκαίω

wypalenie exustio,-ōnis *f.*; deustio,-ōnis *f.*; ἡ καῦσις,-εως; ἡ ἔκκαυσις,-εως

wyparcie expulsio,-ōnis *f.*; detrusio,-ōnis *f.*; ἡ ἐξέλασις,-εως

wyparować evaporōro, 1,-āvi,-ātum; ἐξατμιάω; διατμίζω

wyparowanie evaporatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐξατμίασις,-εως

wypas depastus,-us *m.*; τὸ βόσκημα,-ατος

wypasać depasco, 3,-pāvi,-pastum; βόσκομαι

wypatroszyć (d)evíscero, 1,-āvi,-ātum; ἐκκοιλίζω

wypatroszenie evisceratio,-ōnis *f.*; devisceratio,-ōnis *f.*; ὁ ἐκκοιλισμός,-οῦ

wypchać 1. (np. z kolejki) elīdo, 3,-līsi,-līsum; expello, 3,-puli,-pulsum; extrūdo, 3,-trūsi,-trūsum; ἐξωθέω; **2. (nafaszerować)** farcio, 4, farsi, fartum; fárcino, 1,-āvi,-ātum; ἐνωθέω

wypełniać 1. (napelniać) explēo, 2,-plēvi,-plētum (implēre, complēre,

opplēre); (ἐκ)πληρώω; ἐξαρτίζω; πληροφορέω; πίμπλημι; **2. (wykonać)**

conficio, 3,-fēci,-fectum; consummo, 1,-āvi,-ātum; exsequor, 3,-secūtus sum;

finio, 4,-īvi,-ītum; implēo, 2,-plēvi,-plētum; perficio, 3,-fēci,-fectum; (ἐκ)τελέω

w. obowiązek officio (munéribus) (per)fungor, 3, functus sum; officium exsequor, 3,-secūtus sum; λειτουργέω

~ **ankietę (kwestionariusz)** scídulam complēre; ~ **obietnice** promissa perficēre; ~ **zadania** negotia tuēor, 2, tutātus sum

wypełnienie 1. (napelnienie) expletio,-ōnis *f.*; impletio,-ōnis *f.*; completio,-ōnis *f.*; ἡ ἐκπλήρωσις,-εως; τὸ (ἐκ)πλήρωμα,-ατος; ἡ πληροφορία,-ας; **2.**

(**wykonanie**) confectio,-ōnis *f.*; perfectio,-ōnis *f.*; consummatio,-ōnis *f.*; impletio,-

ōnis *f.*; exsecutio,-ōnis *f.*; τὸ τέλος,-εος

wypełniony 1. (napelniony) fartus, 3; implētus, 3; complētus, 3; plenus, 3; πλήρης,-

ες; μεστός, 3; **2. (wykonany)** confectus, 3; consummatus, 3; implētus, 3;

perfectus, 3; ἐκτελής,-ές; τετελεσμένος, 3

wypelzać exserpo, 3,-serpsi,-serptum (proserpēre); erēpo, 3,-repsi,-reptum

(prorepēre); ἐξέρπω

wyperswadować dissadēo, 2,-suāsi,-suāsum; ἀποτρέπω

wypędzać expello, 3,-puli,-pulsum; exsilio, 1,-āvi,-ātum; eicio, 3,-iēci,-iectum; exágito, 1,-āvi,-ātum; extraneo, 1,-āvi,-ātum; fugo, 1,-āvi,-ātum; ἐξελáυνω; ἐξωθέω; ἐκβάλλω; ἐκδιώκω

wypędzenie expulsio,-ōnis f.; exsilium,-ii n.; eiectio,-ōnis f.; ἡ ἐξέλασις,-εως
wypić ebībo, 3,-bibi,-bíbitum; epōto, 1,-avi,-potātum (-pōtum); ἐκπίνω

wypiek 1. (wypiekanie) coctūra,-ae f.; ἡ ὀπτασία,-ας; **2. (to, co wypieczone)** panificium,-ii n.; τὸ σιτίον,-ου

wypieki (na twarzy) rubor,-ōris m. faciēi; τὸ ἐρύθημα,-ατος

wypiełegnowany percultus, 3; ἐκμελετημένος, 3

wypierać expello, 3,-puli,-pulsum; emovēo, 2,-mōvi,-mōtum (demovēre); extrūdo, 3,-trūsi,-trūsum (detrudēre); ἐξωθέω; (**w. się**) abiuro, 1,-āvi,-ātum; abnuo, 3,-ui,-itūrus; eiuro, 1,-āvi,-ātum; infitior, 1,-ātus sum; ἀπολέγω; ἀπαρνέομαι

wypis exscriptum,-i n.; exscriptio,-ōnis f.; ἡ ἐκγραφή,-ῆς

wypisać exscrībo, 3,-psi,-ptum; énoto, 1,-āvi,-ātum; excerpo, 3,-psi,-ptum; ἐκγράφω

wyplatać expedio, 4,-tīvi,-tītum; extrīco, 1,-āvi,-ātum; ἐκπλέκω; ἐκκυλίνδω

wyplenić exstirpo, 1,-āvi,-ātum; erādo, 3,-rasi,-rasum; ἐξολεθρεύω; ἐκριζόω

wypluć éxspuo, 3,-spui,-spūtum; eructo, 1,-āvi,-ātum; ἐκπτύω; ἐμέω

wypluwanie exspuitio,-ōnis f.; ἡ ἕκπτυσις,-εως

wyplacać desolvo, 3,-sōlvi,-solūtum (persolvēre); expendo, 3,-pendi,-pensum; expenso, 1,-āvi,-ātum; érogo, 1,-āvi,-ātum; πληρώω; ἐκτίνω; δαπανάω

wyplacalny solvībilis,-e; ἐκτινετός, 3

wyplata merces,-ēdis f.; pensio,-ōnis f.; remuneratio,-ōnis f.; retributio,-ōnis f.;

salarium,-ii n.; solutio,-ōnis f.; ὁ μισθός,-οῦ; ὁ γόμος,-ου; ἡ ἀπόδοσις,-εως; (żołd) stipendium,-ii n.; ἡ μισθοδοσία,-ας

wypłoszyć absterrēo, 2,-ui,-itum; expello, 3,-puli,-pulsum; abigo, 3,-ēgi,-actum; ἐκκινέω

wypłowiały excolóritus, 3; ravus, 3; ἕξανθος,-ον

wyplukać eluo, 3,-lui,-lūtum; ἐκκλύζω

wyplukiwanie eluatio,-ōnis f.; ὁ ἐκκλυσμός,-οῦ

wyplływ defluxio,-ōnis f.; effluvium,-ii n.; emanatio,-ōnis f.; profluvium,-ii n.;

ἡ ἐκροή,-ῆς; (*kroplami*) stillicidium,-ii n.; ὁ σταλαγμός,-οῦ

wyplływać défluo, 3,-fluxi,-fluxum (effluēre); emāno, 1,-āvi,-ātum; en(at)o, 1,-āvi,-ātum; ἐκρέω; ἐκχέομαι

w. okręta návibus proficiscor, 3,-fectus sum; ἐκπλέω

wyplływa = **wynika** séquitur; ex hox náscitur; ἀπορρεῖ; ἀποτελεῖ

wypocenie exsudatio,-ōnis f.; ἡ ἐξίδρωσις,-εως

wypocić się exsūdo, 1,-āvi,-ātum (desudare, resudare); ἐξιδρόω

wypoczynek otium,-ii n.; (re)quies,-ētis f.; requietio,-ōnis f.; requietūdo,-īnis f.;

ralaxatio,-ōnis f.; ἡ κατάπαυσις,-εως; ἡ ἀνάπαυσις,-εως; ἡ ἀπραξία,-ας; ἡ σχολή,-ῆς

wypoczywać otior, 1,-ātus sum; (re)quiesco, 3,-quiēvi,-quiētum (acquiescēre,

- conquiescere); (ἐπ)ἀναπαύομαι; καταπαύω
- wypogadzać** serēno, 1,-āvi,-ātum; αἰθριάζω; (**w. się**) sincēro, 1,-āvi,-ātum; αἰθριάω
- wypolerowany** limatus, 3; politus, 3; λειῶς, 3
- wypominać** exmémoro, 1,-āvi,-ātum; *alicui alqd* obicio, 3,-iēci,-iectum; exprobro, 1,-āvi,-ātum (opprobāre); ἐπιτιμάω
- wyposażać 1. (uposażać)** cōmparo, 1,-āvi,-ātum; exorno, 1,-āvi,-ātum; instruo, 3,-struxi,-structum; παρασκευάζω; ἔξαρτίζω; **2. (daję posag,)** doto, 1,-āvi,-ātum; προικίζω
- wyposażenie 1. (uposażenie)** ornamentum,-i *n.*; arma,-ōrum *n.pl.*; ornatūra,-ae *f.*; instrumentarium,-ii *n.*; ἡ παρασκευή,-ῆς; **2. (posag)** dos, dotis *f.*; dotatio,-ōnis *f.*; ἡ προίξ, προικός
- wypowiadać** édico, 3,-dixi,-dictum; effor, 1,-fatus sum; eloquor, 3,-locūtus sum; enarro, 1,-āvi,-ātum; enuntio, 1,-āvi,-ātum; ἐκδιηγέομαι; φθέγγομαι; λέγω; λαλέω; ἔξερέω; ἐκφράζω
- w. wojnę** bellum índico, 3,-dixi,-dictum (ífero,-férre,-tuli, illātum)
- wypowiedź** elocutio,-ōnis *f.*; enuntiatio,-ōnis *f.*; dictum,-i *n.*; peroratio,-ōnis *f.*; ἡ ἔκφρασις,-εως; ὁ ἔκλογος,-ου; ἡ φθέγγις,-εως; ὁ λόγος,-ου; τὸ λόγιον,-ου; τὸ ῥῆμα,-ατος
- wypożyczać** mútuor, 1,-ātus sum; mútuum *alicui* do, 1, dedi, datum; ἐκδανείζω ~ **na procent** fenerator, 1,-ātus sum
- wypożyczenie** mutuatio,-ōnis *f.*; ὁ δανεισμός,-οῦ
- wypracować** eláboro, 1,-āvi,-ātum; perficio, 3,-fēci,-fectum (conficere); ἔξεργάζομαι; ἐκπράττω
- wypracowanie** elaboratus,-us *m.*; elaboratio,-ōnis *f.*; conscriptio,-ōnis *f.*; scriptum,-i *n.*; pensum,-i *n.*; τὸ πᾶγμα,-ατος; τὸ ἔργον,-ου
- wypraszać 1. (prosić)** exōro, 1, -avi, -atum; précibus impetro, 1, -avi, -atum; peto, 3,-īvi,-ītum; ἔξαιτέω; **2. (wyrzucać)** expello, 3,-puli,-pulsum; éxigo, 3, -ēgi,-actum; ἔξελαύνω; παραιτέομαι
- wyprawa 1. (wycieczka)** peragratio,-ōnis *f.*; excursio,-ōnis *f.*; ἡ ἐκδρομή,-ῆς; **2. (naukowa)** expeditio,-ōnis *f.*; ἡ ἀποστολή,-ῆς; **3. (wojenna)** belligeratio,-ōnis *f.*; militia,-ae *f.*; bellum,-i *n.*; ἡ στρατιά,-ᾶς; ὁ στόλος,-ου; **4. (krzyżowa)** cruciata,-ae *f.*; **5. (posag)** dos, dotis *f.*; dotatio,-ōnis *f.*; ἡ προίξ, προικός
- wyprawiać 1. (wysyłać)** mitto, 3,-misi,-missum; delēgo, 1,-āvi,-ātum; ἐκπέμπω; **2. (przygotowywać)** praeparo, 1,-āvi,-ātum; facio, 3, feci, factum; ínstruo, 3, -struxi,-structum; παρασκευάζω; **3. (w. się)** proficiscor, 3,-fectus sum; exeo, 4,-īvi (-ii)-itum; πορεύομαι
- wyprażać** cálcino, 1,-āvi,-ātum; καυματίζω
- wyprażanie** calcinatio,-ōnis *f.*; ἡ καῦσις,-εως
- wyprażony** calcinatus, 3; καυστός, 3
- wypręzać 1. (napinać, rozciągać)** tendo, 3, tetendi, tensum (tentum); extendo, 3,-tendi,-tensum (-tentum); διατείνω; προτείνω; τιταίνω; **2. (wzniesć)** ériго, 3,-

rexi,-rectum; ὀρθόω

wyprężenie tentīgo,-īnis *f.*; ὁ τόνος,-ου; ὁ τέτανος,-ου

wyprężony tensus, 3; erectus, 3; τετανός, 3

wyprost erectio,-ōnis *f.*; extensio,-ōnis *f.*; directio,-ōnis *f.*; ἡ ὀρθωσις,-εως

wyprostować dīrigo, 3,-rexi,-rectum (erigēre, exporrigēre); ὀρθόω; ἐπιδιορθόω; εὐθύνω

wyprostowanie directio,-ōnis *f.*; erectio,-ōnis *f.*; extensio,-ōnis *f.*; ἡ ὀρθωσις,-εως

wyprowadzać edūco, 3,-duxi,-ductum (producēre); derīvo, 1,-āvi,-ātum; éxtraho, 3,-traxi,-tractum; ἐξάγω; ἀπάγω; ἐκβάλλω; ἐκφέρω

w. pochodzenie od oriundus sum *ab alqo*; κατάγω

w. z równowagi confundo, 3,-fūdi,-fūsum; ἐρίζω

w. wnioski dedūco, 3,-duxi,-ductum; εἰσηγέομαι; κατάγω

w. się domo emigro, 1,-āvi,-ātum; ἐξοικέω

wyprowadzający edūcens,-entis; déferens,-entis; ἐξάγων,-ουσα,-ον

wypróbowany expertus, 3; probatus, 3; perspectus, 3; veteranus, 3; certus, 3;

δόκιμος, 3; ἔμπειρος,-ον

wypróżniać evācuo, 1,-āvi,-ātum; égero, 3,-gessi,-gestum; exinanio, 4,-īvi,-

ītum; (ἐκ)κενόω; (**w. się**) assellor, 1,-ātus sum; caco, 1,-avi,-atum; defaecō, 1,-āvi,-ātum; ἐκκρίνω; κενόω

wypróżnienie evacuatio,-ōnis *f.*; ἡ κένωσις,-εως (*fizjologiczne*) defaecatio,-ōnis *f.*;

cacatio,-ōnis *f.*; τὸ ἔκκιμμα,-ατος; ἡ κένωσις,-εως

wyprysk eczema,-atis *n.*; pústula,-ae *f.*; τὸ ἔκζεσμα,-ατος

wyprzedzać anteeo, 4,-īvi (-ii)-itum; antecēdo, 3,-cessi,-cessum; antegredior, 3,-

gressus sum; anticipo, 1,-āvi,-ātum; praecēdo, 3,-cessi,-cessum; praecurro, 3,-

(cu)curri,-cursum; praetereo, 4,-īvi (-ii)-itum; φθάνω; προέρχομαι; προβαίνω;

προτρέχω; προέχω; προάγω

Nulla est gloria praeterīre asellos.

wyprzedzanie anticipatio,-ōnis *f.*; praecedentia,-ae *f.*; praecursus,-us *m.*; ἡ

φθάνωσις,-εως

wyprzanie (u chorych) intertrigo,-īnis *f.*; τὸ ἐρύθημα,-ατος

wyprzęgać abiungo, 3,-iunxi,-iunctum (deiungēre, disiungēre); decólligo, 3,-legi,-

lectum; ἀπολύω; ἀποζεύγνυμι

wypukłość convéxitas,-ātis *f.*; convexum,-i *n.*; umbo,-ōnis *m.*; ὁ κόλπος,-ου; τὸ

κύρτωμα,-ατος; ἡ κύρτωσις,-εως

wypukły convexus, 3; pulvinatus, 3; κυρτός, 3; πρηνής,-ές

wypust emissarium,-ii *n.*; τὸ στόμα,-ατος

wypustka processus,-us *m.*; τὸ ἄφետον,-ου

wypuszczać emitto, 3,-mīsi,-missum (dimittēre); líbero, 1,-āvi,-ātum; ἀφίημι; φύω;

ἐξίημι; ἀπολύω

wypychać p. wypchać

wypychanie 1. (pchanie) expressio,-ōnis *f.*; elisio,-ōnis *f.*; expulsio,-ōnis *f.*; extrusio,-

- ōnis f.*; protrusio, -*ōnis f.*; ὁ ἐκωθισμός, -οῦ; **2. (napchanie)** farcinatio, -*ōnis f.*; fartum, -*i n.*; εἰσωθισμός, -οῦ
- wypytywać** inquirō, 3, -quisīvi, -quisītum (exquirere); erōgito, 1, -āvi, -ātum; intērrogo, 1, -āvi, -ātum; percontor, 1, -ātus sum; scrutor, 1, -ātus sum; ἐξετάζω; ἐξερωτάω; ἐξεραυνάω; ἐκζητέω
- wypytywanie** interrogatio, -*ōnis f.*; inquisitio, -*ōnis f.*; exquisitio, -*ōnis f.*; percontatio, -*ōnis f.*; ἡ ἐξερωτήσεις, -εως; ἡ ἐκζήτησις, -εως
- wyrabiać** efficio, 3, -fēcī, -fectum; prodūco, 3, -duxi, -ductum; fábrico, 1, -āvi, -ātum (fabricari); πλάσσω; πράττω; φύω; κατεργάζομαι
- wyrachowanie** perfidia, -*ae f.*; callíditas, -*ātis f.*; emenditatio, -*ōnis f.*; dolus, -*i m.*; ἡ κακόνοια, -ας
- wyrachowany** emeditatus, 3; cállidus, 3; próvidus, 3; cautus, 3; perfídus, 3; κακόνους, -ουν; δόλος, 3
- wyradzać się** degénero, 1, -āvi, -ātum; κακοφύομαι
- wyrastać** enascor, 3, -natus sum; e(x)cresco, 3, -crēvi, -crētum; ἐκφύομαι; αὐξάνομαι; ἀναβαίνω
- wyraz** términus, -*i m.*; verbum, -*i n.*; vocábulum, -*i n.*; vox, -*cis f.*; dictum, -*i n.*; τὸ ῥῆμα, -ατος; ἡ λέξις, -εως
- w. twarzy** expressio, -*ōnis f.*; vultus, -*us m.*; ἡ φυσιογνωμία, -ας
- wyrazistość** expressívitas, -*ātis f.*; ἡ ἐκτύπωσις, -εως
- wyrazisty** expressīvus, 3; expressus, 3; évidens, -*entis*; ἔκτυπος, -ον
- wyraźnie** clare, manifeste, clarā voce; τελαυγῶς; ἐκτύπως; διακριδόν
- wyraźny** clarus, 3; definītus, 3; distinctus, 3; explicatus, 3; manifestus, 3; notatus, 3; dilúcidus, 3; perspícuus, 3; ἔκτυπος, -ον; ἐπιφανής, -ές; ἔκδηλος, -ον; φανερός, 3
- wyrażać** dico, 3, -xi, -ctum; formo, 1, -āvi, -ātum; enuntio, 1, -āvi, -ātum; éxprimo, 3, -pressi, -pressum; ἐκφράζω
- w. wdzięczność** gratias ago, 3, egi, actum; εὐχαριστέω
- w. zgodę** apprōbo, 1, -avi, -atum; consentio, 4, -sensi, -sensum (assentire); assentor, 1, -ātus sum; ἐπινεύω; εὐδοκέω; συμφωνέω
- ~ **opinię** opinionem remitto, 3, -mīsi, -missum; ~ **szacunek** observantiam (reverentiam) praesto, 1, -stīti, -stītum (-statūrus)
- wyrażenie** expressio, -*ōnis f.*; dictum, -*i n.*; verbum, -*i n.*; locutio, -*ōnis f.*; sententia, -*ae f.*; vox, -*cis f.*; ἡ ἔκφρασις, -εως
- wyrąb** lignatūra, -*ae f.*; ἡ ἐκκοπή, -ῆς
- wyrąbać** excīdo, 3, -cīdi, -cīsum (decidere); ἐκκόπτω
- wyroczenia** oráculum, -*i n.*; responsum, -*i n.*; effātum, -*i n.*; consultum, -*i n.*; praedictum, -*i n.*; τὸ μαντεῖον, -ου; ὁ χρησμός, -οῦ; ἡ θεμιστεία, -ας
- wyrodnieć** degénero, 1, -āvi, -ātum; exolesco, 3, -ēvi, -ētum; κακοφύομαι
- wyrodny** degeneratus, 3; dégener, 3; κακόφυτος, -ον
- wyrok** iudicātum, -*i n.*; iudicium, -*ii n.*; sententia, -*ae f.*; arbitrium, -*ii n.*; τὸ κρίμα, -

ατος; ἡ καταδίκη,-ης; ἡ κρίσις,-εως; τὸ δικαίωμα,-ατος
wyrosnąć p. wyrastać

wyrostek (*med.*) appendix,-icis *f.*; processus,-us *m.*

w. robaczkowy appendix vermiformis (vermicularis)

wyrozumiałość indulgentia,-ae *f.*; tolerantia,-ae *f.*; benignitas,-ātis *f.*; clementia, -ae *f.*; ἡ εὐγνωμία,-ας; ἡ μακροθυμία,-ας; ἡ συγγνώμη,-ης

wyrozumiały indulgens,-entis; tractabilis,-e; tolerabilis,-e; εὐγνώμων,-ον

wyrób productus,-us *m.*; proventus,-us *m.*; procreatio,-ōnis *f.*; factūra,-ae *f.*;

fabricatio,-ōnis *f.*; τὸ πλάσμα,-ατος; τὸ ἔργον,-ου

wyrównać exaequo, 1,-āvi,-ātum (coaequare); parifico, 1,-āvi,-ātum; (ex)plāno, 1,-āvi,-ātum; pario, 1,-āvi,-ātum; (ἐξ)ἰσώω

wyrównanie aequatio,-ōnis *f.*; (ex)planatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐξίσωσις,-εως

wyróżniać 1. (wyodrębiać) distinguo, 3,-stinxi,-stinctum; διακρίνω; **2. (oznaczyć)**

insignio, 4,-īvi,-ītum; ἐπισημαίνω; **3. (uhonorować)** honesto, 1,-āvi,-ātum;

honōro, 1,-āvi,-ātum; honorifico, 1,-āvi,-ātum; ἐπιτιμάω; **4. (w. się)** excello, 3,-

ui, - ; eminēo, 2,-ui, - ; praecello, 3,-ui, - ; praesto, 1,-stīti,-stītum (-statūrus);

προέχομαι; ἐξέχομαι; περισσεύω

wyróżniający się conspicuus, 3; éminens,-entis; excellens,-entis; praecellens,-entis;

ἕξοχος,-ον; ἕξαλλος,-ον; ἐπίσημος,-ον; περιούσιος,-ον

wyróżnienie distinctio,-ōnis *f.*; discrimen,-inis *n.*; discriminatio,-ōnis *f.*;

ornamentum,-i *n.*; honor,-ōris *m.*; laus,-dis *f.*; ἡ ἕξοχή,-ῆς; ἡ ἐπισημασία,-ας

wyruszać exeo, 4,-īvi (-ii),-itum; egredior, 3,-gressus sum; proficiscor, 3,-fectus sum; (ἐξ)ἔρχομαι

w. w drogę viam (iter) ingredior, 3,-gressus sum; viae me committo, 3,-mīsi, -missum; (ἐκ)πορεύομαι; οἴχομαι

w. z pomocą succurro, 3,-(cu)curri,-cursum; ἐκβοηθέω

wyrwać eripio, 3,-ripui,-reptum; eruo, 3,-ui,-ūtum; evello, 3,-velli (-vulsi),-vulsum;

éxtraho, 3,-traxi,-tractum; excindo, 3,-scidi,-scissum; ἐξαιρέω; ἐρύω; ἐξείρω;

ἐκτίλλω; (*włosy*) decapillo, 1,-āvi,-ātum; dépilo, 1,-āvi,-ātum

wyrwanie abruptio,-ōnis *f.*; evulsio,-ōnis *f.*; extractio,-ōnis *f.*; exstirpatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐξαίρεσις,-εως

wyrażać afficio, 3,-fēci,-fectum *alqm alqa re*; efficio, 3,-fēci,-fectum; ἐκπράσσω

w. krzywdę iniuriam *alicui* infero, infēre, íntuli, illātum; iniuriā *alqm* afficēre; ἄδικέω

w. szkodę incómmodo *alqm* afficio, 3,-fēci,-fectum; *alicui* nocēo, 2,-ui,-itum; damnum *alicui* inferre; βλάπτω

w. zniewagę contumeliam facio, 3, feci, factum; ὑβρίζω

wyrzec é dico, 3,-xi,-ctum; elōquor, 3,-locūtus sum; effor, 1,-fatus sum; enuntio, 1,-

āvi,-ātum; pronuntio, 1,-āvi,-ātum; ἐκφράζω; φθέγγομαι; ἀπολέγω

w. się = rezygnować ábdico, 1,-āvi,-ātum; ábnego, 1,-āvi,-ātum; ἀπολέγω;

ἀρνέομαι; ἀπολείπω

w. się = zapierać się abiuro, 1,-āvi,-ātum; eiuro, 1,-āvi,-ātum; repudio, 1,-āvi,-ātum;

ἀπειῖπον; ἐξόμνυμι; ἀρνέομαι; ἀποτάσσομαι
wyrzeczenie się abnegatio, -ōnis *f.*; ἡ ἄρνησις, -εως; ἡ ἐκχώρησις, -εως
wyrzeźbić exsculpto, 3, -psi, -ptum; exscalpo, 3, -psi, -ptum; ἐκγλύφω; ἐκπλάσσω
wyrzucać emitto, 3, -misi, -missum; eicio, 3, -iēci, -iectum; eiacto, 1, -āvi, -ātum;
eiaculor, 1, -ātus sum; expello, 3, -puli, -pulsum; extrūdo, 3, -trūdi, -trūsum;
ἐκβάλλω; ἐκρίπτω; ἐξίημι
wyrzucenie eiectio, -ōnis *f.*; eiectus, -us *m.*; eiectulatio, -ōnis *f.*; emissio, -ōnis *f.*;
expulsio, -ōnis *f.*; extrusio, -ōnis *f.*; ἡ ἐκβολή, -ῆς; ἡ ἐξέλασις, -εως
wyrzut 1. (rzucenie) eiaculatio, -ōnis *f.*; eiectus, -us *m.*; emissio, -ōnis *f.*; iactus, -us *m.*;
ἡ ἐκβολή, -ῆς; **2. (skarcenie)** exprobratio, -ōnis *f.*; improprium, -ii *n.*; obiectio, -
ōnis *f.*; opprobrium, -ii *n.*; repressio, -ōnis *f.*; reprehensio, -ōnis *f.*; ὁ ὄνειδισμός, -
οῦ; τὸ ὄνειδος, -εος; ὁ ψόγος, -ου
~ **sumienie** morsus, -us *m.* conscientiae
wyrzutek eiectamentum, -i *n.*; τὸ ἔκβολον, -ου; τὸ κάθαρμα, -ατος
wyrzutnia 1. (np. rakiet) *eiaculatorium, -ii *n.*; máchina, -ae *f.* tela emittens; τὸ
ἐκβολεῖον, -ου; **2. (gram.)** elisio, -ōnis *f.*; ἡ ἐκβολή, -ῆς
wyrzutowy eiaculatorius, 3; ἐκβολικός, 3
wyrzynać exscalpo, 3, -psi, -ptum; caelo, 1, -āvi, -ātum; excīdo, 3, -cīdi, -cīsum
(intercidēre, incidēre); ἐκγλύφω; ἐκτέμνω; ἐκτυπόω
wyschły exsiccat, 3; tórridus, 3; ξηρός, 3
wyschnąć arēo, 2, -ui, - ; exsiccor, 1, -ātus sum; siccus fio, fieri, factus sum;
ξεραίνομαι
wyseпка insúlula, -ae *f.*; τὸ νησί(δι)ον, -ου
wysiadać descendo, 3, -ndi, -nsum; ἐκβαίνω; καταβαίνω; ἀποβαίνω
~ **z pociągu** *de trámine egredior, 3, -gressus sum; ~ **ze statku** nave égredi; ex
(de) nave exeo, 4, -īvi (-ii), -itum
wysiadywać (jajka) incubo, 1, -āvi, -ātum
wysiedlać deporto, 1, -āvi, -ātum; éxigi, 3, -ēgi, -actum; eicio, 3, -iēci, -iectum; ἐξοικίζω
wysiew satio, -ōnis *f.*; satus, -us *m.*; sata, -ōrum *n.pl.*; consitio, -ōnis *f.*; consitūra, -ae *f.*;
ἡ σπορά, -ᾶς
wysiewać díssero, 3, -sēvi, -situm; sero, 3, sevi, satum; (pro)sémino, 1, -āvi, -ātum;
σπείρω
wysięk effusio, -ōnis *f.*; ex(s)udātum, -i *n.*; ex(s)udatio, -ōnis *f.*; ἡ ἔκχυσις, -εως
wysilać się conor, 1, -ātus sum; contendo, 3, -tendi, -tentum (-tensum); enītor, 3, -nixus
(-nisus) sum (conīti); molior, 4, -ītus sum; ἰσχυρίζομαι; πονέω; μοχθέω
~ **na próżno** stulte actam rem ago, 3, egi, actum
wysiłek conāmen, -īnis *n.*; conamentum, -i *n.*; conātus, -us *m.*; nixus, -us *m.*; (e)nixus, -us
m.; enixio, -ōnis *f.*; molimentum, -i *n.*; ἡ ἰσχύς, -ύος; ἡ σπουδή, -ῆς; ὁ πόνος, -ου;
ὁ μόχθος, -ου
wyskakiwać exsilio, 4, -silui (-silīvi), -sultum (prosilīre); exsulto, 1, -āvi, -ātum;
ἐξάλλομαι; ἐκπηδάω

wyskok 1. (do góry) exsultatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀναπήδησις,-εως; **2. (wybryk)** excessus,-
 us *m.*; ἡ ἔκβασις,-εως
wyskrobać erādo, 3,-rāsi,-rāsum; ἐκξύω
wyskrobanie abrasio,-ōnis *f.*; erasio,-ōnis *f.*; τὸ ἔκξυσμα,-ατος
wysłać p. wysłać
wysłaniec (de)legatus,-i *m.*; missus,-i *m.*; nuntius,-ii *m.*; ὁ ἀπόστολος,-ου; ὁ
 ἔκπεμπος,-ου; ὁ πομπός,-οῦ
wysławiać (con)célebro, 1,-āvi,-ātum; clarífico, 1,-āvi,-ātum; glorífico, 1,-āvi,-ātum;
 (col)laudo, 1,-āvi,-ātum; magnífico, 1,-āvi,-ātum; δοξάζω; ὑψώω
wysławianie gloriatio,-ōnis *f.*; laudatio,-ōnis *f.*; τὸ δόξασμα,-τος; ἡ ὑψωσις,-εως
wysłowienie elocutio,-ōnis *f.*; eloquentia,-ae *f.*; eloquium,-ii *n.*; modus,-i *m.* loquendi
 (dicendi); τὸ ῥῆμα,-ατος
wysłuchiwać ausculto, 1,-āvi,-ātum; exaudio, 4,-īvi,-ītum; εἰσακούω; ἐπακούω
wysługa eméritum,-i *n.*; emeritūra,-ae *f.*; τὸ ἐξυπηρέτημα,-ατος
wysługiwać emerĕo, 2,-rui,-itum; ἐξυπηρετέω
wysłużony 1. (zasłużony) eméritus, 3; ἐξυπηρετής,-ές; **2. (zużyty)** consummatus, 3;
 perusitatus, 3; obsolētus, 3; κατάτριτος,-ον
wysłużyć emerĕo, 2,-rui,-itum; ἐξυπηρετέω
wysmukły procērus, 3; rectus, 3; μακεδονός, 3; βλωθρός, 3
wysnuwać (wniosek) conclusionem dedūco, 3,-duxi,-ductum; conclūdo, 3,-clūsi,-
 clūsum; εἰσηγέομαι
wysoki altus, 3; (ex)celsus, 3; éditus, 3; erectus, 3; procērus, 3; sublīmis,-e; ὑψηλός,
 3; μέγας, 3; ταναός, 3; (głos) acūtus, 3; ὀξύς,-εῖα,-ύ; ὑπόφωνος,-ον
wysoko alte, excelse, deinsuper, sursum; ὑψηλῶς
w. położony supĕrus, 3; ὑψίπολος,-ον; ὑψίβατος,-ον; ἀνώτατος, 3
wysokogórski altimontanus, 3; ὑψόρεινος,-ον
wysokość altitūdo,-inis *f.*; altum,-i *n.*; exaltatio,-ōnis *f.*; excélsitas,-ātis *f.*; celsitūdo,-
 inis *f.*; τὸ ὕψος,-εως; ἡ ὑψότης,-τος; τὸ ὕψωμα,-ατος
wyspa insula,-ae *f.*; ἡ νῆσος,-ου
wyspać się edormio, 4,-īvi,-ītum; ἐκκοιμάομαι
wyspiarski insulāneus, 3; insulanus, 3; insularis,-e; νησαῖος, 3; νησιωτικός, 3
wyspiarz insulanus,-i *m.*; ὁ νησιώτης,-ου
wyspowy insularis,-e; νησιώδης,-ες
wyssać exsorbĕo, 2,-sorbui,-sorptionem; exsucco, 1,-āvi,-ātum; exsūgo, 3,-suxi,-suctum
 (exsugare); ἐκθηλάζω; ἐξαθέλω; ἐκμυζάω
wyssanie exsucc(a)tio,-ōnis *f.*; exsugatio,-ōnis *f.*; ὁ ἐκμυζησμός,-οῦ
wyssany exsucc(a)tus, 3; ἐκμεμυζησμένος, 3
wystający éminens,-entis; próminens,-entis; protrūsus, 3; éditus, 3; expósitus, 3;
 proiectus, 3; ὑπερβάλλων,-ον; ὑπέροχος,-ον; ἔξοχος,-ον
wystarczać sufficio, 3,-fēci,-fectum; súppetō, 3,-petīvi (-petii),-petītum; suppédito,

1,-āvi,-ātum; satis sum, eese, fui; ἀρκέω

wystarczy! satis est! sat! sed haec háctenus!

wystarczająco sufficienter, sat, satis; ἀρκίως

Sat cito, si sat bene. In magnis et voluisse sat est.

wystarczający sufficiens,-entis; ἄρκιος, 3; ἀρκετός, 3; ἱκανός, 3

wystarczalność sufficientia,-ae f.; τὸ ἄρκος,-εος; ἡ ἄρκεσις,-εως; ἡ ἱκανότης,-ητος

wystawa expositio,-ōnis f.; exhibitio,-ōnis f.; monstratio,-ōnis f.; ἡ ἕκθεσις,-εως

wystawać 1. (sterczeć) eminēo, 2,-ui, -; exsto, 1,-stiti,-statūrus; prominēo, 2, -ui, -;

ἐξέχω; ὑπερέχω; **2. (dlugo stać)** persto, 1,-stiti,-statūrus; διαμένω

wystawca expōnens,-entis m.; expōsitor,-ōris m.; ὁ ἐκθέτης,-ου

wystawiać expōno, 3,-posui,-pōsitum; exhibēo, 2,-ui,-itum; deprōmo, 3,-psi,-ptum;

edo, 3,-dīdi,-dītum; ἐκτίθηναι; παρατίθηναι; προτίθηναι

~ **rzękę** manum prófero,-fēre,-tuli,-lātum; ~ **sztukę** fábulam ago, 3, egi, actum; ~

pomnik statuam pōno, 3, posui, pōsitum

wystawianie exhibitio,-ōnis f.; expositio,-ōnis f.; ἡ ἕκθεσις,-εως

wystawność apparatus,-us m.; luxuria,-ae f.; pompa,-ae f.; ἡ πόμπη,-ης; ἡ

λαμπρότης,-ητος

wystawny pompōsus, 3; fastōsus, 3; luxuriōsus, 3; magníficus, 3; áffluens,-entis;

πομπικός, 3; λαμπρός, 3

wystawowy expositīvus, 3; expositorius, 3; ἐκθετικός, 3

wystąpić p. występować

występ 1. (wyniosłość) eminentia,-ae f.; prominentia,-ae f.; proiēctūra,-ae f.; pērgula,-

ae f.; ἡ ὑπεροχή,-ῆς; **2. (emisja)** emissio,-ōnis f.; ἡ ἐκπομπή,-ῆς; **3.**

(widowisko) spectáculum,-i n.; actio,-ōnis f.; τὸ θέατρον,-ου

występek crimen,-īnis n.; delictum,-i n.; deliquētia,-ae f.; fácinus,-ōris n.; flagitium,-

ii n.; maléficum,-i n.; nefas n. (*nieodm.*); peccatum,-i n.; probrum,-i n.; vitium,-ii

n.; τὸ ῥδιούργημα,-ατος; ἡ κακότης,-ητος; ἡ κακία,-ας; ἡ παράβασις,-εως;

ἡ ἀδικία,-ας; ἡ ἕξαμαρτία,-ας

Delicto dolere, correctione gaudere oportet.

występny criminōsus, 3; criminālis,-e; delictōsus, 3; facinerōsus, 3; flagitiōsus, 3;

impius, 3; peccatorius, 3; probōsus, 3; vitiōsus, 3; ἄδικος,-ον; αἰσχρός, 3;

αἷτιος,-ον; ἕνοχος,-ον; ἕξαίσιος,-ον

występować 1. (wykraczać) excēdo, 3,-cessi,-cessum; egredior, 3,-gressus sum;

ἐκβαίνω; παραβαίνω; **2. (istnieć)** sum, esse, fui; exsisto, 3,-stiti,-statūrus; εἶμί;

γίγνομαι; **3. (na zgromadzeniu)** prodeo, 4,-īvi (-ii)-itum; προέρχομαι; **4. (z**

brzegów) exundo, 1,-āvi,-ātum; ὑπερχέομαι

występowanie 1. (wykraczanie) excessus,-us m.; egressio,-ōnis f.; éxitus,-us m.; ἡ

ἕκθεσις,-εως; ἡ παράβασις,-εως; **2. (istnienie)** essentia,-ae f.; exsistentia,-ae f.;

ἡ οὐσία,-ας

wystosować mitto, 3, misi, missum; πέμπω

wystraszony expávidus, 3; extérritus, 3; pertérritus, 3; tremebundus, 3; tímīdus, 3;

ἔκφοβος,-ον; ἔντρομος,-ον
wystraszyć expavesco, 3,-pāvi; expavefacio, 3,-fēci,-factum; exterrēo, 2,-ui,-itum
 (perterrēre); ἔκφοβέω; (**w. się**) exhorresco, 3,-rui, -; ἔκφοβέομαι
wystroić exorno, 1,-āvi,-ātum; ἔκκοσμέω
wystrzał eiaculatio,-ōnis *f.*; ἡ ἔκβολή,-ῆς
wystrzegać się cavēo, 2, cavi, cautum; evito, 1,-āvi,-ātum; προφυλάσσω;
 ἐξαλέομαι; φεύγω
wystrzelić eiaculor, 1,-ātus sum; emitto, 3,-mīsi, -missum; sclopeto, 1,-āvi,-ātum;
 ἐκβάλλω
wystygły frigefactus, 3; gélidus, 3; ψυχρός, 3
wysuszający exsiccans,-antis; siccatīvus, 3; ξηραντικός, 3; ξηρωτικός, 3; ξηρῶν,-
 οὔσα,-οῦν
wysuszenie exsiccatio,-ōnis *f.*; ἡ ξήρανσις,-εως; ἡ ἐξίκμασις,-εως
wysuszyć exsiccō, 1,-āvi,-ātum; arefacio, 3,-fēci,-factum; ξηραίνω; ἐξικμάζω
wysuwać éxtraho, 3, -traxi, -tractum (protrahēre); protendo, 3, -tendi, -tentum (-
 tensum); ἐξέλκω
wyswobadzać líbero, 1,-āvi,-ātum *ex, ab lub z abl.*; ἐξελευθερόω
 ~ **z niewoli** servitūte liberare; ~ **z więzienia** vīnculis liberare
wyswobadzanie liberatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐλευθέρωσις,-εως
wysychać arēo, 2,-ui, -; exaresco, 3,-arui, -; exsiccō, 1,-ātus sum; siccus fio, fieri,
 factus sum; ξηραίνομαι; ἐξικμάζομαι
wysyłać (e)mitto, 3, misi, missum; delēgo, 1,-āvi,-ātum; (ἀπο)στέλλω; ἐνίημι
 ; (ἐκ)πέμπω
w. naprzód praemitto, 3,-misi,-missum (antemittēre); προπέμπω
w. naprzeciw obviam mitto, 3, misi, missum; ἀντιπέμπω; πρόσπέμπω
w. w poselstwie *alqm* legatum mitto, 3, misi, missum; πρεσβεύομαι
w. z pomocą auxilio mitto, 3, misi, missum; ἐκβοηθέω
wysyłka emissio,-ōnis *f.*; expeditio,-ōnis *f.*; ἡ ἔκπεμψις,-εως
wysypać exsipo, 1,-āvi,-ātum; effundo, 3,-fūdī,-fūsum (profundēre); ἐκχέω;
 ἐκχώννυμι
wysypiać się e(x)dormio, 4,-īvi,-ītum; somno satior, 1,-ātus sum; ἐκκοιμάομαι
wysypisko exsipatorium,-ii *n.*; τὸ ἐκχυτήριον,-ου
wysypka (*med.*) efflorescentia,-ae *f.*; eruptio,-ōnis *f.*; pápula,-ae *f.*; mentīgo,-īnis *f.*;
 (im)petīgo,-īnis *f.*; ἡ φλύσις,-εως; τὸ ἔκζεσμα,-ατος; τὸ ἐξάνθημα,-ατος
wyszczególniać específico, 1,-āvi,-ātum; singillātīm (singulātīm) enúmero, 1,-āvi,-
 ātum; εἰδοποιέω
wyszkolenie instructio,-ōnis *f.*; institutio,-ōnis *f.*; eruditio,-ōnis *f.*; disciplīna,-ae *f.*;
 doctřīna,-ae *f.*; ἡ ἐμπειρία,-ας; ἡ διδαχή,-ῆς
wyszukać exquiro, 3,-quisīvi,-quisītum; ἐκζητέω
wyszukany exquisītus, 3; élegans,-antis; eximius, 3; ἐκλεκτός, 3; ἐκζητητός, 3
wyszumieć się exspūmo, 1,-āvi,-ātum; defervesco, 3,-fervi (-ferbui), -; ἐξαφρίζομαι

wyszádzać deridēo, 2, -rīsi, -rīsum; decachinno, 1, -āvi, -ātum; elūdo, 3, -lūsi, -lūsum;
 ludífico, 1, -āvi, -ātum; sugillo, 1, -āvi, -ātum; subsanno, 1, -āvi, -ātum; διαχλευάζω;
 ἐκμυκτηρίζω; ἐμπαίζω; καταγελάω; κωμωδέω
wyszzydzienie derisio, -ōnis f.; ludibrium, -ii n.; ὁ ἐμπαιγμός, -οῦ
wyszywać neo, 1, -āvi, -ātum; acu pingo, 3, pinxi, pictum; ποικίλλω
wyścielać sterno, 3, stravi, stratum; (ἐπι)στόρνυμι
wyścig concursus, -us m.; certāmen, -īnis n.; competitio, -ōnis f.; (con)certatio, -ōnis f.;
 τὸ ἀγών, -ῶνος; ὁ δρόμος, -ου
wyścigowy concursivus, 3; currūlis, -e;δρομικός, 3
wyściółka tapētum, -i n.; tomentum, -i n.; stroma, -atis n.; τὸ ἐπένδυμον, -ου; τὸ
 στρῶμα, -ατος
wyśledzić investīgo, 1, -āvi, -ātum; ἐξιχνεύω
wyśliznąć się elābor, 3, -lapsus sum (delabi); secrēto fugio, 3, -īvi, -itum; ἐξολισθάνω
wyśmiać p. wyszydzać
wyśmienity excellens, -entis; exquisītus, 3; egregius, 3; eximius, 3; magníficus, 3;
 óptimus, 3; ὑπέροχος, -ον; ἕξοχος, -ον
wyświadczać gratífico, 1, -āvi, -ātum; officia *alicui* praesto, 1, -stīti, -stītum (-statūrus);
 tribuo, 3, -ui, -ūtum; χαρίζομαι; δίδωμι; δράω
 ~ **przysługę** óperam *alicui* do, 1, dedi, datum; *alicui* gratum facio, 3, feci, factum
wyświetlać (sprawę) (de)clāro, 1, -āvi, -ātum; éxplico, 1, -avi, -atum; explāno, 1, -āvi, -
 ātum; ἐκφαίνω
wyświęcać consecro, 1, -āvi, -ātum; ἀγιάζω
 ~ **na kapłana** órdino, 1, -āvi, -ātum; sacerdotem creo, 1, -āvi, -ātum
wytaczać evolvo, 3, -volvi, -volūtum; ἐκκυλίνδω
wytapiać effundo, 3, -fūsi, -fūsum; (ex)coquo, 3, -xi, -ctum; ἐκθήκω
wytargować enúndino, 1, -āvi, -ātum; praestino, 1, -āvi, -ātum; ἐξαγοράζω
wytarty consummatus, 3; tritus, 3; obsolētus, 3; ἕκτριτος, -ον
wytchnąć me *ex alqa re* reficio, 3, -fēci, -fectum; réspiro, 1, -āvi, -ātum; requiesco, 3, -
 ēvi, -ētum; ἀναψύχομαι
wytchnienie recreatio, -ōnis f.; requies, -ētis f.; otium, -ii n.; relaxatio, -ōnis f.;
 laxamentum, -i n.; refrigerium, -ii n.; ἡ ἀνάψυξις, -εως; ἡ ἀνάπαυσις, -εως; ἡ
 παῦλα, -ης
wyterić extérmino, 1, -āvi, -ātum; exseco, 1, -cui, -ctum; ἐξολεθρεύω; ἐκκόπτω;
 καταφθείρω
wyteżać p. wysilać się
wytłaczać éxprimo, 3, -pressi, -pressum; tórculo, 1, -āvi, -ātum; briso, 1, -āvi, -ātum;
 ἐκθλίβω; ἀποθλίβω
wytłoczyny brytia, -ōrum n.pl.; faex, -cis f.; τὸ ἀπόθλιμμα, -ατος
wytłumaczenie explicatio, -ōnis f.; interpretatio, -ōnis f.; explanatio, -ōnis f.; ἡ
 ἐρμηνεία, -ας
wytoczyć evolvo, 3, -volvi, -volūtum; ἐκκυλίνδω
wytop (ef)fusio, -ōnis f.; ἡ ἕκτηξις, -εως

wytrawiający corrōdens,-entis; πέσσων,-ουσα,-ον

wytrawny 1. (wino) siccus, 3; **2. (znawca)** expertus, 3; prudens,-entis; *alicuius rei* perītus, 3; ἔμπειρος,-ον

wytrącać 1. (np. z ręki) extundo, 3,-tūdi,-tūsum; elīdo, 3,-līsi,-līsum; ἐκκρούω; ἐκκροτέω; **2. (chem.)** praecipito, 1,-āvi,-ātum; καταπίπτω

wytrącenie 1. (np. z ręki) extusio,-ōnis f.; elisio,-ōnis f.; excussio,-ōnis f.; ἢ ἐκκρουσις,-εως; **2. (chem.)** praecipitatio,-ōnis f.; ἢ κατάπτωσις,-εως

wytrącony (chem.) praecipitatus, 3; καταπεπτωμένος, 3

wytrópić investīgo, 1,-āvi,-ātum; ἐξιχνεύω

wytrwać perdūro, 1,-āvi,-ātum; permanēo, 2,-mansi,-mansum; persevēro, 1,-āvi,-ātum; súffero, sufférre, sústulī, sublātum (perferre); sustinēo, 2,-tinui,-tentum; διακαρτερέω; διαμένω; ὑποφέρω; στήκω

wytrwalość instantia,-ae f.; constantia,-ae f.; obstinatio,-ōnis f.; patientia,-ae f.; pertinacia,-ae f.; perseverantia,-ae f.; sufferentia,-ae f.; sustinentia,-ae f.;

ἢ (δια)καρτέρησις,-εως; ἢ ἐπίστασις,-εως; ἢ ὑπομονή,-ῆς; ἢ λιπαρία,-ας

wytrwały persevērans,-antis; pértinax,-acis; tenax,-acis; assíduus, 3; patiens,-entis; constans,-antis; καρτερικός, 3; λιπαρής,-ές

wytrych clavis,-is f. adúltera (falsa)

wytrysk 1. (wody) scátebra,-ae f.; exundatio,-ōnis f.; ἢ ἀναβολή,-ῆς; **2. (nasienia)** eiaculatio,-ōnis f.; ἢ καταβολή,-ῆς

wytryskać eiáculor, 1,-ātus sum; exúbero, 1,-āvi,-ātum; exundo, 1,-āvi,-ātum; salio, 4, salui, saltum; scatēo, 2,-ui, -; scaturio, 4,-īvi,-ītum; ἐκσεύομαι; ἀναβάλλω; ἄλλομαι

wytrząsać excusso, 1,-āvi,-ātum; excutio, 3,-cussi,-cussum; ἐκσεύω

wytrząsań excutio, 3,-cussi,-cussum; ἐκτινάσσω; ἐκπάλλω

wytrzebić castro, 1,-āvi,-ātum; eunūcho, 1,-āvi,-ātum; eviro, 1,-āvi,-ātum; εὐνουχίζω

wytrzebienie castratio,-ōnis f.; emasculatio,-ōnis f.; eviratio,-ōnis f.; ὁ εὐνουχισμός,-οῦ

wytrzebiony castratus, 3; εὐνοῦχος,-ον

wytrzeć extergo, 3,-tersi,-tersum; ἐκτρίβω; ἀποψάω

wytrzeszcz exorbitismus,-i m.; exophthalmia,-ae f.; ἢ ἐξοφθαλμία,-ας

wytrzeszczać óculos patefacio, 3,-fēci,-factum; ἐκκυμαίνω

wytrzeźwieć exsobrior, 1,-ātus sum; in sensus redeo, 4,-īvi,-itum; ἐξνήφω

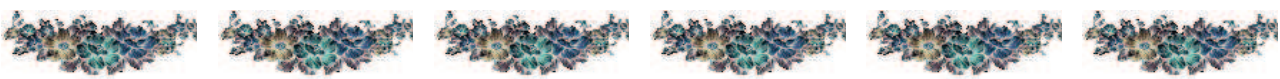
wytrzymać (per)dūro, 1,-āvi,-ātum; permanēo, 2,-mansi,-mansum; persevēro, 1,-āvi,-ātum; supporto, 1,-āvi,-ātum; súffero, sufférre, sústulī, sublātum; sustinēo, 2,-tinui,-tentum (perferre); tólero, 1,-āvi,-ātum; ἀντέχω; ὑποφέρω;

(προσ)καρτερέω; διαμένω; στέγω

wytrzymalność instantia,-ae f.; firmítas,-ātis f.; perseverantia,-ae f.; pertinacia,-ae f.; patientia,-ae f.; solíditas,-ātis f.; sustinentia,-ae f.; tenácitas,-ātis f.; tolerantia,-ae f.; ἢ ἀνοχή,-ῆς; ἢ (προσ)καρτέρησις,-εως; ἢ εὐφορία,-ας; ἢ ὑπομονή,-ῆς; ἢ λιπαρία,-ας

wytrzymały durus, 3; firmus, 3; obstinatus, 3; p̄rtinax,-acis; persev̄rans,-antis;
 robustus, 3; s̄olidus, 3; tenax,-acis; ὑπόμονος,-ον; καρτερικός, 3; λιπαρής,-ές
wytworzyć (pro)creo, 1,-āvi,-ātum; efficio, 3,-fēci,-fectum; género, 1,-āvi,-ātum;
 fábrico, 1,-āvi,-ātum; fingo, 3, finxi, fictum; formo, 1,-āvi,-ātum; prodūco, 3,-
 duxi,-ductum; πλάσσω; κτίζω; κατασκευάζω; ἐξεργάζομαι
wytworność elegantia,-ae f.; humánitas,-ātis f.; urbánitas,-ātis f.; concínnitas,-ātis f.;
 ἡ εὐσχημοσύνη,-ης; ὁ ὠραϊσμός,-οῦ; ἡ κομψότης,-ητος
*Árbiter elegantiarum. Omnis loquendi elegantia augētur legendis oratōribus et
 poētis.*
wytworny élegans,-antis; concinnus, 3; lautus, 3; scítūlus, 3; urbanus, 3; facētus, 3;
 κομψός, 3
wytworzenie (pro)creatio,-ōnis f.; generatio,-ōnis f.; fabricatio,-ōnis f.; formatio,-ōnis
 f.; productio,-ōnis f.; ἡ ἔκπλασις,-εως; ἡ κτίσις,-εως
wytwór fabricatus,-us m.; factūra,-ae f.; figmentum,-i n.; productus,-us m.; opus,-ēris
 n.; τὸ πλάσμα,-ατος; τὸ ἔργον,-ου; τὸ ποίημα,-ατος
wytwórca fabricātor,-ōris m.; productor,-ōris m.; factor,-ōris m.; ὁ πλάστης,-ου; ὁ
 κτίστης,-ου
wytwórczość fabricatio,-ōnis f.; productio,-ōnis f.; factūra,-ae f.; *productívitas,-ātis
 f.; ars,-rtis f.; ἡ ἔκπλασις,-εως; ἡ ἐξεργασία,-ας
wytwórczy fabricatorius, 3; generatīvus, 3; generatorius, 3; productīvus, 3;
 ἐκπλαστικός, 3; ἐξεργαστικός, 3
wytwórnia fábrica,-ae f.; officīna,-ae f.; τὸ ἐργαστήριον,-ου
wytyczać delineo, 1,-āvi,-ātum; demarco, 1,-āvi,-ātum; díriġo, 3,-rexi,-rectum; metor,
 1,-ātus sum; dimetior, 4,-ītus sum; διορίζω
wytyczna directīva,-ae f.; praemónitum,-i n.; praescriptum,-i n.; ἡ εὐθυντήρια,-ας
wytyczny directīvus, 3; εὐθυντήριος, 3
wyuczać edocēo, 2,-uī,-ctum (perdocēre); erudio, 4,-īvi,-ītum; ἐκδιδάσκω;
 κατηχέω
wyuczać się na pamięć edisco, 3, edídici; ἐκμανθάνω
wyuzdany dissolūtus, 3; effrenatus, 3; libertīnus, 3; licentiōsus, 3; cinaedicus, 3;
 ἀκόλαστος,-ον; ἀχάλινος,-ον
wywalczyć expugno, 1,-āvi,-ātum (depugnare); ἐξαγωνίζομαι
wywar decoctum,-i n.; ebullimentum,-i n.; τὸ ἀπόβρεγμα,-ατος; τὸ χύλισμα,-ατος
wyważać 1. (drzwi) excárdino, 1,-āvi,-ātum; extrūdo, 3,-trūsi,-trūsum; ἐκρήγνυμι; **2.**
(ważyc) elibro, 1,-āvi,-ātum; póndero, 1,-āvi,-ātum; ταλαντεύω
wywędrować emigro, 1,-āvi,-ātum; excēdo, 3,-cessi,-cessum; ἐξοικίζομαι
wywiad 1. (wojskowy) recognitio,-ōnis f.; speculatio,-ōnis f.; exploratio,-ōnis f.; ἡ
 κατασκοπή,-ῆς; **2. (lekarski)** anamnēsis,-is f.; ἡ ἀνάμνησις,-εως; **3. (prawny)**
 rogatum,-i n.; rogatio,-ōnis f.; ἡ ἐκζήτησις,-εως; **4. (np. prasowy)**
 interrogatorium,-ii n.; interrogatio,-ōnis f.; percontatio,-ōnis f.; ἡ ἐξερώτησις,-
 εως
wywiadowca excurs(at)or,-ōris m.; explorātor,-ōris m.; speculātor,-ōris m.;

antecursor, -ōris *m.*; ὁ ἐπόπτης, -ου; ὁ κατάσκοπος, -ου
wywichnąć luxo, 1, -āvi, -ātum; ἐκπαλέω
wywierać 1. (wpływ) commovēo, 2, -mōvi, -mōtum (permovēre); influo, 3, -fluxi, -fluxum; premo, 3, pressi, pressum; íngero, 3, -gessi, -gestum; ἐνχέω; κινέω; **2. (wrażenie)** impressionem produco, 3, -duxi, -ductum; ἐκτυπόω
wywieść p. wywodzić
wywietrzyć evéntilo, 1, -āvi, -ātum; ἐκπνέω; ἐξανεμόω
wywieźć p. wywozić
wywijać ágito, 1, -āvi, -ātum; vibro, 1, -āvi, -ātum; roto, 1, -āvi, -ātum; τινάσσω; πάλλω
wywlekać extrīco, 1, -āvi, -ātum; éxtraho, 3, -traxi, -tractum (detrahēre); ἐξέλκω
wywłaszczać exproprio, 1, -āvi, -ātum; confisco, 1, -āvi, -ātum; δημοσιεύω
wywłaszczenie expropriatio, -ōnis *f.*; confiscatio, -ōnis *f.*; deiectio, -ōnis *f.*; ἡ δημοσίευσίς, -εως
wywnętrzać się me exteriorīso, 1, -āvi, -ātum; totum me *alicui* patefacio, 3, -fēci, -factum; ἐξωτερίζομαι
wywnioskować conclūdo, 3, -clūsi, -clūsum; coniectūram facio, 3, feci, factum; συμπεραίνω
wywodzić edūco, 3, -duxi, -ductum; derīvo, 1, -āvi, -ātum; traho, 3, traxi, tractum; ἐξάγω
wywolać, -ywać evōco, 1, -āvi, -ātum (provocare); concieō, 2, -īvi, -ītum; concio, 4, -īvi, -cītum (excire); προκαλέω; ἐκκαλέω
wywolanie evocatio, -ōnis *f.*; provocatio, -ōnis *f.*; ἡ πρόκλησις, -εως; ἡ ἔκκλησις, -εως
wywolywacz *revelātor, -ōris *m.*; *antígenum, -i *n.*
wywozić exporto, 1, -āvi, -ātum; deporto, 1, -āvi, -ātum; éveho, 3, -vexi, -vectum; défero, -fēre, -tuli, -lātum; ἐξαλλοτρίω; ἐκκομίζω; ἐξάγω
wywozowy exportatīvus, 3; exportatorius, 3; ἐκκομιστικός, 3
wywód deductio, -ōnis *f.*; argumentatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐξαγωγή, -ῆς
wywóz exportus, -us *m.*; exportatio, -ōnis *f.*; deportatio, -ōnis *f.*; evectio, -ōnis *f.*; ὁ ἐκκομισμός, -οῦ; ἡ ἐξαγωγή, -ῆς
wywracać evertō, 3, -verti, -versum (subvertēre); deiecto, 1, -āvi, -ātum; supīno, 1, -āvi, -ātum; καταστρέφω; ἐκστρέφω; ἀναστρέφω; (**w. się**) ruo, 3, rui, rutum (ruitūrus); cado, 3, cécidi, casum; labor, 3, lapsus sum; (κατα)πίπτω
wywrotka lapsus, -us *m.*; eversio, -ōnis *f.*; ἡ καταστροφή, -ῆς; τὸ πτώμα, -ατος
wywrotny lábīlis, -e; instábīlis, -e; πτωτικός, 3
wywrotowy subversīvus, 3; revolutionarius, 3; cóncitans, -antis; exágitans, -antis; στασιώδης, -ες; ταρακτικός, 3
wywrócenie eversio, -ōnis *f.*; inversio, -ōnis *f.*; ἡ ἐκστρόφή, -ῆς; (*upadek*) lapsus, -us *m.*; τὸ πτώμα, -ατος
wywrócony inversus, 3; ἐκστροφος, -ον; (*na wznak*) supīnus, 3; ὕπιος, 3
wywrzeć p. wywierać
wywyższać exalto, 1, -āvi, -ātum; cúlmino, 1, -āvi, -ātum; éffero, effēre, éxtuli, elātum;

extollo, 3, -, -; élevo, 1, -āvi, -ātum; súblimo, 1, -āvi, -ātum; ὑψόω; ὑπερψόω;
ἐκκουφίζω

wyздrowieć resanescō, 3, -ui, -; ἐξυγιαίνω; ἰάομαι

wyздrowienie recuperatio, -ōnis *f.*; resanatio, -ōnis *f.*; restauratio, -ōnis *f.*; ἡ
ἐξυγίανσις, -εως

wyziw exhalatio, -ōnis *f.*; expiratio, -ōnis *f.*; vapor, -ōris *m.*; hálitus, -us *m.*; ἡ
ἀποφόρησις, -εως; ὁ ἀτμός, -οῦ; ἡ ἀναθυμίασις, -εως; ἡ ἐκφύσησις, -εως; ἡ
ἀτμίς, -ίδος

wyziwac exhālo, 1, -āvi, -ātum; exspīro, 1, -āvi, -ātum; ἐκφυσάω

wyziębiać frigefacio, 3, -fēci, -factum; ψυχραίνω

wyzionąć ducha ánimum efflo, 1, -āvi, -ātum; ánimum exspīro, 1, -āvi, -ātum; ἐκψύχω;
ἐκπνέω

wyznaczać 1. (oznaczać) emetior, 4, -mensus sum (dimetīri); metor, 1, -ātus sum;
καθορίζω; (δι)ορίζω; **2. (mianować)** creo, 1, -āvi, -ātum; designo, 1, -āvi, -ātum;
déstino, 1, -āvi, -ātum; nómino, 1, -āvi, -ātum; instítuo, 3, -ui, -ūtum; ἐπιτίθημι;
ἐκσημαίνω

~ **granice** fines rego, 3, rexi, rectum; **nagrodeę** praemium expōno, 3, -posui, -
pósitum; ~ **termin** diem índico, 3, -xi, -ctum; ~ **losem** sortior, 4, -ītus sum

wyznaczenie 1. (np. granicy) definitio, -ōnis *f.*; emensio, -ōnis *f.*; ὁ ὀρισμός, -οῦ; **2.**
(mianowanie) designatio, -ōnis *f.*; destinatio, -ōnis *f.*; nominatio, -ōnis *f.*; ἡ
ἐπίθεσις, -εως; ἡ σημείωσις, -εως

wyznać, -awać fátēor, 2, fassus sum; confitēor, 2, -fessus sum (profitēri); eloquor, 3, -
locūtus sum; (ἐξ)ὁμολογέομαι

wyznanie confessio, -ōnis *f.*; professio, -ōnis *f.*; ἡ ὁμολογία, -ας; (*relig.*) religio, -ōnis
f.; confessio, -ōnis *f.*; fides, -ei *f.*; ἡ θρησκευία, -ας

Confessio est regīna probationum. Ubi est confessio, ibi est remissio,

wyznawca 1. (rel.) confessor, -ōris *m.*; ὁ θρηῆσκος, -ου; **2. (zwoleńnik)** adeptus, -i *m.*;
discípūlus, -i *m.*; fautor, -ōris *m.*; ássecla, -ae *m.*; *alicui* adhaerens, -entis *m.*; ὁ
ζηλωτής, -οῦ

wyżuty exspoliatus, 3; exūtus, 3; nudus, 3; privatus, 3; ἀπέκδυτος, -ον

wyżwalacz liberātor, -ōris *m.*; ὁ ἐλευθερωτής, -οῦ

wyżwalać líbero, 1, -āvi, -ātum *alqa re*; (ἀπ)ἐλευθερώω; λυτρόομαι; ῥύομαι;
ἐξαιρέω

w. niewolnika manumitto, 3, -mīsi, -misum; ἐξελευθερώω

w. spod władzy zwłaszcza ojcowskiej emáncipo, 1, -āvi, -ātum

w. z więzów evínculo, 1, -āvi, -ātum; ἐκλύω

wyzwanie provocatio, -ōnis *f.*; ἡ πρόκλησις, -εως

wyzwisko maledictio, -ōnis *f.*; contumelia, -ae *f.*; ἡ κακολογία, -ας

wyzwolenie liberatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐλευθέρωσις, -εως; (*niewolnika*) manumissio, -ōnis
f.; ἡ ἐξελευθέρωσις, -εως; (*spod władzy ojca*) emancipatio, -ōnis *f.*

wyzwoleniec libertus, -i *m.*; libertīnus, -i *m.*; ὁ ἐξελεύθερος, -ου; ὁ πιλλάτος, -ου

wyzwoliciel liberātor,-ōris *m.*; ὁ ἐλευθερωτής,-οῦ

wyzwolić *p.* wyzwalać

wyzwolony liberatus, 3; emancipatus, 3; ἀπελεύθερος,-ον

wyzysk compilatio,-ōnis *f.*; abūsus,-us *alicuius* óperae; ἡ ἐκμετάλλευσις,-εως

wyzyskiwacz plagiarius,-ii *m.*; plagiātor,-ōris *m.*; fraudātor,-ōris *m.*; suco,-ōnis *m.*; ὁ ἀνδραποδιστής,-οῦ

wyzyskiwać **1.** (wykorzystać) utiliso, 1,-āvi,-ātum; utor, 3, usus sum; χράομαι; χρηματίζω; ἐμπορεύομαι; **2.** (rabować) compīlo, 1,-āvi,-ātum; *alicuius* óperā abūtor, 3,-ūsus sum; ἀνδραποδίζω; ἀμέλγω

wyzywać **1.** (wywołać) prónoco, 1,-āvi,-ātum (evocare); lacesso, 3,-īvi,-ītum; προκαλέω; **2.** (obrzucać obelgami) convicior, 1,-ātus sum; iniurio, 1,-āvi,-ātum; malédico, 3,-dixi,-dictum (maledicare); obtrecto, 1,-āvi,-ātum; κακολογέω

wyzywający provocatorius, 3; prónocans,-antis; árrigans,-antis; προκλητικός, 3

wyż altum,-i *n.*; altūra,-ae *f.*; τὸ ὕψωμα,-ατος

wyżarcie exēsiō,-ōnis *f.*; ἡ ἐκδάκνωσις,-εως

wyżać éxprimo, 3,-pressi,-pressum; ἐκθλίβω; ἐκπιέζω

wyżebrać eméndico, 1,-āvi,-ātum; ἐκπτωχεύω

wyżej altius, superiore parte; ἀνώτερον; ὑψηλότερον

w. wymieniony supradictus, 3; citatus, 3; προειρημένος, 3

wyżłobić excavo, 1,-āvi,-ātum; ἐκκοιλáινω; ἐκγλύφω

wyżłobienie excavatio,-ōnis *f.*; cavum,-i *n.*; sulcus,-i *m.*; cavāmen, -īnis *n.*; ἡ ἐκκοιλία,-ας

wyżłobiony excavatus, 3; ἔκκοιλος,-ον

wyższość maioratus,-us *m.*; praestantia,-ae *f.*; excellentia,-ae *f.*; superiórītas,-ātis *f.*; suprematio,-ōnis *f.*; ἡ ἀνωτερότης,-ητος; ἡ ὑπεροχή,-ῆς; ἡ ὑψιτερότης,-ητος

wyższy altior,-ius; excelsior,-ius; superior,-ius; ἀνωτερικός, 3; ὑψηλότερος, 3; ὑψίτερος, 3

Sic cum inferiore vivas, quemadmodum tecum superiorem velis vivēre.

w. stopień (*gram.*) gradus,-us *m.* comparatīvus

wyżyć pervīno, 3,-vixi, -; perdūro, 1,-āvi,-ātum; διαζάω

wyżymać éxprimo, 3,-pressi,-pressum; ἐκθλίβω; ἐκπιέζω

wyżyna altiplānum,-i *n.*; locus,-i *m.* (*plur.* loca) éditus; τὸ ὄρος,-εος

wyżywić enutrio, 4,-īvi,-ītum; nūtrico, 1,-āvi,-ātum; ἐκτρέφω

wyżywienie alimentatio,-ōnis *f.*; alimonium,-ii *n.*; cibus,-i *m.*; cibaria,-ōrum *n.pl.*; nutrimentum,-i *n.*; victus,-us *m.*; ἡ (δια)τροφή,-ῆς

wzajemnie ínvicem, mútue, recíproce, vicissim; ἀλλήλων; ἀμοιβήδην; ἀντί

wzajemność mutualismus,-i *m.*; mutuálītas,-ātis *f.*; mutuatio,-ōnis *f.*; reciprócītas,-ātis *f.*; vicissitūdo,-īnis *f.*; vicíssītas,-ātis *f.*; ἡ ἀλλαγή,-ῆς; ἡ ἀμοιβή,-ῆς

wzajemny alternus, 3; mútuus, 3; recíprocus, 3; vicissitudinarius, 3; ἀλλακτικός, 3; ἀμοιβαῖος, 3

w zamian pro mútuo; ἀλλακτικῶς; ἀμοιβαίως
wzbierać abundo, 1, -āvi, -ātum (exundare); adaestuo, 1, -āvi, -ātum; incresco, 3, -
 crēvi, -crētum; ἀυξάνομαι; ἀναρροιζέω; ἀναπληρόω
wzbijać się exsúpero, 1, -āvi, -ātum; súbvolō, 1, -āvi, -ātum; ἀναπέτομαι
wzbogacać ditífico, 1, -āvi, -ātum; dito, 1, -āvi, -ātum; locúpleto, 1, -āvi, -ātum; opulento,
 1, -āvi, -ātum; peculio, 1, -āvi, -ātum; πλουτίζω
wzbraniać intérdico, 3, -dixi, -dictum; prohibēo, 2, -ui, -itum; nego, 1, -āvi, -ātum; veto,
 1, vetui (vetavi), vétitum (vetatum); κωλύω
wzbraniać się recūso, 1, -āvi, -ātum; retracto, 1, -āvi, -ātum; refugio, 3, -īvi, -itum;
 παραιτέομαι
wzbroniony interdictus, 3; prohibitus, 3; vétitus, 3; κωλυτικός, 3; κεκωλυμένος, 3
wzbudzać ágito, 1, -āvi, -ātum; cieo, 3 civi, citum; évoco, 1, -āvi, -ātum (provocare);
 éxcito, 1, -āvi, -ātum; indūco, 3, -duxi, -ductum; (re)súscito, 1, -āvi, -ātum; ἐξεγείρω;
 ἀναζωπυρέω; ἐξανίστημι
wzbudzenie evocatio, -ōnis *f.*; excitatio, -ōnis *f.*; inductio, -ōnis *f.*; provocatio, -ōnis *f.*;
 suscitatio, -ōnis *f.*; ἢ ἐξέγερσις, -εως
wzburzać ágito, 1, -āvi, -ātum; commovēo, 2, -mōvi, -mōtum; éxcito, 1, -āvi, -ātum
 (incitare, concitare); inquiēto, 1, -āvi, -ātum; turbo, 1, -āvi, -ātum; tumúltuo, 1, -āvi, -
 ātum; ταραττώ; συγκινέω; θορυβέω
wzburzenie agitatio, -ōnis *f.*; concitatio, -ōnis *f.*; excitatio, -ōnis *f.*; commōtus, -us *m.*;
 perturbatio, -ōnis *f.*; turbatio, -ōnis *f.*; tumultus, -us *m.*; ὁ παραγμός, -οῦ;
 ἢ παραχή, -ῆς; ὁ θόρυβος, -ου
wzburzony agitated, 3; concitatus, 3; excitatus, 3; túmidus, 3; tumultuōsus, 3;
 turbatus, 3; τεταραγμένος, 3; θορυβώδης, -εσ; παραχώδης, -εσ
wzdęcie flatulentia, -ae *f.*; inflatio, -ōnis *f.*; tumefactio, -ōnis *f.*; tumescencia, -ae *f.*; τὸ
 οἴδμα, -ατος; τὸ ἐμφύσημα, -ατος; ἢ ἐμφύησις, -εως
wzdęty (in)flatus, 3; túmidus, 3; ἐμφύσητος, -ον; ὀγκώδης, -εσ
wzdłuż 1. (przysł.) secundum, in longum, praeter; κατὰ μῆκος; **2. (przyim.)**
 secundum *z acc.*; κατὰ *z acc.*; παρά
wzdragać się abhorreō, 2, -ui, - ; exhorresco, 3, -horruī, - ; refórmido, 1, -āvi, -ātum;
 ἐντρέμω
wzdychać gemo, 3, -ui, -itum; (ad)súspiro, 1, -āvi, -ātum; ἐμβριμάομαι; (ἀνα)στενάζω
wzdychający gemens, -entis; gemebundus, 3; súspirans, -antis; στενάζων, -ουσα, -ον
wzdychanie gémitus, -us *m.*; suspiratio, -ōnis *f.*; suspirium, -ii *n.*; ὁ στεναγμός, -οῦ
wzdymać się (fale) flúctuo, 1, -āvi, -ātum; tumefacio, 3, -fēci, -factum; inflo, 1, -āvi, -
 ātum; ἐμφυσάομαι
wzgarda aspernatio, -ōnis *f.*; aspernamentum, -i *n.*; contemptio, -ōnis *f.*; fastidium, -ii
n.; fastus, -us *m.*; ἢ καταφρόνησις, -εως; τὸ καταφρόνημα, -ατος
wzgardliwy aspernans, -antis; contemptíbilis, -e; contemnens, -entis; reprōbus, 3;
 ἀδόκιμος, -ον; καταφρονητικός, 3
wzgardzić p. gardzić
wzgardzony abiectus, 3; contemptíbilis, -e; sprētus, 3; contemptus, 3; despectus, 3;

καταφρόνητος,-ον

wzgląd aspectus,-us *m.*; consideratio,-ōnis *f.*; ratio,-ōnis *f.*; relatio,-ōnis *f.*; relatus,-us *m.*; respectus,-us *m.*; gratia,-ae *f.*; venia,-ae *f.*; ἡ ἀναλογία,-ας; ἡ ἀποψις,-εως; ἡ ἐπιστασία,-ας; ἡ ἐντροπή,-ῆς

Sit venia verbo! Venia primum delinquenti.

w. na osobę personarum acceptio,-ōnis *f.*; favor,-ōris *m.*; ἡ προσωποληψία,-ας
pod każdym ~ omnibus ratiōnibus; in omnibus rebus; **pod tym** ~ eā ratione

względem erga *z acc.*; κατά *z acc.*; πρὸς *z acc.*

ze względu na erga *z acc.*; propter *z acc.*; ὑπέρ *z gen.*

względnie relatīve; ἀναλόγως

względność relatīvitas,-ātis *f.*; ἡ ἀναλογία,-ας

względny relatīvus, 3; ἀνάλογος,-ον; ὑποτακτικός, 3

wzgórek collícūlus,-i *m.*; collis,-is *m.*; agger,-ēris *m.*; culmen,-īnis *n.*; cúmūlus,-i *m.*; montícūlus,-i *m.*; promontorium,-īi *n.*; túmūlus,-i *m.*; τὸ βούνιον,-ου

wzgórkowaty collicularis,-e; cumulatus, 3; βουνοειδής,-ές

wzgórze collis,-is *f.*; éditum,-i *n.*; mons,-ntis *m.*; ὁ βουνός,-οῦ; ἡ ὄφρυς,-ύος; ὁ λόφος,-ου; τὸ ὄρος,-εος

wziąć p. brać

wziernik *spéculum,-i *n.*; *endoscópium,-īi *n.*; τὸ (ἐνδο)σκόπιον,-ου

wziernikowanie *endoscopia,-ae *f.*; ἡ ἐνδοσκοπία,-ας

wziewać inhālo, 1,-āvi,-ātum; ínspiro, 1,-āvi,-ātum; εἰσφυσάω

wziewanie inhalatio,-ōnis *f.*; inspiratio,-ōnis *f.*; ἡ εἰσφύσησις,-εως

wzięcie 1. (udziału) participatio,-ōnis *f.*; ἡ μετοχή,-ῆς; **2. (zabranie)** assumptio,-ōnis *f.*; comprehensio,-ōnis *f.*; captio,-ōnis *f.*; ἡ μετάληψις,-εως; ἡ λῆψις,-εως

wzlecieć supérvolo, 1,-āvi,-ātum (evolare); ἀναπέτομαι

wzlot evolatio,-ōnis *f.*; supervolatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀνάπτησις,-εως

wzmacniać confirmo, 1,-āvi,-ātum; conforto, 1,-āvi,-ātum; communico, 4,-īvi,-ītum; corróboro, 1,-āvi,-ātum; consólido, 1,-āvi,-ātum; (con)válido, 1,-āvi,-ātum; fortífico, 1,-āvi,-ātum; récreo, 1,-āvi,-ātum; reficio, 3,-fēci,-fectum; (δια)βεβαιόω; ῥώννυμι; (ἐν)δυναμόω; (συμ)βιβάζω; (ἐπι)στηρίζω; ἐνισχύω; κραταιόω; (προ)κυρόω;

wzmacniający confirmans,-antis; corróborans,-antis; consólidans,-antis; fortíficans,-antis; tónicus, 3; δυναμῶν,-οῦσα,-οῦν

wzmagać augmento, 1,-āvi,-ātum; intensífico, 1,-āvi,-ātum; potentífico, 1,-āvi,-ātum; ἐναυξάνω; ἀνατείνω; πλεονάζω; πληθύνω

wzmianka mentio,-ōnis *f.*; memoria,-ae *f.*; ἡ μνεία,-ας

wzmiankować praenómīno, 1,-āvi,-ātum; μνημονεύω

wzmocnienie confirmatio,-ōnis *f.*; corroboratio,-ōnis *f.*; consolidatio,-ōnis *f.*;

firmamentum,-i *n.*; emunitio,-ōnis *f.*; ἡ δυνάμωσις,-εως; ἡ βεβαίωσις,-εως

wzmożenie intensificatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀνατονία,-ας

wznawiać redíntegro, 1,-āvi,-ātum; rénovo, 1,-āvi,-ātum; reassūmo, 3,-sumpsi,-

- sumptum; restauro, 1, -āvi, -ātum; ἀνανεωτερίζω; ἀνέρχομαι
- wzniecać** accendo, 3, -cendi, -censum; ágito, 1, -āvi, -ātum; excito, 4, -īvi, -ītum; éxcito, 1, -āvi, -ātum (suscitare); ἀναπυρίζω; (*wojnę*) bellum commovēo, 2, -mōvi, -mōtum; ἐκπολεμῶ
- wzniesienie 1. p. wzgórek; 2. (podniesienie)** elevatio, -ōnis *f.*; sublatio, -ōnis *f.*; ἡ ὑψωσις, -εως
- wzniesiony** elevatus, 3; sublatus, 3; ἀνάφορος, -ον
- wznieść p. wznosić**
- wzniosłość** elatio, -ōnis *f.*; sublatio, -ōnis *f.*; sublímitas, -ātis *f.*; τὸ ὕψος, -εος; τὸ ὑψωμα, -ατος; ἡ ὑπερβολή, -ῆς
- wzniosły** augustus, 3; ele(va)tus, 3; sublatus, 3; sublīmis, -e; superbus, 3; grandiloquus, 3; σεβαστός, 3; σεμνός, 3; ὑψηλός, 3; μεγαλειῶς, 3
- Ad augusta per angusta.**
- wznosić (podnosić)** élevo, 1, -āvi, -ātum; éffero, efférre, éxtuli, elātum; tollo, 3, sústuli, sublātum; ériġo, 3, -rexi, -rectum; ὑψῶ; ἀναιρέω; ἀναφέρω; ὀγκῶ
- w. = budować** aedífico, 1, -avi, -atum; ériġo, 3, -rexi, -rectum; οἰκοδομῶ; κτίζω
- w. okrzyk (ex)clāmo**, 1, -āvi, -ātum (conclamare); καλέω; βοάω
- w. się** exsúpero, 1, -āvi, -ātum; ἀναφέρομαι; ἀναβαίνω
- wznowić p. wznawiać**
- wznowienie** renovatio, -ōnis *f.*; ἡ ἀνανέωσις, -εως
- w. wydania** reeditio, -ōnis *f.*; ἡ παλινέκδοσις, -εως
- w. np. procesu** reassumptio, -ōnis *f.*; ἡ παλινδικία, -ας
- wzorcowy** exemplábīlis, -e; exemplaris, -e; singularis, -e; prototypicus, 3; idóneus, 3; πρωτότυπος, -ον; κανονικός, 3; παραδειγματικός, 3
- wzorować się** imitor, 1, -ātus sum; exemplo, 1, -āvi, -ātum; *alqm* sequor, 3, secūtus sum; κανοκίζω; παραδειγματίζω
- wzorowy** exemplaris, -e; óptimus, 3; eximius, 3; egregius, 3; singularis, -e; τυπικός, 3; παραδειγματώδης, -ες
- wzorzec** exemplar, -āris *n.*; exemplum, -i *n.*; exagillum, -i *n.*; fórmula, -ae *f.*; spécimen, -īnis *n.*; ὁ πρωτότυπος, -ου; τὸ παράδειγμα, -ατος; ὁ κανών, -όνος; ὁ σταθμός, -οῦ; ἡ ὑποτύπωσις, -εως
- wzorzysty** pictus, 3; váriis colóribus ornatus, 3; ποικίλος, 3
- wzór** exemplar, -aris *n.*; exemplum, -i *n.*; fórmula, -ae *f.*; norma, -ae *f.*; spécimen, -īnis *n.*; typus, -i *m.*; τὸ ἐπίδειγμα, -ατος; ὁ τύπος, -ου; τὸ παράδειγμα, -ατος
- w. (np. w mat.)** fórmula, -ae *f.*; τὸ σχῆμα, -ατος
- w. w gram.** paradigma, -atis *n.*; τὸ παράδειγμα, -ατος
- wzrastać (in)cresco**, 3, -crēvi, -crētum; grandesco, 3; alesco, 3; adolesco, 3, -lēvi, -ultum; αὐξάνομαι; μηκύνομαι; φύομαι
- wzrok** aspectus, -us *m.*; obtūtus, -us *m.*; prospectus, -us *m.*; visus, -us *m.*; ἡ ὄρασις, -εως; τὸ βλέμμα, -ατος; ἡ ὄψις, -εως; ὁ, ἡ ὄψ, ὀπός

wzrokowy visuālis,-e; ópticus, 3; ὀπτικός, 3; ὄρατικός, 3

wzrosnąć p. wzrastać

wzrost 1. (wzrastanie) augmentum,-i *n.*; augmen,-īnis *n.*; crescentia,-ae *f.*;

incrementum,-i *n.*; ἡ αὐξήσις,-εως; **2. (wielkość)** statūra,-ae *f.*; magnitūdo,-īnis *f.*; ἡ ἡλικία,-ας; τὸ ὕψος,-εος; ἡ φυΐα,-ας; **3. (postęp)** profectus,-us *m.*; ἡ προκοπή,-ῆς

wzruszać commovēo, 2,-mōvi,-mōtum; cóncito, 1,-āvi,-ātum; ágito, 1,-āvi,-ātum;

conturbo, 1,-āvi,-ātum; συγκινέω; ταραάσσω; (**w. się**) infremo, 3,-ui, - ;

ἐμβριμάομαι; συγκινέομαι; σπλαγχνίζομαι

wzruszenie affectus,-us *m.*; commotio,-ōnis *f.*; commiseratio,-ōnis *f.*; emotio,-ōnis *f.*;

passio,-ōnis *f.*; τὸ πάθος,-εος; ἡ συγκίνησις,-εως

wzruszony commōtus, 3; συγκίνητος,-ον

wzwód erectio,-ōnis *f.*; ὁ τέτανος,-ου

wzwyż sursum; ἄνω

wzywać 1. (przywoływać) arcesso, 3,-īvi,-ītum; arcio, 4,-īvi,-ītum; ínvoco, 1,-āvi,-

ātum (advocare); accio, 4,-cīvi (-cii),-cītum; φωνέω; μετακαλέω;

μεταπέμπομαι; πρόσκαλέω; **2. (zachęcać)** cohortor, 1,-ātus sum; monēo, 2,-ui,-

ītum; προτρέπομαι; παρορμάω; **3. (upominać)** (ad)monēo, 2,-ui,-itum;

νουθετέω

w. na świadka obtestor, 1,-ātus sum (antestari); μαρτύρομαι

Z

z, ze 1. (z kimś) cum z *abl.*; μετά z *gen.*; περί z *acc.*; σύν z *dat.*; 2. (skądś) a, ab, abs z *abl.*; de z *abl.*; e, ex z *abl.*; ἐκ, ἐξ z *gen.*; ἀπό z *gen.*; παρά z *gen.*

z boku a látere; **z ręki do ręki** per manus; **z tyłu** a tergo; **z zewnątrz** extra, foris; **wers z książki** versus de libro; **z ludu** de plebe; **z ojca** a patre; **pierścień ze złota** ánŭlus ex auro (aureus); **tworzyć z niczego** de níhilo facere; **z bojaźni** propter (ob) timorem; **z nienawiści** per invidiam; **z powodu** *alicuius rei gratiā* (causā); **umrzeć ze starości** senectūte confectus morior, 3, mórtuus sum; **z przyjacielem** cum amīco; **jeden z wielu** unus de multis; **najlepszy z wszystkich** óptimus omnium; **z bliska** cómminus; **z daleka** émminus; **z troską** cum cura

za 1. (za kimś, czymś) post z *acc.*; trans z *acc.*; ultra z *acc.*; μετά z *acc.*; ὀπισθεν, ὀπίσω z *gen.*; 2. (za pośrednictwem) per z *acc.*; a, ab, abs z *abl.* (*przy pass.*); ἀπό z *gen.*; διά z *gen.*; 3. (zamiast kogoś, czegoś, za coś, kogoś) pro z *abl.*; ἀντί z *gen.*; περί z *gen.*; ὑπέρ z *gen.*; 4. (za wyjątkiem) extra z *acc.*; post z *acc.*; ultra z *acc.*; trans z *acc.*; ἐκτός z *gen.*; ὑπερέκεινα z *gen.*; χωρίς z *gen.*

Ego pro domo mea oro. Unus pro ómnibus et omnes pro uno. Unus pro multis.

Pro fide, rege et lege.

za drzwiami foris; **za granicą** péregre; **stać za drzwiami** ante fores (ad fores) stare; **walczyć za wolność** pro libertāte bellum gerere; **za bezcen** mínimo pretio; **za darmo** gratis; **za pieniądze** pretio mercēde; **za wszelką cenę** omni modo; **za dnia** interdīu; **za naszych czasów** nostrā memoriā (aetate); **za dawnych czasów** quondam, olim patrum memoriā; **za pamięci ludzkiej** post hóminum memoriā; **za dwa miesiące** intra duos menses; **za rok** anno post; **za moją radą** me auctore; **za pomocą czego** ope (auxilio, óperā) *alicuius rei*; **tęsknić za kimś** desiderio *alicuius* tenēri; **uważać kogoś za kogoś** *alqm* pro *alqo* putāre (habēre); **mieć kogoś za nic** *alqm* pro níhilo putare; **za długo** nimium, multo; **za drogi** multo carior

zaferowany praeoccupatus, 3; *alqa re sollicitatus*; μεριμνητός, 3

zabarwiać cóloro, 1, -āvi, -ātum; pingo, 3, pinxi, pictum; ting(u)o, 3, -nxi, -nctum; infusco, 1, -āvi, -ātum; χρωματίζω; βάπτω

zabarwienie coloratio, -ōnis *f.*; pigmentatio, -ōnis *f.*; tinctio, -ōnis *f.*; tinctūra, -ae *f.*; τὸ χρῶμα, -ατος

zabawa divertimentum, -i *n.*; delectatio, -ōnis *f.*; lūsus, -us *m.*; ludus, -i *m.*; oblectāmen, -inis *n.*; ἡ ἐψία, -ας; ἡ παιδιά, -ās; ὁ κῶμος, -ου

zabawiać delecto, 1, -āvi, -ātum; exhilaro, 1, -āvi, -ātum; ludífico, 1, -āvi, -ātum; oblecto, 1, -āvi, -ātum; εὐφραίνω

z. = **przebywać** (cóm)moror, 1, -ātus sum; versor, 1, -ātus sum; διαμένω

z. się ludo, 3, lūsi, lūsum; múginor, 1, -ātus sum; ἐμπαίζω; ὑψιάομαι; παίζω

zabawka illudium, -ii *n.*; iocamentum, -i *n.*; ludibrium, -ii *n.*; oblectamentum, -i *n.*; ἐμπαιγμός, -οῦ; τὸ ἄθυρμα, -ατος; τὸ παίγνιον, -ου; ἡ μέλπηθρα, -ας

zabawny facētus, 3; iocōsus, 3; ludibundus, 3; ridícūlus, 3; γελάσιμος, 3;

γελαστός, 3; παιστικός, 3

za bezcen vili pretio; ἀτίμως

zabezpieczać assecūro, 1, -āvi, -ātum; (prae)munio, 4, -īvi, -ītum; praeservo, 1, -āvi, -ātum; tutor, 1, -ātus sum; ἀσφαλίζω; (**z. się**) praecustodio, 4, -īvi, -ītum;

ἀσφαλίζομαι; προφυλάττομαι

zabezpieczenie cautēla, -ae *f.*; secūrītas, -ātis *f.*; ἡ ἀσφάλεια, -ας; ἡ προφυλακή, -ῆς

z. = poręczenie pignus, -ōris *n.*; cautio, -ōnis *f.*; obses, -idis *m.f.*; fides, -eī *f.*;

receptum, -i *n.*; τὸ ἀποτίμημα, -ατος; ὁ ἀρραβών, -ῶνος

z. = ubezpieczenie assecuratio, -ōnis *f.*; ἡ ἀσφάλεια, -ας

zabezpieczony assecuratus, 3; tutus, 3; ἀσφαλής, -ές

zabicie interfectio, -ōnis *f.*; mactatio, -ōnis *f.*; necatio, -ōnis *f.*; occisio, -ōnis *f.*; ἡ

ἀναίρεσις, -εως; ὁ φόνος, -ου; ἡ σφαγή, -ῆς

zabić interficio, 3, -fēcī, -fectum; interimo, 3, -ēmī, -emptum; leto, 1, -āvi, -ātum; occīdo,

3, -cīdī, -cīsum; (ἀπο)κτείνω; ἀμαλάπτω; ὀλεθρεύω; (δια)φθείρω; φονεύω; θανατόω

z. w bitwie caedo, 3, cecīdī, caesum; concīdo, 3, -cīdī, -cīsum; κατακόπτω

z. okrutnie neco, 1, -āvi, -ātum; mortífico, 1, -āvi, -ātum; κατασφάζω; κατασφάττω

z. bez miłosierdzia trūcido, 1, -āvi, -ātum; καταφονεύω

z. na ofiarę immolo, 1, -āvi, -ātum; macto, 1, -āvi, -ātum; sacrífico, 1, -āvi, -ātum;

víctimo, 1, -āvi, -ātum; σφάζω; σφαγιάζω; θύω

z. podcinając gardło iúgulo, 1, -āvi, -ātum; σφάζω

z. = porąbać na kawałki trunco, 1, -āvi, -ātum; κατακόπτω

z. się suicīdo, 1, -āvi, -ātum; αὐτοκτονέω; αὐτοφονέω

z. = zatkać szczelnie obtūro 1, -āvi, -ātum; ἐπιβύω

zabieg interventio, -ōnis *f.*; operatio, -ōnis *f.*; curatio, -ōnis *f.*; τὸ ἔργον, -ου

zabiegać o coś ambeo, 4, -īvi (-ii), -ītum; cómpeto, 3, -īvi, -ītum; quaero, 3, -īvi, -ītum;

περιεργάζομαι; ἐπιζητέω; ζηλώω

zabierać p. brać

zabijaka percussor, -ōris *m.*; ὁ πλήκτης, -ου; ὁ φονευτής, -οῦ

zabity caesus, 3; interfectus, 3; necatus, 3; occisus, 3; ἀπόκτονος, 3

zabliźniać się cicátrico, 1, -āvi, -ātum; consanesco, 3, -nui, -; ἀπουλόομαι

zabliźniony cicatricatus, 3; ἀπουλωμένος, 3

zabłądzenie aberratio, -ōnis *f.*; ἡ ἀποπλάνησις, -εως

zabłądzić aberro, 1, -āvi, -ātum; de via declīno, 1, -āvi, -ātum; delabor, 3, -lapsus sum;

ἀφαρμαρτάνω; ἀστοχέω; ἀποπλανάω

zabłocić cunio, 4, -īvi, -ītum; ínquino, 1, -āvi, -ātum; máculo, 1, -āvi, -ātum; limo, 1, -

āvi, -ātum; spurco, 1, -āvi, -ātum; βορβορόω; (**z. się**) búlbito, 1, -āvi, -ātum;

βορβορόομαι

zabłysnąć effulgēo, 2, -fulsi, -; resplendēo, 2, -ui, -; (ex)splendesco, 3, -cui, -;

enitescō, 3, -tui; dilucēo, 2, -luxi; ἐξαστράπω; ἐκλάμπω; ἐπιφώσκω

zabobon praeiudicium, -ii *n.*; superstitio, -ōnis *f.*; religio, -ōnis *f.* superstitōsa; ἡ
 δεισιδαιμονία, -ας; ἡ ἐθελοθησκία, -ας
zabobonny superstitiōsus, 3; δεισιδαίμων, -ον
zabolec indoloresco, 3, -ui, -; ἐξαλγέω
zaborca aggressor, -ōris *m.*; expugnātor, -ōris *m.*; conquisitor, -ōris *m.*; occupans, -antis
m.; occupātor, -ōris *m.*; ὁ εἰσβολος, -ου
zaborczy aggressivus, 3; rapax, -acis; εἰσβολος, -ον
zabójca homicida, -ae *m.*; interfecto, -ōris *m.*; mactātor, -ōris *m.*; interemptor, -ōris *m.*;
 necātor, -ōris *m.*; occisor, -ōris *m.*; ὁ ἀνθρωποκτόνος, -ου; ὁ φονεύς, -έως; ὁ
 φονευτής, -οῦ
zabójczy mortiferus, 3; perniciosus, 3; perniciābilis, -e; peremptorius, 3; φόνιος, 3
zabójstwo *assassinium, -ii *n.*; caedes, -is *f.*; homicidium, -ii *n.*; interfectio, -ōnis *f.*;
 iugulatio, -ōnis *f.*; mactatio, -ōnis *f.*; mactatus, -us *m.*; nex, -cis *f.*; parricidium, -i *n.*;
 occisio, -ōnis *f.*; ὁ φόνος, -ου; ἡ κοπή, -ῆς; ἡ σφαγή, -ῆς; ἡ ἀναίρεσις, -εως
zabór annexio, -ōnis *f.*; occupatio, -ōnis *f.*; annexus, -us *m.*; ἡ εἰσβολή, -ῆς; ἡ
 κατάληψις, -εως
zabrać p. brać
zabraknąć deficio, 3, -fēci-*fectum*; desum, -esse, -fui; ὑστερέω; ἐπιλείπω
zabraniać abdicō, 3, -dixi, -dictum (*interdicere*); prohibeo, 2, -ui, -itum; veto, 1, vetui
 (vetāvi), vétitum (vetātum); κωλύω; ἀπαγορεύω
zabroniony interdictus, 3; prohibitus, 3; vétitus, 3; κεκωλυμένος, 3
zabrudzony inquinatus, 3; maculatus, 3; macularis, -e; spurcatus, 3; impūrus, 3;
 βορβορώδης, -ες
zabrzmieć insono, 1, -ui, -; tono, 1, -ui, -; ἐξηγήω
zabudować inaedifico, 1, -āvi, -ātum; ἐνοικοδομέω
zabudowanie inaedificatio, -ōnis *f.*; aedificium, -ii *n.*; superficies, -ēi *f.*; loca, -ōrum
n.pl. coaedificata; ἡ ἐνοικοδόμησις, -εως
zaburzenie molestia, -ae *f.*; perturbatio, -ōnis *f.*; confusio, -ōnis *f.*; sollicitūdo, -īnis *f.*; ὁ
 παραγμός, -οῦ
z. czynnościowe disfunctio, -ōnis *f.*; ἡ ἀτονία, -ας
z. siły woli dysb(o)ulia, -ae *f.*; ἡ δυσβουλία, -ας
z. umysłowe aberratio, -ōnis *f.* mentalis; deliquium, -ii *n.*; insānitas, -ātis *f.*; ἡ ἄνοια, -ας
zabytek monumentum, -i *n.*; τὸ μνημεῖον, -ου
zachcianka capricium, -ii *n.*; libīdo, -īnis *f.*; τὸ σχεδίασμα, -ατος; (*kobiet ciężarnych*)
 malacia, -ae *f.*; ἡ μαλακία, -ας
zachęcać (ad)hortor, 1, -ātus sum (*exhortari*); incito, 1, -āvi, -ātum; exstímulo, 1, -āvi, -
 ātum; suadēo, 2, suasi, suatum; impello, 3, -puli, -pulsum; movēo, 2, movi,
 motum; παρακαλέω; παρορμάω; παροξύνω; προτρέπομαι; ὀτρύνω;
 παραμυθέομαι
zachęta adhortatio, -ōnis *f.*; exhortatio, -ōnis *f.*; incitatio, -ōnis *f.*; stímulus, -i *m.*;
 impulsus, -us *m.*; incitamentum, -i *n.*; ἡ παράκλησις, -εως; τὸ προτρεπτικόν, -οῦ; ἡ
 παραμυθία, -ας

zachłanność cupiditas, -ātis *f.*; aviditas, -ātis *f.*; avaritia, -ae *f.*; ἡ φιλαργυρία, -ας; ἡ πλεονεξία, -ας

zachłanny (per)avidus, 3; cupidus, 3; famelicus, 3; avarus, 3; rapax, -acis; φιλάργυρος, -ον; πλεονέκτης, -ες; φιλοκερδής, -ές

zachmurzenie nebulositas, -ātis *f.*; ἡ νέφωσις, -εως

zachmurzony nebulosus, 3; nubilus, 3; subobscurus, 3; νεφώδης, -ες

zachmurzyć annubilo, 1, -āvi, -ātum; nebulo, 1, -āvi, -ātum; ἐκνεφόομαι

zachodni occidentālis, -e; occiduus, 3; vespertinus, 3; hesperis, -e; δυσμικός, 3; δυτικός, 3

zachodzić (*słońce*) occido, 3, -cidi, -casum; (κατα)δύω; δύνω

z. komuś drogę alicui obviam venio, 4, vēni, ventum; alicui occurro, 3, -(cu)curri, -cursum; ἀντιπορεύομαι

z. = przychodzić advenio, 4, -vēni, -ventum; προσέρχομαι

z. w ciężę concipio, 3, -cēpi, ceptum; κυέω; συλλαμβάνω

zachorować aegresco, 3, -ui, - ; morbesco, 3, -cui; in morbum implicor, 1, -ātus sum; νοσίζομαι

zachorowalność morbiditas, -ātis *f.*; morbilitas, -ātis *f.*; ἡ νοσηματότης, -ητος

zachowanie 1. (sposób bycia) attitudo, -inis *f.*; habitus, -us *m.*; habitudo, -inis *f.*; τὸ κατάστημα, -ατος; ἡ καταστολή, -ῆς; **2. (przestrzeganie)** observantia, -ae *f.*; cura, -ae *f.*; ἡ (παρα)τήρησις, -εως; ἡ περιποίησης, -εως; **3. (przechowywanie)** conservatio, -ōnis *f.*; ἡ (δια)τήρησις, -εως

zachowawczy 1. (tradycjonalistyczny) conservativus, 3; διατηρητικός, 3; **2.**

(zapobiegawczy) praeventivus, 3; praeservativus, 3; προφυλακτικός, 3

zachowywać 1. (przestrzegać) observo, 1, -āvi, -ātum; παρατηρέω; **2. (strzec)** tuēor, 2, tuitus sum; sóspito, 1, -āvi, -ātum; φυλάττω; τηρέω; σφζω; **3.**

(przechowywać) conservo, 1, -āvi, -ātum; διατηρέω; **4. (zapobiegać)** praevenio, 4, -vēni, -ventum; praeservo, 1, -āvi, -ātum; προφυλάττω; **5. (zatrzymać)** retinēo, 2, -tinui, -tentum (obtinēre); κατέχω

z. miarę modum servo, 1, -āvi, -ātum; témpero, 1, -āvi, -ātum; ἐγκρατέομαι

z. się me gero, 3, gessi, gestum; συμπεριφέρομαι

z. się ostrożnie diligentia utor, 3, ūsus sum; εὐλαβέομαι

zachód 1. (słońca) occasus, -us *m.*; obitus, -us *m.*; occidentalia, -ium *n.pl.*; ἡ δύσις, -εως; ἡ δυσμή, -ῆς; ἡ ἔσπερα, -ας; **2. (kierunek świata)** occidentens, -entis *m.*; occidentalia, -ium *n.pl.*; ἡ δυσμή, -ῆς; ἡ φθίασμα, -ατος; **3. (trud)** praeoccupatio, -ōnis *f.*; cura, -ae *f.*; sollicitudo, -inis *f.*; sedulitas, -ātis *f.*; vigilantia, -ae *f.*; ὁ κόπος, -ου; ἡ μέριμνα, -ης

Lux ex oriente, luxus ex occidente.

zachrypnięcie raucēdo, -inis *f.*; raucitas, -ātis *f.*; ὁ βράγχος, -ου

zachrypnięty raucidus, 3; raucus, 3; βραγαλέος, 3; βραγρός, 3

zachwiać collabefacio, 3, -fēci, -factum; labefacto, 1, -āvi, -ātum; σαλεύω

zachwianie (się) collabefactio, -ōnis *f.*; ἡ σάλευσις, -εως

zachwycać delecto, 1, -āvi, -ātum; fascino, 1, -āvi, -ātum; τέρπω; (**z. się**) admiratione (stupore) percutior, 3, -ussus sum; admīror, 1, -ātus sum *alqd, alqm*; θαυμάζω; θαυμαίνω

zachwycający fascino, -antis; admirabilis, -e; θαυμάσιος, 3; θαυμαστός, 3

zachwyt fascinatio, -ōnis *f.*; admiratio, -ōnis *f.*; stupor, -ōris *m.*; τὸ θαῦμα, -ατος; ὁ θαυμασμός, -οῦ; ἡ ἔκστασις, -εως; ὁ κηληθμός, -οῦ

zaciąg dilectus, -us *m.*; delectus, -us *m.*; inquisitio, -ōnis *f.*; ἡ συλλογή, -ῆς

zaciągać 1. (zasuwać) cóntraho, 3, -traxi, -tractum; συντείνω; **2. (do wojska)** mílites conscribo, 3, -scripsi, -scriptum; delectum habeo, 2, -ui, -itum; συλλέγω; στρατολογέω

zaciek infiltratio, -ōnis *f.*; refluxus, -us *m.*; mácula, -ae *f.* umōris; ἡ ἐπίχυσις, -εως; ἡ ἔκχυσις, -εως

zaciekać infiltro, 1, -āvi, -ātum; infundor, 3, -fūsus sum; refluo, 3, -fluxi, -fluxum; penetro, 1, -āvi, -ātum; ἐκχέομαι

zaciekawienie curiositas, -ātis *f.*; ἡ θαυμασιότης, -ητος

zaciekłość pertinacia, -ae *f.*; rabies, -ēi *f.*; ἡ μῆνις, -ιος; ὁ μενιθμός, -οῦ

zaciekły pértinax, -acis; rábidus, 3; μενιτής, -ές

zaciemniać caligo, 1, -āvi, -ātum; infusco, 1, -āvi, -ātum; obscuro 1, -āvi, -ātum; obumbro, 1, -āvi, -ātum; offusco, 1, -āvi, -ātum; ténebro, 1, -āvi, -ātum; ténebras obdūco, 3, -xi, -ctum; ἐπισκοτίζω; (ἐξ)άμαυρόω; παρακαλύπτω

zaciemnienie infuscatio, -ōnis *f.*; obscuratio, -ōnis *f.*; obumbratio, -ōnis *f.*; tenebratio, -ōnis *f.*; ἡ ἐπισκότησις, -εως; ἡ ἀμαύρωσις, -εως

zaciemniony obscūrus, 3; obscuratus, 3; obumbratus, 3; offuscaus 3; ἀμαυρός, 3; ἐπίσκοτος, -ον

zacieniać (ad)umbro, 1, -āvi, -ātum (obumbrare); opāco, 1, -āvi, -ātum; ἐπισκιάζω

zacienienie opácitas, -ātis *f.*; obumbratio, -ōnis *f.*; ἡ ἐπισκίασις, -εως; τὸ ἀποσκίασμα, -ατος

zacieniony opācus, 3; obumbratus, 3; ἐπίσκιος, -ον

zacierać delēo, 2, -ēvi, -ētum; ἐξαλείφω

zacierka puls, pultis *f.*; ἡ μᾶζα, -ης

zacieśniać restringo, 3, -strinxi, -strictum; conclūdo, 3, -clūsi, -clūsum; ἀποστενόω

zacięcie (*wytrwała dqżność*) diligentia, -ae *f.*; pertinacia, -ae *f.*; obstinatio, -ōnis *f.*; ὁ ἰσχυρισμός, -οῦ

zacięty pértinax, -acis; péricax, -acis; obstinatus, 3; ἰσχυρικός, 3

zacisk(acz) compressor, -ōris *m.*; constrictor, -ōris *m.*; fórculum, -i *n.*; ὁ σφιγκτήρ, -ῆρος

zaciskać cómprimo, 3, -pressi, -pressum; constringo, 3, -strinxi, -strictum (obstringere); συμπιέζω; σφίγγω; σφηκόω; συνέχω

zaciskanie constrictio, -ōnis *f.*; compressio, -ōnis *f.*; artatio, -ōnis *f.*; ἡ συμπίεσις, -εως; ἡ σύνθλιψις, -εως; ἡ σφίγις, -εως

zacisze solitūdo, -īnis *f.*; secessum, -i *n.*; secessus, -us *m.*; ἡ ἐρημία, -ας

zacność honestas, -ātis *f.*; ἡ χρηστότης, -ητος

zacny honestus, 3; frugi (*nieodm.*); ingenuus, 3; probus, 3; χρηστός, 3; ἔσθλός, 3; καλός, 3

Homo frugi omnia recte facit.

zacofanie *obscurantismus, -i *m.*; vetustatis tenacitas, -atis *f.*; ἡ παλινδρομία, -ας

zacofany *obscurans, -antis; vetustatis tenax, -acis; παλίνδρομος, -ον

zaczadzenie *intoxicatio, -ōnis *f.* carbone monoxydato

zaczaić się insidior, 1, -ātus sum; insidēo, 2, -sēdi, -sessum; ἐνεδρεύω

zaczarować incanto, 1, -āvi, -ātum (occantare, excantare); (ef)fascino, 1, -āvi, -ātum; βασκαίνω

zaczarowanie fascinum, -i *n.*; fascinatio, -ōnis *f.*; ἡ βασκανία, -ας

zacząć p. zaczynać

zaczep uncus, -i *m.*; ὁ σκαλμός, -οῦ; ἡ ἀγκυλῖς, -ίδος

zaczepiać 1. (w walce) lacesso, 3, -īvi (-ii), -ītum; infesto, 1, -āvi, -ātum; impugno, 1, -āvi, -ātum; próvocō, 1, -āvi, -ātum; προκαλέω; ἐνοχλέω; **2. (przyczepiać)** infigo, 3, -fixi, -fixum; προσπήγνυμι; κωλλάω

zaczepka lacessitio, -ōnis *f.*; ἡ ὀρμή, -ῆς; ἡ πεῖρα, -ας

zaczepny aggressivus, 3; altercabilis, -e; infestus, 3; lacessivus, 3; offensivus, 3;

próvocans, -antis; litigiōsus, 3; ὀρμητικός, 3; πειρατήριος, 3; ἐπιφορικός, 3

zaczepnać (in)haurio, 4, -hausi, -haustum (exhaurire); delībo, 1, -avi, -atum; (ἐν) ἄρύω; εἰσαρύσσω

zaczernienie rubēdo, -īnis *f.*; rubor, -ōris *m.*; τὸ ἐρύθημα, -ατος

zaczopowanie obstructio, -ōnis *f.*; obturatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐπιβύστρα, -ας

zaczyn conspersio, -ōnis *f.*; fermentum, -i *n.*; τὸ φύραμα, -ατος; ἡ ζύμη, -ης

zaczynać coepi, coepisse; exorior, 4, -ortus sum; (ex)ordior, 4, -orsus sum; incipio, 3, -cēpi, -ceptum; incepto, 1, -āvi, -ātum; inchoo, 1, -āvi, -ātum; inchoo, 1, -āvi, -ātum; (ἐξ)ἄρχομαι; ἄρχω; (ἐξ)ἀνατέλλω

zaćma catar(r)acta, -ae *f.*; calīgo, -īnis *f.* lentis; gutta, -ae *f.* opāca; nubécŭla, -ae *f.*; τὸ γλαύκωμα, -ατος; ὁ καταρράκτης, -ου

zaćmić obscuro 1, -āvi, -ātum; offusco, 1, -āvi, -ātum; ἐπισκοτιζω; ἐξαμαυρώω

zaćmienie obscuratio, -ōnis *f.*; offuscatio, -ōnis *f.*; obscuritas, -atis *f.*; nubes, -is *f.*; ἡ ἐπισκότησις, -εως; ἡ ἀμαύρωσις, -εως; ὁ περισκιασμός, -οῦ; ἡ ἀχλύς, -ύος; (*słońca, księżycy*) solis eclipsis, -is *f.*; deliquium, -ii *n.*; ἡ ἔκλειψις, -εως

zaćmiony obscuratus, 3; offuscatus, 3; ἀμαυρωμένος, 3

zad cŭlus, -i *m.*; natis, -is *f.*; puga, -ae *f.*; clunis, -is *f.*; τὸ ὀπίσθιον, -ου; ἡ ἔδρα, -ας

zadać, -awać ad faciendum do, 1, dedi, datum; infere, infēre, intuli, illātum; ἐπιφέρω

~ **ból** dolorem inflīgo, 3, -flixi, -flictum; ~ **sobie trud** laborem suscipio, 3, -cēpi, -ceptum

zadanie pensum, -i *n.*; munus, -ēris *n.*; officium, -ii *n.*; negotium, -ii *n.*; τὸ ἐπίφορον, -ου; τὸ ἐπιτήδευμα, -ατος; τὸ ἔργον, -ου; ἡ χρεία, -ας

zadatek auctoramentum,-i *n.*; arrabo,-ōnis *m.*; arr(h)a,-ae *f.*; ἡ προκαταβολή,-ῆς; ὁ ἄρραβών,-ῶνος
zadawniony inveteratus, 3; παλαιώδης,-ες
zadłużony defeneratus, 3; δεδανεισμένος, 3
zadłużyć defenero, 1,-āvi,-ātum; δανείζω; (**z. się**) mútuor, 1,-ātus sum; in aes alienum cado, 3, cécidi, casūrus; δανείζομαι
zadni posterior,-ius; ὀπίσθιος, 3; ὀπίστερος, 3
zadośćuczynić satisfacio, 3, -fēci, -factum; réparo, 1, -avi, -atum; ἱκανοποιέω; ἀντιτίθημι
zadośćuczynienie satisfactio,-ōnis *f.*; reparatio,-ōnis *f.*; compensatio,-ōnis *f.*; ἡ μετατροπή,-ῆς; ἡ ἀντίχαρις, -εως; ἡ ἱκανοποιία,-ας
zadowalać satisfacio, 3,-fēci-factum; satio, 1,-āvi,-ātum; ἱκανοποιέω
zadawalający satisfáciens,-entis; ἱκανόποιος,-ον; εὐάρεστος,-ον
zadowolenie satisfactio,-ōnis *f.*; contentatio,-ōnis *f.*; voluptas,-ātis *f.*; ἡ ἱκανοποιία,-ας; ἡ εὐαρέστησις,-εως; ἡ εὐθυμία,-ας; ἡ εὐφροσύνη,-ης
zadowolony contentus, 3; laetus, 3; satisfactus, 3; ἱκανοποιημένος, 3; εὐθυμος,-ον; εὐφρων,-ον
Contentum suis rebus esse máximae divitiae.
zadra ássula,-ae *f.*; ἡ παρασχίς,-ίδος
zadrapać scarif(ic)o, 1,-āvi,-ātum; ἐπικνήθω
zadrapnięcie excoriatio,-ōnis *f.*; scarif(ic)actio,-ōnis *f.*; rímula,-ae *f.*; ἡ ἐπίκνησις,-εως
zadrażniać írrito, 1,-āvi,-ātum; exáspero, 1,-āvi,-ātum; ἐξοργίζω
zadrażnienie irritatio,-ōnis *f.*; exasperatio,-ōnis *f.*; ὁ ἐξοργισμός,-οῦ
zadrażać tormento, 1,-āvi,-ātum; vexo, 1,-āvi,-ātum; ἐνοχλέω
zadrzeć contremisco, 3,-tremui, -; (κατα)σειόμαι; ἐκφρίττω; ἐκτρέμω
zaduch foetor,-ōris *m.*; ἡ κακωδία,-ας; ἡ δυσωδία,-ας
zaduma meditatio,-ōnis *f.*; contemplatio,-ōnis *f.*; ἡ θεωρία,-ας
zaduszki Lemuria,-ium *n.pl.*; τὰ Ἄνθεστίηρια,-ων; *w katolicyźmie: (Wszystkich świętych) Sollémnitas,-ātis f. Omnium Sanctorum*
zaduszny dzień Commemoratio,-ōnis *f.* omnium fidelium defunctorum; τὰ θανατουσία,-ων
zadusić strángulo, 1,-āvi,-ātum; suffōco, 1,-āvi,-ātum; ἀποπνίγω
zaduszenie strangulatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπόπνιξις,-εως
zadygotać contremisco, 3,-tremui, -; ἐκτρέμω
zadymiony fumōsus, 3; fuliginōsus, 3; καπνώδης,-ες; αἰθαλόεις,-εσσα,-εν;
zadymka (śnieżna) turbo,-īnis *f.* nivalis; ὁ νιφετός,-οῦ
zadyszeć się anhēlo, 1,-āvi,-ātum; ἀναφυσιάω
zadyszany anhelōsus, 3; πεφυσισμένος, 3
zadyszka anhelatio,-ōnis *f.*; spíritus,-us *m.* gravis; ὁ φυμασμός,-οῦ; τὸ οἴδημα, -ατος; ἡ οἴδησις,-εως

zadzierzgnięcie strangulatio,-ōnis *f.*; ἡ πνίξις,-εως

zadzierzgnięty strangulatus, 3; πνικτός, 3

zadziwiać effāscino, 1,-āvi,-ātum; θαυματουργέω; καταπλήσσω

zadziwiający (ad)mirābilis,-e; mirabundus, 3; mirus, 3; magnificus, 3; stupendus, 3; θαυμαστός, 3; καταπληκτικός, 3

zadzumiony péstifer, 3; λοιμικός, 3

zafalszowany falsificatus, 3; adulteratus, 3; κίβδηλος, 3; παράσημος,-ον

zafrasowany afflictus, 3; maestus, 3; addoloratus, 3; tristis,-e; μεριμνητός, 3

zagadka aenīgma,-atis *n.*; scirpus,-i *m.*; arcānum,-i *n.*; τὸ αἶνιγμα,-ατος; ἡ παροιμία,-ας

mówić ~ami per ambages dico, 3,-xi,-ctum; **rozwiązywać** ~ aenigma solvo, 3,-vi,-ūtum (éxcplico, 1,-āvi,-ātum)

zagadkowy aenigmáticus, 3; arcānus, 3; ambíguus, 3; perplexus, 3; αἶνιγματικός, 3; αἶγματοδής,-ες

zagadnienie quaestio,-ōnis *f.*; problēma,-atis *n.*; thema,-atis *n.*; τὸ ζήτημα,-ατος; ἡ ὑπόθεσις,-εως; τὸ πρόβλημα,-ατος; τὸ θέμα,-ατος

zagaić alloquor, 3,-locūtus sum; πρόσφημι

zagajenie allocutio,-ōnis *f.*; ἡ πρόσφασις,-εως

zagajnik arbustum,-i *n.*; τὸ ἄλσος,-εος

zagarniać occupo, 1,-āvi,-ātum; *alqa re potior*, 4, potītus sum; rapio, 3,-ui,-ptum; ἐκλαμβάνω; καταλαμβάνω; κατέχω

zagazować *gasi (gase) intóxico, 1,-āvi,-ātum

zagazowanie *gasi (gase) intoxicatio,-ōnis *f.*

zageszczać addenso, 1,-āvi,-ātum (condensare); concentro, 1,-āvi,-ātum; spisso, 1,-āvi,-ātum; consólido, 1,-āvi,-ātum; coágulo, 1,-āvi,-ātum; πυκνóω; παχυνóω

zageszczenie concentratio,-ōnis *f.*; condensatio,-ōnis *f.*; spissatio,-ōnis *f.*; spissitūdo,-inis *f.*; ἡ πύκνωσις,-εως

zageszczony concentratus, 3; condensatus, 3; densus, 3; spissus, 3; πυκνός, 3

zagięcie curvāmen,-īnis *n.*; cúrvitas,-ātis *f.*; (in)curvatio,-ōnis *f.*; anfractus,-us *m.*; reclinatio,-ōnis *f.*; ἡ ἔκκλισις,-εως; ἡ καμπή,-ῆς

zagięty aduncus, 3; curvatus, 3; inflexus, 3; (re)flexus, 3; sinōsus, 3; ἔκκλιτος,-ον; καμπύλος, 3

zaginać (in)curvo, 1,-āvi,-ātum (recurvare); reclīno, 1,-āvi,-ātum; (re)flexo, 3,-flexi,-flexum; ἐκκλίνω; κάμπτω

zaginać amittor, 3,-missus sum; pérditus sum, esse, fui; ἐξάπολλυμαι

zaginiony (ex)pérditus, 3; ἀπόλωλος, 3

zagładać inspicio, 3,-spexi,-spectum *alqd* (introspicēre); εἰσβλέπω; ἐνδοσκοπέω

zagłada destructio,-ōnis *f.*; exitium,-ii *n.*; exterminatio,-ōnis *f.*; intéritus,-us *m.*;

excidium,-ii *n.*; labes,-is *f.*; ruina,-ae *f.*; pernicies,-ēi *f.*; ὁ ὄλεθρος,-ου; ἡ ἀπώλεια,-ας; ἡ φθορά,-ᾶς; ἡ καταστροφή,-ῆς

zagłębiać excāvo, 1,-āvi,-ātum; lacūno, 1,-āvi,-ātum; εἰσέχω; κοιλαίνω

zagłębienie excavatio,-ōnis *f.*; fossa,-ae *f.*; lacūna,-ae *f.*; glena,-ae *f.*; cavum,-i *n.*; ἡ εἰσοχή,-ῆς; ἡ κοιλία,-ας

zagłębiony excavatus, 3; foveālis,-e; lacunatus, 3; lacunaris,-e; εἴσοχος,-ον; κοῖλος, 3

zagłodzenie esurificatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐκλιμία,-ας

zagłodzić esurífico, 1,-āvi,-ātum; λιμοκτονέω

zagniewany (ad)iratus, 3; ἔξοργισμένος, 3

Lex videt iratum, iratus legem non videt.

zagnieżdżać się nidífico, 1,-āvi,-ātum; me insinuo, 1,-avi, -atum; ἐγκατασκηνόομαι; νεοσσοποιέω

zagnieżdżenie (in)nidatio,-ōnis *f.*; ἡ νεοσσοποιΐα,-ας

zagoić cicátrico, 1,-āvi,-ātum; sano, 1,-āvi,-ātum; ἀπουλόω

zagon (*polá*) clusa,-ae *f.*; arvum,-i *n.*; lira,-ae *f.*; sulcus,-i *m.*; ἡ πρασιά,-ᾶς; ὁ ὄγμος,-ου

zagranica extránitas-ātis *f.*; terrae,-arum *f.pl.*; loca,-ōrum *n.pl.*; τὸ ἐξωτερικόν,-οῦ

zagraniczny extraneus, 3; externus, 3; adventicius, 3; peregrīnus, 3; ἐξωτερικός, 3; ξενός, 3; περατικός, 3

zagrażać imminēo, 2,-ui, -; (com)minor, 1, -atus sum; terrēo, 2,-rui,-itum; infenso, 1,-āvi,-ātum; προσαπειλέομαι

zagrażający imminens,-entis; infensus, 3; minans,-antis; ἐπικίνδυνος,-ον

Zagreus Zagreus,-i (-eos) *m.*; Ζαγρεύς,-έως

Uważany za syna Dzeusa i Persefony Zagreus spełniał rolę "pierwszego Dionizosa". Postać jego spełniała ważną rolę w misteriach orfickich.

zagroda praeseptum,-i *n.*; saepimentum,-i *n.*; vicus,-i *m.*; claustum,-i *n.*; τὸ ἔρκος,-εος; ἡ αὐλή,-ῆς; ἡ ἔπαυλις,-εως; τὸ μέσσαυλον,-ου

zagrożenie imminētia,-ae *f.*; periculum,-i *n.*; ὁ κίνδυνος,-ου

zagrzewać 1. (grzać) caléfico, 1,-āvi,-ātum; calefacio, 3,-fēci-factum; tafeificio, 3,-fēci,-factum; προσθάλλω; **2. (zachęcać)** adhortor, 1,-ātus sum (exhortari);

cóncito, 1,-āvi,-ātum; προσθάλλω; προτρέπομαι; ὀτρύνω

zagrzmieć tonítroo, 1,-āvi,-ātum; (in)tono, 1,-ui, -; ἐκβροντάω

zagubić perdo, 3,-dīdi,-dītum; amitto, 3,-mīsi,-missum; ἀπόλλυμι

zagubiony (ex)pérditus, 3; amissus, 3; ἀπόλωλος, 3

zahaczać unco, 1,-āvi,-ātum; προσαγκυλίζω

zahartowany induratus, 3; rígidus, 3; καρτετικός, 3

zaimek pronōmen,-īnis *n.*; ἡ ἀντωνυμία,-ας

~ **dzierżawczy** pronomen possessīvum; ~ **nieokreślony** pronomen indefinītum; ~

osobowy pronomen personale; ~ **pytający** pronomen interrogatīvum;

wskazujący pronomen demonstratīvum; **względny** pronomen relatiīvum; ~

zwrotny pronomen relatiīvum

zainteresować alqm alicuius rei studiosum facio, 3 feci, factum; ἐνδιαφέρομαι; πράττω

zainteresowanie *alicuius rei studium*, -ii *n.*; τὸ ἐνδιαφέρον, -ου

zaiste im(m)o, (e)quidem, nempe, nimirum, profecto, sane, útique, vere; πάντως; ναί; ἤ μήν; νή

zajadłość rabies, -eī *f.*; ὁ μῆνις, -ιος; ἡ μανία, -ας

zajadły furiōsus, 3; saevus, 3; rabiōsus, 3; ῥαγδαῖος, 3; μηνιτής, -ές

zajazd meritorium, -ii *n.*; deversorium, -ii *n.*; hospitium, -ii *n.*; stábulum, -i *n.*; τὸ πανδοχεῖον, -ου; ἡ ταβέρνη, -ης

zajać lepus, -ōris *m.*; ὁ λαγῶς, -ῶ; ὁ λέπορις, -ιος

Duos qui lepores sequitur, neutrum capit.

zajać p. zajmować

zajęcie 1. (zatrudnienie) negotium, -ii *n.*; officium, -ii *n.*; munus, -ēris *n.*; opus, -ēris *n.*; studium, -ii *n.*; ἡ πραγματεία, -ας; ἡ ἀπασχόλησις, -εως; ἡ πρᾶξις, -εως; ἡ ἐπιτήδευσις, -εως; τὸ ἔργον, -ου; ἡ χρεία, -ας; **2. (zagarnięcie)** occupatio, -ōnis *f.*; ἡ κατοχή, -ῆς

Otia post negotia.

zajęczy leporinus, 3; λαγῶς, 3

zajęty 1. (zaprzątnięty) negotiōsus, 3; sollícitus, 3; περιεργαζόμενος, 3; ἀπασχολημένος, 3; ἐπιτηδής, -ές; **2. (zagarnięty)** occupatus, 3; κάτοχος, -ον;

3. (prawnie przejęty) *sequestratus, 3; proscriptus, 3

zajmować óccupo, 1, -āvi, -ātum; invādo, 3, -vāsi, -vāsum; obsidēo, 2, -sēdi, -sessum; κατέχω

z. kogoś czymś absorbēo, 2, -sorbui, -sorpsum; ἀπασχολέω

z. prawnie *sequestro, 1, -āvi, -ātum; δημοσιόω

z. się czymś studēo, 2, studui *alicui rei*; versor, 1, -ātus sum *in alqa re*;

ἀπασχολέομαι; προσέχω; διαπραγματεύομαι; ἐπιτηδεύω; μεταχειρίζω

z. się handlem mercatūram facio, 3, fēci factum; negotior, 1, -ātus sum; mercor, 1, -ātus sum; ἐμπορεύομαι; πραγματεύομαι

z. się blahostkami ácinor, 1, -ātus sum

z. się gorliwie áctito, 1, -āvi, -ātum; óperor, 1, -ātus sum; *alicui* studēo, 2, -studui, - ; tracto, 1, -āvi, -ātum; σπουδάζω; μελετάω

z. = mieć w posiadaniu tenēo, 2, tenui, tentum; obtinēo, 2, -tinui, -tentum; κατέχω

z. = zagarnąć czymś *alqa re* potior, 4, potītus sum; κατέχω; καταλαμβάνω

zajmujący absorbens, -entis; ἀπασχολῶν, -οῦσα, -οῦν; p. ciekawy

zajście incidentia, -ae *f.*; eventus, -us *m.*; res, rei *f.*; τὸ ἐπεισόδιον, -ου; ἡ συντυχία, -ας

zajść p. zachodzić

zakamarek latex, -icis *m.*; ángŭlus, -i *m.*; opertum, -i *n.*; τὸ λαθραῖον, -ου

zakatarzony catarrhisatus, 3; καταρροϊζόμενος, 3

zakaz interdictio, -ōnis *f.*; prohibitio, -ōnis *f.*; vétitum, -i *n.*; interdictum, -i *n.*; τὸ ἀπαγόρευμα, -ατος

Aquae et ignis interdictio.

zakazany defensus, 3; interdictus, 3; prohíbitus, 3; vétitus, 3; κεκωλυμένος, 3;

ἀπόρρητος, 3

zakazywać p. zabraniać

zakaźny contagiōsus, 3; infectans,-antis; infectiōsus, 3; infectīvus, 3; péstilens,-entis; péstifer, 3; μολυντικός, 3

zakażać morbo inficio, 3,-fēci-fectum; μολύνω

zakażanie infectio,-ōnis *f.*; infectiductio,-ōnis *f.*; contagio,-ōnis *f.*; ἡ μόλυνσις,-εως

zakażenie infectio,-ōnis *f.*; contagium,-ii *n.*; contagio,-ōnis *f.*; inoculatio,-ōnis *f.*; ὁ μολυσμός,-οῦ

zakażony contaminatus, 3; contactus, 3; infectus, 3; μεμολυμμένος, 3

zakaška obsonium,-ii *n.*; pulmentarium,-ii *n.*; promulsis,-is *f.*; gústulum,-i *n.*; τὸ προσφάγιον,-ου; τὸ ὀρεκτικόν,-οῦ

zakątek ángulum,-i *n.*; anfractum,-i *n.*; latex,-icis *m.*; recessus,-us *m.*; τὸ γωνίον,-ου; τὸ λαθραῖον,-ου

zakład 1. (rzucać zakłęcie) incanto, 1,-āvi,-ātum (excantare); βασκαίνω; 2.

(**przeklinać**) maledīco, 3,-dixi,-dictum; blasphēmo, 1,-āvi,-ātum; βλασφήμω;

κακολογέω; 3. (**zaklinać, błagać**) obsecro, 1,-āvi,-ātum; súpplico, 1,-āvi,-ātum;

δέομαι; διορκίζω

zakłęcie incantamentum,-i *n.*; carmen,-īnis *n.*; cantus,-us *m.*; ἡ ἀπευχή,-ῆς; ἡ βασκανία,-ας; τὸ ἀνάθεμα,-ατος

zaklęty incantatus, 3; fatālis,-e; βεβασκαινομένος, 3; δεσμός, 3

zaklinacz exorcista,-ae *f.*; incantātor,-ōris *m.*; ὁ βάσκανος,-ου; ὁ ἐξορκιστής,-οῦ

zaklinować clavo, 1,-āvi,-ātum; (ac)cúneo, 1,-āvi,-ātum; ἐγγομφόω

zaklinowanie clavatio,-ōnis *f.*; (ac)cuneatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐγγόμφωσις,-εως

zaklinowany (ac)cuneatus, 3; γομποπαγής,-ές

zakład 1. (pracy) fábrica,-ae *f.*; institūtum,-i *n.*; officīna,-ae *f.*; ergasterium,-ii *n.*; τὸ ἐργαστήριον,-ου; τὸ ἴδρυμα,-ατος; 2. (**zakładanie się**) obsidium,-ii *n.*; sponsio,-ōnis *f.*; pignus,-onis *n.*; ὁ ὀρισμός,-οῦ

zakładać 1. (utworzyć) condo, 3,-dīdi,-dītum; creo, 1,-āvi,-ātum; ériġo, 3,-rexi,-rectum; fundo, 1,-āvi,-ātum; instituo, 3,-stitui,-stitūtum; ἰδρύω; κτίζω; τίθημι; δημιουργέω; ὑπολαμβάνω; 2. (**przypuszczać**) praesumo, 3,-sumpsi,-sumptum; (prae)suppōno, 3,-posui,-pósitum; praemitto, 3,-misi,-missum; credo, 3,-dīdi,-dītum; puto, 1,-āvi,-ātum; arbitror, 1,-ātus sum; ὑποτίθημι; 3. (**np. opatrunek**) impōno, 3,-posui,-pósitum; ἐπιτίθημι; περιδέω

z. kajdanki manus incrucio, 1,-āvi,-ātum; mánicas imponēre; χειροδέω

z. obóz wojskowy castra pōno, 3, posui, pósitum (facio, 3, fēci factum); στρατοπεδεύω

zakładka plica,-ae *f.*; ruga,-ae *f.*; ἡ διπλόη,-ης

zakładnik obses,-idis *m.f.*; pignus,-ōris *n.*; ὁ ὄμηρος,-ου

zakładowy fabricālis,-e; officinālis,-e; ἰδρυματικός, 3

zakłamanie hypócrisis,-ae; perfidia,-ae *f.*; simulatio,-ōnis *f.*; ἡ ὑποκρισία,-ας; ἡ κατάψευσις,-εως

zakłopotać się incertus (dubius, haesitabundus) fio, fieri, factus sum; ἀπορέω;
συγχύνομαι

zakłopotanie 1. (zawstydzienie) confusio,-ōnis f.; perplexio,-ōnis f.; pudor,-ōris m.; ἡ
αἰσχυντηλία,-ας; ἡ σύνχυσις,-εως; **2. (kłopot)** sollicitūdo,-īnis f.; cura, -ae f.;
perturbatio,-ōnis f.; ἡ ἀπορία,-ας; ἡ ἐπιμέλεια,-ας

zakłopotany 1. (zmieszany) confusus, 3; perplexus, 3; haesitabundus, 3; incertus, 3;
αἰσχυντηλός, 3; **2. (zatroskany)** satactus, 3; sollicitus, 3; ἄπορος,-ον;
μεριμναῖος, 3; σπουδαῖος, 3; ἐπιμελής,-ές

zakłócać disturbo, 1,-āvi,-ātum (perturbare); intēfero,-fēre,-tuli,-lātum; interrumpo,
3,-rūpi,-ruptum; θορυβέω

zakłócający (per)turbans,-antis; intēferens,-entis; θορυβώδης,-ες

zakłócenie perturbatio,-ōnis f.; interferentia,-ae f.; ὁ θόρυβος,-ου

zakochać się amoresco, 3,-cui, - ; ardēo, 2, arsi, - ; amore capior, capi, captus sum;
alqm amāre coepi, coepisse; ἔρωμανέω

zakochany amans, -antis; amorabundus, 3; amore captus, 3; ἔρωμανής,-ές;
ἔρωτικός, 3; ἔρωτευμένος, 3

zakole voratio,-ōnis f.; ὁ περιλιγμός,-οῦ

zakon ordo,-īnis m. religiōsus; ἡ μοναλία,-ας; ὁ νόμος,-ου

zakonnica mōnacha,-ae f.; religiosa,-ae f.; sanctimonialis,-is f.; soror,-ōris f.; nonna,-
ae f.; ἡ μοναχή,-ῆς

zakonnik mōnachus,-i m.; religiōsus,-i m.; nonnus,-i m.; coenobita,-ae m.; ὁ
μοναχός,-οῦ

Daemon languabat, mōnachus bonus esse volebat. Cucullus non facit mōnachum.

zakonny monāchicus, 3; monāsticus, 3; μοναχικός, 3

zakończenie conclusio,-ōnis f.; consummatio,-ōnis f.; clausula,-ae f.; éxitus,-us m.;
finis,-is m.; términus,-i m.; terminatio,-ōnis f.; epílogus,-i m.; coronis,-idis f.; ἡ
τελείωσις,-εως; τὸ τέλος,-εος; ἡ συντέλεια,-ας; ἡ κατάληξις,-εως; ὁ
ἐπίλογος,-ου

Finis corōnat opus. Si finis bonus, laudábile totum.

zakończony conclūsus, 3; consummatus, 3; finītus, 3; perfectus, 3; ἔκτελής,-ές
z. **ostro** acuminatus, 3; cuspidatus, 3; ἀκρότομος,-ον

zakończyć consummo, 1,-āvi,-ātum; finio, 4,-īvi,-ītum; perficio, 3,-fēci-fectum
(conficēre); término, 1,-āvi,-ātum; quadro, 1,-āvi,-ātum; (ἐκ)τελέω; συντελέω;
τελειόω; (z. **się**) último, 1,-āvi,-ātum; ἔκτελέομαι

zakopać infodio, 3,-fōdi,-fossum; inhūmo, 1,-āvi,-ātum; obruo, 3, -rui,-rūtum;
κατορύσσω; καταχώννυμι

zakopanie infossio,-ōnis f.; inhumatio,-ōnis f.; ἡ κατόρυξις,-εως

zakorkować obtūro 1,-āvi,-ātum; ἐπιβύω

zakorzeniać implanto, 1,-āvi,-ātum; καταρριζόω; (z. **się**) rádīcor, 1,-ātus sum;
καταρριζόομαι

zakorzeniony radicatus, 3; κατάρριζος,-ον

zakos voratio,-ōnis f.; ἡ λόξωσις,-εως

zakotwiczać áncoro, 1, -āvi, -ātum; navem ad áncoras deligo, 1, -avi, -atum; (προσ)ῥμίζω

zakotwiczenie ancoratio, -ōnis *f.*; ἡ ῥρμισις, -εως; τὸ ῥρμισμα, -ατος

zakradać się subrēpo, 3, -repsi, -reptum (irrepĕre); furtim (clam) intro, 1, -āvi, -ātum; ὑφέρω

zakraplacz instillātor, -ōris *m.*; ὁ ἐνσταλακτήρ, -ῆρος

zakraplać instillo, 1, -āvi, -ātum; ἐνσταλάζω

zakraplanie instillatio, -ōnis *f.*; ὁ ἐνσταλαγμός, -οῦ

zakres amplitūdo, -īnis *f.*; circumscriptio, -ōnis *f.*; spectrum, -ī *n.*; términus, -ī *m.*; fines, -ium *m.pl.*; limes, -itis *m.*; τὸ διάστημα, -ατος; ἡ ἕκτασις, -εως; τὰ ὄρια, -ων; ἡ περιοχή, -ῆς

zakreślać 1. (ustalać granicę) definio, 4, -īvi, -ītum; delimito, 1, -āvi, -ātum; circumscribo, 3, -psi, -ptum; término, 1, -āvi, -ātum; ὀρίζω; **2. (przekreślać)** oblittero, 1, -āvi, -ātum; ἐκγράφω

zakrecać torquĕo, 2, torsi, tortum (torsum); curvo, 1, -āvi, -ātum; flecto, 3, -xi, -xum; ἐπιστρέφω; κάμπτω

zakreć anfractus, -us *m.*; ámbitus, -us *m.*; circumvolutio, -ōnis *f.*; flexus, -us *m.*; curvāmen, -īnis *n.*; spira, -ae *f.*; gyrus, -ī *m.*; volūmen, -īnis *n.*; ἡ (ἐπι)στροφή, -ῆς; ἡ καμπή, -ῆς; ὁ καμπτήρ, -ῆρος

zakrwawić (in)cruento, 1, -āvi, -ātum; (in)sánguino, 1, -āvi, -ātum; ἐφαιμάσσω; αίματόω; (**z. się**) sánquino, 1, -āvi, -ātum; αίματόομαι

zakrwawienie cruentatio, -ōnis *f.*; ἡ αίμάτωσις, -εως

zakrwawiony cruentus, 3; αίματηρός, 3

zakryć, -ywać celo, 1, -āvi, -ātum; (con)tego, 3, -texi, -tectum; cooperio, 4, -operui, -opertum; occulto, 1, -āvi, -ātum; velo, 1, -āvi, -ātum; (ἐπι)καλύπτω; σκεπάζω

Operta quae fuĕre, aperta sunt.

zakrystia sacristia, -ae *f.*; sacrarium, -ii *n.*

zakrzętnąć się áctitor, 1, -ātus sum; óccupor, 1, -ātus sum; praeparo, 1, -āvi, -ātum; ἐπιμελέομαι; περιεργάζομαι

zakrzep thrombus, -ī *m.*; ἡ θρόμβωσις, -εως

zakrzepły gélidus, 3; θρομβώδης, -εσ

zakrzywienie curvāmen, -īnis *n.*; curvatio, -ōnis *f.*; curvatūra, -ae *f.*; flexūra, -ae *f.*; ἡ καμπυλότης, -ητος

zakrzywiony aduncus, 3; curvus, 3; inflexus, 3; obuncus, 3; recurv(at)us, 3; uncinatus, 3; καμπύλος, 3; γαμφός, 3

zakuć w kajdany incatĕno, 1, -āvi, -ātum; πεδάω; σιδηροδοτέω

zakulisowy retroscaenālis, -e; occultus, 3; tectus, 3; παράσκηνος, -ον

zakup emptio, -ōnis *f.*; comparatio, -ōnis *f.*; ἡ ἀγορασία, -ας; ἡ ὠνή, -ῆς

zakurzony pulverōsus, 3; κονιορτώδης, -εσ

zakurzyć impúlvero, 1, -āvi, -ātum; κονιορτόω; κονίω

zakwaszać fermento, 1, -āvi, -ātum; inácido, 1, -āvi, -ātum; ζυμόω

zakwaszenie fermentatio,-ōnis *f.*; acidificatio,-ōnis *f.*; ἡ ζύμωσις,-εως

zakwaszony acidulatus, 3; fermentatus, 3; oxydulatus, 3; ζυμωτός, 3

zalać inundo, 1,-āvi,-ātum; ἐπιχέω; ὑπερχέομαι

zalany inundatus, 3; ὑπέρχυτος,-ον; ἐπικλυστος,-ον; (*krwiał*) insanguinatus, 3; αἱματόρρυτος,-ον

zalażek germen,-īnis *n.*; semen,-īnis *n.*; embryo,-ōnis *m.*; τὸ ἔμβρυον,-ου

zalecać mando, 1,-āvi,-ātum; monēo, 2,-ui,-itum; (re)commendo, 1,-āvi,-ātum; indīco, 3,-dixi,-dictum; παραινέω; συμβουλεύω; συνίστημι

zalecenie indicatio,-ōnis *f.*; dispositio,-ōnis *f.*; mandatum,-i *n.*; (re)commendatio,-ōnis *f.*; praesciptum,-i *n.*; ἡ παραίνεσις,-εως

zaledwie fere, aegre, vix, vixdum; μόλις; μόγις

zalegać 1. (siedzieć) residēo, 2,-sēdi,-sessum; sternor, 3, stratus sum; καταμένω; **2.**

(**być dłużnym**) debēo, 2,-ui,-itum; ὀφείλω

zalegający resíduus, 3; καταμένων,-ουσα,-ον

zaległość débitum,-i *n.*; reliquum,-i *n.*; ἡ ὀφειλή,-ῆς

zaległy débitus, 3; ὀφειλημένος, 3

zalepiać obglútino, 1,-āvi,-ātum (agglutinare); ἐπικολλαίνω

zaleta quálitas,-ātis *f.*; virtus,-ūtis *f.*; ingenium,-ii *n.*; dos,-tis *f.*; ἡ ἀρετή,-ῆς

Crescit in adversis virtus. Marcet sine adversario virtus. Una virtus, nulla virtus.

Ubi ordo déficit, nulla virtus súfficit.

zalew 1. (zalanie) inundatio,-ōnis *f.*; eluvies,-ēi *f.*; influxio,-ōnis *f.*; ἡ ἔκχυσις,-εως;

2. (geogr.) aestuarium,-ii *n.*; lacūna,-ae *f.*; fretum,-i *n.*; ἡ προλιμνάς,-άδος

zalewać inundo, 1,-āvi,-ātum; stagno, 1,-āvi,-ātum; diluvio, 1,-āvi,-ātum; fundo, 3,-fudi,-fusum; ὑπερχέομαι; ἐπιχέω; κατακλύζω

zależec od 1. (być zależnym) dependēo, 2, -, -; subalterno, 1,-āvi,-ātum;

ἐξαρτάομαι; ὑποτάττομαι; **2. (opierać się na ...)** *in alqa re situm* (pósitum) sum, esse, fui; στηρίζομαι

zależy na tym ínterest,-esse,-fuit; refert, reférre, rétulit; μέλει

nic na tym nie ~ nihil áttinet; **co mi na tym** ~? quid illíus ínterest? ~ **mi na czym** multum meā refert (ínterest); ~ **ode mnie** per me stat

zależność dependentia,-ae *f.*; obsequium,-ii *n.*; subalternatio,-ōnis *f.*; subordinatio,-

ōnis *f.*; ἡ ὑπόταξις,-εως; (**współzależność**) correlatio,-ōnis *f.*; coniunctio,-ōnis *f.*; ἡ συνυπόταξις,-εως

zależny dependens,-entis; subalternatus, 3; subiectus, 3; subordinatus, 3; ὑποτακτικός, 3

zaliczać annúmero, 1,-āvi,-ātum; in númerum *alqm* duco, 3,-xi,-ctum; προσαριθμέω

zaliczenie annumeratio,-ōnis *f.*; ἡ προσαριθμησις,-εως

zaliczka anticipatio,-ōnis *f.*; promútuum,-i *n.*; praeceptio,-ōnis *f.*; ἡ πρόδοσις,-εως;

ἡ προκαταβολή,-ῆς

zalotnica adúltera,-ae *f.*; amatrix,-icis *f.*; lupa,-ae *f.*; ἡ μοιχαλís,-ίδος

zalotnik adulter,-eri *m.*; procus,-i *m.*; ὁ μοιχός,-οῦ; ὁ μνηστήρ,-ῆρος

zaludnienie populatio,-ōnis *f.*; frequentia,-ae *f.*; ὁ πληθυσμός,-οῦ

załagodzić delenio, 4, -īvi, -ītum; mītigo, 1, -āvi, -ātum; expio, 1, -āvi, -ātum; μαλάσσω
załamanie refractio, -ōnis *f.*; diffractio, -ōnis *f.*; anfarctus, -us *m.*; ἡ κατάρρηξις, -εως;
(psychiczne) crisis, -is *f.* psychica; ἡ καταρραγή, -ῆς
załamany refractus, 3; κατάρρηκτος, -ον; *(psychicznie)* afflictus, 3
załatwiać ago, 3, egi, actum; conficio, 3, -fēci, -fectum; compōno, 3, -posui, -pōsitum;
expedio, 4, -īvi, -ītum; óperor, 1, -ātus sum; régulo, 1, -āvi, -ātum; κατασκευάζω; τελέω
z. sprawę negotium (rem) ago, 3, egi, actum (conficēre); χρηματίζω
z = wypełniać explēo, 2, -ēvi, -ētum; ἐκπληρόω
złączać adiungo, 3, -iunxi, -iunctum; addo, 3, -dīdi, -dītum; álligo, 1, -āvi, -ātum;
annecto, 3, -nexui, -nexum; προσδέω; προσζεύγνυμι
złącznik alligāmen, -īnis *n.*; alligamentum, -i *n.*; annexum, -i *n.*; ádditum, -i *n.*; τὸ
πρόσδεσμα, -ατος
złączony 1. (dołączony) alligatus, 3; annexus, 3; adiunctus, 3; πρόσδετος, -ον; **2.**
(włączony) inclūsus, 3; εἴσθετος, -ον
założenie 1. (np. opatrunku) impositio, -ōnis *f.*; ἡ ἐπίθεσις, -εως; **2.**
(przypuszczenie) suppositio, -ōnis *f.*; propōsitum, -i *n.*; ἡ ὑπόθεσις, -εως; **3.**
(utworzenie) constitutio, -ōnis *f.*; conceptio, -ōnis *f.*; creatio, -ōnis *f.*; creatūra, -ae
f.; fundatio, -ōnis *f.*; institutio, -ōnis *f.*; ἡ κτίσις, -εως; τὸ ἴδρυμα, -ατος; ἡ
καταβολή, -ῆς; **4. (punkt wyjścia)** orīgo, -īnis *f.*; principium, -ii *n.*; propositio, -
ōnis *f.*; propōsitum, -i *n.*; ἡ ἐξαρχή, -ῆς; ἡ πρόθεσις, -εως
założyciel cōnditor, -ōris *m.*; fundātor, -ōris *m.*; ὁ ἀρχηγός, -οῦ; ὁ κτίστης, -ου
założycielka cōnditrix, -icis *f.*; fundatrix, -icis *f.*; ἡ ἀρχηγός, -οῦ; ἡ κτίστις, -ιδος
założyć p. zakładać
zamach attentatio, -ōnis *f.*; atemptatio, -ōnis *f.*; conāmen, -īnis *n.*; insidiae, -arum *f. pl.*;
ἡ πεῖρα, -ας; ἡ ἀπόπειρα, -ας
~ **stanu** rerum publicarum commutatio, -ōnis *f.*
zamachowiec attentātor, -ōris *m.*; insidiātor, -ōris *m.*; ὁ πειρατής, -οῦ; ὁ σικάριος, -ου
zamarzać congelator, 1, -atus sum; cóngelor, 1, -ātus sum; gelu constringor, 3, -
structus sum (durari); καταπήγνυμαι; κρυσταίνομαι; κρυσταλλόομαι
zamarznięcie congelatio, -ōnis *f.*; confrigitio, -ōnis *f.*; ἡ καταπαγέτωσις, -εως; ἡ
κρυστάλλωσις, -εως
zamarznięty congelatus, 3; glaciatus, 3; κρυμώδης, -ες; κρυσταλλώδης, -ες;
παχνήεις, -εσσα, -εν
zamaskowany larvatus, 3; κρύφιος, 3
zamawiać commendo, 1, -āvi, -ātum; órdino, 1, -avi, -atum; praenoto, 1, -āvi, -ātum;
παραγγέλλω
zamącenie (con)turbatio, -ōnis *f.*; τὸ παραγμός, -οῦ
zamącić conturbo, 1, -āvi, -ātum; túrbido, 1, -āvi, -ātum; confundo, 3, -fūdi, -fūsum;
misceo, 3, -cui, -xtum; ἐκταράσσω
zamek 1. (obronny) arx, -cis *f.*; *burgus, -i *m.*; castellum, -i *n.*; regia, -ae *f.*; *rocca, -ae
f.; turris, -is *f.*; τὸ βασίλειον, -ου; ἡ ἄκρα, -ας; ἡ ἀκρόπολις, -εως; τὸ
φρούριον, -ου; **2. (u drzwi)** claustrum, -i *n.*; clusúrule, -ae *f.*; clusūra, -ae *f.*; obex, -

icis *f.*; sera, -ae *f.*; ἡ κατακλείς, -εἶδος; τὸ κλειῖθρον, -ου

zameldować 1. (wpisać do ksiąg) *registro, 1, -āvi, -ātum; me scribo, 3, -psi, -ptum; *régero, 3, -gessi, -gestum; ἐγγράφω; **2. (ogłosić)** notifico, 1, -āvi, -ātum; annuntio, 1, -āvi, -ātum; declāro, 1, -āvi, -ātum; ἀγγέλλω; **3. (donosić)** denuntio, 1, -āvi, -ātum; défero, deférre, détuli, delātum; παραδίδωμι

zamęt confusio, -ōnis *f.*; conturbatio, -ōnis *f.*; calīgo, -īnis *f.*; tumultus, -us *m.*; ὁ θόρυβος, -ου; ὁ τάραχος, -ου

zameżna marīta, -ae *f.*; sponsata, -ae *f.*; ἡ γαμετή, -ῆς; ἡ ὕπανδρος, -ου

zamglenie annebulatio, -ōnis *f.*; calīgo, -īnis *f.*; nubes, -is *f.*; nébula, -ae *f.*; ἡ ὀμιχλή, -ῆς

zamglony nebulōsus, 3; caliginōsus, 3; ὀμιχλώδης, -ες

zamiana (com)mutatio, -ōnis *f.*; permutatio, -ōnis *f.*; conversio, -ōnis *f.*;

ἡ ἀνταλλαγὴ, -ῆς; ἡ μεταβολή, -ῆς

zamiar conāmen, -īnis *n.*; conatus, -us *m.*; consilium, -ii *n.*; destinatum, -i *n.*; intentio, -ōnis *f.*; propositio, -ōnis *f.*; propósitum, -i *n.*; ἡ βουλή, -ῆς; ἡ διάνοια, -ας; ἡ ἔννοια, -ας; ἡ γνώμη, -ης; ἡ πρόθεσις, -εως; ὁ σκοπός, -οῦ; ἡ προαίρησις, -εως; ἡ μέλλησις, -εως

zamiast loco; pro *z abl.*; vice *alicuius*; ἀντί *z gen.*; περί *z gen.*; ὑπέρ *z gen.*

Qui pro quo. Pars pro toto.

zamiatacz scopātor, -ōris *m.*; ὁ σαρότης, -ου

zamiatać scopo, 1, -āvi, -ātum; (a)verro, 3, -verri, -versum; σαρόω

zamieć tempestas, -ātis *f.* nivalis; hiberna, -ōrum *n.pl.*; ὁ νιφετός, -οῦ

zamięscowy forínsecus, 3; extraneus, 3; externus, 3; ἐξώτερος, 3; ἔκτοπος, -ον

zamienić commūto, 1, -āvi, -ātum (permutare); cambio, 1, -āvi, -ātum; verto, 3, -rti, -rsum; *alqd pro alqa re* paciscor, 3, pactus sum; (ἀντ)ἀλλάσσω; μεταβάλλω; μεταλλάσσω; ἀμείβω

zamienny commutábīlis, -e; permutábīlis, -e; ἀλλακτικός, 3; μεταβολικός, 3; ἀμοιβαῖος, 3

zamierać emorior, 3, emórtuus sum; intermorior, 3, -mórtuus sum; ἐκθνσκω; νεκρόομαι

zamieranie necrobiōsis, -is *f.*; ἡ νεκροβίωσις, -εως

zamierzać conor, 1, -ātus sum; instituo, 3, -stitui, -stitūtum; intendo, 3, -tendi, -tentum (-tensum); incipio, 3, -cēpi, -ceptum; molior, 4, -ītus sum; μέλλω; προαιρέω; ἐπιβουλεύω; βούλομαι; νοέω; ἐπέχω

z. = przygotowywać (prae)paro, 1, -āvi, -ātum; παρασκευάζω; κατασκευάζω

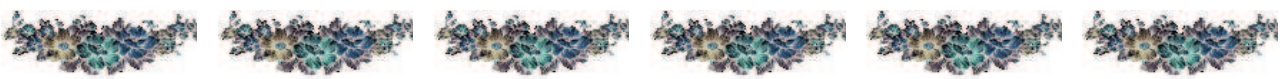
z. = zamyślać cōgito, 1, -avi, -atum; praeméditor, 1, -atus sum; in animo habēo, 2, -ui, -itum; νοέω; ἐπιβουλεύω; μέλλω

zamierzchły antiquus, 3; antiquíssimus, 3; vetustus, 3; παλαιός, 3

zamierzenie conatus, -us *m.*; consilium, -ii *n.*; intentio, -ōnis *f.*; propósitum, -i *n.*; ἡ πρόθεσις, -εως; τὸ βούλημα, -ατος

zamierzony intentus, 3; praemeditatus, 3; praeparatus, 3; προαιρετός, 3

zamieszać 1. (zmieszać) commiscēo, 2, -miscui, -mixtum (permiscēre); μείγνυμι;

μ(ε)ιγνύω; μίσιγω; **2. (podburzyć)** ágito, 1,-āvi,-ātum; (con)turbo, 1,-āvi,-ātum; ἔκταράσσω; θορυβέω

zamieszanie 1. (zmieszanie) commixtio,-ōnis *f.*; confusio,-ōnis *f.*; ἡ μίξις,-εως; ἡ σύγχυσις, -εως; **2. (podburzenie)** perturbatio,-ōnis *f.*; tumultus,-us *m.*; trepidatio,-ōnis *f.*; turbamentum,-i *n.*; colluvio,-ōnis *f.*; ἡ τάραξις,-εως; ὁ θόρυβος,-ου; ὁ τάραχος,-ου

zamieszcząć ínsero, 3,-serui,-sertum; ἐντίθημι

zamieszkać íncolo, 3,-colui,-cultum; inhábito, 1,-āvi,-ātum; ἐνοικέω; κατοικέω; ἐπισκηνόω; κατοικίζω

zamieszkały (in)habitatus, 3; οἰκούμενος, 3

zamieszkanie inhabitatio,-ōnis *f.*; ἡ κατοικία,-ας; ὁ κατοικητήριον,-ου

zamieszki dissensio,-ōnis *f.*; perturbatio,-ōnis *f.*; seditio,-ōnis *f.*; tumultus,-us *m.*;

colluvio,-ōnis *f.*; ὁ θόρυβος,-ου; ἡ πτόησις,-εως; ἡ στάσις,-εως; ἡ ταραχή,-ῆς

zamieść p. zamiatać

zamilknać (con)silesco, 3,-silui, - ; obmutesco, 3,-mutui, - ; obticesco, 3,-cui; tacēre coepi, coepisse; ἔκσιγάομαι

zamiłowanie affectio,-ōnis *f.*; affectus,-us *m.*; amor,-ōris *m.*; inclinatio,-ōnis *f.*; praedilectio,-ōnis *f.*; studium,-ii *n.*; ἡ φιλία,-ας; ὁ τῦφος,-ου

zamknąć p. zamykać

zamknięcie clausūra, -ae *f.*; conclusio,-ōnis *f.*; oclusio,-ōnis *f.*; claustrum,-i *n.*; ἡ κατάκλεισις,-εως; τὸ ἔρκος,-εος; (**zatkanie**) obturatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐπιβύστρα,-ας

zamknięty clausus, 3; occlūsus, 3; κλειδωμένος, 3; κλειστός, 3; (**zatkany**) obturatus, 3; oppilatus, 3; ἐπιβεβυμμένος, 3

zamocować fixo, 1,-āvi,-ātum; affīgo, 3,-fixi,-fixum (defigēre); álligo, 1,-āvi,-ātum; apto, 1,-āvi,-ātum; confirmo, 1,-āvi,-ātum; προσαρτάω; προσπήγνυμι

zamoczyć intingo, 3,-tinxi,-tinctum; madefacio, 3,-fēci-factum; βρέχω

zamordować p. zabijać

zamorski ultramarīnus, 3; transmarīnus, 3; περατικός, 3; μεταπέλαγος,-ον

zamożność opulentia,-ae *f.*; ἡ εὐπορία,-ας; ὁ πλοῦτος,-ου

zamożny dives,-itis; facultōsus, 3; pecuniōsus, 3; lócuples,-etis; lócuplex,-etis;

opulentus, 3; πλούσιος, 3; πολυτελής,-ές; εὐπορος,-ον

zamówić p. zamawiać

zamówienie praenotatio,-ōnis *f.*; ordinatio,-ōnis *f.*; mandatum,-i *n.*; ἡ παραγγελία,-ας

zamrażacz congelātor,-ōris *m.*; *congelatrum,-i *n.*; *refrigeratrum,-i *n.*; ὁ ψυκτήρ,-ῆρος

zamrażać cóngelo, 1,-āvi,-ātum; congelacio, 1,-āvi,-ātum; refrígero, 1,-āvi,-ātum; κρυμοπήγνυμι

zamrażanie congelatio,-ōnis *f.*; ἡ κρυμόπηξις,-εως

zamroczenie obnubilatio,-ōnis *f.*; obtenebratio,-ōnis *f.*; ánimi caecitas,-ātis *f.*; ὁ σκοτασμός,-οῦ; ὁ τῦφος,-ου

zamroczoney obnubilatus, 3; obstupidus, 3; occaecatus, 3; σκοτασμένος, 3;
τυφώδης, -ες

zamroczyć occaeco, 1, -āvi, -ātum; τυφλώω

zamrożony congelatus, 3; refrigeratus, 3; κρυμώδης, -ες; κρυσταλλώδης, -ες

zamsz aluta, -ae f.

zamulać impalūdo, 1, -āvi, -ātum; oblīmo, 1, -āvi, -ātum; ἐκχύννυμι

zamurować inaedífico, 1, -āvi, -ātum; (com)mūro 1, -āvi, -ātum; muro obtūro, 1, -āvi, -ātum; ἀποικοδομέω;

zamykać claudo, 3, clausi, clausum; conclūdo, 3, -clūsi, -clūsum (inclūdēre, occlūdēre); obsēro, 1, -āvi, -ātum; operio, 4, -rui, -rtum; (κατα)κλείω; εἶργω; συνέχω; συλλαμβάνω; φράσσω

z. = **zatykać** obtūro 1, -āvi, -ātum; oppīlo, 1, -āvi, -ātum; ἐπιβύω; φράσσω

z. = **ograniczać** definio, 4, -īvi, -ītum; término, 1, -āvi, -ātum; περιορίζω

zamysł conātum, -i n.; cogitatus, -us m.; meditatam, -i n.; intentio, -ōnis f.; consilium, -ii n.; coeptum, -i n.; ἡ διάνοια, -ας; ἡ προαίρεσις, -εως; ἡ βουλή, -ῆς; τὸ συμβούλιον, -ου; τὸ νόημα, -ατος

zamyślać conor, 1, -ātus sum; cōgito, 1, -āvi, -ātum; intendo, 3, -tendi, -tentum; méditor, 1, -ātus sum; consilium capio, 3, cepi, captum; *alqd* molior, 4, -ītus sum; διανοέω; προνοέω; προαιρέω; μέλλω

zamyślony meditabundus, 3; διανοητικός, 3

zanadrze sinus, -us m.; gremium, -ii n.; ὁ κόλπος, -ου

zanadto nimiōpere, nimis, nimio opere; πλεόνως

zaniechać cesso, 1, -āvi, -ātum; désino, 3, -sīi, -situm *alicuius rei lub z inf.*; desisto, 3, -stīti, -stītum *re, de re, a re lub z inf.*; discēdo, 3, -cessi, -cessum *ab alqa re*; me sustinēo, 2, -ui, -tum *ab alqa re*; praetereo, 4, -īvi (-ii), -ītum; omitto, 3, -mīsi, -missum; παύομαι; ἀμελέω; παύω; ἀνίημι; ἀφίημι; καταλείπω

zaniechanie cessatio, -ōnis f.; destitio, -ōnis f.; destitūdo, -īnis f.; omissio, -ōnis f.; derelictio, -ōnis f.; ἡ παῦσις, -εως

zanieczyszczać contámino, 1, -āvi, -ātum; impūro 1, -āvi, -ātum; inquino, 1, -āvi, -ātum; polluo, 3, -lui, -lūtum; spurco, 1, -āvi, -ātum; μολύνω; μαιίνω

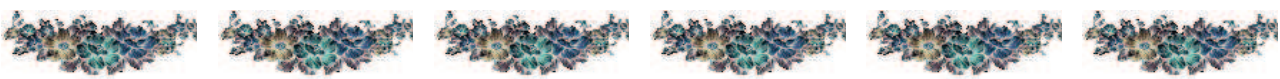
zanieczyszczenie contaminatio, -ōnis f.; pollutio, -ōnis f.; inquinamentum, -i n.; sordes, -is f.; ἡ μόλυνσις, -εως; ὁ μολυσμός, -οῦ; ἡ μίανσις, -εως; τὸ μίασμα, -ατος

zanieczyszczony inquinatus, 3; pollūtus, 3; spurcatus, 3; contaminatus, 3; μιαρός, 3; ῥυπαρός, 3

zaniedbanie negligentia, -ae f.; (negligentia) neglectio, -ōnis f.; neglectus, -us m.; ἡ ἀμελετησία, -ας; τὸ ὀλιγόρημα, -ατος; (*obowiazków*) praevanaricatio, -ōnis f.; ἡ παράβασις, -εως; τὸ ἀμάρτημα, -ατος

zaniedbany neglectus, 3; ἀμελής, -ές; ἀτημελής, -ές; (*niechlujny*) spurcus, 3; incultus, 3; incomptus, 3; ἀτημέλητος, -ον

zaniedbywać néglego, 3, -lexi, -lectum; derelinquo, 3, -līqui, -lictum; praetermitto, 3, -mīsi, -missum (omittēre); ἀμελέω; ὀλιγωρέω; μεθίημι; ἀμαρτάνω; καταλείπω

; παρίημι

z. obowiązki officia désero, 3,-serui,-sertum; praevaricor, 1,-ātus sum; παραβαίνω

z. sposobności occasionem omitto, 3,-misi,-missum (praetermittēre); καταλείπω;
παρέρχομαι

zaniemówić obmutesco, 3,-mutui, -; conticesco, 3,-ticui, -; ἐκσιγάομαι

zaniepokojenie agitatio,-ōnis *f.*; inquietus,-ētis *f.*; praeoccupatio,-ōnis *f.*; sollicitūdo,-
īnis *f.*; perturbatio,-ōnis *f.*; tumultus,-us *m.*; ἡ σπουδή,-ῆς; ὁ θόρυβος, -ου; ἡ
ταραχή,-ῆς

zaniepokojony agitated, 3; praeoccupatus, 3; sollicitus, 3; trépidus, 3; σπουδαῖος, 3;
τεταραγμένος, 3

zanik contabescentia,-ae *f.*; defectus,-us *m.*; decessio,-ōnis *f.*; recessio,-ōnis *f.*; tabes,-
is *f.*; atrophia,-ae *f.*; ἡ ἀτροφία,-ας; ἡ μονύθησις,-εως

z. pamięci amnesia,-ae *f.*; ἡ ἀμνησία,-ας

zanikać contabesco, 3,-tabui, -; exolesco, 3,-lēvi,-letum; evanesco, 3,-nui, -; pereo,
4,-īvi,-itum; cesso, 1,-āvi,-ātum; μινύθομαι

zanikający evanescens,-entis; tabescens,-entis; atrophicus, 3; μινυθόμενος, 3;
ἀτροφος,-ον

zanikanie 1. (gaśnięcie) extinctio,-ōnis *f.*; decessio,-ōnis *f.*; ἡ σβέσις,-εως; **2.**

(**chylenie się ku upadkowi**) decadentia,-ae *f.*; ἡ κατάδυσσις,-εως; 3. p. **zanik**

zanim ántequam, priusquam; πρίν; εἰσόκε(ν)

Deliberandum est ántequam promiseris.

zanosić p. nieść

zanurzać demergo, 3,-mersi,-mersum (immergēre); mérgito, 1,-āvi,-ātum; merso, 1,-
āvi,-ātum; βυθίζω; καταποντίζω; (ἐμ)βάπτω; βαπτίζω; δύπτω

zanurzenie demersio,-ōnis *f.*; immersio,-ōnis *f.*; ἡ βάπτισις,-εως; ὁ βαπτισμός,-οῦ;
τὸ βάπτισμα,-ατος

zanurzony demersus, 3; βαπτός, 3

zaokrąglać círculo, 1,-āvi,-ātum; corrotundo, 1,-āvi,-ātum; orbículo, 1,-āvi,-ātum;
conglōbo, 1,-āvi,-ātum; ἀποσφαιρόω

zaokrąglenie rotunditas,-ātis *f.*; ἀποσφαιρώσις,-εως

zaokrągłony circularis,-e; circinatus, 3; convexus, 3; conglobatus, 3; orbiculatus, 3;
rotundus, 3; σφαιρωτός, 3; ὀγκώδης,-ες

zaopatrywać cómparo, 1,-āvi,-ātum; instruo, 3,-struxi,-structum; impertio, 4,-īvi,-
ītum; (ad)orno, 1,-āvi,-ātum; doto, 1,-āvi,-ātum; suppédito, 1,-āvi,-ātum;
παρασκευάζω; ἐφοδιάζω; ἐξαρτίζω

z. na drogę viático, 1,-āvi,-ātum; ἐφοδιάζω

z. w żywność annono, 1,-āvi,-ātum; rei frumentariae providēo, 2,-vidi,-visum;
frumentor, 1,-ātus sum; ὀψωνιάζω

zaopatrzenie comparatio,-ōnis *f.*; instructus,-us *m.*; suppeditatio, -onis *f.*; ἡ
παρασκευή,-ῆς

z. na drogę viaticum,-i *n.*; τὸ ἐφόδιον,-ου

z. w żywność annōna,-ae *f.*; frumentatio,-ōnis *f.*; ὁ ὀψωνισμός,-οῦ

zaopatrzyć p. zaopatrywać

zapach arōma,-atis *n.*; beneolentia,-ae *f.*; odor,-ōris *m.*; odoratus,-us *m.*;
odoramentum,-i *n.*; olentia,-ae *f.*; olfactus,-us *m.*; fragrantia,-ae *f.*; sapor,-ōris *m.*;
τὸ ἄρωμα,-ατος; ἡ εὐωδία,-ας; ἡ ὄσφρησις,-εως; ἡ ὀσμὴ,-ῆς; (*brzydki*) p.
smród

zapać collapsus,-us *m.*; τὸ κατάπτωμα,-ατος; ἡ συνίζησις,-εως

zapadać się collābor, 3,-lapsus sum (*illabi*); in profundum cado, 3, cécidi, casūrus;
καταπίπτω; συνίζω

z. na chorobę in morbum (*morbo*) implicor, 1,-ātus sum; in morbum incido, 3,-cidi,
-; νοσίζομαι

~ **noc** nox incumbit; ~ **wyrok** sententia dicitur; ~ **zmierzch** advesperascit

zapać się collapsus,-us *m.*; illapsus,-us *m.*; retractio,-ōnis *f.*; ἡ κατάπτωσις,-εως;
ἡ συνίζησις,-εως

zapalać accendo, 3,-cendi,-censum (*incendēre, succendēre*); inflammo, 1,-āvi,-ātum;
ignio, 4,-īvi,-ītum; ūstulo, 1,-āvi,-ātum; ἀνάπτω; ἄπτω; θυμιάω; φλογίζω;
ἐκκαίω

zapalczywość animósitas,-ātis *f.*; ira,-ae *f.*; iracundia,-ae *f.*; vehementia,-ae *f.*; fervor,-
ōris *m.*; furor,-ōris *m.*; zelus,-i *m.*; ὁ ὀργιλότης,-ητος; ὁ ζῆλος,-ου

zapalczywy ardens,-entis; férvidus, 3; iracundus, 3; pugnax,-acis; véhemens,-entis;
ὀργίλος, 3; ζηλωτικός, 3

zapalenie accensio,-ōnis *f.*; inflammatio,-ōnis *f.*; ignificatio,-ōnis *f.*; ignitio,-ōnis *f.*; ἡ
φλόγωσις,-εως; ἡ φλεγμασία,-ας; ἡ ἔναισος,-εως; ὁ πυρετός,-οῦ

zapaleniec caldicerebrius,-ii *m.*; fanáticus,-i *m.*; zelōtes,-ae *m.*; ὁ ζηλωτής,-οῦ

zapalić p. zapalać

zapalniczka *ignitābulum,-i *n.*; ὁ φλογιστήρ,-ῆρος

zapalny combustibilis,-e; inflammābilis,-e; inflammatorius, 3; φλοφιστός, 3;
καυστός, 3

zapalony accensus, 3; inflammatus, 3; ἐκκαυστος,-ον

z. w pasji *appassionatus, 3; fervens,-entis; ardens, -entis; παθητικός, 3

zapal ardor,-ōris *m.*; ánimus,-i *m.*; calor,-ōris *m.*; ferventia,-ae *f.*; fervor,-ōris *m.*;
ímpetus,-us *m.*; passio,-ōnis *f.*; vigor,-ōris *m.*; alácrītas,-ātis *f.*; zelum,-i *n.*; ὁ
ἐνθουσιασμός,-οῦ; ὁ ζῆλος,-ου; τὸ μένος,-εος

zapalka flammiferium,-ii *n.*; ramentum,-i *n.* flammíferum; ὁ φλογιφόρος,-ου

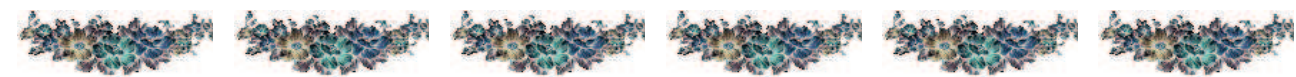
zaparcie 1. (med.) constipatio,-ōnis *f.*; astrictio,-ōnis *f.*; obstipatio,-ōnis *f.*;
obstructio,-ōnis *f.*; oppilatio,-ōnis *f.*; ἡ κοπρόστασις,-εως; **2. (wyparcie się)**
abiuratio,-ōnis *f.*; eiuratio,-ōnis *f.*; abnegantia,-ae *f.*; abnegatio,-ōnis *f.*; ἡ
ἄρνησις,-εως

zapas reservatio,-ōnis *f.*; copia,-ae *f.*; ὁ θησαυρός, -οῦ; ἐφεδρεία,-ας;

ἡ ἀποθήκη,-ης; τὸ ταμίευμα, -ατος

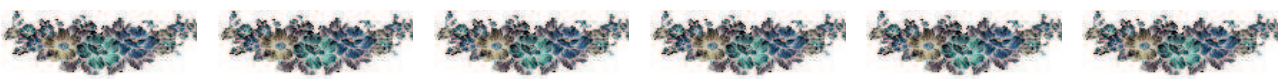
zapasowy reservālis,-e; reservatorius, 3; ἔφεδρος,-ον

zapasy (walka) (col)luctatio,-ōnis *f.*; luctāmen,-īnis *n.*; certāmen,-īnis *n.*; dimicatio,-

- ōnis f.*; *lucta,-ae f.*; *palaestra,-ae f.*; ἡ πάλη,-ης; ἡ ἀθλησις,-εως; τὸ πάλαισμα,-ατος; ὁ ἀγών,-ῶνος
- zapaść 1. (padać)** *cado*, 3, *cécidi*, *casūrus*; *collābor*, 3,-*lapsus sum*; καταπίπτω; **2. (zapadać się)** *corruo*, 3,-*rui*, -; συμπίπτω; συνίζω; **3. (med.)** *collapsus,-us m.*; *exanimatio,-ōnis f.*; ἡ ἐκψύχωσις,-εως; **4. (przepaść)** *abyssus,-i m.*; *vorāgo,-īnis f.*; *profundum,-i n.*; ὁ ἄβυσσος,-ου
- zapaśnik** *athlēta,-ae m.*; (col)*luctātor,-ōris m.*; *exercitātor,-ōris m.*; ὁ ἀθλητής, -οῦ; ὁ παλαιστρίτης,-ου
- zapatrywać się** *opinionem de alqa re habēo*, 2,-*ui*,-*itum*; κρίνω; δοξάζω
- zapatrzeć się** *visum in alqm (alqd) fixo*, 1,-*āvi*,-*ātum*; *ōculos alicui rei infigo*, 3,-*fixi*,-*fixum*; εἰσοράω
- zapchać 1. (napchać)** *offulcio*, 4,-*fulsi*,-*fultum*; *infercio*, 4,-*fersi*,-*fertum (-fersum)*; εἰσωθέω; **2. (zatykać)** *obtūro* 1,-*āvi*,-*ātum*; *oppīlo*, 1,-*āvi*,-*ātum*; *obstruo*, 3,-*struxi*,-*structum*; ἐπιβύω
- zapelniać** *complēo*, 2,-*plēvi*,-*plētum*; ἐπιπληρόω; πίμπλημι
- zapewne** *certe*, *enīmvero*, *nīmīrum*, *nempe*, *quidem*, *sane*, *vidélicet*, *vero*; τοι
- zapewniać** *affirmo*, 1,-*āvi*,-*ātum (confirmare)*; *fidedīco*, 3,-*dixi*,-*dictum*; *testíficor*, 1,-*ātus sum*; *tutor*, 1,-*ātus sum*; βεβαιόω; πληροφορέω; φάσκω
- zapewnienie** *affirmatio,-onie f.*; τὸ βεβαίωμα,-ατος
- zapedzać** *impello*, 3,-*puli*,-*pulsum (compellēre)*; *cogo*, 3,-*ēgi*,-*actum*; *adigo*, 3,-*ēgi*,-*actum*; εἰσελαύνω
- zapiać (in)** *fībulo*, 1,-*āvi*,-*ātum*; περονάω
- zapięczyć** *insigillo*, 1,-*āvi*,-*ātum*; κατασφραγίζω
- zapierać się** *áb dico*, 1,-*āvi*,-*ātum*; *áb nego*, 1,-*āvi*,-*ātum*; *abrenuntio*, 1,-*āvi*,-*ātum*; *infitor*, 1,-*ātus sum*; *repudio*, 1,-*āvi*,-*ātum*; ἀρνέομαι; ἀπολέγω; ἀπειπον
- z. się np. wiary** *abiūro* 1,-*āvi*,-*ātum*; *eiūro* 1,-*āvi*,-*ātum*; ἀπολέγω; ἀφίσταμαι
- zapięcie, zapinka** *fībula,-ae f.*; ἡ περόνη,-ης
- zapinać (in)** *fībulo*, 1,-*āvi*,-*ātum*; περονάω
- zapis 1. (napis)** *inscriptio,-ōnis f.*; *perscriptio,-ōnis f.*; ἡ ἐπιγραφή,-ῆς; **2. (wpisanie na listę)** *ascriptio,-ōnis f.*; *conscriptio,-ōnis f.*; **registratio,-ōnis f.*; ἡ ἐγγραφή,-ῆς; ἡ ἀναγραφή,-ῆς; **3. (testament)** **exagellium,-ii n.*; *legatum,-i n.*; *testamentum,-i n.*; ἡ διαθήκη,-ης
- zapisany** *a(d)scriptus*, 3; ἔγγραφος,-ον
- zapisek** *inscriptio,-ōnis f.*; *annotatio,-ōnis f.*; *nota,-ae f.*; *commentarius,-ii m.*; *hypomnēma,-atis n.*; τὸ ὑπόμνημα,-ατος; ἡ ἐγγραφή,-ῆς; τὸ σχόλιον,-ου
- zapisywać 1. (napisać)** *inscribo*, 3,-*scripsi*,-*scriptum*; ἐπιγράφω; **2. (wpisać na listę)** *ascribo*, 3,-*scripsi*,-*scriptum*; **régero*, 3,-*gessi*,-*gestum*; **registro*, 1,-*āvi*,-*ātum*; ἐγγράφω; ἀναγράφω; **3. (notatki)** *annōto*, 1,-*āvi*,-*ātum*; σημειόω; **4. (przepisać przez lekarza)** *praescribo*, 3,-*scripsi*,-*scriptum*; *órdino*, 1,-*āvi*,-*ātum*; συντάττω
- zapisywanie** 1. p. **zapis**; **2. (przez lekarza)** *praescriptio,-ōnis f.*; *ordinatio,-ōnis f.*; ἡ σύνταξις,-εως

zapłatać (im)plecto, 3, plexi (plexui), plexum; contexo, 3, -xui, -textum; (συμ)πλέκω
zaplątać cómplico, 1, -āvi, -ātum; intrīco, 1, -āvi, -ātum; obstringo, 3, -nxi, -ctum;
 περιπλέκω; (**z. się**) me devincio, 4, -vinxi, -vinctum *alqa re*; περιπλέκομαι
zaplecze dorsum, -i *n.*; posteriora, -um *n.pl.*; pars, -rtis *f.* posterior; ὁ ὀπισθόδομος, -
 ου
zapleśniały mūcidus, 3; εὐρώδης, -ες
zapładniacz (in)seminātor, -ōris *m.*; ὁ σπερματικός, -οῦ
zapładniac grāvīdo, 1, -āvi, -ātum; (in)sémīno, 1, -āvi, -ātum; fecundo, 1, -āvi, -ātum;
 (im)praegno, 1, -āvi, -ātum; σπερμαίνω
zapłakany lacrimōsus, 3; δακρυόεις, -εσσα, -εν
zapłata 1. (jednorazowa) census, -us *m.*; compensum, -i *n.*; compensatio, -ōnis *f.*;
 merces, -ēdis *f.*; pretium, -ii *n.*; remuneratio, -ōnis *f.*; retributio, -ōnis *f.*; solutio, -ōnis
f.; ἡ ἀμοιβή, -ῆς; ὁ μισθός, -οῦ; ὁ γόμος, -ου; ἡ ἀντιμισθία, -ας; **2. (stała)**
 pensum, -i *n.*; salarium, -ii *n.*; stipendium, -ii *n.*; pensio, -ōnis *f.*; ἡ τιμή, -ῆς; τὸ
 ὀψώνιον, -ου; ἡ ἀμοιβή, -ῆς
zapłodnienie conceptio, -ōnis *f.*; conceptus, -us *m.*; fecundatio, -ōnis *f.*; fertilisatio, -ōnis
f.; (in)seminatio, -ōnis *f.*; praegnatio, -ōnis *f.*; ὁ σπερματισμός, -οῦ; ἡ
 κυτογαμία, -ας; τὸ πλῆσμα, -ατος
zapłon accensio, -ōnis *f.*; ignificatio, -ōnis *f.*; ignitio, -ōnis *f.*; ἡ ἔκκαυσις, -εως; ἡ
 φλόγωσις, -εως
zapłonać exardesco, 3, -arsi (-arsūrus); excandescō, 3, -dui, - ; ἔκκαίομαι;
 φλογίζομαι; (*gniewem*) exaestuo, 1, -āvi, -ātum; ἐξοργίζομαι
zapłonić się (e)rubescō, 3, -bui, - ; ἐξερυθραίνομαι; φλογιάω;
zapobiegać devīto, 1, -āvi, -ātum; praemunio, 4, -īvi, -ītum; praeservo, 1, -āvi, -ātum;
 praevenio, 4, -vēni, -ventum (subvenīre); praecavēo, 2, -cāvi, -cautum; *alqd*
 prohibēo, 2, -ui, -itum; προφυλάττω
zapobieganie praeservatio, -ōnis *f.*; praeventio, -ōnis *f.*; praemunitio, -ōnis *f.*; ἡ
 προφύλαξις, -εως
zapobiegawczy praeservāticus, 3; praeventīvus, 3; praemunitorius, 3; prophylāticus,
 3; προφυλακτικός, 3
zapobiegliwy praevīdens, -entis; industriōsus, 3; industrius, 3; instans, -antis; sēdūlus,
 3; ἐπιμελής, -ές; προνοητικός, 3
zapoczątkować inaugūro 1, -āvi, -ātum; ínchoo, 1, -āvi, -ātum; incipio, 3, -cēpi-ceptum;
 initio, 1, -āvi, -ātum; initium *alicui rei* do, 1, dedi, datum; ἐγκαινίζω; ἐξάρχω;
 ἐνάρχομαι
zapoczątkowanie inauguratio, -ōnis *f.*; initiatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐξκαίνωσις, -εως; ἡ ἐξαρχή, -ῆς
zapodziewać amitto, 3, -mīsi, -missum; perdo, 3, -dīdi, -dītum; ἀπόλλυμι
zapominać *alicuius rei, z inf. lub z a.c.i.* dedisco, 3, -dīdici; immémoro, 1, -āvi, -ātum;
 obliviscor, 3, oblītus sum; (ἐκ)λανθάνομαι; ἐπιλανθάνομαι
zapominalski oblivīosus, 3; immemorōsus, 3; ἐπιλήσμων, -ον; ληθαῖος, 3
zapomniany oblītus, 3; λήσμων, -ον; ἀμνήμων, -ον
zapomnienie immemoria, -ae *f.*; immemoratio, -ōnis *f.*; oblivio, -ōnis *f.*; oblivium, -ii *n.*;

ἡ ἀμνησία,-ας; ἡ λήθη,-ης; ἡ λησμοσύνη,-ης; ἡ ἐπίλησις,-εως; ἡ ἀμνημοσύνη,-ης

Oblivio signum negligentiae.

zapomoga subsidium,-ii *n.*; subventio,-ōnis *f.*; auxilium,-ii *n.*; τὸ βοήθημα,-ατος

zapora impedimentum,-i *n.*; claustrum,-i *n.*; obiectus,-us *m.*; obstaculum,-i *n.*;

repágula,-ōrum *n.pl.*; τὸ κώλυμα,-ατος; τὸ ζεῦγμα,-ατος

~ **ziemna** vallum,-i *n.*; ~ **wodna** ob(i)ex,-icis *m.f.*; saeptum,-i *n.*

zapotrzebowanie requisitum,-i *n.*; petitio,-ōnis *f.*; postulatio,-ōnis *f.*; desiderium,-ii

n.; rogatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπαίτησις,-εως; ἡ χρεία,-ας

zapowiadać annuntio, 1,-avi-atum (praenuntiare); declāro, 1,-āvi,-ātum; profitēor, 2,

fessus sum; promulgo, 1,-āvi,-ātum; praedīco, 3,-dixi,-dictum; προαγγέλλω;

προμαρτύρομαι

zapowiedź praenuntiatio,-ōnis *f.*; praedictum,-i *n.*; praefatio,-ōnis *f.*; promulgatio,-

ōnis *f.*; indictio,-ōnis *f.*; ἡ προαγγελία,-ας

z. przedmałżeńska annuntiatio,-ōnis *f.* antenuptialis; denuntiatio matrimonii

zapoznawać praesento, 1,-āvi,-ātum; docēo, 2,-cui,-ctum *alqm alqd*; imbuo, 3,-bui,-

būtum *alqm alqa re*; γνωρίζω; (**z. się**) cognosco, 3,-gnōvi,-gnitum; (e)disco, 3,-

dídici, -; (ἐπι)γιγνώσκω

zapóźniony retardatus, 3; ὄψιος, 3

zpracowany perlaboratus, 3; κατάπονος,-ον

zapraszać invīto, 1,-āvi,-ātum; cónvoco, 1,-āvi,-ātum; (προσ)καλέομαι

zaprawa 1. (ćwiczenie) exercitatio,-ōnis *f.*; pro ludium,-ii *n.*; prolusio,-ōnis *f.*; ἡ

ἀσκησις,-εως; **2. (budowlana)** harenatum,-i *n.*; mordans,-antis *n.*; mortarium,-ii

n.; **3. (kulinarna)** condimentum,-i *n.*; τὸ παράρτυμα,-ατος

zaprawiać 1. (ćwiczyć) exercēo, 2,-cui,-itum; ἀσκέω; **2. (dodawać przypraw)**

insaporo, 1,-āvi,-ātum; condio, 4,-īvi,-ītum; παραρτύω

zaprawiony 1. (wyćwiczony) exercitatus, 3; ἀσκητός, 3; **2. (przyprawiony)**

condītus, 3; παραρτυμμένος, 3

zaprościć invīto, 1,-āvi,-ātum; προσκαλέω

zaproszenie invitatio,-ōnis *f.*; invitamentum,-i *n.*; ἡ πρόσκλησις,-εως

zaprowadzić condūco, 3,-duxi,-ductum (adducēre, perducēre); προσάγω

z. porządek ordinem facio, 3, fēci factum; διατάπτω

zaprowiantowanie annōna,-ae *f.*; frumentatio,-ōnis *f.*; ὁ ὀψωνισμός,-οῦ

zaprzaniec *renegatus,-i *m.*; apostāta,-ae *m.*; ὁ ἀρνητικός,-οῦ; ὁ ἀποστάτης,-ου

zaprząg iugum,-i *n.*; iumentum,-i *n.*; currus,-us *m.*; τὸ ζεῦγος,-εος; ὁ ζυγός,-οῦ

zaprzeczać contradīco, 3, -dixi, -dictum; (de)nēgo, 1, -avi, -atum (abnegare); infitior,

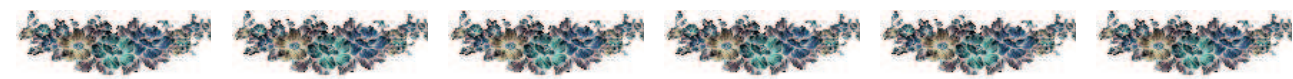
1,-ātus sum; recūso, 1,-āvi,-ātum; redarguo, 3,-ui,-ūtum; ἀρνέομαι; ἀντιλέγω

zaprzeczenie (de)negatio,-ōnis *f.*; abnegatio,-ōnis *f.*; infitiatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀρνησις,-

εως; ἡ ἀντιλογία,-ας

zaprzepaszcząć díssipo, 1,-āvi,-ātum; perdo, 3,-dīdi,-dītum; ἀπόλλυμι

zaprzestawać cesso, 1,-āvi,-ātum; deficio, 3,-fēci-fectum; desino, 3,-sii (-īvi),-situm;

desisto, 3, -stīti, -stītum; omitto, 3, -mīsi, -missum; relinquo, 3, -līqui, -lictum;

παύομαι; κοπάζω; ύφίημι; διαλείπω;

z. obleşenia oppugnationem dimitto, 3, -mīsi, -missum

z. ucieczki fugā desisto, 3, -stīti, -stītum

zaprzęg iugum, -i *n.*; iumentum, -i *n.*; τὸ ζεῦγος, -εος

zaprzęgać capistro, 1, -āvi, -ātum; carrui (ad)iungo, 3, iunxi, iunctum; (προσ)ζεύγνυμι

zaprzyjaźnić się amicitiam *cum alqo* facio, 3, fēci factum; amicitia coniungo, 3, -iunxi, -iunctum; ἐκφιλιάζω

zaprzysięgać adiūro 1, -āvi, -ātum *alqm per...*; contestor, 1, -ātus sum; iure iurando sancio, 4, sanxi, sanctum; sacramento rogo, 1, -āvi, -ātum; testífico, 1, -āvi, -ātum; ὀρκίζω; ἔνορκίζομαι; ἀντόμνυμι

zaprzysiężony iuratus, 3; iuratorius, 3; ὀρκισμένος, 3; ἔνορκος, -ον

zapuszczać (zaniedbać) néglego, 3, -lexi, -lectum; curāre désino, 3, -sii, -situm; ἀμελέω

z. brode barbīo, 4, -īvi, -ītum; πωγωνοτροφέω

z. korzenie rádico, 1, -āvi, -ātum; ῥιζόω

z. włosy comam nutriō, 4, -īvi, -ītum; capillos immitto, 3, -mīsi, -missum; κομάω

zapuszczony (zaniedbany) neglectus, 3; spurcus, 3; ἀτημέλητος, -ον

zapychać 1. (napychać) infercio, 4, -fersi, -fertum (-fersum); stipo, 1, -āvi, -ātum;

εἰσωθῆώ; **2. (zatykać)** obtūro 1, -āvi, -ātum; obstruo, 3, -struxi, -structum; ἐπιβύω

zapyłać 1. (zakurzyć) impúlvero, 1, -āvi, -ātum; κονιορτόω; κονίω; **2. (kwiaty)** impúllino, 1, -āvi, -ātum

zapylenie 1. (zakurzenie) impulveratio, -ōnis *f.*; ἡ κονίωσις, -εως; **2. (kwiatów)** impullinatio, -ōnis *f.*

zapytanie interrogatio, -ōnis *f.*; interpellatio, -ōnis *f.*; τὸ (ἐπ)ἑρώτημα, -ατος; ἡ πύστις, -εως

zarabiać acquīro, 3, -quisīvi, -quisītum; lucrōr, 1, -ātus sum; lucrífico, 1, -āvi, -ātum; mérito, 1, -āvi, -ātum; pecuniam cómparo, 1, -āvi, -ātum; προσεργάζομαι; κερδαίνω; κτάομαι; ἄρνυμαι

zaradczy praeventīvus, 3; προφυλακτικός, 3

zaradny praevidens, -entis; industrius, 3; sédūlus, 3; strénuus, 3; σπουδαῖος, 3; προνοητικός, -όν

zaradzić remedio, 1, -āvi, -ātum; providēo, 2, -vidi, -visum; προοράω; προνοέω; φράζομαι

zaranie alburnus, -i *m.*; matutīnum, -i *n.*; ἡ ἀκρωρία, -ας

zarastać 1. (trawą) herbēo, 2, -ui, -itum; χορτομανέω; **2. (lasem)** silvesco, 3, -cui, - ; ὕλομανέω

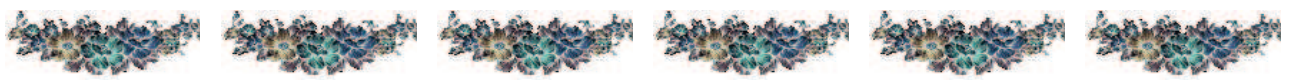
zarastanie (rany) *p.* zarośnięcie

zaraz confestim, extemplo, mox, prótinus, statim; αὐτίκα; εὐθύς; δῆ; ἑξαυτῆς; ταχέως

z. potem subinde; παραχρῆμα

zaraza pestis, -is *f.*; pestilentia, -ae *f.*; contagium, -ii *n.*; epidemia, -ae *f.*; tabum, -i *n.*; lues, -is *f.*; ὁ λοιμός, -οῦ; ἡ ἐπιδημία, -ας

zarazek contagium,-ii *n.*; virus,-i *n.*; germen,-inis *n.* morbi; (micro)bacillum,-i *n.*; τὸ μίασμα,-ατος
zarazem contemporanee, coniunctim, simul, unā (cum); ἅμα
zaraźliwy contagiōsus, 3; infectans,-antis; infectīvus, 3; péstifer, 3; transmissíbilis,-e; μολυσματικός, 3; λοιμώδης,-ες
zarażać contagio, 1,-āvi,-ātum; contámino, 1,-āvi,-ātum; morbo inficio, 3,-fēci -fectum; pestífero, 1,-āvi,-ātum; pestífico, 1,-āvi,-ātum; μαιίνω; μολύνω
zarażanie invasiductio,-ōnis *f.*; ἡ μόλυνσις,-εως
zarażenie contagio,-ōnis *f.*; contaminatio,-ōnis *f.*; infectio,-ōnis *f.*; invasio,-ōnis *f.*; ὁ μολυσμός,-οῦ; τὸ ἀλίσηγμα,-ατος
zarażony infect(at)us, 3; contagiatus, 3; μεμολυσμένος, 3; λοιμικός, 3
zardzewiały corrōsus, 3; rubiginōsus, 3; ἰώδης,-ες
zarezerwowany reservatus, 3; ἐφεδρικός, 3
zaręczać 1. (twierdzić) affirmo, 1,-āvi,-ātum (confirmare); praesto, 1,-stīti,-stītum (-statūrus); βεβαιώω; **2. (gwarantować)** fidedīco, 3,-dixi,-dictum; fideiubēo, 2,-iussi,-iussum; despondēo, 2,-spondi,-sponsum; desponso, 1,-āvi,-ātum; spondēo, 2, sponndi, sponsum; ἀσφαλίζω; ἐγγυάω
z. się sponso, 1,-āvi,-ātum; μνηστεύομαι; ἐγγυάομαι
zaręczyny sponsalia,-ium *n.pl.*; τὸ μνήστευμα,-ατος; ἡ ἐγγύησις,-εως
zarobek 1. (zysk) acquisitio,-ōnis *f.*; emolumentum,-i *n.*; lucrum,-i *n.*; quaestus,-us *m.*; quaesītum,-i *n.*; ἡ εὐπορία,-ας; ὁ πορισμός,-οῦ; τὸ κτέανον,-ου; **2. p. zapłata**
zarodek embryo,-ōnis *m.*; germen,-inis *n.*; núcleo,-i *m.*; τὸ ἔμβρυον,-ου; ἡ βλάστη,-ης; ὁ βλαστός,-οῦ; τὸ σπέρμα,-ατος
zarodkowy germinālis,-e; germinatīvus, 3; embryonālis,-e; embryónicus, 3; βλαστικός, 3; ἔμβρυονικός, 3
zarodnia sporangium,-ii *n.*; τὸ σποραγεῖον,-ου
zarodnik (endo)spora,-ae *f.*; ἡ σπορά,-ᾶς
zaroić się debullio, 4,-īvi,-ītum; ἐκφύομαι
zaropiały purulentus, 3; πυώδης,-ες
zarost 1. (broda) barba,-ae *f.*; ὁ πώγων,-ωνος; **2. (owłosienie)** capillatūra, -ae *f.*; ἡ κόμη,-ης; τὸ τρίχωμα,-ατος; ἡ τρίχωσις,-εως
zarośla dumus,-i *m.*; frut(ic)etum,-i *n.*; virgultum,-i *n.*; virgētum,-i *n.*; ἡ λόχμη,-ης; τὸ κλεῖθρον,-ου; ἡ χλόη,-ης
zarośnięcie (rany) coarctatio,-ōnis *f.*; oblitteratio,-ōnis *f.*; atresia,-ae *f.*; ἡ συνίησις,-εως; ἡ ἀτρησία,-ας; ἡ κλεῖσις,-εως
zarośnięty 1. (rana) coarctatus, 3; oblitteratus, 3; atréticus, 3; ἀτρητος,-ον; κλειστός, 3; **2. (owłosiony)** comōsus, 3; τριχωτός, 3; **3. (lasem, trawą)** silvestrōsus, 3; herbōsus, 3; ὑλώδης,-ες; χορτώδης,-ες
zarozumiałość arrogantia,-ae *f.*; contumacia,-ae *f.*; fastidium,-ii *n.*; superbia,-ae *f.*; ἡ ὕβρις,-εως; ἡ ἀλαζονεία,-ας; ὁ φρονηματισμός,-οῦ; ἡ κενοδοξία,-ας

Facit fastidium copia.

zarozumialy praesumptiōsus, 3; árrigans,-antis; ínsoleus,-entis; ambitiōsus, 3; superbus, 3; μοθωνικός, 3; ἀλάζων,-ον; φρονηματώδης,-ες; κενόδοξος,-ον; ὑπερήφανος,-ον

zaródź (*biol.*) plasma,-atis *n.*; τὸ πλάσμα,-ατος

zarówno inidipsum, iuxta; ὁμῶς

zaryć infīgo, 3,-fixi,-fixum; ἐρείδω; ἐμπήγνυμι

zarys delineatio,-ōnis *f.*; schema,-atis *n.*; linĕa,-ae *f.*; lineamenta,-ōrum *n.pl.*; forma,-ae *f.*; adumbratio,-ōnis *f.*; τὸ σχῆμα,-ατος; ἡ διαγραφή,-ῆς; τὸ μόρφωμα,-ατος

zarysować delineo, 1,-āvi,-ātum; describo, 3,-psi,-ptum; σχηματίζω; διαγράφω

zarząd administratio,-ōnis *f.*; gestio,-ōnis *f.*; gubernatio,-ōnis *f.*; praesidentia,-ae *f.*; praesidium,-ii *n.*; *alicuius rei* consilium,-ii *n.*; (pro)curatio,-ōnis *f.*; régimeu,-īnis *n.*; ἡ διοίκησις,-εως; ἡ ἡγεμονία,-ας; ἡ διεύθυνσις,-εως; τὸ συμβούλιον,-ου; ἡ οἰκονομία,-ας

zarządca actor,-ōris *m.*; administrātor,-ōris *m.*; gestor,-ōris *m.*; arcarius,-ii *m.*; gubernātor,-ōris *m.*; vilicus,-i *m.*; dispensātor,-ōris *m.*; disposito,-ōris *m.*; moderātor,-ōris *m.*; procurātor,-ōris *m.*; *alicuius rei* praepōsitus,-i *m.*; rector, -ōris *m.*; ὁ διοικητής,-οῦ; ὁ οἰκονόμος,-ου; ὁ κυβερνήτης,-ου; ὁ ἐπίτροπος,-ου

zarządzać administro, 1,-āvi,-ātum; dispensō, 1,-āvi,-ātum; dirigo, 3,-rexi,-rectum; gero, 3, gessi, gestum; rego, 3, rexi, rectum; guberno, 1,-āvi,-ātum; dispōno, 3,-posui,-pōsitum; procūro 1,-āvi,-ātum; (super)órdino, 1,-āvi,-ātum; vilico, 1,-āvi,-ātum; *alicui rei* praesum,-esse,-fui; διοικέω; διευθύνω; διατάττω; οἰκονομέω; ἡγεμονεύω; χορηγέω

Homo propōnit, Deus dispōnit.

zarządzanie administratio,-ōnis *f.*; dispensatio,-ōnis *f.*; gubernatio,-ois *f.*; vilicatio,-ōnis *f.*; (di)rectio,-ōnis *f.*; ἡ διοίκησις,-εως; ἡ οἰκονομία,-ας; ἡ διεύθυνσις,-εως; ἡ κυβέρνησις,-εως

zarządzenie dispositio,-ōnis *f.*; decrētum,-i *n.*; edictum,-i *n.*; lex,-gis *f.*; institutio,-ōnis *f.*; institūtum,-i *n.*; instructio,-ōnis *f.*; ἡ διάταξις,-εως; τὸ δόγμα,-ατος; τὸ διάταγμα,-ατος

zarzekać się abiūro 1,-āvi,-ātum; eiūro 1,-āvi,-ātum; renuntio, 1,-āvi,-ātum; ἄρνέομαι

zarzewie fomes,-itis *m.*; favilla,-ae *f.*; ἡ μαρίλη,-ης; τὸ ζώπυρον,-ου

zarzynać p. zarzynać

zarzucać 1. (oskarzać) accūso, 1,-āvi,-ātum; obiecto, 1,-āvi,-ātum; obicio, 3, -iēcii-iectum; κατηγορέω; **2. p. zaniechać; 3. p. ganić; 4. (zasypywać)** obstruo, 3,-struxi,-structum; explēo, 2,-ēvi,-ētum; ἐπιχώννυμι

zarzut improperium,-ii *n.*; obiectum,-i *n.*; obiectio,-ōnis *f.*; exprobratio,-ōnis *f.*; insimulatio,-ōnis *f.*; ὁ ψόγος,-ου; ἡ κατηγορία,-ας; ἡ μομφή,-ῆς; ὁ μῶμος,-ου; τὸ ἔγκλημα,-ατος

zarzynać iúgulo, 1,-āvi,-ātum; macello, 1,-āvi,-ātum; caedo, 3, cecīdi, cīsum; κατασφάζω; κατασφάττω; (*na ofiarę*) immolo, 1,-āvi,-ātum; σφάζω; θύω

zasada 1. (związek chem.) alcalium, -ii *n.*; τὸ ἀλκάλιον, -ου; **2. (regula)** régula, -ae *f.*; canon, -ōnis *m.*; norma, -ae *f.*; praescriptio, -ōnis *f.*; praeceptum, -i *n.*; ratio, -ōnis *f.*; ὁ κανὼν, -όνος; ὁ νόμος, -ου; **3. (podstawa)** basis, -is *f.*; fundamentum, -i *n.*; principium, -ii *n.*; ἡ βάσις, -εως; ἡ ἀρχή, -ῆς; ἡ ὑπόστασις, -εως; **4. (z prawa)** iurisprudentia, -ae *f.*; ὁ νόμος, -ου; **5. (istota)** essentia, -ae *f.*; méritum, -i *n.*; substantia, -ae *f.*; ἡ οὐσία, -ας; ἡ ὑπόστασις, -εως; **6. (moralna)** mos, mōris *m.*; lex, -gis *f.*; ὁ νόμος, -ου; τὸ ἔθος, -εος

Contra principia negantem non est disputandum.

zasadniczo plerumque; πλεῖστον

zasadniczy basālis, -e; básicus, 3; cardinālis, -e; essentiālis, -e; fundamentālis, -e; principālis, -e; substantiālis, -e; ἀρχηγός, -όν; κεφαλαιώδης, -εσ

zasadowość *alcalescentia, -ae *f.*; ἡ ἀλκαλιότης, -ητος

zasadowy *alcalinus, 3; básicus, 3; ἀλκαλινός, 3

zasadzać (in)planto, 1, -āvi, -ātum; (con)sēro, 3, -sēvi, -situm; φυτεύω

zasadzać się *alicui* insidior, 1, -ātus sum; *alicui* insidēo, 2, -sēdi, -sessum; ἐνεδρεύω

zasadzka insidiae, -arum *f.pl.*; dolus, -i *m.*; ἡ ἐνέδρα, -ας; ἡ ἐπιβουλή, -ῆς; ἡ παγίς, -ίδος; ἡ μεθοδεία, -ας

zasądzać adiú dico, 1, -āvi, -ātum; προσκρίνω

zasądzenie 1. (przyznanie) adiudicatio, -ōnis *f.*; ἡ πρόσκρισις, -εως; **2. (skazanie)** condemnatio, -ōnis *f.*; damnatio, -ōnis *f.*; ἡ κατάκρισις, -εως; τὸ κατάκριμα, -ατος; ἡ καταδίκη, -ης

zasepiony afflictus, 3; maestus, 3; σκυθρωπός, 3

zasiadać considēo, 2, -sēdi, -sessum (obsidēre, insidēre); καθίζομαι; κάθημαι

zasiedzenie (prawn.) usucaptio, -ōnis *f.*

zasiedzieć (własność) usucapio, 3, -cēpi-captum

zasięki cippi, -ōrum *m.pl.*; concaedes, -ium *f.pl.*

zasiew sata, -ōrum *n.pl.*; satus, -us *m.*; seges, -ētis *f.*; sementium, -ii *n.*; sementis, -is *f.*; seminatio, -ōnis *f.*; consitūra, -ae *f.*; τὰ σπόριμα, -ων; ἡ σπορά, -ᾶς

Ut sementem féceris, ita metes. Álii sementem faciunt, alii metent.

zasiewać cónsero, 3, -sēvi, -situm (proserēre, inserēre); (pro)sémino, 1, -āvi, -ātum; (ἐπι)σπείρω

Cónserit unus agrum, sed fruges demētīt alter.

zasięg amplitūdo, -īnis *f.*; distantia, -ae *f.*; spatium, -ii *n.*; ἡ ἔκτασις, -εως; τὸ διάστημα, -ατος; ἡ περιοχή, -ῆς

zasięgać rady *alqm* cónsulo, 3, -sului, -sultum; consilio *alicuius* utor, 3, ūsus sum; ἐξερωτάω

zasilać subvenio, 4, -vēni, -ventum; subsidio (auxilio) venio, 4, veni, ventum; subsidior, 1, -ātus sum; corróboro, 1, -āvi, -ātum; fulcio, 4, -lsi, -ltum; ἐπιδίδωμι; ἐπιβοηθέω

zasilek subsidium, -ii *n.*; subventio, -ōnis *f.*; auxilium, -ii *n.*; alimentum, -i *n.*; ἡ ἐπίδοσις, -εως

zasinienie livíditas,-ātis *f.*; livor,-ōris *m.*; ὁ κυανισμός,-οῦ

zaskakiwać p. zaskoczyć

zaskarżać inforo, 1,-āvi,-ātum; in iudicium voco, 1,-avi, -atum; accūso, 1,-āvi,-ātum;
κατηγορέω

zasklepiąć się (*o ranach*) oblitéro, 1,-āvi,-ātum; συνιζάνω

zaskoczenie superventio,-ōnis *f.*; αἰφνιδιασμός,-οῦ; ἡ κατάπληξις,-εως

zaskoczyć *alqm* opprimo, 3,-pressi,-pressum; *alicui* supervenio, 4,-vēni,-ventum;
καταπλήσσω

zaskórny subcutaneus, 3; intercus, 3; ὑποδερμικός, 3

zasłabnąć hebesco, 3,-cui, - ; léviter aegrotāre coepi, coepisse; ἐκλείπω;
κατασθενέομαι

zasłać prosterno, 3,-strāvi,-strātum; cooperio, 4,-operui,-opertum; ἐπιστόρνυμι;
ἐπιστορέννυμι

zasłaniać abscondo, 3,-con(di)di,-cōnditum; (co)operio, 4,-operui,-opertum; obdūco,
3,-duxi,-ductum; óbtego, 3,-texi,-tectum (protegēre, contegēre); obtūro 1,-āvi,-
ātum; occlūdo, 3,-clūsi,-clūsum; (prae)velo, 1,-āvi,-ātum; κατακαλύπτω
; (ἐγ)κρύπτω; περικαλύπτω; προκαλύπτω; σκεπάζω; καλύπτω

zasłanianie obductio,-ōnis *f.*; obtectio,-ōnis *f.*; protectio,-ōnis *f.*; velatio,-ōnis *f.*; ἡ
κατακάλυψις,-εως

zasłona amictorium,-ii *n.*; aulaeum,-i *n.*; carbasus,-i *m.*; cortīna,-ae *f.*; teg(i)men,-inis
n.; teg(i)mentum,-i *n.*; umbráculum,-i *n.*; velāmen,-inis *n.*; velamentum,-i *n.*;
velum,-i *n.*; τὸ κατακάλυμμα,-ατος; ἡ κατακάλυψις,-εως; ἡ σκέπη,-ης; ἡ
καταπέτασμα,-ατος; τὸ περιβόλαιον,-ου; τὸ (ἐπι)κάλυμμα,-ατος;
τὸ παραπέτασμα,-ατος; ἡ καλύπτρα,-ας

zasłonięty (pro)tectus, 3; obturatus, 3; velatus, 3; καλυπτός, 3

zasłonowy obturatorius, 3; protectorius, 3; (προ)καλυπτικός, 3

zasługa méritum,-i *n.*; benemerentia,-ae *f.*; beneficium,-ii *n.*; laus,-dis *f.*; ἡ
ἐξυπηρεσία,-ας; ἡ ἀρετή,-ῆς; τὸ κλέος,-εος; ἡ χάρις,-ιτος

zasługiwać *alqd* (com)merēo, 2, merui, méritum (demerēre, emerēre, promerēre);
mérito, 1,-āvi,-ātum; ἐξυπηρετέω; εὐδοκέω

zasłużony *de alqa re* (bene)méritus, 3; εὐτιμος,-ον; εὐδοξος, -ον

zasmarowany 1. (namaszczoney) lúbricus, 3; (per)unctus, 3; κατάχριστος,-ον; **2.**
(zabrudzoney) inquinatus, 3; maculatus, 3; καταβόρβορος,-ον

zasmuwać addólolo, 1,-āvi,-ātum; afflīgo, 3,-flicxi,-flictum; contristo, 1,-āvi,-ātum;
maestífico, 1,-āvi,-ātum; tristífico, 1,-āvi,-ātum; ἀθετέω; (κατα)λυπέω

zasmucony afflict(at)us, 3; contristatus, 3; dolorōsus, 3; maestus, 3; tristis,-e;
περίλυπος,-ον

zasnąć p. zasypiać

zasobny abundans,-antis; copiōsus, 3; lócuples,-etis; dives,-itis; facultōsus, 3;

ópulens,-entis; uber,-ēris; plenus, 3; πλούσιος, 3; ἄφθονος,-ον; λιπαρός, 3

zasolenie salsēdo,-īnis *f.*; ἡ ἄλμη,-ης

zasób copia,-ae *f.*; materia,-ae *f.*; repósitum,-i *n.*; τὸ πλῆθος,-εος

zaspā cūmūlus,-i *m.*; ὁ σωρός,-οῦ

zaspāć indormio, 4,-īvi,-ītum; διϋπνῶω

zaspāny somnolentus, 3; somniculōsus, 3; ὑπνώδης,-ες

zaspokajać satisfacio, 3,-fēci-factum; satio, 1,-āvi,-ātum; (ex)satūro 1,-āvi,-ātum; ἱκανοποιέω; χορηγέω

zaspokojenje satisfactio,-ōnis *f.*; ἡ ἱκανοποιΐα,-ας

zastać invenio, 4,-vēni,-ventum (convenīre); reperio, 4, répperi, repertum; (ἐπι)τυγχάνω; εὑρίσκω

zastanawiać się considēro, 1,-āvi,-ātum; contemplor, 1,-ātus sum; consilior, 1,-ātus sum; delibēro, 1,-āvi,-ātum; expūto, 1,-āvi,-ātum; méditor, 1,-ātus sum; reflecto, 3,-flexi,-flexum; ἐπισκέπτομαι; ἐπισκοπέω; καταμανθάνω; θεωρέω; διαλογίζομαι; μελετάω; συμβάλλω; κατανοέω

Dum Roma deliberat, perit Saguntum. Romā deliberante Saguntum perit.

zastanowienie consideratio,-ōnis *f.*; deliberatio,-ōnis *f.*; contemplatio,-ōnis *f.*

meditatio,-ōnis *f.*; reflexio,-ōnis *f.*; ratiocinatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπίσκεψις,-εως; ἡ θεωρία,-ας

zastarzały inveteratus, 3; exolētus, 3; παλαιός, 3; ἐσχατόγηρος,-ον

Omne malum nascens fácale opprimitur, inveteratum fit robustius.

zastaw *guarantia,-ae *f.*; obstagium,-ii *n.*; pignus,-ōris *n.*; cautēla,-ae *f.*; fiducia,-ae *f.*; arrabo,-ōnis *m.*; obligatio,-ōnis *f.*; vadium,-ii *n.*; τὸ ἀποτίμημα,-ατος; ὁ ἀρραβών,-ῶνος

zastawa (*stolowa*) compostile,-is *n.*; instrumenta,-ōrum *n.pl.* escaria; vasa,-ōrum *n.pl.* escaria (convivalia); ἡ ὑπηρεσία,-ας

zastawać invenio, 4,-vēni,-ventum (convenīre); reperio, 4, répperi, repertum; εὑρίσκω; τυγχάνω; καταλαμβάνω

zastawiać (*dawać w zastaw*) fiducio, 1,-āvi,-ātum; invadio, 1,-āvi,-ātum; *alqd pro alqa re* oppígnero, 1,-āvi,-ātum; óbligō, 1,-āvi,-ātum; subsigno, 1,-āvi,-ātum; ὑποτίθημι; ἀποτίθημι

z. drogę obsto, 1,-stiti,-statūrus *alicui*; obsisto, 3,-stiti, -, *alicui*; áditum praesepio, 4,-īvi,-ītum; κωλύω

z. sidła insidior, 1,-ātus sum; παγιδεύω

z. się przed obmolior, 4,-ītus sum; ἀμύνομαι

zastawka vúl(vul)a,-ae *f.*; ventil(i)um,-i *n.*; ἡ κλείς, κλειδός

zastąpić 1. (drogę) obsto, 1,-stiti,-statūrus *alicui*; κωλύω; **2. (coś na coś)** substituo, 3,-ui,-ūtum; μεταβάλλω; **3. (kogoś na kogoś)** subrogo, 1,-āvi,-ātum; ἀμείβω

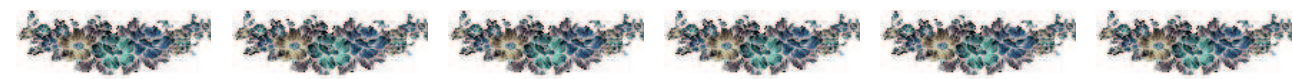
zastęp acies,-ēi *f.*; agmen,-īnis *n.*; caterva,-ae *f.*; grex,-gis *m.*; legio,-ōnis *f.*; turma,-ae *f.*; manípūlus,-i *m.*; manus,-us *f.*; ἡ φάλαγξ,-αγγος; ἡ τάξις,-εως;

ἡ παρεμβολή,-ῆς; τὸ στράτευμα,-ατος

zastępca substitūtus,-i *m.*; substitutor,-ōris *m.*; subrogatus,-i *m.*; vicarius,-ii *m.*; *alicuius vice fungens,-entis*; ὁ ἀμοιβός,-οῦ; ὁ ἀντικαταστάτης,-ου

zastępczy supplens,-entis; surrogatīvus, 3; substi(tu)tīvus, 3; vicarius, 3; ἀμοιβαῖος, 3

zastępstwo subrogatio,-ōnis *f.*; substitutio,-ōnis *f.*; ἡ ἀντικατάστασις,-εως; τὸ

διάλλαγμα,-ατος

zastosować p. **stosować**

zastosowanie adhibitio,-ōnis *f.*; applicatio,-ōnis *f.*; conformatio,-ōnis *f.*; usus,-us *m.*; ἡ χρῆσις,-εως

zastój institio,-ōnis *f.*; retentio,-ōnis *f.*; stagnatio,-ōnis *f.*; ἡ στάσις,-εως

zastraszenie intimidatio,-ōnis *f.*; terror,-ōris *m.*; ἡ ἐκφοβία,-ας

zastraszyć intímido, 1,-āvi,-ātum; exterrēo, 2,-ui,-itum; térrito, 1,-āvi,-ātum; ἐκφοβέω

zastrzegać reservo, 1,-āvi,-ātum; excipio, 3,-cēpi-ceptum; προϋποτίθημι; (**z. się**) recūso, 1,-āvi,-ātum; intercēdo, 3,-cessi,-cessum

zastrzeżenie clausula,-ae *f.*; condicio,-ōnis *f.*; exceptio,-ōnis *f.*; reservatio,-ōnis *f.*; restrictio,-ōnis *f.*; sanctio,-ōnis *f.*; ἡ προϋπόθεσις,-εως

Clausula rebus sic stántibus.

zastrzeżony reservatus, 3; προϋπόθετος,-ον

zastrzyk iniectio,-ōnis *f.*; ἡ ἔνεσις,-εως

zastrzykiwać inicio, 3,-iēci-iectum; iniectio facio, 3, feci, factum; ἐνίημι

zastygnać frigefío,-fieri,-factus sum; καταψύχομαι; (*skrzepnąć*) coágulor, 1,-ātus sum; concreresco, 3,-crēvi,-crētum; καταπήγνυμαι

zasuwa clausula,-ae *f.*; claustrum,-i *n.*; obex,-icis *m.f.*; péssulus,-i *m.*; vectis,-is *m.*; sera,-ae *f.*; ἡ κλείς, κλειδός; ὁ ἐπιβλήτης,-ῆτος; ὁ ὀχεύς,-έως

zasuwka claustrum,-i *n.*; firmáculum,-i *n.*; péssulus,-i *m.*; τὸ ἐπιβλήτιον,-ου

zasypać p. **zasypywać**

zasypiać dórmito, 1,-āvi,-ātum; obdormio, 4,-īvi,-ītum (condormīre); in somnum labor, 3, lapsus sum; κοιμάομαι; ἀφουπνώω; καθεύδω; νυστάζω

zasypka aspersionis,-ōnis *f.*; lūtus,-i *m.*; pulvis,-ēris *m.*; τὸ σκόρπισμα,-ατος

zasypywać 1. (np. zasypkę) aspergo, 3,-spersi,-spersum; σκορπίζω; **2. (np. rów)** complēo, 2,-ēvi,-ētum; (co)operio, 4, operui, opertum; obruo, 3,-rui,-rūtum; ἐπιχώννυμι

zaszczepić 1. (np. drzewko) ingénero, 1,-āvi,-ātum; inóculo, 1,-āvi,-ātum; ínsero, 3,-serui,-sertum; propágino, 1,-āvi,-ātum; ἐγκεντίζω; ἐμφύω; **2. (szczepionkę)** *immunīso, 1,-āvi,-ātum; váccino, 1,-āvi,-ātum

zaszczepiony 1. (drzewko) inoculatus, 3; insertus, 3; ἔμφυτος,-ον; **2. (przeciw chorobie)** immunisatus, 3; vaccinatus, 3

zaszczycać honorífico, 1,-āvi,-ātum; honōro, 1,-āvi,-ātum; orno, 1,-āvi,-ātum; δοξάζω; τιμάω

zaszczyt honor,-ōris *m.*; honos,-ōris *m.*; decus,-ōris *n.*; ornamentum,-i *n.*; ἡ δόξα,-ης; ἡ τιμή,-ῆς; τὸ κλέος,-εος

Honōres mutant mores, sed raro in meliōres. Fructus honos onēris, fructus honōris onus. Honos habet onus. Labōres pariunt honōres. Onus est honos. Divitiae et honōres incerta et cadūca sunt.

zaszczytny honor(at)us, 3; honoríficus, 3; decōrus, 3; egregius, 3; insignis,-e; praeclarus, 3; τιμήεις,-εσσα,-εν

zasztyletować pugione occīdo, 3,-cīdi,-cīsum; τῶ ἐγχειριδίῳ ἀποκτείνω

zaszyć insuo, 3,-sui,-sūtum; ἐνράπτω

zaś autem, enímvero, vero, econtra; δέ; ἀλλά

zaślepienie 1. (ślepot) caecitūdo,-īnis *f.*; caecitas,-ātis *f.*; ἡ τύφλωσις,-εως; **2.**

(**glupota**) dementia,-ae *f.*; furor,-ōris *m.*; infatuatio,-ōnis *f.*; infatuītas,-ātis *f.*; ὁ τῦφος,-ου; ἡ ἄτη,-ης; ἡ τυφομανία,-ας; **3. (zatkanie)** obturatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπίβυσις,-εως

zaślepiiony 1. (glupi) infatuatus, 3; τυφομάνης,-ες; **2. (zatkany)** obturatus, 3; ἐπιβεβυμμένος, 3

zaślubić spondēo, 2, sponondi, sponsum; (in)nubo, 3,-nupsi,-nuptum; ἀρμόζω; νυμφέομαι; μνηστεύομαι

zaślubiny nuptiae,-arum *f.pl.*; sponsio,-ōnis *f.*; ἡ νύμφευσις,-εως

zaśniedziały aeruginōsus, 3; ἰώδης,-ες

zaśnięcie (in)dormitio,-ōnis *f.*; ἡ κοίμησις,-εως

zaświadczać attestor, 1,-ātus sum; certífico, 1,-āvi,-ātum; testíficor, 1,-ātus sum; (δια)μαρτυρέομαι; βεβαιόω; μαρτυρέω

zaświadczenie certificatus,-us *m.*; documentum,-i *n.*; testimonium,-ii *n.*; testificatio,-ōnis *f.*; attestatio,-ōnis *f.*; ἡ βεβαίωσις,-εως; ἡ μαρτυρία,-ας; τὸ μαρτύρημα,-ατος; (*lekarskie*) relatio,-ōnis *f.* *médica*

zataczać 1. (okrażać) circumeo, 4,-īvi (-ii),-itum; circumvehor, 3,-vectus sum; circumvenio, 4,-vēni,-ventum; περιέρχομαι; κυκλόω; **2. (np. kamień)** advolvo, 3,-volvi,-volūtum (provolvēre); προσκυλίω; **3. (z. się)** títubo, 1,-āvi,-ātum; vacillo, 1,-āvi,-ātum; σαλεύομαι

zataczanie się titubatio,-ōnis *f.*; ἡ σάλευσις,-εως

zatajać celo, 1,-āvi,-ātum; conticēo, 2,-cui,-citum; occulto, 1,-āvi,-ātum; κρύπτω

zatajenie occultatio,-ōnis *f.*; ἡ κρύψις,-εως

zatapiać 1. (topić) demergo, 3,-mersi,-mersum (immergēre, submergēre); merso, 1,-āvi,-ātum; καταποντίζω; καταβυθίζω; κατακλύζω; **2. (wtapiać)** inclūdo, 3,-clūsi,-clūsum; εἰστήκω

zatapianie 1. (topienie) demersio,-ōnis *f.*; immersio,-ōnis *f.*; submersio,-ōnis *f.*; ὁ καταποντισμός,-οῦ; **2. (wtapianie)** inclusio,-ōnis *f.*; ἡ εἴστηξις,-εως

zatarg conflictus,-us *m.*; controversia,-ae *f.*; dissensio,-ōnis *f.*; altercatio,-ōnis *f.*; lis,-tis *f.*; rixa,-ae *f.*; ἡ ἔρις,-ιδος; ἡ ἐρίθεια,-ας; τὸ νεῖκος,-εος

zatem dénique, ergo, itaque, porro; οὐκοῦν; τοίνυν; δὴ

zatkać obtūro 1,-āvi,-ātum; obstruo, 3,-struxi,-structum; offulcio, 4,-fulsi,-fultum; oppīlo, 1,-āvi,-ātum; ἐπιβύω

zatkanie obturatio,-ōnis *f.*; obstructio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπίβυσις,-εως; ἡ στέγνωσις,-εως

zatkany obturatus, 3; obstructus, 3; ἐπιβεβυμμένος, 3

zatknąć artio, 1,-āvi,-ātum; infigo, 3,-fixi,-fixum; insero, 3,-serui,-sertum; ἐμπήγνυμι

zatloczony constipatus, 3; συνωθημένος, 3

zatłuszczony crassatus, 3; adipōsus, 3; λελιπαινωμένος, 3; λιπαρός, 3

zatoczyć p. zataczać

zatoczka lacúnula,-ae f.; sínula,-ae f.; τὸ κόλπιον,-ου

zatoka baia,-ae f.; lacūna,-ae f.; sinus,-us m.; ὁ κόλπος,-ου

zatokowy anfractuōsus, 3; lacunaris,-e; lacunarius, 3; sinuālis,-e; sinuōsus, 3;
κολπώδης,-ες

zatonąć demérgor, 3,-mersus sum; καταποντίζομαι; καταβυθίζομαι

zatorić p. zatapiać

zator embolia,-ae f.; émbolus,-i m.; obstructio,-ōnis f.; praecclusio,-ōnis f.; ὁ
ἔμβολος,-ου

zatracać perdo, 3,-dīdi,-dītum; omitto, 3,-misi,-missum; ἔξαπόλλυμι

zatroskanie cura,-ae f.; sollicitūdo,-īnis f.; anxietas,-ātis f.; maeror,-ōris m.;
ἡ ἐπιμέλεια,-ας; ἡ θεραπεία -ας; ἡ σπουδή,-ῆς

zatrucie (in)toxicatio,-ōnis f.; toxicōsis,-is f.; venenatio,-ōnis f.; veneficium,-ii n.; ἡ
φαρμάκωσις,-εως

zatrucić inficio, 3,-fēci,-fectum; intóxico, 1,-āvi,-ātum; pestífero, 1,-āvi,-ātum; venēno,
1,-āvi,-ātum; φαρμάσσω

zatrudniać angario, 1,-āvi,-ātum; óccupo, 1,-āvi,-ātum; detinēo, 2,-nui,-ntum;
ἀγγαρεύω

zatrudnienie occupatio,-ōnis f.; negotium,-ii n.; opus,-ēris n.; ópera,-ae f.; ἡ
ἐργασία,-ας

zatrudniony occupatus, 3; ἐργατικός, 3

zatruty intoxicatus, 3; medicatus, 3; venenarius, 3; φαρμακτός, 3

zatruchać p. zatrucić

zatrważający horribīlis,-e; horrendus, 3; terrībīlis,-e; φοβητός, 3; φοβερός, 3

zatrwożony timoratus, 3; pertérritus, 3; φοβητικός, 3

zatrwożyć exterrēo, 2,-terrui,-térritum (perterrēre, conterrēre); perterrefacio, 3,-fēci-
factum; φοβέω; φοβερίζω

zatrzeć delēo, 2,-ēvi,-ētum; ἀποψάλλω

zatrzesienie 1. (mnóstwo) abundantia,-ae f.; innumerabīlitas,-ātis f.; multum,-i n.;

opulentia,-ae f.; ἡ πολυπληθία,-ας; **2. (trzesienie)** motus,-us m.; tremor,-ōris m.;

ὁ σεισμός,-οῦ

zatrzymać retinēo, 2,-tinui,-tentum (continēre, sustinēre); ἐπέχω

z. = zaprzestać cesso, 1,-avia,-atum; παύω; κοπάζω

z. = trzymać mocno obtinēo, 2,-tinui,-tentum; κατέχω; κρατέω

z. = powstrzymywać prohibēo, 2,-ui,-itum; (re)tardo, 1,-āvi,-ātum; (com)moror, 1,-
ātus sum; στέλλω; κωλύω

z. = przywłaszczycić defraudo, 1,-āvi,-ātum; νοσφίζω

z. się = zrobić przerwę pauso, 1,-āvi,-ātum; παύω

z. się = przebywać (de)moror, 1,-ātus sum; deversor, 1,-ātus sum; manēo, 2, mansi,
mansum; παροικέω; διαμένω; διατρίβω

z. się = stanąć consisto, 3,-stiti,-statūrus; ἵσταμαι

zatrzymanie 1. (przytrzymanie) retentio, -ōnis *f.*; obtentio, -ōnis *f.*; ἡ ἐποχή, -ῆς; **2. (zaprzestanie)** cessatio, -ōnis *f.*; ἡ παῦσις, -εως; **3. (zatwardzenie)** obstructio, -ōnis *f.*; ἡ κοπρόστασις, -εως
zatrzymujący rétinens, -entis; ἐπέχων, -ουσα, -ον; στατικός, 3
zatwardzać indūro 1, -āvi, -ātum; πωρόω; πηρόω; σκληρύνω
zatwardzenie (med.) obstructio, -ōnis *f.*; oppilatio, -ōnis *f.*; ἡ κοπρόστασις, -εως
zatwardzliwość callósitas, -ātis *f.*; duritia, -ae *f.* cordis; ἡ σκληροκαρδία, -ας; ἡ πώρωσις, -εως
zatwardziały perdūrus, 3; insensibilis, -e; impaenitus, 3; σκληροκάρδιος, -ον; ἀμετανοής, -ές
zatwierdzać (ap)probo, 1, -āvi, -ātum; comprobro, 1, -āvi, -ātum; confirmo, 1, -āvi, -ātum; *legalīso, 1, -āvi, -ātum; legítimo, 1, -āvi, -ātum; ratífico, 1, -āvi, -ātum; ratihabēo, 2, -ui, -itum; ratum efficio, 3, -fēcī, -fectum; sancio, 4, sanxi, sanctum; βεβαιόω; ἐκβεβαιόομαι; κυρόω
zatwierdzenie approbatio, -ōnis *f.*; legalisatio, -ōnis *f.*; legitimatio, -ōnis *f.*; ratificatio, -ōnis *f.*; ratihabitio, -ōnis *f.*; ἡ (ἐκ)βεβαίωσις, -εως; τὸ βεβαίωμα, -ατος
zatwierdzony approbatus, 3; confirmatus, 3; legālis, -e; ratificatus, 3; ratus, 3; ἐκβέβαιος, -ον; βεβαιωμένος, 3
zatycka mandrenium, -ii *n.*; obturamentum, -i *n.*; obturātor, -ōris *m.*; tenta, -ae *f.*; ἡ ἐπιβύστρα, -ας; τὸ βύσμα, -ατος
zatykać p. zatkać
zatykający obturatorius, 3; ἐπιβύων, -ουσα, -ον
zatykanie tamponatio, -ōnis *f.*; ἡ ἐπίβυσις, -εως
zaufać confīdo, 3, -fīsus sum; *alicui* credo, 3, crēdidi, crēditum; fiduciam habēo, 2, -ui, -itum; καταπιστεύω; θαρρέω; θαρσέω
zaufanie confidentia, -ae *f.*; fiducia, -ae *f.*; fides, -eī *f.*; ἡ πίστις, -εως; ἡ πεποίθησις, -εως
stracić ~ fidem derogo, 1, -āvi, -ātum; **zawieźć** ~ fide privor, 1, -ātus sum; **w** ~ secrēto, arcāno
zaufany confīdens, -entis; certus, 3; familiaris, -e; fiduciarius, 3; fidus, 3; fidustus, 3; πιστός, 3
zaułek latex, -icis *m.*; vīcūlus, -i *m.*; angiportum, -i *n.*; τὸ γωνίον, -ου
zauzsznik susurrus, -i *m.*; ὁ ψιθυριστής, -οῦ
zauważać animadverto, 3, -verti, -versum; conspicio, 3, -spexi, -spectum; intēlligo, 3, -lēxi, -lectum; προσέχω; ἐνθυέομαι; βλέπω; ἐπιγιγνώσκω; ὁράω
zawada impedimentum, -i *n.*; obstāculum, -i *n.*; τὸ ἐναντίωμα, -ατος; τὸ ἐμπόδισμα, -ατος; τὸ κώλυμα, -ατος; τὸ πρόσκομμα, -ατος
zawadzać incómmodo, 1, -āvi, -ātum; impedio, 4, -īvi, -ītum; obsto, 1, -stiti, -statūrus; κωλύω; ἐμποδίζω
zawalić się corruo, 3, -rui, - , (obruēre); illābor, 1, -lapsus sum; prócido, 3, -cidi; καταπίπτω

zawał infarctus, -us *m.*; infarctio, -ōnis *f.*

zawarcie umowy stipulatio, -ōnis *f.* (pactus, contractus); ἡ σύνταξις, -εως

zawartość contentum, -i *n.*; res, rerum *f.pl.*; inclūsus, -i *n.*; τὸ περιεχόμενον, -ου; τὸ πλήρωμα, -ατος

zawarty contentus, 3; inclūsus, 3; κλειστός, 3

zawdzięczać debēo, 2, -ui, -itum; *alicui* obligatus sum, esse, fui; ὀφείλω

zawiadamiać (an)nuntio, 1, -āvi, -ātum; certioro, 1, -āvi, -ātum; certiozem *alqm* facio, 3, feci, factum; indigeto, 1, -āvi, -ātum; pérfero, -férre, -tuli, -lātum (referre, deferre);

reporto, 1, -āvi, -ātum; ἀγγέλλω; καταγγέλλω; μηνύω; κοινώω

zawiadomienie indicium, -ii *n.*; (de)nuntiatio, -ōnis *f.*; notificatio, -ōnis *f.*; nuntium, -ii *n.*; ἡ μήνυσις, -εως; ἡ ἀγγελία, -ας

zawias cardo, -īnis *f.*; ἡ καμπή, -ῆς; ὁ θαιρός, -οῦ

zawiązać 1. (przywiązać) alligo, 1, -āvi, -ātum (colligare, obligare, religare); annōdo, 1, -āvi, -ātum; obstringo, 3, -strinxi, -strictum; vincio, 4, vinxi, vinctum; (προσ)δέω;

2. (utworzyć) creo, 1, -āvi, -ātum; formo, 1, -āvi, -ātum; κτίζω

zawiązek gemma, -ae *f.*; germen, -īnis *n.*; exordium, -ii *n.*; primordium, -ii *n.*; rudimentum, -i *n.*; τὸ βλάστημα, -ατος

zawiązkowy gemmālis, -e; gemmatus, 3; germinālis, -e; primordiālis, -e; rudimentālis, -e; βλαστητικός, 3

zawiedziony delūsus, 3; ἀπογοητευτός, 3; ἔκβολος, -ον

zawieja hiberna, -ōrum *n.pl.*; tormentum, -i *n.*; ὁ νιφετός, -οῦ

zawierać (obejmować) continēo, 2, -tinui, -tentum; inclūdo, 3, -clūsi, -clūsus (concludēre); cohibēo, 2, -ui, -itum (exhibēre, in se habēre); περιέχω; περιλαμβάνω; χωρέω

z. pokój pacem facio, 3, fēcī factum (iungēre, patrare); εἰρηνοποιέω

z. przyjaźń amicitiam stringo, 3, strinxi, strictum; φιλοποιέω

z. przymierze foedus pango, 3, panxi, pactum (ferēre, icēre); foedus pago, 3, pegi (pépigi) pactum; páctuor, 1, -ātus sum; τὴν διαθήκην ποιέω

z. rozejm indutias facio, 3, fēcī factum; τὴν ἐκεχειρίαν ποιέω

z. umowę (układ) compaciscor, 3, -pactus sum; cóntraho, 3, -traxi, -tractum; contractum stípulo, 1, -āvi, -ātum; τὸ συμφωνηθέν ποιέω; συντάττω

z. związek societatem in eo, 4, -īvi (-ii), -itum; κοινωνέω

z. drzwi portam claudo, 3, -si, -sum; κλείω

zawierucha tempestas, -ātis *f.*; tormentum, -i *n.*; tumultus, -us *m.*; ὁ θόρυβος, -ου

zawieruszyć perdo, 3, -dīdi, -dītum; amitto, 3, -mīsi, -missum; ἀπόλλυμι

zawierzać (con)fīdo, 3, -fīsus sum; (con)credo, 3, -dīdi, -dītum; πιστώω

zawiesina emulsio, -ōnis *f.*; emulsum, -i *n.*; suspensio, -ōnis *f.*; τὸ κρεμαστόν, -οῦ

zawieszać appendo, 3, -pendi, -pensum; (ἐκ)κρεμάννυμι; (*w funkcji*) *alqm* ab officio suspendo, 3, -pendi, -pensum; honōre removēo, 2, -mōvi, -mōtum

zawieszenie suspensio, -ōnis *f.*; suspensūra, -ae *f.*; suspendium, -ii *n.*;

ἡ ἐκκρέμανσις, -εως

z. broni armistitium,-ii *n.*; indutiae,-arum *f.pl.*; ἡ ἐκεχειρία,-ας
zawieszony superpendens,-entis; suspensus, 3; ἔκκρεμής,-ές
zawieść 1. (zwodzić) delūdo, 3,-lūsi,-lūsum; fallo, 3, fefelli, falsum; decipio, 3,-cēpi,-
ceptum; *alqm* frustror, 1,-ātus sum; δελεάζω; πλανάω; **2. (zaprowadzić)**
condūco, 3,-duxi,-ductum (deducēre); προσάγω
zawieźć ádvēho, 3,-vexi,-vectum (pervehēre); cónfero,-férre,-tuli, collātum;
προσκομίζω
zawijać involvo, 3,-volvi,-volūtum; fascio, 4,-īvi,-ītum; amicio, 4,-īvi,-ītum; ἐνειλέω;
ἐντυλίσσω; περιειλέω
z. do portu in portum venio, 4, vēni, ventum (ínvehor, 3, -vectus sum);
εἰσπλέω τῷ λιμένι; κατάγω
zawikłać cómplico, 1,-āvi,-ātum (implicare, perplicare); intrīco, 1,-āvi,-ātum;
περιπλέκω
zawikłany complicatus, 3; intricatus, 3; perplexus, 3; perplicatus, 3; pertricōsus, 3;
tortuōsus, 3; περιπλεκός, 3; πολυπλεκής,-ές
zawile perplexe, intorte; περιπλεκῶς
zawilec anemōne,-ae *f.*; ἡ ἀνεμώνη,-ης
zawilość intricatio,-ōnis *f.*; perplexio,-ōnis *f.*; ἡ περιπλέκεια,-ας
zawily inextricābilis,-e; intricatus, 3; contortus, 3; perplexus, 3; περιπλεκής,-ές
zawinać p. zawijać
zawiniątko fascículum,-i *n.*; fascícūlus,-i *m.*; manucíolum,-i *n.*; ἡ δέσμη,-ης
zawinić delinquo, 3,-liqui,-lictum; pecco, 1,-āvi,-ātum; ἁμαρτάνω
zawinięcie involutio,-ōnis *f.*; obvolutio,-ōnis *f.*; convolutio,-ōnis *f.*; ἡ ἐνείλησις, -
εως; ἡ περιείλησις,-εως
zawisnąć suspendor, 3,-pensus sum; ἔκκρυμάννυμαι
zawistny invidens,-entis; malignus, 3; maléficus, 3; invid(iō)us, 3; lívidus, 3;
φθονητικός, 3; ζηλήμων,-ον; ζηλότυπος,-ον
zawiścić aemulor, 1,-ātus sum; invidēo, 2,-vīdi,-vīsum; παραζηλώω; φθονέω
zawisc aemulatio,-ōnis *f.*; invidia,-ae *f.*; obtrectatio,-ōnis *f.*; livor,-ōris *m.*; ὁ φθόνος,-
ου; ὁ (τὸ) ζήλος,-ου
**Gloriam invidia séquitur. Assídua eminentis fortūnae est comes invidia. Invidia
gloriae umbra est.**
zawładnąć occuro, 1,-āvi,-ātum; *alqa re* potior, 4,-ītus sum; νοσφίζω; κατέχω;
κατακυριεύω
zawłaszczenie occupatio,-ōnis *f.*; ὁ νοσφισμός,-οῦ; ἡ κατοχή,-ῆς
zawodnik competītor,-ōris *m.*; certātor,-ōris *m.*; ὁ ἀθλητής,-οῦ
zawodny incertus, 3; fallax,-acis; lúbrius, 3; ἀβέβαιος,-ον; σφαλερός, 3
zawodowiec professionalis,-is *m.*; ὁ ἐπαγγελματικός,-οῦ
zawodowy professionālis,-e; ἐπαγγελματικός, 3
zawody concursus,-us *m.*; certāmen,-īnis *n.*; certatio,-ōnis *f.*; contentio,-ōnis *f.*; οἱ
ἀγῶνες,-ων; ἡ ἀμιλλα,-ης

zawodzenie 1. (zwodzenie) delusio,-ōnis f.; falsum,-i n.; deceptio,-ōnis f.; ἡ πλάνησις,-εως; **2. (lament)** ululatus,-us m.; eiulatio,-ōnis f.; lamentatio,-ōnis f.; fletus,-us m.; ὁ ὄδυρμός,-οῦ; ὁ κοπετός,-οῦ; ὁ γόος,-ου
zawodzić 1. (zwodzić) delūdo, 3,-lūsi,-lūsum; fallo, 3, fefelli, falsum; decipio, 3,-cēpi,-ceptum; *alqm* frustror, 1,-ātus sum; σφάλλω; πλανάω; **2. (zaprowadzić)** condūco, 3,-duxi,-ductum (deducēre); προσάγω; **3. (lamentować)** eíulo, 1,-āvi,-ātum; flēo, 2, flevi, fletum; lamento, 1,-āvi,-ātum; cántilo, 1,-āvi,-ātum; (ex)úlulo, 1,-āvi,-ātum; ὀλολύζω; ἀλαλάζω; ὀδύρομαι; θρηνέω; γοάω
zawód 1. (zwiedzenie kogoś) delusio,-ōnis f.; falsum,-i n.; frustratio,-ōnis f.; deceptio,-ōnis f.; ἡ πλάνησις,-εως; **2. (profesja)** professio,-ōnis f.; ratio,-ōnis f.; ars, artis f.; τὸ ἐπάγγελμα,-ατος; τὸ ἐπιτήδευμα,-ατος; τὸ πραγματεύμα,-ατος; ἡ ἐργασία,-ας; ἡ τέχνη,-ης
wykonywać ~ munus exercēo, 2,-cui,-citum
zawój fascia,-ae f.; mitra,-ae f.; τὸ περιείλημα,-ατος; τὸ περιβόλαιον,-ου
zawór clavis,-is f.; repágula,-ōrum n.pl.; ἡ κλείς, κλειδός
zawracać p. wracać
zawroty głowy cápitis vertīgo,-īnis f.; dimus,-i m.; ἡ σκότωσις,-εως
zawstydząć confundo, 3,-fūdi,-fūsum; ἐντρέπω; καταισχύνω; ἐκδυσωπέω
zawstydzienie confusio,-ōnis f.; ἡ ἐντροπία,-ας; ἡ ἐντροπή,-ῆς; ἡ ἀτιμία,-ας
zawstydzony confūsus, 3; ἔντροπος,-ον; αἰδαῖος, 3
zawsze semper; ἀεί; πάντοτε; πάντ; ἐκάστοτε
na ~ in perpétuum, ad finem; **raz na** ~ in omne tempus
zawszenie pediculatio,-ōnis f.; ἡ φθειρίασις,-εως
zawzięcie animose; χολωτῶς
zawziętość animósitas,-ātis f.; callósitas,-ātis f.; cervicósitas,-ātis f.; ὁ χόλος,-ου; ἡ μῆνις,-ιος
zawzięty 1. (nieubłagany) implacábilis,-e; sevērus, 3; durus, 3; χολωτός, 3; σκληρός, 3; ἀνίλαστος,-ον; **2. (uparty)** cóntumax,-acis; callōsus, 3; durus, 3; pértinax,-acis; péricax,-acis; perséverans,-antis; ἰσχυρικός, 3; σκληροτράχηλος,-ον
zazdrosny invidiōsus, 3; invidus, 3; ínvidens,-entis; malévolus, 3; lívidus, 3; ζηλαῖος, 3; ζηλήμων,-ον; ζηλότυπος,-ον; φθονητικός, 3
zazdrościć aemulor, 1,-ātus sum; (sub)invidēo, 2,-vīdi,-vīsum; zelor, 1,-ātus sum; *alqm* obtrecto, 1,-āvi,-ātum; (παρα)ζηλόω; ζηλεύω; φθονέω
zazdrość aemulatio,-ōnis f.; invidia,-ae f.; invidentia,-ae f.; livor,-ōris m.; malevolentia,-ae f.; zelus,-i m.; ὁ ζῆλος,-ου; ἡ ζηλημοσύνη,-ης; ἡ ζηλοτυπία,-ας; ἡ ζήλωσις,-εως; ἡ φθόνησις,-εως; ὁ φθόνος,-ου
Gloriam invidia séquitur. Assídua eminentis fortūnae est comes invidia. Invidia gloriae umbra est.
zazdrośnik aemulātor,-ōris m.; invīsor,-ōris m.; obtrectātor,-ōris m.; ὁ ζηλοτής, -οῦ; ὁ φθονητικός,-οῦ

zazębiać incastro, 1, -āvi, -ātum; coagmentor, 1, -ātus sum; συνοδοιτρέω
zazębienie incastratūra, -ae f.; ἡ συνόδους, -οντος
zaziębiać perfrigero, 1, -āvi, -ātum (refrigerare); καταψύχω; (**z. się**) algesco, 3, alsi, - ;
 refrigesco, 3, -frixī, -; καταψύχομαι
zaziębienie perfrigeratio, -ōnis f.; refrigerium, -ii n.; refrigeratio, -ōnis f.; frigus, -ōris n.;
 ἡ κατάψυξις, -εως; τὸ ῥεῦμα, -ατος
zaziębiony perfrigeratus, 3; κατάψυχρος, -ον
zaznaczać innōto, 1, -āvi, -ātum; signo, 1, -āvi, -ātum; ἐνσημαίνω; σημειώω;
 (*akcentem*) accéntuo, 1, -āvi, -ātum; ἀρθρόω
zaznajamiać notífico, 1, -āvi, -ātum; docēo, 2, -cui, doctum; praesento, 1, -āvi, -ātum;
alqm certiolem facio, 3, feci, factum; introdūco, 3, -duxi, -ductum; *alqm alqa re*
 imbuo, 3, -bui, -būtum; ἐπιγινωρίζω; (**z. się**) cognosco, 3, -gnovi, -gnitum; (e)disco,
 3, -dídici, -; γινώσκω; ἐπιγινωρίζομαι
zazwyczaj saepe, plerumque, fere; πολυεθνῶς
zazalenie querē(l)la, -ae f.; querimonia, -ae f.; reclamatio, -ōnis f.; postulatio, -ōnis f.; ἡ
 μομφή, -ῆς
zazarty véhemens, -entis; ardens, -entis; infensus, 3; σφοδρός, 3
zazyć, -ywać 1. (smakować) degusto, 1, -āvi, -ātum; γεύομαι; **2. (użyć)** utor, 3, -ūsus
 sum *alqa re*; perfungor, 3, -functus sum *alqa re*; χράομαι; **3. (spożywać)** accipio,
 3, -cēpi, -ceptum; δέχομαι
zazyłość familiárĭtas, -ātis f.; ἡ φιλία, -ας
zazywny corpulentus, 3; nutrĭtus, 3; obēsus, 3; pinguis, -e; εὐτροφος, -ον; παχύς, -εῖα, -ύ
zazdrościć aemulor, 1, -ātus sum; (sub)invidēo, 2, -vīdi, -vīsum; zelor, 1, -ātus sum;
alqm obtrecto, 1, -āvi, -ātum; (παρα)ζηλώω; ζηλεύω; φθονέω
zazdrość aemulatio, -ōnis f.; invidia, -ae f.; invidentia, -ae f.; livor, -ōris m.;
 malevolentia, -ae f.; zelus, -i m.; ὁ ζῆλος, -ου; ἡ ζηλημοσύνη, -ης; ἡ
 ζηλοτυπία, -ας; ἡ ζήλωσις, -εως; ἡ φθόνησις, -εως; ὁ φθόνος, -ου
Gloriam invidia séquitur. Assídua eminentis fortūnae est comes invidia. Invidia
gloriae umbra est.
zazdrośnik aemulātor, -ōris m.; invīsor, -ōris m.; obtrectātor, -ōris m.; ὁ ζηλοτής, -οῦ;
 ὁ φθονητικός, -οῦ
zazębiać incastro, 1, -āvi, -ātum; coagmentor, 1, -ātus sum; συνοδοιτρέω
zazębienie incastratūra, -ae f.; ἡ συνόδους, -οντος
zaziębiać perfrigero, 1, -āvi, -ātum (refrigerare); καταψύχω; (**z. się**) algesco, 3, alsi, - ;
 refrigesco, 3, -frixī, -; καταψύχομαι
zaziębienie perfrigeratio, -ōnis f.; refrigerium, -ii n.; refrigeratio, -ōnis f.; frigus, -ōris n.;
 ἡ κατάψυξις, -εως; τὸ ῥεῦμα, -ατος
zaziębiony perfrigeratus, 3; κατάψυχρος, -ον
zaznaczać innōto, 1, -āvi, -ātum; signo, 1, -āvi, -ātum; ἐνσημαίνω; σημειώω;
 (*akcentem*) accéntuo, 1, -āvi, -ātum; ἀρθρόω
zaznajamiać notífico, 1, -āvi, -ātum; docēo, 2, -cui, doctum; praesento, 1, -āvi, -ātum;
alqm certiolem facio, 3, feci, factum; introdūco, 3, -duxi, -ductum; *alqm alqa re*

imbuo, 3,-bui,-būtum; ἐπιγινώριζω; (**z. sie**) cognosco, 3,-gnovi,-gnitum; (e)disco, 3,-dídici, -; γιννώσκω; ἐπιγινώριζομαι
zazwyczaj saepe, plerumque, fere; πολυεθνῶς
zażalenie querē(l)la,-ae *f.*; quaerimonia,-ae *f.*; reclamatio,-ōnis *f.*; postulatio,-ōnis *f.*; ἡ μομφή,-ῆς
zazarty véhemens,-entis; ardens,-entis; infensus, 3; σφοδρός, 3
zażyć,-ywać 1. (smakować) degusto, 1,-āvi,-ātum; γεύομαι; **2. (użyć)** utor, 3,-ūsus sum *alqa re*; perfungor, 3,-functus sum *alqa re*; χράομαι; **3. (spożywać)** accipio, 3,-cēpi-ceptum; δέχομαι
zażyłość familiārītas,-ātis *f.*; ἡ φιλία,-ας
zażywny corpulentus, 3; nutrītus, 3; obēsus, 3; pinguis,-e; εὕτροφος, -ον; παχύς,-εῖα,-ύ
ząb dens,-etis *m.*; ὁ ὀδούς, ὀδόντος
z. mądrości d. serótinus (sapientiae)
z. mleczny d. deciduus (cadūcus, infāntilis, lácteus, primarius)
z. przedtrzonowy d. praemolaris
z. sieczny d. incisīvus; incīsor,-ōris *m.*; ὁ. τμητικός; ὁ. πρόσθιος
z. trzonowy d. molaris; mola,-ae *f.*; ὁ. γομφίος; ἡ μύλη,-ης
kiel d. canīnus (angularis, cuspidatus); ὁ. ἄκρος
ząbek denticūlus,-i *m.*; τὸ ὀδόντιον,-ου
ząbkować dentio, 4,-īvi,-itm; ὀδοντιάω
ząbkowanie dentia,-ae *f.*; dentitio,-ōnis *f.*; ἡ ὀδοντοφυῖα,-ας; ἡ ὀδοντίασις,-εως
ząbkowany denticulatus, 3; ὀδοντοφόρος,-ον
zbaczać aberro, 1,-āvi,-ātum; declīno, 1,-āvi,-ātum; devio, 1,-āvi,-ātum; exspatior, 1,-ātus sum; de via decēdo, 3,-cessi,-cessum; ἁμαρτάνω; (ἀπο)πλανάομαι; ἐγκλίνω; ἀστοχέω; ἀποστρέφομαι
zbaczenie deviatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀποστροφή,-ῆς
zbawca 1. (który uwalnia) liberātor,-ōris *m.*; ὁ ἐλευθερωτής,-οῦ; **2. (który odkupuje)** redemptor,-ōris *m.*; ὁ λυτρωτής,-οῦ; **3. (który uzdrawia)** salvātor,-ōris *m.*; soter,-ēris *m.*; ὁ σωτήρ,-ῆρος; **4. (który podtrzymuje)** stātor,-ōris *m.*; servātor,-ōris *m.*; ὁ στηρίζων,-οντος
zbawiać 1. (uwalniać) libero, 1,-āvi,-ātum; ἐλευθερόω; **2. (odkupywać)** rédimo, 3,-ēmi,-emptum; λυτρόω; **3. (uzdrawiać)** salvo, 1,-āvi,-ātum; (δια)σώζω; **4. (podtrzymywać)** servo, 1,-āvi,-ātum, firmo, 1,-āvi,-ātum; στηρίζω
zbawiciel p. zbawca
zbawienie liberatio,-ōnis *f.*; beatitūdo,-īnis *f.*; salus,-ūtis *f.*; salvatio,-ōnis *f.*; redemptio,-ōnis *f.*; salutāre,-is *n.*; ἡ ἐλευθέρωσις,-εως; ἡ λύτρωσις,-εως; ἡ σωτηρία,-ας; τὸ σωτήριον,-ου
zbeszczęścić p. bezcześnieić
zbędny supérfluus, 3; supervácuus, 3; inútilis,-e; ἀχρεῖος, 3
zbić 1. (stłuc) contundo, 3,-tūdi,-tūsum; diffringo, 3,-frēgi,-fractum; καταθλάω; **2. p.**

bić

zbiec 1. p. **uciec**; 2. (np. ze schodów) decurro, 3,-(cu)curri,-cursum; κατατρέχω

zbieg 1. (**uciekinier**) desertor,-ōris m.; fugitīvus,-i m.; pérfuga,-ae m.; réfuga,-ae m.; ὁ περατής,-οῦ; ὁ φυγάς,-άδος; 2. (**okoliczności**) coincidentia,-ae f.; coniunctūra,-ae f.; casus,-us m.; concursus,-us m.; τὸ σύμπτωμα,-ατος; ἡ συντυχία,-ας

zbiegać 1. p. **uciec,-ekać**; 2. (np. ze schodów) decurro, 3,-(cu)curri,-cursum; κατατρέχω

z. **się (wody)** cónfluo, 3,-fluxi,-fluxum; συγχέομαι; συρρέω

z. **się (o ludziach)** concurro, 3,-(cu)curri,-cursum; convenio, 4,-vēni,-ventum; συντρέχω; συνέρχομαι; ἐπαθροίζομαι

z. **się (o okolicznościach)** coíncido, 3,-cidi, -; συμπίπτω; συντυγχάνω

z. **się (o materiale)** restringor, 3,-strictus sum; cóntrahor, 3,-tractus sum; συντέμνομαι

zbiegły fugit(īv)us, 3; φευκτικός, 3

zbiegowisko concursus,-us m.; concursio,-ōnis f.; coetus,-us m.; turba,-ae f.; tumultus,-us m.; ἡ συνδρομή,-ῆς; ἡ συντροχή, ὁ θόρυβος,-ου; ὁ σύλλογος,-ου

zbieracz collector,-ōris m.; ὁ συλλεκτής,-οῦ; (*zbieracz ziól*) herbarius,-ii m.; ὁ βοτανόλογος,-ου

zbierać cóllo, 3,-lēgi,-lectum; lego, 3, lēgi, lectum; cónfero, conférre, cón tuli, collātum; συλλέγω; συλλαμβάνω

z. = **gromadzić** accúmulo, 1,-āvi,-ātum; cóngrego, 1,-āvi,-ātum; cóngero, 3,-gessi,-gestum; coacervo, 1,-āvi,-ātum; συνάγω; συναγείρω; συναθροίζω

z. **snopy** garbello, 1,-āvi,-ātum; δραγμαεύω

z. **się** adunor, 1,-ātus sum; convenio, 4,-vēni,-ventum; συνέρχομαι; συμβαίνω; συμπορεύομαι

zbieranie collectio,-ōnis f.; ἡ συλλογή,-ῆς

zbieżność convergentia,-ae f.; coincidentia,-ae f.; concursus,-us m.; ἡ συνδρομή,-ῆς; ἡ σύννευσις,-εως

Coincidentia oppositorum.

zbieżny convergens,-entis; concors,-ordis; σύνδρομος,-ον

zbić, -jać 1. (**stłoczyć**) constīpo, 1,-āvi,-ātum; συνθλίβω; συνωθέω; 2. (**stłuc**) contundo, 3,-tūdi,-tūsum; confringo, 3,-frēgi,-fractum; καταθλάω; 3. (**argumenty**) confūto, 1,-āvi,-ātum (refutare); impugno, 1,-āvi,-ātum; refello, 3,-felli, -; redarguo, 3,-ui,-ūtum; ἐπιστομίζω; διελέγχω; κατελέγχω

zbiornik cisterna,-ae f.; collector,-ōris m.; collectáculum,-i n.; cónfluens,-entis m.; receptáculum,-i n.; uter, utris m.; τὸ ἀποδοχεῖον,-ου

zbiorowisko collectūra,-ae f.; collectio,-ōnis f.; caterva,-ae f.; ἡ συλλογή,-ῆς; ἡ συνοικία,-ας

zbiorowy collectīvus, 3; collectorius, 3; públicus, 3; συλλεκτικός, 3; κοινωνικός, 3

zbiór 1. (**nagromadzenie**) collectio,-ōnis f.; congeries,-ēi f.; thesaurus,-i m.; ἡ

συλλογή,-ῆς; ὁ συναθροισμός,-οῦ; ἡ συναγωγή,-ῆς; ὁ θησαυρός,-οῦ; **2.**

(**zgromadzenie**) congregatio,-ōnis *f.*; conventio,-ōnis *f.*; conventus,-us *m.*;

concilium,-ii *n.*; ὁ σύλλογος,-ου; ἡ συναγωγή,-ῆς; ἡ σύνοδος,-ου; **3. (źniwo)**

messis,-is *f.*; ὁ θερισμός,-οῦ; ὁ κάρπος,-ου; **4. (obrazów)** pinacothēca,-ae *f.*; ἡ

πινακοθήκη,-ης; **4. (najlepszej literatury)** anthologia,-ae *f.*; florilegium,-ii *n.*;

ἡ ἀνθολογία,-ας

zbiórka 1. (składka) collecta,-ae *f.*; (col)lectio,-ōnis *f.*; ἡ λογεΐα,-ας; ἡ ἐράνισις,-

εως; ἡ σύλλεξις,-εως; **2. (zebranie)** concilium,-ii *n.*; conventum,-i *n.*; coetus,-

us *m.*; reunio,-ōnis *f.*; symposium,-ii *n.*; τὸ συνέδριον,-ου; ἡ σύνοδος,-ου; τὸ

συμβούλιον,-ου; τὸ συμπόσιον,-ου

zbity 1. (ścieśniony) coactus, 3; compactibilis,-e; compactus, 3; constipatus, 3;

conglobatus, 3; densus, 3; spissus, 3; συμπιεστός, 3; **2. (stłuczony)** contusus, 3;

pulsatus, 3; συντεθλημένος, 3

zblazowany nauseātus, 3; βδελυκτός, 3

zblednięcie pallescentia,-ae *f.*; palor,-ōris *m.*; ἡ ὠχρίασις,-εως

zbliznowacenie cicatrisatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπούλωσις,-εως

zblizać advicīno, 1,-āvi,-ātum; appróximo, 1,-āvi,-ātum; πλησιάζω; ἐγγίζω; (**z. się**)

adeo, 4,-īvi (-ii),-itum; accēdo 3,-cessi,-cessum; *alicui lub ad alqd* appropinquo,

1,-āvi,-ātum; *alicui* appropio, 1,-āvi,-ātum; πρόσειμι; προσπορεύομαι;

προσέρχομαι; προστρέχω; πλησιάζομαι; ἐγγίζομαι

zbliżenie 1. p. spółkowanie; 2. (przybliżenie się) approximatio,-ōnis *f.*;

appropinquatio,-ōnis *f.*; ὁ πλησιασμός, 3

zbliżony approximatus, 3; affinis,-e; consímilis,-e; ὅμοιος, 3; πλησίος, 3;

παραπλήσιος,-ον

zblądzić aberro, 1,-āvi,-ātum; ἀφαρμαρτάνω; πταίω

zblakany aberrans,-antis; ἀμαρτωλός, 3

zbocze clivus,-i *m.*; declīvitas,-ātis *f.*; devéxītas,-ātis *f.*; ἡ κλειτύς,-ύος; τὸ κλίμα,-

ατος; ἡ κλίσις,-εως

zboczenie aberratio,-ōnis *f.*; declinatio,-ōnis *f.*; degeneratio,-ōnis *f.*; error,-ōris *m.*;

deviatio,-ōnis *f.*; ἡ ἔκκλισις,-εως; ἡ πλάνη,-ης; (*mocniej*) perversio,-ōnis *f.*;

pervérsitas,-ātis *f.*

zbozony deviatu, 3; declīvis,-e; ἔκκλιτος,-ον; ἔκκεκλιμμένος, 3; (*mocniej*)

perversus, 3

zboczyć p. zbaczać

zbołały dolorōsus, 3; ἀλγεινός, 3; ἀλγερός, 3

zboże frumentum,-i *n.*; annōna,-ae *f.*; frux,-gis *f.*; ὁ σίτος,-ου (*plur. τὰ σῖτα*); τὸ

σιτίον,-ου; **zboża** cerealia,-ium *n.pl.*; τὰ σῖτα,-ων

zbożowy frumentarius, 3; cereālis,-e; farrarius, 3; fārreus, 3; σιτηρός, 3; σιτικός, 3

zboj latro,-ōnis *m.*; nequam *m. (nieodm.)*; praedo,-ōnis *m.*; ὁ ληστής,-οῦ; ὁ

κακοῦργος,-ου

Etiam latrōnes suis légibus parent.

zbójceki latrocinālis,-e; ληστικός, 3

zbroczony krwią sanguī(nō)lentus, 3; cruentus, 3; αίματηρός, 3; αίματόρρυτος,-ον

zbrodnia crimen,-īnis n.; deliquentia,-ae f.; delictum,-i n.; fácinus,-ōris n.; malignatio,-ōnis f.; reātus,-us m.; scelus,-ēris n.; scelerītas,-ātis f.; admissum,-i n.; τὸ ἔγκλημα,-ατος; τὸ κακούργημα, -ατος; ἡ ἄτη,-ης; ἡ κακουχία,-ας; ἡ μιαιρία,-ας

Nocentem qui defendit, sibi crimen parit. Non diu latent scélera. Difficile est crimen non pródere vultu.

zbrodniarz scelerātor,-ōris m.; nefarius,-ii m.; homo,-īnis m. maléficus (facinorōsus, sceleratus, nefarius); ὁ κακοῦργος,-ου; ὁ ληστής,-οῦ

zbrodnicy criminālis,-e; criminōsus, 3; scelerōsus, 3; scelestus, 3; sceleratus, 3;

facinorōsus, 3; κακοῦργος,-ον; ἀνόσιος,-ον; ἄδικος,-ον; ἀτάσθαλος,-ον

zbroić armo, 1,-āvi,-ātum; armis orno, 1,-āvi,-ātum; (ἐξ)ὀπλίζω

zbroja armatūra,-ae f.; armatus,-us m.; arma,-ōrum n.pl.; τὸ ὄπλον,-ου; τὸ τεύχος,-εος; τὰ ἔντεα,-ων; (*pancerz*) lorīca,-ae f.; clamutium,-ii n.; plata,-ae f.; ὁ θώραξ,-ακος

zbrojenie armatio,-ōnis f.; militaris apparatus,-us m.; ἡ ὄπλισις,-εως; ὁ ὀπλισμός,-οῦ

zbrojny armatus, 3; ármifer, 3; ὀπλισμένος, 3; ἔνοπλος,-ον

zbrojownia armamentarium,-ii n.; ἡ ὀπλοθήκη,-ης

zbrzydnać 1. (czuć wstręt) me taedet, 2, taedit (taesum est) *alicuius rei*;

βδελύσσομαι; **2. (stawać się brzydkim)** brutus (turpis) fio, fieri, factus sum;

δύσμορφος,-ον γίγνομαι

zbudzony ex(s)pérgitus, 3; ἔξυπνος,-ον

zbuntowany rebellis,-e; στασιώδης,-εσ

zburzenie destructio,-ōnis f.; demolitio,-ōnis f.; eversio,-ōnis f.; ἡ κατασκαφή,-ῆς; ἡ φθορά,-ᾶς; ἡ κατάλυσις,-εως; ἡ καθαίρεσις,-εως

zburzony destructus, 3; demolītus, 3; dirūtus, 3; eversus, 3; κατασκαφής,-ές; κατάλυτος,-ον

zburzyć everto, 3, -verti, -versum; destruo, 3, -struxi, -structum; diruo, 3, -rui, -rūtum; demolior, 4,-lītus sum; κατασκάπτω; καταλύω; ἀμαλδύνω

zbutwiały márcidus, 3; putrōsus, 3; σαπρός, 3

zbyć 1. (rozdzielić) alqd distribuo, 3,-ui,-ūtum; partior, 4,-ītus sum; διαδίδωμι; **2.**

(*sprzedać*) vendo, 3,-dīdi,-dītum; πιπράσκω; πωλέω

zbyt 1. (rozdzielenie) distributio,-ōnis f.; (dis)partitio,-ōnis f.; ἡ διάδοσις,-εως; **2.**

(*sprzedanie*) venditio,-ōnis f.; vénditum,-i n.; ἡ πώλησις,-εως; **3. (przysł.)** p. zbytnio

zbyteczny supérfluus, 3; excessīvus, 3; supervácuus, 3; inútilis,-e; ἄχρηστος,-ον; ὑπερπλήρης,-εσ

zbytek excessus,-us m.; affluentia,-ae f.; lautitia,-ae f.; luxus,-us m.; luxuria,-ae f.;

supérfluum,-i n.; suppeditatio,-ōnis f.; ἡ ὑπερβολή,-ῆς; ἡ ὑπερπλήρωσις,-εως; ἡ ἀσοτία,-ας; ἡ τρυφερότης,-ητος; ἡ τρυφή,-ῆς

Duae res hómines ad malefícium impellunt: luxuria et avaritia. Luxuriae filia est

inopia.

zbytki deliciae, -arum *f.pl.*; collurcinatio, -ōnis *f.*; excessus, -uum *m.pl.*; helluatio, -onis *f.*; luxuriae, -arum *f.pl.*; ὁ στρῆνος, -ου; ἡ τρυφή, -ῆς; ἡ σπατάλη, -ης

zbytkować luxo(ri)or, 1, -ātus sum; helluor, 1, -ātus sum; luxurior, 1, -ātus sum;

σπαταλάω; στρηνιάω; τρυφάω

zbytkowny luxuriōsus, 3; sumptuōsus, 3; ἄσοτος, -ον; τρυφηλός, 3

zbytni excessīvus, 3; immōdicus, 3; nimius, 3; ὑπερπλήρης, -ες; πολύς, -εῖα, -ύ

Nimia libertas et pópulis et privatis in nimiam servitūtem evādit.

zbytnio nimis, nimie, nimio, nimius, plus; λίαν; πολύ; ὑπέρ

Quod míseri nimis volunt, hoc fáctile credunt.

zbywać p. zbyć

zdać p. zdawać

z dala procul; μακρόθεν; τηλοῦ

zdalnie kierowany *teleductus, 3; τηλαγωγός, 3

zdanie 1. (pogląd) consilium, -ii *n.*; existimatio, -ōnis *f.*; iudicium, -ii *n.*; opinio, -onis

f.; sententia, -ae *f.*; ἡ γνώμη, -ης; ὁ λόγος, -ου; **2. (gram.)** propositio, -ōnis *f.*;

pronuntiatio, -ōnis *f.*; enuntiatio, -ōnis *f.*; sententia, -ae *f.*; phrasis, -is *f.*; periódus, -i

f.; ἡ φράσις, -εως; ἡ περίοδος, -ου

Quot hómines, tot sententiae. Non satis est unūs opinio. Sapientis est mutāre consilium.

moim ~ meo ánimo; meā sententiā; **jestem** ~a mihi vidētur; ut ópinor (arbitror,

puto); **podzielać czyjeś zdanie** eadem sentio, 4, sensi, sensum; eādem sententiā

sum, esse, fui

zdarty 1. (podarty) laceratus, 3; laniatus, 3; σχιστός, 3; **2. (zużyty)** consumptus, 3;

contritus, 3; τριβακός, 3; τρυχηρός, 3; ἀπότριβος, -ον

zdarza się accidit, 3, accidit; est, esse, fuit; fit, fieri, factum est; évenit, 4, evēnit;

íncidit, 3, íncidit; συμβαίνει; γίγνεται; συγτυγχάνει

zdarzać się evenio, 4, -vēni, -ventum; fio, fieri, factus sum; congruo, 3, -grui; áccido,

3, -cidi (incidēre); συμβαίνω; συμπίπτω; συντυγχάνω; γίγνομαι

zdarzenie áccidens, -entis *n.*; coincidentia, -ae *f.*; casus, -us *m.*; congruentia, -ae *f.*;

íncidens, -entis *n.*; eventus, -us *m.*; factus, -us *m.*; τὸ γιγνόμενον, -ου; τὸ

σύμβαμα, -ατος; τὸ σύμπτωμα, -ατος; ἡ συντυχία, -ας

zdatność capácitas, -ātis *f.*; hábilitas, -ātis *f.*; idoneítas, -ātis *f.*; praedispositio, -ōnis *f.*; ἡ

ἀρετή, -ῆς; ἡ ἱκανότης, -ητος

zdatny aptus, 3; idóneus, 3; útilis, -e; οἰκεῖος, 3; ἱκανός, 3; εὖθετος, -ον

zdawać depōno, 3, -posui, -pósitum; tribuo, 3, -ui, -ūtum; ἀποτίθημι

z. sprawę redhibēo, 2, -ui, -itum; rationem pōno, 3, posui, pósitum (réfero, -férre, -

tuli, -lātum); *alqd* renuntio, 1, -āvi, -ātum; *de alqa re* reférre; τὸν ἀπολογισμὸν

δίδωμι

z. egzamin exāmen pérago, 3, -ēgi, -actum; ἐξετάζομαι

z. się vidēor, 2, visus sum; φαίνεται

~ **broń** arma dedo, 3, dédidi, déditum

zdażać 1. p. **podążać**; **2. (przyjść na czas)** in (ad) tempus (in témpore) advenio, 4, -vēni, -ventum; φθάνω

zdechnąć mortícinor, 1, -ātus sum; θανατόομαι

zdechły morticīnus, 3; τεθανατωμένος, 3

zdecydowany 1. (rozstrzygnięty) constitūtus, 3; decīsus, 3; decrētus, 3; institutus, 3;

κεκριμμένος, 3; **2. (energiczny)** promptus, 3; resolūtus, 3; ἐνεργός, -όν

zdejmować détraho, 3, -traxi, -tractum; depōno, 3, -posui, -pōsitum; κατατίθημι; καθαιρέω

z. ubranie devestio, 4, -īvi, -ītum; exuo, 3, -ui, -ūtum; vestem deponēre; ἐκδύω; ἔξαποδύνω

z. buty decálceo, 1, -āvi, -ātum; ὑπολύω

z. skórę deglūbo, 3, -glupsi, -gluptum; ἐκδέρω

z. ze stanowiska dimitto, 3, -misi, -missum; depōno, 3, -posui, -pōsitum; ἀποτίθημι

zdemaskować détego, 3, -tēgi, -tectum; ἔκκαλύπτω

zdenerwowanie irritatio, -ōnis *f.*; ánimo concitatio, -ōnis *f.*; ἡ ὀργή, -ῆς; ἡ ὀργιλότης, -ητος

zdenerwowany irritatus, 3; ὀργίλος, 3

zdeprawowany depravatus, 3; κατάφθορος, -ον

zderzać collīdo, 3, -līsi, -līsum (allidēre); compulso, 1, -avi, -atum; συγκρούω

zderzenie collisio, -ōnis *f.*; collīsus, -us *m.*; contusio, -ōnis *f.*; ἡ σύγκρουσις, -εως; ἡ σύμπληξις, -εως; ἡ σύρρηξις, -εως

zdjęcie 1. (np. z urzędu) depositio, -ōnis *f.*; dimissio, -ōnis *f.*; delatio, -ōnis *f.*; ἡ ἀπόθεσις, -εως; **2. (fotografia)** *photogramma, -atis *n.*; *photographēma, -atis *n.*; τὸ φωτογράμμα, -ατος; ἡ φωτογραφία, -ας

zdlawić strángulo, 1, -āvi, -ātum; suffoco, 1, -āvi, -ātum; ὀππρῖμο, 3, -pressi, -pressum; ἄγχω

zdmuchnąć deflo, 1, -āvi, -ātum (obsufflare); ἀποφυσάω

zdobić décoro, 1, -āvi, -ātum; adorno, 1, -āvi, -ātum (exornare); κοσμέω

zdobnictwo ars, artis *f.* decorandi (ornandi); ἡ κοσμητική, -ῆς

zdobycie conquisitio, -ōnis *f.*; inquisitio, -ōnis *f.*; adeptio, -ōnis *f.*; ἡ ἄλωσις, -εως

zdobycz praeda, -ae *f.*; rapīna, -ae *f.*; exuviae, -arum *f.pl.*; manubiae, -arum *f.pl.*;

spolium, -ii *n.*; trophaeum, -i *n.*; ἡ λεία, -ας; τὸ ἐλώριον, -ου; ἡ ἄρπαγή, -ῆς; τὸ σκῦλον, -ου; ὁ ἄρπαγμός, -οῦ; τὸ πόρθημα, -ατος; τὸ χεῖρωμα, -ατος

zdobywać adipiscor, 3, adeptus sum; capio, 3, cēpi, captum; conquīro, 3, -quisīvi, -quisītum; conquisito, 1, -āvi, -ātum; consequor, 3, -secūtus sum; nanciscor, 3,

na(n)ctus sum; potior, 4, -ītus sum *alqa re*; αἰρέω; κτάομαι; κερδαίνω; χειρώω; περιποιέομαι; καταλαμβάνω

Graecia capta ferum victorem cepit et artes intulit agresti Latio.

z. w walce expugno, 1, -āvi, -ātum; πορθέω

zdobywca conquisit(at)or, -ōris *m.*; potītor, -ōris *m.*; expugnātor, -ōris *m.*;

ὁ πορθητής, -οῦ; (*miasta*) ὁ πολιορκητής, -οῦ

zdobywczy *conquisitatrix, -icis f.; oppugnatrix, -icis f.; ἡ πορθητίς, -ίδος*
zdolność *capacitas, -ātis f.; facultas, -ātis f.; hábilitas, -ātis f.; idoneitas, -ātis f.;*
potestas, -ātis f.; potentia, -ae f.; ἡ ἱκανότης, -ητος; ἡ δεξιότης, -ητος;
ἡ ἐντρέχεια, -ας; ἡ ἐξουσία, -ας

z. wrodzona *ingenium, -ii n.; praedispositio, -ōnis f. naturalis; indōles, -is f.; τὸ*
γενναῖον, -ου

zdolny *capābilis, -e; capax, -acis; hábilis, -e; idōneus, 3; ingeniōsus, 3; ἱκανός, 3;*
δεξιός, 3; ἐντρεχής, -ές

zdolać *queo, quire, quīvi (quii), quitum; pollēo, 2, -ui; valēo, 2, -ui; possum, posse,*
potui; sufficio, 3, -fēci, -fectum; ἰσχύω; δύναμαι; ἐξισχύω

zdrada *traditio, -ōnis f.; proditio, -ōnis f.; delatio, -ōnis f.; perfidia, -ae f.; fallacia, -ae f.;*
fraus, -dis f.; dolus, -i m.; ἡ προδοσία, -ας; ἡ ἀπιστία, -ας

z. małżeńska *adulterium, -ii n.; ἡ μοιχεία, -ας*

z. stanu *perduellio, -ōnis f.; parricidium, -ii n. patriae*

zdradliwy *fallax, -acis; fraudulentus, 3; insidiōsus, 3; dolōsus, 3; malitiōsus, 3;*
perfidus, 3; πλάγιος, 3; ἀπιστος, -ον; ἀσύνθετος, -ον

zdradzać 1. (wyjawiać coś) *denuntio, 1, -āvi, -ātum; détego, 3, -texi, -tectum; enuntio,*
1, -āvi, -ātum; patefacio, 3, -fēci, -factum; προδίδωμι; 2. (wydać w ręce wroga)

défero, -fēre, -tuli, -lātum; prodo, 3, -dīdi, -dītum; trado, 3, -dīdi, -dītum;

παραδίδωμι; 3. (wskazać coś) índico, 1, -āvi, -ātum; προδείκνυμι; 4. (w

małżeństwie) adulterium facio, 3, feci, factum; μοιχάω; μοιχεύω

Difficile est crimen non prodere vultu.

zdradziecki *insidiōsus, 3; dolōsus, 3; malitiōsus, 3; perfidus, 3; προδοτικός, 3*

zdrajca *prōditor, -ōris m.; tráditor, -ōris m.; delātor, -ōris m.; index, -icis m.; ὁ*
προδότης, -ου; ὁ παραδότης, -ου

zdrewniały *lignōsus, 3; ξυλώδης, -ες*

zdrętwiały *gélidus, 3; obstúpidus, 3; obtorpescus, 3; rígidus, 3; tórpidus, 3;*
ναρκώδης, -ες

zdrętwienie *torpēdo, -īnis f.; torpor, -ōris m.; stupor, -ōris m.; ἡ νάρκη, -ης; ἡ*
νάρκωσις, -εως

zdrobniały (gram.) *deminutīvus, 3; σμικρυνωμένος, 3*

zdrojowisko *balneatorium, -ii n.; sanatorium, -ii n.; τὸ ἱατρεῖον, -ου; τὸ κρηναῖον, -ου*

zdrojowy *balneatorius, 3; fontanus, 3; fontālis, -e; fontīnus, 3; sanatorius, 3;*
thermālis, -e; ὑγιαστικός, 3

zdrowie *salus, -ūtis f.; sánitas, -ātis f.; intégritas, -ātis f.; valetūdo, -īnis f.; salúbrītas, -*
ātis f.; ἡ ὑγεία, -ας; ἡ ἀρτεμία, -ας; ἡ ὀλοκληρία, -ας

In vino véritas, in aqua sánitas. Salus aegrōti suprēma lex. Bona valetūdo melior
est quam máximae divitiae. Nihil sanitātem impedit quam remediorum crebra
mutatio. Per scientiam ad salutem aegrōti. Omnes hómines sibi sanitātem
cupiunt: saepe autem omnia, quae valetúdini contra sunt, faciunt.

brak zdrowia *insánitas, -ātis f.; infirmītas, -ātis f.; ἡ ἀσθένεια, -ας*

zdrowieć (re)convalesco, 3, -valui; sanesco, 3, sanui; ἐξυγιαίνω

zdrowienie (re)convalescentia,-ae f.; ἡ ὑγίανσις,-εως

zdrowotność salūbritas,-ātis f.; ἡ ὑγιηρότης,-ητος

zdrowotny curatīvus, 3; medicatus, 3; salūber,-bris,-bre; salūbris,-e; sanābilis,-e; salutaris,-e; ὑγιηρός, 3; ὑγιεινός, 3

zdrowy 1. (np. człowiek) integer, 3; sanus, 3; sincērus, 3; valens,-entis; válidus, 3;

ὑγιής,-ές; ὑγιεινός, 3; ὀλόκληρος,-ον; σῶος, 3; **2. (np. klimat)** salūber,-bris,-bre; salutaris,-e; ὑγιηρός, 3; χρηστός, 3

Immedicābile vulnus ense recidendum est, ne pars sincēra trahātur. Orandum est, ut sit mens sana in corpore sano.

zdrój fons,-ntis m.; fontana,-ae f.; scaturīgo,-īnis f.; ἡ κρήνη,-ης; ἡ πηγή,-ῆς

zdruzgotać conquasso, 1,-āvi,-ātum; confringo, 3,-frēgi,-fractum (diffringere); cóntero, 3,-trīvi,-trītum; contribulo, 1,-āvi,-ātum; καταθλάω

zdruzgotany conquassatus, 3; κατατεθλημένος, 3

zdrzemnąć się addormio, 4,-īvi,-ītum; addormisco, 3,-cui, -; νυστάζω; κατανυστάζω

zdumiewać attono, 1,-āvi,-ātum; stupefacio, 3,-fēci,-factum; θάμβος πράττω;

καταπλήσσω; (**z. się**) obstupesco, 3,-pui, -; (ad)miror, 1,-ātus sum; stupēo, 2,-ui, -; stupefio,-fieri,-factus sum; ἐκθαμβέω; θαμβέομαι; ἐκπλήσσομαι

zdumienie stupor,-ōris m.; admiratio,-ōnis f.; ὁ θάμβος,-ου; ἡ ἔκστασις,-εως; ἡ ἐνεοστασία,-ας; τὸ θαῦμα,-ατος

zdumiewający stupefaciens,-entis; admirābilis,-e; mirus, 3; θαυμαστός, 3; καταπληκτικός, 3

zdumiony stupefactus, 3; attonatus, 3; ἔκθαμβος, -ον; θαμβαλέος, 3

zdun testarius,-ii m.; fornacium fabricātor,-ōris m.; ὁ πηλουργός,-οῦ

zdusić strāngulo, 1,-avi,-atum; suffoco, 1,-avi,-atum; ὀππrimo, 3,-pressi,-pressum; ἄγχω

zdwoić (re)dúplico, 1,-āvi,-ātum; διπλόω

zdwojenie duplicatūra,-ae f.; (re)duplicatio,-ōnis f.; ἡ δίπλωσις,-εως

zdwojony (con)duplicatus, 3; διπλοῦς,-ῆ,-οῦν

zdychać mortícinor, 1,-ātus sum; θανατόομαι

zdyscyplinowany disciplinatus, 3; ἀσκητός, 3

zdziczenie brutālitas,-ātis f.; bestiālitas,-ātis f.; férītas,-ātis f.; ἡ ἐκβαρβάρωσις,-εως; ἡ ἀπαγρίωσις,-εως

zdziecinnienie infantilismus,-i m.; ἡ παιδία,-ᾱς

zdzierać 1. (ubranie) exuo, 3,-ui,-ūtum; *alqm alqa re* exspolio, 1,-āvi,-ātum; détraho, 3,-traxi,-tractum; σκυλεύω; συλάω; **2. (kore)** excorio, 1,-āvi,-ātum; excórtico, 1,-āvi,-ātum; ἐκλεπυρόω; περιδρῦω

zdzierstwo faeneratio,-ōnis f.; despoliatio,-ōnis f.; usūra,-ae f.; ἡ ἀρπαγή,-ῆς

zdziesiątkować décimo, 1,-āvi,-ātum; δεκατεύω

zdziwić stúpido, 1,-āvi,-ātum; stupífico, 1,-āvi,-ātum; καταπλήσσω; (**z. się**) p. zdumiewać się

zdziwienie stupor,-ōnis *m.*; admiratio,-ōnis *f.*; ὁ θάμβος,-ου

zdziwiony stupefactus, 3; stupens,-entis; ἔκθαμβος,-ον

ze p. z

zebra Equus,-i *m.* zebra; ὁ ἵππότιγρις,-ιδος

zebrać p. zbierać

zebranie comitio,-ōnis *f.*; collegium,-ii *n.*; concilium,-ii *n.*; conventiculum,-i *n.*;

conventus,-us *m.*; conventio,-ōnis *f.*; consessus,-us *m.*; coetus,-us *m.*; reunio,-ōnis *f.*; ἡ ἐκκλησία,-ας; ἡ ἐπισυναγωγή,-ῆς; τὸ πλῆθος,-εος; τὸ συνέδριον,-ου; ἡ σύνοδος,-ου; ἡ συνέλευσις,-εως

Tres faciunt collegium.

zecer *typótheta,-ae *m.*; typógraphus,-i *m.*; ὁ τυποθέτης,-ου

zedralić p. zdzierać

Zefir Zephyrus,-i *m.*; Favonius,-ii *m.*; Ζέφυρος,-ου

Syn Astrajosa i Eos, bóg łagodnego wiatru zachodniego. Wysłaniec wiosny oraz opiekun żeglarzy.

zefir (*wiaterek*) aurula,-ae *f.*; zephyrus,-i *m.*; favonius,-ii *m.*; τὸ ἀνέμιον,-ου;

ὁ ζέφυρος,-ου; ἡ αὔρα,-ας

zegar horologium,-ii *n.*; τὸ ὥρολόγιον,-ου

z. słoneczny gnomon,-ōnis *m.*; horologium,-ii solare; ὁ σκιοθήρης,-ου; ὁ γνώμων,-ονος

z. wodny clepsydra,-ae *f.*; ἡ κλεψύδρα,-ας

~**ek ręczny** *horologium armillare; ~**ek kieszonkowy** *horologium gestabile; ~

ścienny *horologium parietarium (pénsile); ~ **stojący** horologium stativum; ~ **z**

wahadłem *horologium oscillatorium; **budzik** *horologium excitatorium; **stoper**

*chronoscopium,-ii *n.*

zegarmistrz horologiarius,-ii *m.*; horologiorum ártifex,-icis *m.*; ὁ ὥρολογοποιός,-οῦ

zegarmistrzostwo horologeria,-ae *f.*; ἡ ὥρολογοποιΐα,-ας

zegnać (*razem*) compello, 3,-puli,-pulsum; cogo, 3, coēgi,-coactum; συναλαμβάνω

zejście descensio,-ōnis *f.*; descensus,-us *m.*; decessus,-us *m.*; ἡ κατάβασις,-εως; (**z.**

się) conventio,-ōnis *f.*; concilium,-ii *n.*; coetus,-us *m.*; ἡ σύνοδος,-ου; ἡ συναγωγή,-ῆς

zejść p. schodzić

zelówka fulmentum,-i *n.*; solum,-i *n.*; τὸ κάσσυρμα,-ατος

zemdleć deficisco, 3, -cui, -; (re)languesco, 3, langui, -; ánimo deficior, 3, -fectus sum; ἀψυχέω; λειποψυχέω

zemdlenie exanimatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀψυχία,-ας

zemdlny exanimatus, 3; ἄψυχος,-ον

zemsta ultio,-ōnis *f.*; vindicta,-ae *f.*; ἡ δίκη,-ης; ἡ ἐκδίκησις,-εως; τὸ τιμώρημα, -ατος

zemścić się ulciscor, 3, ultus sum; (re)vindicor, 1,-ātus sum; τίνω; τιμωρέω; ἐκδικέομαι

zepchnąć détraho, 3, -traxi, -tractum; detrūdo, 3, -trūsi, -trūsum; deicio, 3, -iēci, -iectum; decutio, 3, -cussi, -cussum; praecipito, 1, -āvi, -ātum; κατωθέω
zepchnięcie praecipitatio, -ōnis *f.*; detrusio, -ōnis *f.*; ἡ κατώθησις, -εως
zepsucie corruptio, -ōnis *f.*; depravatio, -ōnis *f.*; intēritus, -us *m.*; pernicies, -ēi *f.*; vitiatio, -ōnis *f.*; ἡ (δια)φθορά, -ᾶς; τὸ φθάρμα, -ατος; ἡ λύμη, -ης
zepsuty corruptus, 3; depravatus, 3; vitiatus, 3; διάφθορος, -ον; ἕωλος, 3
zero nullum, -i *n.*; nihil *n.*; nīhilum, -i *n.*; numerus 0; zero (*nieodm.*); τὸ μηδέν, μηδενός
zerwać p. zrywać
zerwanie devulsio, -ōnis *f.*; avulsio, -ōnis *f.*; ruptio, -ōnis *f.*; ἡ διακοπή, -ῆς
zeschły exsiccatus, 3; αὐόκωλος, -ον; κατάξηρος, -ον
zeschnięcie dissiccatio, -ōnis *f.*; ἡ (κατα)ξήρωσις, -εως
zeskakiwać desilio, 4, -silui, -sultum; desulto, 1, -āvi, -ātum; καταπηδάω; ἀφάλλομαι; ἀπορούω
zeskrobać abrādo, 3, -rāsi, -rāsum (eradēre); ἐκξύω
zaskrobanie abrasio, -ōnis *f.*; erasio, -ōnis *f.*; ἡ ἐκξύωσις, -εως
zesłać deporto, 1, -āvi, -ātum; demitto, 3, -misi, -missum; καταπέμπω
zesłanie exsilium, -ii *n.*; relegatio, -ōnis *f.*; ablegatio, -ōnis *f.*; deportatio, -ōnis *f.*; ἡ κατάπεμψις, -εως
zesłaniec exsul, -lis *m.*; ὁ κατάπεμπος, -ου; ὁ παρεπίδημος, -ου
zespalać consocio, 1, -āvi, -ātum; (co)unio, 4, -īvi, -ītum; coniungo, 3, -iunxi, -iunctum; cōlligo, 1, -āvi, -ātum; (con)socio, 1, -āvi, -ātum; cōpulo, 1, -āvi, -ātum; συγκροτέω; συζεύγνυμι; συντίθημι; συνάπτω
zespolenie concrescentia, -ae *f.*; coniugatio, -ōnis *f.*; coniunctio, -ōnis *f.*; consociatio, -ōnis *f.*; fusio, -ōnis *f.*; compositio, -ōnis *f.*; communicatio, -ōnis *f.*; complexus, -us *m.*; unio, -ōnis *f.*; ἡ σύζευξις, -εως; ἡ σύνθεσις, -εως; ἡ κοινωνία, -ας; ἡ συναφή, -ῆς; ἡ ἔνωσις, -εως
zespolicy collatīvus, 3; consoci(at)us, 3; coniunctus, 3; coitus, 3; σύζευκτος, -ον; σύνθετος, -ον; συναπτός, 3
zespółowy collectīvus, 3; κοινωνικός, 3
zespól aggregatio, -ōnis *f.*; collectio, -ōnis *f.*; collegium, -ii *n.*; complexus, -us *m.*; congregatio, -ōnis *f.*; coetus, -us *m.*; grex, -gis *m.*; ἡ κοινωνία, -ας; τὸ συνκρότημα, -ατος; ἡ σύναψις, -εως
zestaw compositio, -ōnis *f.*; collatio, -ōnis *f.*; ἡ σύνθεσις, -εως; (*handlowy*) assortimentum, -i *n.*
zestawiać cōmparo, 1, -āvi, -ātum; compōno, 3, -posui, -pōsitum; concipio, 3, -cēpi, -ceptum; cōnfero, confēre, cōntuli, collātum; confronto, 1, -āvi, -ātum; coniungo, 3, -iunxi, -iunctum; consisto, 3, -stiti, -statūrus; consto, 1, -stiti, -statūrus; cōpulo, 1, -āvi, -ātum; συντίθημι; συντάττω; συνίστημι; συνκρίνω
zestawienie appositio, -ōnis *f.*; compositio, -ōnis *f.*; collectio, -ōnis *f.*; combinatio, -ōnis *f.*; comparatio, -ōnis *f.*; confrontatio, -ōnis *f.*; colligatio, -ōnis *f.*; ἡ σύνθεσις, -εως;

ἡ σύνταξις,-εως; ἡ σύστασις,-εως; ἡ παραβολή,-ῆς
zeszloroczny anno priore (praetérito); περυσινός, 3; προέτειος,-ον
zeszły excursus, 3; praetéritus, 3; tránsitus, 3; prístinus, 3; περασμένος, 3
zesztywnienie rigor,-ōris *m.*; ἡ νάρκωσις,-εως
zeszyt *caietus,-i *m.*; fascicūlus,-i *m.* chartarum; quaternio,-ōnis *f.*; commentariolum,-
 i *n.*; scheda,-ae *f.*
zeszyć p. zszywać
ześlizgnąć się delābor, 3,-lapsus sum (prolābi); κατολισθαίνω
zetknąć coniungo, 3,-iunxi,-iunctum; contingo, 3,-tēgi,-tactum; συνάπτω
zetknięcie contactus,-us *m.*; ἡ σύναψις,-εως; ἡ συναφή,-ῆς
Zetos Zethus,-i *m.*; Ζῆθος,-ου
Syn Dzeusa i Antiopy, bliźniaczy brat Amfiona. Zetos był pracowity, a Amfion utalentowanym muzykiem. Po wielu przygodach władali Tebami w Grecji.
zetrzeć détero, 3,-trīvi,-trītum (conterēre); detergēo, 2,-tersi,-tersum (extergēre);
 delēo, 2,-ēvi,-ētum; συντρίβω; ἐξαλείφω
Zeus Iuppiter, Iovis; Ζεύς, Διός
Zeus (Dzeus), największy bóg panteonu helleńskiego, syn Kronosa i Rei, mąż Hery, ojciec wielu dzieci, także pozamatżeńskich, i to nie tylko z boginiami, ale także z kobietami ziemskimi. Atrybutami jego są: orzeł, dąb i piorun.
zewnątrz 1. (przysł.) foras, foris, forínsecus, extrínsecus; ἐκτός; ἔξω; **2. (przyim.)**
 extra *z acc.*; ἐκτός *z gen.*; ἔξω *z gen.*
z zewnątrz áforis, éforis, aliunde; ἔξωθεν
zewnętrzny externus, 3; extráneus, 3; éxtimus, 3; exterior, -ius; extrínsecus, 3;
 ἐξώτερος, 3; ἐξωτερικός, 3
zewsząd úndique; aliunde; ἐκασταχόθεν; πάντοθεν
ze względu na propter *z acc.*; διά *z acc.*; ἀπό *z gen.*; ἐπί *z dat.*; ἕνεκεν, εἵνεκεν,
 ἕνεκα *z gen.*
zez strabismus,-i *m.*; strabo,-ōnis *m.*; ὁ λοξοφθαλμός,-οῦ; ὁ στραβισμός,-οῦ
zeznanie depositio,-ōnis *f.*; confessio,-ōnis *f.*; testio,-ōnis *f.*; testificatio,-ōnis *f.*;
 professio,-ōnis *f.*; indicium,-ii *n.*; ἡ (ἐκ)μαρτυρία,-ας
zeznować (w sądzie) testor, 1,-ātus sum; confitēor, 2,-fessus sum; indicium facio, 3,
 feci, factum; ἐκμαρτυρέω; μαρτυρέω; ὁμολογέω
zezowatość luscíōsītas,-ātis *f.*; strobismus,-i *m.*; ἡ λοξοφθαλμία,-ας; ἡ ἰλλωσις,-
 εως; ὁ στραβισμός,-οῦ
zezowaty luscus, 3; luscíōsus, 3; limus, 3; strabus, 3; strabōnus, 3; σίλλος, 3;
 λοξόφθαλμος,-ον; στραβός, 3; ἰλλός, 3
zezwałać concēdo 3,-cessi,-cessum; consentio, 4,-sensi,-sensum; (com)probro, 1,-
 āvi,-ātum; indulgēo, 2,-dulsi,-dultum; permitto, 3,-mīsi,-missum; sino, 3, sivi,
 situm; ἔάω; ἐπιτρέπω; ἀφήμι
zezwierżeczenie abbrutimentum,-i *n.*; bestialismus,-i *m.*; ferócītas,-ātis *f.*; atrócītas,-
 ātis *f.*; immánītas,-ātis *f.*; ἡ θηρίωσις,-εως

zewolenie probatio,-ōnis *f.*; concessio,-ōnis *f.*; concessus,-us *m.*; licentia,-ae *f.*;
permissio,-ōnis *f.*; permissus,-us *m.*; permissum,-i *n.*; beneplácitum,-i *n.*; ἡ
ἐπιτροπή,-ῆς; ἡ ἄδεια,-ας

zewolić p. zezwalać

zębaty crenatus, 3; dentatus, 3; déntifer, 3; serratus, 3; ὀδοντωτός, 3

zębina dentīnum,-i *n.*; eburnum,-i *n.*

zębodól alvéolus,-i *m.* dentalis; τὸ φάτνιον,-ου

zębowy dentālis,-e; ὀδοντικός, 3

zgadywać praeopinor, 1,-ātus sum; conicio, 3,-iēci,-iectum; coniecto, 1,-āvi,-ātum;
προγιγνώσκω

zgadzać się assentio, 4, -sensi,-sensum *alicui*; acquiesco, 3,-quiēvi,-quiētum;
consentio, 4,-sensi,-sensum *cum alqo*; cónsono, 1,-āvi,-ātum; concordo, 1,-āvi,-
ātum; cóncino, 3,-cinui,-centum; congruo, 3,-ui, -; conspīro, 1,-āvi,-ātum; *cum*
alqo convenio, 4,-vēni,-ventum; quadro, 1,-āvi,-ātum; ἐπινεύω; εὐδοκέω;
εὐνοέω; ὁμοφρονέω; σύμφημι; συμφωνέω; συγχωρέω; συγγιγνώσκω;
πείθομαι; προσκλίνομαι; συνεπιφάσκω; συνεπίφημι

Qui tacet, consentīre vidētur.

z. = **zezwałać** concēdo 3,-cessi,-cessum; permitto, 3,-mīsi,-missum; sino, 3, sivi,
situm; ἔάω; ἐπιτρέπω

można się na coś zgodzić consentāneum est

nie zgadzać się dissentio, 4,-sensi,-sensum *ab alqo*; díscrepo, 1,-āvi,-ātum; vario,
1,-āvi,-ātum; ἄσυμφωνέω

zgaga ardor,-ōris *m.* ventriculi; ἡ πύρωσις,-εως

zgalaretowacenie gela(tifica)tio,-ōnis *f.*

zganiać (odpędzać) depello, 3,-puli,-pulsum; abigo, 3,-ēgi,-actum; κατελαύνω

zgarbiony gibb(er)ōsus, 3; ἐπίκυρτος,-ον; κυφός, 3

zgarniać p. gromadzić

zgasić p. gasić

zgiać conflecto, 3,-flexi,-flexum (inflectēre); arcuo, 1,-āvi,-ātum; inclīno, 1,-āvi,-ātum
(declinare); incurvo, 1,-āvi,-ātum; lento, 1,-āvi,-ātum; pando, 1,-āvi,-ātum; plico,
1,-cui,-atum; sinuo, 1,-āvi,-ātum; (συγ)κάμπτω; καμπύλλω; (**z. się**) cevēo, 2,
cevi; inclīnor, 1,-ātus sum; (συγ)κύπτω

zgielk tumultus,-us *m.*; turbatio,-ōnis *f.*; ὁ θόρυβος,-ου; ὁ κέλαδος,-ου; ὁ κλόνος,-ου

zgielkliwy tumultuōsus, 3; túrbidus, 3; θορυβαῖος, 3;

zgięcie 1. (wygięcie) curvatūra-ae *f.*; arcuatio,-ōnis *f.*; curvāmen,-is *n.*; (in)curvatio,-
ōnis *f.*; sinus,-us *m.*; ἡ ἔκκλισις,-εως; **2. (zagięcie)** angulatio,-ōnis *f.*; declinatio,-
ōnis *f.*; inclinatio,-ōnis *f.*; (in)flexio,-ōnis *f.*; flexūra-ae *f.*; ἡ κάμψις,-εως

zgięty curv(at)us, 3; convexus, 3; flexus, 3; obstipus, 3; pandus, 3; καμπύλος, 3;
σκολιός, 3

zginać p. zgiać

zginanie p. zgięcie

zginać p. ginać

zgliszcze (com)bustum,-i *n.*; combustio,-ōnis *f.*; ustrīna,-ae *f.*; ἡ κατάκαυσις,-εως
zglaszać 1. (ogłaszać) annuntio, 1,-āvi,-ātum; declāro, 1,-āvi,-ātum; ἀγγέλλω; **2.**

(**donosić**) défero, deférre, détuli, delātum; prodo, 3,-dīdi,-dītum; προδίδωμι; **3.**
(**zeznawać**) depōno, 3,-posui,-pōsitum; testor, 1,-ātus sum; confitēor, 2,-fessus
sum (profitēri); μαρτυρεύω

zglebiać rimor, 1,-ātus sum; perscrūtor, 1,-ātus sum; pervéstigo, 1,-āvi,-ātum; indāgo,
1,-āvi,-ātum; spēcūlor, 1,-ātus sum; κατασκοπέω; ἐμβατεύω

zglodniały famélicus, 3; λιμώδης,-εσ

zglaszka syllaba,-ae *f.*; ἡ συλλαβή,-ῆς

zglaszenie declaratio,-ōnis *f.*; annuntiatio,-ōnis *f.*; ἡ παραγγελία,-ας

zgniecenie contusio,-ōnis *f.*; collisio,-ōnis *f.*; commolitio,-ōnis *f.*; compressio,-ōnis *f.*;
ἡ σύνθλιψις,-εως; ἡ συμπίεσις,-εως

zgnieść cōmprimo, 3,-pressi,-pressum; collīdo, 3,-līsi,-līsum; commolo, 3,-ui,-itum;
compresso, 1,-āvi,-ātum; συμπιέζω; συνθλάω; συντρίβω

zgnilizna putrēdo,-īnis *f.*; putrescentia,-ae *f.*; putor,-ōris *m.*; marcor,-ōris *m.*; tabum,-i
n.; ἡ σαπρότης,-ητος; ἡ σαπρία,-ας; ὁ εὐρώς,-ῶτος; ἡ ψῶα,-ης

zgniły márcidus, 3; puter,-tris,-tre; pútīdus, 3; pútīdus, 3; ráncidus, 3; σαπρός, 3;
εὐρώεις,-εσσα,-εν

zgoda concordia,-ae *f.*; consensus,-us *m.*; consensio,-ōnis *f.*; convenientia,-ae *f.*;
cohaerentia,-ae *f.*; harmonia,-ae *f.*; unanímītas,-ātis *f.*; ἡ συμφωνία,-ας; ἡ
ὁμόνοια,-ας; ἡ εἰρήνη,-ης; συγκατάθεσις,-εως; ἡ ἄρμονία,-ας

**Concordiā parvae res crescunt, discordiā vel máximae dilabuntur. Civium
concordia murus urbium. Ira odium génerat, concordia nutrit amōrem. Ubi
concordia, ibi victoria. Commūne pérīculum concordīā propulsandum.
Concordia domi, foris pax. Consensus facit nuptias (matrimonium).**

zgoda! cōnvenit! recte! esto!

zgodnie 1. (przysł.) concordate, ex consensu, consentānee, congruente, apte;

συμφώνως; ὁμοθυμαδόν; **2. (przyim.)** secundum *z acc.*; κατά, πρόσ *z acc.*

zgodność adaequatio,-ōnis *f.*; coincidentia,-ae *f.*; aequálītas,-ātis *f.*; compatibílītas,-
ātis *f.*; concentus,-us *m.*; concordia,-ae *f.*; congruentia,-ae *f.*; convenientia,-ae *f.*;
cohaerentia,-ae *f.*; harmonia,-ae *f.*; ἡ ἄρμονία,-ας; ἡ ἀναλογία,-ας; ἡ
ὁμολογία,-ας; ἡ ἰσότης,-ητος; p. przyzwolenie

zgodny coíncidens,-entis; compatíbīlis,-e; concors,-ordis; consentāneus, 3;
concordatus, 3; cónsonans,-antis; cóngruens,-entis; conveniens,-entis; ἴσος, 3;
σύμφωνος,-ον; ἄρμονικός, 3; ἐμμελής,-ές

zgodzić się p. zgadzać się

zgoła (*dostatecznie, wcale dobrze*) áffatim, omnīno, máxime, prorsus, prorsum,
neútiquam; ἴσον

~ **nie** haud sane, mínime

zgon decessus,-us *m.*; éxītus,-us *m.*; exspiratio,-ōnis *f.*; extinctio,-ōnis *f.*; mors,-rtis *f.*;
óbitus,-us *m.*; letum,-i *n.*; ὁ θάνατος,-ου; ἡ τελευτή,-ῆς

zgorzenie *demoralisatio,-ōnis f.; depravatio,-ōnis f.; indignatio,-ōnis f.;
offendiculum,-i n.; scāndalum,-i n.; ἡ καταφθορά,-ᾶς; τὸ σκάνδαλον,-ου; ἡ
προσκοπή,-ῆς; τὸ πρόσκομμα,-ατος

zgorzel (*med.*) gangraena,-ae f.; ἡ γαγγραινα,-ης

zgorzkniały amarulentus, 3; ráncidus, 3; téticus, 3; δύσκολος,-ον; πικρός, 3

z góry désuper, a summo, desursum; ἄνωθεν

z góry np. placić anticipationáliter; πρότερον

zgrabny grácilis,-e; gratiōsus, 3; formōsus, 3; bellus, 3; élegans,-antis; venustus, 3;
χαρίεις,-εσσα,-εν; καλός, 3

zgrać córdino, 1,-āvi,-ātum; cónfero,-fēre,-tuli,-lātum; συμφωνέω; συντάττω

zgraja mandra,-ae f.; latrocinium,-ii n.; colluvio,-ōnis f.; colluvies,-ei f.;

τὸ ληστήριον,-ου

zgromadzić p. gromadzić

zgromadzenie adunatio,-ōnis f.; collegium,-ii n.; concilium,-ii n.; coetus,-us m.;

commúnitas,-ātis f.; contio,-ōnis f.; congregatio,-ōnis f.; congressus,-us m.;

conventus,-us m.; ecclesia,-ae f.; societas,-ātis f.; ἡ ἐκκλησία,-ας; ὁ σύλλογος,-

ου; ἡ κοινωνία,-ας; ἡ σύνοδος,-ου; ἡ συναγωγή,-ῆς; ὁ ὄμιλος,-ου; ἡ

ἀγορά,-ᾶς; ὁ δῆμος,-ου

Tres faciunt collegium.

zgromadzony congregatus, 3; collectus, 3; ἀθρόος, 3; σύλλεκτος,-ον

zgroza horror,-ōris m.; terror,-ōris m.; atrócitas,-ātis f.; metus,-us m. permagnus; ὁ
φόβος,-ου; ἡ φοβερότης,-ητος

zgrubienie intumescencia,-ae f.; duritia,-ae f.; ἡ πάχυνσις,-εως

z grubsza superficiáliter; παχυλῶς

zgrupowany aggregatus, 3; congregatus, 3; agminatus, 3; ἀθρόος, 3

zgrywać córdino, 1,-āvi,-ātum; συμφωνέω; συντάττω

zgryz oclusio,-ōnis f. dentalis; ὁ συνόδους,-οντος

zgryzota afflictio,-ōnis f.; aerumna,-ae f.; maeror,-ōris m.; cura,-ae f.; dolor,-ōris m.;

tricae,-arum f.pl.; ἡ μέριμνα,-ης

zgryźliwy acricūlus, 3; acerbus, 3; amarulentus, 3; morōsus, 3; malignus, 3;

malitiōsus, 3; dyscolus, 3; mordax,-acis; σκολιός, 3; πικρός, 3; δύσκολος,-ον

zgrzać się calefio,-fieri,-factus sum; ἐγκαίομαι

zgrzebło rasorium,-ii n.; ἡ στλεγγίς,-ίδος; ἡ ψήκτρα,-ας

zgrzebny asper, 3; austērus, 3; rudis,-e; αὐστηρός, 3

zgrzybiałość decrepita,-ae f.; decrepitas,-ātis f.; senectus,-ūtis f.; ἡ σαπρότης,-ητος

zgrzybiały cadūcus, 3; decrepitus, 3; σαπρός, 3; ἐσχατόγηρος,-ον

zgrzyt dissonantia,-ae f.; stridor,-ōris m.; ἡ βρυχή,-ῆς; ὁ βρυγμός,-οῦ; ἡ καναχή,-

ῆς; ὁ χρόμαδος,-ου

zgrzytać frendo, 3, frendi, fressum; stridēo, 2, stridi, -; βρύχω; τρίζω

zgrzytanie zębami bruxismus,-i m.; frendor,-ōris m.; stridor,-ōris m. dentium; ὁ

βρυγμός,-οῦ τῶν ὀδόντων

zguba detrimentum,-i *n.*; intēritus,-us *m.*; pérditas,-ātis *f.*; perditio,-ōnis *f.*; exitium,-ii *n.*; excidium,-ii *n.*; óbitus,-us *m.*; ἡ ἀπώλεια,-ας; τὸ ἐξολέθρευμα,-ατος; ἡ ἄτη,-ης

zgubić amitto, 3,-mīsi,-missum; detrimento, 1,-āvi,-ātum; perdo, 3,-dīdi,-dītum; ἀπόλλυμι

zgubiony pérditus, 3; ἀπόλωλος, 3

zgunny deleterius, 3; ferālis,-e; fatālis,-e; funestus, 3; exitiālis,-e; nefandus, 3; perniciōsus, 3; péstifer, 3; péstilens,-entis; φθοροποιός, 3; ὀλόμενος, 3

zgwalcenie stupratio,-ōnis *f.*; stuprum,-i *n.*; violatio,-ōnis *f.*; ἡ βία,-ας; ἡ αἰσχύνη,-ης

zgwalcić p. gwałcić

zhańbić p. hańbić

zharmonizować p. harmonizowć

ziajać anhēlo, 1,-āvi,-ātum; φυσιάω

ziarenko gránulum,-i *n.*; gránula,-ae *f.*; τὸ κοκκίον,-ου; τὸ σπερμάτιον,-ου

ziarnistość granulatio,-ōnis *f.*; ἡ κοκκότης,-ητος

ziarnisty gran(ul)ōsus, 3; granularis,-e; granulatus, 3; κοκκοειδής,-ές; χονδρός, 3

ziarno granum,-i *n.*; nucleus,-i *m.*; frumentum,-i *n.*; semen,-inis *n.*; ὁ κόκκος,-ου; τὸ σπέρμα,-ατος; ὁ σπόρος,-ου; ὁ χόνδρος,-ου

Cum grano salis.

ziab frigor,-ōris *m.*; frigus,-ōris *n.*; ἡ ψυχρότης,-ητος; τὸ ψῦχος,-εος

ziejący 1. (przepastny) hians,-antis; patens,-entis; vorans,-antis; ἀβυσσώδης,-ης; **2. (ciężko dyszący)** anhēlans,-antis; φυσιῶν,-ῶσα,-ῶν

zielarstwo herbaria,-ae *f.*; herbarum scientia,-ae *f.*; ἡ βοτανική,-ῆς

zielarz herbarius,-ii *m.*; ὁ βοτανικός,-οῦ

ziele herba,-ae *f.*; ἡ βοτάνη,-ης; ὁ χόρτος,-ου

zielenić się gérmīno, 1,-āvi,-ātum; vírido, 1,-āvi,-ātum; vireo, 3,-ui, -; frondēo, 2,-dui; βλαστάνω; βλαστάω; θάλλω

zieleniec viridarium,-ii *n.*; τὸ χλωρεῖον,-ου

zielen viríditas,-ātis *f.*; viror,-ōris *m.*; ἡ χλωρότης,-ητος

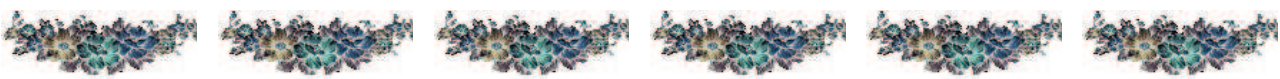
zielnik herbarium,-ii *n.*; liber,-bri *m.* herbarius; ἡ θήκη,-ης βοτανική

zielono-żółty galbus, 3; χλοῦς,-ῆ,-οῦ

zielony víridis,-e; víridans,-antis; viridicatus, 3; χλωρός, 3; πράσινος, 3

zielsko malherba,-ae *f.*; herba,-ae *f.* inútilis; ὁ κακόχορτος,-ου; ἡ βοτάνη,-ης

ziemia 1. (gleba) gleba,-ae *f.*; ager,-i *m.*; humus,-i *f.*; solum,-i *n.*; fundus,-i *m.*; tellus,-ūris *f.*; terra,-ae *f.*; ἡ γῆ, γῆς; ἡ γαῖα,-ας; τὸ ἔδαφος,-εος; τὸ χῶμα,-ατος; ἡ χθών, χθονός; **2. (rola)** ager,-i *m.*; solum,-i *n.*; terra,-ae *f.*; terrēnum,-i *n.*; ὁ ἄγρός,-οῦ; ὁ χῶρος,-ου; ἡ χώρα,-ας; **3. (obszar zamieszkały)** orbis,-is *m.* terrarum; terra,-ae *f.*; terrēnum,-i *n.*; ἡ οἰκουμένη,-ης; **4. (kula ziemiska)** terra,-ae *f.*; tellus,-ūris *f.*; globus,-i *m.* terrae; ἡ γῆ, γῆς; ἡ γαῖα,-ας; **5. (kraina)**

territorium,-ii *n.*; terra,-ae *f.*; regio,-ōnis *f.*; tellus,-ūris *f.*; ἡ χώρα,-ας; τὸ χωρίον,-ου

Sit tibi terra levis!

ziemianin latifundarius,-ii *m.*; proprietarius,-ii *m.*; ὁ κτήτωρ,-ορος; ὁ γημόρος, -ου; (*mieszkaniec Ziemi*) terrigena,-ae *m.f.*; terrenus,-i *m.*; ὁ οἰκεῖος,-ου τῆς Γαίας

ziemianka 1. (właścicielka ziemi) proprietaria,-ae *f.*; ἡ κτήτις,-ιδος; **2.**

(**pomieszczenie**) catagēum,-i *n.*; ἡ ἄργιλλα,-ας; τὸ κατάγειον,-ου

ziemiopłody fructus,-uum *m.pl.* terrae; οἱ καρποί,-ῶν

ziemistoblady lúridus, 3

ziemistożółty gilvus, 3; χλωροξανθός, 3

ziemisty terrōsus, 3; térreus, 3; lúridus, 3; γαιοειδής,-ές; γήϊνος, 3; γεηρός, 3

ziemniaczany solánicus, 3

ziemniak Solanum,-i *n.* tuberōsum

ziemny terráneus, 3; terreus, 3; γαιήϊος, 3; γήϊνος, 3

gaz ziemny *metanum,-i *n.*

ziemski terrālis,-e; terrestris,-e; terrēnus, 3; terrarius, 3; terreus, 3; tellúricus, 3;

ἐπίγειος,-ον; γαιήϊος, 3; (**glebowy**) glebālis,-e; humālis,-e; χοϊκός, 3;

(**światowy**) mundanus, 3; saecularis,-e; κοσμικός, 3

ziewać hio, 1,-āvi,-ātum; hieto, 1,-āvi,-ātum; óscito, 1,-āvi,-ātum; χασμάομαι

ziewanie hiatus,-us *m.*; oscitatio,-ōnis *f.*; oscēdo-inis *f.*; ἡ χάσμη,-ης

zięba fringilla,-ae *f.*; fringillus,-i *m.*; cardúelis,-is *f.*; ὁ φρυγίλος,-ου

ziębienie algíditas,-ātis *f.*; algor,-ōris *m.*; frigor,-ōris *m.*; ἡ ψυχρασία,-ας

ziębnać algēo, 2, alsí, -; frigēo, 2,-xi, -; ψύχομαι

zięć gener,-ēri *m.* (*też szwagier*); ὁ γαμβρός,-οῦ

zima bruma,-ae *f.*; hibernum,-i *n.*; hiems,-ēmis *f.*; tempestas,-ātis *f.* frígida (gélida); ὁ χειμών,-ῶνος

zimnica (med.) malaria,-ae *f.*; paludismus,-i *m.*

zimno 1. (rzecz.) algor,-ōris *m.*; frigor,-ōris *m.*; frigus,-ōris *n.*; gelu,-us *m.*; gelum,-i

n.; rigor,-ōris *m.*; τὸ ψῦχος,-εος; τὸ ῥίγος,-εος; ἡ ψυχρότης,-ητος; τὸ

κρύος,-εος; **2. (przysł.)** frígide; ψυχρῶς; κρυερῶς

zimmokrwesty sáanguine frígidus, 3; *haematocryālis,-e; segnis,-e; αίματοκρύερος,-ον

zimny álgidus, 3; frígidus, 3; gélidus, 3; refrigeratus, 3; ψυχρός, 3; κρυερός, 3

zimoredek alcēdo-inis *f.*; ἡ ἄλκυών,-όνος (ἄλκυών)

zimować hiemo, 1,-āvi,-ātum; hiberno, 1,-āvi,-ātum; χειμάζω; χειμερίζω

zimowanie hiematío,-ōnis *f.*; hibernatio,-ōnis *f.*; ἡ χειμασία,-ας

zimowy hiemālis,-e; hibernus, 3; χειμερικός, 3; χειμέριος, 3

ziola herbae,-ārum *f.pl.*; species,-ērum *f.pl.*; τὰ φυτά,-ῶν

ziolo herba,-ae *f.*; τὸ φυτόν,-οῦ

Mala herba cito crescit.

ziololecznictwo phytotherapia, -ae *f.*; ἡ φυτοθεραπεία, -ας

ziolowy herbaceus, 3; φυτικός, 3

ziomek compatrioticus, 3; contrībulis, -is *m.f.*; nostras, -atis *m.f.*; concīvis, -is *m.*; ὁ συμφυλέτης, -ου; ὁ ἄστος, -οῦ

ziścić się fio, fieri, factus sum; evenio, 4, -vēni, -ventum; γίγνομαι

zjadać comēdo, 3, -ēdi, -ēsum; devōro, 1, -āvi, -ātum; commānduco, 1, -āvi, -ātum; ésito, 1, -āvi, -ātum; κατεσθίω; καταφάγω; κατατρώγω; βιβρώσκω

zjadanie comesio, -ōnis *f.*; ἡ βρωσις, -εως

zjadliwość 1. (trucizna) toxicitas, -ātis *f.*; virulentia, -ae *f.*; τὸ φάρμακον, -ου; **2.**

(**uszczypliwość**) mordacitas, -ātis *f.*; sarcasmus, -i *m.*; ὁ σαρκασμός, -οῦ

zjadliwy 1. (trujący) virulentus, 3; virōsus, 3; tōxicus, 3; φαρμακώδης, -εως; **2.**

(**uszczypliwy**) acerbus, 3; dicax, -acis; mordax, -acis; malēdicus, 3; sarcāsticus, 3;

σαρκαστικός, 3; **3. (możliwy do zjedzenia)** comestībilis, -e; βρωτός, 3

zjawa apparitio, -ōnis *f.*; larva, -ae *f.*; simulacrum, -i *n.*; imāgo, -īnis *f.*; umbra, -ae *f.*;

idolum, -i *n.*; species, -ei *f.*; visio, -ōnis *f.*; visus, -us *m.*; phantasma, -atis *n.*; τὸ

φάντασμα, -ατος; τὸ ὄραμα, -ατος; ἡ ὄρασις, -εως; ἡ ὄπτασία, -ας

zjawiać się apparēo, 2, -ui, - ; evidēor, 2, -visus sum; exorior, 4, -ortus sum; monstror, 1, -ātus sum; ἐπιφαίνομαι

zjawienie się apparitio, -ōnis *f.*; ἡ ἐπιφάνεια, -ας

zjawisko apparentia, -ae *f.*; casus, -us *m.*; monstrum, -u *n.*; occursāculum, -i *n.*;

ostentum, -i *n.*; visio, -ōnis *f.*; visus, -us *m.*; τὸ φαινόμενον, -ου

zjazd 1. (obrad) congressus, -us *m.*; conventus, -us *m.*; concilium, -ii *n.*; coetus, -us

m.; τὸ συνέδριον, -ου; ἡ σύνοδος, -ου; **2. (z góry)** devectus, -us *m.*; decursio, -

ōnis *f.*; decursus, -us *m.*; ἡ κατόχησις, -εως

zjechać dévehor, 3, -vectus sum; κατοχέομαι

zjednać p. zjednywać

zjednoczenie adunatio, -ōnis *f.*; consociatio, -ōnis *f.*; societas, -ātis *f.*; unificatio, -ōnis *f.*;

unio, -ōnis *f.*; ἡ σύζευξις, -εως; ἡ ἔνωσις, -εως

zjednoczyć p. jednoczyć

zjednywać concilio, 1, -āvi, -ātum; capto, 1, -āvi, -ātum; átrahō, 3, -traxi, -tractum; *alqm*

ad studium mei perdūco, 3, -xi, -ctum; εὐμελίζομαι; προσκτάομαι; πείθω

zjechały ráncidus, 3; εὐρώεις, -εσσα, -εν

zjeść p. jeść

zjeżdżać 1. (w dół) dévehor, 3, -vectus sum; κατοχέομαι; **2. (gromadzić się)**

congregior, 3, -gressus sum; convenio, 4, -vēni, -ventum; συμπορεύομαι

zjeżony hirsūtus, 3

zjeżyć się horrēo, 2, -ui; súrrigor, 3, -rectus sum;

złać p. zlewać

zlatywać dévolo, 1, -āvi, -ātum; καταπέτομαι

z. się (o ptakach) cónvolo, 1, -āvi, -ātum; συμπέτομαι; (**o ludziach**) concurro, 3, -

- (cu)curri,-cursum; συντρέχω
z. = spadać cado, 3, cécidi, casūrus; καταπίπτω
zlecać committo, 3,-mīsi,-missum; mando, 1,-āvi,-ātum; (dē)lego, 1,-āvi,-ātum;
órdino, 1,-āvi,-ātum; ἐπιτάττω; παραγγέλλω
zlecenie commissio,-ōnis f.; commendatio,-ōnis f.; delegatio,-ōnis f.; mandatum, -i n.;
ordinatio,-ōnis f.; ἡ ἐπιταγή,-ῆς; ἡ παραγγελία,-ας; ἡ ἐντολή,-ῆς
zlecić p. zlatywać
zlepek conglomeratus,-i m.; cento,-ōnis m.; τὸ συγκόλλημα,-ατος
zlepiający conglutinans,-antis; συγκολλῶν,-ῶσα,-ῶν
zlepienie agglutinatio,-ōnis f.; coalescentia,-ae f.; conglomeratio,-ōnis f.;
conglutinatio,-ōnis f.; ἡ συγκόλλησις,-εως
zlepić conglutino, 1,-āvi,-ātum; conglómero, 1,-āvi,-ātum; συγκολλάω
zlepiony conglomeratus, 3; conglutinated, 3; σύγκολλος,-ον
zlew fusorium,-ii n.; confluvium,-ii n.; ἡ σύγχυσις,-εως
zlewać 1. (z góry) defundo, 3,-fūdi,-fūsum; καταχέω; **2. (razem)** confundo, 3,-fūdi,-
fūsum; συγχέω
zlewanie się (con)fusio,-ōnis f.; ἡ σύγχυσις,-εως
zlewisko confluvium,-ii n.; confluxio,-ōnis f.; ἡ σύγχυσις,-εως
zliczać cómputo, 1,-āvi,-ātum; connúmero, 1,-āvi,-ātum; (con)summo, 1,-āvi,-ātum;
percensēo, 2,-censui,-censum; συναριθμέω; συμψηφίζω
zlizywać delambo, 3,-bi,-bitum; ἐπιλιχμάω
zlot concursus,-us m.; congressus,-us m.; comitium,-ii n.; convolatio,-ōnis f.;
conventus,-us m.; ἡ συνδρομή,-ῆς
złagodzenie attenuatio,-ōnis f.; temperatio,-ōnis f.; delenitio,-ōnis f.; mitigatio,-ōnis f.;
mollitio,-ōnis f.; ἡ καταμάλαξις,-εως
złagodzić attenuo, 1,-āvi,-ātum; delenio, 4,-īvi,-ītum; mítigo, 1,-āvi,-ātum; mollio, 4,-
īvi,-ītum; témpero, 1,-āvi,-ātum; καταμαλάσσω
złagodzony attenuatus, 3; mitigatus, 3; mollitus, 3; καταμάλακτος,-ον
złamać confringo, 3,-frēgi,-fractum (defringēre, frangēre); rumpo, 3, rupi, ruptum;
(κατα)κλάω; ῥήγνυμι; θραύω ~ **przysięę** iuramentum violo, 1,-āvi,-ātum; ~
słowo fidem violare
złamanie fractūra-ae f.; fractio,-ōnis f.; ruptūra-ae f.; ruptio,-ōnis f.; ἡ ῥῆξις,-εως; ἡ
κατάκλασις,-εως; ὁ θραυσμός,-οῦ; ὁ ἀγμός,-οῦ
zlamany (re)fractus, 3; κεκλασμένος, 3
złazić descendo, 3,-ndi,-nsum; degredior, 3,-gressus sum; κατέρχομαι; καταβαίνω
złacze claustrum,-i n.; (con)iunctio,-ōnis f.; iunctura,-ae f.; cópula,-ae f.; ἡ συναφή,-
ῆς; ἡ σύναψις, -εως
złączenie coniunctio,-ōnis f.; iunctūra-ae f.; compages,-is f.; ἡ σύζευξις,-εως;
ἡ πήγνυσις,-εως; ἡ συνάφεια,-ας; ἡ σύναψις,-εως; ὁ ἀρμός,-οῦ
złączeniowy claustrālis,-e; (con)iunctīvus, 3; compactīvus, 3; συζευκτικός, 3;
συναπτικός, 3

złączony (con)iugatus, 3; (con)iunctus, 3; coitus, 3; σύναπτος, 3; συναφής,-ές

zło malum,-i n.; malitia,-ae f.; nequitia,-ae f.; pravum,-i n.; právitas,-ātis f.; τὸ κακόν,-οῦ; ἡ κακία,-ας; τὸ ἀδίκημα,-ατος; τὸ φαῦλον,-ου

Malum alienum ne féceris tuum gaudium! Sibi parat malum, qui áleri parat. Tu ne cede malis, sed contra audentior ito! De duōbus malis minus est semper eligendum. Nihil ádeo malum est, quin boni mixtūram hábeat. Vidēre nostra mala non póssumus; álii simul delinquunt, censōres sumus.

złocić auro, 1,-āvi,-ātum; χρυσόω

~ **się** auresco, 3,-cui, -; flavesco, 3, -, -; rutesco, 3, -, -; rútilo, 1,-avi, -; χρυσόομαι

złocień (bot.) Chrysanthēmum,-i n. coronarium; ἡ χάλκη,-ης

złocisty aureatus, 3; auréolus, 3; rútilus, 3; fulvus, 3; χρυσοειδής,-ές

złoczyńca criminātor,-ōris m.; latro,-ōnis m.; malefactor,-ōris m.; nequam m.

(nieodm.); plagarius,-ii m.; ὁ ἀνδραποδιστής,-οῦ; ὁ κακοῦργος,-ου; ὁ κακοποιός, -οῦ

złodziej abactor,-ōris m.; congerro,-ōnis m.; fur,-ris m.; furātor,-ōris m.; latro,-onis f.; raptor,-ōris m.; ὁ κλώψ, κλωπός; ὁ κλέπτῃς,-ου; ὁ ἄρπαξ,-αγος

Cóllige thesaurum, qui gemmas vincit et aurum; tóllere quem fures néqueant nec ródere mures! Occasio facit furem.

złodziejaszek furúncūlus,-i m.; ὁ κλεπτίσκος,-ου

złodziejka fur,-ris f.; furatrix,-icis f.; furúncūla,-ae f.; ἡ κλέπτῃς,-ιδος; ἡ κλέπτρια,-ας

złodziejski furax,-acis; furtíficus, 3; furtīvus, 3; κλεπτικός, 3; κλωπικός, 3

złodziejstwo furtum,-i n.; furtus,-us m.; fúrtulum,-i n.; ἡ κλεπτοσύνη,-ης; ἡ κλωπεία,-ας

złogi concrementum,-i n.; concretio,-ōnis f.; ἡ σύμφυσις,-εως

złom ferralia,-ium n.pl. reicienda; τὰ σιδήρεα,-ων

złorzeczenie improperium,-ii n.; convicium,-ii n.; maledictio,-ōnis f.; maledictum,-i n.; opprobrium,-ii n.; ἡ κακολογία,-ας; ἡ λοιδορία,-ας; βλασφημία,-ας; ὁ ὄνειδισμός,-οῦ; ἡ κατάθεμα, -ατος; ἡ κατάρα,-ας

złorzeczyć abóminor, 1,-ātus sum; calumnior, 1,-ātus sum; convicior, 1,-ātus sum; detestor, 1,-ātus sum; exprobro, 1,-āvi,-ātum; exsecror, 1,-ātus sum; ímprecor, 1,-ātus sum; maledīco, 3,-dixi,-dictum; κακολογέω; βλασφημέω; ὄνειδίζω; καταθεματίζω; καταράομαι; λοιδορέω; βδελύσσω

złościć írrito, 1,-āvi,-ātum; exasperno, 1,-āvi,-ātum; exacerbo, 1,-āvi,-ātum;

παροξύνω; ὀργίζω; (**z. się**) indignor, 1,-ātus sum; irascor, 3, iratus sum; stómachor, 1,-ātus sum; κακώω; ὀργίζομαι; θυμομαχέω; θυμόομαι; χολάω

złość animósitas,-ātis f.; ira,-ae f.; iracundia,-ae f.; indignatio,-ōnis f.; malitia,-ae f.; furor,-ōris m.; právitas,-ātis f.; rabies,-ēi f.; ἡ ὀργή,-ῆς; ὁ παροξυσμός,-οῦ; ὁ θυμός,-οῦ; ἡ κακότης,-ητος; ἡ κακία,-ας

złośliwość iníquitas,-ātis f.; fel, fellis n.; malígnitas,-ātis f.; malitia,-ae f.; malities,-ēi f.; nequitia,-ae f.; ἡ πονηρία,-ας; ἡ κακοήθεια,-ας; ὁ φθόνος,-ου; ἡ

κακότης,-ητος

złóśliwy malignus, 3; malitiōsus, 3; imprōbus, 3; perniciōsus, 3; maléficus, 3; malévolus, 3; pravus, 3; πονηρός, 3; κακοήθης,-ες

Verba prave detorta.

złotnictwo ars,-tis *f.* auraria; ἡ χρυσοποιία,-ας

złotnik aurifex,-ficis *m.*; ὁ χρυσοποιός,-οῦ

złoto aurum,-i *n.*; ὁ χρυσός,-οῦ; τὸ χρυσίον,-ου

Auro loquente nihil pollet quaevis oratio. Auro quaeque ianua pánditur. Non omne, quod nitet, aurum est. Non omne est aurum, quod splendet. Vilius argentum est auro, virtútibus aurum. Montes auri pollicēris. Aurum omnes victā iam pietate colunt.

złoty aureus, 3; auréolus, 3; flavus, 3; fulvus, 3; χρυσοῦς,-ῆ,-οῦν

złowieszczy,-wrogi dirus, 3; fatālis,-e; funestus, 3; infaustus, 3; minax,-acis;

κακοτυχής,-ές; (*znaki wróżebne*) sinister, 3; niger, 3; μέλας, μέλαινα, μέλαν

złoże vena,-ae *f.*; *minēra,-ae *f.*; τὸ μεταλλεῖον,-ου

złożenie 1. (połączenie) compositio,-ōnis *f.*; coniunctio,-ōnis *f.*; collatio,-ōnis *f.*; ἡ σύνθεσις,-εως; **2. (nastawienie np. kości)** coap(ta)tio,-ōnis *f.*; repositio, -onis *f.*; ἡ διάπλασις,-εως; **3. (położenie)** depositio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπόθεσις,-εως; **4. (poskładanie np. ubrania)** complicatio,-ōnis *f.*; συμπλοκή,-ῆς
~ **urzędu** abdicatio,-ōnis *f.*

złożony 1. (połączony) compósitus, 3; coniunctus, 3; σύνθετος,-ον; **2. (o kości)** repósitus, 3; coaptatus, 3; διάπλαστος,-ον; **3. (położony)** depósitus, 3; iácitus, 3; ἀπόθετος,-ον; **4. (o ubranii)** complicatus, 3; σύμπλοκος,-ον

złożyć p. składać

złudny fallax,-acis; illusorius, 3; mendax,-acis; ψευδής,-ές

złudzenie illusio,-ōnis *f.*; hallucinatio,-ōnis *f.*; error,-ōris *m.*; mistificatio,-ōnis *f.*; simulatio,-ōnis *f.*; ἡ παραίσθησις,-εως

złuszczać desquamo, 1,-āvi,-ātum; λεπίζω

złuszczający się desquamātīvus, 3; exfoliatus, 3; λεπιζόμενος, 3

złuszczenie (się) desquamatio,-ōnis *f.*; exfoliatio,-ōnis *f.*; exuviatio,-ōnis *f.*; ἡ λεπίδωσις,-εως

zły 1. (niegodziwy) mal(ign)us, 3; iniquus, 3; impius, 3; imprōbus, 3; nocens,-entis; nequam (*nieodm.*); scelestus, 3; κακός, 3; δεινός, 3; πονηρός, 3; **2.**

(**niepomysłny**) niger, 3; sinister, 3; fatālis,-e; μέλας, μέλαινα, μέλαν; **3.**

(**rozzłoszczony**) iracundus, 3; (ob)iratus, 3; exasperatus, 3; rabiōsus, 3; ὀργίλος, 3

Sunt mala mixta bonis, sunt bona mixta malis. Nihil ádeo malum est, quin boni mixtūram hábeat. Malus fugit lucem ut diábolus crucem.

~ **człowiek** homo turpis; **złe obyczaje** mores corrupti; **zła godzina** hora sinistra;

zła pogoda tempestas adversa; **zła woda** aqua vilíssima; **zła droga** via áspera;

iter difficile; via detérrima; **mieć coś za złe** alqd in malis habēre

zmagać się contendo, 3,-tendi,-tentum; nitor, 3, nisus (nixus) sum; luctor, 1,-ātus sum; ἀγωνίζομαι; ἰσχυρίζομαι

zmanierowany affectatus, 3

zmarły defunctus, 3; denatus, 3; decessus, 3; mórtuus, 3; νεκρός, 3

De mórtuis nil nisi bene. De mórtuis aut nihil, aut bene. Mórtui non mordent.

Leōnem mórtuum etiam cá tuli mordent.

zmarnować dilápido, 1,-āvi,-ātum; díssipo, 1,-āvi,-ātum; oblímo, 1,-āvi,-ātum; perdo, 3,-dídi,-dítum; pessumdo, 1,-dedi,-datum; disicio, 3,-iēci,-iectum; ἀπόλλυμι; διασκορπίζω

zmarnowanie dissipatio,-ōnis f.; pessumdatio,-ōnis f.; ἡ διασκορπισις,-εως; ἡ ἀπώλεια,-ας

zmarszczenie plicatūra-ae f.; rugositas,-ātis f.; ἡ ῥυτίδωσις,-εως; ἡ ῥύσωσις,-εως

zmarszczka 1. (na sukni) plica,-ae f.; ἡ ῥυτίς,-ίδος; **2. (na twarzy)** ruga,-ae f.; ἡ φαρκίς,-ῖδος

zmarszczony plicatus, 3; rugōsus, 3; ῥυσαλέος, 3; ῥυσός, 3; φαρκιδώδης,-ες

zmarszczyć 1. (brwi) corrūgo, 1,-āvi,-ātum; frontem cóntraho, 3,-traxi,-tractum; ῥυτιδόω; **2. (np. suknie)** cómplico, 1,-cui,-catum; ῥυτιδόω

zmartwić afflīgo, 3,-flicxi,-flictum; maestífico, 1,-āvi,-ātum; maerore afficio, 3,-fēci,-fectum; λυπέω; θλιβέω

zmartwienie aerumna,-ae f.; afflictio,-ōnis f.; anxia,-ae f.; angor,-ōris m.; cura,-ae f.; maeror,-ōris m.; molestia,-ae f.; ἡ κατήφεια,-ας; ἡ θλιψις,-εως; ἡ λύπη,-ης; τὸ λύπημα,-ατος

zmartwiony afflictus, 3; anxius, 3; maestus, 3; tristis,-e; λελυπημένος, 3; κατηφής,-ές

zmartwychwstać resurgo, 3,-surrexi,-surrectum (exurgēre); revīvo, 3,-vixi,-victum; ἀνίσταμαι

zmartwychwstały resurrectus, 3; redivīvus, 3; resuscitatus, 3; reanimatus, 3; ἀνάστατος,-ον

zmartwychwstanie resurrectio,-ōnis f.; resuscitatio,-ōnis f.; ἡ ἀνάστασις,-εως

zmarzluch frigibundus,-i m.

zmarznięty gélidus, 3; κρυμώδης,-ες

zmaza mácula,-ae f.; inquinatio,-ōnis f.; inquinamentum,-i n.; τὸ ἀλίσγημα,-ατος; ἡ μίανσις,-εως; τὸ μίασμα,-ατος; ὁ σπίλος,-ου; ἡ μόλυνσις,-εως; ὁ μῶμος,-ου; (nocna) pollutio,-ōnis f.; τὸ ὀνειρώμα,-ατος

zmazać 1. (wytrzeć) détero, 3,-trivi,-tritum; delēo, 2,-ēvi,-ētum; ἐξαλείφω; **2. p. brudzić**

zmazanie 1. (wytarcie) detersio,-ōnis f.; deletio,-ōnis f.; litūra-ae f.; ἡ ἐξάλειψις,-εως; 2.p. **zmaza**

zmaćenie conturbatio,-ōnis f.; ἡ θολερότης,-ητος; ὁ θόρυβος,-ου

zmęczenie (de)fatigatio,-ōnis f.; lassitūdo,-inis f.; languor,-ōris m.; ἡ κόπωσις,-εως; ὁ κάματος,-ου

Levat lassitūdinem etiam labōris mutatio.

zmęczony (de)fatigatus, 3; lassus, 3; κατάπονος,-ον; κατάκοπος,-ον

zmęczyć (de)fatīgo, 1,-āvi,-ātum; (de)lasso, 1,-āvi,-ātum; κόπτω; (**z. się**) deficio, 3,-

fēci,-fēctum; fatīgor, 1,-ātus sum; καταπονέομαι

zmętnienie flocculatio,-ōnis f.; opácitas,-ātis f.; ή θολερότης,-ητος

zmęźniec vírico, 1,-āvi,-ātum; άνδρόομαι

zmiana 1. (zmienienie) alternatio,-ōnis f.; (com)mutatio,-ōnis f.; permutatio,-ōnis f.; modificatio,-ōnis f.; variatio,-ōnis f.; varietas,-ātis f.; versūra-ae f.; ή άλλαγή,-ής; ή μετάθεσις,-εως; τὸ άντάλλαγμα,-ατος; ή μεταβολή,-ής; **2. (kolejność)** vicissitūdo,-īnis f.; vicissitas,-ātis f.; ή έφημερία,-ας; ή τροπή,-ής; τὸ άλλαγμα,-ατος

zmiatać converro, 3,-verri,-versum; σαρόω

zmiażdżenie conquassatio,-ōnis f.; collisio,-ōnis f.; contritio,-ōnis f.; ή σύνθλασις,-εως; ὁ συντριμμός,-οῦ

zmiażdżyć conquasso, 1,-āvi,-ātum; cóntero, 3,-trīvi,-trītum; collīdo, 3,-līsi,-līsum; συνθλάω; συντρίβω; λικμάω

zmiąć trituro, 1,-āvi,-ātum; συμπιέζω

zmieniać (com)mūto, 1,-āvi,-ātum; converto, 3,-verti,-versum; (μετ)άλλάσσω; μεταβάλλω; άμείβω; μετατρέπω; μεταστρέφω; μετατίθημι

Mutatis mutandis. Mens vértitur cum fortūna. Témpora mútantúr nos ét mutámur in illis. Honōres mutant mores, sed raro in meliores.

z. kolor discóloror, 1,-ātus sum; μεταχρωματίζομαι

z. na przemian alterno, 1,-āvi,-ātum; άλλάσσω

z. = urozmaicać vario, 1,-āvi,-ātum; ποικίλλω

z. = przekształcać transformo, 1,-āvi,-ātum; μεταμορφώω

zmiennosc inconstantia,-ae f.; mobílitas,-ātis f.; mutabílitas,-ātis f.; variabílitas,-ātis f.; ή τροπή,-ής; ή άλλακότης,-ητος; ή μεταβολή,-ής

zmienny inconstans,-antis; flexíbilis,-e; móbilis,-e; mutábilis,-e; variábilis,-e; alternus, 3; vagus, 3; μεταβλητός, 3; άσταθής,-ές; μετάθετος,-ον

Amant alterna Camēnae (Musae).

zmierzać contendo, 3-tendi,-tentum (intendēre); peto, 3,-tīvi,-tītum z acc.; tendo, 3, tetendi, tensum (tentum); πορεύομαι

zmierzch crepúsculum,-i n.; decadentia,-ae f.; véspora,-ae f.; ή έσπέρα,-ας; τὸ σκióφως,-ωτος; τὸ κνέφας, κνέφως

zmierzchać (ad)vesperasco, 3,-ravi; έσπέρα γίγνεται

zmieszać (com)miscēo, 2,-miscui,-mixtum; confundo, 3,-fūdi,-fūsum; ímplico, 1,-āvi,-ātum; συγκεράννυμι; συνμείγνυμι; (*zamącić*) conturbo, 1,-āvi,-ātum; θορυβέω; διαταράττω

zmieszanie mixtūra-ae f.; commixtio,-ōnis f.; confusio,-ōnis f.; ή σύγκρασις,-εως ή σύγχυσις,-εως; (*zakłopotanie*) confusio,-ōnis f.; ή σύγχυσις,-εως

zmieszany (com)mixtus, 3; miscellaneous, 3; confūsus, 3; σύγκρατος,-ον; (*zakłopotany*) confūsus, 3; σύγχυτος,-ον

zmieścić continēo, 2,-tinui,-tentum; capio, 3, cepi, captum; comprehendo, 3,-ndi,-nsum; συνέχω; χωρέω

z. się insum,-esse,-fui; χωρέομαι

zmięść p. zmiatać

zmiękczać mácerō, 1, -āvi, -ātum; (e)mollio, 4, -īvi, -ītum; mollífico, 1, -āvi, -ātum;

ἀμαλδύνω; ἐκθηλύνω; μαλάσσω; μαλακύνω

z. człowieka surowego mítigo, 1, -āvi, -ātum; lenífico, 1, -āvi, -ātum; μαλάσσω

zmiękczący molliens, -entis; leniens, -entis; lenitīvus, 3; μαλακτικός, 3

zmięczenie maceratio, -ōnis *f.*; emolitio, -ōnis *f.*; lenitio, -ōnis *f.*; ἡ μάλαξις, -εως; ἡ ἐκθήλυνσις, -εως

zmięczony maceratus, 3; emollītus, 3; mitigatus, 3; mitis, -e; μεμαλαξομένος, 3

zmięknąć mollifio, -fieri, -factus sum; mollesco, 3, -, -; mollior, 4, -ītus sum;

ἐκμαλάσσομαι

zmiłować się miserēor, 2, miser(i)tus sum *alicuius*; οἰκτίρω; ἐλεάω; ἐλεέω

zmizerowany elánguidus, 3; extenuatus, 3; emaciatus, 3; ἀσθενικός, 3

zmniejszać (de)minuo, 3, -minui, -minūtum (comminuēre); (de)minōro, 1, -āvi, -ātum;

módico, 1, -āvi, -ātum; delībo, 1, -āvi, -ātum; tenuo, 1, -āvi, -ātum; ἐλαττονέω;

ἐλαπτώω; μικρύνω; μειόω; ταπεινόω; (**z. się**) decresco, 3, -crēvi, -; μειόομαι

zmniejszenie decrementum, -i *m.*; decrescentia, -ae *f.*; (de)minutio, -ōnis *f.*; diminutio, -ōnis *f.*; minoratio, -ōnis *f.*; reductio, -ōnis *f.*; ἡ μείωσις, -εως

zmniejszony (de)minūtus, 3; minoratus, 3; reductus, 3; μεμειωμένος, 3

zmoczenie madefactio, -ōnis *f.*; ἡ βρέξις, -εως

zmoczony madidatus, 3; mádidus, 3; madefactus, 3; umectatus, 3; ὑγροβαφής, -ές;

βεβρεγμένος, 3

zmora incūbus, -i *m.*; incūbo, -ōnis *m.*; ὁ ἐφιάλτης, -ου

zmowa conspiratio, -ōnis *f.*; coniuratio, -ōnis *f.*; collusio, -ōnis *f.*; ἡ συνεργία, -ας; ἡ

ἐπιβουλή, -ῆς; ἡ συνωμοσία, -ας

zmrok crepúsculum, -i *n.*; τὸ κνέφας, κνέφως

zmrużyć connivēo, 2, -īvi (-ixi); caecutio, 4, -īvi, -ītum; σκαρδαμύσσω

zmurszały cariōsus, 3; σαπρός, 3

zmuszać cogo, 3, coēgi, coactum; súbigo, 3, -ēgi, -actum; ἀναγκάζω; βιάζω;

προσβιάζομαι

z. do uciezki fugo, 1, -āvi, -ātum; φοβέω

zmykać fugio, 3, fugi, fúgitum; φεύγω

zmylić fallo, 3, fefelli, falsum; decipio, 3, -cēpi, -ceptum; delūdo, 3, -lusi, -lūsum;

mentior, 4, -ītus sum; ἀποσφάλλω

zmysł sensus, -us *m.*; τὸ αἰσθητήριον, -ου; ἡ αἴσθησις, -εως

Nihil est in intellectu, quod non antea fuerit in sensu.

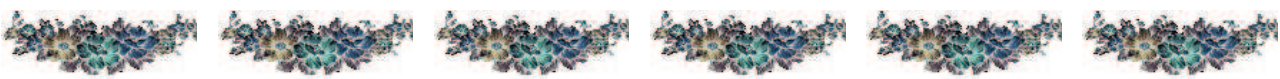
z. dotyku tactio, -ōnis *f.*; tactus, -us *m.*; ἡ ἀφή, -ῆς

z. słuchu audītus, -us *m.*; ἡ ἀκουσις, -εως

z. smaku gustus, -us *m.*; ἡ γεῦσις, -εως

z. węchu odoratio, -ōnis *f.*; olfactio, -ōnis *f.*; olfactus, -us *m.*; ἡ ὄσφρησις, -εως

z. wzroku visus, -us *m.*; ἡ ὄρασις, -εως

być przy zdrowych ~ *mentis compos sum, esse, fui*; **odzyskać zmysły** *me recipio, 3, -cēpi, -ceptum*; **stracić zmysły** *mente déseror, 3, -sertus sum*

zmysłowy *sensuālis, -e*; *αἰσθητικός, 3*; *p. namiętny*

zmyślać *confict(it)o, 1, -āvi, -ātum*; *(con)fābulor, 1, -ātus sum*; *finco, 3, finxi, fictum*;

imāginor, 1, -ātus sum; *(e)mentior, 4, -ītus sum*; *φαντάζω; ματαιώω*

zmyślanie *(con)fabulatio, -ōnis f.*; *mendacium, -ii n.*; *fictio, -ōnis f.*; *imaginatio, -ōnis f.*;

ἡ φαντασία, -ας

zmyślony *fic(tici)us, 3*; *imaginatus, 3*; *φαντασιώδης, -ες*; *πλαστός, 3*

zmywać *deluo, 3, -ui, -ūtum (abluere, eluere)*; *ἐκλούω; ἐκπλύνω*

znachor *circulātor, -ōris m.*; *medicaster, -tris m.*; *praestigitātor, -ōris m.*

znaczący *signíficans, -antis*; *ἐπίσημος, -ον*

znaczek *signículum, -i n.*; *téssera, -ae f.*; *τὸ σημάτιον, -ου*; *(pocztowy) *pittacium, -ii n. cursuale (epistulare)*

znaczenie 1. (sens) *sensus, -us m.*; *significatus, -us m.*; *significatio, -ōnis f.*; *ἡ ἔννοια, -ας*;

τὸ νόημα, -ατος; *ἡ σημασία, -ας*; **2. (powaga)** *auctóritas, -ātis f.*; *dígnitas, -ātis f.*;

pollentia, -ae f.; *potestas, -ātis f.*; *praestantia, -ae f.*; *honor, -ōris m.*; *vis f.*

(niereg.); *ἡ δύναμις, -εως*; *τὸ ἀξίωμα, -ατος*; *ἡ ἀξίωσις, -εως*; *ἡ σπουδή, -ῆς*

znaczny *magnus, 3*; *signíficans, -antis*; *μεγαλειῶς, 3*; *δυνατός, 3*; *ἔνσημος, -ον*;

σημαντικός, 3; *βαρυσήμαντος, -ον*

znaczony *notatus, 3*; *significatus, 3*; *σημαινόμενος, 3*

znaczyć 1. (dawać znaki) *(as)signo, 1, -āvi, -ātum*; *signífico, 1, -āvi, -ātum*; *noto, 1, -āvi, -ātum*;

σημαίνω; *σφραγίζω*; *σημειώω*; **2. (wskazywać)** *índico, 1, -āvi, -ātum*;

σημειώω; *ἐπιδείκνυμι*; **3. (mieć znaczenie)** *pollēo, 2, -ui, -*; *possum, posse, potui*;

valēo, 2, -ui, -; *ἀξιοῦμαι*; *δύναμαι*

znać *novi, novisse (nosse) - od nosco*; *cognosco, 3, -gnōvi, -cógnum*; *scio, 4, -īvi, -ītum*;

ἐπίσταμαι; *ἐπιγιγνώσκω*; *σύννοια*; *οἶδα*; *νοέω*; *γνωρίζω*

nie znać *ignōro, 1, -āvi, -ātum*; *nescio, 4, -īvi, -ītum*; *ἀγνοέω*; *ἀγνώσσω*

znad *desuper z acc.*; *ὑπερθε(v)*

znajdować *invenio, 4, -vēni, -ventum*; *reperio, 4, repperi, repertum*; *nanciscor, 3, -na(n)ctus sum*;

εὐρίσκω; *τυγχάνω*; **(z. się)** *p. być obecnym*

znajomość *cognoscentia, -ae f.*; *cognitio, -ōnis f.*; *notitia, -ae f.*; *notio, -ōnis f.*; *scientia, -ae f.*;

ἡ γνῶσις, -εως

z. rzeczy *competentia, -ae f.*; *ἡ ἐμπειρία, -ας*

znajomy *cógnum, 3*; *notus, 3*; *non ignōtus, 3*; *γνωστός, 3*; *γνώριμος, 3*

znak *insigne, -is n.*; *indicium, -ii n.*; *mácula, -ae f.*; *nota, -ae f.*; *notáculum, -i n.*;

signum, -i n.; *character, -ēris m.*; *spécimen, -inis n.*; *τὸ σῆμα, -ατος*; *τὸ σημείον, -ου*;

τὸ στίγμα, -ατος; *ἡ σφραγίς, -ίδος*; *τὸ χάραγμα, -ατος*;

τὸ τέρας, -ατος; *ἡ κληδών, -όνος*; *ὁ χαρακτήρ, -ῆρος*

z. = oznaka *indicium, -ii n.*; *τὸ σύσημον, -ου*

z. = skinienie *nutus, -us m.*; *τὸ νεῦμα, -ατος*

znakomity clarus, 3; éminens,-entis; egregius, 3; excellens,-entis; exquisītus, 3; illustris,-e; insignis,-e; magníficus, 3; nóbīlis,-e; óptimus, 3; praeclarus, 3; praestans,-antis; primarius, 3; spléndidus, 3; βέλτιστος, 3; ὑπέροχος,-ον; ἄριστος, 3; ἔντιμος,-ον

znaleźć p. znajdować

znamienity éminens,-entis; excellens,-entis; illustris,-e; insignis,-e; praeclarus, 3; ὑπερβάλλων,-ου; ὑπέροχος,-ον; ἐπιφανής,-ές; πρῶτος, 3

znamienny significatīvus, 3; notábīlis,-e; insignis,-e; ἐπίσημος,-ον

znamię mácula,-ae f.; mola,-ae f.; nota,-ae f.; indicium,-ii n.; naevus,-i m.; character,-ēris m.; signum,-i n.; τὸ ἐκκάλυμμα,-ατος; τὸ στίγμα,-ατος; τὸ χάραγμα,-ατος; ὁ χαρακτήρ,-ῆρος

znany notus, 3; manifestus, 3; nóbīlis,-e; famōsus, 3; γνωστός, 3; γνώριμος, 3; ἐπίσημος,-ον

A notiōribus ad ignotiōra.

znany czynić notífico, 1,-āvi,-ātum; ἐπιγνωρίζω

znawca ágnotor,-ōris m.; cógnitor,-ōris m.; *alicuius rei expertus*, -i m.; *alicuius rei perītus*, -i m.; spectātor,-ōris m.; sciens,-ntis m.; ὁ γνώμων,-ονος; ὁ γνώστης,-ου; ὁ σοφιστής,-οῦ

znać się p. dręczyć

znękan afflictus, 3; tormentatus, 3; vexatus, 3; ἐσκυλμένος, 3

znicz 1. (naczynie) focus,-i m. (ignis,-is m.) sacer; **2. (pochodnia)** fax,-cis f.;

ἡ φανή,-ῆς

zniechęcać dehortor, 1, -atus sum; inconcilio, 1, -avi, -atum; spem défero,-férre,-tuli,-lātum; ἀποτρέπω

zniechęcanie dehortatio,-ōnis f.; ἡ ἀπότρεψις,-εως

zniechęcenie defectio,-ōnis f.; defetiscentia,-ae f.; ánimi demissio,-ōnis f.; taedium,-ii n.; ἡ ἀποδυσπέτησις,-εως

zniechęcony defessus, 3; ἀποδυσπετής,-ές

znieczulać obsopio, 4,-īvi,-ītum; ἀναισθητοποιέω

znieczulający anaesthéticus, 3; ἀναισθητικός, 3

znieczulenie compunctio,-ōnis f.; anaesthesia,-ae f.; analgesia,-ae f.; antalgia,-ae f.; ἡ ἀναισθησία,-ας; ἡ κατάνυξις,-εως

zniekształcać deformato, 1,-āvi,-ātum; defingo, 3,-finxi,-fictum; deturpo, 1,-avi, -atum; deprāvo, 1,-āvi,-ātum; καταισχύνω; δυσμορφέω; ἀφανίζω

zniekształcający deformans,-antis; δυσμορφωτικός,-όν

zniekształcenie deformatio,-ōnis f.; malformatio,-ōnis f.; defórmītas,-ātis f.; ἡ δυσμόρφωσις,-εως

zniekształcony deformatus, 3; δύσμορφος,-ον

zniecka (de) improvīso, necopināto, súbito; ἐξαίφνης

zniekawidzoy perōsus, 3; odíbilis,-e; στυγητός, 3; μεμισημένος, 3

zniesienie 1. (z góry na dół) deportatio,-ōnis f.; delatio,-ōnis f.; ἡ καταγωγή,-ῆς; **2.**

- (**wytrzymanie**) *sustinentia, -ae f.*; ἡ καρτέρησις, -εως **3.** (**np. ustawy**) *abolitio, -onis f.*; *abrogatio, -ōnis f.*; *derogatio, -ōnis f.*; ἡ λύσις, -εως
- zniesławiać** *contámino, 1, -āvi, -ātum*; *convicior, 1, -ātus sum*; *calumnior, 1, -ātus sum*; *dedécoro, 1, -āvi, -ātum*; *dehonesto, 1, -āvi, -ātum*; *dehonōro, 1, -āvi, -ātum*; **discrédito, 1, -āvi, -ātum*; *infāmo, 1, -āvi, -ātum* (*diffamare*); *foedo, 1, -āvi, -ātum*; *máculo, 1, -āvi, -ātum*; *témero, 1, -āvi, -ātum*; *turpo, 1, -āvi, -ātum*; ἀτιμῶ; δυσφημέω
- zniesławenie** *diffamatio, -ōnis f.*; *discreditatio, -ōnis f.*; *infamia, -ae f.*; *calumnia, -ae f.*; ἡ ἀτιμία, -ας; ἡ δυσφημία, -ας; ἡ καταλαλία, -ας
- zniesć** p. *znosić*
- zniewaga** *contumelia, -ae f.*; *convicium, -ii n.*; *dédecus, -ōris n.*; *ignominia, -ae f.*; *ignobílitās, -ātis f.*; *insultatio, -ōnis f.*; *calumnia, -ae f.*; ἡ ἀτιμία, -ας; ἡ ὕβρις, -εως; ἡ λύμη, -ης; ἡ λώβη, -ης; ἡ λοιδορία, -ας; (*rzeczy świętej*) *profanatio, -ōnis f.*; ἡ ἀσέβεια, -ας;
- zniewalać 1. (zmuszać)** *cogo, 3, coēgi, coactum*; *violo, 1, -āvi, -ātum*; ἀναγκάζω; βιάζω; **2. (niewolić)** *captīno, 1, -āvi, -ātum*; *compesco, 3, -pescui*; *in servitute* *redigo, 3, -ēgi, -actum*; *servituti subicio, 3, -iēci, -iectum*; αἰχμαλωτεύω; δουλόω; δουλαγωγέω
- znieważać 1. (ubliżać)** *contumelio, 1, -āvi, -ātum*; *calumnior, 1, -ātus sum*; *convicior, 1, -ātus sum*; *funesto, 1, -āvi, -ātum*; ὕβριζω; δυσφημέω; λωβάω; κακολογέω; λοιδορέω; ἀτιμάζω; **2. (hańbić)** *violo, 1, -āvi, -ātum*; *dehonesto, 1, -āvi, -ātum*; αἰσχύνω; βιάζω; **3. (rzecz święta)** *profāno, 1, -āvi, -ātum*; ἀσεβέω
- znieważenie** *contumelia, -ae f.*; *calumnia, -ae f.*; *violatio, -ōnis f.*; ἡ ἀτιμία, -ας; ἡ λοιδορία, -ας; ἡ βλασφημία, -ας; (*rzeczy świętej*) *profanatio, -ōnis f.*; ἡ ἀσέβεια, -ας
- zniewieściaość** *effeminatio, -ōnis f.*; *mollitia, -ae f.*; ἡ ἀπογυναίkowskiς, -εως
- zniewieściaoły** *effeminatus, 3*; *emollītus, 3*; *málacus, 3*; *delicatus, 3*; *muliebris, -e*; τρυφερός, 3; μαλακός, 3; γυναικώδης, -ες
- zniewolenie** *coactio, -ōnis f.*; *violatio, -ōnis f.*; *sérvitus, -ūtis f.*; ἡ δούλωσις, -εως
- zniewolić** p. *zniewalać*
- znikać** *abolesco, 3, -evi, -*; *(e)vanesco, 3, -nui, -*; *dilābor, 1, -lapsus sum*; *disparēo, 2, -ui, -*; δύνω; ματαιόομαι; ἔξαφανίζομαι
- zniknięcie** *disparentia, -ae f.*; *deliquium, -ii n.*; *eclipsis, -is f.*; ὁ ἔξαφανισμός, -οῦ; ἡ ἔξαμαύρωσις, -εως
- znikomość** *fragílitās, -ātis f.*; *vánitās, -ātis f.*; *vílitās, -ātis f.*; ἡ ματαιότης, -ητος; ἡ φαυλότης, -ητος
- zniszczalny** *corruptíbilis, -e*; φθαρτός, 3
- zniszczenie** *corruptio, -ōnis f.*; *extinctio, -ōnis f.*; *exitium, -ii n.*; *excidium, -ii n.*; *deletio, -ōnis f.*; *destructio, -ōnis f.*; *devastatio, -ōnis f.*; *contritio, -ōnis f.*; *intéritus, -us m.*; *strages, -is f.*; *vástitās, -ātis f.*; ἡ ἀπώλεια, -ας; ὁ ὄλεθρος, -ου; ἡ φθορά, -ᾶς; ἡ ἀθέρησις, -εως; τὸ σύντριμμα, -ατος

zniszczony corruptus, 3; delētus, 3; destructus, 3; devastatus, 3; πεφθειρωμένος, 3
zniszczyć p. niszczyć

zniweczyć annihilō, 1, -āvi, -ātum; annullo, 1, -āvi, -ātum; p̄rimo, 3, -ēmi, -emptum;
praeverto, 3, -verti, -versum; ἐξαλείφω; ματαιόω

zniżyć dégrado, 1, -āvi, -ātum; submitto, 3, -mīsi, -missum; κατασμηκρίζω; ταπεινώω

znosić z góry défero, deférre, détuli, delātum; deporto, 1, -āvi, -ātum; κατάγω;
καταφέρω

z. = przynosić cónfero, conférre, cóntuli, collātum; importo, 1, -āvi, -ātum;
προσάγω; προσφέρω

z. = gromadzić cóngero, 3, -gessi, -gestum; cúmulo, 1, -āvi, -ātum; conicio, 3, -iēci, -
iectum; comporto, 1, -āvi, -ātum; cónfero, conférre, cóntuli, collātum; συνάγω;
συμβάλλω; συμφέρω; θησαυρίζω

z. cierpliwie patior, 3, passus sum; perpetior, 3, -pessus sum; supporto, 1, -avi, -
atum; tolero, 1, -āvi, -ātum; ὑπομένω; ἀνέχομαι; ὑποφέρω; καρτερέω; πάσχω;
μακροθυμέω; στέγω

Dum vires annique sinunt, tolerate labores!

z. z wytrwaleścią sustinēo, 2, -tinui, -tentum; súffero, sufférre, sústuli, sublātum
(perférre); obdūro, 1, -āvi, -ātum; persévero, 1, -āvi, -ātum; p̄rpetior, 3, -pessus sum;
διακαρτερέω

Perfer et obdūra - dolor hic tibi próderit olim.

z. z przykrością moleste (aegre) fero, férre, tuli, lātum; μοχθέω

Quod male fers, assuesce: feres bene.

z. krzywdę iniuriam sustinēo, 2, -tinui, -tentum; κακοπονέομαι

z. np. ustawę abolēo, 2, -ēvi, -ītum; annullo, 1, -āvi, -ātum; ábrogo, 1, -āvi, -ātum
(derogare); removēo, 2, -mōvi, -mōtum; demolior, 4, -ītus sum; dissolvo, 3, -solvi, -
solūtum; tollo, 3, sústuli, sublātum; (ὑπο)λύω; ἀκυρόω

Lex posterior déroga legi priori.

znoszenie p. zniesienie

znośny (sup)portábilis, -e; passábilis, -e; patíbilis, -e; tolerábilis, -e; levis, -e;

ἀνασχετός, 3; ἀνεκτός, 3; φορητός, 3

znowu dénuo, íterum, rursum, rursus, de íntegro, porro, etiam; πάλιν; αὔ; αὔτις; ἀνά

znój labor, -ōris *m.*; sudor, -ōris *m.*; ὁ μόχθος, -ου; ὁ πόνοσ, -ου; ὁ κάματος, -ου

znudzenie naúsēa, -ae *f.*; fastidium, -ii *n.*; taedium, -ii *n.*; molestia, -ae *f.*; ἡ
βδελυγμία, -ας

znudzić nauseo, 1, -āvi, -ātum; βδελύσσομαι

znużenie (de)fatigatio, -ōnis *f.*; languitūdo, -īnis *f.*; lassitūdo, -īnis *f.*; languor, -ōris *m.*; ὁ
μόχθος, -ου; ἡ κόπωσις, -εως

znużony defatigatus, 3; lassus, 3; (de)fessus, 3; κατάκοπος, -ον; κατάπονος, -ον

znużyć (de)fatīgo, 1, -āvi, -ātum; (de)lasso, 1, -āvi, -ātum; *alqm* conficio, 3, -fēci, -
fectum; κατακόπτω; ἐκκάμνω

zobaczyć p. widzieć

zobojętniać *neutralīso, 1, -āvi, -ātum; οὐδετερόω

zobojętniały apáthicus, 3; apathéticus, 3; ἀπαθος, -ον
zobojętnienie 1. (apatia) apathia, -ae *f.*; neutrum, -i *n.*; ἡ ἀπάθεια, -ας; **2.**
(neutralizacja) neutralisatio, -ōnis *f.*; ἡ οὐδετέρωσις, -εως; **3. (z. uczuciowe)**
dementia, -ae *f.* (rigíditas, -ātis *f.*) affectīva; ἡ κατάψυξις, -εως
zobowiązać p. zobowiązująć
zobowiązanie obligatio, -ōnis *f.*; obsequium, -ii *n.*; officium, -ii *n.*; contractus, -us *m.*;
nexum, -i *n.*; ἡ λατρεία, -ας; ἡ λειτουργία, -ας; ὁ σύνδεσμος, -ου
zobowiązany obligatus, 3; obnoxius, 3; σύνδεσμος, -ον
zobowiązująć auctoro, 1, -āvi, -ātum; astringo, 3, -strinxi, -strictum; (de)vincio, 4, -
vinxi, -vinctum (constringēre); óbligō, 1, -āvi, -ātum; ἐκδεσμῶ; ἐγγυάω; **(z. się)**
instípulor, 1, -ātus sum; spondēo, 2, -ndi, -nsum; compromitto, 3, -mīsi, -missum;
pollicēor, 2, -itus sum; ἐπαγγέλλομαι; ὁμολογέω; ὑπισχνέομαι
z. się przysięgå iureiurando me obstringo, 3, -strinxi, -strictum; ὀρκόομαι;
ὀρκωμοτέω
zodiak signifer, -i *m.* caeli (orbis); zodiacus, -i *m.*; ὁ ζῳδιακός, -οῦ
Koziorożec Capricornus, -i *m.*; ὁ Αἰγόκερος, -ωτος
Wodnik Aquarius, -ii *m.*; ὁ Ὑδροχοῦς, -οῦ
Ryby Pisces, -ium *m.pl.*; οἱ Ἰχθύες, -ων
Baran Aries, -etis *m.*; ὁ Ἄρνεῖος, -ου
Byk Taurus, -i *m.*; ὁ Ταῦρος, -ου
Bliźnięta Gémini, -ōrum *m.pl.*; οἱ Δίδυμοι, -ων
Rak Cancer, -cri *m.*; ὁ Καρκίνος, -ου
Lew Leo, -ōnis *m.*; ὁ Λέων, -οντος
Panna Virgo, -īnis *f.*; ἡ Παρθένος, -ου
Waga Libra, -ae *f.*; ὁ Στατήρ, -ῆρος; ὁ Σταθμός, -οῦ
Skorpion Scorpio, -ōnis *m.*; ὁ Σκορπίος, -ου
Strzelec Sagittarius, -ii *m.*; ὁ Τοξευτήρ, -ῆρος
zolzy (med.) scróphula, -ae *f.*; ὁ κραῦρος, -ου
zoofilia zoophilia, -ae *f.*; sodomia, -ae *f.*; ἡ ζῳοφιλία, -ας
zoologia zoologia, -ae *f.*; ἡ ζῳολογία, -ας
zoologiczny zoológicus, 3; bestiarius, 3; ζῳολογικός, 3
zorganizować órdino, 1, -āvi, -ātum; (prae)paro, 1, -āvi, -ātum (apparare); constituo, 3, -
ui, -ūtum; ínstruo, 3, -xi, -ctum; ὀργανῶ; ὀργανίζω
zorganizowany constitūtus, 3; instructus, 3; ordinatus, 3; (ap)paratus, 3;
ὀργανωμένος, 3
zorca aurōra, -ae *f.*; antelucanum, -i *n.*; dilúculum, -i *n.*; ἡ ἠῶς, ἠοῦς
z osobna separātim; κατ'ἰδίαν; ἰδί
zostawać p. pozostawać
zostawiać p. opuszczająć
z pewnością profecte; ἀκριβῶς

zranić p. ranić

zranienie vulneratio,-ōnis *f.*; τὸ τραῦμα,-ατος

zraniony laesus, 3; saucius, 3; vulneratus, 3; τετρωμένος, 3

zrastać się concreresco, 3,-crēvi,-crētum; coalesco, 3,-alui; cohaeresco, 3,-haesi;
συμφύομαι

zrastanie 1. (zabliźnianie) obliteratio,-ōnis *f.*; cicatricatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπούλωσις, -
εως; **2. (współrośnięcie)** coalescentia,-ae *f.*; concretio,-ōnis *f.*; cohaesio,-ōnis *f.*;
ἡ σύμφυσις,-εως

zraszać aspergo, 3,-spersi,-spersum (conspargere); irriigo, 1,-āvi,-ātum; irrōro, 1,-āvi,-
ātum; δροσίζω; βρέχω

zraszanie aspersion,-ōnis *f.*; irrigatio,-ōnis *f.*; irroratio,-ōnis *f.*; ὁ δροσισμός,-οῦ

zraz (med.) lobus,-i *m.*; τὸ ἔνθεμα,-ατος

zrazik (med.) ácinus,-i *m.*; lóbŭlus,-i *m.*; τὸ ἐνθέμιον,-ου

zrazać abalieno, 1,-āvi,-ātum; offendo, 3,-fendi,-fensum; ἀποτρέπω

zrąb 1. (med.) interstitium,-ii *n.*; stroma,-atis *n.*; τὸ στρῶμα,-ατος; **2. (baza)**

fundamentum,-i *n.*; basis,-is *f.*; ἡ βάσις,-εως; τὸ θεμέλιον,-ου

zredukowany reductus, 3; κατάγωγος,-ον

zresztą cétero, ceteroqui(n), céterum, de cétero; λοιπόν

zrezygowany demissus, 3; ἄπαθος,-ον

zręczność agilitas,-ātis *f.*; dextéritas,-ātis *f.*; hábilitas,-ātis *f.*; peritia,-ae *f.*; sollertia,-ae
f.; ἡ εὐθιξία,-ας; ἡ εὐχειρία,-ας; ἡ ἐντρέχεια,-ας

zręczny ágilis,-e; cállidus, 3; dexter, 3; hábilis,-e; sollers,-ertis; ἴδρις,-ιος;

ἐντρεχής,-ές; ἐπίτροχος,-ον; κοῦφος, 3

zrobić p. czynić

zrodzić p. rodić

zrodzony (prog)natus, 3; γεννητός, 3

zrogowacenie cornificatio,-ōnis *f.*; ἡ κεράτωσις,-εως

zrogowaciale cornifactus, 3; κερατινός, 3

zropiałe purulentus, 3; ἔμπυος,-ον

zropienie purulentia,-ae *f.*; empyēsis,-is *f.*; ἡ ἐμπύησις,-εως

zrosić p. zraszać

zrosnąć się p. zrastać

zrost adhaesio,-ōnis *f.*; accretio,-ōnis *f.*; coalescentia,-ae *f.*; concrescientia,-ae *f.*;
concretio,-ōnis *f.*; ἡ σύμφυσις,-εως

zroszenie aspersion,-ōnis *f.*; irroratio,-ōnis *f.*; irrigatio,-ōnis *f.*; ὁ δροσισμός,-οῦ

zrośnięcie p. zrost

zrośnięty concrētus, 3; σύμφυτος,-ον

zrozpaczony desperatus, 3; ἀνέλπιστος,-ον

zrozumiałe comprehensibīlis,-e; clarus, 3; captábilis,-e; cognóbilis,-e; intellegibīlis,-
e; luculentus, 3; ἐπινοητός, 3; ἀλώσιμος, 3; κατανοητός, 3; καταληπτός, 3;
εὐνοητός, 3

zrozumieć p. rozumieć

zrozumienie (ap)prehensio,-ōnis f.; apprehendentia,-ae f.; comprehendentia,-ae f.; ἡ σύνεσις,-εως; ἡ κατάλημμα,-ατος; ἡ κατάληψις,-εως; ἡ ἐπίνοια,-ας; ἡ εὖνοια,-ας; ἡ φρόνησις,-εως

zrównać adaequo, 1,-āvi,-ātum; ἰσώω

z. = spłaszczać *nívelo, 1,-āvi,-ātum; (com)plano, 1,-āvi,-ātum; πλατῶω

zrównanie adaequatio,-ōnis f.; ἡ ἴσωσις,-εως; (*spłaszczenie*) *nivelatio,-ōnis f.; planatio,-ōnis f.; ἡ πλάτωσις,-εως

z. dnia z nocą aequinoctium,-ii n.; ἡ ἰσημερία,-ας

zrównoważenie aequabílitás,-ātis f.; ἡ ἰσοκρατία,-ας

zrównoważony aequilibratus, 3; adaequatus, 3; aequus, 3; placatus, 3; ἰσοκρατής,-ές; ἰσοκλινής,-ές

zróżnicować diversífico, 1,-āvi,-ātum; distinguo, 3,-stinxi,-stinctum; διαφέρω

zróżnicowanie differentia,-ae f.; distinctio,-ōnis f.; différéntias,-ātis f.; ἡ διαφορά,-ᾶς

zrujnowany destructus, 3; dirūtus, 3; eversus, 3; κατάπτωκος,-ον

zryw coortus,-us m.; ἡ ἐκπήδησις,-εως

zrywać devello, 3,-velli,-vulsum; decerpo, 3,-cerpsi,-cerptum; τίλλω; δρέπω

z. np. układ dirumpo, 3,-rūpi,-ruptum; διακόπτω

z. się coorior, 4, coortus sum; exsulto, 1,-āvi,-ātum; ἐκπηδάω

~ **z kimś** me abrumpo, 3,-rūpi,-ruptum

zrządzenie providentia,-ae f.; dispositio,-ōnis f.; ἡ πρόνοια,-ας

z. boskie voluntas,-ātis f. Dei; ἡ αἴσα,-ης; ἡ μοῖρα,-ας

z. losu casus,-us m. fortunāe; fatum,-i n.; ἡ τύχη,-ης

zrzec się p. zrzekać się

zrzeczenie się (*np. urzędu*) abdicatio,-ōnis f.; renuntiatio,-ōnis f.; *ab aliqua re* decessio,-ōnis f.; ἡ ἀπόθεσις,-εως; ἡ ἀπόστασις,-εως

zrzekać się me ábdico, 1,-āvi,-ātum; renuntio, 1,-āvi,-ātum; *de aliqua re* decēdo 3,-cessi,-cessum; repudio, 1,-āvi,-ātum; ἀφίσταμαι

zreszać p. gromadzić

zrzeszenie associatio,-ōnis f.; consociatio,-ōnis f.; coetus,-us m.; grex,-gis m.;

societas,-ātis f.; sodálitás,-ātis f.; consortium,-ii n.; ἡ ἔταιρία,-ας; ἡ κοινωνία,-ας

zrzędlivy austerōsus, 3; austērus, 3; querulentus, 3; morōsus, 3; senius, 3;

splenéticus, 3; δύσκολος,-ον; σκολιός, 3; μεμψίμοιρος,-ον

zrzucać 1. (z góry) deicio, 3,-iēci,-iectum; deruo, 3,-rui,-rūtum; praecipito, 1,-avi,-atum; καταβάλλω; καθίημι; καταρρίπτω; κατακρημνίζω; **2. (z siebie)**

remolior, 4,-ītus sum; ἐκβάλλω; **3. (z szat)** demánico, 1,-āvi,-ātum; vestem pōno, 3,-sui,-situm; ἐκδύνω

zsiadać descendo, 3,-ndi,-nsum; καταβαίνω

zstąpić degredior, 3,-gressus sum; descendo, 3,-ndi,-nsum; devenio, 4,-vēni,-ventum; κατέρχομαι; καταβαίνω

zstępowanie descensio, -ōnis f.; ἡ κατάβασις, -εως

zsuwać détraho, 3, -traxi, -tractum; demovĕo, 2, -mōvi, -mōtum; κατάγω

zsyłać demitto, 3, -mīsi, -missum; deporto, 1, -āvī, -ātum; relĕgo, 1, -āvī, -ātum;

καταπέμπω

~ **na wygnanie** exilio afficio, 3, -fēcī, -fectum; aquā et igni intĕrdico, 3, -dixi, -dictum

zsyłka deportatio, -ōnis f.; exilium, -ii n.; ἡ πομπή, -ῆς

zszycie consutio, -ōnis f.; sutūra-ae f.; ἡ συρραφή, -ῆς

zszywać consārcino, 1, -āvī, -ātum; consuo, 3, -sui, -sūtum; συρράπτω

zubażać aporio, 1, -āvī, -ātum; exsumptuo, 1, -āvī, -ātum; paúpero, 1, -āvī, -ātum; ad paupertatem rédigo, 3, -ēgi, -actum; πτωχίζω

zubożec impaúpero, 1, -āvī, -ātum; ad inopiam (paupertatem, egestatem) rédigor, 3, -actus sum; πτωχίζομαι

zuchwalec audax, -acis m.; árrogans, -antis m.; ínsolens, -entis m.; ὁ ὕβριστής, -οῦ; ὁ τολμητής, -οῦ

zuchwalstwo 1. (ryzykanctwo) audacia, -ae f.; petulantia, -ae f.; temérĭtas, -ātis f.; ὁ θάρσος, -εος; ἡ τόλμα, -ης; ὁ κίνδυνος, -ου; **2. (bezczelność)** arrogania, -ae f.; insolentia, -ae f.; impertinentia, -ae f.; procácĭtas, -ātis f.; superbia, -ae f.; ἡ ὕβρις, -εως; ἡ ἀσέλγεια, -ας; ἡ ἀτασθαλία, -ας; ὁ κόρος, -ου; τὸ ὑπέρβιον, -ου

zuchwały 1. (ryzykancki) audax, -acis; temerarius, 3; pétulans, -antis; τολμηρός, 3; θαρσελέος, 3; κινδυνευτικός, 3; **2. (bezczelny)** árrogans, -antis; impértinens, -entis; ínsolens, -entis; impūdēns, -entis; importūnus, 3; procax, -acis; superbus, 3; ὕβριστος, 3; ἀτάσθαλος, -ον; ὑπερήφανος, -ον; ἀσέλγειος, -ον

Victoria naturā ínsolens et superba est.

zupa ius, iūris n.; iúsculum, -i n.; sorbitio, -ōnis f.; ὁ ζωμός, -οῦ

zupelnie complēte, íntegre, omnímodo, perfecte, totáliter; παντάπασι; πάνυ; καθόλου

zupelny complētus, 3; ínteger, 3; plenus, 3; totālis, -e; totus, 3; universus, 3; σύπας, -πασα, -παν; ὅλος, 3; ὀλόκληρος, -ον

zużycie absumptio, -ōnis f.; attritio, -ōnis f.; detritio, -ōnis f.; consumptio, -ōnis f.; consummatio, -ōnis f.; ἡ ἀποτριβή, -ῆς; ἡ ἀπανάλωσις, -εως; ἡ κατάτριψις, -εως; ἡ ἀπόχρησις, -εως

zużyć absumo, 3, -sumpsi, -sumptum (consumĕre); détero, 3, -trĭvi, -trĭtum; abūtor, 3, -usus sum; *alqa re* pérfruo, 3, -fructus sum; ἀναλίσκω; δαπανάω; κατατρίβω

zużytkować *utilĭso, 1, -āvī, -ātum; *alqa re* utor, 3, usus sum; καταχράομαι; ἀναλώω

zużyty absumptus, 3; detrĭtus, 3; consumptus, 3; κατάτριβος, -ον; τρυχηρός, 3; σαπρός, 3

zwabiać p. nęcić

zwada lis, litis f.; discordia, -ae f.; altercatio, -ōnis f.; rixa, -ae f.; ἡ ἔρις, -ιδος; ἡ φιλονεικία, -ας

zwałać (*przewracać*) demolior, 4, -ītus sum; deruo, 3, -rui, -rūtum; deicio, 3, -iēcī, -iectum; destruo, 3, -struxi, -structum; καταρρίπτω

zwalczać conflictor, 1, -ātus sum; debello, 1, -āvi, -ātum; deproelior, 1, -ātus sum; oppugno, 1, -āvi, -ātum; persequor, 3, -secūtus sum; revinco, 3, -vīci, -victum; πορθέω; καταπολεμέω

~ **blędy** vitia insector, 1, -ātus sum (domo, 1, -ui, -itum)

zwalisko ruinae, -arum *f.pl.*; parietīnae, -arum *f.pl.*; τὸ κατάπτωμα, -ατος

zwalniać 1. (np. kroku) (re)tardo, 1, -āvi, -ātum; (ἐπι)βραδύνω; **2. (rozluźniać)** absolvo, 3, -solvi, -solūtum; exónero, 1, -āvi, -ātum; debílito, 1, -āvi, -ātum; dispenso, 1, -āvi, -ātum; imminuo, 3, -nui, -ūtum; ἀπολύω; ἐπιλύω; ἀνίημι; **3. (uwalniać)** líbero, 1, -āvi, -ātum *z abl.*; dimitto, 3, -mīsi, -missum; ἐλευθερώω; **4. (z pracy)** dimitto, 3, -mīsi, -missum; ἐκπέμπω

zwał cúmūlus, -i *m.*; agger, -ēris *m.*; ὁ σωρός, -οῦ

zwany appellatus, 3; dictus, 3; nominatus, 3; κλητός, 3; ὀνομασμένος, 3

zwapniały calcinatus, 3;

zwapnienie calcificatio, -ōnis *f.*

~ **tętnic** arteriarum duritia, -ae *f.*; arteriosclerōsis, -is *f.*

zwarcie oclusio, -onis; concursus, -us *m.*; ἡ σύννερξις, -εως; ἡ σύγκλεισις, -εως

zwariować demento, 1, -āvi, -ātum; insanio, 4, -īvi, -ītum; delīro, 1, -āvi, -ātum; insānum fio, fieri factus sum; mente capior, 3, captus sum; μαίνομαι

zwartość compactio, -ōnis *f.*; condensatio, -ōnis *f.*; consolidatio, -ōnis *f.*; dénsitas, -ātis *f.*; ἡ μετοχή, -ῆς; ἡ ἀμαλακιστία, -ας

zwarty compactus, 3; concrētus, 3; confertus, 3; condensatus, 3; consolidatus, 3; coactus, 3; artus, 3; ἀμάλακτος, -ον

zważać attendo, 3, -tendi, -tentum; consídero, 1, -avi, -atum; delíbero, 1, -avi, -atum; respicio, 3, -spexi, -spectum; ἐπισκέπτομαι; βλέπω

zwałpić despēro, 1, -āvi, -ātum; spem perdo, 3, -dīdi, -dītum; ánimo cóncido, 3, -cidi, -; ἀνελπίζω

zwałpienie desperatio, -ōnis *f.*; ánimo defectio, -ōnis *f.*; ὁ ἀνελπισμός, -οῦ

zwęglenie carbonisatio, -ōnis *f.*; ἡ ἀνθράκωσις, -εως

zwęglić *carbonīso, 1, -āvi, -ātum; carbonem facio, 3, feci, factum; ἀνθρακεύω

zwęglony carbonisatus, 3; ἡνθρακευμένος, 3

zweźać angusto, 1, -āvi, -ātum; coarto, 1, -āvi, -ātum; cóntraho, 3, -traxi, -tractum; atténuo, 1, -āvi, -ātum; restringo, 3, -strinxi, -strictum; στενύω

zweżenie (co)artatio, -ōnis *f.*; angustiae, -arum *f.pl.*; strictūra, -ae *f.*; contractio, -ōnis *f.*; ἡ στένωσις, -εως; τὸ στένωμα, -ατος

zwiadowca explorātor, -ōris *m.*; speculātor, -ōris *m.*; investigātor, -ōris *m.*; ὁ ἐπόπτης, -ου; ὁ κατάσκοπος, -ου

zwiadować (an)nuntio, 1, -āvi, -ātum (praenuntiare); índico, 1, -āvi, -ātum; monēo, 2, -ui, -itum; προμαρτυρέομαι; ἀγγέλλω

zwiadowanie (an)nuntiatio, -ōnis *f.*; ἡ ἀγγελία, -ας

zwiadun annuntiātor, -ōris *m.*; (prae)nuntius, -ii *m.*; praeco, -ōnis *m.*; ὁ ἄγγελος, -ου; ὁ κήρυξ, -υκος; ὁ πρόδρομος, -ου; ὁ καταγγελεύς, -έως

zwiadunka (an)nuntiatrix,-icis *f.*; ἡ ἄγγελος,-ου

związanie constrictio,-ōnis *f.*; colligatio,-ōnis *f.*; convincio,-ōnis *f.*; iunctūra-ae *f.*;

nexus,-us *m.*; obligatio,-ōnis *f.*; ὁ συνδεσμός,-οῦ; ἡ ἀφή,-ῆς

związany coniugatus, 3; coniunctus, 3; colligatus, 3; connexus, 3; obligatus, 3;

σύνδετος,-ον

związek cohaerentia,-ae *f.*; colligatio,-ōnis *f.*; *combinatio,-ōnis *f.*; coniunctio, -onis

f.; connexio,-ōnis *f.*; (con)nexus,-us *m.*; cōpula,-ae *f.*; vīnculum,-i *n.*; nodus,-i *m.*;

ὁ συνδεσμός,-οῦ; ἡ συνάφεια,-ας; ἡ σύναψις,-εως

z. małżeński connubium,-ii *n.*; matrimonium,-ii *n.*; ἡ σύζευξις,-εως; ὁ γάμος,-ου;

ὁ συνδυασμός,-οῦ

z. chemiczny combinatio,-ōnis *f.*; ὁ συνδυασμός,-οῦ

z. państw confoederatio,-ōnis *f.*; ἡ συμμαχία,-ας

z. zawodowy syndicatus,-us *m.*; opíficum collegiorum foedus,-ēris *n.* (consociatio, societas); τὸ συνδικάτον,-ου

z. = zrzeszenie associatio,-ōnis *f.*; consociatio,-ōnis *f.*; confoederatio,-ōnis *f.*;

consortium,-ii *n.*; coetus,-us *m.*; societas,-ātis *f.*; sodálitas,-ātis *f.*; ἡ ἔνωσις,-εως;

ἡ κοινωνία,-ας

z. = relacja relatio,-ōnis *f.*; ἡ σχέσις,-εως

związkowy (*państwo*) foederālis,-e; συμμαχικός, 3; (*zawodowy*) syndicālis,-e;

sociālis,-e; σύνδικος,-ον

związywać coniungo, 3,-iunxi,-iunctum; connecto, 3,-nexui,-nexum; constringo, 3,-

strinxi,-strictum; cōlligo, 1,-āvi,-ātum (obligare); convincio, 4,-vinxi, -vinctum;

fascio, 4, -īvi, -ītum; nodo, 1, -avi, -atum; vīnculo, 1, -avi, -atum; συνδέω;

συζεύγνυμι

zwichnąć extorquēo, 2,-torsi,-tortum; luxo, 1,-āvi,-ātum; ἐκπηδάω; ἔξαρθρῶ

zwichnięcie (e)luxatio,-ōnis *f.*; etortio,-ōnis *f.*; ἡ ἔγκλισις,-εως; ἡ ἔξάρθρησις, -

εως

zwichnięty luxatus, 3; etortus, 3; ἐκπαλής,-ές; ἔξαρθρος,-ον

zwiadzać péragro, 1,-āvi,-ātum; (per)lustrō, 1,-āvi,-ātum; visīto, 1,-āvi,-ātum;

(con)vīso, 3, visi, visum (invisēre); ἐπισκοπέω

zwiadanie visitatio,-ōnis *f.*; lustratio,-ōnis *f.*; ἐπισκοπή,-ῆς

zwierciadło spēculum,-i *n.*; τὸ ἔσοπτρον,-ου

zwierzać się confitēor, 2,-fessus sum; arcana revēlo, 1,-āvi,-ātum; ἔκφημι; ὁαρίζω

zwierzchnictwo auctōrītas,-ātis *f.*; magistratus,-us *m.*; potestas,-ātis *f.*; dominatus,-us

m.; superiōrītas,-ātis *f.*; hegemonia,-ae *f.*; ἡ ἡγεμονία,-ας; ἡ ὑπεροχή,-ῆς

zwierzchnik magister,-tri *m.*; moderātor,-ōris *m.*; praefectus,-i *m.*; *alicuius rei*

praepósitus,-i *m.*; superior,-ōris *m.*; patrōnus,-i *m.*; ἡ ἡγεμών,-όνος; ὁ ἄρχων,-

οντος; ὁ ὑπέροχος,-ου

zwierzenie confessio,-ōnis *f.*; ὁ ὁαρισμός,-οῦ; ἡ φήμη,-ης

zwierzę animal,-alis *n.*; τὸ ζῷον,-ου; (*dzikie*) bestia,-ae *f.*; bēlua,-ae *f.*; fera,-ae *f.*;

ferāmen,-īnis *n.*; ὁ θήρ, θηρός; τὸ θηρίον,-ου; (*pociągowe*) iumentum,-i *n.*; τὸ

ζυγουλκόν,-οῦ

zwierzęcy animālis,-e; ferīnus, 3; θήρειος, 3

zwierzyć się confiteor, 2,-fessus sum; ἔκφημι; ὀαρίζω

zwierzyniec bestiarium,-ii n.; vivarium,-ii n.; τὸ θηριοτήριον,-ου

zwieszać się pendēo, 2, pependi, -; κατακρεμάννυμαι

zwietrzeć evansco, 3,-nui, -; ματαιόομαι; μωραίνομαι

zwieźć p. zwozić

zwiędły má(r)cidus, 3; maránticus, 3; fláccidus, 3; μεμαραινωμένος, 3

zwiędnąć p. więdnąć

zwiędnięcie marcídītas,-ātis f.; ἡ μάρανσις,-εως

zwiększać p. powiększać

zwięzły compactus, 3; conscius, 3; brevis,-e; lapidarius, 3; summarius, 3;

στρογγύλος, 3; σύντομος,-ον

Brevis esse labōro, obscurius fio.

zwijać (con)volvo, 3,-volvi,-volūtum (involvĕre, revolvĕre); cōlligo, 3,-lēgi,-lectum;

contorquĕo, 2,-torsi,-tortum; καριδόω; πτύσσω; ἔλίσσω

zwilżać húmido, 1,-āvi,-ātum; imbuo, 3,-ui,-ūtum; madefacio, 3,-fĕci,-factum; irrōro,

1,-āvi,-ātum; irrigo, 1,-āvi,-ātum; tingo, 3, tinxī, tinctum; umecto, 1,-āvi,-ātum;

udo, 1,-āvi,-ātum; δεύω; (ἀφ)ὑγραίνω; βρέχω

zwilżenie (h)umefactio,-ōnis f.; madefactio,-ōnis f.; ἡ ὑγρανσις,-εως

zwilżony madefactus, 3; ríguus, 3; udus, 3; ὑγρός, 3

zwinieć involutio,-ōnis f.; convolutio,-ōnis f.; ἡ ἐλίκη,-ης; ἡ ἔλιξ,-ικος

zwinność agílītas,-ātis f.; facílītas,-ātis f.; ἡ κουφότης,-ητος

zwinny ágīlis,-e; hábīlis,-e; expeditus, 3; fácīlis,-e; málacus, 3; γναμπτός, 3;

κοῦφος, 3; σκίναξ,-ακος

zwiotczały atónicus, 3; fláccidus, 3; laxis, 3; ἄτονος,-ον

zwiotczenie atonia,-ae f.; lácītas,-ātis f.; relaxatio,-ōnis f.; fláccītas,-ātis f.; ἡ ἀτονία,-

ας; ἡ ἐκθήλυνσις,-εως

zwiseć dependēo, 2, pendi, - , (pendĕre); ἐκκρέμαμαι

zwisający (de)pendens,-entis; pendūlus, 3; ἐκκρεμής,-ές

zwisanie dependentia,-ae f.; ὁ κρεμασμός,-οῦ

zwitek rótula,-ae f.; fascícūlus,-i m.; glomus,-i m.; τὸ στροβίλιον,-ου; τὸ εἶλημα,-ατος

zwlekać 1. (spóźniać się) tardo, 1,-āvi,-ātum; χρονίζω; ὀψίζω; **2. (ociągać się)**

cunctor, 1,-ātus sum; pígritor, 1,-ātus sum; tricolor, 1,-ātus sum; μίμνω; ὀκνέω; **3.**

(opóźniać) cesso, 1,-āvi,-ātum; βραδύνω; **4. (zatrzymywać się gdzieś)**

(de)moror, 1,-ātus sum; μιμνάω; (δια)μένω; παροικέω; **5. (tracić czas)** tempus

tero, 3, trivi, tritum; τρίβω

zwlekanie cunctatio,-ōnis f.; dilatio,-ōnis f.; tardatio,-ōnis f.; ἡ ἀναβολή,-ῆς; ἡ

ἀναμονή,-ῆς

zwłaszcza imprīmis, ante omnia, máxime, praecipue, speciáliter; μάλιστα; ἰδιαίτερον

~ **że** praesertim cum; μάλιστα ὅτι

zwłoka dilatio, -ōnis *f.*; mora, -ae *f.*; retardatio, -ōnis *f.*; commoratio, -ōnis *f.*; cessatio, -ōnis *f.*; dilatio, -ōnis *f.*; prolatio, -ōnis *f.*; intercapēdo, -īnis *f.*; ἡ ἀνάθεσις, -εως; ἡ ἀναβολή, -ῆς

zwłoki cadaver, -ēris *n.*; τὸ κῶλον, -ου; τὸ πτῶμα, -ατος; τὸ σῶμα, -ατος

zwłóknienie fibrōsis, -is *f.*; ἡ φίβρωσις, -εως

zwodniczy fallax, -acis; delusorius, 3; sedūcens, -entis; deceptorius, 3; dolōsus, 3; mendax, -acis; sūbdolus, 3; ἀπατηλός, 3; κίβδηλος, 3; πλάνος, 3; δόλιος, 3; σφαλερός, 3

zwodzenie fallacia, -ae *f.*; deceptio, -ōnis *f.*; delusio, -ōnis *f.*; seductio, -ōnis *f.*; ἡ ἀπάτη, -ης; ἡ ἐμπαιγμονή, -ῆς

zwodziciel delūsor, -ōris *m.*; deceptor, -ōris *m.*; seductor, -ōris *m.*; fallax, -acis *m.*; ὁ φρεναπάτης, -ου; ὁ πλάνος, -ου

zwodzić decipio, 3, -cēpi, -ceptum; circumdūco, 3, -duxi, -ductum (seducēre); fallo, 3, fefelli, falsum; delūdo, 3, -lusi, -lūsum (illudēre); mistífico, 1, -āvi, -ātum; símulo, 1, -āvi, -ātum; σφάλλω; πλανάω; (φρεν)ἀπατάω; δελεάζω

zwojowy gangliaris, -e; gangliōnicus, 3; gangliōsus, 3; convolutīvus, 3; ἐλικτός, 3; ἐλικώδης, -εσ

zwoleńnik adhaerens, -entis *m.*; assectātor, -ōris *m.*; assecla, -ae *m.*; astipulātor, -ōris *m.*; aemulātor, -ōris *m.*; cliens, -entis *m.*; fautor, -ōris *m.*; sectātor, -ōris *m.*; studiōsus, -i *m.*; ὁ σπουδαστής, -οῦ; ὁ ζηλωτής, -οῦ; ὁ μαθητής, -οῦ

z wolna lente; βραδύ

zwolnienie 1. (spowolnienie) (re)tardatio, -ōnis *f.*; moderatio, -ōnis *f.*; τὸ ἐπίβραδος, -εως; **2. (rozluźnienie)** dissolutio, -ōnis *f.*; ἡ διάλυσις, -εως; **3. (z pracy)**

dimissio, -ōnis *f.*; vacatio, -ōnis *f.*; renuntiatio, -ōnis *f.*; ἡ παραίτησις, -εως; ἡ ἀπόπεμψις, -εως; **4. (z obowiązków)** dispensatio, -ōnis *f.*; ἐπίλυσις, -εως

zwolniony 1. (spowolniony) retardatus, 3; moratus, 3; ἐπίβραδος, -ον; **2.**

(rozluźniony) dissolūtus, 3; laxatus, 3; διάλυτος, -ον; **3. (z pracy)** dimissus, 3; renuntiatus, 3; ἔκπομπος, -ον; ἀπόπομπος, -ον; **4. (z obowiązków)** dispensatus, 3; ἐπιλελυμένος, 3

zwoływać cónvoco, 1, -āvi, -ātum; calo, 1, -āvi, -ātum; conclāmo, 1, -āvi, -ātum; ascisco, 3, -scīvi, -scītum; συγκαλέω; συναθροίζω; συνάγω

zwozić comporto, 1, -āvi, -ātum (importare); cónfero, conférre, cón tuli, collātum; cónveho, 3, -vexi, -vectum; convecto, 1, -avi, -atum; συνάγω; εἰσκομίζω; (*z góry*) devehēre; κατακομίζω

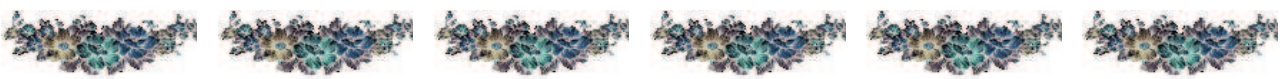
zwój ganglion, -i *n.*; convolutio, -ōnis *f.*; convolūtum, -i *n.*; rótula, -ae *f.*; spira, -ae *f.*; volūmen, -īnis *n.*; ὁ στρόβιλος, -ου; ἡ ἐλίκκη, -ης; ὁ κύλινδρος, -ου; τὸ εἴλημα, -ατος; τὸ βιβλίον, -ου; ἡ κεφαλίς, -ίδος

zwracać = oddać reddo, 3, -dīdi, -dītum; (re)compenso, 1, -āvi, -ātum; ἀποδίδωμι;

z. = przywrócić do poprzedniego stanu ad pristinum restituo, 3, -stitui, -stitūtum; ἀποκαθίστημι

z. oczy ora converto, 3, -verti, -versum; ἐπιστρέφω; τρέπω

z. uwagę ánimum *ad alqd* attendo, 3, -tendi, -tentum; animadverto, 3, -verti, -versum;

ἐπισκέπτομαι; ἐπιστρέφομαι; ἐπέχω; νοῦν προσέχω

z. się do ucieczki terga verto, 3, verti, versum; ἀποφεύγω

zwracanie redditio, -ōnis *f.*; ἡ ἀπόδοσις, -εως

zwrot 1. (oddanie) redditio, -ōnis *f.*; recompensatio, -ōnis *f.*; relatio, -ōnis *f.*; restitutio, -ōnis *f.*; solutio, -ōnis *f.*; ἡ ἀπόδοσις, -εως; ἡ ἀμοιβή, -ῆς; **2. (obrót)** conversio, -ōnis *f.*; versūra, -ae *f.*; versus, -us *m.*; ἡ ἐπιστροφή, -ῆς; ὁ τρόπος, -ου; **3. (gram.)** figūra, -ae *f.*; fórmula, -ae *f.*; phrasis, -is *f.*; versio, -ōnis *f.*; ἡ φράσις, -εως; **4. (wypowiedzenie językowe)** dictum, -i *n.*; locutio, -ōnis *f.*; ὁ λόγος, -ου; ἡ ἔκφρασις, -εως; τὸ ῥῆμα, -ατος

zwrotka strophā, -ae *f.*; versícūlus, -i *m.*; ἡ στροφή, -ῆς

zwrotnik trópicus, -i *m.*; ὁ τρόπος, -ου

zwrotny versíbilis, -e; commutandus, 3; ἐπίστροφος, -ον; **(gram.)** reflexīvus, 3; ἀνάστροφος, -ον

zwrócić p. zwracać

zwrócony (oddany) rédditus, 3; ἀποδομένος, 3

zwrócony do góry supīnus, 3; ὑπτιος, 3

zwycięski victoriōsus, 3; victor, -oris; triumphālis, -e; νικητήριος, 3; νικηφόρος, -ον

zwycięstwo victoria, -ae *f.*; ἡ νίκη, -ης; τὸ νῆκος, -εος

Ubi concordia, ibi victoria. Victoria naturā insolens et superba est.

zwycięzca victor, -ōris *m.*; superātor, -ōris *m.*; ὁ νικῆτωρ, -ορος

zwycięzać vinco, 3, vici, victum; súpero, 1, -āvi, -ātum; νικάω; κατακυριεύω; *(całkowicie)* devinco, 3, -vīci, -victum (pervincēre); κατισχύω; κατανικάω

Bis vincit, qui se vincit in victoria. Gloria victis. Vae victis! Se ipsum vincēre non fáciie est. Vincēre scis, Hánnibal, victoriā uti nescis. Galiléae, vicisti! In hoc signo vinces.

zwyciężony (de)victus, 3; superatus, 3; νενικημένος, 3

zwyczaj consuetūdo, -īnis *f.*; assuetūdo, -īnis *f.*; habitūdo, -īnis *f.*; mos, mōris *m.*; institūtum, -i *n.*; usus, -us *m.*; traditio, -ōnis *f.*; τὸ εἰθισμένον, -ου; ἡ ἕξις, -εως; τὸ ἔθος, -εος; ὁ τρόπος, -ου; ἡ συνήθεια, -ας; ὁ νόμος, -ου; τὸ νόμαιον, -ου; ἡ θέμις, -ιδος; τὸ ἔθισμα, -ατος

Consuetūdo est altera natura. Consuetūdo pro lege servatur. Gravíssimum est imperium consuetúdinis.

zwyczajny (zwykły) commūnis, -e; habituālis, -e; mediocris, -e; ordinarius, 3; promiscu(u)s, 3; simplex, -icis; sólitus, 3; tritus, 3; usitatus, 3; vulgaris, -e; κοινός, 3; εἰωθός, -υῖα, -ός; ἔθιμος, 3

zwyczajowy consuetudinālis, -e; συνήθης, -ες; ἔθικός, 3

zwykle saepe; plerumque; ἔθικῶς; πολυεθνῶς

zwykły p. zwyczajny

zwyknać (mieć zwyczaj) consuesco, 3, -suēvi, -suētum; solēo, 2, sólitus sum; ἔθω

zwyrodniający degeneratīvus, 3; φθοροποιός, -όν

zwyrodnialec degeneratus, -i *m.*; ὁ φθορεύς, -έως

zwyrodniały cadūcus, 3; depravatus, 3; degeneratus, 3; ἐφθαρμένος, 3
zwyrodnieć degénero, 1, -āvi, -ātum; exolesco, 3, -lēvi, -ētum; φθειρόμαι
zwyrodnienie degeneratio, -ōnis *f.*; degradatio, -ōnis *f.*; depravatio, -ōnis *f.*; ἡ φθορά, -ᾱς
zwyrodnieniowy degeneratīvus, 3; φθόριος, 3

zwyżka augmentum, -i *n.*; auctus, -us *m.*; incrementum, -i *n.*; altatio, -ōnis *f.*; τὸ
αὐξήμα, -ατος

zwyżkować augmentor, 1, -ātus sum; augeror, 2, auctus sum; altor, 1, -ātus sum;
cresco, 3, crevi, cretum; αὐξάνομαι

zygota zygōta, -ae *f.*; τὰ ζυγωτά, -ῶν

zygzak corōnis, -idis *f.*; varatio, -ōnis *f.*; ἡ κορωνίς, -ίδος

zysk acceptum, -i *n.*; acquisitio, -ōnis *f.*; emolumentum, -i *n.*; fructus, -us *m.*; intrāta, -ae
f.; lucrum, -i *n.*; lucrus, -us *m.*; proficūitas, -ātis *f.*; proficuum, -i *n.*; quaestus, -us *m.*;
quaesitum, -i *n.*; usūra, -ae *f.*; τὸ κέρδος, -εος; ὁ πορισμός, -οῦ; ἡ λήμψις, -εως;
ὁ τόκος, -ου; ἡ εὐπορία, -ας; ἡ περιποίησις, -εως; ἡ ὠφέλεια, -ας

Terra numquam sine usura reddit, quod accēpit.

zyskiwać acquiro, 3, -quisīvi, -quisītum; lucror, 1, -ātus sum; lucrifacio, 3, -feci, -
factum; pario, 3, péperi, partum; proficio, 3, -fēci, -fectum; προσεργάζομαι;
κερδαίνω; κτάομαι; περιποιέομαι

zyskowny lucratīvus, 3; lucrōsus, 3; quaestuōsus, 3; intratīvus, 3; uber, 3; κερδαλέος, 3

zza depost *z acc.*; ultra *z acc.*; ἀπὸ ὀπισθεν

zżeźniety ālgidus, 3; κατάψυχρος, -ον

zżerać 1. (korodować) corrōdo, 3, -rōdi, -rōsum; καταδάκνω; **2. (zjadać)** devōro, 1, -
āvi, -ātum; κατατρῶγω

zżeranie corrosio, -ōnis *f.*; ἡ καταδάκνωσις, -εως

zżuty masticatus, 3; μασήματος, 3

zżyć się famīlior, 1, -ātus sum; familiaris fio, fieri, factus sum; ἔταιρίζομαι; φιλιάζω

żdźbło culmus, -i *m.*; cālamus, -i *m.*; stīpula, -ae *f.*; (*stomy*) festūca, -ae *f.*; ἡ καλάμη, -
ης; ὁ κάρφος, -ου

Quid autem vides festūcam in óculo fratris sui, et trabem in óculo tuo non vides?

źle male, laeve, misere, prave; κακῶς; δεινῶς

Male collecta, male disiecta.

mam się źle male me habēo, 2, -ui, -itum; ~ **o kimś mówić** maledicte *de alqo* dico,
3, -xi, -ctum; ~ **komuś życzyć** male *alicui* volo, velle, volui; ~ **się z kimś**
obchodzić male *alqm* habēo, 2, -ui, -itum

żrebak équuleus, -i *m.*; poledrus, -i *m.*; pullus, -i *m.*; ὁ πῶλος, -ου

żrenica pupilla, -ae *f.*; ἡ κόρη, -ης

żreniczny pupillaris, -e; κοροειδής, -ές

źródélko fontanella,-ae f.; fontícŭlus,-i m.; τὸ κρηνίδιον,-ου

źródłany fontānus, 3; fontīnus, 3; κρηναῖος, 3

źródło 1. (wypływ wody) fons,-ntis m.; scátebra,-ae f.; scaturīgo,-īnis f.; ἡ πηγή,-ῆς; ἡ κρήνη,-ης; **2. (początek)** fons,-ntis m.; principium,-ii n.; stirps,-rps f.; orīgo,-īnis f.; radix,-icis f.; incunábulae,-arum f.pl.; ἡ ἀρχή,-ῆς; ἡ ῥίζα,-ης

ź. ciepłe therma,-ae f.; αἶ θερμοῖαι,-ῶν

ź. światła lampas,-adis f.; ἡ λαμπάς,-άδος; ὁ φωστήρ,-ῆρος

źródłosłów étymon,-i n.; radix,-icis f.; τὸ ἔτυμον,-ου

źródłowy auténticus, 3; originālis,-e; ἀρχηγός, 3; ἔτυμος, 3; ῥιζικός, 3

Z

żaba rana,-ae f.; ὁ βάτραχος,-ου

Quisquis amat ranam, ranam putat esse Dianam.

żabi ranaceus, 3; βατράχειος, 3; βατράχεος, 3

żaden nemo; nullus, 3; οὐδεὶς, οὐδεμία, οὐδέν; μηδεὶς, μηδεμία, μηδέν

Nulla vitae pars vacat officio. Nullus agenti dies longus est. Nullum est iam dictum, quod non sit dictum prius.

~ **z dwóch** neuter, 3; ~**nym sposobem** nullo modo; ~**nym wypadku** neútiquam

żagiel velum,-i n.; carbasus,-i f.; carbasa,-ōrum n.pl.; τὸ ἱστίον,-ου

żagiew cereferale,-is n.; fax,-cis f.; incendium,-ii n.; ἡ φανή,-ῆς; ὁ φανός,-οῦ

żaglowiec navis,-is f. velaris (velis ornata); ἡ ἱστιοναῦς,-νεῶς

żaglówka scapha,-ae f. velífera; ἡ σκάφη μετὰ ἱστίου

żak studiōsus,-i m.; scholásticus,-i m.; ὁ φοιτητής,-οῦ; ὁ σπουδαστής,-οῦ

żal 1. (do kogoś) rancor,-ōris m.; ἡ μομφή,-ῆς; **2. (po kimś)** lamentatio,-ōnis f.;

dolor,-ōris m.; luctus,-us m.; maeror,-ōris m.; maestitia,-ae f.; ἡ λύπη,-ης; ἡ

θλίψις,-εως; **3. (skrucha)** paenitentia,-ae f.; ἡ μετάνοια,-ας; **4. (litość)**

misericordia,-ae f.; ἡ ἐλεημοσύνη,-ης

żal mi (żałuję) paenitet, 2,-uit me *alicuius rei*; **żal mi kogoś (lituję się)** miseret, 2 *alicuius*

żalenie się querimonia,-ae f.; ἡ μεμψιμοιρία,-ας; ὁ μομφός,-οῦ

żalić się 1. (narzekać) (con)queror, 3,-questus sum; μέμφομαι, μεμψιμοιρέω; **2.**

(nad kim) lamentor, 1,-ātus sum; gemo, 3,-ui,-itum; deploro, 1,-āvi,-ātum;

λυπέομαι; πενθέω; στενάζω

żaluzja fenestrae trasenna,-ae f.;

żałoba luctus,-us m.; maestitia,-ae f.; maeror,-ōris m.; τὸ πένθος,-εος; τὸ πένθημα,-ατος

żałobny luctíficus, 3; lugubris,-e; fúnebris,-e; ferālis,-e; πενθηρός, 3; πενθικός, 3

żałosny conclamatus, 3; deplorábīlis,-e; maestus, 3; lamentábīlis,-e; lacrimōsus, 3;

quérŭlus, 3; πένθιμος, 3

żałować 1. (współczuć) condolĕo, 2,-ui, -; συμπαθέω; **2. (wyrażać skruczę)**

paenitet, 2,-uit me *alicuius rei*; paenitentiam ago, 3, egi, actum; luo, 3, lui, -;

μετανοέω; μεταμέλομαι; **3. (litować się)** (com)miseror, 1,-ātus sum; miserĕor,

2,-itus sum; ἐλεέω; **4. (zawiścić)** invidĕo, 2,-vidi,-visum; ζηλώω; φθονέω

żar aestus,-us *m.*; ardor,-ōris *m.*; arsūra,-ae *f.*; calor,-ōris *m.*; fervor,-ōris *m.*; flamma,-ae *f.*; pruna,-ae *f.*; ἡ ἀνθρακιά,-ας; ἡ ἄζα,-ης; ὁ καύσων,-ονος; ὁ φλογμός,-οῦ

żarliwość ardor,-ōris *m.*; fervor,-ōris *m.*; zelum,-i *n.*; ἡ ἐκτένεια,-ας; ὁ ζῆλος,-ου

żarliwy ardens,-entis; acer,-ris,-re; fervens,-entis; fervōsus,-us *m.*; intentus, 3;

studiōsus, 3; zelans,-antis; ζηλωτικός, 3; ἔκτονος,-ον

żarłoczność bulimia,-ae *f.*; edācītas,-ātis *f.*; ingluvies,-ei *f.*; multivorantia,-ae *f.*;

gulōsītas,-ātis *f.*; vorācītas,-ātis *f.*; ἡ λιχνεία,-ας

żarłoczny edax,-acis; gulōsus, 3; vorax,-acis; βορός, 3; λίχνος, 3

żarłok ambro,-ōnis *m.*; bārathro,-ōnis *m.*; comēdo,-ōnis *m.*; (de)gulo,-ōnis *m.*;

devorātor,-ōris *m.*; edax,-acis *m.*; gumia,-ae *f.*; glutto,-ōnis *m.*; mando,-ōnis *m.*; ὁ

φάγος,-ου; ὁ τρωκτής,-οῦ; ὁ βορός,-οῦ

żarna mola,-ae *f.*; molae,-arum *f.pl.*; ἡ μύλη,-ης

żarnowiec (bot.) sarathamnus,-i *m.*; ὁ σαράθαμνος,-ου

żarówka *lāmpada,-ae *f.* (pila,-ae *f.*) eléctrica; ἡ λαμπάς,-άδος

żart cavilla,-ae *f.*; dicterium,-ii *n.*; iocus,-i *m.*; facetia,-ae *f.* (*też w plur.*); lusus,-us *m.*;

nugae,-arum *f.pl.*; τὸ χαριέντισμα,-ατος; ἡ χαριτία,-ας

żartem per iocum, ioco, ioculārīter; **bez żartów** serio

żartobliwy facētus, 3; iocālis,-e; iocularis,-e; lúdicer, 3; 3; nugax,-acis; ridícŭlus, 3;

παιστικός, 3; παίγιος, 3; ἄστεϊος, 3; γελαστός, 3

Lúdicra per verba saepe notatur acerba. Lúdicra dum simulant, spectácula seria tractant.

żartować facetior, 1,-ātus sum; ióc(ulo)r, 1,-ātus sum; nugor, 1,-ātus sum; διαπαίζω;

χλευάζω; γελωτοποιέω

Adhibenda est in iocando moderatio.

żartowniś ioculātor,-ōris *m.*; derīsor,-ōris *m.*; sannio,-ōnis *m.*; lusor,-ōris *m.*; ὁ

γελωτοποιός,-οῦ; ὁ σαννίων,-ωνος

żarzenie incandescencia,-ae *f.*; ἡ φλόγωσις,-εως

żarzyć się aestuor, 1,-ātus sum; ardĕo, 2, arsi, arsum; candefio,-fieri,-factus sum;

candĕo, 2,-ui; fervĕo, 2,-ui; flagro, 1,-āvi,-ātum; φλοφίζομαι; καύομαι

żąć (de)mĕto, 3, messui, messum; fálcito, 1,-āvi,-ātum; succīdo, 3,-cīdi,-cīsum; ἀμάω;

θερίζω

Ut seres, ita metes.

żądać flágito, 1,-āvi,-ātum; *ab alqo alqd* peto, 3,-ivi,-itum; *ab alqo alqd* posco, 3,

poposci, -; (ex)póstulo, 1,-āvi,-ātum; éxigo, 3,-ēgi,-actum; procor, 1,-ātus sum;

αἰτέω; ἔξαιτέω; ζητέω

ż. zwrotu répeto, 3,-īvi,-ītum; ἀπαιτέω

żądanie petitio, -ōnis *f.*; (ex)postulatio, -ōnis *f.*; postulatum, -i *n.*; postulatus, -us *m.*;
(ef)flagitatio, -ōnis *f.*; τὸ αἴτημα, -ατος; ἡ ἔντευξις, -εως; ἡ ζήτησις, -εως
żądło ácūla, -ae *f.*; áculeus, -i *m.*; stímūlus, -i *m.*; τὸ κέντρον, -ου; ἡ κόπις, -ιδος
żądny ávidus, 3; áppetens, -entis; concupiscens, -entis; cúpidus, 3; studiōsus, 3;
ἐπιθυμητικός, 3

żądza appetentia, -ae *f.*; appetītus, -us *m.*; avidītas, -ātis *f.*; concupiscentia, -ae *f.*;
cupíditas, -ātis *f.*; lascivia, -ae *f.*; lascívitas, -ātis *f.*; libīdo, -īnis *f.*; salácitas, -ātis *f.*;
urīgo, -īnis *f.*; studium, -ii *n.*; ἡ μισητία, -ας; ἡ ἐπιθυμία, -ας; ἡ ἐπιποθία, -ας; ὁ
ἴμερος, -ου

Multi bella saepe quaesiērunt propter gloriae cupiditatem. Omnes tráhimur et dúcimur ad cognitionis et scientiae cupiditātem. Tráhimur omnes studio laudis. Ex cupiditátibus odia, discidia, discordiae, seditiones, bella nascuntur.

~ **sławy** gloriae aviditas; famae aucupium, -ii *n.*; ~ **zaszczytów** ambitio, -ōnis *f.*; ~
zysku avaritia, -ae *f.*; ~ **seksualna** cupīdo, -īnis *f.*; libīdo, -īnis *f.*

że ut, uti, quod; ὅτι; ὅς; ὥστε

żebractwo mendícitas, -ātis *f.*; ἡ πτωχεία, -ας

żebraczy méndicans, -antis; πτωχικός, 3

żebrać méndico, 1, -āvi, -ātum; quaesto, 1, -āvi, -ātum; προσαιτέω; πτωχεύω

żebrak méndicans, -antis *m.*; méndicus, -i *m.*; ὁ προσαίτης, -ου; ὁ πτωχός, -οῦ; ὁ
προίκτης, -ου

żebranie mendicatio, -ōnis *f.*; ἡ πτωχεία, -ας

żebro costa, -ae *f.*; τὸ πλευρόν, -οῦ; ἡ πλευρά, -ᾶς

żebrowy costālis, -e; costarius, 3; πλευρώδης, -εσ

żeby ut, uti; ἵνα; ὅπως

żeby nie ne; ut non; ἵνα μή; μήποτε

i żeby nie neve; καὶ ἵνα μή; καὶ μήποτε

żeglarski náuticus, 3; ναυτικός, 3

żeglarstwo velitūra, -ae *f.*; rerum nauticarum scientia, -ae *f.*; ἡ ναυτιλία, -ας

żeglarz nauta, -ae *m.*; navigātor, -ōris *m.*; vector, -ōris *m.*; ὁ ναύτης, -ου; ὁ πλωτικός, -
οῦ; ὁ πλωτήρ, -ῆρος; ὁ ναυτίλος, -ου

żeglować návigo, 1, -āvi, -ātum; velífico, 1, -āvi, -ātum; πλέω; ναυστολέω

Navigāre necesse est, vivĕre non est necesse.

żaglowanie navigatio, -ōnis *f.*; velificatio, -ōnis *f.*; velificium, -ii *n.*; ἡ ναυτιλία, -ας

żeglowny navigábilis, -e; náviger, 3; εὖπλους, εὖπλουν

żegluga navigatio, -ōnis *f.*; velificatio, -ōnis *f.*; ὁ πλοῦς, πλοῦ; ἡ ναυτιλία, -ας

żegnać alicui valédico, 3, -dixi, -dictum; (ἀπο)χαιρετίζω; ἀσπάζομαι

żegnaj! vale!; **mówić "do widzenia"** vale accipĕre et reddĕre; **robić znak**

krzyża signum crucis facio, 3, fei, factum

żelazko calamistrum, -i *n.*; calamister, -tri *m.*; τὸ σίδηρον, -ου; (do wypalania piętna)
cauter, -ĕris *n.*; τὸ καυστήριον, -ου

żelazny ferreus, 3; σιδήρεος, 3; σιδηροῦς, -ᾶ, -οῦν

żelazo ferrum, -i n.; ὁ σίδηρος, -ου

Tábita cónsumit ferrum lapidemque vetustas; nullaque res maius témpore robur habet. Ferrum ferro acúitur.

żenada confusio, -ōnis f.; pudor, -ōris m.; ἡ αἰσχύνη, -ης

żenić 1. (ogólnie zaślubiać) coniugo, 1, -āvi, -ātum; coniungo, 3, -iunxi, -iunctum; in matrimonium do, 1, dedi, datum; denubo, 3, -nupsi, -nuptum, nupto, 1, -āvi, -ātum; nupturio, 4, -īvi, -ītum; ζεύγνυμι; **2. (żenić się)** nuptior, 1, -ātus sum; uxōrem duco, 3, duxi, ductum; in matrimonium duco, 3, -xi, -ctum; uxoror, 1, -ātus sum; γαμέω; **3. (wychodzić za mąż)** marīto, 1, -āvi, -ātum; marītum duco, 3, duxi, ductum; γαμέομαι; γαμίσκομαι

żeński femíneus, 3; feminīnus, 3; muliébris, -e; γυναικεῖος, 3; θήλεος, 3; θηλυκός, 3

żer devoratio, -ōnis f.; pábulum, -i n.; praeda, -ae f.; esca, -ae f.; ἡ βορά, -ᾶς; ἡ βόσις, -εως; τὸ ἐλώριον, -ου; τὸ κύρμα, -ατος

żerdź asser, -ēris m.; contus, -i m.; longarius, -ii m.; hastīle, -is n.; pértica, -ae f.; telo, -ōnis m.; ἡ κάμαξ, -ακος; ὁ σκόλοψ, -οπος

żętyca serum, -i n. lactis ovīlis

żlobek 1. (żłób) praesaepium, -ii n.; praesaepe, -is n.; incunábula, -ōrum n.pl.; ἡ κάπη, -ης; ἡ φάτνη, -ης; **2. (dla dzieci)** brephotrophium, -ii n.; τὸ βρεφοκομεῖον, -ου; τὸ βρεφοτροφεῖον, -ου; **3. (wydrażenie)** striga, -ae f.; stria, -ae f.; sulcus, -i m.; cavāmen, -īnis n.; cúnica, -ae f.; τὸ κοίλωμα, -ατος

żłobić incīdo, 3, -cīdi, -cīsum; cavo, 1, -āvi, -ātum; ἐκκοιλαίνω; τορεύω

żlobkować strio, 1, -āvi, -ātum; sulco, 1, -āvi, -ātum; τορεύω

żłopać glut(t)io, 4, -īvi, -ītum; καταπίνω; λαφύσσω

żłób praesepe, -is n.; praesepium, -ii n.; praesaepes, -is f.; ἡ κάπη, -ης; ἡ φάτνη, -ης

żmija éxcetra, -ae f.; aspis, -idis f.; serpens, -entis m.; vípera, -ae f.; echidna, -ae f.; ἡ ἔχις, -ιδος; ἡ ἔχιδνα, -ης; ὁ ὄφις, -εως; ἡ ἀσπίς, -ίδος; τὸ ἔρπετόν, -οῦ

żmijowaty serpentinoideus, 3; ἔχιδνοειδής, -ές; ὀφειδής, -ές

żmijowy serpentīnus, 3; vípereus, 3; vipérinus, 3; ἔχιδναῖος, 3; ὀφιόδης, -εσ

żmudny laboriōsus, 3; fatigábīlis, -e; operōsus, 3; molestus, 3; κατάπονος, -ον

żniwa commessatio, -ōnis f.; messis, -is f.; messūra, -ae f.; messio, -ōnis f.; ὁ κῶμος, -ου; ὁ θερισμός, -οῦ

Insta nec cesses: aderunt post semina messes.

żniwiarz messor, -ōris m.; ὁ θεριστής, -οῦ

żołądek gaster, -tri m.; gaster, -tris f.; stómachus, -i m.; ventricūlus, -i m.; venter, -ris m.; ἡ κοιλία, -ας; ὁ στόμαχος, -ου; ἡ γαστήρ, γαστρός

E magna cena fit stómacho magna poena. Plenus venter non studet libenter.

żołądkowy gástricus, 3; stomáchicus, 3; ventrālis, -e; ventricularis, -e; στομαχικός, 3; γαστρικός, 3

żołądz glans, -ndis f.; bálanus, -i m.; ὁ βάλανος, -ου

zold stipendium,-ii *n.*; merces,-ēdis *f.*; ὁ μισθός,-οῦ; τὸ ὀψώνιον,-ου

zoleździowy balánicus, 3; glándicus, 3; βαλανικός, 3

zolniernski militaris,-e; castrensis,-e; στρατιωτικός, 3

zoleźnicz miles,-itis *m.*; ὁ στρατιώτης,-ου

~ **najemny** miles conducticius (mercenarius); ~ **pieszy** pedes,-itis *m.*; ~ **konny** eques,-itis *m.*

zona coniunx,-ngis *f.*; marīta,-ae *f.*; nupta,-ae *f.*; uxor, -ōris *f.*; ἡ γυνή, γυναικός; ἡ σύζυγος,-ου; ἡ γαμετή, -ῆς; ἡ ἄλοχος,-ου

zonaty marītus,-i *m.*; mariatus, 3; ὁ γαμέτης,-ου

zonobójca uxoricīda,-ae *m.*; ὁ γυναικοκτόνος,-ου

zonobójstwo uxoricidium,-ii *n.*; ἡ γυναικοκτονία,-ας

zoleźcionośny bīlifer, 3; χολαγωγός,-όν

zoleźciowy biliaris,-e; biliōsus, 3; félleus, 3; χολόεις, -εσσα,-εν

zoleźc bilis,-is *f.*; fel, fellis *n.*; galla,-ae *f.*; ἡ χολή,-ῆς; ὁ χόλος,-ου

Mel in ore, verba lactis, fel in corde, fraus in factis.

zoleźknać flavēo, 2, flavi, -; flavescō, 3,-cui; rutilesco, 3,-cui; ξανθόομαι

zoleźta febra febris,-is *f.* flava

zoleźtaczka ícterus,-i *m.*; morbus,-i *m.* regius; aurūgo,-īnis *f.*; ἡ χολαιμία,-ας; ὁ ἴκτερος,-ου

zoleźtaczkowy ictéricus, 3; ἴκτερικός, 3

zoleźtawy flavidus, 3; fulvidus, 3; gilvus, 3; ὑπόξανθος,-ον

zoleźtko vitellus,-i *m.*; vitellum,-i *n.*; ἡ λέκιθος,-ου

zoleźtkowy vitellinus, 3; λεκιθώδης,-ες

zoleźty amarylis,-e; flāv(id)us, 3; luteus, 3; gilvus, 3; siláceus, 3; ξανθός, 3; θειώδης,-ες

zoleźw testūdo,-īnis *f.*; ἡ χέλυς,-υος; ἡ χελώνη,-ης

zraćy 1. (przeżerający) caústicus, 3; corrōdens,-entis; corrosīvus, 3; δακνώδης, -ες;

2. (łapczywie jedzący) lurcans,-antis; devōrans,-antis; βορός, 3

zreć 1. (łapczywie jeść) comēdo, 3,-edi,-esum; (de)vōro, 1,-āvi,-ātum; lurco, 1,-āvi,-

ātum; pascor, 3, pastus sum; βρύχω; τρώγω; βόσκομαι; **2. (korodować)** corrōdo, 3,-rōsi,-rōsum; δάκνομαι

zubr Bison,-ontis *m.* bonanus; urus,-i *m.*; ὁ ζόμβρος,-ου

zuchwa mandíbula,-ae *f.*; mala,-ae *f.*; maxilla,-ae *f.* inferior; ἡ γένυς,-υος; ἡ σιαγών,-όνος

zuchwowy mandibularis,-e; γενυώδης,-ες

zucie manducatio,-ōnis *f.*; masticatio,-ōnis *f.*; ἡ μάσησις,-εως

zuć mando, 3,-ndi,-nsum; mástico, 1,-āvi,-ātum; rúmito, 1,-āvi,-ātum; μασάομαι

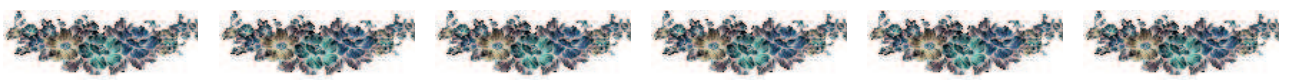
żuk scarabeus,-i *m.*; geotrupes,-is *m.*; necróphorus,-i *m.*; ὁ νεκροφόρος,-ου

żupa solna salīna,-ae *f.* (też *plur.*); ἡ ἄλμη,-ης

żuraw grus, gruis *m.f.*; ὁ, ἡ γέρανος,-ου; (wyciąg przy studni) telleno,-ōnis *m.*

zurawina oxycoccus, -i m.; ὁ ὀξύκοκκος, -ου
żużel scoria, -ae f.; τὸ ἔλκυσμα, -ατος; ἡ κονία, -ας
zwawo alácriter, celériter, viváviter; ῥίμφα
zwawość alácritas, -ātis f.; celérĭtas, -ātis f.; vivácĭtas, -ātis f.; ἡ ὀξύτης, -ητος; ἡ ὀξυχειρία, -ας
zwawy álacer, -ris, -re; celer, -ris, -re; citus, 3; vivax, -acis; ἐπίτροχος, -ον; ὀξύς, -εῖα, -ύ; στρεπτός, 3
żwir glárĕa, -ae f.; rudus, -ĕris n.; sablo, -ōnis m.; sáb(u)lum, -i n.; ἡ στία, -ας; τὸ χέραδος, -εος
zwirowaty glareōsus, 3; στιώδης, -εσ
życie vita, -ae f.; exsistentia, -ae f.; ἡ ζωή, -ῆς; ὁ βίος, -ου; ἡ βίωσις, -εως; ὁ βιότος, -ου; τὸ διαίτημα, -ατος
Ars longa, vita brevis. Hóminis vita nihil aliud quam ad mortem iter. Qualis vita et mors ita. Non scholae, sed vitae discimus. Militia est vita hóminum. Quo modo fábula, sic vita: non quam diu, sed quam bene acta sit, refert. Ad vitam aeternam.
niebezpieczeństwo utraty ~ vitae (salutis) discrĭmen, -ĭnis n.; cápitis (vitae) pérĭculum, -i n.; ~ **doczesne** vita temporalis; aetas, -tis f.; ~ **wieczne** vita aeterna (beata); **stracić** ~ vitam amitto, 3, -mĭsi, -missum; **ujść z** ~ salus evādo, 3, -vāsi, -vāsum
życiodajny vivíficans, -antis; vitālis, -e; βιόδοτος, -ον
życiorys currĭculum, -i n. vitae; biographia, -ae f.; vita, -ae f.; ἡ βιογραφία, -ας
życiowy vitālis, -e; exsistentiālis, -e; βιωτικός, 3; ζωτικός, 3
życzenie 1. (pragnienie) desiderium, -ii n.; optatio, -ōnis f.; votum, -i n.; voluntas, -ātis f.; ἡ θέλησις, -εως; ἡ εὐχή, -ῆς; τὸ ἔλδωρ, -ορος; **2. (gratulacje)** (con)gratulatio, -ōnis f.; votum, -i n.; τὰ συγχαρητήρια, -ων
życzliwie benevolenter, amanter; εὐμενῶς; φιλοφρόνως
życzliwość benevolentia, -ae f.; bónĭtas, -ātis f.; dextérĭtas, -ātis f.; favor, -ōris m.; indulgentia, -ae f.; inclinatio, -ōnis f.; prónĭtas, -ātis f.; ἡ εὐμένεια, -ας; ἡ εὖνοια, -ας; ἡ χάρις, -ιτος; ἡ πραότης, -ητος
życzliwy benévólens, -entis; amĭcus, 3; dexter, 3; propitius, 3; pronus, 3; prolixus, 3; εὐμενής, -ές; ἴλεως, ἴλεων; εὖνους, εὖνουν; πραύς, -εῖα, -ύ
życzyć sobie opto, 1, -āvi, -ātum; precor, 1, -ātus sum; θέλω; ἐθέλω; εὐχομαι; ἐπιζητέω; (gratulować) grátulor, 1, -ātus sum; χαρίζω
żyć vivo, 3, vixi, victum; spiro, 1, -āvi, -ātum; βιόω; ζάω; ζῶ
Édimus, ut vivāmus, non vĭvĭmus, ut edāmus. Vivĕre militāre est. Beate vivĕre est honeste vivĕre. Álteri vivas oportet, si tibi vis vivĕre.
= pędzić życie vitam ago, 3, egi, actum; vivĕre
żyjący vivens, -entis; vivus, 3; vivax, -acis; ζῶν, ζῶσα, ζῶν
żylak varix, -icis f.; cirsos, -i m.; ὁ κηρσός, -οῦ; ἡ κηρσοκήλη, -ης
żylakowaty varicōsus, 3; κηρσώδης, -εσ
żylasty (mięso) fibrōsus, 3; nodōsus, 3; νευρώδης, -εσ

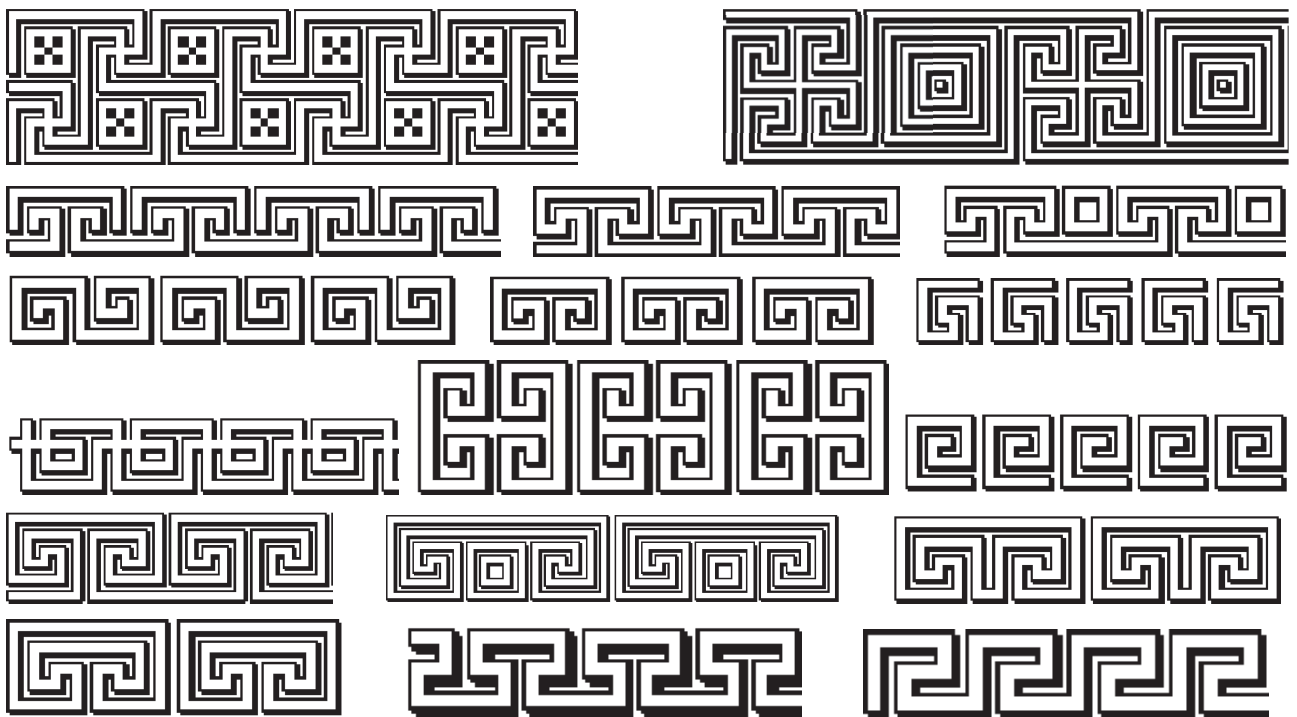
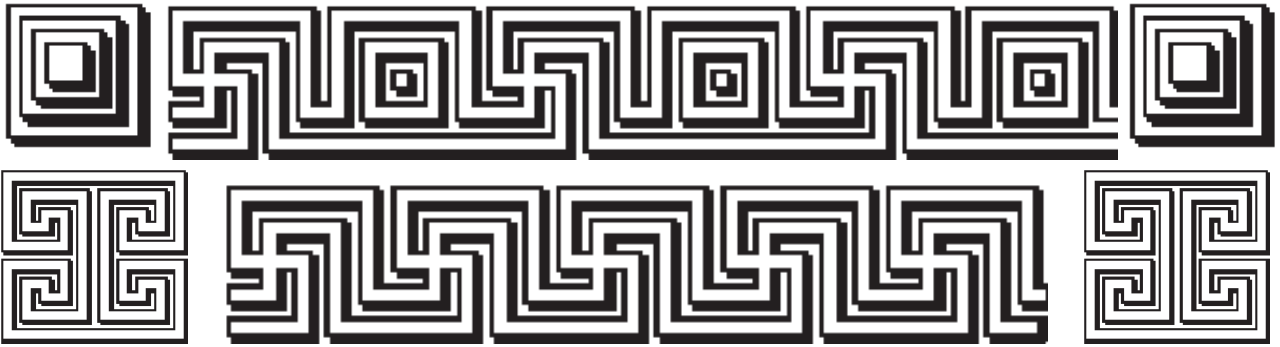
żylny venōsus, 3; φλεβικός, 3
żyła vena,-ae f.; arteria,-ae f.; ἡ φλέψ, φλεβός; ἡ αὐλών,-ῶνος
żyłka vénula,-ae f.; ina,-ae f.; τὸ φλέβιον,-ου
żyrafa *giraffa,-ae f.; camelopárdalis,-is f.; ἡ καμηλοπάρδαλις,-ιδος
żyrandol lampadariūm,-ii n.; candelabrum,-i n.; ὁ λαμπτήρ,-ῆρος
żytni secālis,-e; secalīnus, 3
żyto secāle,-is n.
żywica borderesium,-ii n.; bitūmen,-īnis n.; resīna,-ae f.; τὸ πῖαρ,-αρος; ἡ ῥητίνη,-ης; ἡ πιτυίς,-ίδος
żywiciel nutrītor,-ōris m.; nutricius,-ii m.; altor,-ōris m.; ὁ τροφός,-οῦ
żywicielka nutrix,-icis f.; alma,-ae f.; altrix,-icis f.; ἡ τιθήνη,-ης; ἡ τροφός,-οῦ
żywiczny resinōsus, 3; balsāmicus, 3; ῥητινώδης,-ες
żywić alo, 3, alui, altum; alimento, 1,-āvi,-ātum; alumnor, 1,-ātus sum; annōno, 1,-āvi,-ātum; apāno, 1,-āvi,-ātum; cibo, 1,-āvi,-ātum; nutrio, 4,-īvi,-ītum; nūtrico, 1,-āvi,-ātum; pábulo, 1,-āvi,-ātum; sagīno, 1,-āvi,-ātum; vesco, 3, -; τρέφω; χορτάζω; ψωμίζω; (*pasć*) pasco, 3, pavi, pastum; χορτάζω; βόσκω; ποιμαίνω
żywienie alimentatio,-ōnis f.; nutrimentum,-i n.; nutritio,-ōnis f.; ἡ τρέψις,-εως; τὰ τροφεῖα,-ων
żywieniowy nutritīvus, 3; τρόφιμος, 3
żywiol vehementia,-ae f.; fortitūdo,-īnis f. naturalis; natūra,-ae f.; elementum,-i n.; ἡ ὀρμή,-ῆς; τὸ στοιχεῖον,-ου
żywiolowy impetuōsus, 3; immoderatus, 3; véhemens,-entis; ὀρμητικός, 3
żywnościowy alimentaris,-e; alimentarius, 3; τροφικός, 3
żywność alimonia,-ae f.; alimentum,-i n.; annōna,-ae f.; cibus,-i m.; esca,-ae f.; nutrīmen,-īnis n.; nutrimentum,-i n.; penus,-ōris n.; penum,-i n.; penus,-us m.; victus,-us m.; τὸ σιτηρέσιον,-ου; τὸ βρῶμα,-ατος; ἡ ὀχή,-ῆς; ὁ ἐπισιτισμός,-οῦ; ἡ τροφή,-ῆς; τὸ τρόφιον,-ου
żywo celériter, ácriter, álacri ánimo; ζωτικῶς
żywoczerwony flóridus, 3; ἔρυθρός, 3
żywokost (*bot.*) symphytum,-i n.; τὸ σύμφυτον,-ου
żywoplot saepes,-itis f. viva; ἡ αἵμασιά,-ᾶς
żyworodność viviparītas,-ātis f.; ἡ ζωοτοκία,-ας
żyworodny viviparus, 3; ζωοτόκος,-ον
żywość agilitas,-ātis f.; alacrītas,-ātis f.; vivácītas,-ātis f.; ἡ βίωσις,-εως
żywot vita,-ae f.; aetas,-ātis f.; ὁ βίος,-ου
żywotność vitālītas,-ātis f.; vivácītas,-ātis f.; facultas,-ātis f. vivendi; vis f. vitalis; vigor,-ōris m.; ἡ ζωότης,-ητος; ἡ βιοτή,-ῆς
żywotny vitālis,-e; vívidus, 3; vivax,-acis; βιώσιμος, 3; γόνιμος, 3
żywy 1. (ruchliwy) ágilis,-e; álacer,-ris,-re; lúbrius, 3; vivax,-acis; ζωτικός, 3; **2. (żyjący)** vivus, 3; virens,-entis; ζῶν, ζῶσα, ζῶν; ζωηρός, 3

Omne vivum ex vivo.

żyźność fertīlitas, -ātis f.; fecunditas, -ātis f.; ubertas, -ātis f.; ἡ πióτης, -ητος
żyźny fértilis, -e; fecundus, 3; fer(r)ax, -acis; felix, -icis; uber, -ēris; pinguis, -e; πίων, -
ον; ἐριβόλακος, 3

Fertīlissimus in agro ócūlus dómini. Fértilis assíduo si non renovātur áratro, nil nisi cum spissis gramen habēbit ager.

POMOCNICZE STRONY ZWIĄZANE Z TEMATEM

Rozmówki polsko-łacińskie:

<http://Colloquia-Polono-Latina.eu.interia.pl>

Tematyczny słowniczek polsko-łacińsko-(staro)grecki
(z pomocami gramatycznymi):

<http://colloquia-polono-latino-graeca.strefa.pl/>

Przysłowia i zwroty łacińskie:

<http://dicta-latina.w.interia.pl>

Przysłowia łacińskie z polskim i niemieckim tłumaczeniem:

<http://mater-nostra.fm.interia.pl>

Kolędy w różnych językach Europy:

<http://Cantica-Natalicia.eu.interia.pl>

Przysłowia łacińskie i greckie:

<http://sent-lat-graecae.eu.interia.pl>

Słownik grecko-łacińsko-polski do Nowego Testamentu:

<http://Voc-gr-lat-pol-ad-NT.eu.interia.pl>

Iliada w wersji polsko-greckiej:

<http://iliada-gr-pol.fm.interia.pl>

MATER NOSTRA, czyli co zawdzięczamy antykowi Morza Śródziemnego:

<http://mare-nostrum.strefa.pl/>

Topograficzny Słownik Starożytnego Rzymu:

<http://roma-antiqua.strefa.pl/>

Topograficzny Słownik Starożytnych Aten:

<http://athenae-antiquae.strefa.pl/>